

**R.P. HYACINTI
DONATI,
LAYNENSIS, ...
RERUM
REGULARIUM...**

Giacinto Donato

R. P. HYACINTI
DONATI, LAYNENSIS.

ORD. FRAT. PRÆDICATORVM,
SAC. THEOL. MAG. AC U. J. D.

Quondam in Generali Studio Sancti Dominici Civitatis Cosentini Regente, ac
utriusque Provinciae Calabriae Provinciali,

RERUM REGULARIUM
PRAXIS RESOLUTORIA;
IN QUATUOR TOMOS DISTRIBUTA.

IN QUIBUS OMNES ET SINGULÆ MATERIÆ, QUÆ IN REBUS
Regularibus occurrere possunt, sub diversis Tractatibus succinctè ac dilucidè pro-
ponuntur, resolvuntur, ac deciduntur.

Opus nendum Prælati Regularibus, illorumque subditis, Ecclesiasticis, cæterisque Ordinum
Superioribus; verum etiam causarum Patronis, omnibusque Judicibus in utroque foro
versantibus utilissimum, imo maxime necessarium:

Accedunt duo Indices locupletissimi Tractatum & Questionum, Rerumque
omnium notabilium.

TOMUS TERTIUS.

Cujus Tractatum Elenchum versa pagina indicabit,

NUNC PRIMUM IN GERMANIA PRODIT.

COLONIAE AGRIPPINÆ,

Apud HERMANNUM DEMEN, sub signo Monocerotis.

ANNO M. DC. LXXV.

Permissu Superiorum.

ELENCHUS TRACTATUUM & Quæstionum, quæ in hoc Tomo Tertio continentur.

<p>De { Obligatione Regularium ad propriam Regulam. Procurantibus officia Ordinis. Regularibus, promovendis ad Ordines. Regularibus, Confessariis Sæcularium. Regularibus, Confessariis Regularium.</p>	<p>De { Prædicatoribus. Celebratione Missarum. Confraternitatibus Laicorum. Sepultura in communi. Sepultura in Ordine ad Regulares. Quarta Funerali. Variis Resolutionibus.</p>
---	---

INDEX TRACTATUUM

Et Quæstionum, quæ in hoc Tomo Tertio continentur.

TRACTATUS I. De Obligatione Regularium ad propriam Regulam.

fol. 1.

- Quæst. 1.** **R**egula unde dicatur, quid sit, & quomodo duplex? fol. 1.
2. Regula S. Augustini, an sit præstantior cæteris? ibid.
3. Regula, an differat à suis Constitutionibus? fol. 2.
4. An Regula Religiosa obliget ad culpam? ibid.
5. Regula ad solam peccatam obligans, & nullatenus ad culpam, an proprie dici possit Lex? ibid.
6. Dominicans fractor silentii, si peccatam statuit non subeat, an peccet? fol. 3.
7. An dict. statutum de non obligando ad culpam, semper fuerit in Ordine Prædic. & comprehendat Regulares S. Augustini? ibid.
8. An Constitutiones, & Ordinationes in Ordine Prædic. differant inter se? fol. 4.
9. An Fratres Prædicatores teneantur servare contenta in Regula, & Constitutionibus, si Prælatus eis non mandet illa servare? ibid.
10. Si Fratres Prædicatores in Adventu non jejunent, an peccent ex Regula? fol. 5.
11. An Religiosus transgrediens ea, quæ sunt in Regula, peccet mortaliter? ibid.
12. Regula constituta per modum præcepti, ut si dicat, præcipimus, mandamus, teneantur & similia, an obliget ad mortale? fol. 6.
13. Sed quid dicendum, si Regula non utatur verbis præcepti, & ordinaturus, & in se expressam non habeat mentionem Auctoris, obligat ne ad mortale? ibid.
14. Transgressio Regula non obligantis ad mortale, nec veniale peccatum, an possit aliunde esse mortale, vel veniale? ibid.
15. Peccare contra Regulam ex contemptu, quid sit? ibid.
16. An Religiosus, ex speciali præcepto distincto ab aliis contentis in Regula, teneatur tendere in perfectionem charitatis? ibid.
17. Si Religiosus omittat servare Consilia, an peccet mortaliter? fol. 7.
18. An Regulares peccent contra dict. obligationem tendendi ad perfectionem Charitatis, si sibi proponant servare omnia contenta in Regula, præter ea, quæ ad nullam culpam obligant? ibid.
19. An Regulares teneantur progredi ad perfectionem charitatis, per omnia media, quæ ad eius acquisitionem deferre possunt? fol. 8.
20. An Regulares peccent mortaliter contra obligationem currendi ad perfectionem charitatis, si servantes omnia Donati Praxis Tomus III.

contenta in Regula, intendant non attingere perfectionem vite Religiosæ? ibid.

21. An Regulares peccent mortaliter contra dict. obligationem tendendi ad perfectionem, si violantes Regule vota, & præcepta retineant animum acquirendi Religiosam perfectionem? ibid.
22. An Religiosus teneatur in vite perfectione, indies magis, ac magis proficere? ibid.
23. An Religiosus transgrediens præceptum Dei contentum in Regula, duplex peccatum mortale committat, necessarium aperiendum in Confessione Sacramentali? fol. 9.
24. An Religiosus, stando in eodem genere peccati mortalis, vel venialis, gravius peccet, quam secularis? ibid.
25. Ignorantia Regula, & Præceptorum ejus, an excuset transgressores à culpa? fol. 10.
26. An Prælatus teneatur sub mortali, procurare, ut Regula, & statuta sui Ordinis obligantia ad mortale, observentur à subditis? ibid.
27. An Prælatus peccet mortaliter, si occultanter permittant, suis subditis passim, ac frequenter violare statuta accidentaliter sui Ordinis, ad nullam culpam, nec quidem venialem obligantia? ibid.
28. An Prælatus Regularis teneatur defectus subditorum inquirere, ut corrigat & emendet? fol. 11.
29. An superior localis peccet, si sine causa dispense in Observantia Regularibus, ad culpam non obligantibus? ibid.
30. An P. Generalis, vel Capitulum Generale, teneatur Regulam relaxatam reformare? fol. 12.
31. Si Regula Religiosa sit consuetudine relaxata, an Profecti teneantur illam observare in suo primorigore, vel potius secundum consuetudinem, quæ in tali Religione viget? ibid.
32. An Regula ob contrariam sibi consuetudinem, possit ex toto, vel ex parte tolli, & atrogari? ibid.
33. An Romanus Pontifex possit super totam Regulam dispensare, aut illam tollere, & mutare? ibid.
34. An P. Generalis, vel ejus Capitulum Generale, possit Regulam, ex toto, vel ex parte tollere, & mutare? ibid.

TRACT. II. De Procurantibus Officia Ordinis. fol. 13.

- Quæst.** **A**n liceat Religiosis procurare officium Curatum sua Religiosis? fol. 13.
1. An integrum sui Religiosis officium sui Ordinis, per extraneos procurare? ibid.
2. Bulla Gregorii XIII. ibid.
- Bulla Clementis VIII. ibid.
- Bulla Pauli V. ibid.

Index Tract. & Quæstion.

3. An dict. Bulla sint in usu? fol. 14.
4. An dict. Bulla extendantur ad alios Ordines, ac etiam ad moniales? fol. 15.
5. An dict. Bulla comprehendant Diffinitores Capit. Generalis, & Provincialis, socii, & Collegas P. Generalis, & Provincialis? ibid.
6. Pœne in dict. Bullis appositæ contra procurantes favores per extraneos, quanam sint? ibid.
7. An dict. Pœne incurrantur statim admittit culpâ, & debeantur ante iudicii declarationem, & à quo iudice huiusmodi declaratio faciendâ sit? ibid.
8. Prelatus Ordinis Prædic. ad instantiam extraneorum concedentes, in quas pœnas dant? fol. 16.
9. Sub gratiarum vocabulo, an comprehendantur gradus, honores, dignitates, officia Ordinis, & similia? ibid.
10. Prelatus, quor. modis potest ad instantiam secularis, pœnas suo Religioso dimittere? fol. 17.
11. Si Prelatus superior iniussu nocte confirmare subditum canonice electum, & rogante seculari, illum confirmet, an det in pœnas? ibid.
12. Si Prelatus inferior, nuptis Prior, ad instantiam secularis petitoris à suo Provinciali, ut det officium alicui Fratri, & obtinuit, an sit pœnis obnoxii? ibid.
13. Si Prelatus, intuitu alicuius secularis amici det officium alicui Fratri Amico, vel consanguineo dicti secularis, an subiciatur pœnis? ibid.
14. Si Prelatus conferat officium Fratri A. aut morem gerat seculari decemti, Frater A. est bonus Religiosus, & est meus amicus, & consanguineus, & est bonus pro tali officio, dat nē in pœnas? ibid.
15. Si Prelatus concedat officium Fratri A. ut morem gerat seculari, qui sibi ad talem finem multa munera dedit, dat nē in pœnas? ibid.
16. Si Prelatus licentiam concedat alicui Fratri eundem foras, per longum tempus, ad petitionem secularis; ad hoc, ut eiusdem aliquod negotium peragat; an det in pœnas prædictas? ibid.
17. Prelatus concedens officium ad instantiam monialium sui Ordinis, an incurrit pœnas? fol. 18.
18. An Prelatus concedens ad instantiam Episcopi sui Ordinis, det in pœnas? ibid.
19. Prelatus concedens ad instantiam Eminenti. Protectoris Ordinis, an det in pœnas prædictas? ibid.
20. Prelatus concedens Novitio ad instantiam secularis, an det in pœnas prædictas? ibid.
21. Quidam Religiosi impetraverunt literas cuiusdam Domini secularis, ad quosdam electores, ut eis in electione faverent: verum illis postea non sunt usi, sunt nē pœnis obnoxii? ibid.
22. Sed quid dicendum, si dictas literas miserunt ad manus electorum, & non pervenerunt, incidunt nē in pœnas? ibid.
23. An Religiosi subditi, valeant per extraneos, gradus sibi ex iniustitia debitos procurare? fol. 19.
24. Rogare, & procurare pro se, an sit licitum? ibid.
25. An Religiosi subditi sit integrum pro dignis, & bene meritis suffragia procurare? ibid.
26. An subditi procurant per extraneos impedire assignationem, sibi, vel alius factam, vel remitti sibi aliquam pœnam, vel quid simile, det in pœnas? ibid.
27. Si Religiosus tacet & nihil dicit seculari offerenti, rogaturum prelatum, ut & dignitatem conferat, an det in pœnas? fol. 20.
28. An Religiosus subditi integrum sit acceptare favorem, sibi ab extraneo sponte oblatum, ad finem consequendi gradus, vel quid simile in Ordine? ibid.
29. An seculares, & Ecclesiastici, quicunque illi sint (Papa excepto) peccent mortaliter, si quomodocunque ac-

cedant ad Prelatos Ordinis, pro obtinenda aliqua gratia, pro subditi illius? ibid.

TRACT. III. De Regul. promovendis ad Ordines. fol. 20.

- Quæst. R**egulares, à quor. Episcopo sint hodie ordinandi, quando, & cum quibus literis dimissorias? fol. 20.
1. Regulares promoti ad Sacros Ordines, absque dimissoriis sui Prelati, an sint ipso iure suspensi, sic adeo, ut in susceptis ministrando, fiant irregulares? fol. 21.
 2. An Regulares ad minores promoti sine dimissoriis sui Prelati, sint ipso iure suspensi? ibid.
 3. Sed quid dicendum, si Prelatus ratificet promotionem sui subditi, ab Episcopo factam sine dimissoriis? ibid.
 4. An dimissoria propria Prelati, sit de forma Ordinis suscipiendi? fol. 21.
 5. Regulares suscipientes Ordines cum dimissoriis falsis, in quas pœnas incidunt? fol. 22.
 6. Regularis cum dimissoriis sui Prelati, Episcopo presentatus, an possit & debeat ab eodem examinari? ibid.
 7. Prelati Regulares an sint ipso facto suspensi, si dent literas dimissorias alius, quam sibi subditi? ibid.
 8. Instante dict. Decreto Sac. Congregationis possint Regulares suscipere Ordines ab Ordinario alieno, si proprias, non publicas, sed privatas Ordinationes habeant? ibid.
 9. Si Prelatus de industria differat dimissorias concedere, usque dum Diæcesanus sit absens, vel ordinationes non habeat, an peccet mortaliter? ibid.
 10. An Regulares ordinandi, incurrant excommunicationem fieri solitam ab Episcopo ordinante, contra eos, qui accedunt cum aliquo impedimento occulto? fol. 23.
 11. Sed quisnam potest ab hac excommunicatione absolvere, & in irregularitate dispensare? ibid.
 12. An Regularis, qui cum impedimento accedit, censetur valde ordinatus, si Episcopus protesteatur, se non habere intentionem ordinandi accedentes cum impedimento occulto? ibid.
 13. Absolutiones, ac dispensationes latae ante ordinationem à D. Episcopo ordinante, an comprehendant Regulares ordinandos ibi stantes? ibid.
 14. Regulares, quonam titulo debeant ordinari? ibid.
 15. Religiosus in valde professus, recipiendo Sacros Ordines, an fiat suspensus, & irregularis? fol. 24.
 16. An Regularis possit hodie ordinari ante aetatem præscriptam à Trid. in cap. Nullus 12. sess. 23. de Reform.? ibid.
 17. An Anni requisitus ad suscipiendum Sacros Ordines, debeant esse completi, vel sufficiat, si sint inchoati? ibid.
 18. Religiosi Sacro Ordine ordinati, ante tempora à iure stabilita, aut ante legitimam aetatem, in quas pœnas incidunt? ibid.
 19. An Religiosus incurrit suspensionem, si per unam, aut duas Horas ante legitimam aetatem suscipiat ordines? fol. 25.
 20. An duos Bissextilis sit computandus in dict. aetate, requisita ad suscipiendum Sacros Ordines? ibid.
 21. Si Religiosus, bona fide, ante legitimam aetatem ordinatur, an det in suspensionem prædictam? ibid.
 22. An ordinatus, mala fide ante legitimam aetatem, celebrando cum Episcopo ordinante, fiat irregularis? ibid.
 23. An ordinatus ante legitimam aetatem, cum ad aetatem pervenerit, possit celebrare absque eo, quod absolvatur à suspensione incurra? fol. 26.

Index Tract. & Quaestion.

- An Prelatus Regularis possit subditum absolvere à suspensione contracta, ob Ordinem suspensum ante aetatem, & cum illo dispensare, ut dict. suspensione non obstante, possit in ordine suscepto ministrare? ibid.
- An Regularis possint Sacris Ordinibus ordinari extra tempora à Jure stabilita? ibid.
- An Regularis possint una & eadem die duos Sacros Ordines suscipere sine dispensatione Papae? fol. 27.
- An Regularis Sacros Ordines suscipiat, praetermissis interstitiis, sine licentia Papae, an incidat in aliquam suspensionem, vel irregularitatem? ibid.
- Dispensare in dict. interstitiis, an pertineat ad Prelatum Regularem respectu sui subditi? ibid.
- Regularis promotus per saltum, an sit ipso facto suspensus, vel irregularis? fol. 28.
- Ordinatus ordinibus sacris, omissa tamen prima Tonsura, & omnibus Minoribus, an suscipiat characterem Sacri Ordinis? ibid.
- Conversus, sive Religiosus laicus, an possit sine licentia Papae Ordines suscipere? ibid.
- Religiosus Apostata, si in sua Apostasia Ordines suscipiat, in quas penas dat? ibid.
- Abbas exemptus, an possit suis subditis primam Tonsuram, & minores ordines conferre? ibid.
- Abbas praedictus valeat Regularibus suis non subditis praefatos Ordines conferre: habentibus tamen dimissionem sui Prelati? ibid.
36. An PP. Dominici possint suis subditis primam Tonsuram ac Minores Ordines conferre, sicut possunt, & valent infideles, ad unicum fidei conversos characterem Clericali insignire? fol. 29.
37. An P. Generalis Ordinis possit, cum suis subditis in Bigamia dispensare, ad hoc ut valeant ad Sacros Ordines promoveri? fol. 30.
38. An Daemoniacus liber factus, valeat iuxta conscientiam, sine licentia Papae, ad sacros Ordines promoveri? ibid.
39. An P. Generalis possit in hoc casu, cum subdito dispensare in foro externo, ad suscipiendum Sacros Ordines? ibid.
40. An quis unius diocesis possit tonsurari ab Episcopo alterius Diocesis? ibid.
41. Promotus ad Sacros Ordines, ante aetatem, extra tempora, & absque dimissionis, quos suspensiones incurrit? fol. 31.
42. Suspectio ab Ordine Superiore, an includat suspensionem ab ordine minori? ibid.

TRACT. IV. De Regul. Confess. Secularium. fol. 31.

- Quaest. **A**n Regularis possit secularium confessiones Sacramentales extirpere? fol. 31.
1. An Tridentinum, ubi supra, comprehendat Priores, Guardianos, & similes? ibid.
3. An dict. Decretum Tridentinum, comprehendat Regularis gradus, nempe Lectores, & Magistros in Sacra Theologia? fol. 32.
- An Regularis possint audire in Confessione peccata venialia secularium sine approbatione Episcopi? ibid.
5. An Prelatus Regularis possit aliquem Fratrem sibi subditum in Parochiam designare, qui absque approbatione Episcopi, confessiones audiat Parochianorum? ibid.
6. An Regularis Parochus, approbatus ab Episcopo ad animarum curam, Monasterium annexum, si à tali cura, à suo, vel alio Superiore amoveatur, possit autem Confessiones secularium, absque nova approbatione Episcopi? ibid.

7. An Confessarii Regulares, de licentia sui Prelati, & sine licentia Episcopi loci possint audire Confessiones secularium familiarium existentium intra septa Monasterii? fol. 33.
8. An Confessarii Regulares approbati à D. Vicario Urbis, ad confessiones audiendas, debeant extra etiam approbati ab Episcopo loci? ibid.
9. An D. Cardinalis possit sibi eligere confessarium, non approbatum ab Episcopo loci? fol. 34.
10. An D. Episcopus electus, sed non confirmatus, possit alius dictam approbationem concedere? ibid.
11. An dict. approbatio, ad hoc, ut valeat, fieri debeat scriptis? fol. 35.
12. An D. Episcopus possit sine examine approbare Regulares ad Confessiones audiendas? ibid.
13. An D. Episcopus possit ad examen illos cogere, qui sine examine reperiuntur approbati ad confessiones audiendas? ibid.
14. Si D. Episcopus Regularem idoneum sine iusta causa, malevole approbare renuerit, an sit repulsus maneat approbatus ab ipso Papa, vel ipso Jure? fol. 35.
15. An dict. approbatio possit ad libitum Episcopi restringi, ac limitari ad certum tempus, locum, & genus personarum? fol. 36.
16. An dicta causa, ob quam potest Episcopus approbationem revocare, sit per eum probanda? ibid.
17. An Confessarius Regularis, habens facultatem ab Episcopo, audire confessiones in sua Ecclesia, valide absolvat, si illas audiat in altera Ecclesia? fol. 37.
18. Quanam pena puniri debeat Regularis Sacerdos, qui absque approbatione Episcopi, confessiones audiat? ibid.
19. An Confessarii Regulares, suspensi ab Episcopo ex iusta causa, ne confessiones audiant, sint irregulares, si hoc suspensione non obstante, confessiones audiant? fol. 38.
20. An D. Episcopus loci possit suspendere simul omnes Confessores Regulares unius Monasterii sine causa? ibid.
21. An D. Episcopus loci possit iterum examinare Confessarium Regularem, qui mutavit Domicilium, & iterum rediit, si ante discessum fuerit simpliciter, & absoluit approbatus? fol. 39.
22. An Confessarii Regulares semel admissi ab aliquo Episcopo, & deputati à suo Prelato ad praedicandum, & missiones habendum, possint ut agentes in Terris, per quas transiunt, fidelium Confessiones audire, sine licentia Episcopi loci? ibid.
23. An Confessarius Regularis, approbatus ab uno Episcopo, possit à successore iterum examinari, & approbati, vel reprobari? ibid.
24. An Confessarii per Episcopum approbati, ipso mortuo, vel amoto, possint ut prius confessiones audire, vel potius teneantur se iterum praesentare? ibid.
25. An Sacerdos, non approbatus ab Episcopo, valide confessiones audiat? ibid.
26. Si Confessarius sit excommunicatus, vel suspensus, an valide absolvat? fol. 40.
27. An Confessarii Regulares, approbati in una Diocesi, possint subditos illius Diocesis ubique audire? ibid.
28. An Capitulum, Sede Vacante, possit revocare facultatem, quam habent Regulares audire confessiones secularium? ibid.
29. An Confessarius, ultra approbationem Episcopi, opus habeat licentia sui Prelati, ad hoc, ut rite & valide possit secularium confessiones audire? fol. 41.
30. An confessiones factae Regularibus non approbatis à suis Superioribus, approbati tamen ab Episcopo loci, sint valida, & firma, vel potius irrita? ibid.
31. Quanam sint privilegia Regularibus concessa, ad audiendum secularium confessiones? fol. 42.

Index Tract. & Quæstion.

32. *An, d. Clementina dudum, de sepulchris censeatur abrogata à Tridentino cit. loc.?* ibid.
 33. *An iurisdicção Regularium sit à D. Papa, vel potius ab Episcopo loci, ad finem uniuscuiusque Sacramentum Penitentia?* fol. 43.
 34. *An Confessarii Regulares possint quoscunque ad se accedentes audire, siue sint in loco habitantes, siue extranei?* Forenses? ibid.
 35. *An Confessarii Regulares approbati ab Episcopo absolute possint à Parochis impediri, ne in domibus agitantium audiant, etiamsi ab illis ad hoc accessu fuerint?* fol. 43.
 36. *An Confessarii Regulares, possint virtute privilegiorum absolvere facientes penitentes, à casibus Episcopo reservatis?* fol. 44.
 37. *An D. Episcopus loci possit sibi reservare plures casus, resercti Regularium, quam Parochorum?* ibid.
 38. *Quot, & quanam sint casus, de iure vel consuetudine, Episcopi reservati?* fol. 45.
 39. *An Confessarii Regulares possint in vim privilegiorum, absolvi e penitentes lacos à censuris Episcopi reservatis?* ibid.
 40. *Quidnam possint Confessarii Regulares circa suos laicos penitentes, approbati tamen ab Episcopo loci?* ibid.
 41. *An Confessarii Regulares possint uti dicta facultate circa vota penitentium, si Episcopus loci sibi reservet commutationem & dispensationem votorum?* fol. 47.
 42. *An Confessarii Regulares simplices, id est, non Magistri, nec Lectores in Sacra Theologia possint, virtute privilegiorum aperire literas Sacrae Penitentiarie, & iuxta ipsarum tenorem dispensare, ut Magistri in Sacra Theologia?* ibid.
- Sed quid dicendum, si Regularis prohibitus, &c.* fol. 48.
- Sed pone, quod dicta litera fuerint uni confessorio, &c.* ibid.
- *Nomine Magistri in Sacra Theologia, quanam veniant?* ibid.
43. *An Confessarii Regulares possint virtute Privilegiorum absolvi ab Excommunicatione ob duellum incursum?* ibid.
 44. *An provocantes se ad duellum sint excommunicati, pugnæ non sequuntur?* fol. 49.
 45. *An Confessarii Regulares integrum sit suis penitentibus, pro satisfactione culpæ, Missas injungere?* ibid.

TRACT. V. De Confessariis Regularium. fol. 50.

- Quæst.** Confessarius Regularium, à quonam sit instituendus? fol. 50.
1. Confessarius Regularium, an indigeat approbatione D. Episcopi loci, ad effectum audiendi confessiones Sacramentales Fratrum sui Ordinis? ibid.
 2. Confessarius Regularium quonam modo instituendus sit? ibid.
 3. Religiosi subditi, an teneantur suis Prelatis confiteri? ibid.
 4. An Prelatus Regularis possit subditos astringere ad sibi confitendum? fol. 51.
 5. Sed quid dicendum si superior Prelatus recuset dictam facultatem concedere? ibid.
 6. An autem pro illa vice intelligatur, pro una vice tantum, an vero toties, quoties dicta facultas petatur à confessorio, & denegatur à superiore? fol. 52.
 7. An Prelatus possit taxare penitentiam, à confessorio imponendam penitenti? ibid.
 8. An Prelatus Regularis possit suis subditis concedere facultatem eligendi sibi confessorium extraneum, qui eos, nedum extra Ordinem, verum etiam intra propriam elapsuram, possit audire & à peccatis absolvere? ibid.

10. Regularis eligendi sibi confessorium de licentia Prelati, an valeat absolvi ab omnibus casibus, à quibus potest Prelatus virtute Privilegiorum? ibid.
11. An Regulares subditi, possint de licentia sui Prelati, se subicere Episcopo loci, in quo degunt, ad hoc, ut ab eo dispensentur, vel absolvantur à casibus, in quibus nequeunt à suis Prelatis absolvi & dispensari? fol. 53.
12. An Regulares subditi, possint absque licentia sui Prelati eligere sibi confessorium, eique ut libet, peccata confiteri? fol. 54.
13. Regularis existens in Convectu, ubi nullus reperitur Sacerdos sui Ordinis, nisi quidam sibi male affectus, vel suspectus de revelatione confessionis, an possit eligere extraneum? fol. 55.
14. Prior unius Monasterii, an possit audire confessiones sui subditi, dum reperitur in alieno Monasterio sine licentia superioris loci? ibid.
15. An Priores Conventuum, & similes superiores Religiosorum, possint sibi, ut libet eligere Confessorium, etiam non approbatum à suo legitimo superiore? ibid.
16. An dicti Priores eligentes sibi Confessarios, possint ab eisdem absolvi à reservatis suis Provincialibus? fol. 56.
17. Confessarius electus à Priore, maiori excommunicatione ligato, an possit eidem beneficium absolutionis conferre? fol. 57.
18. Regulares hospites & Peregrini, cuinam teneantur de iure confiteri? ibid.
19. Religiosi itinerantes, an possint quibuscunque Confessorio Religiosis, aut secularibus confiteri? ibid.
20. An hi Fratres itinerantes, virtute d. licentia, à suis Prelatis generaliter facta, possint à se electis Confessoribus absolvi à reservatis? fol. 58.
21. An d. licentia debeat esse expressa, vel sufficiat, si sit tacita, presumpta, interpretativa & virtualis? ibid.
22. Fratres itinerantes, habentes tamen licentiam à suis Prelatis eligendi Confessorium quemcumque voluerint, an ea dicta licentia valeant eligere simplicem Sacerdotem, à nullo superiore approbatum? fol. 59.
23. Si hi prædicti, absque licentia sui Prelati, confitentur Regulari approbato ab Episcopo loci tantum: summe ipsorum confessiones validæ? ibid.
24. Si duo Sacerdotes regulares, quorum neuter est Confessarius fratrum, nec ab Episcopo approbatus, sint simul itinerantes, & adinvicem confiteantur, suntne ipsorum confessiones validæ? fol. 60.
25. An regularis peregrinans cum suo Confessorio, possit eidem confiteri in Monasterio Ordinis, per quem transit, esto, quod ibi diutius commoretur? ibid.
26. An Regulares ad lucrandum subleum, teneantur eligere Confessorem ab Episcopo loci approbatum? fol. 61.
27. An Novitii itinerantes possint sibi eligere Confessorem extraneum? ibid.
28. Sed quid dicendum, si in via, vel Monasterio eligant, sine sui Prelati licentia, confitenturne validè? ibid.
29. An Legatus de latere possit Regularibus exemptis, facultatem dare, ut valeant sibi eligere Confessorem, etiam non approbatum à Prelato sui Ordinis? fol. 62.
30. An Regularis, habens à Superiore sui Monasterii facultatem confitendi certo Sacerdoti, si inde discedat, alibi fixurus domicilium, possit eidem confiteri rediens post longum tempus ad idem Monasterium? ibid.
31. Religiosus, qui de licentia sui Prelati, peti aliquem locum,

Index Tract. & Quæstion.

cum, statim reversurus, an in tali itinere possit sacramentaliter confiteri cuiusque voluerit? ibid.

32. An Fratres huius Conventus S. Mariæ Salutis Prov. Calabr. possint, excepta peregrinatione, confiteri Confessarius Sancti Dominici Prov. Regni, vel alius, sine licentia sui Prælati? ibid.

33. Profugus, seu Apostata, an possit nisi privilegio Peregrinorum? fol. 63.

34. An Regularis possit liberè confiteri Penitentiaris D. Papa? ibid.

35. Equus S. Joannis, S. Jacobi & similes; an possint confiteri Sacerdoti non approbato a D. Ordinario? ibid.

36. An Religiosi B. Joannis à Deo, vulgò dicti, Bonfratelli, possint in suis Hospitalibus excipere Confessiones Infirmorum, ibi degentium, sine Ordinarii approbatione? fol. 64.

37. Religiosus à P. Generali Ordinis, institutus pro audientia confessionum Fratrum, an possit excipere confessiones omnium Fratrum eiusdem Ordinis, ubicunque degentium, eosque absolvere à reservatis? ibid.

38. Si Religiosus extra Conventum existat, cum omnimoda necessitate celebrandi, & non habeat copiam Confessarii, sui Ordinis, an possit absolvere à reservatis per Confessarium extraneum regularem, vel sacularem approbatum, vi facultatis passiva sibi generaliter factæ à suo Prælato? ibid.

39. Fratres itinerantes, an possint per Confessarios Conventus, ad quem declinant, absolvere à casibus reservatis Prælato Monasterii, à quo recesserunt?

40. Sed, quid dicendum, si dicitur operari, id est, in fraudem, ut arripiant, ne scilicet interne cognoscantur in proprio Monasterio: absolvunturne valide? fol. 65.

41. Sed quid dicendum de Conconatoribus, vel alius consilio confessionem differentibus, ad tempus Quadragesime, vel ad aliud tempus, quo extra Conventum manere debent, absolvunturne valide? ibid.

42. Confessarius, qui peti facultatem absolvendi à reservatis pro uno Religioso subduo, an possit ex vi talis licentia concessæ, ipsamet petenti absolvere? ibid.

43. Confessarius, qui peti facultatem absolvendi Regularem subduo à reservatis, an vi talis licentia, possit illum absolvere, etiam à reservatis commissis post dieram obtinentiæ licentiam? fol. 66.

44. Regularis delegatus ad absolvendum à reservatis in Ordine, an possit ad talem actum subdelegare? ibid.

45. Regularis, qui à legitimo Superiore obtinuit facultatem absolvendi à reservatis in Ordine, an ea nisi posui mortuo Superiore concedente, aut amoto ab officio? ibid.

46. Regularis institutus ad absolvendum à reservatis, an possit ab illis absolvere, si habeant censuram annexam? ibid.

47. An Regularis delegatus, eadem auctoritate, quam habet ad absolvendum à reservatis, possit passivè uti, alteri scilicet eam delegare, ut ipsum delegantem absolvat? ibid.

48. An Regulares teneantur confiteri peccata venialia? fol. 67.

49. Quibusnam in casibus dicendum sit, Regularem non habere copiam Confessarii? ibid.

50. Quidnam possint prædicti Confessores regularium ad absolvendum Religiosos à peccatis, & censuris? ibid.

51. Sed quid dicendum de casibus reservatis à Jure, vel à S. Papa, possintne ab his absolvere? ibid.

52. Quidnam possint Superiores regulares, erga suos subditos ad finem absolvendi, & dispensandi in casibus Papalibus? fol. 68.

53. An Prælati regulares valeant suos subditos absolvere ab hæresi, occultis tamen, & in foro conscientia? fol. 69.

TRACT. VI. De Prædicatoribus. fol. 70.

Quæst. 1. Prædicatio quid sit? fol. 70.

2. An prædicatio sit necessaria in Ecclesia Dei? ibid.

3. Quibusnam liceat prædicare? ibid.

4. An officium prædicandi possit demandari quibuscumque personis? fol. 71.

5. An Laici possint prædicare ex dispensatione Apostolicæ? ibid.

6. An femina possit committi officium prædicationis? ibid.

7. An Populus possit cogi ad audiendum verbum Dei? fol. 72.

8. Prædicator quot conditiones debet habere ad dignè prædicandum? ibid.

9. An prædicari in peccato mortali, peccet mortaliter? fol. 73.

10. An Parochi teneantur in suis Ecclesiis prædicare, quando & quomodo? ibid.

11. An habens curam Animarum, teneatur petere licentiam ab Episcopo prædicandi in sua propria Parochia? ibid.

12. An Parochus solus possit dare licentiam prædicandi in sua Parochia, semel, bis, vel ter, infuso loci Episcopo? ibid.

13. An Prælati regulares habeant facultatem destinandi Prædicatores ad concionandum extra sua Monasteria? fol. 74.

14. An Regulares possint prædicare sine licentia suorum Prælatorum? ibid.

15. An Prædicatores, sive sint regulares, sive saculares, peccent mortaliter, & possint puniri si prædicent sine licentia suorum Prælatorum? fol. 75.

16. An Regulares non approbati à suis Prælatis, possint approbati ab Episcopo loci ad prædicandum in sua Diocesi? ibid.

17. An Regulares prædicantes in suis, vel alienis Ecclesiis sine licentia, vel benedictione Episcopi, possint ab eodem puniri? ibid.

18. An Vicarius Generalis, sede vacante possit punire Regulares prædicantes in Ecclesiis, sine licentia, & benedictione Episcopi? fol. 76.

19. An Regulares possint prædicare in publicis Plateis sine licentia Episcopi? fol. 77.

20. An Regularis unius Ordinis possit prædicare in Ecclesia alterius Ordinis, cum sola benedictione Episcopi? ibid.

21. An Regularis, si extra tempus Quadragesime, vel Adventus, veluti prædicare in suis Ecclesiis, teneantur petere benedictionem ab Episcopo? ibid.

22. An Regulares possint prædicare in Ecclesiis suorum Ordinum, excepto tempore & hora, qua Episcopus prædicare voluerit: petiti tamen dicta licentia, licet non obtineat? fol. 78.

23. Licentia prædicandi, quonam modo petenda? ibid.

24. An Episcopus possit examinare Regulares de doctrina, si velint in sua Diocesi prædicare? fol. 79.

25. An D. Episcopus possit exigere professionem fidei à Regularibus, antequam accedant ad prædicandum in sua Diocesi? ibid.

26. An Regulares possint in suis Ecclesiis prædicare, dum Episcopus non prædicat, sed coram se alium sacra prædicare in Cathedrali? ibid.

27. An Regulari in festis diebus, contradicentibus Parochis, vel Vicariis foraneis, possint prædicare in suis Ecclesiis? fol. 80.

28. An Episcopi, Parochi & alii curam habentes, possint impedire suos Parochianos, ne concione Regularium audiant? ibid.

Index Tract. & Quæstion.

29. *An Prædicatores regulares possint prædicare in Ecclesiis Monialium sibi subiectarum, sine licentia superiorum, & benedictione Episcopi?* ibid.
30. *An illa hora, qua Episcopus prædicat, vel facit coram se prædicare, possit quis in aliquo casu cum Episcopo concurrere?* ibid.
31. *An D. Episcopus loci possit totas Horas Matutinas occupare, vel teneatur illas partiiri pro Regularibus?* ibid.
32. *An Vicario Generali Episcopi prædicante, vel faciente coram se solemniter prædicare, alii Prædicatores teneantur silere?* fol. 81.
33. *An Episcopus possit prædicare extra suam Diocesim, absque licentia Episcopi loci?* ibid.
34. *An Episcopus prædicante, extra suam Diocesim, ceteri Prædicatores teneantur silere?* ibid.
35. *An Episcopus loci possit admittere ad prædicandum in sua Diocesi Regulares viventes extra Clausura?* ibid.
36. *An D. Episcopus loci possit prædicare in Ecclesia Regularium ipsis inuitis?* ibid.
37. *An D. Episcopus loci possit cogere Regulares, ut admittant concionatores, etiam extraneos, à se deputatos ad prædicandum in illorum Ecclesiis?* ibid.
38. *P. P. S. Dominici, dicuntur tunc Prædicatores ab actu, vel à sine prædicandi?* fol. 82.
39. *An liceat Prædicatori, habere oculum ad temporalia?* ibid.
40. *Ad quemnam pertineat Prædicatore eligere, & quorum sumptibus alendus sit?* ibid.
41. *An Prædicator prohibitus à Principe seculari, debeat prædicationem dimittere?* fol. 83.
42. *Si in aliquo oppido, nolit Parochus, ut prædicetur in aliquo die festi, aut die Dominico, in quo prædicari solet, & potestas secularis è contra velit nisi prædicetur: cui nam obediet Prædicator regularis?* ibid.
43. *An Dominus Episcopi possit procedere contra prædicantes dogmata, vel miracula falsa, vel falsas revelationes, aut detractiones de Prelato?* fol. 84.
44. *Prædicatores quoniam modo debeant Conceptionem B. M. V. prædicare?* fol. 84.
45. *An Prædicatores Regulares possint suis auditoribus Indulgentias concedere?* fol. 86.
46. *An Regulares prædicando fabulas, facietas, aut aliquid ridiculum, peccent, solum venialiter?* ibid.
47. *An Prædicatores Regulares habeant aliquod privilegium ad non strictè ieiunandum?* ibid.
14. *An sacrificium Missæ, si unum, vel plura?* ibid.
15. *An sacrificium Missæ sit unicuique, & figuratum in lege veteri?* fol. 95.
16. *Sacrificium Missæ in quam actione essentialiter consistat?* ibid.
17. *An consecratio utriusque speciei, sit de essentia sacrificii Missæ?* fol. 96.
18. *Quot nam sint effectus sacrificii Missæ?* ibid.
19. *An sacrificium Missæ sit verè propitiatorium, seu expiatorium pro peccatis, ut ut verè, & propriè expiet, & deleat nostra crimina, Denique nobis reddat placatum, ac propitium, veniam peccatorum condonari?* fol. 97.
20. *An sacrificium Missæ sit meritum?* ibid.
21. *An sacrificium Missæ sit satisfactorium, hoc est, remittat peccatorum poenam, qua post culpam dimissam debentur Divina iustitiae?* fol. 98.
22. *An sacrificium Missæ sit impetratorium pro bonis temporalibus?* ibid.
- An autem hic effectus, quem habet sacrificium Missæ, per modum impetrationis, sit distinctus ab illo, quem habet ex opere operato?* ibid.
23. *An valor sacrificii sit infinitus?* fol. 99.
24. *An sacrificium Missæ sit infiniti valoris extensivè?* fol. 100.
25. *An sacrificium Missæ, pro multis differentibus oblationibus, prodest cuiuslibet illorum, ac si pro illo solo offerretur?* ibid.
26. *An intentio celebrantis sit omnino necessaria ad perfectionem sacrificii Missæ?* fol. 101.
27. *An requiratur intentio faciendi, quod facit Ecclesia Romana, vel Catholica?* ibid.
28. *An intentio Ministris, requisita ad perfectionem sacrificii Missæ, debeat esse actualis, vel sufficiens, si sit virtualis, aut habitualis?* fol. 103.
29. *An Missa mali, & boni Sacerdotis sit equalis valoris?* ib.
30. *Sed quid dicendum est de Missis quoad valorem precum, & orationum, qua à malo Sacerdote in Missa recitantur ex persona Ecclesiæ?* fol. 104.
31. *An Sacerdos, qui stipendium accipit pro Missæ celebratione, satisfaciens si illam celebret in peccato mortali?* ibid.
32. *Valor Missæ quotuplex sit?* ibid.
33. *An Sacerdos possit, petitionem Missæ, sibi debitam, alteri applicare, & consequenter duplicatum stipendium accipere?* ibid.
34. *An Sacerdos celebrans in Altari Privilegiato, pro Animabus Defunctorum, possit duplex stipendium accipere, unum pro applicatione fructus Missæ, alterum verò pro applicatione Indulgentiæ, qua Anima à Inferis absolvetur?* fol. 106.
35. *Stipendium, salarium & merces, quid sint, & unde dicantur?* ibid.
36. *An Sacerdos Missam celebrans, possit de illius stipendio pacisci, & convenerit?* ibid.
37. *Quodnam sit iustum unius Missæ stipendium?* ibid.
38. *Sacerdos exigens dictum stipendium supra taxam, ut peccet mortaliter, & teneatur restituere?* fol. 107.
39. *An verò in aliquibus casibus, licitum sit plus solito stipendium exigere?* ibid.
40. *An Episcopus possit in sua Diocesi iustum Missarum stipendium ià taxare, ut sub poena anathematis, nec plus donetur, nec minus accipiat?* ibid.
41. *An Sacerdos dives possit licite pro Missæ celebratione stipendium accipere?* fol. 107.
42. *An Sacerdos pauper possit, ob suam paupertatem, pro una Missa duplex stipendium accipere?* ibid.
43. *Sacerdos non celebrans, nisi ob stipendium, an committat Simoniam?* fol. 108.
44. *An Sacerdos possit pacisci de salario Missæ, absque vitio Simonie?* ibid.

TRACT. VII. De celebratione Missarum. fol. 86.

- Quæst.** *An hoc nomen, Missa, sit Hebræicum, Græcum, vel Latinum?* fol. 86.
1. *An hoc nomen, Missa, sit recens in Ecclesia, vel antiquum?* fol. 87.
 2. *Missa quid sit?* fol. 88.
 3. *Quidnam sit sacrificium, propriè, & strictè sumptum?* ib.
 4. *Sacrificium propriè dictum, quotuplex sit?* fol. 90.
 5. *Quotnam fuerint in lege veteri sacrificiorum genera?* ib.
 6. *An soli Deo sit sacrificium offerendum?* ibid.
 7. *An in Ecclesia Christi sit aliquod verum, & propriè sacrificium?* ibid.
 8. *An Missa sit verè, & propriè novæ legis sacrificium?* fol. 91.
 9. *Missa à quonam primò fuerit celebrata?* fol. 92.
 10. *An sacrificium Missæ, quod nunc offertur in Ecclesia, sit eiusdem speciei cum illo, quod Christus obtulit in Cæna?* fol. 93.
 11. *An sacrificium Missæ sit essentialiter idem cum illo, quod Christus obtulit in Cruce?* ibid.
 12. *An in sacrificio Missæ, principalis Sacerdos offerens sit Christus Dominus?* fol. 94.

Index Tract. & Quæstion.

45. Sacerdos, qui diminutum salarium accepit pro Missa celebranda, an teneatur totum missæ valorem illi applicare? fol.109.
46. Sacerdos recipiens stipendium decem Missarum, cetera involutum, putans esse iustum salarium: si postea ultro inveniatur non esse iustum, an teneatur ad integrum numerum Missarum? ibid.
47. Sed quid dicendum, si huiusmodi Sacerdos nequeat dantem salarium certiorare, nec illum coram iudice convenire: potest ne, non obstantibus præiudicatis Decretis, numerum Missarum ad ratam celebrare? ibid.
48. An Sacerdos, in casu summe inopie, possit ad sui sustentationem, pro una Missa, plura stipendia accipere? fol.110.
49. Sacerdos obligatus alicubi celebrare Missam absque tamen applicatione sacrificii, an possit pro applicatione aliud stipendium accipere? ibid.
50. Sacerdos accipiens unum stipendium pro Missa votiva, an possit aliud accipere pro applicatione sacrificii? ibid.
51. Sacerdos Regularis iussus à Prælato celebrare pro pace, aut pro evertenda peste, an possit alii satisfactionem applicare? fol.111.
52. An Parochus, die, quâ in sua parocchia teneatur celebrare, possit recipere stipendium, pro applicatione sacrificii? ibid.
Decreta de celebratione Missarum, ac de prohibitione illas non recedendi, seu reducendi absque Sedis Apostolicæ licentia, nec non de eorumdem oneribus perpetuis suscipiendis? ibid.
Sequuntur dubia, ac declarationes aliquot Sac. Congr.? ibid.
Sequuntur declarationes, & responsiones ad alia dubia? ibid.
53. Sacerdotes Regulares, an possint hodie recipere stipendia pro celebratione Missarum? fol.113.
54. Privilegia satisfaciendi pluribus stipendiis unica Missa, an sint hodie extincta ob dicta Decreta? ibid.
55. An Privilegium cap.4. Trid. sess.25. de Reform. quo Episcopi & Generales Ordinum possunt Missarum numerum moderari, sit omnino extinctum ob dicta Decreta? ibid.
56. An Episcopus, habens Privilegium reducendi onera Missarum sua Diocesis, possit eo contrarium ad favorem Regularium? fol.114.
57. An Regulares, post dicta Decreta, habuerint aliquod Privilegium, virtute cuius possint hodie, ut olim, Missarum numerum moderari? ibid.
58. An Sacerdos in Missis celebrandis, possit uti iure compensationis, minuendo numerum Missarum? fol.115.
59. An Superior Regularis, dimittens notabiliter fructibus Capitalium, pro Missis celebrandis legatum, possit, dictis Decretis non obstantibus, numerum Missarum minuire? ibid.
60. An Regulares, perenne omnino, & totaliter fundo, pro Missis relicto, teneantur celebrare Missas, ex tali legato debitas? ibid.
61. An Regulares, aucta re sibi legata, cum onere Missandi, teneantur etiam ipsi numerum Missarum augere? fol.116.
62. Pecunia legata pro tot Missis celebrandis, an si augeatur salarium Missantium, debeat minui numerus Missarum? ibid.
63. An dicta Decreta extendantur ad præterita, ut loquendo de oneribus Missarum susceptis, ante publicationem prædictorum, possint Regulares etiam hodie illa frangere, ut una & eadem Missa, diversis oneribus satisfiat? ibid.
64. Reductiones Missarum ab Episcopis in Synodo Diocesana, & Generalibus Ordinibus in suis Capitulis Generalibus, ad Textum cap.4. Trid. sess.25. de Reform. factæ ante dicta Decreta, an hodie sint extinctæ, & revocata? fol.117.
65. An dicta Decreta obligent, etiam extra Italiam? ibid.
66. An Regulares recipientes plura stipendia pro una Missa, extinguntur à penis Decretorum, ex quo degunt in aliqua Ecclesia magna devotionis & concursus Populorum, offerentium Missarum Elemosynas? ibid.
67. An Regulares, qui degunt in aliqua Ecclesia magna devotionis, & concursus, possint elemosynas, pro Missis celebrandis accipere, si usdem, non nisi post longum tempus satisficere valeant, ne alius cultus Ecclesie, & devotio, ac concursus fidelium minuantur? fol.118.
68. An Sacerdos Regularis, obligatus dicere Missas ex stipendio, peccet mortaliter, & teneatur restituere, si notabiliter differat satisficere? ibid.
69. Quam diuturno intelligatur, per Breve, sive modicum tempus? ibid.
70. An Sacerdos, qui ignoranter, seu ex bona fide, vel cum aliqua opinione sibi probabili, unica Missa satisficit obligationi plurium Missarum, ubi de veni in malam fidem, hoc est, servit, dictam opinionem, non posse amplius praticari, teneatur restituere Missas, vel stipendia restituere? fol.119.
71. An Sacerdos, qui stipendia accepit pro Missis celebrandis, possit illis per alios satisfacere, reventa sibi parte dicti stipendii, sine peccato, & onere restitutionis? ibid.
72. Prælati Regulares, non facientes legi decreta prædicta, in quas penas dant, & à quo declarandi? fol.120.
73. Si dicta Decreta legantur summarie, an sint satis obligationi impositæ? fol.121.
74. An Regulares subditi casu quo delinquant contra dicta Decreta, subiciantur penis Decretorum? ibid.
75. An Prælati Monasterii teneantur ad restitutionem, si eius Prædecessor non curavit celebrare Missas, ad quas Monasterium tenebatur ex legato, vel stipendio? ibid.
76. Missarum celebratio per Regulares adhibita in satisfactionem onerum, quomodo probetur? ibid.
77. An Episcopus possit visitare Regulares, ad videndum, an satisfecerint obligationibus Missarum? ibid.
78. An Commissarius R. Fabricæ D. Petri, possit visitare Regulares mendicantes, ad videndum, an satisfecerint obligationibus, & oneribus Missarum? fol.122.
Decreti della R. Fabrica alli sudetti Commissi? ibid.
79. An Regulares satisficiant, applicando generaliter Missas, quibus illas debent? fol.123.
80. An Sacerdos possit anticipatè celebrare pro iis, qui stipem primò oblaturus sunt? ibid.
81. An Episcopus possit procedere contra Regulares, celebrantes Missas anticipatè pro primo stipendium datoro? fol.124.
82. An Capellanus, qui teneatur singulis Hebdomadis aliquas Missas celebrare, satisficiat, si anticipatè illas celebret? ibid.
83. Si Sacerdos offerat Missam pro ea Anima Purgatorii, quam Deus vult eo sacrificio liberari, an proli aliquid ex animabus Purgatorii? ibid.
84. An Sacerdos peccet mortaliter, si Missam celebret, non recitatus Mautinis? fol.125.
85. An Superior Monasterii possit precipere subditis, ne Missam applicent, secundum eius intentionem, & hi teneantur obediare? fol.126.

Index Tract. & Quæstion.

86. *Sed quid dicendum, si subditus de sacro applicavi suam Missam contra expressum præceptum sui superioris: cui nam valet sacrificium? Illi, cui applicavi Prælatum, vel cui applicavi subditum?* ibid.
87. *Religiosi Monasterii, qui iussi celebrare Missas ex stipendio debitas: si de sacro illas non celebrent, an teneantur restituere ex bonis, sibi concessis ad usum?* fol. 127.
88. *Pecunia relicta Regularibus pro Missis perpetuo celebrandis, an possit implicari in fabricam Ecclesiæ, vel monasterii?* ibid.
89. *Si Regulares sine licentia sui superioris recipiant onus quotidie celebrandi per centum annos, & pecuniam sibi ad finem solutam, super stabilibus fructibus non investiant, an fiant Rei dicti. Deceptorum?* fol. 128.
90. *An nihil sit, Missas in una sibi celebrari facere, quam post mortem?* ibid.
91. *An quis, dum vivit, possit sibi celebrari facere Missas, vel Officium Defunctorum, illisque interesse, ac si esset Defunctus?* fol. 129.
92. *Missæ de Sancto, an ita prosint defunctis, ac si de mortuis diceretur?* fol. 131.
93. *Fideles, si audiant Missam in Festis, & Dominicis diebus apud Ecclesiâ Regularium, an satisfaciunt præcepto Ecclesiastico audiendi Missam?* ibid.
94. *An Sacerdos Regularis teneatur sub mortali celebrare in die Festo, ut populus Missam audiat, alias non audurus, ob carentiam Sacerdotis secularis?* fol. 131.
95. *An Regulares sub mortali teneantur celebrare ad consecrandum parvulum, per modum vicarii, præbendam infirmo, alias morturo absque Communionem Eucharisticam?* ibid.
96. *An Regularis Sacerdos sub mortali teneatur ad solvenda suffragia, quæ pro Defunctis præscribi solent, exstituto, sive Regula, aut mandato superioris?* ibid.
97. *An Regularis Sacerdos, possit unica Missa, pluribus & singulis ex charitate satisfacere: sibi tamen impositis ex Regula, vel à superiore, ut immediate supra?* ibid.
98. *Sacerdos, qui simplici promissione, liberaliter, & gratis promissit alicui sacrum facere, an peccet mortaliter, si promissum non observet?* fol. 132.
99. *Sacerdos, qui promissit alicui unam Missam, ex recepto stipendio, si omittat illam dicere, an peccet mortaliter?* ibid.
100. *An Sacerdos Regularis peccet mortaliter, si in Canone Missæ pro nomine Episcopi, ponat nomen Generalis sui Ordinis?* fol. 133.
101. *An obligatus quotidie celebrare, possit singulis Hebdomadis semel quiescere?* ibid.
102. *Praelati Regulares, an teneantur sub mortali Missam Conventualem dicere, vel dici facere?* ibid.
103. *Sed quid dicendum, si dicti. Praelati Regulares, sine causa omittant Missam Conventualem cantari, peccantne mortaliter?* fol. 134.
104. *An in Ecclesiâ Regularium sint cantanda duæ Missæ in feriis Quadragesimæ, quatuor Temporum, Rogationum, & Vigiliarum, in quibus Festum novem lectionum occurrerit, una scilicet de Feria, altera verò de Sancto: an verò sufficiat eas privatas, seu bassas dicere?* fol. 134.
105. *An legatum pro Missis celebrandis debeat preferri cæteris pui legatis; si ad omnia legata, hereditas non sufficiat; vel potius sint omnia pro rata solvenda?* fol. 135.
106. *Missam celebrans, si Sacerdos non sit, in quas penas dat?* fol. 136.
107. *An quis audiens Missam à fenestra domus, satisfaciatur Præcepto audiendi Missam?* ibid.

TRACT. VIII. De Confraternitatibus Laicorum. fol. 137.

Quæst. *Confraternitas quid sit, & quomplex, & unde dicatur?* fol. 137.

1. *Confraternitas cuiusnam auctoritate erigi possit?* fol. 138.
3. *Confraternitas, ubinam erigi possit?* ibid.
4. *Quotnam persone requirantur ad constituendam Confraternitatem?* ibid.
5. *An Rector sit de necessitate confraternitatis; & an debet esse Clericus, vel laicus, & qualis eius potestas?* fol. 139.
6. *An Regulares possint erigere, instituere, & aggregare confraternitates, & quo iure?* ibid.
7. *Quenam sit ista forma rescripti ex dicti. Bulla Clem. VIII. & observanda hodie in rebus prædictis?* ibid.
8. *An Regulares possint hodie, non obstante dicti. Bulla Clem. VIII. novas Confraternitates laicorum, in suis Ecclesiis erigere, sine consensu Episcopi loci?* fol. 140.
9. *Quotnam conditiones requirantur ad hoc, ut inter Confraternitates fieri possit communicatio Indulgent. & Privileg.?* ibid.
10. *Forma instituendi Confraternitates SS. Rosarii in externis Ecclesiis per P. Generalem Ord. Prædic. vel eius Generalem Vicarium, iuxta dicti. Bullam Clem. VIII. quanam sit?* fol. 141.
- Bulla Pauli V. quæ incipit. Cum olim?* ibid.
11. *An dicta facultas instituendi Confraternitatem Rosarii sit delegabilis?* fol. 142.
12. *Confraternitas Rosarii à quonam sit instituta, ubi & quando, post Sacrum Dominicum, & an à Summis Pontificibus confirmata?* ibid.
13. *Quotnam genera Confraternitatum sint in Ecclesiâ, à Dominicana Religione influita?* fol. 143.
14. *An Confratres dicti. Confraternitatum peccent, si omittant preces, & alia pia opera, ad quæ teneantur, vi suorum statutorum?* ibid.
15. *Quenam potest facere Confraternitas, legitime instituta?* ibid.
16. *An hæc dicta Confratria licet possint facere statuta, sine superioris auctoritate?* ibid.
17. *An statutum Confraternitatis, quò cavetur, ne quis in eam recipiatur, nisi prius certum quid solvat, sit licitum?* fol. 144.
18. *An statutum, quo sancitur, ut hoc, vel illud tantum Genus personarum, in Confraternitatem admittatur, sit licitum?* ibid.
19. *Quanam sint vetita Confratribus Societatum?* ibid.
20. *An Confraternitates laicorum possint in suis Oratoriis, Conventibus, seu parlamentum facere?* fol. 145.
21. *An Confraternitates laicorum; dici possint locus Pium, & Religiosus?* ibid.
22. *An legatum sacrum Confraternitati, dicatur Pium?* ibid.
23. *An Confraternitas laicorum, gaudeat Privilegio fori?* ibid.
24. *An Confratres laici, quoad ipsorum personas & bona, sint de foro laicali?* fol. 146.
25. *An bona Confraternitatis, possint alienari sine assensu Apostolico?* ibid.
26. *An oblationes, & legata sacra Capellæ Confraternitatis Rosarii, debeantur Confraternitati, vel potius Rectori Ecclesiæ, in qua sita est?* fol. 147.

Index Tract. & Quæstion.

27. An Confratres SS. R. sac. & conſimiles poſſint ad liberum deſignare deſignationem, & bonis Confraternitatibus. ibid.
28. An Confraternitates lucorum poſſint compelli ab Episcopis ad publicas Proceſſiones accedant? fol. 148.
29. An Confraternitates lucorum, teneantur contribuere Seminariis. fol. 149.
30. An Confraternitates lucorum, poſſint accedere ad funerals monitionum? ibid.
31. An D. Episcopus licet poſſit viſitare Confraternitates lucorum, fundatæ in Ecclesia Regularium? ibid.
32. An Episcopus licet poſſit viſitare Confraternitates, quæ ſunt ſub ſua iurisdictione (ſicut Regum) fol. 150.
33. An D. Episcopus poſſit deſignare & componere lites, & controversias, quæ de præſentibus in proceſſionibus inter Confratres oriſſantur? ibid.
34. Quinam ordo ſervari debeat inter Confraternitates? ibid.
35. An Confratres portandisandelis circa Statum B. M. V. Reſervati, ſum præſentibus deſerunt, ſint admittendi in loco in eccleſia? ibid.
36. An Confratres ætate præſentiorum poſſint abſolvere à reſervatis Papæ, & loci Episcopo? fol. 151.
37. An Confratres gaudeant Indulgentiis, & quomodo? ibid.
38. Confratres ubinam ſint ſepeliendi? fol. 151.
39. An Confratres, tempore interdicti, poſſint ſepeliri in Eccleſiis Regularium, quorum ſunt Confratres? ibid.
40. Confraternitates iuriam poſſunt diſſolvere? fol. 152.
41. Confraternitates deſtructæ, quidnam agendum ſi de eis Bonis? ibid.

TRACT. IX. De Sepult. Eccleſ. in Comuni. fol. 152.

- Quæſt. Sepultura Eccleſiaſtica proprie ſumpta, quid ſit? fol. 152.
1. An Sepultura Eccleſiaſtica proſit vivis, & deſunctis? ibid.
 2. An Sepultura poſſit ex diſpoſitione ſumorum, & aſſenſu Apoſtolico? fol. 153.
 3. An laici poſſint habere dominium, & proprietatem ſepulture Eccleſiaſtica? ibid.
 4. An uſus ſepulchri, quem quis habet in loco ſacro, tunc poſſit pro debiti deſuncti? ibid.
 5. An uſus ſepulchri, quem quis habet in loco ſacro, tunc poſſit pro debiti deſuncti? ibid.
 6. An in capella ſen ſenſu, & a maſſandorum Capella, vel Sepulchri poſſit auferri ab illo loco. mortuo Fundatore, cum deſignatus ſit? ibid.
 7. An capella alius ſenſu, & a maſſandorum Capella, vel Sepulchri poſſit auferri ab illo loco. mortuo Fundatore, cum deſignatus ſit? ibid.
 8. Quinam habeat poſſe ſepulchri, ſive ſanctiæ ſepeliendi in ſua Eccleſia? ibid.
 9. Quinam ſit ſepulchri in ſua Eccleſia? ibid.
 10. An electio ſepulchri debeat ex ſua? ibid.
 11. Quinam poſſit ſibi eligere ſepulchrum? ibid.
 12. An Pater, ratione Patris potius, poſſit Filio Impuberi eligere ſepulchrum? fol. 154.
 13. An Pater, mortuo ſuo Filio Impuberi, poſſit eligere ſepulchrum? ibid.
 14. An Mater poſſit Filio Impuberi eligere ſepulchrum? fol. 156.
 15. Pater, ſi prius deſinuat, & conſequenter ceſſet Pater, poſſit Mater eligere ſepulchrum? ibid.
 16. An Mater poſſit eligere ſepulchrum ſui naturalis, & legitimi? fol. 157.

Donati Praxis Tomus III.

17. An affinis, & conſanguineus poſſint eligere ſepulchrum pro affine, & conſanguineo impuberi? ibid.
 18. An tutor poſſit eligere ſepulchrum Pupillo impuberi? ibid.
 19. An amicus, poſſit alteri amico ſepulchrum eligere? ibid.
 20. Electio ſepulchri, commiſſa voluntati alterius, an valeat ſi fiat poſt mortem committentis? ibid.
 21. Quotnam teſtes requirantur ad probandum electionem ſepulchri? fol. 158.
 22. An electio ſepulchri probetur per dictum Confeſſarium? ibid.
 23. Si ſilius pubes moriatur, non electio ſepulchri, an Pater poſſit ei ſepulchrum eligere? ibid.
 24. An hi, ad quos ſpectat cura ſepeliendi puberem Deſunctum, nulla facta electione ſepulchri, poſſint eligere, vel ſepelire in maiorem, vel Eccleſiam Parochialem? fol. 159.
 25. Cadaverem Lucorum, ubinam ſint ſepelienda, nulla facta electione ſepulchri? ibid.
 26. Si Clericus ſepulchrum non habeat, nec alibi eligat, ubinam ſepeliendus ſit? fol. 160.
- Sed quid dicendum, ſi Parochus Pater S. Dominici conſuevit? ibid.
27. An Clerici Sæculares & Regulares, inducentes aliquem ad eligendum ſibi ſepulchrum in propria ipſorum Eccleſia, ſub voto, aut iuramento, vel pacto, ſint ipſo facto excommunicati? ibid.
 28. An dicti excommunicatione contrahatur, effectum non ſequitur? fol. 161.
 29. An electio ſepulchri ſit ex ſua geſtione ſua nulla? ibid.
 30. Sponte eligens ſepulchrum in Eccleſia S. Dominici, ſi poſtea ad ſua geſtione aliquem Fratris Minoris, illam eligat in Eccleſia S. Franciſci, cum hac ſecunda electione non valeat, ob prædicta? ubinam ſepeliendus ſit, in ſepulchro maiorem, vel in Parochia, vel potius in ſepulchro, a ſe primo ſequente eccleſia? ibid.
 31. Si natus in ſua ex Clerico, vel Religioſo, inducat aliquem ad eligendum ſepulchrum in ſua Eccleſia, ſub promiſſione & voto, an ſit electio nulla? fol. 162.
 32. Clerici Sæculares, vel Regulares, ſepeliens prædictos, aut alios, qui tibi elegerunt tumulari, ad quod teneantur? ibid.
- Sed quid ſi poſtea deſuncti repertantur in dictis ſepulchris, & Parietibus per annos, & minus? ibid.
33. Corpora Deſunctorum, an poſſint ſepeliri ſub ſtracillis, aut prope altare? fol. 163.
 34. Cadaver, quantis tempore, poſt mortem deſuncti remanere in ſepulchro? ibid.
 35. An Parochus conſuetam electionem ſibi debeat pro exequiis mortuorum, petendo, poſſit exigere? ibid.
 36. An Parochus poſſit plus recipere pro tumulandis cadaveribus exteriorum, quam vicarium? fol. 164.
 37. An pauperum cadavera debeant gratis ſepeliri? ibid.
- Deſecta Sacra & conſuetudinis edicta ſuper ſacra tumularum, obſervanda in Diœceſi, Cuius nom. ad relationem Iſm. Cardinalis Lanti, ſub die 17. Martii 1681. & 39. ibid.
- Monitioni Illuſtriſſimi Audientis Camere Apoſtolice pro obſervantia prædictorum Deſect. ibid.
38. An ſepulchrum poſſit in pedibus prædicti alius, & ibi conſuevit, compoſitionis, quæ ſibi ſolam, vel vicarium? fol. 165.
 39. Quinam ſint Eccleſiaſtica ſepulchra prædicta? ibid.

An autem hac pæna aſcripta contra ſepeliendos Ha-

Index Tract. & Quæst.

reticos, afficiat tantum sepelientes propriis manibus, vel etiam mandantes, & cooperantes ad sepeliendum? ibid.

Quoniam veniant nomine presumptuum sepelire? ibid.

40. An Meretrix, que vulneribus plena inuenta est mortua in domo sui amasi, sit ecclesiastica sepultura privanda, non obstante, quod fuerit confessio, & communicata in Paschate, cum de eius contritione non constet: fol. 168.
41. An excommunicatus publice, sit sepeliendus in loco sacro, si in mortis articulo, penitentia signa dederit? ibid.

TRACT. X. De sepult. in ord. ad Regulares. fol. 168.

Quæst. AN Regularis possint sibi eligere sepulturam? fol. 168.

1. An Prælati Regulares, possint sibi eligere sepulturam? ibid.
3. An Prælati Regularis, possint Religiosi sibi subdatis sepulturam eligere? fol. 169.
4. An Novitius Regularis possit sibi eligere sepulturam? ibid.
5. An Regularis promoti ad Episcopatum, vel ad aliam dignitatem sacralam, possint sibi eligere sepulturam? ibid.
6. An Regularis apostata à Religione, possint sibi eligere sepulturam? fol. 170.
7. Electio sepultura apud Mendicantes facta, quoniam modo probetur? ibid.
8. An melius sit eligere sepulturam in Ecclesiis Regularium, quam aliorum? ibid.
9. An Religiosus moriens extra Monasterium, in domo aliquis amici, vel consanguinei, possit nocte deferri ad suum Monasterium, & ibi sepeliri, irrequisito Parocho, & sine Parochiali non solum? ibid.

De cuiusmodi manu Religiosus egrotans in saculo, debeat Praicum, & Sacram Unionem suscipere? ibid.

10. An possint Regulares cadavera Religiosorum, decedentium intra Monasterium, processionally deferre per publicos vias, & plateas, honoris causa, sine licentia Parochi: fol. 171.
11. An Regularis possint, tempore Interdicti, in suis Ecclesiis solemniter sepeliri? ibid.
12. An Regularis Mendicantes liberam habeant sepulturam, & in quo consistat ista libertas? ibid.
13. An Corpora Laicorum, sepelienda in Ecclesiis Regularium, sint prius deferenda in Ecclesiam Parochialem, ad recipiendum ultimum vale, & benedictionem à Parocho: fol. 172.

Decretum Reverendiss. D. Auditoris Camera Apostolica: fol. 173.

14. An integrum sit parentibus, suis filiis impuberibus eligere sepulturam in Ecclesiis Regularium, contradicente Parocho? fol. 174.
15. An filius impubes moriens, nulla sibi electa sepultura, sit sepeliendus in Parochia, vel potius in Ecclesia Regul. in qua habet sepulchrum maiorum suorum? fol. 174.
16. An Parochi possint plus exigere ab his, qui volunt sepeliri in Ecclesiis Regularium, quam ab his, qui in Ecclesiis Parochialibus? ibid.
17. An heredes defuncti sepulchrum apud Regul. possint per Parochos cogi ad celebrari facere tot officia, & Missas

apud ipsos, quot celebrantur apud Regulares iussu testatoris? ibid.

18. An D. Episcopus loci possit statuere, ne aliquis Parochianus sua Diocesis possit vocare Religiosos ad sepeliendum defunctum, qui apud eisdem sepulturam elegerit? nisi prius vocaverit Capitulum, pro eodem defuncto associandum? ibid.
19. An in viciis Regularibus, possit aliquis in eorum Ecclesiis sepeliri? ibid.
20. An Saculares volentes sepeliri cum habitu Religioso, sint sepeliendi in Eccles. Regul. quorum habitum suscepunt? etiam si abbi elegerint sepulturam? ibid.
21. An Regularis valeant suos famulos, proprio jure, in suis Ecclesiis sepelire? fol. 176.
22. An Regularis possint, usque Parocho, in suis Ecclesiis sepelire Hospites, & Peregrinos, si forte intra Claustra moriantur? fol. 177.

Sed esto, quod Hostes, moriens in dicto Monasterio, ibi elegerit sepeliri, portio Canonica, à quoniam solvenda sit? ibid.

23. An Regularis possint in suis Ecclesiis sepelire occisos per Ministros publicæ iustitiæ? fol. 178.
24. An Regularis vocati ad aliquod sumus teneantur accedere ad Ecclesiam Parochialem, & exinde cum Parocho, & Clero, se conferre ad domum, ex qua defunctus debet elevari? ibid.
25. An Laici sepeliendi in Ecclesia Regulari, possint ibidem sepeliri in fossa Sacra? fol. 178.
26. An Regularis possint aliquem extraneum sepelire in sepulchro, ab ipsis alicui concessio ad usum suæ familie, ipso Vicario, vel suis descendentes in viam? fol. 178.
27. An Regularis, qui insistantur heredes universales alicuius habentis in sepulchro in aliqua Ecclesia, succedant in tale jure? fol. 179.
28. An Regularis tempore interdicti, vi & virtute suorum privilegiorum possint in suis Ecclesiis defunctos sepelire? ibid.
29. An Regularis possint in suis Ecclesiis inhumare defunctos in tumulis super terram constructis? ibid.
30. An corpora defunctorum possint sepeliri inter Monasteria Monialium? ibid.
31. Regularis sepelientes aliquem, in casu non concessio, ad quid tenentur? ibid.
32. An Episcopus loci possit precipere, ut corpora in Ecclesiis Regul. indebitè sepulta, exhumantur? ut extra Ecclesiam projiciantur? ibid.

Regularis, præfata exemptione, sunt de jure communi subiecti Episcopo loco? ibid.

An D. Episcopus loci possit punire Regulares, qui in Processione sacrali, per vim rapuerint cadaver sepeliendum in eorum Ecclesia, contradicente Parocho, quod illud deberet sepeliri in Ecclesia Parochiali? fol. 180.

An Prælati Regularis, possint exhumare cadavera defunctorum, eaque transferre in alium locum, absque licentia Episcopi? fol. 180.

An Prælati Regularis, possint, sine licentia Episcopi, exhumare corpora defunctorum, in suis Ecclesiis deposita, & trahere eis, ad quos pertinent, ad alibi sepeliendum? fol. 181.

An in Ecclesia Regulari patronata, possit constitui sepultura, vel capella, uti in parano? ibid.

An Presbyteri saculares, possint in Ecclesiis Regularium,

Index Tract. & Quæstion.

- rum super cadaveribus ibi humulandi, officia cantare, & similia ad funus pertinentia peragere? ibid.
38. An Parochus teneatur ducere, & pro quo funus usque in Ecclesiam Regularium, si defunctus in ea sepelendus sit? ibid.
39. An Parochus possit ingredi Ecclesiam Regularium cum Sola, casu quo suus Parochianus ibi sepeliendus sit? ibid.
40. An Parochus excludi debeat ab associando cadaver, si defunctus iubeat Regulares tantum accersiri? ibid.
41. An legatum factum Ecclesie Regulari, pro sepultura ubi electa, debeat et si Testator, sua culpa, privetur sepultura, nuptiâ, quia tunc mori notorie excommunicatus, vel infirmus? ibid.
42. Quam prohibeantur in Ecclesiis Regularium sepeliri? fol. 182.
43. An Monachus repertus mortuus in sua cella, flexis genibus, cum laqueo in collo pendens, debeat sepeli in Ecclesia sui Monasterii? ibid.
44. An Religiosi utriusque sexus, Proprietarii, sint Ecclesiastica sepultura perfruendi? ibid.
45. Quisnam sit violator sepulchri, & quæ poena puniendus? ibid.

TRACT. XI. De quarta funerali. fol. 183.

Quæst. Quid sit funerals quid sit, & quoniam? fol. 183.

1. Quarta Parochialis quid sit, & in quo differat ab Episcopali? ibid.

2. Quam sint funeralia, de quibus decedenda est quarta? ibid.

3. Quam sint illa, quæ cum funere deferuntur? fol. 184.

4. An omnes Regulares, etiam Mendicantes, teneantur solvere quartam funeralium? ibid.

5. Quidnam circa quartam funeralium, Sac. Concil. Trid. servandum statuerit? fol. 185.

6. Consuetudo Pauli I. pro exemptione quartæ? fol. 186.

7. An Mendicantes teneantur solvere quartam de Candelis, quæ illis ad manus dantur in funeralibus? ibid.

8. An Mendicantes teneantur solvere quartam de Candelis accensis in Palatio? Consuetudo in suis Ecclesiis circa cadaver? ibid.

9. An de libris, qui in signum Doctorum ponuntur circa feretrum, in quo iacet Doctor defunctus, debeat quarta? ibid.

10. An Mendicantes, qui ex consuetudine solvunt quartam, teneantur solvere in anniversario, quod sit in Ecclesiis, ubi Testator sepultus est? ibid.

11. An si Parochus, in die funerals duo sit sola Candelarum quarta, & in septem die, solemniori pompa, magno scilicet adhibito Religiosorum, & Presbyterorum unum in Ecclesia, ubi defunctus fuit sepultus die præcedenti pro eius anima solemniter missa, teneatur cum distributione Candelarum, & Intercessionum magis

quantitate diei præcedenti, debeat ex his quoque quarta? fol. 188.

12. An Intorsiva, quæ per viam circa Crucem & cadavera defunctorum deferuntur, si non essent, sint æquabiter dividenda inter ipsos Parochos, & ministros Ecclesiarum quæ cadavera sepeliunt? ibid.

13. An debeat quarta de Intorsiva, seu Candelis Confratruarum, funera associantium? ibid.

14. An Episcopus possit exigere quartam à legatis suis Oratorum Confratrum suæ Diocesis? fol. 188.

15. An D. loci Episcopus, vel Parochus, possint compellere Mendicantes ad solvendum sibi quartam funeralium? ibid.

16. An Monasterium privilegiatum, & exemptum à solutione quartæ funeralium, autem præstet & exempt. per d. sibi, autier, quartam solvat? fol. 189.

17. An Conventus exemptus à solutione quartæ funeralium, possit dist. exemptionem evincere? ibid.

18. An compositiones, & pacta super prius Parochialibus facta inter Præatos Conventuales, & Parochos, sint valida? ibid.

19. An Novitius moriens intra annum probationis, teneatur dist. quartam solvere? fol. 190.

20. An cum quis eligat sepulturam ad tempus, seu in loco depositi in aliqua Ecclesia Regulari, teneatur ad quartam funeralium? ibid.

21. An cadavera fidelium, postea, inter conscientia, ab hæredibus occulte deferti ab una in aliam Civitatem, ad effundendum solutionem quartæ funeralis, & Gabelle, forsitan imposita pro libero passu, de una in aliam Parochiam? ibid.

22. Si quis moriens, eligat sepulturam, apud Regulares, & in suo testamento relinquat suæ Parochie legatum, quod æquale quartæ funerali, an tale legatum sit computandum pro quarta, adeo ut, ultra illud, non debeat Parochus alia portio? ibid.

23. An valeat consuetudo, quod scilicet de bonis defunctorum, nihil debeat Parochus? fol. 191.

24. An valeat electio sepulture in aliquo monasterio facta, si Ecclesie Parochialis nihil legatur? ibid.

25. An, si quis interdicti tempore, eligat sepulturam in aliqua Ecclesia Regulari exempta, & privilegiata ad sepeliendum in tempore interdicti, debeat quarta Ecclesie Parochialis? ibid.

26. Si Parochus spoliatus sumis antequam perveniat ad præmissos eorum, quibus debeat, in quibus poenam incurat? ibid.

27. Quisnam teneatur ad expensas sepulture, seu funeralium exequiarum? ibid.

28. An autem vestes ligneæ, factæ famulis Episcopi defuncti, debeat persolvi ab Ecclesia, quæ succedit in bonis? ibid.

29. An D. Episcopus loci possit prohibere hæredibus defuncti, ne solvant legata Regularibus, antequam debeat Parochus Canonice portionem, seu quartam? ibid.

30. Si quis in agnoscione, de qua decidit, offerat se & bona sua

Index Tract. & Quæstion.

sua Monasterio, an teneatur de rebus oblati solvere quædam? ibid.

31. *An statuta Laicorum circa funerals, sint valida & licita? ibid.*

TRACT. XII. De Variis resolutionibus. fol. 192.

Quæst. **A**N Prælati Regulares, in puniendis delictis subditorum, teneantur servare apices, & subtilitate iuris? fol. 192.

1. *Quenam, & quot sint de essentia, & substantia iudicii? fol. 193.*
2. *Quanam sint de solemnitate, & subtilitate iudicii? ibid.*
3. *An Prælati Regulares, possint ut habet, in quibuscumque causis, testes de fide posuisse inhabiles admittere sui habiles, & idoneos ad iudicandum de crimine subditorum? fol. 194.*
4. *Denunciator, an possit esse testis contra delinquentem à se denunciatum, ad finem illum puniendi? ibid.*
5. *Quanam testes excipiuntur, scilicet repelluntur à testimonio? ibid.*
6. *Inimicitia capitalis, quanam sit? ibid.*
7. *Dictum testis recusantis se subscribere, an valeat protestari? fol. 196.*
8. *Si Regularis in testem deductus non iuret, sed tantum à suo superiore astringatur in virtute Sanctæ Obedientie, vel sub causis iuramenti facti, an probet, & fidem faciat in iudicio? ibid.*
9. *Quisquam dicatur convictus, vel confessus? fol. 197.*
10. *An testes singulares sint satis ad reum Regularem condemnandum, saltem pœna extraordinaria? ibid.*
11. *An Religiosus fornicarius, sit ab officio, & beneficio deponendus? fol. 198.*
12. *An Prælati Regulares possint punire subditum inculpatum de vicio Sodomitico? ibid.*
13. *Regularis Sodomita, in quas pœnas incidat? fol. 199.*
14. *An Sodomia prohibetur per dictum pueri Sodomiti? ibid.*
15. *Quenam sint ista adminicula necessaria ad hoc, ut dictum locum criminis sem plenam probationem faciat ad torturam? fol. 200.*
16. *Si testes de criminibus sibi obiectis per modum exceptionis sint convicci, an sint de illis puniendi, vel damnati à testimonio repellendi? ibid.*
17. *An Reo Religioso danda sit copia repertorum cum nominibus, & cognominibus testium, ad finem se defendendi in causis criminalibus? ibid.*
18. *An Reo Religioso dandus sit Advocatus secularis, si petat? fol. 201.*
19. *An Prior Monasterii possit causam sui Monachi, alteri Monacho non subdito delegare? ibid.*
20. *Regularis occidens Patrem Generalem sui Ordinis, an gaudeat Immunitate Ecclesiastica? ibid.*
21. *An Religiosi delinquentes gaudeant Immunitate Ecclesiastica, respectu sui Superioris? fol. 202.*
22. *Religiosus confugiens ad Ecclesiam Regularium exemptionem, an gaudeat Immunitate illius? ibid.*
23. *An Prælati Regulares, per literas infamatorias, sive criminum dilatorias, iureto Authore scriptas, possint contra subditum dissimulatum specialiter inquirere? fol. 203.*
24. *Scribens literas ad Prælatum, sine nomine, sigillo, Cæcis, continentes delicta oculata contra Superiorem, vel particularem fratrem, an peccet? ibid.*
25. *Maledictus, qua pœna sit puniendus? ibid.*
26. *Monachus seductus, & seminatus zizania, quæ pœna sit puniendus? fol. 204.*
27. *Religiosi subditi in unum convenientes, si scribant literas ad supremum Prælatum, a se subscriptas, & sigillatas, continentes delicta sui superioris, an peccent mortaliter? ibid.*
28. *Religiosi, qui aperit literas obsecratas, vel alienas scripturas, animo nocendi, vel cum gravi detrimento aliorum, quæ ibidem in secreto servantur, an peccent mortaliter? ibid.*
29. *An Delegatus teneatur citare Partes, cum infera forma suis delegationis, secus autem sui citatio nulla? ibid.*
30. *An Delegatus inferior à Principe, possit subdelegare, saltem unum articulum causæ sibi delegatæ, iuxta examinationem testium? fol. 205.*
31. *An Visitatores, ac Commissarii iussu à Magistro Ordinis ad visitandum Religionem Provinciam, possint aliter subdelegare? fol. 206.*
32. *An Commissarius à P. Generali Ordinis, ad hanc, vel illam causam delegatus, possit aliter si iurisperite Religionis examinationem testium committere? ibid.*
33. *An mandum ministerium possit subdelegari? fol. 206.*
34. *Vicarius, Provincialis pramortui loco substitutus, vel Pæsesgerens Provincialis absens, an habeat auctoritatem Ordinariam, vel Delegatam in tota Provincia? ibid.*
35. *An iudex valeat ferre sententiam, secundum opinionem probabilem, prætermissa probabili? fol. 207.*
36. *Opinio quid sit, & quoruplex? fol. 208.*
37. *An omnis opinio theoretice, scilicet speculative probabilis, sit etiam practice probabilis? fol. 209.*
38. *Prælati Regulares non monentes subditos tempore debito, de observantia, & executione Constit. Apostolicæ spectantium ad Sanctum Officium, in quas pœnas incurrunt, & à quo declinandi? fol. 210.*
39. *Prælati locales, non facientes legi Decreta de celebratione Missarum, in quas pœnas dant, & à quo declinandi? ibid.*
40. *Prælati locales, non facientes legi Decreta de Apost. & Ejesi. an incurrant pœnas? ibid.*
41. *An P. Provincialis huius Provincie possit punire subditum pro crimine commissio in aliena Provincia? fol. 211.*
42. *An P. Generalis Ius habeat iudicandi subditos delinquentes circa res pertinentes ad sanctam fidem? ibid.*
43. *An P. Generalis in causa fidei subijci Tribunali, & Officio S. Inquisitionis? ibid.*

Index Tract. & Quæst.

45. *An P. Generalis possit ad nutum, in prima instantia à suis subditis ad se causas advocare?* ibid.
46. *An Capitulum Generale possit limitare potestatem P. Generalis?* fol. 212.
47. *An P. Generalis possit de novo aliquam Provinciam instituire; vel institutum dividere, aut eius alternativam suppressere, sine licentia Papæ?* ibid.
48. *An P. Generalis possit eximere subditum ab obedientia sui Prælati?* fol. 213.
49. *An P. Generalis possit eximere subditum ab officiis publicis, & oneribus sui Religionis?* ibid.
50. *An P. Generalis possit præcedentis, & exemptiones, jure Constitu. Lætoribus, vel Provincialibus debitas, illis fratribus concedere, qui talia officia non exercent?* ibid.
51. *An P. Generalis possit Provinciam unius Provinciae in aliam transmutare?* fol. 214.
52. *An P. Generalis possit Provinciam suo officio privare, ipso inaudito, & incitato?* ibid.
53. *An P. Generalis possit ex iusta causa amovere Provinciam à suo officio?* ibid.
54. *An P. Generalis, vel Provincialis possit suo solo arbitratu, loci Vicarium deponere?* ibid.
55. *Quenam sit forma citandi, & excommunicandi Regulares apostatas, vel fugitivos à suis Conventibus, vel Provincia?* fol. 215.
56. *An P. Generalis possit, Provincialis capto à Turcis, eiusque regressu desperato, licentia electores ad novum Provinciam eligendum, quo electo, confirmato & administrante, si prius redeat, habeat restitutionem in integrum?* ibid.
57. *An P. Generalis possit transferre Capitulum Generale de loco ad locum, sine licentia Papæ?* fol. 216.
58. *An P. Generalis teneatur offendere respectum Apostolicum, tangens subditos?* ibid.
59. *An P. Generalis possit sibi subdito concedere generalem licentiam exiendi à Claustro, ut libet, sine licentia loci Superioris?* ibid.
60. *An P. Generalis possit coarctare facultatem sacellam suo subdito à S. Papæ?* ibid.
61. *An his prædicti Prælati, etiam secus privilegium, valeant prædicta peragere?* fol. 217.
62. *An P. Generalis possit contra statuta sui Ordinis, à S. Sede confirmata, concedere aliquam gratiam sibi subdito in præjudicium alterius subditi?* ibid.
63. *An Pater Generalis, licet possit, servatis servandis, reum subditum ad mortem summi condemnare?* fol. 218.
64. *An P. Provincialis recusatus pro specialis visitatione, & iudicio causæ, teneatur visitationem, & causam alii committere?* fol. 219.
65. *An P. Provincialis possit recusari, & uti suspectus impediri, ne visitet ex officio suum Conventum, visitatione generali, & ordinaria?* ibid.
66. *An Prælati Regularis possit, per solos testes, in generali Visitatione examinatos, Religiosum culpatum condemnare, absque eo, quod testes examinati, iterum examinentur?* ibid.
67. *An Prior Dominicanus possit, ob solos Fratres, in visitatione examinatos, ab officio removeri, absque eo, quod testes recepti, iterum examinentur?* fol. 220.
68. *An Prior Conventualis possit, sine iusta causa, & absque consensu sui Capituli, Supriorem sui Conventus absolovere?* ibid.
69. *An Prælati locales possint accipere pecuniam ad cambium, sive ad mutuum, cum solutione lucri cessantis, vel damni emergentis?* fol. 220.
70. *Dominiani renunciantes votum electivum, an possint eodem anno, in diversis tamen Conventibus, duos eligere Priores?* ibid.
71. *An postulationes, quæ fieri solent in electione Canonica, sint computandæ inter vota eligentium, ut aut electus à decem electoribus unius partis, & postulatus à duobus alterius partis, dicatur electus à duodecim?* ibid.
72. *An Vicarius à Reverendissimo P. Generali missus ad gubernandum Conventum N. & ad dirigendum electionem Prioris ejusdem Conventus, possit eodem anno eligere Priorem in Conventu suæ assignationis, non obstante quod in electione prædicta, votum emisit?* fol. 221.
73. *Fratres Dominicani unius Provinciae, assignati in alia Provincia, an habeant votum in electione Prioris illius Conventus in quo reperiuntur assignati?* ibid.
74. *An moderatores Studii Generalis alienæ Provinciae, assignati tamen à P. Generali, comprehendantur sub dict. lege de forestis?* ibid.
75. *An Privilegium Patrum Celestiorum eundi Romæ sine Superiorum licentia, extendatur ad Dominicanos?* fol. 223.
76. *Regularis deferens habitum suæ Religionis, subitus habitum alterius Religionis, an sit censendus Apostata?* ibid.
77. *An Regularis, saltem ex dispensatione P. Generalis, possit habere duas Prælatias, ut puta duos Priores simul?* fol. 244.
78. *An Priores teneantur in suis Conventibus residere?* ibid.
79. *Percutiens Monachum, cui tenetur satisfacere, & à quo remissionem petere?* ibid.
80. *Sed quidam intelligitur, pro satisfactione præstanda Monacho, vel Clerico percussor?* fol. 225.
81. *An prædictus Monachus percussor, si sit laicus, sit absolvendus à suo Episcopo, vel potius à Prælato percussor?* ibid.
82. *Regularis percutiens Religiosum alterius Ordinis, vel clericum subditum Episcopo, à quonam sit absolvendus?* ibid.
83. *Si Religiosus subditus suum superiorem percutit, an dicta percussio adeo sit enormis, ut censulenta sit S. Sede?* ibid.
84. *Si in uno Monasterio, duo tantum reperiuntur Sacerdotes, quorum unus sit Superior, aliter verò subditus, & ad invicem se percutiant, an possint minime se absolvere?* fol. 226.
85. *An Prælati Regularis percutiens publicè Religiosum subditum, sit ipso facto privatus suo Officio, & beneficio, & consequenter evitandus ante Declarationem iudicis?* ibid.

Index Tract. & Quæstion.

36. *An Regularis, in Festis Sanctorum sui Ordinis, possint suffragari interdictioni generale locale, non obstante cap. 12. Conc. Trid. sess. 25. de Regul.?* fol. 227.
37. *An Gracius laicus, qui contraxit cum unica, & Virgine, possit ab Episcopo consirari, si alias sit idoneus, non obstante habitu laicali, & matrimonio consumato?* fol. 229.
38. *An Clerici Orientales, post ordines Sacros, possint matrimonium contrahere cum unica tamen, & Virgine?* ibid.
39. *An nepos ita representet Patrem, ut admittatur una cum patruo, vel fratribus sui Patris ad emphyteusim Ecclesiasticam?* ibid.
90. *An res Ecclesiastica in emphyteusim concessa, possit dividendi inter heredes, inscio Papa?* fol. 230.
91. *An exceptio rei non date, siue pecunia non numerata in hoc Regno, possit opponi à quocumque, & quando?* ibid.
92. *Si Clericus, vel monachus conjuret contra suum Regem, vel dominum Terræ, in qua habuit, an committatur crimen lese Majestatis?* fol. 231.
93. *An Jdex laicus possit cognoscere, & punire monachum, vel clericum de crimine lese Majestatis?* fol. 231.
94. *Quidnam possint Regularis suis in Conventibus peragere?* ibid.
95. *An moniales possint inducere consuetudinem, quæ apud ipsas vim legum habeat?* fol. 232.
96. *An Clerici possint cogi ad solvendum Galeas, quæ imponuntur à laicis pro communis utilitate, seu necessitate, prout est illa, quæ imponitur pro liberanda universitate ab incurfione hostium?* ibid.
Sed pone, quod periculum sit in mora, & non pateat aditus ad Romanum Pontificem, quid ducendum? fol. 233. col. 1.
Sed si Clericus recuset consentire, quid faciendum? ibid.
An Regularis, ad effectum prædictum, veniant sub nomine Clerici? col. 2. ibid.
97. *An D. Episcopus loci habeat intentionem in jure fundatam exigendi decimas immediate, nedum à Parochiis, verum etiam à Parochianis?* ibid.
98. *An inter personas Ecclesiasticas fieri possit compositio, seu conventio, vel transactio de decimis, inconsulto Episcopo loci?* fol. 234.
99. *An decima possint per Parochum laicis Parochianis, in totum, vel in partem dimitti & relaxari, inconsulto Episcopo loci?* fol. 235.
100. *Quanam sint dubia Sacra Congregationi proposita super extensione, & suppressione parvorum Conventuum?* ibid. col. 2.

R E R U M
R E G U L A R I U M
P R A X I S R E S O L U T O R I Æ
T O M U S T E R T I U S
T R A C T A T U S I.

DE OBLIGATIONE REGULARIUM AD PROPRIAM
R E G U L A M.

Q U Æ S T I O I.

Regula unde dicatur, quid sit, & quotuplex?

Regula, teste *ffidaro in lib. Etymol.* cap. 16. dicta est, eo quod recte ducit, nec aliquem noverat, quā ad rectitudinem alij dixerunt Regulam esse, eo quod regat, vel quod normam vivendi præbeat, vel pravitū contigat; prout expressè habetur *Can. 2. dist. 23.* Alii vero dicunt, quod Regula Religiosa est Constitutio Ecclesiastica, approbata à S. Papa, qua omnes actus Religiosorum diriguntur ad finem Regule, & sic paucis exceptis, videtur coincidere cum distinctione legis, quæ secundum *S. Thom. 1. 2. q. 90. art. 4. in corp.* est ordinatio rationis ad bonum commune ab eo, qui cum am communis habet, de qua distinctione plura habet *tom. 1. p. 1. tr. 1. q. 1.*

1. Dicitur approbata à S. Papa, quia Papa excepto, à nullo potest norma & modus vivendi, pro Regula approbati, *cap. ne vniuersa, de Religiosis Domib.* unde Religiosi à Regula appellantur Regulares, ut constat ex *Rubr. de Regular.* sicut etiam olim Clerici in communi, & pie viuentes, à Canone dicti sunt Canonici Regulares, *Novor. comm. 1. de Regular. 2. & 3. & Corar. in Clem. Innocentius, p. 1. in principio.*

3. Hæc autem Regula est quadruplex in Ecclesiâ; ordinatè tamen loquendo, utpote S. Basilii, Augustini, Benedicti, de quibus fit mentio, & supponitur approbatio in *cap. perniciosus, 18. q. 2. ex cap. Romano sub Innoc. II. cap. 16.* sub quibus Regulis vivunt omnes Religiones Monachales, quas nominat *S. Am. 1. p. sum. tit. 14. cap. 1. Donat. Praxis Regularis Tomus III.*

5. 4. & Regula S. Francisci de Assisio, ab Honorio III. approbata, sub qua vivunt plures Religiosi, ut patet de Conventualibus, Capucinis, & similibus.

4. Dixi ordinatè loquendo, quia Carthusiani prætendunt propriam habere pro Regula, *Syl. ver. Religio 12. 7. & S. Am. 3. p. tit. 16. cap. 1. 5. 8.* & PP. Jesuitæ, ac Minimi contendunt habere propriam Regulam ab ipsorum Fundatoribus, independentes à præfatis Sanctis.

5. Quæ quippe Regule differunt inter se, non secundum rationem genericam, quæ extat omnibus communis & una, ut puta tendere in perfectionem charitatis. Finit enim omnium Religionum est adeptio perfectionis charitatis, ac secundum rationem specificam, hoc est, ex fine proximo, & objecto specifico. Etenim multi sunt modi ad adipiscendum perfectionem charitatis, & secundum diversos modos, diversæ possunt institui Religiones, servatis tamen servandis, ut plures aliis dictum est, & patet de Ordine Mendicantium, & Monachorum.

Quest. 2. Regula S. Augustini an sit præstantior cæteris?

1. Affirmat noster *P. Mag. Fr. Petrus Martyr. Testis in summ. Ord. p. 2. cap. 37. de modo faciendi professionem;* ducitque ex multis, tum ratione exemplaris, à quo est desumpta, quod est vita Apostolorum. Unde Ecclesia in ejus officio dicit, *quod capit vivere secundum Regulam à Sanctis Apostolis constitutam;* tum ratione sui authoris, nam S. P. Augustinus fuit auctoritate Episcopus, vita Sanctus, & scientiâ præstantissimus, quod non potest dici de aliis; nam alii Regularum auctores, licet fuerint Sancti, non tamen Doctores, & si

Amen Docto-

2 De obligat. Regul. ad propr. Regulam. Tract. I.

Doctores, non tamen Episcopi, tum ratione antiquitatis; nam S. Augustinus obiit anno 420. Sanctus verò Benedictus anno 529. tum ratione discretioris; nam alia Regule indigunt declaratione, & interpretatione, aut etiam moderatione, quia scilicet erant vel nimis obicure, aut dubie, aut rigorose, siue periculose: hæc autem mediocritatem servat, quæ nec multitudine, nec paupertate, nec obsecratione, aut rigide mandatorum in extremum flecit, nec eget Pontificum declaratione, aut moderatione; tum ratione maritæ, quia consistit circa spirituales actiones, prout sunt dilectio Dei & proximi, unitas cordium, conformitas morum, castitas corporum, communis rerum, studium scripturarum, correctio vitiorum, & Prælatorum obedientia; tum denique ratione dilatationis, quia sub ea militant Religiones scilicet infinitæ, quas idem testis ibidem enumerat; tum autem de causâ, quia una Religio est altera perfectior, vel diuor, vide quæ dico tom. 1. p. 2. r. 5. de translat. q. 35. & 36. ubi de relatè.

Quæst. 3. Regula an differat à suis Constitutionibus?

1. **R**espondeo affirmativè, & quidem realiter; tum quia constituitur omnis siue ordinationes comparantur cum Regula, sicut in naturalibus forme accidentales comparantur cum forma substantiali, seu anima, quæ est forma substantialis composita; unde licet non possit dari vera Religio sine Regula, quia est quasi anima Religiosis, nihilominus potest dari vera Religio sine Constitutionibus, cœu sunt Religio Carthusienſium, Minorum, & Societatis Jesu, quæ habent Constitutiones pro Regula, ut dicunt Syl. & S. Ant. 3. p. 1. 1. 4. cap. 1. §. 4. & favet Suarez tom. 4. de Relig. tr. 8. lib. 1. cap. 1. n. 6. tum etiam, quia Regula, ut plurimum est ab aliquo antiquo Patriarcha constituta, & à Summis Pontificibus, pro Religione approbata: Constitutiones vero non ita, sed à Prælatiſ, aut Capitulis Generalibus ordinatæ sunt, & multæ sine auctoritate Pontificia; tum item, quia Regula est perpetua, & sine auctoritate Papæ nequit in totum abrogari, scetus autem hæc ordinationes, quæ modo sunt, modo abrogantur, secundum temporum necessitatem, & varietatem, S. Ant. cit. loc. Suarez ubi supra, Lex. 1. p. 1. m. cap. 3. n. 1. & 2. & Pelliz. tom. 1. Manual. tr. 4. cap. 2. q. 1. n. 1. & patet ad sensum, tum quia Fratres Prædicatores promittunt obedientiam Prælo, secundum Regulam S. Augustini & Constitutiones Ord. Prædicat. ut constat ex text. 1. cap. 15. de proſſ. dist. 1. fol. 67. col. 1. & hoc non aliunde, nisi quæ inter suas Constitutiones, seu ordinationes, & Regulam S. Augustini differentiam agnoscunt; tum etiam, quia aliter Fratres Prædicatores non alingerentur ad maiorem, ac strenctorem obligationem, quam Canonici Regulæ, cum hi & illi unam & eandem Regulam S. Augustini profiteantur; ergo ista disparitas non à Regula, sed à Constitutionibus accipiendæ est.

Quæst. 4. An Regula Religiosa obliget ad culpam?

1. **A**ffirmativè dico, nam aliàs non differret à ihero consilio, quod nullam inducit obligationem, & consequenter non obligaret Religiosos professos ad obediendum præceptis suorum Superiorum, nec daret jus & potestatem Prælati exigendi penas à subditis transgressionibus, quod falsissimum est; nam ut eruditè dicit S. Thom. quolib. 1. art. 20. in princip. *Nihil est peccatum curius Religiosis, per se loquendo, quod non sit peccatum alteri, nisi sit contrarium ei, ad quod se voto professionis obligavit:* sed in professione se obligavit obsequare Regulam, aut vivere secundum Regulam, vel obedire suo

Prælo præcipienti secundum Regulam, ergo siue Regula obliget ad culpam, siue ad solam penam, & ad nullam culpam, ad hoc, ut inducat aliquam obligationem in conscientia, sufficit, quod obliget professum obedientie Prælo, & sic inferet necessitatem obediendi, ut docet S. Thom. cit. loc. & probat textus cap. qui prius, 4. caus. 1. q. 1. ibi, ubi constitutum datur offerentis consilium est, ubi præceptum, necessitas est servandi.

2. Confirmatur, quia aliàs non posset dici Regula, nec lex Religiosa, quia ubi Regula, ibi lex, ibi obedientia. Omnis enim lex inducit aliquam obligationem in conscientia, saltem ad exequendum, vel sustinendum penam sibi taxatam à Prælo, S. Th. cit. loc. & Suarez tom. 4. de Relig. 1. lib. 1. c. 2. n. 6. & S. Anton. 3. p. 1. ut. 16 c. 1. §. 13.

Quæst. 5. Regula ad solam penam obligans, & nullat. nus ad culpam, an proprie dici possit lex?

1. **N**otat Joann. de Neapoli, quolib. 1. q. 16. Sotus lib. 1. de just. q. 6. ar. 5. in fin. & Medina 1. 2. q. 96. ar. 4. post quintam Regulam, in responsione ad 3. argum. dicunt, quod Constitutiones S. Domini, quæ non obligant ad culpam, non sunt proprie, & vere leges jurisdictionales, sed conditionales, & partiales, quia scilicet Monachi volunt tali se voto altingere, ut hi hæc fecerunt, talia patiantur, & non quod ex lex, aut Prælatum ista præcipit, quia de iustitia scilicet ratione legis est obligare ad culpam; nam si lex est, ergo Regula est, ergo obedientia est, ergo delictum ad ea obligatum est, & peccatum.

2. Hinc dicunt, quod prædictæ Constitutiones non exigunt obedientiam, sed potius habent modum admonitionis, & consilii, & sic per modum consilii & admonitionis proponuntur.

3. Oppositum verò, quod est de pure verius, tenent alii, quibus favent P. Sanchez lib. 6. summ. cap. 4. n. 12. Azor. 1. p. Institut. Moral. lib. 5. cap. 2. sub q. 5. §. quæritur an lex, & Suarez 10. 4. de Relig. tr. 8. lib. 1. de obligat. cap. 1. n. 5. tum quia quod Principi placet, legis habet vigorem, ut expressè dicitur in l. 1. de Constit. princip. & dicit S. Thom. in 4. sent. dist. 15. q. 1. ar. 3. ut pleuit legislator obligare ad penam, & non ad culpam, ergo istud statutum verè est lex, & si ad culpam non obliget, unde dicitur lex purè penalis, de qua sic dicit tom. 1. p. 1. r. 1. q. 32. ubi ad velatorum tela retunduntur; tum etiam; quia certum est, Prælatum habentem jurisdictionem Ecclesiasticam à Papa, ex vi illius, & scilicet omni alio pacto, posse suis subditis imponere hoc, & illud, sub pena tali tantum, seu sub hoc, & illo gravamine, non imponendo obligationem ad ullam culpam respectu actus immediate imperat, & constat ex dicto statuto Ordinis Prædicatorum, Minorum, & Societatis Jesu, quod latè antè amplectitur, ac laudat S. Thom. 2. 2. q. 196. ar. 9. in respons. ad primum, ibi, in aliquatamen Religione, scil. Ordinis Prædicatorum, &c. tum item, quia hic modus nuperandi nullam involvit repugnantiam, sed stat intrā laudatorem jurisdictionis, & potestatis Principis, nam potest Principi subditos obligare ad culpam venientem, item ad mortalem, item ad solam penam abique ulla culpa, quovis ergo ex dictis tribus modis imperet, bene imperat, & obligat, quia utitur iure suo, & subditus teneat obedire, quia i. consilii obedientiam; tum denique, quia tunc dicitur, prædictum statutum se habere per modum admonitionis, & consilii: etenim dum in conscientia obligat iudicet transgressores ad sustinendum, vel exequendum penam sibi à Superiore taxatam non potest dici consilium, quandoquidem consilium nullam necessitatem inferet, nec conscientiam obligat.

4. Nec exinde inferas, ergo dictum statutum obligat in conscientia, quod paulo ante negasti, quia non obligat ex genere suo, nec de directo, & per se, sed per accidens, & indirecte, ut si transgressor teneatur subire penam, sibi à Superiore taxatam secundum Regulam, peccat non ex statuto prædicto, quia ut supponitur, ad culpam non obligat, sed peccat ex contemptu, quia regular suo Superiori obedire. Constitutio enim prædicta dat jus Superiori ad talem actum puniendum, & reus transgressor teneatur obedire, quia, ut dictum est, promittit ei obedire secundum Regulam, quod docet *S. Thom. cit. loc. 2.2. ibi, transgressio talis, vel omisso ex suo genere non obligat ad culpam, sed solum ad penam taxatam sustinendam, quia per hunc modum ad talia observanda obligantur, qui tamen possunt venialiter, vel mortaliter peccare ex negligentia, vel libidine, seu contemptu, hæc ille.*

5. Hinc vides, supradictum argumentum Medinæ non convincere. Conceditur enim, si lex est, ergo Regula est, ergo obedientia est, supple ad penam à Prælato taxatam, sustinendam ab ipso reo, ergo deficere ab ea, peccatum est, supple, non immediate, directe, & per se ex vi actus imperati, sed per accidens, & indirecte, volo dicere, quod in casu posito inobediens peccat, non ex transgressionem violati statuti, at ex eo, quod resistit suo Superiori, & regulari obedire.

6. Nec est verum, quod de intinseca ratione legis sit obligare ad culpam, sed de ratione legis est obligare ad culpam venialem, vel mortalem, aut ad solam penam quovis modo Regula Religiosa obliget, lex est verè & proprie, quidquid alii dicant.

Quæst. 6. Dominicus fratrorum silentii, si penam statui non subeat, an peccet?

1. **Q**uestio hæc duo supponit, primum, quod Regula & Constitutiones nostræ non obligant nos ad culpam, sed ad penam, nisi propter præceptum, vel contemptum, ut expressè dicitur in *tex. 4. Prol. quod statutum apprimè laudat S. Th. 2.2. q. 186. ar. 9. in respons. ad primum, in fine*, ubi dicit, quod nostræ Constitutiones non obligant ad culpam neque mortalem, neque venialem, sed solum ad penam taxatam sustinendam; secundò, quod si quis dicti Ordinis frater sit silentium septies inter duo Capitula, teneatur ipso iure in uno prandio sedere in terra, ut expressè dicitur in *tex. 2. c. 12. de silentio dist. 1. fol. 38. col. 2. in fin.*

2. A iure emanat dictum dubium, quod versatur in penà à jure taxata, non autem in penà taxanda, vel imponenda à Prælatò; nam certum est, neminem de dicto Ordine teneri ad penam taxandam, nisi taxetur, & sibi imponatur à Prælatò.

3. Ad quod *Cardinalis Cajet. in cit. loc. 2.2. §. ad tertium dubium*, cui favent *Rodr. tom. 1. q. 10. ar. 6. Festus in sum. consil. p. 2. c. 22. & Sanchez lib. 6. sum. c. 4. n. 5.* responderet negativè, duciturque ex eo, quia lex universalis est, & non particularis, ut liquet in dicto textu 16. *Volumus, ut statianostra seu Constitutiones non obligent ad culpam, sed solum ad penam, &c.* sed si transgressio in operando excusatur à culpa, & omisso poenitentia non excusatur à culpa, jam particularis erit ista lex, & non universalis, ut puta respectu agendorum, & non respectu puniendorum.

4. Confirmatur, quia Religiosi prædicti non aliter teneantur ad huiusmodi poenitentias sustinendas, nisi vigore statutorum suorum; ergo si omitendo sustinere peccant, statuta obligant ad culpam, & non ad solam penam, quod est falsum, & contra præsuppositum.

5. Oppositum tamen tenent multi, in quibus est *Alphonfus Castrensis, lib. 2. de leg. penal. c. 6. & 8. Azor. Donatus Praxis Regularis Tomus III.*

1. p. Instit. moral. lib. 5. c. 2. sub q. 5. §. querit, & Faustus lib. 6. Thesaur. de voto Obed. q. 18. & ea sola ratione movetur, quia Dominicanus ex Regula teneatur subire penam; nam dictum statutum seu Regula obligat luere poenas; ergo lex præceptoris est, ergo reus silentii, si omittat subire penam, censetur violator præcepti, & consequenter inobediens, & peccator.

6. Confirmatur, nam Prælati dicti Ordinis in generali absolutione, quæ fit in magnis Festivitatibus, & Capitulis, absolvent præsertim à penà, quæ debetur propter transgressionem silentii inter duo Capitula; ergo ex parte subditi datur debitum sustinendi penam, ergo si omittat luere, peccat; aliàs inutiliter fieret supradicta absolutio, à quo enim absolvit, si debitum non est?

7. His tamen non obstantibus, non potest negari, quin rationes Cajetani concludant veritatem; nam si generalis est dicta Constitutio, quæ excusat à culpa, non debet limitari in aliquo particulari casu transgressionis statuti; nam qui totum dicit, nihil excludit. Item statuto non obediens, penam luere debet, vi ipsius statuti; at statutum apertè dicit, culpæ reos non esse, qui ipsum non servant; ergo nec ulla culpa tenentur, qui statutum violant, & penam non solvunt.

8. Confirmatur, & magis declaratur, debitum sustinendi penam emanat à statuto, quod non obligat ad culpam; ergo inobstantia dictæ poenæ debet, vi statuti, non est culpabilis, sed aliunde, ut dictum est supra; unde de facili retunduntur objecta; nam verum est, quod reus in casu posito teneatur subire penam, sibi tamen taxatam & impositam à Prælatò, non vi violati statuti, quia præceptum non est, sed quia ipsa Regula dat jus Prælatò exigendi obedientiam à subditis, & poenas à transgressoribus Constitutionum, & subditi teneantur obedire, non vi violati statuti, ut plurius dictum est, sed quia promiserunt obedire Prælatò mandant secundum Regulam, ergo si subditus omittat obedire, peccat non ob violatum statutum, sed per accidens, hoc est, quia resistit Prælatò, & desinit obedire, quæ quippe inobediencia occasionaliter emanat ab illa transgressionem statuti; unde Prælati occasione sumptis exigere poenam, & subditi teneantur obedire, quod totum Cajetanus voluit significare *cit. loc. ibi, Sicut non peccat frangendo silentium, ita nec peccat omitendo penam taxatam, & impositam, &c.* supple respectu actus immediate imperati ad silentium; at per accidens, & aliunde peccat, & possunt peccare, & sapè sæpius mortaliter, violando obedientiam promissam, & tenerè potestati resistendo, ut dictum est supra, & docet *Swaz. 10. 4. de Relig. 8. lib. 1. c. 2. n. 13. Lez. 1. p. sum. c. 3. n. 10. & Pelliz. 10. 1. sui Manualis, tr. 5. c. 2. q. 18. n. 26.*

9. Ex quibus benè appareat, prædictum absolutio-nem fieri solitam in magnis Festivitatibus, necdum esse utilem, nimò & necessariam, ad hoc, ut Fratres absolvantur ab omni vinculo debiti, & occasione peccandi directæ, vel indirectæ, unde cumque sibi illata, abique tanta Metaphysica.

Quæst. 7. An dictum statutum de non obligando ad culpam, semper fuerit in Ordin. Præd. & comprehendat Regulares S. Augustini?

1. **N**egativè respondeo ad primum dubium; nam fuit editum in secundo Capitulo Generalissimo celebrato Parisiis, anno Domini 1736. sub venerabili Jordano secundo, Ordin. Magistro, ut constat ex *dist. 1. de lev. culpa. c. 16. lit. A. fol. mibi 68.* & sequitur *Emm. Cajet. 2. 2. q. 186. ar. 9. 5. ad secundum verò, & Festus in sum. Consil. p. 4. c. 15.* ubi dicunt, quod alia Constitutiones

4 De obligat. Regul. ad propr. Regulam. Tract. I.

Ordinis editæ fuerunt cum illis titulis, de levi, gravi, graviori, & gravissima culpa, ante regimen præfati Venerabilis Jordani Magistri Ordinis : unde fuit dicere, quod in nostris statutis fit implectantia, & contradictio, quod scilicet non obligant ad culpam, & quod in eisdem reperiantur tot tituli, de culpa, quia anterior lex de culpis, per posteriorem sibi contrariam, de non obligando ad culpam, fuit abrogata, & prædicti tituli de culpis, remanerunt tantum quoad vocem, utiliter tamen quoad exigendum à transgressoribus penam taxatam, vel taxandam.

2. Quo vero ad secundum dubium, respondeo affirmative; nam licet Regula & Constitutiones inter se differant, ut dictum est supra, adhuc tamen dictum statutum, de non obligando ad culpam, carit etiam super Regulam S. Augustini, quatenus dicta Religio illam promittitur, & patet ex text. 3. *Proh. ibi, volumus, & declaramus, ut Regula nostra, & Constitutiones nostre, &c.* unde D. Thom. in c. loc. 2.2. loquitur de omissione, vel transgressione Regulæ, & non aliunde, nisi quia dicta declaratio comprehendit Regulam, & Constitutiones dicti Ordinis, & merito, quia ad exculpandum non est major ratio de Regula S. Augustini, effecta Regula Prædicatorum, quam de Constitutionibus eisdem, cum dicta Regula, sub voto promissa, & prædictæ Constitutiones sint partes integrales, & faciant unam & eandem totalem Regulam Ordinis prædictorum.

3. Nec est dubitandum de auctoritate, quia Capitulum generalissimum præfati Ordinis habet auctoritatem à S. Sede construendi, destruendi, mutandi, addendi, & minuendi, ut constat ex text. 2. cap. 10. de *Capitulo Generalissimo, dist. 2. fol. 115. col. 3.*

Quest. 8. An Constitutiones & Ordinationes in Ordine Prædicatorum differant inter se?

1. ET dico, quod sic, nam nec Prior Provincialis, nec Magister Ordinis, nec aliquid Capitulum, five sit Provinciale, five Generale, potest facere Constitutionem; sed oportet, quod ad Constitutionem faciendam concurreant tria Capitula Generalia, & continuata, vel unum Capitulum Generalissimum, quod tribus Generalibus Capitulis continuis aequipollet, ut probatur ex 7. *Proh. ibi, & ut multitudine Constitutionum uteretur, prohibemus, ne de cetero aliquid statuatur, nisi per duo Capitula Generalia continuis fuerint approbaturum, & tunc in tertio Capitulo immediate sequenti p. terit confirmari, vel deleri, five per Priores Provinciales, five per alios inferiores, ubicunque illud servum Capitulum celebratur, hæc ibi:* possunt tamen dicti Magister Ordinis, & Provinciales in omni Capitulo facere ordinationes, quæ quoad vim præcepti, & censurarum expirant cum vita Magistri, & Capituli: perseverant tamen perpetuo, uti simplices ordinationes, usque dum non fuerint revocate, secundum quas sic permanentes, poterunt Fratres corrigere, & ex rationabili causa in illis dispensare, ut probatur ex 9. *Proh. ibi, Ordinationes, tam Capitulum Generalium, quam Magistri Ordinis, quod vim præcepti, & censurarum Ecclesiasticarum, committi expresse volumus, Vita vero Capituli usque ad subsequens Capitulum intelligitur, hæc ibi.*

2. Ad quorum maiorem claritatem, fuit idem declaratum in cap. Romano 1589. quod diligenter advertit, nam declaratio adhibita ad dictum textum septimum, absolute, & sine limitatione dicit, quod dictæ ordinationes, & administrationes perpetuo durabunt, quoniam fuerint revocate; quod dictum fuit quoad vim præcepti, & censurarum: nisi velis dicere, quod glossa textui adversatur: ut etiam notat *Festus 1. p. sum. c. 1. p. 4. & nec Magister, ubi etiam advertit, quod si unum Capitulum*

auctoritate Apostolica aliquid ordinetur, illud habebit vim & robur perpetue ordinationis, prout etiam fuit declaratum in cap. Romano 1589.

3. Hinc mirum non est, si inter dum aliquid ordinationum in aliquo Capitulo Generali, mox inseratur in corpore nostrarum Constitutionum, absque eo, quod per duo Capitula Generalia immediate subsequantur, repetatur approbatum, quia censetur editum auctoritate Apostolica, quæ nec nostris legibus subiecitur, nec tenetur deferre.

Quest. 9. An Fratres prædicatorum teneantur servare contenta in Regula, & Constitutionibus, si prælatus eis non mandet illa servare?

1. SUnt qui negant, eo suffulti fundamento, quia Prædicatorum voto suæ professionis non promittunt servare Regulam & Constitutiones, seu contenta in Regula & Constitutionibus, sed promittunt solummodo obedire Prælato suo iubenti secundum Regulam & Constitutiones, ergo si Prælatus non mandat, & non dicit subdito, quod servet contenta in Regula & Constitutionibus, non tenetur illa servare.

2. Verum tamen falluntur toto celo; nam, ut docent noster P. Magister, Frater Jo. de Neapoli Eruditissimus Doctor Parisiensis, in suo quodlib. 1.4. q. 16. & S. Anton. 3. p. sum. tit. 16. l. 1. §. 13. de *Constit. Ord. Præd.* prædicti Fratres tenentur servare omnia contenta in Regula & Constitutionibus sui Ordinis, prout sunt in eis, & in ea contenta, præcepta, ut præcepta, & statuta simplicia, ut simplicia, dato etiam quod Prælatus suus non mandet, nec dicat ei, quod servet ipsa; ducunturque ex multis.

3. Primò, quia quilibet tenetur servare pertinentia ad statum suum, sicut Prælatus, quæ spectant ad gradum Prælationis, & Sacerdos ad gradum Ordinis Sacerdotalis, Episcopus ad statum Episcopatus, & sic de singulis, ergo.

4. Secundò, quia quilibet existens in aliquo gradu, & statu Ecclesiæ, tenetur facere, & exequi imposita existentibus in tali gradu, & statu à Superiore potente eis imponere; sed S. Papa, tanquam Vicarius Christi, & supremus Prælatus totius universalis Ecclesiæ, potuit imponere, & de facto imposuit, statuendo, vel saltem approbando, vel confirmando, existentibus in omni statu, & gradu Ecclesiæ, omnia spectantia ad talem gradum, & statum; ergo quilibet in quocunque gradu, seu statu Ecclesiæ, tenetur facere ea, quæ spectant ad talem gradum, vel statum.

5. Nec dices, rationem prædictam non habere locum in Fratribus Prædicatoribus; tum quia ex cap. *porrellum de Regul. & trans.* habitus non facit Monachum, sed Professum Regularis, quæ in Prædicatoribus imponit obedire Prælato iubenti secundum Regulam; ergo cessante iussu Prælati, non tenentur facere quidquam; tum etiam, quia S. Papa instituit Regulam, & confirmavit Statuta dicti Ordinis, quæ mandant non servare Regulam, & Constitutiones; sed obedire Prælato iubenti secundum Regulam, & Constitutiones; ergo idem quod prius, quia etiam Prælatus per electionem, & confirmationem, & consecrationem, fit Prælatus, factus autem Prælatus tenetur servare spectantia ad statum Prælationis, quæ tamen servare non promittit expresse, quando factus est Prælatus; & similiter Sacerdos tenetur servare spectantia ad statum Ordinis Sacerdotalis, quæ tamen servare non promittit expresse, quando factus est Sacerdos; & similiter Christianus tenetur servare Statuta Christianorum, & tamen non promittit expresse in Baptismo, quando factus est Christianus; sed eo ipso, quod aliquis suscipit Baptismum, vel Sacerdotium,

De obligat. Regul. ad propr. Regul. Tract. I. 5

dotum, vel Prelationem, & vult esse Christianus, vel Sacerdos, vel Prelatus, vult implicite, & ex consequenti promittit servare omnia spectantia ad Christianos, seu Sacerdotes & Prelatos; ita ad propositum dicendum est de eo, qui proficetur in Ordine Prædicatorum; quod scilicet eo ipso, quod proficetur Ordinem Fratrum Prædicatorum, promittit ex consequenti servare spectantia ad ipsum Ordinem, licet in tali professione hoc non promittat expresse; sicut sponsus licet non promittat expresse sustinere onera matrimonii, adhuc tamen eo ipso, quod sit sponsus, tenetur ad illa.

6. Nec exinde inferas, ergo observantia contentorum in Regula & Constitutionibus dicti Ordinis, saltem implicite cadit sub voto, & consequenter quilibet eorum omnino obligat ad mortale, si violationem violati voti.

7. Quia proficiens in castoposito, non absolute promittit observare omnia contenta in Regula; sed prout posita reperiuntur in Regula; præcepta scilicet ut præcepta, simplicitas statuta, ut talia; ac proinde non tota Regula cadit sub voto, nec est materia voti.

Quest. 10. Si Fratres Prædicatorum in Adventu non jejunent, an peccent ex Regula?

1. **E**T dico, quod non; deper se tamen loquendo, quia eo ipso Regula & statuta non obligant ad culpam, sed ad solam penam, ut constat ex decisis; tunc etiam, quia huiusmodi jejunium non est eis in Regula præceptum, sed potius consilium, ut liquet in cap. 4. de jejniis, ibi, *In Adventu Quadragesimali utimur cibo, tum itern, quia jejunium Adventus præceptum à Regula, nullam obligationem infert, nam non est de iure divino, neque de iure positivo Ecclesiastico. unde ergo emanat isthæc obligatio jejunandi? Non est, quia peccatum, nisi per legem dicitur Apostolus. & licet cum peccatum nihil aliud sit, quam legis transgressio; ergo lege sublata, cessat culpa.*

2. Dixi, de per se loquendo, quia per accidens talis transgressio posset esse venialis, vel mortalis, ut puta ex negligentia, libidine, contemptu, & scandalo, ut ex D. Thoma dictum est supra.

3. Nec dices, quod textus Constitutionis allegatus diminutè refertur, ex quo ibi dicitur, *In Adventu, & Quadragesimali, & Jejniis Quatuor Temporum, Quadragesimali utimur cibo, &c.* ergo Fratres Dominicani, ex vi Regulæ tenentur in Adventu jejunare, sicut tenentur & in Quadragesima, & in Quatuor Temporibus; sed in his tenentur ex præcepto Ecclesiæ jejunare, ergo & similiter in Adventu.

4. Quia falsa est consequentia, quandoquidem re lata verba textus referuntur ad Prelatum dispensantem, non autem ad fratres subditos dispensatos, voluntque significare jejunium Adventus in ordine nostro esse strictissimum, sicut jejunium Quadragesimæ, non quoad æqualitatem obligandi subditos, sed quoad effectum dispensandi, hoc est, quod nullus Prædictus potest in Adventu cum toto Conventu dispensare, nec etiam cum aliquo particulari fratre, nisi propter infirmitatem, vel debilitatem, sicut in Quadragesima, ut constat ex declaratione ibi adhibita sub lit. D. fol. 28. col. 4. & docet *Festus in summ.* l. p. c. 32. de jejniis.

5. Quam resolutionem P. Passarellus c. 25. de privilegiis extendit ad suos Fratres Minimos; ex quo Minorum Constitutiones pariter non obligant ad culpam, sed ad solam penam, ut constat ex ipsorum Fratrum Mari Magni sibi indulto à Julio II. quod ibidem Passarellus extendit, quod item P. Sanchez lib. 6. summ. cap. 4. n. 11. extendit ad Patres Jesuitas; ex quo eorundem Constitutiones similiter non obligant ad culpam, sed ad solam penam, ut constat ex 6. parie Constit. c. 5. ceteri verò Re-

ligiosi suas consulant Constitutiones, & secundum illas resolvant.

Quest. 11. An Religiosus transgrediens ea, quæ sunt in Regula, peccet mortaliter?

1. **N**egative S. Thom. communiter receptus in 2. 2. q. 186. art. 9. in respons. ad 1. & quolib. 1. art. 20. tum quia nullus Religiosus sub voto suæ professionis promittit servare singula, quæ sunt in Regula; sed vivere secundum Regulam, aut obedire Prelato iubenti secundum Regulam; sed non omnia, quæ sunt in Regula, sunt præcepta; nam quedam sunt præcepta, quedam verò monita, & consilia, ergo proficiens sub voto, promittit observare præcepta Regulæ, ut præcepta, & monita, & consilia, ut consilia, & monita, & non aliter, ut conitat ex superius decisis; tum etiam, quia proficiens Regulam, etiam si sit ignorans, & rudis ingenii, promittit servare Regulam secundum mentem Institutoris; at non est verisimile, quod Institutor Regulæ habeat intentionem obligandi ad mortale in omnibus contentis in Regula, etiam in i. n. i. m. i. s. & accidentalibus, aliis non esset Regulam filis tradere, & compendiosum viam facere ad regnum cælestē, sed injicere laqueos professoribus, & dejicere eos in profundum inferni, quod foret contra preteritum Patris, & mentem Sanctorum Pontificum; ut probat *tex. Clem. extrin. c. 1. de verb. signif.* ibi, *ne tamen pensandum est, quod Beatus Franciscus professor huius Regulæ, quantum ad omnia contenta in Regula modificavit tria vota, seu ad alia in ipsa expressa, intendit enim agnovisse esse obligatos, quam potius aperite dixerit, quod quoad quedam ipsorum, ex vi verbi transgressio est mortalis, & quoad quedam alia non: hæc ibi, & multis exornant Cardinalis Joann. de Turrecremata in expositione, quam fecit in Regula S. Benedicti, Umbertus Dominicus in ead. Joann. Dominici Ord. Prædic. S. Ant. 2. p. sum. 2. l. 6. c. 1. 3. de Regula S. Benedicti, Enn. Ca. et in c. loc. 2. 2. Syl. ver. Religio. q. 8. Joann. de Neapoli quolib. 1. q. 16. & alii Thomistæ, qui ad discernendum præcepta à consiliis, & essentialibus ab accidentalibus, dicunt, quod contenta in Regula sunt in quadriplex genere.*

2. Quedam sunt in Regula, quæ obligant ad mortale, non quia sunt in Regula, sed aliunde, quod scilicet sunt in præcepto Divino positivo, aut naturali Ecclesiastico, ut est amor Dei, & proximi, præcepta decalogi, ut non occides, non furtum facies, &c. & præcepta Ecclesiæ de Jejniis, & vigiliis Apostolorum, semel ad minus confiteri in anno, & communicare in Paschate, & similia.

3. Secundi generis sunt, quæ pariter obligant ad mortale, uti sunt ea, quæ pertinent ad tria substantialia vota Religionis, si Regula ea vota servari præcipiat.

4. Terti generis sunt, quæ communiter sunt opera supererogationis, & consilia, omnibus si dilectus communia, ut si Regula præstet, specialia aff. Quia mimicos diligere, illis benedicere, seipsum abnegare, & similia; & ista non obligant, quia spectant ad charitatis perfectionem Religionis; sed Religiosus non tenetur esse perfectus, sed tendere in perfectionem.

5. Quarti generis sunt Observantiae Regulares, & externæ ceremonie in Regula præscriptæ, & hæc de per se, & suo genere ad nullam prorsus obligant culpam, quoniam Regulæ Institutori mentem suam explicuit, ut in Regula Ordinis Prædicatorum, Minorum, Societatis Jesu, & similia.

6. Dixi de per se, & suo genere; nam per accidens earum transgressio poterit esse culpa venialis, aut mortalis, ut si ex contemptu, vel libidine, negligentia, & scandalo fiat, ut ex D. Thoma dictum est supra.

7. De quibus contentis in Regulis, succinctè Caet.

6 De obligat. Regul. ad propr. Regulam. Tract. I.

cul. loc. 2.2. latè *Sanch. lib. 6. sum. c. 4. n. 4.* *Snarez. 10. 3. de Relig. lib. 10. c. 7.* *Passarellus c. 25. de Privileg. S. Ant. 3. p. sum. ut. 16. c. 1. §. 1. 7.* & 8. ubi longo sermone dicitur de omnibus contentis in Regula S. Basilii, Augustini, Benedicti, Francisci, Dominici, & aliorum, & que necessarius est legendus, quia ibi p̄ficus Doctores allegat, & iura refert.

Quaest. 12. Regula constituta per modum praecepti, ut si dicat, praecipimus, mandamus, teneantur, & similia, an obliget ad mortale?

1. **R**espondeo affirmativè, si tamen institutor Regulae loquens per illa verba, intentionem habuerit obligandi ad mortale, prout de communi praxi ita censetur obligare, sicut è declaratum fuit à S. Papa in d. Clementina, ex vi de Paradiso, de verb. signif. ibi, *Et quidem Beati Francisci conditoris Regula, &c.* & merito fuit ita declaratum, quia in sacra Scriptura repetiuntur quaedam, quae habent modum & intentionem praecepti, ut illud, *Hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem, Joan. 15.* quaedam alia, quae habent praeceptum in intentione, & non in modo, ut illud, *Non furum facies, Exodi 20.* quaedam alia habent modum praecepti, sed non intentionem, ut illud de functione surdi, *Marc. 7. Praeceptum enim, ne cum dicerent, non potest praesumi, quod Dominus intendens eos obligare ad mortale, illud praedicando: unde ad iudicandum de mortali, non sufficit respicere ad modum loquendi, an scilicet utatur verbo praeceptivo, sed ad intentionem funditoris, ut bene notant nostri Patres Joan. Dominicus Ombertus in exposit. Regulae S. Benedicti, & S. Ant. 3. p. ut. 16. c. 1. §. 8. de triplici genere Religiosorum.*

2. Quando autem non constat expressè de mente funditoris, recurrendum est ad consuetudinem Religionis; nam consuetudo non solum est interpres optima legum, verum etiam vim legis habet, ut constat ex decisio. 1. p. 1. ut. 1. §. 23.

Quaest. 13. Si quid dicendum, si Regula non utatur verbis praeceptivis & ordinativis, & in se expressam non habeat intentionem auctoris, obligatne ad mortale?

1. **P**raeterea questio est valde difficilis, ut notant Navar. in sum. c. 23. n. 50. & *Snarez. 10. 4. de Relig. tr. 8. lib. 1. de obligat. Relig. c. 3.* quia agit de modo conjecturandi intentionem Praelatorum, quae non semper potest bene conjecturari, cum sepe simulent.

2. Verum tamen *Emm. Turretremus in exposit. Regulae S. Benedicti, & S. Anton. 3. p. sum. ut. 16. c. 1. §. 6. de Regula S. Aug.* apunt, quod in casu posito inspicienda est materia, super quam cadunt verba Regulae; nam si cadant super votis, vel super materiam voti, certum est, obligare ad mortale, ut constat ex illis verbis Regulae S. Augustini de iis non habendis, & injuriis non faciendis, aut quam celerimè finiendis, pro praecepto charitatis: de Praeposito obediendo, pro voto obedientiae, de fratribus non appetendis activè vel passivè, pro voto castitatis, de non habendo proprium, pro voto paupertatis: vel cadunt super materiam consiliorum, ut illa de domando canem, abstinenciae esse, & potus; de perendo codices singulis diebus, & similibus, quae non obligant, nisi ut consilia, aut cadunt super his, quae ex divina, vel naturali, & humana institutione sunt, & sic item obligant, sicut & illa. *Petr. de subdus to. 1. c. 5.* & *Rordon. c. 1. de professione, gn. 48.* vel cadunt sub illo modo praecipiendo in merito S. Obedientiæ, in virtute Spiritus Sancti, sub formali praecepto, quia iste modus praecipiendo ex usu & praxi Ecclesiae, obligat ad mortales;

sic item quando aliquid praecipitur sub poena censuratum, & praefertim sub poena excommunicationis, etiam comminatoria obligat ad mortale, quia materia omnium censurarum est gravissima ex praecepto Christi nostri Redemptor.

3. Unde ejus, siue ipsarum transgressio, ex suo genere semper est peccatum mortale, ut probat communis usus totius Ecclesiae, quidquid alii dicant, quibus videtur favere *Snarez. som. 4. de Relig. tr. 8. lib. 1. c. 2. n. 10. in fin.* & *lib. 4. de leg. c. 18. n. 16.* praesumendo ergo ab his omnibus, dicendum est, quod nulla Religiosa Regula obligat ad peccatum mortale; odia enim restringenda sunt, nec sunt sine magna necessitate multiplicanda praecepta obligantia ad mortale.

Quaest. 14. Transgressio Regulae non obligantis ad mortale, nec veniale peccatum, an possit aliunde esse mortale, vel veniale?

1. **E**x hucusque decisio affirmativè dicebatur est, quod etiam firmat *S. Thom. 2. 2. q. 186. ar. 9. ad 1. in fine, ibi, quatenus possent venialiter, vel mortaliter peccare, ex negligentia, vel libidine, aut contemptu, &c.*

2. Ex negligentia quidem ille peccat, qui solum ex quodam animi torpore ducitur ad transgressionem, & patet de eo, qui ob solam incuriam omittit adire eorum: unde Bernardus ait, *quod negligentis semper culpabilis est, quia negligens ad minus culpam venialem incurrit, quam non incurteret, si talis transgressio fieret ex inadvertentia, vel ex oblivione, ut dicit S. Th. cul. loc.*

3. Peccare verò ex libidine, seu ex complacentia ille dicitur, qui violat Regulam ob nimiam cupiditatem erga aliquod. Cupiditas enim peccatum est, ut notat *S. Anton. 3. p. sum. ut. 16. c. 1. §. 13. de Constit. Fratrum Praedicatorum in medio, & Passarellus c. 25. de Privileg. Minorum, ad finem, quid autem sit violare Regulam ex contemptu, dicto immediate infra.*

4. Et quamvis praedicta transgressio Regulae possit etiam esse scandalosa, non ideo *S. Thom.* ubi supra fuit diminutus, quia ibi loquitur de gravitate peccati ab intrinseco; nam de extinctis loquitur in subsequenti articulo, & nos etiam hic infra q. 24.

Quaest. 15. Peccare contra Regulam ex contemptu, quid sit?

1. **C**ontemptus grammaticè dicitur à contemno, quod est non appetire, vel non magnifico, & contingit esse dupliciter, primò negativè, ut cum quis de aliquo non habet curam seu estimationem, nullam tamen reverentiam, aut injuriam irrogans. Secundò verò contrariè, ut quando parvasciendo interrogat injuriam, & blasphemiam; ita pariter in moralibus contemptus legis dicitur dupliciter, primò propriè, & positive; & sic est voluntas transgrediendi legem ex hac sola causa, quod quis non vult subici legi. Secundò impropiè & negativè, & sic est voluntas transgrediendi legem ex alia causa, ut puta ex concupiscentia, vel ira, vel ignorantia, aut consuetudine, quo modo omnis peccator Dei legem contemnit, & si adsit intentio continuanda, dicitur contemptus interpretativus, de quo *Syl. ver. Religio. 1. 8. §. 12.* & *ver. contemptus*, ubi ita intelligit *S. Thom. 2. 2. q. 186. ar. 5. ad tertium*, ubi ait, *tunc committit aliquis, vel transgreditur ex contemptu, quando voluntas eius renuit subire ordinationem legis, vel Regulae, & ex hoc procedit ad faciendum contra legem, vel Regulam; quando autem e contrario propter aliquam particularem causam putat concupiscentiam, vel iram adiretur ad aliquid faciendum contra statuta legis, vel Regulae, non peccat*

ex con-

De obligat. Regul. ad propr. Regulam. Tract. I. 7

ex contemptu, sed ex aliqua alia causa, etiam si frequenter ex eadem, vel alia simili peccatum iteret, sicut Aug. dicit in libro de natura, & gratia, quod non omnia peccata committuntur ex contemptu superbi; frequentia tamen peccata dissolvuntur inducere ad contemptum, secundum illud proverb. 18. impius, cum in profundum venerit peccatorum contemptus, haec ille.

2. Ad quam declarationem in fine comment. Cajet. ait, nota ex hac littera, quod peccare ex contemptu, importat duo, scilicet actum peccati, & causam peccati v.g. nolle ire ad Chorum, vel frangere silentium ex contemptu, dicitur duo, primo ipsum actum frangendi silentium, seu ipsam omissionem cuius ad Chorum: secundo ipsum causam peccati, scilicet ex contemptu, & hoc significat actum voluntatis resistentis subiecti legi, vel Regule, ut quod ad peccare ex contemptu, non sufficit etiam fuisse perpetua, & militis revoluta, & delibata consuetudo peccandi in tali commissione, vel omissione, sed exigitur, quod peccet quis ex tali causa, scilicet ex hoc, quod non vult subiaceri legi seu Regule, vel Praecepto, nam Praeceptum est lex animata, haec ille, qui & subiungit, caveat tamen, ne frequentia peccandi disponat ipsum paulatim, & tandem deducat ipsum ad voluntatem non subiuciendo se Regula.

3. Ad quorum maiorem claritatem: in summula verbo contemptus, ait, quod in moralibus dupliciter sumitur contemptus, primo, ut est peccatum, quo scilicet quis spernit proximum, & ut est causa peccati, prout dicitur quis peccat ex contemptu, alius ex infirmitate, alius vero ex ignorantia, ibique magistraliter, ac subtiliter declaratur omnia, & exte ad colligit notatu dignissima.

4. Joannes vero Dominicus, eximius Doctor Ord. Praedicatorum, quatuor allegat, & sequitur. S. An. 3. p. sum. tit. 16. cap. 1. §. 3. de tribus votis essentialibus. Magister Vinc. de Castrofranco in prol. Constit. Praed. & Passarellus cap. 25. de Privilegiis Mimorum, dicunt, quamlibet transgressionem voluntariam, etiam sine causa, continuatam tamen dici, & esse contemptum, ut cum quis habet cappas regales, lineis utitur repletur pecuniis, etiam ad prodigalitatem sequendam, & cum Linus sit, propter gulositatem tantum, vult ferre continuè carnis vesci, & cum sejunare valeat, saltem aliquoties in hebdomada, nec sextis feriis ab carne vult abstinere, nulli insuper petita hecunia, vel obtenta, & similia facit, quae Constitutiones vetant, in hisque perseverare intendit, non video, quomodo à damnabili contemptu talis valeat excusari. Unde subnequit, quiquis in Ordine Praedicatorum rite professus fuerit, vel expressè se deliberato animo statuta principalia non servet cum intentione transgressionem huiusmodi continuandi, Apostata est apud Deum, haec ille, qui intellige vera, & procedere de contemptu interpretativo, & improprie dictio, secus autem, cum fortassis causa contemptus, sit nolle subiaceri Regulae ut ex Sylvestro, & Cajetano dictum est supra.

Quest. 16. An Religiosus, ex speciali praecepto, distincto ab aliis contentis in Regula, teneatur tendere in perfectionem charitatis?

1. Quod Religiosus non teneatur esse perfectus; sed tendere in perfectionem consequendam, docet S. Thom. 2.2. q. 186. art. 2. ad primum; quia non proficitur esse perfectum, sed habere studium ad perfectionem consequendam; sicut qui scholas ingreditur, non proficitur se scientem, sed studentem ad scientiam acquirendam; Ideoque non est transgressor professionis, si non sit perfectus; sed solum si contemnat ad perfectionem tendere.

2. Sed non declarat an praeceptum hoc tendendi ad perfectionem, sit aliquod speciale praeceptum, distinctum à praecepto servandi substantialia, & accidentalia

Regulae, sed potius supponit esse generale quoddam inhibitorium cum illis, sicut praeceptum servandi mandata, & non peccandi, quo quilibet teneatur esse bonus, non est speciale aliquod mandatum, distinctum à praeceptis peculiaribus, sed inhibitorium cum illis, sicut votum Religionis non est aliud à votis essentialibus Regulae, sed ipsamet vota collectivè sumpta.

Quest. 17. Religiosus omittat servare consilia, an peccet mortaliter?

1. Sunt, qui affirmant, ex eo, quod Religiosus teneatur tendere ad perfectionem charitatis, ad quam pertinent consilia, ergo verum praedicta opinio terribilis est, & multos Religiosos conturbat, eam tamen moderat S. Thom. 2.2. q. 186. art. 2. in fin. corp. dicens, Quod Religiosus non peccat, si ea praetermittat, sed si ea contemnat, qui contemptus, loquendo de per se, significatur ab intentione operantis; non autem ab opere operato, ut constat ex decis. hic supra, & docet Cajet. in practico 2. art. 5. ad evidentiam. Ubi ait, quod si quis Religiosus spirituales profectum, & divina Consilia omittit, non quia sunt vana, & levia Dei consilia, sed quia ad illa non obligatur, & non sunt ad salutem necessaria, non peccat ex contemptu, quia talia, non contemnit Deum in consiliis suis, dum illa, ut à Deo ordinata reverentur, honorat, & laudat, quod dictum Cajetani laxanter amplectuntur Sanchez lib. 6. sum. cap. 5. num. 6. & Faustus lib. 3. de votis q. 2. in fin.

Quest. 18. An Regulares peccent contra dictam obligationem tendendi ad perfectionem charitatis, si sibi proponant servare omnia contenta in Regula, praeter ea, quae ad nullam culpam obligant?

1. Negantur hic: nisi forte hoc sibi proponant, ob contemptum; tum quia eo ipso, quod praedicti proponunt exequi omnia vota, & praecepta obligantia ad mortale, tendunt verè ad perfectionem charitatis, nam multa Consilia Evangelica reperuntur inclusa in illis votis, & praeceptis Superiorum, quae licet respectu Regularium, ratione voti praestiti, sint praecepta, cum tamen spontè ad ea se obligaverunt ultra praecepta communia Christianorum, sunt verè consilia, & opera supererogationis; tum etiam quia peccare ex contemptu est nolle subiaceri toti Regulae secundum totum illud, quod intrinsecè, & extrinsecè continetur in Regula, ut bene advertit Sylv. ver. Religio 1. q. 3. & al. charitatem superaddictorum, exinde infert, ergo quando Religiosus abdicat sibi omnia media à Regula praestipita, ad consequutionem finis, praeter unum medium, quo intendit tendere in dictum finem, non potest dici, quod sit extra statum salutis, quia aliud est contemnere Regulam, hoc est non estimare, & appropiare singula contenta in Regula, & aliud peccare contra Regulam ex contemptu; nam peccare primo modo, est ex infirmitate, vel ignorantia; peccare autem secundo modo; est peccare ex malitia, quod est nolle subiaceri toti Regulae, quod dictum, extollit & ampliat Suar. tom. 4. de Relig. tit. 8. lib. 1. cap. 4. sub num. 6.

2. Quibus adde, quod quamvis contemptus ex suo genere, sit peccatum mortale, ut dicit Cajet. in d. art. 2. ex parte tamen parvitas materiae potest esse veniale, ut patet de furto: unde peccare ex contemptu interdum erit veniale, quod est valde notandum contra eos, qui dicunt, quod peccat ex contemptu, etiam in minimis, sit mortale peccatum. Faustus de voto odientia quest. 143. alius allegatis.

8 De obligat. Regul. ad propr. Regulam. Traët. I.

Quaest. 19. An Regulares teneantur progredi ad perfectionem charitatis per omnia media, quae ad ejus acquisitionem deferre possunt?

1. **E**T dico, quod non; sed sufficit currere per media praescripta in Regulis, aut Constitutionibus Ordinibus, ut docet *S. Thom. 2. 2. q. 186. art. 2. in fin. corp. ibi. Similiter etiam non tenetur ad omnia exercitia; quibus ad perfectionem pervenitur, sed ad illa quae determinatae sunt iuxta secundum Regulam, quam professus est, &c.* nam si Regulares tenentur habere intentionem faciendi omne opus bonum sibi possibile, status Religiosus foret eis in laqueum animarum, quod derelictum *S. Tho. in quolib. 1. art. 120. & Cajet. in praedicto art. 2. §. est siquidem.*

Quaest. 20. An Regulares peccent mortaliter contra dictam obligationem currendi ad perfectionem charitatis, si servantes omnia contenta in Regula, intendunt non attingere perfectionem vitae Religiosae?

1. **A**ffirmative dic; quia licet Religiosus non teneatur esse perfectus, ut dicit *S. Thom. 2. 2. q. 186. art. 9. in medio corp.* tenetur tamen non habere propositum dictam perfectionem non attingendi per talia media; *Faustus, de votis, lib. 5. q. 2. §. ver. hinc Religiosus, & Pellic. tom. 1. manual. traët. 5. c. 9. §. 9.* tum quia hoc foret contemnere media instituta à Regula; tum etiam, quia hoc esset habere intentionem repugnantem fini Regulari, ut notat *Ant. Corduba in Regula Sancti Francisci cap. 1.* cum praecitatis Doctoribus.

Quaest. 21. An Regulares peccent mortaliter contra dictam obligationem tendendi ad perfectionem, si violantes Regulae vota, & praeccepta, retineant animum acquirendi Religiosam perfectionem?

1. **E**T dico, quod sic; quia sicut idem est, Religiosum servare vota, & praeccepta Regulari, quod actualiter tendere ad perfectionem Regulari, eo modo, quo tenetur tendere: ita à pari, idem est, Religiosum non actualiter servare vota, & praeccepta Regulari, quod actualiter velle tendere ad perfectionem Regulari; sed ita est, quod actualiter tendere in perfectionem Regulari, est mereri; ergo actualiter nolle tendere in praedictam perfectionem, est demereri, sive peccare, nam idem est non progredi, quod regredi, ut Sancti dicunt.

2. Nec obstat dicere, quod hi, de quibus est sermo, licet actualiter peccent, adhuc tamen servant intentionem tendendi ad dictam perfectionem, ut praesupponitur, & consequenter non peccant contra obligationem tendendi ad finem Regulari; quia falsum est praesuppositum, quod hi scilicet actualiter peccantes, infirmul, & conjunctim habeant intentionem servandi ea, quae actualiter transgrediuntur, etenim velle actualiter servare Regulam, & velle actualiter transgredi Regulam, sunt duo actus contrarii, qui non possunt esse simul in eodem subiecto; nec malitia, & bonitas nequeunt esse simul, nec quidem in minimo gradu.

3. Nec obijcies, quod quis potest furari, cum intentione ad furto eleemosynam facere, ergo bona, & mala intentio possunt esse simul, quia deceptis in praesupposito, ut dictum est; etenim illa intentio faciendi eleemosynam de rebus furtim sublati, non est bona, imò peior ipsa intentione furandi, & dicitur in *cap. forte 3. 1. 4. quaest. 5. ibi, nam est intentio tribuere pauperibus, quod abfultum, addi potius peccata, quam minui, &c.*

4. Unde nunquam fuit dubitatum inter Doctores, an illa intentio furandi ad finem faciendi eleemosynam, sit mala; sed, an sit minus mala, & minus mali-

tiam operis? de qua luculenter *P. Meroll. tom. 1. disp. 1. de vitis, & peccatis, cap. 4. sub dub. 4. num. 47.*

5. Nec replices dicendo, quod *Cardin. Cajet. 2. 2. q. 184. art. 5. §. in eod. ar.* Monet Religiosos, ne cum delinquant, animum proficiendi deponant; quod non moneret, si foret impossibile, quia, vel non est in hoc audiendus, vel cum glossis excusandus; ut moneat Religiosos transgressores non deponere animum proficiendi ad longum tempus, vel dicendum, ipsum monere, ne deponant illam intentionem universalem scilicet, & communem, quam habuerunt, eo tunc, quo Regulam sunt professi; observandi scilicet totam Regulam; est teneatur omnia, respectu illius rei, quam violant, & obviare praetentur, aliud enim est delinquere totaliter, & quoad totum, & aliud quoad aliquam partem; *Barr. à S. Fausto de votis, lib. 5. q. 25.* quod videtur innuere idem *Cajet. ex loc. cit. in cuius signum est, quod aliqui statim, ut sic Religiosus, ex sola intentione proficiendi, veraciter in statu illo esse dicunt, absque simulatione quacunque, verbo & facto, ergo Cajet. loquitur de depositione illius intentionis universalis, ac totalis, quam habuerunt professi in principio suae professionis, servandi scilicet totam Regulam, prout in se continet essentialia, & accidentalia; quorum est unum quis violat, non exinde dicitur peccare ex contemptu, nec cadere à Religioso statu, ut dictum est, supra.*

Quaest. 22. An Religiosus teneatur in vita perfectione, in dies magis ac magis proficere?

1. **Q**uod Religiosus, tempore suae professionis, non teneatur esse perfectus, sed habere animum tendendi ad perfectionem charitatis, per illa media sibi à Regula determinata, diximus saepe supra cum *S. Thom. 2. 2. q. 184. art. 5. ad 2.*

2. An autem, pacta professione, teneatur in dies semper proficere in perfectione vitae Religiosae, sic addo, ut ei prohibuit sit dicere, jam sufficit, & non plus ultra, quaeritum est inter Doctores non leve.

3. Ad quod affirmative respondet doctissimus *P. D. Barol. à S. Fausto, lib. 5. de votis, q. 26.* & movetur ex dictis Sanctorum; tum quia *S. Aug. in serm. de verbis Apostol.* inter cetera, ita loquitur; *semper tibi displicent quod ex se vis venire ad id, quod non est: nam tibi tibi placuisti, in remansisti: si autem dixisti, sufficere, peristi, idem semper addo, semper ambula, semper profice: noli in via desicere: noli retroire: noli deviare; remanet enim, qui non proficit.* Hae ille.

4. Et *D. Bernardus* epistola 91. ad Abbat. *Aus ascendas necesse est, aus descendas, si attendas stare, vides necesse est, minime profecto est bonus, qui melior esse non curat; & ubi incipis nolle esse melior, ibi etiam desinus esse bonus, &c.* & in epistola 253. ad Abb. *Garinum* ait, *Verax virum, finem non habet, tempore non claudatur: nunquam iustum arbitratum se comprehendisse, nunquam dicit, &c.* & infra subnectit, quod si studeat perfectioni, esse perfectum est, profecto nolle proficere, desicere est. *Ubi ergo sumus, qui dicere solent, sufficere nobis, nonolumus esse meliores, quam Patres nostri. O Monache non vis proficere, non vis ergo desicere? nequaquam, quid ergo desicere tibi inquit vivere volo, & remanere in quo perveni: ne peior fieri parior, nec melior cupio; hoc igitur, quod esse non potest, & infra subiungit, in via Dei non proficere desicere est, vel in via Dei non progredi, regredi est.* Hae ille.

5. Nihilominus *P. Suar. de Relig. traët. 6. lib. 1. c. 4. n. 10.* ait, supradictum proloquium *S. Bernardi* formaliter, ac rigorose acceptum, non esse verum, quia existens in gratia Dei, licet non crescat, adhuc tamen si non peccet, non ideo regreditur in via Dei; focus autem si intelligatur casualiter, & consuetive; quia in hac vita mortali, non potest homo carere omni operatione: ideo necesse est, per eam, aut proficere, aut desicere.

6. Tu autem cum *S. Tho. 2. 2. q. 184. art. 5. §. 136. art. 2.*

dic,

De obligat. Regul. ad propr. Regulam. Tract. I. 9

dic, quod Religiosus, professione facta teneat indies proficere in perfectione charitatis; non aliunde: nisi ex intentione servandi Regulam; & non per alia media, nisi per illa prescripta à Regula; & non per obligationem aliquam particularem, distinctam à votis, & præceptis contentis in Regula; sed per illam communem, & universalem illis imbibitam, ut dictum est supra.

7. Quæ quidem perfectio charitatis, prout docent *Novar. tom. 1. de Regul. n. 10. & Rod. tom. 3. g. 4. 8.* potest esse triplex.

Prima, qua totum cor hominis actualiter semper fertur in Deum; & hæc est perfectio charitatis Patric, quæ non est possibilis in hac vita; tum impossibile sit semper actu cogitare de Deo, rebusque divinis, eisque frui, prætermittis aliis.

Secunda, qua quis fertur in Deum semper, præterquam dum vitæ necessaria ipsum impediunt; & hæc est possibilis in via; non tamen est communis omnibus habentibus charitatem, tuncque; sed in statu Religioso.

Tertia, qua quis habitualiter totum cor suum ponit in Deo; ita scilicet quod nihil cogitet, & velit, quod divine dilectioni sit contrarium: quæ perfectio est communis omnibus charitatem habentibus; nam nemo potest esse bonus sine illa, & cum illa, quilibet est bonus, quia illa excludit peccatum mortale, & excluditur ab eo.

8. Religiosus ergo, non solum tenetur habere desiderium videndi Deum, de facie ad faciem; sed etiam tendendi ad perfectionem charitatis, secundo, & tertio modo dictæ, qua scilicet quis habitualiter ita fertur in Deum, ut nihil velit, quod sit ejus offensæ mortalis, & quæ quis scilicet fertur in Deum actualiter semper: nisi quando necessaria vitæ ab illa impediunt: Religiosus enim secundum prædicta semper debet niti, ut cognitio & fructus ejus de Deo, indies sit major, & magis, ut eruditè advertebat *Novar. cit. loc.* & secundum hæc prædicta intelligo verum illud suprapositum proloquium S. Bernardi, quod in via Dei non progredi, regredi est.

Quæst. 23. An Religiosus transgrediens præceptum Dei contentum in Regula, duplex peccatum mortale committat, necessario aperiendum in Confessione Sacramentali?

1. **E**minentij. Cajet. 2. 1. quæst. 186. ar. 9. paulo post principium com. 5. dubium circa hanc licentiam, sub distinctione resolvit; aut tale præceptum reperitur in Regula, de peculiari intentione instituentis ad novam obligationem inducendam; & sic sit duplex peccatum, utrumque necessario confitendum; non quidem, ob solam multiplicationem præceptorum: quia species peccati non attenditur ex parte præceptorum, licet ex autoritate præcipientium, & magis præcipientium aggraveretur, sed etiam, quia in casu posito violatur lex divina, & votum obedientie, quo Religiosus se astringit ad servandum præcepta Regulæ; & sic delinquens incurrit duplicem penam, alteram, quia violavit legem Dei, alteram verò, quia violavit propriam Regulam, ut patet de furto non faciendo contento in Regula: ex duplici enim capite tenebatur Religiosus non furari, scilicet ex divino præcepto prohibente furari; & ex sua Regula vetante, ut supponitur furtum fieri.

2. Aut dictum præceptum divinum, ut puta, non furtum facies, ponitur in Regula, non ut præceptum, sed ut simplex constitutio; & sic ex Regula non habet vim præcepti, sed simplicis constitutionis, quæ de se non obligat ad mortale, hoc Cajetani responsum amplectuntur *Festus part. 2. summ. cap. 20. Sanchez, lib. 6. summ. c. 4. n. 6. & Pellic. tom. 1. Manual. tra. 5. c. 2. g. 13. n. 19.* ubi dicit, quod transgressio talis præcepti, in casu posito non est speciale

peccatum, nec gravius eo, quod sit contra Regulam, & subnectit, quod in dubio, non est præsumendum mentem institutoris Regulæ, esse novam obligationem inducere circa res illas, alias præceptas in Regula, nisi id aperte explicet, aut ex manifestis indicis colligatur; quia novas obligationes indicare in eadem re, ex genere suo, plus damni, quam utilitatis solet asserere. Unde debet existimari, quod reperitur in Regula positum ad finem reducendi in memoriam, & non alias.

Quæst. 24. An Religiosus, stando in eodem genere peccati mortalis, aut venialis, gravius peccet, quam secularis?

1. **S.** *Thom. 2. 2. quæst. 186. ar. 10. in corp.* cui subscribunt *S. Am. 3. par. summ. n. 16. c. 1. §. 8. de Regula S. Franchisci in fin. Sylv. ver. Relig. 6. q. 14.* & omnes alij ejus discipuli, respondent affirmativè, in tribus tamen casibus. Primo si agat contra votum, ut puta si fornicetur; quia sic agit contra divinum præceptum, & contra votum constitutum. Secundo, si peccet ex contemptu, & malitia; quia tunc est seculari ingratus divinis beneficiis. Tertio ratione scandalij, quia plures ad vitam ejus respiciunt, quod habet locum in peccatis manifestis.

2. Histamen cessantibus, peccat levius: quia, si peccatum ejus est leve, absorbetur ex multis bonis operibus. Primo propter rationem rectam, quam habet ad Deum; quæ etiam ad horam intercipitur, de facili postea reparatur. Secundo, quia est corrigere peccatum. Tertio, quia ad resurgendum juvat à locis.

3. Sed dices, quod cessante scandalo, Religiosus peccat minus extensivè, seu quoad durationem; quia ejus resurgit, & habet facilis remedium resurgendum sed non minus intensivè.

4. Verum tamen *P. Sanchez lib. 6. summ. cap. 4. n. 7. in fin.* ait, quod peccat minus etiam intensivè; quia persona in bonis operibus versata, non solet ex infirmitate, aut passione delinquere, nisi ea sit vestimenti, quæ multum voluntarii actus subtrahit, ac subinde culpæ diminuit. Quod dictum mihi non satisfacit, nam quod Religiosus non sit solitus peccare, nisi ex vehementi passione, non exinde colligitur, Religiosi peccatum esse intrinsecè levius, sed rariis: etenim seculis voto, contemptu, & scandalo, loquendo de præceptis, quæ Religiosi, ac secularibus communia sunt, ex sua natura utroque aequaliter obligant; tum quia cum præceptum indultum de loquitur, & præcipiens potestas sit æqualis respectu omnium, & voluntas obligandi sit generalis & indifferens, obligatio, præcisus dictis circumstantiis extraneis, ad omnes aequaliter descendit, omnesque aequaliter obligat. Unde, & peccata, quæ sunt contra talia præcepta, sunt æqualia, tum etiam, quia cum ex parte personarum, non possit aliquid assignari, quod reddat unam ex talibus personis magis affectam & ligatam, tali obligatione, quam aliam, non potest assignari causa, ob quam peccatum Religiosi erit intrinsecè levius peccato secularis.

5. Confirmatur; quia quod sit levius, ratione subreptionis, quatenus passio, quæ Religiosum vincit, aut perturbat, solet esse major, quæ facultatem considerandi impedit, & facit, ne Religiosus, cum perfecta libertate uti possit majori lumine, & scientia, quibus pollet; extraneum est à propria, & intrinseca ratione peccati. Peccatum enim specificam rationem sumit ab objecto, & inajorem, vel minorem intensiorem à malitia peccantis, quam in Religioso peccante ex contemptu, idem *P. Sanchez ubi supra*, testatur non esse speciale præceptum, licet aliquantulum reddat gravius, ergo.

10 De obligat. Regul. ad propr. Regulam. Tract. I.

Quest. 25. Ignorantia Regula, & preceptorum ejus, an excuset transgressores à culpa?

1. ET dico quod sic, si tamen sit invincibilis, illa enim ignorantia dicitur invincibilis, quæ nequit vinci, & superari: unde qui fecit totum, quod potuit, & tenebatur facere ad illam vincendam, & non potuit superare, excusatur: tum quia ad impossibile, quod in Moralibus censetur omne valde difficile; nemo tenetur: tum quia nullus tenetur ultra posse, tum etiam, quia sic transgrediens, censetur involuntarie transgredi, ergo non est culpabilis, nam tolle voluntatem, & non erit Infertus, ut Sanctorum proloquimur est.

2. Nec obicit dicere, quod Regula est professorum Jus, cuius ignorantia non excusat, juxta *Juris Regulam* 13. quæ dicit, *quod ignorantia facti, & non juris excusat*, quia prædicta Juris Regula procedit in foro judiciali, non autem in foro conſcientiæ: ut bene notat *Azor. 1. p. lib. 1. cap. 16. q. 1. ubi in 1. q. ex multis ostendit ignorantiam Juris, etiam in foro judiciali, in multis casibus locum habere, ad exculpandum, secus autem dicendum est, si ignorantia sit vincibilis, & præsertim si sit affectata, seu procurata, ut cum quis ex indultia, & data opera, non vult inquirere ea, quæ ad salutem sunt necessaria, ut illa ignorando, liberius absque aliquo conscientiæ morsu, possit peccare, ad quod facit illud *psalmus 35. noluit intelligere, ut bene ageret, & Job 21. scientiam suam in vanum nolumus.**

3. Sed quid dicendum, si quis Regulam scit, & non advertit, peccatne illam transgrediendo?

4. Negative à *S. Faustino lib. 6. de voto obed. 2. q. ver. dicitur*, quia licet unusquisque Religiosus teneatur scire Regulam & advertere, nihilominus per accidens potest ab illa transgressionem excusari, quia non est in manu nostra semper advertere, hic, & nunc etenim sepe fit mentis alienatio ex naturali complexione, ac necessaria oblivione, vel inconsideratione, ut sine nostra voluntate. Unde redditur inculpabilis ad prædicta: secus autem dicendum est, de illo Religioso, qui omittit scire ad suam Regulam pertinentia, ad hoc, ut vacet literis speculativis, & doctissima commentaria edat: non est enim sapiendum divinitus, ut deit egeat, *cap. foris 14. quest. 5.*

Quest. 26. An Prelatus teneatur sub mortali procurare, ut Regula, & statuta sui Ordinis, obligantia ad mortale, observentur à subditis?

1. R^{es}ponſio affirmativa constat ex decisio, *tom. 2. p. 1. tr. 9. de Pralat. quest. 9.* ubi ex multis ostendit, quod Prelatus ex officio, seu ex iustitia sui officii, sub mortali culpa tenetur procurare observantiam suæ Regulæ, & preceptorum ejus; aliis non censeretur electus, & institutus in custodiam Regulæ; sed in destructionem ejus; quod est contra finem intentum ab electoribus; etenim Prelati instituuntur, ut prosint, & Regulam promoveant, & potiorum faciant, non autem, ut destruant, vel abrogent.

2. Unde superiores, non procurantes Regulæ observantiam, verbis, & factis, sunt in vialo statu; etenim peccata subdito uni imputantur ipsis, *cap. in tantum 36. de Simonia*, ibi, *ne aliorum culpa tibi ob tuam negligentiam non imputetur ad panam*, & colligitur ex illo *Isaie 3. ibi, Principes iste noster, ruina autem hac sub manu tua erit, hoc est, quæ verba S. Thom. ibid. ita interpretatur, Ruina nostra, hoc est, periculum nostræ ruina, sub manu tua erit, hoc est, sub custodia tua, & deſensione tua, & consequenter perditione nostra tibi imputanda, quia Gubernator titulo iustitiæ tenetur supponere manum Republicæ labenti, sustinere Patriam, iam jam ruinam minantem, & suos fratres, tam in pu-*

blicis, quam in privatis calamitatibus vindicare, & cavere ab omni malo, prout ibid. loquitur Erudissimus P. F. Thomas Maluenda, ver. 6.

3. Item ex *tex. 3. Reg. 5. 20 ver. 39. ibi, custodi verum iustum, qui si lapsus fuerit, erit anima tua, pro anima eius*, ubi immediate subneccitur, quia dimissio verum dignum morte, de menti tua, erit anima tua, pro anima illius, & populus tuus, pro populo illius.

4. Item ex *tex. Ezech. 33.* ubi dicitur, quod si spiculator viderit gladium venientem, & non inſonnet Buccina, & Gladium occiderit aliquem, sanguinem eiusdem de manu spiculatoris requirit Deus, & intra ibid. cap. 3. 4. ponuntur conditiones boni, & mali Pastoris, & de malo dicitur, quod egrotum erat non sanabilis, &c.

5. Item ex *tex. Sap. 6. ibi, inducum durissimum his, qui præsumunt, fiet, item ex *tex. Joan. ult. cap.* ubi Petro dicitur, *pasce Oves meas*; quod verbum in Petro, intelligitur dictum omnibus Pastoribus, prout ex multis ostendit *Sor. de Just. lib. 10. q. 3. art. 1.* ubi in medio multa alia loca relect & expungit.*

6. Unde merito, quod superius dictum est, de peccatis subditorum tribuendis ipsorum superioribus, reperitur facitum in *cap. irrefragabili 13. de off. iud. ord. ibi, irrefragabili constitutione sancimus, ut Ecclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus, & reſormandum morem, prudenter ac diligenter intendant, ne sanguis eorum, de suis manibus requiratur*, hæc ibi, ubi glossa in ver. *ne sanguis subdit, datum verbum, pro Prælati negligentibus subditos corrigere*; tum quia tenetur Prælati corrigere suos subditos, *cap. ut fame 55. de sent. excom.* tum etiam, quia negligentia non excusat à mortali, *gloss. ver. Reatus argum. cap. ea, quæ 3. de off. Archid. per cap. dictum, dist. 81. tum etiam, quia taciturnitas inducit peccatum mortale, gloss. ver. taciturnitas, cap. si Papa 6. dist. 40. per c. 1. dist. 33. & in cap. Sancta 16. caus. 2. q. 7. unde glossa cit. loc. d. cap. irrefragabili, subneccit, nec admittitur Pastoris excusatio, si lupus Oves comedat, & Pastor nescit, quid eo ipso, quod Prælati tacet, consensit, dist. 43. cap. si rector, & ex eo, quod permittit, securus nascitur delinquendi, cap. est inſuetudo 23. quest. 4.*

7. Quamobrem S. Joan. Chrysostomus, homil.; in acta Apostol. merito dicit, non arbor inter Episcopos, multos esse, qui salvi ſunt, sed multo plures, qui pereant, quia sæpe non damnantur propriis peccatis, sed alienis, quia coſcuerunt, & S. Aug. in Regula ad fratres, de Prælati in fine loquens, ait, qui inter vos, quantum in loco superiori, tantum in periculo majori versatur, & in *psal. 106.* dicit, quo plura honoramus, plus honoramus, plus periculum, & Sac. Concil. Trid. sess. 6. cap. 1. de reſor. ait, Ecclesiarum regimen esse onus, Angelicis humeris formidandum. Ideoque qui deficiunt facilius salvos fieri, sequantur Paulum dicentem, *munda sunt manus nostra à sanguine omnium vestrum. 43. dist. 5. Epheſiis, & Act. cap. 20.*

Quest. 27. An Prælati Regulares peccent mortaliter, si oſcitanter permittant suos subditos, passim ac frequenter violare statuta accidentaliter sui Ordinis, ad nullam culpam, nec quidem venialem obligantia?

1. S^{unt} qui affirmant, tum quia prædicta frequens, & continuata transgressio cedit in publicum, & commune damnum Religionis, quam ex precepto iustitiæ, sive ex officio Prælationis, tenentur custodire, contrarias consuetudines abolere, & reſcindere, & extirpare; alias non forent fideles Custodes Religionis, & ceremoniarum ejus; sed speculatores Cæci, & Cænes Muti: nec dicam Anticustodes, & ordinum destructores, tum etiam, quia Prælati Regulares sunt Patres Spirituales; ergo majori obligatione tenentur ea exe-

qui,

De obligat. Regul. ad propr. Regulam. Tract. I. ii

qui, quæ ad spirituales salutem ordinantur: aliter non Patres, sed Antipatres dicerentur, Pater enim de Jure naturali, & Divino, tenetur saluti filiorum prospicere: tum item, quia Prælati, etiam si sit Conventualis, vel Paræcialis, censetur Pastor suæ Ecclesiæ, vel Collegii; ergo specialis cura tenetur oves sibi commissas curare, & ovem perditam requirere, & ad caulam gregis reducere; secus non Pastor, sed mercenarius erit, etenim Pastoris est, ovem perditam inquirere, & ad gregem reducere, ut constat ex locis scripturæ Sacræ supra immediate relatæ.

2. Nec obstat dicere, quod subditus, in casu posito, non peccat; ergo nec superior, cum non sit inferioris conditionis, quia Prælati ex officio tenentur procurare, ne disciplina Regularis relaxetur; sed ut secundum omnes suas partes à subdito observetur.

3. Tu autem limita conclusionem prædictam, tunc procedere, quando alias commune bonum, vel salus aliquis particularis subditi periclitatur; ut si, ob hujusmodi tolerantiam, disciplina in totum, aut ex magna parte dissolvitur, aut relaxatur, vel intrinsicè læditur, prout foret in nobis, si dissimularetur repetita transgressio silentii, quod est optimum medium, ad consequendum finem Religiosæ vitæ, quia in tali casu, adhibenda est correctio, etiam circa venialia, & exiles defectus subditorum; secus autem; &c. *Emin. Caiet. 2. 2. quæst. 33. ar. 2. §. in respon. ad quartum. Sotus, de rat. legendi secretum, membrum 2. qu. 2. concl. 3. ver. secundum viri partem, Domin. Bannos in cit. loc. 2. 2. dub. 2. §. sed ex hoc videtur, quibus favent S. de Charit. diff. 38. §. 2. concl. 3. ver. addendum S. Fusi in T. b. Reg. lib. 6. quæst. 15. ar. 3. Perez. ad Constitutiones Theat. in præf. fol. mibi 29. Naldus in sum. ver. Prælati, num. 1. in Sauch. in sum. lib. 1. cap. 6. an. 19. Diana p. 3. ar. 2. in dub. resol. 38. Pelliz. in suo Manuali, tr. 3. c. 6. §. 1. g. 3. & magis late tr. 5. cap. 2. q. 11. num. 60. & seq. Doctissimi P. Angelus Maria Vericellus in suis moral. tr. 8. Mistell. q. 5. 4. n. 2. Rod. som. 3. q. 3. 4. ar. 5. Pey. 30. a. de Prælat. q. 1. cap. 5. §. 1. n. 63. & 67. in 13. L. 2. 1. p. sum. c. 18. n. 14. Bordon. decis. 27. 4. & 48. & Egomet. 30. 2. p. 3. tra. 9. de Prælat. q. 9. n. 2. & seq.*

4. Item limita conclusionem prædictam, non habere locum, si ex correctione prædicta, Prælati Regularis fiat nimis suspiciosus, & subditi exotus, vel vita Regularis reddatur execrabilis, & odiosa: *Caiet. cit. loc. ubi dicit, quod hoc totum relinquitur prudentiæ Prælati, & favet Emin. de Lugo diff. 9. de just. n. 22. & 24. Peyr. & Bordon. cit. loc.*

Quæst. 28. An Prælati Regularis teneatur defectus subditorum inquirere, ut corrigat, & emendet?

1. **A**ffirmative S. Thom. 2. 2. qu. 33. ar. 2. in respon. ad quartum. ibi, unde sicut ille qui debet pecuniam creditori debet eam requirere cum tempus fuerit, ut ei debitum reddat; ita qui habet spirituales curam aliquis, debet eam querere, ad hoc quod cum corrigat de peccato, hæc ille.

2. Verumtamen Cardinalis Cajet. ibid. dicit, hoc D. Thom. dictum, esse inquirendum, secundum Prudentiam humanam; hoc est secundum limitationes prædictas immediate supra, & non aliter.

3. Ceterum Bannos, cit. loc. 2. 2. ar. 3. dub. 2. in §. nihilominus, dicit, quod procedit, habetque locum in Prælati, quatenus vicem gerit Patris spiritualis, vel Judicis; non autem fratris; nam Prælati gerit vicem trinæ personæ, nempe personæ fratris, Patris, & Judicis, prout autem gerit vicem personæ fratris, non tenetur inquirere, & investigare; nam ratione fraternitatis duntaxat considerat, omnes sumus æquales; & frater in fratrem nullam habet superioritatem; & secundum hæc intelligendusest Aug. in lib. de verb. Domini. ser. 16. ubi ait, *admonuit*

nos Dominus noster, non negligere Peccata nostra, non querendo quid reprehendas, sed videndo quid corrigas, alioquin efficeremur exploratores vitæ aliorum, contra id, quod ducitur Prov. 24. ne queras impietatem in domo iusti, supple communiter habui.

4. Verumtamen Prælati (subdit ipse) in quantum est Pater spiritualis, & iudex, potest & tenetur inquirere vitam filiorum, ad corrigendum illos propter bonum ipsorum, ex præcepto correctionis fratrum, quatenus conjungitur cum officio patris; imò, & cum officio Prælati Judicis, etenim sicut præceptum dandi elemosynam magis obligat divitem, quam pauperem, ita præceptum correctionis fratrum, quod est præceptum faciendi elemosynam spirituales, magis obligat Prælatum, quatenus est Pater & iudex, quam quatenus est frater; nam quatenus est Pater & iudex, habet majorem possibilitatem divitiarum spiritualium, ac proinde potentior est, magisque tenetur spirituales elemosynam elargiri; hoc est suorum filiorum defectus corrigere, eosque præcavere à malis futuris, omni modo possibili.

5. Quod dictum Bannos, ego intelligo verum, loquendo de correctione fraterna, seu paterna, quæ pro fine habet respicere emendationem vitæ filii, & respicientiam à malis; secus autem de correctione judiciali, quæ fit in foro contentioso, ad finem exigendi à Reis pœnas, à lege præscriptas, in vindictam maiorum: hæc enim non est exercenda, quin prius præcesserit clamorosa insinuatio, seu mala fama, aut accusatio, vel denunciatio patrati criminis, ut sepe dixi.

Quæst. 29. An superior localis peccet, si sine causa dispenses in observantiis Regularibus, ad culpam non obligantibus?

1. **S**ub distinctione resolve: aut superior dispensat in lege à se lata, sine causa, & sic peccat tantum venialiter, quia licet ei deficiat causa, non tamen deest potestas; unde peccat, ob defectum causæ. Verum dispensatio remanet valida, aut dispensat in lege sui superioris; & sic subdistinguo, aut dispensatio cadit super ea, quæ obligant ad mortale, & sic peccat mortaliter, & dispensatio est nulla; tum quia sic non dispensat; sed dissipat, & subditum ponit in dilemmine propriæ salutis; tum etiam, quia inferior in tantum habet potestatem dispensandi in lege sui superioris obligante ad mortale, in quantum subest iusta causa, non enim est verisimile, quod legislator concedat inferiori facultatem dispensandi, circa ea, quæ obligant ad mortale sine iusta causa, quia dispensat in re gravi sine causa, est peccare mortaliter; ergo concedere inferiori, ut possit, sine iusta causa, dispensare in lege sui superioris, est ei indulgere, ut valeat cum peccato mortali, sui superioris legem abrogare, quod non est dicendum: ergo iusta causa dat facultatem dispensandi, quâ stante, stat dispensatio, & ablatâ, aufertur.

2. Igitur Prælati inferior, si dispensat sine iusta causa, ultra peccatum mortale, reddit dispensationem nullam, & irritam, cum ad valorem cuiuslibet actus requiratur potestas, *cap. cum super, de offic. delegat. & cum se, C. de donat. ante Nupt. & docent omnes iuristi.*

3. Secus autem, si dispensatio cadat super ea, quæ non obligant ad mortale, quia in tali casu, licet dispensans peccet venialiter, ob defectum causæ, remanet tamen dispensatio valida, quia illicita actio dispensandi, non aufert potestatem legislatori volenti, ut inferior Prælati possit, in casu posito, valde dispensare.

4. Nec obijcies dicens, quod dispensare sine causa circa ea, quæ non obligant ad mortale, est etiam dissipare, ergo peccabit mortaliter.

5. Fallit enim cōsequentiâ, quia licet sit aliqualis dissipatio,

12 De obligat. Regul. ad propr. Regulam. Tract. I.

patio; non est tamen prejudicialis dispensatio. Unde remanebit peccatum veniale, ob defectum causæ, non autem mortale, cum dispensatio, ut dictum est supra, remaneat valida, & docent *Layman. lib. 1. tr. 4. cap. 22. §. quod autem. Sanchez. lib. 1. sum. cap. 20. Tambour. tom. 3. disp. 4. qu. 9. num. 10. & Bordon. dec. 776.*

Quest. 30. An P. Generalis, vel Capitulum Generale teneatur Regulam relaxatam reformare?

1. **R**espondetur. *2. p. 3. tr. 12. qu. 7.* affirmative respondendum est; quia tam P. Generalis, quam Capitulum Generale, tenentur communi bono Religionis providere, ad quam restitutam Regulam impletendum, & observandum, possunt, & debent subditos professos compellere: & hi Religiosi professi tenentur obedire, ex vi voti in professione præstita, cum attingantur ad id, quod est secundum Regulam, ut constat ex decisiis, ubi supra.

Quest. 31. Si Regula Religionis, sit consuetudine relaxata, an Professi teneantur illam observare in suo primo rigore, vel potius secundum consuetudinem, quæ in tali Religione viget?

1. **R**espondent communiter Doctores, eos, qui profitentur secundum consuetudinem, quam invenimus, licet fiant Regulam aliter præcipere, non excusari à peccato, si Regulam non servant, quoad vota substantialia, obediencie scilicet pauperatis, & Castitatis, quia nulla consuetudo potest contra prædicta vota prævalere, quia dicta vota, non solum sunt de substantia Religionis, quibus scilicet deficientibus, deficit Religio Regularis, verum etiam, sunt de Jure naturali Divino, contra quod consuetudo non potest prævalere.

2. Verum quoad statuta accidentalia, Regule adjuncta, non conveniunt Doctores; nam sunt, qui dicunt, tenent professos ea servare in suo pristino rigore, non obstante consuetudine, quæ dictam Regulam relaxavit, et si limitatam retentionem habuerint profitendi solum Regulam collapsam, *Corduba in Regul. S. Francisci. cap. 10. §. 15.* & movetur ex eo, quia Regula, quo ad omnes suas partes, reperitur approbata à S. Sede.

3. Alii verò dicunt, prædictos professos non teneri prædicta accidentalia servare, ut in pristino rigore; sed prout de facto servabantur, tempore professionis: dicunturque ex eo, quod cum hujusmodi statuta sint ut leges Ecclesiasticæ, quæ contraria consuetudine abrogantur, vim legis amittunt, si tamen consuetudo non sit talis, quæ sufficiat ad leges Ecclesiasticas abrogandum, non excusantur professores servando Regulam collapsam *Narol. in sum. c. 12. n. 50. Azor. 1. p. lib. 13. cap. 11. qu. 15. & Barol. à S. Faust. lib. 6. de Voto Obed. q. 75.*

4. Verum in meo ordine præfatus quodvis locum non habet, ex eo, quod Prælati Monasterii Novitatus, Novitio ad terminum professionis pervento expressè protestantur, quod professio, quam intendit emittere, obligabit ipsam, ut ex professione sequuta, ad prædicta in Religiosis vota, contenta in Regula S. Augustini, nec non ad Constitutiones Ordinis Prædicæ, prout in se sunt; & non secundum quod hodie hic, vel alibi observantur, prout liquet ex *dist. 1. de Novit. cap. 4. lex. 10. fol. 59. col. 1.* & sic non est apud nos dubitatio loci.

Quest. 32. An Regula, ob contrariam sibi consuetudinem, possit ex toto, vel ex parte tolli, & abrogari?

1. **R**espondimus *Azor. 1. p. insti. moral. lib. 13. cap. 11. §. 15. cui favet Faustus. lib. 6. de Voto Obed. q. 105. di-*

cit; quod Regula quatenus continet essentialia vota Religionis, ut puta Castitatis, pauperatis, & Obedientiæ, & retinet particularem habitum sibi præscriptum à S. Sede, non potest tolli consuetudine; quia contra substantialia Religionis, consuetudo nullam vim habet, nec potest habere; cum dicta vota sint de Jure naturali, & Divino: secus autem quatenus continet Constitutiones, ab essentialibus distinctas; verum ego hoc secundum ejus dictum non admitto: nisi consuetudo sit talis, qualis requiritur ad abrogandum leges Ecclesiasticas, latas à S. Papa; hoc est, rationalis, legitimè præscripta, nota Principi, cui præjudicat, & ab eodem tolerata, per allegata, *tom. 1. p. 1. tr. 1. q. 22.*

2. Nec hoc ejus dictum potest habere locum in ordine Prædicæ propter peculiarem, & expressam protestationem factam in ejus Prologo, *tex. 1. sub lit. C. fol. 3. col. 1. ibi, Ideo particulares consuetudines, præter Regulam, Constitutiones, & Ordinales Capitulorum Generalium fugiende sunt, & amputande, &c.* & insi à ad majorem Cautelam dicitur, admonentur Prælati, ut diligenter attendant ne contra constitutiones, abusum, aut consuetudines prævalere incipiant: super quo Provincialium, & Visitorum Consensus omeramus, ut si quos Priores aut Præsidentes invenerint, qui abusus inducant, aut consuetudines nostris legibus contrarias incommode tolerant, in penam ab Officiis absolvant: hæc ibi.

3. Ex quibus bene vides, quod consuetudines nostris statutis contrarie, non solum non tolerantur, sed rigore puniuntur, & loquitur Constitutio de consuetudine introducta, vel introducenda contra observantias accidentales. Si de quo minùs, ergo, & de quo magis.

Quest. 33. An Romanus Pontifex possit super totam Regulam dispensare, aut illam tollere, & mutare?

1. **E**T dico, quod sic: ex rationabili tamen causa; tum quia ipse est Christi Vicarius, plenariam potestatem habens in tota Ecclesia; tum etiam quia S. Papa potest dispensare in omnibus votis sollemnibus, ut constat ex *decisiis sacre sanctæ Relig.* ergo multo fortius poterit dispensare in cæteris accidentibus Regulari; tum item, quia res per quas causæ sit, per easdem potest dissolvere; sed Regula Religiosorum sit & instituitur à S. Papa, ergo.

2. Dixi *ex iusta causa*; quia alioquin peccaret, ut docent communiter Theologi, quos sequitur *Recard. 4. sent. dist. 38. q. 2. ar. 9. & Bar. à S. Faust. de voto obed. q. 114. in nov. & egomet. tom. 1. par. 1. tr. 1. §. 9. 13. n. 10. & tr. 1. §. 12. claus. 4. n. 12. & tr. 1. n. 9. 11. n. 6.* licet quidam Iuristi dicant, eum nullatenus peccare, sed in sua plenissima auctoritate, quam habet erga res Ecclesiæ.

Quest. 34. An P. Generalis, vel ejus Capitulum Generale possit Regulam ex toto, vel ex parte tollere, & mutare?

1. **R**espondeo negativè; si tamen Romani Pontificis auctoritate reperitur confirmata: bene verum est, quod supremi Superiores Religionis, regulariter loquendo, Jus, & potestatem habent dispensandi, iustis tamen causis, cum omnibus sibi subditis, super totam Regulam: exceptis tamen votis essentialibus, ut in Diplomate dicitur, nec Regula per hujusmodi dispensationem censetur abrogari, vel mutari. Sed Religiosi, ab hoc, vel illo Regulari præcepto, ad tempus, & ob aliquam justam causam eximuntur; ut notant *Azor. 1. p. insti. Moral. lib. 14. cap. 11. §. 14. Faustus. lib. 6. de voto obed. q. 104. & praxis ipsa docet.*

TRACTATUS SECUNDUS.
DE PROCURANTIBUS OFFICIA ORDINIS.

Quest. 1. An liceat Religiosis officium Curatum sua Religione procurare?

EX latè resolutio in 2. p. 3. tract. 9. de Prel. q. 8. negativè dicendum est, etiam si simus in Religioso digno, & pio; absolute tamen, & praeclatè loquendo; iam officium Curatum, sive Praelatum appetere, & procurare, est se exponere magno periculo damnationis Animæ, ob multitudinem, & gravitatem obligationum, quos scem afferunt huiusmodi officia, ut ibidem declaratum est, de quibus *Sot. lib. 10. de just. qu. 2. ar. 1. Ledsma de statu Episcop. c. 3. dub. 2. Peyr. tom. 2. de Prel. q. 1. c. 6. Unde Tambur. de iure Abbatis. tom. 1. disp. 10. q. 1. m. 2. inquit, Nihil est Monacho in hac via periculosius, quam officium, vel Praelatum expetere, nam qui ambitione exquirendo sale onus desiderat, non Religiosus Monachus, sed mundanus homo est appellandus.*

2. Dixi absolute loquendo, quia sub conditione licet appetere, si scilicet Deo, & meis Superioribus placebit, si Deus dignabitur mihi concedere totum illud, quod requiritur ad praesens alius, & prodesse Praelaturæ; sed Deo se humiliter offerre, quod viuosum est, *Card. Caiet. in sum. verb. beneficium Ecclesiasticum c. beneficium, Corrad. 1. par. c. sum. q. 232. §. quoniam est, & Peyr. cu. loc. nm. 12.*

3. Dixi officium Curatum, quia loquendo de aliis officiis Religiosis, quæ Praelaturæ non sunt, est praeminentiam tantum habent, licet illa appetere: dummodò appetantur, non ad pompam, & ambitionem, sed ad Dei honorem, & gloriam, necnon ad utilitatem proximorum, & quia sibi debentur, quod procedit, etiam si de illis collatis, vel conferendis gaudeat, & lateatur, quemadmodum potest quis licite delectari, & appetere, ut res sibi debita, non denegetur, ea ratione, quia sibi debita solvitur, sic pariter dicendum est de huiusmodi honoribus, *Lex. verb. officia Religiosa q. 9.* Verum faxis Deus, ut huiusmodi officia debita sint, & ad Dei honorem, & gloriam appetantur.

Quest. 2. An integrum sit Religiosis officia sui Ordinis, per extraneos procurare?

PP. Dominicani, propter multa Decreta S. Sedis, agnoscunt id sibi non licere; ad quod habent multas Bullas Summorum Pontificum, & praesertim Greg. XIII. Clem. VIII. & Pauli V. quas hic placuit extendere ad omnem bonum finem.

2. Gregorius Papa XIII. ad suam rei memoriam. Cum nubi magis Religiosorum statum perturbat, quam sacrorum, & suffragiorum secularium nuncupatio, & consuetudo, quibus Superiorum aequitas, & quæ promeritis suorum meritis, quibus subditorum tribui debet, perveniat. Nos malum hoc ab Ordine Fratrum Predicatorum, cuius propter regum, & incrementum, ad Ecclesiæ utilitatem, sinceris operibus assistit, pro nostra Pastoralis sollicitudine propellere, summo impetru cupientes, dilecti filii Magistro Generali, ac Provincialibus, & reliquis eiusdem Ordinis Praelatis, ac de pro tempore existentibus per Apostolica scriptis, &

in virtute S. Obediae precipimus, & mandamus, ne ad instantiam, & requisitionem quancunque personarum, tam Laicarum, quam Ecclesiasticarum, extra supra dictum Ordinem constitutarum, etiam Cardinalium honore, ac quancunque seculari dignitate, & excellentia, etiam Ducali & Regali, & Imperiali fulgentium, curis dicti Ordinis Religiosi ullam gratiam concedere, vel penam aliquam remittere audeant, seu praesumant: quoniam quoscunque eiusdem Ordinis Fratres, & Religiosos, qui contra decreta suarum Constitutionum hac via, & sui medius per mendicatos favores, & suffragia, aliquid sibi procuraverint, ad alia & similia, & etiam maiora, in eodem Ordine consequenda, Apostolica auctoritate, tenore praesentium, inhabiliamus, ac inhabiles perpetuo fore, & esse, neque per quoscunque, si per Sedem Apostolicam rehabilitari, ac cum ipsis de super dispensari posse, necne per quoscunque iudices, Ordinarios, & Delegatos, etiam nostrum Palatum Apostolicum Auditoris, ac S. R. E. Cardinales, sublati eis, & eorum cuiuslibet, quavis aliter iudicandi, & interpretandi iudicis, auctoritate iudicari, & desiniri debere, arrium quoque, & inane quicquid contra praemissa aliquibus concessum fuerit, aut super his a quoquam contigerit attentari, auctoritate, & tenore praedictis decernimus, & declaramus non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ac dicti Ordinis, etiam iuramento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmata aliarum auctoritatum, & statu, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quomodolibet concessis confirmatis, & innovatis, quibus omnibus eorum tenores, ac si de verbo ad verbum inferrentur, praesentibus per nos specialiter expressis habentes, & eandem praesentium effectum specialiter, & expresse derogamus. Ceterisque contrariis quibuscunque, volumus autem, quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius publici Notarii subscriptis, & sigillo dicti Magistri Generalis obsequiari, eadem ubique fides adhibeatur, quæ ipsi originalibus licetis adhiberetur, si forent exhibita vel ostensa. Datum Roma apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 1. Junii 1580. Pontificatus nostri anno nono.

3. Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam. Religiosorum, sicut honorum gradus, cum ad eos assumuntur, obediunt suscipere, suscipiisque humiliter administrare oportet, sic ad eos mendicatos secularium praesertim personarum studius, adiuvis sibi patetere minime convenit. Cum itaque sel. record. Gregor. Papa VIII. predecessor noster, per suas in forma brevis litteras die 1. Junii, 1580. Pontificatus sui anno nono datas, Magistro Generali, ac Provincialibus, & reliquis Ordinis Fratrum Predicatorum Praelatis, tunc, & pro tempore existentibus, in virtute S. Obediae mandavimus, ne ad instantiam, & requisitionem quancunque personarum, tam Laicarum, quam Ecclesiasticarum, extra supra dictum Ordinem constitutarum, etiam Cardinalium honore, ac quancunque seculari dignitate, & excellentia, etiam Ducali, Regali, & Imperiali fulgentium, curis dicti Ordinis Religiosi ullam gratiam concedere, penas aliquas remittere audent, quoniam quoscunque dicti Ordinis Fratres, & Religiosos, qui contra decreta suarum Constitutionum, hac via, & sui medius, per consuetos favores, & suffragia aliquid sibi procuraverint, ad alia & similia, ac etiam maiora, in eodem Ordine consequenda, perpetuo inhabiles etiam declaraverint, prout licet in eisdem litteris continetur.

int, cumque, ut accepimus, à nonnullis ambigatur, an sub gratiarum vocabulo, gradus, honores, dignitates, officia, & munia Ordinis prescriptis comprehendantur.

Nos Ordini prædicti quiesci, ac Religiosorum illius saluti opportunius consulere, aliisque in præmissis providere volentes, ac litterarum præfatarum, necnon Decreti Capituli Generalis eiusdem Ordinis in executionem earundem litterarum facti, quod incipit. Quamobrem singulos nostri Ordinis Prælatos admonemus, veriores, ac certas tenores præsentibus pro expressis ac ad verbum insertis habentes, motu proprio, ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, literas ac decretum huiusmodi, ac in eis contenta quæcunque Apostolica auctoritate, tenore præsentium peripso confirmamus, & approbamus, ac illis perpetuas, & invariabiles firmatas roborari iuvimus, omnesque, & singulos à iuris quâvis factis, & aliis defunctis in eis intervenientibus, suppletis.

Ei nihilominus præfatum Gregori, de graui, ut præfatur, per mendicatos favores minime concedendis prohibitionem ad quoscunque gradus honores dignitates officia, administrationes, functiones, prælaturas eiusdem Ordinis, perpetuo extendimus, & exigens debere decernimus.

Et propterea dilecti Magistro Generali, Provincialibus, & aliis Prælatis ac Superioribus, iisdem Ordinis, ne post hæc aliquod præmissorum, iniquam ad instantiam seu requisitionem vel contemplationem personarum superius expressarum quavis iugis, quavis modo concedere, Reliquis vero, ac fratribus eiusdem Ordinis quibuscunque non solum in præmissis omnibus secularium favorem minime procurare, sed nec etiam sponte oblatum, aut ab eis minime procuratum recipere, & similiter ne ad hunc effectum munera aliqua secularium impendere, vel exhibere audeant, vel præsumant auctoritate Apostolicæ tenore præsentium, in virtute S. Obedientie, ac sub eiusdem patris in dict. Gregori litteris contentis præcipimus, & expresse interdiciamus, & prohibemus eiusdem auctoritate, & tenore præsentium, quod omnes, & singuli in præmissis delinquentes, nulla alia monitione præcedente, & absque processu de super habendo, sententiam, & penas in præmissis ut remissibiliter de iuso incurrant, quoad ea illis sententias, & penas damnabiliter incurrisse legitime probandum, & omnino convincendum, sole præmissorum personarum instantia, favore, & preces, etiam ore tenus porrectæ, plenam, indubiam, & sufficientem, in iudicio, & extra, fidem faciant, ne ad id probationis alterius administrationem requiratur, sique ab omnibus eiusdem Ordinis Superioribus, Prælatis, & personis, ac aliis iudicibus Ordinariis, & Delegatis sub iura eis, & eorum consilio, quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, ubique iudicari, & definiti, atque interpretari debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quocunque, quavis auctoritate scientes, vel ignorantem contigerit attentari, perpetuo decernimus, & statuimus.

Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, dictique Ordinis statutis, & consuetudinibus, eamque iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmata edicta roboratis ac omnibus illis, quæ dict. Greg. prædecessor in præfatis litteris voluit non obstat, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, ut præfates litteræ in quibuscunque Capitulis, in Generalibus, quavis revocantibus, & Contrariis, ut ad singulorum notam facilius deveniant publicentur, & interstant, & ordinationibus ipsius Ordinis perpetuo observanda serventur, earumque exemplis, etiam impressis, manu Secretarii, & sigillo alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, manu eadem, quæ præfatis fides ubique adhiberi debeat. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 23. Maii 1592. Pontificatus nostri anno 1. M. Feltrius Berbinus.

Pavulus Papa V. ad perpetuam rei memoriam. Admonemur Pastoralis officii nostri debito diligentius prospicere, ne Religiosus patent accessus, aliis siquidem secl. record. Greg. Papa XIII. prædecessor noster, per suas in forma brevium litteras die 1.

Junii 1580. Pontificatus sui anno nono datas Magistro Generali, ac Provincialibus, & reliquis Ordin. Fratrum Prædictorum Prælatis, iuxta, & tempore existentibus, in virtute S. Obedientie mandavit, ne ad instantiam, & requisitionem quavis iugis, quavis personarum, iam Laicarum quavis Ecclesiasticarum, extrasecularium Ordinem constitutionum, etiam Cardinalatus honore, & quacunque seculari dignitate, & excellentia etiam Ducali, Regali, & Imperiali subgentium, cuiusvis dict. Ordin. niam gratiam concedere, vel penas aliquas remittere audent: quinimo quodvis in quavis dict. Ord. Fratres, & Religiosos, qui contra Decreta suarum constitutionum, hæc via, & his modis per consequitis favores, & suffragia aliquod sibi percuraverint ad talia, & similia, & etiam majora in eodem Ordine consequenda peripso inhabiles etiam declaravit.

Et subinde cum à nonnullis ambigeretur, an sub gratiarum vocabulo gradus, honores, dignitates, officia, & munia Ordinis prædicti comprehenderentur, similis memoria Clem. VIII. etiam prædecessor noster per alias similes litteras die 25. Maii 1592. Pontificatus sui anno 1. datas, Priori litteris prædictis, & in eis contenta quæcunque approbavit, & confirmavit, ac prædictam Greg. de graui, ut præfatur, per mendicatos favores minime concedendis prohibitionem ad quoscunque gradus honores, dignitates, officia, administrationes, functiones, prælaturas eiusdem Ordinis, perpetuo extendi, & extendi debere decrevit: & propterea dilecti filii Magistri Generali, Provincialibus, & aliis Prælatis ac Superioribus eiusdem Ordinis, ne in posterum aliquod præmissorum, iniquam ad instantiam seu requisitionem, vel contemplationem superius expressarum personarum quavis iugis, quavis modo concedere, Reliquis vero, ac Fratribus eiusdem Ordinis quibuscunque non solum in præmissis omnibus secularium favorem minime procurare, sed nec etiam sponte oblatum, aut ab eis minime procuratum recipere, & similiter ne ad hunc effectum munera aliqua secularium impendere, vel exhibere audent, vel præsumerent in virtute S. Obedientie, & sub penis in dict. Greg. prædecessoris litteris contentis præcepit, & expresse interdixit, & prohibuit, prout in singulis litteris prædictis plenius constituitur.

Nos, &c. motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine dict. Greg. & Clem. prædecessorum prædictas litteras, & in eis contenta quæcunque eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, ac illis perpetuas, & invariabiles firmatas roborari iuvimus, & non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 7. Januarii 1608. Pontificatus nostri anno 3. Scipio Cabelini.

Quæ quippe litteræ P. uli V. habentur, ut jacent, in actis Capituli Generalis Romæ celebrati, anno Domini 1608. die vero 25. Maii, sub Reverendiss. & vigilantissimo P. F. Angelino Galamini postea Cardinali, 9. denunciatione, n. 8. Præfate vero litteræ Gregorii XIII. & Clem. VIII. habentur apud Rodr. rom. 2. 9. 56. sub ar. 2. & in Bullar. Cherub. fol. mibi 441. inter Bullas eiusdem Greg. 62. & inter Bullas eiusdem Clem. in d. Bull. Cherub. 17. & quoad substantiam habentur in notis consil. dist. 2. de interdictis. 13. sub ar. 9. in N. fol. 173. col. 3. ubi sub pena gravioris culpæ privationis omnium gratiarum Ordinis, & inhabilitatis ad quæcunque dignitates eiusdem Ordinis, prohibentur Dominici per extraneos prædicta officia & dignitates procurare, ut ibidem melius est videre.

Quæst. 3. An dictæ Bullæ sint in usu?

1. Respondeo, quod prædictæ Bullæ, apud Prælatos, & subditos Deum timentes, & Pontificum Decreta custodientes, semper fuerunt in usu, sunt, & erunt; tantum quia prædicta Decreta Gregor. XIII. Clement. VIII. & Pauli V. ne dum fuerunt in Cap. Generalibus ab ordine recepti,

recepta; verum etiam, ut propria statuta reperiantur inter tam dict. nostris Constat. contra quas abusus, seu contrarius usus prevailere non possunt, ut expressè dicitur in *Procl. Constat. text. 1. sub lit. B. fol. 3. col. 2.* tum etiam, quia prædictæ Bullæ reperiuntur latæ ex motu proprio, certa licentia & de plenitudine potestatis; ac proinde non possunt tolli, & abrogari per non usum, aut contrarium usum, ut liquet ex decis. *tom. 1. par. 1. tra. 6. claus. 2. 3. & 4.* ubi latè de his, tum etiam, quia in se habet: ut Decretum irritans, ut constat ex dicta Bulla Greg. XIII. ibi, *irritum quoque, & inane quicquid contra præmissa à quibus concessum fuerit.* &c. & in Bull. Clem. VIII. ibi, *ac irritum, & inane, si feceris super his à quoquam, quavis aut vortate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari,* quo l. Decretum irritans, in Bulla prædictæ Pauli V. innovatur, & confirmatur; at contra Decretum irritans, non habet locum, non usus, nec contrarius usus, ut constat ex decis. *cu. loc. claus. 12.* ergo.

Quæst. 4. An dict. Bullæ extendantur ad alios Ordines, & etiam ad Moniales?

1. **A**ffirmativè dic: dummodo proprias Bullas ad id non habeant; nobisque communicent in privilegiis; quia præcensentur constitutiones, respectu Religionum, censentur favorabiles, licet respectu particularium Religioforum censentur odiosæ.

2. Dixi *Dummodo proprias non habeant.* &c. quia hodie omnis Religio illas habet; nam pro Canonicis Regula. adest dict. Pauli V. Constat. 3. pro priobis, ut supra edicta, pro Minoribus, & Minoribus, & Eremitis S. Aug. edicta, dict. Pauli V. Constat. 18. 19. & 48. pro Cruciferis Clem. VIII. Constat. 109. pro Catinellis Constat. 23. & sic de aliis.

3. Unde ad strictius cognoscendum, quid in uno quoque Ordine statutum sit, incurrendum est ad speciales Constitutiones Ordinis, quibus deficientibus, recurrendum est ad communes per communicationem sibi competentes, & non aliter.

4. An verò extendantur ad Moniales? negat *Rod. tom. 2. q. 51. ar. 2. in fin.* quia sunt pœnales, &c. verum fallitur, tum quia respectu Religionum in communi, pœnales non sunt, sed favorabiles, ut dictum est supra, quia per ipsas consultitur quies, & occurrunt ambitioni Religioforum, ut expressè dicitur in eorum proœmio; tum item, quia cum prædictæ Constitutiones repenantur insertæ in propriis nostris statutis, censentur ut propria statuta, & speciales Constitutiones: at propria statuta, & propriæ constitutiones extenduntur ad Moniales nostri Ordinis, quoad ea, quæ lexui non repugnant, ergo.

Quæst. 5. An dict. Bullæ comprehendant Diffinitores Cap. Generalis, & Provincialis, & collegas P. Generalis, & Provincialis?

1. **N**egativè dic: si tamen simus in diffinitoribus, qui tantum eligunt, & aliam Prælationem non habent, quia hi non sunt verè Prælati, de quibus expressè loquitur dict. Constitutiones, ut constat ex lectura eorumdem: si verò Diffinitor in Capitulo ad instantiam alicujus secularis suffragatur pro aliquo fratre, & suo suffragio ille officium obtinuit, in detin. pœnas? affirmativè *Portell. in dub. ver. off. ordinis nn. 2.* verum ego nego; tum quia hujusmodi Diffinitor non est verè, & propriè Prælati; tum etiam, quia suffragari, non est beneficium concedere, ergo.

Quæst. 6. Pœna in dict. Bull. appositæ contra procurantes favores per extraneos, quanam sint?

1. **R**espondeo, quod in Ordine Prædicar. pœne sunt peccatum mortale, quod incurritur propter transgressionem præcepti nobis facti à S. Papa Greg. XIII. in dict. Constat. incipient. *Cum nihil in principibus, per Apostolica scripta, & in virtute S. Obedientia præcipimus;* item pœna gravioris culpe, ac privationis omnium gratiarum Ordinis, ut dicitur cap. 18. de *graviori culpa, sex. 1. sub lit. F. fol. 75. col. 3.* item inhabilitas perpetuæ ad eadem, & similia, & majora, utque dum per S. Sedem dispensati non fuerint, ut ibidem col. 4. & manifestè apparet in dict. Bulla Greg. XIII. item pœna excommunicationis latæ sententiæ, ut manifestè dicitur *cu. loc. constat. in d. col. 4. sub Bulla Gregor. XIII.* quapropter in Capitulo Romano 1589. postquam breve Gregor. de verbo ad verbum relatum est, in §. *quomobrem;* sic habetur.

2. *Quomobrem singulis nostri Ordinis Prælati admonemur, ut sciantes, se non posse absque peccato mortali, quidquam ad secularium, vel personarum extra ordinem constitutarum, instantiam concedere, abstinere prorsus, neque id unquam faciant; subditi vero pariter admonemur, ut considerantes, se inhabiles fieri ad ministeria omnia, caveant, ne aliquid hoc modo procurant, hæc ibi, quæ reperiuntur inserta in dist. 1. de innumerabilibus, c. 13. tex. 9. sub lit. N. fol. 174. col. 1.* in fine cuius reperitur pœna excommunicationis latæ sententiæ; quod Decretum latum in dict. cap. Romano confirmatur, & renovatur per Clement. VIII. in dict. sua Constat. deiuper extensâ.

Quæst. 7. An dictæ pœna incurrantur statim admissâ culpâ, & debeantur ante iudicis declarationem, & à quo iudice dict. declaratio sit facienda?

1. **R**espondeo, quod nulla pœna incurritur, nec debetur, etiam quoad forum polianæ iudicis sententiam condemnatoriam; exceptis tamen ut regularitatis, & censuris, quæ ex usu, & praxi Ecclesiæ, admissa culpa, illico incurritur, & animam afficiunt, ut liquet ex decis. *tom. 1. par. 1. tra. 1. q. 33. & 34. & latius 2. p. de largit. minor. tra. 15. q. 25. & latius in 2. par. 4. de recipiendis ad habendum, tra. 1. q. 24. & seq.* tum quia nemo debet esse executor pœnæ contra seipsum, ut eruditè docet S. Theb. communiter acceptus 2. 2. q. 62. ar. 3. in corp. ibi, *cuius insulto pertinet ad iudicem.*

2. An vero iudex valeat Reum stringere ad executandum in se aliquam actionem pœnalem, ante iudicis condemnationem? affirmativè dixi, *cu. loc. 1. p. nu. 5. & 6.* loquendo de posse; quod tamen ulque modo à nemine videtur factum, quia fortè apprimè difficile censetur, ut ibidem dico n. 7.

3. Nec obstat illa clausula, *ipso facto,* in Bullis expressa, quia refertur ad pœnam patratæ culpe, *argum. cap. de causis, §. 1. de off. delegat.* quam pœnam iudex inferior, non potest ad placitum variare, sententia verò iudicis declaratoria respicit factum, quod exigitur pro fundamentum pœnæ infligendæ, à lege impoita, quæ quippè facti sententia fieri debet à iudice competente; secus, ob defectum potestatis non valeat, ut potè facta à iudice non suo, & debet fieri partè citata ad dicendum causam, quare non debeat declarari incidisse in pœnas; tum quia citatio ad sententiam est de substantialibus, quæ nec in iudicio summario possunt præteriri, *cap. qualiter, & quando, 24. de accusat. & Clem. sepe contingit, 2. de verb. significat.* tum etiam, quia monito est de iure iuratus, & de intrinseca ratione defensionum, quæ, nec quidem per summam Principem possunt abrogari: unde

communiter dicitur, quod contra inauditam partem, nihil recte potest in iudicio diffiniri.

4. Nec nocent illa verba Bullæ Clem. VIII. supra posita, utpote, *quod omnes, & singuli in premissis delinquentes, nulla alia monitione precedente, & absque processu desuper habendo, sententias, & pœnas premissas irremissibiliter, eo ipso, incurrant, quodque ad illos sententias, & pœnas dimissibiliter incurrisse legitime probandum, & omnino convincendum, sola premissarum instantiarum favores, & preces, etiam oretenus porrectæ, plenam, indubiam, & sufficientem in iudicio, & extra, fidem faciant, ne ad id probationis alterius administratum, regnatur, si que ab omnibus, &c. hæc ibi.*

5. Quia in his verbis S. Papa non dicit, quod omnes, & singuli in premissis delinquentes de se, & per se solum, absque sententia declaratoria Iudicis, teneanturolvere pœnas impositas, sed dicit, quod ad probandum, & convincendum Reos incidisse in pœnas appolitas, sufficientem solum premissarum instantiarum favores, & preces, etiam oretenus porrectæ, &c. & hoc ideo, quia in casu, de quo agitur, preces, & instantiæ subrogantur, & habentur loco processus: unde delinquentes, in casu posito, non potest impedire sententiam declaratoriam ex eo, quod super præsentis, non adest processus iudiciorum, vel quod testes non fuerint examinati sub juramento, & quod ipse non fuit citatus ad videndum Testium juramenta, nec ad percunctandum acta, vel quod non fuit citatus ad deponendum, ut principalis, pro contestatione litis; quia hæc omnia in casu posito, iussu Papæ, cadunt, ac proinde Reus delinquentes, non potest dicere, quod non est in actis, nec est in mundo, quia ut dictum est, supra dictæ preces, & instantiæ habentur pro processu iuridicæ compilaro.

6. Verumtamen, quia esse potest, ut secularis frigidulenter, & realitose initer apud Prælatum, pro aliquo fratre, ad hoc, ut ille fiat inhabilis, & pœnas incurrat, ne hac via Religiosus remaneat inhabilis, & pœnis affectus, debet audiri in suis Juribus, ne forte innocens condemnatur.

Quæst. 8. Prælati Ordinis Prædicatorum ad instantiam extraneorum concedentes, in quas pœnas dant?

1. **E**t quidem peccare mortaliter, ob violationem præcepti, per Rom. Pontif. sibi facti in principio prædictarum constit. certum est, & constat ex decis.

2. Bene tamen verum est, quod exinde non privantur suis officiis, nec redduntur inhabiles: quia hæc pœnæ in dictis Bullis non ponuntur subditis, per extraneos officia procurantibus, non autem Prælati concedentibus, ut dicitur, ibi, *quoniam quicumque eiusdem ordinis fratres, & Religiosos, &c.* quod confirmat Paulus V. in prædicto tuo motu proprio, pro nostris Dominicis, absque ulla pœna excommunicationis, edito, ut patet ex eodem motu.

3. Nec in præcatis nostris constit. pœna excommunicationis reperitur expressa, contra Prælatos; sed contra subditos dicti Ordinis ut ibidem est videre: immodè sæpe sapius Prælati jam dicti, excusantur à mortali, ut si concedant rem levem, utpote exire à Conventu per paucos dies, vel ad redimendam propriam vexationem, aut ad cavendum sibi aliquod grave malum, non enim dictæ Bullæ præsumuntur obligare cum tanto rigore.

4. Dixi *Prælati Ordinis Prædicatorum*, quia Prælati Ordinis Minorum, & Minimorum, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, Papæ reservatæ prohiben-

tur prædicta cōcedere, ut constat ex dicto motu proprio Pauli V. pro eisdem ordinibus concessio; etenim licet prædictus motus proprio Pauli V. quoad substantialia sit ferè idem in omnibus ordinibus, non tamen quoad pœnas, & censuras, ut constat ex illo, quem intendit *Perrellan dubius ver. offi. Ord. nu. 3. & Peyr. tom. 1. de subdito q. 2. c. 2. §. 11. pag. 181. col. 1.*

Quæst. 9. Sub gratiarum vocabulo, an comprehenduntur gradus, honores, dignitates, Officia ordinis, & similia?

1. **P**ræfens dubium ortum habuit à dict. Bulla Greg. XIII. ubi in virtute S. Obedientiæ mandat Generali Magistro, Provincialibus, & reliquis ejusdem Ord. Prælati, pro tempore existentibus, ne ad instantiam, & requisitionem quarumcumque personarum laicorum, quam Ecclesiasticarum extra dict. ordinem constitutarum, cuius dict. Ordinis Religioso, ullam gratiam concedere, vel pœnas aliquas remittere audeant, vel præsumant.

2. Exinde fuit quæritum, an sub tali verbo, tam generali, comprehenduntur gradus, honores, dignitates, munia, officia Ordinis, & similia.

3. Ad quod dubium Clemens VIII. in sua constit. supra posita, affirmativè respondet, ibi, *nihilominus præfatum Gregori, de Gratiis, ut præfertur, per emendicationes favores minime concedendi, prohibitionem, ad quoscunque gradus, honores, dignitates, officia, administrationes, functiones, Prælaturas ejusdem ordinis, perpetuò extendimus, & extendi debere declaramus, &c.* hæc ibi.

4. Ad quorum majorem notitiam adverte, quod in dict. Ordine Prædicatorum, nomine gradus, venit Magister, Baccalaureatus, Generalatus, Procuratoratus Generalis Ordinis, Prædicaturatus Generalis, &c. nomine dignitatis, venit illa, quæ habet jurisdictionem in foro externo, & rerum administrationem, cum sunt Prælati Conventualis, ac omnes alii superiores, qui administrant res ad suum officium concernentes, & habent jurisdictionem externam in suo districto.

5. Nominè officii, venit illud, quod habet administrationem rerum aliquarum sine jurisdictione fori externi, sicut sunt in nobis, officia Sindici, Capitani, Procuratoris, Sacristæ, Janitoris, & Vicarii Conventus, & similia; hi enim omnes, quanvis in præsentia Prælati localis, habeant aliquam rerum administrationem, nullam tamen habent jurisdictionem in externo foro.

6. Personatus autem est illorum, qui neque habent rerum administrationem, neque jurisdictionem; sed solum præcedentiam in Choro, vel in alio loco, propter particularem excellentiam, vel remunerationem laborum, prout in nobis sunt Regentes in Capitulo, qui ibidem præfunt in actibus literariis, vel Cantores in cantando, Lectores actualiter legentes, Magistri in Theologia, & illi Patres, qui fuerunt Provinciales, qui elapso Provincialatu, retinent locum, & vocem super illos, qui non fuerunt Provinciales, hi namque non habent rerum administrationem, neque jurisdictionem in foro externo, at solum prælationem vocis & loci; de quibus eruditè *Sylver dignitas, Remigius Scropha, in suis moralibus q. 32. ar. 2. nu. 6. & ar. 3. nu. 3. in fin. Porcell. in dub. ver. offi. i. Ordinis, in addit. & egomet, tom. 1. p. 2. tr. 15. de largit. muner. q. 26. & tom. 2. p. 4. tr. 2. de recip.* ubi ad hæc habes declarationem Sixti V. & differentiam inter prædicta, sub quibus stat, & continetur omne, & totum illud, quod est in Religione honorificum, diversis tamen nominibus nominatum.

Quæst.

Quaest. 10. Prælati, quos modis potest ad instantiam secularis, penas suo Religioso dimittere?

1. **R**espondeo, quod tribus modis potest Prælati ad instantiam secularis, penas dimittere. Primo si nullam omnino penam à lege taxatam, vel secundum dictamen rationis debitam, subdito imponat. Secundum, si ex tota pena debitam partem tantum imponat. Tertiò, si in penitentia iam imposita dispenset, eamque auferat. *Portell. in dub. ver. officia ordinis in addit. n. 14.* quod intellige verum, in pena iuste debita, vel imposita: nam si Prælati ad instantiam secularis auferat penitentiam, quam alicui fratri iniuste imposuit, non incurrit, quia hoc non est remittere ex gratia, sed ex iustitia, quam unicuique subdito Prælati tenetur administrare.

Quaest. 11. Si Prælati superior iniuste nolit confirmare subditum Canonice electum, & rogante seculari illum confirmes, an det in penas prædictas?

1. **N**egative *Portell. in dub. ver. officia Ord. nu. 28.* tum quia in rigore non facit favorem Religioso, cum fecerit, quod debebat facere ex iustitia: tum etiam, quia confirmare electum in rigore, non est dare officium, ergo, &c.

Quaest. 12. Si Prælati inferior, ut potest Prior, ad instantiam secularis, petiit à suo Provinciali, ut det officium alicui fratri, & obtinuit, an sit penis obnoxius?

1. **N**egative *Portell. c. loc. nu. 14.* quia Bulla prohibet concedere, ille autem Prælati inferior, in casu posito, non concedit; nam intercedere, non est concedere; nec item Prælati major penas incurrit; quia concedit ad instantiam Prælati inferioris, qui non est secularis; ergo in casu posito Bullis prædictis non est locus, secus verò dicendum, si Prælati concedens sciat infirmitatem Prælati petere ad instantiam secularis, quia sic tunc Prælati superior verè concederet, ad instantiam secularis, contra dispositionem d. Bullæ.

Quaest. 13. Si Prælati, intuitu alicujus secularis amici, det officium alicui fratri amico, vel consanguineo dicti secularis, an subiciatur penis?

1. **N**egative *Portell. c. loc. nu. 15.* cui favet *Peyr. tom. 3. Prælat. c. 10. de addendis ad Const. Pauli V. nu. 2.* & merito, quia concedere intuitu secularis, non est concedere ad instantiam, & requisitionem secularis, ut vult, & petit Bulla, quia hæc verba denotant particularem, & præviam actionem secularis, precum & similibus, & non unam tantum, sed tres, aut duas ad minus instantes, affectuose factas, apud Prælatum pro Officio obtinendo.

2. Hinc item amplia, ut nec ille Prælati det in has prædictas penas, qui rogante tantum seculari, sed non instante, vel premente; nam is instare non dicitur, nec instanter requirere, dum simpliciter petit, *Peyr. c. loc.*, nec similiter incurreret Prælati, qui iam destinaverat aliquem ad aliquam dignitatem assumere; si ante assumptionem instetur à seculari, pro eadem dignitate eidem Religioso tribuenda; etiam si Prælati dicto seculari dicat, tibi serviam; quia præfata dignitas, in tali casu, nullo modo conferretur ad instantiam secularis, cum iam fuerit animi destinatione collata, motu proprio superioris, & illud verbum, *tibi serviam*, & morem geram intelligi-
Donas; Prælati Regulari Tomo III.

tur curialiter dictum, *Peyr. c. loc.* quod intellige verum, si tamen exinde non oritur scandalum.

3. Amplia, ut nec penas incurret ille Prælati, qui instanter rogatus à seculari, ut aliquod officium Religioso daret, si illud ei daret, non principaliter propter preces secularis; sed propter merita Religiosi, prout expressè dicitur in *cap. 10. de stat. & qualib. Ordin. ubi, nullum prorsus habens respectum ad petitionem illius, quam quidem laici faciebant, sed ex tua dumtaxat provisionis officio, ubi, elos. in ver. nullum prorsus, loquendo de precibus, ait: sed si dignus est, potest etiam preces porrigere superiori communi, quia tunc non presumitur ambitiosus, sed potius propter necessitatem, alius potest dici, quod Simonia esset, *argum. cap. filium. l. 9. 1.**

4. Ad quod dictum legendus est *S. Tho. 2. 2. q. 100. ar. 3.* ubi in respons. advertitur, ita loquuti, & idem aliqui principaliter ad hoc intendit, Simoniam committi. Videtur autem ad hoc principaliter intendere, qui preces, pro indigno porrectas exaudit: unde ipsum factum est Simoniacum. Si autem preces pro digno porrigantur, ipsum factum non est Simoniacum: quia subest debita causa, ex qua illi, pro quo preces porriguntur, spirituale aliquid conferunt, potest tamen esse Simonia, intentione, si non attendatur ad dignitatem persone, sed ad favorem humanum, hæc ille, de qua auctor Doctrina, *Portell. c. loc. nu. 19. & Peyr. c. loc. nu. 10.* multa dicunt.

Quaest. 14. Si Prælati conferat officium Fratri A. ut morem gerat seculari, dicenti, frater A. est bonus Religiosus, & meus amicus, & consanguineus, & est bonus pro tali officio, datne in penas prædictas?

1. **S**ub distinctione resolve, aut concedit officium, motus dumtaxat à prædicto seculari, qui fuit sibi ita loquutus, & sic incidit, quia sic verè consultat ad instantiam secularis, quo alias sublato, aut tacente, non consultasset, aut fuit motus principaliter ex illius fratris bene meritis, & consequenter ex illo seculari ita dicente, & sic non incurrit, ut expressè dicitur in *d. cap. tuam 10. de stat. & qualib.* Confirmatur, quia in isto casu, verba prædicta non censentur instantia, sed consulta ad iuste operandum, *Peyr. c. loc. sub nu. 2. in fin.*

Quaest. 15. Si Prælati concedat officium fratri A. ut morem gerat seculari, qui sibi ad talem finem multa munera dedit: datne in penas prædictas?

1. **E**T dico, quod sic, si prædicto Prælati constet de tali proposito donantis, quia qui muneribus instat; potentissime instat, etiam si donator nihil dicat: nam munera ipsa, pro dicto effectu loquuntur, secus autem, si bona fide munera reciperet, quia in hoc casu, nulla intercedit instantia, nec dona sunt eo fine recepta. Unde sic concedens censetur potius concedere intuitu secularis, ut bene advertunt *Portell. & Peyr. c. loc.*

Quaest. 16. Si Prælati licentiam concedat alicui fratri eundis foras per longum tempus, ad petitionem secularis; ad hoc, ut ejusdem aliquod negotium peragat, an det in penas prædictas?

1. **E**T dico, quod non: quia in hoc casu, nullum favorem principaliter facit Fratri, sed Seculari; secus autem dicendum est, si primo principaliter intendebat favere Fratri, & secundario Seculari, prout colligitur in *d. cap. 10. de stat. & qualib.* & patet ex Decidis.

18 De Procurantibus officia Ordinis. Tract. II.

Quaest. 17. Prælati concedens officium ad instantiam monialium sui Ordinis, an incurras penas?

1. **A**ffirmat *Portell. c. loc. nu. 18.* quia æstimat Moniales sui ordinis, esse personas extra suum ordinem. Veruntamen fallitur omnino, tum quia dum proportionabiliter militat sub eodem P. Generali, & Regula Ordinis, non possunt dici extra ordinem, alias non subderentur Imperio P. Generalis, nec statuti Ordinis; nam Imperium P. Generalis non extenditur extra ordinem, nec statuta Ordinis obligant personas constitutas extra ordinem; tum etiam, quia Prælati concedens officium moniali ad instantiam secularis, incurrit penas, & non aliunde nisi quia ad instantiam secularis concedit intra suum ordinem, alias non incurreret, ut patet de Prælati concedente aliquam dignitatem suo subdito extra ordinem, ut si alicui munus Inquisitionis tribueret, vel si providere aliquem in parochiam, vel in Theologum Episcopi ad instantiam alicujus secularis, supposito, quod hujusmodi providentia spectet ad Prælaturam Regularem, quia S. Papa in d. Bullis solum prohibet dari officia Ordinis ad tequisitionem, & instantiam secularis, & non extra; ergo tumjtem, quia moniales Ordinis Prædicatorum, dicuntur membra & partes ejusdem Ordinis, ergo sunt in ordine, & non extra ordinem; nam partes non sunt extra suum totum, sed in toto, vel sunt ipsummet totum, ut patet de partibus integranibus, & simul unus.

Quaest. 18. An Prælati concedens ad instantiam Episcopis sui Ordinis, det in penas?

1. **A**ffirmat *Portell. c. loc.* ob eandem rationem; quia scilicet talis Episcopus licet sit persona Ecclesiastica, reperitur tamen constituta extra suum Ordinem; at tamen fallitur præsertim respectu Ordinis Prædicatorum, tum quia, sicut subditis d. Ordinis, integrum est procurare per personas assumptas ab eodem Ordine, ut constat ex Decreto, *dist. 1. de graviori culpa, c. 18. l. F. fol. 75. col. 4.* posito sub Bull. Greg. XIII. & liquet ibi, apud personas extra nostrum Ordinem constitutas, & de Ordine nostro non assumptas gratiam aliquam, &c. hæc ibi, ita & Prælati ejusdem Ordinis licet concedere, cum non sint inferioris conditionis, quam subditi, & dispositum in uno correlativorum, censetur dispositum & in alio; tum etiam, quia Religiosus factus Episcopus, non potest absolvi dici, quod sit extra suum Ordinem, quia secundum Constitutiones Pontificias, tenetur habitum suæ Religionis saltem quoad colorem portare, & vota essentialia, & observantias Regulares, quæ non impediunt statum Episcopalem servare, teste *S. Th. 2. 2. q. 81. ar. 8.* tum etiam, quia in effectu, & essentialiter est Religiosus sui Ordinis, & sic ab omnibus reputatur, ergo.

Quaest. 19. Prælati concedens ad instantiam Eminentis Protectoris Ordinis, an det in penas?

1. **N**egativè *Peyr. cit. loc. nu. 5.* & merito, quia Eminens Protector Ordinis ad effectum, de quo agitur, non potest dici persona extra Ordinem, sed intra Ordinem: imò caput Ordinis, unde fratres à gravamine P. Generalis recurrunt ad Eminentiss. Card. Protectorem, ut constat ex Constit. Pauli V. de autoritate Protectoris, & multò minus potest dici persona extra Ordinem Summus Pontifex, cum ipse sit caput omnium Religionum, & omnium Generalissimus.

Quaest. 20. Prælati concedens Novitio ad instantiam secularis, an det in penas prædictas?

1. **N**egativè dic: quia Bullæ loquuntur de Religiosis fratribus; Novitius autem, & præsertim in pœnalibus, non dicitur Religiosus. Unde Prælati recipiens Novitium ad instantiam secularis, non incurrit, quia in tali casu nihil concedit Religioso professo, sed Novitio, qui dicitur stare, & esse in statu neutro, ut dicitur *10. 2. par. 4. tra. 1. q. 18. n. 4.*

Quaest. 21. Quidam Religiosi impetrarunt literas cujusdam Domini secularis ad quosdam Electores, ut eis in electione faverent, verum illis postea non sunt usi; suntne penes obnoxii?

1. **E**mmamel Rodriguez, *som. 2. q. 9. Regul. q. 56. ar. 2. in fine prædictarum Constit.* respondet negativè; & merito, quia legislator non intendit per suam legem ligare ultra finem quem intendit, actus enim agentium non operantur ultra coram intentionem, ut expresse dicitur in *Laliis, ff. de acqu. rerum dom. at intentio & finis, in quem Pontifices prædictam legem tulerunt, fuit, ne Electores & Provires officiorum corrumperentur, & per favores indignus, & minus dignus præferretur digniori, ut dicitur in proemio d. Constit.* at hic finis cessat penitus in calu nostro, ergo, tum etiam, quia hoc totum probat *lex. cap. Marcion. 6. 4. c. 1. q. 1. ibi, nec putamus in verbis scripturarum esse Evangelium, sed in sensu: non in superficie, sed in modum, non in sermonum solus, sed in radice rationis, &c.*

2. Confirmatur ex c. intelligentia 6. de verb. signif. ubi dicitur, quod verba sunt intelligenda, non secundum quod sonant, sed secundum mentem profertentis. & ex *Can. humana aures, ii. 22. q. 5.* ubi dicitur, quod non debet aliquis verba considerare, sed voluntatem & intentionem, unde in *jur. Regul. c. 1. q. 1. ibi, dicitur, quod is committit in legem, qui verba legis amplectens, contra legis nititur voluntatem; tum denique, quia verba cum effectu intelligenda sunt, ut dicitur in *c. hac verba, de penit. dist. 1.* & cessante effectu, cessat legis dispositio. c. committente de appellat. ergo dictatum Constitutionum, ibi, procuraverunt favorem, sunt intelligenda cum effectu, hoc est de procurante favore cum effectu, quod non occurrit in calu nostro; ad quod est omnino legendus *D. Thom. 1. 2. q. 8. ar. 2. in corp.* ubi scite de interpretatione legum secundum finem.*

Quaest. 22. Sed quid dicendum si dictas literas miserunt ad manus Electorum, & non pervenerunt: inciduntne in penas?

1. **N**egativè *Rod. cit. loc.* quia verba legis, ut dictum est supra, sunt intelligenda cum effectu, etiam extrinseco, ut constat ex decretis. Unde Religiosus prohibitus scribere ad Moniales, si scribat & mittat, & literæ ad eas non perveniunt, non censetur punibilis, propter eandem rationem, quia scilicet ad incurrendum in penas requiritur effectus consummatus, ut docent communiter Doctores scribentes in Canone, si quis suadente Diabolo, & notat *Navar. conf. 60. de sent. excom. idem dicendum, si Prælati aliquis in diffinitorio, vel extra ad instantiam secularis donet suffragium pro aliquo fratre ad aliquam dignitatem, & non obtineat, etiam dato, quod suffragari sit officium concedere, quia effectu non secuto, non incurritur pœna, ut constat ex prædictis.*

Quaest.

Quest. 23. An Religiosi subditi valeant per extraneos, gradus sibi ex iustitia debitos, procurare?

1. **A**ffirmativè respondet Remigius Scropha in suis moralibus q. 32. ar. 5. conclus. 1. ita tamen superiores ex aliqua passione ducti nolint illos conferre, duciturque ex multis. Primo ex d. Constat. Greg. XIII. in qua nullum verbum fit de petentibus vel concedentibus ex iustitia, sed ex gratia, & liquet ibi, nullam gratiam concedere, vel penam aliquam remittere. Secundo, quia ibidem dupliciter Papæ viam iustitiæ præcludere, & aditum Tyrannidi patefacere, & liquet ibi, quibus superiorum aqua mem, quæ pro meritis suorum unicuique subditorum tribui debet, perturbetur, ergo vult S. Papa, ut superior conferat gradus debitos ex iustitia, & non ex gratia, etiam si per extraneos procurantur. Tertio ex Rubr. d. Constat. Clem. VIII. quæ dicitur, & titulatur de Religioso mendicante favorem, & non querente iustitiam, lex enim secundum titulum, cui subiecta est, debet intelligi, l. Imperator in fin. ff. de iur. addit. ergo &c. confirmatur ex eadem Clem. ibi, & nihilominus præfatum Gregorii, de Grauius, ut præferatur per mendicatos favores minime concedendis, ergo gratiola petito, si per procuratorem per extraneos interdicitur Dominicani; non autem, æqua & iusta, quæ emanat à distributiva iustitia.

2. Hinc in respon. ad ultimum, dicit quod in ordine Prædicatorum, nullus potest Magistrum iuste prætere, nisi ille, qui explevit cursum Arrium, & suum Magistrum studii in aliquo Generali studio, & legi sententias per duos annos ad minus in aliqua universitate, & habet ad hoc petitionem suæ Provincia, qui autem non habet ista omnia requisita, non potest Magistrum prætere. & qui illud accipit, non est in conscientia Magister, sed Magisteri iurpator, hæc ille.

3. Verumtamen, meo videri, Religiosus melius faceret, si potius iustitiam pateretur, quam si gradum per extraneos, & emendicatis suffragia procuraret, quia hoc esset signum probitatis & humilitatis, nam qui mundum propter Christum reliquit, non debet amplius, quæ mundi sunt, ambiciose perquirere; unde prudenter Clem. VIII. dictam suam constitutionem voluit exoriri; Religiosos viros, sicut honorum gradus, cum ad eos assumuntur, obedientes accipere, susceptoque humiliter administrare oportet, sic ad eos mendicatos præfatum secularium personarum studii aditum sibi patefacere minime convenit, hæc ibi in memoria semper habenda.

Quest. 24. Rogare, et procurare pro se, an sit licitum?

1. **N**egativè D. Tb. 2.2. q. 100. ar. 5. in resp. ad tertium, ibi si verò aliquis pro se roget, ne obtineat curam amonari, ex ipsa præsumptione reddatur indignus; & sic præcise datur pro indigno, hæc ille: ex quibus r. 2. p. prax. r. 1. de Nat. elect. q. 1. in fine, dixi, quod non licet seipsum eligere, & quod seipsum eligere peius est, quam pro male meritis suffragia procurare.

2. Undè iure merito Greg. XIII. & Clem. VIII. in ante dictis Bullis, huiusmodi præsumptuosos inhabiles reddunt ad omnia officia Religionis, & liquet ibi, quoniam quoscunque dicti ordinis Fratres & Religiosos, qui contra decreta suarum Constitutionum, hac via & vi mediis, per conquestus favores, & suffragia aliquis sibi procuraverint, ad talia & similia, ac etiam maiora in eodem ordine consequenda, perpetuò inhabiles etiam declaraverint, prout latius in eisdem literis continetur, hæc ibi; inter quæ nota, ly a signat sibi, & ly aliud simile, quia hoc verbum sic generaliter prolatur importat omnia munia, & comprehendit

dit omnia officia Religionis infima, media, & suprema, tam honorifica, quam inhonorifica, ut notant Remigius Scropha in Moralibus q. 32. ar. 3. sub n. 2. conclus. 1. & Portell. in dub. ver. officia ord. n. 22. & liquet ex textu ibi, ad talia, & similia, & maiora, ergo nihil est in Religione acquirendum per extraneorum favores, quod notent Religiosi ne forte fabricent in gehennam, & delectantur de libro vite.

Quest. 25. An Religiosis subditi sit integrum, pro dignis, & bene meritis suffragia procurare?

1. **R**espondeo affirmativè: immò tenentur procurare bonum communitatis; multum enim interest Reipublicæ, ut boni Rectores eligantur ad sui regimem cap. nihil de elect. immò ad id præstandum cogi possunt, cum cooperant bono communitatis sit de iurenatura, Castell. de elect. canon. c. 3. n. 6.

2. Neque his obstat Bulla Pii V. incip. Pastoralis officii, Romæ edita sub anno 1571. quæ, qui pro se, vel pro aliis per sex menses ante electionem procuraverint, excommunicationis sententiam ipso facto incurrit.

3. Nec decretum Clem. VIII. 33. inter cetera, quæ refero 2. p. prax. r. 3. de clausulis post quest. 18. incip. ut omnis officiorum ambimus, quia hæc Bullæ & huiusmodi decreta intelliguntur de mala procuratore, & de procurantibus pro indignis, & male meritis, ut dixi r. 1. p. 3. r. 1. de natura electionis.

Quest. 26. An subditi procurans per extraneos impedire assignationem sibi, vel aliis factam, vel remitti sibi aliquam penam, vel quid simile, det in penas?

1. **R**espondeo quod in ordine Prædicatorum, i. de Graviori culpa cap. 18. sub lit. T. habentur hæc propria verba fol. 75. col. 3.

Declaramus, quod quicunque procuraverit correctionem sicut in delictis in hoc cap. contentis, de se, vel de alio factam, vel assignationem quamcumque per personas extra obedientiam nostri Ordinis constitutas impedire, penam graviorem culpæ puniatur, & omnibus grauius sit privatus, nec ad ipsas restitui possit, nisi per Magistrum Ordinis, vel Capitulum Generale, & eandem penam incurrit eo, qui per personas extra obedientiam nostri Ordinis constitutas procuraverit, quod si frater aliquis de Provincia, vel de Conventu aliquo expellatur, sicut suum ordinatum in capitulo apud Cantuariam 1319. & apud Rothomagum, 1320. Hæc ibi.

2. Præterea ibidem subiungitur. Item denunciamus, non tantum acceptam esse ab Ordine nostro in Capitulo Romæ 1589. Greg. XIII. Constitutionem, qua prohibetur Fratribus, ne per personas extra obedientiam Ordinis constitutas, autem sibi aliquis in Ordine, sub pena inhabilitatis ad hæc, & similia, nisi per Sedem Apostolicam dispensati fuerint, obtinenda procurare, sed etiam sub pena excommunicationis lata sententia præceptum fuisse, ne quispiam directè, vel indirectè, per se, vel per alios eiusdem Ordinis prepositos, apud personas extra nostrum Ordinem constitutas, & de nostro Ordine non assumptas, gratiam aliquam vel penam remissionem a Prelatis nostri Ordinis obtinendam, procurat, aut ad hunc effectum munerem aliquam secularibus spondeat, vel exhibeat, quæ constitutio una cum ordinatione Capituli supra nominati, a quæ censuris, & penis in eo expressis cum postea à Clem. VIII. & successivè à Paulo V. confirmata fuerit, & illa quidem in Capitulo Veneti 1592. hæc autem Romæ 1608 acceptata fuerit, &c. Hæc ibi.

3. Præterea dist. 2. c. 13. de tunc. lex. 9. f. 173. col. 1. sub lit. N. habetur hæc præcisa verba; Declaramus, quod si quis frater Ordinis nostri per se, vel per alium pro se, vel pro

alio, ordinationem de se, vel de alio factam, vel obedientium sibi, vel alteri fratri impositam quocunque modo, per quamlibet personam extra obedientiam nostri Ordinis constitutam revocari consenserit, vel in aliqua Provincia, seu Conventu, sive etiam studio Generali, aut remanere, aut inde amoveri, vel cum personis extraneis commorari, vel in aliquo officio essentia verit, ipso facto, ex vi presentis statuti incidat in penam gravioris culpe, à qua, vel in qua cum tali diffensari non possit, nisi à Magistro Ordinis, vel à Capitulo Generali. Hæc ibi.

4. Ex quibus clarè apparet prædictum Dominicanum subditum & transgressorem, in casu posito incurere penam gravioris culpe, privationis gratiarum Ordinis, excommunicationis lætæ sententiæ, & perpetuæ inhabilitatis.

5. Nec dicet, quod procurare assignationem, vel prælationes, aut gradum, vel aliquam gratiam per extraneos, sit materia levis, quæ ob sui parvitatem, excuspat transgressorem à culpa & pœna: quia fullens toto celo; nam est delictum gravissimum, cum ex huiusmodi emendicatio suffragus, Religiosis ruina præsertim oritur, & tranquillitas Ordinis perturbetur, distributivæ Iustitiæ aditus præcludatur, ambitioni via aperiat, & demum indigni tanquam audaces, præferantur dignis & benè meritis, ut constat ex præm. dict. Const. & habetur in d. c. 13. de univ. sub lit. N. fol. 174. col. 1. §. Et quoniam ex huiusmodi mendacis suffragus.

Quest. 27. Si Religiosus tacet, & nihil dicit seculari offerenti rogaturum Prælatum, ut ei dignitatem conferat, an des in pœnas?

1. **A**ffirmativè Pontell. cit. loc. n. 36. & Peyr. ubi supra n. 8. quia cum deceptus servitio & honoragatur, subintrat Regula Juris 43. in 6. qui tacet, consentire videtur, ut ex multis ostendit Sanc. lib. 1. de Matrimon. disp. 5. n. 5.

2. Verùm si bonâ fide recipit dignitatem, à seculari sibi procuratam, non incidit; quia Bulla loquitur per illud verbum *audcat, & præsumat*, nec tenetur eam renunciare, cum hoc sciverit, quia hoc non dicitur in Bulla.

Quest. 28. An Religiosus subditis integrum sit acceptare favorem, sibi ab extraneis sponte oblatum, ad finem consequendi gradus, vel quid simile in Ordine?

1. **N**egativè deciditur in d. Bulla Clem. VIII. ibi, *Sed nec etiam spontè oblatum, aut ab eis minime procuratum recipere; & similiter nec ad hunc effectum mu-*

nera aliqua secularibus impendere, vel exhibere audeant, vel præsumant. Hæc ibi, interque nota, ly *audeant, vel præsumant*; quia includunt scientiam & dolum, sive temeritatem; quamobrem, si quis bonâ fide & simpliciter donaret, non incurreret d. pœnas, dolum enim in lege punitur, non autem simplicitas & bona fides.

2. Amplia, ut nec incurrat, qui daret, etiam scienter ad talem finem, munuscula; quorum materia non sit peccatum mortale; nam munera debent esse talia, ut de se valeant inducere donatarium ad procurandum dictos favores; & sint materia peccati mortalis. Unde licet munuscula dentur, intentione innovandi ad procurandum officia, ac proinde donator peccet mortaliter, ratione malæ intentionis: adhuc tamen, si materia externâ non est notabilis & gravis, nec est capax excommunicationis, nam Ecclesia actum externum solum considerat, & non intentionem, ut advertit Peyr. cit. loc. cit. 8. in fin.

3. Amplia, ut si Religiosus ad finem prædictum, donaret suo Prælato, non incurreret pœnas Bullæ; quia textus loquitur de Religioso donante secularibus; non autem de donante Prælatis. Verumtamen incurrat alias pœnas, aliunde sibi debitas, utpote propter ambitionem, vel simoniam, aut violatam paupertatem; & sic cupiens evitare Scillam, incidet in Carybdin.

Quest. 29. An Saculares & Ecclesiastici quicunque illi sint, Papa excepto, peccent mortaliter, si quomodocunque accedant ad Prælatos Ordinis pro obtinenda aliqua gratia pro subditis illius?

1. **A**ffirmativè Remig. Scrophia in Moral. q. 32. ar. 3. n. 3. & movetur ex multis. Primò, quia sic procurando sunt causa, ut superiores non possint ut decet, suam Religionem gubernare. Secundò, quia sunt causa, ut Prælati Ordinis Prædicatorum peccent mortaliter, & Prælati Minimorum, & Minorum sint excommunicati, ut constat ex decis. Tertiò, ut subditi peccent mortaliter & incurrant pœnas prædictas, & fiant inhabiles ad officia Religionis. Quartò, ut Religiosi subditi irideant & contemnunt superiores, ex quo contra eorum voluntatem, obtineant: Unde corrumpit totaliter Regularis disciplina, & tandem sunt causa, ut huiusmodi Religiosi non timeant Deum, & Superiores infament, dicendo suis fautoribus, quod Superiores sunt tyranni, & quod ex odio, vel passione humana, & non ex zelo moventur. Ostinam non ad excusandum suas excusationes in peccatis, & sic fiunt participes tot peccatorum, cooperantur tot malis.

TRACTATUS TERTIUS.

DE REGUL. PROMOVENDIS AD ORDINES.

Quest. 1. Regulares à quonam Episcopo sint hodie ordinandi? quando? & cum quibus literis dimissorialibus?

Respondeo, quod Regulares debent ordines suscipere ab Episcopis, in quorum Diocesis sunt Monasteria, in quibus degunt, & sunt assignati; cum Dimissoriis tamen

sui superioris, ad quod facit lex. cap. 3. sess. 23. Trid. de refor. ibi, *unusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur*, quod item declaravit Greg. XIII. cujus declaratio habetur in Bulla Leonis X. incip. *Sacro approbante Concilio*, ubi item dicitur, quod Regularis degit, ubi est assignatus.

2. Nec his obstant antiqua Regularium privilegia, quibus suspici poterant ordines suscipere à quovis Episcopo.

Catholico; quia extincta manent, ob decretum c. 5. Trid. sess. 6. de resor. ubi leguntur hæc formalia verba: Nulli Episcopo liceat cuiusvis privilegii pretextu, Pontificiam in alterius Diocesi exercere; nisi de Ordinarii loci expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum; si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati ab executione ordinum sint ipso iure suspensi. Hæc ibi.

3. Et quia sæpè contingit Episcopum loci impediri, & circa Dimissorias dubitari, debet attendi decretum, si ve declaratio Sac. Congr. iussu Clem. VIII. edita sub tali tenore Congregatio Concilii censuit Superiores Regulares posse suo subdito eidem Regulari, qui prædictus qualitatibus requisitus, ordines suscipere voluerit, literas Dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diocesano, nempe illius Monasterii, in cuius familia, ab eis, ad quos pertinet, in Regulari positi fuerit, & si Diocesanus abfuerit, vel non esset habuitur ordinationes, ad quemcumque alium Episcopum; dum tamen ab eo Episcopo, qui ordines contulerit, examinatur, quoad doctrinam; & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem Dimissoriarum, in id tempus, quo Episcopus Diocesanus vel abfuerit, vel nullas habuitur esset ordinationes. Per unum cum a Superioribus Regularibus, Episcopo Diocesano absente, vel ordinationes non habente, licet a Dimissoriis dabantur, in eis utique huiusmodi causam absentia Diocesani Episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum exprimendum esse, quod qui non fecerint, officii, & dignitatis sui administrantibus ac vocis aditus, & passiva privationis, ac alias arbitrio eiusdem S. S. D. N. Papæ reservatas penas incurrunt. In quorum fidem, &c. Datum Romæ die 15. Mensis Martii, 1596.

4. Quam declarationem, ut jacer, refert Quarta in sum. Bull. ver. ordo, immediate post Constit. Clem. 8. §. de mandato, fol. mibi 392. in impress. Peneta de anno 1612. & Sorbini in addit. ad comp. ver. ordines sacri, §. 4. in fin. Naldus in sum. ver. ordo, n. 26. Mirand. 10. 1. manual. q. 38. ar. 2. Genuensis in prax. Neap. c. 83. n. 2. & Peyr. 10. 1. in Const. 2. Socii IV. §. 11. n. 33. & Lex. 1. p. sum. c. 14. n. 12.

Quæst. 2. Regulares promoti ad sacros Ordines, absque Dimissoriis sui Prælati, an sint ipso iure suspensi, sic adeo ut in susceptis ministrando fiant irregulares?

1. **ET** dico quod sic; ut constat ex Bulla II. incip. Ex sacrorum collatione, edita anno Domini, 1461. quæ licet loquatur de Clericis, reperitur tamen ad Regulares extensa per Sixtum V. sua Constit. incip. Sanctum & salutare in infra.

2. Ad quod facit text. c. 5. sess. 6. Trid. de resor. ibi, nisi de Ordinarii loci expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum; si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati ab executione ordinum, sint ipso iure suspensi. Hæc ibi.

3. Ad quod item facit text. cap. 10. sess. 7. Concil. prædicti ibi, & sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo privilegio Clericali gaudeant, in minoribus vero ab executione ordinum, ad benedictionem suorum Prælati, sint ipso iure suspensi, hæc ibi, ad quod item facit text. c. 8. & 10. sess. 23. de resor. de quibus videndi sunt Masol. lib. 4. c. 20. nn. 1. Paris de resignat. lib. 4. q. 2. nn. 7. & Quaranta ver. ordo, §. amplia hæc excommunicationem.

Quæst. 3. An Regulares ad minores promoti, sine Dimissoriis sui Prælati, sint ipso iure suspensi?

1. **A**ffirmant Doctores gravissimi, & moventur ex c. si quis ausus, 7. dist. ubi textus sic loquitur, si quis ausus fuerit aliquem, qui ad alterum pertinet in sua Ecclesia

ordinare, cum non habeat consensum illius Episcopi, a quo recessu Clericus, irrita sit huiusmodi ordinatio. Hæc ibi, & similitur ex c. nullus, q. 2. ubi Papa dicit, talem ordinationem ratam non fore nec vires ullas habenturam. &c. quæ verba communiter intelliguntur, non quod ordinatio sit verè nulla in actu primo, cum impressus sit character: sed intelligitur irrita ordinatio in actu secundo. Id est ut non habeat ordinatus ordinis illius licitam executionem, ita Card. Turrescram. in d. c. nullus, & Sanchez. opus. lib. 7. c. 1. dub. 20. n. 14.

2. Exinde alii inferunt, quod excentes actum ordinis minoris male suscepti fiunt irregulares Sanchez. cit. loc. quod item ampliant etiam ad recipientes primam tonsuram sine literis Dimissoriis sui Prælati, sic adeo, ut non gaudeant privilegio Clericali, Salzed. ad Diaz in prax. c. 26. §. & non solum Marius Alter. 10. 2. disp. 9. c. 4. Azor. 10. 2. lib. 3. c. 49. q. 4. D. Ricc. collect. 1678. & Duana 2. p. resol. 144. & hanc sententiam quoad suscipientes primam tonsuram, veram existimant. Bonacina. de suspens. partic. q. 1. p. 11. n. 21. & Thesau. de penis Eccl. 2. p. prax. ver. recep. 116. 16. sub n. 1. §. si tamen sequatur sem. declaratoria privationis privul. Cler.

3. Nec dices, quod prædicta Jura Canonica loquuntur de Clericis, & non de Monachis, tum quia Ius Canonicum æquè obligat Clericum & Monachum, si exemptionem non habeat; tum etiam quia materia Sacramenti Ordinis æqualiter respicit Clericos, & Regulares.

Quæst. 4. Sed quid dicendum, si Prælatus ratificet promotionem sui subditi, ab Episcopo factam sine Dimissoriis?

1. **M**endosius in Regul. Cancellaria super Regulares 24. quæst. 4. cui favet Cherubin. in schol. 2. ad Bull. 40. Clementi. VIII. in Bull. Cherubin. incip. Romanum Pontificem. ex multis ostendit, ratificationem Prælati non litis esse ad evitandam penam dictæ Constitutionis Pii II. & multò minus ego censens, Concil. Trid. non tamen nego, quod stando in iure communi antiquo, ratificari possit illa ordinatio, per cap. Lugdunensis q. 9. 2. ubi glossa in ver. poterit idem dicit & docent Navar. conf. 27. n. 5. de temp. ordinat. Suar. tom. 2. de cens. disp. 3. sess. 10. 14. & Bonac. de Sac. Ord. p. 4. nu. 26. Si tamen cesset impedimentum. Verum standum est Juri novo Sac. Concil. Trid.

Quæst. 5. An Dimissoria proprii Prælati sit de forma Ordinis suscipiendi?

1. **ET** dico quod sic, quoad executionem; secus autem quoad characteris impressionem: unde si Episcopus promoveat personam a se cognitam pro idonea, sine licentia sui Prælati, licet persona promotæ consequatur characterem Clericalem, non potest tamen uti ordine suscepto sine dispensatione legitima; quia forma dat esse rei, Mandat. in Regul. Cancell. super Regul. 24. de malis promotis. n. 1. & favet Flav. Cherub. in schol. 1. ad Bullam Clem. 8. incip. Romanum Pontificem decet, quæ est 40. in Bull. Cherub.

2. Bene verum est, quod non est de forma, ut dicta Dimissoria sit in scriptis; at satis est, quod sit expressa, & notoria; quod autem fiat in scriptis, vel ore tenus, parum refert, ut probat text. c. 1. Trid. sess. 14. de resor. ibi, absque sui proprii Prælati expresso consensu aut literis Dimissoriis, quod totum limitat; dummodo non versetur in Ultramontanano in Italis ordinando; quia in hoc casu est ad unguem observanda constitutio Urb. VIII. quæ incipit, Secro, & est 33. inter Bullas ejusdem Papæ in 4. 60. Bullarum Cherub.

22 De Regul. promovendis ad Ordines. Tract. III.

Quest. 6. Regulares suscipientes ordines cum Dimissoriis falsis, in quas penas incidunt?

1. **D**Octissimus P. Mirand. 10. 1. sui Manual. dicit, incurrere illas, in quas dant ordinari cum falsis Dimissoriis, & ordinari sine Dimissoriis; sed fallitur, quia diversa & gravior est species criminis utentis falsis Dimissoriis, & suscipientis ordines absque Dimissoriis. Unde promotus falsis Dimissoriis incurrit crimen falsi, de quo si sit convictus vel confessus, potest ad tritremes condemnari, per l. 1. §. ult. ff. ad l. Cornel. de falso, ubi pœna falsi, via accusationis, est deportatio ad tritremes, Clar. §. final. q. 67. & sic condemnatus efficeretur infamis infamia Juris, & consequenter irregularis, quia crimen falsi est publicum: imò secundum opinionem magis communem, sufficit ad hanc pœnam, si hoc crimen sit notorium Jure vel facto, absque sententia: quia est crimen depositione dignum, per ea, quæ allegat Saylib. 7. c. 12. n. 3. Nicol. Garz. p. 114. §. n. 110. & Thesaur. 2. p. prax. de pœnis Eccl. verb. ordines recepti, sine Dimissoriis ubi c. 16. nn. 10.

Quest. 7. Regulari scum Dimissoriis sui pralati D. Episcopo presentatus, an possit & debeat ab eodem examinari?

1. **A**ffirmative deciditur in c. 12. Trid. sess. 23. de refor. ibi, *Regulares quoque neque in minori etate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur, privilegium quibuscumque, quoad hoc penitus exclusi.* Unde patet, quod Regulares, quoad collationem ordinum subijciuntur Episcopo loci ordinatio, sicut & ceteri Clerici seculares, non obstante, quod de grammatica, & similibus fuerint à suis Prælati examinati.

2. Nec literæ Dimissoriales Regularibus concessæ ad aliud deserviunt, nisi ut fidem faciant de voluntate Prælatis, ad recipiendum ordines, & de ordinandorum vita, & moribus; Mirand. 10. 1. Manual. q. 39. nr. 4. in fin.

3. Ad quæ diligenter adverte, quod quamvis minores ordines ex Trid. sess. 23. cap. 11. de refor. non sint conferendi, nisi iis, qui latinam linguam intelligunt; adhuc tamen scias hoc totum relinqui iudicio Episcopi, ut dicitur ibi, *Nisi aliud Episcopo magis expedire videretur*, quod verbum, sive exceptio ad totum contextum referenda est; ita ut Episcopi arbitrio commissa sit facultas dispensandi super interstitiis, & super literatura ordinandorum, & docent Menoch. de arbor. casu 245. n. 58. Peyr. 10. 1. privi. in Const. 26. Leonis X. §. 12. n. 25. Card. Bellar. cit. loc. Trid. in addit. verb. nisi aliud, ubi dicit, quod Episcopus potest dispensare cum puero, qui latine non intelligit: dummodo sit bonæ indolis, & pro arate docilis; & Peyr. ubi supra dicit, hoc non solum procedere in minoribus, sed etiam in majoribus ordinibus; ita ut Episcopus valeat facere ordinibus initiare Regulares, qui bene legit & canit; quamvis minus sit literatus.

4. Quod dictum amplectitur Portell. in dub. ver. ordines sacri n. 6. & Pelliz. 10. 2. manual. tr. 8. c. 2. q. 20. n. 16. ad quod facit cap. nullus Episcop. de tempor. ordinis. in 6. ubi infanti acq. literato prohibetur Episcopis primam tonsuram conferre, nisi Religionem intraret: sicque intrante Religionem concedi, sive conferri permittitur: Unde gloss. in c. legi epistolam ver. infructus, 16. q. 1. agens de requiritis ad ordines ait, sufficit Monacho, quod tantum sit bonus, licet sit illiteratus; & noster Sor. in 4. sent. dist. 25. ar. ult. ait, quando Religiosi, qui curam animarum non habent, ordinantur, non requiritur alia scientia; quam ut mysterium Sacramenti intelligant. Unde

non placet, quod dicit Lex. 1. p. summa. c. 14. n. 24. quia ibi nititur Episcopi arbitrium destruere.

Quest. 8. Prælati Regulares, an sint ipso facto suspensi, si dent literas Dimissorias aliis, quàm sibi subditiis?

1. **A**ffirmative deciditur in c. Abbas. 10. sess. 23. Trid. de refor. & liquet ibi, *concedentes autem Dimissorias, contra formam decreti (supple sibi non subditi) ab officio, & beneficio per annum, sunt ipso Jure suspensi.*

2. Amplia, ut dent in eadem pœnas, si suis Novitiis concedant dictas Dimissorias ad suscipiendum ordines, etiam primam tonsuram, quia Novitii non sunt vere subditi, ut proprie veniunt nomine subditorum Regularium, ex quo liberi sunt in Religione, & absque alicuius licentia, possunt ab illa recedere; & ita sæpe fuisse à Sac. Congr. decitum retuli, 10. 2. p. 4. tra. 6. de privi. Novit. q. 24. & favet Nald. ver. ord. n. 10. quod notat etiam Pelliz. 10. 2. Manual. tr. 7. c. 3. q. 2. n. 58.

Quest. 9. An stante prædicto Decreto S. Congreg. possint Regulares suscipere ordines ab Ordinario alieno, si propriis non publicas, sed privatas ordinationes habeas?

1. **A**ffirmative Pelliz. ubi supra n. 51. quia hoc non est habendum in consideratione; nam eo ipso, quod ordinatio non est publica, sed privata, censetur, ac si non foret; eo fortius, quia sumus in odiosis, in quibus non fit extensio, juxta Juris regul. o. d. a. ac proinde D. Episcopus ordinarius, si privatam teneat ordinationem, respectu Regularium, censendus est ordinationem non tenere.

Quest. 10. Si Prælatus de industria differat subdito Dimissorias concedere, usque dum Diocesanus sit absens, vel ordinationes non habeat, an peccet mortaliter?

1. **N**egat P. Pelliz. 10. 2. Manual. tra. 6. c. 14. n. 49. diciturque ex parvitate materiæ, nec nocet dicere, quod S. Congregatio indulget dicto Prælato Dimissorias concedere sub illa conditione; dum tamen ipsi Regulares non distulerint, de industria concessionem dignificari concedere; quia ly *dum tamen*, non est conditio, quæ spectat ad formam, sed est modus exequendi, ut constat ex context; nam Sacra Congr. in prædicto Decreto, loquendo de ordinando ab alieno Episcopo, dicit, *dum tamen ab eo Episcopo, qui ordines contulerit, examinentur*, & tamen Episcopus ordinans, potest absque peccato ordinandum non examinare, propter eandem rationem; quia scilicet versamur in parvitate materiæ, & ly *dum tamen*, est modus exequendi, & non conditio, quæ stat pro forma.

2. Sed quid, si Prælatus, ut morem gerat subdito dubitanti de examine Episcopi loci, illum sibi assignet in aliquo Conventu, sito in Diocesi alicujus Episcopi amici, de quo nullatenus dubitat? censeo peccare mortaliter, quia in gravi indebitè violat legem, valde poenalem, quæ tamen pœna non sunt laxæ, sed ferendæ sententiæ; & consequenter non debentur ante declarationem Judicis.

Quæst

De Regul. promovendis ad Ordines. Tract. III. 23

Quaest. 11. An Regulares ordinandi, incurrant excommunicationem, ferri solitam ab Episcopo ordinante contra eos, qui accedunt cum aliquo impedimento occulto?

106. n. 26. & Diana 3. p. tracl. 2. de dub. Regul. resol. 85. de quare vide infra q. 25. & seq.

Quaest. 13. An Regularis, qui cum impedimento accedit, censetur valide ordinatus, si Episcopus protestatur, se non habere intentionem ordinandi accedentes cum impedimento occulto?

1. **A**ffirmative Peyr. 10. i. privil. in Constit. 1. Jul. 2. §. 16. n. 39. cui favet *Lez. 1. p. summ. c. 14. n. 22. & Pelliz. tom. 2. Manual. tr. 10. c. 2. sect. 3. q. 14. n. 183.* nam licet lii Regulares sint exempti, & Episcopus in exemptos Jurisdictionem non habeat: quia tamen prohibetur à Papa per Canones & Pontificias Constitutiones, ordines suscipere, nisi requisitas conditiones habeant, potest D. Episcopus dict. Canones, & Pontificias Constit. adjuvando, penam apponere, per doctrinam *Panor. in c. innotuit, de eo, qui sunt ordines suscipiunt, n. 2. ad quod facit c. ut Animum de Constit. in 6. & docet glossa in Clem. ne Romani de elect. ver. tolli.*

2. Quibus adde, quod Regulares quoad susceptionem ordinum, non sunt exempti, sed subiunguntur Episcopo loci ordinario; non ergo dubitandum est, quod indebit accedentes dent in censuras appostas ab Episcopo ordinante.

3. Major tamen difficultas est, an dicta excommunicatione sit lata, vel ferenda sententia? nam si sit lata, suscipientes ordines, cum impedimento occulto incurunt irregularitatem, nam excommunicatus suscipiens ordines etiam minores, sit irregularis. *Navar. in summ. c. 25. n. 72. ver. decima peccat;* ubi ad id multa iura refert. Si autem sit ferenda sententia, peccat mortaliter, & non efficiuntur irregulares, *Verola i. p. prax. ver. Dimissoria ad ordines, & ad 4. in fin.*

4. Hinc *Henric. lib. 10. de Sacram. Ordin. c. 20. n. 1. & 2. & Filic. 10. i. tr. 9. cap. 5. q. 5. n. 99. junct.* quod D. Episcopi non debent accedentes ad ordines prohibere sub excommunicatione lata sententia, ne accedant cum impedimento occulto; & multo minus edicere, se non habere intentionem ordinandi eos, qui essent aliquà censurâ irriti vel irregulares, ne sint occasio iniiciendi novos laqueos; quin potius deberent, ad cautelam in generali sic accedentes ab omni excommunicatione, & censura absolvere & dispensare in omni irregularitate, in qua possunt secundum Deum & Canones, sicut monet Pontificale Romanum.

5. Nec dices Regulares habere speciale privilegium, quo non possint ab Ordinariis locorum excommunicari, nec suspendi, aut interdicti, ut dictum est in *tract. de exempti*, quia huiusmodi privilegium fallit in multis casibus, & præcipue in materia ordinum.

Quaest. 12. Sed quisnam potest ab hac excommunicatione absolvere, & irregularitatem dispensare?

1. **D**octissimus P. Navar. in c. 25. sum. n. 70. ver. sexto peccat: dicit hoc spectare ad solum Romanum Pontificem, ad quod allegat *c. innotuit, de eo, qui sunt ordines suscipiunt*, verum tamen Peyr. cit. loc. m. 40. dicit, quod Regulares dictis censuris irriti, possunt per privilegium absolvi & dispensari à suis Prælati Regularibus, quod etiam colligit *ex d. c. innotuit*, ubi datur facultas Episcopo dispensandi cum taliter ordinario, si habitu Regulari suscepto penitentiam egerit; & liquet ibi, *Petrum tamen si ad Religionem aliquam voluerint se transferre*, &c. ergo, (inquit ipse) Prælati Regulares habentes Jurisdictionem quasi Episcopalem, & eandem in suos subditos Regulares exercent, sicut & Episcopi erga Clericos poterunt in prædictis absolvere & dispensare; cui favent *Portell. ver. ord. sac. n. 14. Fier. Rodan comp. resol.*

1. **S**ub distinctione resolve, aut Episcopus habet determinatam intentionem non ordinandi hos, vel illos, ex quo carent Patrimonio, ætate legitima, Dimissionis & similibus; & sic hi accedentes ad ordinationem, ordines non suscipiunt: nam ex Concilio Niceno, tria sunt de essentia Sacramenti; nempe intentio ministri, forma, & materia; ergo uno istorum trium deficiente, non conficitur Sacramentum, ut patet de Sacerdote, non habente intentionem consecrandi hostiam; aut D. Episcopus, seu præco ejus fiscalis protestatur in generali, D. Episcopus non habere intentionem ordinandi accedentes cum impedimento occulto, & sic dicendum est, quod hi, non obstante protestatione prædicta, generaliter facta, verè ordinantur; nam censetur facta ad terrorem, & non ad alium finem, eo fortius, quia in nullo Pontificali jubetur, ut fiat talis protestatio de defectu intentionis: imò potius, ut D. Episcopus absolvat ordinandos ab omnibus, à quibus potest, sic item dispenset, ad hoc, verè ordinentur; ut post allegatos advertunt *Diana 5. p. tracl. 13. resol. 66. Miscell. 1. & Pelliz. tom. 2. Manual. tra. 8. c. 2. sect. 3. n. 184.*

2. Nec his nocent *c. neminem, c. Sanctorum 70. dist. c. secundum Apostolum de prebend. & c. si Episcopus, eod. tit. in 6.* ubi dicitur, ordinationem promoti ubique beneficio aut patrimonio, esse irritam, & nullam; quia intelliguntur, prout dictum est supra, quoad exercitium, non autem quoad characterem ordinis.

Quaest. 14. Absolutiones ac dispensationes latae ante ordinationem à D. Episcopo ordinante, an comprehendant Regulares ordinandos, ibi stantes?

1. **A**ffirmative Sylv. ver. irregularitas, q. 9. n. 11. in fin. cui favet *Lez. 1. p. c. 14. n. 22.* nam concessa facultate subditi recipiendi ordines ab Episcopo, censetur ei indulta omnia, sine quibus haud potest rite ordinari, *c. præterea de off. delegat.* & additur, quod sicut censura Episcopi ordinantis extenditur ad Regulares, ex quo in illo tunc ei subsunt; ita pari, & absolutiones, & dispensationes ejusdem; cum utrobique eadem sit ratio, præsertim cum sumus in favorabilibus, in quibus sit extensio.

Quaest. 15. Regulares quoniam titulo debeant ordinari?

1. **R**espondeo, quod Regulares debent ad sacros ordines promovendi, ad titulum Religiosæ paupertatis, valide & proprie dictæ, non autem ad titulum patrimonii, vel beneficii, aut pensionis, ut minime docet nos *tr. S. Ant. Archiep. Florentin. 3. p. sum. sub tit. 1. c. 16. de ord. §. 9. de officiis & alibi sing. ordinum, ver. de Subdiacono, ibi, & Regulariter non debet quis ordinari ad aliquem sacrum ordinem; nisi titulum, vel ad aliquod beneficium, vel saltem sufficientem patrimonium;* & hoc, ne habeat mendicare, & sic Clericus valeat: Religiosus autem est proinde sortis mendicantibus præcipue; Hæc ille, quod est dicere, licet intitulationi requiratur ad sacros ordines suscipiendum, tamen respectu Religiosorum, verè ac valide professorum, sufficit religioſa paupertas, quâ non possunt prolu-

prohiberi, quin per questum publicum valeant vivere. Religio enim à S. Sede approbata, tenetur usque ad mortem suum profectum alicui, ut dico in *tract. de professioe*. Unde censetur professi beneficium perpetuum, & sufficiens patrimonium.

2. Nec his obstat *Decretum c. 2. Trid. sess. 21. de refor.* quo generaliter cavetur, ne quis ordinetur sine beneficio, vel sufficiente patrimonio, quia loquitur de Clericis secularibus, & ad Regulares non extenditur, cum eis ob votum paupertatis, repugnet patrimonium, vel beneficium Ecclesiasticum perpetuum habere, ut bene notat *Lex. p. p. sum. cap. 14. n. 10.*

3. Nec replices dicendo, quod prædictum Decretum Trid. fuit per Constit. Pii V. incip. *Romanus Pontifex*, quæ est 7. in Bull. Cherub. ad Regulares extensum, ut ibidem est videre, quia fuit extensum quoad penas contra illos Religiosos, qui nullo modo professionem emiserunt, vel irritam aut invalidam fecerunt, & tamen Ordines Sacros suscepimus, ut Sac. Cong. declaravit, quam declarationem referunt *Garzia. c. 1. de Benef. p. 2. c. 5. ac eam declaravit Sacra Rot. Rom. in una Ulgeleni Canonici, 3. Maii 1595. coram Blanchetto, quam item refert idem Garzia. c. 1. de Benef. & post ipsam Sanctarellus var. resolut. 9. 49. n. 10. D. Bursafide off. & Pothuato Episcopi allegat 9. n. 5. & Thesaur. de penis Eccles. 2. p. prax. ver. Ordines Sacri collat. cap. 11. ver. amplius.*

Quaest. 16. Religiosus invalide professus, recipiendo Sacros Ordines, an sit suspensus & irregularis?

1. R. Espondeo, quod si dictus Religiosus, bonâ fide ignorans nullitatem suæ professionis, recepit Ordines, licet non peccavit, quia bonam fidem; ita neque aliquam suspensionem incurrit, quæ ut gravis censura, supponit peccatum mortale. *Bordon. resolut. 8. n. 22. in fin. si verò sciens malitiosè ordinatur, non solum peccat mortaliter, verum etiam fit suspensus, & si in susceptis ministris, fit irregularis; tum quia sic censetur ordinatus sine dimissis (sui Prælati, qui non potest illas concedere, nisi subdito verè & legitime professio; tum etiam, quia nullus professus, per professionem nullam, nullum jus verum acquisivit ad posse ordinari, ad titulum Religiosæ paupertatis; ergo censetur ordinatus sine titulo patrimonii, vel Religiosi; tum item, quia sic promotor incedit in penam à Tridentino præscriptas in cap. 2. sess. 21. de refor. quæ per Pii V. Constitutionem incip. *Romanus Pontifex*, habent locum in casu posito, ut constat ex Decisis immediate suprà, & docent *Portell. in Dub. ver. Ordines Sacri, n. 8. Thes. de penis Eccles. 2. p. prax. ver. Ordines Sacri collat. c. 11. ubi n. 5. §. amplius in fine dicit, prædictam Pii V. procedere, etiam contra ordinatos, cum dubio de validitate professionis, si verè reperitur nulla, ad quod allegat Rot. Romanam, Rodio. 4. addit. sum. cap. 6. n. 10. cum suo comp. resolut. 106. n. 25. Diana 3. p. rr. 2. de dub. Regul. resolut. 113. Bordon. contrrov. 42. qu. 7. n. 14. & Lexan. 1. p. sum. cap. 14. n. 10. & ver. ordines Sacri n. 17.**

Quaest. 17. An Regulares possint hodie ordinari ante ætatem præscriptam à Trid. in cap. nullus 12. sess. 23. de refor.

1. R. Espondeo negativè, nam licet olim Regulares per Privilegium Innoc. VIII. Minoribus concessum, potuissent de licentia Generalium ac Provincialium ad Presbyteratum promoveri, vigesimo scilicet anno completæ, *Roder. 10. 3. q. 23. ar. 6. & Miranda. 1. q. 30. ar. 16.* adhuc tamen tam dictum privilegium, quam uni-

nialia huiusmodi, reperiuntur extincta in d. c. nullus 12. sess. 23. Trid. de refor. ibi, *Regulares quoque, nec in minoris ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur, Privilegiis tamen, quoad hoc penitus exclusis.*

2. Nec dices, quod privilegia Regularium fuerunt multoties, etiam post Tridentinum confirmata: nam fuerunt semper confirmata cum illa clausula, dummodo Sacris Canonibus & Decretis Conc. Trid. non sint contraria, de qua clausula Latè dico 10. 1. p. 11. de confirmat. Privileg. q. 14.

3. Nec replices ex comp. Societatis Jesu, 11. de Concil. Trid. §. 3. dicens quod Pius V. sub anno Domini 1566. die verò 13. Martii, concessit per oraculum vivæ vocis, seu potius declaraverit, quod Patres Minores in foro conscientiarum tantum, possint ut omnibus gratis & privilegiis, per antecessores Pontifices libi concessis, etiam quoad illa, quæ fuerunt abrogata per Concil. Trid. cum etiam, quia dictum oraculum non est authenticum, ut oportet; tum etiam, quia fuit per Sixtum V. revocatum in illa Constit. incip. *Sanctum, & salutare*, quam revocationem Clem. VIII. confirmavit Anno Domini 1595. ut constat ex sua Constit. incip. *Romanum Pontificem* edita contra Clericos Simoniacos & malè promotos, & attestantur *Miranda loc. cit. in fine Portell. in dub. ver. Ordines Sacri n. 1. & egomet. ubi supra q. 17. n. 23.*

Quaest. 18. An Anni requisiti ad suscipiendum sac. Ordines, debeant esse completi, vel sufficiat, si sint inchoati?

1. R. Espondeo quod satis est, si sint inchoati; nam Trid. ubi suprà exigit solum, ut Ordines Sacri non recipiantur ante ætatem in d. cap. 12. præscriptam, ut puta subdiaconatus ante 22. Annum, Diaconatus ante vigesimum quintum, qui autem dictos Ordines suscipiunt in annis 22. 23. & 25. inceptis, non possunt dici ordinati ante ætatem præscriptam, nam ly *ante*, ex vi nominis, excludit inchoationem temporis requisiti *Nazar. cap. 25. n. 116. ubi pro se allegat cap. cum in cunctis 7. de elect. §. Inferiora. ibi, nisi qui iam annum vigesimum quintum attigerint, quod cap. non censetur per Tridentinum abrogatum ubi suprà; & quamvis regulariter loquendo, tempus positum in accusativo, intelligatur de perfecto secundum communem intelligentiam Doctorum, hoc tamen fallit, quando versamur in favorabilibus, vel fortior ratio occurrit, ut in casu nostro; nam tempus requisitum ad suscipiendum Sacros Ordines in antiquis Canonibus, ponitur in ablativo, ut liquet in cap. *Generalem 3. de erat. & qualis. ordin. in Clem. ubi glossa in ver. in 18. dicit, quod sufficit, ut tempus præscriptum sit inceptum, & maxime ad favorem ordinum, Syl. ver. etas q. 2. n. 4.**

2. Ad quod item facit, quia in margine d. cap. nullus, 12. Conc. Trid. sess. 23. de refor. allegatur d. cap. *Generalem 3. de erat. & qualis. ordin.* quod tempus præscriptum ibi à Trident. est intelligendum de tempore incepto secundum antiqua iura, ut iura iuribus correspondant, & ius antiquum non ledatur.

Quaest. 19. Religiosi, Sacro Ordine ordinati, ante Tempora à jure stabilita, aut ante legitimam ætatem, in quas penas incidunt?

1. R. Espondeo, quod promoti ut suprà, sine Canonica dispensatione, sunt ipso jure suspensi ab Ordinum executione, & præsumentes durante suspensione in ordine suscepro ministrare, mox sunt irregulares, in qua solus Papa dispensat, ut constat ex Bulla Pii II. incip. *Inter ex Sacrorum Ordinum collatione*, edita anno Domini

De Regul. promovendis ad Ordines. Tract. III. 25

1451. & est septima inter Bullas ejusdem in Bull. Cherub.

2. Neque his obstat dicere, quod cum prædicta Bulla Pii II. sit pænalis, & loquatur expressè de Clericis, non extenditur ad Regulares; sicut Constitutio loquens solum de Regul. non comprehendit Clericos, quia Sixtus V. in alia sua Constit. incip. *Sanctum & salutare*, quæ in Bull. Cherub. est 91. inter Bull. ejusdem, illam extendit ad omnes Regulares, & liquet ibi, *quemcumque sacralorem, vel cuiusvis ordinis aut militie Regularem*, &c. & merito; quia licet quod alia, quam maxima sit differentia inter Clericos & Regulares, quando materia inter hos & illos est diversa; at quia materia Ordinum, æqualiter respicit Clericos & Monachos, non est dubitandum, quin Constitutio circumcærens Ordinum susceptionem, æquo modo efficiat Clericos Sæculares & Regulares. Unde illi & hi, nequeunt suscipere Sacros Ordines, extra tempora ante ætatem legitimam, & sine lictis dimissoriis, sine dispensatione Apostolica Rod. 10. 3. q. 23. ar. 6. & 8. ubi ad alia objecta re pondet.

Quest. 20. An Religiosus incurrat suspensionem, si per unam, aut duas horas ante legitimam ætatem, suscipiat Sacros Ordines?

1. **A**ffirmativè Navar. de at. & qual. ordin. consil. 6. in antiquis cui favent Diana, 2. p. Moral. tr. 16. Miscell. resolut. 29. & 5. p. resolut. 17. n. 7. & Lez. 1. p. sum. c. 14. n. 2. quia parvitas matæ non habet locum in ætate ad suscipiendum Sacros Ordines, & ex n. sequenter defectus unius diei; imminò unius horæ vitat actum, nec obstat illa Regula, *quod parum distat, nihil distare videtur*, quia fallit quando totum præceptum consistit in servanda integra materia; & patet de eo, qui nocte Jovis, statini post signum medietæ noctis ederet carnes, non enim excusaretur à violatione præcepti, ob parvitatem materiæ, & in rei veritate ordinatus, in casu posito, censetur ordinatus propè ætatem, non autem in legitima ætate, quæ necessariò ad minus debet esse incepta: nec est satis, ut sit propè, ut constet ex decis.

Quest. 21. An dies Bissextilis sit computandus in dicta ætate requisita ad suscipiendum Sacros Ordines?

1. **E**T dico quod sic: tum quia dies illa 25. anni bissextilis, est de integritate illius anni, ex quo est complementum solaris circuli, ut docent Covar. lib. 4. var. c. 18. Sanchez de Matrim. disp. 24. n. 18. & alii Doctores communiter, & colligitur ex cap. quod siens, de verb. signif. & ex l. 3. §. minore ff. de Minoribus, & l. cum bissextus, ff. de verb. signif. ubi duo dies, pro uno computantur; tum etiam, quia Anni, & dies taxati ab Ecclesia, ad suscipiendum ordines & peragendum similia, sunt computandi secundum ritum & usum Ecclesiæ, quæ negat Annum expletum esse, nisi dicatur bissexto Calend. id est, die 24. & 25. Februarii, ut ex multis ostendo, 10. 2. p. 4. prax. tract. 9. de Novis. q. 6. & docet Sanchez, in sum. lib. 4. cap. 35. n. 3. unde non approbo, quod dicit Pelluz. 10. 2. sui Manual. tr. 8. cap. 2. sect. 3. sub n. 170. in fin. quod scilicet in legitima ætate præscripta 2 Trid. ad suscipiendum Sacros Ordines, non sunt computandi dies Bissextiles: est enim hoc contra usum & praxim Ecclesiæ.

Donati Praxi Regulari Tomus III.

Quest. 22. Si Religiosus bona fide ante legitimam ætatem ordinetur, an det in suspensionem prædictam?

1. **N**egativè Navar. 10. 4. in cap. accepta, de restit. spol. opposit. 8. resol. n. 33. duciturque ex eo, quod dicta Constitutio Pii II. loquitur contra præsumentes; præsumptio autem includit scientiam, dolum & malitiam, ergo exclusio dolo & scientiæ, non est supradictæ suspensioni locus; quod dictum idem Navar. emolozat. in sum. cap. 25. n. 70. in fin. & repetit in Consil. 9. de temp. ordin. n. 3. in antiquis. ubi agit, de quibusdam ante ætatem ordinatis à quodam Protonotario Presbytero, dicente se ad id faciendum habere auctoritatem à Papa, qui sub dicto prætextu id publicè fecerat ferè annis 40.

2. Hanc Navar. opinionem sequuntur communiter Doctores maxime Rod. tom. 3. q. 23. ar. 11. cum suo comp. resol. 106. n. 10. Miranda tom. 1. Manual. quest. 39. ar. 6. in fin. Portell. in dub. ver. Ordines sacri, D. Ricc. 3. p. ar. Decif. Curia, decis. 183. & 4. par. dec. 90. qui pariter negant incurrere pœnas Bullæ Sixti V. incip. *Sanctum & salutare* edita contra malè promotos, Anno Domini 1583. quia redacta fuit à Clem. VIII. ad terminos Sacrorum Canonum dict. Constit. Pii II. & Concil. Trid. ut liquet in ejus Constitutione, quæ incipit *Romanum Pontificem decet*, & est 40. inter ejus Bullas in Bull. Cherub. ubi tamen præservat illam Constitutionem, quoad pœnas inflictas Simoniacis ordinatis & ordinantibus.

3. Non desinant tamen dicere, quod ista opinio Navar. præsupposito ejus fundamento, est certissima, quoad forum conscientie: verum tamen quoad forum fori non admittitur: tum quia non licet ignorare, quod communiter ab omnibus scitur; tum etiam, quia ignorantia crassa & affectata, à pœnis non excusat, sed dumtaxat invincibilis, quæ in casu nostro habere locum non potest; etenim si Religiosus iste, de quo agitur, interrogasset, prout tenebatur, sapientiores sui Ordinis, scivisset utique scienda; ad non errandum, prout scitè advertunt Euseb. de Visitat. lib. 2. c. 28. n. 37. Tolet. in sum. lib. 1. n. 47. & Flav. Cherub. Schol. 2. ad d. Bull. Sixti V.

4. Quibus adde, prædictum fundamentum Navar. non esse verum, nam Pius II. in dicta Bulla aliter loquitur contra suscipientes Ordines ante ætatem, extra tempora & sine dimissoriis, & aliter contra administrantes in susceptis: nam quoad suscipientes, non loquitur per illud verbum *presumo*, & liquet ibi ad aliquem ex facris ordinibus se fecerit promoveri, at contra administrantes loquitur per illud verbum, *presumo*; & liquet ibi, & si in huiusmodi suspensione durante, in eisdem Ordinibus ministrare presumpserit, eo ipso irregularitatem incurrat, hæc ibi, ex quibus benè vides, quod in ministrante in susceptis, exigitur temeritas ad incurrendum irregularitatem, non autem in suscipiente ante ætatem, ad suspensionem incurrendum; ut benè advertit Lez. 1. p. sum. c. 14. n. 4.

Quest. 23. An ordinatus malà fide ante legitimam ætatem, celebrando cum Episcopo ordinante, fiat irregularis?

1. **A**ffirmat Navar. in Consil. 4. de Cler. ex com. ministrant. quia celebrando cum Episcopo, exercet actum Ordinis cum suspensione, in quam incurrit suscipiendo Presbyteratum malà fide, & consequenter fit irregularis, juxta dictam Bullam Pii II.

2. Oppositum tamen, quod est de Jure veriùs, tenent multi, quibus adhærent Diana, 5. p. tr. 10. de suspensione, q. 37. §. notandum, & Lez. 1. p. sum. c. 14. n. 8. tum quia in illo

26 De Regul. promovend. ad Ordines. Tract. III.

illo tunc, quo prædictus Religiosus celebrat, cum Episcopo, ejus ordinatio nondum perfecta est, & consequenter nec suspensio censetur incurfa, nam actus ordinationis, non intelligitur completus usque ad finem Missæ, *Arula de Cens. 3. p. de suspensione, dispn. 5. Dub. 7. Suar. de Censur. disp. 31. sect. 1. n. 71. & Thef. de pænis Ecclæ. 2. p. ver. Ordines ante ætatem dimitt. 2. in fin. cum etiam, quia ita constat ex praxi Cancellariæ, quæ hujusmodi celebrationem non reputat irregularem, Suar. cu. loc. & Quarant. in sum. ver. ordo.*

3. Quod amplia ad subdiaconum, & Diaconum carentes Epistolam & Evangelium in d. Missa Episcopi, cum utrobique eadem ratio militet, *Peyr. tom. 1. in Constit. 1. jul. 2. §. 16. n. 23. not. 2. & D. Barbos. post Doctorum collect. in d. cap. 12. Conc. Trid. sess. 13. de reform. n. 7.*

Quæst. 24. An ordinatus ante legitimam ætatem, quem ad ætatem pervenerit, possit celebrare absque eo, quod absolvatur a suspensione incurfa?

1. **G**Ravis est ista quæstio, de qua acriter disceptant Doctores, tum autem aliorum placitis prætermisissis, dic; quod Religiosus prædictus, ubi attingit ætatem requisitam ad suscipiendum Sacros Ordines, ipso jure censetur restitutus; sic adeo, ut absque alia absolutione possit statim in Ordine suscepto ministrare, prout multis citatis docent *Sot. in 4. distn. 25. q. 1. ar. 2. in fin. Sayr. lib. 4. de Censuris. cap. 14. n. 15. Miranda tom. 2. Manual. q. 36. ar. 1. Sorbius in comp. ver. Ordines sacri, ver. item notandum, Peyr. 10.1. privul. Constit. 1. Pii II. §. 16. sub n. 21. Bordon. resol. 11. n. 28. Bonac. q. 2. de irregul. p. 4. n. 1. §. ex dicendis, Portell. in dub. ver. ord. sac. n. 12. Thef. de pæn. Eccl. 2. p. ver. Ordines ante ætatem legitimam c. 1. n. 1. Diana 3. p. tra. 4. de Sacram. resol. 182. §. notandum, & Lez. ver. irregularitas, n. 17. & moventur, tum quia censura proveniens ex defectu ætatis, non est proprie censura, sed impedimentum canonicum, seu defectus conditionis requisitæ, quæ adimpletæ nihil aliud exigit; tum etiam, quia dicta Bulla Pii II. non videtur inducere aliquod Jus novum, nisi in quantum apponit suspensionem ipso facto, quæ prius erat ferenda, ut in c. vel non est compos. de temp. ord. & c. 1. dist. 50. ergo est intelligenda secundum jura primæva, hoc est, ut quam ætatem à jure requisitam non habet, sit irregularis ad illos Ordines recipiendos; ergo adventu legitimæ ætate, cessat hujusmodi irregularitas seu canonicum impedimentum, absque aliquo alio superaddito.*

Quæst. 25. An Prælati Regularis possit subditum absolvere a suspensione contracta ob Ordinem susceptum ante ætatem, & cum illo dispensare, ut dicta dispensatione non obstante, possit in Ordine suscepto ministrare?

1. **Q**uod Prælati Regularis possit cum suo subdito dispensare in suspensione incurfa propter suspensionem Ordinum ante ætatem, constat ex decisio. 2. p. 3. tra. 11. q. 14. de potest. dispens. quæ item habent locum, & procedunt ad dispensandum, cum subdito super irregularitate contracta, propter exercitium habitum in Ordinibus male susceptis, dummodo delictum sit occultum, & firmus in foro Animæ, *Prælati in suo Candelabro, tra. 15. de Sacram. Ord. ut de temp. ord. n. 13. §. si autem, Portell. in dub. ver. Ordines sacri n. 14. §. an Prælati Regul. & Peyr. tom. 1. privul. in Constit. 1. jul. 11. §. 16. n. 31.*

2. Quod item Prælati Regularis nullatenus possit dispensare super ætate cum male promoti, ut scilicet sublatâ suspensione, exerceat actum Ordinis indebitè

suscepti, constat pariter ex ibidem decis. n. 6. ubi n. 8. dixi, quod si ita ordinatus sublatâ suspensione, per absolutionem ausus fuerit exercere suum munus, antequam allequatur ætatem, non solum peccat mortaliter, verum etiam incurrit irregularitatem, & videtur malè sentire de autoritate Romani Pontificis; undè ritè potest à S. Officio puniri: Quamobrem benè dicunt *Suar. 10. §. de censur. disp. 29. sect. 2. in fin. Portell. cu. loc. & Lez. in sum. verb. Ordines sacri, n. 15. quod ordinatus ante legitimam ætatem incurrit duas suspensiones, unam propter delictum, & aliam propter defectum ætatis; et si absolvitur à prima propter delictum, non idèò absolvitur ab alia propter defectum ætatis, quia hæc est perpetua, & non aliundè sanabilis, nisi per complementum ætatis, vel Papæ dispensationem; ac proinde absolutus à prima, non potest ministrare in illo Ordine indebitè suscepto, donec attingat ætatem, vel à D. Papa dispensetur: quod est valdè notandum, ne contingat errare.*

Quæst. 26. An Regulares possint sacris Ordinibus ordinari extra tempora a jure stabilita?

1. **S**uppono quod Ordines sacri de jure communi, conferendi sunt solum in Sabbatis Quatuor Temporum, aut Sabbato Sancto, aut Sabbato ante Dominicam Passionis, c. quotidie, & c. mlt. 75. dist. 8. c. de eo, de temp. ord. & c. ordinationes 8. Conc. Trid. sess. 23. de reform. nisi super hoc Papa dispenderit; *Synch. opus. lib. 7. c. 1. dub. 51. Franc. Leo in thesaur. fori Ecclæ. 1. p. c. 4. n. 20. Bonac. de Sacram. disp. 8. q. 1. p. 6. n. 1. ver. 1. & Aloys. Ruc. in dec. Curia Archiep. Neap. 4. p. dec. 93. ita ut nec per consuetudinem, contrarium induci possit, cap. 2. de temp. ordin. & resolvunt Quarant. in summa. Bull. ver. ordo, ver. ad secundum, & D. Ruc. cu. loc. dec. 43.*

2. Et quæro, an Regulares ad id habeant dispensationem à Papa? affirmative *Rod. tom. 3. q. 23. ar. 5. cum suo comp. resol. 106. n. 7. D. Aug. Barbos. in collect. ad c. 8. Trid. sess. 23. de reform. n. 4. & 2. p. de potest. Episc. alleg. 17. n. 16. P. Diana p. 3. tra. 1. 2. de dub. Regul. resol. 31. Portell. in dub. ver. ordin. sac. n. 4. ubi docet de praxi, & multis citatis Novar. in Luc. Regul. ver. Ordines, n. 10. & moventur ex multis privilegiis per eosdem relatis & in partim extensis, & præcipuè ex privilegio Eugenii IV. pro Benedictinis, Alexandri IV. pro Ordine Sancti Hieronymi, apud compendium mendicantium, dummodo tamen fiat Ordinum collatio in tribus Dominicis, vel in festis continuis, vel interpolatis: item ex privilegio, à Clem. VIII. concessio Patribus Congregationis S. Joannis Evangelistæ in Portugallia, quod propriis oculis se vidisse testatur Portell. cu. loc. item ex privilegio Gregorii XIII. concessio Patribus Jesuitis, incip. *Pium & utile*, quod est 25. inter Bullas ejusdem in Bull. Rodriguez, quo privilegio S. Papa præcipit Ordinariis, ut istos Religiosos Societatis, cum licentia suorum Superiorum ordinem, etiam extra tempora, in tribus festis continuis, & non servatis interstitiis, & absque ulla Ordinum functione, nec eos inquirant de canni, officii, & cæremoniis Ecclesiasticis, vel de proprii Ordinari licentia & Parochi approbatione invita, &c. ut melius est videre in dicta Bulla.*

Quibus jam dictis privilegiis fruuntur Mendicantes, & aliæ Religiones communicantes in privul. nec jam dicta privilegia sunt per Tridentinum revocata in d. c. 8. sess. 23. de reform. nec per illam Constitutionem Sixti V. incip. *Sanctum & salutare*, tum quia in d. Cap. Trident. nihil dicitur de prædictis privilegiis, ut etudicè advertit *Rod. cir. loc.* tum etiam quia ita Bulla Sixti V. edita contra male promotos fuit per Clement. VIII. reducta ad terminos Constit. Pii II. & Conc. Trid. ut dictum est suprà;

De Regul. promovendis ad Ordines. Tract. III. 27

Supra; tum item quia ad tollendum omne dubium id concessit Greg. XIII. prædictis Patribus Societatis Jesu, & Clem. VIII. in Portugallia, quod item extenditur ad omnes communicantes cum illis in privi. tum denique, quia privilegia Mendicantium, & præcipue Minorum fuerunt confirmata à Clem. VIII. cum illa clausula, *Moen proprio, & ex certa scientia*, quæ clausula habet vim innovandi concessionem & indulta à S. Sede Apostolica revocata, ut dixi in tract. de clausul. privi. ergo non est amplius de hac potestate dubitandum.

3. Sed quia hæc dispensationes magnam causam possulant, & illustissimi locorum Ordinarii timent extrâ tempora Regularibus sacros Ordines conferre, hoc in tempore minime prædicantur, & sic recesserunt ab usu, ad quod vide, quæ dicit Mirand. 10.1. Manual. q. 38. ar. 4. in concl.

Quæst. 27. An Regulares possint una & eadem die duos sacros Ordines suscipere, sine dispensatione Papæ?

1. **N**egative Sylv. ver. ordo 2. q. 7. & est decisio c. lueras 13. de tempor. ordinant. ubi tam Episcopus confers, quàm suscipiens duos Ordines sacros, uno die, vel duobus, continuato jejuniu, suspenduntur hi ab executione Ordinum; ille yerd à potestate conferendi, ibi præsumit, itaque Bonus. Episcopum (ut puniatur in quo deliquit) collatione Ordinum, Diaconi scilicet & Presbyteri: alterum vero ab executione officii Sacerdotalis, jandiu volumus: suere suspensio de illis aliter disponamus.

2. Idipsum tenentur decisum in c. de lectis 15. eod. tit. ubi glossa in verb. nostram, aut quod solus Papa super hoc dispensat.

3. Neque his obstat dicere, quod Regulares habent ad hoc privilegium Eugenii IV. concessum Monachis S. Benedicti, presentibus & futuris ut omnes, etiam sacros Ordines, una & eadem die suscipere possint, & quilibet Episcopus illos sibi conferre; quia tam dictum privilegium, quàm omnia alia similia, fuerunt per Conc. Trident. revocata, sess. 23. cap. 13. de refor. ibi, duo sacri Ordines, non eodem die etiam Regularibus conferantur: privilegium ac indultus quibusvis concessis, non obstantibus quibusvis.

4. Dixi sacros Ordines, nam loquendo de minoribus, integrum est Episcopo, ex rationabili causa, una & eadem die, uni personæ, seu variis servandis, omnes minores ordines conferre, ut dicit glossa in c. de eo, 3. de temp. ordinat. ver. ad minores, quod colligitur ex textu indefinite loquente, ibi, licetum est Episcopo, Dominicus & alius solutus diebus, unum aut duos ad minores Ordines promovere, & sequitur Sylv. in loc. ubi dicit, quod Episcopus non potest minores simul cum Subdiaconatu conferre, sine licentia Papæ; secus si scienter aliter faciat, debet deponi; si autem ignoranter, debet privata potestate conferendi talem Ordinem; ad quod allegat cap. qui in aliquo 51. dist. & multa alia jura.

5. Nec dicitur, quod etiam Ordines minores gradatim suscipiendi sunt; & quod promovendus prius se debet exercere in suscepto, antequam ad alium ascendat, & quod consequenter, etiam ad Ordines minores observanda sunt interstitia, seu spatia & intervalla hæc in reâ jure statuta, ad quod facit cap. 11. Trid. sess. 23. de refor. ibi, per temporum interstitia; quia prædicta intelliguntur regulariter loquendo: nam ex rationabili causa, in prædictis interstitiis potest Episcopus dispensare; ut etiam dicitur in d. cap. Trid. ibi Nisi necessitas, aut Ecclesie utilitas, iudicio Episcopi aliud exposcatur, Ugo. de potest. Episcopi. c. 26. §. 27. n. 4. Mascardus lib. 3. c. 2. n. 13. D. Barbosa. alleg. 11. n. 14. Navar. in sum. c. 23. m. 71. & D. Rec. 1. p. præf. decis. 561. in aut. n. 3. & 2. p. refel. 273. ubi docet de testis, in quibus

Donatus Præx Regulari Tomus III.

conferendi sunt Ordines minores; & ibidem refel. 274. ubi ex multis ostendit, quod Episcopus potest in ejus domo conferre minores Ordines.

Quæst. 28. Si Regularis sacros Ordines suscipiat, prætermisiss interstitiis sine licentia Papæ, an incidas in aliquam suspensionem vel irregularitatem?

1. **N**egative Zerol. 2. p. præf. Episc. ver. ordo §. 10. vers. an qui, & Portell. 3. p. casu. 40. n. 1. & merito, quia licet Trid. sess. 23. c. 13. & 14. præcipiat servari interstitia: adhuc tamen nullam penam suspensionis, aut irregularitatis imponit contra transgressores, ut ibidem est videre; & additur, quod Regulares ex privilegio Greg. XIII. incip. Pium & utile Societatis Parvis, seu Jesuitis concessio, & ad alios extenso, possunt prætermisiss interstitiis sacros Ordines suscipere.

2. Et quamvis in dicto privilegio Greg. XIII. concessio Societati, dicatur, Ne alia Religionis illi antantur, seu possent uti, prædicta tamen clausula non potest aliis nocere, per cautula, quæ dico 10. p. 1. ar. 7. q. 3. de communicat. privi. & eo maxime, quia Gregor. XIV. tam Cisterciensibus, quàm Cruciferis concessit privilegia omnium Ordinum, & in specie, quæ sunt prædictæ Societatis.

3. Neque his potest obflare Constitutio Sixti V. incip. Ad Romanum Pontificem, qui ordinati, prætermisiss interstitiis, suspenduntur ab exercicio Ordinis suscepti, suspensione relevata Papæ; quia fuit per Clem. VIII. sua Constit. incip. Romanum Pontificem decet reducta ad terminos Sacrorum Canonum, Constit. Pii II. & S. Conc. Trid. ut sæpe dictum est supra.

Quæst. 29. Dispensare in dictis interstitiis, an pertineat ad Prælatum Regularem, respectu sui Subditi?

1. **E**T dico quod non: sed spectat ad Dom. Episcopum ordinantem, ut colligitur ex Trid. sess. 23. c. 11. ubi agens de minoribus Ordinibus, postquam dixit, quod per temporum interstitia Ordines conferantur, subdit, Nisi aliud Episcopo magis expedire videretur; ex quibus verbis clare apparet, quod interstitiorum dispensatio committitur Episcopo iudicio; ad idem faciunt illa verba subsequencia: Nisi necessitas, aut Ecclesie utilitas iudicio Episcopi aliud exposcatur. Idipsum dicitur infra c. 13. loquendo de Diaconatu.

2. Et quamvis in expressis non detur locus conjecturis, adhuc tamen Sac. Cong. ad evitandum omnem scrupulum, declaravit remissionem interstitiorum, etiam quoad Regulares, ex causis tamen à Concilio expressis, faciendam, petnere ad Episcopum ordinantem, cum tamen hac dere deberet quoad causas, stare iudicio ac testationi Superioris Regularis ordinandis; & referunt Eminent. Bellar. in observ. doctrina ad d. c. 11. Trid. sess. 23. de refor. ver. iudicio Episcopi, Steph. Quaranta in sum. Bull. ver. Ordines sacri, D. Genuens. in sum. præf. Neapol. c. 83. sub n. 2. §. notandum in noviss. Passor. in suo comp. privi. fol. mihi 22. qui de hac re Sac. Congreg. consultuit. D. Ricc. 1. p. præf. dec. 561. n. 5. in 1. edit. & Mirand. tom. 1. Manual. qu. 38. ar. 7.

3. Exinde collige, quod cum Prælati Regulares mittunt suos subditos ad Ordines suscipiendos in literis dimissoriis si indigeant, tenentur D. Episcopum ordinantem rogare, ut super interstitiis dignetur dispensare, ob tuz Ecclesie necessitates & unitatem, utpote, quia Sacerdotibus indigent, ad hoc, ut Ecclesie serviant, & onenbus Millarum satisficiant.

28 De Regul. promovendis ad Ordines. Tract. III.

Quaest. 30. Regularis promotus per saltum, an sit ipso facto suspensus vel irregularis?

1. **I**lle dicitur per saltum promotus, qui uno ordine minore, vel duobus omnibus accipit majores, vel uno ex majoribus praetermissis, accipit alium superiorem.

2. Et quod ille sit ordinarius, sit ipso jure suspensus ab exercitio ordinis sic male suscepti tantum, nec possit ulterius promoveri, nisi cum eo dispensetur, prout habetur expressè in c. *in a. unic. de Clerico per saltum promotus*, & in c. *qui p. 14. Trid. sess. 23. de reform.* ibi, cum promotus per saltum, si non ministraverint, Episcopi ex legitima causa possit dispensare, & docent Navar. c. 27. n. 242. Suar. tom. 5. de cens. disp. 31. sect. 1. n. 45. & po. Doctorum collectaneum D. Barbes. alleg. 47. n. 1.

3. Si autem in male suscepto ministraverit, est irregularis, & solus Papa potest cum illo dispensare, Sayr. lib. 7. c. 10. n. 39. & Layman, lib. 5. de sac. ord. c. 10. n. 9. & tenetur sub mortali supplere id quod sibi deest, ut expressè dicitur in cap. *sua de Clerico per saltum promotus*, ibi, ipsum in Diaconum ordinare procures, & docent Navar. in Conf. 9. de temp. ordinis. n. 4. in antiq. Henriquez tom. 2. sum. lib. 1. c. 6. n. 3. Portell. 3. par. casu 41. n. 3. ad 2. g. multas citatis Thef. de panis Eccles. ver. ordines per saltum recepti c. 13. ubi in fine advertit, quod cum promotus per saltum, Sac. Penitentiaria non dispensat, nisi quando in occultis periculum adesset gravium scandalorum: nisi dispensaret, & tunc concedit literas ad effectum omnium ordinem recipiendi à quocunque Catholico Antifite, etiam extra tempora, etiam non servatis interdictis, & absque Dimissis proprii Praelati.

Quaest. 31. Ordinatus ordinibus sacris, omisa tamen prima tonsura & omnibus minoribus, an suscipiat characterem sacrorum ordinum?

1. **A**ffirmative glossa in d. *in a. unic. de Clerico per saltum promotus*, in ver. de Misericordia, licet enim ordo superior recipi non debeat ante inferiores; si tamen recipiatur, factum tenet Suar. de Baptis. disp. 11. sect. 3. §. 3. de characterem, nec dices, quod ordines minores sunt porta ad alios ordines sacros, sicut Baptismus ad cetera Sacramenta, & consequenter sicut carens Baptismo nullum verum suscipit Sacramentum: ita carens minoribus ordinibus, nullum ordinem sacrum verum recipiet, quia falleris in praesupposito, non enim minores ordines sic sunt porta ad majores, sicut Baptismus est porta ceterorum Sacramentorum, quia hoc in nullo textu Juris Canonici reperitur expressum, prout gravissimi Doctores testantur, quos allegat, & sequitur Portell. 3. par. casu 41. n. 1.

Quaest. 32. Conversi Religiosi laici, an possint sine licentia Papae ordines suscipere?

1. **Q**uod praedicti Religiosi laici, sine speciali licentia Papae, nequeant ad ordines promoveti, constat ex Decretis Clem. VIII. editis pro inlit. Novitiorum, approbatis à Sac. Congreg. jussu Urb. VIII. de quibus late tom. 2. p. 4. tra. 1. c. 9. §. 15. de Conversis; & fuit merito ita decretum; tum quia praedicti, ratione status assumpti incompotibiles cum statu & ordine Clericali censentur irregulares, ad quod facit cap. *infames*, 6. q. 1. ubi qui Curiae servant Clericorum, tali scilicet servituti addicti non possunt promoveri, cap. 1. & 2. disp. 54. tum etiam, quia sicut in illos ratione iuramenti praestiti & assumpti muneris, non potest ad ordines promoveri: ita nec laicus Religiosus, ratione status assumpti, potest ordinibus insigniri, seu initiari.

2. Nec potest superior Praelatus dispensare, sed solus Summus Pontifex, ut dixi in loc. nam quoad hoc vacante Praelatorum privilegia; quamobrem Religiosi laici, sine licentia Papae promoti, erunt ejiciendi à statu Clericali, & in ordinem laicorum redigendi & puniendi, ut male ad ordines Clericales promoti, ut constat ex Bulla Leon. X. quam in partem extendit, Rod. tom. 1. g. 42. ar. 19. cum suo comp. resol. 86. nu. 3. in fin. & Portell. in dub. ver. *Flora Canonica* nu. 4.

Quaest. 33. Religiosus Apostata, si in sua apostasia ordines suscipiat: in quas penas dat?

1. **D**e penis apostatarum, & maxime suscipientium ordines in apostasia, late dixi, tom. 1. p. 2. tra. 6. g. 20. & 21. de apostatis, & tom. 2. p. 4. ar. 1. de conversis, de quibus etiam sunt legendi Collectores privileg. ver. laici fratres, n. 4. ver. demum. Sanchez lib. 6. ad Decal. cap. 3. Suar. tom. 4. de Relig. lib. 3. c. 1. & Thef. de penis Eccles. ver. apostasia, c. 2. quia de re multa dicunt notatu dignissima.

Quaest. 34. Abbas exemptus, an possit suis subditis primam tonsuram, & minores ordines conferre?

1. **E**T dico quod sic; etiam si non sit benedictus; dummodo tamen sit Sacerdos, & Jus habeat deferendi Mitram & Baculum, ut expressè dicitur in c. *quoniam*, disp. 69. cum contingat de atar. & qualis. & c. Abbas de privil. nu. 6. & est manifesta decisio cap. 10. Trid. sess. 23. de reform. ubi textus sic loquitur.

2. Abbatibus ac aliis quibuscunque, quatinus exemptis, non liceat imponere intra fines aliorum Diocesis consistens, etiam si nullum Diocesis, vel exempti esse dicantur, cuicumque, qui Regularis subditus sibi non sit; tonsuram; vel minores ordines conferre: nec ipsi Abbates, & alii exempti, aut Collegia, vel Capitula quacunque, etiam Ecclesiarum Cathedralium, literas Dimissorias aliquibus Clericis sacularibus ut ab aliis ordinentur, concedant: sed horum omnium ordinatio, servatis omnibus, quae in huius Sanctae Synodi Decretis continentur ad Episcopos, intra quorum Diocesis sint existant, pertineant; non obstantibus quibusvis privilegiis, prescriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Haec ibi, interque notat ly. qui Regularis subditus sibi non sit.

3. Quia licet quis possit esse subditus Episcopi, ratione domicilii, aut ratione originis vel beneficii adepti; hoc tamen non sufficit ad effectum recipiendi dictos ordines ab Abbatibus, ad praescriptum Trid. sed exigitur ut sit subditus Regulari, hoc est, de Regula Abbae ordinantis, & professus, ut multis allegatis attestantur Atiranda to. 1. Manual. g. 38. ar. 9. Naldus ver. Abbas, nu. 3. & D. Ruc. 4. p. prax. de potest. Abbas. resol. 579. & fiver Navar. conf. 22. de temp. ordin. in antiq. ubi ex dict. textu Trident. colligit, Abbates exemptos esse ordinarios suorum subditorum Regularium, ad quos pertinet subditos ordinare, vel eis Dimissorias concedere.

Quaest. 39. An Abbas praedictus valeat Regularibus sibi non subditis, praefatos ordines conferre habentibus tamen dimissorias sui Praelati?

1. **A**ffirmative Stephanus Quaranta, ver. ordo, in fine, ver. Abbates, Azor. 1. p. instu. Moral. lib. 2. cap. 20. g. 7. Cardin. Bellar. in observat. Doctrinae ad cap. 10. Trid. sess. 23. de reform. ver. Abbates Regulares, Garanus ver. Abbas, n. 34. Tambur. de iur. Abbatum, disp. 2. som. 2. g. 7. Lez. ver. Ordines sacri, n. 10 Thef. de penis Eccles. p. prax. ver. Ordines collati ab Abbate c. 21. & alii plures per eodem allegati: dummodo tamen Abbas sit Sacerdos, solemnem benedictione benedictus, & Jus habeat ferendi Bacu-

De Regul. promovendis ad Ordines. Tract. III. 29

Barbaf. & Mirand. & movetur, cum quia licet Epifcopus in Diccelfi, potelt aliud conferre ordines in aliena Diccelfi, de confenfum Epifcopi Loc. 3. ita & Abbas prædictus de confenfum dimittemum ad eum, cum utrobique eadem fit ratio, utpote authoritas in ordinando. & voluntas Superiorum in ordinando; tum etiam quia licet plures à S. Congreg. deiffim. ut liquet ex eisdem declarationibus, quas per extenfum referunt *Quaranta*, & *D. Bellarmin.*

2. Quod obitum tenent, quod est de iure verum, tenent eruditiffimi Doctores, & præfentim Lud. Miranda, 10. 1. q. 18. ar. 9. *concluf. 2.* Hier. Rod. in *fua comp. refolut.* 1. n. 21. D. Rec. 4. p. præf. de poteltate Abbatis, folio 578. Campan. in *diver. Jur. Civ. Rubr. 6. cap. 2. n. 7.* D. Barbaf. in *colle. ad d. cap. 10. Trid. feff. 23. de refor. multis cit. n. 4. Na du ver. Abbas n. 1. Joan. Mura Nevu. in præf. Jur. n. 1. Pontif. *concluf.* alias 205. *lib. 1. de ordinibus. n. 1.* ubi latè de poteltate Abbatis, & de opinione contraria, item in *fua lucra in Remarum, ver. ordo.* ducunturque ex multis. Primò ex De. reto cap. 10. Trid. feff. 23. de refor. quo prohibetur hujusmodi Abbates, cuicum conferre Ordines, qui Regularis fubditus fibi non lit, ut conftit ex textu, à quo colligunt, duo copulanvè requiri ad hoc, ut Abbas pollit conferre dictos Ordines: primum, ut promovendus fit ipfi Abbati fubditus: Secundum, quod fit Regularis; hoc est, Profellus ejufdem Regulæ Abbatis ordinantis, quorum uno deficiente, deficit poteltas ipfius Abbatis ad conferendum prædictos minores ordines.*

3. Hinc plura inferunt: Primò Abbates antè dictos non poffe conferre Ordines alijs fubditis: etiam fi fuper eos habeant & exerceant ordinariam & Ecclefiafticam jurisdictionem, quia licet hi, ut fupponitur, fint fubditi (sunt tamen fubditi Regulares, fed faculares & laici).

4. Secundò, non poffe ordinare Regulares Profellus alterius Regulæ, quia hi non funt fubditi Regularis ipfius Abbatis ordinantis: nec quidem per dimiffionem à fuis fuperioribus, obicitas fiunt fubditi, & Profelli de Regulæ Abbatis ordinantis. Tertiò, nec poffe ordinare proprie Nuncios, quia hi, ut dictum est fuprà, non funt vere in Regularibus.

5. Quarto inferunt, privilegia concessa Abbatibus, per cap. *quantum diffin. 69. q. 1. cum contingat, & qual. & cap. Abbat. de priv. l. 16.* quibus antiquis multa poterant, etiam quoad extraneos, hodie per Conc. Trid. ubi fuprà, limitata esse ad folos profellus fibi fubditos & non alios.

6. Nec non movetur ex Decif. Rotæ Romanæ laudatæ & approbatæ à Clem. VIII. quam authenticè refert *Seraph. de off. 82. p. 1.* quam etiam refert *D. Barbaf. allegat. 3. num. 11.*

7. Movetur item ex refponfo à Sac. Congreg. Emin. Purpuratorum, de anno Domini 1593. fub die 3. Novembris, dato Illustiffimo Epifcopo Eugulino, quod refert Campan. in *diverforio cit. loc.*

8. Tum item, quia fic eadem Sacra Congregatio Cardin. fub die 27. Januarii, 1631. in facti contingencia declaravit, nempe Thomam Camplenf. promotum ab Abbate de Carropoli, Ordinis Cæleftini, cum literis dimiffionibus Vicarii Generalis Camplenf. eidem Abbati datus, esse malè promotum, atque ideo indigere novo promotione, quam declarationem authenticè refert *D. Barbaf. de iure Ecclef. univ. lib. 5. ca. 33. n. 16. & Novu. cu. 10. lucerna*, ubi fubnectitur aliam declarationem Sac. Congregat. Emin. Card. Conc. Trid. interpretum, editam fub die 8. Maii, 1627. qua dicitur, quod *fi Abbas ceffante privilegio, aliquem tamen avertit, ut talis de novo conforandus venit.*

9. Tum tandem, quia noviffimè eadem Sac. Congregatio *Præf. Regularis Tomi. III.*

greg. Emin. Card. Conc. Trid. inter quos non in una Cætanenfi die 23. Novembris 1541. inter quos patet inordinatè, ore & fcriptis, ac rationibus hinc inde adductis, mature perpenfis, fic refpondit:

Sacra Congregatio confuit improbata opinio, quod Abbates Regulares etiam Benedictini Congregationis, vel Cætanenfi, seu alterius Congregationis, vel Ordinis, non finit: habentes etiam fupra Epifcopalia seu quafi Epifcopalia, n. 1. & 2. Mira & Barili & bene dicendi ac ftilitatem primam confuram, Minorique Ordines, non poffe, & tam primam confuram, & alios Minoris Ordines, ut fuis fubditis Regularibus conferre, non autem Regularibus alterius Congregationis, Ordinis vel Inftituti, etiam fi habeant literas dimiffionis fuperiorum Regularium, & confenfum ordinantium, ultra quorum Dilectiffimum fines, ipfi Regularis ordinandi, & multo magis perfonis facularibus etiam habentibus literas Dimiffionis à fuis Ordinibus, ac propterea inibi Archiepifcopi, Epifcopi & alios Prælatos inferioribus, tam fuperioribus Regularibus, ut in finem concedere non audeant, per illas literas Dimiffionis hujusmodi Abbates auctoritate abiftis recipi, quod si fecerint, & inordinatè, quoniam dantes, à Collatione ordinum in fententia poe remaneant, præter alias penas arbitrio eundem Sac. Congreg. prefcriptas, quam declarationem Sanctiffimi D. 18. die 17. Januarii 1642. ad fe cum rationibus replum approbatæ, & innotabiliter obferuari iuffit. Petrus Alberti Card. de R. rapha, Francifcus Paulinus Sac. Congreg. Secretarius, cumque per extenfum, ut patet, refert *D. Bellarmin. P. Locana in fua Confilio 22. fub n. 26. & 27. p. 1. Cætanenfi, folio 168.* huius ergo ftantibus non est an poffit aliquis iniquilocus; fed dignitate ad prociandum, & ad conqueffum à S. Sedenova & valida privilegia, cum patentes maneat omnino extincta.

Ques. 36. An PP. Dominicani poffint fua fubditis primam confuram, ac Minores Ordines conferre, ficut poffunt & valent in fideles, ad unitatem fides converfos, charactere Clericali infignire?

1. **Q**uestio hæc unum fupponit, & aliud quaerit. fupponit enim Privilegium Nicolai III. necnon *Terræ Sanctorum*; huius est dictus Petrus in præfatis in Terris infidelium & Hæreticorum, & cum eis communicare, & baptizare, & ad fidem recipere Infideles, eofque ad unitatem fides receptos, charactere clericali infignire; ut melius est videre in dicto Privilegio, quod per extenfum habetur in Bull. Romanæ inter Bullas ejufdem Pontificis, & liquet ibi, & per hanc extenfum, *aggregatos poffint infignire charactere Clericali, &c.*

2. Et quaerit, an antedicti Dominici, ut iure dicti Privilegii poffint fratres fui Ordinis, Minoribus Ordinibus infignire? & dico, quod non, quia d. Pontif. non fuit Dominicanis indultum ad fua in fuis Religiofis, & utilitatem Profellorum ipfius Ordinis, & utilitatem converfionum ad Sanctam fidem, in quibus Ordinibus Orientis, de quibus expresse Papa in præfatis Bullis, ergo nequit extendi ultra finem. Quia & ad non converfos ad fidem: quod aliquando Privilegia, Recepta, & alia fimilia, ad ea tantum non extenduntur, quibus cognitum est, ff. de p. l. nec Præf. f. de Reg. l. 1. in finibus cum Aquila, & ita intentio concedendi, confideranda est.

3. Nec poffit argui, quod licet illi in poteltate facere, ex toto Privilegio Abbatis Monachorum, ob communicationis Privilegium, tum quia Privilegia Abbatis Monachorum funt perfonalia, & propria, &

moti ad perpetuam, & ob id non beneficium conferret. de hoc p. 10, quia per titulum de servitium, & collationem in hoc casu, dimittitur censetur subditus Episcopi, & sit de beneficiis. Unde requiritur necessitas collatio beneficii, ut si similes non intelligat, ut dicitur in *Rota Romana* dec. 731. in p. 1. & in l. 1. quoniam rebus *Cord. Br. ad d. 9. Trid. ubi* oblectavit dicitur, ut verbo *Episcopi*, in fin. significat, quod dicitur. Quoniam, quod scilicet subditus qui dicitur, ratione originis, beneficii, & domus, & est communis sententia Doctorum, quos allegat, & sequitur *Anselmus in sum. de Cris. D. Joann. Bapt. de Theol. in suppl. ver. de sp. s. ver. Cris. Neap. & p. 3. Cito Oriundus, & am. 2. comp. vers. Cris. Neap. p. 1. & Egmont. tom. 1. p. 4. tr. 1. 6. de priv. l. 1. Novat. g. 1. m. 1. & 19.*

3. Quod autem huiusmodi habitationis domicilium contrahatur animo habitandi perpetuo in loco, & non ex diuturna temporis mansione, docet *Panor. in c. nullus de Paroch. ubi* dicit, quod in iuribus Diocesis spectamus domicilium, & non habitationem: Unde quoad Sacramenta necessaria, Episcopus studii, et iuxta comp. petens, sed non quoad voluntaria, ex quo infert, quod Scholam non potest promoveri ad ordines in loco studii, sine licentia sui Episcopi, nam licet in loco studii habeat habitationem, non tamen domicilium, ut dicitur in l. 2. c. de incol. lib. 13. & sequitur *Rosell. ver. domicilium.*

4. Animus autem habitandi alicubi perpetuo, multis modis potest attendi, ut si sibi se transtulit cum majori parte fortunatum, si ibi contraxit, & solvat Regia focularia, seu fiscalia, ibi erit habitus, & similia, quae indicant animum sibi perpetuo habitandi.

5. Quia oper in casu posito illustris Episcopus contrahit domicilium, ubi sibi per summariam informationem consistit, praefatum alienigenam domicilium in sua Diocesi contraxisse, potest ordinare, ceteris tamen servatis, & si alius sit idoneus.

Quaest. 1. Promotus ad sacros ordines, ante aetatem extra tempora, & absque dimissionis, quod suspensiones incurrit?

1. **R**espondeo *P. Nazar. conf. ult. de corpore mortui*, cui tamen *Naldus ver. suspensio*, nu. 6. & *Henr. da suspensio*, c. 32. dicens, quod tot suspensiones incurrit, quot ordines suscipit; & colligitur ex Constitut. Pii II. incip. *Cum ex sacrorum*, & quae quippe Constitutio ad eam nostram est omnino videnda.

Quaest. 2. Suspensio ab ordine superiore, an includat suspensionem ab ordine minori?

1. **N**egative *Henr. loc. cit. de suspensione*, §. solet, ubi dicit, quod totum oppositum est dicendum; quod scilicet suspensus ab ordine minori, tanquam fundamentum, censetur suspensus a maiorem secum, ut dicitur, qui dicitur quod qui suspensus a exercitio Subdiaconatus, potest facere, et enim ordo Subdiaconatus intrinsece clauditur in ordine Presbyteratus, ergo ne lateamur repugnantia, dicendum est, quod cum interdicitur minus officium, non potest accedere ad majus, sed est converso, *Naldus ver. suspensio*, n. 3.

2. Bene verum est, quod suspensus a minori ordinatur majori, non exinde efficitur irregularis: peccabit tamen utens tali ordine, propter indecentiam, quae sola sufficit ad constituendum peccatum, cum irrationale sit, ut suspensus a minori ordine, accedat ad exercitium majoris, non propterea incurrit irregularitatem, cum hoc in iure expressum non invenitur, & irregularitas non incurritur, nisi in casibus a iure expressis, ut ex multis ostendit *Sayr. de censuris*, c. 1. de *suspensione*, n. 3. & est communis. Ceterum autem in iuribus gentium dubia, vide apud praefatos auctores.

TRACTATUS QUARTUS.

DE REGUL. CONFESSAR. SÆCULARIUM.

Quaest. 1. An Regularis possit secularium Confessiones Sacramentales excipere?

1. **R**espondeo posse: dummodò tamen sit Sacerdos, & ab Episcopo loci Jurisdictionem habeat, juxta infra scriptum. Decretum Sac. Conc. Trid. cap. 13. sess. 23. *Di. xi dummodò sit Sacerdos*; quia licet nullatenus potest Sacramentum Pœnitentiae administrare. Unde si auderet un Sacerdos absolvere, non solum ipsa absolutio esset nulla, irrita, & vana, ex defectu auctoritatis in absolvente: verum etiam ipsemet absolvens foret irregularis ex literis de Clerico non ordinato; accuat un hæretici punibilis ex recentioribus Constitutionibus Sacrorum Pontificum allegatis in Tract. de Confess. Moralium g. 3. Non tamen nego, quominus in casu extremo necessitatis Confessio fieri possit laico; non quidem sacramentaliter, ob prædicta: sed ad placandam iram Dei, & ad redimendum aliquam partem pœnitentiae, peccatis detur; ad textum cap. qui vult consueti, l. de pœnit. dist. 6. ad quod vide quæ de eo in d. c. qu. 3.

2. Tenor verò præfati Decreti Sac. Conc. Trid. talis est. *Quamvis Presbyteri in sua ordinatione a peccatis absolvi potestatem accipiunt. decernit tamen Sanctus Synodus, nullum etiam Regularem, posse confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idem emitti deputari: nisi aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopo per examen si aliter videbitur esse necessarium, aut alias idoneis iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat, proutque consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus.* Hæc ibi.

Quaest. 2. An Tridentinum, ubi supra, comprehendat Priores, Guardianos, & similes?

1. **E**t dico, quod sic: ducorque, tum quia licet Concil. Trid. ubi supra, non exigit dict. licetiam ab habentibus Parochiale beneficium: adhuc tamen Prælati præfatorum Regularium, non est beneficium Parochiale secularium, quod possit a Trident. ubi supra. Etiam de substantia approbationis ad absolvendum, est, ut habeat subditos laicales, quod non potest dici de Prælati Regularium, iuxta etiam, quæ Trident. c. 1. loc. nul.

committere, sine expressa approbatione Episcopi. Quia ei refilist *Trid. cu. loc.* potest tamen ex rationabili causa, aliorum Sacramentorum vices suas alii confectari Sacerdoti sui ordinis commendare, quia non habet in hoc iuris resistentiam, & favet *Fagnan. in 2. præcep. Eccles. lib. 7. c. 2. nu. 43.*

Quæst. 7. An Confessarii Regulares, de sola licentia sui Prælati, & sine licentia Episcopi loci, possint audire confessiones secularium familiarum, existentium intra septa Monasterii?

1. **A**ffirmant Joann. Crucius de statu Relig. lib. 2. c. 6. dub. 1. Peyr. tom. 1. præv. Minim. in Confess. 1. in li. II. §. 15. nu. 12. Cespedes de exempt. Regul. cap. 6. dub. 125. nu. 4. & sequitur probabiliter *Lez. p. 2. summa c. 16. nu. 16.* loquendo tamen de secularibus familiaribus, qui sunt verè de familia Regularium, & eorum commensales. Et moventur tum ex *Clem. Religiosi §. præv. & excess. privilegiat.* ubi sub pœna excommunicationis prohibentur Regulares laicis administrare Sacramenta, sine speciali licentia loci Ordinarii: exceptis tamen illis, quibus ab Apostolica Sede concessum est, familiaribus suis domesticis ministrare, ut constat ex *§. sanè Religiosi illis, &c.* sed dicti Regulares habent ad hoc privilegium à Sancta Sede sibi concessum; etenim ita concessit Augustinianus Innoc. VI. Bull. 1. & Carmelitis Sixtus IV. Bull. 37. & Minimus Leo X. Bull. 41. quæ privilegia per extensum referunt *Peyr. & Cespedes cit. loc.* tum etiam ex *Trid. sess. 24. c. 11. de reformat. cap. 1. quoniam privilegia, & exemptiones, ubi præfacta privilegia non fuerint extincta, ut quidam male putarunt, sed fuerint moderata, ut hi familiares gaudeant privilegiis Regularium, etiam quoad exemptionem ab Ordinario: dummodo tamen morentur intra septa, actualiter serviant Religiosis, & sub Prælatorum obedientia vivant; aliter foris stantes subijciuntur visitationi, ac correctioni Episcopi loci, ut docet Crucius cit. loc. c. 5. dub. 4. concl. 1. & liquet in textu, ibi, ipsi Ordinarii, tanquam Apostolica Sedis Delegati, subiecti existant, exceptis tamen iis qui prædictis locis, aut multis aliis servant, & intra eorum septa ac domos resident, subque eorum obedientia (supple servit) vivunt, &c. non enim textus potest intelligi de obedientia Religiosa, quia servitores sæculares, cum non sint verè persone Religiosæ, & professionem Religiosam minimè fecerint, non possunt obligari ad obedientiam Religiosam, sed ad obedientiam servilem; hoc est ad exequendum servitia, & obsequia sibi inposita; tum item moventur ex quadam declaratione Emin. Cardin. edita die 14. Augusti 1568. quæ tempore Greg. XIII. consultata in dubio præposito, respondet sub his verbis.*

1. Sacra Congregatio censuit, prædictos Religiosos audire posse confessiones secularium qui sunt de sua familia, & continui commensales: non tamen eorum, qui servant in eorum Monasteriis, &c. & referunt per extensum noster Crucius cit. loc. D. Barbosa in Coll. Bull. ver. Confessarius 1. ad finem, & alleg. 25. n. 65. Rodrig. tom. 2. bull. in Bull. Greg. XIII. in fine, Peyr. Lez. & Cespedes ubi supra.

3. Nec obstat, quod non refertur authenticè, ut oportet, quia satis est, quod fit de iure communi infra citando, & bullis prædictis, & infra dicendis; ex quibus collige, duo genera familiarum repetiri in Monasteriis, unum illorum, qui sunt de familia, hoc est, eorum, qui ordinariè habitant, vivunt, comedunt, bibunt, & dormiunt in Monasteriis, itaque sub obedientia servili Prælatorum Monasterii, portantque amicum, seu vestimentum ejusdem coloris, quo utuntur professi Monasterii, cui actu servant, ut sunt Terrenarii, & oblati, seu Donati Sancti Dominici, & Sancti Francisci, qui licet non sint

professi, adhuc tamen ibi sunt de familia; hoc est, viventes, habitantes, & obediens secundum Regulam Sancti Domini, & Francisci, &c. & hi absque ullo scrupulo gaudent omnibus privilegiis Religiosorum, quibus actualiter servant, ut constat, ex d. Clem. Religiosi, §. sanè, ibi, ut familiaribus suis domesticis, aut pauperibus in hospitalibus suis dependentibus Sacramenta possint ecclesiastica ministrare; nullum ex præmissis volumus quoad hoc præjudicium generari, ad quod item facit textus c. si cum ult. de ver. signis. in fine, ibi, verè iis Clerici familiares existunt, & in istis expensis continue domestici commensales etiam, si quos ex illis aliquando pro suis gerendis negotiis abesse contingat, hæc ibi, de quibus vide, quæ dico, tom. 1. præp. p. 1. tract. 4. de extensione priv. 9. 11.

4. Aliud verò genus est eorum familiarium, qui inserviant Monasteriis, sed non degunt in eis, seu ibi non contraxerunt domicilium; sed sunt ibi ad tempus, cum stipendio aut Altitat, & similes, & hi quippe non sunt de familia, sed ibi diis inserviant Monasterio, ut dictum est.

5. Neque his obstat *Trid. sess. 23. cap. 13. de reformat.* ubi dicitur, nullum etiam Regularem posse secularium confessiones, etiam Sacerdotum audire, nisi ab Episcopo ad id idoneus indicatus fuerit, nam hoc Decretum intelligitur de secularibus extraneis, non autem de secularibus verè familiaribus, qui sunt in Monasterio, & habent qualitates prædictas, ad quod facit idem *Trid. allegatum ubi supra*, quod non potest præsumi in dictis locis contraria fieri. Et additur, quod *Trid. cu. loc.* nihil videtur innovasse, sed jus antiquum explicasse; *Nazar. in tom. 2. de Regul. nu. 14. ver. ad quas tam facit etiam, quod Trid. ubi supra*, tollit tantum privilegia, sed non jus commune antiquum, cum hoc ibi non dicat. Sed de iure communi possunt Regulares suis verè familiaribus Sacramenta administrare, ut constat ex allegatis, & multis firmant *Rodrig. tom. 2. q. 67. de famulis & familiaribus, ar. 1. & Garzanti in Manual. ver. Confessarius, n. 259.*

Quæst. 8. An Confessarii Regulares approbati à D. Vicario Urbis, ad Confessiones audiendas, debeant extra etiam approbati ab Episcopo loci?

1. **R**espondeo affirmativè: & moveor ex d. c. 15. sess. 23. Trident. quod loquitur generaliter, & absolute, absque ulla limitatione, nec huic resolutioni nocet lex quidam consuebat, ff. de re iudicata, in qua dicitur, quod qui tenet per Principem fuerit approbatus, per inferiorem non debet iterum examinari; tum quia procedit in eodem foro; tum etiam, quia in materia Sacramentorum administrandorum per Sacerdotes, magis standum est legi Pontificiæ, quam Imperiali.

2. Neque his pariter obstat dicere, quod Regulares communicant in privilegiis, nedum aliorum Religiosorum regularium: verum etiam in privilegiis omnium Congregationum, secularium, cuiusvis p. loci, prout docent *Peregrin. in compend. privileg. Theat. morum ver. communicatio, & Cespedes de exempt. Regul. c. 6. dub. 111.* sed ita est, quod Sacerdotes Congregationis Oratorii Urbis, ibidem per examen approbati ad audiendas confessiones, possunt ubique, & de licentia tamen Ordinariorum locorum, absque alio examine, eadem facultate uti, & absolute ab omnibus casibus Apostolicæ Sedis reservatis, & in posterum reservandis, exceptis casibus Bullæ Cœnez, ut constat ex privilegio eis indulto per Sixtum V. & confirmatum per Greg. XIII. incip. *Dicet Romanus Pontifex*, quod per extensum refert. *Quarta in summa, Bull. ver. Confessarius, foliis 199.* ubi etiam extendit declarationem Sac. Congreg. & Vald. ver. *Confessarius*. Tum quia non omnes admittunt, Regulares communicare in privilegiis Presbyterorum, sed tantum Religiosorum; Sed

in ista quod dicta Congregatio Oratorii, non est vel
Religio, cum non prohibeat solemniter tria vota Reli-
gionis, licet dicti Sacerdotes vivant in communia, iuxta
Regularium, *Pepr. ad. priv. Minima Conf. 3. Jul. II. 5.*
36 n. 80. quod iterum replicat, *tom. 3. c. 12. n. addit. ad Con-*
sult. 46. alias 16. Urb. VIII. fol. 60. n. 1. item etiam, quia de-
to, & non concessio, quod Regularibus communicent in
privilegiis Congregationum prius secularum, adhuc ta-
men sumus in decus; quia huiusmodi privilegia omnia
fuerunt abrogata per Lib. VIII. in sua Constit. incip.
Cum fuerit acceptum, quam per extensum refert *Pepr. in d.*
tom. 3. c. 48. q. 2. inter bullas eiusdem Papae ubi *4. tom. bull.*
Cherub. fol. mibi 418. & huius in 5. lib. n. huius malo opor-
tune providere valentes de Pen. Fratrum nostrorum
S. R. E. Cardinalium, negotiis Regularium Praepositorum
confilio, omnia, & singula iuxta huiusmodi, audiendi secular-
um Consiliorum absque Ordinarii examine, & approba-
tione, quibus sunt Collegia, Capitula, Religiones, Societates,
& etiam Societati ipsa Congregationum us, & Ordinibus,
tam Mendicantium quam non Mendicantium, necnon Mon-
achorum quorumcumque, etiam S. Benedicti, Cisterciensium,
& Carthusiensium, ac etiam quibusvis Milibus, etiam
Hospitalibus, & quibusvis, quibusvisque doctrinae, & qualiter
cunque ex quavis etiam de necessitate exprimenda causa,
& alius quomodocumque concessi, & concessa quorumcumque
praesentium revocandi, cassandi, tollendi, abrogandi, &
annullandi, omnibusque Effectibus evacuandi, ac revocandi,
cassandi, tollendi, abrogandi, & annullandi, quibusque, & Effectibus
vacua esse, & fore nec Religiosis, Societatibus, etiam Societati
ipsa Congregationum, Ordinibus, & in posterum nullo
modo suffragari, minimeque illis, & illis, etiam de iussu seculi-
ari, specificis & expressis, ac de verbo ac verbo, necnon in
bona fide, iudiculis huiusmodi nisi possit, &c.

c. Neque his nocet *Lex. Anon. Novar. in p. bull. jub. ni de priv. audendi consuetudines secularium*, abique appro-
batione Episcoporum locis ubi fuit n. r. conturbat; prædictum pri-
vilegiū VI. concessum Sacerdotibus Oratorij Urbis non
comprehendi sub dict. Bulla revocatoria Urb. VIII. tum
quia per diametrum adverterat textus dictæ Bullæ Urb.
VII. quā in eius primordio dicitur, forevocat omnia in-
dulta contra Trident. *en loc. ne hinc saluberrimum S.*
Concil. Trident. Decretum desuper sanctum, penitus
evertatur; Quod Pape dictum fore frustratorium, si di-
privileg. Oratorij, non obstante sua jam dicta revocatio-
ne, stare ut prius; tum quia inquit loquiter contra s. i. d.
Constitutū, aut alijs quocunque nomine missis apud supe-
rioribus, & personis quibuscunque etiam quomodolibet ex-
ceptis, Et standum est ergo juri dicto conciliari statuto,
nisi dum aliter visum fuerit D. Papæ.

Quaest. 9. An D. Cardinalis possit sibi eligere Confessarium non approbatum ab Episcopo loci?

1. **R**espondeo, dicendum esse de Emin. Cardin. ceteris tamen paribus, sicut de Episcopo dictum est; negativè scilicet; tum quia ibi, quod D. Cardinalis habeat facultatem eligendi sibi Confessarium: hæc tamen facultas non potest hodie tribui et materiam ei, qui per se est inhabilis, non observata forma textus dicti Concl. Tnd. sicut poterat ante Concl., ut voluit *Cardin. Cajet. in sum. cap. de Confess. & potest.* post principium: unde Episcopi, qui ante Concl. poterant sibi eligere Confessorem prohibito, videntur ex dicto textu Tnd. prohiberi, tum etiam quia Privilegium d. cap. *ne pro dulatione*, de *prom. & censu.* ubi Privilegius datur facultas eligendi Confessarium, ex d. cap. Tnd. censetur abrogatum. Etenim in d. cap. datur facultas eligendi Confessarium providendo & discretum, ut in textu: At non potest hodie quicquid providus & discretus, neglecto Concl. Tnd. ergo.

tum tandem, quia ita declaravit Sacra Congreg. Cardin.
relata per Cardin. Bellarin. in d. cap. Trid. inter declara-
tiones Cardinalium, ad finem, *ibi item Cardinales non
possunt sibi eligere Confessarios, non approbatos, per hoc De-
cretum nisi nec Episcopi, non possunt secundum cap. final. de
potest. nisi supra, nec objectiones valent, quia Greg. XIII. sic di-
xit, hac ibi.*

Quaest. 10. An Episcopus electus sed non confirmatus, possit alicui dictam approbationem concedere?

1. **E**T quidem posse, subditis tamen sibi Sacerdotibus, affirmat *Sorus in 4. fen. dist. 89. q. 1. ar. 3. & merito* ; quia huiusmodi approbatio non spectat ad ordinem, & dignitatem Episcopalem, sed ad potestatem jurisdictionis, qua huius Episcopus jam electus, licet non confirmatus, unde potest, immo debet concedi a Vicario Generali Episcopi, item a Capitulo, Sede vacante, ut infra dico. Item ab omni alio exercente Jurisdictionem Episcopalem in populum exemplum ab omni jurisdictione Episcopi. *Reginaldus in Præf. fortipanni. lib. 1. tit. 18. Hennequez in iura lib. 6. c. 6. §. 1. & Navar. in Præf. juris novæ Pausificæ de Confess. Sacramentali. c. 1. ar. 18. n. 3. quatinus ibidem Abbates exercentes Episcopalem jurisdictionem in populum plenè exemptum à potestate Episcopi, possunt huiusmodi approbationem facere, et otibus sibi subditis concedere, Suar. tom. 4. in 3. p. D. Thom. diff. 18. sect. ion. 5. n. 3. Campanus in deversorio iur. Can. Rubric. 11. c. 13. n. 66. Molsejus in sum. tom. 1. r. 7. de penis. c. 1. n. 6. c.*

2. Dixi *fibribus* tamen *fibi*, quia prefata licentia non est concedenda a quovis Episcopo, sed duntaxat ab Episcopo loci: in quo consensio fuit, *Nazarum*, in *Manuale* c. 27. n. 166. *Ugol.* de potestate Episcopi cap. 7. §. 2. n. 11. 8. *Gruiter.* Canon. questionum lib. 1. c. 27. n. 6. *Compuncti* in *Joc.* rubr. 12. c. 16. & alii tamen insinuant, quod approbatio prefata fieri debet ab Episcopo ordinario ipsius Consilii, quos allegant, & sequuntur *Nazarum* in *Joc.* n. 4. *Bonac.* de *Sacram.* disp. 5. q. 7. puncto 2. n. 4. & *D. Barbosa* in d. cap. 1. vid. in *Consilii* lib. 13. verum, an hoc approbat. hinc approbatur in una Diocesi, non censetur approbatus in alia, ad quod *D. Barbosa* in *Sacrae* ceteri nedum plures Doctores, verum etiam declaratio, nem Sacrae Congregationis.

3. Amplius, iam dictam principalem resolutionem adeo esse veram, ut ne quidem Episcopus, vigore Privilegii relati in *cap. fin. de poenit.* possit sibi eligere Sacerdotem non subdum ad audiendas suas confessiones: nisi prius à proprio Ordinario fuerit approbatus, & admittus ad excipiendum confessiones Sacramentales, ut ex multis ostentum est supra; ad quod *Galelli in sua Margarita casuum conscientie*, refert, declarationem Sac. Congreg. cuius propria verba refert *D. Alf. Ricci. p. Præf. de off. 54. n. i. ed. 2. in 2. solut. 470.* & quavis dicta declaratio non sit authentica, adhuc tamen dictæ opinionem multis citatus tenet Cardinalis Bellar. in *en. loc. Trid. in ordine doctrinæ. nu. 1.*

4. Amplia item, ut poenitens, qui virtute Jubilæi, aut
aliquis Privilegii, facultatem habet eligendi Confessor-
em approbatum ab Ordinario, non possit eligere Con-
fessorem approbatum ab Episcopo alterius Diocesis,
*Quarantia ver. Confess. Rodriguez in explicat. Bullæ Cruci-
atæ s. 9. n. 5. & Compendii loc. rubr. 12. cap. 13. n. 77.* be-
ne verum est, quod alii tenent contrarium. Verum ego
non recedo ab hac ampliatione; nam poenitens tenetur
sua peccata confiteri sacerdoti existenti in eo territorio,
in quo reperitur, quando confiteri vult; etiam si vaga-
bundus & peregrinus sit; nam etiam li vagabundi, &
peregrini subiunguntur legibus territorii, in quo sunt, ut
multis firmat *Bonnicola Sacram. disp. 5. q. 7. p. 2. num. 4.* Ille
namque

De Regul. Confessariis Regularium. Tract. IV. 35

namque appellatur proprius Parochus, quoad sacramentalem Confessionem, in cuius Parochia reperiuntur, nec possunt commodè propriam Patriam adire. Sanchez de Matrim. lib. 3. disp. 21. n. 12. & Menoch. Conf. 398. nu. 25.

Quest. 11. An dicta approbatio ad hoc, ut valeat, fieri debeat in scriptis?

1. **N**egat D. Barbosa *cu loc.* tum quia scriptura non est de forma dictæ approbationis, cum hoc non dicatur in Trid. ubi supra; tum etiam, quia ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus; unde si Episcopus videt & tacet, sufficit, quia ratihabito de præsentia, seu delegatio tacita satis est, Villalobos tom. 1. tract. 9. & Summa Diana, ver. Confessor, quoad jurisdictionem, nu. 6. Non potest tamen negari, quin in scriptis obtenta melior sit, ad omnem bonum finem, cum expresse declaratione, quod huiusmodi Confessario in actu approbationis fuit lecta, & intimata constitutio Greg. XV. contra sollicitantes, juxta Decretum S. Off. edit. die 3. Octobris 1626. quod refert Gavanti in Manual. Episc. ver. Confessarius, in addit. num. 3. & ita in hac Civitate video practici.

Quest. 12. An D. Episcopus possit sine examine approbare Regulares ad Confessiones audiendas?

1. **A**ffirmat D. Riccius in 2. p. Prax. Ant. Resolut. 21. in fin. cum Barbosa in Coll. ad d. cap. Trid. n. 37. & merito, quia examen non est de forma approbationis, nam Tridentinum *cu loc.* non se restringit ad dictum examen, sed dicit, aut aliàs idoneus judicetur, ut liquet in textu; ergò huiusmodi examen relinquatur prudenti arbitrio Episcopi, dico, Prudenti arbitrio, quia si hoc examen omittat imprudenter, hoc est, sine iusta causa, & recto iudicio, peccaret mortaliter, ut tradit D. Barbosa 2. p. de off. & potest Episcopi, allegat. 32. nu. 2. ubi loquitur de dispensat. denunciationum ad contrahendum matrimonium. Item ad interdicta, pro minoribus ordinibus, & similia; sed quia dictum examen, respectu Episcopi, non cadit sub præcepto: censeo, eum posse excusari à mortali, quamvis ejus arbitrium debeat esse rationale.

Quest. 13. An dict. Episcopus possit ad examen illos cogere, qui sine examine reperiuntur approbati ad Confessiones audiendas?

1. **A**ffirmat Doctissimus Joannes Angelus Bossius, de Triplici jubilei Privilegio, sect. 3. casu 2. §. 1. n. 39. & seq. duciturque ex verbis Constit. Pii V. incip. Romani Pontificis, ibi, Volumus tamen eis, qui ab Episcopo semel in Civitate, vel Diocesis suis, prævio examine approbati fuerint, ab eodem Episcopo iterum non examinari, &c. ergò qui sine prævio examine approbati fuerint, postea examinari poterunt, & consequenter si per illud constiterit, priorem approbationem non fuisse rectè factam, poterit revocari; quod dictum ego intelligo verum, dummodò prior approbatio non fuerit absoluta, & illimitata, quoad tempus. Nam si fuerit sic: non potest, sine iusta, & rationabili causa iterum approbari; res enim semel benè judicata, non potest, nec debet, sine nova causa, iterum judicari, eo fortius, quia dict. constitut. Pii V. favorabilis est Regularibus, ut liquet ex relatis verbis; ergò non tollit Privilegia Regularium concessa, si quæ habeant circa confessiones: nisi quoad approbationem ab Episcopo. Nam vult omnimodè omnes Regulares, an-

tequam audiant Confessiones, approbatos esse ab Episcopo, quæ quippè approbatio ab Episcopo, haberi potest cum examine, & tunc examine, ergò semel illimitatè, & absolute habita, non potest sine nova causa restringi, vel auferri: alias magna injuria fieret huiusmodi sic absolute approbato.

2. Confirmatur, & magis declaratur; quia Pius V. in citata sua constit. dat iuccessoribus Episcopis facultatem de novo approbandi Regulares à præcedenti Episcopo approbatos, ibi, *ceterum poterunt à successore Episcopo, pro majori conscientia sua quiete si voluerint, examinari*, ergò eam videtur tollere à præcedentibus, supplè, sine iusta causa, cum inclusio unius, sit exclusio alterius, ut benè advertit Cessedes de exempt. Regul. c. 6. dub. 124. sub num. 7.

3. Et quamvis Bossius *cu loc.* dicat ibi, quod si jam absque prævio examine absolute approbatus, & notorie idoneus, ex malevolentia ad examen Episcopus vocet, animo illos reprobandi, quæ malevolentia si esset nota, tunc ex supradictis putarem, dictos Religiosos absque examine absolute approbatos, non teneri se offerri ad examen, &c. huic ille. Hoc tamen ejus dictum mihi non probatur; tum quia in Prælato Episcopo non debet præsumi malevolentia; tum item quia in dubio, Justitia item pro Prælato: unde tenemur obedire; tum etiam, quia fieri potest, ut approbatus circa scientiam, sit reprobandus circa prudentiam, ob scilicet ejus malam vitam, vel alias causas, post approbationem detectas, quibus D. Episcopus intendit prudenter occurrere, sub prætextu novi examinis, ad omnem bonum finem, ne vitaretur ministerium nostrum; tum tandem, quia esto, quod Confessarius ex omni parte sit idoneus, & Episcopus malevolus (quod absit), non exinde fit facultas tali Confessario, ut neglecto huiusmodi Episcopo, possit secularium Confessiones ad libitum audire, sed ut possit contra D. Antistitem, coram suo Iudice competente, quæ etiam exponere, & de illato gravamine conqueri, & interim absistere, ut infra, qui enim potestati resistit, Dei ordinationi resistit, & sibi damnationem acquirit, ut aliàs dixi, & hanc opinionem mordicus defendit Bordon. Decis. 568. ubi de Clem. audum, de sepulchris multa dicit digna notari.

Quest. 14. Si D. Episcopus Regularem idoneum, sine iusta causa malevole approbare renneris, an iste repulsus maneat approbatus, ab ipso Papa, vel ipso Iure?

1. **A**ffirmant Navarr. in Manual. cap. 27. miscell. 1. nu. 264. Rodor. som. 1. q. 59. ar. 1. §. sexto ad advertendum, Henriquez lib. 3. de pœnit. cap. 6. §. 6. Portell. in dub. ver. Confess. Regularis n. 2. Fagnandez p. 2. lib. 7. cap. 2. nu. 15. Sanchez de Matrim. lib. 6. disp. 38. n. 20. & alii multi, quos allegat. & sequitur D. Barbosa in d. cap. Trid. in Remiss. sub nu. 13. & se fundant in Clem. audum de sepult. quam per Trid. ubi supra, non revocari contendunt. Verum ego cum Diana p. 6. ar. 7. Resol. 60. & doctissimo Suar. som. 4. in 3. p. D. The. disp. 28. sect. 5. nu. 5. dictam sententiam non approbo, quia, quoad hoc, æstumo dict. Clem. esse revocatam à Trid. ubi supra; unde video praxim Ecclesiæ in contrarium observari: quapropter idoneus, sine causa, aut malevolè ab Episcopo non approbatus, non potest, ut dictum est, immediate supra, de se excipere Confessiones Sacramentales sine approbatione Episcopali; quia si hoc faceret, esset punibilis, ut infra dico, sed uti gravatus, poterit appellare ad Archiepiscopum Metropolitanum, vel ad Sac. Congregat., & exinde causæ expeditionem expectare, ut pluries in facti contingentia vidi practici.

Quest. 15.

36 De Regul. Confessariis Sæcularium. Tract. IV.

Quæst. 15. An dict. Approbatio possit ad libitum Episcopi restringi, ac limitari ad certum tempus, locum, & genus personarum?

1. **D**E hac quæstione pro Episcopis egregie discursit Joannes Sanctius in selectis, disp. 28. per totum: pro Regularibus vero nosse Remigius Scropas in suis moralibus, q. 37. ar. 1. & 2. & quidem eundem; cui favet Cessedes de exempt. Regul. cap. 6. dub. 108. Tu autem resolutivè dic; quod ante dicta approbatio, ex rationabili causâ potest restringi ac limitari, ut supra; & fecit autem sine causâ. Tum quia ita determinatur in Clem. Dudum de sepult. in Gubi, quod si forte iam dicti Prelati, quemquam ex dictis fratribus presentatis eisdem, ad huiusmodi officium volentes habere, vel non ducerent admitendum: eo amoto, vel sublatò loco ipsius simuliter eisdem presentandam Prelatis, possit & debeat alius subrogari, hæc ibi, ubi Glossa in ver. subrog. ar. 1; si non recipiunt, sed ex iusta causâ, quia est non qualis supra describitur, nempe prudens discretus literatus, &c. sibi impudent, quia malum elegerunt, si sine causâ, succedit Papæ licentia, quod dictum, cum non adveniret Tridentino, non censetur revocatum ab eodem, ubi supra, Suar. tom. 3. in 3. p. d. Thom. disp. 28. scilicet 7. dub. 6. & docet Navar. in Manuali c. 4. de potestate Confess. n. 10. vers. 2. sequitur, ubi dicit, quod non quicunque est idoneus ad audiendam Confessionem alicujus certæ personæ, vel in aliquo certo loco: ad quod facit quedam declaratio Sac. Congregatio. edita die 2. Julii, anno 1587. quam referunt Miranda 1. p. Manuali, q. 45. Novar. in prædict. novar. jur. Pontif. sub tit. de Confess. Sacram. concl. 2. alius 69. & Lezana c. loc. sub iust. tenore.

2. Regularis, qui ad Confessiones audiendas Idoneus generaliter ab Ordinariis, eorumque examinatoriis reperti & approbati fuerint, generaliter quoque, & indistinctè, absque aliqua limitatione temporis, certorumque locorum, aut generis personarum, admittantur in propria Diocesi. De cæteris vero, qui non adeo idonei reperiri videntur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinquuntur, ipsos cum limitata facultate, prout eisdem Ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere, hæc ibi, Miranda cit. loc.

3. Ad quod item facit quedam alia declaratio Sac. Congreg. quæ extat tenoris sequentis. *Congregatio Concilii censuit, Regulares ad audiendum in Civitate, & Diocesi sæcularium Confessiones semel ab Episcopo, previo examine approbati, utrum ab eodem Episcopo non esse examinandos, ceterum, ad successore posse utique examinari juxta Constit. Pio V. datam 8. Idus Augusti Pontificatus sui anno 6. quæ à fæd. recordat. Greg. XIII. non est revocata per reductionem Privilegiorum Regularium ad terminos Conc. Trid.*

4. Ad quod item facit quedam alia declaratio Sac. Congreg. edita sub his præcisè verbis. *Cum Sacra Congregatio Cardinalium negotiorum Episcoporum, & Regularium Præpositorum innovaverit, Confessarios Regulares graviter conquiri, quod ab Archiepiscopis, Episcopis, locorumque Ordinariis, ab audiendis Confessionibus, quavis de causâ discriminating suspendantur, & propterea sepe contingere, ut ab eisdem Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinariis, omnibus simul unius Conventus Confessarius Confessiones audiendi facultas adimatur. Illustrissimi ejusdem Sacre Congreg. Patres rati ut fieri posse, ut hæc sine scandalo magnæque animarum perniciæ contingant, re maturè perpensa, ad omnem scandalum materiam submovendam, & quo magis spiritualium parum mentium consolationi consulatur, statuerunt, ac decernerunt, Archiep. Episcopis alijsq. Ordinariis locorum, ad quos Confessarios approbandi spectat; Confessarios Regulares, alias ab ipsis liberè approbati, ab audiendis Confessionibus suspendere post hæc minime licet; & nisi ex nova causâ, eaque ad Confessiones ipsas pertinet, aut ob*

non servatum interdictum ab ipsis Ordinariis positum; statuerunt insuper eisdem Archiepiscopis, Episcopis, locorumque Ordinariis, Confessiones audiendi facultatem omnibus simul unius Conventus, Regularibus Confessariis, ea dem Sacra Congregatione inconsulta, nulla pacto adimere posse, quod quippiam Decretum, in idem Illustrissimi Patres opportunum, & necessarium duxerunt, ut inviolabiliter juberet observari. Rome 20. Novembris 1615. A. Mar. Episcop. Florent. Cardinalis Gallus V. Theat. Secretarius, hæc ibi, & referunt Novar. cit. loc. cum suo Fratre in sum. Bull. sive tit. de exempt. Privil. fol. mibi 247. Quibus adde aliam declarationem Sacre Congregationis authenticam, quam per extensum refert idem Joannes Anton. Novar. in 2. p. Bullar. eodem titulo, de exempt. Privil. fol. mibi 288. sub hoc tenore.

5. Sacra Congregatio Cardin. negotiorum, & Consultationibus Episcoporum, ac Regularium Præpositus, censuit, Episcopum quavis simpliciter, & absque ulla temporis præscriptione approbaverit Regulares, ad personarum sæcularium Confessiones audiendas, posset tamen eisdem si nova causâ superveniat, ut supra, suspendere, ac licentiam illis concessam revocare, dummodo huiusmodi Confessiones ipsas concernant. Ceterum si Regulares, cum scandalo, aut alias inhonestè vivant, vel aliquod delictum commutiant, propter quod rationabili iudicio Episcopi videantur à Confessionibus suspendendi, in quo ipsius Episcopi conscientiam voluit esse oriatam, cum præcipua ministri qualitas sit integritas vite, ac morum honestas, utique eam causam ad ministrum Confessionis pertinere; & proinde nihil obflare, quo minus ob eam possit Episcopus Regulares utique à semetipso approbatos suspendere, aut repellere à Confessionibus audiendis. Datam Romæ die 30. Augusti 1630. Quam Sac. Congr. sententiæ in a se relatum approbavi die 31. ejusdem. Fr. A. Cardin. S. Honoris, hæc ibi.

6. Et secundum hæc prædicta intellige illud Privilegium Julii II. Minimis concessum, incip. *Pastoralis officio*, quo Regulares habent potestatem audiendi Confessiones extra proprias Ecclesias, etiam in Oratoris, & Ecclesiis Parochialibus, &c. intellige de licentia tamen Regularium prædictarum Ecclesiarum, &c. quod Privil. refert Peyr. tom. 1. de subd. q. 1. cap. 21. §. 2. vers. sed nota, ubi etiam anteceditur ad prædicta, docuit indicia ad cognoscendum, si Episcopus loci limitat ex iusta causâ, vel odio, vers. si autem quaras. Verum ego ex prædictis omnibus colligo unum, quod hodie est indubitatum, quod scilicet, iusta causâ existente, potest Episcopus Confessarios Regularium approbationem & jurisdictionem restringere, & limitare ad certum locum, tempus, & genus personarum, approbando scilicet aliquem pro tali oppido, & non pro Civitate, vel pro certo, & determinato tempore, seu ad audiendum Confessiones vitorum, non autem sæcularium, &c.

Quæst. 16. An dict. causa, ob quam potest Episcopus approbationem revocare, sit per cum probanda?

1. **N**egativa resolutio constat ex immediate decisis; nam relinquunt prudenti arbitrio Episcoporum, quorum conscientias Sacra Congregatio oneravit, ne facultate sibi tradita, hac in parte abutantur, ut melius est videre in præfata, & extensa declaratione Sac. Congreg. edita die 30. Augusti 1630. Quod etiam refert Gavanti in Manuali. Episcop. ver. Confessarios in Addit. n. 1. & 2.

2. Ad quod item facit authentica responsio ejusdem Sac. Congreg. adhibita ad duodecimum dubium

bium sibi factum, super constit. Gregor. XV. incip. *infernabile*, ubi consulti, an ejusmodi causam Episcopus superioribus Regularibus significare teneatur? Respondet negativè. Sed hoc relinquitur arbitrio, & prudentiæ Episcoporum, quorum conscientiam Sac. Congreg. scrib. oneravit, ne facultate sibi hac in parte attributa quoquo modo abutantur, ejus Rei in districto Dei iudicio rationem reddituri.

3. Hinc nullatenus sunt audiendi *Moroni* in suis *Responsis* respons. 29. & *Episcopi* de exempli. Regul. cap. 6. dub. 115. dicentes, dictam causam esse probandam per Episcopum, volentem præfatum approbationem revocare; quia lex Imperialis, in qua se fundant, procedit in secularibus litigantibus in foro Cæsaris; fallit autem in causa spirituali, in qua proceditur simpliciter, & de plano, secundum statuta Sac. Congregationis approbata à D. Papa, soli facti veritate inspecta, absque tumultu, & figura Judiciali.

Quæst. 17. An Confessarius Regularis, habens facultatem ab Episcopo audiendi confessiones in sua Ecclesia, valde absolvat, si illas audiat in aliena Ecclesia?

1. **R**espondetur, quod hæc, & pendet ex ea; an illa clausula, (*facimus tibi facultatem audiendi confessiones in Ecclesia tua Ordinis*) sit taxativa, seu limitativa jurisdictionis, vel potius modalis, seu loci demonstrativa? & quidem modalem esse, & loci demonstrativam, tenent communiter Doctores, quos allegat, & sequitur *Siench. lib. 3. de Matrim. diff. 3. q. 2. n. 2. & seq. & Bordon. 1. p. conf. resol. 36. q. 6.* tum quia Jurisdictio voluntaria in quolibet loco exerceri, & expediti potest per l. 2. de offic. Proconsul. ibi, *Omnes Proconsules statim, quod Urbem excessu suo int, habent jurisdictionem non tamen contenti estam, sed voluntariam.* Et ad quod facit c. *Novit* de offic. legat. ubi Doctores ibi sentientes, non faciunt viam in eo, quod Jurisdictio exerceretur, ordinata sit, sed quia Jurisdictio voluntaria, cum exercetur absque contentione, & causa cognitione, potest ubique exerceri, absque ulla injuria loci Patroni, & sic textus comprehendit Jurisdictionem voluntariam, tam Ordinariam, quam Delegatam, cum utrobique eadem militet ratio; & ista intelligentia est communis, ut bene notat *Covarr. lib. 3. var. cap. 20. n. 8.* tum etiam, quia locus & tempus non sunt de substantia hujus iudicii, nam cum hoc iudicium sit omnino spirituale, ut aliis dictum est, non potest essentialiter dependere à loco, & tempore materiali; tum etiam, quia privilegium, quod habent Regulares ad confessiones audiendas, est personale, non autem locale, seu reale; ergo sequitur personam quocunque jecerit, ut bene advertit *Miranda tom. 1. Manual. q. 45. ar. 1. & conc. 3.* tum item, quia ad substantiam hujus Sacramenti Pœnitentiæ, intrinsecè, & necessariè requiruntur claves tantum, ut potèstas Ordinis, & Jurisdictionis, quæ per mutationem loci non læduntur intrinsecè; ergo licet Confessarius absolvens in casu posito peccet, & possit puniri, ex quo violat mandatum Episcopi: adhuc tamen absolutio remanet valida per supra allegata.

2. Confirmatur, & magis declaratur; quia limitatio prædicta non apponitur ad auferendum Jurisdictionem extra locum præcisè designatum; sed ad evitandum dissolutiones, & rixas inter hujusmodi Confessarios, & Parochos. Unde fit, ut illa clausula, non sit conditio sine qua non, sed modus excommunicationis operandi, seu exercendi Jurisdictionem collatam. Confirmatur etiam, quia multa jure fieri prohibentur, quæ facta tenent, maxime ubi non reperitur Decretum irritans actum contrarium.

3. Neque his obstat responsio Sac. Congreg. quæ datur *Praxis Regularis Tomus III.*

dictum fuit, quod Episcopus potest restringere dictos Confessarios minus idoneos, illosque admittere cum limitata facultate temporis, loci, & personarum; tum quia, ut *Bordon. dicit loc. cit.* quoad restrictionem loci, procedit limitatio, non ad auferendam potestatem, sed ad bene esse, & licitam administrationem, ne perturbetur Parochorum, & aliorum Jurisdictio; quæ ratio non militat in restrictione temporis, & personarum; & ideo in his duobus casibus restringitur approbatio, & subsequenter Jurisdictio ulterius non se extendit, neque ad licitè, neque ad valide absolvendum; & subiungit, quod restrictio temporis, & personæ sit necessaria propter Confessarii infidelitatem, ut habeat occasionem addiscendi, quæ respectu loci accidere non possunt. Veruntamen, quia Sac. Congreg. in dicta sua resolutione indistinctè loquitur, quidam caperunt de prædictis dubitare, an jam dicta limitatio loci sit conditio necessaria, vel potius admonitio extrinsecæ; de quarum differentia vide *Bonac. de Pœnit. q. 7. p. 4. §. 1. n. 18.*

Quæst. 18. Quanam pœna puniri debeat Regularis Sacerdos, qui absque approbatione Episcopi, confessiones audiat?

1. **R**espondeo, quod debet ad minus suspendi à gradu, potestatem, ac jurisdictionem habituali receptam in Sacerdotio: ita ut nunquam ea potestatem, ac jurisdictionem habitualis in actum redigatur, recipiendo actuale jurisdictionem ad confessiones audiendas: nisi forte talis Sacerdos tantam egerit pœnitentiam, ut ad ipsum gradum restituatur. Ad quod facit *cap. placuit 3. de pœnit. diff. 6.* ubi textus sic loquitur. *Placuit ut deinceps nulli Sacerdotum liceat quælibet commissum alteri Sacerdoti, ad pœnitentiam suscipere sine ejus consensu, cui prius se commisit: nisi pro ignorantia illius, cui pœnitens prius confessus est: qui vero contra hæc statuta sacra tentaverit, gradus sui periculo subiacet, hæc ibi.* Quæ replicantur in c. *placuit 2. caus. 9. quæst. 1. quod est Urb. II.* ex quibus colligitur, *tom. 2. quæst. 18. de correct. fratrum, art. 1. in fin.* Rodrig. supradictum Sacerdotem, si vè sit Regularis, si vè secularis, posse, saltem ad tempus suspendi à Missa, quæ venit nomine gradus, & subtenetur *Petr. 3. part. prevul. cap. 2. n. 40. in addit. ad Const. Sixti IV. & Pellizz. tom. 2. Manual. tra. 9. de pœnit. cap. 4. sect. 3. q. 4. n. 183.*

2. Et quod dictum statutum Urban. II. sit lata sententia, docent plures, quos allegat, & sequitur *Tirag. in l. si unquam, m. 1. 48. C. de revocat. donat.* quia hoc verbum *subiaceo*, ex natura sua, non indiget facto hominis ad executionem. Verùm: contrarium verius censco, scilicet per dicta verba significari suspensionem, non latam, sed ferendam arbitrio Judicis: ut dicit *Roder. cit. loc.* & continentur *Prepositum in d. cap. placuit, q. 2. in princ. & Navar. in d. cap. placuit de pœnit. dist. 6.*

3. Amplia, ut prædictis Sacerdos, de quo agitur, secundum quoddam incurrat excommunicationem ex *Tridentino sess. 22. cap. 11. & ex Bulla Cœne, cap. 7.* lata contra usurpantes jurisdictionem pertinentem ad personas Ecclesiasticas ratione beneficiorum, seu Ecclesiarum eorumdem: ex quo iussu usurpant jurisdictionem Parochialem, si vè Episcopalem. Sed contrarium rectius est, quia simplex Sacerdos in casu posito, regulariter loquendo, non censetur sibi usurpare jurisdictionem ordinariæ fori pœnitentialis, quæ ad Parochum, vel Episcopum spectat; sed extraordinariam, seu delegatam, quæ ad nulum determinatè pertinet, privativè quoad alios. Unde non continetur in dictis Juribus, ut pluribus firmat *Theaur. de pœnit. Eccl. lib. ver. usurpatio cap. 3.*

4. Amplia, ut dictus Sacerdos, etiam incurrat in cimen falsi. Unde potest puniri pœna arbitraria, publico iudicio, l. *Corneha de falsis*, licet puniatur, qui fingit

D se Mi-

se Militem, cum non sit, vel qui usurpat aliquod publicum officium, quod non habet, *Leos. ff. ad l. Corneliam de falsis*, & docet ibi *Barthol.* sicut etiam si usurpat gradum Doctoratus, quam non habet, ut *Barthol. cu. Soc. Fel. in cap. tertio loco, nu. 1. de probat. Boffius in praxi, pu. de falsis, n. 131.* & patet de Clerico exercente actus ordinis, quem non habet *Bald. in l. qui sub pretextu, C. de sacros. Eccles.* & alii plures, quos allegat, & sequitur *D. Ricc. p. 4. decis. Arch. decis. 22. ad finem*, ubi ad intentum multa addunt.

5. Quamobrem condemnatus hoc iudicio, erit ipso iure infamis, & consequenter irregularis, *Thef. de penis Eccles. p. prax. cap. 33. §. 2. p. ver. absolutio cap. 2. ad finem.*

6. Non desinam tamen dicere, quod aliqui, (& forsitan probabilius) tenent, præfatum Sacerdotem, de quo est sermo, non teneri, *l. Cornelia de falsis*, sed de crimine stellionatus, seu extraordinario, quod tenet *Menoch. de arbit. casu 320. num. 4.* Verum tamen etiam sic damnatus fit infamis, & irregularis.

7. Limita tandem principalem conclusionem in tribus casibus. Primò in articulo mortis, in quo quilibet simplex Sacerdos est idoneus Minister huius Sacramenti, ex *Trid. sess. 4. cap. 7. de casuum reservat. ibi, Atque addò omnes Sacerdotes, &c.* Secundò quoad confessionem de solis venialibus, secundum quosdam, qui mihi non placeant, ut dictum est supra. Tertiò de solis mortalibus iam confessis, & absolutis, quia in his quilibet Sacerdos est idoneus Minister, etiam sine licentia Episcopi, *Bonac. multis allegatis de Sacram. Pœnit. quest. 7. p. n. 1.*

8. Dixi Regularis Sacerdos, quia si non sit sacerdos, & audiat, & absolvat, sit reus peccatum appositum in Constit. Gregor. XIII. Clam. VIII. & Urb. VIII. de hac re editis, & telas in libello intitulo Bullæ, & Decreta recentiora, de quibus *Rodriguez cu. Soc. n. 2.* & dictum est hic supra q. 1.

Quæst. 19. An Confessarij Regulares suspensi ab Episcopo, ex iusta causa, ne Confessiones audiant: sint irregulares: si hac suspensione non obstante Confessiones audiant?

1. **A**firmativè dic: tum quia Censura ligatus, per administrationem Sacramenti Pœnitentiæ incurrit irregularitatem, prout incurteret, si alium actum ordinis exerceret, ut docet *Paludanus in 4. sent. dist. 18. q. 4. ver. Quinquis effectus, & Say. lib. 7. tom. 1. c. 10. n. 8.* Confirmatur, quia absolutio pœnitentis in foro conscientiæ, sicut, & missæ celebratio, sunt actus Ordinis Sacerdotalis, qui nequeunt exerceri, nisi à Sacerdotibus, censuris minimè ligatis; ut aliis citatis, docet *Diana p. 4. tr. 2. de irregul. Portell. in dub. Regul. ver. irregularitas, nu. 13. Henriquez, lib. 13. cap. 7. nu. 1. cap. 2. dub. 1. Snar. de censuris, tom. 5. dist. 7. sect. 2. dub. 2.* tum etiam, quia Episcopi hodie per Constitutionem Gregor. XV. incip. *infernabili de exempt. Prævil.* possunt fulminare censuras in Regulares, dum circa Sacramentorum administrationem delinquant, non obstantibus Privilegiis, quibus non poterant censuris ligari. Ad quod etiam facit Constitutio Urb. VIII. incip. *Aluis à nobis*, quam per extensum referit *Joann. Ant. Novat. 2. p. firm. Bull. in de exempt. Prævil. fol. mibi 283.* ubi Regularium Privilegia valde minus excecantur.

2. Benè tamen verum est, quod si dicta suspensio ex declaratione Episcopi, sit tantum ablatio facultatis confessiones excipiendo, facta sine causa, ut non attinetur pœni Canonica, sed mera ablatio dictæ facultatis, contrarium dicendum est; quia exerceas Jurisdictionem, quam non habet, non incidit in irregularitatem, ut multis allegatis docet *Bonac. de Censuris diffusi. 7. q. 3. p. 6.*

Diana p. 5. de irregul. tr. 2. resol. 89. & Cessede de exempt. Regul. cap. 6. dub. 110. n. 7. at Regularis, in casu posito, exerceat Jurisdictionem, quam non habet sine censura, ut supponitur; ergo non incurrit irregularitatem, ad quod dictum potest reduci doctrina *Duardi in Bulla Coma lib. 1. q. 3. n. 124.*

Quæst. 20. An D. Episcopus loci possit suspendere simul omnes Confessores Regulares unius Monasterii sine causa?

1. **N**egativa Decisio constat ex Decreto Sac. Congregat. edito die 20. Novembris 1615, quod referunt *Scrofa in moralib. q. 36. ar. 3. n. 7. Laur. Peyr. tom. 1. Privilegiis Constit. 2. Sixti IV. n. 45. Alphonsus de Leone, in fine 2. p. de subieco fol. 114. Gavarrus in Manual. ver. Confessarius num. 23. Lezana, p. 1. sum. cap. 19. n. 9. & Cessede de exempt. Regul. cap. 6. dub. 110. fol. mibi 132.* & habes per extensum hic supra, q. 15. quod incipit; *Cum Sac. Congregationi Cardinalium, &c.* & liquet ibi, sine nova causa, & infra ibi, eadem Sacra Congregatione inconclusa, &c. ex quo Decreti clarè apparet, hoc, quod queritur, non posse fieri ab Episcopis locorum. Unde si fiat, putant committere Doctores, quod Regulares non tenentur obedire, *Peyr. Lezana, Scrofa, Cessede, & alii cu. Soc. cum in talibus, Ordinarii excedant limites suæ auctoritatis. Quod præcipue verum est ex eo, quod Confessores Regulares ad audiendas Confessiones, habent Jurisdictionem, & auctoritatem à S. Papa; approbationem tantum ab Episcopis, ut constat ex Decisis, & decidendis infra, & docent *Rod. tom. 1. q. 59. art. 1. Snar. in 3. p. D. Thom. tom. 4. dist. 28. sect. 8. dub. 7. Henriquez, lib. 7. de pœni. cap. 6. nu. 4. Peyr. tom. 1. Privilegiis Constit. 26. Leonis X. §. 6. n. 7. Zanardus in Directorio Theol. p. 1. c. 24. §. 7.* ubi dicit, quod Episcopi, respectu Regularium, habent tantum examinare, non autem eis Jurisdictionem dare, *Meranda tom. 1. Manual. q. 4. §. art. 10. concl. 1.* ubi replicat, quod dicit *Zanardus, & Diana 3. p. tr. 2. de dub. Regul. resol. 22.* verum ego consulo Regularibus, ut in factu contentum, obediant, & proclament in Sac. Congr. Purpuratorum, ne exinde nascantur scandala. Moveor, tum quia præcitati Doctores loquuntur forsitan de illis Episcopis, qui sine causa, non autem cum causa suspendunt Confessores: tum etiam, quia aliud est loqui de Jure, & aliud de Praxi, quam in casu nostro, video in contrarium observari: tum etiam, quia nos hodie, plusquam prius tenemur obedire Ordinariis locorum, per Constitutionem Gregor. XV. incip. *Infernabili, de exemptum Prævil.* tum item, quia Illustrissimi locorum Ordinarii non tenentur nobis causam significare; sed tantum Sacra Congregationi, in casu querelæ, & reclamationis.*

2. Nec nocet *Cessede cit. loc.* advertens ex vi præfati Decreti, non posse Episcopos suspendere omnes Confessores Regulares unius Conventus, etiam si haberent iustam causam, inconclusa Sacra Congregat. nam sine causa (inquit ipse) nec poterant ante suspendere; ergo illud novum Decretum debet addere aliquid aliud præcedentibus Decretis, & non aliud, nisi, *ne etiam cum causa iusta*, tum quia non est novum idem Decretum tepet ad maiorem stabilitatem; tum etiam, quia ut dictum est, Episcopus non tenetur probare huiusmodi causam ad talem finem, nec nobis illam significare; tum tandem, quia licet hoc ejus dictum possit esse verum, non tamen exinde fit nobis facultas audiendi Confessiones; sed querelam ad Episcopum coram Iudice competente, ex quo venit contra Decretum Sac. Congr. Etenim concessum ad utilitatem animarum, non debet in ipsarum odium retorqueri: volo dicere, quod Sacra Congregatio decrevit prædicta in salutem anima-

De Regul. Confessariis Sæcularium. Tract. IV. 39

animarum, & ad evitandum scandala, ut ibi expresse dicitur, quæ quippe scandala insurgerent cum majori impetu, si Regulares per se, Sacra Congregat. inconsultâ audirent dictas Confessiones, Episcopo loci neglecto.

Quæst. 21. An D. Episcopus loci possit iterum examinare Confessarium Regularem, qui mutavit Domitium, & iterum rediit, si ante discessum fuerit simpliciter, & absolute approbatus?

1. **N**egat *Amicus d. p. 15. n. 135. de satisfactione Sacramentali*; nisi forte ex nova, & rationabili causa, quia sola mutatio Domitii per aliquod tempus, non est sufficiens causa, quod debeat iterum examinari. Quod dictum ampliat *Bossius de iuribus Privilegio, Roder. in Bull. Cruciatæ. §. 9. n. 9. Didacus Nugnus in addit. ad 3. p. D. Thom. q. 8. art. 3. Dub. 1. concl. 2.* etiam si dictus Confessarius Regularis mutatus sit Episcopo: quod tamen limitat *Cyprianus de exempti. c. 1. loc. n. 1.* forte novus Episcopus vocaverit Confessores ad examen. Nam tunc tenebatur comparere, non obstante quod fuerit simpliciter approbatus, ut constat ex Bulla Pii V. incip. *Romani Pontificis*, de qua dictum est hic supra, q. 3. & 15.

Quæst. 22. An Confessarii Regulares semel admissi ab aliquo Episcopo, & Deputati a suo Prelato, ad Prædicandum, & missiones habendum, possint iterum agentes in Terris, per quas transiunt, fidelium Confessiones audire, sine licentia Episcopi loci?

1. **N**egative dic: etiam si in locis, per quas transiunt, non adsint ordinarii, nec Parochi reclamant. Et enim standum est Decreto Trid. cap. 15. sess. 23. nec nocet dicere, quod Greg. XIII. Societati Jesu indulget hæc prædicta, de qua concessione, & Privilegio latet *Suar. in 3. p. D. Thom. 10. d. p. 28. section. 7. n. 13.* & quod dictum Privileg. ob communicationem Privilegiorum extenditur ad omnes, qui in Privilegio communicant cum illis, *Rodriguez. 10. l. q. 59. art. 5. & Miranda 10. l. Manual. q. 5. ar. 4.* tunc quia prædictum Privilegium ore tenus concessum, ut ajunt, & consequenter, hodie nihil operatur, cum oracula censentur extincta, & præcipue quæ possunt excitare querelam, & Episcoporum Jurisdictionem turbare, de quorum numero censetur id, de quo agitur, ut docet *Peyr. tom. 1. de subd. q. 1. de obedientia, cap. 21. §. 2. vtr.* An autem, & egomet multis firmavi, *19. m. 1. prax. p. 1. tr. 2. de oracul.* cum etiam quia, esto, quod fuerit in scriptis, & omni solemnitate concessum; adhuc tamen manet extinctum per Constitutionem Urb. VIII. incip. *sicut accepimus*; cujus verba habet supra, & liquet ibi, etiam Societati Jesu, ergo expectandum est, usque dum donum fuerit à S. Papa ad vitam revocatum, & favent *Lezana. p. 1. sum. cap. 19. n. 5. & Novat. 2. p. sum. Bull. in de audiendis Confessionibus.*

Quæst. 23. An Confessarius Regularis approbatus ab uno Episcopo, possit à successore iterum examinari, & approbari, vel reprobari?

1. **A**ffirmative deciditur in dicta Bulla Pii V. incip. *Romani Pontificis*, & liquet ibi, volumus tamen eos, qui semel ab Episcopo in Cruciata, vel Diocesibus suis prævio examine approbati fuerint, ab eodem Episcopo iterum non examinari: à successore autem Episcopo, pro majori conscientia quiete, examinari de novo poterunt.

2. Quod item declaravit Sac. Congreg. cujus verba habet hic supra q. 15. & etiam refert *Verulam in Candel. Donati Praxis Regularis Tomus III.*

Anr. 1. p. 116. de Confess. n. 28. Miranda tom. 1. Manual. q. 4. §. art. 7. Novat. in Practica nova Jur. Pontif. sub tit. de Confess. Sacramentali conclus. 2. num. 2. & Lezana 1. p. sum. cap. 19. num. 7.

Quæst. 24. An Confessarii per Episcopum approbati, ipso mortuo, vel amoto, possint, ut prius Confessiones audire, vel potius seneantur iterum se præsentare?

1. **S**onus in 4. sent. dist. 13. q. 4. art. 3. & col. 7. dicit, satis est si semel habeant unius Episcopi facultatem, seu licentiam, ut non teneantur amplius eidem Episcopo, vel alteri præsentari: ad quod allegat extræ. *Benodicti XI. incip. inter cunctas, de Privileg.* quæ in hac parte non est revocata, ad quod item facit textus cap. si, cui de præben. in 6. & cap. si super gratia de off. deleg. rod. lib. 1. ubi dicitur, quod gratia non expirat per mortem concedentis. Quod dictum intelligit verum, dummodò simpliciter fuerit facta, secus si ad certum tempus concessa sit. Quia elapso tempore præscripto, evanescit, vel si concessio fuerit facta ad beneplacitum, seu voluntatem concedentis, nam beneplacitum per mortem extinguitur, ut firmat textus cap. si gratiose, & docent Doctores ibi sentientes, quibus in hærent *Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 3. dub. 1. conclus. 3. verb. ex dictis. Sanchez de Matrim. lib. 8. dist. 28. nu. 8. Graff. 1. p. Decis. Anr. lib. 1. de Potestate Confessarii cap. 13. n. 49. & D. Barbosa in Collect. ad cap. Trid. n. 43.* qui docent, quod dicta licentia, seu approbatio nihil aliud est, nisi gratia concessa alicui, per quam sibi licet, quod prius non licebat, & dicitur licentia à liceo, licet, secundum illud Apostoli, omnia mihi licent; unde tamquam gratia debet ampliari, juxta Juns regulam, *Odia in 6.*

Quæst. 25. An Sacerdos non approbatus ab Episcopo, valide confessiones audiat?

1. **N**egat *D. Ric. in 4. p. decis. Cur. Archiep. decis. 22. n. 1.* & merito; tunc quia approbatio Episcopi ad confessiones audiendas, est conditio sine qua non, tunc etiam, quia ita expresse dicitur in cap. 7. sess. 14. Concil. Trid. de Confessione referat, ubi nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum proferit, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet Jurisdictionem, &c.

2. Sed quid dicendum, si Sacerdos absolvat, credens, superiorem habere absolutionem ratam de futuro? & quidem invalide absolvet, docent *Natur. in Manuali cap. 9. num. 6.* ubi dicit, quod dicta Confessio debet iterari. Nam defectus Potestatis est essentialis, non solum quoad hoc, sed etiam quoad alia omnia, ad quod allegat *l. final. ff. de Jurisdic. omni. Judic. & cap. 1. de Confess. in 6.* & est Decisio Triden. c. 1. loc. Nec sufficit ratificatio à proprio Ordinario, quamvis prænitens hac fiducia fructus confiteretur, quod id gratum & ratum ille habiturus esset. Quia nulla ratificatio efficere potest, ut sit Sacramentum, quod ab initio non fuit tale, teste *Paludano, in 4. sent. dist. 17. q. 3.*

3. Secus autem dicendum, si superior, ad quem pertinet facultatem facere, dictam Confessionem ratam habeat de præsent. *Natur. c. 1. loc. & in cap. placuit. num. 105. Nugnus in Addit. ad 3. p. D. Thom. q. 8. art. 5. dub. 1.* & alii quamplures, quos allegat, & sequitur *D. Barbosa in Collect. ad d. cap. Concil. Trid. num. 42.* quid autem sit ratificatio de præsent. quid verò de futuro, alibi scripsimus.

40 De Regul. Confessarii Sæcularium. Tract. IV.

Quæst. 26. Si Confessarius sit excommunicatus, vel suspensus, an valide absolvat?

1. **N**egative dic, si tamen sit notoriè excommunicatus, nempe per sententiam, vel si publicè manus violentas iniecit in Clericum, ut nulla possit tergiversatione excludi, etiam si denunciatus non fuerit, ut patet ex extrav. Martini V. incip. *ad evitanda scandala*, lectus autem si occultè, quia licet excommunicatus occultè peccet absolvendo, adhuc tamen absolutio est valida, eò quod pia Mater Ecclesia tunc tribuit jurisdictionem, suppledd defectum illius excommunicationem communem, juxta l. *Barbarius ff. de officio Prætoris*, & docent *Nazar. in sum. cap. 9. n. 8. l. 2. p. sum. c. 19. nu. 13.* & multis citatis *Theaur. de penis Eccles. p. 2. Præf. ver. Absolutio, c. 2. vers. dicitur*, ubi dicit, quod ad validitatem absolutionis sufficit, si Confessarius habeat titulum coloratum, cum communi errore: ut si Parochus erat privatus occultè titulo suo, vel si ejus provisio sui nulla, ob defectum aliquem occultum, ut ob irregularitatem, vel censuram; tunc enim valet Confessio & absolutio, nec est iteranda: retia si postea declaratur Confessarius jurisdictione privatus. Ita Innocent. in cap. *Dudum* 5. de elect. & ibi *Givias. Nazar. in cap. Placuit de Pen. diffin. 61. nu. 180. Sinch. lib. 3. de Matrim. diffin. 22. nu. 46. D. Barbosa de potestate Parochi. cap. 9. n. 7. & c. 17. n. 18.* qui cum aliis notant, quod non sufficeret ad validitatem Confessionis, seu Sacramenti Pœnitentie communis error, sine titulo colorato, ut si quis falsas approbationis litteras confinxisset, & se publicè exposuisset in audiendis Confessionibus; ita tenent communiter Doctores apud Sanchez, *loc. cit. n. 49.* licet contrarium teneant aliqui apud eundem, & defendit *Genues. in Praxi Neap. cap. 50. in annot. num. 3.*

2. Hinc ego tunc Regens Generalis studii Civitatis Colentis, cum communi resolvi, actus Sacramentalis exercitis ab illo N. Archiepiscopo Terræ Mendicini, qui Communi Illustissimo Archiepiscopo de Venetia, & Delegato Apostolico, jussu Urbani Papæ VIII. servatus servandis, fuit brachia seculari traditus, & laqueo suspensus, fuisse validos, ob prædicta, respectu tamen eorum, qui non poterant reiterare, non obstant, quod fuerit postea declaratus jurisdictione carere, & quod nunquam fuerit Sacerdos. *Multa enim jure fieri prohibentur, quæ facta tenent.* Aderat enim communis error ac titulus coloratus. Etenim ab omnibus putabatur verus Sacerdos & Archiepiscopus, & bonus animam reconomus: licet occultè, ac intrinsecè res aliter se haberet, & à veritate distaret. Parcat illi Deus.

Quæst. 27. An Confessarii Regulares approbati in una Diœcesi, possint subditos illius Diœcesis ubique audire?

1. **A**ffirmant *Sotus in 4. sent. distin. 18. q. 4. art. 3. col. 8. vers. aliud vero dubium, Læpina 1. p. sum. de Sacram. Pen. c. 12. dub. ult. & alius relatus, Peyr. to. 1. de subd. q. 1. c. 21. §. 2. ver. dico tertio, & merito, tum quia ad id habent speciale Privilegium à Sixto IV. quod per extensum refert Rodriguez to. 1. q. 60. art. 5. in fin. Miranda to. 1. Manual. q. 45. ar. 14. concl. 3.* & habetur in monumentis ordin. in 1. Impress. fol. 64. & in 2. fol. 68. concl. 128. & in supplemento, fol. 66. concl. 35. & refertur in compendio Privilegii Mendicanti. ver. *Absolutio quoad seculares*, §. 2. tum etiam, quia Confessarii Regulares equiparantur Parochis, ut expresse dicitur in *Clem. dudum, de sepult.* At Parochi possunt suos subditos ubicunque reperitos, etiam extra Diœcesim absolvere, ut de communi docent *Syl. ver. Confessor. 1. & Anida ver. Confessio.* ergo & Con-

fessarii Regulares; tum item, quia jurisdictionis voluntaria, etiam si non sit ordinata, sed delegata, potest licitè, & validè exerceri extra territorium delegantis, & committentis, ut unanimiter testantur legitæ ac Canonistæ, nam quæ fiunt in foro Animæ, sicut etiam, & lætionis alterius jurisdictionis, possunt ubicunque exerceri. At talis extat usus Confessionis, præcipue si exerceatur in loco privato, sine injuria Judici Judicis alieni territorii. Cur ergo Regulares non poterint hujusmodi homines à peccatis absolvere?

2. Neque his officit *Syl. Verbo Confessor 1. §. 14. & Confessor 2. §. 4.* dicens, quod in præfata *Clem. Dudum de sepult.* hoc nobis expresse denegatur, ibi, *extra verò Civitatis, & Diœcesis, in quibus sunt deputati, non possint illam facultatem exercere.* Quia, ut bene advertit *Sotus cu. loc.* hæc verba ibi subduntur, ut hi, de quibus agitur, putent, se in vim præhabite licentiæ unius Diœcesis, posse audire Confessiones omnium hominum cujusvis alterius Diœcesis. Quia hoc falsum est, cum unusquisque Pastor suas debeat sives cognoscere, quod præcatur in casu posito, etiam si Confessarius Neapolitanus approbatus ab Emin. Archiepiscopo Neapolitano, suos Neapolitanos Pœnitentes audiat extra suum territorium, ut potè in Civitate Salerni, quia hi Pœnitentes pertinent ad dictam Emin. ubicunque fuerint: dummodò tamen Neapolitani prædicti non reperiantur extra territorium Neapolis, cum translatione Dominicili, quia per mutationem Dominicilii, pertinent ad Episcopum illius loci, in quo contraxerunt Dominicilium, quod tunc intelligitur mutatum, seu translatum, cum quis transferatur de uno loco in alium, cum majori parte fortunæ, & voluntate resoluta inibi perpetuò habitandi, ut ibi scripsimus, & docent Sanchez de Matrim. lib. 3. diffin. 23. & Peyr. cu. loc. ver. limuanda.

Quæst. 28. An Capitulum, Sede Vacante, possit revocare facultatem, quam habent Regulares audiendi Confessiones secularium?

1. **E**T dico, quod sit: ex iusta tamen causa; inoveor, quia Capitulum, Sede Vacante, potest omnia exercere, quæ de Jure communi pertinent ad jurisdictionem ordinariam Episcopi: exceptis nonnullis speciebus Jure prohibitis. *D. Barbosa p. 2. de offic. & potest. Episc. allegat. 30. n. 9.* sed D. Episcopus potest ex causa revocare dictam facultatem Regularibus concessam, ut constat ex decretis, ergo & capitulum, Sede vacante, propter dictam rationem.

2. Confirmatur & magis declaratur, quia Capitulum, Sede Vacante potest approbare, & exponere Confessores per Vicarium à se electum; ut docent communiter Doctores, quos refert, & sequitur *D. Barbosa in Collect. ad d. cap. Trid. 15. sess. 23. nu. 28.* ergo ita à pati poterit illos reprobare, & revocare ab audientia Confessionum. Hæc namque actiones sunt correlativæ, & ambæ actus jurisdictionis, non autem Ordinis, seu dignitatis Episcopalis, ergo.

3. Nec his obstat Privilegium Dominicis, ac Franciscanis à Clem. IV. indultum, quod refert *Roder. tom. 1. Bull. pag. mibi 36. & Cælestis de exempt. Regul. cap. 6. dub. 123.* quod est tenoris sequentis.

4. *Clemens Episc. servus servorum Dei. Dilectis Filiis Magistris, & Fratribus Ordinis Predicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem, exequimus vestra devotio maris, votis vobis licentiam omnium, & petitiones vestras, quantum cum Deo possumus, favorabiliter exaudimus; ex parte siquidem vestra fuit propositum coram nobis, quod licet vobis in omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælati audiendi confessiones subditorum suorum, nec non predicandi, & aliqua vota in alia*

pretatio

De Regul. Confessariis Sæcularium. Tract. IV. 41

pietatis opera committendi in suis Crisatibus, & Diocesis licentia sit concessa, quia tamen ipsi Prælati decedentibus aut licentia huiusmodi Ecclesiis suis vacantibus dubitatur, nobis humiliter supplicatus, ut providere vobis super hoc paterna diligencia curaremus. Vestris igitur supplicationibus inclinati, presentium vobis auctoritate concedimus, ut in huiusmodi casu possitis uti tamdiu liberè prædicta licentia donec viduatis Ecclesiis provisorum sive de Passione. Nulli ergo, &c. Datum Perusii 17. Kal. Julii, Pontificatus nostri anno primo. Quia aut tale Privilegium censetur revocatum per Tridentinum c. loc. aut ut intelligendum secundum distinctionem prædictam.

5. Nec replices, dicendo, quod *Trid. c. loc.* debet intelligi de prima approbatione, quam debent Regulares habere ab Episcopo, non obstantibus quibuscunque Privilegiis, quia si hoc esset verum, sequeretur, quod Regularis, semel approbatus ad Confessiones, non posset de novo examinari ab Episcopo successore, quod est contra Constit. Pii V. incip. *Romani Pontificis*, de qua dictum est supra, ergo debet intelligi de approbatione à quocunque Ordinario, & consequenter etiam à Capitulo, Sede Vacante, quod venit nomine Ordinarii, cum succedat in omni ordinaria jurisdictione Episcopi, paucis exceptis, ut dictum est supra.

Quæst. 29. An Confessarius regularis ultra approbationem Episcopi, opus habeat licentia sui Prælati; ad hoc, ut ritè, & valide possit secularium confessiones audire?

1. **A**ffirmative. *S. Thom. quod. 12. ar. 31. S. Anton. in 3. p. summ. ut. 17. cap. 7. post. Paludan. 4. sentent. dist. 17. q. 3. Navar. in manuali cap. 4. de potestate Confess. n. 4. Grassi. paradox. ar. lib. 1. cap. 1. n. 87. Miranda. 1. p. Manual. q. 45. ar. 11. Peyr. tom. 1. de subdit. q. 1. c. 21. & Lez. 1. p. sum. cap. 19. n. 12. & moventur ex eo, quod Religiosus per votum obedientie ad hoc alterius iuris, ut non amplius ipse habeat velle, neque posse, ut dicitur in cap. si Religiosus, de elect. in 6. quod dictum verum intelligit Navar. c. loc. in illo Religioso, cui aliquod statuto sit Religiosis, vel mandato sui Superioris est negata facultas audiendi confessiones; non autem de nominaretur, quia in omnibus Religionibus bene ordinatis, habetur tale statutum, ut cunctis patet. In meo enim Ordine habetur in cap. 13. tex. 1. l. i. A. 8. post. finem fol. 40. ubi dicitur, quod Confessores, tam secularium, quam fratrum debent approbati à Patrum Concilio, & P. Provinciali pro tempore: non est ergo necessaria dicta limitatio Navarri contra nostrum Paludanum.*

2. Quod adeo verum est, ut dictus Regularis, nec quidem à venialibus, neque à mortalibus aliis ritè confessis, licitè id est, sine peccato, possit absolvere abique sui Prælati licentia, prout nec etiam potest absolvere eum, qui habet diploma Apostolicum ad eligendum sibi Confessorem: nisi forte in illo expressè nominaretur, quia in tali casu, non solum posset absolvere sine licentia Prælati; verum etiam illo contradicente, etiam stante præcepto Papæ; cessat cuiusvis alterius Superioris mandatum. *Sylv. ver. Confess. 1. q. 5. n. 1. in principio. & Sot. in 4. sent. dist. 18. q. 4. ar. 4. & ratio eadem est, quia scilicet Religiosus proculsus non est iuri, sed alterius iuris; nec repetitur aliquod tempus, in quo non possit à suo Superiore alter occupari, ergo &c.*

3. Bene tamen verum est, quod regulariter loquendo, prædictæ confessiones factæ Regulari approbato ab Ordinario, abique proprii Prælati licentia, sunt validæ, ut infra à dico, licet ille graviter peccet; & debeat puniri, tum quia hic reperitur totum illud, quod requiritur ad validè Sacramentum Pœnitentie administrandum, utpote potestas ordinis, & jurisdictionis; tum etiam, quia

Trid. c. loc. ad idoneitatem Confessarii secularium non exigit licentiam Prælati Regularis, sed illam ad bene esse alias supponit.

4. Dixi, quod graviter peccat, & debet puniri, quia in re gravi votum obedientie violat; *Rodriguez tom. 1. q. 60. ar. 3. Miranda. c. loc. & D. Campani. in suo divers. sup. Can. Rubr. 12. cap. 13. n. 59. & 60.*

5. Dixi Regulariter loquendo, quia si in Religione sit receptum Breve Julii III. concessum P. Generali Ordinis Predicatorum, quo huiusmodi licentia, ac immunitates fratribus concessa sine licentia Prælati revocantur, est de re considerandum: unde iterum quæro.

Quæst. 30. An dictæ confessiones factæ Regularibus, non approbatis à suis Superioribus: approbatis tamen ab Episcopo loci, sint validæ, & firmæ; vel potius reiterandæ?

1. **S**unt qui dicunt, esse irritas, nullas, & consequenter reiterandas. Et moventur, tum quia non est verosimile, nec præsumendum, quod Episcopus velit dare suam auctoritatem, & jurisdictionem Sacerdoti Regulari, non exposito per ipsum Prælatum, cum hoc sit contra Clement. *Dudum de sepult. an 6.* in qua expressè dicitur, quod Confessores Regulares, ad finem audiendi confessiones sacramentales secularium, debent præsentari per ipsorum Superiores, & non aliter; quæ quippe Clement. quoad hoc non fuit revocata per Trident. c. loc. tum etiam, quia exclusa approbatione proprii Prælati, dicta facultas censetur facta non subdito, stante exemptione Regul. & consequenter est nulla; ergo. Confirmatur, sicut Episcopus non potest concedere indulgentias sibi non subdito; ita à pari non potest dictam licentiam concedere exemptis Regularibus, nam utrobique eadem ratio militat. Tum tandem, quia ex Decreto, & Constitutione Julii III. hæc facultates ab Episcopo dantur fratribus, abique licentia ipsorum Superiorum, sunt irritæ, nullæ, & cassæ; & consequenter Regulares audientes secularium confessiones, in casu positæ, censentur audire sine approbatione Episcopi, & penitus nulliter audiunt, ut constat ex dicta Constit. Jul. III. expressè ad instantiam P. Generalis Ordinis Predicatorum, quæ habetur in nostro Bullario S. phan. Ultime, & licet ubi. *Nec non omnes & singulas immunitates, & à præceptis ac ab obedientia suorum Prælatorum, & a suspensionibus personales, & abique suorum Superiorum licentia, Confessores eligendi, tam Secularium, quam Regularium confessiones audiendi, & alias similes facultates, & gratias, &c. abique tui, aut Superiorum suorum consensu concessis, &c. dicta auctoritate Apostolica, revocamus, & cassamus, &c. est quæ de cetero similes, aut dissimiles facultates, exemptiones, & gratias absque tui, & dicti pro tempore, &c. ex quibus appareret in dicta Constit. adesse decretum sitæ actum contrarium, etiam de futuro. Quod valde urget in casu nostro: Unde *Miranda 1. p. Manual. q. 4. ar. 12. concl. 1.* dicit, prædictam Bullam Julii III. extendi ad omnes Regulares, ob communicationem privilegiorum, & consequenter nulliter audiunt sine proprii Prælati licentia; nisi forte prædictum privilegium apud eos non reperitur receptum, vel noluerint eo uti, cum uniusquique possit liberè suo iuri renunciare, inmaxime quando renunciatio non cadit in præjudicium ceterorum, quod item fatetur *Lezana 1. p. summ. cap. 19. num. 12.**

2. Oppositum tamen, quod est de jure verius, tenent communiter Doctores, tum quia, ut dictum est supra, in hoc casu reperitur totum illud, quod necessario requiritur ad integritatem Sacramenti Pœnitentie; potestas scilicet ordinis, & jurisdictionis *Peyr. 1. par. de subd. quæst. 1. cap. 21. conclus. 2.* tum etiam, quia Concil. Trident. ubi supra, cap. 15. sess. 23. talis approbationis non

D 3

memu-

meminit, sed solum approbationis ab Episcopo fienda tum item, quia cum Episcopi possint facultatem audiendi confessiones suorum subditorum iuxta idoneis delegare independentem ab omni alio, alias subderetur illis, ergo ut illam conferant Regularibus idoneis repositis, non indigent alterius consensu. Sed Regularis tenetur illam sibi delegatam facultatem minime exercere, sine prævia licentia sui Prælati, ergo aliter audiens sit punibilis, abique tamen lesione abolitionis adhibita. Verum *Lexana ver. Confessarius Regularis* limitat hæc prædicta: dummodo in Religiosis non sit receptum præfatum privilegium Julii III. quia Regulares non possunt uti dicta facultate, nec licite, nec valide contra suorum Superiorum voluntatem, quod totum intellige verum, si Sæcularis notum sit Breve jam dictum, ac præceptum Superioris inhibentis suo subdito, dicta facultate uti, nam si Sæcularis in præceptum huius præcepti accedat ad Regularem, cumque sollicitus suas confessiones audire, cooperator cumini alieno: imò est causa efficiens, & sufficiens ad peccandum mortaliter, & consequenter ipsemet mortaliter peccat. Unde tenetur dictam suam confessionem iterare, ex quo posuit obicem, & non integrè fuit confessus. At si Sæcularis ignoranter, ac simpliciter accedat ad eam, qui in Confessionali omnibus stat expositus, non peccat, nec tenetur aliud indagare, nec occulta investigare; cum autem sciverit, quod fuit confessus Sacerdoti non habenti auctoritatem, tenetur reiterare, & legitimo, ac idoneo Confessori confiteri.

Quæst. 31. Quanam sint privilegia Regularibus concessa ad audiendum sæcularium confessiones?

1. **¶** T quidem multa fuisse olim privilegia Regularibus concessa, quibus possent confessiones sæcularium audire, & sicque absolvere in forma Ecclesiæ. Etenim primum omnium fuit illud, quod nobis coæcessit Alexander IV. circa annum Domini 1260. quod refertur in Monumentis Ordinum, fol. 66. in 1. impress. & in *Compend. privit. Mendicant. verif. Absolutio quoad sæculares*, §. 1. quod postmodum confirmavit Urbanus IV. & Clemens IV. ejusdem Urbani successor, de quo privilegio eruditè multa loquitur *Sorus in 4. sent. dist. 18. q. 4. art. 3.* Post hæc aliud privilegium nobis concessit Bonifacius VIII. in Extravaganti, quæ incipit, *Super Calhedram de sepul.* quo Regularibus copiosissimam facultatem facit audiendi confessiones Sæcularium, cum hac conditione, ut Prælati Religiosorum Mendicantium, præsentarent Episcopis prius ad id Sacerdotes, quos idoneos judicarent, quibus & ipsi facultatem facerent, tum prædicandam confessiones prædictas audiendi: illis tamen facere renuentibus, ipse Summus Pontifex in dicta Extravaganti prædictis Regularibus indulgit, ut eo nihilominus non obstante id ipsum possint efficere. Verum quia prædictum privilegium multas excitarat querelas inter Presbyteros, Prælatos, & Fratres. Benedictus XI. successor prædictorum, qui fuit Frater Petrus de Tarantasia, Ordinis Prædicatorum, in alia Extravaganti, quæ incipit, *Inter cunctas*, de privit. revocata prædicta moderatione Bonifacii amplissimam potestatem præbuit dictis Mendicantibus prædicandi, & audiendi confessiones sæcularium, nulla facta coram Episcopis præsentatione, neque ab eis aliqua petita licentia: Verum Clemens V. ejus successor, volens hoc inconveniens evitare in Concilio Viennensi in *Clementina dudum de sepulchris*, ubi prædicta narratur, revocavit dictum privilegium Benedicti XI. & renovavit illud Bonifacii VIII. quo, ut dictum est, præcipiebatur ut Confessores, & Prædicatores prædictis eorum Prælati præsentarentur, & præsentatione facta ab eisdem humiliter, & omnium prævia reverentia

peterent licentiam, & approbationem ad prædicta: quæ quippe licentia, seu approbatio, si sine ulla ratione eisdem denegaretur, ipsemet Summus Pontifex, auctoritate Apostolica, facultatem illis facit, ut virtute sui Decreti, & Clementinæ prædictæ prædicare possent, & fidelium confessiones audire, ut constat ex textu. Hæc olim usque ad tempora Sacri Concilii Tridentini, cujus Decretum *cap. 15. sess. 23.* observatur hodie in cunctis Ecclesiis fidelium, ut praxis ipsa docet.

Quæst. 32. An dicta Clementina dudum de sepulchris, censetur abrogata à Tridentino loc. cit.?

1. **¶** Sunt qui affirmant, & moventur, tum ex illo verbo textus *d. cap. 15. sess. 23. Tridentini*, ubi, *Nullum etiam Regularem, &c.* quod verbum ubi superfluum, ac inutiliter poneretur, si *d. Clem. dudum*, minime revocaretur. Ad quid enim hujusmodi repetitio? tum etiam, quia Tridentum est quadam lex generalis posterior ad *d. Clementinam de sepul.* lex autem posterior corrigat priorem, & licet *de Confess. in 6.* tum item, quia Tridentum *d. cap. dicit*, non obstantibus privilegiis, &c. ergo novum sui instituit.

2. His tamen non obstantibus, dicendum est, quod prædicta Clementina per Tridentinum ubi supra, non revocatur, sed confirmatur simpliciter, & in melius commutatur quoad substantiam, & præcipue quoad præsentationem Confessorum faciendam per ipsorum Superiores, & licentiam obtinendam ab Episcopis locorum. Etenim, ut constat ex verbis dicti *Cap. Tridentini*, mutatur forma, seu modus præsentandi Confessores, sed non abrogatur dicta præsentatio faciendi per Superiores Religionum, nec approbatio per Episcopum loci faciendi, tum etiam, quia Clementina prædicta non est privilegium, sed jus commune, vel privilegium insertum in corpore juris communis, quod nequar revocari, nisi in specie revocetur, ut liquet ex allegatis in *not. de revoc. privileg.* tum item, quia in margine *d. cap. Concil. Trid.* citatur *d. Clement. dudum de sepul.* in lignum, quod *d. cap. Tridentini* correspondet dictæ Clementinæ, & quod dicta Clementina est pars principalis dicti *Cap. Tridentini*, & docent *Nazarum in manuali cap. 27. num. 264. in fine*, in *primâ Missal.* ubi latè de hac re, *Rodriguez tom. 1. q. 59. art. 2. Molanus 1. p. Manual. qu. 4. art. 6. D. Ricc. 4. p. decis. Curia Archiep. dec. 22. num. 3. & 9.*

3. Nec his obstat dicere, quod in dicta Clementina sancitur, quod si Episcopus ex odio, vel sine rationali causa, repellat dictos Confessores sibi præsentatos, poterunt hi, Pontificia auctoritate sæcularium confessiones excipere non obstante Episcopi repulsa; quia, ut eleganter advertit *Nat. or. c. loc.* hoc non est juri communi dissolventum, nam in *cap. dicit, de Regul. dicunt*, quod si Regularis petens licentiam humiliter transeundi in strictiorem Religionem, ea sibi sine iusta causa negata, habebit pro concessa, & in *cap. primum de suppl. neglig. Prælat.* dicitur, quod si Abbas bis, & tertio humiliter requisitus benedictus, sine iusta causa recusaverit Religiosum benedicere, habebit ipso jure pro benedicto; & addit, quod hoc ipsum implicite continetur in Tridentino, Tum quia est de jure communi, quod ibi per Tridentinum non abrogatur; tum etiam quia si Episcopus loci malevolè, (quod absit) repellat idoneos Regulares sibi præsentatos ad sine ut prædictum, hi poterunt appellare, & ut laci in suis jurebus, quærelam exposcere coram ejus Judice competente.

4. Nec item nocent objectiones in contrarium, non primum; nam illud verbum fuit appositum ad majorem claritatem, ad ostendendum, quod dictum Decretum Trid. non solum comprehendebat Sacerdotes sæculares, sed etiam Regulares; nec quidem secundum, quia non est alienum à jure, quod leges posteriores explicentur

per

De Regul. Confessariis Sacularium. Tract. IV. 43

per priores, juxta l. sed & posteriora ff. de legibus, & additur, quod quavis Concilium Tridentinum sit quædam lex posterior, adhuc tamen non revocat leges communes, nec privilegia inserta in Corpore Juris, nisi expresse dicat.

Quest. 33. An Jurisdictio Regularium sit à Papa, vel potius ab Episcopo Loci, ad finem ministrandi Sacramentum Penitentia?

1. **R**espondeo, quod est à Papa, seu à Jure communi Canonico, dependenter tamen ab Episcopo loci, ut constet ex Decretis, & Constitutionibus Apostolicis allegatis, & infra allegandis. Papa enim est fons & caput omnium Jurisdictionum Prælatorum Ecclesiæ, secundum illud Christi dictum: *Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam*, ergo à S. Papa, tanquam à capite, fluunt Jurisdictiones in cæteros Ecclesiasticos, tanquam in ejus membra.

2. Nec obstat dicere, quod Episcopi habent ex institutione Christi Domini Jurisdictionem in Ecclesiis suis, secundum illud Actuum Apostolorum 20. ubi dicitur: *Posui vos Spiritus Sanctus Episcopos regere Ecclesiam Dei*, quia verum est, quod Christus posuit Episcopos in Ecclesiis suis, non tamen ut ejus Vicarios, sed ut Ordinarios locorum; volo dicere, quod possint illos in Ecclesia ordinis Monarchico, hoc est, dependenter à Papa, addere Jurisdictionem Episcopi sit de jure divino, & de jure humano. De jure divino, quia Christus instituit, ut à Summo Pontifice derivetur ad alios Episcopos, quodam naturali sequela Jurisdictionis est autem de jure humano, quia non est immediate à Christo Domino, sed à Summo Pontifice; nam Christus illam conferit medio Summo Pontifici, à quo ut dictum est, fluunt Jurisdictiones Ecclesiasticæ, tanquam à capite in membra; quo fit, ut Jurisdictio Episcoporum sit à Papa, & Jurisdictio Parochorum sit ab Episcopis, & Jurisdictio Regularium à Pontificibus; Papa ergo approbat Episcopos, & Regulares, ut eruditè multis probat noster *Remigius Scropha in suis Moralibus*, 36. art. 5. n. 6.

3. Dixi, *dependenter tamen ab Episcopo loci*, quia omnes Sacerdotes Regulares, live ipsorum Jurisdictio sit à Papa, live à jure, tamen ante Concilium Tridentinum etiam post Concilium indigebant, & indigent aliqua approbatione Episcopi Ordinarii, ut liquet ex allegatis supra, & docent communiter Doctores, quos allegat & sequitur *Sacra. torn. 4. in 3. p. D. Thom. disp. 28. sect. 2. n. 3.* ac proinde ex probabili causa potest abbreviari, protogari, restringi, & limitari per Ordinarios locorum, ad certum tempus, locum, & genus personarum, ut dictum est supra, & docent *Rodriguez q. 99. n. 8. Gutierrez Canon. q. lib. 1. c. 27.* & est res indubitata ex communi praxi hujus regni.

Quest. 34. An Confessarii Regulares possint quoscunque ad se accedentes audire, siue sint in loco habitantes siue extranei, & forenses?

1. **E**T quidem posse, certum est, cum ex dictis, tum ex Bulla 22. Eugenii IV. apud Bull. *Rodriguez fol. 106. incip. commissum*, & liquet ibi, *Quorumcumque fidelium utriusque sexus confiteri sibi volumus*. Item ex Bulla 2. Nicolai V. Cisterciensibus concessa, apud eundem fol. 116. incip. *Scimus*, & liquet ibi, *Omnes quorumcumque Diocesis, & in illis extranei, & forenses*. Item ex Bulla 12. Sixti IV. Minoribus de Observantia concessa, apud eundem fol. 146. incip. *Vestrum*. Item ex Bulla postea Predicatoribus concessa ab eodem Sixto, incip. *Apostolica*, & est 6. apud Confessum, fol. 79. Item ex Bulla Re-

ligioni Tertiæ Ordinis S. Francisci concessa ab eodem, incip. *Sedes Apostolica*, & liquet ibi, *Omnes, & singulas personas utriusque sexus, ad eos, pro confessione, & penitentia accedentes*, & est in Bullario ejusdem Ordinis fol. 47. Item ex Bulla 3. Pauli III. Jesuitis concessa, incip. *Chum inter*, & est apud Confessum fol. 18. 43. Item ex Bulla Pauli IV. Monialibus concessa, incip. *ex Clementi*, apud Confessum, 190. & similibus, quas in partem extendit noster *Festus in 2. p. summam nostrarum Constit. c. 68. fol. 170. ubi* ad ipsarum maiorem claritatem multa dicit notata dignissima, & præcipue, quod Fratres, ut possint uti dictis Bullis ultra licentiam proprii Prælati, debent esse Confessores approbati ab Episcopo loci, secus in virtute privilegiorum nihil hodie possunt.

2. **A**mplius, ut prædicti possint præfatorum ad se accedentium Confessiones audire, etiam extra proprias Ecclesias, ut constat ex dictis Bullis, & clarius ex Bulla Pii IV. incip. *Cum sicut exponitur*, & liquet ibi, *Confessiones etiam inferiorum ubilibet etiam extra domos, & habitacula eorumdem Fratrum audire, &c.* quam dictionem (*ubilibet*) intellige cum grano salis, non quod Confessarius admittit hic Neapoli, cum sola approbatione hujus Eminent. Ordinarii, possit audire in omnibus aliis Diocesis Confessiones Parochianorum illarum, sine licentia Episcopi loci, quia hoc falsissimum est; cum necessario exigitur approbatio Episcopi loci, in quo Confessiones audiuntur, ut dictum est supra. Sed intellige, quod hic Confessarius Neapoli approbatus, potest audire Confessiones ubilibet, hoc est in omni loco & territorio, spectante adhuc Neapolitanum Diocesium, & quod potest audire confessiones quorumcumque ad se accedentium, in qualibet Ecclesia, & loco honesto hujus Diocesis; unde Salernitani, cum fuerint hic Neapoli, poterint valide confiteri Confessoribus hujus Civitatis, cum quia exteri & peregrini, regulariter loquendo, subiacentur legibus territorii, in quo sua peccata continentur; tum etiam, quia locus & tempus non sunt de substantia hujus iudicii, quod cum sit omnino spirituale, non potest pendere à loco, & tempore corporali, ut infra clarius dicetur.

3. **A**mplius, ut dicti Confessarii ab Ordinario loci absolute approbati possint dictas Confessiones audire, etiam contradicente Parocho, ut constat ex Bulla Alexandri, incip. *Cum olim*, & liquet ibi, *audire confessiones Sacerdotum Parochialium assensu minime requiritur*, & est 24. inter Bullas ejusdem in Bullario Roder. ac item ex Bulla Clementi IV. Minoribus concessa, incip. *Quandam temere*, &c. & liquet ibi, *aliorum inferiorum Prælatorum, & Rectorum Ecclesiarum, ac Sacerdotum Parochialium assensu nullatenus requisito*, & est 10. inter Bullas ejusdem in dicta Bull. Roder. quæ tamen privilegia intellige procedere, & habere locum, quando Regulares in propriis Ecclesiis audiunt confessiones; nam in alienis Ecclesiis requiritur consensus Rectorum illarum, non quod hic consensus sit de substantia ad validam administrationem Sacramenti Penitentia, sed tantum ad licitum usum, ne forte exinde nascantur scandala, & Confessarius peccet, ut multis signat *Bardon. 2. p. consil. resolut. 36. q. 33. fol. 170.*

Quest. 35. An Confessarii Regulares approbati ab Episcopo absolute, possint à Parocho impediri, ne in domibus egrotantium Confessiones audiant, etiam si ab illis ad hoc accesserint fuerint?

1. **N**egative dic, tum quia approbatio simpliciter facta ab Episcopo, non subditur Jurisdictioni Parochi, tum etiam, quia Jurisdictio audiendi Confessiones, respectu Regularium, est à jure communi,

44. De Regul. Confessariis Sæcularium. Tract. IV.

ad utilitatem & favorem animarum sæcularium, nihilque exigit, nisi approbationem Episcopi, ad *textum cap. 15. sess. 23. Trid. de Refor.* ubi nihil dicitur de Parochis, tum item, quia fieri potest, ut ægrotus penitens sit inimicus, vel odiosus Parocho, vel non ita bene affectus, ut erga Regulares: ergo satis est, ut hujusmodi Confessores Regulares, quin domibus laicorum ex causa confessionis audiant, statim Parochum teneantur admonere, & fidei auditæ Confessionis pro medico adveniente relinquere, prout Sacra Congregatio declinavit die 2 Julii 1587. apud *Quarantam in Summa Bullar. ver. Privul. Regul. & Lez. p. sum. cap. 19. n. 31.* ubi immediate refert decretum, & praxim per Confessores observandam in Civit. Romæ.

Quæst. 36. An Confessarii Regulares possint virtute Privilegiorum absolvere sæculares penitentes à casibus Episcopi reservatis?

1. **R**espondeo, quod nec sæculares, neque Regulares Confessarii, etiam virtute quorumcumque Privilegiorum, possunt absolvere penitentes sæculares nec intra, nec extra Italiam, à casibus Episcopi loci reservatis, propter decreta, & declarationes Sac. Congregat. authentice, ac solenniter factas; quæ, & quas per extensum habes *tom. 2. Prax. p. 3. n. 9. de Potestate diffens. & absolu. sub q. 17. fol. 196. & in libello attinente Bullæ, & Decretis recentiora pag. 189. & 199.* & præcipuè in mandato Clem. VIII. de anno 1601. & liquet ibi, tam sæcularibus, quàm Regularibus extra Urbem degentibus, ad Confessiones audiendi approbati, &c. ne quis eorum, sub prætextu Priv. &c. ab illo ex casibus clarè, vel dubiè in Bulla die Canon Domini legi solita contentis, vel aliis quomodocumque Sedi Apostolica reservatis, &c. nec etiam à casibus, quos Ordinarii locorum hactenus reservarunt, vel in posterum sibi reservabunt, &c. nullo casu, etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi in mortis articulo, seu cum nova, vel specialis Sanctitatis Sue, amissionis successione, vel ordinariorum, quoad casus ab ipsis reservatos respectivè, impetrata inscriptis licentia, &c. quod Decretum ob rationabiles causas fuit postea ab eadem Sacra Congregat. jussu ejusdem Papæ Clementis moderatum, & declaratum in anno subsequenti 1602. quod item per extensum habes ubi supra, adeo ut absolutio nequeat dimittaxat dari in his casibus, qui exprimiuntur ibi, videlicet, *sub ejusdem prohibitione illos tantum in posterum comprehendi casus, qui in Bulla die Canon Domini legi consuevit, continentur.* Præterea violationis immunitatis Ecclesiæ in terminis Constitutionis sæl. recor. Greg. XIV. quæ incip. Cum alias nonnulli. Violationis clausuræ monialium ad malum finem. Provocantium, & pignatium in duello, juxta Decretum Sac. Concil. Trid. & Constit. sæl. recor. Gregor. Papæ XIII. incip. Ad tollendum impunitum violentas manus in Clericos juxta Can. si quis suadente diabolo, & c. 17. q. 4. ac iuris dispositionem. Simonia realis scilicet contracta, atque etiam confidentiæ beneficiis. Item omnes casus quos Ordinarii locorum sibi reservarunt, vel in posterum reservabunt, in quibus omnibus, (supple septem) enumeratis casibus dimittaxat, & sublatæ etiam penæ inhabilitatis audiendi confessiones, eadem Sac. Congregat. vult, & mandat dictum Decretum in sua firmitate & pristino robore permanere, &c.

2. Quibus ad intentum adsuppletur illud aliud Decretum Sac. Congreg. editum jussu Urbani VIII. die 17 Novembris 1628. quod similiter per extensum habes *ut. loc. praxis*, in quo confirmantur Decreta Clem. VIII. & Pauli V. & liquet ibi, *Nec extra Italiam, &c.* quod verbum fuit superadditum ad maiorem declarationem præcedentium Decretorum; nam Regulares, nec quidem ante hoc Decretum jussu Urbani VIII. editum, pote-

rant extrà Italiam absolvere à reservatis Episcopo loci, & Papæ, ut supra, quia prædictum Decretum Clem. VIII. loquitur generaliter, & absolute, nec ibidem apponuntur illæ Clausulæ, quæ solent apponi à Summis Pontificibus, volentibus suas Constitutiones solum in Italia obligare, ergo.

3. Quibus item adde, quod cum in dictis Decretis dicitur, quod Regulares in vim suorum Privilegiorum nequeant absolvere à casibus Episcopo loci reservatis, non debet intelligi de casibus, qui de jure dicuntur, & sunt Episcopis reservati, de quibus immediate infra, sed de iis, qui expresse, & in specie ab eisdem Episcopis locorum reservantur, quod diligenter adverte, ne in praxi contingat errare, ut bene notant *Ludov. à Cruce in expost. Bullæ Cruciatæ diff. 1. c. 3. dub. 5. Lex. ver. casus. n. 5. & Céspedes de exemp. Regule. 6. dub. 112. n. 2. in fin.*

4. Quibus item ad praxim adde, quod isti veluti appositæ in dicto Decreto Urbani VIII. scilicet *ab aliis vero casibus, &c.* faciunt hunc sensum, quod scilicet Confessores hodie nec intra, nec extra Italiam possunt absolvere à casibus Bullæ Cænæ, & loci Ordinario reservatis: quod verò ad alios quosque expressos in Decreto Clem. VIII. Confessores extrà Italiam existentes, possunt absolvere, si habeant facultatem absolvendi, prout videtur annuere *D. N. Rossi. cap. 15. de offic. & Potestate Parochi in fin.* cum aliis per me allegatis *ut. loc. Praxis.*

Quæst. 37. An D. Episcopus loci possit sibi reservare plures casus respectu Regularium, quàm Parochorum?

1. Sapientissimus *Smetz in 3. p. D. Thom. tom. 4. diff. 29. sect. 4. n. 5. & Bordon. 1. p. Consil. resolut. 6. q. 15.* absolute negat, & moventur, tum quia Regulares per Clem. Dudum de sepelis. sunt æquales Parochis: ergo non possunt magis coarctari in reservatione quàm ipsi Parochi, aliis videretur acceptio personarum, quæ reprobatur in Regula Juris 12. in 6. cap. Novus, de Ind. Iustitia enim distributiva postulat, ut æqualiter utriusque generis Confessarii tractentur; tum etiam, quia diversitas circa eandem rem indicanda non est, *Item, qui adde, 6. de usu. cap. tum utem*, quia Episcopus aliter faciens, fieret odiosus, ergo.

2. Oppositum tamen, quod est de jure v. rius, tenent multi, quos sequitur *Céspedes de Exemp. Regul. c. 6. dub. 114. n. 3.* dicunturque, tum quia licet Regulares sint æquales Parochis, quoad jus commune, non tamen quoad jus Episcopale, volo dicere, quod tam Regulares, quàm Parochi, à jure habent potestatem absolvendi, dependent tamen ab Episcopis locorum, ut dictum est supra: ista autem dependentia seu approbatio fienda ab Episcopo, est arbitraria, arbitrio tamen prudenti, & regulato, ergo Episcopus secundum diversitatem mentiorum Confessoriorum, poterit suam jurisdictionem impertire absque ulla exceptione personali. Acceptio enim committitur in recommoni, cum eis æqualiter debita, vel supponit æqualitatem metitorum, unde S. Augustinus in Regula ad Fratres, loquendo de recommoni dicens, dicit, *Non æqualiter omnibus, quia non æqualiter valent omnes, sed utriusque, prout utriusque opus fuerit.* tum etiam, quia jurisdictioni Episcopalis, quoad administrationem Sacramentorum, est delegabilis secundum dictum arbitrium Episcopi: ergo concedendo per episcopiam, plus unum Confessarium, quàm alteri, nullam injustitiam committit, sed utitur jure suo: nunquid non potest dominus de re sua facere quodquid voluerit, præcipuè quando prudenter agit? Tum item, quia sicut Episcopus potest restringere, & limitare facultatem audiendi Confessiones ad certum tempus, lo-

cum,

cum, & genus personarum, quæ causa tamen, ut dictum est supra, ita pari, poterit maiorem auctoritatem concedere uni, quam alteri, ut praxis ipsa docet. Solent enim Episcopi instituire aliquem idoneum, ac prudentem in Confessarium ad absolvendum à reservatis, quod non expedit cunctis aliis indulgere.

3. Bene verum est, quod ad evitandum scandala, & privatorum odia, Episcopus debet ore tenus, vel clandestinis literis hanc jurisdictionem impetire, hinc non approbo *Peir. dicentem, tom. 1. q. 1. art. 1. §. 2. cum suo Trumacho*, quod dum Episcopus in aliquibus solemnitatibus concedit facultatem Parochis absolviendi à sibi reservatis, intelligitur eandem jurisdictionem Regularibus concedere, tum quia causa limitata limitatum producit effectum, *in agnis de acquir. verum domin.* sed gratia est tantum pro Curato, ergo non extenditur ad Regulares; tum etiam, quia gratia hæc, respectu Episcopi, est odiosa, cum vulneret ius speciale ipsius, sicut accipienda est, adeo ut non excedat ipsos Curatos, *cap. 1. de filiis Presbyter. & Regula 28. in 6. edia.*

4. Dices, Episcopus non est Dominus reservationis, ergo sicut non potest reservare plures casus respectu Regularium, quam Parochorum, ita non poterit magis uni, quam alteri concedere: verum tamen petis principium, & falleris in illatione consequentis; etenim Episcopus per edictum publicum, ne exinde veniant scandala, non debet plures casus reservare, respectu Regularium, quam respectu Parochorum; at quoad facultatem absolviendi à reservatis, ore tenus vel privatis literis faciendam, bene poterit, non solum cum causa, ut omnes contendunt, sed etiam ex caritate, quæ urget Episcopos magis erga suos Parochos, quam Regulares; ergo saltem sub titulo charitatis, & non titulo iustitiæ poterit hæc peragere, *Bordon a. p. Confess. resolut. 6. num. 22. & Cessedes loc. cit. dub. 115.*

Quest. 38. Quot & quanam sint casus de jure, vel de consuetudine Episcopi reservati?

1. Circa hanc questionem non conveniunt Doctores; nam quidam dicunt, quod sunt quinque, quos colligitur ex extravaganti *inno cunctis*, de Privilegiis, primus est, quando delictum habet ex jure annexam publicam poenitentiam. Secundus, quando habet annexam excommunicationem majorem. Tertius, quando habet annexam irregularitatem. Quartus est, peccatum incendiarii. Quintus blasphemia publica, de quibus *S. Anton. 3. p. in 12. c. 11. Syl. ver. casus, q. 2. Glossa in Clem. dudum de sepul. & Innocentius. Miranda 1. p. Manual. q. 36. art. 2. & alius citatis Navar. in sum. c. 27. de Reg. Confessariarum, n. 262.*

2. Suarez vero *tom. 4. in 3. p. D. Thom. disp. 29. sect. 3. n. 6.* dicit, quod secunda consuetudine, ex solo jure communi, nullum peccatum est Episcopi reservatum, & probat discurrendo per omnes dictos casus, & in specie, quia dicta extravaganti *inter cunctis*, est revocata per Clem. *Dudum de sepul.* ibi, *Nos adeo omnia cessantes*, sed hoc non est verum, quia in dicta Clem. *Dudum* non revocatur extravagans Bonifacii VIII. immo illa ibi confirmatur; sed revocatur extravagans Benedicti IX. & licet in textu, sed quidquid sit de hæc revocatione, certum est, quod in jure expressum nullum peccatum reperiatur Episcopo reservatum, sed illi casus, qui à Summis dicuntur à jure Episcopis reservari, non dicuntur à jure reservati, quasi quod sic in jure ceperatur expressum, quia nullus textus reperitur, qui hoc dicat, sed dicuntur reservati à jure consuetudinis, quia forte antiquis de communi consuetudine, reservabantur ab omnibus Episcopis, ut analitis probat *Lud. de Cruce in expol. Bullæ Cruciatæ, disp. 1. c. 3. dub. 1. & Laz. ver. casus reservati, n. 2.*

3. Sunt tamen quidam, unum solum casum esse de jure Episcopi reservatum, nempe abortum, qui licet ex Constit. Sixti V. esset Papalis, verum Gregor. XIV. fecit illum Episcopalem, dum præcepit, quod in illum cadentem solum absolvere possit Confessarius ad hos casus specialiter per loci Ordin. deputatus. *Lex. c. 1. de n. 4.*

4. De consuetudine autem regulariter loquendo, relevantur Episcopi locorum alii quinque casus. Primus est, homicidium voluntarium, aut realis membri abscissio. Secundus est crimen falsi, quando quis viat literas, vel scripturas, vel dat falsum testimonium, aut taceat veritatem coram Judice. Tertius est violatio immunitatis Ecclesiæ, sed hodie iste casus est Papalis. Quartus est sortilegium, vel Divinatio. Quintus est peccatum retinendi sibi aliena incerta.

5. *De regulariter loquendo*, quia de hac re non potest trahi certa Regula; nam Episcopi reservant sibi, & de facto possunt sibi reservare alios casus, qui magis videntur necessarii pro sua Diocesi in salutem animarum; prout bene dicit *Peir. tom. 1. priv. in constit. Pyrrhi. §. 8. n. 37.* ubi de renouata hæc: ex quibus omnibus collige, quod dicta Decreta Sac. Congreg. de non absolviendo à casibus reservatis Episcopo loci, sunt intelligenda de casibus, qui de facto & expresse reservantur loci Ordinario, non autem de illis, qui de jure forsitan possint Episcopis competere, ut dictum est.

Quest. 39. An Confessarii Regulares possint in vim privilegiorum absolvere penitentes laicos à censuris Episcopis reservatis?

1. Negativa resolutio est omnino certa, & manifesta ex Decreto Sac. Congreg. iussu Pauli V. edito, sub die 7. Januarii, 1617. quod per extensum habes *tom. 2. Prax. p. 3. tr. 9. sub q. 17.* & licet ibi, ut nulli ex Sacerdotibus prædictis, quibusque Privilegiis, & induitis, ac facultatibus suis, ab excommunicationibus, vel casibus eisdem Ordinatus, vel Sedi Apostolica reservatis, tam ad forum contentiosum eorundem Ordinariorum deductis, quam non deductis, præterquam in moris articulo absolvere audeant, vel præsumant, sub eisdem censuris, & penis eo ipso, & absque declaratione incurrendis mandatur, & præcipitur, hæc ibi, contra quæ non potest habere locum *Duardus in lib. 3. in Bullam Canæ, §. 2. q. 1. n. 31. & 32. nec Megala*, qui refert *Diana p. 3. tr. 2. de dub. regul. resolut. 33.*

Quest. 40. Quidnam possint Confessarii Regulares circa suos laicos penitentes, approbati tamen ab Episcopo loci?

1. Et quidem primò possunt absolvere ab omnibus casibus, qui Summo Pontifici, Episcopis, & aliis Superioribus reservati non fuerint, quia ex Regula Juris, in cap. *Nuper de sent. excom. & cap. si Clerici, de judic.* quæ specialiter non reservantur, jure concessa censentur, *Miranda 10. 1. Manual. q. 46. art. 2. paulo ante concl. amplia*, ut etiam possint absolvere ab omni minore excommunicatione, cum hoc minus sit, quam absolvere à mortalibus, quod possunt facere. *Navar. in Manual. cap. 27. n. 25. de Censuris Ecclesiæ in fin. ad quod allegat cap. placuit, de Penit. disp. 6.* similiter possunt absolvere ab omni excommunicatione, etiam majore, non reservata tamen propter eandem rationem, *Cornejo 2. tom. 1. in 3. p. D. Thom. tr. 5. de excom. disp. 11. dub. 1.* loquens de excommunicatione juris nemini reservata: ubi tamen offert aliquas exceptiones, nunquam tamen possunt dispensare in irregularitate aliqui, secundo speciali Privilegio, quale est illud Sixti IV. Minimis concessum, quod reser-

46 De Regul. Confessariis Sæcularium. Tract. IV.

fertur à Casarub. in *Compend. ver. absolutio quoad seculari* ver. 1. n. 2. sed adverte, quòd hoc Privilegium non est in usu, & recessit à Praxi, *ver. Confessio*, n. 33. quia irregularitates omnis de jure communi tollitur sola Papæ dispensatione; exceptis illis, quæ Episcopis & Prælati Regularium quoad suos subditos conceditur, *Sylv. ver. dispensatio* 9. q. 10. *Navar. in Manual. c. 27. n. 254.* & *Suar. tom. 5. de censuris, disp. 41. de irregularitate, sect. 3.* unde nec prædicti possunt dispensare in irregularitatibus, propter privilegium Pauli III. Jussus concessum, quo Confessarii possunt absolvere à penis Ecclesiasticis, ut ibi melius est videre, quod refertur in *Compend. Privilegii Societatis, ver. Communi. vot. 5. n.* quia licet aliquæ irregularitates sint penæ Ecclesiasticæ, ut sunt illæ, quæ incurruntur celebrando cum censuris, tamen secundum stylum Curie, (qui in his legem facit) sub generali clausula absolvendi à penis, non venit irregularitas, sicut nec depositio, neque degradatio, *Suar. tom. 4. de Relig. tr. 10. lib. 9. c. 4. n. 43.* bene tamen possunt ab interdicto personali particulam non reservato, ob antè dictam rationem desumptam ex cap. *Nuper. de sent. excommunicant.* cum illis tamen conditionibus, ut ipsi iurisdictionis, juramenti, vel cautionis de jure necessariis, ut docent *Suar. tom. 5. de Censuris, disp. 38. sect. 2.* *Concepit. loc. de interdicto, c. 1. de. ver. Confessarium Regulari.* An prædicti valeant adhibere in vim Bullæ Cruciatæ, in facti contingentia attentè consideranda est Bulla, & scribentes in ea.

2. Secundò, prædicti Confessarii, si fuerint Delegati ab Episcopo loci, possunt in suos penitentes totum illud, quod in eisdem potest Episcopus, in vim c. 6. *Conc. Trid. sess. 24. de reformat. incip. Licet Episcopis*, cujus formalia verba sunt hæc:

Liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oriuntur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, dispensare, & in quibuscunque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ referentis, delinquentes quoscunque sibi subditos in Diocesi sua per seipso, aut Vicarium ad id speculiter deputandum, in foro conscientie gratis absolvere, imposita penitentia salutari. Item & in heresimæ in eodem foro conscientie eis tantum, non eorum Vicarius sit permissum. Hæc ibi.

3. Circa quæ adverte *Delicta*, & dices, ergo ex vi hujus Decreti nequeunt hujusmodi Confessarii dispensare super irregularitate alium, quàm ex delicto proveniente; neque super illegimitate, licet occultæ sit, quia illegitimè nasci, non est delictum nascentis. Unde non possunt filios spurios, aut basti doli legitimare. *Navar. in Manual. cap. 27. n. 194.* & 201. & post allegatos *D. August. Karboas in Collect. ad d. cap. Trid. n. 27.* Item adverte *occultum*, quod hic censetur illud, quod non est notorium apud omnes, etsi possit probari per aliquos testes: sufficit enim non esse divulgatum, seu famosum, & quòd possit aliqua tergiverfatione celari, *Navar. cit. loc. n. 154.* & alii scilicet infiniti, quos refert & sequitur *D. Karboas. loc. cit. n. 29.* Unde delictum publicum in uno loco, ut occultum in alio loco, in quo non sit spes, ut publicetur, subijcitur facultati Episcopi loci, in quo est occultum, & petitur absolutio. *Avila de censuris, p. 2. c. 7. disp. 1. q. 11. dub. 11. conclus. 3.* *Sanchez in sum. lib. 2. c. 11. n. 20.* & *Diaz in Bull. Censur. lib. 3. c. 2. q. 11. n. 10.*

4. Item adverte, *deductis ad forum contentiosum*; quòd secundum aliquos illud delictum dicitur deductum ad forum contentiosum, ubi litium sit denuntiatio, vel per accusationem delatum coram legitimo Judice, & exinde subsecuta citatio, à qua incipit iudicium ad terminos, §. *final. in fin. de pena temeræ litigantium. Glossa in rubi. cap. de in fin. v. v. v. d. 10.* & hoc tenet *D. Ricci. p. praxis, decis. 522. in 1. edit. & resol. 449. in 2. Absol-*

cell. Vulp. in praxi. c. 44. n. 10. in fin. & Sanchez in sum. ro. 1. lib. 2. c. 11. n. 20.

2. Verum secundum alios, & quidem probabilis, tunc delictum dicitur deductum ad forum contentiosum, ubi litis contestatio fuerit; prout etiam docet *D. Barboas. p. 2. de potest. Episc. disp. 39. n. 29.* & merito, tum quia forum contentiosum dici non potest, nisi inter partes super delicto commisso contendatur, negando, vel confitendo, quo actu, litis contestatio etiam in criminalibus inducitur; tum etiam, quia forum contentiosum est idem quod iudicium; sed iudicium non est perfectum ulque ad litis contestationem, ergo; tum item, quia forum contentiosum non differt à lire mota, quia idem est in foro contendere, quod in eo litem movere; at lire mota dicitur, postquam litis contestatio facta fuerit, ut probat textus cap. *ex parte 30. de verb. signif.* & resolvit *Maranta de ordinat. Judic. p. 5. m. & omnia sunt durante instantia. m. 64. Surd. de aliment. su. 5. q. 8. n. 4.* & *Gavanti. in Manual. ver. absolutio, n. 12.*

6. Dixi, *si fuerint Delegati*, quia facultas dicti Decreti Tridentini est per Episcopum delegabilis, etiam prædicendo à reservatis, quæ nunquam intelliguntur concessa, nisi in specie concedantur; tum quia annexa est dignitas, & officio Episcopali, & consequenter censetur ordinaria; tum etiam, quia ita probat usus, pæcis, & communis consuetudo, quæ est optima legum interpretes. *Suar. tom. 5. de Censur. disp. 41. sect. 1. n. 8.* *Diaz in Bull. Censur. lib. 3. c. 5. n. 34.* & *Gavanti. cit. loc. ver. Absolutio, n. 10.* Cætera verò, quæ possint pertinere ad præcitatum Decretum Trid. vide apud *Dianum p. 7. tr. 2. de Potestate Episcopi*, ubi de annexis, & exinde emergentibus eleganter loquitur, qui tamen est cum cautela legendus, p. 3. *Moral. tr. 2. de dub. Regul. resolut. 13. ver. nota quarto ubi ex Sanchez tom. 1. ad decal. lib. 4. c. 54. n. 23.* & *Marullo disp. 2. diff. 11. n. 540.* dicit, prædictos Confessarios Regulares, gaudentes præfato Privilegio Pauli III. vel alio simili, non obstantibus dictis Decretis Clem. VIII. Pauli V. & Urb. VIII. supra relatis, posse absolvere, etiam à casibus ibi exceptis: immò ab omnibus casibus Papalibus, quando sunt occultæ, cò quod prædicti casus, cum occulti sunt, non sunt Papales, sed Episcopales, utpote committi Episcopis ex Concil. Trid. cit. loc. sess. 24. de refor. quia hoc non solum est contra mentem summorum Pontificum, in dictis Decretis expressam, sed etiam per diametrum opponitur textui primi Decreti Clem. VIII. ibi, *nullo casu, etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi in mortis articulo, &c.* sed excepto firmat Regulam in contrarium, ergo sublato inortis articulo, in omni alio casu occulto, vel publico ad absolvendum à prædictis exceptis, necessarius exigitur licentia reservantis, nec ex eo, quòd casus Papales committantur Episcopis, quando sunt occultæ, desinit esse Papales; nam Episcopis à prædictis absolvi, tanquam Delegatis à Papa: ad quod item facit, quòd abortus ex Concil. Sixti V. erat casus Papalis, & licet Greg. XIII. illum fecerit Episcopalem, adhuc tamen mandavit, ut à nemine possit absolvi, nisi per Confessionarium, per loci Ordinarium, ad hos casus specialiter deputatum, ut dictum est supra, ergo debet attendi mens Romani Pontificis in dictis Decretis expressa, dum ea nobis aliàs non apparet.

7. Tertiò prædicti Confessarii Regulares, qui communicant in Privilegiis cum Jesuitis, virtute dicti Privilegii Pauli III. possunt absolvere à quibuscunque penis Ecclesiasticis, prout sunt privationes, inhabilitates, incapacitates, & limi es, quæ in Constitutionibus summorum Pontificum apponi solent, contra transgressores illarum: quod intellige probabiliter verum, & quoad forum occultum conscientie, prout attestantur *Sanchez lib. 6. sum. c. 15. n. 78. in fin. & Fausset de Pauper. Religiof. lib. 8.*

De Regul. Confessariis Sæcularium. Tract. IV. 47

lib. 8. q. 132. quia oppositum, quod est de jure verius, tenent Suarez 10. 4. de Relig. 10. lib. 9. c. 2. n. 49. & Lex. ver. Confess. Reg. qui de hoc privilegio loquentes, dicunt, quod hujusmodi pœnæ non possunt per absolutionem, sed per dispensationem quibus addæ, quod absolutio adhibita in foro poli, non potest præjudicare iudicio fori contentiosis: unde absolutus, seu dispensatus licet etiam in foro animæ, potest servatis servandis, in foro externo puniri, & condemnari.

8. Quartò dicti Confessarii, virtute privilegiorum, & præcipue præfati Pauli III. possunt commutare quæcumque suorum penitentium vota in alia pietatis opera, toties quoties de votioni prædictorum videbitur expedire: exceptis tamen illis quinquæ, de jure pœnæ reservatis, prout sunt vota peregrinationis ultramarinæ, Visitationis liminum Apostolorum Petri & Pauli, in Compostella, & Calistis, ac Religionis, ut expressè dicitur in extrav. incip. *est Dominica, la segunda, in 6. inter communes, de pœn. & remiss.* quæ quippe limitatio reperitur in dicto privilegio Pauli III. ad quod per extensum refert alia privilegia Roder. tom. 1. q. 63. art. 3. & sequen.

9. Nec his possunt obstat prætercens Decretà Sacr. Congreg. jussu Clem. VIII. Pauli V. & Urb. VIII. edita, quia facultas commutandi vota, non comprehenditur in prædictis Decretis, sed remanet, ut prius, tum quia prædicta Decretà loquuntur de non absolviendo à casibus Bullæ Cœnæ, & locorum Episcopis reservatis; sed nomine casus, vel censuræ non veniunt vota, nec eorum commutatio vel dispensatio, ut communis sententia docet cum Armilla ver. casus, n. 1. Rodriguez tom. 1. q. 15. art. 6. & Navar. in sum. cap. 12. n. 39. tum etiam, quia in dicto Decreto fit tantum sermo de absolutione, commutatio autem, vel dispensatio votorum, non est absolutio: tum item, quia dicta Decretà, respectu Regularium, sunt odiosa, in quibus non fit extensio, ergo; & docent Miranda in Manual. 1. p. q. 47. art. 2. ubi extendit Decretum Clem. VIII. Zinard. 1. p. jussu in ma. de voto; & aliis allegatis Peyr. 10. 1. de subd. q. 16. 21. §. 1. ver. circa autem commutationem, & Lexan. ver. Confessarius Regularis 14.

10. Quintò possunt dicti Confessarii Regulares dispensare in voto, nunquam dispensationem petendi, vel petita vel obtemperata non utendi, tum qui hoc votum, non est de exceptis; tum etiam, quia Episcopus potest dispensare in hoc voto, ergo & Regulares; nam ubi possunt dispensare Episcopi de jure communi, possunt & Regulares, approbati tamen à suis Superioribus.

11. Dixi, de jure communi, quia non possunt Regulares in his, quæ sunt de jure speciali reservati Episcopis, etenim in his videtur electa industria personæ, de quibus Sot. lib. 1. de just. q. ult. ar. ult. Navar. in sum. c. 12. n. 76. & post allegatos Rodriguez tom. 1. q. 63. n. 6.

6. Sextò possunt dicti Regulares, approbati tamen à suis Superioribus, dispensare cum sæcularibus, ad pietendum debitum, si post emissum votum castitatis, de facto contraxerint, per privilegium Pii V. quod refertur in Comp. Privil. Societatis JESU, ver. *dispensatio*, §. 9. & multis firmat Roder. tom. 1. q. 63. art. 2. ubi ad intentum multa colligit, Provius in Candelabro aureo de Sacram. Matrim. n. 141. Miranda 10. 1. Manual. q. 47. art. 2. & Sanchez lib. 8. de Matrim. disp. 16. n. 3. & in Decal. lib. 4. cap. 47. n. 10. ubi subiungit, Regulares posse cum istis dispensare, etiam ante consummationem matrimonium; ad quod allegat Sayr. in Clave Regia, lib. 6. c. 11. Verum tamen Azor. 1. p. inst. moral. lib. 11. cap. 19. q. 20. tenet contrarium.

13. Septimò, possunt dispensare inter Conjuges, quorum alter cum alterius consanguinea adulterium commisit, ad petendum debitum ex Privil. Martini V.

quod refert Sayr. in Clave Regia, lib. 6. cap. 11. n. 98. & Miranda 1. p. Manual. q. 47. art. 1. ubi de incestuosis multa adunat.

14. Octavò, possunt dispensare in votis pœnalibus; sunt enim quidam, qui vovent sub pœnâ jejunare, ut putà, non jejunando, se obligant solvere centum, & quid simile, Rodriguez loc. art. 7. & Miranda in loc. art. 6.

15. Nonò, possunt dicti Confessores aperire literas Domini Papæ, & juxta illarum tenores, ut Magistri in Sacra Theologia dispensare, de licentia tamen suorum Superiorum, ut immediate infra clariùs habes.

16. Decimò, possunt dispensare in juramentis, seu juramentis commutare, ex justa tamen causa, ex privilegio Pauli III. ut multis firmat Miranda cu. loc. art. 5. & Peyr. cu. loc. ubi in *vesqueures primò*, dicit, quod in dictis Confessariis non requiritur specialis licentia Superiorum ad hoc, ut possint uti facultate prædicta ad dispensandum, & commutandum, sed sufficit generalis illis data ad confessiones audiendas.

Quest. 41. An Confessarii Regulares possint uti dicta facultate circa vota penitentium, si Episcopus loci sibi reservet commutationem & dispensationem votorum?

1. Sunt, qui negant, itantibus Decretis Sacræ Congregationis præcatis & supra relatis, quibus Regulares prohibentur absolvere à casibus loci Episcopi reservatis.

2. Verùm affirmativa sententia verior est, tum quia dispensatio, & votorum commutatio non venit nomine casus, ut dictum est supra; tum etiam, quia Episcopus per dicta verba non reservat sibi commutationem votorum, sed per illa vult significare, commutationem votorum pertinere ad suam jurisdictionem. Unde hujusmodi jurisdictionem non sibi reservat, respectu Regularium privilegiorum, sed respectu eorum, qui ad hoc non sunt privilegiati prout bene advertit Peyr. 10. 1. de subd. q. 12. 21. §. 1. in fin. ver. Ad secundum respondendo.

Quest. 42. An Confessarii Regulares simplices, hoc est, non Magistri, nec Lectores in Sacra Theologia, possint virtute privilegiorum aperire literas Sacræ Penitentiarie, & juxta ipsarum tenorem dispensare, ut Magistri in Sacra Theologia?

1. Affirmant Sanchez lib. 8. de Matrim. disp. 34. Rodriguez tom. 1. q. 46. de Confessariis quoad facultatem dispensandi, art. 8. cum Compend. fol. 32. de Confessariis quoad dispensandum n. 3. Porcell. in dub. ver. Confessor aperiens literas Papæ, Peyr. de subd. q. 1. cap. 21. §. 2. Puzos dec. 414. Distinxisse & celeberr. Pyrrhus in *praxi dispensatione*. Apostol. lib. 7. c. 4. n. 68. & sequ. & Bordon. contr. 27. de Confessione, & Confessariis, q. 11. n. 41. Dubius tamen conditionibus copulativè concurrentibus, quarum prima est, ut sit Confessor ab Episcopo loci approbatus; secunda, ut ad aperendum dictas literas Apostolicas, sint ab ipsorum Generalibus specialiter designati, & moventur ex privilegio Gregorii XIII. Jesuitis concessio, incip. *Exposui nobis scelsi*, quod refertur in Compendio Societatis Jesu, in Confessariis, §. 3. & extenditur ab eodem Corrado cu. loc. fol. mibi 347. & licet tibi, Nos idcirco tuis in hac parte supplicationibus inclinat, Preteritis Societatis hujusmodi, per te, vel tibi subordinatos illius Superiores, de sua licentia designandis, & ab Ordinariis locorum approbatis, vel approbandis, etiam si Magister vel Doctorus, aut alius gradibus insignitus non sint, literas hujusmodi aperendi, confessionibusque fidelium, ad

48 De Regul. Confessariis Sæcularium. Tract. IV.

ad ipsos recurrentium; auditis, & imposita salvari, in illis expressa, vel de iure infligenda penitentia, ad solvendi, ac in foro conscientie, quosvisque sibi verbo, vel scriptis commissas absolutiones, dispensationes, & penitentiarum inunctiones excipiendi, & exequendi licentiam, & facultatem: tenore præsentium concedimus, & impartimur, non obstantibus, &c. Hæc ibi, quæ extenduntur ad omnes alios Generales Ordinum, qui cum dictis Jesuitis communicant in Privilegiis.

2. Ex quibus suprà allegatis plura collige. Primò, quòd Provinciales non possunt deputare simplices Confessarios ad aperitendum, & tras Papales, nisi hoc expresse habeant à P. Generali Ordinis; secus quidquid egerint circa hoc, erit irritum & inane propter defectum authoritatis, *Roder. c. 1. loc. ubi advertit, quòd Generales in hac designatione debent esse oculati, & maxime circumspècti, ne tam grave negotium indoctis committatur.* Secundo, quòd Confessarius ab Ordinato solum admissus pro masculis, non potest aperire literas pro feminis expeditas; quia cum debeat absolvere in foro penitentiali tantum, & respectu feminarum authoritatem non habeat, literæ prædictæ non censentur tali Confessario directæ, nec præfatum privilegium de eo loqui, ut bene advertit *Bordon. c. 1. loc. n. 50.* Verùm præsupposito, quòd dictus Confessarius non debeat absolvere, sed dispensare in foro penitentiali, poterit procedere opinio *Sanchez. c. 1. loc. n. 15.* ubi dicit, quòd approbatus ab Ordinato pro masculis tantum, poterit dispensare cum feminis.

3. Sed quid dicendum, si Regularis prohibitus à suo Superiore cum clausula irritante, vel sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, audire confessiones sæcularium, de facto aperiat dictas literas sibi per laicum præferatas, cum sit Doctor, & ab Episcopo loci ordinario minimè reprobatus?

4. Respondéo, quòd huiusmodi Doctor, seu Magister in Sac. Theologia, invalidè absolvit, atque dispensat, cum prohibitus à suo Superiore cum tali clausula, careat potestate excipiendi Confessiones sæcularium, nec est verosimile, Emin. Cardin. Pœnitentiarius velle dirigere suas literas impedito à suo Superiore, cum talis præsumitur esse mens Prælati, quilibet de iure esse debeat, *Bald. in l. ex facto. ff. de vulg. & pupillis*, quòd autem Superior possit hoc munus audiendi Confessiones suis subditis interdicere, non cadit in utrum, ut constet ex suprà decisis, & firmat *Navar. in sua Lucer. Regul. ver. Generales.*

5. Sed pone, quòd dictæ literæ fuerint uni Confessario præsentate, qui recuset munus obire, ex quo pensat, quèd si sint subreptitiæ, & similes, potestne alius pro earundem executione adiri, primà præsentatione, & literarum aperturâ non obstante? Affirmant *Sanchez. c. 1. loc. n. 18. & disp. 27. nu. 38. & Corradus. c. 1. loc. n. 73.* etiam sine consensu Confessarii primò electi, quia cum ea commissio facta sit pro foro conscientie, sequitur ejus fori naturam, ut non adstringatur penitens acquiescere sententiæ unius Confessoris, sed possit alium adire, si Confessarius primò electus noluerit sententiam mutare, nec nocet *Navar. conf. 3. de Offic. Judic. Delegat.* dicens, quòd jurisdicção delegata non potest prorogari de persona in personam ad partis iudicium, c. 1. de Offic. Deleg. quia jurisdicção in casu posito non prorogatur, nec extenditur ad iudicium partis, sed ad iudicium Delegantis, cuius mens talis est, ut probat praxis, & stylus dictæ Pœnitentiariæ, ut norant præcit. Doctor.

6. Dixi in quæsito, *virtute Privilegiorum*, quia de communi Praxi, & regulariter loquendo, dictæ literæ solent expediti sub tali tenore: *Discreto Confessori Magistro in Sac. Theologia, vel Deceptorum Doctori ex approbato ab Ordinario, per latorem præsentium ad infra scripta speculatur eligendo.*

7. Ad quorum verborum intelligentiam adverte, quòd nomine Magistri in Sac. Theologia non solum veniunt, qui in aliqua Universitate receperunt insignia Doctoratus in Theologia, sed etiam illi, qui ex status sui Ordinis insinuantur à suis Superioribus in Magistros, seu Lectores Sac. Theologiæ, tam speculativæ, quàm moralis, quovis nomine appellentur, per examen tamen approbatus, juxta suæ Religionis statuta, licet adhuc non fungantur officio Lectoris; tum quia ratio, ob quam hæc literæ diriguntur ad Magistros in Sac. Theol. & Doctores Deceptorum, est, quia hi præ aliis præsumuntur docti, & sufficientes ad exercendum hoc munus, de qua sufficientia & doctina fit publicum documentum seu instrumentum per eos, qui ad gradum illos promoveunt; sed non minus Doctor censendus est institutus Lector, seu Magister in Ordine per Superiores suæ Religionis, quàm Doctor creatus in aliqua Universitate, cum utrobique fiat ad finem rigorosum examen, & sit potestas doctorandi; ergo his & illis moderationibus æqua fides adhibenda est, nisi temerariè loqui velimus; tum etiam, quia sicut in *Trid. sess. 12. c. 1. pro alluendis ad Ecclesias Cathedralis Episcopos, sess. 23. c. 18. pro Scholasticis Cathedralium, sess. 24. c. 8. pro Pœnitentiario Cathedralis, sess. 24. c. 16. pro Vicariis Generalibus instituendis, equiparantur Doctores actu & Licentiat, item Magistri licentiat, seu Doctorati, live in Universitate, live in Academia, ita à pari dicendum est in casu nostro, comparandos esse Magistros, live sint Universitatis, live alicujus Academici Regularis. Collegia enim & Capitula, seu Congregationes Regularium, secundum rem, & ex parte rei, sunt Academiae, & Universitates Religiosorum, ut bene advertit *Bordon. c. 1. loc. n. 47.* ergo huiusmodi dispensationes & absolutiones in foro conscientie, cæteris paribus, poterint expeditæ Regulares, qui juxta suorum Ordinum instituta, fruuntur Privilegiis Magistrum, live sint Licentiat, seu Baccalarii ordinarii, live dicantur Jubilati, ut in Ordine Minorum, si five aut Magistri in sua Religione, quod nota diligenter contra *Sanchez. cuata disp. 34. n. 9.* & contra *Portellum. c. 1. loc. n. 3.* qui ex *Sanchez* idem dicit, verum meo iudicio, contra favorem animarum, quòd scilicet Doctores in aliqua Universitate dumtaxat possint dictas literas aperire.*

Quæst. 43. An Confessarii Regulares possint virtute Privilegiorum absolvere ab excommunicatione ob duellum incursæ?

1. Negativa responsio est notissima ex Decretis Sac. Congreg. editis de anno 1601. & 1602. jussu Clem. VIII. & datis suprà, & extensis *rom. 2. Prax. p. 3. n. 11. sub q. 17. fol. 196.* unde non est audiendus *Herradus de Mendoza in 2. disp. 170. sect. 21. §. 201.* dicens, Patres Societatis Jesu posse supradictam excommunicationem absolvere, ob privilegia dictæ Societatis, quia loquuntur expresse, & per diametrum contra prædicta Decreta, ubi in Decret. jussu Clem. VIII. editis 9 Januarii, 1601. & die 26 Novembris, 1602. in specie fuerunt nominati Religiosi dictæ Societatis, ne virtute Privilegiorum absolverent à censurâ duelli, incurri in terminis *Concl. Trid. & Constitutionis Gregor. XIII. incip. Ad tollendum*, quod procedit maxime in nostra Italia, secus extra Italiam, ut dicitur in præcatis Decretis. Unde teste *Lozana verb. Duellum, n. 13.* Sac. Congreg. Regul. die 14 Septembris 1635. præcepit cuidam P. Theatino, ut redderet rationem, quia autoritate absolvisset quosdam duellantes à casu duelli, & excommunicatione illi annexa, juxta dictam *Constit. Gregor. XIII. & Clem. VIII.* nec pariter audiendi sunt, qui cum *Diana p. 5. tr. 14. Mysicell. resol. 103.* dicunt, posse, quando casus fuerit occultus.

occulus, per Decretum Concil. Trid. c. 6. incip. *Laceat Episcopus, sess. 24. de Reform.* quod nec censetur abrogatum in dicta Constit. Gregor. XIII. tum quia, ut supra dictum est, hoc est contra mentem Summorum Pontificum, ut constat ex praxi, & stylo Sac. Congreg. quæ in casu duelli etiam oculi vult consuli, & facultatem facere; tum etiam, quia adversatur textui præfati Decreti Clem. VIII. ibi, *nullo casu, etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi in mortis articulo, ergo excepto mortis articulo, S. Sedes consulenda est.* Ad quorum maiorem claritatem placet querere.

Quest. 44. An provocantes se ad duellum sine excommunicati, pugna non sequi a?

1. **S**unt qui negant cum *Bordon. dec. 84.* ducunturque ex multis, tum quia excommunicatio lata ob aliquod crimen, non incurritur, nisi secuto effectu, ut omnes docent; tum etiam ex *Trid. sess. 25. c. 19. ibi, qui vero pugnam commiserunt*, tum item ex dicta Constit. Gregor. XIII. incip. *Ad tollendum*, ubi nihil diversum habetur à *Trid. cu. loc. & liquet ibi, Monomachiam commiserint*, in casu autem posito, illi Monomachiam non commiserunt, sed voluerunt committere, ergo tum tandem ex Constit. Clem. VIII. incip. *Illius vices*, ubi nihil tacite, nec expresse additur *Trid. cu. loc. ergo.*

2. Oppositum tamen, quod est de iure verius, tenent *Naldus ver. Duellum, n. 6. & Diana multis citatis p. 5. moral. tr. 14. miscell. resolut. 102. & Læ. ver. Duellum, n. 11.* tum quia hoc probat Praxis, & Stylus Curie, qui in hoc legem facit; tum etiam, quia hoc firmat clausula apposta in fine dictæ Constit. Gregor. XIII. ibi, *etiam si illi, quoad locum de signatum pugnaturi accesserunt, impediri non commiserunt, &c.* quæ quippe clausula, cum sit in hoc Constit. referatur ad omnia præcedentia, quamvis alii dicant referri ad solos socios, quod non placet, cum in his & illis eadem sit ratio; immo fortior in principalibus, quam in sociis accessoribus; tum item, quia licet excommunicatio imposita à Trident. & Greg. XIII. nulli reservata sit, adhuc tamen imposita à Clem. VIII. est Papæ reservata, & liquet ibi, *excommunicationis absolutionem ab alio, quam à nobis, qui pro tempore existente Romano Pontifice, &c. nisi in mortis articulo consuevit, nequeant obtinere, etiam præterquam in casibus facultatis, & indulgentiarum, quibusvis personis Ecclesiasticis consuevit, que Ordinis, aut militie, statum, aut gradus, aut conditionis existentibus;* tum tandem, quia dicta Constitutio Gregor. XIII. extendit excommunicationem à Pio IV. impositam, etiam ad duella privata, et illa excommunicatio Pio IV. est Papæ reservata, ergo non est de resolutione dubitandum.

Quest. 45. An Confessarius Regularibus integrum sit suis penitentibus pro satisfactione culparum Missas injungere?

1. **R**espondeo, quod integrum est Confessario, pro penitentia peccatorum imponere Missas, sicut orationes, & alia pietatis opera; sed prudenter, ne exinde scilicet nascatur scandalum, ut si penitens putet

hoc sibi fuisse adiunctum propter avaritiam Sacerdotis. Unde prudens Confessarius debet in tali casu mittere penitentem in Ecclesiam alterius Ordinis, pro celebratione Missarum, & nunquam ipse acceptare onus celebrandi, ne hoc sibi imputetur ad avaritiam, non tamen esset condemnandus, si cessante scandalo, in elemosynam Missam acciperet, illamque traderet Prælo Monasterii, cum onere faciendi celebrare, *Syl. ver. Decretum, p. 6.*

2. Non potest tamen Religiosus elemosynas acceptas pro celebratione Missarum sibi retinere, etiam si ad hoc habeat à suo Prælo generale licentiam retinendi elemosynas sibi provenientes ex administratione Sacramenti Penitentiae, tum quia in generali concessione non ea veniunt, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus, iuxta *jur. Regul. in generali in 6.* tum quia non potest subditus de per se, & absque licentia sui Prælati satisfacere pro Missis in receptis, cum hoc pertineat ad Officium Prælati, apud quem est conventus administratio. Unde secus faciens, tanquam fur, & proprietarius, poterit condemnari: si tamen de hoc fuerit convictus, ut late dico in Tractatu de celebrat. Missarum, & esto quod Religiosus subditus habeat licentiam à suo Prælo celebrandi unam, vel duas Missas pro parentibus, vel amicis suis, non potest loco earum Missas celebrare pro iis, à quibus stipendium accepit, tum quia hoc est contra mentem concedentis, tum etiam, quia aliud est loqui de Missa, quæ debetur titulo Iustitiæ, & aliud de ea, quæ celebratur ex charitate, ut liquet ex decis. cit. *Soc.*

3. Quod autem dictus Regularis sine onere Missarum possit licite elemosynam sibi à penitente largitam accipere de licentia generali sui Prælati, non cadit sub dubio, sive parva, sive magna sit, non ratione confessionis, quia hoc foret simoniacum, sed per modum elemosynæ dante intuitu incommoditatis, & laboris, quem patitur Confessarius in administratione Sacramenti; ita tamen, ut sit promptus administrare dictum Sacramentum tam dantibus, quam non dantibus, aded ut donatio & largitio sit subsequens ad prædicta, & se habeat mere per accidens, ducorque ex illo *Luc. 10. Dignus est operarius mercede sua. Et Corinth. 9. ibi, Nescitis quoniam qui in sacris operantur, quæ de sacris sunt ædunt; & qui alia deserunt, cum alia participant. Verum Confessarius Dominicus tenetur circa hoc observare statutum insertum in nostris Constit. distinct. 2. ca. 2. de Prædicantibus, ad text. 3. sub lit. E. fol. 166. col. 3. in fin. ibi, statuitur, ut cum in alio Confessione, vel proximo, penitentem elemosynam dare volueris, eam non accipias Confessarius, sed ei significet, rependendum esse in communi Arca Ecclesiæ; & qui contra hoc fecerit, sit ipso facto privatus per triennium, &c.* Cætera verò dubia vide apud præcitatos Auctores, qui de re nostra distecte loquuntur.

TRACTATUS V.

DE CONFESSARIIS REGULARIUM.

Quest. 1. Confessarius Regularium à quonam sit instituendus?

1. **R**espondeo, quòd debet institui à suis Prælati habentibus jurisdictionem quasi Episcopalem in utroque foro subditorum; nam habens hujusmodi jurisdictionem, potest eam alteri delegare, quia Juxta ordinarius est, ut dico 10.2.p.3. ar.10.9.3. & 5. Unde P. Generalis potest instituere Confessarium pro toto suo Ordine, P. Provincialis pro tota sua Provincia, & Prior Conventualis pro toto suo Conventu: dummodo tamen propriis statutis non repugnet: ad quod facit illud privilegium, quod dicitur Mare Magnum, quod respectu hujus quæstionis adhuc viget, cum quoad hoc non sit contrarium Decretis S. Concilii Trid. ut infra magis patebit, & fivet nostra Constit. *distinct. 1. de Novu. cap. 14. in C. ver. locat eos confiteri, fol. 49. col. 2.*

2. Dixi, dummodo propriis statutis non repugnet, quia etiam circa hoc observanda sunt propria statuta, quæ obtem Guardiani propter eorum statuta in propriis Conventibus Confessores non instituunt, sed eorum P. Provinciales, *Perrell. in dub. ver. Confessor erga Fratres, n. 1. & Longu Capucci. 1. p. sect. 1. ar. 21. in fin. ver. idem videtur dicendum.*

Quest. 2. Confessor Regularium an indigeat approbatione D. Episcopi loci, ad effectum audiendi Confessiones Sacramentales Religiosorum sui Ordinis?

1. **R**espondeo negativè, sufficit enim, quòd approbetur à proprio Prælati sui Ordinis, ut dictum est supra; nec necesse Decretum cap. *quatuor Presbyteri, sess. 23. Conc. Trid. de refor.* quia ibi Concilium loquitur de Regul. ad effectum audiendi Confessiones secularium, etiam Sacerdotum, non autem Regularium sui Ordinis; nam quoad hoc Tridentinum non innovavit jus commune antiquum; unde sicut ante Tridentinum hujusmodi Confessor, de quo agitur, non egebat licentia Episcopi ad audiendam Confessionem Fratrum in Ordinis, ita nec modò illa indiget postscriptum Tridentinum, ut notant *Supar. tom. 4. de penit. disp. 28. sect. 1. num. 4. & sect. 4. n. 5. in princ. Almandat. tom. 1. Manual. q. 1. art. 1. in conch. 2. 2. sol. in sum. Theol. Moral. ar. 7. c. 14. n. 65. De Barbo, allegat. 2. 5. n. 45. & in Collect. ad 4. cap. Trid. n. 5. & liquet ex textu, ibi, nullum etiam Regularium posse Confessiones secularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi, &c. quæ omnia ad seculares tantum referuntur, & non ad Regulares.*

2. Hoc tamen dictum limita hodie quoad Moniales Regulares, etiam immediate subiectas ipsi Regularibus, qui ob Constitutionem Greg. XV, quæ incipit, *Inscrutabili*, non possunt illarum Confessiones audire sine speciali approbatione Episcopi loci, ut dixi *supra. de Confess. Monial.*

3. Item limita quoad Fratres Jesuitas, quia ex Pauli V. Decreto debent examinari ab Ordinario, ad hoc, ut possint audire Confessiones suorum Religiosorum,

& docet de praxi Pelliz. 10. 2. Manual. tr. 8. cap. 2. sect. 1. 9. 1. n. 1. in fin.

4. Item limita quoad Fratres Piarum Scholarum, qui pariter indigent approbatione Episcopi loci, ad effectum excipiendi Confessiones Fratrum sui Ordinis; (hi namque hodie ex Decreto Urbani VIII. subjiuntur locorum Ordinariis) sicut ceteri Clerici faculares, absque ulla exemptione.

Quest. 3. Confessarius Regularium quonam modo instituendus sit?

1. **R**espondeo, quòd Confessarii tam Religiosorum, quam extraneorum instituendi sunt secundum propria Instituta, approbata à S. Sede, & secundum Decreta Sac. Concilii Trid.

2. In meo namque Ordine, *distinct. 2. c. 12. de Prædict. text. 1. fol. 160. de his Confessoribus multa fiuntur, quæ forsitan in ceteris non inveniuntur; nam ibid. col. 3. dicitur, Confessiones audire non per mutuum aliquem, qui non sit maturus, & c. & maxime diligenter adhibeatur in eorum examine, & c. loc. text. 1. fol. 161. col. 1. habetur, Confessiones secularium nullas audire, nisi à quinque Examinatoribus, at ubi eos non suppleant idonei fratres, scilicet à tribus apertis & idoneis fuerint iudicatus, qui quidem Examinatores, excho quolibet particulari assensu sub pena excommunicationis lata sententia in prius reprobare, & c. ibidem lit. B. col. 3. dicitur, Confessiones nullas permutari audire, nisi in vita, moribus, & scientia approbatus, maturus, discretus, securus, & c. ubi, & Sedis Apostolica, & Episcopus referentis eruditus, quod dictum inter nos observatur, etiam respectu Confessionum Religiosorum nostri Ordinis, ad quod facit privilegium nobis, & Minoribus concessum à Benedicto XI. ex Ordine nostro assumptum, ubi ponit conditiones Confessorum huiusmodi.*

3. Quæ de cetero, ut *Minister & Minister Generalis Prioris, & Ministri Provinciales, Ordinis Predicatorum, & Minorum, vel eorum Vicarii de Discretorum consilio ad tam salubre officium scilicet audiendi Confessiones, de cetero scilicet à tribus in disputatione vigentes, vitâ approbatos, & experios moribus eugant, & assumant, aliquem strictum reddent in summo examinationem, hæc ibi, de quibus latè noster *Pelliz. 2. p. sum. c. 63. fol. mibi. 181.**

Quest. 4. Religiosi subditi an teneantur suis Prælati confiteri?

1. **R**espondeo affirmativè, loquendo tamen de jure communi, & servata Constit. Clem. VIII. de qua immediate infra; nam quis subditi tenetur confiteri suo proprio Sacerdoti, vel Confessario, vel alteri de illius licentia, ut probat *tex. cap. omnis. 12. de penit. & remiss. sed nomine proprii Sacerdotis, venit etiam P. Generalis in tota sua Religione, P. Provincialis in tota sua Provincia, & Prior Conventualis in toto suo Conventu; etenim licet Archiepiscopus, Episcopus, & Parochus per electionem ad ipsorum Prælatum habent ordinariam potestatem, & totalem jurisdictionem*

dictionem in universos sibi subditos, in utroque foro; dependenter tamen à Papa, ita ceteris paribus P. Generalis, pro tota sua Religione, P. Provincialis pro tota sua Provincia, & P. Prior pro toto suo Conventu, per electionem ad huiusmodi dignitatem, habent plenam & ordinariam potestatem super omnes Religiosos sibi subditos, respectivè tamen, ut dictum est *hic supra*, q. 1.

2. Ergo nulli prædictorum subditorum integrum est confiteri, nisi suo Patri Generali vel Provinciali, aut Priori, vel deputatis ab eisdem, aliter magna illis irrogaretur iniuria. *Bonac. de penit. disp. 5. q. 7. p. 5. §. 1. n. 1. in fin. Bordon. tom. 1. par. 2. fol. 9. 12. & egomet 5. p. præf. 17. 10. q. 8.*

3. Et constat ex supra decis. & maxime ex Privilegio nobis concessio ab Alexandro IV. quod refert noster *Festus in sum. nostrum Confess. 2. p. c. 62. de Confess. Fratrum*, & liquet ibi.

Cum Magister, & Priores Ordinis Predicatorum, more periti Medici, scilicet: infundere unum & oleum vulneribus laicis, & auctoritate presentium inhibemus vobis Fratribus dicti Ordinis, ne aliqui vestrum aliam, quam Prælati sui peccata sua confiteri præsumant, nisi necessitas urgente periculo, nisi foras Magister Ordinis, aut Prior alicui fratri suo licentiam dederit, fratri alteri eiusdem Ordinis consistendi, hæc ibi.

4. Idem nobis concessit Sixtus IV. in Mari Magno ex Privil. concessio à Jul. II. Ordini Minorum, relato inter nostra Privilegia fol. 231. & liquet ibi, præterea caveatur, ne quis fratrum huius Ordinis Confessiones audiat absque licentia vel permissione Correfarii Generalis, aut vigili, sive Provincialium, vel eorum vicariorum, hæc ibi.

5. Ad quod facit Benedictus XI. in sua Extra. v. Comm. incip. inter cunctas, de privil. ubi concedendo facultatem Regularibus audiendi Confessiones secularium, subnectit hæc verba: Non Religiosos, qui secundum statuta suorum Ordinum propriis Prælati confiteri debent, aut ab eis non confiteantur licite, prohibemus, hæc ibi, quæ etiam per extensum refert Gloss. in Clem. Dudum, de sepulchris in 6. de quibus omnibus videndi sunt Rod. tom. 1. q. 62. ar. 4. Peyr. 10. 1. de subd. q. 1. c. 12. ver. dico nono, ubi in partem extendit Mare Magnum Minim. quod item integre ponit 10. 1. prælat. in Confess. fol. 2. & Festus in loc.

Quæst. 5. An Prælati Regularis possint subditos adstringere ad sibi consistendum.

1. R. Spondeo negativè; tum quia actus hominis ad hoc, ut sit in contritione, debet esse ab omni coactione absolutus, secus quoad mortuum nihil operatur. Libertas enim est radix meritum; cum cuiusque confessio inducta est à Christo Domino ad suam tantum penitentiam, ut scilicet possint ita inchoare in via, in itinere, in itinere, & proficere; ergo non debet ita præcari, ut cedat in eorumdem detrimentum & destructionem, ut dicit Sac. Concil. Trid. sess. 14. cap. 17. tum etiam, quia repetitur sanctum in Confess. Clem. VIII. edita pro casuum reservat. quam per extensum refert Stephanus. Quaranta vers. casus reservati fol. 114. Sorban. addit. ad compend. vers. absolutio ordinaria quoad fratres, in §. 12. fol. 114. 21. & egomet in partem tom. 2. p. 3. tract. 10. q. 23. & Sacra Congregatio Concilii, iussu Urbani VIII. de anno 1624. approbavit, & innovavit, ut infra dico, & liquet ibi, Non licet Superioribus, &c. ad quod uni Inteligentiam plura oportet notare.

2. Primò, quòd dicta Constitutio loquitur, ut dixi supra, de Superioribus indeminutè, ac proinde comprehendit omnes Superiores, tam majores, quam minores.

3. Secundò, quòd licet Prælati Regulares possint sibi aliquos casus reservare, ut dictum est supra, nihilò

minus Religiosi subditi non tenentur illis confiteri, etiam si habeant reservata; regulariter tamen loquendo, tum quia privilegia, quibus subditi astringebantur suis Prælati confiteri, jam per dictam Constitutionem Clement. VIII. remanent extincta; tum etiam, quia ipsi Prælati tenentur in singulis domibus deputare duos, tres, aut plures Confessores, qui à non reservatis, & à reservatis absolvant, ut dicitur in dicta Constit. licet peccarent mortaliter; tum quia textus loquitur, per illud verbum non licet, quod est præceptivum, & sufficiens ad inducendam gravem obligationem, cum sumus in materia gravi, nempe Sacramenti Penitentiae; tum etiam, quia Prælati huiusmodi ex iustitia tenentur hanc facultatem delegare; cum sit obligatus subditorum salutem prospicere, & se patrem ostendere, & fidelem dispensatorem potestatis sibi commissæ, ut docet S. Thomas 4. sent. dist. 17. q. 3. ar. 3. & q. 4. ad sextum, ubi sic ait, peccare Superiores, qui præstunt se in hoc discipulum, quia multi sunt adeo infirmi, quod potius sine Confessione morerentur quam tale peccatum tali Sacerdoti confiteantur. Unde illi, qui sunt nimis solliciti, ne confitentur subditorum per confessiones stant, multos laqueum damnationis incurrunt, & per consequens sibi ipsi. Hæc ille.

4. Dixi regulariter loquendo, nam in quibusdam casibus potest iuste Superior hanc facultatem denegare, nempe ob bonum proximi, ut si peccatum sit tale, ut vergat in perniciem aliorum, vel si sit tale, ut ei nemo, excepto Superiore, sciat remedium adhibere, aut ob bonum ipsius penitentis, ut si cognoscat exinde accipere occasionem peffeverandi in peccato, ob scilicet spem facultatis facilius obveniente; in his casibus non tenentur licentiam concedere, quandoquidem Superior magis tenetur providere communi, quam particulari bono, Sotus 4. dist. 18. q. 2. ar. 5. Bonac. de penit. disp. 5. q. 7. p. 5. §. 2. num. 19. Barthol. à S. Faust. de casibus reserv. lib. 8. q. 15. & Doctissimus P. Augusti. Candidus 10. 2. disquisit. moral. 2. 4. ar. 68. Cardin. Lugo de Sacram. Penit. disp. 20. nu. 41. & secundum hoc debet intelligi illud verbum Clement. VIII. ubi supra, ibi, Nisi quando aliquod peccatum reservatum admiserit, &c.

Quæst. 6. Sed quid dicendum, si Superior Prælati recuset dictam facultatem concedere?

1. R. Spondeo, quòd Confessarii in tali casu possunt licitè illa vice, etiam facultate non obtenta, Religiosos penitentes à reservatis absolvere, absque onere se prælatanti Prælati, quia auctoritate Papæ in tali casu absolvent, & habetur expresse in calce dictæ Constit. Clem. VIII. editæ super casuum reservatione, anno 1593. approbata tamen & innovata ab Urbano VIII. post ejus Constit. 25. 10. 4. Bull. Cherub. fol. 114. 174. ubi leguntur hæc præcisè verba:

Sanctus sius denique declaravi & declaravi, ut si huiusmodi Regularium Confessarii casus aliquos reservatos facultatem presentanti Superior dare non poterit, possint nihilominus Confessarii illa vice penitentes Regulares, etiam non obtenta facultate absolvere. Hæc ibi. Et fuit hæc declaratio adhibita ad tollendam imprudentiam Superiorum tunc legum facultatem facere. Unde immittit Alphonsus de Leone tom. 2. de offic. & potest. Confess. recollect. 6. n. 178. de dicta declaratione dubitavit.

2. Dixi, sine onere se presentandi Prælati, quia in casu posito, non solum iudicandum est de Superiore, ac si esset absens, & quòd consequenter ipsi penitenti delicti copia Confessarii, ut dicit Sotus in 4. sent. dist. 18. & Filars. in sum. cap. 4. n. 145. de Confess. sed etiam, quia S. Papa hoc concessit in salutem animarum absolutè.

Quest. 7. An autem pro illa vice intelligatur pro una vice tantum, an vero toties, quoties dicta facultas petitur a Confessario, & denegatur a Superiore?

1. **E**T quod secundo modo intelligatur, valde inclinat Diana 3.p. tract. 2. res. 126. & Pelliz. tom. 2. Manual. tr. 8. cap. 2. sect. 2. q. 13. sub n. 60. ubi late de re, & ad objecta respondet.

Quest. 8. An Prelatus possit taxare penitentiam a Confessario imponendam penitenti?

1. **A**ffirmative deciditur in dicta Constitutione Clement. VIII. edita super casuum reservatione, & liquet ibi, *Lacerturam Superioribus, &c.* quod procedit nedum respectu casuum reservatorum, verum etiam respectu non reservatorum: ad hoc enim Superior jus habet, & potestatem; est namque in illa causa Iudex ordinarius. Unde sicut potest eam non committere, ita si eam committit, præterire potest modum, taxando penam ferendam, ad quod facit nostra Constitutio in fin. Prologi. fol. 10. col. 3. & 4. ubi reperitur extensa præfata Bulla Clem. VIII. super casuum reservatione.

2. Et de factio præteritis temporibus in Ecclesia observabantur Canones penitenciales, in quibus erant taxatae penitentiae imponendae pro gravibus delictis, de quibus multa loquitur Gratianus in 2. p. Decret. cap. licetorem 15. 16. & 17. can. 33. q. 2. & Fasius de casibus res. serv. lib. 8. q. 16. & Longus Capuc. cod. us. 1. p. sect. 1. art. 19. multis cit.

Quest. 9. An Prelati Regulares possint suis subditis concedere facultatem eligendi sibi Confessarium extraneum, quicquid nedum extra Ordinem, verum etiam intra propriam clausuram possint audire, & a peccato absolvere?

1. **A**ffirmant Molinatus 4. de iust. disp. 61. num. 3. Sanchez in sum. lib. 4. c. 39. n. 28. Diana 3. p. tract. 2. in dub. Regul. res. 12. Bordon. 1. p. q. res. 12. q. 11. n. 23. & res. 12. q. 3. n. 6. in fin. & Pelliz. tom. 2. sui Manual. de facultate audiendi confessiones Regul. tract. 8. cap. 1. sect. 1. q. 2. num. 3. dicitur quod prædictam eorum intentionem esse notoriam & indubitam; tum quia Superiores prædicti habent super suos subditos potestatem iurisdictionis ordinariam, maxime in administratione Sacramentorum; hæc autem potestas ordinaria est delegabilis, juxta textum cap. his, quibus ex officio 20. de officio iudicis ordinarii, etiam quibuscunque extraneis indifferenter, dummodo sint capaces exercendi iurisdictionem delegatam, & velint ipsam acceptare; est enim gratiosa & voluntaria, ut probat text. in omnis utriusque sexus, 12. de penit. & remiss. ubi dicitur, quod proprius Sacerdos potest dare licentiam suo subdito, ut alieno Sacerdoti confiteatur; ergo & Prelatus Regularis; est enim sui subditi proprius Sacerdos, ut dictum est hic supra; tum etiam, quia Religiosi præcipue in receptione Sacramenti Penitentiae sunt subiecti suis Superioribus, ut constat ex multis Bullis, quas refero hic intra q. 12. ergo in eorum potestate erat, illos subijcere huic, vel illi Sacerdoti, delegando facultatem.

2. Verumtamen ego prædictam sententiam sic absolute non admitto, sed cum illo addito, *dummodo id, quod dicitur, propriis Instituti non repugnet*, tum quia universaliter Religiosi reneant in hoc præcipue suum servare statutum, quod maxime in hac parte semper reperitur approbatum, & confirmatum a S. Papa, ut ex multis ostendit tom. 1. p. tract. de confirmat. priv. & docet

Sancti. tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 16. n. 12. tum item, quia nobis Dominicis hoc expresse prohibetur in Mari Magno; a Sixto IV. nobismet concessit, quod per extensum refert Jo. Bapt. Confessum fol. mibi 43. & habetur in nostro Bullar. fol. 43. & liquet ibi, *inhibemus ut super universis fratribus Ordinis vestri ne aliqui eorum alius quam Prælati suis peccata sua confiteri presumant, nisi necessitate urgente articulo vel nisi forsan Magister, vel Prior proprius alieni fratri dederit, fratri alteri eiusdem Ordinis licentiam confitendi*. Hæc ibi. Ex quibus clare apparet, Priores nostri Ordinis nequaquam posse extraneo Confessione huiusmodi confessionem audientiam committere, nisi in causa necessitatis extrema, in qua Confessor extraneus sic admittitur, confessor habere facultatem a S. Papa, quia in similibus casibus suam censetur delegasse auctoritatem cunctis Sacerdotibus in universum, in salutem animarum sibi committitur; est enim Papa proprius Sacerdos omnium Christi-fidelium, ad quem pertinet providere suis omnibus in omni tempore, occasione, & loco.

3. Hæc in nostris Constit. distinct. 1. c. 14. de Nov. fol. 49. col. 3. in principio dicitur, quod Prior fratri suo subdito concedere potest, ut etiam confiteatur Priori, vel fratri alterius Conventus, aliis legimus ad confessiones audiendas, sed non Sacerdoti alterius Religionis; ergo multo minus Sacerdoti seculari, quod adeo verum est, ut nec ipse Pater Generalis possit sine legitima causa fratribus licentiam dare, ut contraheant Sacerdoti seculari, nisi forte deficiente copia Confessoris Ordinis nostri, ut ibidem subiungitur, & expresse dicitur col. 4. ibi, *Demittamus omnibus fratribus, renunciasse nos Privilegium omnibus, præsertim quoad illud, quod spectat ad fratrum Confessiones, supple, alterius Ordinis audiendos*. Hæc ibi, ad quod facit id, quod dicitur in §. circa potestatem, de officio Magistr. Ordinis fol. 33. in fin. Constit.

4. Neque his obstat prima ratio superius adducta, tum quia iurisdictioni ordinariæ non extenditur ultra proprios subditos, a quibus exordium accepit, ut dictum est supra; tum etiam, quia allegatum ibi ius contrarium emittitur per iura specialia, seu propria statuta approbata & confirmata a Papa, nec quidem præterito secundo, quia mens Sum. Pontif. nunquam fuit submittere Religiosos subditos suis Prælati, ad disponendum de illis adveniens propria statuta. Unde Benedictus XI. in sua extrav. comm. incip. inter electi, de Priv. concedendo facultatem Religiosis audire Confessiones secularium, exceptis Religiosis, ibi, *non Religiosis, quia secundum statuta suorum Ordinum, sui Prælati sententur confiteri*, quod dictum ut patet, repetit Gloss. in Clem. dudum, de sepul. in ver. volentium, ut dixi hic supra q. 4. §. ad quod fact.

Quest. 10. Regularis eligens sibi Confessarium de licentia Prælati, an valeat ab eo absolvi ab omnibus casibus, a quibus potest Prælati virtute Privilegiorum?

1. **A**ffirmative Nazari in Manuale. 27. n. 161. de ver. decernit dico, & Rod. tom. 1. q. 20. art. 27. si tamen Superior concedens licentiam, det facultatem futurum Confessario absolviendi eligentem ab omnibus, hoc tantum vel illo peccato excepto, quia exceptio firmat Regulam in omnibus aliis non exceptis, argum. cap. Dominus. 7. 32. q. 7. locus autem dicendum, si nec signis, neque verbis, suam intentionem expresse absolviendi a reservatis & specialibus peccatis, sed tantum verbis generalibus sit usus, cum in generali confessione non veniant casus speciales, ut sæpe dico, & expresse habetur in cap. si Episcopus, de penit. in 6.

Quaest. 11. An Regulares subditi possint de licentia sui Praelati se subicere Episcopo loci, in quo degunt, ad hoc, ut ab eo dispensentur, vel absolvantur a casibus, in quibus nequeunt a suis Praelatis absolvi, & dispensari?

1. **G**ravis est ista quaestio, circa quam variant Doctores; verumtamen decisio pendet ex illa, an dicti Regulares exempti possint renunciare privilegio suae exemptionis? Ad quam negativè respondunt quamplures Doctores eruditissimi, quos retro *tom. 1. p. 2. tr. 13. de exempt. Relig. q. 10.* ex eo, quia sicut Clericus non potest renunciare privilegio suae exemptionis, in praedictum sui Episcopi, *cap. cum tempore in fin. de arbitrio. & cap. significasti, de foro compet.* ita Regulares sine licentia Papae, cuiusplacet immediate subijciuntur, nequeunt suae exemptioni renunciare, *cap. si Papa, de Privilegiis in 6.* quod item expressè colligitur ex *Clem. penult. de sent. excomm. ubi S. Papa concedens Episcopo absolutionem fratrum Minorum ab excommunicatione contracta ob violationem praeccepti ibi expressi, inquit, auctoritate Apostolica singi volumus in hac parte*, ergo exclusa dicta auctoritate Apostolica, nequit Episcopus praedictos Religiosos excommunicatos absolvere, & non ob aliud, nisi ob eorundem fratrum exemptionem, ut dicit *gloss. ibidem.*

2. Id ipsum indubitanter inferitur ex *cap. Religiosi, de sent. excomm. in 6.* ubi tanquam quid speciale conceditur Episcopo absolutio Religiosi excommunicati ob Clerici percussione, ne cogatur vagari, ergo in ceteris casibus, in quibus non inhiat praedicta ratio vagandi, nequit Episcopus absolvere & dispensare.

3. Hanc verò sententiam limitant, multis citatis *Syl. ver. absolutio, §. n. 2. §. quo verò ad exempt. in fin. & Sanchez in sum. lib. 4. cap. 59. n. 32.* dicuntque procedere de rigore iuris communis, quoad forum contentiosum, secus autem quoad forum conscientiae, tum quia licet exemptio non solum concernat privilegium exempti, verum etiam Papae eximentis, cum ipse per illam sibi immediate exemptos subijciat, nihilominus regulariter primò & principaliter dicti Religiosi reperiuntur exempti in suum privatum favorem, ut scilicet quietius Deo serviant; at unusquisque potest renunciare suo proprio favori, ergo, tum etiam, quia non est aequum, ut hi per exemptionem fiant deterioris conditionis, quam non exempti, in speccantibus ad quem eam animi, ad quam omnis Religio ordinatur, ad huius Deo quietius & expeditius servientis; tum item, quia absolvens Regulares in casu posito, non absolvit auctoritate sibi delegata a Praelato Regulari, licentia subditos, sed à S. Papa, ut liquet ex *Concil. Trid. sess. 24. c. 6. de refor. & docet Navar. lib. 1. conf. sub tit. de offic. Ordinaria, conf. 3. n. 22. in p. edit. in 2. vero lib. 5. sub tit. de paup. & remiss. conf. 31. n. 2.* ubi ait, hanc fuisse opinionem Federici Senensis, & *Rod. tom. 1. q. 59. art. 9. in fin. §. sed contra;* ait, quod Religiosus in hoc casu non renunciat privilegio suae exemptionis, sed Episcopus utitur iure suo, & idem dicit *tom. 2. q. 6. art. 10. & in p. sum. cap. 130. an novis de heresi, quoad absolutionem, nu. 2.* cui favent Bonac. in 2. precepto Decal. de dispensatione voti, §. 4. p. 7. de parv. disp. §. 9. p. 4. §. 1. n. 26. & de censur. in com. disp. 1. q. 3. p. 2. n. 5. §. quæ ratio, & Bordon. 1. p. var. resol. 3. q. 4. n. 20. ad quæ faciunt privilegia Gregorii IX. & Eugenii IV. quorum meminit P. Anton. de Corduba in annot. quoad §. 1. in fin. ver. absolutio ordinaria quoad fratres, in comp. Privileg. Mendic. quibus privilegiis contendunt Regulares, posse se in suum favorem locorum Ordinarius subicere.

4. His tamen non obstantibus, ego praedictam limitationem non admitto, nisi in casu necessitatis, & de *Donat. Praxis Regularis Tomus III.*

ficientibus Superioribus proprii Ordinis, & moveor, tum quia Praelati Regulares hodie habent in suos subditos potestatem ordinariam, & jurisdictionem quasi Episcopalem; unde possunt in illos totum illud, quod possunt Episcopi in Clericos sibi subiectos, ut multis probò *tom. 2. p. 3. de potestate Praelati. Regul. tr. 10. q. 3.* immò & majorem, ut constat ex decis. *ibid. q. 6. & 7.* ubi etiam ex multis ostendo, dispositionem Conc. Trid. *sess. 24. cap. lucas, 6. de refor.* extendi pariter ad Praelatos Regulares, ergo inutile foret adire Episcopos pro dispensatione ab occultis suspensionibus, & irregularitatibus, vel pro absolutione a casibus Papalibus, quoad forum conscientiae, dum quod quaeritur, intus habetur, frustra enim firper plura, quod potest fieri per pauciores, & æquè bene; tum etiam, quia dicti Praelati sine legitima causa prohibentur licentia subditos ad se conitendunt extrà Religionem, ut constat ex dec. hic supra, *q. 10.* tum item, quia omnes Praelati extranei, cujuscunque sint status, exceptis penitentiariis S. Papae, exemptorum Religiosorum confessiones prohibentur accipere, ut liquet ex tot privilegiis hic supra extensis, *q. 12.* tum denique, quia ita docuit S. Anton. Archiepiscopus Florentinus in 3. p. 11. 2. cap. ult. §. 1. ver. & nota, ubi ita praecise loquitur:

3. In casu, quo Regularis excommunicatus non habet Praelatum, qui esset Sacerdos, vel si esset defunctus ipse Praelatus, vel excommunicatus, ad Diocesanos recurrendum est, secundum Hostensem, hac ille, quod dictum amplectitur Syl. ver. Apostolica, q. 8. n. 11. ad finem, ubi hac ait, super exemptum nullam habet Episcopi auctoritatem, nisi forte in foro conscientiae absolutio in defectu Praelati concedenda sit, hac ille, quibus favent Miranda *tom. 2. Manual. q. 7. art. 2. conclus. 2. ad finem. Megal. lib. 1. c. 13. n. 10. Portell. ver. Episcopus in add. n. 4. in fin. Hier. Rod. in comp. resol. 3. n. 15.* ibi inquit, quod deficiente proprio Praelato, potest Regularis in casu necessitatis per episcopiam, seu de aequitate absolvi ab Episcopo ab omnibus, à quibus potest ipse Episcopus absolvere suos subditos, quod prius latè docuit Suar. *10. 2. de Relig. lib. 6. de irrotatione, dispensatione, & excommunicatione voti, cap. 11. n. 7.* ubi allegando pro se Panor. in cap. significasti de foro compet. n. 17. dicit, hanc opinionem esse juri consonam; tum quia exemptio non est favor Religiosi, sed Religionis, cui non potest Religiosus subditus renunciare, ut dicitur in *de significasti, de foro compet.* tum etiam, quia per exemptionem aufertur jus Episcopo, & confertur Praelato Religionis, aut Papae, quam postea Papa inferior sua voluntate mutare non potest: ei go.

6. Neque his obstat *cap. luminoso 6. 18. q. 2.* ubi à S. Papa deceditur, Episcopum loci ordinarium de licentia Abbatis posse exercere jurisdictionem, etiam streptosan in Monasterio, quia hodie tale Jus non potest habere locum ob tot privilegia Mendicantium, quibus Religiosi Mendicantes repariuntur exempti universaliter, & omnino à potestate & jurisdictione Episcoporum; de quibus latè *tom. 1. p. 2. tr. 13.*

7. Id ipsum dicitur ad privilegium Gregorii IX. & Eug. IV. superius allegatum; nam Gregor. IX. & Eug. IV. praedicta privilegia nobis concesserunt, quando Ordo Mendicantium non habebat tot privilegia, & Praelati Regulares non habebant tantam auctoritatem, quantum habent hodie.

E 3

Quaest. 12.

Quaest. 12. An Regulares subditi possint absque licentia sui Praelati eligere sibi Confessarium, etiam ut libet, peccata confiteri?

1. **R**espondeo negativè, quia quilibet doli capax, tenetur confiteri proprio Sacerdoti, vel alteri, de ejus licentia, ut expressè dicitur in cap. omnis 12. de penit. & remiss. ad quod etiam facit cap. adjuvamus, 16. q. 1. §. ecce in hoc capite, ubi expressè dicitur, quod nulli Sacerdotum liceat alterius Parochianum ligare, vel absolvere, & cap. plene 3. de penit. dist. 7. ubi clarè habetur, quod nulli Sacerdotum liceat quemlibet suscipere sine ejus consensu, cui praeus te commisit, quandoquidem omnes proprie patende sunt à proprio Pastore, & regimen fecit incumbit proprio Domino, ff. leg. 1. §. si feruus, secus illis fieret iniqua, perturbarentur Parochiae, & diceretur eis, tu quis es, qui alienum servum dijudicas?

2. Proprius autem Sacerdos quoad Regulares, ut dictum est supra, extant P. Generales, Provinciales, Prior Conventualis, & similes ejusdem Ordinis, quos Praelatus major constituit pro audientia Confessionum subditorum, Barbolà S. Fausti, 10. 3. de Ministris Sacram. Penit. lib. 6. q. 7. 3. & Lez. 1. p. sum. cap. 19. n. 19. quamobrem Religiosi non possunt confiteri alteri, nisi suis Praelatis, aut designatis ab ipsis, cum reliqui non jurisdictionem non habeant, Suar. tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 16. n. 1. & Lez. 2. p. sum. cap. 18. n. 16.

3. Nec dices, praedictam resolutionem esse veram de jure communi, secus autem de speciali, cum Religiosus per multa privilegia, & praecipue per Bullam Cruciatæ possit eligere Confessorem approbatum, quem voluerit, etiam invito & non consentiente suo Praelato, quia licet dicta Bulla sit favorabilis in favorem animarum indulgia, & loquatur generaliter de omnibus Christianis fidelibus, & consequenter videatur loqui de Regularibus.

4. Nihilominus fuit, quoad Regulares per Romanos Pontifices revocata, & ad favorem superiorum Mendicantium, per speciale priv. legum limitata, prout pro Minoribus fecit Leo X. & restituit in supplem. Ordin. concess. 14. 4. & 168. & Pius V. pro Praedicatoribus, & restituit à Sorbo Cipuce, in fin. Compendii Priv. Ordin. Minorum, & à Rod. post expositionem Bullae Cruciatæ, & Alexander VI. pro Sacerdotibus, & restituit in eorum Compendio, ver. Cruciatæ, & Greg. XIII. pro Jesuitis in Bulla de usui facultatum, & restituit à Roder. tom. 1. q. 6. art. 4.

5. Neque his obstat dicere, praedictos Pontifices potuisse revocare priores Bullas, vel restringere, quas ipsi concedebant, non tamen potuisse ligare manus posteriorum Pontificum, qui dictâ Bullam Cruciatæ absque ulla limitatione concesserunt, quia etiam posteriores Pontifices illum promulgaverunt, cum illa clausula restrictiva, ut liquet, ibi, exceptis tamen, qui concesserunt Ordinum Mendicantium Superioribus, quoad eorum Fratres, & c. quae exceptio cum sit generalis, caute non tantum in Indulgentias, ut quidam falsè putarunt, sed etiam absolute in omnes gratias, & facultates in Bulla concessas; nam clausula generalis in fine Constitutionis posita, & verbis generalibus expressa, refertur ad omnia praecedentia, ut constat ex multis, qui videntur tom. 1. p. 1. r. 9. de claus. in Reg. referendi clausulas ad disposita, n. 1. & docet Suar. cu. loc. n. 4. & ad majorem claritatem.

6. Clemens Papa VIII. ad instigantem Carmelitarum hoc expressè declaravit, sua Constit. incip. Romani Pontificis, edita de anno 1599. & liquet ibi, talem concessionem S. Cruciatæ, & aliorum indulgentiarum particularium, quae sunt ad praedictum articulum eligendi Confessorem, & absolvendi a casibus reservatis in Fratribus, & Sororibus Monialibus, omnibus praedictis sicut Carmelitarum, & aliorum quorum

cumque Ordinum, & Congregationum, cuiusvis instigationis Mendicantium, & non Mendicantium, tam Provinciae Hispaniae, quam extra eam ubilibet, locum minime habere, neque censeri, sed nostrae intentionis existere, quod uideretur Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramentum Penitentiae seu Confessionis administrationem, dispositionis suorum Praelatorum subiecti sint, Apostolica auctoritate, tenore praefatum, perpetuo declaramus, haec ibi, quam Bullam per totulum habesto 3. Bull. Cherub. pag. 89. & in nostris Constit. dist. 1. cap. 14. de Nostr. lit. C. fol. 49. col. 4. sub 9. non denunciamus.

7. Urbanus denique VIII. anno 1630. die 19. Junii, sua Constit. incip. Specula militantis Ecclesiae, & c. ad bonum bonum finem praedictam Constit. Clein. VIII. innovavit pro Ordine nostro, ac aliis omnibus, & extensum proprio ampliavit, & est 105. inter Bullas ejusdem temporis, 4. tom. Bull. Cherub. pag. mibi 478. & liquet etiam ibi, nos praemissi, quantum nobis ex alto conceditur, & c. & scilicet, tam eorumdem Fratrum Praedicatorum, & B. Mariae de Monte Carmelo Religiosorum, quam & quorumcumque aliorum, cuiusvis Ordinis, Congregationis, & c. etiam & Instituti etiam speciali mentione, & nota de nostris, utrisque scilicet, tam Mendicantium, quam non Mendicantium, statum, atque directionem, & aliorum Christianorum saluti consulere volentes, praefataque Clementis praedictae declarationi inherentes, illamque tenore praesentium innovantes, & quatenus opus sit, implantes, motu proprio, & ex certa scientia, materia deliberatione nostris, deque Apostolica potestate plenitudine, concessionem S. Cruciatæ, quae res facit huiusmodi, etiam laicis, & Clericis secularibus censurisque statum, gradum, qualitatem, & conditionem, etiam speciali nota dignis, quoad casus reservatos, etiam in Bulla Cena Domini, (haeresi excepta) contentis, non nisi in conscientia, non autem in foro externo suffragari, & c. & quaeque indultorum huiusmodi, quantum ad praedictum articulum eligendi Confessarium, & absolvendi a praedictis casibus reservatis etiam in Bulla Cena Domini contentis, & c. in finibus, & Monialibus praedicti Fratrum Praedicatorum, & aliorum quorumcumque Ordinum, & Congregationum, Societatisque, & Instituti praedictorum Mendicantium, & non Mendicantium, tam Provinciae Hispaniae, quam extra eam, ubilibet constitutorum, licet minime habuisse, neque habere, nec in illis ullo modo suffragari potuisse, neque possit, sed nostrae intentionis fuisse, & esse, quod uideretur Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramentum Penitentiae, & Confessionis administrationem, ordinaria dispositionis suorum Praelatorum, & Sedi Apostolicae, quoad sibi reservata subiecti sint, eorumdem tenore praesentium perpetuo declaramus, & c. haec ibi.

8. Hinc benè videtur, Fratres nostros non posse sua peccata ulli Sacerdoti, etiam Ordinis nostri, abque suorum Superiorum licentia confiteri, ut perbe declaratum fuit à nostris, & habetur expressè in nostrarum Constit. lit. C. fol. 49. col. 1. in fin.

9. Nec non exinde eorum sententia exploditur, qui autem, Religiosum unius Religionis, per jurisdictionem sibi delegatam à Papa, ad absolvendum generaliter omnes confitentes ad se, posse absolvere penitentem alterius Religionis, etiam sine licentia suorum Superiorum, ex quo nullus Religiosus est exemptus à jurisdictione Pontificis, & dum concedit illi jurisdictionem audiendi Confessiones quorumcumque Religiosorum ad se venientium, & penitens impedituratum non habet, videtur concedere, ut etiam sine voluntate suorum Praelatorum possit absolvere.

10. Tum quia generalis concessio debet intelligi, secluso praedictio juris tertii, cap. quamvis, de rescriptis in 6. tum etiam, quia Romani Pontifices concedentes Religiosis praefatam jurisdictionem, nunquam intellexerunt, nec intelligunt, nisi expendant, illis concedere facultatem.

facultatem audiendi Confessionem Religiosorum, in viis eorum Prælati, secundum quod Clem. VIII. & Urb. VIII. ubi supra, expresse declaraverunt, nam quæ à Deo, vel ejus Vicario sunt ordinatae sunt, *Lex. 1. p. cap. 19. num. 26.* unde Religiosi accedens ad Confessarium, sine licentia sui Superioris, dicitur verè habere impedimentum absolvendi passivè, & ponere obicem Sacramento penitentiae: proinde arguens fallitur in præsupposito.

11. Nec nobis objicies dicendo, quod sicut non potest Parochus prohibere subdito suo, ne Religioso Prælati confiteatur, ut docet *Glossa in Clem. dudum de sepult. in casu in fin.* ita à pari, Prior, qui in sua Ecclesia correspondet Parochus, non potest, &c. vel à pari erit dicendum, Regulares, ut supra, privilegiatos non posse laicas personas valide audire, & absolvere, inquit cum Parochis, & Episcopis, quod est contra glossam; ubi supra, *ver. volentium*, nam aliud est loqui, de statu Religioso, & aliud de statu laicali, etenim non est tanta dependentia voluntatis laici, à suo Episcopo, vel Parochus, quanta est voluntatis Religiosi, à suo Prælati, nec etiam est tam necessaria subordinationis hominis secularis, ad suum superiorem, quanta est Monachi ad suum Abbatem, nec tanta intimæ cognitionis exigitur in superiore, quantum Regularis Prælati debet habere, de suo subdito, teste *Glossa cu. loc. quomobrem;* à diversis non fit illatio.

12. Nec ab his recedis, ob *P. Dianam*, qui 1. p. *Moral. tr. 11. de Bulla Cruciate*, §. *quid ego sentiam*, dicit, opinionem Rod. & aliorum dicentium, Regulares, sine licentia suorum Prælatorum, virtute Bullæ Cruciate, posse eligere Confessorem, extra ordinem, & ab illo absolvi à peccatis, etiam reservatis, & censuris, etiam non obstante dictæ declaratione, & Constit. Clem. VIII. facta ad instantiam Procuratoris Generalis Ordinis Cameritarum, quod item repetit in 3. p. *tratt. 2. de dub. Regul. resolut. 94.* quia visâ dictæ Bullæ Urb. VIII. mutavit sententiam, dicitque illam suam primam opinionem, non esse amplius probabilem, in additionibus secundæ resolut. 9.

Quæst. 13. Regularis existens in Conventu, ubi nullus reperitur Sacerdos sui Ordinis: nisi quidam sibi male affectus, vel suspectus, de revelatione Confessionis, an possit eligere sibi extraneum?

1. **R**espondens nonnulli, possit etiam sine licentia Prælati: ducenturque ex cap. placuit 3. de penit. dist. 6. ubi leguntur hæc propria verba.

2. Nulli Sacerdotum liceat quemlibet commissum alteri Sacerdoti ad penitentiam suscipere, sine ejus consensu, cui prius commissus, nisi pro ignorantia illius, cui penitens prius confessus est, hæc ibi, ex quibus ibi, *Glossa ver. pro ignorantia eius, auctoritate hujus Canonis, potest ire ad alium, sine licentia proprii Presbyteri.* &c. quod dictum, de ignorantia proprii Sacerdotis Hostiens. & plures alii scribentes in d. cap. extendunt ad alios casus, ut puta, si sit omnino indiscretus, sollicitator ad malum, vel inimicus, vel revelator confessionum, & sic de aliis, quibus potest imminere periculum fame, vitæ, vel honoris ipsius penitentis.

3. Verumtamen *Syl. ver. Confessor. 1. q. 6. num. 6.* dicit, quod in tali casu de quo agitur, non potest eligere extraneum, sine licentia sui Prælati, eo fortius, quia supponitur existere intra claustra, & quibus non licet exire, sine licentia Prælati, & movetur ex textu *cap. omnis de penit. ubi dicitur, quod quando Penitens ex iusta causa, voluerit alteri confiteri, licentiam petat à proprio Sacerdote: secus autem invalide confitetur,* per quem textum reformatur prædictum cap. placuit, de penit. dist. 6. quibus additur, quod si necessitas urgeat celebrandi, & dictus superior non pos-

sit adiri, in tali casu, contritionem habeat de peccatis suis, & quamprimum suum confiteatur legitimo Confessori, juxta cap. 7. *Conc. Trid. sess. 13. de preparatione, ut digne quis Eucharistiam recipiat.*

Quæst. 14. Prior unus Monasterii, an possit audire Confessiones sui subditi, quod reperitur in alieno Monasterio, sine licentia Superioris loci?

1. **A**ffirmativè dic, quia Penitentia est de jurisdictione voluntaria, *ff. de offic. proc. l. 2.* ac proinde de loco, nihil exprimitur in cap. omnis, de penit. & remiss. unde potest exerceri intra, vel extra territorium, quia in his, quæ sunt sine strepitu iudicii, nullius territorium læditur, argum. cap. ultim. de offic. legat. quod dictum *Syl. ver. Confessio. 1. num. 12. q. 14.* limitat procedendum eis, qui habent jurisdictionem in ordinariam, non autem delegatam. Verum servata proportionè, habet locum etiam in delegata, ut bene notat *Sot. 4. sent. dist. 3. qu. 4. art. 1. §. aliud verò dub.* & *nostr. Ledesma. 2. p. 4. qu. 5. art. 7. dub. 9.* propter identitatem rationis, quia scilicet jurisdictionis prædictæ ordinatur ad personas, & non ad locum.

2. Hinc fit Confessariis Eminent. & Reverendiss. Card. Archiepiscopi hujus Civit. Neapol. habet jurisdictionem in omnes ejus subditos, potest absolvere quemlibet illorum, etiam si ambo extra Diocesim inveniantur, quia illa circumstantia loci, nihil refert ad hoc Sacramentum penitentiae, non enim dat, aut tollit jurisdictionem: nisi tunc alicujus loci speciale Privilegium reperitur in contrarium, ut constet ex supra notatis.

Quæst. 15. An Priores Conventuum, & similes Superiores Religionum, possint sibi ut libet, eligere Confessarium, etiam non approbatum à suo legitimo Superiore?

1. **P**rætermittis aliorum placitis, *S. An. in 1. p. sui defecerni*, cap. 2. *Petrus de Palud. in 4. sentent. dist. 17. Syl. ver. Confessor. 1. num. 3. q. 3. Resol. ver. Confessio. 3. §. 37. ver. absolute, num. 5.* & *ver. Prælati exempti. Sot. in 4. sentent. dist. 13. q. 4. art. 2. ver. similiter. Niquius in 3. p. tom. 2. q. 8. art. 5.* Omneque alii Dominici, quibus favent *Rod. tom. 1. q. 20. art. 23. cum suo compend. resolut. 32. §. de Confessariis, quoad solutionem Fratrum, Miranda, tom. 2. Manual. q. 33. art. 6. Suar. tom. 4. in 3. p. D. Thom. dist. 17. sect. 2. n. 9. Molfesi. p. sum. tract. 7. c. 15. n. 7. & 42. Long. Capuc. de casu reserv. 1. p. sect. 1. ar. 1. num. 2. Peyr. tom. 2. de Prælati q. 1. c. 4. §. 4. n. 80. Fastius tom. 3. lib. 6. de Ministro Sac. penit. q. 78. §. sed nota, & multis allegatis, Bordon. 1. p. var. resolut. 3. q. 10. respondent ad queritum affirmativè: dummodo tamen Confessor eligendus, sit ad minus simplex Sacerdos, non suspensus, nec excommunicatus, neque interdictus, qui tamen sciat ligare, & solvere, investigando diligenter qualitates criminis, & personæ, ut dicitur in cap. qui velte 12. de penit. & remiss. ibi, *Sacerdos autem sit discretus & cautus, ut more periti Medici suspensum Pinum & Oleum vulneribus sauciatis, diligenter inquirens, & peccatorum circumstantias, & peccati, quibus prædenter intelligat, quale debeat ei consilium, & cum quibus remedium adhibere, diversi experimentis utendo, ad salvandum eorum.* Hæc ibi.*

2. Et movetur ex eo, quia omnes prædicti, censentur Prælati, ut constat ex decis. his supra; omnis autem Prælati Religiosis exempti, potest ad libitum, sibi eligere Confessarium; etiam à Prælato Superiore deputatum, ut clarè habetur in cap. ne pro dilatione 16. eod. tit. de penit. & remiss. ubi habentur hæc propria verba.

Ne pro dilatione penitentia, periculum imminet Auditurum;

marum, permittimus Episcopis, & aliis Superioribus, nec non Ministris Prælati exemptis, ut etiam præter sui Superioris licentiam, providum, & discretum sibi possint eligere Confessarium. Hæc ibi.

3. Amplia, ut hi prædicti possint, ut supra, sibi eligere Confessorem, non solum dum sunt in proprio loco, ut potest Prior in proprio Conventu, & Provincialis in propria Provincia; verum etiam dum fuerint hospites in aliena Provincia; tum quia, cum prædicta Constitutio, non limitet, nec nos limitare debemus; & præcipue cum sit gratiosa, & favorabilis, & consequenter amplianda, & non restringenda; juxta juris regulam, *Odus*, tum etiam, quia dum Prælati Regulares peregrinantur de licentia suorum Superiorum, non sunt inferioris conditionis, quam illi sui subditi: sed hi existentes extra Conventum, possunt sibi Confessarium eligere, ut constat ex d. cap. ergo; tum item, quia prædictum privilegium durat, durante dignitate, & exemptione Prælati; & definit, desinentebus illis. Dignitas autem, & exemptio, non amittitur per mutationem loci, *Sylv. u. loc.*

4. Amplia, ut prædictum privilegium eligendi sibi Confessorem, ut supra, non finitur, unica vice, sed durat, ut dictum est, durante Prælatiura, & exemptione. Unde una vice possunt eligere unum, & alia vice, alium, quem maluerint, etiam in fraudem, propter eandem rationem, *Sylv. u. loc. Noveris in addit. qu. 8. art. 5. Sayr. de penit. cap. 22. num. 1. & multis citatis, Bonac. de penit. disp. 5. q. 7. p. 3. q. 2. u. 2.*

5. Amplia, ut dict. Prælati, vigore d. cap. final. de penit. possint eligere in Confessorem simplicem Sacerdotem sui Ordinis, etiam hospitem, & peregrinum; etiam præsentem Confessario à P. Generali, vel Provinciali approbato, per eam causam, quæ refert *Perr. u. loc. num. 37.* quod intelligo verum; dummodo Religio ipsorum non habeat privilegium confitendi Confessario à Prælo Superiori assignato, *Suar. tom. 4. p. D. Thom. disp. 27. sect. 2. num. 10.*

6. Limita tamen, prædictum privilegium non habere locum tempore Jubilei; ad quod licendum dicti Prælati tenentur confiteri non secundum dispositionem d. cap. final. de penit. & remiss. sed juxta diploma S. Papæ, nempe Confessario approbato ab Ordinario, ut docent supradicti Doctores.

7. Limita secundò in Prioratibus Monialium, quæ licet sit exempta, non est tamen Prælati propriè dicta cum non habeat potestatem clavium in foro Animæ. Etenim Prælati hic, de quo agitur in d. cap. final. de penit. debet illa duo copulative habere, nempe exemptionem, & jurisdictionem in utroque foro; qui mobrem, etiam Religiosus subditus, qui Prior subest, non potest dici Prælati, licet sit exemptus.

8. Limita terciò, ut dict. Prælati inferiores vigore d. cap. ne pro dilutione de penit. & remiss. nequeant eligere extraneum, sed Sacerdotem sui Ordinis; supposita tamen copia Sacerdotis sui Ordinis, & exclusis casibus necessitatis, prout infra dico de fratribus itinerantibus, prout ex multis ostendit *Bardon. u. loc. num. 31. ver. quod debeat eligere*, & maxime si id eis sit à Constituto prohibuitur. *sum. cap. 18. num. 81. Lex. 1. p.* tum quia non est major ratio, cur Superiores, in vim privilegii, possint eligere extraneum in dict. casibus, & non possint hoc facere subditi itinerantes? cum in utroque privilegio, par sit dispositio Sacerdotis eligendi: imò amplius pro itinerantibus, ergo sicut dicti non possunt, quando habent copiam Sacerdotis sui Ordinis, ut dicitur in privilegio nobis concessio ab Innocentio VII. incip. *Pervenit*, cujus propria verba habes infra *quest. 19. ita & isti*, de quibus agitur; tum etiam, quia intentio Papæ est, ut omnes, etiam Generalis ipse, quantum ad Sacramentum Penitentiae, subiecti sint Sacerdotibus intra Religionem, nullo obstante privilegio, ut

constat ex Constit. Clement. VIII. & Urb. VIII. quorum propria verba habes hic supra *quest. 12.*

9. Tum item, quia inolevit praxis omnium Religionum, ut unusquisque scilicet Religiosus confiteatur Sacerdotibus, idoneis tamen: tum denique, quia Prælati tenentur dare bonum exemplum suis subditis: quod enim agitur à Prælati, facile trahitur à subditis in exemplum, ut expressè dicitur in cap. Magno. 7. de voto, ergo, ne subditi, exemplo Prælatorum, in ruinam Regularis disciplinae, sollicitentur extraneis confiteri, dicendum est, prædictos Prælatos, vi dicti privilegii, non posse, nec debere, extraneis confiteri: salvis tamen casibus necessitatis, ut dictum est supra, aliàs periret Regularis disciplina, & confunderetur Monachorum Ordo.

10. Neque his nocet P. Diana 3. p. tract. 2. de dub. Regul. resol. 1. & 2. ubi, longè à manu, tenens oppositum, prolecat *Villalob. & Mirand. tom. 2. Manual. quest. 19. art. 5. & quest. 33. art. 6.* quia hi Doctores, nec implicite, nec expresse dicunt Prælatos posse, vi d. cap. ne pro dilutione, eligere extraneum, quando habent copiam Sacet doris sui Ordinis, ut constat ex lectura eorumdem, tum etiam, quia confundit privilegium peregrinationis, cum dicto privilegio Juris communis, supra extensi, & positi ad instantiam Prælatorum, tum etiam, quia dict. cap. ne pro dilutione, nullum verbum facit, de eligendo extraneum, sed potius de eligendo Confessorem sui Ordinis, quod potest colligi ex illis verbis, *ut etiam præter sui Superioris licentiam*: licentia enim Superioris, refertur ad subditos, non autem ad extraneos, ex quibus item excluditur *Fausstus tom. 3. lib. 9. quest. 91.*

11. Sed dices, Cur Gregorius Papa, ubi supra, concessit dict. privilegium Prælati, & non Religiosis subditis?

12. Respondet D. Thom. 4. sent. dist. 17. quia Prælati incumbit dispensare Sacramenta; Ideo minus esse debent, quam rationem *Armilla c. 10.* letant amplèctitur.

Quest. 16. An dicti Priores, eligentes sibi Confessarios, possint ab eisdem absolvi à reservatis suis Provincialibus?

1. **N**egative Emmanuel. *Rod. tom. 1. quest. 21. art. 8. cum suo compend. resol. 32. de Confess. num. 22. Longui Caprice. 1. p. de casibus reservatis sect. 1. art. 21. Peyr. meins citatis, tom. 2. de Prælat. quest. 1. cap. 4. §. 4. num. 81. ver. sed dubitatur in fin. & Lex. ver. Confessarius Regul. num. 21. & quidem merito, quia hoc non potest colligi ex d. cap. final. de penit. & remiss. nec ex alio nobis facto ad eligendum Confessarium; sed potius oppositum; cum in generali concessione illa non veniant, quæ non esset quin specie verisimiliter concessurus, ut dicitur in *Juris Regia 88. & habetur expresse in cap. si Episcopum 12. de penit. & remiss. in 6.* ubi habentur hæc propria verba.*

2. Si Episcopus suo subdito concesserit, ut sibi possit idoneum eligere Confessorem, tunc, quem u. elegerit, in casibus, qui eidem Episcopo specialiter reservantur, nullam habet potestatem, hæc ibi, ubi glossa, & in c. 1. de *Juris Regula*, multa dicit.

3. Verum si ipsi Prælati, qui hujusmodi Confessores eligunt, habent facultatem absolvendi suos subditos à casibus reservatis Provincialibus, possunt utique etiam ab eisdem se servatis absolvi, nam Confessores, ut supra electi, possunt absolvere ab omnibus à quibus hi Prælati eligentes, possunt suos subditos absolvere, ut constat ex *Mati magno Jul. II. Minimis* concessio; incip. *Interne consuevit*, §. 29. ibi, *fratres etiam vestri dicti Ordinis, quos ipsi hujusmodi Superiores habuerint pro tempore in Confessores absolvendi ipsos Superiores, ab excessibus, &*

confess-

excoisuris, nisi talia forent, &c. & docet Peyr. multis allegatis ubi supra.

4. Quod dictum intelligitur verum; quando facultas data Prioribus ad absolvendum suos subditos, non est restricta, & limitata ad subditos tantum, nam in tali casu, Prior, cum non sit subditus, non potest passive talia auctoritate uti; sedus autem si facultas data ad absolvendum, vel dispensandum, est libera, *Lohius Capue. cu. loc. m. 1. in fin.* & ita intelligendum est illud dictum famosum, quod scilicet *Praelati totum illud possunt, erga se, quod possunt erga subditos*; cum ipsi non sint inferioris conditionis, quam subditi; sedus bene fuisse provisum subditis, & male Superioribus, quod non est dicendum; *Syl. ver. Confessor. 1. num. 9.* & constat ex prædicto Mari magno Jul. II. §. 9.

5. Amplia prædictam resolutionem procedere, etiam si dicti Confessarii eligantur; virtute Bullæ Cruciatæ, nam prædicta Bulla, quod ad istum articulum, non habet locum, ut dictum est supra.

6. An autem procedat tempore Jul. II. Respondeo, quod diligenter inspicendum est Papæ diploma, nam si ibidem hoc Papa expresse concedat, prout regulariter facere solet, non est de re dubitandum, nam S. Papa omnia potest, ut sæpe dico.

Quæst. 17. Confessarius electus a Priore, majori excommunicatione ligatus, an possit eidem beneficium absolutionis conferre?

1. ET dico, quod sic, quia Confessarius hujusmodi sumit auctoritatem, non ab eligente, sed à Canone committente; quandoquidem, ut pluries dico, Priores in suis Conventibus, & in eorum absentia Supplices, & eorum Vicarii, omnes fratres nostri Ordinis, ad eorum Conventus declinantes, ab omnibus peccatis, & censuris, tam à jure, quam ab homine, generaliter solvunt, & Bædæ Apostolice specialiter non reservatis, possunt absolvere, ad eorum eis Sacramentum Eucharistia & Unctionis administrare, ut constat ex Mari magno Clement. IV. nobis indulto, & habetur expresse in Prologo nostrarum Constit. fol. 4. col. 3. *ver. quem de sacramentis*, sed totum id, quod hi Priores possunt in suos subditos, valent & hi, erga illos, si in ipsorum Confessores ligantur, ut dictum est immediate supra, ergo si superior aliquis percussit suum subditum, potest ipse percussus absolvi ab alio subdito suo, electo ab ipso in Confessorem, *Rodorus. quæst. 26. art. 12. in fin. ver. adverte.*

2. Amplia, ut, ob causam necessitatis extremæ, si subditus, & Praelatus, ad invicem se percussent, & in Conventu non sit aliquis, qui eos possit absolvere, possunt ad invicem se absolvere, prout docent quamplures Doctores, quos allegant & sequuntur *Rodorus. cu. loc. Pass. red. in Priv. vocat. 57. in fine.* & *Peyr. tom. 1. de subdi. quæst. 1. cap. 4. §. 4. num. 82. ver. dubitabis*, quia licet excoisunicatus, per Capitulum *audruimus*, 24. quæst. 1. non possit alium excommunicatum à majori excommunicatione absolvere, in casu tamen necessitatis potest, nam necessitas legem non habet, ut dicitur in cap. *Discipulus 26. de Consecrat. dist. 5.* ubi *Glossa in ver. fimo*, ait, quod necessitas famis excusat à furto; & magis expresse legitur in cap. *quod non est licium de Reg. juris*, ad quæ vide, quæ dico in tr. *variar. quæst. 84. & seq.*

Quæst. 18. Regulares hospites, & Peregrini, cumam tenentur de lure confiteri?

1. Respondeo, quod hi de Jure communi, debent confiteri ei, qui in loco, in quo reperiuntur, habet jurisdictionem ordinariam vel delegatam, ad absolvendum omnes existentes in illo loco; nam Peregrinus eo ipso, quod accedit aliquod, per accessum incipit obligari legi territorii perpetuo, si accedat cum animo ibi permanendi perpetuo, transiit, vel ad breve tempus, si cum tali voluntate har accessus, & sic obligatio, seu subjectione territorii, erit transiens, vel permanens, eo modo, quo fuerit Peregrinorum mora, prout dixi, *tom. 1. p. 1. tr. 1. de leg. qu. 1. num. 1. in fin.* sed fideles, de Jure communi Canonico, tenentur confiteri proprio loci Parocho, vel alii de licentia illius, ut probat *Textus cap. omnis de penit. & remiss. ergo.*

2. Dicit de Jure communi, quia Religiosi, etiam quoad hoc, multa habent Privilegia, & specialia statuta, juxta quæ regi debent, & gubernari, de quibus infra immediate dico.

3. Verumtamen, ut premissa loquar, sub distinctione resolvo quæsitum, aut Religiosus Peregrinus fert secum Socium ejusdem Ordinis idoneum ad Confessiones audiendas, & sic tenetur suo Socio confiteri, & non alteri, quia hæc censetur esse voluntas mittens, saltem interpretatur, hoc enim dicitur recta ratio, & communis consuetudo Religiosorum.

4. Aut Religiosus Peregrinus reperitur in aliquo Conventu sui Ordinis, & tunc, regulariter loquendo, tenetur confiteri Praelato illius Monasterii, vel alteri ab illo licentiam habenti; quia eo ipso, quod ingreditur dictum Conventum, intelligitur ibidem contraxisse domicilium, saltem ad breve tempus, & consequenter efficitur de jurisdictione Prioris illius Conventus, cui tanquam loci ordinario, in omnibus tenetur subesse, uti unus de familia pro eo tempore, quo ibi moratur, quod totum in mea Religione est omnino indubitatum, ut clare legitur in *distin. 2. cap. 13. de iur. iur. in fin. l. 1. fol. 168. in. G.* & docent *Suar. tom. 4. de Relig. ar. 8. lib. 2. cap. 17. Læz. 1. p. sum. cap. 18. num. 27. in fin. & Novar. in Luc. Regul. ver. hoc præceptum num. 3.* ubi subiungit, quod si Religiosus hospes habeat à suo proprio Praelato facultatem confitendi cui voluerit, poterit id agere in Conventu alterius Ordinis, non autem sui, & mento, quia facultas data ad eligendum Confessarium, censetur facta juxta propria statuta & privilegia, nempe in casibus necessitatis, & quando deest copia Confessarii proprii Ordinis, ad quorum maiorem claritatem iterum quæro.

Quæst. 19. Religiosi itinerantes, an possint quibuscunque Confessariis Religiosis, aut Sæcularibus, confiteri?

1. Respondeo affirmative, de licentia tamen suorum Superiorum, & tunc modo de dictis Confessariis sui Ordinis; sedus invalide confitentur, exceptis tamen casibus necessitatis, ut constat ex Constit. Impæ. VII. incip. *per veni*, & liquet ibi, nos contra huiusmodi supplicationibus inclinare, si acribus huiusmodi, quæ prætempore, ut sentit itinerare, & per eorum superiores quærit, contrariis, ut si aliquem Presbyterum idoneum ex professoribus dicti Ordinis habere non possint, quælibet alium idoneum, & discretum Religiosum, vel sæcularem in eorum Confessores eligere valeant, hæc ibi, & habetur per extensum apud *Constitutum. fol. mibi 26. & sequum. 2. p. sum. nostrarum Constit. cap. 26. sub. tit. de Confess.*

2. Idipsum fuit item nobis in specie concessum, per Sixtum IV. quod pariter habetur apud *d. Confess. mibi foli*

fol. mibi 65. & in monumentis Ordinum, & refertur in comp. Privil. fratrum Minorum, ver. *absolutio ordinaria ad fratres* §. 35. & liquet ibi, quod possit concedere fratribus suis, ut dum itinera verint, vel fuerint extra Conventum suos dumtaxat, valeant confiteri quibuscunque Sacris Ordinibus Regularibus vel secularibus, & quod similiter possint sacerdos Prelatus, hæc ibi.

3. Hoc idem Privilegium nobis, & Minoribus concessit Leo X. & refertur in eod. comp. Privil. Mendicant. ubi supra, ibi, quod fratres Prædicatores, vel alii fratres, quando sunt extra Conventum, & non possunt habere copiam Sacerdotis, qui non habent proprium Confessorem, possunt confiteri peccata sua alteri Religioso alterius Ordinis, vel Presbytero seculari: dummodo hoc fiat sine fraude, & dicant Prælati suos, hæc ibi, & alia hujus generis privilegia refertur, Rod. som. 1. g. 62. ar. 4. & 5. cum suo comp. resol. 32. nu. 22. Miranda tom. 2. Manual. q. 33. ar. 6. Laur. Peyr. tom. 1. de subdito. q. 1. cap. 21. ver. dico septimo, & Bordon. 1. p. var. resol. 3. q. n. 2.

4. Dixi de licentia tamen suorum superiorum, quia, ut dictum est supra, de Jure unusquisque tenetur confiteri proprio Sacerdoti, vel alieno de licentia illius: ut clare dicitur, in cap. omnis de penit. & remiss. & cap. si Episc. eod. tit. in 6.

Quæst. 20. An hi fratres itinerantes, virtute dictæ licentia, a suis Prælati generaliter facta, possint a se electis Confessariis absolvi à reservatis?

1. ET dico quod non, salvis tamen particularibus statutis, & moveor, tum ex cap. si Episc. 2. de penit. in 6. ubi expressè dicitur, quod casus reservati, non veniunt in generali concessione, nisi in specie concedantur; tum item ex cap. consilii summi, de procurat. tum etiam, ex Juris Regula §. in 6. ubi dicitur, quod casus specialis, non veniunt in concessione generali; nisi exprimentur: tum denique quia rationabiliter præsumitur nullum Prælatum reperiri, qui suis subditis concedat auctoritatem confitendi reservata extra Religionem, & præsertim Clericis secularibus; cum exinde Religio sepe infametur, & Regularis disciplina contemnatur, Sor. lib. 1. de just. quæst. 7. ar. 2. & Medina 1. 2. quæst. 97. ar. 7.

2. Neque his potest ob stare privilegium Innoc. VII. Dominicanis, ubi supra concessum, quo hujusmodi itinerantes, in defectu confessoris sui Ordinis, possunt sibi eligere quemcumque alium idoneum Religiosum, vel secularem confessorium, à quo possunt absolvi à quocunque crimine; de quo non sit S. Sedes consulenda; quæ utique non est consulenda de casibus reservatis à Prælati Regularibus, tum quia mens Papæ non fuit restringere auctoritatem superiorum Regularium, ut sibi casus, respectu peregrinantium, reservare non possint, cum hoc sit Jus antiquum, à quo non est recedendum sine expressa & speciali licentia Papæ; Jus enim tertii per generalem concessionem Papæ, nunquam intelligitur abrogatum, nisi in specie abrogetur, ut probat cap. cum cap. Pastorale de Priv. ibi, nisi forte in Indulgentia Summi Pontificis ad continuam expressum, sed Innoc. VII. ubi supra, nec alius Papa successor, hoc expressit; immò totum contrarium declarant, ut constat ex declar. seu Constit. Clem. VIII. & Urbani VIII. quas habes hic supra q. 15. & 16. & additur, quod sicut, dicit Innoc. VII. in dict. privil. prohibuit absolventem à casibus reservatis S. Sedis, ita etiam illam censuræ veteræ casibus reservatis in Religione, prout ex multis ostendunt Moya lib. 1. cap. 10. nu. 14. & Bordon. 1. p. var. resol. 4. q. 5. nu. 5.

3. Nec quidem his nocet privilegium Innoc. VIII.

quo item nobis Dominicanis concessit, ut extra Monasterium Ordinis existeres, de licentia superiorum possint confiteri cuivis Regulari, vel seculari Sacerdoti, & à quocunque casu reservato absolvi, sicut à Confessariis Ordinis, & refertur in comp. Cisterciensium, ver. Confessor. §. 15.

4. Quia Confessarii Ordinis, non possunt absolvere à reservatis, nisi juxta modum à superiore præscriptum; ergo neque alii extra Monasterium ab his, de quibus agitur, electi. Rod. 10. 1. quæst. 26. ar. 27. cum suo comp. resol. 31. num. 22. & Miranda tom. 2. Manual. quæst. 33. ar. 6.

5. Dixi salvis tamen particularibus statutis, quia de hæc non potest assignari cetera regula; sed observanda sunt propria statuta, à S. Papæ approbata, & confirmata: statuta autem Religiosorum sunt diversa, prout sunt diversæ Religionis; nam quædam prohibent casus reservatos, extra ordinem committi, An. Cardan. cap. 7. Regul. S. Franc. quæst. 3. & Rod. som. 1. quæst. 62. ar. 5. quædam verò admittunt, in casu posito, Religiosos posse absolvi cum conditione tamen se præsentandi propriis Prælati, quædam item patiuntur suos Religiosos in hoc posse confiteri, instar secularium, qui itinerando, cum hi habeant casus reservatos, possunt absolvi à confessorio illius loci, ad quem accedunt, secundum probabiliorum opinionem, dummodo in illo loco, in quo confitentur, non repertiantur reservati, etenim peregrini absolvi sunt secundum legem loci, in quo morantur, Card. Cæsar. ver. absolvo, Navar. in sum. cap. 17. num. 275. Molfes. tr. 7. cap. 21. num. 53. & Bonac. multis citatis, de panu. disp. 5. quæst. 7. pa. 5. §. 2.

6. Et quamvis propria statuta, non permittant casus reservatos, extra Religionem committi; adhuc tamen advertant Prælati, quod moraliter loquendo, non potest negari, quin necessarium sit, ut etiam in hac parte his Religiosis consulatur, nam si fratres hi peregrini sunt Sacerdotes, quotidie tunc Confessore indigent, cum frequenter debeant celebrare, aut coguntur per phires dies abstinere, quod non poterit esse possibile, tum nocivum, maxime si ex celebratione Missarum vivant, aut exinde ad minus scandalum nascatur.

7. Si autem fratres Sacerdotes non sint, etiam expediret, ut sæpius communicent; quandoquidem repugnat Religiosæ prudentiæ eos cogere, ut abstinere à communione, usque dum non fuerint in Monasterio, quod enim prodest homini, si universum mundum luctetur, & Annæ suæ detrimentum patiantur, quamobrem non sint duri, nec difficiles Prælati, in tali licentia concedenda; aliis ipsi viderint, an fabricentur gehennam? Longu. Capucc. 1. p. de casib. reservat. §. 1. ar. 5. in fin. & Suar. som. 4. de Rel. lib. 2. cap. 19.

Quæst. 21. An dictæ licentia debeat esse expressa, vel sufficit, si sit tacita, præsumpta interpretativa, & virtualis?

1. Sunt qui dicunt, quod debet esse expressa, & se fundant in d. omnis utriusque sexus, de penit. ibi, prout licentiam postulet, & dicitur, quod verbum non potest referri ad licentiam tacitam, seu præsumptam.

2. Oppositum tamen, quod est de Jure verius, tenent S. Anton. 3. p. sum. tom. 2. cap. final. §. 1. Sylv. ver. Confessor. 1. quæst. 6. d. 3. §. si Sacerdos non proprius in fin. Sanchez lib. 4. sum. cap. 39. nu. 55. Miranda 10. 2. q. 33. ar. 6. & Grassi. de casibus lib. 2. cap. 34. tum qui concedens facultatem peregrinandi, censetur omnia concedere, sine quibus peregrinatio commode fieri non potest, argum. cap. præterea §. cap. prudentiam 21. §. sexta, de off. delegat. sed non potest Religiosus extra manere, seu itinerare commode, & ut Re-

Religiosum decet, qui Sacramenta frequentare de-
et, sine electione Confessarii; ergo presumendum est,
iustitiam facultatem illi concedi, & fieri in licentia ma-
endi, vel peregrinandi extra septa; tum etiam, quia Re-
giolus non est deterioris conditionis, quam sit secularis,
ut patet ad sensum: sed secularis itinerans, de licentia
topii Sacerdotis presumitur hanc facultatem habere
i licentia peregrinandi, ut multis probat Sylver. *ver. Con-
fessor. 1. num. 10. qu. 11. paulo post princip. ibi, quia dando li-
centiam peregrinandi, vel huiusmodi, datur licentiam, provi-
lendi Anima sua, omni modo meliori, quo potest: alioquin
et mentis iniqua; & Novar. *com. 3. dist. 6. de penit. nu. 2. §. inferior, ergo idem quod prius, tum etiam, quia di-
cta privilegia nobis concessa, nihil dicunt de licentia ex-
cessa; sed tantum petunt licentiam, que si sit tacita,
id est expressa, licentia est, & ubi lex non distinguit, nec
ios distinguere debemus.**

*Quest. 22. Fratres itinerantes, habentes tamen li-
centiam à suis Prelatis eligendi Confessarium
quemcumque voluerint, an videlicet licentia va-
leant eligere simplicem Sacerdotem à nullo ap-
probatum?*

*Sapientissimus Navar. in sum. cap. 4. nu. 6. §. porro in
fin. cap. placuit, de penit. dist. 6. nu. 28. Sor. in 4. sent.
dist. 18. qu. 4. ar. 2. Sorbus Copice in sum. addit. & in notis
compend. privi. ver. absolutio ordinaria; quoad fratres, &
Bordon. 1. p. varior. §. solus. 34. nu. 1. & seq. dicunt, quod si
dummodo tamen in contrarium non adsit aliquid statu-
tum, vel ordinatio Religionis; & moventur ex multis
ibidem expressis. Veniunt tamen præsuppositis in contra-
rium Regulæ statutis, negant continui et Doctores,
quibus adhæret Miranda *tom. 2. Manual. p. 33. ar. 6. con-
clus. 1. prope finem Portell. in dub. ver. Confessor erga fratres,
1. ar. 8. Regularis extra Conventum, Peyr. *sum. 1. de subd. 9.
1. cap. 11. vers. duo 6. Longus Capacc. 1. §. fell. 1. ar. 25. nu. 2. §.
sed re vera, & magis ample infra fell. 3. ar. 13. & Pell. 2.
tom. 2. Manual. tract. 3. cap. 2. fell. 1. q. 8. n. 10. & q. 9. nu. 1.
dicunturque ex multis. Primo quia in omnibus prædi-
ctis privilegia eligendi Confessorem, habetur, ut Con-
fessarius eligendus sit idoneus, & discretus; nunquam
verò dicitur idoneus, secundum Religionem statuta,
nisi sit à suo legitimo Superiore approbatus; nam cum
Religiosus, per votum obedientiam, non habeat velle, &
nolle, & factus sit alterius juris, ut dicitur in *cap. si Religio-
sus 27. de elect. in 6. bene legitur, quod quoniam sit Sa-
cerdos discretus & prudens, adhuc tamen, sine sui Pre-
lati licentia, non potest, neque Regularium sui Ordinis,
nec alterius, neque secularium confessiones excipere, ex-
cepto mortis articulo, in quo habet potestatem, saltem
citam à S. Papa, ut dicitur in *cap. supra, & docent S. An-
ton. 3. p. in 1. cap. 7. Trid. sess. 14. cap. 1. de calumniis refer. v. in
fin. & Festus in sum. Const. 2. p. cap. 62. de Confessariis fra-
trum; quod adeo verum est, ut nequa ventralibus, nequa
mortalibus, aliis tunc confessionibus licet, hoc est, sine pecca-
to, possit absolvere, sine sui Prelati licentia, Sylver. *ver.
Confessor. 1. q. 5. n. 5. Sor. in 4. sentent. & Peyr. *art. doc.*******

2. Secundo, quia dict. statutum, quo Regulares prohi-
bentur, sine licentia sui Prelati, etiam Religiosorum
sui Ordinis confessiones sacramentales audire, reperitur
in omni Religione benedictina, in Ordine enim Mi-
norum, nullus censetur Confessor idoneus, quin prius
fuerit approbatus à suis Superioribus, *Relig. 1. q. 21. ar.
3. & Portell. *art. doc. nu. 11. quod in meo Ordine est indubi-
tatum, non constat, dist. 12. de Prædical. fol. 161. col. 1.
in fin. ubi autoritate Apostolica statutum est, cum to-
pore perpetui Constitutionis, ut nullus admittatur ad
audientiam confessionum, tanquam Fratrum, quam Sæcula-**

rium, nisi per quinque examinatores fuerit approbatus;
& *dist. 1. de Novis. cap. 14. in. C. fol. 49. col. 3. dicitur, quod
Prior nostri Ordinis, potest etiam ex legitima causa, Fra-
tribus licentiam dare, ut confiteantur, etiam Sacerdoti
Sæculari, vel Regulari, alias legitime exposito alterius
Ordinis, quando copiam Confessoris Ordinis nostri ha-
bere non possit, de qua re latè Festus in sum. 2. p. cap. 63. de
Confess. Fratrum fol. 183.*

3. Tertiò, quia mens Summorum Pontificum con-
cedentium prædicta privilegia eligendi Confessarium, in
casu posito, nunquam fuit eximere quoad istum articu-
lum, Religiosos subditos à subordinatione, & obedi-
entia suorum Prælatorum, ut plinnet se declarant ubi su-
pra *quest. 12.* ergo sicut per dicta privilegia, nunquam
subditos fuit integrum, independenter à suis Prælati-
bus, eligere sibi Confessarium; ita à pari, & Confessor electus
in vim dicti privil. non potest independenter à suo
Prælati, se eligentis, confessiones excipere; cum utro-
que eadem sit ratio, nempe voti obedientia, & ne pro-
prio Prælati fiat injuria.

*Quest. 23. Si hi prædicti, absque licentia sui Prælati,
confiteantur Regulari approbato ab Episcopo loci
tantum: suntne ipsorum confessiones validæ?*

1. Affirmant Peyr. *art. doc. vers. duo secundo, cum præci-
tatis ubi supra, quia in hoc casu reperitur eorum
illud, quod requiritur ad valde absolendum: nempe
potestas Ordinis, quia Confessarius, ut supponitur, Sa-
cerdos est; & potestas jurisdictionis, quia institutus est
ad excipiendum confessiones omnium ad se venien-
tium, ergo.*

2. Non potest tamen negari, subiungit ipse, quin sic
confitentes peccent, & sint graviter puniendi; tum quia
agunt contra voluntatem sui Superioris, qui regulariter
vult, suos subditos confiteri suo legitimo Confessori,
nempe Regulari; excepto casu necessitatis, tum etiam,
quia faciunt contra iuramentum sui Ordinis, quod licet
supponitur adesse, vel saltem contra consuetudinem sue
Religionis, an autem hoc peccatum sit mortale, aut ve-
nitiale: iudicandum est ex propriis statutis, an scilicet ob-
ligent ad solam penam, vel ad culpam, & penam si-
mul; vel ex aliis circumstantiis, loci scilicet temporis, & per-
sonæ.

3. Verum tamen, his prætermisiss, in mea Religione,
prædicta absolutio facta à Sacerdotibus, non habenti-
bus licentiam sui Prælati ad audiendum Confessiones
Sacramentales sui Penitentis, est nulla, ob defectum au-
thoritatis eligendi Confessarium, extra casum necessita-
tis, sine licentia sui Prælati, ut constat ex privilegio Julii
III. nobis indulto, quod per extensum habetur in nostro
Guliano *Usuum viro, fol. 212. & refertur à Miranda, *tom.
1. Manual. quest. 45. ar. 12. & Rod. *tom. 1. quest. 60. ar. 1. ad
quod facit declaratio Clem. VIII. & Urban. VIII. quorum
propria verba habes hic supra qu. 12. quod æstimo
procedere in omnibus aliis Religionibus, tum ob com-
munionem privil. tum quia dict. declaratio Clem.
VIII. & Urban. VII. extenditur indifferenter ad omnes,
ut patet ex littera.***

4. Confirmatur, quia antedictus Confessarius, in ca-
su posito, à nemine habet facultatem absolvendi Regu-
larem exemptum; nam non à Canone committente,
non ab eligente, ergo sine auctoritate absolvi, sicut sine
auctoritate eligere, & licentius est actus.

5. Amplius, ut idem procedat, si Regularis sit prohibi-
tus ex suo statuto confessiones audire, sine licentia sui
Prælati, & nihilominus Patens licens tam præchi-
bitionem, illum Religiosum adire, & licet cum iudicet ad
peccatum mortale, & consequenter, cum ponat obicem

gratiae Sacramenti Pœnitentiæ, erit ejus absolutio nulla, ut dictum est supra, & multis firmat *Peyr. tom. 1. de subdolo, quest. 1. cap. 21. §. secundus casus est, fol. milibz 71. col. 2.*

Quest. 24. Si duo Sacerdotes Regulares, quorum neuter est Confessarius fratrum, nec ab Episcopo approbatus, sint insimul itinerantes, & ad invicem confitentur: suntne ipsorum confessiones valide?

1. **N**egativè *Rod. tom. 1. qu. 62. ar. 4. in fine, Suar. tom. de penit. disp. 28. sect. 4. m. 5. nosse Crucius in epist. priv. lib. 1. cap. 6. §. notandum, & Peyr. Minimus in sum. 1. p. ver. Confessor, & moventur, quia Regulares, nec quidem itinerantes, excepto casu necessitatis, possunt fratribus sui Ordinis confiteri, sine licentia sui Prælati, ex quo non sunt sui, sed alterius juris, ad quod facit *cap. omnis de penit. & remiss.* necnon, & privilegia alia multa superius allegata, per quæ prohibentur Regulares alteri confiteri, & alterius confessiones excipere sine licentia proprii Prælati, ergo ad casum positum necessitate excepta, non sufficit licentia Prælati mittentis dict. fratres ad peregrinandum, sed etiam requiritur licentia Prælati Confessarii ad confessiones audiendum.*

2. Oppositum tamen, quod ultimo verum, si propriis statutis non repugnet, tenent idem *Peyr. cit. loc. casu 3.* ubi implicitè corrigit, quod prius dixerat in casu secundo *Grasiam. 2. consil. 6. de penit. & remiss. consil. 2. diff. 2. m. 1. & seq. Peyr. tom. 1. de subd. qu. 1. cap. 21. ver. dico 8. & Bordon. 1. p. var. res. 34. qu. 1. m. 4.* ubi dicit, hoc suum dictum procedere, etiam si dict. itinerantes possint eligere extraneum approbatum, & moventur ex multis. Primo, quia Prælati dantes licentiam, sui transmittens prædictos suos Sacerdotes simplices ad peragendum aliquod negotium, extra septa, censetur illis omnia dare, quæ ad tale iter necessaria sunt, & præcipue quoad Sacramentum pœnitentiæ, ut dicitur in *cap. præteritis, de off. & potest. ue. jud. delegat. ibi, quia ex eo, quod causa sibi committitur, super omnibus, quæ ad causam ipsam spectare noscuntur, plenariam accipit potestatem, hæc ibi, ubi Glossa in ver. ex eo ait, quod concessio principalis, conceditur accessorium, & *Navar. consil. 2. de elect. m. 3. ait, quod ubi, tunc conceditur aliquid, concessum videtur id, quod sine illo fieri nequit: immò, & quod fieri potest sine illo, sed non ita commode, ad quod probandum jura allegat.**

3. Secundò, quia eo ipso, quod dict. Sacerdos Socius itineris, assumitur ab alio socio, ad excipiendum ejus Confessionem, intelligitur in ejus Confessorem electus, virtute prædictorum privilegiorum in sui Confessores, tunc censentur insitui, & habitari ad excipiendum hujusmodi peregrinorum Confessiones, cum ab eisdem eliguntur in eorum Confessores, alias si dict. Sacerdos teneretur eligere extraneum, nimis fatigaretur circa Sacramentum pœnitentiæ.

4. Bene verum est, quod hujusmodi itinerantes, esto, quod eis Regula non resistat, non possunt esse invicem absolventes a talibus reservatis, nam, ut dictum est supra, in generali concessione non veniunt casus speciales: nisi forte id facerent per rathabitationem de presenti, quàm sufficere ad valide, & licetè absolvendum, ait *Syl. ver. Confessor. q. 6. dist. 8.*

5. Rathabito verò de presenti, hæc est, scio quod meum Prælatum est contentus, ut ego nunc absolvam hunc mihi subiectum a reservatis, & hoc, vel per amicitiam, & familiaritatem, quæ est inter nos, vel per ea, quæ ex ipsius mente aliis cognovi: Rathabito verò de futuro, hæc est ratio, quod meus Prælati est contentus de hac absolutione, & hæc non erit iustificans ad validitatem

tem Sacramenti pœnitentiæ, cum enim hoc Sacramentum, tunc conferat effectum suum, quando applicatur absolutio, quæ quoad sui validitatem, non potest pendere à futura rathabitatione, cum rathabito de futuro non queat confirmare hoc Sacramentum, si sit nullum, & deficientiam jurisdictionis: ergo ad hoc, ut inferat effectum suum validum, tunc, cum applicatur, debent concurrere omnia, quæ sunt de essentia hujus Sacramenti, quorum unum extat jurisdictionis, quæ per rathabitationem de presenti, censetur adelle; cum alias hujusmodi rathabito censetur & dicatur consensu interpretativus, qui utique sufficit ad valide absolvendum, ut dictum est supra, & docent *Sot. in 4. sent. dist. 18. q. 4. ar. 3. Emmanuel Sā in suis Aphorismis, ubi absolutio, de casibz refer. 1. p. sect. 2. ar. 10. & Peyr. cit. loc. §. nisi forte.*

6. Nec his nocet *Portell. in dub. ver. Confessor erga fratres m. 14.* ubi ait, hæc secundum opinionem in sua Religione non praticari; tum quia in ea frequentius sunt egressus similium fratrium Sacerdotum simplicium, tum etiam, quia Guardianus apud Minores non potest facere cum sua licentia Confessores fratrum, sed solum solus Provincialis, ut liquet ex eorum institutis: quæ nos loquimur regulariter, & præcisè statutis, quæ hinc nostre resolutioni possunt officere.

Quest. 25. An regularis Peregrinus, cum suo Confessario, possit eidem confiteri in Monasterio Ordinis, per quæ transiit, esto, quod ibi divini commoretur?

1. **S**otus in 4. sent. dist. 18. qu. 4. ar. 3. ubi quærit, utrum licitum sit alteri, quam proprio Sacerdoti, ex precepto vel mandato superioris, confiteri? §. aliud vero dubium dicit, quod sic, etiam sine licentia superioris loci, jurisdictionis, quæ absque strepitu iudicii exercetur, & exerceri, etiam extra Diocesium, *cap. ult. de offic. deo. Confessarius* autem audiens, & absolvens pœnitentem sibi alias commissum, exercet jurisdictionem, sine processu & figura iudicii, ergo.

2. Quod dictum ego intelligo verum, dummodò Peregrinus rediit in id Monasterium, à quo processit, secus autem, tum quia Religiosus peregrinus, nunquam dicitur vagari extra suam Diocesim, in Religione, cum Religio non claudatur certis terminis localibus alicujus certe Diocesis, ut patet ad sententiam, & consequenter semper pertinet ad actualitatem jurisdictionem Prælati ipsius Monasterii; tum etiam, quia dicitur tunc ad id Monasterium, à quo discesserunt, censetur subditi Prioris Prælati, *Suar. tom. 4. de Relig. cap. 17. m. 2.* & patet de Parochia absolvente suos Parochianos in aliena terra.

3. Dixi fecit, si non essent amplius redituri ad id Monasterium, quia sic desinereut esse Peregrini, & censentur domicilium mutasse.

4. Non desinam tamen dicere, quod hujusmodi Peregrinus, in casu posito potest & Confessario sibi benedicto à suo Prælati confiteri, nec non, & alteri Sacerdoti, de licentia illius superioris, qui præstet Dominum, & reperitur; tum jure hospitii seu Domicilii contra dict. licet ad breve tempus; tum etiam, quia in tali casu censetur subesse quibus Prælati, seu habere duo domicilia, non privative, ac cumulativè. *Novar. in cap. placuit, de penit. dist. 6. m. 77.* & alii plures, quæ sequitur *Suar. de penit. dist. 2. m. 5. & Henriquez lib. 6. cap. 7. m. 3.* quod totum intelligi procedere de jure communi; secus, si aliis disponente proprietate approbata à S. Sede.

Quæst. 26. An Regulares, ad lucrandum tabuleum, teneantur eligere Confessorem ab Episcopo loci approbatum?

1. **E**T id, quod non, sed sufficit, quod, exterius concurrentibus, eligant Confessorem sui Ordinis, à tuo tamen superiore legitime admissum: nec enim nocent illa verba, quæ in Bulla Jubilei expiuntur nempe, *ut possit eligere Confessarium approbatum ab Ordinario*, cum quia, sicut non in Ordinarium, respectu secularium, venit Episcopus loci, ita respectu Religiosorum, venit Prælatus Regularis, ut constat ex Decis huc supra q. 2. tum etiam, quia prædicta verba non apponuntur privative quoad Prælatos Regulares: hoc enim foret privare Religiosos Juri suo contenti, scilicet Confessionem legitime sui Ordinis: sed apponuntur potius cumulative, in favorem ipsius Religiosi penitentis, hoc est, si noluerit confiteri Sacerdoti approbato à suo Prælato, ut tenebatur antea, modo possit confiteri approbato ab Episcopo: alias sequeretur multis Religiosis perit in fine Jubilei, cum multa extent Monasteria, in quibus nullus Confessarius ab Episcopo loci approbatus, reperitur, ut latere sequeretur Religiosum cogi à claustris exire, ad rependendum tibi Confessorem ab Episcopo approbatum, quod non videtur dicendum secundum primam mentem S. Pape, qui vult omnes (verbi sui Jubilei fructus lucrari, & gratiam particeps fieri, absque ulla gravi molestia, ut bene advertit Bonac. de penit. disp. 5. q. 7. p. 4. §. 1. num. 2. 3. in fin. ver. *mihi vero*.

2. Ad quod facit declaratio Greg. XIII. qui declaravit, tempore Jubilei, posse Regulares confiteri peccata sua Sacerdotibus approbans ab ordinario ad audiendas confessiones, ibi in Bulla enim non fit mentio, nisi de Ordinario eorum, qui audiunt Confessiones, non autem de Ordinario penitentium, hæc ille, inter quæ verba, expresse quibus, *ly posse*, non enim dixit teneat, quia forte Regulares, Jubilei tempore, possunt, ut libet, sua peccata confiteri Confessionem approbatam à suo Prælato Regulari, aut Confessario approbato ab Episcopo loci Ordinario, quod eis vigore Jubilei censetur indultum, ad favorem animarum, Bordon. tom. 1. ver. *resol. 34. quæst. 18. num. 45*.

3. Verum advertit, quod quamvis hi Religiosi possint Jubilei tempore, confiteri Confessario approbato ab Episcopo loci Ordinario, adhuc tamen tenentur petere licentiam à suis Prælati, prout dicit Greg. XIII. ad instantiam Societatis Jesu, sub his prædictis verbis, *declaravit, non fuisse, nec unquam esse Mentis sue, aut Sedis Apostolice, ut persone Societatis Jesu absque Superiorum licentia, nec sine facultatibus, quæ in Jubileis, & Bullis Cruciatæ, ac alius indultis Apostolicis, communiantibus, aut personis, seu locis suis concedunt, aut in posterum concederent, non obstantibus, quod in ipsis expresse inducitur, ut omnes Regulares, etiam Mendicantes, hujusmodi facultatibus uti possint, hæc ille, quæ per extensum refert Rod. tom. 1. q. 62. ar. 4. & nosse Festus in sum. Conf. 2. p. 6. de Confess. Fratrum.*

4. Ad quod item, facit constitutio Clem. VIII. edita pro Carmel. die 3. Novembris 1599. & ad omnes Regulares extensa per Urb. VIII. quam habes huc supra q. 11.

5. Ex quibus clarè apparet, quod Regulares, nec quidem tempore Jubilei, possunt extraneo Confessionem confiteri nisi de licentia superiorum Prælatorum, secus Jubileum non lucrantur, quod dictum in mentio negarunt Suar. de penit. disp. 26. sect. 6. nu. 11. Bordon. cu. loc. & Pelliz. tom. 2. Manual. tr. 8. cap. 2. sect. 1. q. 3. prout ex multis ostendit D. Barb. in collat. Doctor. ad cap. 15. Conc. Trid. sess. 23. de refo. num. 12. & Hier. Rub. in suo comp. & solut. 31. nu. 26. Denari Prælati Regularis Tomus III.

Quæst. 27. An Novitii itinerantes, possint sibi eligere extraneum Confessarium?

1. **E**T quidem possibile est, dummodo sint in via, & de licentia sui Prælati, & de ut eis copia Confessionis proprii Ordinis tum quia in laetabilibus gradibus privilegiis profectio, ut ex multis d. xi. tom. 2. p. 4. n. 6. q. 1. & 2. tum etiam, quia Privilegia etiam superius, iustificiter loquuntur de fratribus peregrinantibus, non distinguendo inter profectos, & non profectos, licet res autem, si sint Novitii, si vel profecti, adhuc tamen nequeunt iter attingere, absque licentia proprii Superioris, ergo.

Quæst. 28. Sed quid dicendum, si in via, vel in Monasterio eligant, sine sui Prælati licentia, confitentur ne valide?

1. **A**ffirmative dicendum modo eligant unum, de approbato ab Episcopo loci, vel generale, & S. Papa, tum quia Novitii, secundum substantiam, & ex parte rei sunt laicales. Unde possunt confiteri quodlibet, & quibus tenentur alii laici, tum etiam, qui non sunt in Monasterio cum obligatione observandæ Regum, vel præcepta Prælatorum, nisi ex quadam decenna, & ubi habitate, prout docent, Armilla, ver. Novitii, Syl. ver. Relig. §. 5. 6. D. Ruc. 4. p. prax. resol. 2. 4. 1. & sequitur Anton. Diana 1. p. r. 6. de paup. Relig. resol. 2. 7. & licet tunc 3. p. r. 2. de Dub. Regul. resol. 4. §. sed contrariam Sententiam.

2. Nec dices, quod Novitii, toto tempore Novitiatu, sunt committi jurisdictioni Religiosis, quia hoc est verum, sed non cum exclusione ab alia præcedenti jurisdictione. Unde possunt abire, & retrò alpicere, Suar. tom. 4. de Relig. lib. 2. r. 8. c. 19. m. 11. in fin.

3. Nec replies dicendo, quod Novitii tenentur mutale Domicilium, territorium prælatum quoad ea, quæ spectant ad Sacramentum penitentiae, Syl. ver. Domicilium, & in quædam de iur. q. 1. p. 1. §. 2. 3. & 25. quia licet Novitius per susceptionem habeat, mutet aliquo modo Domicilium, non tamen omnino amittendo primum: nam per ingressum Religiosis acquisivit Domicilium, si vel quod Domicilium in Religione, non tamen absolute, & immutabiliter, adeo, ut non possit recedere, si velit, & in primum abire, non repugnat habere duo Domicilia, & maxime unum domicilium, ut communiter docent Doctores in materia penitentiae, ubi quæritur, habens duo Domicilia, unum in estate, alterum vero hyeme, cuiam tenetur contrari?

4. Nec dices, quod fieri non potest, ut quis nulli habeat duos ordinarios Pastores, ad invicem invicem subordinatos in hoc foro, sub prætextu, quod hoc est contra debito ordini, & confusionem infert, quia, ut dictum est supra, non implicat, nec est inconveniens, si quævis possibile, habere duo Domicilia, dummodo quis, utroque simul, in eodem tempore, non utatur, Suar. loc. cit. ergo assumptum est verum.

5. Neque histandem nocent Decreta Clem. VIII. edita pro Novitiis, per extensum citata, tom. 2. p. 4. r. 2. ubi in §. quilibet Novitii. habentur hæc verba: *Ipsi autem Magistri sibi Novitiorum, Confessiones audire non committunt*, tum quia prædicta verba multis modis explicantur, prout refert Diana cu. loc. & ex meo, ubi supra tr. 6. q. 20. m. 4. tum etiam, quia illi de his solis, non in unum taxantur, sed signantur argum. 1. 32. q. 3. ubi glossa dicitur in solus, exprimitur tempore, quod ad illam non illud, est dicere, si aliqui Sacerdotes diu in unum

in Confessores Novitiorum, debet præcipue deputari ipsorum Magister, *Bordon. a. presolut. 3. q. 15. nu. 38.*

6. Dixi *valde*, sed non licet, quia, ut dixi in d. 4. p. h. tenetur cavere omne scandalum, & custodire Decreta Papæ, & eorum Superiorum, cum sint in Novitatu, ut prohibetur, alias debent haberi privati, & à Religione excludi.

Quaest. 29. An legatus de latere possit Regularibus exemptis facultatem dare, ut valeant sibi eligere Confessorem, etiam non approbatum à Prælati sui Ordinis?

1. **A**ffirmative dic, in sua tamen Provincia, quia huiusmodi legatus in sua Provincia est iudex Ordinarius, & proprius Episcopus Regularium, etiam exemptorum, ut emittat ex ipsius literis patentibus, sed certum est, quælibet Ordinatum posse ius subditis concedere facultatem alteri confitendi, juxta textum *cap. omnis, de penit. & rein. ff. & docent Canonistæ sentientes, tam in d. cap. qui in cap. quod translationem, 4. de off. delegat. quibus inscribitur Sylver. Confessor. 1. q. 1. Navar. in cap. placuit, de penit. dist. 6. nu. 62. Sanchez de Viarum. tom. 1. disp. 28. Molin. in sum. ver. absolutio à peccatis, n. 10. & Naldus in sum. de delegat. n. 8.*

2. *Quia* dictum ampliat Suar. lib. 8. de legib. c. 26. nu. 13. dicitque Regulares posse ut tali facultate, etiam extra Provinciam legati concedentis, cumque ducare perpetuam, cum sit privilegium personale, quod afficit personam, cumque comitatur quocunque ierit, & habeat rationem gratiæ factæ, quæ non spuat, mortuo concedente, vel a mortuo ab ullo, quod verum intelligit *Etienne. 17. 8. n. 23. si* dict. facultas fuit concessa indefinitè.

3. An verò dict. Legatus de latere, possit dictam facultatem concedere, etiam Religioso habenti Domicilium extra illius Provinciam, qui ad hunc effectum tantum illi se subicit, sicut potest absolvere ab excommunicatione contracta, ob persecutionem Clerici, quoscunque Clericos accedentes ad se, extra suam provinciam, ut not. *Glossa* *cap. excommunicatus, q. de off. Delegat. ver. mitteretur*, ubi dicit, quod hoc *introducitur est in favorem animarum, ut periculum moræ vitetur*, ad quod multa adunant, *ver. commissum*:

4. Et dico quod non, quia huiusmodi legatus suam potestatem non exercet, nisi in sua provincia, quæ ei decreta est, ut dicit *Glossa. c. de loc. ad quod allegat multa Juria*, nec citus allegatus extenditur, cum specialis sit, ut habetur in d. *cap. quod translationem 4. cod. ubi Glossa in c. de rectoria*, quærit, an dict. Delegatus possit de causis exemptorum cognoscere?

Quaest. 30. An Regularis habens à Superiore sui Monasterii facultatem confitendi certo Sacerdoti, si inde descendat alibi fixurus Domicilium, possit eundem confiteri, rediens post longum tempus ad idem Monasterium?

1. **A**ffirmative dic, si Prælati illius Monasterii illi licet, qui facultatem concesserat, sive alius, dummodo tamen dicta facultas fuerit ei concessa indefinitè, & à legitimo superiore, & non fuerit revocata, ut patet de Civ. Neapolitano, qui est tunc abiens per longum tempus, ubi tamen rediit in eandem Civitatem, potest licite confiteri illi, & ante d. cellum poterat, durante tamen auctoritate sui Prælati Confessarii.

2. Dixi *si Prælati illius Monasterii sit idem, sive alius*, quia licet potest admutari, tamen ubi possint diversæ, adhuc tamen Officium est unum, & idem, unde ad effectum audiendi Confessiones omnium venien-

tium ad se, sufficit, ut in audiente sit auctoritas, & procedente expedita voluntas.

Quaest. 31. Religiosus, qui de licentia sui Prælati perit aliquem locum, statim reversus, an possit iterum sacramentaliter confiteri eandem, quæ voluerit?

1. **A**ffirmat Pelliz. tom. 2. Manual. tract. 2. c. 2. q. 10. nu. 15. & addo Religiosum, qui perit locum, non habuerit explicitam intentionem dimittendi sacramentalitatem, sciens, & putans ipsum statim de loco, & movetur ex eo, quod Prælati in hoc causa non noluisse privare Religiosum subditum Confessione sacramentali; nec pro eo brevi tempore, quod est transcursum, cum possit evenire, quod eo tempore Confessione; quæ Prælati censent haberi intentionem, saltem virtualem de præfenti, quælibet cessante recessum à Conventu; quæ intentio sufficit, ut effectum ego admitto, concurrenente tamen præfenti, ut confitendi sacramentaliter, addo, quod si perit locum, vi, & vera necessitate, nec est opus licentia Prælati, ut per sepe dictum est, necessitas legem non habet, nec invenit sublatam, standum est propius statuti, & perit peregrinandi de quibus late supra dictum est.

Quaest. 32. An Fratres hujus Conventus & Monasterii Salutis Provincia Calab possint, excepta pergrinatione, confiteri Confessariis S. Monasterii Provincia Regni, vel alius sine licentia sui Prælati?

1. **P**ositivè in dub. ver. Confessor erga Religiosos, fin. & Fastus, de Ministro Sacramentorum, q. 94. & 95. respondent ad quæsitum affirmatively, modo tamen id admittat consuetudo promissa provincialia statuta in contrarium non proclamantur, & provincialia sunt statuta Ordinis ab illis confirmata, & approbata, ducunturque ex eo, quia licet non per se sumpta non possint tribuere facultatem Confessariis independentem à proprio Prælati, hoc adverteret Juri communi, & tot de illis Summ. Pontificum, de quibus hic supra q. 22. monitus potest esse testis sufficiens facultatis tacite, ut propriis Pastoribus, & nunquam revocate, sed imperitum consensum perseverantis.

2. Hinc plura inferunt. Primo, quod si consuetudine, si duo Curati se invicem audiunt, & volunt, abique specialis licentia Episcopi, valde auctoritas, quia prædicta inducta consuetudo satis implicat consensum superiorum & non esse revocatum, & 4. de penit. dist. 27. *señon. 3. & Molin. tract. 1. c. 1. quod intellige verum, si dicta consuetudo tueretur tolerata ab Episcopo loci Ordinario, cui forte bene, ut infra dicitur.*

3. Secundo si duo vel plures laici, subditi unius Monasterii, confitentur Confessoribus alterius Provincie, & secure confitentur. Ceterum tamen consuetudibus, ob paritatem ejusdem rationis, nempe cum tunc citi, explicat per inductam consuetudinem, ut docet *Henric. lib. 3. de penit. cap. 8. n. 2.*

4. Tercio subditi unus Episcopi tunc, & alio tempore confitentur Confessoribus alterius Episcopi, quod licet licentia proprii Episcopi, & Parochi, & consuetudo non introductum, ut subditi minus Diocesis, possint Diocesi illius peccata confiteri.

5. Ego autem prædictam consuetudinem, si perit locum, non absolute non revocatur, & non perit locum, ut in contrarium: nisi forte cum hoc consuetudo non fides, aut juris ignorantia invincibilis, ut perit

ei repugnat textum cap. si Episcopus 2. de penit. & remiss. in 6. ibi, nulla quoque potest consuetudine introduci, quod ali-
quis præter sui Superioris licentiam, Confessorem sibi eligere
valeat, qui enim possit solvere, & ligare. Hæc ibi, & ratio-
nem assignat ibi Glossa in ver. consuetudine; tum etiam,
quia consuetudo ab hominibus introducta, ad hoc, ut
legem abroget, exigit, ut repeteretur introducta de scientia,
& tolerantia ejus, cui præjudicat, ut dictum est supra,
& docent D. Thom. 2. 2. q. 97. ar. 3. ad tertium, Syl. ver. con-
suetudo. qu. 3. Sot. lib. 1. de just. q. 7. ar. 2. & alii plures, quos
reculi, tom. 1. p. 1. prax. tract. 1. de leg. q. 23. nn. 3. ergo illi sub-
dicti, qui vafre, & furtim hinc recedunt, ad foris extraneo

Confessori confitendum, fabricant in gehennam, & tenentur
confiteri, tum ita, quia ex sola taciturnitate Præ-
lati, non potest inferri tacitus consensu; etenim interdum
Superior tacet, ob timorem, vel ad evitandum malus ma-
lum, aut ob verecundiam, & similia, quæ non sunt ap-
probatoria actus, sed dissimulativa; quæ tacitum consen-
sum non inducunt, ut ibidem dico: tum denique, quia
rationes adductæ non convincunt; tum quia loquuntur
de laicis, qui non ita subsuntur Episcopis locorum, si-
cut Regulares suis Prælati; nec item Episcopi tenentur
tantam exquisitam cognitionem, quantum tenentur ha-
bere Prælati Regulares de suis subditis, quibus omnibus
additur, quod subditi unius Episcopi, tunc confitentur
Confessariis alterius Episcopi, non ob tacitum præsum-
ptum consensum Episcopi loci, à quo recedunt, ut ipsi
contendunt; sed ob consensum Episcopi loci, ad quem
accedunt, ob mutationem, & acquisitionem novi domi-
cili, ob quam domicilii mutationem, etiam ad breve
tempus contracti judicandi sunt secundum leges loci in
quo inveniuntur; ergo excepta peregrinatione, & ratio-
nabili causa peregrinandi, ad justum Prælati consensum,
recurrendum est: non tamen nego, quod si aliquis, ex
justa causa debeat in aliena Ecclesia celebrare ibique re-
paratur paratus ad Misitandum, & Populus ad ejus Mi-
sam audiendum, sitque mortali peccato obnoxius, sine
tamen copia proprii Confessoris, & sine gravi incom-
modo, ad proprium Confessorem sui Ordinis regredi
non valeat, tunc potest confiteri extraneo, nam in defe-
ctu proprii Sacerdotis, subintrat casus necessitatis, ob
quam mihi integrum extat, extraneo confiteri, tum quia
necessitas legem non habet, cap. quanto, de consuet. tum
etiam, quia necessitas illicitum, licitum facit, cap. 4. de Re-
gul. jur.

**Quæst. 33. Profugus, seu Apostata, an possit uti pri-
vilegio peregrinorum?**

1. **N**egativè dico, tum quia Apostata, durante ejus A-
postasia, non gaudet privilegio suæ Religionis, ut
dictum est tom. 1. par. 2. tract. 6. q. 2. tum etiam, quia præ-
dictum privilegium eligendi sibi Confessatum, conce-
ditur tantummodo peregrinantibus de licentia suorum
Superiorum: hi autem Apostatae, & fugitivi discurrunt,
& vagantur invitati Superioribus.

2. Hanc tamen negativam resolutionem limita, non
procedere in Religioso justè appellante, vel recurrente
ad suum Superiorem; tum quia appellatio est omnibus
Regularibus licita, supposito tamen gravamine, ut dico
tom. 3. p. 2. tract. 10. q. 12. tum etiam, quia justè recurrentes ad
suum Superiorem, censetur habere licentiam, saltem ta-
citam, ab eodem, ad quem recurrit argum. c. 18. de Regul.
ubi licentia legitime petita, licet non concessa, habetur
pro obtenta; tum item, quia licentia non est necessaria in
his, quæ aliàs sunt concessa, argum. cap. 2. de tempor. ordin.
in 6. ubi Glossa in ver. licentia, ad hoc allegat multa
quia.

3. Nec his officit cap. 4. Conc. Trid. sess. 25. de Regul. u-
bi dicitur, quod non liceat Regularibus à suis Conven-
tuali Praxis Regularis Tomus III.

tibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos ac-
cedendi, nisi ab eis missi, aut vocati fuerint, quia dict. Cap.
Triden. debet intelligi de accessu illegitimo. Navarr. tom.
2. de Regul. nu. 61. & comm. 3. nu. 31. & de appell. conf. 4. Bor-
doni. 1. p. ver. resol. 3. 4. q. 8. n. 16. & Egomet. cu. loc. de appell.

**Quæst. 34. An Regulares possint liberè confiteri
Pœnitentiariis dict. Papa?**

1. **A**ffirmant Peyr. tom. 1. privul. in Constit. 2. Jul. II. §. 13.
ny. 62. in fin. quia Papa est summus Prælati om-
nium Regularium: unde potest suis Pœnitentiariis au-
thoritatem concedere super illos, sicut de facto, quoad
hoc concedit, & tribuit, ut experientia ipsa testatur, quia
videmus Romæ Regulares diversorum Ordinum indi-
scriminatim dictis Pœnitentiariis confiteri, scientibus, &
non reclamantibus Regularibus Prælati.

**Quæst. 35. AEquites S. Ioannis, S. Iacobi, & similes,
an possint confiteri Sacerdoti non approbato ab
Illustissimo Ordinario?**

1. **D**octrinatus P. Joann. Sancius in suis selectis disp. 49.
ubi queritur, an Regulares indigeant approbatione
Episcopi, ut validè possint recipere aliorum Regul. con-
fessiones, Bordon. 1. p. consil. resol. 36. q. 26. nu. 70. D. Rec.
in praxi. par. 4. resol. 170. nu. 2. Navarr. in tract. de elect. &
variat. fort. q. 69. nu. 23. sect. 2. D. Barbof. in collect. ad cap.
15. Trid. sess. 23. n. 10. & Pelluz. tom. 2. Manual. tract. 8. cap. 2.
sect. 1. q. 16. nu. 26. dicunt, quod possunt confiteri cum Re-
gulari Sacerdote, à suo tantum Superiore approbato,
sicut possunt alii Regulares, ducunturque præcipue Bordon.
cu. loc. ex eo, quod hujusmodi approbatio Episcopalis
requiritur solum pro audiendis confessionibus periculi-
narum secularium: prælati autem Milites non sunt se-
culares, neque sub eo nomine veniunt in favorabilibus,
aut odiosis; & consequenter non comprehenduntur in
Decreto, Trid. 15. sess. 23. de refer. quod procedit, etiam si
non sint vere Religiosi, quia quoquo modo sint Reli-
giosi, gaudent privilegiis propriorum Religiosorum,
gaudent enim privilegiis fori, & Canonis, testibus Do-
ctoribus præcatis, quibus in hæret. Diana 1. p. tract. 2. de
immun. resol. 72. & in alio eodem præcedenti tract.
resol. 49. & sunt exempti à Jurisdictione Episcopi, sicut
ceteri Regulares, exceptis quibusdam casibus, quatenus
gerunt vicem persone publicæ apud seculares, Rodri-
quez tom. 2. q. 59. ar. 5. §. 2. ergo gaudent privilegio confi-
tendi non approbati ab Episcopo; sufficit ergo, quod
confiteantur juxta Decreta suorum Regularum, quod
etiam tenet idem Diana 3. p. tract. 2. de dub. Regul. re-
sol. 30.

2. Oppositum tamen, quod est in præxi verius, tenet
idem P. Diana part. 8. Moral. tract. Miscel. resol. 96. in
fin. ubi conquiritur de Bordon. dicente in cit. resol. Dianam
sequi opinionem Bordon. quia hoc non dicit, ut re-
fert alios, sententiam Bordon. sequentes, licet ipse Diana
illam non sequatur, unde iterum protestatur standum
esse consuetudini, quam dicit esse in contrarium, ex quo
videt illos Milites, quoad receptionem Sacramentorum,
dependere ab Ordinariis locorum, & favet D. Alex. Spe-
rell. 1. p. decis. 2. nu. 123. ubi in fine dicit, Sact. Con-
greg. Contrariam opinionem non ad-
mittre.

Quaest. 36. An Religiosi B. Joannis à Deo, Vulgo dicti, Buonfratelli, possint in suis Hospitalibus excipere confessiones Infirmorum ibi degentium, sine Ordinarii approbatione?

1. **A**ffirmat Bordon. 1. p. *conf. resol.* 36. q. 21. nu. 63. ex eo, quod supponit dictos infirmos esse de familia prædictorum Religiosorum, ad quod firmandum multa refert, per quæ ostendit, quod omnes de familia Religiosorum, quoad Sacramenta subduntur Prælati Regularibus, juxta *Trid. sess. 23. de Regul.*

2. Verumtamen P. Raphael. *Aversa de Sacramento Penit. q. 16. & Diana p. 8. tract. 7. Miscell. resol.* 95. in fine, refoluit dict. opinionem Bordon; & mentio, quia ut decemum refert D. Barbosa. *alleg. 25. n. 46.* & alii plures, quibus faveat *Gavantus in Mannali Episcop. ver. Confessarius, nu. 25. & 26.* Prælati Regulares, seu alii Religiosi non approbati ab Episcopo, non possunt audire confessiones secularium, qui sunt de familia, lato modo sumpta, & serviunt Monasterio; secus, si verè sunt de familia, & continui commensales: hoc autem non potest prædictis infirmis applicari: ergo abstinendum est ab opinione Bordonii.

Quaest. 37. Religiosus à P. Generali Ordin. institutus pro audientia confessionum fratrum, an possit excipere confessiones omnium fratrum ejusdem Ordinis ubicunque degentium, & eosque absolvere à reservatis?

1. **R**espondeo affirmative: dummodo hic institutus sit idoneus, & ad id, quod quantur auctoritatem habeat à dict. institute; moveor, quia sicut absolutio reservatorum impendi potest, non solum ab Episcopo, qui illa peccata reservavit: verum etiam à Summo Pontifice, qui in toto orbe potest totum illud quod potest Episcopus in sua Diocesi & nobiliori modo: sic cæteris paribus, dicendum est de P. Generali alicujus Ordinis, respectu casuum reservatorum à Provincialibus, & Prioribus ejusdem Ordinis: etenim in subalternatis facultatibus, quod sit ab inferiori potestate, fieri potest à Superiori, nam quidquid potest virtus inferior, potest superior, & nobiliori modo, ut constat ex numeris, & docent *Rodr. tom. 1. q. 21. ar. 3. Bonac. de penit. disp. 5. q. 7. p. 11. §. 2. & Lex. ver. Confessor Regul. n. 19.*

2. Verum quoad hoc attendenda est facultas indulta, & modus, & qualitas reservatorum, nam interdum sola peccata reservantur: interdum verò, cum censura: sic pariter facultas interdum datur ad absolvendum à peccatis tantum, sæpe autem à peccatis, & censuris, de quibus inviscendi sunt *Navar. in summ. cap. 27. nu. 261. Snar. de penit. disp. 29. sess. 2. n. 21. & Sanch. in decal. lib. 2. c. 8. n. 5.*

Quaest. 38. Si Religiosus extra Conventum existat, cum omnimoda necessitate celebrandi, & non habeat copiam Confessarii sui Ordinis, an possit absolvi à reservatis per Confessarium extraneum Regularem, vel Sæcularem approbatum, vi facultatis passivæ sibi generaliter factæ à suo Prælato?

1. **N**egative *Rodrig. & Miranda ubi supra*, dicuntque hujusmodi Religiosum posse celebrare, absque propria confessione Sacramentali, & addunt *Concl. Trident. sess. 13. cap. 7. de preparatione adhibenda ad dignè celebrandum*, sibi in tali casu minime adversari, quia ibidem Trident. hæc verba subiungit: *modò non desit illis copia Confessoris, quod si necessitate urgente, Sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quamprimum confiteatur*, hæc

ibi. Sed ita est, (dicunt ipsi) quod Religiosus in casu posito reperitur in necessitate urgente, eique deest copia Confessoris sui Ordinis, ergo absque prævia confessione illius peccati reservati, poterit celebrare, dummodo ad præscriptum sac. Conc. *ubi supra*, contritionem habeat, & quamprimum confiteatur.

2. *Portell. vero in dub. ver. Confessor. erga Religiosos §. 2.* ait, quod in tali casu, potest à reservatis absolvi, etiam à Clerico seculari, & valet absolutio, ita, ut non indigeat alio recurſu, quia licet licentia sibi facta à suo Prælato sit generalis: nihilominus data dicta hypothefi, ad dignè celebrandum censetur etiam specialis; quam opinionem *Hier. Rodr. in comp. resol.* 32. de *Confess. quoad absolutionem fratrum nu. 23. in fin.* piam existimat, & valde probabilem cum sit in favorem Animarum, & jugum confessionis faciat suave, & leve, quod multis citans, sequitur *Bonac. de penit. disp. 5. q. 7. p. 5. §. 3. num. 6.* cum obligatione tamen adeundi Superiorem, pro absolutione directà à reservatis: supponit enim penitentem in casu posito, fuisse à reservatis indirectè absolutum.

3. Verumtamen prædicta opinio Portelli potest multis modis placere, & examinari, nam casus reservati cessant, & tolluntur multifarie. Primum ob mortem reservantis, *Lex. 1. p. summ. cap. 19.* quod intelligo procedere de casibus per simplicem ordinationem, & ab homine reservatis, secus si referentur à Synodo, vel per Constitutionem, aut statutum, quia hic censetur reservari à jure, & consequenter durante etiam post mortem legislatoris, *Zerol. in prax. ver. casus, nu. 16.* Secundò si reservans renunciat officio, vel privatur illo, aut suspenditur, vel declaratur excommunicatus, *Naldus in summ. eod. ver. n. 20.* Tertio auctoritate illius Prælati, qui eos reservavit, quia qui potest condere legem, potest & illam aufere. Quarto mutatione domicilii, habentis casum, & peccatum reservatum; unde qui commisit peccatum reservatum in una Provincia, vel in uno Conventu, & tranſeat in aliam Provinciam, vel alium Conventum, ubi talis casus non est reservatus, dum ibi moratur, cessat reservatio casus, & ibi potest absolvi à quocunque Confessore, tum quia Reus judicari debet juxta leges, & consuetudines loci, in quo reperitur; tum etiam, quia pia consuetudo in introductum est, ut unusquisque absolvi possit ab omnibus, à quibus possunt absolvi incolæ, *Portell. & Lex. cit. loc. & Snar. de penit. disp. 30. sess. 1. n. 4.*

Quaest. 39. Fratres itinerantes, an possint per Confessarios Conventus, ad quem declinant, absolvi à casibus reservatis Prælato Monasterii à quo recesserint?

1. **A**ffirmativa responsio constat ex decis. immediate supra, dummodo scilicet illimet casus, ibidem non reperiantur reservati, etenim ut sæpe dictum est, Religiosi Peregrini debent judicari secundum leges loci, in quo morantur; & constat ex *Mari magno Sixti IV. incip. Regimini Universali*, & habetur in *distin. 1. nostrorum Conſtit. cap. 14. de Novis. fol. 49. col. 2. du. Cibi, quibus tamen Prior in suo Conventu, cum habeat jurisdictionem quasi Episcopalem, potest quocunque fratrem Ordinis nostri, etiam hospitium adjuvum Conventum venientem, à quocunque peccato, & ab omni sententia juris, & judicis generaliter, & non in particulari, prola-ia, absolvere, &c.*

*Quaest. 40. Sed quid dicendum, si data opera, id est in fraudem iter arripiant, ne scilicet internè cognoscantur in proprio Monasterio, absolvantur-
nè valide?*

1. **R**espondeo, quod in tali casu nulla est absolutio; ducoque ex multis; primò, quia fraus, & dolo nemini debent patrocinari, ut probat *textus cap. Sedes Apostolica* 15. de *rescriptis*, ibi, *quia fraus, & dolo ei patrocinari non debent, tanquam mendax precatior careat poenitentis imperatui*, hæc ibi, ubi *Glos. in ver. dolo*, ad id multa cumulat. Secundo, quia privilegium datum peregrinantibus, non extenditur ad vagantes præcisè, ut illo utantur, nam privilegium non extenditur de persona ad personam, etiam ob identitatem rationis, ut dico *tom. 1. p. 1. n. 4. 3. q. 4. nu. 8. & tract. 6. q. 1. nu. 5.* tum item, quia ita declarat *ur Sixtus IV.* in privilegio dato peregrinantibus, relato per *Constitutum in collect. lit. Apost. fol. mibi 65.* ibi, *solummodo tamen cum itineraverint*, & *Leo X.* ibi, *dummodo sine fraude fiat*, & *dicatur Prælati suo*; de quibus dictum est hic supra *qu. 11.* tum tandem, quia ita expresse dicitur in nostris *Constit. dist. 1. de Novit. c. 14. fol. 49. col. 4.* ibi, *Hæc tamen condicione, ut talis confessio, sine fraude fiat, & Prælati significetur.*

2. Et quamvis *P. noster Candidus, tom. 2. disquisit. 24. ar. 57. dub. 4.* & *6.* dicat, prædictos Confessarios Religiosorum, posse absolvere, etiam hospites Religiosos, venientes ad ipsum Provinciam, vel Conventum, à casibus reservatis à Prælati ipsorum fratrum venientium ad illos, etiam si data opera, & in dolo ad illos accessissent.

3. Nihilominus non placet, quia se fundat in privilegio concessis à Gregor. XI. pro Fratribus Prædicatoribus, & à Clement. IV. pro Minoribus, & à Sixto IV. pro Carmelitis, quæ tamen hoc non dicunt, ut ex eorumdem lectura apparet, nam loquuntur de casibus ante ingressum Religionis, & extra Religionem reservatis: & est id, quod possint extendi ad casus intra Religionem reservatos; ea tamen, ut legenti est videre, non conceduntur, nisi Prælati, & iis, quibus ipsi id commiserint; non enim privilegium illud Greg. XI. dicit (prout idem P. Candidus ibi refert, errore tamen Typographi) *Concedimus Magistro Generali, & singulis Prioribus Provincialibus, & Conventualibus fratribus eiusdem Ordinis, &c.*

4. Sed vera litera ita loquitur, *Sed Magister quoque & singuli Praeres Provinciales, & Conventuales vices eorum gerentes in Provinciis, ac locis sibi commissis, prædicti fratres constituti ibidem, necnon, & fratres alius eiusdem Ordinis, inter duos ad eos destinatus undecunque absolutione, ac dispensatione indigentibus, absolutionis, & dispensationis beneficium valeant impartiri*, hæc ibi, & ita habet ipsa Bulla in *Bull. Rodr. tom. 2. in Sixto IV. Bull. 33. num. 14. fol. mibi 167.* in impressione Veneta, de Anno 1611. & apud *Constitut. fol. mibi 49.* in impress. Veneta, de Anno 1607. idem dicit *Bull. Clem. IV. apud eundem Rodr. 10. 1. q. 20. ar. 1. & Bull. Sixti IV. quæ refert *Lez. 1. p. sum. cap. 18. nu. 23.**

5. Quapropter Religiosi Confessarii Religiosorum, non habentes talem commisionem à suis Prælati, non possunt ullo modo à reservatis absolvere, nec hospites, neque domesticos; quod totum etiam supponunt Pius V. Greg. XIII. Clemens VIII. Urb. VIII. qui multoties dixerunt Religiosos, quantum ad Sacramentum Pœnitentiae, esse subiectos dispositioni suorum Prælatorum; unde *Clen. VIII.* ad maiorem claritatem prædictorum, statuit in Decretis, pro reservatione casuum Religiosorum, ut Superiores in singulis domibus deputent duos, tres, & plures Confessarios, pro subditorum numero majorem, vel minori, qui à non reservatis eos absolvant, & quibus etiam relevatorum absolutio committatur, de quibus dictum est supra *qu. 6.*

Donatus Praxus Regularis Tomus III.

*Quaest. 41. Sed quid dicendum de Concionatoribus, vel alius consulto confessionem differentibus ad tempus Quadragesimæ, vel ad aliud tempus, quo extra Conventum manere debent, absolvantur-
nè valide?*

1. **E**dico, quod sic: tum quia dum hi, pro objecto primario, intendunt exire à Claustro ad prædicandum, vel ad aliud virtuosum, & honestum negotium peragendum, dum actu sunt extra Monasterium, censentur verè Peregrini; ergo licitè possunt uti Peregrinorum privilegio, tum etiam, quia *Leo X.* ubi supra, in specie prædictis Prædicatoribus concessit, tum item, quia sicut valide eligit Confessarium peccans sub spe veniæ, & absolutio s recipiendum, virtute alicujus Bullæ, vel subtili concedentis electionem Confessarii, ut multis firmat *Reia. p. 2. cap. 29.* ita à pari, dictus Concionator, vel alius differendo confiteri, valide eligit Confessarium.

2. Neque his nocent, quæ supra immediate dicta sunt de fraude, & dolo, quia tunc fraus & dolo nequeunt peregrinantibus patrocinari, quando assumunt iter primario, & de per se, causa confessionis, & non peregrinationis, in presenti verò casu, iter de directo allimittitur ad concionandum; accessorie tamen, seu consequenter aggreditur ad eligendum Confessarium, quandoquidem licet fraus immediate non possit alicui prodesse, mediare tamen, & per accidens, potest; Teste *Navar. conf. 6. de convers. coniug. ad primum.* ubi dicit, quod in spiritualibus, nec dolo, nec falsâ persuasio vitiat actum, secus autem in temporalibus; dummodo, supple, fraus primario non assumatur; ad quod facit *cap. confitens. c. 2. q. 3.* ubi *Glos. in ver. cogantur*, dicit, quod est mirum, quod in spiritualibus contractus dolo initus, teneat; ad quod allegat *cap. veniens. 16. de convers. coniug.* ubi *Glos. in ver. caprior*, idem repetit, unde *Bordon. c. loc. dicit*, quod iter susceptum, alio fine, quam confitendi, est sufficiens titulus eligendi Confessarium.

Quaest. 15. Confessarius, qui petit facultatem absolviendi à reservatis, pro uno Religioso subdit; an possit ex vi talis licentia concessa, ipsemet petens absolvi?

2. **D**ilectissimus *P. Laur. Petr. tom. 3. priv. cap. 12. nu. 6.* dicit, quod sic: si tamen is, de quo agitur, petit sub generali sermone verborum, ut li v. g. dicat, est quidam ex nostris, qui vestra eget potestate, placeat ne, mihi illam concedere; quandoquidem sub generali sermone verborum, comprehenditur ipsemet loquens; *Paulus respondit, §. final. ff. de pignor.* secus autem, si facultatem petit his verbis, rogo te, ut des mihi tuam auctoritatem pro quodam persona nostro Ordinis, sic enim petens, videtur seipsum excludere.

2. Verum ego dico, quod id pendet omnino ex intentione & consuetudine, quam habent concedentes talem facultatem; ac proinde illa est omnino attendenda, nam qui petit à Sac. Pœnitentiarum pro uno indigente facultate, ad faciendum se absolvere, pro una vice, ex vi horum verborum, ipsemet pœnitens non censetur exclusus. Unde *Bordon. 1. p. resolut. 39. q. 24. nu. 63. & Diana p. 3. to. 2. de dub. Regul. resolut. 126. & tract. 4. de Sacram. resolut. 1. 4. 2.* ajunt, Confessarium petentem facultatem relevatorum, pro una persona, posse etiam un pro sua; nisi fortè Confessarius sit moraliter certus, Superiorem intendere ei solum dare facultatem activam, tunc enim cognosceretur limitata facultas ad activam tantum, nec potest contra talem cognitionem agi; nisi imprudenter, & inutiliter.

3. Nec obstat dicere, quod petitio, & confessio per

velba

verba generalia, secundum communem sensum, concipiuntur de utraque facultate, activa scilicet, & passiva, quia specialis sensus moralis certitudinis, derogat communi sensui, nec urget illa juris Regula, 57. in 6. qua dicitur *contra eum, qui legem dicere potuit, apertum est interpretatio sciendi*, quia id non habet locum in gratis, & privilegiis, sed in contractibus tantum, ut bene ibidem dicit Glossa de tacita, & expressa voluntate multa notat, & in fine subnectit, *De legibus non est dubium, quia in eis nihil est obscurum, vel ambiguum: si autem ambiguitas videretur in eis esse, et erratur ad concedentem, quia ille solus interpretari potest, qui concessit*. Hæc ibi.

Quest. 43. Confessarius, qui petit facultatem absolvendi Regularem subditum à reservatis: an vitalis licentia possit illum absolvere, etiam à reservatis commissis post dictam obedientiam licentiam?

1. Sapientissimus Martinus Bonac. de legib. disp. 1. q. 3. p. 7. §. 1. nu. 11. & Diana p. 4. tract. 4. resol. 109. aliis telatis, respondent ad quæsitum affirmative, ducuntque ex eo, quia petitio, & concessio tacite intelligitur de similibus casibus, qui post dictam concessionem, bona fide, subijciuntur clavibus, quod dictum ampliando Joann. Propositus in 3. p. q. 9. de reserv. casib. dub. 3. nu. 22. dicit procedere, etiam si petens facultatem dixisset, non subesse periculum relabendi, quia hoc exis dicto non obstant, facta est concessio absolute, ac independenter ab eo, quod non relaberetur, neque petens id bona fide, Prælatum decipit.

2. Amplian alii, prædictam facultatem obtentam pro Titio, posse suffragari pro Cajo; tum quia quotiescunque expressa in petitione facultatis reservatorum pro Titio, militat pro Cajo, & idem est finis concedendi dictæ facultatem pro uno, ac pro alio; & superior, qui illam concessit de facto pro Titio, concessisset etiam pro Cajo, facultas videtur extendi ad utrumque, cum præteritum in hoc casu, mensio supplicantis, sed concedentis attendi debeat, ut in similibus docet Jafon. in l. Gallus, in 1. lict. §. idem credendum ff. de libert. & posthum. tum quia hic agitur de gratia faciendi, cum Confessario detur facultas absolvendi hunc, vel illum, & gratia faciendi latè interpretanda; ad quæ videnda sunt allegata per D. Ang. Barbos. 3. p. de off. & potest. Episcop. allegat. 52. num. 9. oppositum tamen, quod est de jure verius, tenent Beia, p. 3. casu 10. Homobonus, tract. 10. exam. cap. 4. qu. 10. respons. 4. & alii plures, quos allegat, & sequitur Pelliz. 10. 2. Manual. de facult. absolvendi Regul. à reserv. tr. 8. cap. 2. sess. 1. q. 19. n. 7. quum quia actus agentium, ultra intentionem eorum, non operantur, l. non omnis ff. si cert. pet. Confessarius autem petens facultatem reservatorum pro Titio, suam intentionem specificavit ad Titium, ergo; tum etiam, quia superior concedens reservata, intendit facere gratiam, juxta petitionem sibi factam, cum Princeps solum se accommodare præcibus porrectis, l. si preces ff. de leg. 2. cap. inter dilectos, §. 1. c. 1. nu. de fide instrum. ubi Glossa in ver. petitionis, ait, responsum conformari petitioni, sed petitio facta est præcisè pro Titio, ut supponitur, ergo facultas pro eo solum indulta concessit; tum item, quia pariter refert, quod si in gratia impetranda, & quod exprimitur nomen appellatum, aut proprium, si ex aliis circumstantiis constet de re ipsa, ejusque qualitate, aut Decius communiter receptus docet in cap. qui Abbas, de off. deleg. tum item, quia limitata impetratio illimitatum nequit producere effectum, argum. in Aguis, ff. de acquir. rer. Dom. tum etiam, quia facta restricta ad unum, neque unitè ampliari ad alium, argum. cap. si de verb. signif. & litem legatam ff. de redim. leg. tum etiam, quia recurrere ad bonam fidem absolute, vel contentis, vel præ-

sumptam voluntatem concedentis, est egredi limites casus positi, in quo facultas concessa, per se tantum sumpta, debet expendi, & non ad ea quæ sunt per accidens.

Quest. 44. Regularis Delegatus ad absolvendum à reservatis in ordine, an possit ad talem actum subdelegare?

1. Affirmative dic, si is, de quo fit sermo, reperitur delegatus ad universitatem casuum, quia sic censetur quasi ordinarius; cui integrum est in aliquo casu particulari suam auctoritatem subdelegare, ut docent Glossa in cap. cum causa, ver. Delegatus de appellat. Sorb. in comp. ver. absolutio ordinaria quoad fratres in fin. Portell. in dub. ver. casus refer. Rodr. tom. 1. q. 21. ar. 9. D. Rec. 1. p. prax. dec. 621. in fin. Miranda 10. 2. Manual. q. 34. ar. 14. & Pey. 10. 2. Privilegiis Constit. 10. Urb. VIII. nu. 14. & magis latè in 10. 2. de Prælat. q. 3. cap. 2. nu. 27. noi. 12.

2. Secus autem dicendum, si sit delegatus ad absolvendum in aliquo casu particulari, l. à JUDGE, C. de jud. & cap. si ad. 43. de off. deleg. in fin. ibi, nulli cuiuscumque sum, &c.

Quest. 45. Regularis, qui à legitimo Superiore obtinuit facultatem absolvendi à reservatis in Ordine, an ea vi possit, mortuo suo superiore concedere, aut amoto ab officio?

1. Affirmative dic, si ei facultas fuit absolute concessa, absque ulla limitatione, sic enim censetur gratia facta, quæ non expirat morte concedentis; per ea multa, quæ dico tom. 1. par. 1. tract. 12. qu. 5. n. 3. & patet de Confessariis fratrum absolute institutis à Provinciali pro tempore, qui quippe mortuo Provinciali, vel amoto ab officio, perseverant audire Religiosorum Confessiones.

Quest. 46. Regulares instituti ad absolvendum à reservatis, an possint ab illis absolvere, si habeant censuram annexam?

1. Respondeo posse; nisi aliter Prælatum se explicet; tum quia favores sunt ampliandi, ut sæpe dictum est; tum etiam, quia aliàs illa facultas foret inutilis; tum item, quia concessio principali, id est, casu, intelligitur concessum accessorium, id est, censura; tum tandem, quia talis est praxis Religionis, ut docent, Suar. de censuris in 7. sect. 4. m. 13. Navar. in sum. cap. 27. n. 261. & Portell. in dub. ver. casus refer. n. 3. & est communis, maxime si Prælatum alicui concedat totam suam facultatem, tunc enim sic institutus, potest totum, & omne, quod potest Prælatum, tam quoad absolvendum à peccatis, quam à censuris, & similibus, quæ cadunt sub potestate Prælati.

Quest. 47. An Regularis Delegatus eadem auctoritate, quam habet ad absolvendum à reservatis, possit passim uti, alteri scilicet eam delegare, ut ipsum delegantem absolvas?

1. Et dico quod sic, si tamen sit delegatus ad universitatem casuum reservatorum; tum quia sic institutus censetur quasi ordinarius, cui integrum est subdelegare, ut dictum est hic supra, q. 44. tum etiam, quia dedecet illum sitire, qui potum alii elargitur; tum item, quia hujusmodi delegatus non est inferioris conditionis, quam ceteri sibi subditi; ergo quod potest

potest erga alios, poterit erga se; tum tandem, quia talem præsumitur esse voluntatem majorum Prælatorum, qui scientes hanc doctrinam, eam tolerando approbant: levis autem si foret delegatus in aliquo casu particulari, pro una vice tantum: sic enim non posset ad sui beneficium subdelegare; quia in tali casu censetur delegatus activè quoad alios, & non passivè quoad se, quod est valde diversum, & à diversis non fitillatio. l. Papimann, ff. de Minor. & docent præcitati Doctores, quibus adtulpantur D. Caiet. 1.2. q. 96. ar. 5. in fin. Graff. in Append. ad lib. 1. cap. 7. num. 45. & Pelliz. to. 2. Manual. tract. 8. cap. 2. sect. 1. q. 20. n. 72.

Quest. 48. An Regulares teneantur confiteri peccata venialia?

1. **R**espondeo negativè; tum quia per venialia à gratia Dei non excludimur; tum etiam, quia venialia multis aliis modis expiari possunt, & quidem tolluntur per Confessionem generalem spontè factam, dicendo: Confiteor Deo omnipotenti, B. Mariæ semper Virgini, &c. Item perunctionem pectoris; nam devotè palmis pectora tundere, signum contritionis extat, maxime si ad unctionem adjungatur, peccavi Domine, miserere mei, item per Aquam benedictam; item per Orationem; item per benedictionem Sacerdotis, aut Prælati; item per Sanctissimum Altaris Communionem, quæ efficaciter sanat, nedum à venialibus, verum etiam & à reatu pænæ mortalium; item per dimissionem & indulgentiam injuriarum; item per Unctionem Sancti Olei; item per leviem pœnam spontè assumptam; item per compassionem & eleemosynam, quæ fit egenis, ad quorum faciliorem memoriam, hos versus tene mente & memoriæ manda:

*Confiteor tundo, respicor, conteror, oro,
Signor, edo, dono, per quæ venialia pono,
Unctio, pœna levis, compassio, quæ fit egenis.*

2. Tum item, quia venialia sine specialissima gratia Dei nequeunt evitari, quin in die multoties committantur; tum denique, quia tam magnè jugiter crescunt & augentur, ut vix possint explicari, ut docet Angelicus Doctor, S. Thomas in 4. sent. dist. 16. q. 2. ar. 2. q. 3. ad tertium, ubi hæc formalia verba profert: *Generalia & levia, quæ non possunt specialiter explicari, sicut sunt cogitationes otiosæ, negligentia & pigritia circa orationem, amissio temporis distractio cordis, dicendo horas Canonicas, vel orando, ingratiando beneficiorum Dei, superflua cura de corpore & de rebus temporalibus, perturbationes leves contra proximum, judicium leve alieni cordis, non contentari de omnibus, quæ Deus facit, aut fieri permitit, & his similia, quæ licet sint inevitabilia ab anima infirma, non possunt in numero declarari, sed potius expedit ea quotidie delere cum lacrymis, aut per infirmitatem recognoscere, & in humilitate debita permanere, hæc ille.*

3. Et quamvis peccata venialia sint facilis remissionis, & multifariam multisque modis possint expiari, & non cadant sub præcepto Sacramentaliter confitendi, nihilominus fugienda sunt, & omni studio & diligentia evitanda; etenim viam aperiunt ad mortale, refrigerant Christi fideles in amore Dei, eorumque animas impediunt, ne volent, & ne ad religiosam perfectionem tendant; quomodo possint esse sufficiens materia Confessionis, non erit nobis inutile huiusmodi venialia confiteri, prout viti timoræ conscientie passim faciunt, qui culpam agnoscunt, ubi culpa non est, & hæc est vera & indubitata decisio Sac. Concil. Trid. sess. 14. cap. 6. de Confessione, ubi sic loquitur: *nam venialia, quibus à gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur, tan-*

quam vestre & nostræ, curaque omnem præsumptionem, in Confessione ducuntur, quod prius hominum usus demonstrat, sacri tamen circa culpam, multisque aliis remediis expiari possunt, ad quod faciunt ea multa, quæ Anglicus Doctor docet 3. p. de Sacram. q. 37. alius 6. ar. 3.

Quest. 49. Quibusnam in casibus dicendum sit, Regularem non habere copiam Confessarii?

1. **E**T quidem primus est; quando absolute deest, qui possit Confessionem audire; Secundus, quando, & si adit Sacerdos, tamen non est ab Ordinario approbatus. Tertius, quando etiam si adit Confessarius approbatus, est tamen excommunicatus vitandus. Quartus, quando poenitens timet eum Sacerdotem approbatum, qui solus est, sibi non servaturum sigillum Confessionis, aut gravem injuriam illaturum, si apud eum confiteatur; quia nemo tenetur cum tali periculo sua peccata confiteri: nam in concursu duarum legum, quæ simul observari nequeunt, standum est potiori, & inferior recedere debet; sed ita est, quod lex de confitendo ante communionem, est inferior & debilior lege vetante injustum documentum alteri, vel sibi inferre, aut occasionem inferendi dare, quia est divina positiva, cum hæc sit divina naturalis, ita Sotus in 4. sent. dist. 18. q. 2. ar. 4. Navar. in sum. cap. 7. n. 6. & Suar. de penit. disp. 66. sect. 4. quæ sunt valde observanda; pro bona intelligentia supra narratorum.

Quest. 50. Quidnam possint prædicti Confessores Regularium, ad absolvendum Religiosos à peccatis & censuris?

1. **R**espondeo, quod prædicti Confessarii, approbati tamen à suis Prælatiis latis, possunt Religiosos sibi commissos absolvere ab omni peccato & censura, non reservatis, etenim casus non reservati, censentur commissi cuiuslibet habentis auctoritatem ordinariam, vel delegatam, ut probat textus cap. nuper 29. de sent. excomm. ibi, quia tamen conditor Canonis, eius absolutionem sibi specialiter non retinuit, eo ipso concessisse videtur facultatem alius relaxandi, hæc ibi, ex quibus ibi, Glossa in ver. retinuit, infert, Episcopos posse dispensare, ubi specialiter dispensatio non est inhibita; à casibus autem superioribus suis reservatis, nunquam possunt absolvere, nisi ab eisdem specialem habeant facultatem: nam ut sæpe dictum est, in generali confessione non veniunt casus speciales, aliàs nullius momenti foret reservatio casuum.

Quest. 51. Sed quid dicendum de casibus reservatis à Iure vel à S. Papa, possuntne ab his absolvere?

1. **R**espondeo, quod quantum ad hoc, sunt privilegia Religionis diligenter attendenda; nam si privilegium reperitur nobis concessum ad absolvendum à prædictis casibus sæculares vel extraneos, non poterunt eo uti erga fratres, idem dic, si privilegium prædictam facultatem concedit Confessariis approbatis ab Episcopis: hi namque, de quibus agitur, talem facultatem & approbationem ab Episcopis non habent, ergo.

2. Si autem Religio aliquod habeat Privilegium absolvendi à prædictis casibus generaliter loquens de omnibus Confessariis approbatis ab Ordinariis, & de potestate absolvendi omnes Christi fideles indifferenter, videtur posse illo uti, ad absolutionem Religiosorum, quia vestramur in gratiosis, quæ nisi aliunde reperiantur restricta & limitata, extenduntur & ampliuntur, præcipuè ad favorem animarum, Lex ver. Confess. Regul. n. 11. in fin.

3. Hinc quidam probabiliter dicunt, prædictos Confessores in Ordine ad Religiosos sibi commissos, posse uti Privilegio Pauli III. Jesuitis concessio; ex eo, quia in dicto privilegio nulla reperitur limitatio aut restrictio, sed generalis concessio pro Presbyteris Societatis, & pro quibuscunque fidelibus ad eos accedentibus, & pro quibuscunque casibus, exceptis contentis in Bulla Cæne Domini, ut melius est videre in dicta Bulla, quæ incipit, *cum inter cunctis*, quam per extensum refert *Casarnubius in comp. Privil. Mendic. ver. motus proprius fol. mibi 545.* in impit. Veneta, de anno 1617. *Rod. tom. 2. sui Bull. & est septima propter Bullas ejusdem Pontificis, cujus verba sunt omnia eximantur idem Rod. 3. p. 3. ar. 5. & 9. 2. ar. 1. & 2. p. 2. ar. 7. & 8. 6. ar. 5. & 9. 6. ar. 4. & 9. 4. ar. 1. & 2. & 9. 16. ar. 3. & 4.* & liquet ibi, nec non illis ex *vobis*, qui Presbyteri fuerint, quoniam utique utriusque sexus Christi fidelium, ad vos undecunque accedentium Confessiones audiendi, & Confessoribus diligenter auditis ipsos & eorum singulos, ab omnibus & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus & delictis, quantumcumque gravibus & enormibus, etiam Sede Apostolica referuatis, & à quibusvis expressis casibus refulcatis, sententis, censuris, & penis Ecclesiasticis, (exceptis contentis in Bulla, in die Cæne Domini, soluta est legi) absolvendi ac eis pro commissis peccatis salutarem in iudiciis, nec non vota quæcumque per eos pro tempore emissam, utramvis, visitationis luminum Beatorum Petri & Pauli Apostolorum de urbe, ac Sancti Jacobi in Compofella, nec non Religionis & Castitatis votis dumtaxat exceptis, in alia pietatis opera commutandi, &c. hæc ibi, quia quidem Bulla ab communicatione in privilegium aut possunt omnes Mendicantes, ut idem *Rod. testatur à exposit. Bulla Cruciatæ, & Casarnub. cu. loc. d. Bull.*

4. Dixi, probabiliter dicunt, quia revera isthæc Bulla sui Jesuitis concessa à Paulo III. in Ordine ad sæculares existentes in sæculo, non autem in Ordine ad Religiosos ibi subditos in Religione, ut ex textu apparet, & ex aliis ut ostendit *Snar tom. 4. de Relig. hb. 9. tr. 10. cap. 2. n. 1. in fin.* ubi dicit, prædictam Bullam fuisse sibi concessam ante Concil. Trident. ac proinde Sacerdotes Societatis, tunc temporis ad prædicta exequendum, non indigebant approbatione D. Episcopali, nunc verò bene indigent, cum sub sint dispositioni Concil. Trident. *sess. 23. cap. 15. de reform. & addit. n. 2.* quod prædicti Societatis Confessarii, ultra licentiam Ordinarii, egent licentiâ sui Prælati, scilicet peccant etsi eorum absolutio & votorum commutatio aliis valida foret, & ita tenent *Rod. in addit. sum. Moral. tom. 4. cap. 12. concl. 2. & Portell. in dub. ver. Confessor erga fratres, n. 16.* ubi subiungit: proinde vident Confessor Regularis quid possit erga suos fratres, juxta sua Privilegia, vel Regulam, vel statum.

5. *Rod. verò tom. 1. q. 62. ar. 6.* dicit, quod Confessor Regularis per privilegium Sixti IV. Mendicantibus concessum, & ibi extensum, potest semel in vita & in articulo mortis absolvere suos penitentes ab omnibus casibus & peccatis plenarie, nullo casu excepto cum omnimoda authoritate, ac dispensare cum illis in omni irregularitate, excepta illa, quæ oritur ex homicidio voluntario, & Bigamia, & mutilatione membri, cui etiam favet *Portell. cu. loc. n. 16.*

6. Verum *Lex. ubi supra n. 18.* inquit, quod hodie prædictum privilegium Sixti IV. non valet: tum quia fuit concessum oraculo vivæ vocis, & oracula per Bullam Greg. XV. fuerunt abrogata, tum etiam, quia prædictum oraculum non fuit authenticum, ut constat ex *Casarnubio*, qui illud refert in *comp. Privil. Mendic. ver. absolutio extraordinaria, quoad fratres, n. 5.* ubi notat illud, & per hoc, ad citandum, quod apud ipsum oracula tali ob parvæ dignitatem non fuerint authentica.

7. Verum tamen præfatum *Lex.* dictum, ob multa mihi non aridet, tum quia oracula pro foro conscientie

non intelliguntur revocata per ea, quæ dico *to. 1. p. 1. tra. 16. de revocat. oracul. q. 8.* & favent *Portell. in respons. in ea. su. ultim. & Peyr. tom. 3. privil. in addit. ad Const. Urban. VII. cap. 12. n. 1. in fin.* tum etiam, quia oracula edita ab Officialibus Papæ, Conservatoribus Religionum, vel à Generalibus Ordinibus, non censentur revocata, ut patet ex decis. *cu. loc. q. 1. nu. 4. & q. 11. & 12.* tum item, quia oracula, quæ non sunt alteri præjudicialia, prout sunt hæc, de quibus est sermo, etiam hodie vigent, per ea, quæ dico *tom. 2. p. 3. tra. 11. de potest. dispensandi & absolvendi, q. 9. nu. 3.* & favet *Bordon. 1. p. var. resolut. 13. n. 14.* tum tandem, quia etiam oracula non authentica, per tot confirmationes privilegiorum à Romanis Pontificibus factas, fuerunt nedum confirmata, verum etiam in privilegium translata, ut dixi *tom. 1. part. 1. tra. 2. de confirmat. privileg.*

8. Miranda verò eruditissimus Alumnus Ordinis Minorum *tom. 2. Manual. q. 33. ar. 8. & 9. ait*, quod prædicti Confessores, quæ in anno possunt Religiosos sibi penitentes absolvere plenarie ab omnibus peccatis, & censuris modo prædicto, & movetur ex quadam concessione facta Monialibus S. Claræ à Leone X. quæ habetur in supplemento Ordinis, fol. 93. *conclus. 290.* & refertur à *Casarnubio in comp. privil. ver. absolutio extraordinaria quoad fratres, 8. 7.* in cuius fine ita legitur: *Exsuper placui sua Sanctuarii, de benignitate Apostolica pietati concedere facultatem eorum Confessoribus, de licentia Prælatorum eisdem audientibus, quod ea plenitudine ac absolutione, & illi statim innocentia restituant, quomodo sua Sanctuarii faceret, si ipsamet in sua confessione audiret peccata.* Hæc ibi, quæ quidem concessio magna est, ipsaque fruuntur omnes Mendicantes, qui habent privilegium communicationis, ut idem *Miranda* ibi testatur, & sequitur *Portell. cu. loc. n. 25 in fine.*

9. Amplius, ut prædicti Confessores, ex concessione ejusdem Leon. X. facta eisdem Monialibus S. Claræ, possint suos Religiosos penitentes, præter quatuor de prædictis, etiam absolvere modo, quod supra, in omnibus diebus Domini Sabbato, & B. Mariæ semper Virginis, ac Sancti Dominici, & S. Catharinæ de Senis, & *Miranda cit. loc.*

10. Item possunt prædicti Confessores, deputati erga Religiosos suos penitentes, agere totum illud, quod possunt eorum Prælati, vi Decreti *Concl. Trident. sess. 24. cap. licent. 6. de refor.* exceptâ tamen hæresi: prout multo firmavi *tom. 2. p. 3. tra. 10. de potest. Prælat. q. 7.* ubi ad hoc etiam habes declarationem, & extensionem per Plura V. nobis factam.

Quæst. 52. Quidnam possint Superiores Regulares erga suos subditos ad finem absolvendi, ut dispensandi in casibus Papalibus?

1. DE potestate Prælatorum Regularium erga suos subditos, latè dixi *tom. 2. p. 3. tra. 11. per totum & præcipue q. 8. & seq.* & etiam ad finem absolvendi à peccatis & censuris; nec non dispensandi super defectibus & irregularitatibus, q. 17. 18. & 19. quibus addenda sunt nostræ Religionis privilegia; nam Innoc. IV. suo privil. 23. concedit Magistro Ordinis & Provincialibus nostris, ut infra.

2. Nos itaque auctoritate presentium facultatem concedimus, ut singuli vestrum in propriis Provinciis sibi commissis fratribus ibidem constitutis, absolutione & dispensatione indigentibus, si per priusquam Ordinem intraverint, siæ post, in casibus excesserint memoratis (scilicet quibus annexa est censura excommunicationis, & nota irregularitatis) de Confessione discretorum fratrum vestrorum, qui literati sunt & doctissimi, impartiri valeant beneficium absolutionis, & dispensare cum eis, juxta formam Archiepiscopis & Episcopis à S. S.

S. Sede Apostolicaraduum: nisi adeo fuerit gravis & enormis excessus, ut merito sint ad Sedem Apostolicam destinandi.

3. Idem de verbo ad verbum confirmavit Alexander IV. in suo privilegio. 25. nec non Greg. X. in Bulla relata à Sixto IV. in Mari magno, ubi eandem auctoritatem concessit Magistro Ordinis & Provincialibus, extendit ad Priores Conventuales & eorum vices gerentes; & addit facultatem absolventi à casibus, quibus nequid annexa est censura excommunicationis, sed etiam suspensionis & interdicti.

4. Sixtus IV. in Mari magno prædictam relatum Constitutionem Greg. XI. approbat & addit ea, quæ sequuntur.

5. *Quasaperevocatur in dubium, qui sint merito ad Sedem Apostolicam destinandi, ut absolventium ac dispensantium, nec non absolventium & dispensantium puritati conscientie consulamus, declaramus Hæreticos, Schismaticos, & qui litteras Apostolicas falsificassent, aut ad Infideles prohibita decessissent, dumtaxat esse merito ad Sedem Apostolicam destinandos, &c.*

Et quia idem Sixtus IV. in Bulla, quæ dicitur aurea, restrinxit prædictam facultatem, ita ut ea solum uti possint Magister Ordinis, & ejus Vicarius, ac illi quibus duxerit committendum, ideò aliam Constitutionem ipsemet Sixtus IV. promulgavit, quæ est ultima in nostro Bullario ibi.

6. *Dilectis filiis Vicariis fratrum observantia Hispania, & Lombardia, Ordinis Predicatorum, ac omnibus Prioribus & successores eorumdem fratrum salutem, &c. Volentes vestra quieti consulere, supplicationibus inclinatis, vobis & cuilibet vestrum facultatem & potestatem concedimus absolventi & dispensandi cum fratribus, sicuti alias ex privilegio quod dicitur Mare magnum, poteratis, antequam Bulla aurea emanasset, illa caterique contrarii non obstantibus, &c.*

7. Leo X. in privilegio 5. directo Generalibus Ordinibus Mendicantium ita loquitur. *Nos cupientes fratres potius in suis claustris Deo pro peccatis sacrificium offerre, quam cum periculo animarum, & scandalo per longinquam minera discurrete, vestris supplicationibus inclinatis, vobis concedimus, & vobis per oblitum, aut per amissionem à Generali absolventi, Vicariis vestris pro tempore, ac illis quibus vos specialiter duxeritis esse concedendum subditos vestros ab omnibus & singulis casibus & censuris, secundum declarationem Julius II. prædecessoris nostri, absolovere possitis, non obstantibus restrictionibus reservationibus, & ordinationibus Apostolicis super his in Concilio Lateranensi factis, quibus quoad præmissa derogamus, &c.* Ad quorum omnium expressiorem claritatem iterum quæro.

Quæst. 53. An Prælati Regulares valeant suos subditos absolovere ab hæresi, occulta tamen, & in foro conscientia?

i. **R**esponso affirmativa constat ex decisio. 2. p. 3. tract. 11. de potest. dispens. & absolventi. q. 18. ubi ad intentum plura habes; quibus addde, quod Prælati Regulares erga suos subditos, quod possunt dicti Episcopi erga suos subditos, vigore Decreti cap. 6. Concil. Trid. sess. 24. de reformatione, quod totum ad majorem certitudinem declaravit, & ad nos Dominicanos, & consequenter ad omnes nobiscum communicantes in privilegiis, extendit Pius V. sua Constit. incip. *Rom. Pontif.* quam per extensum habes, citato loco praxi, tract. 10. q. 7. nu. 11.

2. Nec obstat dicere, quod prædicta extensio fuerit revocata à Gregor. XIII. quando omnia privilegia à Pio V. nobis concessa, adversantia Tridentino, ad Terminos

Concilii Tridentini reduxit: etenim isthæc concessio non adversatur Sac. Concil. Trid. nec fuit nova concessio, sed ejusdem Concilii Tridentini interpretatio, ut constat ex illo verbo, *ne Regulares sint deterioris conditionis, &c.* item ex illo verbo, *Declaramus, &c.* qui enim declarat, nihil de novo dicit *Festus in summ. nostrarum Constit. 2. p. cap. 6. §. fol. mibi 149. & Egomet dixit. loc. 3. p. prax.*

3. Quibus tandem pro Coronide prædictorum omnium, addendum est privilegium à Jul. II. Cardinali Cajetano, tunc temporis Generali Magistro concessum, quo dictis Superioribus sit facultas absolventi suos subditos ab omnibus casibus Papalibus, etiam Bullæ Cænæ, occultis tamen & in foro conscientia tantum, ut constat ex illo, quod est tenoris sequentis:

4. *Exponi nobis scisciti, quod Sixtus IV. prædecessor noster declaravit, in quibus casibus sit recurrendum ad Sedem Apostolicam, pro absolutione & dispensatione à censuris, & irregularitate &c. super fratres tuos, nihilominus propter clausulas derogatorias positas in Bulla Cænæ Domini, quæ singulis annis publicatur, dubias facultatem Ordini concessam esse adimplendam, &c. Nos igitur volentes tollere occasionem vagandi aut tendentes multa contineri in prædicta declaratione, quæ etiam in Bulla Cænæ Domini habentur, docemus, quod illi, quibus in prædicta declaratione Sixtus IV. concessa est potestas absolventi & dispensandi, licet possint perpetuis futuris temporibus absolovere, & dispensare ab omnibus & singulis, ac si prædicta Bulla Cænæ facta non fuisset, nec fieret, præterquam à conspersione in Pontificem Romanum, & ab illis, propter quæ Sixtus IV. declarando voluit, ad dictam Sedem merito esse recurrendum, &c.*

5. Nec obstat dicere, quod prædictum privilegium, & similia hujus generis per clausulas derogatorias Bullæ Cænæ, quæ quotannis apponuntur & leguntur, censentur revocata & abrogata; tum quia in generali revocatione privilegiorum absolventi à casibus Papæ reservatis, non comprehenduntur ea, quæ expressè absolutionem casuum dictæ Bullæ Cænæ concedunt: nisi de iis fiat expressa mentio, hoc modo videlicet, quod dicti Prælati Regulares, per nullum privilegium possint absolovere à casibus Bullæ Cænæ; etiam si in iis auctoritas ad eorum absolutionem concedatur; quod hucusque factum non est, ut docent Rod. tom. 1. q. 20. ar. 9. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 2. num. 3. Peyr. tom. 1. privileg. in Constit. Sixti IV. §. 6. nu. 10. Portell. in dub. ver. Abbas, nu. 12. P. Bannus in 2. p. Theolog. Moral. de censuris, disp. 3. tract. 2. q. 26. P. Sanctiorum Melsenfis in suis Moralibus, cap. 2. statuto 14. & alii citatis, Pellaz. to. 3. Manual. tract. 8. cap. 2. sect. 2. q. 1. nu. 33. tum etiam, quia prædicta privilegia hanc absolutionem concedentia, sunt maxime favorabilia, & nulli præjudicium præferunt nisi concedenti; ergo sunt largè interpretanda per ea, quæ docet Guier. lib. 2. præf. quæst. q. 975. nu. 3. tum item, quia ratio, quæ movet Summos Pontifices ad hanc auctoritatem Prælati Religiosorum concedendam, in Ordine ad suos subditos, fuit ad tollendum eorum vagationes, & ad illorum quieti consulendum, ut colligatur ex eisdem privilegiis, nec non ex cap. singula, de præbend. in 6. & cap. ut periculosus, ne Clerici vel Monachi in 6. Sed hæ rationes movere debent, non minus Pontifices præteritis, qui non sunt minus Patres, & pii Superiores Religiosorum, quam illi præteriti, ergo cum clarè de eorum mente non constet, dicendum est, hucusque non revocasse præfata privilegia.

6. Neque his nocent P. Diana 3. p. tract. 2. resolut. 72. & 8. p. tract. 7. Miscell. resolut. 50. & P. Franciscus Bordoniu 1. p. resolut. 128. q. 1. num. 5. & in decisionibus Miscell. decis. 5. quia ambo le fundant in Decreto Sac. Congregat. jussu Urbani VIII. Romæ edito, die 17. Novem-

bris

bris 1628. quod nullatenus loquitur de privileg. Prælat. Regularium, ad finem absolventi Regulares subditos; sed ad finem absolventi seculares haicos, ut constat ex lectura ejusdem, ac etiam ex decisum. 2. p. 3. tract. 11. de potestate absolventi. q. 17. ubi per extensum habes supradictum Decretum, & alia edita jussu Clem. VIII. &

Pauli V. Unde P. Bannini cit. loc. de censuris, q. 26. dicit quod opinio Dianæ auctoritati Prælatorum approbata præjudicat, & eorum subditos privat necessario ad salutem remedium, & P. Sanctus. cit. loc. ait, quod opinio Bordon. nullâ ratione fulcitur.

TRACTATUS SEXTUS.

DE PRÆDicatoribus.

Quæst. 1. Prædicatio quid sit?

Respondeo cum Syl. ver. Prædicatio n. 1. quod est sermo publicus, habens certam formam ex consuetudine introductam, utpote quod fiat in Ambone, divisus in duas partes cum benedictione in fine, sive quod Concionator habeat gradum distinctum quod locum, utputa, quod sit in pulpito, communi loco designato ad publicas Conciones; quod invoceat Spiritum Sanctum, salutet Beatissimam Virginem Mariam, & quod sumat Thema ex Evangelio currenti, vel ex alio loco sacra Scripturæ, & benedicat populum in fine.

2. Dicitur Sermo publicus, ad differentiam exhortationum, quæ sunt in scholis disciplinatorum, & Ecclesiis Monialium januis tamen clausis: nec non sermonum, qui sunt in Refectoriis Religiosorum, vel aliquando in Ecclesiis solum per quartam partem horæ, cum à Patre Societatis recitatur Rosarium B.M.V. vel sit simile spirituale exercitium.

3. Dicitur secundum formam ex consuetudine introductam, quia nullam habet à jure formam præscriptam, sed ex usu & hominum consuetudine, ad quod facit S. Thom. Quolib. 12. ar. 28. ibi, Prædicatio autem est exhortatio & doctrina si sit publica, respiciens totam Ecclesiam, & id, quod dicit Tabien. ver. prædicare, n. 1. Armilla eod. ut. & Lezana ver. concionari n. 2.

Quæst. 2. An prædicatio sit licita in Ecclesia Dei?

Affirmativè S. Thom. 2. 2. q. 188. ar. 4. ad quintum, & liquet, tum ex parte populi; nam cum homo consistat ex anima & corpore, indiget cibo spirituali pro anima, & materiali pro corpore, ut expressè dicitur in cap. inter cetera, is. de officio Jud. Ordin. ibi, sicut corpus materiali, sic anima spiritali cibo nutritur, eo quod non in solo pane vivit homo, sed in omni Verbo, quod procedit de ore Dei, tum etiam ex parte Ministris, ut dicitur in d. cap. inter cetera, & Concil. Trid. sess. 5. cap. 2. de Reform. ibi, non minus necessaria est Prædicatio Evangelii, quam lectio, & sess. 24. cap. 4. de Reform. ibi, quod frequentius possit ad fidelium salutem exerceri.

2. Hanc necessitatem agnoscetes Christi Discipuli, satius & commodius duxerunt vacare Prædicationi verbi Dei, quam ministrare mensis, Actuum Apostol. 9. & meritò, quia propositio Verbi Dei, est post Baptismum inter cetera ad salutem magis necessaria, ut dicitur in d. cap. de off. Jud. Ordin. ibi, Inter cetera, quæ ad salutem spectant populi Christiani, primum Verbi Dei permaximè sibi noscunt esse necessarium.

Quæst. 3. Quibusnam liceat prædicare?

Respondet S. Thom. in 4. sent. dist. 19. q. 2. de conceptione fraterna ar. 2. ad quartum, quod non licet alicui prædicare, nisi officium Prælationis habeat, vel et auctoritate alicujus Prælati habentis, juxta illud Roman. X. quomodo prædicabunt, nisi mittantur; & in Quolib. 12. ar. 28. dicit, (quod nullus quantumvisque scientia magna, vel quantumvisque sanctitatis; nisi missus à Deo, vel à Prælato, prædicare potest, quia nullum minus natus est agere, nisi supra debitam materiam; prædicatio autem est exhortatio, & doctrina si sit publica respiciens totam Ecclesiam, & circa publica Ecclesia commissa est Prælati, & adeo nullus debet aliquid exerceat, quod requirat auctoritatem publicam, nisi auctoritatus Prælati, hæc ille.

2. Hinc plura inferuntur, Primò, quod munus prædicandi, primò, & principaliter spectat ad Papam, tum quia est limmus & supremus Prælati omnium Prælatorum Ecclesiæ, cui ex speciali Dei providentia commissum est generale, & speciale gubernium omnium Christi fidelium: tum etiam, quia ipse est successor Petri Christi Vicarius, seu Vicegerens Dei incarnati, qui in ultimis tribus annis quotidie docebat in templo, multosque discipulos suos in universum mundum prædicare Evangelium omni creaturæ, Luca 1. & Matth. cap. 10. ad quod facit, cap. in memoriam dist. 19.

3. Secundò inferitur Prædicationem spectare ad Episcopos locorum, qui successerunt in locum Apostolorum, qui negligentes subministrare populo Verbum Dei per se, vel per alium, divinæ subjacent ultioni, ut expressè dicitur in cap. inter cetera in fin. de off. Jud. ad 2. liquet ibi, si quis autem hoc adimplere neglexerit, Divina subiacent ultioni, hæc ibi, quæ verba imponent peccatorum mortales, etenim si Pater denegans alimenta filiis, dicitur graviter delinquere; l. vel necare, ff. de alimentis præstandis, eo fortius delinquit Prælati denegans pabulum spirituale; quod est potius & melius pro salute animarum, ut docent S. Thom. 2. 2. q. 188. ar. 4. & possibiles in d. cap. inter cetera, D. Rucilli. in suis Læcivis lib. 5. cap. 1. n. 11. & firmat lex. cap. 2. sess. de reform. ibi, hoc est præcipuum Episcoporum munus, &c. & repetitur sess. 24. cap. 4. de reform. ibi, Prædicationis munus, quod est Episcoporum præcipuum est, &c.

4. Tertiò inferitur, dictam Prædicationem spectare ad eos omnes, qui ex privilegio Sedis Apostolicæ, vel et commissione Episcoporum intra Dioceses suas commissum est tale munus exercere, juxta textum d. cap. inter cetera de off. Jud. ordin. ibi, Ut Episcopi viros idoneos ad Sanctæ Prædicationis officium, salubriter exequendum assumant, &c. & Clem. Dudum de sepul. ibi, in Ecclesiis, aut Parochialibus Fratres illi nullatenus audeant prædicare, nisi fratres prædicti &c. ad quæ faciunt allegata per D. Thom. 3. p. q. 71. ar. 4. in respons. ad tertium, ibi, secundum est instructio,

leo, quia quis eruditur de fidei rudimentis, & qualiter se de-
bet habere in susceptione Sacramentorum, & pertinet secu-
laris quidem ad ministros, principaliter autem ad Sacerdotes.
Quarta est instructio de profundis mysteriis fidei, & perse-
cutione Christiana vite, & hac ex officio pertinet ad Episcopos,
ut ille.

**Quest. 4. An officium prædicandi possit deman-
dari quibuscunque personis?**

Questio hæc unum supponit, & aliud querit, sup-
ponit enim in prædicatione duo contineri, facul-
tatem prædicandi scilicet, & actum Prædicationis, fa-
cultas est annexa curæ animarum, cap. inter cetera, de of-
ficio Jud. Ordin. & Clem. Undum de sepult. cap. Episcopus
nullum, distin. 83. Trid. cap. 2. sess. 5. de Reform. & cap. 4.
sess. 24. de Reform. adeo, ut eo ipso, quo quis adipiscitur
curam animarum, sortitur facultatem prædicandi, cap.
quod Deumorem in fin. de statu Monach. & hoc ideo,
quia facultas prædicandi emanat à jurisdictione; quam
quis habet super omnia fidelium, ut erudit docet S.
Thom. in Quodlib. 12. ar. 28. & multis firmitur Navar. conf. 7.
de off. delegat. Actus vero prædicandi jure proprio, semper
supponit jurisdictionem ex d. cap. inter cetera, cum
aliis allegatis; potest tamen demandari personæ nullam
jurisdictionem habenti, ut infra immediate dico: dum-
modo sit persona idonea ad prædicandum. Unde S.
Thom. in 4. sent. dist. 19. q. 2. ar. 1. ad quartum dicit, quod
munus prædicandi potest alicui convenire ex officio
Prælationis, hoc est, de per se, ex quo intrinsece continetur
in Prælatione: alio modo ex officio ministerii, hoc
est, per accidens, sicut Magister in Theologia docet ex
ministerio sibi commissum.

2. **Questio** ergo est, an seculis facultate prædicandi,
possit actus seu exercitium Prædicationis committi qui-
buscunque personis.

3. **Enim Cajet. 2. 2. q. 187. ar. 1. §. ad hoc dicuntur,**
exhibuit hunc actum, seu hoc munus prædicandi, non
posse demandari, nisi solis Præbiteris & Diaconis,
quod intellige regulariter, de praxi scilicet & usui Ec-
clesiæ, ut infra. Verum noster Sotus in 4. sent. distin. 91.
ar. 6. & Suar. tom. 4. de Relig. lib. 6. c. 1. n. 12. tenent con-
trarium; ex quo nullibi legitur, quod nullus nequeat
prædicare, Prælati & Diaconis exceptis: imò in cap.
præterea de stat. & qualis. dicitur, quod subdiaconus pos-
set assumi ad Parochialem Ecclesiam; at eo ipso, quo
quis assumitur ad Parochiam, sortitur facultatem præ-
dicandi, cap. quod Deumorem, de statu Monach. ergo
non solum Diaconus, sed etiam subdiaconus potest de
jure assumi ad prædicandum, de per se, hoc est, præsup-
posito quod fuerit Parochus. Confirmatur, quia in or-
dinatione Diaconi non fit mentio aliqua de prædicatione,
sed de lectione Evangelii in Ecclesia, cap. 1. §. ad
Diacon. 25. distin. & constat ex Pontificali Roman. sub
Rubr. de Ordine Diaconatus, & liquet ibi, Accipe potesta-
tem legendi Evangelium in Ecclesia S. Dei, sed legere Evan-
gelium & prædicare sunt diversa; quia illud est merè or-
dinis, cap. 1. distin. 25. & cap. 2. dist. 92. hoc autem est
simplicis ministerii, cap. final. in fin. de off. delegat. ad
quod facit Constit. Gregor. XIII. qui concessit Sclunus,
ut ipsorum fratribus, etiam non in sacris, sit integrum
prædicare, ergo Religiosi tonsurati tantum, in vim dicte
Constit. Gregor. XIII. possunt prædicare, de qua Con-
stitut. late Suar. cu. loc.

4. Verum potest dici, quod Cajetanus non dissentit
ab his; qui licet loquantur de jure; Cajet. autem loquitur
de praxi Ecclesiæ, nam Ecclesia nulli actum prædica-
tionis committit nisi Sacerdotibus, vel Diaconis, se-
clusa tamen absolutâ potestate Papæ. Quamobrem illi
superius objectâ intrinsece non nocent; etenim ibidem

Cajet. expressè dicit, quod cum prædicare non sit actus
ordinis, potest consequenter omnibus demandari; ido-
neis tamen. Non gravior tamen dicere, quod ad de-
fensionem doctrinæ D. Thomæ dicens, quod Præla-
tus prædicans in peccato mortali, peccat mortaliter:
respondendo Cajet. ad partis instantiam, quia contendit
non peccare mortaliter, ex quo prædicare non est actus
Ordinis, subjungit, quod licet prædicare non sit actus
Ordinis de per se, ex commissione tamen & praxi Eccle-
siæ, est quid connexum actui Ordinis, & sic peccat mor-
taliter, quia violat communem ritum & praxim Ec-
clesiæ, & liquet ibi. Sed quia tamen Ecclesiastica lege,
supple exorta ex usu & praxi Ecclesiæ, quæ talem actum præ-
dicandi in pompa solemniori loco publico, cum lineo superpel-
liceo, sonans Campanis, cum stola in collo, & benedictione in
fine, non solet committere nisi Prælati vel Diaconi, & fa-
vet Syl. ver. Prædicatio, q. 1. ibi, nisi Diacono per Episcopum
committatur.

**Quest. 5. An Laicus possit prædicare ex dispensa-
tione Apostolica?**

1. **A**ffirmat Syl. ver. Prædicatio, q. 1. ibi, non licet præ-
dicare Laico, supple de per se, cap. sicut de immo de Hæ-
ret. scilicet autem ex commissione & delegatione Papæ; & fa-
vet Suar. to. 4. de Relig. lib. 9. cap. 1. num. 12. & est com-
munis; quia prædicatio non est actus Ordinis, sed juris-
dictionis, ut dictum est hic supra q. 4.

2. Ea autem, quæ sunt jurisdictionis Ecclesiasticæ,
possunt à Summo Pontifice demandari, etiam laico, S.
Thom. 2. 2. q. 187. ar. 1. in fin. corp. ad quod item facit; quia
Sacri Canones, non tam improbant prædicationem
in laico, quam præsumptionem prædicandi de per se, ut
constat ex d. cap. sicut in immo de Hæreticis, & cap. cum ex
injuncta, & c. excommunicamus, §. quia verò, ibi, officium
prædicationis in jure præsumptum est eod. tit. quæ verba im-
portant actum factum propria autoritate, ab eo, qui
authoritatem non habet, ut post allegatos docet D. Ric-
cius, lucubratur. Eccles. lib. 5. c. 9. n. 3.

3. Amplius, ut nec qui diceret se missum à Deo, sit ad-
mittendus, nisi probet, sicut se probavit Moyses miracu-
lo, cap. cum ex adjuncto de Hæret. & cap. revera dist. 2. de
consecr. & docet Syl. cu. loc. q. 1. in fin.

4. An autem laicus possit prædicare de sola licentia
Episcopi? affirmat Glos. in cap. bona verb. præter Roma-
num, distin. 96. contrarium autem tenet Suar. cu. loc. nu.
10. Verum D. Riccius loc. non auster polle, seu faculta-
tem ab Episcopis; sed existimat hujusmodi licentiam in
laicis habere quandam indecentiam; tum quia teste S.
Thom. in 3. p. q. 71. ar. ult. & in 4. sent. distin. 19. q. 2. ar. 2.
Prædicatio versatur circa rudimenta fidei, ejusque pro-
funda mysteria, de quibus disserere proprium est Episco-
porum & Sacerdotum; tum etiam, quia Laici ordinati
non sunt in sapientia versati, ut possint eis publica doctri-
na committi, ergo

**Quest. 6. An femina possit committi officium
prædicationis?**

Respondeo negativè, regulariter tamen loquendo.
Moveor, tum quia Apostol. 1. Corinth. cap. 14. ju-
bet mulieres in Ecclesia tacere. Et ad Timoth. 2. eas do-
cere non permittit; tum mulier ex cap. mulierem 17. 33.
23. ubi textus ait, Mulier quamvis doctra & sancta, viros in
Conventu docere non presumat, & ex cap. Mulierem 17. 33.
q. 5. ubi sunt hæc formalia verba: Mulierem constitit
subiectam dominio viri esse, & nullam auctoritatem habere;
nec docere enim potest, nec testis esse, neque fidem dare, nec
judicare &c. Ad quod idem facit cap. nova. 10. de penit. &
remiss. ubi dicitur, quod mulieres publice prædicare absolumus

prædicta crescit in templum Sanctum in Domino. Unde item Apostolus dicebat. *Sermo meus est prædicatio mortis in persuasibus humane sapientie verbis, sed in ostensione spiritus & virtutis.* Hinc quidem fit, ut Prædicatoribus deficientibus à proprio principio, & proprio fine, & toto nisu querentibus habere gratiam, ut in multitudine magna audiatur, impedimentum ponatur divine irrogati, ad influxum gratiarum, quod est valde notandum ab his, qui de cælo loquuntur, & terrena meditantur.

Quæst. 9. An prædicans in peccato mortali, peccet mortaliter?

Affirmat *S. Thom.* in 4. sent. dist. 19. q. 2. de conceptione fraterna, ar. 2. ad 4. si tamen incontinentis prædicet; quod item replicat 2. 2. q. 137. ar. 1. in princ. *or.* & movetur; tum quia prædicans in peccato mortali, si prædicet ex officio Prædicationis, si ex officio ministris, si in peccato notorio, si occulto; semper igitur contra finem prædicationis, cuius est procurare, ut peccatores ad vitam æternam perveniant; tum etiam, quia quantum est ex parte sua, contempnibile facit verbum Dei & nullus actionis; dum ore se proficitur velle Deum, factis autem negat; & sic mentitur in re gravi; tum etiam, quia sic agit contra illud Dei dictum peccatori in *Psalm.* 49. *Quare in enarras iustitias meas, & iustum testamentum meum per otium, existimasti iniquè, quod ero tui similis?* Supple docens bona, & faciens mala, quæ quippe existimatio est peccatum mortale; ergo sic prædicans, peccat mortaliter.

2. Hanc opinionem tenet *Card. Cajet.* in c. loc. 2. 2. in princ. ar. 3. p. q. 64. ar. 6. §. in responsione ad 1. & in *Summula ver.* Prædicatorum peccata, §. 1. ubi dicit, quod sic prædicans, facit injuriam prædicationi Christi, quod tamen verum intelligit in eo, qui sic indignè prædicat, ut prædicatione tanquam declamatione abutatur, secus autem, qui prædicat indignus, non ut prædicet indignus, sed vellet prædicare mundus, licet per accidens, ex humana passione & incuria indignus prædicet; & sic suam declarationem sententiam, quam prius tenuit in prædicatione locis; & sequuntur *Navarr.* in *Manuali*, cap. 25. de peccatis Prædicatorum, nu. 141. ver. secundum peccat, & *Armull.* ver. prædicare, n. 3.

3. Neque his obstat *Sotus* in 4. sent. dist. 1. q. 5. ar. 6. *Medina C. de penit.* tract. 1. q. 5. & alii plures dicentes, quod non peccat, ex quo prædicare non est actus Ordinis sacri, qui solus est prohibitus fieri in peccato mortali, ut docet *S. Thom.* in 3. p. cit. loc. quia, ut dicit *Cajet.* in prædicto loco 2. 2. & 3. p. saltem de lege Ecclesiastica, seu de usu & praxi Ecclesie, est minus annexum Ordini sacro, & præcipue consecrationi Episcopi & Sacerdotis: unde prædicare præcipue convenit Episcopis. Secundò Sacerdotibus. Et tertio Diaconis; quod dictum intellige de prædicatione in pompa Ecclesie, ut dictum est supra, qu. 4. Hinc ad minus prædicans in mortali, peccabit venialiter, si incontinentis prædicet; est enim huiusmodi actio valde gravis, in qua operatur homo, ut organum Spiritus Sancti, & exinde oriatur scandalum, ita ut Auditores, saltem mentaliter ei dicant, hic labiis Deum honorat, factis autem negat, vel si dicant, hic benè dicit, sed non facit; vix illi, per quem scandalum venit, hoc est, ex his circumstantiis, utque peccabit mortaliter.

Quæst. 10. An Parochi teneantur in Ecclesiis prædicare, quando & quomodo?

1. **A**ffirmativè deciditur in cap. 2. sess. 5. *Concl. Trid.* de reform. ibi. *Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque Parochiales, vel alias curam animarum habentes, Ecclesias quocunque modo obtinent, per se, vel alios idoneos, si legumè impedi fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus, plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pasciant salutaribus verbis: docendo ea, quæ sere omnibus necessaria sunt ad salutem, annuntiandoque eas cum brevitate & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes quas scilicet oporteat: ut penam æternam evadere & celestem gloriam consequi valeant.* Hæc ibi. Et meritò; quia prædicare est pars curæ & de necessitate ad salutem, ut dictum est hic supra, q. 2.

2. An autem Parochus volens prædicta facere, possit ab Episcopo impediri? Et dico quod non, regulariter tamen loquendo; quia nemo potest impediri ad exercendum officium suum, ad quod de jure tenetur: at vigore jam dicti Decreti Sac. Concil. Trident. Parochi tenentur, ut supra prædicare; ergo impediri non possunt, ut docent *Armend.* in *Addit. ad legem Navarr.* lib. 4. tit. 30. & *D. Barbosa de potest. Episc.* alleg. 76. nu. 9. quod dictum habet locum, etiam si Parochi concilio fiat eorum, quæ Episcopus prædicat, vel prædicare faciat solemniter coram se, ut in facti contingit respondit Sacra Congregatio Episcoporum, die 20. Februarii 1601. rescribens Episcopo Comensi, teste *D. Riccioli lucubrat. Eccles.* lib. 5. cap. 6. n. 2.

3. Dixi regulariter loquendo, quia si Parochus esset indiscretus, aut si ex ejus prædicatione possent scandala oriri, in tali casu posset impediri ut probat *tex. Clem. 2. dum de sepult.* ubi Episcopus potest mandare, ut in Ecclesiis Parochialibus prædicetur per Regulares, etiam invitatis Parochis, & favet eruditissimus *D. Riccioli.* cit. loc. n. 5.

Quæst. 11. An habens curam Animarum, teneatur petere licentiam ab Episcopo prædicandi in sua propria Parochia?

1. **N**egativè dic: quia eo ipso, quo quis est provisorus de Parochia; tenetur ad prædicationem ex officio, ut firmat *cap. inter cetera, de off. jud. ordin.* & *Trid.* sess. 5. cap. 2. & sess. 24. cap. 4. & consequenter censetur approbatus ad omnia, quæ pertinent ad exercitium curæ Animarum, *argum. l. 2. de iurisd. omn. jud.* & docet *D. Riccioli.* cit. loc. cap. 12. nu. 5. non tamen nego, quo minus Parochus, volens prædicare in Adventu aut Quadragesima, in sua Ecclesia, teneatur ex urbanitate & decencia, benedictionem petere ab Ordinario loci, ut illius perplexitas evitetur, & sciat omnes prædicantes in sua Diocesi.

2. Sed adverte, quod Parochus per seipsum concionanti in sua Parochia, non licet petere elemosynam solitam dari Prædicatoribus ab Universitate electis sub pretextu cuiuscunque paupertatis, ut decisum refert *D. Barbosa in Collect.* ad dist. cap. 2. sess. 5. *Trid. de Reform.* n. 15.

Quæst. 12. An Parochus solus possit Regularibus dare licentiam prædicandi in sua Parochia, semel, bis vel ter, in scio loci Episcopo?

1. **Q**uod Parochi, & alii habentes curam animarum, possint concedere licentiâ prædicandi in sua Parochia, approbatis tamen ab Ordinario, non cadit sub dubio, ut ex Sacra Congregatione decretum refert *D. Riccioli.*

G

1. p.

1. p. decif. 755. in 1. edit. & D. Ricciulli. *lucubrati Ecclef. lib. 5. cap. 12. nu. 8.* fed dubium eft in non approbati ab Ordinario? ad quod dubium respondent affirmativè Innoc. III. in cap. cum ab Ecclefiarum de offic. ordin. Hofienf. ibidem, Henriquez lib. 7. de Indulgen. cap. 16. ad finem, Mandanda 1. p. Manual. q. 50. ar. 4. & favet Doctiffimus D. Ricciulli. loc. dummodò tamen Prædicator, cui fit huiusmodi facultas, fit per transitum in illa Parochia, insignis, doctus & notus tali Parocho, & moventur; tum quia in tali cafu præfuppōnitur licentia tacita & interpretativa Epifcopi, quam exigit Trid. felf. 5. c. 1. & felf. 24. c. 4. de refor. & docet Lex. 1. p. sum. cap. 20. nu. 4. tum etiam, quia Parochus in cafu pofito non contradicte Trident. eccl. loc. propter parvitatem materiæ; quia ibi datur Epifcopi facultas univerfalis & perpetua, quod eft quid divetum à cafu pofito. Cefped. de exceptis. Regul. cap. 10. dub. 197. nu. 2. fed non placet ob Conftit. Gregorii XV. incip. *Inferutabili*, quæ huc imitationi refiftit; tum item ex privilegio Gregorii XIII. qui concessit Societati Jefu, quod huiusmodi facræ & utiliffimæ Religionis Prædicator, à fuis Superioribus approbati, quandounque five mari, five terra iter faciunt, poffint, non repugnantibus Parochis, verbum Dei prædicare: dummodò id faciant in oppidis, aut locis, in quibus Ordinarii non exiftunt: cuius privilegii propria verba refert Rodriguez tom. 3. q. 32. ar. 6. in fin. ubi dicit, extendi ad omnes communi-cantes cum dicta Religione in privil. & hanc rationem ex privilegio amplectitur D. Baf. in allegat. 76. nu. 25. quibus ego addo, quod dato tali privilegio & admiffio, quod non fit revocatum per dictam Conftitutionem Gregorii XV incip. *Inferutabili Dei providentiâ*, fupervacua eft licentia Parochi: dummodò non contradicat, ut dicitur in dicto privilegio. Item additur, quod ftante dicto privilegio, poterunt prædicare non folum bis vel ter, verum & femper. Verumtamen ego cenfeo, ob dictam Conftitutionem Gregorii XV. hodie vacare, & nihil fuc-cihabere: ideoque in cafu pofito procedendum eft cum magna cautela; quia hinc Tridentinum, alline dicta Conftitutio Gregorii XV. arget & clamat.

Quæft. 13. An Prælati Regulares habeant facultatem destinandi Prædicatores ad concionandum extra fua Monafteria?

1. **E**T dico quod fic: concurrentibus tamen licentia Epifcopi loci, in quo eft prædicandum & idoneitate destinandorum; ducorque, tum quia Martinus IV. hæc nobis in fcripta conceffit.

Tibi fili Magifter per te, vobis verò Provincialibus cum diffinitoribus Capituli Provincialis, plenam dîmnu & concedimus auctoritate præfentium, facultatem, committen-di Fratribus veftris Ordinis, in fcripta pagina eruditi & approbati à vobis, prædicationis officium, diftrictius inhbentes, ne quis eos in exercitio, five executione officiorum fuorum, quomodolibet audeat impedire, &c.

2. Benedictus XI. idem concedit in fuo privilegio 2. fub tali tenore. *Quare decernimus, ut Magifter Generalis & Priores Provinciales, ac eorum Vicarii, de difcretorum Concilio, ad tam falubre officium prædicandi, Fratres Divinæ fcientiæ doctos, difcretionē rugentes, vitâ probatos, & expertos moribus, eligant & affument, &c.*

3. Gregorius XIII. in fua Bulla 29. apud Roder. Societati Jefu hanc amplam gratiam conceffit, quæ ob communicationem privil. extenditur ad omnes Regulares communicantes cum illis in privil. dictum eft.

Nos igitur, &c. præfentium tenore declaramus, ut unicuique veftrum, etiam ad facos Ordines non promotis, primaque confectâ tantum in fignitis, à propofito tamen approbati, prædicationis munus ad Populum exercere poffe li-

ceat, diftrictius inhbentes univerfis locorum Ordinariis aliis quacunque dignitate fulgentibus, ne vos in huiusmodi impedire auri moleftare audeant. Hæc ibi, cum fuprà narratis extendit nofter Feftus in sum. Conftit. c. 56. de Prædicatorum institutione. fol. 176.

4. Dixi concurrente licentia Epifcopi loci, quia hodie prædicta privilegia reperiuntur limitata per Decretum Concil. Trident. felf. 5. cap. 2. de Reformatione. & felf. 24. cap. 4. de Reformatione. quæ ita loquuntur.

5. Regulares verò cuiuscunque Ordinis: nifi à fuis Superioribus, de vita, moribus & fcientia examinati & approbati fuerint, ac de eorum licentia perfonaliter fecerint Epifcopi præfentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Ecclefiis verò, quæ fuorum Ordinum non funt, fultâ licentiam fuorum Superiorum, etiam Epifcopi licentiam habere teneantur, fine qua in ipfis Ecclefiis non fuorum Ordinum nullo modo prædicare poffint: quam autem licentiam gratis Epifcopi concedant. Hæc ibi, & fubfequentia in c. 4. felf. 24. de Reformatione.

6. Nullus autem fularis, five Regularis, etiam in Ecclefiis fuorum Ordinum, contradicte Epifcopo, prædicare præfumat, hæc ibi, quæ cum majori emphafi reconfirmantur & ftabiliuntur in dictâ Conftitutione Gregorii XV. incip. *Inferutabili Dei*.

7. Dixi, & Idoneitate; quia superiores in ordinem fuo non poffunt permittere juvenes non Sacerdotes ad prædicandum; etiam in villulis in frâ ætatem viginti quinque annorum, & Romæ 1569. & Barcinonæ 1574. dicitur, nullus mutatur ad prædicandum, nifi fit Sacerdos & per Biennium Theologiam audierit, etiam in oppidis, ad quod facit S. Thom. 3. p. qu. 76. ar. 1. ad primum, ubi dicit, quod ad Diaconum pertinet recitare Evangelium in Ecclefiâ per modum Catheduzantis, fed docere & exponere Evangelium, pertinet propriè ex autoritate ad Epifcopum, ex commiffione verò ad Sacerdotem.

8. Hinc Romæ 1589. autoritate Apostolice ob-natum fuit fub præcepto formali, & pœna excommunicationis, ut nullus titulo aut officio prædicationis doceat, feu Prædicator infituitur: nifi faltem per integrum triennium Theologiam audierit, & per quinque deputatos examinatores, qui & ipfum concionantem audierint, ut nedum in literis & moribus, verum etiam in aptitudine prædicandi iudicium facere poffint, cui ordinationi additum fuit Romæ 1601. & Vallidolæ, ut Prædicatoribus approbentur per vota fecreta, & alia huius generis refert prædictus nofter Feftus in cap. 6. de Prædicatorum institutione, quæ funt notata diligenti-fima.

Quæft. 14. An Regulares poffint prædicare fine licentia fuorum Prælatorum?

1. **D**ixi Thomæ in Quolib. 12. ar. 28. respondet negativè, & moventur ex illo Apoftoli ad Rom. 10. quomodo prædicabunt, nifi mutentur? quod dictum dicitur habere locum in omni Regulari, etiam fi fit magnæ fcientiæ vel quantumcunque Sanctitatis, ad quod item facit ftitutum Concilii Lateranenſis, fub Innocentio III. quod habetur in cap. excommunicationis, §. quia verò nonnulli, de Hæret. ibi, omnes qui prohibiti, vel non miſſi, præter auctoritatem, Apoftolice Sede vel Catholico Epifcopo docti fceptam, publice vel privim prædicationis officium ufurpant præfumpferint, excommunicationis vinculo innodentur; & nifi quantocius roſpicerint, alia competenti pœna plectantur, fupple. cum Gloſſa ibidem, prom. Superiori vifum fuerit.

2. Hoc idem ftatuit Concilium Lateranenſe, fub Leone X. felf. 11. & noviffimè Concil. Trid. felf. 5. cap. 2. de Reformatione. ibi, Regulares verò cuiuscunque Ordinis: nifi à fuis Super-

Superioribus, de viis, moribus & scientia examinati ac approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum prædicare non possint, &c. quod dictum reconfirmatur, sess. 24. c. 4. de Refor. ibi, nullus autem, &c.

3. Nec obstat dicere, quod prædicare est bonum aliis facere, sed ita est, quod debemus bonum operari ad omnes, scilicet Apostolo ad Galat. 6. ergo quia ceteri unicuique liceat facere bonum sibi proportionatum, prædicare tamen non est omnibus proportionatum : unde necessarium requiritur approbatio superiorum, ne quis sub specie pietatis mortem inferat, ut docet S. Thom. cu. loc. & habetur in textu d. 9. quia verò nonnulli de Heret.

4. Advertant tamen Praelati Regulares quod peccant mortaliter, si subditos ignorantem, & non idoneos ad concionandum licentiam, tum propter abusum potestatis, tum etiam, quia violant Constitutionem Leonis X. incip. *superius Majestatis*, & licet ibi, nullus ad hoc munus admittatur, nisi prius per superiorem suum respectivè diligenter examinatus (in qua re conscientiam ipsius Superioris oremus,) ac morum honestate, doctrina, vita probitate, prudentia, &c.

Quæst. 15. An Prædicatores sive sint Regulares, sive seculares, peccent mortaliter & possint puniri, si prædicent sine licentia suorum Superiorum?

1. **A**ffirmativa sententia apud me est indubitata: tum quia Prædicantes sine licentia sui Superioris, agunt contra illud Apostoli, ad Rom. 10. *quomodo prædicabunt, nisi mittantur?* tum quia hi in casu posito possunt excommunicari ex cap. *excommunicamus*, de Heret. excommunicatio autem secundum communem sententiam, supponit peccatum mortale, ergo, tum item, quia agunt contra Decretum cap. 2. *Trid. sess. 5. de Refor.* cuius verba habes supra per extensum q. 13. ergo aliter prædicantes, non solum peccant mortaliter, verum etiam possunt puniri pena falsi, & uti violatores constitutionum Apostolicarum, & usurpatores alieni iuris: tum tandem quia ita statuit Leo X. in sua Bulla, edita in Concilio Lateranensi, incip. *Sacro approbate Concilio*, quam per extensum refert *Quarta, ver. Prædicator*, ubi sic Prædicantes, ipso facto excommunicantur Papali excommunicatione D. Pape reservata: ibi, *si quis autem contra præmissorum aliquod committere quidquam ausi fuerint, ultra penas contrarias à iure statutas, excommunicationis etiam sententiam, qua non nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constitui, absolvi possunt, eos incurrere volumus, & ut eorum exemplo, alii autem similia minime audeant, eis prædicationis etiam officium interdictum esse perpetuo decernimus*, hæc ibi.

2. Ex quibus Peyr. tom. 1. de subd. q. 1. cap. 22. vers. circa primum, colligit, prædicantes sine licentia suorum Praelatorum, ultra peccatum mortale, esse ipso iure excommunicatos Papali excommunicatione, quod replicat tom. 3. *Privil. cap. 2. n. 16.*

3. Verum non placet, quia in dicto capitulo excommunicamus, de Heret. excommunicatio non intelligitur ipso iure, sed est comminatoria, & dicta Bulla Leonis X. non comprehendit prædicantes sine licentia suorum superiorum, sed prædicantes tempus determinatum, & certum futurum malorum, & alia dissona Scripturæ Sacre, & similia ibi contenta, inter que non reperitur id quod queritur, ut constet ex lectura ejusdem Constitutionis & additur, quod quoad peccatum, possunt excusari à mortali propter parvitatem materiae, ut si semel prædicent, vel innoxialiter sermonem habeant. Diana 8. p. tract. 7. *Miscell. Resol. 11. in fin. de qua re legendi sunt Donati Praxis Regularis Tomus III.*

Cardin. Cajet. in sum. ver. Prædicatorum peccata in princip. Arnull. ver. prædicare, Navar. in sum. latina cap. 25. n. 141. & Lexana ver. concionari, n. 10. ubi ex multis ostendit, quod Regularis prædicans sine licentia sui superioris, non efficitur irregularis, quia non exercet actum Ordinis, & sic corrigit quod prius dixerat. 1. p. sum. cap. 20. n. 1. ubi fuit secutus opinionem Peyrini.

Quæst. 16. An Regulares non approbati à suis Prælati, possint approbati ab Episcopis loci, ad prædicandum in sua Diocesi?

1. **N**egative R. dor. tom. 3. q. 32. ar. 5. in fin. & est decisio Conc. Lateranensis celebrati sub Leone X. sess. 11. de modo prædicandi, & Conc. Trid. sess. 5. cap. 2. de Refor. §. *signa verò, in fin.* quomobrem, si Ordinarius loci, liceat Regularem ad prædicandum in sua Diocesi, non prius approbatum à suo Regulari Praelato, censetur, quod ablit, usurpator alieni iuris, & violator Decretorum Conciliorum universaliū, & consequenter valde reprehensibilis.

Quæst. 17. An Regulares prædicantes in suis vel alienis Ecclesiis, sine licentia vel benedictione Episcopis, possint ab eodem puniri?

1. **A**ffirmativè deciditur in Constit. Gregor. XV. incip. *Inscrutabili Dei providentia de exempt. Privil.* quæ est 18. inter Bullas ejusdem in Bull. Cherub. 10. 4. ubi in §. 6. hæc præcisa verba leguntur.

Ac demum habeat Episcopus, tanquam dilectæ Sedis Delegatus, auctoritatem coercendi ac puniendi quosunque exemptos, tam seculares, quam Regulares, qui in alienis Ecclesiis, aut quæ suorum Ordinum non sunt absque Episcopi licentia, & in Ecclesiis suis aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint, ut ut Episcopi in superscriptis casibus, in prænomatas personas, in præmissis omnibus & singulis, aut circa ea, quomodo delinquentes, quoties & quando opus fuerit, etiam extra visitationem, per censuræ Ecclesiasticas, aliasque penas, ut ejusdem Sedis Delegati procedere omnemque jurisdictionem exercere libere & licite valeant. Hæc ibi.

2. Nec obstat, nec potest obstat Diana 7. p. tr. 12. *Miscell. Resol. 25.* dicens, dictam Constit. Gregorii XV. fuisse revocata ab Urbano VIII. per aliam suam Constitutionem editam die 13. Maii 1625. ad instantiam omnium Regularium Hispaniæ, sub tali tenore:

3. *Urbanus Papa VIII. ad suorum rei memoriam, alias à nobis emanarunt litteræ tenoris sequentis, videlicet à tergo, dilecto filio nostro Ralibarsari S. R. E. Presbytero Cardinali de Sandano l. nuncupato, Ecclesia ex concessione & dispensatione Apostolica præfuit. Inius verò. Urbanus Papa VIII. dilecti filii noster salutem & Apostolicam benedictionem. Cum sicut nuper nobis exponi fecisti in tua Civitate & Diocesi Giennensi, multi diversarum Ordinum Religiosi sub prætextu, quod ad sacras Confectiones audiendas, & Verbum Dei prædicandum se vel approbati fuerint, absque tua licentia Confectiones prædicant audiant & verbum prædicent non sine gravi Christi fidelium scandalo, & eorum salutis animarum detrimento, & licet per censuræ & penas Ecclesiasticas contra eosdè processeris, utamen vigore cumsumam privilegii à seel record. Clem. Pap. VIII. ad favorem mendicantium emanatis ab alio, quam à Romano Pontifice pro tempore existente, excommunicari minime posse prætendant. Nos inconvincitibus huiusmodi iuxta credidimus nobis desuper Apostolica servimus officium, quantum cum Domino possumus obviare neque specialibus servitutibus, & gratis præsequi volentes, supplicationibus tuo nomine Nobis super hoc humi-*

1. p. decis. 755. in 1. edit. & D. Riccioli. *Incubatur Eccles. lib. 5. cap. 12. nu. 8.* sed dubium est in non approbatis ab Ordinario? ad quod dubium respondit affirmativè Innoc. III. in cap. cum ab Ecclesiarum de offic. ordin. Hostiens. ibidem, Henriquez. lib. 7. de Indulgen. cap. 16. ad finem, Myranda 1. p. Manual. q. 50. ar. 4. & faveat Doctissimus D. Riccioli. *in loc.* dummodò tamen Prædicator, cui sit huiusmodi facultas, sit per transitum in illa Parochia, insignis, doctus & notus tali Parocho, & moventur; tum quia in tali casu præsupponitur licentia tacita & interpretativa Episcopi, quam exigit Trid. sess. 5. c. 2. & sess. 24. c. 4. de refor. & docet Lez. 1. p. summ. cap. 20. nu. 4. tum etiam, quia Parochus in casu posito non contradicit Trid. *in loc.* propter paritatem materiam; quia ibi datur Episcopis facultas universalis & perpetua, quod est quid divinum à casu posito. *Cætera de exempli. Regul. cap. 10. dub. 197. nu. 2.* sed non placet ob Constit. Gregorii XV. incip. *Inscrutabili*, quæ huc imitationi resistit; tum item ex privilegio Gregorii XIII. qui concessit Societati Jesu, quod huiusmodi sacre & utilissimæ Religionis Prædicatorum, à suis Superioribus approbati, quandoque sive mari, sive terra iter faciunt, possint, non repugnantibus Parochis, verbum Dei prædicare: dummodò id faciant in oppidis, aut locis, in quibus Ordinarii non existunt: cuius privilegii propria verba refert Rodriguez tom. 3. q. 32. ar. 6. in fin. ubi dicit, extendi ad omnes communicantes cum dicta Religione in priv. & hanc rationem ex privilegio amplectitur D. Barbosa. *in allegat. 76. nu. 25.* quibus ego addo, quod datur tali privilegio & admissio, quod non sit revocatum per dictam Constitutionem Gregorii XV. incip. *Inscrutabili* Deus providentiâ. superflua est licentia Parochi: dummodò non contradicatur dictum in dicto privilegio. Item additur, quod stante dicto privilegio, poterunt prædicare non solum bis vel ter, verum & semper. Verum tamen ego cenfeo, ob dictam Constitutionem Gregorii XV. hodie vacare, & nihil licet habere: ideoque in casu posito procedendum est cum magna cautela; quia hinc Trid. in c. 2. in fine dicta Constitutio Gregorii XV. arguit & clamat.

Quæst. 13. An Prælati Regulares habeant facultatem destinandi Prædicatorum ad concionandum extra sua Monasteria?

1. **E**T dico quod sic: concurrentibus tamen licentia Episcopi loci, in quo est prædicandum & idoneitate destinandorum; ducorque, tum quia Martinus IV. hæc nobis infra scripta concessit.

Tibi fili Magister per te, vobis verò Provincialibus cum diffinitoribus Capituli Provincialis, plenam dāmus & concedimus auctoritatem presentium, facultatem, committentes Fratribus vestri Ordinis, in sacra pagina eruditis & approbatis à vobis, prædicationis officium, districtius inhibentes, ne quis eos in exercitio, sive executione officiorum suorum, quomodolibet audeat impedire, &c.

2. Benedictus XI. idem concedit in suo privilegio 1. sub tali tenore. *Quare decernimus, ut Magister Generalis & Priores Provinciales, ac eorum Vicarii, de discretorum Concilio, ad tam salubre officium prædicandi, Fratres Devotissimi doctos, discretione rigentes, viâ probatos, & expertos moribus, eligant & assumant, &c.*

3. Gregorius XIII. in sua Bulla 29. apud Roder. Societati Jesu hanc amplam gratiam concessit, quæ ob communicationem priv. extenditur ad omnes Regulares communicantes cum illis in priv. ut dictum est.

Nos igitur, &c. presentium tenore declaramus, ut unicuique vestrum, etiam ad sacros Ordines non promotus, primâque tonsurâ tantum insignitus, à proposito tamen approbatus, prædicationis munus ad Populum exercere possit

ceat, districtius inhibentes universis locorum Ordinariis aliis quacunque dignitate fulgentibus, ne vos in huiusmodi impedire aut molestare audeant. Hæc ibi, quæ cum super narratis extendit noster *Festus in sum. Constit. c. 56. de Prædicatorum institutione. fol. 176.*

4. Dixi concurrente licentia Episcopi loci, quia hoc prædicta privilegia reperiuntur limitata per Decretum Concilii Tridentini sess. 5. cap. 2. de Reformatione & sess. 24. cap. 1. de Reformatione. quæ ita loquuntur.

5. *Regulares verò cuiusvisque Ordinis: nisi à suis Superioribus, de viâ, moribus & scientia examinatis & approbati fuerint, ac de eorum licentia personaliter se coram Episcopo presentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Ecclesiis verò, quæ suorum Ordinum non sunt iuxta alicuius suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint: quæ sam autem licentiam gratis Episcopi concedant.* Hæc ibi subsequenter in c. 4. sess. 24. de Reformatione.

6. Nullus autem secularis sive Regularis, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare presumat, hæc ibi, quæ cum majori emphasi reconstituantur & stabiliantur in dicta Constitutione Gregorii XV. incip. *Inscrutabili Dei.*

7. Dixi, & idoneitate; quia superiores in ordinamento non possunt permittere juvenes non Sacerdotes ad prædicandum; etiam in villulis infra ætatem viginti quinque annorum, & Romæ 1569. & Barcinonæ 1574. dicitur, nullus mutatur ad prædicandum, nisi sit Sacerdos & per Biennium Theologiam audierit, etiam in oppidis, ut quod facit S. Thom. 3. p. qn. 76. ar. 1. ad primum, ubi dicitur, quod ad Diaconum pertinet recitare Evangelium in Ecclesia per modum Catheduzantis, sed docere & exponere Evangelium, pertinet propriè ex auctoritate ab Episcopo ex commissione verò ad Sacerdotem.

8. Hinc Romæ 1589. auctoritate Apostolica ordinatum fuit sub præcepto formali, & pœna excommunicationis, ut nullus titulo aut officio prædicationis doctor, seu Prædicator institutus: nisi saltem per integrum triennium Theologiam audierit, & per quinque decematos examinatos, qui & ipsum concionantem audierint, ut nedum in litens & moribus, verum etiam in aptitudine prædicandi iudicium facere possint, cu ordinationi additum fuit Romæ 1601. & Vallidæ, ut Prædicatorum approbentur per vota secretæ, & alia huius generis refert prædictus noster *Festus in cap. 6. de Prædicatorum institutione, quæ sunt notata capitula.*

Quæst. 14. An Regulares possint prædicare sine licentia suorum Prælatorum?

1. Divus Thomas in Quolibet 12. ar. 28. respondet negativè, & movetur ex illo Apostoli ad Rom. 10. modo prædicabunt nisi mittantur? quod dictum dicitur de locum in omni Regulari, etiam si sit magnæ scientiæ vel quantumcunque Sanctitatis, ad quod item factum Concilii Lateranensis, sub Innocentio II. habetur in cap. excommunicationis, §. quia verò non de Hæreticis, omnes qui prohibiti, vel non missi, thoritatem, Apostolica Sede vel Catholico Episcopo, publice vel privatim prædicationis officio præsumpserint, excommunicationis vinculo innisi quantumvis respuerint, alia competentis supplice, cum Glossa ibidem, prout Superiori. 2. Hoc idem statuit Concilium Lateranense X. sess. 11. & novissimè Concilium Tridentinum. ibi, Regulares verò cum

3. Hinc quidam probabiliter dicunt, prædictos Confessores in Ordine ad Religiosos sibi commissos, posse uti Privilegio Pauli III. Jesuitis concessio; ex eo, quia in dicto privilegio nulla reperitur limitatio aut restrictio, sed generalis concessio pro Præbyteris Societatis, & pro quibuscunque fidelibus ad eos accedentibus, & pro quibuscunque casibus, exceptis contentis in Bulla Cænæ Domini, ut melius est videre in dicta Bulla, quæ incipit, cum inter cunctas, quam per extensum refert *Casarius in comp. Privil. Mendic. ver. motus proprius fol. mibi 545. in impress. Veneta, de anno 1617. Rod. tom. 2. sui Bull. & est septimadixter Bullas ejusdem Pontificis, cujus verba ferè omnia examinat idem Rod. 3. p. q. 32. ar. 5. & q. 20. ar. 1. & 2. p. q. 60. ar. 7. & 8. q. 61. ar. 5. & q. 63. ar. 4. & q. 42. ar. 1. & 2. & q. 56. ar. 3. & 4. & liquet ibi, nec non illis ex verbis, qui Præbyteri fuerint, quorumcunque utriusque sexus Christi fidelium, ad vos undecunque accedentium Confessiones audiendi, & Confessionibus diligenter auditis ipsos & eorum singulos, ab omnibus & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus & delictis, quantumcunque gravibus & enormibus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, & à quibusvis ex ipsius casibus resolutis, sententiis, censuris, & penis Ecclesiasticis, (exceptis contentis in Bulla, in die Cænæ Domini, solita est legi) absolvendi ac eis pro commissis penitentiam salutarem ininngendi, nec non vota quæcumque per eos pro tempore emissi (ultramarinis, visitationis, iuramentum Beatorum Petri & Pauli Apostolorum de urbe, ac Sancti Jacobi in Compostella, nec non Religionis & Castitatis votis dumtaxat exceptis), in alia pietatis opera committandi, &c. hæc ibi, quia quidem Bulla ob communicationem privilegiorum uti possunt omnes Mendicantes, ut idem Rod. testatur in expost. Bullæ Cruciatæ, & Casarii. *cu. loc. d. Bull.**

4. Dixi, probabiliter dicunt, quia reverà isthæc Bulla sui Jesuitis concessa à Paulo III. in Ordine ad sæculares existens in sæculo, non autem in Ordine ad Religiosos sibi subditos in Religione, ut ex textu apparet, & ex aliis itis ostendit *Suar. tom. 4. de Reg. lib. 9. ar. 10. cap. 2. n. 1. in fin.* ubi dicit, prædictam Bullam fuisse sibi concessam ante Concil. Trid. ac proinde Sacerdotes Societatis, tunc temporis ad prædicta exequendum, non indigent approbatione D. Episcopoli, nunc verò bene indigent, cum subsint dispositioni Conc. Trid. *sess. 23. cap. 15. de reform. & addit. n. 2.* quod prædicti Societatis Confessarii, ultra licentiam Ordinarii, egent licentiâ sui Prælati, secus peccant etiam eorum absolutio & votorum communicatio alijs valida foret, & ita tenent Rod. in *addit. sum. Moral. tom. 4. cap. 12. concl. 2. & Portell. in dub. ver. Confessor erga fratres, n. 16.* ubi subiungit: proinde videat Confessor Regularis quid possit erga suos fratres, juxta sua Privilegia, vel Regulam, vel statum.

5. Rod. verò *tom. 1. q. 62. ar. 6.* dicit, quod Confessor Regularis per privilegium Sixti IV. Mendicantibus concessum, & ibi extensum, potest semel in vita & in articulo mortis absolvere suos penitentes ab omnibus casibus & peccatis plenariè, nullo casu excepto cum omnimoda autoritate, ac dispensare cum illis in omni irregularitate, excepta illa, quæ oritur ex homicidio voluntario, & Bigamia, & imputatione membri, cui etiam favet *Portell. cu. loc. n. 16.*

6. Verùm *Lex. ubi supra n. 18.* inquit, quod hodie prædictum privilegium Sixti IV. non valet: tum quia fuit concessum oraculo vivæ vocis, & oracula per Bullam Greg. XV. fuerunt abrogata, tum etiam, quia prædictum oraculum non fuit authenticum, ut conilat ex Casarubeo, qui illud refert in *comp. privil. Mendic. ver. absolutio extraordinaria, quoad fratres, n. 5.* ubi notat illud, & parvo, ad demonstrandum, quod apud ipsum oracula tali d. parvo signata, non fuerunt authentica.

7. Verumtamen præfatum *Lex.* dictum, ob multa mihi non ardet, tum quia oracula pro foro conscientie

non intelliguntur revocata per ea, quæ dico *ro. 1. p. 1. tra. 16. de revocat. oracul. q. 8. & favet Portell. in responsis an ea sunt ulim. & Peyr. tom. 3. privil. in addit. ad Consil. Urban. VII. cap. 12. n. 1. in fin.* tum etiam, quia oracula edita ab Officialibus Papæ, Conservatoribus Religionum, vel à Generalibus Ordinum, non censentur revocata, ut patet ex decis. *cu. loc. q. 1. n. 4. & q. 11. & 12.* tum item, quia oracula, quæ non sunt alteri præjudicialia, prout sunt hæc, de quibus est sermo, etiam hodie vigent, per ea, quæ dico *tom. 2. p. 3. tra. 11. de potest. dispensandi & absolvendi, q. 9. n. 3. & favet Bordon. 1. p. var. resolut. 13. n. 14.* tum tandem, quia etiam oracula non authentica, per tot confirmationes privilegiorum à Romanis Pontificibus factas, fuerunt nedum confirmata, verum etiam in privilegio translata, ut dixi *tom. 1. part. 1. tra. 2. de confirmat. privileg.*

8. Miranda verò eruditissimus Alumnus Ordinis Minorum *tom. 2. Manual. q. 33. ar. 3. & 9.* ait, quod prædicti Confessores, quater in anno possunt Religiosos sibi penitentes absolvere plenariè ab omnibus peccatis, & censuris modo prædicto, & moveat ex quadam concessione facta Monialibus S. Clare à Leone X. quæ habetur in supplemento Ordinis, *fol. 93. concl. 290.* & refertur à Casarubeo in *compend. privil. ver. absolutio extraordinaria quoad fratres, n. 7.* in cuius fine ita legitur: *Et insuper placuit sue Sanctitati, de benignitate Apostolicæ pietatis concedere facultatem eorum Confessoribus, de licentia Prælatorum eisdem audientibus, quod ea plenitudine eas absolvant, & illi statim innocentia restituant, quomodo sua Sanctitas faceret, si ipsæmet in sua confessione angustaret peccata.* Hæc ibi, quæ quidem concessio magna est, ipsaque fruuntur omnes Mendicantes, qui habent privilegium communicationis, ut idem Miranda ibi testatur, & sequitur *Portell. cu. loc. n. 25. in fine.*

9. Amplius ut prædicti Confessores, ex concessione ejusdem Leon. X. facta eisdem Monialibus S. Clare, possint suos Religiosos penitentes, præter quatuor dies prædictos, etiam absolvere modo, quod supra, in omnibus diebus Domini Sabbator. & B. Mariæ semper Virginis, ac Sancti Dominici, & S. Catharinæ de Senis, & Miranda *cu. loc.*

10. Item possunt prædicti Confessores, deputati erga Religiosos suos penitentes, agere eorum illud, quod possunt eorum Prælati, vi Decreti *Concil. Trid. sess. 14. cap. licet, 6. de reform.* excepta tamen hæresi: prout multis firmavi, *tom. 2. p. 3. tra. 10. de potest. Prælat. q. 7.* ubi ad hoc etiam habes declarationem, & extensionem per Pium V. nobis factam.

Quæst. 52. Quidnam possint Superiores Regulares erga suos subditos ad finem absolvendi, ut dispensandi in casibus Papalibus?

1. DE potestate Prælatorum Regularium erga suos subditos, latè dixi *tom. 2. p. 3. tra. 11.* per totum præcipue q. 8. & seq. & etiam ad finem absolvendi à peccatis & censuris, nec non dispensandi super defectibus & irregularitatibus, q. 17. 18. & 19. quibus addenda sunt nostræ Religionis privilegia; nam Innoc. IV. suo privil. 23. concedit Magistro Ordinis & Provincialibus nostris, ut infra.

2. Nos inique auctoritate presentium facultatem concedimus, ut singuli vestrum in propriis Provinciis sibi commissis fratribus ibidem constitutis, absolute & dispensatione indigentibus, sive priusquam Ordinem intraverint, sive post, in casibus excesserint memoratis (scilicet quibus annexa est censura excommunicationis & nota irregularitatis) de Consilio discretorum fratrum vestrorum, qui literati sunt & Deam timentes, impartiri valeant beneficium absolutionis, & dispensare cum eis, juxta formam Archiepiscopis & Episcopis à S. Sc.

.Sede Apostolicam traditam: nisi adeo fuerit gravis & enormis excessus, ut merito sint ad Sedem Apostolicam destinandi.

3. Idem de verbo ad verbum confirmavit Alexander IV. in suo privilegio. 25. nec non Greg. XI. in Bulla reata a Sixto IV. in Mari magno, ubi eandem auctoritatem concessit Magistro Ordinis & Provincialibus, extendit ad Priores Conventuales & eorum vices gerentes; & addit facultatem absolventi a casibus, quibus nolum annexa est censura excommunicationis, sed etiam suspensionis & interdicti.

4. Sixtus IV. in Mari magno prædictam declaratam Constitutionem Greg. XI. approbat & addit ea, quæ sequuntur.

5. *Quia sæpe revocatur in dubium, qui sint merito ad Sedem Apostolicam destinandi, ut absolventium ac dispensantium, nec non absolventium & dispensantium puritati conscientie consulamus, declaramus Hereticos, Schismaticos, & qui litteras Apostolicas falsificassent, aut ad Infideles prohibita dedisissent, dumtaxat esse merito ad Sedem Apostolicam destinandos, &c.*

Et quia idem Sixtus IV. in Bulla, quæ dicitur aurea, restrinxit prædictam facultatem, ita ut ea solum uti possint Magister Ordinis, & ejus Vicarius, ac illi quibus dixerit committendum, ideo aliam Constitutionem ipsemet Sixtus IV. promulgavit, quæ est ultima in nostro Bullario ibi.

6. *Dilectis filiis Vicariis fratrum observantie Hispaniæ, & Lombardiæ, Ordinis Prædicatorum, ac omnibus Prioribus & vicegerentibus eorundem fratrum salutem, &c. Volentes vestra quieti consulere supplicationibus inclinatis, vobis & cuilibet vestrum facultatem & potestatem concedimus absolventi & dispensandi cum fratribus, sicuti alias ex privilegio quod dicitur Mare magnum, poteratis, antequam Bulla antea emanasset, illa categorice contrarius non obstantibus, &c.*

7. Leo X. in privilegio s. directo Generalibus Ordinibus Mendicantium ita loquitur. *Nos cupientes fratres potius in suis Clausuris Deo pro peccatis sacrificium offerre, quam cum periculo animarum, & scandalo per longinqua itinera discurrere, vestris supplicationibus inclinatis, vobis concedimus, & vobis per litteras, aut per amonitionem a Generalibus absolutis, Vicariis vestris pro tempore, ac illis quibus vos specialiter duxeritis esse concedendum subditos vestros ab omnibus & singulis casibus & censuris, secundum declarationem Julius II. prædecessoris nostri, absolviere possitis, non obstantibus restrictionibus reservationibus, & ordinationibus Apostolicis super his in Concilio Lateranensi factis, quibus quoad præmissa derogamus, &c.* Ad quorum omnium expressiorem claritatem iterum quero.

Quest. 53. An Prælati Regulares valeant suos subditos absolviere ab hæresi, occulta tamen, & in foro conscientia?

i. Responso affirmativa constat ex decis. 10. 2. p. 3. tract. 11. de potest. dispens. & absolventi, q. 18. ubi ad intentum plura habes; quibus adde, quod Prælati Regulares erga suos possunt totum illud, quod possunt dicti Episcopi erga suos subditos, vigore Decreti cap. 6. Concil. Trid. sess. 24. de refor. quod totum ad majorem certitudinem declaravit, & ad nos Dominicanos, & consequenter ad omnes nobiscum communicantes in privilegiis, extendit Pius V. sua Constit. incip. *Rom. Pontif.* quam per extensum habes, citato loco praxis, tract. 10. q. 7. num. 11.

2. Nec obstat dicere, quod prædicta extensio fuerit revocata a Gregor. XIII. quando omnia privilegia a Pio V. nobis concessa, adversantia Tridentino, ad Terminos

Concilii Tridentini reduxit: etenim isthæ concessio non adversatur Sac. Concil. Trid. nec fuit nova concessio, sed ejusdem Concilii Tridentini interpretatio, ut constat ex illo verbo, *ne Regulares sint deterioris conditionis, &c.* item ex illo verbo, *Declaramus, &c.* qui enim declarat, nihil de novo dicit *Festus in summ. nostrarum Constit. 2. p. cap. 65. fol. miki 149. & Egomet duxit. loc. 3. p. prax.*

3. Quibus tandem pro Coronide prædictorum omnium, addendum est privilegium a Jul. II. Cardinali Cajetano, tunc tempore Generali Magistro concessum, quo dictis Superioribus sit facultas absolventi suos subditos ab omnibus casibus Papalibus, etiam Bullæ Cæne, occultis tamen & in foro conscientie tantum, ut constat ex illo, quod est tenoris sequentis:

4. *Exponi nobis fecisti, quod Sixtus IV. prædecessor noster declaravit, in quibus casibus sit recurrendum ad Sedem Apostolicam, pro absolutione & dispensatione a censuris, & irregularitate &c. Super fratribus tuis, nihilominus propter clausulas derogatorias positas in Bulla Cæne Domini, quæ singulis annis publicatur, dubias facultatem Ordini concessam esse ademptam, &c. Nos igitur volentes tollere occasionem vagandi, aut tendentes multa contineri in prædicta declaratione, quæ etiam in Bulla Cæne Domini habentur, decernimus, quod illi, quibus in prædicta declaratione Sixti IV. concessa est potestas absolventi & dispensandi, licet possint perpetuis futuris temporibus absolviere, & dispensare ab omnibus & singulis, ac si prædicta Bulla Cæne facta non fuisset, nec fieret, præterquam a conscriptione in Pontificem Romanum, & ab illis, propter quæ Sixtus IV. declarando voluit, ad dictam Sedem merito esse recurrendum, &c.*

5. Nec obstat dicere, quod prædictum privilegium, & similia hujus generis per clausulas derogatorias Bullæ Cæne, quæ quotannis apponuntur & leguntur, censentur revocata & abrogata; tum quia in generali revocatione privilegiorum absolventi a casibus Papæ reservatis, non comprehenduntur ea, quæ expressè absolutionem casum dictæ Bullæ Cæne concedunt: nisi de iis fiat expressa mentio, hoc modo videlicet, quod dicti Prælati Regulares, per nullum privilegium possint absolviere a casibus Bullæ Cæne; etiam si in iis auctoritas ad eorum absolutionem concedatur, quod hucusque factum non est, ut docent Rod. tom. 1. q. 20. ar. 9. *Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 2. num. 3. Peyr. tom. 1. privileg. in Constit. Sixti IV. §. 6. num. 10. Portell. in dub. ver. Abbas, nu. 12. P. Bannius in 2. p. Theolog. Moral. de censuris, disp. 3. tract. 2. q. 26. P. Sancti Rom. Melsenis in suis Moralibus, cap. 2. statuto 14. & alii citatis, Pelliz. 10. 3. Manual. tract. 8. cap. 2. sect. 2. q. 1. num. 33.* tum etiam, quia prædicta privilegia hanc absolutionem concedentia, sunt maxime favorabilia, & nulli præjudicium præferunt nisi concedenti; ergo sunt largè interpretanda per ea, quæ docet Guier. lib. 2. præf. quest. q. 975. num. 3. tum item, quia ratio, quæ movet Summos Pontifices ad hanc auctoritatem Prælati Religioforum concedendam, in Ordine ad suos subditos, fuit ad tollendum eorum variationes, & ad illorum quieti consulendum, ut colligitur ex eisdem privilegiis, nec non ex cap. *singula, de præbend. in 6. & cap. ut periculosa, ne Clerici vel Monachi in 6.* Sed hæ rationes movere debent, non minus Pontifices præfidentes, qui non sunt minus Patres, & pii Superiores Religioforum, quam illi præteriti, ergo cum clarè de eorum mente non constet, dicendum est, hucusque non revocasse præfata privilegia.

6. Neque his nocent P. Diana 3. p. tract. 2. resolut. 72. & 8. p. tract. 7. *Miscell. resolut. 50. & P. Franciscus Bordonius 1. p. resolut. 128. q. 1. num. 5. & in decisionibus Miscell. decis. 5.* quia ambo se fundant in Decreto Sac. Congregat. jussu Urban. VIII. Romæ edito, die 17. Novem-

bris

bris 1628. quod nullatenus loquitur de privileg. Prælat. Regularium, ad finem absolventi Regulares subditos; sed ad finem absolventi seculares haicos, ut constet ex lectura ejusdem, ac etiam ex decis. tom. 2. p. 3. tract. 11. de potestate absolventi, q. 17. ubi per extensum habes supradictum Decretum, & alia edita jussu Clem. VIII. &

Pauli V. Unde P. Baunus cit. loc. de censuris, q. 26. dicit quod opinio Dianæ auctoritati Prælatorum appropinquat præjudicat, & eorum subditos privat necessario ad saltem remedium, & P. Sanctior. cit. loc. ait, quod opinio Bordon. nullâ ratione fulcitur.

TRACTATUS SEXTUS.

DE PRÆDicatoribus.

Quæst. 1. Prædicatio quid sit?

1. **R**espondeo cum Syl. ver. Prædicatio n. i. quod est sermo publicus, habens certam formam ex consuetudine introductam, ut pote quod fiat in Ambone, divisus in duas partes cum benedictione in fine, live quod Concinator habeat gradum distinctum quoad locum, ut puta, quod stet in pulpito, communis loco designato ad publicas Conciones; quod invocet Spiritum Sanctum, saluter Beatissimam Virginem Mariam, & quod sumat Thema ex Evangelio cui entis, vel ex alio loco sacræ Scripturæ, & benedicat populum in fine.

2. Dicitur Sermo publicus, ad differentiam exhortationum, quæ sunt in scholis disciplinatorum, & Ecclesiis Monialium januis tamen clausis: nec non sermonum, qui sunt in Refectoriis Religiosorum, vel aliquando in Ecclesiis solum per quartam partem horæ, cum à Patre Societatis recitatur Rosarium B.M.V. vel sit simile spirituale exercitium.

3. Dicitur secundum formam ex consuetudine introductam, quia nullam habet à jure formam præscriptam, sed ex usu & hominum consuetudine, ad quod facit S. Thom. Quolib. 12. ar. 28. ibi, Prædicatio autem est exhortatio & doctrina, si sit publica, & respiciens totam Ecclesiam, & id, quod dicit Tabien. ver. prædicare, n. 1. Armilla eod. tit. & Lectura ver. concionari n. 2.

Quæst. 2. An prædicatio sit licita in Ecclesia Dei?

1. **A**ffirmativè S. Thom. 2. 2. q. 188. ar. 4. ad quintum, & liquet, tum ex parte populi; nam cum homo constet ex anima & corpore, indiget cibo spirituali pro anima, & materiali pro corpore, ut exprèsse dicitur in cap. inter cetera, is. de officio Jud. Ordin. ibi, sicut corpus materiali, sic anima spiritali cibo nutritur, eo quod non in solo pane vivit homo. sed in omni Verbo, quod procedit de ore Dei, tum etiam ex parte Ministrorum dicitur in d. cap. inter cetera, & Concil. Trid. sess. 5. cap. 2. de Reform. ibi, non minus necessaria est Prædicatio Evangelii, quam lectio, & sess. 24. cap. 4. de Reform. ibi, quod frequentius possit ad fidelium salutem exerceri.

2. Hanc necessitatem agnoscetes Christi Discipuli, satius & commodius duxerunt vacare Prædicationi verbi Dei, quam ministrare mensis, Actuum Apostol. 9. & merito, quia propositio Verbi Dei, est post Baptismum inter cetera ad salutem magis necessaria, ut dicitur in d. cap. de off. Jud. Ordin. ibi, Inter cetera, quæ ad salutem spectant populi Christiani, pabulum Verbi Dei permaximè sibi noscunt esse necessarium.

Quæst. 3. Quibusnam liceat prædicare?

1. **R**espondet S. Thom. in 4. sent. distin. 19. q. 2. de conceptione fraternas ar. 2. ad quartum, quod non licet alicui prædicare, nisi officium Prædicationis habeat, vel ex auctoritate alicujus Prælati habentis, juxta illud Roman. X. quomodo prædicabunt, nisi mittantur; & in Quolib. 12. ar. 28. dicit, (quod nullus quantumcumque scientia magna, vel quantumcumque Sanctitatis; nisi missus à Deo, vel à Prælo, prædicare potest, quia nullum alicui natum est agere, nisi supra debitam materiam; prædicatio autem est exhortatio, & doctrina si sit publica respiciens totam Ecclesiam, & cura publica Ecclesia commissa est Prælati, & ideo nulli debet aliquid exerceri, quod requirit auctoritatem publicam, nisi auctoritate Prælati, hæc ille.

2. Hinc plura inferuntur, Primò, quod minus prædicandi, primò, & principaliter spectat ad Papam; nam quia est summus & supremus Prælati omnium Prælatorum Ecclesiæ, cui ex speciali Dei providentia commissum est generale, & speciale gubernium omnium Christi fidelium: tum etiam, quia ipse est successor Petri & Christi Vicarius, seu Vicegerens Dei incarnati, qui in ultimis tribus annis quotidie docebat in templo, misitque discipulos suos in universum mundum prædicare Evangelium omni creaturæ, Lucæ 1. & Matth. cap. 10. ad quod facit, cap. in memoriam distin. 19.

3. Secundo inferitur Prædicationem spectare ad Episcopos locorum, qui successerunt in locum Apostolorum, qui negligentes subministrare populo Verbum Dei per se, vel per alium, divinæ subiacent ultioni, ut exprèsse dicitur in cap. inter cetera in fin. de off. Jud. ord. & liquet ibi, si quis autem hoc adimplere neglexerit, Divina subiaceat ultioni, hæc ibi, quæ verba important peccatum mortale etenim si Pater denegans alimenta filiis, dicitur graviter delinquere; l. vel necare, ff. de alimentis prestandis, eo fortius delinquit Prælati denegans pabulum spirituale, quod est potius & melius pro salute animarum, ut docent S. Thom. 2. 2. q. 188. ar. 4. & post habentes in d. cap. inter cetera, D. Kucinell. in suis Lyncibus lib. 5. cap. 1. n. 11. & finalit. cap. 2. sess. de reformation. ibi, hoc est præceptum Episcoporum munus, &c. & repetitur sess. 24. cap. 4. de reform. ibi, Prædicationis munus, quod Episcoporum præceptum est, &c.

4. Tertiò inferitur, dictam Prædicationem spectare ad eos omnes, qui ex privilegio Sedis Apostolicæ, vel ex commissione Episcoporum intrâ Dioceses suas commissum est tale munus exercere, juxta textum d. cap. inter cetera de off. Jud. ordin. ibi, Ut Episcopi viros idoneos ad Sanctæ Prædicationis officium, salubriter exequendum assumant, &c. & Clem. Dudum de sepult. ibi, in Ecclesiis, aut Parochialibus Fratres illi nullatenus audeant prædicare, nisi fratres prædicti &c. ad quæ faciunt allegata per D. Thom. 3. p. q. 71. ar. 4. in respons. ad tertium, ibi, secunda est instructio,

Etio, quia quis eruditur de fidei rudimentis, & qualiter se debet habere in susceptione Sacramentorum, & peruenit secundario quidem ad ministros, principaliter autem ad Sacerdotes. Quarta est instructio de profundis mysteriis fidei, & perfectione Christiana uita, & hac ex officio pertinet ad Episcopos, hæc ille.

Quest. 4. An officium prædicandi possit demandari quibuscunque personis?

Questio hæc unum supponit, & aliud querit, supponit enim in prædicatione duo contineri, facultatem prædicandi scilicet, & actum Prædicationis, facultas est annexa curæ animarum, cap. inter cetera, de officio Iud. Ordin. & Clem. Dudum de sepult. cap. Episcopus nullum, distin. 83. Trid. cap. 2. sess. 5. de Reform. & cap. 4. sess. 24. de Reform. aded, ut eo ipso, quo quis adipiscitur curam animarum, sortitur facultatem prædicandi, cap. quod De timore in fin. de statu Monach. & hoc ideo, quia facultas prædicandi emanat à jurisdictione; quam quis habet super animas fidelium, ut erudit docet S. Tho. in Quæst. 12. ar. 28. & multis firmitur Navar. conf. 7. de off. delegat. Actus uero prædicandi iure proprio, semper supponit jurisdictionem ex d. cap. inter cetera, cum alius allegatus; potest tamen demandari personæ nullam jurisdictionem habenti, ut infra immediate dico: dummodo sit persona idonea ad prædicandum. Unde S. Thom. in 4. sent. dist. 19. q. 2. ar. 2. ad quartum dicit, quod munus prædicandi potest alicui convenire ex officio Prælationis, hoc est, de per se, ex quo intrinsecè continetur in Prælatione: alio modo ex officio ministerii, hoc est, per accidens, sicut Magister in Theologia docet ex ministerio sibi commissio.

2. Quæstio ergo est, an seclusa facultate prædicandi, possit actus seu exercitium Prædicationis committi quibuscunque personis.

3. Emin. Cajet. 2. 2. q. 187. ar. 1. §. ad hoc dicunt, existimat, hunc actum, seu hoc munus prædicandi, non posse demandari, nisi solis Præbyteris, & Diaconis, quod intellige regulariter, de praxi scilicet & usu Ecclesiæ, ut infra. Verum noster Sotus in 4. sent. distin. 91. ar. 6. & Suar. tom. 4. de Relig. lib. 6. c. 1. n. 12. tenent contrarium; ex quo nullibi legitur, quod nullus nequeat prædicare, Prælati & Diaconi exceptis: imò in cap. præterea de arat. & quali. dicitur, quod subdiaconus potest assumi ad Parochiam Ecclesiæ; at eo ipso, quo quis assumitur ad Parochiam, sortitur facultatem prædicandi, cap. quod De timore, de statu Monach. ergo non solum Diaconus, sed etiam subdiaconus potest de jure assumi ad prædicandum, de per se, hoc est, præsupposito quod fuerit Parochus. Confirmatur, quia in ordinatione Diaconi non fit mentio aliqua de prædicatione, sed de lectione Evangelii in Ecclesiâ, cap. 1. §. ad Diacon. 25. distin. & constat ex Pontificali Roman. sub Rubrica Ordine Diaconatus, & licet ibi, Accipe potestatem legendi Evangelia in Ecclesiâ S. Dei, sed legere Evangelium & prædicare sunt diversa; quamvis est inter ordinis, cap. 1. distin. 25. & cap. 2. dist. 92. hoc autem est simpliciter ministerii, cap. final. in fin. de off. delegat. ad quod facit Constit. Gregor. XIII. qua concessit Jesuitis, ut ipsorum fratribus, etiam non in sacris, sit integrum prædicare, ergo Religiosi consecrati tantum in vim dicte Constit. Gregor. XIII. possunt prædicare, de qua Constit. latè Suar. cit. loc.

4. Verum potest dici, quod Cajetanus non dissentit ab his; qui licet loquantur de jure; Cajet. autem loquitur de praxi Ecclesiæ, nam Ecclesiâ nulli actum prædicationis committit nisi Sacerdotibus, vel Diaconis, seclusa tamen absoluta potestate Papæ. Quamobrem illi superius objecta intrinsecè non nocent; etenim ibidem

Cajet. expressè dicit, quod cum prædicare non sit actus ordinis, potest consequenter omnibus demandari; idoneis tamen. Non gravabor tamen dicere, quod ad defensionem doctrinæ D. Thomæ dicentis, quod Prælati prædicans in peccato mortali, peccat mortaliter: respondendo Cajet. ad partis instantiam, quia contendit non peccare mortaliter, ex quo prædicare non est actus Ordinis, subiungit, quod licet prædicare non sit actus Ordinis de per se, ex commissione tamen & praxi Ecclesiæ, est quid connexum actui Ordinis, & sic peccat mortaliter, quia violat communem ritum & praxim Ecclesiæ, & licet ibi, Sed quia tamen Ecclesiastica lege, supple exorta ex usu & praxi Ecclesiæ, quæ talem actum prædicandi in pompa solemniori loco publico, cum lineo superpelliceo, sonans Campanis, cum stola in collo, & benedictione in fine, non solet committere nisi Prælati vel Diaconi, & fave Syl. ver. Prædicatio, q. 1. ibi, nisi Diacono per Episcopum committatur.

Quest. 5. An Laicus possit prædicare ex dispensatione Apostolica?

Affirmat Sylv. ver. Prædicatio, q. 1. ibi, non licet prædicare Laico, supple de per se, cap. sicut de uno de Hæret. secus autem ex commissione & delegatione Papæ; & fave Suar. tom. 4. de Relig. lib. 9. cap. 1. num. 12. & est communis; quia prædicatio non est actus Ordinis, sed jurisdictionis, ut dictum est hic supra q. 4.

2. Ea autem, quæ sunt jurisdictionis Ecclesiasticæ, possunt à Summo Pontifice demandari, etiam laico, S. Thom. 2. 2. q. 187. ar. 1. in fin. corp. ad quod item facit, quia Sacri Canones, non tam improbant prædicationem in laico, quam præsumptionem prædicandi de per se, ut constat ex d. cap. sicut in uno de Hæreticis, & cap. cum ex iniquitate, & c. excommunicamus, §. quia verò, ibi, officium prædicationis usurpare præsumpsit eod. tit. quæ verba important actum factum propria autoritate, ab eo, qui autoritatem non habet, ut post allegatos docet D. Riccius, lucubr. Eccles. lib. 5. c. 9. n. 3.

3. Amplius ut nec qui diceret se missum à Deo, sit admittendus, nisi probet, sicut se probavit Moyses miraculo, cap. cum ex adiumento de Hæret. & cap. revera dist. 2. de consecr. & docet Syl. cit. loc. q. 1. in fin.

4. An autem laicus possit prædicare de sola licentia Episcopi? affirmat Gloss. in cap. bona verb. præter Romanum, distin. 96. contrarium autem tenet Suar. cit. loc. nu. 10. Verum D. Riccius loc. non auster posse, seu facultatem ab Episcopis; sed existimat huiusmodi licentiam in laicis habere quandam indecentiam; tum quia teste S. Thom. in 3. p. q. 71. ar. ult. & in 4. sent. distin. 19. q. 2. ar. 2. Prædicatio versatur circa rudimenta fidei, ejusque profunda mysteria, de quibus differere proprium est Episcoporum & Sacerdotum; tum etiam, quia Laici Ordinariæ non sunt in sapientia versati, ut possit eis publica doctrina committi, ergo

Quest. 6. An femina possit committi officium prædicationis?

Respondeo negativè, regulariter tamen loquendo. Moveor, tum quia Apostol. 1. Corinth. cap. 14. jubet mulieres in Ecclesiâ tacere. Et ad Timothe. 2. eas docere non permittit; tum etiam ex cap. mulier 17. distin. 23. ubi textus adest, Mulier quamvis docta & sancta, viros in conventu docere non presumat, & ex cap. Mulierem 17. 33. q. 5. ubi sunt hæc formalia verba: Mulierem constat subiectam dominio viri esse, & nullam auctoritatem habere; nec docere enim potest, nec testis esse, neque fidem dare, nec iudicare &c. Ad quod idem facit cap. novu. 10. de penit. & remiss. ubi dicitur, quod mulieres publice prædicare absonum

Es absurdum est, non quod hoc munus sit intrinsecè malum; sed quia minus publicè prædicandi est valdè indecens mulieri, & sexu femineo alienum & extraneum, ut ex multis colligitur *glossa* d. c. *notia* in *ur. prædicare*.

2. Sed adverte, quod aliud est prædicare publicè in Ecclesiâ; & aliud privatè ad domesticos suos, intra parietes tuiæ habitationis. Uludè Abbatissæ absque ullo scrupulo, potest ad suas Moniales sermones spirituales habere, ut docet *S. Thom.* 2. 2. q. 187. ar. 2. in *solut.* quia in his privatis sermonibus cessant rationes, ob quas interdictum est mulieribus publicè in Ecclesiâ prædicare.

3. Dixi regulariter loquendo, quia in casu vero & gravi ex dispensatione D. Papæ, licet eis publicè prædicare, ut docet *Glossa* in d. cap. mulier 29. dist. 23. & patet de nostra Seraphica S. Catharina Senensis, quæ iussu Summorum Pontificum, eorundem Enim. Purpuratis multoties prædicavit.

Quæst. 7. An Populus possit cogi ad audiendum verbum Dei?

1. **E**T dico quod sic: non tamen per censuras, sed aliquo efficaci sermone, ut declarat Sac. Congr. Episcoporum, die 15. Maii 1583. referens Episcopo Laniensi, & Vicario Apostolico Florentino, teste D. Riccio *lucubravit*, *Eccles. lib. 5. cap. 1. num. 13.* quæ etsi non referatur authenticè, non idè est contemnenda, cum consistat de quæ die, & tempore, & persona, ad cuius instantiam facta fuit; ad quod facit *Trid. cap. 4. sess. 4. de reform.* ubi respectu puerorū tantum potest fulminari censura, si recusat fidei rudimenta docescere; ad quod item facit illud *Lucæ 4. ibi, Exerçio in plateas, & vicis Civitatis, & pauperes & debiles & cæcos & claudos introduc in domum meam, &c.*

2. Hinc S. Sedes in terris Christianorum, in quibus extant Synagoga, Iudeos compellit prædicationibus interesse semel in hebdomada ex *Constit. Gregor. XIII. incip. Sancta Muer Ecclesie*, & art. 92. inter Bullas ejusdem in novo Bullario Cherubini.

3. Ad partes etiam Infidelium Prædicatorum mittit, etiam suis lumbis, ut omnes gentes trahat ad veritatem fidei, *cap. quævis sit laudabile de Judæis*, ut constat ex *Constit. Greg. XIII. 2.6. §. 8.* & docet de praxi *Pernissimus D. Clemens Galenus S. R. R. Theatini Neap. vi. 1. p. conciliat. Eccles. Armena cum Ecclesia Romana*, ubi de hujusmodi missionibus multa narrat digna notatu.

Quæst. 8. Prædicator quot conditiones debeat habere ad dignè prædicandum?

1. **R**espondeo, quod debet primò interiùs habere dilectionem ardentem, quæ salutem Animarum in omnibus suis actionibus & studiis principaliter intendat. Secundo debet exteriùs habere conversationem relincentem, vitæ scilicet & honestate mortum sui suo exemplo Populum ædificet. Tertio debet habere scientiam, & cognitionem scripturarum competentem, Atque ut magis utilis, quàm cum nota doceat, ut expressè dicitur in nostris *Constit. dist. 2. cap. 2. de prædicat. text. 1. sub lit. A. fol. 160. col. 4. ibi, Prædicator imprimis, ut dignè prædicet, &c.*

2. Sed dicet, quantum punctatè debet habere Prædicato ad hoc, ut dignè prædicet? Et dico, quod hoc potest colligi ex doctrina D. Thom. 4. sent. dist. 19. q. 2. ar. 2. quæ sit in cuncta 2. ad quartum, ubi hæc aurea verba posuit.

3. Docere Sacram Scripturam dupliciter contingit. Uno modo ex officio Prælationis, sicut, qui prædicat docet; non enim licet alii in prædicare; nisi officij Prælationis habeat: vel ex auctoritate alicuius Prælationis habentis, *Rom. 10. quo-*

*modo prædicabunt, nisi mittantur; alio modo ex officio prædicant: sicut Magistri Theol. docent, dicunt etiam quod ille, qui primo modo docet peccat mortaliter. Si vero modo mortali. Notatio non autem ille, qui secundo modo docet. Sed hoc est falsum, quia eorum, qui docent scripturam, non est idem finis & eorum, qui sacram scripturam ediderunt. Unde cum ad hoc ordinatur scriptura editio, ut ad veritatem perveniat, ut patet *Joan. 10.* quicumque impetierit doctrinam docendo peccat; impedit autem qui sacram scripturam in peccato docet: quia ore suo proficitur nasce. Dicitur. Etis autem negat. Et videndum, quod ille, qui est in peccato notorio peccat; si vero sic sic docet: sed ille, qui est in peccato occulto peccat: primo modo docet, non autem si secundo modo.*

4. Et licet S. Thom. videatur oppositum dicere, fraterne corrigente 2. 2. q. 33. ar. 5. & de indicat. ar. 2. aliter tamen dicendum est de Prædicatoribus. Unde Cajet. 2. 2. q. 187. ar. 1. & 3. p. q. 64. ar. 6. in responsione ad primum, dicit actum prædicationis esse de se non actum consecratorum, quos supra dixerat non posse in peccato mortali, sine novo peccato: quia actus ad quem Minister consecratur; nani ejus officium est ex officio illi Episcopus primario, secundario Sacerdos. Nec obstat, hunc actum esse annexum Sacramenti ex institutione Ecclesie; quia hoc ponit diffinitionem in origine à divina institutione, non autem in tempore; quia etiam institutio Ecclesie obligat ad hoc, quod dictum Cajetani amplectitur noster Festus in *Constit. de Prædicat. officio cap. 55. fol. 175. in fine*, ubi intellige præfatum doctrinam Cajetani, secundum illam, quæ supra est quæ 4.

6. Alii tamen loquendo de probitate Prædicatorum dicunt, quod sufficit, si contra ejus mores nihil operetur, ut probat *text. extrav. junct. §. verum de Relig. ibi, Nec ulla super his est, aut sunt hæc tenus mores sui, per se tra eos; nam cum in dubio quilibet præsumatur bonus, vel de præsumptio ipso, quo non probatur malus, dicitur in *l. merito, ff. pro socio*.*

7. Si vero roges, quanta debeat esse scientia ad prædicandum? Dico, quod de hac re non potest dari certa regula; cum loco, tempore, & personis diversis proportionata; sunt enim, qui ad illuminandum Populum, & Hæreticos confutandos mittuntur; & hi debent esse potentes in opere & sermone, *cap. inter cetera de ordin.* Alii tamen assumuntur ad viam peccatorum dirigendam; & hi debent habere efficaciam scientiæ, quæ immèdiatè infunditur. Alii tandem mittuntur ad erudiendum, & in his minor doctrina & perfectior est; ut in omnibus autem quoad doctrinam acquirere esse sit, ut fidei dogmata & moralis doctrina prædicantibus, abique periculo erroris tradere possint, *Suar. de Relig. lib. 9. cap. 1. n. 10.*

8. Debet item Concionator ultra prædicta, naturam aliorum habere efficaciam loquendi, & in hac efficacia tria attendere: Primò quidem ut intelligat, & instruat, quod sit dum aliquis loquitur, ut doceat. Secundò, ut moveat affectum, quod sit dum aliquis loquitur, ut delectet, non propter favorem suum, sed ut hunc alliciantur ad libenter audiendum verbum Dei. Tercio, ut animam fleat ad adimplendum ea, quæ docet, quod sit, dum aliquis loquitur, ut moveat: unde dicitur, quod sermo Dei debet esse animatus, & quod tamen actus prædicationis, docere, delectare & movere, docet expressè S. Thom. 2. 2. q. 177. ar. 1. in corpore. Unde Cajetanus loquendo de effectibus hujusmodi sermonis dicit, quod quoniamvis hæc tria prædicta effici possint esse ex arte humana, adhuc tamen Concionator debet illi habere à Spiritu Sancto, juxta verbum Apostoli, *1. Cor. 2. 13. per Spiritum datur sermo sapientiæ, ad docendum, ut discipuli in membrum Christi, in quo omnia actus*

Constructa crevit in templum Sanctum in Domino. Unde et
 Apollolus dicebat. *Sermo meus & prædication mea,*
non ex persuasibus humane sapientie verbis, sed in ostensio-
ne spiritus & virtutis. Hinc quidem fit, ut Prædicatori-
 bus deficientibus à proprio principio, & proprio fine,
 ex toto nisu querentibus habere gratiam, ut in multitu-
 dine magna audiantur, impedimentum ponatur divinæ
 argutæ, ad influxum gratiarum, quod est valde notan-
 dum ab his, qui de cælo loquuntur, & terrena meditan-
 tur.

Quæst. 9. An prædicans in peccato mortali, peccet mortaliter?

1. *A*ffirmat *S. Thom.* in 4. sent. dist. 19. q. 2. de cor-
 reptione fraterna, ar. 2. ad 4. si tamen incontritus
 prædicet; quod item replicat 2. 2. q. 187. ar. 1. in princ.
 corp. & movetur; tum quia prædicans in peccato mor-
 tali, si prædicet ex officio Prædicationis, si ex officio
 ministri, si in peccato notorio, si occulto; semper
 agit contra finem prædicationis, cuius est procurare, ut
 peccatores ad vitam æternam perveniant; tum etiam,
 quia quantum est ex parte sua, contemptibile facit ver-
 bum Dei & nullius estimationis; dum ore se profertur
 nosse Deum, factis autem negat; & sic mentitur in re
 gravi; tum etiam, quia sic agit contra illud Dei dictum
 peccatori in *Psalm. 49. Quare in enarras iustitias meas, &*
assumas testamentum meum per os tuum, existimasti in-
iquè, quod ero tui similis? Supple docens bona, & faciens
 mala, quæ quippe existimatio est peccatum mortale; ergo
 sic prædicans, peccat mortaliter.

2. Hanc opinionem tent *Card. Cajet.* in c. loc. 2. 2. in
 princ. ar. 3. p. q. 64. ar. 6. §. in responsione ad 1. & in
 summula ver. *Prædicatorum peccata*, §. 1. ubi dicit, quod
 sic prædicans, facit injuriam prædicationi Christi, quod
 tamen verum intelligit in eo, qui sic indignè prædicat, ut
 prædicatione tanquam declamatione abutatur, secus
 autem, qui prædicat indignus, non ut prædicet indignus,
 sed vellet prædicare mundus, licet per accidens, ex hu-
 mana passione & incuria indignus prædicet; & sic suam
 declaravit sententiam, quam prius tenuit in prædicatione lo-
 cis; & sequuntur *Navarr.* in *Mannah*, cap. 25. de pecca-
 tis Prædicatorum, nu. 141. ver. secundo peccat, & *Armilla.*
 ver. prædicare, v. 3.

3. Neque his obstat *Sotus* in 4. sent. dist. 1. q. 5. ar. 6.
Medina C. de panu. tract. 1. q. 5. & alii plures dicentes,
 quod non peccat, ex quo prædicare non est actus Ordini-
 sacri, qui solus est prohibitus fieri in peccato mortali,
 ut docet *S. Thom.* in 3. p. cit. loc. quia ut dicit *Cajet.* in præ-
 dicto loco 2. 2. & 3. p. saltem de lege Ecclesiastica, seu de us-
 u & praxi Ecclesie, est munus annexum Ordini sacro, &
 præcipue consecrationi Episcopi & Sacerdotis: unde
 prædicare præcipue convenit Episcopis. Secundò Sacer-
 dotibus. Et tertio Diaconis; quod dictum intellige de
 prædicatione in pompa Ecclesie, ut dictum est supra,
 q. 4. Hinc ad minus prædicans in mortali, peccabit
 venialiter, si incontritus prædicet; est enim huiusmodi
 actio valde gravis, in qua operatur homo, ut organum
 Spiritus Sancti, & exinde oriatur scandalum, ita ut Au-
 ditores, saltem mentaliter ei dicant, hic labis Deum ho-
 notat, factis autem negat, vel si dicant, hic benè dicit,
 sed non facit; vix illi, per quem scandalum venit,
 hoc est, ex his circumstantiis, utique pec-
 cabit mortaliter.

Quæst. 10. An Parochi teneantur in Ecclesiis prædicare, quando & quomodo?

1. *A*ffirmativè deciditur in cap. 2. sess. 5. Concil. Trid.
 de reform. ibi. *Archipresbyteri quoque, Plebani, &*
quicumque Parochiales, vel alii curam animarum habentes,
Ecclesias quocumque modo obtinent, per se, vel alios ido-
neos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, &
festis solemnibus, plebes sibi commissas pro sua & earum ca-
pacitate pasciant salutaribus verbis: docendo ea, quæ sive
omnibus necessarium est ad salutem, annuntiandoque eis
cum brevitate & facilitate sermonis vitia, quæ eos declina-
nare, & virtutes quas scilicet oportet: ut panam æternam
evadere & celestem gloriam consequi valeant. Hæc ibi. Et
 merito; quia prædicare est pars curæ & de necessitate ad
 salutem, ut dictum est hic supra, q. 2.

2. An autem Parochus volens prædicta facere, pos-
 sit ab Episcopo impediri? Et dico quod non, regulariter
 tamen loquendo; quia nemo potest impediri ad exer-
 cendum officium suum, ad quod de jure tenetur: at vi-
 gore jam dicti Decreti Sac. Concil. Trident. Parochi te-
 nentur, ut supra prædicare; ergo impediri non possunt,
 ut docent *Armend.* in *Addit. ad legem Navarræ*, lib. 4.
 tit. 30. & *D. Barbosa de potest. Episc.* alleg. 76. nu. 9. quod
 dictum habet locum, etiam si Parochi concio fiat eâ ho-
 rā, quā Episcopus prædicat, vel prædicare faciat solem-
 niter coram se, ut in facti contingit respondit Sacra
 Congregatio Episcoporum, die 20. Februarii 1601. re-
 spondens Episcopo Comensi, teste *D. Riccioli.* in *lucubrat.*
Eccles. lib. 5. cap. 6. n. 2.

3. Dixi regulariter loquendo, quia si Parochus esset in-
 discretus, aut si ex ejus prædicatione possent scandala o-
 riri, in tali casu posset impediri ut probat *tex. Clem. 2. du-*
ndum de sepul. ubi Episcopus potest mandare, ut in Eccle-
 siis Parochialibus prædicetur per Regulares, etiam invi-
 ti Parochus, & faver eruditissimus *D. Riccioli.* cit. loc. n. 5.

Quæst. 11. An habens curam Animarum, teneatur petere licentiam ab Episcopo prædicandi in sua propria Parochia?

1. *N*egativè dic: quia eo ipso, quo quis est provi-
 sus de Parochia; tenetur ad prædicationem ex offi-
 cio, ut firmat *cap. inter cetera, de off. jud. ordin.* & *Trid.*
sess. 5. cap. 2. & sess. 24. cap. 4. & consequenter censetur
 approbatus ad omnia, quæ pertinent ad exercitium cu-
 ræ Animarum, *argum. l. 2. de iurisd. omn. jud.* & docet *D.*
Riccioli. cit. loc. cap. 12. nu. 5. non tamen nego, quo minus
 Parochus, volens prædicare in Adventu aut Quadrage-
 sima, in sua Ecclesia, teneatur ex urbanitate & decencia,
 benedictionem petere ab Ordinario loci, ut illius per-
 plexitas evitetur, & sciat omnes prædicantes in sua Dia-
 cesi.

2. Sed adverte, quod Parocho per seipsum concio-
 nanti in sua Parochia, non licet petere elemosynam so-
 litam dari Prædicatoribus ab Universitate electis sub
 pretextu cuiuscumque paupertatis, ut decisum refert *D.*
Barbosa in *Collect.* ad dist. cap. 2. sess. 5. *Trid. de Reform.*
 n. 15.

Quæst. 12. An Parochus solus possit Regularibus dare licentiam prædicandi in sua Parochia, semel, bis vel ter, in scio loci Episcopo?

1. *Q*uod Parochi, & alii habentes curam animarum,
 possint concedere licentiā prædicandi in sua Pa-
 rochia, approbati tamen ab Ordinario, non cadit sub
 dubio, ut ex Sacra Congregatione decisum refert *D. Riccioli.*
 G 1. p.

1. p. decif. 755. in 1. edit. & D. Ricciulli. *lucubrati Ecclef. lib. 5. cap. 12. nu. 8.* fed dubium eft in non approbatis ab Ordinario? ad quod dubium respondent affirmativè *Innot. III. in cap. cum ab Ecclefiarum de offic. ordin. Hofienf. ibidem, Henriquez. lib. 7. de Indulgen. cap. 16. ad finem, Mandanda 1. p. Manual. q. 50. ar. 4. & faver Doctiffimus D. Ricciulli. loc. cit.* dummodò tamen Prædicator, cui fit huiusmodi facultas, fit per transitum in illa Parochia, insignis, doctus & notus tali Parocho, & moventur; tum quia in tali cafu præfuppōnitur licentia tacita & interpretativa Epifcopi, quam exigit *Trid. feff. 5. c. 1. & feff. 24. c. 4. de refer. & docet Lez. 1. p. sum. cap. 20. nu. 4.* tum etiam, quia Parochus in cafu pofito non contradicit *Trident. cu. loc.* propter parvitatem matæ; quia ibi datur Epifcopi facultas univerfalis & perpetua, quod eft quid diverfium à cafu pofito. *Cefped de excep. Regul. cap. 10. dub. 197. nu. 1.* fed non placet ob Conftit. Gregorii XV. incip. *Infermiabili*, quæ huc imitationi refiftit; tum item ex privilegio Gregorii XIII. qui conceffit Societati Jefu, quod huiusmodi facræ & utiliffimæ Religionis Prædicator, à fuis Superioribus approbati, quandounque five mari, five terra iter faciant, poffint, non repugnantibus Parochis, verbum Dei prædicare: dummodò id faciant in oppidis, aut locis, in quibus Ordinarii non exiftunt: cuius privilegii propria verba refert *Rodriguez. tom. 3. q. 32. ar. 6. in fin.* ubi dicit, extendi ad omnes communicantes cum dicta Religione in privil. & hanc rationem ex privilegio amplectitur *D. Barbosa. in allegat. 76. nu. 25.* quibus ego addo, quod dato tali privilegio & admiſſo, quod non fit revocatum per dictam Conftitutionem Gregorii XV incip. *Infermiabili Deſprovidentiâ*, ſuperflua eft licentia Parochi: dummodò non contradicat, ut dicitur in dicto privilegio. Item additur, quod ſtante dicto privilegio, poterunt prædicare non ſolum bis vel ter, verum & ſemper. Verumtamen ego cenſeo, ob dictam Conftitutionem Gregorii XV. hodie vacare, & nihil fucic habere: ideoque in cafu pofito procedendum eft cum magna cautela; quia hinc Tridentinum, alline dicta Conftitutio Gregorii XV. arget & clamat.

Quæſt. 13. An Prælati Regulares habeant facultatem deſtinandi Prædicatores ad concionandum extra ſua Monaſteria?

1. **E**T dico quod ſic: concurrentibus tamen licentia Epifcopi loci, in quo eſt prædicandum & idoneitate deſtinandorum; duocoræ, tum quia Martinus IV. hæc nobis inſcripſit conceſſit.

Tibi fili Magiſter per te, vobis verò Provincialibus cum diſſinitioribus Capitulis Provincialibus, plenam dāmus & concedimus auctoritate præſentium, facultatem, commutendam Fratribus veſtri Ordinis, in ſacra pagina eruditus & approbatus à vobis, prædicationis officium diſtrictius inhibentes, ne quis eos in exercitio, ſive executione officiorum ſuorum, quomodolibet audeat impedire, &c.

2. Benedictus XI. idem concedit in ſuo privilegio 1. ſub tali tenore. *Quare decernimus, ut Magiſter Generalis & Priores Provinciales, ac eorum Vicarii, de diſcretorum Concilio, ad tam ſalubre officium prædicandi, Fratres Divinæ ſcientiæ doctos, diſcretionē vigentes, vitā probatos, & expertos moribus, eligant & aſſumant, &c.*

3. Gregorius XIII. in ſua Bulla 29. apud Roder. Societati Jefu hanc amplam gratiam conceſſit, quæ ob communicationem privil. extenditur ad omnes Regulares communicantes cum illis in privil. ut dictum eſt.

Nos ſcimus, &c. præſentium tenore declaramus, ut unicuique veſtrum, etiam ad ſacros Ordines non promotis, primaque conſecratum inſignitis, à propoſito tamen approbatus, prædicationis munus ad Populum exercere poſſe li-

ceat, diſtrictius inhibentes univerſis locorum Ordinariis, aliis quacunque dignitate fulgentibus, ne vobis huiusmodi impedire aut moleſtare audeant. Hæc ibi, quæ cum ſupernactatis extendit noſter Feſtus in ſum. Conſtit. c. 56. de Prædicatorum inſtitutione. fol. 176.

4. Dixi concurrente licentia Epifcopi loci, quia hodi prædicta privilegia reperiuntur limitata per Decretum Concil. Trident. feff. 5. cap. 2. de Reform. & feff. 24. cap. 4. de Reform. quæ ita loquuntur.

5. Regulares verò cuiuſcuſque Ordinis: niſi à ſuis Superioribus, de via, moribus & ſcientia examinati & approbati fuerint, ac de eorum licentia perſonaliter ſecorāta Epifcopo præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Eccleſiis verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt ſolus licentiam ſuorum Superiorum, etiam Epifcopi licentiam habere teneantur, ſine qua in ipſis Eccleſiis non ſuorum Ordinum nullo modo prædicare poſſint: quæ ſam antem licentiam gratis Epifcopi concedant. Hæc ibi, & ſubſequentia in c. 4. feff. 24. de Reform.

6. Nullus autem ſacularis, ſive Regularis, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, contradicente Epifcopo, prædicare præſumat, hæc ibi, quæ cum majori ſollicitudine reconfirmantur & ſtabilitur in dicta Conſtitutione Gregorii XV. incip. *Infermiabili Dei*.

7. Dixi, & idoneitate; quia ſuperiores in ordinem ſtro non poſſunt permittere juvenes non Sacerdotes ad prædicandum; etiam in villulis inſtrā ætatem viginti quinque annorum, & Romæ 1569. & Barcinonæ 1574. dicitur, nullus mutatur ad prædicandum, niſi ſit Sacerdos & per Biennium Theologiam audiverit, etiam in oppidis, ad quod facit *S. Thom. 3. p. qu. 76. ar. 1. ad primum*, ubi dicit, quod ad Diaconum pertinet recitare Evangelium in Eccleſia per modum Cathedizantis, ſed docere & exponere Evangelium, pertinet propriè ex auctoritate ad Epifcopum, ex commiſſione verò ad Sacerdotem.

8. Hinc Romæ 1589. auctoritate Apoſtolica ordinatum fuit ſub præcepto formali, & pœna excommunicationis, ut nullus titulo aut officio prædicationis donec, ſeu Prædicator inſtituatur: niſi ſaltem per integrum triennium Theologiam audiverit, & per quinque deputatos examinatores, qui & ipſum concionantem audierint, ut nedum in literis & moribus, verum etiam in aptitudine prædicandi iudicium facere poſſint, cui ordinationi additum fuit Romæ 1601. & Valliſolei, ut Prædicatores approbentur per vota ſecrèta, & alia huius generis refert prædictus noſter Feſtus in cap. 56. de Prædicatorum inſtitutione, quæ ſunt notata ſignifima.

Quæſt. 14. An Regulares poſſint prædicare ſine licentia ſuorum Prælatorum?

1. **D**ivus Thomas in Quolib. 12. ar. 28. reſpondet negativè, & movetur ex illo Apoſtoli ad Rom. 10. quomodo prædicabunt, niſi mittantur? quod dictum dicitur habere locum in omni Regulari, etiam ſi ſit magnæ ſcientiæ vel quantumcunque Sanctitatis, ad quod item facit ſtitutum Concilii Lateranenſis, ſub Innocentio III. quod habetur in cap. excommunicationis, §. quia verò nominatim de Hæret. ibi, omnes qui prohibiti, vel non miſſi, præter auctoritatem, Apoſtolice Sede vel Catholico Epifcopo loci ſceptam, publice vel private prædicationis officium uſurpare præſumpſerint, excommunicationis vinculo innodentur; & niſi quantocius reſpicerint, alia competenti pœna plectantur, ſupple. cum Gloſſa ibidem, promi Superiori uſum fuerit.

2. Hoc idem ſtatuit Concilium Lateranenſe, ſub Leone X. feff. 11. & noviffimè Concil. Trid. feff. 5. cap. 2. de Reform. ibi, Regulares verò cuiuſcuſque Ordinis: niſi à ſuis Super-

Superioribus, de vita, moribus & scientia examinati ac approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum prædicare non possint, &c. quod dictum reconfirmatur, sess. 14. c. 4. de Reformationibus, ibi, nullus autem, &c.

3. Nec obstat dicere, quod prædicare est bonum aliis facere, sed non est, quod debemus bonum operari ad omnes, teste Apostolo ad Galat. 6. ergo quia etiam unicuique liceat facere bonum sibi proportionatum, prædicare tamen non est omnibus proportionatum: unde necessarium requiritur approbatio superiorum, ne quis sub specie pietatis mortem inferat, ut docet S. Thom. cu. loc. & habetur in textu d. 5. quia verò nonnulli de Hæret.

4. Advertant tamen Prælati Regulares quod peccant mortaliter, si subditos ignorantes, & non idoneos ad concionandum licentient, tum propter abusum potestatis, tum etiam, quia violant Constitutionem Leonis X. incip. *superna Maiestatis*, & liquet ibi, nullus ad hoc munus admittatur, nisi prius per superiorem suum respectivè diligenter examinatus (in qua re conscientiam ipsius Superioris oneramus,) ac morum honestate, doctrinâ, vitâ probate, prudentia, &c.

Quæst. 15. An Prædicatores sive sint Regulares, sive seculares, peccent mortaliter & possint puniri, si prædicent sine licentia suorum Superiorum?

1. **A**ffirmativa sententia apud me est indubitata: tum quia Prædicantes sine licentia sui Superioris, agunt contra illud Apostoli, ad Rom. 10. *quomodo prædicabunt, nisi mittantur?* tum quia in tali casu possunt excommunicari &c. excommunicamus, de Hæret. excommunicatio autem secundum communem sententiam, supponit peccatum mortale, ergo, tum item, quia agunt contra Decretum cap. 2. Trid. sess. 5. de Reformationibus, ubi verba habes supra per extensum q. 13. ergo aliter prædicantes, non solum peccant mortaliter, verum etiam possunt puniri pœna falsi, & ut violatores constitutionum Apostolicarum, & usurpatores alieni juris: tum tandem, quia ita statuit Leo X. in sua Bulla, edita in Concilio Lateranensi, incip. *Sacro approbate Concilio*, quam per extensum refert *Quæst. ver. Prædicatores*, ubi sic Prædicantes, ipso facto excommunicantur Papali excommunicatione D. Papæ reservata. ibi, *si quis autem contra præmissorum aliquod committere quidquam ausus fuerint, ultra pœnas contra tales à iure statutas, excommunicationis etiam sententiam, quia non nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constituitur, absolvi possint, eos incurrere volumus, & ut eorum exemplo, alii attentare similia minime audeant, eis prædicationis etiam officium interdictum esse perpetuo decernimus*, hæc ibi.

2. Ex quibus Peyr. tom. 1. de subd. g. 1. cap. 22. vers. circa primum, colligit, prædicantes sine licentia suorum Prælatorum, ultra peccatum mortale, esse ipso iure excommunicatos Papali excommunicatione, quod replicat tom. 3. Privileg. cap. 2. n. 16.

3. Verum non placet, quia in dicto capitulo excommunicamus, de Hæret. excommunicatio non intelligitur ipso iure, sed est comminatoria, & dicta Bulla Leonis X. non comprehendit prædicantes sine licentia suorum superiorum, sed prædicantes tempus determinatum, & certum futurorum malorum, & alia dissoluta Scripturæ Sacræ, & similia ibi contenta, inter quæ non reperitur id quod queritur, ut constat ex lectis ejusdem Constitutionis & additur, quod quoad peccati, possunt excusari à mortali propter parvitatem materiæ, ut si semel prædicent, vel innuunt aliam sententiam habent. Diana 8. p. trid. 7. Miscell. Resol. 11. in fin. de qua referendi sunt Donati Praxis Regularis Tomus III.

Cardin. Cajet. in sum. ver. Prædicatorum peccata in princip. Armill. ver. prædicare, Navar. in sum. Iustin. cap. 25. n. 141. & Lezana ver. concionari, n. 10. ubi ex multis ostendit, quod Regularis prædicans sine licentia sui superioris, non efficitur irregularis, quia non exercet actum Ordinis, & sic corrigit quod prius dixerat. 1. p. sum. cap. 20. n. 1. ubi fuit secutus opinionem Peyrini.

Quæst. 16. An Regulares non approbati à suis Prælati, possint approbati ab Episcopis loci, ad prædicandum in sua Diocesi?

1. **N**egative R. dor. tom. 3. q. 32. ar. 5. in fin. & est decisio Conc. Lateranensis celebrati sub Leone X. sess. 11. de modo prædicandi, & Conc. Trid. sess. 5. cap. 2. de Reformationibus, si quis verò, in fin. quia ob id, si Ordinarius loci, licet Regulari ad prædicandum in sua Diocesi, non prius approbatus à suo Regulari Prælate, censetur, quod ablit, usurpator alterius Juris, & violator Decretorum Conciliorum universalium, & consequenter valde reprehensibilis.

Quæst. 17. An Regulares prædicantes in suis vel alienis Ecclesiis, sine licentia vel benedictione Episcopis, possint ab eodem puniri?

1. **A**ffirmativè deciditur in Constit. Gregor. XV. incip. *Infernatibus Dei providentia de exemptis Privilegiis*, quæ est 18. inter Bullas ejusdem in Bull. Cherub. to. 4. ubi in §. 6. hæc præcisè verba leguntur.

Ac demum habeat Episcopus, tanquam dicta Sedis Delegatus, auctoritatem coercendi ac puniendi quosunque exemptos, tam seculares, quam Regulares, qui in alienis Ecclesiis, aut quæ suorum Ordinum non sunt absque Episcopi licentia, & in Ecclesiis suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint, ita ut Episcopi in scriptis casibus, in prænominationis personas, in præmissis omnibus & singulis, aut circa ea, quomodo delinquentes, quoties & quando opus fuerit, etiam extra visitationem, per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, uti ejusdem Sedis Delegatus procedere auctoritate jurisdictionem exercere libere & licite valeant, hæc ibi.

2. Nec obstat, nec potest obstat Diana 7. p. tr. 12. Miscell. Resol. 25. dicens, dictam Constit. Gregorii XV. fuisse revocantem ab Urbano VIII. per aliam suam Constitutionem editam die 13. Maii 1625. ad instantiam omnium Regularium Hispaniæ, sub tali tenore:

3. Urbanus Papa VIII. ad futuram rei memoriam, alias à nobis emanarunt litteræ tenoris sequentis, videlicet à tergo, dilecto filio nostro Balisari S. R. E. Presbytero Cardinali de Sandano I. nuncupato, Ecclesiæ ex concessionis & dispensatione Apostolica præfati. Intus verò. Urbanus Papa VIII. dilecte fili noster salutem & Apostolicam benedictionem Cum sicut nuper nobis exponi fecisti in tuis Cirvate & Diocesi Giennensi, multis diversorum Ordinum Religiosis sub pretextu quod ad sacras Confessiones audiendo, & Verbum Dei prædicandum semel approbati fuerint, absque tua licentia Confessiones prædictas audiant & verbum prædicent, non sine gravi Christi fidelium scandalo, & eorum salutis animarum detrimento, & licet per censuras & pœnas Ecclesiasticas contra eosdè processeris, istamen vigore ejusdem privilegii à sed. record. Clem. Pap. VIII. ad favorem mendicantium emanati, se ab alio, quam à Romano Pontifice pro tempore existente, excommunicari minime posse prætendant. Nos inconveneribus huiusmodi iuxta creditum nobis desuper Apostolica servitutis officium, quantum cum Domino possumus obviare, itaque specialibus favoribus, & gratiis prælegi volentes, supplicationibus tuo nomine Nobis super hoc humi-

humiliter porrectus inclinatus, de venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium negotiis Regularium præpositorum consilio, tibi, Religiosus prædictis, ne absque expressa tua licentia Sacris Confessionibus de cætero audire, minusque Verbum Dei prædicare audeant & presumant, per censuras & penas Ecclesiasticas auctoritate nostra inhiberi, eosdemque ad exhibendum tibi licentias quas illi desuper à te, siue prædecessoribus in hac Ecclesia Giennensis Præfatis vel administratoribus obtinuerint, ad hoc, ut eos vel confirmes, vel revoces, prout ad Divini cultus augmentum, & animarum Civitatis, Diocesis prædictarum salutem, & confirmationem in Domino expedire iudicaveris, cogendi & compellendi facultatem, dictâ auctoritate, tenore præsentium concedimus & impartimur, non obstantibus quibuscunque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, nec non prædicti Clementis Prædecessoris, & quibusvis aliis privilegiis in vum Cruciatæ Sanctæ eius quomodolibet competentibus, & literis Apostolicis sub quibuscunque temporibus, & formis, ac cum quibuscunque derogationum derogationibus, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis: quibus omnibus & singulis, si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totius tenoribus, specialiter & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio quavis alia expressior habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servata foret, illorumque tenor pro plenè & sufficienter expressis, sufficienter haberi, illis aliis in suo robore permansuris, ac iure, eorumque dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque, &c. Datum Romæ, apud S. Mariam Maiorem sub Annio Piscatoris, die 13. Octobris 1627. Pontificatus nostri Anno quinto. Nunc autem lubus & controversus, quæ inter Ordinarium Giennensem una, ac Religiosos prædictos ex altera partibus desuper præfatis prædictis, ut acceptimus ad præsentem vigent, de cætero oriri possint, quantum cum Domino possumus obviam ire ac desuper opportuno declarationis nostre Ministerio providere volentes, de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis & consultationibus Episcoporum, ac Regularium Præpositorum consilio, partibus auditis, reque maturè discussa, auctoritate Apostolica, tenore præsentium decernimus & declaramus, præfertas huiusmodi via esse intelligendas & declarandas, ut Regulares quidem in Civitate & Diocesi, à prædecessoribus Episcopis examinatis, & approbati ad Confessiones personarum secularium audiendas, à præfente Episcopo successore pro maiori conscientia sua, quælibet possint iterum examinari, & si minus idonei reperi fuerint reprobari, ad præscriptum Constitutionis Sanctæ mem. Pape V. prædecessoris nostri, ac Decreti, sed illi, quos idemmet Episcopus approbavit, siquidem huiusmodi approbationem obtinuerint, ad certum tempus, eo elapso, non possint confessiones audire absque nova Episcopi licentia & approbatione, præno etiam si eadem libuerint novo examine, illi autem quos ipsemet Episcopus ad confessiones huiusmodi audiendas semel admisit simpliciter, ac sine ulla temporis præfinitione, nullatenus possint ab eodemmet reprobari, sine nova causa, eaque Confessiones ipsas concernente, ceterum an eadem causa subsistat, nec ne, Episcopum non teneant ipsi Regularibus educere, sed Sedes Apostolica dumtaxat, ubi iam sibi aperire postulaverint: ad hoc quod in eisdem præfatis literis dicitur, Regulares non posse Verbum Dei prædicare sine Episcopi licentia, id locum vendicare sibi ut tantum in Ecclesiis, quæ sui Ordinis non sunt, cum in aliis Ecclesiis sui Ordinis iusticiæ Episcopi benedictionem petant, licet non obtineant: ita tamen ut si Episcopus non modo benedictionem simpliciter non concessit, verum etiam Regularibus prohibuerit, quominus prædicent in hac, illo contradicente, in sui quidem Ordinis Ecclesiis, licet illis prædicare, quemadmodum Sac. Conc. Trid. Decretis salubriter est

cautum, quod si Regulares, siue in Confessionibus audiendis siue in prædicando adversus ea, quæ superius declaravimus, quomodolibet deliquerint in vum præfatarum earumque literarum ab Episcopo Giennensi coerceri & premiari possint, etiam censuris Ecclesiasticis, sique & non aliter in præfatis omnibus & singulis, per quoscunque Iudices, ordinariorum Delegatos, & consensum Palatii Apostolici Auditoris iudicari & definituri debere, ac irritum & inane, quicquid contra superius à quovis quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus illis, quæ in præfatis literis huiusmodi volumus non observare, ceterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub Anno Piscatoris die 30. Junii 1629. Pontif. nostri Anno 6. M. A. Maraldus.

4. Et refert per extensum, ut jacet Joan. Ant. Nov. 2 in 2. p. sua summa Bullarum sub tit. de exempti. Privileg. n. 1. fol. mibi 283. D. August. de Bellis Theat. in sua allegat. Hispanica, nu. 24. D. Barbos. de Jur. Eccl. cap. 45 n. 189. & Collect. ad d. cap. 4. sess. 27. de Resor. n. 24.

5. Dixi, non obstat; tum quia dictum Breve Ubi VII. refertur mendosè ac diminutè, cum in ejus exemplis ante verba illa (licet illis prædicare) extet particula, N. ita ut litera legi debeat, Non licet illis prædicare, tunc de visu, Reverendissimo Hyppolito Bazzano, Generali Magistro Ordinis Servorum, & de auditu, test. M. A. tom. 2. Manual. tr. 8. c. 4. sess. 1. q. 3. n. 4. & meo videntur esse de hoc dubitandum, cum Urbanus VIII. ibidem rat ad Decretum Conc. Trid. quo cavetur, ut Episcopi prædicante, nemini Regularum liceat etiam in Ecclesiis suorum Ordinum prædicare; tum etiam, quia, ob quod dictum Breve non sit mancum & mendosum, nec tamen non potest negari, quin sit locale, latum & ceteris pro sola Civitate & Diocesi Giennensi, prout constat D. Aug. de Bellis ibi supra, & Novar. cit. loc. & in fin.

6. Nec nocet Cessades in tract. de Exempti. Regulari. 10. dub. 196 n. 5. in fin. dicens, quod eadem ratio obstat Regularibus illius Diocesis Giennensis, & alii omnes debent in hoc liberari à Jurisdictione Episcopi: unde citè subinfert, dictum Breve Ubi VIII. extendi ad omnes; verum fallitur, quia est sententia lata inter præfatos, ut huc ex textu, sententiæ verò non extenditur de loco ad locum, nec de persona ad personam; ex quo tenet super factum, quod non est idem apud omnes; tum denique, quia in præfente, nuper lite orta inter quantum Episcopum, & quosdam Regulares prædicantes in hac Ecclesia, contradicente dicto Episcopo; sub præfatis, quod petierint benedictionem, licet non obtinuerint, & quod prædicta Constitutio Gregorii XV. fuerit abrogata per præfatum Breve Urbani VIII. nihilominus tunc Sac. Congregat. relatâ, fuit ab eadem responsum, quod malè egerint prædicando contra dispositionem prædictæ Bullæ Greg. XV. Verum ob devotionem Bazarum illius terræ, & ad evitandum evitanda, poterant propter prædicationem inceptam, ex benignitate Sac. Congregat. cum abstinentia de futuro.

Quæst. 18. An Vicarius Generalis Sede vacante, possit punire Regulares prædicantes in Ecclesiis sine licentia vel Benedictione Episcopi?

1. Negativè P. de Bellis in sua allegat. Hispanica, §. 1. & Diana 7. par. 1. tral. 12. Miscell. resol. 26. duciturque ex eo, quod Gregor. XV. in prædicta sua Constit. incipien. Infructuabilis, de exemptorum Privileg. §. 6. vult, ut Episcopus, tanquam Delegatus Apostolicus, habeat auctoritatem coercendi ac puniendi quoscunque exemptos, tam seculares, quam Regulares prædicantes sine licentia, & benedictione Episcopi, sed Vicarius Capitalarius, Sede

Sede vacante, succedit Episcopo in jurisdictione ordinaria, non autem delegata. Ideo ubi Concil. Tnd. committit aliquid Episcopis, uti Delegatis Sedis Apostolicæ, non potest Capitulum se intromittere *D. Barboſ. in allegat. 91. & Gavani. in Manuali Episcop. ver. Capit. Sede vacante. n. 92.* quod fit, ut præfatus Vicarius in casu posito, Episcopum successiorem teneatur expectare, aut apud Prælatos Regulares in stare de puniendo jam dictos transgressores, super violatione Decretorum Sacri Conc. Tnd.

Quæst. 19. An Regulares possint predicare in publicis plateis sine licentia Episcopi?

1. **S**unt, qui affirmant cum *Lez. 1. p. sum. c. 20. nu. 5. & Pellizz. tom. 2. Manuali tract. 8. cap. 4. sect. 1. q. 21. nu. 32.* & moventur ex illis verbis Extrav. Inter cunctas, Benedicti XI. que est inter communes de privilegiis. *Statutum de Fratrum nostrorum Consilio, ut Priorum Ordinum Fratres, qui ad hoc deputati fuerint, in Ecclesiis ac locis ipsorum, que in presentiarum habent, & in posterum obtinebunt, ac in plateis communibus seu publicis, libere absque Diocesanorum & aliorum Prælatorum petita licentia, valeant Clero & Populo predicare, eique proponere verbum Dei, &c.* Hæc ibi, que replicantur in *Clem. 2. dudum de sepulchris, ac in plateis communibus libere valeant predicare, &c.*

2. Verum falluntur; quia hæc prædicta omnia hodie reputantur limitata per Concil. Trident. sess. 5. cap. 2. de Reformatione, & sess. 24. cap. 4. de Reformatione, & per Constitut. Gregor. XV. incip. *Insuperabilis*, ut scilicet teneantur prius petere benedictionem à locorum Episcopis, ut docent nos *Festus in suum. Constitut. cap. 57. de Prædicatoribus, fol. mihi 178.* ubi post dictum privilegium Benedicti XI. extendit Decretum Sacri Concil. Tnd. & *Roder. tom. 3. q. 32. ar. 5. §. 5. ad advertendum secundo.*

3. Nec obstat dicere, quod Tridentinum *cu. loc.* dicit, quod hujusmodi Regulares non possunt predicare in Ecclesiis suis sine benedictione Episcopi; & quod plateæ & viæ publicæ non sunt Ecclesie Regularium; ergo, quia Trid. in utroque loco allegato loquitur per illam dictionem, (etiam) quæ ampliat conciliare Decretum, adeo ut nulli Regularium liceat predicare ubilibet, sine benedictione Episcopi, vel Episcopo contradicente, etiam in propriis Ecclesiis suorum Ordinum prædicandum esset.

4. Confirmatur & magis declaratur; quia hi Prædicatores hodie non habent privilegia ad id munus exequendum in vicis & plateis publicis independentes ab Episcopo loci, quia ut dictum est, censetur abrogata aut limitata per Trident. & Constitut. Gregor. XV. ubi supra; ergo in nullo loco publico possunt concionari; nisi ex commissione Episcopi; nam Episcopus est summus Prælatus totius suæ Diocesis quoad curam animarum, & pabula salutis. Confirmatur; quia præfati Prædicatores, regulariter loquendo, ad prædicandum in locis publicis extollunt crucem, ac vexilla suarum Ecclesiarum, quod est actus jurisdictionalis, qui neque exerceri in alieno territorio sine consensu Prælati territorii, ut alibi scripsimus.

Quæst. 20. An Regularis unius Ordinis possit predicare in Ecclesia alterius Ordinis cum sola benedictione Episcopi?

1. **E**t dico quod non; sed ultra Episcopi benedictionem, requiritur licentia ejusdem in scriptis obtenta; & est decisio *Trid. cap. 2. sess. 5. de Reformatione. ibi, in Ecclesiis vero, que suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur.* *Donati Praxis Regularium Tomi III.*

1. *ur, sine qua in ipsi Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo predicare possint.* Hæc ibi, quæ recohimantur in Constitut. Gregor. XV. incip. *Insuperabilis §. 6.*

2. Neque his obstat *Cessedes de exempti. Regul. cap. 10. dist. 205. n. 3.* defendens contrarium; tum quia de directo loquitur contra Trid. & d. Constitut. Gregor. XV. *cu. loc.* tum etiam; quia non est verum, quod ibidem ipse dicit, quod scilicet Trid. ubi supra laucivit Regulares Concionantes in propriis Ecclesiis; non indigere licentia obtinenda ab Episcopo, propter illorum exemptionem; quæ quippe exemptio militat in utroque casu; nam utraque Ecclesia est exempta à jurisdictione Episcopi, ut supponitur; ergo sicut Regularis prædicans in propria Ecclesia, non indiget licentia obtenta, sed benedictione tantum; ita pariter prædicans in Ecclesia alterius Ordinis. Dixi, quod non est verum; quia Tridentinum sanxit, ut supra, non propter exemptionem, ut dicit Cessedes; sed quia ita libi placuit, rationabiliter tamen; tum quia Regularis ad prædicandum in propriis Ecclesiis, ultra universalem licentiam suorum Superiorum, de vita, moribus & idoneitate ad prædicandum ubiunque fuerit requisitus, debet habere licentiam specialem à suo Prælato, & hanc ultra benedictionem ab Episcopo loci, quæ quidem licentia specialis non potest concedi à suo Regulari Prælato, respectu Ecclesie alterius Ordinis; tum item ad occurrendum fraudibus; etenim aliqui Regulares, ad non agendum gratias Episcopo loci, possint inter se convenire & pactizare, ut prædica in Ecclesia mea, ego verò in tua, in spretum Episcopi loci; vel tandem dicas, quod in gratiosis & voluntariis, non exigitur ratio præter proprium velle; sic volo, sic jubeo, sic pro ratione voluntas; satis ergo est; ut lex ipsa loquatur, ad hoc ut omne os obstruatur.

Quæst. 21. An Regulares, si extra tempus Quadragesimæ & Adventus, velint predicare in suis Ecclesiis, teneantur petere benedictionem ab Episcopo?

1. **N**egat *Bordon. 1. p. consens. fol. 7. q. 13. sub nu. 15.* quia licet *Trid. in sess. 5. cap. 2.* ita loquatur. *Regulares vero cumqueque Ordinis nisi à suis Superioribus de vita, moribus & scientia examinati & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, predicare non possint; cum qualicentia personaliter se coram Episcopis presentare, & ab eis benedictionem petere teneantur.* In Ecclesiis vero, que suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur sine qua in ipsi Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo predicare possint; ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant. Hæc ibi; & sess. 24. cap. 4. ita; nullus autem Sæcularis, five Regularis, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, predicare presumat, &c. adhuc tamen usus obtinuit apud Regulares, prædicandi in Ecclesiis suis absque alia Episcopi benedictione, quam solum perunt pro Quadragesima & Adventu, & non pro aliis festis infra annum. Qui quidem usus est valde rationabilis; tum quia prædicare bis vel quater sine licentia & benedictione Episcopi, censetur res ininitia, quæ non habetur in consideratione; tum etiam, quia si Prædictus secundum probabiliorum opinionem, potest Concionatorem admittere, ut in sua Parochia prædicet bis vel ter, etiam sine licentia Episcopi: cur idem non poterit Prælatus Regularis, cum utrobique eadem militet ratio, ut potest parvas materias tum item, quia si Prædicator pro una minima concione teneretur personaliter accedere ad Episcopum pro benedictione obtinenda, retraheretur à prædicando, & sic impediretur laus, & devotio Sanctorum & Ecclesiarum pompa; quod non

etiam in hoc enim Verbi, teneantur, importat necessitatem, quod procedat, & habet locum, etiam si Prædicator alleat, se esse missum à Deo, ut ordinari asserere consueverunt hæretici: nisi invisibilem missionem demonstrant per operationem miraculi, vel speciale scripturæ testimonium, ut fecerunt Moyses, & Joan. Baptista, & constat ex cap. cum eximuntur de Hæret.

2. Hæc licentia, quoad Clericos, danda est ab Episcopis locorum, cap. inter cetera, de offic. iud. ord. cap. sicut tuus, & cap. cum eximuntur, & excommunicamus de Hæret. quo verò ad Regulares, si prædicent in Ecclesia sui Ordinis, sufficit licentia sui Superioris cum benedictione Episcopi sui Diocesis, si verò prædicent in Ecclesiis aliorum Ordinum, ultra licentiam sui Superioris, debent habere licentiam Episcopi loci, juxta tradita hic supra quæst. 19.

3. Bene verum est, quod hujusmodi licentia, cum sit actus voluntarie jurisdictionis, potest dari in Diocesi, & extra Diocesium: imò proprio Prelato impedito, potest dari ab ejus Vicario Generali, vel eo mortuo à Vicario Capitulari; & est grata concedenda juxta Trid. Cap. 2. sess. 5. de refor. & est petenda personaliter, regulariter loquendo, ut dictum est, & docet Trid. ubi supra; verum ex aliqua rationabili causa, potest peti, & dari per inter-nuntium; quod enim per alios facimus, per eos fieri videtur.

Quæst. 24. An Episcopus possit examinare Regulares de doctrina, si velint in sua Diocesi prædicare?

1. *Merenda tom. 1. Manual. q. 50. ar. 2. concl. 1. §. secundò* notò, D. Barbosa p. 3. de off. & potest. Episcop. allegat. 76. num. 23. D. Campanil. in divers. rubr. 12. cap. 13. num. 9. D. Riccioli. Lucubrat. Eccles. lib. 5. cap. 11. sub num. 12. Bordon. 1. p. concil. resolut. 6. q. 13. num. 16. Peyr. tom. 3. priv. cap. 2. num. 10. Diana p. 3. tract. 2. de dub. Regn. resolut. 111. in fin. Cesspedes de exempt. Regn. cap. 10. quoad Concionem dub. 195. Pelliz. tom. 2. Manual. tract. 8. cap. 4. sess. 1. q. 16. num. 22. & alii plures, respondent ad queritum negativè, loquendo tamen de jure: & moventur ex multis. Primò ex Clem. dudum, §. Ecclesiis de sepult. item ex Bulla Leon. X. edita in Concilio Lateranensi, incip. *Suprema Majestatis*, & est 21. in novo Bullario Cherubini inter Bullas ejusdem, item ex Concilio Tridentino sess. 5. cap. 2. de refor. §. Regulares, ubi approbatio ad concionandum adjudicatur Superiori Religionis, nulla facta mentione Episcopi: dicere modò, quod ultra eam requiratur etiam approbatio Episcopi, esset addere, quid novi à lege non requiritur, quod fieri non debet, *lilium, fide Collat.* & docent Doctores ibi scribentes. Secundo, quia approbatio idoneitatis includit non solum scientiam, sed etiam vite bonitatem, cap. inter cetera, de offic. iud. ord. & d. Clem. dudum, de sepult. §. ac deinde, de qua potest esse melius informatus Superior Regularis, quam Episcopus; & ob hanc causam tortitan Sacri Canones approbationem idoneitatis adjudicant Superioribus Religionum, non autem Episcopis locorum. Tertio, quia in Episcopo hodie non videtur, quod possit cadere necessitas Concionatores approbandi, quoad Doctrinam, quia cum ipso contradicente, neque secularis, nec Regularis possit prædicare, etiam in Ecclesiis sui Ordinis, ut probat cap. 2. sess. 5. Trid. de Refor. & cap. 4. sess. 2. 4. nec teneatur reddere causam contradictionis, ut ex mente Sac. Congregat. attestantur Franc. Leo in Theaur. for. Eccles. 1. p. cap. 8. num. 9. D. Campanil. in divers. rubr. 12. cap. 13. num. 8. & D. Barbosa in dialleg. 76. num. 22. etiam si contradictio sit evidenter injusta. Suar. tom. 4. de Relig. lib. 9. cap. 1. num. 9. sequitur, quod ubi persona Prædicatoris non est nota, vel non grata, sufficit illi contradicere, abique eo, quod non examinet.

2. Dixi, loquendo tamen de jure, quia in praxi sæpè sæpius servatur oppositum, Henriquez in summ. Theol. Moral. lib. 10. cap. 23. in comm. lat. L. & Rodr. tom. 3. q. 32. ar. 6. unde Sacra Congregatio Episcoporum, die 16. Julii 1604. referens Archiepiscopo Theatino dixit, quod si Regularis prædicet in Ecclesia sui Ordinis, non potest examinari: secus autem si extra eam, quam declarationem refert D. Riccioli. cit. loc. & die 22. Januarii 1618. eadem Sac. Congr. declaravit, Episcopos posse examinare Prædicaturos in Ecclesiis suorum non Ordinum, testibus Aldanotii. 4. num. 10. apud D. Barbosa in Collect. ad d. cap. 2. sess. 5. Concil. Trid. n. 20. & quavis declaratio non sit authentica, ut dicit Peyr. cit. loc. adhuc tamen non est spernenda, cum constet de die, & persona, ad cujus instantiam facta sit Bordon. cit. loc.

3. Non gravabor tamen dicere, quod volens D. Episcopus dictos Regulares examinare, debet illos examinare per causas universales, nempe, an Concionator possit sine licentia sui Superioris concionari? An non Sacerdos possit munus hoc obire? Quinam sit concionis finis? quanam materia concionis? qua intentione prædicandum sit? quomodo Concionator debeat concionari circa conceptionem B. M. V. in quas penas dant Prædicatoribus suadentes Populum, ne solvant Decimas? vel si detrahant Ecclesiarum Prædatis? an liceat non approbata miracula prædicare? vel Indulgentias? an in concione liceat quæstus facere, & similia hujus generis.

Quæst. 25. An D. Episcopus possit exigere possessionem fidei à Regularibus, antequam accedant ad prædicandum in sua Diocesi?

1. Affirmant Joan. Franc. Leo 1. p. abseur. for. Eccles. cap. 8. num. 9. de verbi Dei prædicatione, Gavanti in Mar. ali Episcop. ver. concio sacra num. 20. Marcell. Vulpes in sua pract. iud. cap. 4. n. 4. D. Barbosa in collect. ad cap. 4. sess. 2. 4. Trid. de refor. num. 20. Ant. Novar. 2. p. sum. Bull. tu. de exempt. priv. num. 49. & Diana 7. p. tra. 12. miscell. resolut. 2. 4. in fine: & se fundant in quadam declaratione Sac. Congregat. qua fuit dictum, quod Ordinarius potest ab eisdem exigere professionem fidei, si ita videbitur expedire.

2. Verumtamen Cesspedes de exempt. Regn. c. 10. dub. 193. mordicus defendit oppositum, cui favet Lex. ver. Concionari, num. 8. duciturque, tum quia declaratio relata non solum non est authentica, sed etiam caret die & consule; tum etiam, quia hoc, quod queritur, non potest colligi ex Tridentino, & dicens oppositum teneretur ostendere; tum item, quia Concilium Trident. sess. 2. 4. cap. 12. de refor. ubi agit de his, qui teneantur ad fidei professionem, nihil dicit de hujusmodi Concionatoribus, ut ibidem est videre: ad quid ergo gravare Regulares, cum ad id Episcopus auctoritatem non habeat? Sed dices, potest Episcopus, ut liber licentiam prædicandi concedere; ergo professionem fidei sibi non facta, poterit his Prædicatoribus benedictionem, vel licentiam denegare: sed aut bene, Deus testis sit!

Quæst. 26. An Regulares possint in suis Ecclesiis prædicare, dum Episcopus non prædicat, sed coram se alium facit prædicare in Cathedrali?

1. Et dico, quod sic: consentiente tamen Episcopo, secus autem contra consentientes ducorque, quoad primam partem ex text. Clem. dudum de sepult. ibi, *Authoritate Apostolica statuimus, & ordinamus, ut dictorum Ordinum fratres in Ecclesiis, & locis eorum, ac in plateis communibus libere valeant Clero, & Populo prædicare, ac proponere verbum Dei illa hora dumtaxat excepta in qua locorum Prælati*

Prelati prædicare voluerint, vel coram se facere solemniter prædicare, in qua prædicare cassubunt, præterquam si aliud de ipsorum voluntate processerit ac licentia speciali. Hæc ibi, inter quatuor, præterquam si aliud, &c. quo verò ad secundam partem, moveor ex *tex. cap. 4. Trid. sess. 24. de refor. ibi*, Nihil autem Secularis, sive Regularis, etiam in Ecclesiis suorum, contradicente Episcopo prædicare presumat, &c. quod etiam firmat Constitutio Gregor. XV. incip. *Inscrutabili Dei providentia, de exempti. priv. §. 6. ibi, ad demum, &c.*

2. Amplia, ut præfatæ contradictionis causam exprimerent teneant, ut ex Sacra Congregatione faterentur, *D. Rucell. lucubrat. Eccles. lib. 5. cap. 12. num. 14. & D. Camp. in l. divers. in br. 12. cap. 13. nu. 9. & Barboj. allegat. 76. nu. 22. & alii plures hic supra allegati §. 24.*

3. Ad quod item facit *Gravari. in Manual. Episc. ver. concios. serva. nu. 52. ubi ex Sac. Congregat. refert decretum*, Prædicatores, non possent inchoare in Congregationibus secularium, hora illa, in qua Episcopus ipse prædicare voluerit, vel coram se facere solemniter prædicari.

4. Nec his nocet Constit. Pii V. incip. *Ad hoc nos Deus, quam refert Cherub. tom. 2. Bullarum, pag. 234. ubi text. §. 8. sic loquitur, & in super, quod fratres dicti Ordinis (ab eorum Superioribus tamen approbati) in eorum Ecclesiis, quando eis placuerit, etiam quod in Cathedrali Ecclesia (non tamen ab ipsomet Episcopo) prædicatur, libere, & licet absque aliquo impedimento sive etiam ipsius Episcopi contradictione, & absque eo quod coram dicto Episcopo se non præsentaverint, nec eadem licentiam muneris predicationi huiusmodi exhibuerint, & ab eodem Episcopo benedictionem, ut præferunt, non obtineant, ut prædicare, & munus predicationis huiusmodi exeant, &c.* tum quia omnia à Pio V. Regularibus concessa contra dispositionem Concil. Trid. fuerunt revocata à Greg. XIII. in Bulla incip. *Instantia negot. mole*, & ad terminos Tridentini reducta; tum etiam, quia prædicta Constitutio Pii V. est moderanda ad formam dictæ Constitutionis Gregor. XV. incip. *Inscrutabili, ut scilicet Regulares in Catu posito teneantur petere benedictionem ab Episcopo, quo tamen non contradicente, poterint prædicare, teste Petr. tom. 2. priv. in Const. 2. Pii V. §. 3. sub nu. 7. in fine.*

Quæst. 27. An Regulares in festis diebus contradicentibus Parochis, vel Vicariis foraneis, possint prædicare in suis Ecclesiis?

1. Affirmant *Hier. Rodriguez resol. 112. & Cessades de exempti. Regul. cap. 10. dub. 20. §. 4. nu. 17.* tum quia nomine Episcopi, non veniunt alii inferiores Prelati, tum etiam quia Episcopus actualiter prædicans, vel faciens coram se solemniter prædicare, habet specialem prærogativam; tum item, quia versantur in odiosis, in quibus non fit extensio.

2. Nec his adversatur *D. Barboj. in collect. ad d. c. Trid. nu. 19.* ubi ampliat prædictum Decretum Conc. Trid. ad Abbates quia huiusmodi Abbates Mitreat, & habent jurisdictionem Episcopalem, veniunt nomine Episcopi, & consequenter comprehenduntur in dict. Decret. Trident. quod non potest dici de Parochis, & Vicariis foraneis, qui nec res, neque nomine sunt Episcopi.

Quæst. 28. An Episcopi, Parochi, & alii curam habentes, possint impedire suos Parochianos, ne Conciones Regularium audiant?

1. Et dicitur, quod non: secus nedum peccant mortaliter, verum etiam sunt ipso facto excommunicati per Constitutionem Bonifacii IX. nobis concessam; &

habetur in *supplemento. fol. 185. conclus. 463. & liquet quod sub excommunicationis pena ipso facto incurrunt, cum quisque Ecclesiarum Prelatus, & alius hoc irritum faciat, &c. velint, ac præcipi, ne Populum, aut Parochianos retrahere presumat, quominus accedant ad audientia predicationis fratrum, quosque, & quomodo voluerint prædicare, &c. & refertur in *compend. priv. Mendicantium Prædicatores, nu. 13. ibique annotat Corduba, & Al. tom. 1. Manual. §. 50. ar. 8.**

Quæst. 29. An Prædicatores Regulares possint prædicare in Ecclesiis Monialium sibi subjectarum sine licentia suorum Superiorum, & benedictione Episcopi?

1. Negativè *Portell. in dub. ver. Prædicatores, §. 1. Rod. in suo compend. resol. 112. num. 18. & Rucell. in Bulla 16. Clem. VIII. ubi expresse hodie, &c. cui hodie accedit Constitutio Gregor. XV. Incip. *Inscrutabili*, in qua omnino exigitur, ad minus, benedictio Episcopi, quam si Episcopus dare tenuerit, aut contra, nec quidem ad Moniales accedere licet, ut Constitutio illis in tractatu de accessu ad Moniales.*

Quæst. 30. An illà Hora, qua Episcopus prædicare vel facit coram se prædicare, possit quis in aliquo calu, cum Episcopo concurrere?

1. Et dico, quod in tribus casibus licet cum Episcopo concurrere. Primo, quando Prelatus prædicat vel coram se facit prædicare privatum; nam prærogativa, de silentio exteriorum, conceditur predicationi solemniter, non autem private, ut liquet ex *textu allegato ibi, solemniter prædicari*. Secundo, quando illi consentient, ut quis concionaretur ead. hora, & stat ex dict. textu allegato ibi, *Præterquam si aliud eorum voluntate processerit*. Verum illa voluntas esse expresse, & licet ibi, de *licentia speciali*. Tertio, quando in locis, in quibus vigent studia generalia, more haberentur sermones ad Clerum, tum illis diebus possunt concurrere cum prædicatione Episcopi, licet etiam concurrere possint in Concionibus, funeralibus, quæ habentur in eorum Ecclesiis, & in sepulchris, ut expresse dicitur in *d. Clem. 1. de sepulchris, & in Extra. Benedic. XI. incip. inter cetera, §. caveant, de Privilegiis*, inter extravagantes conciones in 6. ubi etiam prædicti calu limitantur non habere locum, quando Prelatus convocat Clerum loci, & ad causam, quam prædicatorem, & maxime quando de urgenti causâ convocat Clerum totius Diocesis, unde deinde melius est videre.

Quæst. 31. An D. Episcopus loci possit totas horas Matutinas occupare, vel teneatur illas parare Regularibus?

1. Quod expleto sermone Episcopi, possint alii prædicare, liquet ex allegato textu *Clem. 2. de sepulchris*, nisi forsitan sub spe predicationis aliorum, qui negligenter sermonem Prelati: an autem tempus Matutinas Horas partim pro commoditate Regularium, quælibet essent Doctores non leve: quod si men negativè resolvit *D. Rucell. lucubrat. Eccles. lib. 5. cap. 12. nu. 4.* quia Episcopus in sua Diocesi licet supradictus Prelatus, & consequenter de Jure ad id non tenetur.

2. Nec obstat, si dicatur, quod textus d. *Clem. 2. de sepulchris*, loquitur de hora, & non de hora, & hæc ratio de facili tollitur, si dicatur, quod hora præ-

tur pro tempore, ita ut sensus sit, quod hora, scilicet tempore, vel die, quo prædicat Episcopus, vel coram se prædicare facit solemnitatem, reliqui Prædicatores in ejus reverentiam fiant, & à Concione desistant.

Quæst. 32. An Vicario Generali Episcopi prædicante, vel faciente coram se solemnitè prædicare, alii Prædicatores teneantur silere?

1. **N**egative dic, quia Vicarius, uti Vicarius, non habet potestatem prædicandi ex propria persona; nisi hoc sibi specialiter ab Episcopo demandetur: & sic prædicat Ministerio, nomine Episcopi, non autem prærogativa concurrentiæ, quia hæc non transfertur in alium, etiam abente Episcopo; sed debetur soli ejus actuali præsentia, quod procedit, etiam si versetur in Vicario Capitulari, Sede Vacante.

Quæst. 33. An Episcopus possit prædicare extra suam Dioccesim, absque licentia Episcopi loci?

1. **S**unt qui affirmant, & moventur; tum quia Episcopi, præteritum in facultate prædicandi, tenent locum Apostolorum, & docet *D. Thom. 2. 2. q. 138. ar. 4. ad ultimum*. Apostoli autem habuerunt facultatem prædicandi per totum Mundum, ut constat ex illo *Marci 9. & Matth. ultimum*. ibi, *Prædicare Evangelium omni creatura*, ergo; tum etiam, quia prædicatio non exercetur ex jurisdictione contentiosa, sed est simplicis Ministerii Charitatis erga proximum, *cap. final. §. final. de offic. delegat.* quæ propterea debet plena libertate gaudere *cap. inter corporalia de transit. Prelat.*

2. Verum limitant alii responsionem prædictam, Episcopo loci non contradicente, verum contradicente, non potest prædicare; quia licet facultas habitualis prædicandi sit per totum orbem terrarum, tamen actualis est distincta per Dioceses propter utiliorem gubernationem; *cap. Episcopi qui extra Dioc. 3. cap. non invitati 9. q. 2.* & sic in facti contingentiâ fuisse resolutum per Clement. VIII. in persona Episcopi Alifani de Anno 1600. referunt *Genuesi in Praxi Archiepisc. Neapol. cap. 58. D. Ricc. decis. 79. n. 5. p. 2. D. Campanili in divers. juris rub. 12. cap. 13. nu. 6. & D. Barbosa allegat. 76. n. 1. & 2.*

Quæst. 34. An Episcopo prædicante extra suam Dioccesim, ceteri Prædicatores teneantur silere?

1. **E**T dico, quod non, quia hæc prærogativa de silendo, tempore Concionis Episcopi, datur Episcopo, uti Prelato supremo suæ Diocesis, ut probat *textus Clem. 2. Dudum de Sepulchris*, ibi, *Episcopus seu Prelatus superior, &c.* at Episcopus extra suam Dioccesim, licet sit Episcopus, non tamen est Prelatus superior illius Diocesis, *cap. Episcopi qui extra Dioc. & cap. non invitati 9. q. 2.* ad quod item facit *textus extrav. inter cunctas*, §. *caveant de Privilegiis*, ibi, *caveant, ne qua hora in qua Diocesani prædicti prædicarent, &c.* Episcopus verò extra suam Dioccesim, non potest dici Diocesanus, ergo.

Quæst. 35. An Episcopus loci possit admittere ad prædicandum in sua Diocesi Regulares viventes extra claustra?

1. **R**espondeo, quod Episcopus loci, quo ad hoc, debet attendere Decretum *cap. 2. Conc. Trident. sess. 5. §. caveant, de Reform.* ubi habentur hæc formalia verba.

2. Caveant præterea Episcopi, ne aliquem, vel eorum, qui cum suis nomine Regulares, extra Claustra tamen, &

obedientiam Religionum suarum vivunt, vel Presbyterorum secularium, nisi ipsi sint, & moribus, atque doctrina probati, eam quorumlibet Privilegiorum prætextu, in sua Civitate, vel Diocesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super eare Sancta Sedes Apostolica consulatur; à qua, Privilegia hujusmodi, nisi tacita veritate, & expresse mendatio, ab indignis extorqueri verisimile non est, hæc ibi; ad quorum intelligentiam Episcopus debet advertere, quod Regulares, qui de licentia suorum superiorum, pro negotiis gerendis, extra septa vivunt, non sunt dicendi vivere extra Monasteria; quia ubicunque Regularis sit de licentia sui Prelati, censetur esse in Monasterio, uti alibi dixi, & docet *Rodr. tom. 3. q. 32. art. 9. in fin.* Item an hi viventes extra septa sint Apostatae, vel fugitivi? quia hos omnes Episcopus loci tenetur incarceratione secundum Decreta Sacr. Congregat. de Apostatis, & Ejectis, *tom. 1. Prax. 1. p.* an item habeant licentiam prædicandi à suis legitimis superioribus? *Rodr. in suo Compend. resolut. 112. de Prædicat. n. 13. & Miranda 1. p. Manual. q. 50. ar. 7. in fin.* ubi refert Bullas, & Privilegia ad puniendum hujusmodi Apostatas & fugitivos.

Quæst. 36. An D. Episcopus possit prædicare in Ecclesiis Regularium, ipsi in viis?

1. **N**egat *Petr. tom. 1. Privil. Minim. in Constit. 26. Leon. X. §. 24. nu. 47.* tum quia ita docet *Cardinalis super Clem. Archiepiscopo, §. si tamen, n. 2.* tum etiam, quia prædicare ex propria autoritate, est actus potius jurisdictionis, quam honoris, ut constat ex decis., hic supra quæst. 3. & 4. tum item, quia exemptus & privilegiatus non præjudicatur in suis Privilegiis, nisi quatenus in eis exprimitur, & privilegiatus non potest illa extendere ad aliud, contra dispositionem sui privilegii.

2. Oppositum tamen, quod est in Praxi verius, tenent *Gavanti in Mannali Episcop. vers. Concio sacra, n. 1. D. Barbosa in Collect. ad c. 4. Trid. sess. 24. de Reform. n. 3. Diana 3. p. tract. 2. de Dnb. Regul. resol. 109. Bordon. 1. p. Consil. resolut. 7. q. 13. num. 25. & Cessades de exempti. Regul. cap. 10. dub. 200. nu. 4.* ducuntque, tum quia ita censuit Sacra Congregatio Episcop. die 27. Januarii 1584. teste *Gavanto ex loc.* tum etiam, quia actus prædicationis Episcopi est potius honoris, quam jurisdictionis, & consequenter non nocet exemptioni: tum item, quia sicut Episcopus in Ecclesiis Regularium suæ Diocesis potest uti Baldachino etiam in viis Regularibus, divina officia privatè & publicè audire, & ea etiam in Pontificalibus ibidem celebrare, & solemniter Populo ibidem benedicere, per illa verba, *su nomen Domini benedictum*, & ibidem facere coram se celebrari, sine tamen Pontificalibus, quia honoris sunt; ita & prædicare, quia actus honoris est, non potest tamen in dictis Ecclesiis exercere ea, quæ sunt actus jurisdictionis, seu sunt Chrisinare, ordinare, confirmare, degradare, & similia jurisdictionalia, ut constat ex authentico Decreto Sacræ Congregat. edito Romæ die 10. Junii 1603. quod per extensum refert *Petr. cu. loc.*

Quæst. 37. An D. Episcopus loci possit cogere Regulares, ut admittant Concionatores, etiam extraneos, à se deputatos ad prædicandum in illorum Ecclesiis?

1. **A**ffirmat *D. Barbosa in remissis. cap. 2. Trident. sess. 5. de Reform. in ver. Ecclesiis verò*, supposita tamen consuetudine, tu autem negative dic: tum quia destinare Concionatores ad prædicandum in Ecclesiis exemptorum,

ptorum, etiam ejusdem ordinis, vel ipsos cogere, ut illos admittantur, et actus jurisdictionis odiosæ, quia Episcopus in exemptis nequit exercere, sine incursu censurarum appositarum contra violantes illorum exemptionem, de quibus latè de exempt. Reg.

2. Amplius, ut nequeat Episcopus hoc facere, etiam sub prætextu consuetudinis, nisi causa cognita, & discussa in Sacra Congregat. Episcop. Regular. agitur enim de magno præjudicio totius Religionis, quæ, ut supponitur, subest immediate D. Papæ: unde nullatenus est audiendus D. Venerens Læva in suo examine Episcoporum, lib. 6. cap. 9. Barboza ubi supra, dicens, quod si in aliqua Civitate sit consuetudo, ut in aliqua Ecclesia Regularium, populus audiat prædicationes, poterit Episcopus cogere Regulares tales, ut admittant aliquem Prædicatorem etiam alterius ordinis, quia consuetudo particularis aliquis Ecclesiæ Regularium, nisi sit immemorabilis, & legitimè introducta, non potest præjudicare exemptioni totius ordinis; & multò minus D. Papæ, cui, ut dictum est, immediate subsunt omnes Religiones exemptæ, quamobrem, hujusmodi consuetudo, non debet dici consuetudo, ad cuius introductionem multa requiruntur, ut in tractatu de legibus, sed corruptela, abusus, & usurpatio alienorum Junium.

Quæst. 38. PP. S. Dominici, discunturne Prædicatores ab actu, vel à fine Prædicandi?

1. R. Espondeo, quod hoc nomen Prædicatorum, fuit ordini nostro impositum à Papa Innocentio III. per literas, quas direxit Sanctissimo P. Nostro Dominico, & sociis ejus, fuitque hoc nomen ab Honorio III. in confirmatione prædicti Ordinis approbatum; & à Gregorio IX. in Bulla Canonizationis dicti Patris S. Dominici confirmatum, ac deinceps ab aliis Summis Pontificibus commendatum, qui mirandis laudibus, & præclarissimis privilegiis, prædictum Ordinem exornarunt, ut latè dicitur in *Principio Prologi nostrarum Constitut.* fol. 1.

2. Ex quibus colligitur, quod etsi munus prædicationis Ordini nostro competat ex ipsa nominis ratione, sive ethymologia: adhuc tamen dicendum est, quod annuente Domino, fuit à Sancto Dominico sic collectus, & institutus, ad finem prædicandi, illuminandi, docendi, & vacandi salutis animarum; & sic à fine, & non ab actu, dicitur Ordo Prædicatorum. Et quia non omnes Religiones fuerunt institutæ ad finem prædicandi: sequitur, quod non omnes possunt dici Ordinis Prædicatorum, licet inter eorum multos actu prædicent ex commissione; sed illæ tantum, quæ primò, & principaliter reperturæ institutæ, & approbatæ ad talem finem, ut probat *textus cap. cum ex innotuit 12. de Hæret. ibi, cum igitur Doctorum ordo sit, quasi præcipuus in Ecclesia, non debet quisque indifferenter prædicationis officium usurpare, & multis firmat, S. Thom. 2. 2. q. 187. ar. 1. ubi egregie de officio docendi, & Confessiones audiendi.*

Quæst. 39. An liceat Prædicatori habere oculum ad temporalia?

1. R. Espondeo cum S. Thoma, *Quodlib. 2. ar. 12.* quod habere oculum ad terrena contingit dupliciter; uno modo sicut ad mercedem, vel præmium, & sic non licet Prædicatori habere oculum ad terrena, quia sic faceret Evangelium venale, quod Simoniacum est, alio modo sicut ad stipendia pro necessitate sustentationis vitæ: & sic licet: unde 1. ad Corinth. 6. dicitur, *debet quis arare, in specie arare*, supple cum Glossa, *stipendiorum temporalium*, id ipsum docet idem S. Thom. in *quodlibet. 8. ar. 12.*

ubi quærit, *an ille, qui vadit ad Ecclesiam propter distributiones, alias non iustus, peccet?* ubi sub distinctione solvit: aut si recipit distributiones, ut pretium finis ultimi, & sic committit simoniam; secus si illas recipiat ut necessarias ad suæ vitæ sustentationem; prout latè dicitur idem *Doctor Sanctus 2. 2. q. 100. ar. 3. ad secundum* quam doctrinam multos ornat *Eminent. Cajetan. in summa ver. Prædicatorum peccata, §. quintum est, & Ethus mercenarius, sive pecunia, sive humana laudes, & clarius vers. simonius in Regula 5. & 6. Armill. ver. prædicare, n. 5. Sotus de just. lib. 9. q. 2. ad primum, & latè Navar. in summ. cap. 23. num. 101. & Azor. tom. 3. lib. 1. cap. 17. q. 4.*

2. Hinc affirmativè resolvitur quæstio illa, an conventio dandi aliquid Concionatori ultra alimenta, sit licita? dummodò tamen cadat super his, quæ sunt necesse ad prædicationis Officium, prout sunt necessaria ad vitæ sustentationem, ad emendum liberos, ad manè, vel heret prædicandum, vel singulis diebus, pro tota Hebdomada, & similia, quæ aliena sunt à præcio Evangelii, ut probat *textus cap. significatum, de præbendis*; hinc item est, quod prædicator abique simonia incurrit, potest quædere suggestum, seu Pulpitum, in quo pinguius sunt electiofynæ, prout attestatur D. Campanus in *divers. rubr. 12. cap. 13. num. 15. Cordus in solut. in sum. lib. 5. c. 9. num. 3. Riccioli. lucubræ Ecclesiæ lib. 5. cap. 16. num. 4. D. Sporellus in 1. p. dec. 70. num. 12. & Lezana ver. concionari num. 12. quæ immediate à dicta ego intelligo verè de Jure; ignoro tamen, an in Praxi excuset à peccato Avaritiæ, & scandali, quod patitur populi videntes, Prædicatorem habere oculum ad pinguiorem pietantiam, an dextrum, vel sinistrum, Dextrum scilicet. Caveant hi, ne Avaritia oberat eorum profundum Abyssi? quid enim prodest homini, si universum Mundum lucretur, & animæ sue detrimentum patitur? Va Mundo à scandalo, & va illi, per quem scandalum venit.*

Quæst. 40. An quemnam pertineat Prædicatum eligere? & quorum sumptibus alendus sit?

1. Quæstio hæc est nimis intricata, de qua etiam discurrunt Franc. Leo 1. p. Thezaur. for. Ecclesiæ cap. 3. num. 4. D. Campanus in *divers. jur. Canon. rubr. 12. cap. 13. num. 16. Riccioli. p. Prax. dec. 546. in t. edit. D. Rot. p. 3. de potestate Episcopi, allegat. 76. num. 5. & in Collect. Doctor. ad cap. 2. Trid. sess. 5. de Refor. ar. 3. & in eodem libro remissionibus, Marcell. Valpe in Praxi, cap. 14. num. 2. & D. Riccioli. lucubræ Ecclesiæ lib. 5. cap. 16. num. 4. & Joque. & Diana 3. p. r. 5. Miscell. refendi. 71.*

2. Verùm hodie debet attendi declaratio Sacre Congregat. Concilii, edita anno 1596. die 11. Junii, relata, & extensa per Laur. Peyr. tom. 3. prout cap. 2. sub. num. 14. sub tali tenore.

3. Congregatio Concilii censuit, esse in electione Episcopi; vel deputare in sua Cathedrali prædicatorem eorum, quod populum illum ab immemorabili tempore eligere consuevit, vel præteritam nominationem ipsi populo resignare, ut nisi Episcopus Prædicatorem elegat, populum ad elemosinas prædicatoris rogandis non compellat. Verùm si populum prædictum facultate eligendi prædicatorem uti permiserit, tunc populum ad solitas elemosinas præstandas Episcopi cogere poterit, in aliis Ecclesiis ad Episcopum similiter pertinet electio, & Deputatio prædicatorum, in pensis eorum, qui illas præstare, vel tenentur, vel solent. Concilium tamen non sustinuit immemorabilem consuetudinem, quæ facultas nominandi prædicatorem in Ecclesiis non cathedralibus, alteri, quam Episcopo, competeret in sua Diocesi, &c. hæc ibi.

4. Ex quibus plura collige. Primò, quod si Episcopus velit auferre à Communitate facultatem, quam habet per consuetudinem inmemorabilem, nominandi prædicatores, non potest deinde ipsam Communitatem compellere ad expensas Prædicatorum debitas; sed ipse tenebitur ad dictas expensas, quas si solvere recuset, potest cogi per suum fuperiorem: nam cum ad ipsum pertineat prædicationis munus obire, si ipse nolit expensis suis, per alium tenetur adimplere, ut probat textus cap. inter cetera, de officio iud. Ordin. c. 4. s. 2. 4. Trid. de Resor. ibi, impensis eorum, qui eas præstare, vel tenentur, vel solent; &c. & quod dicitur de Episcopo respectu suæ Cathedralis, dicendum est de Parocho respectu suæ Parochiæ, Diana cu. loc.

5. Secundò, quod cum dubium sit, quorum expensis sit Concionator alendus in Quadragesima? debet Episcopus proprio sumptu illum conducere; quod procedit quantumvis Episcopus sit pauper, ut notat D. Rucell. cit. loc. nu. 2. contra Leonem cu. loc. nu. 6. Et ratio est, quia cum officium prædicationis sit pars curæ animarum, eo ipso, quo quis adipiscitur curam, remanet obligatus ad prædicandum, nulla facta distinctione, si sit dives, vel pauper, Clem. 2. de sepul. non secus quam tenetur ad recitandum officium; & alia Sacramenta administranda.

6. Tertiò, quod consuetudo inmemorabilis tribuit possidenti Jus plenissimum ex fortiori causa, quæ cogitari possit. Dec. in lege traditionibus n. 11. de Pactis, Barbaut. concl. 35. per totum librum. c. 5. Gnuier. Pract. quest. lib. 3. q. 14. nu. 64. etiam quoad Jura Episcopalia, quæ omnia sunt præscriptibilia, supposita tamen capacitate in præscribente, Abbas in cap. cum contingit n. 11. de foro, c. 3. Rota Rom. dec. 2. de præscriptionibus in novis, c. dec. 32. 4.

7. Quartò, quod aliud est loqui de inmemorabili, & aliud de implicita consuetudine de qua latè D. Sperell. l. p. dec. 69. c. 70. ubi quaerit, an Parochus, vel potius Communitas teneatur suis sumptibus Prædicatorem alere? & ad hoc per censuras cogenda? eique consuetam elemosynam elargiri, non obitante, quod præfactus Concionator repenit electus ab Episcopo contra dictæ Communitatis inmemorabilem consuetudinem?

Quest. 42. An Prædicator prohibitus à principe seculari, debeat prædicationem dimittere?

1. S. Thom. in quolib. 12. ar. 29. sub duplici distinctione resolvit, aut scilicet de quo agitur, prohibetur prædicare solum à tyranno, aut simul à tyranno, & Populo: si primo modo, cum de multitudine sint aliqui, qui audire volunt, non est dimittenda prædicatio, sed moderanda, quoad tempora, & loca: adeo ut ex timore ad tyrannum non impediatur, seu foret prædicare occultè per domos, ut ab Apostolis legitur factum, si secundo modo, tunc debet cedere prædicator, & fugere ad alia loca, secundum mandatum Domini Matth. 10. Si vos persecuti fuerint in una civitate, fugite in aliam.

2. Secundò inodo ita resolvit, ut ipse Prædicator habet curam Animarum, aut non; si primo modo, non debet dimittere suum Gregem, etiam propter periculum mortis: dummodo possit facere aliquid bonum remanendo cum Grege. Ad prædicat non ex necessitate curæ, sed spontè, & sic non tenetur ibi stare, etiam si posset ibi inter tales fructificare, nec tenetur in tali causa animam suam ponere, nisi fortè aliquis vellet corrumpere fidem, & tunc ibi periclitaretur, nam in hoc casu tenetur quisque pro suis fratribus animam ponere. Si autem non immineat talis casus, sic est in concilio prædicare, sed omnia, quæ sunt de concilio, in casu posito, sunt in præcepto, secundum illud 2. ad Timoth.

4. prædica verbum, in sua opportune, importune argue, obsecra, &c.

Quest. 42. Si in aliquo oppido nolit Parochus, ut prædicetur in aliquo die festo, aut die Dominico, in quo prædicari solet; & potestas secularis è contra velit, ut prædicetur, cumam obediet Prædicator Regularis?

1. R. Odriguez tom. 2. q. 62. ar. 19. cum suo compendio resolvit. 112. de Prædicat. num. 19. Portell. in dub. ver. Prædicatores, nu. 13. c. Peyr. tom. 3. privel. cap. 2. num. 15. dicunt, quod tenetur obedire potestati seculari, nam cum Tridentinum sess. 24. cap. 4. de resor. præcipiat, ut prædicetur ad Populum, solum omnibus Dominicis diebus, & festis solemnibus, tunc potestatis secularis videtur executioni dicti Decreti Concilii per concessionem particulari Pii V. quam per extenlum refert Roder. cit. loc. & ita in facti contingentia, fuisse à Sacra Congregat. decimum refert Portellus cu. loc. nec obstat dicere, quod Regularis ex Trident. ubi supra, non potest prædicare contradicente Episcopo, quia Vicarius foraneus, sive Parochus non est Episcopus, nec habet jurisdictionem quasi Episcopalem sibi delegatam, ut dictum est supra, ergo.

Quest. 43. An D. Episcopi possint procedere contra prædicantes dogmata, vel miracula falsa, vel falsas revelationes, aut detractiones de Prælati?

1. Decisio affirmativa est manifesta in Bulla Leonis X. incip. Superna Maiestatis præsidio, & est 21. inter Bullas ejusdem, tom. 1. Bull. Cherub. fol. mihi 308. quam item extendit Quaranta in Bull. ver. Prædicator, & nosse Festus in summa. nostrarum Constit. cap. 38. de Prædicatoribus, ex qua Bulla lata est excommunicatio, & privatio officii concionandi, ipso facto, incurrenda contra Concionatores verbi Dei, si adversus infra scripta prædicare præsumpserint.

2. Primò ut evangelicam veritatem, & sacram scripturam, juxta Doctorem Ecclesiæ declarationem pertractent, nihilque adjiciant contrarium, aut dissonum vero sensui scripturarum, ejusque verbis ritè, & sanè intellectus juxta prædictorum Doctorem interpretationem. Secundò, ut tempus præfixum futurorum malorum, & adventum Anti-Christi, aut certum judicii diem prædicare non præsumant. Tertiò, ne alia sim licet furia, quali tibi specialiter revelata dicant, aut alienas, inanèque divinationes asseverent, aut alio quoquo modo tractanda absumant. Quartò, ut à Prælatorum, liorumque Superiorum, eorumque status, scandalosa detractione abstineant.

3. Amplia, ut ultra prædicta sancita à Leone X. in dict. Bulla contra humiliorum Prædicatores, sit etiam Constitutio Pauli III. incip. In Apostolicis culminis specula, & est 30. inter Bullas ejusdem Papæ in dict. Bull. Cherub. qua decrevit, prædictos Concionatores ab Inquisitoribus coerceri. Concilium verò Tridentinum sess. 5. c. 2. §. si vero, hoc idem Episcopis demandavit, his verbis.

4. Si vero, quod abste. Prædicator errores, aut scandala disseminaverit in Populum, etiam si in Monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet, Episcopus ei prædicatione interdicit, quod si hereses prædicaverit, contra eum secundum juris dispositionem, sicut loci consuetudinem procedat: etiam si Prædicator ipse Generalis, vel specialem privilegium exemptum se esse prætenderit: quo casu Episcopus auctoritate apostolica, & tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus procedat. Currens an-

tem Episcopi, ne quis Prædicator, vel ex falso informationibus, vel alius caluminiis vexetur, iustissime de eis conquerendi occasionem habeat, &c. Hæc ibi.

5. Sed circa læticia à Leone X. plura adverte. Primò, quod non est prohibitum Prædicatori exponere in aliquo sacram scripturam, seu deducere illam ad sensum aliquem, præter, sed non contra sensum ab Ecclesia, & Sanctis Patribus, & Ecclesie Doctores communiter traditum; quia sacra scriptura potest habere plures sensus, præcipue mysticos, & morales, *Ban. Dominica in p. 2. 2. 9. 3. ar. 10. dub. 6. Azor. 1. p. insti. moral. lib. 8. c. 2. q. 3.* & alii plures, quos allegat, & sequitur *D. Barbosa in collat. Trid. sess. 4. de edit. & usu librorum*, & liquet ex textu, ibi contra enim sensum, quem tenent, & tenet Sancta Mater Ecclesia, &c. Aliud enim est loqui præter, & aliud contra.

6. Secundo, quod hæc, & alie pœnæ lætæ à Leone X. in Concilio Lateranensi, testibus nullis Doctores, non fuerunt usu receptæ; *Niciv. in summ. c. 27. in. 148. Sinar. de censur. diffini. 22. sess. 6. num. 8. Fillinec. tract. 135. num. 177. thesaur. de panis Eccles. 2. p. præc. 1. ver. prædicantes in fin. & Portellan. dub. ver. prædicatores in. 3. ubi dicit, quod Clemen. V. in Clem. 1. de privil. jubet in textu, quod prædicantes contra aliquid ex supradictis, per duos menses subiaceant pœnis gravioribus, quæ per Regulam. & ita tunc solent imponi in Religionibus.*

Quest. 44. Prædicatores quonam modo debeant Conceptionem B. M. V. predicare?

1. **R**espondeo, quod debent in hoc, ad unguem observare Decreta Summorum Pontificum, & præcipue novissima; & imprimis, & ante omnia, adverte Decretum Sacri Concilii Trid. sess. 5. de pecc. originali in fine, ibi, *Declarat tamen hoc ipsa Sancta Synodus, non esse sui intentionis comprehendere in hoc Decreto, ubi de peccato originali agitur, Beatam & Immaculatam Virginem Mariam, Dei Genitricem; sed observandas esse Constitutiones* *sal. record. Sixti Papa IV. sub panis in eis Constitutionibus contentis, quas innovat.*

2. Hæc autem Constitutiones Sixti IV. reperiuntur inter extravagantes communes, lib. 3. de Reliq. & venerat. *Sanctorum*; ex quibus, qui dicunt, mortaliter peccare, vel hæreticos esse eos, qui defendunt Conceptionem cum peccato originali, vel è contra asserunt, peccare eos, qui volunt festum Conceptionis, sunt excommunicati.

3. Secundo, tenentur advertere constitutionem Pii V. incip. *Super specula Domini* edita Anno 1570. quæ est itaq. inter Bullas ejusdem Papæ Bullario Cherub. fol. mibi 322. qua S. Papa, non solum confirmat dict. Constit. Sixti IV. & dictum Decretum Concilii Trid. verum etiam prohibet de dicta Conceptione disputare in Popularibus Concionibus, aut de ea vulgari sermone scribere, & dicere sub pœna suspensionis, & privationis officiorum, ibi, *qui contraxerint.*

4. Tertiò tenentur advertere Constitutionem Pauli V. incip. *Regis Pacifici*, editam anno 1616. qua S. Papa reconfirmat dict. Constit. Sixti IV. & dict. Decretum Trid. ac dictam Constitutionem Pii V. qua etiam prohibet de prædicta Conceptione vulgari sermone disputare, vel dicere in Academicis autem & Capitulis, ubi nulla occasio scandalì subest, permittit, quæ quippè Constitutio est 97. inter appendices Bullarii Cherub.

5. Verùm scias, quod non post hanc Pauli Constitutionem, aliud ab eodem emanavit Decretum, prohibens in quibuscunque actibus publicis, nempe lectionibus, conclusionibus, & disputationibus, asserere posse, beatam Virginem cum peccato originali conceptam fuisse, & extat tenoris sequentis.

6. *Feria quinta die 31. Augusti, Anno à Nativitate*

Domini Nostri Jesu Christi 1617. In generali Congregatione S. R. E. ac universali Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico, in Monte Quirinali, coram S. D. N. Paulo decimo providentia Papa V.

Sanctissimus D. N. post longam, & maturam discussionem, auditis votis Illustrissimorum, & Reverendissimorum Dominorum Cardinalium contra hæreticam pravitatem generalium Inquisitorum, quæ accurate, ac diligenter per pensata, providè considerans, quod quamvis in Constitutione sal. record. Sixti IV. super Conceptione Beatissimæ Virginis Mariæ, pro submovendis inter Christi fideles scandalis, rixis, & contentionibus edita, à Sanctæ Tridentinæ Synodo innovata, & deinde in alia Constitutione Sanctæ memoris Pii V. super eadem re, quas similiter Sanctus Sna. innovavit cum quibusdam provisionibus, & adjectionibus pœnis inter, pro efficaciori eorum observatione, relinquuntur nunciusque liberæ facultatis tenendi, & etiam asserendi utramque partem, quod scilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra veluti erronea, aut hæretica damnetur: nihilominus ex occasione assertionis affirmativæ in publicis Concionibus, lectionibus, conclusionibus, & actibus publicis, quod eadem Beatissima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriantur in Populo Christiano cum magna Lei offensa, scandala, iurgia, & dissensionibus. Propterea volens huiusmodi scandalis, ex debito sui muneris, providere, decrevit, & præcepit, ac præsentis Decreti virtute mandavit, & præcipit omnibus, & singulis cuiusvis Ordinis, & Instituti Regularibus, & aliis quibuscunque, iam Ecclesiasticis, quam Secularibus personis cuiusvis conditionis, statû, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quam secularis, etiam si specialis officio, & individua earum esset necessario mentio faciendâ, ut in posterum, donec articulus huiusmodi à Sede Apostolica fuerit definitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, non audeant in publicis Concionibus, lectionibus, conclusionibus, & aliis quibuscunque à Libris publicis asserere, quod eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali. Contrafacientes autem eadem Sanctitatis Sna. voluit, & declaravit subiacere debere, & subiectis censuris, & pœnis contentis in supradictis Constitutionibus summorum prædecessorum, & sua ipso facto incurrendis. Per huiusmodi tamen provisionem S. Sna. non intendit reprobare aliam opinionem, nec ei nullum periculum præiudicium inferre, aut relinquere in eisdem statu, & terminis, in quibus de ipsa reperiuntur, præterquam quoad supradicta disposita. Ubi tamen sub eisdem censuris, & pœnis mandant, quod negatiivam opinionem, videlicet, quod non fuerit concepta cum peccato originali, in prædictis publicis actibus asserentes, aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, seu tractent. Insuper voluit, & expresse mandavit, ut extra hos casus expressos publicorum actuum in reliquis omnibus supradictis Constitutionibus firmæ, & illæ remaneant, & exantè observentur, perinde, ac si præsentis Decretum non emanasset, & ita decrevit, & mandavit ubique inviolabiliter observari, non obstatibus in hac parte supradictis Constitutionibus, & aliis omnibus in contrarium facientibus. Volens, & decernens pro observatione, & executione præsentis Decreti, & omnino in eo contentorum, quod contra huiusmodi transgressores, etiam Regulares, cuiusvis Ordinis, & Instituti, etiam quomodolibet exempti, & alias quasvisque Ecclesiasticas, & Seculares personas cuiusvisque statû, gradus, conditionis, ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quam Secularis, tam Episcopi, & Prelati superiores, aliique Ordinarii locorum, quam doctores, & prælati, ubique locorum deputati Inquisitores procedant, & in eos severe animadvertant, tribuentes eis, & eorum culibet liberam facultatem, & auctoritatem contra eosdem transgressores procedendi, ac pœnis coercendis, & puniendi. Voluit demum, ne præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, quod præsentis Decretum, seu illius exempla, ad valvæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in Alie Campi Floræ affixa, omnes sua ardent, & afficiant, perinde,

ne si unicusque personaliter intimata fuissent, quod & præsentium transumptis, etiam impressis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus persone in dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eadem prorsus fides adhibetur, quæ presentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel offensæ. Et habetur in 4. som. Bull. Cherub. in Consil. 29. Gregor. XV.

7. Quartò debent advertere aliud Decretum à Greg. XV. editum, prohibens, etiam in privatis colloquiis id posse affirmari, cujus tenore est.

8. Feria 3. die 24. Maii anno à Nativitate D. N. Jesu Christi 1622.

In generali Congregatione S. R. E. & universalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico in Monte Quirinali coram S. D. N. Gregorio divina providentia Papa XV. ac Illust. & Reverend. Dom. S. R. E. Cardinalibus adversus hereticam prævitatem Inquisitoribus generalibus, à S. Sede Apostolica specialiter Deputatis.

Sanctissimi. D. N. auditis votis Illust. & Reverendiss. Domini. Cardinalium contra hæc etiam prævitatem generalium Inquisitorum Decretum aliàs eductum à sol. record. Paulo V. cui prædecessore, tenoris sequentis videlicet. S. D. N. post longam, & maturam discussionem, auditis votis Illust. & Rever. Dom. Cardin. contra hereticam prævitatem generalium Inquisitorum, re accurate, ac diligenter perpensa, providè considerans, quod quantum in Consil. sol. record. Sixti IV. super Conceptione Beatiss. V. Mariæ, pro submovere inter Christi fideles scandalis, ac contentionibus, edita à S. Tridentina Synodo innovata, & deinde in alia Const. S. memorati Pii V. super eadem re, quæ similiter S. sui innovata cum quibusdam provisionibus, & adjectionibus prænarum pro efficaciori eorum observatione, relinquatur unicusque libera facultas tenendis, & etiam asserendi utramque partem, quod scilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra, veluti erronea, aut hæretica damnetur. Nihilominus ex occasione assertionis affirmativæ in publicis concionibus, lectionibus, & conclusionibus, & alibi publicis, quod eadem Beatiss. Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in Populo Christiano, cum magna Dei offensâ, scandala, irurgia, & dissensiones. Præterea volens huiusmodi scandala ex debito sui muneris providere, decrevit, & præcepit ac presentis Decreti virtute mandat, & præcipit omnibus, & singulis cuiusvis Ordinis, & Instituti Regularibus, & aliis quibuscunque tam Ecclesiasticis, quam Sæcularibus personis cuiusvis conditionis, status, gradus, & ordinis aut dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quam Sæcularis, etiam si speciales, specificæ, & individuas earum esset necessitas mentionis faciendæ, ut in posterum donec articulus huiusmodi à S. Sede Apostolica fuerit diffinitus, & per Sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatus, non audeant in publicis concionibus, lectionibus, & conclusionibus, & aliis quibuscunque actibus publicis asserere, quod eadem Beatiss. Virgo fuerit concepta cum peccato originali, contra facientes autem eadem Sanctitatem suam voluit, & declaravit subiacere debere, & subijcere censuræ, & poenitentientiæ in supradictis Constitutionibus suorum prædecessorum, & sua ipsa facto incurrendis. Per huiusmodi, ut in provisionem Sanctitatis suæ non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei nullam provisionem præiudicium inferri, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus de presenti reperitur, præterquam ad supra disposita. Onerius sub eisdem censuris, & poenis mandavit, quod negativam opinionem, videlicet, quod non fuerit concepta cum peccato originali in prædictis actibus asserentes, aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, seu tractent: Insuper voluit, & expresse mandavit, ut extra hos casus expressos publicetur alium in reliquis omnibus supradictis Constitutionibus firmæ, & illæ remaneant, & exaltè observentur, perinde ac si præfens Decretum non emanasset, & ita decrevit, & mandavit ubique inviolabiliter observari, non obstantibus in hac parte supradictis Constitutionibus Præfatis Regularibus Tomus II.

nibus, & aliis omnibus in contrarium facientibus, &c. hoc suo presentis Decreto ex eisdem causis evitandi scandala, dissensiones, atque discordias in populo Christiano, quæ pari ratione oriri possunt, & ut acceptis in aliquibus Religionibus jam exorta sunt ex sermonibus privatis occasione assertionis affirmativæ extendit, & amplavit, etiam ad privata Colloquia, & scripta, mandavit, & præcipit omnibus, & singulis supradictis, ne de cætero donec articulus huiusmodi à Sede Apostolica diffinitus, vel per Sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatus, neque etiam in sermonibus, & scriptis privatis, audeant asserere, quod eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali, nec de hac opinione affirmativa aliquo modo agere seu tractare: exceptis tamen quibus à Sancta Sede Apostolica fuerit super hoc specialiter indulgentum, per hoc tamen Sanctitatis suæ non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei nullum præiudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus reperitur, præterquam quoad in supradicto sol. record. Pauli V. hoc suo Decreto disposita eademque Sanctitas sua voluit, & expresse mandavit, ut in reliquis omnibus, ubi huiusmodi Decretis non adversantur Constitutiones Sixti IV. Alexandri IV. & Pii V. ac Pauli V. prædecessorum super Conceptione Beatissimæ Virginis firma, & subacta remaneant, ac exactè observentur, perinde ac si huiusmodi Decretum non emanasset. & in super eadem Sanctitatis suæ, cum Sancta Romana Ecclesia de Beatissima Virgine Conceptione Festum solemniter, & officium celebret omnibus, & singulis personis Ecclesiasticis, tam secularibus, quam cuiusvis ordinis, & instituti Regularibus mandat, & præcipit, ut in Sacrosancti Missæ Sacrificio, ac Divino Officio celebrandis, tam publice, quam private, non alio, quam Conceptionis nomine uti debeant, contravenientes autem Sanctitatis suæ voluit, & declaravit subiacere debere, & subijcere censuræ, & poenis contentis in supradictis Constitutionibus, ac præfato Decreto suorum prædecessorum, ipso facto incurrendis, & ita decrevit, & mandavit ubique inviolabiliter observari, non obstantibus in hac parte Constitutionibus suprapreceptis, Decreto præfati Pauli V. consuetudinibus, etiam immemorabilibus, nec non omnibus, & singulis, quæ prædecessores prædicti voluerunt non obstat, & aliis quibuscunque in contrarium facientibus. Volens, & decernens pro observatione, & executione præfatis Decreti, & omnium in eo contentorum, quod contra huiusmodi transgressores, etiam Regularis cuiusvis Ordinis, & instituti, etiam quomodolibet exemptos, & alios quoscunque Ecclesiasticos, & Sæculares personas cuiusvis status, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis tam Ecclesiasticæ, quam Sæcularis, tam Episcopi, & Prelati superiores, alique ordinarii locorum, quam hæretica prævitatis ubique locorum Deputati Inquisitores præcedant, & in eos severe animadverant, tribuentes eis, & eorum civilibus libertatem facultatem, & auctoritatem contra eosdem transgressores procedendi, ac poenis contentis, & puniendi, voluit demum ne præmissum ignorantia à quoquam prætendi possit, quod præfens Decretum, seu illius exempla ad Valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in Acie Campi Floræ affixa, omnia ardeant, & afficiant, perinde ac si unicusque personaliter intimata fuissent, quodque præfatum transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus persone in dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eadem prorsus fides adhibetur, quæ presentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel offensæ. Andreas de Pettinis S. Romanae & universalis Inquisitionis Notarius, & habetur in tom. 4. Bullarii Cherubini, & est 29. inter Bullas ejusdem Papæ Greg. fol. mibi 134.

9. Ex quibus bene vides, quod hodie de contraria opinione, nec quidem unum verbum proferri potest, quia nimirum à S. Sede Apostolica, & Sanctis Ecclesiæ Pontificibus, arctum est silentium impositum, adeo

H

ut ali-

ut aliquomodo agere, vel tractare de opinione contraria, temerarium, & crimen valde punibile sit, exceptis tamen illis, quibus à Sancta Sede Apostolica, fuit super hoc specialiter indultum, prout sunt Dominicani, qui possunt inter se dumtaxat, non autem inter alios, neque cum aliis, de opinione contraria differere, & tractare, qui neque super hoc, debent molestari, ut constat ex Decreto ejusdem Pontificis extenso in 4. tom. Bull. Cherub. fol. 136 in calce præfate Constitutionis Greg. XV. ibi, eximus, ac singulares fructus, &c. de quibus iusticiæ Eruditissimus noster Dominicus Gravina tom. 4. de legu. magisterio §. de infallibili Papæ iudicio, & cultu Sancti Latæ Lez. 1. p. sum. c. 20. sub nu. 12. & Garanus in Manuali, ver. Conceptio B. Virg. & Casar. Carena in p. 2. 10. 17. §. 11. n. 36. ubi latè de prædicto Decreto, & quomodo detrahentes parti adversæ opinioni affirmativæ, etiam indirectè, sunt denunciandi, & puniendi in tribunali S. Inquisitionis.

10. Sed dices, cur in dictis Decretis asseritur, nihil ab Ecclesiæ adhuc de fide fuisse diffinitum circa hunc articulum Conceptionis B. M. V. dum in Synodo Basiliensi, sess. 36. jam diffinitum fuit, Beatam Virginem absque peccati originalis macula fuisse conceptam? respondet tamen Flavium Cherub. in Comp. Bull. in Append. in Schol. 1. ad Const. 97. incip. Regis Pacifici, fol. 17. Synodum illam, non esse attendendam, nam ante dictam sessionem 36. discesserunt à vero Papa Eugenio IV. in sess. 34. & ille eam Synodum jam transulerat ad Civitatem Ferrariæ, ut habetur in sua Const. 11. Unde quicquid ibi postmodum actum fuit, irritum est & inane, ut dicitur in Conc. Lateranensi 3. sess. 11. & Bulla 20. Leonis, ibi confirmata, quod etiam supponit Tridentinum sess. 5. in fine Decreti, de peccato originali, ubi jubet in hoc puncto observari Constitutiones Sixti IV. Quamobrem solet dici, quod Concilium Basiliense Basilicū peperit. An qui credit Conceptionem Immaculatam, ut articulum fidei, sit hæreticus? affirmat Carena cit. loc. quia non est articulus fidei, nec de pertinencia ad fidem, unde foret valde punibilis, qui diceret contrarium, ut ab Inquisitoribus majoribus in Portugallia, annuente Paulo V. anno 1619. decisum refert idem Carena ubi supra, vide illum.

Quest. 45. An Prædicatoribus Regularibus possint suis auditoribus Indulgentias concedere?

Miranda 1. par. Manual. quest. 50. ar. 10. ex Collectore Privilegiorum Indulgentiarum quoad seculares, §. 5. dicit, quod ad minus dicti prædicatoribus possunt suis Auditoribus concedere decem, & octo annos Indulgentiarum, quas sigillatim enumerat Collector. cit. loc. & Lexana ver. concionari n. 14. Verum Rodor. in comp. Resol. 112. n. 20. dicit, quod debent tamen illas expresse concedere, nomine suæ Sanctitatis: quas non revocatas à Paulo V. putat Portellus ver. Prædicatores, nu. 9. quia non censentur concessisse Fratribus; sed secularibus.

2. Verum, ut video, non est in usu, Fratres Regulares in fine suarum Concionum, Auditoribus Indulgentias concedere, bene tamen verum est, hos Auditores dictas Indulgentias consequi, si Conciones, vel spirituales sermones audiant in Ecclesiis Regularium, & maxime mendicantium, prout constat ex allegatis privilegiis per Doctores ubi supra.

Quest. 46. An Regulares, prædicando fabulas, scæcetas, aut aliquid ridiculum, peccent saltem venialiter?

E Min. Cardin. Cujet. in sua summula, ver. Prædicandum peccata, dicit, quod immisceri facta profana, regulariter loquendo, ad minus est veniale, propter irreverentiam, quæ exinde fit Divinis Verbis, quod ante eum dixit S. Anton. 3. p. tit. 13. de fructibus Prædicatoris, cap. 4. ibi, Octavo abstineat à levitate, ne scilicet dicat verba jocosa, & subtile ad provocandum Risum; dicit enim Haronymus, quod bonus prædicator est, qui provocat populum ad luctum, & non ad risum, etsi aliquando non sit indecens dicere aliqua verba solacio, ad sublevandum Populum sedatum, moderate tamen sciendum, & raro: hæc ille, cui subscribit Nitovar. in sum. cap. 25. num. 142. ubi dicit, prædicatoribus huiusmodi interdum excusari, etiam à peccato veniali. Dixi regulariter loquendo, quia per accidens fieri potest, ut peccent mortaliter, ut si ex his facietis oritur scandalum, vel si exinde injurietur aliquis de populo, vel rumor fiat, aut quid simile malum.

Quest. 47. An prædicatoribus Regularibus habeant aliquod privilegium ad non strictè jejundandum?

Quod prædicatoribus; ex causa, & prædicationis gratia, Jejunij tempore, possint comestitionibus ram anticipare; vel retardare, quin etiam, & immutare cum collatione serotina, certum est ex indulto Minoribus concessio à Leone X. quod, ob communicationem privilegiorum, ad omnes Regulares extenditur, & habetur in Supplemento, fol. 43. concessione 282. & in comp. priv. ver. Prædicatores Verbi Dei §. 16.

2. Quod quidem privilegium censetur impetratum potius ad cautelam, & majorem conscientie consolationem, si ve securitatem, quam ob necessitatem, nam existente aliqua iustitia causa, non indigemus diutiori privilegio, ut in simili dixi in tractatu de Horis Canonum, de causis excusantibus à recitatione Divini Officii, & docet Navar. in sum. latina, cap. 22. de P. præcepto Ecclesiæ nu. 16. ubi dicit, quod omnis iusta causa reduci ad unam ex tribus scilicet impotentiam, necessitatem & majorem bonum ad quod allegat S. Thom. & Cardin. Cujet. & cap. 25. num.

101. ubi latè de causa excusante à recitatione Officii.

TRACTATUS VII.

DE CELEBRATIONE MISSARUM.

Quest. 1. An hoc nomen Missa, sit Hebraicum, Graecum, vel Latinum?

D Oculissimus Albericus in suo Diction. ver. Missa, dicit, Missam esse nomen Graecum, & significare interpellationem. Verum fallitur; nam Graeci Patres ad signifi-

candum summum sacrificium, in quo offertur verum Christi Corpus, nunquam usi sunt hac dictione Missa, sed ejus loco, *lurgie*, *synaxis*, & *similibus*, ut bene advertit Covar. tom. 2. lib. 4. var. resol. cap. 22. ver. ceterum Albericus.

2. Alii dixerunt, esse nomen Hebraicum, & significare spontaneam oblationem, quæ Deo offertur in signum

signum superni domini, quod habet super omnia; du-
cunturque ex eo, quod hoc nomen *Missæ*, Hebræicè,
idem est, quod libera, & spontanea oblatio, ut tradunt
Andreas Alciat. lib. 7. Peregr. ca. 10. & Demochares. tom. 2. de sacrif. Missæ. cap. 1. & 10. 4. cap. 32. colique sequitur *Mel-
chior Cano. lib. 12. de loc. theolog. §. 2. d. quod Epiphanius. in fin.
Sotus in 4. sent. dist. 13. q. 2. ar. 1. §. sed rogatus. in fin. Bari. de
Angel. dialog. 5. §. 16. Corvar. cit. loc. Nervat. in manuali. ap.
25. n. 3. Baron. tom. 1. Ann. 3. 4. cap. 5. 4. Rod. tom. 1. q. 43. art. 1.
cum suo comp. resol. 25. n. 1. & moventur quia Deuteronomio
16. ver. 10. ubi nos habemus, spontaneam oblationem,
Hebræi habent, *Micab*, id est *Missæ*; & *Psalm. 140.*
ubi nos legimus *elevatio manuum mearum sacrificium ves-
perturnum*, Hebræi legunt, *Micab*, id est, *Missæ*.*

3. Alii verò, & melius, ut *Isidorus. lib. 6. etymol. cap. 19. Hingo de S. Pictore. lib. 2. de Sacram. p. 8. cap. 13. Innoc. de sacrif. Missæ. lib. 5. c. 2. Rupertus Abbas. lib. 2. de divinis of-
fic. cap. 23.* & alii eruditissimi non pauci, dixerunt esse nomen
Latinum, & deducta ab hoc verbo *mitto*, vel *dimitto*,
ac proinde significare missionem, seu dimissionem, su-
muntur enim apud Latinos participium præteriti tempo-
ris, pro nominibus substantivis, quæ nomina verbalia ap-
pellant Grammatici, ut collecta, pro collectione, remissa
pro remissione, *Missæ* pro missionem, &c. Olim etenim in
fine *Missæ*, quæ dicebatur Cathæmenorum, hoc est,
post Evangelium, & Symbolum Apostolorum, Diaconus
publica, & alta voce, clamabat, *ut Missæ est*, quasi il-
lis diceret, vobis Cathæmenis non licet intesse conse-
crationi Corporis, & Sanguinis Domini: idèd hinc
abire, exite foras; quia insit incipere Missa fidelium; ex-
inde postea integrum illud sacrificium, *Missæ*, seu dimis-
sio Populi, cepit appellari, sumpto vocabulo, à publicis
illis verbis, quæ tunc temporis Diaconus publica voce
proferebat: unde factum est, ut etiam hodie in festivitati-
bus, in quibus dicitur, *Gloria in excelsis Deo*, peracto,
absolutoque sacrificio, voce Diaconi, vel Sacerdotis, di-
mittatur Populus, eadem voce, *ut Missæ est*.

4. Vel *Missæ* dicitur à *mittendo*, vel quia Angeli mirt-
tuntur à Deo, ut sacrificio incurrento assistant, & illud ad
Deum deferant, pro nostra salute, & beneficio, ut dicit
*Magist. sent. 4. dist. 13. ibi, Missæ dicunt eo, quod cæle-
stis missæ ad consecrandum, versificandum corpus advenit,*
juxta dictum Sacerdotis, *Omnipotens Deus inbe hac per-
ferri per manus Sancti Angeli tui in sublime Altare tuum,*
&c. vel quia Christus, qui est Hostia, ad nos transmittitur
à Patre, & per oblationem, & summptionem à nobis
remititur ad Patrem nobis placandum, juxta illud *Ephe-
s. 5. Quis tradidit semetipsum pro nobis oblationem, & Hos-
tiam Deo, &c.*

5. Quam sententiam sequitur *S. Thom. cit. loc. sent. q. 2. de heresi,* post quas triunculas in fine, ibi, præter hanc ratio-
nem nominis, assignat Hingo tres alias rationes. Primo quia
Missæ dicitur, quasi transmissa, eo quod Populus per ministrum
Sacerdotis, qui mediatoris vice fungitur inter Deum,
& hominem, præter vota, & oblationes Deo transmittit. Se-
cundo, quia ipsa Hostia sacra, *Missæ* vocari potest, quia trans-
missa est prius à Patre nobis, ut scilicet, nobiscum esset, postea à
nobis Patri; ut apud Patrem pro nobis esset. Tercio, *Missæ* ab
emittendo dicitur, quia ut Sacerdos Hostiam consecrare in-
cipit, manum per Diaconum, & Ostiarii, Cathæmenos foras
Ecclesiam mittit. Hæc ibi, post quæ reformandum supra-
dictam rationem Magist. ait, quod Angelus factis my-
steriis interest, non ut assistat, quia hujusmodi pote-
statem non habet, sed ut orationes Sacerdotis, & Po-
puli, Deo repræsentet, secundum illud *Apocalips. Ascendit fumus Aromatum in conspectu Domini, de manu
Angel, quæ sunt orationes Sanctorum*, quod etiam di-
cit *3. p. 83. ar. 4. ad 9. ubi, Propter hoc etiam Missa nominatur,*
quia per Angelum Sacerdos præter ad Deum mittit, si-
cut Populus per Sacerdotem, vel quia Christus est Hostia no-
donati. *Præcis Regularis Tomus II.*

*bus Missæ à Patre: Unde & in fine Missæ Diaconus in festi-
vis diebus Populum licentiat, dicens, ut, Missæ est, scilicet, Hostia
ad Deum per Angelum, ut scilicet, sit Deo accepta.* Hæc ille,
& sequuntur *Syl. ver. Missæ. nu. 1. Tab. eod. ver. Sot. 4. sent.
dist. 13. quæst. 1. ar. 4. Bartolæ de Angelis Neapol. dial. 5. §. 16.
Cardinal. Bellarm. lib. 1. de Missæ. cap. 1. & sequuntur indis-
cussimè omnes Catholici, nullo excepto.*

Quæst. 2. An hoc nomen, *Missæ*, sit recens in Ecclesiâ,
vel antiquum?

1. ET dico, quod hoc nomen, *Missæ*, fuit in nostra la-
tina Ecclesiâ antiquissimum, prout testantur Scri-
ptores, qui floruerunt in primis Ecclesiæ sæculis, nam *Alexander I.* qui fuit sextus Pontifex post S. Petrum, & se-
dit in Ecclesiâ, Anno Christi 121 in Epistola 1. c. 4. quæ re-
fertur *Can. 1. dist. 2. de consecrat. ait, In Sacramentorum
oblationibus, quæ inter Missarum solemnitas, Domino offer-
runtur, casso Domini nostri misericordia est. Sixtus I.* qui Ale-
xandro succellit, & sedit Anno Christi 138. auctore Da-
maso, instituit, ut Sacerdote incipiente actionem *Missæ*,
à Populo cantaretur, *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Do-
minus Deus Sabaoth, Thelephorus, qui sedit Anno Do-
mini 142. in Epist. ad omnes Episcopos, cap. 2. vel tamen cap.
no. 48. dist. 1. de consecrat. ait, Nolite sancta Narrativitas
Domini Salvatoris, Missas celebrant Presbyteri; Hyginus
Papa successor Thelephori, qui sedit Anno Christi 154.
in c. omnes 3. de consecrat. dist. 1. dicit, Quod omnes Basilice
cum Missæ debent semper consecrari; Soter Papa, qui sedit
Anno Domini 175. in cap. hoc quoque 61. de consecrat. dist.
1. ait, Nullus Presbyterorum Missarum solemnitas celebrare
presumat: nisi duobus presentibus, & in hac acceptione,
hanc vocem, *Missæ*, ut patuit alii Pontifices, Concilia,
& Sancti Patres, etenim *Clementis in Epist. 2. ad Jacobum
relata in c. Missarum, 12. de consecrat. dist. 1. ait, Missarum
solemnitas non ubique, sed in locis ab Episcopo consecratis, vel
ubi ipse permisit, celebrandas esse censemus. Concil. Car-
thaginense 4. cap. 8. 4. relatum in c. Episcopus nullum 67. ait,
Quod Episcopus nullum prohibeat ingredi Ecclesiam, &
audire verbum Dei, siue Gentilem, siue Hæreticum, siue In-
deum, usque ad Missam Cathæmenorum, Sanctus Am-
brosius, qui floruit Anno Domini 374. Epist. 33. ait, Ego
mansi in munere, Missam facere cap. Augustinus, qui floruit
Anno Domini 410. ser. 91. de tempore, ait, In lectione quæ
nobis ad Missam legenda est, audiamus sumus: Cæteris verò
prius Patres & Concilia referunt *Emm. Caiet. opus 30.
tr. 2. de Eucharistia, cap. 9. ubi refert illa Laur. ad Sixtum
verba, quo Pater Sancte sine Diacono properamus in nungnam
siue ministro sacrificare consecraveras, &c. ei igitur tempori-
s aderat sacrificium missæ, & D. Melchior Cano Domi-
nicanus. lib. 12. de locis cap. 13. §. Concilia, ubi ad convincen-
dum persistens Luthetum allegat plura antiquissima
Concilia; & præcipue Toletanum 1. cap. 5. Tolet. 2. cap. 14.
Tolet. 12. c. 3. Bracharense 3. Epheesium, Nicaenum, cap. 14.
Lauranense sub Innocentio. III. & alia hujus generis multa,
quæ brevitas causæ committit: longa tamen manu refe-
rent noster Dominicus Soto in 4. sent. dist. 13. q. 2. ar. 4. &
5. ubi agit, de convenientia eorum, quæ in sacrificio di-
cuntur, & deferuntur, Bartolæ de Angelis. Dial. 5. §. 1. & se-
quen. ubi in n. 4. dicit, quod in nulla re Hæretici stultius,
& irrationabilius, toti Ecclesiæ se opponunt, quam in
hac uia de sacrificio missæ, D. Didacus Corvar. in d. lib. 4.
var. resol. cap. 22. p. Petrus Canisius, 2. p. Catholismus, p. 4. de
Eucharist. q. 7. Card. Bellarm. lib. 1. de Missæ. cap. 1. Azor. 1.
p. lib. 10. cap. 18. p. Suar. 3. p. D. Thom. q. 83. ar. 1. disp. 3. §. 1.
3. & nuper P. Petrus Anellus Persicus, de præcipuo Sacerdo-
tis officio, lib. 2. Dub. 4.***

2. Unde manifestissime apparet, Hæreticos hujus
temporis, protervè contentendos, hanc vocem *Missæ*,
esse Barbaram, & novam in Ecclesiâ; nedum mentiri,

& fallere: verum etiam insanē insanire, ac delirare; cum hæc vox *Missa*, sit vetē latina, equique nūc ad sacrificium significandum semper in Ecclesia fuerit, ut liquet ex jam decis.

Quest. 3. *Missæ quid sit.*

i. NE circa definitionem Missæ contingat errare,
diligenter adverte, quod Missæ, de quo loquimur,
est quoddam complexus, seu multiplex, nam amplec-
tur duo, unum essentiale, quod est Corpus Christi; al-
terum vero accidentale, quod sunt Preces, & Orationes
Sacerdotis, ut docet S. Thomas 4. p. q. 1. c. 1. q. u. d.
Ale. libro consecrati. tit. i. que sit missa. q. ad nit. §. p. q. 82.
ar. 6. ubi prima corp. in Missa dico est consideranda, scilicet ipsum
Sacramentum, quod est principale. Et orationes, quæ in Mis-
sâ sunt pro rebus, & mortuis. &c. & addit, quod prædi-
ctum Sacramentum, simul est sacrificium, & Sacramen-
tum, ut idem S. Thomas eadem 3. p. q. 79. ar. 5. in prin. corp.
ait, unde quatenus Sacramentum est, diffinitur, quod lit
sacræ rei signum, quoniam vel in se continetur vel usque efficit.

2. Quatenus verò sacrificium, potest diffiniri, quod fit oblatio Corporis, & Sanquinis Domini sub altariis speciebus facta, & ad Deum triplici, per maiorem Sacerdotem, ut Sacramento in Eucharistia, in consecratione perficitur; ut sacrificium Deo oblatum, in oblatione consistit: unde dum in Pyde offertur, aut infirmo defertur, Sacramento est, non autem sacrificium; ex quo fit ut nec Baptismus, nec alia Sacramenta, nullatenus diei possint faciemus: quoniam, non quia Sacramenta sunt, sed quia sacrificium, tanta inducentiorum, octavianiorum, premium, & certitatem, & caeterum solemnitate celebrant, *Secundum* 4. dist. 19. c. 1. loc. cit. ante §. sed rogatus, & *Barthelemy* 4. dist. 2. c. 1. de Missa, §. 8. & 9.

3. Item in his, quæ ad faciendum novæ legis, diversas distinctiones sunt, ut, ob diversos fines, ad quos ordinatur, ut non sit nisi unum multiplex. Primò latens, cum dea predestinatus summi dominum, quod Deus habet super omnia. Secundo est Eucharistia cum, quod fit in commemorationem, & gratiarum actionem, de summi boni participationis Christi, qui est fons, & origo aliorum Dei beneficiorum erga nos. Tertio impetratorium, quia per Christum Deo Patri prestatum, & oblatum, quicquid petemus, facile speramus obtinere. Quarto propriatorium, quia peculiariter reperitur institutum in remissionem peccatorum, virtute passionis Christi, cujus representativum est.

4. Ideoque hoc nostrum sacrificium, virtute quadam, omnia vetera sacrificiorum genera in se complectitur, quorum una genera numerat *S. Thom.* 1. 2. q. 11. 102.

5. Quapropter, ut vides, non potest *M*-*issa* quoad omnia in se contenta, unica definitione defini; quia, ut dictum est, *complexorum non est definitio*.

6. Debet igitur prae distingui, et postmodum distinguatur prae, latere exultans offendit Episcopatissimus *P. Paulus Auzanensis par. opuscul.* in illa solemniter discussa, de fatisco Millesimo iussu Clem. VIII. habuit cum Haereticis interita Plurimam in extrema parte Vallis Clavennae in laqueationem Catholicorum, Deique gloriam, et honorem, ubi in responsione Apologetica sic Millesim d. h. v. m.

- Missa est sacrificium incrementum perfectum, in quo per altum in corpore, & sanguine, per deum Christi Domini significatur, & factum est Verum Deum verum Christi Corpus, & Sanguis, per hoc vel per unum, & tunc, & manducatione, & bibitione a Sacerdote consumitur.

8. Præterea, *Mulla dicitur sacrificium*; quia sacrificium
genus est illud e nove legis nunc nunc sacrificium, & ad
alia omnia ferri, id legis antiquæ.

9. Secundo dicitur *invenitum*, ad id quod
hoc sacrificium ab eo, quod Christus fecit in Eucharis-
tiæ mysteriorum per propriam sanguinem Patris, quod
his offertur Deo Patri, et a cruciatu insequente
eis, qui exinde dicebantur cruciatus, et cruciatu
ne, qui eminebat ab Animalibus, quod est in eis.

10. Tertio dicitur *perfectum*; quia hoc sacri-
ficium perfectionem omnes legalium sacrificiorum ex-
superat, ut exsuperis semel ostendit *1. Thimoth. 2. v. 15.*
longe, imò & infinite maiore, quod quilibet
est, ex sacrificiis aut quæ legi quælibet in
causa, quæ in Hostia pacifica, quæ *1. p. 1. Hostia*
pinatoria; pro peccatis aut sacrificium hoc, simul
locutulum, Hostia pacifica, & Hostia propter
peccatis, simul conueniens representationem, & cor-
morationem passionis, & moeroris Christi.

11. Quarto dicitur *in qua per altum transi-*
mus verbus Christi Domini significatis, &c. ubi
dum simul rem oblatam, & modum offerendi, &
sacrificii proprium, quod in re oblata dicitur, & in
tam legis scriptæ, quam legis naturæ sacrificium
enim offerendi distinguunt primum ab offeren-
tibus sacrificii, huius cum sacrificii modum
et rationem divinam super naturalem, qui dicitur
Panis, & Vinum, in verum Corpus & Sanguinem
Domini convertuntur, & hac ipsa actione de
soli Corpus, & Sanguis superponuntur Altari
per modum hunc, sibi ecclesiale distinguunt Mol-
ficiu, ab altero sibi accidentali post consecrationem
verba Sacerdotis expressio, cum ait, *unde &c.*

12. Quomodo dicitur, *sibi speciebz panis* & *calicis* sanguinem Christi Corpus, quod iuvenit esse in ter naturale in Cruce oblatum, ab eis Sacramentum quod illi convenit in hoc Eucharistie Sacramentum quo sanctificatur in Sacerdote, nam quod est esse in ter naturale, semel tantum semelipsum oblatum, ut dicit *Apostolus ad Hebræos* 79. Verum quod est in cramentale, in hoc non distinguitur esse reale, quoniam in hoc sanctissimo, & in cuncto Sacramentum

13. *Utrum dicitur, & manducatione, & ad*
dum consumptionem huius benefici prop
rentem esse à consumptione exteriorum
ficionum, siue illa sint cruenta, siue inuenta
omium maiorem clauatur, placet singula
ac iterum multa querere.

Quest. 4. Quidnam sit sacrificium propri-
etate sumptum?

i. SACRIFICIUM, cum quid æquivocum sit, indiget, tunc quod ad conciliandum est, nem, adverte, quod ista vox *sacrificet* est, ad rem improprie, hoc est, pro re alia, que concilianda remota offertur Deo. Unde vitima, & I. I. I. manuit pro animalibus, que patres seculorum trucidabantur sacrificibus; hæc tamen; quædam apud Latinos, vitima significabat animal, quod Hostibus occidebatur, in gratiarum actionem, verò, animal, quod immolabatur pro victimis reputanda.

2. Propriè verò sacrificium dicitur, per
crificandū, & significat sacrificiū. 1. per
nem Sacerdotis, qui rem aliquam Deo immolat
lam faciendo; ut constat ex istis vocib. ethymol.
cum sacrificium dicitur, factum facit, & sacrificiū
facit fac. rem sititum factum, cum aliq. re
tum destinatur, adhibitis certis precibus, &c. ut
propt. docent glossæ, lib. 6. Ethymol. cap. 1.
med. 6. §. 7. hom. 2. 2. q. 11. §. 8. ar. 2. in prim. Ad
de locis, lib. 12. cap. 13. & signa dei in manu est.

Iust. quest. 1. ar. 1. in princ. Cardin. Bellarm. lib. 1. de Missa, cap. 2. in fin. Ar. 1. par. Insti. Moral. lib. 10. cap. 17. qu. 2. & Suar. 3. par. D. Thom. q. 83. ar. 2. dist. 73. sect. 1. lib. 2. ad quod ostendendum referunt multa loca sacre scripture, sacra Concilia, & priores Patres; ex quibus Hæreticos convincunt, & demonstrant, sacrificium propriè sumptum, esse quandam speciem cultus divini, & constitui in genere signi facti; quod docuit S. Thom. 2. 2. qu. 85. ar. 1. & 2. nam ex hoc principio probat usum sacrificii esse connaturalē homini, cui proprium est mentem, & animum suum signis sensibilibus declarare, & exinde etiam concludit, sacrificium esse offerendum soli Deo; quia divinam excellentiam aliquo modo significat, ergo S. Thom. ubi supra, supponit sacrificium esse constitutum in genere signi facti, & consequenter esse opus Religionis, quod prius docuit, S. August. lib. 5. de Civit. Dei cap. 5. dicens, sacrificium visibile invisibilis sacrificii signum esse, & Epistola 49. q. 3. dicens, significativa esse omnia talia sacrificia, & quorundam rerum similitudines; quamobrem, sacrificium propriè dictum, potest ita perfectè diffiniri.

3. Sacrificium est oblatio rei sensibilis, à legumini ministro Deo facta, per realem mutationem ad testificandam supremam illius Dominium, & nostram subiectionem.

4. Primum ponitur in hac diffinitione, ly oblatio, loco generis, quia omne sacrificium oblatio est, non tamen è contrà, juxta illud Hebr. 6. omnis Pontifex est hominibus assumptus pro hominibus constituitur, ut offerat dona, & sacrificia, hinc S. Thom. 2. 2. quest. 85. art. 3. ad tertium ita loquitur. Sacrificia propriè dicuntur, quando circa rei Deo oblatam, aliquid fit, sicut, quod animalia occiduntur, & comburantur, quod panes franguntur, & comeduntur, & benedicuntur, & hoc ipsum nomen sonat; nam sacrificium dicitur ex hoc, quod homo facit aliquid sacrum. Oblatio autem drectè dicitur, cum Deo aliquid offeritur, etiamsi nihil circa ipsum fiat, sicut dicuntur offerri denarii, vel panes in Altari, circa quos nihil fit, unde omne sacrificium est oblatio, sed non converso, hæc ille.

5. Secundò ponitur, ly rei sensibilis, ad excludendum à ratione sacrificii, propriè dicti, omnes actiones fidei, spei, & charitatis, misericordiar, & ceterarum virtutum, quod est mente tenendum, propriè Hæreticos, qui putant, omne opus pietatis, & charitatis, quod cedit in cultum & honorem Dei, esse propriè sacrificium.

6. Tertiò dicitur, à legumini ministro, &c. quia sacrificium non nisi à Sacerdote offerri potest, juxta illud Apost. ad Hebr. 5. Omnis Pontifex, id est Sacerdos, &c. & rursum, nemo assumit sibi honorem, nisi vocatus à Deo tanquam Aaron, &c. & ratio potest esse, quia cum sacrificium sit præstantissimus cultus externus, qui Deus ab hominibus colunt, iustum est, ut non passim à quovis offeratur, sed à personis selectis, & ad hoc peculiariter deputatis. Unde in lege veteri, nulla sacrificia, nisi à Sacerdotibus fiebant, & merito quia Sacerdos, ut ipsum nomen sonat, dicitur à sacrificando, ut bene advertit Aug. lib. 8. de Civit. Dei. c. ult. & lib. 22. cap. 10. quapropter Ozias Rex fuit à Deo lepra percussus, quia Sacerdos officium usurpavit. 2. Paralip. 26. & Saul ob eandem causam, à Deo rejectus est, & fuit Regno privatus, 1. Regum 13. & Dathan, & Abiron, ob similem culpam, descenderunt in Infernum viventes, num. 16. ad quod facit cap. firmiter de summi. Triu. & fid. Cathol. & Concil. Florent. quid ergo de Hæreticis dicendum sit, cum etiam assument faminas posse sacrificare, & Deo offerre ipsi videntur.

7. Nec his obstat dicere, quod in lege Naturæ non fuerunt Sacerdotes; & tamen erant sacrificia, quia ut bene dicit S. Tho. 1. 2. q. 103. ar. 1. ad 3. etiam tunc fuerunt Sacerdotes, secundum humanam determinationē, nempe omnes primogeniti, quod clarius dicit 2. 2. qu. 87. ar. 1. ad tertium ubi, Ante tempus veteris legis non erant determinati Ministri divini cultus: sed dicitur, quod primogeniti erant Donati Praxis Regularis Tomus II.

Sacerdotes, qui duplicem portionem accipiebant, &c. vel ut alii putant, omnes Patres familias in suis domibus, quibus congregate, pro tota sua familia sacrificia offerre, ut patet de Jobo, qui pro suis liberis quotidie sacrificabat, aut quia tunc temporis, ex peculiari inflatū Spiritus Sancti, fiebant Sacerdotes, ut constat de Abel, Abraham, Jacob, & similibus, qui impulsu Sancti Spiritus fuerunt ad sacrificandum Sacerdotes instituti, ut dicunt Hier. in Epistola 136. ad Evangel. & Aug. Genes. 27.

8. Nec dices, quod in veteri testamento, Agnus Paschalis à singulis familiis immolabatur, ut dicitur Exod. 12. & tamen in singulis familiis non erant Sacerdotes; sed solum in Tribu Levi; quia omnes Patres familias, respectu huius sacrificii, erant Sacerdotes, quoad propriam familiam, non autem quoad alios, ut dictum est supra. Et ratio huius est, quia sacrificium Agni Paschalis, institutum fuit ante legem veterem, sicut, & Circumcisio; ac proinde ante legis Sacerdotium; unde in eo offerendo, servata fuit consuetudo legis naturæ; ut docet S. Thom. 1. 2. quest. 113. art. 1. ad tertium, ibi, Quia Sacramentum Circumcisionis præcepto divino fuit ante legem, non potest dici sacrificium legis, quasi in lege institutum, sed solum quasi in lege observatum; & hoc est, quod Dominus dicit Jo. an. 7. Circumcisio non est ex Moysè.

9. Quatò in diffinitione ponitur, ly Deo, ad significandum, quod sacrificium non debet offerri, nisi soli Deo, ad Deum ipsum laudandum, & ad gratias ei agendas, vel ad Deum placandum, vel ad aliquid ab eodem Deo impetrandum, ut supra.

10. Quintò ponitur, ly per realem mutationem, quia ut docet S. Thom. 2. 2. qu. 85. art. 3. ad tertium, sacrificium in hoc differt ab aliis oblationibus, quia sacrificii materia aliquid in se patitur, ut patet, animal immolatur, panis frangitur, vinum bibitur, vel comburitur. Ideoque aliqua sui mutatione sacrificatur: Verum materia aliarum oblationum, nullam sui mutationem patitur; sed tantum adhibitis quibusdam verbis, & caeremoniis, Sacerdotis ministerio consecratur.

11. Obijcies, Melchisedech Genes. 14. sacrificium Deo obtulit in Pane, & Vino, ubi non legitur immutationem aliquam, circa rem oblatam: nisi quod fortasse Panis ille & Vinum aliqua externa demonstratione oblata sunt Deo, quia Panis ille fuit sumptus per modum cibi, aut combustus, & Vinum per modum Potus, ut eruditè dicit Suar. 3. par. D. Thom. cit. loc. sect. 5. sub li. D. quavis ex scriptura hoc non appareat.

12. Nec replices dicendo, quod Christus in Cruce obtulit seipsum Deo Patri, non tamen occidit, & immolavit seipsum, ergo ad rationem sacrificii non requiritur occisio, seu peremptio, aut mutatio rei oblate, à Sacerdote facta, quia licet Christus, de deo, & per se, non occideret seipsum, fuit tamen verè causa suæ mortis, quatenus se liberè obtulit Judæis, qui eum occiderunt, nam oblati est, quia ipse voluit, ut ex Evangelis constat.

13. Neque obijcies dicendo, quod in sacrificio Missæ nulla fit mutatio, aut peremptio rei oblate, quia valde nimis deciperis; etenim certum est, in sacrificio Missæ duas fieri mutationes, una est conversio Panis, & Vini in carnem, & sanguinem Christi, altera est sumptio facta à Sacerdote, quia Eucharistia ferè consumitur.

14. Ultimò in diffinitione dicitur, ad testificandum supremum illius dominium, & nostram subiectionem, quia ut sæpè dico, per sacrificium profiteatur externis, quod in interna fide credimus; Deum scilicet esse supremum rerum omnium Dominum: nos autem Oves Pascuæ ejus.

15. Hinc evidenter apparet, quod ratio sacrificii, & ratio Sacramenti, non secum pugnant, ut stultè

quæ deſcriptis nomen meum, & offerri ſuper altare meum panem pollutum, & cæcum, & claudum, ac debile immolaſtis; non eſt mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum. & minui non ſuſcepim de manu v'eſtra, ab ortu enim ſiſſe ad occaſum, magnum eſt nomen meum in gentibus, & in omni loco ſacrificatur, & offeritur nomini meo oblatio munda, quia magnum eſt nomen meum in gentibus, dicit Dominus exercituum, hæc ibi.

3. Quibus verbis, ut vides, Propheta prædicit reprobationem ſacrificiorum Judæorum, ac ceremoniarum eorumderum, vocationem gentium, & mandatiſſimam ſacrificii oblationem in gentium Eccleſia futuram.

4. Nec nocet, quod Propheta loquitur de præſenti, quia Propheta res futuras in certò cognoviſſet, Deo iſtis revelante, ac ſi præſentes illas intuerentur, prout idem Trid. ſeſſ. 22. cap. 1. declaravit, ibi, hæc quidem illa munda oblatio eſt, quæ nullam indigentiam, aut malitiam offerentium requiritur poſſet, quoniam Dominus per Malachiam nomine ſuo, quod magnum futurum eſſet in gentibus, in omni loco mundum offerendum prædixit.

5. Tertiò, quia ad perfectionem novæ legis pertinet, ut in ea fit verum & proprium ſacrificium; in omni enim lege, tam naturæ, quàm ſcriptæ, imò etiam apud omnes gentes barbaras fuit ſacrificium exterium, & viſibile: ergo etiam, & multò fortius debet eſſe in lege gratiæ, cùm ſit omnium præſtantiffima.

6. Nec fuiſſent hæretici dicentes, ſtatim Eccleſiæ in lege gratiæ eſſe ita perfectam, ut non indigeret ſacrificii uſu, qui gratia non deſtinxit naturam, ſed perfectit illam. Uſus autem ſacrificii, eſto non ſic abſolutè præceptus de lege naturæ, eſto non ſic abſolutè conſentaneus, & accomodatſſimus homini ſatori, viventi in ſocietate, & in aliorum conſortio, ut ſignis ſenſibilibus ſuam intentionem explicet circa cultum divinum, *S. Thom. 3. p. q. 83. art. 1.*

7. Quartò confirmatur, & magis declaratur; nam ſacrificium exterium eſt ſummus & ſupremus cultus Deo debitus, ut conſtat ex deſcriptis, ergo ſi in lege gratiæ non datur ſacrificium propriè dictum, privat Deus ſummum cultu ſibi debito, & ſic lex gratiæ ſecundum hæreticos foret potius odi, quàm gratiæ: quid enim ſtultius dici poſſet, quam quod lex gratiæ non habeat peculiarem modum adorandi, & colendi Deum; nam cantio, genuflexio, & ſimiles orationes vocales, excepto ſacrificio Miſſæ, non poſſunt propriè dici ſacrificium, nec actus proprii, & ſpeciales novæ legis, cùm eoſdem habuerint, & habeant omnes leges.

8. Confirmatur, quia hæc una diſtinguitur ab alia per ſacrificium ſibi proprium, ex cap. 7. *Hebræor.* at lex gratiæ diſtinguitur a lege naturali & Moſaica, ergo & ſacrificium: Confirmatur, quia ut conſtat ex præſcripto loco *Hebr. 7.* translato Sacerdotio, neceſſe eſt, ut legis quoque translatio fiat; ſunt enim hæc duo Dei conſilio adeò connexa, ut unum ſequatur ad aliud, teſte etiam Trid. ſeſſ. 23. cap. 1. ibi, *Sacrificium, & Sacerdotium ita Dei ordinatione conjuncta ſunt, ut utrumque in omni lege extiterit; ſed poſtea Chriſti morte, translata ſua lex Moſaica in legem gratiæ, ut conſtat ex multis locis Scripturæ, & ſuaverit etiam ipſemet hæretici, ergo & ſacrificium quoque translatum fuit: ergo in nova lege datur verum ſacrificium: nam ut docet Apoſtoli ſibi ſupra, lex ſine ſacrificio ſtare non poſſet, nec e contra ſacrificium ſine lege, ſunt enim ut melius dicam, hæc tria, Sacerdos, lex, & ſacrificium, correlativa: ita ut uno poſito, ponantur & reliqua.*

9. Nec hæc decili obſtant hæretici dicentes, Prophetam *Malach. c. loc.* loqui de ſacrificio inviſibili, aut metaphorico, quod in oratione, vel aliis bonis operibus conſiſtit; tum quia ita Gloſſa deſtruxit tantum, ut patet legenti, quia loquitur de ſanctificatione poſita, ſeu po-

nenda ſuper Altare; ergo de ſacrificio viſibili externo propriè dicto; tum etiam, quia textus loquitur abſque ulla limitatione; tum itaque, quia orationes, & ſimilia bona opera in Scriptura ſacra non appellantur abſolute ſacrificia, ſed cum addito, ſacrificium Spiritus, vel labiorum, aut laudis, martyrii, &c. quando ergo Scriptura loquitur de ſacrificio, abſque addito, venit intelligenda de vero & proprio, & non de metaphorico ſacrificio: tum denique, quia cùm loquitur de ſacrificio Judæorum & gentium, illud reprobatur, & iſtud eligit, ſed reprobatur illud, quod erat exterium & viſibile, ergo eligit, quod eſt & erit exterium & ſenſibile, ſecus in præſentibus facta comparatio.

Quæſt. 9. An Miſſa ſit verè & propriè novæ legis ſacrificium?

1. R. Reſpondeo affirmativè, loquendo tamen de Miſſa, quatenus complectitur corpus Chriſti ſub ſpeciebus panis & vini, Deo Patri immolandum, à conſecratione uſque ad conſumptionem; ſecus autem quatenus continet præſentiones, ſeu collectas, Epistolam, Evangelium, aliæque ceremonias, quæ ſunt de ornatu, non autem de ſubſtantia ſacrificii; Miſſa enim primò modo ſumpta, eſt de jure divino, quia fuit à Chriſto Redemptore inſtituta; ſecundò autem modo eſt de jure humano, ut docet *S. Thom. 4. ſeñ. diſt. 13. q. 1. ad q. 5. & deſciſum reſert Trid. ſeſſ. 22. c. 4. in fin.*

2. Et quamvis dicta conſcluſio ſit de fide, adhuc tamen probatur multiphenter.

3. Primò, quia ratio ſacrificii, ut docet *S. Thom. 2. 2. q. 85. art. 3. ad tertiam*, poſtulat, ut Deo aliquid ſolemniter offeratur cum debitis ceremoniis, faciendum aliquid circa rem oblatam ad honorem & cultum Dei, ut dictum eſt ſuprà q. 7. ſed in Miſſa offeruntur Deo ſolè mitter, & cum debitis canoniciſſis ſpeciebus panis & vini conſecrate, & ſit aliquid circa illas ad honorem & cultum Dei; etenim benedicuntur, franguntur, & ſumuntur, ergo Miſſa quatenus complectitur illam partem, eſt verè & propriè novæ legis ſacrificium incrementum.

4. Secundo, quia in myſterio Miſſæ ſunt omnia, quæ requiruntur ad ſacrificium, ut puta, adest Sacerdos, qui offert: item hoſtia, quæ offertur, nempe Chriſtus ſub ſpeciebus panis & vini; item adest & Deus, qui offertur: item & Eccleſia fidelium, pro qua offertur; item adest Altare, in quo offertur, & tandem adest ſacrificatio, ſeu actio ſanctificandi, & offerendi: ergo Miſſa eſt verè & propriè novæ legis ſacrificium.

5. Tertiò probatur, quia ut ſuprà dictum eſt, juſ naturale dicat, dandum eſſe aliquid ſacrificium, in quo Chriſtiani conveniant ad colendum & placandum Deum; at Miſſa excepta, nulla alia res poſſet excogitari, in qua repræſentetur ſacrificium, quo Chriſtus ſe ipſum obtulit in cruce moriendo, ergo; & docent *P. Franciſcus Viſloria de Euchariftia q. 102. & Miranda 1. p. Manuel q. 41. art. 1.*

6. Ad idem probandum afferri poſſunt varia teſtimonia ſacræ Scripturæ, & præcipuè illud *Daniel. 12.* ubi de ultima ætate legis gratiæ, quæ erit tempore Antichriſti, prædicitur, celebratum in ea jure ſacrificium: ergo ſupponitur, prædictum Miſſæ ſacrificium eſſe in Eccleſia duraturum toto illo tempore præcedente dictum Antichriſtum, nec poſſet prædictus locus exponi de ſacrificio inviſibili, quia ſacrificium inviſibile nunquam ceſſabit, nec quidem tempore Antichriſti; nam tunc etiam erunt orationes fidelium internæ, ac ſpirituales præſentationes ad Deum ſuppleandum, ut dignetur populum Chriſti defendere; nec non & illud *Iſaia 19.* ubi dicitur: *Cognoscant Aegyptii Dominum, & colent cum boſis, &c.* quo in loco Aegyptiorum nomine gentes iſtaſcuntur;

& eorum vocatio ad fidem Christi, & *lycolent cum hostiis*, idem est, quod sacrificium offerre, ergo in Ecclesia Evangelica debet adesse, prout de facto repetitur sacrificium, cetera verò vaticinia vile apud præcitos auctores, & referuntur infra g. 15.

7. Neque his nocent hæretici dicentes, primò, quòd in sacrificio res, que immolatur, sit primum sacra; at corpus Christi in Missæ officio factum non facinus. Secundò, quòd res sacrificii maciatur, at hoc de Christi corpore dici non potest, ergo. Tertiò, quia hostia seu victima est externa res, quæ aut oculis cerni potest, aut manu tangi, & contrectari, corpus autem Christi, ut est in Sacramento Eucharistiae, sensibus minime subicitur, ergo. Quarta, quia in Missæ officio nihil est, quòd sacrificii rationem habere queat: nisi aut species panis & vini, aut corpus Christi sub illis contentum, non primum, quia huiusmodi species Deo non libantur, nec offeruntur: non secundum, quia Corpus Christi non mutatur, sed panis & vinum in corpus & sanguinem Domini transeunt, ergo.

8. Quia prædicta omnia frivola, & ventosa sunt, unde non nocet primum, quia dum substantia panis & vini in corpus, & sanguinem Christi præscriptis ab eo verbis, & per Sacerdotum prolatis convertuntur, certum est, quòd corpus Christi consecratur, offertur, & tanquam spiritualis cibis animæ sumuntur; quamobrem ipsius Domini corpus est hostia, & victima, que uti-cruentè ministerio Sacerdotis offertur, neque obstat, quòd huiusmodi sacrificii materia non maciatur, quia hoc non est de intrinseca ratione sacrificii, ut hostia maciatur, etenim antiquis multa esculenta & poculenta offerebantur, quæ erant vera sacrificia, & tamen non maciabantur, ut patet de Melchisedech, qui in sacrificium panem, & vinum obtulit absque ulla occisione victimæ, ita equat ad sacrificium est, si ejus materia in se ipsa aliqua consecratione mutetur in Missæ sacrificio, ut dictum est supra, panis & vinum repleti mutantur, & vi convertitis Corpus Christi incipit esse sub specie panis & vini, cum autem non esset: immixtum obstat, quòd corpus & sanguis Domini, dum sunt in hoc sacrificio, sub sensu non cadunt, sufficit enim, quòd species panis & vini, quæ corpus & sanguinem Christi continent, sint res sensibus subiectæ.

9. Si rogemus species panis & vini, an potius Corpus Christi sit sacrificii materia? Respondemus Corpus Domini, sub speciebus contentum, esse materiam sacrificii: quia est res, hostia & victima, quæ offertur, & incruentè immolatur; item satis aptè dici potest, ipsas species panis & vini, quatenus Christi Corpus, & sanguinem continent, esse materiam sacrificii Deo oblatam, ut prælati docent *Irenæus lib. 5. cap. 32. Cyprianus lib. 2. & Epistola 3. & Epistola 63. Greg. lib. 2. dial. cap. 23. & lib. 4. c. 55. Fulgen. de fide ad Petrum, Epistola 2. quorum verba per extantum teleret Joan. Alzor. i. p. instit. moral. lib. 10. c. 17. de instit. Missæ, q. 5. & Barthol. ad S. Faust. de sacrif. Missæ, g. 12. & 1014.*

10. Nec obstat Lutherus in illo pestifero libro contra Regem Anstia, & in libro de captivitate Babilonica, de abneganda Missa primum, & in Apologia Augustiana, dicens, quòd si Eucharistia est Sacramentum, ergo non potest esse sacrificium, quia Catholici cum S. Thoma dicunt, quòd est utriusque simul, diversa tamen ratione: Sacramentum quod in quantum est visibile nigrum invisibilis gratia, & effectus spiritualis annuit: sacrificium verò, quatenus Deo offertur ad denotandum illum, esse primum principium lupinum Domini, & ultimum finem terminum omnium cali & terre.

11. Nec dicit Lutherus, quòd Christus est Sacerdos in æternum, ergo nullos habet Sacerdotes successores;

ergo in lege gratiæ nulli sunt Sacerdotes, ergo nec sacrificium.

12. Quia nimis ruspiter fallitur in tot conspectibus, nam licet Christus sit Sacerdos in æternum, ac proinde nullos habeat successores, habet tamen Ministrum Vicarium, qui in ejus absentia offert in Ecclesia visibile sacrificium: immò hac ratione Christus dicitur Sacerdos in æternum, quia semper per suos Ministros officiat, & offert.

13. Neque tandem dicat, sacrificium Crucis habet vim infinitam, ergo non egemus alio sacrificio, ut multiplicare tot sacrificia Missæ, nihil aliud est, quam negare virtutem, & sufficientiam sacrificii Crucis, quòd quidem fallitur in prædictis consecratis, & Altaribus; nam sacrificium Missæ, re & secundum substantiam, est idem cum sacrificio Crucis, & sic non est aliò sacrificio, sed solum repetitione ejusdem, ad applicandum ejus virtutem, ut infra dicam.

14. Nec amplius dicat, si sacrificium Crucis habet finem vim, non solum non egemus alio sacrificio, neque repetitione ejusdem sacrificii, quia ut supra dicitur, licet sacrificium Crucis habeat vim infinitam, tanquam causa universalis, adhuc tamen indiget repetitione ejusdem, ut virtus sacrificii Crucis nobis applicetur, ut patet de Sole, qui licet tanquam causa solis sit sufficientissimus ad producendum omnem fructum, adhuc tamen, ut actualiter efficiat hunc vel illum prærequirit, ut ejus virtus per causas particulares applicetur, aliàs nihil efficit.

15. Ità à pari dicendum est, ceteris tamen, ut de oblatione per Christum facta in Cruce, quod sufficiens una generalis causa redemptionis, ac satisfactionis humanæ; ad hoc tamen, ut illa universalis efficacia ad effectus, sive ad effectus quædam particulares applicetur, prærequiritur necessarium applicatio per oblationes particulares, secus nihil operaretur, ut patet multis ostendunt Eminent. Capet. episc. 1011. 2. c. 1. Ench. c. 10. & D. Melchior Canus pariter Dominus, locis, lib. 12. cap. 13. post primam Conclusionem.

Quæst. 10. Missa à quonam primò fuerit celebrata?

1. *Guilielmus Durandus, V. J. D. Celebratio missæ rationalis divini p. 4. c. 1. ex Isidor. lib. 6. de Orig. Dionysio, de Ecclesiast. Monachis, dicit, quòd Sacerdos fuit primus, qui Missam celebravit in parvis Crucibus, ubi post Domini Passionem quatuor altaria thesaurum tenent Sacerdotum: deinde verò accessit thesaurum Antiochie, ubi tres orationes ad Mariam fecit; nam in primordio nascentis Ecclesiæ Missa celebratur cum solis verbis consecrationis, à Christo non præscriptis, & Oratione Domicali, Apostolice illam auctunt.*

2. Alii dicunt, Jacobum Fratrem Domini, & illum Celariensem, Missæ celebrationem tradidisse, fundant in cap. Jacobus 47. destin. 1. de Consecrat. quod habent hæc præterea verba:

Jacobus Frater Domini secundum carnem, & cum primò credidit Hierosolymitana Ecclesia, & Basilica sariensis Episcopus, cuius claritas per totum orbem diffusit, in scriptis addidit nobis Missa celebratio hæc ibi. Verum uti unum dictum aliis non placuit, quo Altissimi Apostolus legitur, Apostolos fuisse per se sanctos in communicatione fratribus, panis, & calicis, ut per plerique Doctores intelligunt de celebrat. Missarum, & hanc opinionem amplectitur Sotus in 4. sent. dist. 1. ar. 4. post quintam considerationem, & hoc autem, ut patet, quòd reverà non est aliud vel simile, quam quòd statim a Pentecoste sacrosanctum hoc charitatis Sacramentum

mentum celebrare inchoarent, nequam spargerentur.

3. Hinc concordant opiniones, ut quod dicitur de Petro & Jacobo, & Cæsariensi Basilio, intelligendum sit, quod facta Apostolorum divisione, unusquisque in sua Ecclesia solemnem celebrationem Missarum instituit, supple, ex indulta sibi auctoritate Petri, qui erat Apostolorum Pontifex, ut advertit *Augustinus ad Januarium inquisitionem*, tractans illa verba Pauli, *Cetera cum venero, disponam. 1. Corin. 11.* & faveat *P. Franciscus Vilelma in sum. de Euch. q. 100.* & merito, quia quæ faciunt ad ritum tertium sacramentum, & maxime quoad celebrationem Sacramenti Altaris, nequeunt institui sine speciali facultate Papæ.

4. *Gulielmus* verò in cit. loc. sui *rational. n. 7.* concordat opiniones, dicendo quod Jacobus primus fuit, qui celebravit in Pontificalibus, & Petrus postmodum in Annochia, & Marcus in Alexandria; sed quidquid sit de his tribus, & vestibus Pontificalibus, certum est, ut orantur ex decisis, quod Missam quoad substantiam Christus instituit, eamque voluit in sua Ecclesia semper idesse, ut bene ex multis offendit *Card. Cajet. opus. tom. 2. ar. 2. de Euch. cap. 9. n. 80. Bartol. de Angel. Dia. 5. de Missa. n. 121. & Joann. Vignier. de sacrif. Missæ, ver. 11.* ubi ex multis demonstrat, quod hoc pronomen Missa, multa significat, & *Joannes Azor. 1. p. insti. lib. 10. cap. 17. q. 4. in fin.* ubi facili negotio hæreticorum solvit objectiones.

Quæst. 11. An sacrificium Missæ, quod nunc offertur in Ecclesia, sit ejusdem speciei cum illo, quod Christus obtulit in Cænâ?

1. Affirmant indifferenter Catholici, quia conveniunt in omnibus essentialibus, quæ pertinent ad naturam, & rationem sacrificii; nam primum conveniunt in materia oblationis, in utroque enim est panis & vinum. Secundò in re principaliter oblata, quæ est corpus & sanguis Christi. Tertiò in forma seu actione, per quam fit oblatio; nam in utroque est eadem forma consecrationis. Quatò in principali offerente, qui est Christus Dominus, idem in Cruce, idem in Cænâ, idem in quotidianis sacrificiis, per ea, quæ ad conclusionem firmandam allegat *Sac. Concil. Trid. cap. 1. & 2. sess. 22. de sacrificio Missæ*, quod antè docuit *Chrysostomus homil. 2. in posterioriorem ad Timoth.* ubi sic loquitur: *Sacra ipsa oblato, sive illam Petrus, sive Paulus, sive alius in usus meruit Sacerdos offerat, eadem est, quam dedit Christus ipse discipulis, quamquam Sacerdotes, modo quoque consecrantes, nihil habet ista, quam illa minus.* Cur idem? quia non hanc sanctificant homines, sed Christus, qui illam antè consecraverat.

2. Benè tamen verum est, quod numero, seu accidentaliter differt ab illo, quod Christus obtulit in ultima Cænâ, quia illa, quæ in actione consistunt, si diversis temporibus circa diversas numero materias, in diversis locis, à diversis causis fiant, saltem numero distinguuntur, sed hæc duo sacrificia in actione consistunt, & facta sunt diversis temporibus, circa diversum numero panem & vinum, in diversis locis, à diversis causis proximi, ergo differunt numero; unde *S. Thom. 3. p. q. 79. ar. 7. ad tertium*, dicit, quod in pluribus Missis multiplicatur sacrificii oblatio; sed non virtus, quia non est, nisi unum sacrificium.

3. Nec obest, quod res principaliter oblata, sit eadem numero substantialiter, quia sicut plures Missæ à diversis Sacerdotibus celebrantur, sunt distincta numero sacrificia, quamvis res principaliter in ipsis oblata sit eadem numero, nempe Christus, quia solum distinguuntur, quod à diversis temporibus, vel in diversis locis,

à diversis Sacerdotibus offeruntur; sic ergo, & eò fortius dicendum est, quod sacrificium, quod obtulit Christus in ultima Cænâ, numero distinguitur ab aliis, cum diverso tempore, loco, materia panis & vini diverso apparatu fuerit oblatum; nam Christus sine vestibus & ceremoniis, quæ nunc fiunt, illud obtulit.

4. Quod autem plures Missæ à diversis Sacerdotibus, vel ab eodem diversis temporibus celebrantur, plura sunt sacrificia numero distincta, colligitur ex *Leone Papa, epist. 79. ad Diaconum, cap. 2.* quæ refertur *cap. necessæ de consecratione, dist. 1.* ubi textus sic loquitur: *Necesse est autem, ne quidam populi pars sua devotione privetur, si minus tantum Missa more servato, sacrificium offerre non possint, nisi qui prima diei parte convenerint.* Hæc ibi, & patet ad sensum; nam si non differunt specie, ergo saltem differunt numero.

5. Et additur, quod item multis modis accidentaliter differt ab illo, quod Christus obtulit in ultima Cænâ. Primum ex parte rei oblatæ, quia Christus in ultima Cænâ seipsum sub speciebus panis & vini obtulit mortalem, nunc autem Sacerdotes illum offerunt immortalem; quæ differentia sicut est accidentalis in ipso Christo, ita etiam in sacrificio; nam nec substantiam rei oblatæ, nec dignitatem, & valorem ejus mutat; in sacrificio enim non offertur diversus status Christi, sed Christus ut abstrahit ab hoc vel illo modo existendi. Secundò differunt ex parte offerentis; nam quamvis Christus in utroque sacrificio sit offerens, ut dictum est, nihilominus in ultima Cænâ fuit offerens immediate, hoc est, per se, & proximè illud obtulit; in isto autem remotè, hoc est, per Sacerdotum ministerium: operari autem per se, vel per alium, sive mediatè, vel immediatè, est differentia accidentalis, quia non variat speciem aditus, nec in genere actionis, nec in genere valoris moralis, id est, meriti; nam elemosyna proximè facta ab aliquo, & remotè per ministerium, ejusdem est valoris & meriti.

6. Tertiò differunt ex parte effectus moralis, quia sacrificium ultimæ Cænæ, quatenus à Christo proximè oblatum, fuit meritum, & satisfactorium: nunc verò, quatenus ab eodem offertur remotè, nec est meritum, nec satisfactorium, quia nunc Christus non est in statu merendi; qui quippe status, si, ut est Christo accidentaliter, ita etiam & sacrificio.

7. Quarto differunt ex parte significationis, nam sacrificium Cænæ significabat mortem Christi tunc futuram, sacrificium verò Missæ illam præteritam; quæ differentia non est essentialis, sed pariter accidentalis, quia non oritur ex natura signi, sed ex diverso statu; cetera vide apud *Suar. 3. p. disp. 76. sect. 1. Henriquez lib. 9. de Missa, cap. 19. n. 8. Pasqua. tom. 3. disp. 224. cap. 1. Persici lib. 2. de off. Sacerdot. lib. 8. à S. Fustio lib. 2. de sacrif. Missæ, q. 16. Cajet. opus. tom. 2. tract. 2. de Euch. c. 2. & sequ. P. Franc. à Vilelma in sum. de Euch. q. 103. & P. Joann. Vignier. de sacrif. Missæ, ver. 11.*

Quæst. 12. An sacrificium Missæ sit essentialiter idem cum illo, quod Christus obtulit in Cruce?

1. Catholici omnes respondent ad quæstum affirmativè, & præcipuè *S. Augustinus in Epist. 23. ad Bonifacium Episcopum*, ubi sic ait: *Nonne semel immolatus est Christus in seipso, sed tamen in Sacramento non solum per omnes Pasche solemnitates, sed omni die populus immolatur.* Quod item refertur in *Can. semel, de consecrat. dist. 2. S. Joann. Chrysost. homil. 17. in Epist. ad Hebr. 12.* *Nonne per singulos dies offerimus: offerimus quidem, sed ad recordationem facientes mortis ejus, & una est hæc hostia, non multa. Quomodo una, & multa? quia semel oblatum; in*

Sandæ

*Sacrificia Sanctiora : hoc autem sacrificium exemplari est ali-
um: idipsum semper offerimus: nec nunc quidem alium. Ag-
num, crastinum alium, sed semper unum ipsum: promi-
num est sacrificium. &c. & post pauca, ait, sicut enim qui ubi-
que offertur unum corpus est, & non nulla corpora statu-
antur: & unum sacrificium. Pontifex autem vult esse, qui
Hostiam mundanam nos obtulit, ipsum offerimus, & nunc,
qui tum quidem consumi non potest, & non aliud sacrificium,
sicut Pontifex: sed idipsum semper fecimus.*

2. Theophylactus in cap. 10 ad Hebr. dicit, Nos offerre
Heflias incuncta: quia memoriam facimus mortui Domi-
ni, et quæ una ipfa, non multa, quæ quidem femel oblati
est, nam eundem femper offerimus: non potius memoriam il-
lius oblationis facimus, quia, fpe obvult, ceu iam nunc facta
fit, proinde unum est facrificium.

3. Idem dicit S. *Ambrōsius ad Hebr. cap. 9.* Gregor. *hom. 37. in Euang. Cyprian. lib. 2. Epist. 3. Filigenti de fide ad Penit. cap. 18. S. 7. hom. 3. p. g. 83. ar. 1. ubi quærit, An in hoc Eucha. istis Sacramento, Christus Dominus immoletur: quod etiam facit Crisost. *epist. 10. 2. tract. 2. de Euchar. 70. Pigner de iurif. Missæ. lib. 1. Sot. lib. 9. de iust. q. 1. ar. 1. c. 3. 4. sent. dist. 13. q. 2. ar. 1.* ubi et uidet expendi S. Thomæ dicta, quod etiam præclare agit S. Ros. 10. 3. ad. 3. D. Th. *super q. 83. ar. 1. dist. 7.* ubi læt tractat de sacrificio Milla. & Joann. Azor. *p. 1. iustit. moral. lib. 10. cap. 19. q. 9.* & nuper opipiet Paul. Nar. 1. p. opus. in respon. Apologues ad Hæret. 3. secundum caput, & est de hac diffinita à Trid. sess. 22. cap. 2. de iurif. Missæ, ubi hac præcisa verba leguntur, Et quoniam in divino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & in eunt immolatur: quia in Arcu Crucis semel ipsum crucem obitum, &c.*

4. Dixi *essentialiter*, nam *mod.aliter*, & *accidentaliter* differt: nam illud Crucis fuit cruentum, hoc autem Altaris, est inuentum: illud in propria specie, hoc autem in aliena specie, ut puta Panis, & Vini, illud fuit verè passio, & mactatio Christi, hoc verò mystica; illud fuit vera Redemptio, hoc applicatio Redemptio: is, illud fuit per modum causæ universalis, hoc per modum causæ particularis, applicans scilicet virtutem causæ uniuersalis; illud sua virtute operatur, hoc autem virtute illius illud semel cum esset Redemptio, fuit oblatum, hoc sæpius offertur, cum sit applicatio illius virtutis: illud fuit à Christo immediate oblatum, hoc solum à Sacerdote immediate offertur, illud operabatur ex opere operantis, tanquam opus meritorium, hoc ex opere operato, & ex Christi institutione: illud offerebatur per omnibus, hoc autem dicitur non nisi per membris Ecclesie; *Suar. cit. loc. disput. 76. sect. 1. & Paul. Naz. in eod. loc. opus.*

Quæst. 13. An in sacrificio Missæ principalis Sacerdos offerens, sit Christus Dominus?

1. **H**UJUS quaesiti affirmativa decisio habetur expres-
sè in cap. 2. sess. 22. *Conc. Triden. de sacrif. Missae*, ibi,
Una enim eademque est Hostia, idem nunc offerens Sacer-
dorum ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obivit, sola of-
ferendi ratione diversa.

2. Item prius dixit *S. Aug. lib. 10. de Civit. Dei. cap. 20.*
ibi, per hoc, & Sacerdos est ipse Christus offerens, & ipse ob-
latus, cuius res Sacramentum quodammodo esse voluit Eccle-
sia iustificanti, cum ipse corpus ipse sit caput, & ipse capi-
tus ipse sit corpus, cuius res per ipsum, quam ipse per ipsum of-
ferens est offerre. Hæc ibi, quæ ex ore ipsius per Aug. de-
cuntyt in sum. Illi. Concl. iterum, & repetuntur in c. fir-
miter de sac. Trini. & Conc. Catholici, ubi, enim veritas
Ecclæ, extra quam nullus omnino salvatur: in quidem
ipse est Sacerdos, & iustificanti, Christus Jesus, cuius Corpus
& Sanguis in Sacramento Altaris, sub specie Panis, & Vini
veraciter continetur, offertur, & immolatur.

*. Idem dixit S. Cyprianus, Epistol. 63, ibi, Quod Sacer-

4. Quod item potest ratione probari; tum quia Christus est æternus Sacerdos, secundum ordinem Melchisedech, qui ordo, ut de se patet, completur, & per se in oblatione huius Altissimi sacrificii Altaris, & quasi in æternum iussu speciebus Panis, & Vini, & non in celebratione Cœnæ, vel Crucis, ubi oblatio fuit & quædam temporalis; ergo dicendum est, Christum in hoc honore, ex hoc, quod nunc, & perpetuo sacrificium per se, & per illius Sacerdotes, se offerens illi speciebus Panis & Vini, tunc etiam, quia hoc idem colligitur ex illa verba Panis a l. 1. br. 7. ubi, Et alii quidem plures facti sunt Sacerdotes, sed non eo, quod morte prohiberentur per manere, sed rationem eo, quod manet in æternum, sempiternum habet sacerdotium, &c.

5. Quibus verbis insinuat Apostolus, quod nunc Christus offert seipsum per se, simul & per sacerdotes, loquuntur tunc omnino ad hoc officium, munere se offerendi cessare, nulla procul dubio differentia, quoad pluralitatem Sacerdotum novam, & veterem legem; in eadem, & nunc Sacerdotes moriuntur, & morte prohibentur Sacerdotibus, nec ergo, & de Suar. tunc, ad tertium p. D. Thom. de secl. 1. & Miranda. t. p. manual. g. 1. ar. 2.

Quest. 14. An sacrificium Missæ sit unum, an plura?

1. **R**espoudeo cum omnibus Theologis. & praesertim cum S. Theob. 3. p. q. 73. ar. 2. sacrificium Eucharistiae esse unum tantum, illudque solum esse à Christo in unum in lege novum institutum, quod non vultum dixerunt Sancti, & maxime S. Augustinus lib. 20. de civ. Dei, cap. 20. & lib. 17. cap. 10. & lib. 3. de baptis. mil. lib. 20. contra Faustum cap. 18. & cap. 21. verum de eodem refert Trid. in praenotio sess. 22. de sacrific. Missae Quatenus verum & singulare sacrificium est. & subseq. de hoc sacrificio loquens, fuisse à Christo in unum institutum, ibi, Corpus & sanguinem suum in calicibus Panis, & vini Deo Patri oblatum, &c. quod in antea dixit Concil. Toletanum 12. cap. 5. ubi sacrificium hoc verum, & singulare vocavit, quod item hoc demonstrat; etenim unum tantum est Hostia, quae offertur, & offertur, unus finis, in quem totum illud dirigitur: unus denique effectus, prout ex multis locis duntaxat Sicut in 3. p. D. Thom. disp. 74. sect. 4. Joann. de Mist. Alon. lib. 10. cap. 19. qu. 6. & Fungius lib. 2. de Myst. q. 22.

2. Nec his obstat dicere, quod in sacrificio M^{is}ae
duae confectiones; altera Panis in Corpus Ch^{risti}, altera
Vini in Sanguinem ejusdem, quorum unum
per se sufficit, ut sacrificium integrum sit; quia hec
dicuntur duae confectiones, per se habili-um, tampe-
re institui in integrum sacrificium; tamen prout in
facta est institutio, ordinatae sunt ad constituendum
num signum, atque unam mysticam Ch^{risti}, mystice
nem; & ideo ex utraque componitur unum sacrificium,
& non duo sacrificia: attenditur enim institutio facta
Christo.

3. Secundò dicitur, quod Panis & Vinum, & Corpus Christi, ad unam actionem sacram, seu sacrificiationem, concurrunt, tanquam terminus à quo, & ad quem, & tanquam materia proxima, & remota oblationis; & idè ex hoc capite, non est duplex sacrificium; imò nec est alia Corporis Christi oblatio, præter ipsam consecrationem, vñum est ergo velle, ut placeat, sacrificium institui, præter id, ad quod à Christo Domino institutum reperitur; arguere ergo à potentia ad actum, fit fallacia consequentis. Vide *D. Thom. cii. loc.*

Quest. 15. An sacrificium Missæ fuerit vaticinatum, & figuratum in lege veteri?

1. Affirmativè respondent omnes Theologi, etenim omnia sacrificia legis naturæ & scriptæ, fuerunt ordinata in prædictum sacrificium, tanquam in finem ultimum, illudque adumbrabant, & significabant, veluti figura figuratum: omnia enim in figura contingebant illis, 1. *Corinth. cap. 10.* undè hoc altissimum, & ineffabile Mille Sacramentum, verè, & propriè debet dici sacrificium omnium sacrificiorum maximum, finis, & consummatio; nam Christus Dominus, & Salvator noster, veterum omnium sacrificiorum multitudinem & diversitatem, in hoc unum, ac singulare sui Corporis, & Sanguinis sacrificium transtulit, & commutavit.

2. Unde nostra Mater Ecclesia in *Missali Romano Dominica sexta post Pentecosten, in quadam sua collecta* dicit, *Deus qui legalium differentiam hostiarum, unus sacrificii perfectione sinxisti, & Trid. sess. 22. cap. 1. de sacrificio Missæ in fin. dicit, quod hac denique illa est, quæ per varias sacrificiorum naturæ, & legis tempore similitudines, figurabatur, utpote quæ bona omnia per illa significata, velut illorum omnium consummatio, & perfectio complectitur.*

3. Hinc ritè factum est, ut *S. Thomas opuscul. 56. in 2.º Orb. IV. sub Anno 1379.* ex hisque veteris testamenti composuerit illud admirabile officium Corporis Christi; non sine, ut piè creditur, speciali assistentia Spiritus Sancti, ac revelatione divini; hoc enim solum sufficit, etiam si alia non forent, ipsium Theologorum Principum, Ecclesiæ Doctorem, scripturarum Angelum, & divinæ mentis interpretem nominare.

4. Igitur, quoad speciales figuras, & vaticinia hujus augustissimi Sacramenti, legendi sunt ideò *S. Thom. 1. 2. q. 102. art. 3. 3. q. 73. art. 1. & sequ. Sotus 4. sent. dist. 13. q. 2. art. 5. Vignierus de sacr. Missæ, ver. 11. Azor. 1. p. instit. moral. cap. 18. q. 7. dub. 10. Suar. 3. p. disput. 76. sect. 1. Faustus de sacr. Missæ lib. 2. q. 23. & Persicus de offic. Sacerd. lib. 2. dub. 10.* qui quippè primò advertunt, hoc Ecclesiæ Sacramentum fuisse adumbratum in sacrificio Abels, & Abrahamæ, *Genes. 4. & 12.* unde in Canone Missæ fit horum Patriarcharum mentio, quia illorum sacrificia, fuerunt figura istius novæ legis, quæ, ut dictum est, *Omnia in figuris contingebant illis, 1. Corinth. cap. 10.*

5. Secundò, in sacrificio Melchisedechi, *Genes. 14.* qui Deo Panem, & Vinum obtulit in sacrificium, pro victoria Abraham. Tertiò in Panibus propositionis, quos non licebat edere, nisi solis Sacerdotibus, 1. *Reg. 21.* Quartò in *Psal. 100.* ubi David, diversis verbis, sacrificium hoc, memoriale, & complementum omnium sacrificiorum, & operum mirabilium Dei vocavit, ibi, *Memoriam feci mirabilium suorum, misericors, & miserator Dominus, eam de dicit timentibus se.* Quintò in *Psal. 71.* ibi, *Eru firmamentum in summis Montium,* quem locum Chaldaei vertunt in hunc modum, *(Et erit Placenta tritici in Capribus Sacerdotum)* & veteres Hebræi intelligunt, de quibusdam Placentis tritici delicatissimis, tempore Missæ per Sacerdotes Deo offerendis, & supra caput excolendis. Sextò in *Daniel. 12.* ubi dicitur, auferendum esse iuge sacrificium, tempore Antichristi, per tres Annos, & di-

midium; ubi per iuge sacrificium Doctores intelligunt sacrificium Missæ, de quo dictum est supra, 7. *Malachie 1.* ubi reprobatum Sacerdotum Leviticum, & eligitur Sacerdotium Gentium, ibi, *ab ortu solis, usque ad occasum, magnum est nomen meum in Gentibus, dicit Dominus exercituum,* de quo loco, dictum est hic supra q. 9. Octavò 1. *Reg. 2.* ubi quidam Propheta prædixit Heli Sacerdoti fore aliquando tempus, quo cesset sacrificium ipsius, & Patrum suorum, & surgat novus Sacerdos, qui ambulet coram Christo Dei, omnibus diebus. Nonò in illo *Proverb. 9.* Sapientia edificavit sibi domum, excidit columnas septem: immolavit libi victimas suas, miscuit Vinum, & proposuit Mensam suam, *S. Aug. lib. 17. de Civit. Dei, cap. 20. & S. Cyr. lib. 2. Epist. 3.* Decimò in *Isaia, cap. 19.* ibi, *in die illa erit Altare Domini in medio Terræ Egypti,* hoc est Gentium, ut dictum est supra, & cognoscent Egyptii, id est Gentes conversi ad Christum, & colent eum in hostiis, & muneribus, de quibus locis vide præcit. Doctores.

Quest. 16. Sacrificium Missæ, in quam actione essentialiter consistat?

1. Cum sacrificium Missæ multas habeat partes, quarum aliquæ ad ejus integritatem & perfectionem pertinent, ut sunt preces, orationes, caeremoniæ, vestes, & similia, aliquæ verò ad ejus essentiam, sine quibus ratio sacrificii nequit esse, ceu sunt Panis & Vinum, consecratio, commixtio, Sacramenti distributio, ac etiam sumptio, & similes; rectè queritur, in qua præcipua actione ratio formalis sacrificii Missæ consistat.

2. *P. Sotus in 4. sent. dist. 13. q. 2. ar. 1. §. sed roges æstimat;* rationem formalem sacrificii Missæ, in tribus Sacerdotis actibus consistere, nempe in consecratione, oblatione, & sumptione; tum quia sine consecratione, oblatio esse potest, sed non sacrificium; tum quia consecratio sine oblatione, sacrificii rationem non potest habere, ut constat ex definitione sacrificii; tum item, quia consecratio simul, & oblatio, sine sumptione, ad rationem sacrificii minime sufficiunt, nam in veteribus sacrificiis res oblata, vel macerabatur, vel cedebatur, vel consumabatur, ergo etiam in sacrificio Missæ, res oblata, quæ est Corpus, & Sanguis Domini, consumi aliqua ratione debet.

3. *Dom. Melchior Canis, lib. 12. de locis, ad quartum, dicit,* ad rationem hujus sacrificii, quatuor imò quinque rationes concurrere; consecrationem scilicet, oblationem, fractionem specierum Panis & Vini, earumdem commixtionem, & tandem sumptionem, idque exinde probat; quia omnis actio, quæ res, quæ offertur, sacra fit, vel quia circa rem oblatam, sacri aliquid sit, ad sacrificii naturam spectat; sed per singulas prædictas actiones, sacri aliquid fit in speciebus Panis, & Vini Corpus Christi continentibus, ergo omnes, & singule ad sacrificii rationem concurrunt.

4. Verum tamen communis, & vera sententia tenet, eo consecrationem præcipuè, ac maxime ad essentiam sacrificii Missæ pertinere, quod dictum multipliciter probatur; tum ex ipso nomine sacrificii, quod consistit in sacrificacione, quæ scilicet rem sacram facit; tum ex facto Christi, qui ab ipsis Evangelistis dicitur sacrificiale, consecrando Panem & Vinum; & ex hoc solum colligunt Patres, illum sacrificasse, quia consecravit; ergo consecratio, primò, & principaliter, est de essentia sacrificii Missæ; tum etiam, quia sacrificium Missæ offertur in persona Christi, & fit ad ipsius commemorationem, *Luce 22. Hoc facite in meam commemorationem;* nihil autem magis facit Sacerdos in persona Christi, quam consecrationem; cum dicit, *Hoc est corpus meum;* dum verò offert, non ita videtur in persona Christi facere; tum item; quia hoc sacrificium est repræsentativum

tativum sacrificii Crucis; sed hæc representatio potissimum fit per consecrationem, qua sanguis & corpus, quantum est ex vi verborum, scorsim ponuntur sub diversis speciebus, tanquam partes victimæ, ergo; tum item, quia ita docet *S. Thom. 3. p. q. 82. art. 4. quod primum, ibi, dicendum, quod consecratio Christomatis, vel cuiusvisque alterius materia, non est sacrificium, sicut consecratio Eucharistia, & quest. 83. ar. 4. in corp. idem repetit, ibi, quare potius hoc sacrificium per altum, esse Deo acceptum, cum dicitur supra, quæ propitio, &c.* ergo ante commixtionem, fractionem, & sumpcionem, censetur sacrificium peractum.

5. Nec obicias, quod in die Parasceves nulla omnino fit consecratio in Missa; offertur tamen verum sacrificium, ut constat ex Missali Romano, ubi Sacerdos de solito more dicit: *Orate fratres, ut meum ac vestrum sacrificium acceptabile fiat apud Deum*, ergo consecratio non est de essentia sacrificii.

6. Quia huiusmodi argumentum nihil probat; etenim in Missa illius die offertur Deo sacrificium incrementum, proprie dictum, sed improprie, utpote consecratum in precedenti die, ut arguit observat *S. Thom. 3. p. q. 83. art. 2. ad secundum, ibi, Et idcirco in die, quo ipsa Passio Domini recolitur, prout realiter gesta est, non celebratur consecratio huius Sacramenti: ne tamen Ecclesia, ea etiam die, sit sine fructu passionis, per hoc Sacramentum nobis exhibito: Corpus Christi consecratum in die precedenti, reservatur sumendum in illo die, &c.* ex quibus infertur, non fieri sacrificium, quando Sacerdos ostendit populo Hostiam pridie consecratam: nec ipse aliam consecrat, quamvis eam frangat &umat: deficit enim consecratio, quæ est præcipua, ac potior pars essentialis sacrificii Missæ.

Quest. 17. An consecratio utriusque speciei sit de essentia sacrificii Missæ?

1. **E**T dico, quod sic, secundum tamen probabiliorum opinionem, & moveor, tum quia consecratio habet rationem sacrificii, sub ratione mysticæ maculationis, quatenus scilicet ex vi verborum, Corpus & Sanguis Christi sacramentaliter separantur, at id non fit, nisi per consecrationem utriusque speciei, quæ expressè representat separationem Corporis & Sanguinis Domini, ergo; tum etiam, quia Eucharistia Sacramentum debet esse secundum ordinem Melchisedechi, qui panem & vinum obtulit, *Psal. 109. & Hebr. 7.* tum item, quia Christus in nocte Cænæ utramque speciem adhibuit, iussitque Apostolis, & successoribus, ut idem facerent, ergo & ratione prædictæ figuræ Melchisedech, & ratione præcepti Domini, & ratione representationis mortis, & passionis Christi, dicendum est, utramque speciem esse de essentia sacrificii; ad quod facit *S. Th. 3. p. q. 80. art. 12. ad tertium, ubi dicit, quod representatio Dominicæ Passionis agitur in ipsa consecratione huius Sacramenti, in qua non debet corpus sine sanguine consecrari, & q. 83. art. 1. in corp.* dicit, quod in hoc Sacramento immolatur Christus, quatenus continet expressam representationem eventus sacrificii, ibidem *Card. Caiet. & clarissimæ 2. opusculi tract. 2. cap. 9. de Euchar. Soto 4. sent. dist. 13. ar. 1. & lib. 9. de pest. art. 2. noster Victoria in sum. de Euchar. q. 78. Suar. 3. p. dist. 75. sect. 6.* & alii plures, quos allegat & sequitur *Peric. lib. 2. de off. Sacerdotis. dub. 9.*

2. Dicitur secundum opinionem probabiliorum, quia multi probabiliter tenent, totam essentiam huius sacrificii reperiri in consecratione unius speciei, *Adrian. in 4. sentent. dist. 6. q. 6. de Eucharist. Maior in 4. dist. 9. quest. 3. Angel. ver. Euchar. n. 2. Alan. lib. de sacrific. Missæ, cap. 10. & plerique alii, quos allegat Azor. 1. p. in fin. moral. lib. 10. cap. 19. q. 1. sub lit. C. Fauslus de sacrific. Missæ, lib. 2. q. 27. in princ. & Peric. de off. Sac. dist. 2. dub. 10.*

Quest. 18. Quotnam sint effectus sacrificii Missæ?

1. **D**E effectibus Sacramentorum, de solito more accuratè disputat *S. Th. in 4. sent. dist. 11. & 3. p. q. 79.* omnesque ibi scribentes; tu autem ne laboras in æquivoco, cum *Soto in 4. sent. dist. 13. q. 2. ar. 1.* diligenter advertè, quod sacrificium Missæ triplici vi attendi potest. Primò quoad se. Secundò quoad offerentes. Tertio quoad eos, pro quibus offertur: effectus enim Sacramenti Altaris, in ratione Sacramenti, est gratia gratum faciens, qua vita spiritualis altitur, & nutritur; quod etiam dicit *Petrus à Soto lect. 7. de Euchar.*

2. Verum alii negant, sacrificium Missæ ex sua institutione proxime & per se conferre primam gratiam, & remissionem peccatorum, sed augmentum gratiæ, ut infra dicitur, & docet *Fauslus lib. 2. de sacrific. Missæ. q. 43.*

3. Effectus unius Sacramenti, quatenus est sacrificium, est duplex, autem ex virtute operis operantis, nempe devotionis, & orationis sacrificantis; alter verò virtute operis operati, hoc est, virtute hostiæ, & victimæ, quæ offertur, & hic est triplex, ut infra *q. 32. de valore sacrific. Missæ.*

4. Offerentes autem sunt in triplici gradu, primum est Sacerdos, qui immediate tanquam publicus Ecclesiæ minister Sacramentum consecrat & infundit, propriam Christi personam representans: generalissimè verò, & mediatè, hoc est per Sacerdotem, offert totus populus Christianus, qui quodammodo singulas Missas offertur, juxta verbum Domini, *Exod. 3. Dimite populum meum, ut sacrificet mihi in deserto, & Levit. 23. & Num. 28.* Populus ipse jubetur sacrificia offerre per manus Sacerdotum, sicut modò sacrificat Christianus populus, ad text. cap. ipsi Sacerdotes, i. q. 1. ibi: *Ipsi Sacerdotes pro populo interpellant, & peccata populi committunt.*

5. Particularis verò, sed tamen etiam quodam modo generaliter offertur omnes, qui aliquem specialem actum circa hoc sacrificium exercent, ut circumstantes, quorum idem generaliter fit in Canone mentio, ibi, *& omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est, & nota deesse, &c.* etsi inter illos sint gradus; nam principalis, & specialius ministri Altaris offertur, item chorus specialius, quam plebs; item illi, qui Sacerdoti celebranti alimenta & subsidia subministrant, specialissimè tamen offerunt, qui peculiarem elemosynam pro Missæ celebratione donant, ut pro se, suisque offerant: illi autem, pro quibus offertur, & non offerunt, sunt defuncti, atque illæ personæ, pro quibus licet nihil subsidii contulerint, nec sunt præsentis, tamen Sacerdos sua sponte pro illis sacrificium offert.

6. Defuncti verò non offerunt, cum non sint amplius de statu Ecclesiæ militantis, & consequenter nec in statu merendi, nisi largo modo, ut illi, qui pecuniam vel redditus pro Missarum celebratione reliquerunt.

7. Hinc vides, quod multi sint & offerentes, & simul pro quibus offertur, ut illi, qui elemosynam largiti sunt, & circumstantes, quippe qui omnes, dummodo sint in gratia, percipiunt fructum sacrificii, unusquisque tamen in suo ordine, aut per modum meritii, vel per modum satisfactionis, aut per modum imperationis, quos eisdem effectus habent alii actus virtutis in homine iusto; nam possunt esse meritorii de condigno, satisfactorii & imperatorii ex opere operantis, aut tamen sacrificium Missæ hos prædictos fructus, seu effectus habeat ex opere operato?

infra dico.

Quaest. 16. An sacrificium Missae sit verè propitiatorium seu expiatorium pro peccatis, ut verè, & propriè expiet, & deleat nostra crimina, Deumque nobis reddat placatum, ac propitium, venià peccatorum condonatâ?

1. **P**ratemissis Hæreticorum Blasphemiis, affirmativa conclusio est de fide certissima; nam *Matth. 26. num. 25.* textus sic loquitur, *Cantantibus autem eis, accepit Iesus panem, & benedixit, ac fregit, dedique discipulis suis, & ait; accipite, & comedite, hoc est corpus meum; accipiens Calicem gratias egit, & dedit illis, dicens, bibite ex hoc omnes, hic est enim sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum, &c.* & *Luca 22. num. 19.* accepto pane gratias egit, & fregit, & dedit eis dicens; hoc est Corpus meum, quod pro vobis datur, hoc facite in meam commemorationem; Similiter & Calicem postquam cœnavit, dicens, hic est Calix novum testamentum in meo sanguine, qui pro vobis fundetur, &c.

2. Quibus verbis apertissimè constat, Christum in ultima Cœna obtulisse Sacrificium pro peccatis Apostolorum & aliorum; sed sacrificium Missæ est idem cum illo, quod Christus tunc obtulit, nam iussit Apostolis, ut idem postea frequentarent, dicens, *hoc facite in meam commemorationem*, ad quod etiam faciunt illa verba *Pauli Apostoli, in 1. Epist. ad Corinth. c. 11. nn. 23. ibi, ego enim accepi à Domino, quod & tradidi vobis, quoniam Dominus Iesus in qua nocte tradebatur accepit panem, & gratias agens fregit, & dixit, accipite, & manducate, hoc est corpus meum, quod pro vobis traditur, hoc facite in meam commemorationem, similiter, & calicem postquam cœnavit dicens, hic Calix novum testamentum est in meo sanguine, hoc facite, quotiescunque bibetis in meam commemorationem, &c.* hæc ibi.

3. Ex quibus non solum clarè colligitur, Christum instruisse hoc Sacramentum, verum etiam, & tempore Apostolorum fuisse in usu, non solum, ut Sacramentum, sed etiam ut sacrificium, inquit quidem Apostolus: *ego enim accepi à Domino, quod, & tradidi vobis, quoniam Dominus Iesus in qua nocte tradebatur, &c.* Ecce sacrificium, *hoc facite in meam commemorationem, &c.* expendit quæstio ly, *hoc facite*, quia præceptum Domini est, & refertur ad omnia præcedentia, in quibus unum est quod pro vobis traditur, & effundetur in remissionem peccatorum: ergo sacrificium Missæ, ex divina lege, & promissione, potest remissionem peccatorum operari; ergo de se, & sua natura, est propitiatorium, seu expiatorium.

4. Confirmatur, quia idem Christus Dominus est summa veritas, & verus Deus; ergo non potest fallere, ut ad remissionem peccatorum id præcipiat, & quod ad eam obtinendam non valeat.

5. Confirmatur, nam præcipium munus Sacerdotis est offerre sacrificium pro peccatis, ut apertè docet *Apostolus ad Hebr. 5. ibi, omnis Pontifex (id est Sacerdos) ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in his, quæ sunt ad Deum, ut offerat dona, & sacrificia pro peccatis*; sed in Ecclesia Christi est verum sacerdotium, & sacrificium, ut decimum refert *Sac. Conc. Trid. sess. 22. cap. 1. & Canon. 2. & sess. 23. cap. 1. & Can. 1. & docet S. Thom. 3. p. q. 79. ar. 5. & 7.* ergo necessum est, illa ad peccata purganda esse instituta.

6. Nec nocent Hæretici dicentes, quod sola mors Christi, nostra delet peccata, quia non exinde excluduntur cætera sacramenta; nam licet mors Christi, uti causa universalis, sit sufficientissima ad delendum omnia peccata, adhuc tamen, ut ejus virtus nobis actualiter applicetur, requiruntur cætera Sacramenta, ut patet de artifice faciente navem, qui etsi solus faciat navem, non ideo excluditur ejus instrumenta, quibus navem operatur;

Donati Præfix Regularis Tomus III.

ut benè advertit *Card. Cajet. tom. 2. opus. tract. 2. de Euchar. c. 8.*

Nec nobis objiciant verba *Pauli ad Hebr. 10. ibi, una sanctificatione, consummavit sanctificatos, & cap. 9. ibi, per proprium sanguinem introivit, semel in sancta, æterna Redemptione inventa, & ibi, neque, ut sepe offerat semetipsum, aliquin oportebat enim frequenter pati ab origine Mundi.*

8. Quia, ut ibidem *Cajet.* scitè notat, hæc, & similia illorum argumenta laborant in æquivoco, nam dicti Hæretici existimant sacrificium Altaris, esse diversum sacrificium, à sacrificio, quod obtulit Christus in Cruce: cum tamen in veritate, sit illudmet, sicut est illudmet Corpus Christi, & illemet sanguis Christi in Altari in Cruce, & in Cælo modò; differentia autem est in modo offerendi, ut sæpe sæpius dictum est, & iterum dico propter importunitatem Hæreticorum, quia tunc oblatum est corporaliter, modo offertur spiritualiter; tunc oblatum est in re mortis, nunc autem offertur in mysterio mortis, Paulus ergo loquitur de corporali oblatione Christi, quam fatemur esse unam, & sufficientissimam in æternum, cum autem est sermo de Eucharistia sacrificio, ad spirituale oblationem Christi transeat, ut singula verba ibidem notat *Cajet.* ubi notat, nos non dicere, spirituale Corpus Christi offerri in sacrificio Altaris, quia si corpus est, ergo non est spiritus, & c. contra, sed dicimus, spirituali oblatione offerri naturale Christi Corpus in sacrificio Altaris; quid autem sit manducare spiritualiter, & spiritualiter offerre, vide illum, quia omnia declarat.

9. Quibus adde, quod, etsi sacrificium Missæ, nostra scelera expiet; hoc tamen non est præcipuum ejus effectus, teste *Trid. sess. 13. de Euchar. Sacram. Can. 5. ibi, si quis dixerit, vel præcipuum fructum sanctissimæ Eucharistia esse remissionem peccatorum, vel ea non alios effectus provenire, anathema sit.*

10. Nec habet expiare peccata proximè, ac immediatè per se ipsum, eo modo, quo faciunt Sacramenta Baptismi, & poenitentia; quæ immediatè, efficienter ritè suscipientes justificant; sed remittit peccata, quatenus nobis impetrat donum contritionis, & poenitentia; per quod remittuntur peccata, prout docet *S. Thom. 3. p. q. 79. ar. 3. in respons. ad primum, ibi, vel ut contritio in nobis perficiatur ad scelerum remissionem, vel etiam, ut nobis obtineatur ad scelera vivanda, & diffinit Conc. Trid. sess. 22. c. 2. de sacrif. Missæ, ibi, sacrificium istud verè propitiatorium esse, per ipsumque fieri, ut si, cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reverentia, contriti ac poenitentes ad Deum accedamus, misericordiam, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno; hujus quippe oblatione placatus Dominus, gratiam, & donum poenitentia concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia dimittit, hæc ibi, inter quæ nota, ly ingentia, & dices, ergo multò fortius dimittet venialia.*

Quaest. 20. An Sacrificium Missæ sit meritum?

1. **Q**uod sacrificium Missæ, prout se tenet ex parte Sacerdotis celebrantis sit meritum de condigno, ac etiam satisfactorium, seu imperatorium, non cadit sub dubio, si tamen sit in gratia Dei, & debita intentione, circumstantiis offerat; nam si vir Deo gratus, in omnibus suis operibus, sibi mereri potest de condigno, & aliis de congruo, sive per modum imperatoris, quod idem est, cur, & Sacerdos sibi non poterit in celebratione prædicta, quæ est omnium maxima, & excellentissima, & præstantissima?

2. An autem sit etiam meritum, prout se tenet ex parte Christi, Missam Sacerdotis principaliter offerentis? Dubium est inter Doctores non leve, ad quod ego respondeo, negativè, loquendo tamen de novo merito,

merito, ac recenti Christi satisfactione; nam hodie Christus non est viator, & consequenter, non est in statu merendi, ut dicit *S. Thom. 3. p. q. 19. ar. 3. ad primum*, ibi, *Et ideo quia nunc non est viator, non est in statu merendi*. Unde Christus, non amplius meruit post initans suae mortis, ut puta quando miles latus eius aperuit, quando sepulchrum eius, quando resurrexit, vel in Caelum ascendit; quia, ut dictum est, inter condiciones ad meritum necessarias, requiritur status viae.

3. Secus autem dicendum de sacrificio Missae quatenus nobis applicat praeterita merita Christi, & fructus passionis Dominicae, *S. Thom. 1. loc.*

4. Et quamvis Christus Dominus, hodie non sit in statu merendi vel satisfaciendi, est tamen in statu orandi, ideo quando hoc sacrificium actu offertur, intelligi potest specialiter impetrare eodem modo, & cum eadem efficacia, qua id facit in Caelo, pro nobis orando, praestando sicut illic Deo Patri vulnera sui Corporis, ac Passionis merita. *Suar. 3. p. disput. 79. sect. 2. sub li. D.* ubi dicit, quod haec impetratio, seu effectus ejus, non pertinet proprie ad opus operatum; sed alii tenent contrarium, quod scilicet pertinet ad opus operatum per Christum, scilicet ad illam ejus promissionem, qua vivens dixit, *ero vobiscum usque ad consummationem saeculi*; & consequenter non est nova imploratio, sed continuatio, vel applicatio ejusdem.

Quaest. 21. An Sacrificium Missae sit satisfactorium, hoc est remittat peccatorum poenas, quae post culpam dimissam, debentur divinae iustitiae?

1. **A**ffirmative respondet *D. Thom. in 4. sent. dist. 12. q. 2. ar. 2. ad q. 3. Et 3. p. q. 79. ar. 3. in corp. ibi*, ex cuius favore, aliquis consequitur remissionem, non solum culpa, sed etiam poena, *Et ar. 7. in corp. ibi*, pro Redemptione Animarum suarum, *Et in respons. ad sciendum ibi*, quod sicut passio Christi prodest quidem omnibus, quantum ad sufficientiam, *Et ad remissionem culpa*, &c. & merito hoc dicitur quia dum sacrificium Missae offertur pro peccatorum pro culpis, ut constat ex decis. hic supra, q. 19. ergo multo magis erit satisfactorium pro poenis; etenim plus est culpas remittere, quam poenas: tum etiam, quia ita decisum refert *Conc. Trident. sess. 22. cap. 2. in fin. ibi*, quare non solum pro fidelium vivorum peccatis, poenis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed *Et pro Disunctis in Christo, non dum ad plenum purgatis, iuxta Apostolorum traditionem offertur*, haec ibi, ex quibus manifeste apparet, animas deunctorum Missae sacrificio juvari, & a poenis Purgatorii absolvi; unde aliter dicere, est error in fide, *Card. Cajet. in loc. 2. 2. Et opus 2. ar. 2. de Euchar. cap. 8. Sol. in 4. sent. dist. 11. q. 2. ar. 5. concl. 4. Et dist. 13. q. 2. ar. 1. ver. secundum effectum*, *Canus de loc. lib. 12. c. 15. ad q. Petrus Sotus, sect. 7. de Euchar. Joann. Fiquier. cap. 16. §. 3. ver. 15. Ledesma. qu. 25. ar. 5. Et 7. de Missa, Suar. 3. p. disput. 79. sect. 6. Belar. lib. 2. de Missa cap. 2. Et 7. & alii multi, quos allegat, & sequitur Persicus de offic. Sacerdotis, lib. 2. dub. 9.*

Quaest. 22. An Sacrificium Missae sit impetratorium pro bonis temporalibus?

1. **A**ffirmat *S. Thom. 3. p. q. 79. ar. 7. in corp. ibi*, sed alius, qui non sumunt, prodest per modum sacrificii, in quantum pro salute eorum offertur, & merito hoc dicit, quia Missae sacrificium, non est minoris virtutis, & efficaciae, quam sacrificia veteris legis; sed inter sacrificia veteris legis, non solum erant hostiae pro delicto, sed etiam hostiae pacificae, tum pro gratiarum actione, tum etiam votivae pro beneficiis impetrandis, ut patet *Levit. 7. Et 2. Reg. ubi* David obtulit pacifica, pro posse avetenda,

& impetravit. Onias Summus Sacerdos 2. *Machab. 4. num. 32.* obtulit hostiam salutarem, pro vita temporalis Heliodori, quam impetravit; ergo multo fortius offerri potest Missae sacrificium pro omnibus temporalibus consequendis, cum succederit omnibus sacrificiis veteris legis, illiisque sit melius, ac praetantius, ut dictum est supra.

2. Ad quod item faciunt omnes antiquae liturgiae, quae inter sacrificandum praecipunt, orandum pro pace, pro copia fructuum, & pro aliis similibus temporalibus beneficiis, ut constat ex illis; quod item confirmat, *Trident. sess. 22. c. 2. in fin. Et Can. 3.* & universalis usus Ecclesiae, quae non potest errare.

3. An verò praedicta temporalia nobis impetretur ex opere operato, vel operantis? gravius quaestio est, circa quam dissentunt Doctores; sed meo iudicio, potius in modo loquendi, & se explicandi, quam in re: quandoquidem in hoc omnes concordant, quod Deus non semper largitur bona temporalia iis, pro quibus offertur, vel quia scit non esse in eis utilia ad salutem aeternam, vel quia illa differt, ut opportuno tempore dentur, vel alius de causis, licet iustis, nobis tamen ignotis: discordant in declarando, an sacrificium Missae habeat proprium effectum per modum impetrationis, constitutum realiter ab effectu, quem habet per modum rei operatae: hoc semel expuncto, omnis quaestio cessat.

4. Quod sacrificium Missae aliquid operetur per modum impetrationis, tamquam effectum proprium, non cadit sub dubio; tum quia cum impetratio sit proprius effectus cuiusvis sacrificii, erit etiam proprius effectus sacrificii Missae, quandoquidem sacrificium proprie est opus orantis, & supplicantis: ergo sicut oratio, licet possit esse meritoria; quatenus sit ab homine iusto, & satisfactoria, tamquam opus laboriosum; ex propria tamen natura, est impetratoria, ad hoc enim fit, ut aliquid per eam impetretur: ita sacrificium Missae, cum sit oratio quaedam, non verbalis, sed realis, est proprie secundum suam naturam impetratorium; licet etiam ob alios effectus dicatur satisfactorium, & meritorium tum etiam, quia sacrificium Missae, ex vi suae institutionis, habet, ut in persona Christi offeratur, & quod habet specialem vim ad impetrandum illos effectus, pro quibus obtinendis offertur, independentem a merito ministris, proprie offerentis; ergo hoc a competet ex sua propria natura, & non abunde.

5. An autem hic effectus, quem habet sacrificium Missae, per modum impetrationis, sit distinctus ab illo, quem habet ex opere operato? quaestio est inter Doctores non levis;

6. Nam *Sotus in 4. sent. dist. 11. qn. 2. artic. 7. ver. sed percontari*, *Et dist. 13. q. 2. ar. 1. ver. isti ergo omnes*, &c. negat distinguere ab opere operato; tum quia hic effectus, de quo agitur, non pendet ex merito, & sanctitate proximè offerentis, ut supponitur, & dictum est immediate supra; ergo erit ex vi operis operati, seu rei oblati, nam omnis effectus sacrificii Missae, vel est ex opere operato, vel operantis; non enim inter alios datur effectus medius; tum etiam, quia sacrificium Missae, tribus modis, suos effectus operatur. Primo, per modum meriti. Secundo, per modum satisfactionis. Tercio, per modum impetrationis: per modum meriti, tam de congruo, quam de condigno, nam de congruo confert salutem, & alia bona temporalia: quia huiusmodi bona temporalia, non cadunt sub merito de condigno, cum non certa, & infallibili lege semper petentibus, & merentibus concedantur; sed prout Deus expedire noverit ad salutem animae.

7. Per modum verò meriti de condigno, confert augmentum gratiae, quia offerens hoc Sacramentum, meretur

biatur augmentum gratiæ, non solum ex opere operato, id est, virtute rei oblate, sed etiam ex opere operantis, id est, ratione oblationis, seu actus sacrificandi; nam sicut meretur per alios actus bonos, factos in gratia, & charitate; immo multo locupletius, offerendo corpus, & Sanguinem Christi, & in hoc modo effectus meriti operantis commiscetur cum effectu operis operati.

8. Per modum satisfactionis confert, certa & infallibiliter lege, remissionem pœnarum, peccatis jam remissis debite, quia hic effectus est proprius operis operati, id est rei oblate.

9. Per modum impetrationis, & suffragii, confert De iunctis diminutionem pœnarum Purgatorii, aut omnimodam liberationem, quæ non fit ex rigore iustitiæ, per modum meriti de condigno; sed per modum deprecationis, si Deus acceperit, & per modum applicationis sacrificii, ad satisfaciendum pro ipsis, etiam si singulare elemosinam non reliquerint, de quibus omnibus legatur *Soms. cu. loc.* nam exinde colligitur, operari per modum meriti, satisfactionis, & impetrationis, respectu sacrificii Missæ, esse tres species, seu tres speciales modos, convenientes in generali ratione operis operati, differentes tamen inter se accidentaliter, ut album, & nigrum in genere coloris, perfectum, & imperfectum in genere modi.

10. Hanc Soti opinionem tenent infiniti eruditissimi Doctores, & præcipue *Canus de locis, lib. 12. cap. 13. ad 9. Cæter. opus. tom. 2. tr. 2. de Euchar. Anton. Cordub. in suo questionario, lib. 3. not. 4. Petrus Soms lib. 1. de instit. Sacram. lectio. 7. de Euchar. §. 2. ubi dicit, quod non est de essentia operis operati, ut ejus effectus sit infallibilis, Petrus de Aragon. 2. 2. q. 65. ar. 3. Card. Bellar. lib. 2. de Missa c. 7. n. 2. §. in primis, Azor. 1. par. instit. moral. lib. 10. cap. 20. q. 17. & alii plures.*

11. Veritatem *P. Suar. 3. p. dist. 76. sect. 7. dist. 2.* cum aliis multis negat, sacrificium Missæ, quibus temporalia confert ex opere operato, sed tantum per modum impetrationis, qui modus innuitur miseretur dicit, & liberalitati Dei: supponit enim operari per modum impetrationis, non esse proprium effectum sacrificii Missæ, at saltem in præsupposito, ut constat ex decis, prout etiam fallitur *Fuysius de Sacram. Missæ, lib. 1. c. 40.*

12. Nec dices, quod cum Christus sit res infinita, & in hoc sacrificio Missæ offeratur, indecens est, illud ordinare ad res caducas, & temporales obtinendas, quia falsum est, esse indecens; tum quia non primario, sed secundario ad hoc ordinatur, cum primario sit propter cultum Dei, & secundario propter quietam, & tranquillam vitam nostram; tum etiam, quia ordinatur, ut causa ad effectum tuam, ut ejus bonitas ostendatur; tum etiam, quia hæc bona expetiuntur, non propter se, sed quatenus ad pietatem, & salutem animarum utilia sunt; unde hujusmodi Impetratio tota, vel formaliter, vel virtualiter, cedit ad Dei gloriam, & honorem.

Quæst. 23. An valor sacrificii Missæ sit infinitus?

1. R. Espondeo affirmative; ex parte tamen rei oblate, & principaliter offerentis; & quoad sufficientiam, virtutem, & potentiam mercedi impetrandi & satisfaciendi; sed ex parte autem, quoad actuale efficientiam in re. Dico quia; quia sacrificium Missæ, ex parte rei oblate, & personæ offerentis principaliter, est idem essentialiter cum sacrificio Crucis, ut constat ex decis, hæc supra, & refert *Trid. sess. 22. c. 2. de sacr. Missæ*, est enim utrobique offerens, & res oblata; at sacrificium Crucis, fuit infiniti valoris, & dignitatis; etenim Christus ibi oblatas, & offerens, ratione unionis hypostaticæ cum verbo divino, fuit infiniti valoris, ac dignitatis: unde *Apos. 1. ad*

Corinth. cap. 5. num. 15. dicit, quod pro omnibus Christus mortuus est, & *Joann. in Epistol. cap. 2. num. 2.* ait, quod Christus est propitiatus pro peccatis nostris, & non pro nobis tantum, sed etiam pro totius mundi, ergo idem dicendum est de sacrificio Missæ, cum sit ejusdem speciei cum illo.

2. Dixi secus autem, quod actualem efficientiam in re, quia licet causa prima, in actu primo sit infinite virtutis in causalendo; adhuc tamen in actu secundo, cum res nulla sit capax infinitatis, nullum effectum infinitum in re producat: unde determinatur objective à causis secundis tam necessariis, quam liberis, tam quoad speciem actionis, quam quoad exercitum, prout etiam docet *S. Tho. contra gentes, cap. 76. m. 5.* ubi docet, agentia particularia determinare actionem causæ, qui hæc indeterminata est; & quælibet secunda autem agentia, quæ sunt quasi particulariter, & determinantes actionem primi agentis, &c. & in q. 1. de potentia ar. 4. ad tertium, docet infinitum causæ primæ, per causam proximam determinari, & specificari; ergo valor hujus sacrificii Missæ, licet absolute, & secundum se sumptis, sit infinitus; adhuc tamen, ut huius, vel illi applicatur, est finitus, & limitatus, quod docet *S. Thom. in 4. sent. dist. 45. ar. 4. q. 3. ad secundum ibi, dicendum, quod quantumvis votus Christi, quæ continetur sub Euchar. sit infinitus, tamen determinatus est effectus, ad quem illud Sacramentum ordinatur; & 3. p. q. 79. ar. 5. in fin. corp. ait, & quantumvis hæc oblatio, ex sui quantitate, id est, virtute, sufficiat ad satisfaciendum pro omni pœna, tamen sit satisfactoria illis, pro quibus offeritur, vel etiam offerentibus, secundum quantitatem suæ devotionis, & non pro tota pœna. Hæc ille, qui prius etiam dixit, quod hoc Altaris Sacramentum, simul est sacrificium, & Sacramentum, sed rationem sacrificii habet in quantum offeritur: rationem autem Sacramenti, in quantum sumitur, & ideo habet effectum Sacramenti in eo, qui sumit: effectum autem sacrificii in eo, qui offert, vel pro quibus offertur; &c. quæ aurea doctrina D. Tho. fundatur in illis verbis Domini, *Matth. 26. & Luc. 22. Hic est enim Calix Sanguinis mei novæ, & æternæ testamenti, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum*, quæ verba licet explicat idem *S. Thom. cu. loc. p. 3. ar. 7. in fin. corp. Qui pro vobis, scilicet sumentibus, & pro multis, scilicet altaris sumentibus, effundetur in remissionem peccatorum*, non dicitur pro omnibus, quia in eternum passionis Christi, non omnibus actualiter applicatur, quod item colligitur ex Canone Missæ, ubi, quod quod ex hac Altaris participatione sacrosanctum filii tui Corpus, & Sanguinem sumpsimus omnes benedictione celi, & gratia replentur.*

3. Sed alius, qui non sumunt, prodest per modum sacrificii, in quantum pro salute omnium offertur, unde, & in Canone Missæ dicitur, *Memento Domine famulorum famularumque tuarum, pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, pro se, pro suisque omnibus, pro redemptione Animarum suarum, pro spe salutis, & inculpationis sue.*

4. Exinde vides, effectum Sacramenti, in quantum Sacramentum est, particularem, ac determinatum in sumentibus, per summptionem, & devotionem eorumdem, ut ait idem *S. Thom. cu. ar. 5. ubi, non quidem totus, sed secundum modum suæ devotionis, & servitii, &c.* & effectum ejusdem Sacramenti, in quantum sacrificium est, determinari, ac limitari, per oblationem applicatam cum devotione eorumdem, & magis secundum devotionem, quam oblationem, & applicationem, ad quod probandum *S. Tho. in cu. loc.* adducit exemplum de illa Vidua, *Luc. 21.* quæ obtulit duo aera, & tamen plus omnibus misit. Unde infero, quod in satisfactione magis attenditur affectus offerentis, quam quantitas oblationis.

6. Hoc autem dictum D. Tho. quod scilicet sumptio, oblatio, & consecratio, cum devotione, limitant, &

determinant valorem, seu virtutem Sacramenti, & sacrificii Altaris, non venit intelligendum, quasi quod hæ actiones aliquid erga divinam virtutem, ut in se est, operentur; cum hoc falsissimum sit: sed intelligitur, quod virtus divina Christi, mediantibus his secundis causis, ad effectum aliquem determinatur, hoc est, secundum quod in secunda causa recipitur, accipit limitationem, & determinationem ex conditione causæ secundæ, ratiocinamur ex susceptivi conditione; quia uno quodque, quod recipitur in alio, per modum recipientis recipitur, hoc est, se accommodat, & correspondet naturæ & qualitatibus rei recipientis, ut in simili dixit noster *Ferrariensis in prædicto loco contra gentiles*.

6. Unde certissimum est, quod causæ principales nihil efficiunt, sine causis proximis, etenim hæ se habent, ut conditio sine qua non; immo sine qua nihil, ut patet de igne, sine causa applicante; quamobrem apprimè demittitur, Hæreticos sic argumentari, seu delirare: Christus semel se obtulit, ergo una est Christi oblatio, quia ceteri una sit Christi oblatio, universalis, & indifferens, altera tamen est particularis, quæ generalem illam ad determinatè efficiendum applicat.

7. Etiã dicant, quod Sacerdos offerens in lege Evangelica, est finitæ virtutis, ergo non potest Christi virtutem infinitam imitare, turpiter tamen errant in præsupposito: non enim sacerdos novæ legis, est alius, & diversus à Sacerdote Christo; sed ejus minister, & Vicarius; nam ut sæpe dictum est, unus est Christus Dominus semper unus Sacerdos, qui principaliter offert, & consecrat, & ipse in suis ministris se determinat, secundum conditionem causæ proximæ, ut benè advertunt *Card. Cajet. tom. 2. opuscul. 2. de Euch. c. 3. & 9. & tract. 3. de celebrat. Missar. q. 2. Vignier. de Valore Missæ, c. 16. ver. 15. Solo lib. 9. de miss. q. 2. ar. 2. & 4. sent. dist. 11. q. 2. ar. 5. & dist. 13. q. 2. ar. 1. Syl. 2. ar. Missæ, q. 9. Bartolæ. Angel. Dial. 5. de Missæ, §. 731. omnique alii Thomisti, qui advertunt, quod quavis Theologi plures nullam differentiam agnoscant inter valorem Missæ, & effectum ejus; unde sæpe sæpè illos confundunt; inhiominis magna differentia est, sicut inter actum primum, & actum secundum; Valor enim dicit dignitatem moralem & principium operantis; effectus vero idem est, quod res ab alio effectus: unde est ultimus terminus operationis valoris; quod distinguuntur, ut videre à visu; verum ad prædictorum omnium majorem claritatem, iterum quæro.*

Quest. 24. An sacrificium Missæ sit infiniti valoris, extensive?

1. ET quidem esse, certissimum est; tum quia illud dicitur infinitum extensive, quod non tot prodest, quin possit alius & alius prodesse, ut patet de Sole illuminante: at sacrificium Missæ ita est: nam ratione devotionis, aut multitudinis offerentium, potest semper crescere, & augeri, in infinitum, ergo: tum etiam, quia in memento Missæ, non est determinatus numerus cogitandum, ut liquet ex Canone, ibi, *Quorum tibi fides cognita est, & nota devotio*: ergo certum est, quod sacrificium Missæ potest applicari pluribus, & pluribus in infinitum, ergo: tum item, quia aliter sequeretur Christianos detrimentum pati ex generali applicatione sacrificii, crescente Christianorum numero, quibus Ecclesiæ intendit sacrificium, secundum ipsius generalem valorem applicari; tum item, quia aliter sequeretur, quod plures sunt astantes in Missa, diminui valorem Missæ, & sacrificium minus prodesse singulis, quod non est dicendum, cum Ecclesiæ, eum plures Missæ sacrificio interesse, cum præsentia unius, non noceat alteri, ut decent communiter Doctores, & praxis ipsa docet, quibus aspiantur

*Dominic. Montagniol in disp. de valore, & effectu Missæ, cap. 3. 4. & 5. & Joan. de la Crosse in direct. cons. de sacrif. Missæ, dub. 6. Ant. Cordub. in suo questionar. lib. 1. q. 3. in opus. 4. ar. 1. his positus, ubi ex multis ostendit, virtutem Missæ esse infinitam syncategorematicè, hoc est, indeterminatè, *Thom. de sacrif. Missæ, disp. 4. q. ult. p. 4. num. 7. Lec. ver. Missæ, num. 4.* & alii innumeri, qui subseribunt conelusionem prædictam: saltem quoad effectum generalem sacrificii Missæ, de quorum numero censetur *P. Suarez 3. p. disp. 79. sect. 12.* in cuius principio notat, quod aliqua causa, etiam non sit infinita intensivè, potest tamen esse infinita extensive, hoc est potest producere effectum suum, totum simul, ac integrum, in diversis subiectis, ut patet de voce Concionatoris, quæ eodem tempore, tota simul, & integra reperitur in singulis aures audientium, & de igne, qui ubique divisione suæ virtutis, eundem totum simul & integrum effectum producit in diversis subiectis, ut puta formam caloris, ut octo.*

Quest. 25. An sacrificium Missæ, pro multis differentibus oblatum, pro sit eulibet illorum, ac si pro ipso solo offerretur?

1. Celebris, ac difficilis est quaestio, hæc scitu tamen digna, circa quam duæ sunt opinionum extrema; quarum primæ affirmativa his rationibus fulcitur.

2. Primò, quia valor sacrificii Missæ, ex parte rei oblatæ, & principaliter offerentis, est infinitus, ut constat ex decisis hic supra q. 23. five extensive, five intensive, parum refert; nam licet nunquam producat effectum in re infinitum, satis tamen est, quod de se habeat sufficientiam, & quod quantum est ex se, & ex parte sua, possit illum producere, si infinita dispositio adesset ex partibus illis, pro quo offertur, & pro infinitis hominibus, si illi essent æque dispositi ad recipiendum hujusmodi valorem, ut patet de lucerna, quæ licet principaliter, aut specialiter accendatur Principi domus; non ideo minus illuminat ceteros, si sint, æque proximi, ac dispositi, ut melius dispositi.

3. Nec nocet, si dicatur, quod licet Missæ sacrificium sit infinitum, ea ratione, quæ à Christo offertur, qui tamen offertur ab ipso medio Sacerdote, ut ipsius ministro, cujus dignitas, cum sit finitæ, remanet limitata, & finitum: nam falsum est, quod valor, & dignitas causæ principalis minuatur, aut limitetur ab instrumento, ut constat de elemosyna, cujus valor non minuitur per ministerium servi, per quem principalis Dominus pauperibus illam donat, & offert.

4. Secundò, quia ita sentiunt *B. Hieron. Regula Monach. cap. de contemplat. orat. & lect. Propositum in 4. sent. dist. 45.* & alii plures, & uti decem reteritur in *Can. non mediocriter, 2. de consecrat. dist. 5. ubi, Dum igitur pro cunctis animabus Psalms, vel Missa dicitur, nihil minus quam si pro uno quolibet ipsorum diceretur acciperetur*. Hæc ibi, ubi Glol. in calu ait: *Cum ergo pro centum defunctis uel oratur, tantum unicuique conferitur, ac si pro uno solo oraretur*.

5. Tertiò, quia Missa, respectu operis operati, nihil aliud est, nisi applicatio passionis Christi, quod per tale sacrificium immediatè applicatur illi, pro quo dicitur, ut constat ex decisis; at licet meritum passionis Christi multis applicetur, adhuc tamen quilibet non minus habet, quam si solum sibi fuisset applicatum: ergo.

6. Quartò, quia fructus sacrificii Missæ commensatur devotioni susceptis ipsius, ut dictum est ex *D. Thom. supra*, sed devotio unius, pro quo offertur, non impedit devotionem aliorum, pro quibus offertur; ergo potest prodesse omnibus, & singulis, secundum propriam devotionem, sine detrimento aliorum, ac si pro uno solo

gulis in particulari offerretur, si enim Aqua in Mari sit infinita, unusquisque potest ex illa haurire, quantum vult, sine detrimento aliorum, quia non potest Aqua infinita, aliis deficere, etiam si infiniti homines illam haurirent; nam infinitum est inexhaustibile, & finitum non potest.

7. Quirò, quia sacrificium Missæ, non est minoris efficacie, quam Baptismus, & Pœnitentia, sed si Baptismus, vel Pœnitentia pluribus applicentur, etiam infinitis, sufficere possent: singuli eorum, qui abfolvuntur, & baptizantur, tantum fructum recipiunt, ac si soliflent; ergo idem dicendum est de fructu sacrificii Missæ, ad quod facit, quod canit Ecclesia in sequentia Missæ Corporis Christi, *Sumis unus, sumis mille, quantum istis tantum ille, nec sumptus consumitur*; quamvis hoc dicatur de Eucharistia, quatenus habet rationem Sacramenti.

8. Sextò, quia Rom. Pontif. sæpe reducit immensum numerum Missarum ad certum numerum, sæpèque conceduntur una Missa, cum novem collectis, valeat pro novem Missis: quod non possent concedere, si sacrificium Missæ hoc non haberet ex sua natura, ut bene advertit doctissimus Peyr. tom. 1. *privilegiis Constit. 6. Jul. 11. num. 13.* & docent Card. Cajet. 3. p. q. 79. ar. 5. & tom. 2. *opus. tract. 3. de celebrat. Missæ. q. 2. Syl. ver. Missa 1. q. 9. Petrus Aragon. Augustin. 2. q. 85. ar. 3. ver. contrariam tamen Dominic. Monagnol. in sua disp. de valore Missæ, cap. 24. ubi ait, ita etiam sentit universalitatem Sarbonæ, Lez. ver. Missa num. 8. Joan. Bapt. Conrad. 1. p. respons. q. 266. & alii plures.*

9. Secunda verò sententia communior, ac probabilior est, multisque modis demonstratur. Primò, quia licet Hostia, quæ sacrificio Missæ offertur in re considerata, sit infiniti valoris; & licet persona Christi ibi contenta, sit infinitè grata Deo Patri, & eam principaliter, per Sacerdotes nunc iterum offerat: nihilominus Sacerdotes, dum illam offerunt, non offerunt illam, ut rem alienam à se, sed quasi rem propriam, consecratam à se, illa admirabili potestate, sibi in ordinatione tradita; accipere potestatem, &c. ergo sacrificium Missæ, respectu Sacerdotis, immediatè consecrantis, & offerentis, est valoris finiti, prout bene dicit Card. Cajet. tom. 2. *opus. tract. 3. de celebrat. Missæ. q. 2. num. 50. ver. si autem sumatur hoc sacrificium.*

10. Hinc excluditur illa obiectio, de servo ferente elemosynam ad pauperes: qui ex eo, non potest limitare meritum primi agentis; quia non detert rem propriam, sed omnino à se alienam, quod non potest dici de Sacerdote, qui est causa proxima, & immediata sacrificii Missæ.

11. Secundò confirmatur, & magis declaratur, quia ratio sacrificii Missæ, confurgit ex consecratione, oblatione, & sumptione specietum consecratarum Panis, & Vini, factis, immediatè à Sacerdote celebrante; at hæ actiones, prout sunt ab isto Sacerdote, sunt omnes finitæ, & determinatæ, ut puta actiones hominis: ergo erit finiti, & determinati valoris.

12. Tertiò, quia valor Missæ, non excedit terminos à Christo Domino præscriptos: ut Christus non præscripsit sacrificio valorem infinitum, sed finitum: nam voluit, ut frequentaretur, ut liquet ex illis verbis, *Hoc facite in mem. &c. quotiescunque feceritis*, ergo non voluit, ut haberet effectum infinitum, nam infinitum non repetitur, ergo, quod item constat ex praxi Ecclesiæ, quæ pro eadem persona, vel pro eodem beneficio obtinendo, varia consuevit offerre sacrificia, quod frustra fieret, si una sola foret infiniti valoris, quandoquidem ea sola sufficeret ad omnia, quæ petuntur. Ecclesia autem, cum sit interpres fidelis actionum Christi, & à Spiritu Sancto regatur, non potest errare, ergo.

13. Quarta, quia si sacrificium Missæ esset infiniti valoris, Denari Præxi Regularis Tomus III.

loris, unico sacrificio Missæ posset evacuari Purgatorium, quod non debet dici.

14. Quirò, quia aliàs sequeretur, quod per se loquendo, pro unico sacrificio Missæ, posset Sacerdos plura stipendia integrè accipere: quod pugnat cum communium consuetudine, & sensu Ecclesiæ, ut constat ex Decretis Sac. Congreg. infra extensis; & ita tenent infiniti Doctores, & præcipue Covar. tom. 1. cap. Alma Mater, 1. p. relect. §. 5. num. 9. Bellar. lib. 2. de Missa, c. 4. Azor. 1. p. in situ. Moral. lib. 10. c. 20. q. 8. & c. 11. q. 1. Navar. cons. 9. de celebrat. Missæ. & in summ. cap. 25. num. 64. Bonac. multis cit. de Sacramento, disp. 4. q. ult. p. 4. num. 6. Suar. 3. p. disp. 79. sect. 11. ver. dico secundo, & sect. 12. vers. dico tertio in fin. Vigner. de Sacram. Euchar. ubi etudite expungit sententiam Cajet. Corrad. 1. p. respons. q. 266. in adda. Fraxinellus de Sacerdot. obligat. ad Missas pro alio ex iust. celebrandas, sect. 3. prænot. 4. §. 1. num. 2. ubi refert sexcentos Doctores, qui hanc opinionem defendunt, & sequitur Alphons. de Leone de offic. Capell. q. 7. sect. 7. & q. 8. sect. 2. Rod. 1. p. sum. cap. 25. tit. de Missarum, 2. Miranda 1. par. manual. q. 41. ar. 20. Eusius lib. 2. de sacrif. Missæ. q. 59. & 60. & alii plures, quæ ex præcitatis rationibus colligunt Missam oblatam pro multis copulatione, & conjunctim sumptis, ut puta pro aliqua Civitate, vel Regno, ex opere operato, non ita prodesse multis, sicut prodesset uni, pro quo dimittatur applicaretur: quorum fundamentum fuit, sæpè supra explicatum; quod scilicet, sicut causæ universales non producant effectus suos, nisi per particulares causas applicentur ad determinatum effectum, ut patet de Sole operante per causas secundas: ita Christi passio, licet in se habeat infinitam efficaciam seu valorem, ut probant argumenta primæ sententiæ: non tamen causat in nobis aliquè effectum: nisi applicetur per Sacramenta, vel alias causas particulares, determinantes infinitatem illius passionis Christi. Sed in hoc sacrificio, causa particularis determinans, ex parte Sacerdotis, est ipsius intentio, ex parte verò offerentis, est devotio, sive affectus, & fides offerentis, quæ causæ sunt finitæ, ut dictum est, ut puta, actiones hominis: igitur effectus, qui sequitur ex applicatione sacrificii, est etiam finitus, & per consequens Missa una celebrata pro aliquo, est virtute rei oblatæ, potens sibi liberare eum à tota pœna, qua tenetur in Purgatorio, de facto non liberatur à tota pœna, non ratione defectus alicujus conditionis, sive ex parte offerentis, sive ejus pro quo offertur, sed quia Christus instituendo hoc Sacramentum, sive sacrificium, determinavit ut sæpè frequentaretur, prout docuit Sotus lib. 9. de iust. 2. ar. 2. ubi ait post primam conclusionem, in secunda ratione immeritò dicit, quod Card. Cajet. in 3. p. q. 79. ar. 5. & tom. 2. *opus. tract. 3. de celebrat. Missæ. q. 2.* fuit in hac parte hallucinatus, ex quo vim nullam conferret huic sacrificio, ex opere operato, sed totam satisfactionis mensuram, censet ex solo devotionis gradu, seu offerentium, seu pro quibus offertur taxari, quia ibidem Cajet. hoc non dicit, sed oppositum fatetur, ut patet legenti, sed si Cajet. erravit, cur ipsiusmet Sotus in 4. sem. distin. 13. q. 2. ar. 1. se retrahavit, & in opinionem Cajetani rediit? ibi namque dicit, quod sacrificium Missæ, ex parte rei oblatæ, est definiti valoris, licet tamen respectu actus offerendi, sit finiti, quod docuit Cajet. cit. loc.

15. Dixi notanter, pro multis copulationem, quia secus, quando illud pro singulis ligillatim offerretur: ut si v. g. diceret, offero pro Martino, pro Marco, pro Petro, &c. quia sic essent tot oblationes, quot personæ, seu cives expressè nominati, at oblatio primo modo facta, censetur una singularis, & additur, quod oblatio singularis singulariter expressa, magis urget, aliter esset errare cum Wiclef.

16. Dixi ex opere operato, quia si valor Missæ consideretur

sideretur ex opere operantis, hoc est, ratione, qua proficiscitur ab offerentibus, qui affectu & devotione, cum Sacerdote, ad sacrificium offerendum operantur, tunc singuli, ceteris paribus, tantum accipiunt, quantum si unus solus, cum eo offerret; quia valor hic circa personas offerentes, pendet ex illorum devotione. Devotio autem unius, non pendet à devotione alterius: idecirco Missa celebrata pro multis, prodest singulis, secundum propriam devotionem, ac si pro uno tantum diceretur, ut dictum est supra, & docent præcati Doctores.

Quaest. 26. An intentio celebrantis, sit omnino necessaria ad perfectionem sacrificii Missæ?

1. Conclusio affirmativa est de fide, diffinita in Concilio Florentino, celebrato Anno Domini 1439. sub Eugenio Papa IV. in Decreto de Sacram. pro unione Ecclesie Orientalis, & Occidentalis, *om. 4. Concil. sol. mibi 9. 911. ibi, hæc omnia Sacramenta tribus perficiuntur. videlicet, rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, & persona Ministris conferentis Sacramentum, cum intentione faciendi, quod fuit in Ecclesia, quorum si aliquod desit, non conficitur Sacramentum*, hæc ibi.

2. Et in *sess. 7. Sac. Concil. Trid. Can. 11. de Sacram. si quis dixerit, in Ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferant, non requiri intentionem saltem faciendi, quod fuit in Ecclesia, anathema sit*; ratio verò definitionis potuit elici, tum quia Sacramentalis actio debet esse humana, hoc est, iudicio deliberata; ergo debet ex intentione ad proprium effectum, drigi, sicut actio artificis; nam quæ fiunt absque intentione, dicuntur fortuita, & casualia, ut ait *philosophus in 2. physic. quod actioni, quæ fit à ministro Dei, maxime repugnatur*, tum etiam, quia id quod est indifferens ad multa, debet per aliquid ad unum determinari; actio autem Sacramentalis potest referri ad multa; ergo ad hoc, ut determinetur ad effectum Sacramentalem, per formam verborum significatum, opus habet intentione determinante ad talem effectum, est enim intentio actus liber voluntatis in finem: ut docent *S. Thomas 4. sent. dist. 6. q. 1. ar. 2. & 3. p. q. 6. 4. ar. 8. ubique Caiet. S. Ant. 3. p. sum. tu. 13. cap. 6. §. 2. Joann. Vignier. de Sacram. in Genere, c. 16. de intent. ministris, ver. 7. & post allegatos Bartol. de Angel. de Sacram. in com. Dial. 1. num. 27.*

3. Immo *Sotus in 4. sent. dist. 1. q. 5. ar. 8. in princ.* dicit, quod prædicta definitio est de jure divino; nam ubi Christus Apostolus dixit, *Matth. 28. Baptizantes, &c.* ea intentione eis iussit munus exequi; quia ipse Sacramentum instituerat, & idem de Euchar. hæc quotiescumque feceritis, *in memoriam facietis, &c. de panis accipies Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, &c.* ubi subdit, quod Christus, ea ratione, Discipulos suos Sacramentorum ministros sibi instituit, ut sua ipsius intentione huiusmodi obsequia perficerent, ergo.

4. Nec nobis obijcias, *D. Thom. 3. p. q. 69. ar. 7.* dicere, materiam Sacramenti, per verborum formam determinari ad effectum inferendum, ac proinde non indigere alia intentione, quia falleris in consequentia; nam illa verba, *Ego te baptizo, te absolvo, hoc est, &c.* nisi essent vestita illa intentione agendi, quod facit Ecclesia, effectum Sacramentalem non inferrent; prolatio ergo verborum, cum debita intentione, determinat Sacramentum, secus autem.

5. Nec dices, quod minister in Sacramento non operatur, nisi in quantum Instrumentum; actio autem non perficitur secundum intentionem instrumenti; sed secundum illam, quæ est in principali agente, movente instrumentum, ergo sufficit intentio Dei, sine alia ministri.

6. Quia panter falleris in illatione consequentis; nam obiecto prædicta procedit de solis Instrumentis ani-

matibus, fallit autem in instrumentis inanimatis, & consequenter in ministro Sacramenti, quicum animam habeat, movet seipsum ad operandum, & faciendum Sacramenta, prout facere intendit Christus, & Ecclesia, *S. Thom. 3. p. q. 64. ar. 8. in respons. ad primum, hinc sequitur, defectum intentionis ministri Sacramenti, regulariter loquendo, non posse suppleri per Ecclesiam, nec per Deum, neque per intentionem suscipientis Sacramentum; quia virtus primæ causæ modificatur in secunda, & agit ad modum ejus, quando secunda causa est animata, ut in casu nostro; nec potest aliter operari; nisi recurratur ad miracula, quæ non sunt multiplicanda, sine necessitate.* *Suar. 3. p. 10. 3. dist. 13. sect. 2. ver. tertio possumus, & Affus. de Leone, 1. p. de Offic. & potestate Confess. recoll. 4. num. 8.*

Quaest. 27. An requiratur intentio faciendi, quod facit Ecclesia Romana, vel Catholica?

1. Sanctus Ant. Archiep. Florent. perissimus *V. I. Din 3. p. sum. tu. 14. cap. 13. §. 10. Sot. 4. sent. dist. 1. q. 5. ar. 8. in med. Bartol. de Angel. Dial. 1. de Sacram. in com. §. 29. & alii multi, dicunt, quod non requiritur expressio hujus, vel illius Ecclesie in particulari, sed sufficit generalissima intentio faciendi, quod Christus instituit, vel quod facit Ecclesia Catholica, quæcumque sit illa, & moventur ex eo, quod Hæretici non habent huiusmodi intentionem; immodò intendunt facere, quod facit ipsorum Ecclesia, & nulla alia, non obstant, quod ipsorum Ecclesia sit Synagoga Sathanae; & tamen nos non rebaptizamus ab eis baptizatos, ex quo illi intendunt facere quod Christus instituit, & dare verum Baptismum, licet putent, nos non dare verum Baptismum: nam licet erant circa veram Ecclesiam, non tamen erant, ut supponitur, in intentione generali faciendi quod facit vera Ecclesia: unde ipsorum privatus error, corrigitur per intentionem generalem faciendi, quod facit vera Ecclesia, ut bene advertit Bonac. *tom. 1. de Sacram. in genere, dist. 1. q. 3. p. 2. §. 4. n. 9. & colligitur ex Conc. Florent. in Decreto Eug. IV. de Sacram. Eccles. Oriental. & Occidental. ubi dicitur, quod requiritur persona ministri cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia, absque alio superaddito, & in Trid. sess. 7. de Sacram. Canon. 11. aperte dicitur, quod intentio ministri debet esse saltem faciendi, quod facit Ecclesia, expone quoque illam dictionem, (saltem) quæ est restrictiva ad ea, quæ sunt de substantia, & necessitate præcisa, ut notat Panor. in cap. quia propter de lect. nu. 12. ergo illa intentio tantum erit necessaria absoluta, & præcise, quæ facit Sacramentum, & non alia iocosa, vel simulata, etenim inclusio unius, juxta vulgatam Regulam, est inclusio alterius.**

2. Dixi requiruntur intentio faciendi, quod Christus instituit, vel facit Ecclesia, quia non copulative requiritur intentio utriusque, sed alternativè; ut potest, alienus tantum non quia illæ sint diversæ, seu adversæ, inter quæ sæpe ponitur alternativa: sed quia una intentio, præsupponit aliam, *S. Thom. 3. p. q. 64. ar. 8. ad primum in fin. ibi, ut scilicet intendat facere quod facit Christus, & Ecclesia.*

3. Sed quid dicendum, si minister intendat facere quod fecit Christus, & non, quod intendit facere Ecclesia Romana, facit ne Sacramentum: sub distinctione resolve, aut iste Hæreticus habet intentionem faciendi, quod fecit Christus, non verò faciendi, quod facit Romana Ecclesia, cognata, ut vera, & sic non est sufficiens ad validitatem Sacramenti: etenim intendens facere quod fecit Christus, & non quod facit Ecclesia, vera instituta à Christo, & ita à se cognata, vult duo con-

traria: si enim Christus instituit Ecclesiam veram, & ru hoc noscitur, quomodo vis, ut fecit Christus, & non quod facit Ecclesia? signum est te intendere Sacramentum institutum, ut independens à Christi institutione, quæ intentiones pugnant inter se, ac proinde non conficitur Sacramentum, secus autem, si dicta Ecclesia non sit cognita ut vera, quia cum non cognoscitur veram Ecclesiam, tunc errat, cum putet, quod factum ab Ecclesia, sit divectum ab eo, quod fecit Christus, & sic non contrariæ & pugnantibus voluntates; nec talis error est sufficiens ad impediendam validitatem Sacramenti, ut dictum est supra, & docent Zanardus in suo directorio Confess. de Sacram. pœnie. c. 30. ver. sciendum est autem, ubi hoc confirmat ex validitate Sacramentorum ab Hæreticis conficiendorum, nempe de Baptismo & absolutione in articulo mortis, Malfes. tr. 1. c. 7. n. 18. Alfons. de Leone de off. & potest. Confess. l. p. resol. 4. n. 14. & ante eos P. Suar. 3. p. tom. 3. disp. 13. sect. 2. ver. superest, licet ibi non ita clarè loquatur.

4. Sed quid dicendum, si quis è contrà intendat facere, quod facit Ecclesia; sed non quod facit Christus?

5. Sub distinctione resolvitur, aut iste talis putat Christum instituisse hanc Ecclesiam, quam intendit imitari & se ejus intentioni subjicere, & sic conficit; quia non intendit facere Sacramentum distinctum ab eo, quod Christus instituit, aut putat Christum non instituisse hanc Ecclesiam: & sic non conficit, ex quo intendit facere Sacramentum omnino distinctum ab eo, quod fecit Christus, ut bene advertit de Leone cit. loc. n. 16.

Quaest. 28. An intentio ministri requisita ad perfectionem sacrificii Missæ, debeas esse actualis, vel sufficiat, si sit virtualis aut habitualis?

1. Respondent communiter Doctores, quod intentio hæc, de qua est sermo, debet esse actualis, aut ad minus virtualis, nam habitualis ad perfectionem Sacramenti non sufficit. *Sot. in 4. sent. disp. 1. q. 5. ar. 8. circa tertium argumentum, & Cajet. 3. p. q. 64. ar. 8. ubi in 5. in respons. ad 3. docet differentiam inter habere aliquid in actu, vel in habitu, vel virtute, ad cuius intelligentiam hoc ponit exemplum, habens habuum justitiæ, tunc actualiter intendit justum, quando actualiter attendit ad jus reddendum; tunc vero habitualiter intendit justum, cum retinet habuum justitiæ etiam si dormiat: tunc autem virtualiter intendit justum, dum vocat quidem reddendo juri, nuptia, quia sedet ad Tribunal, ut faciat sicut conjuravit iudicis officii, & nihil de jure cogitat: sed mens ejus evagatur ad impervientiam, ita quod etiam si non haberet habuum justitiæ, ex solo hoc, quod accedit ad iudicis officium faciendum in omnibus, quæ exercet iudicis, quamvis nunquam evagetur, semper intendit justum virtualiter, cā ratione, quia semper perseverat vii primæ intentionis, qua primò proposuit facere iudicis officium; hæc ille, ex quibus colligitur, quod intentio virtualis præsupponit actualē, & ex illa motus est ad se veltendum vestibus Sacerdotalibus, posito quod postmodum actualiter non cogitet, quando verba consecrationis profert: non idò peccat; Deus enim non obligat ad impossibile: quando quidem humanum ingenium ad eò lubricum est, ut cogitationem non diu in re una retinere possit: & additur, quod non est in potestate nostra mentis alienationem non pati: nec mentis alienatio, perfectioni Sacra-*

menti nocet, quia virtualiter manet intentio prima, & hæc sufficit: nisi contraria intentio subsequatur, & docet Nunguis in 3. p. to. 1. q. 64. ar. 8. *Sotus, ubi supra, & Bonac. de Sacram. disp. 1. q. 3. p. 2. §. 3. n. 11.*

2. Neque his obstat dicere, quod *S. Thom. 3. p. q. 64. ar. 8. ad 3.* ait intentionem habituales sufficere ad perfectionem Sacramenti, quia S. Thomas ut ibi monet Cajet. & laudat Suar. 3. p. to. 3. disp. 12. in eod. ar. in fin. pro intentione habituali intelligit virtuales, quæ quippe potest dici habitualis quodammodo, quia per modum habitus diu perseverat, etiam homine distracto & dormiente.

Quaest. 29. An Missa mali vel boni Sacerdotis, sit aequalis valoris?

1. Celebris est quaestio hæc & necessaria sciri, quam tu cum *S. Thom. 3. p. q. 82. ar. 2.* sub distin. resolvit, Missam quoad valorem operis operari esse aequalem, si ve bonus, si ve malus sit minister; secus autem quoad valorem operis operantis, scilicet precum & orationum, prout funduntur & recitantur à tali ministro particulari; nam quoad istam partem, majoris valoris est Missa boni Sacerdotis existentis in gratia Dei, quam mali existentis in odio Dei.

2. Decisio hæc, quoad suam primam partem manifestata est; nam ut ipsemet *S. Thom. dicit in ar. 3. §. 5. ejusdem quaest.* etiam mali Sacerdotes consecrant & consecrare possunt. ut inquit *S. August. lib. de Corp. Domini,* & refertur in cap. antra Catholicam Ecclesiam 77. l. 9. 1. ibi, in mysterio Corporis & Sanguinis Domini, nihil à bono majus, nihil à malo minus perficitur Sacerdote, quia non in merito consecrantur, sed in verbis perficiuntur Creatoris, & virtute Spiritus Sancti, &c. ubi Glossa in casu ait, quod in traditione vetitatis Sacramenti, non distinguuntur merita conferentis vel consecrantis: nam sicut Christus est, qui baptizat, ita ipse est, qui per Spiritum Sanctum hanc carnem efficit; quod item reperitur in cap. utrum sub figura 72. de consecr. disp. 2. ibi, credendum est, quod in verbis Christi Sacramenta constanciantur, & in Conc. Trid. sess. 22. de sacrif. Missæ cap. 1. ibi & hæc quidem illa munda oblatio est, quæ nullâ indignitate aut malitiae offerentium inquinari potest, &c.

3. Quod verò ad valorem operis operantis: certum est, quod Missa boni Sacerdotis est magis fructuosa, quam mali: quod probat idem *S. Thom. ubi supra, per cap. ipsi Sacerdotes, 91. l. 1. q. 1.* ubi textus sic loquitur, ipsi Sacerdotes pro populo interpellant, & peccata populi comedunt, quia suis precibus & oblationibus ea delent atque consumunt: qui quanto digniores fuerint, tanto facilius pro necessitatibus, pro quibus clamant, exaudiantur: subde cum Glossa ibid. in casu, vel fortè quia exemplo bonæ operationis, & verbo prædicationis corrigunt homines, vel ex eo, quod quia sunt in gratia Dei; prout ex multis misericordè ostendit *Sotus in 4. sent. disp. 13. q. 1. ar. 6.* ubi ad finem, post argumenta, ad praxim multa refert, & concludit extra gratiam Dei, nullum meritum reperiri, ad quod facit illud dictum Cæci nati, Deus peccatores non exaudiat, supple, per modum meriti, & de rigore Justitiæ; secus ex sua mera misericordia & pura liberalitate, unde *Barol. de Angelis Dial. 5. de Missa, §. 736. in fin. ait, quod licet Deus interdum audiat malos, tamen certum est, quod potius audiat bonos; & ideo magis valent orationes, si fident à bono Sacerdote, quia tunc ex duabus partibus, opera illa meritatoria essent, nipte ex opere operato, & merito operantis.*

Quaest. 30. Sed quid dicendum est de Missa, quoad valorem precum & orationum, quae à malo Sacerdote in Missa recitantur ex persona Ecclesiae?

1. Respondet S. Thomas cum omnibus suis Discipulis in d. q. 82. ar. 6. dicendo Missam quoad utramque partem aequaliter valere: quia Ecclesia, quae principaliter est offerens, semper est Deo grata; ergo licet per improbum Sacerdotem offerat, adhuc tamen inhiul de ejus valore minuitur; nam sicut valor sacrificii Christi, non vitatur per ministerium mali Sacerdotis; ita neque Sanctae Ecclesiae opus.

2. Verumtamen Scotus in 4. dist. 13. qu. 12. ad 3. principale, tenet contrarium, nam meritum inquit Ecclesiae, non est abstractum, ut Idea Platonis ab individuis; sed est meritum applicatum per ipsum Ministrum; ergo ex illa parte non est tanti valoris.

3. Confirmatur, quia quando sunt plures iusti in Ecclesia, tantò Missa quae ejus nomine offertur est fructuosior; & plures quidem sunt iusti, si Sacerdos celebrans est bonus; ergo erit fructuosior; ad d. text. cap. intra Carbol. Eccl. 1. q. 1.

4. Sotus verò cit. loc. sent. 5. veritatis, in fin. ait, hanc Scoti opinionem, non differre ab opinione D. Thomae, tum quia licet meritum Ecclesiae sit in personis Christianae Republicae, nihilominus ut ipse Scotus ait, applicatur per ipsum Ministrum; quare applicatio & oblatio Sacrificii, non est tanti valoris, dum hic per pravam Sacerdotem, tum etiam, quia hoc dicit praecatus Canon. qui clare loquitur de Sacerdotibus, quatenus sunt Ministri Ecclesiae, tum item, quia consulto S. Thom. cu. loc. non dicit, oblationem & orationem mali Sacerdotis, ut est Minister Ecclesiae, comparative esse tam fructuosam, quam boni, sed absolute esse fructuosam; tum denique quia respondens ad auctoritatem S. Greg. allatam in primo argumento ait: ipsum loqui, quoad perfectionem Sacramentorum, etiamsi sint mali; Sacramenta perficiunt, ut dictum est supra, ergo alter dicendum est de sacrificio, cujus ratio consistit in oblatione & applicatione.

5. Hanc Soti sententiam sequuntur plures praecipue Miranda 1. p. Manual. q. 41. ar. 22. in fin. & Faustus lib. 2. de sacrific. Missae q. 63. in fin. Verumtamen eadem opinionem, meo videtur, ex eodem S. Thoma, possunt in concordiam revocari: etiamsi dicatur, quod sint diversae: nam si loquamur de precibus & orationibus particularibus ipsius Sacerdotis, ut libet suis, certum est, eas augeri & minui, secundum propriam devotionem: secus autem dicendum de orationibus, quae à Sacerdote malo recitantur vel applicantur ex persona Ecclesiae, hoc est ex statuto seu institutione Ecclesiae, ut puta celebrare in nigris vel in Albis, cum his auribus collectis, sacrificium offerre, hoc & illo modo, pro Papa, pro Imperatore, pro Rege & similibus, quia hae oblationes & applicationes factae jussu Ecclesiae, sunt aequales: quia fructus, qui correspondet Sacrificio Missae, ex institutione Christi & meritis Ecclesiae, non potest impediri vel minui per improbitatem Sacerdotis, ut dictum est, cum hujusmodi fructus conferatur ex opere operato Ecclesiae; & non dependeat à dispositione Sacerdotis celebrantis hic & nunc, si Missa consideretur, ut sacrificium ex opere operato Christi & Ecclesiae: secus si sacrificium consideretur, secundum merita operantis, ut dictum est, & docent P. Franciscus Victoria in summ. de Euchar. q. 91. Tabiena ver. Missam. 2. 4. & alii multi, quos allegat & sequitur Bonac. 10. 1. de Sacr. Euchar. disp. 4. q. ult. p. 6. n. 3. Cum quibus omnibus stat, ut Missa boni Sacerdotis, sit simpliciter utilis, quare Missa mali, cum un-

dique tunc concurrat meritum, scilicet ex persona Ecclesiae, & ex persona propria, ut bene advertit Cajet. in praecitato articulo, & sequuntur praecitati Doctores, cum duo vincula magis ligent.

Quaest. 31. An Sacerdos, qui stipendium accepit pro Missa celebratione, satisfaciatur, si illam celebret in peccato mortali?

1. Affirmative dic; quoad opus operatum, & quatenus celebrat ex persona Ecclesiae: nam Missa mali Sacerdotis, ex opere operato, & secundum valorem quem habent ejus preces, fusa ex persona Ecclesiae, est aequalis valoris cum Missa boni Sacerdotis: cum utrobique sit idem sacrificium & principaliter offerens, & minister malus sit etiam Dei minister, & tanquam ejus minister Deum oret, licet non sit aequalis valoris quoad preces fusas, motu proprio & ex propria & particulari persona, ut constat ex decis. hic inmediate supra, q. 29. & 30.

Quaest. 32. Valor Missae quod duplex sit?

1. Subjicitur quaestio haec ad incepta hic supra, qu. 18. ubi inter cetera dixi, quod fructus sacrificii Missae est duplex: unus scilicet ex opere operantis: alter verò ex opere operato: nunc verò subdo, & hic triplex est, nempe generalissimus, medius & specialissimus. Valor generalissimus est, quem omnia Ecclesiae membra, cum quadam proportionem participant. Secundus medius, est ille, quem Sacerdos applicare debet ei, pro quo offerre tenetur. Tertius specialissimus est ille, qui correspondet ipsi Sacerdoti facificantem, quem alteri applicare non tenetur. Primus correspondet Christo. Secundus Ecclesiae, & Tertius ipsi Sacerdoti offerenti: unde Ecclesiae merito vult, ut Sacerdos primo cum sacrificio, applicet Missa valorem Papae, Imperatori, Regi, Principi, Episcopo & ceteris Ecclesiae fidelibus, tam pro vivis, quam pro defunctis, ut constat ex Canone: Te igitur, &c.

2. Ut applicet in specie iis, quibus de Justitia applicaretur, & constat ex secunda parte ejusdem Canonis, ibi, Memento Domine famulorum, famularumque tuorum, N. & N.

3. In genere applicet omnibus circumstantibus & offerentibus, inter quos praecipue annumeratur ipsemet Sacerdos, ut immediate offerens, cui respondet propria portio, quam de Jure non cogitur alteri applicare, prout post antiquiores docent Sotus in 4. sent. dist. 13. q. 2. ar. 1. & de just. lib. 9. q. 2. ar. 2. ad 3. Palud. in 4. sent. dist. 45. q. 2. in fin. Ledesma in 4. secunda par. q. 16. Ant. Corduba, lib. 3. q. 3. not. 4. Petrus Arag. August. 2. 2. q. 85. ar. 3. Azor. 1. p. instit. mor. lib. 10. cap. 99. Suarez. 3. par. 10. 3. disp. 69. sect. 9. Lex. ver. Missam. 7. Alphonsi. de Leone 3. p. de off. Capella, qu. 7. sect. 8. num. 4. & Erudissimus P. Verrucell. in suis Moral. tract. 2. q. 29. n. 1. & 2.

Quaest. 33. An Sacerdos possit portionem Missae sibi debitam alteri applicare, & consequenter duplicatum stipendium accipere?

1. Jam diximus, Sacerdotem de jure non teneri de istam portionem sibi propriam, alteri applicare; tota igitur quaestio consistit in his tribus articulis. Primo, an si velit, possit illam alteri applicare? Secundo, an ratione talis applicationis, possit aliud stipendium accipere? Et tertio, an talis valor sibi debitus, sit aequalis valori medio, pro quo de Jure stipendium accepit?

2. Quo-

2. Quorum primum negativè resolvunt *Scotus in quolib. 4. ar. 9. Smar. 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 79. sect. 9. in fin. Bonac. tom. 1. disp. 4. q. ult. p. 8. n. 16. Miranda 1. p. manual. q. 47. ar. 5. Paul. Fraxinell. in disp. de obligat. sect. 3. praenotio 3. 5. 1. Emin. Lugus de Euchar. disp. 19. sect. 10. & alii eruditissimi non pauci: ducunturque tum quia hæc specialissima pars valoris, ex sua natura pertinet ad Sacerdotem, tantum beneficii proprium & privilegium personale, quod de sui natura, non est alteri communicabile, respondet enim proprio labori, ac dispositioni personali & Sacerdotali, quæ est Deo omnibus vicinior: tum etiam, quia cum Sacerdos non certo sciat, se esse in gratia Dei, juxta illud *Eccles. 9. Nescit homo, an sit dignus amore vel odio*: ergo nec certo scit, se esse capacem alicujus fructus sacrificii Missæ: quo ergo jure poterit rem sibi incertam alteri applicare? Aliud enim est loqui de re existente, & aliud de spe ad rem incertam, quæ nequit applicari: tum item, quia quis novit, an ipse offerens tali portione indigeat? five illa sit remissio alicujus culpæ, vel gradus gratiæ, aut absolutio à poenis: ergo impium est dicere, illam posse applicare contra ordinem charitatis, hoc est non obstante propria indigentia.*

3. Ad secundum articulum paniter negativè respondent fere omnes hodierni Doctores, & præcipue *Paul. Fraxinell. cit. loc. Rod. 1. p. sum. cap. 52. de Miss. Bonac. cit. loc. Megal. tom. 2. var. resolut. 179. Cardinal. Lugo cit. loc. Dian. 2. p. tract. 14. de celebrat. Miss. resol. 80. ubi corrigi, quod dixerat antea in resol. 14. & p. 5. tract. 14. miscel. resol. 45. & p. 6. tract. 6. miscel. resol. 9. ver. sed ego. Lex. in ver. Missa num. 17. in fin. non obstante, quod antecederet dicerat, dictum fructum specialissimum esse alteri applicabilem, *Alphons. de Leone 3. p. de offic. Capell. q. 8. sect. 7. & mordicus P. Verricell. in suis moral. tract. 2. q. 29. ubi accurate adversæ partis fundamenta erit, expendit & ventilat, Pelliz. tom. 1. manual. tract. 5. cap. 9. sect. 3. q. 3. nu. 58. & Gavarr. 3. p. Theaur. tit. 12. num. 29. & moventur paniter ex multis tum quia peccat contractus in æqualitate, quando certum pretium recipitur, & incertum pro certo datur: quomobrem peccat vendens rem litigiosam, quamvis probabiliter credat sibi jus competere; ex quo jus incertum pro certo vendit; unde tenetur vitium aperire vel aliàs estinguere, *Card. de Lugo de iust. tom. 1. disp. 26. nu. 131. tum etiam, quia est gravissimi Doctores doceant, valorem Missæ esse infinitum extensivè, ita ut tantum profit uni, quantum pluribus; hoc tamen non est omnino certum, ut liquet ex decis. hic suprâ, q. 23. & 24. ergo celebrans unam Missam, ad finem satisfaciendi pluribus stipendiis, dat incertum pro certo stipendio; unde violat justitiam commutativam, & tenetur restituere, *Smar. 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 89. sect. 2.****

4. Confirmatur; quia esto, quod valor Missæ sit infinitus extensivè, adhuc tamen requiritur dispositio ex parte ejus, qui debet in se fructum Missæ recipere, hoc est, esse in gratia Dei, quod est incertissimum, ut constat ex decis. ergo idem quod prius.

5. Dices, valor Missæ medius est etiam incertus, & tamen licet pro illius applicatione stipendium accipere: sed falleris, quia stipendium non datur nec recipitur pro fructu sacrificii Missæ, quia hoc foret simoniacum, sed datur pro labore, quo quis afficitur, dum Missam celebrat: labor enim est pretio æstimabilis, & additur, quod est fructus medius sacrificii Missæ, quatenus dependet ex particulari dispositione offerentis, sit incertus, quatenus tamen offertur ex persona Christi & Ecclesiæ, certissimus erit; tum etiam, quia dans elemosynam pro celebratione Missæ, intendit totum ejus sibi valorem applicare; prout applicabilis est absque tanta metaphysica: nam si sciret, quod Sacerdos recipiens stipendium, & promittens pro se integre celebrare; adhuc tamen posset fru-

ctum Missæ personalem alteri applicare, & pro eo aliud stipendium recipere, abstineret ab hujusmodi elemosynis; & nollet hujusmodi Missam inanem, (ut ita dicam) sibi celebrari; & sic minueretur Missæ sacrificium in Ecclesiâ Dei; tum item, quia meo vides, adversæ opinionio fovet avaritiâ & scandala, quod quantum piaculum sit, noster *Ambrosius Catharinus, in tract. de veritate incruentis sacrificiis*, sic expressit. *Est abusus eorum, qui Judam imitantur, vendentes Christum, & pacifices pro Missis, ac numero Missarum: sum enim Sacerdotes pauperes, qui tantquam vendale exponunt sanctissimum Sacrificium, ut inde sibi comparent victum; sicut qui ex qualibet prophana mercimonia sibi contrahunt ut vivant; Ove infelix & eternum hujusmodi sacrilegium.* Hæc ille.

6. Tum denique, quia adversæ sententia hodie pugnat cum novissimis Decretis Sac. Congreg. de celebrat. Missarum, editis jussu Urbani VIII. infra extensis, & liquet ibi, *Sacra Congregatio sub obsecratione divini judicii mandata & præcipit, ut absolute tot. Missæ dicantur, quot ad rationem attributæ elemosynæ præscriptæ fuerint: ita, ut aliquis id ad quod pertinet, sua obligationi non satisfaciatur (quin immo graviter peccet, & ad restitutionem teneatur, &c.)*

7. Insuper eadem Sacra Congregatio interrogata, an Sacerdotes, qui tenentur celebrare ratione beneficii, seu capellæ legati aut salarii, possint etiam manuales elemosynas pro Missis votivis aut defunctorum recipere, & unco Missa sacrificio perire quæ ante factis fuerat? Sacra Congregatio his verbis respondit.

8. Sacerdotes, quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione beneficii seu capellæ, legati aut salarii, si elemosynas pro aliis etiam Missis celebrandis suscepint, non possunt eisdem Missis, utrique obligationi satisfacere. Hæc ibi, interque expendo, ly, non posse satisfacere, quia ferre cuilibet ex istis, Sacerdos ex justitia tenetur ad integram applicationem absque tanta subtili anatomia; & sic domini opinio contraria, unde meo judicio, non potest amplius dici probabilis, sed improbabilis; hæc dicam scandalosa & erronea.

9. Et quamvis *Fanstrum lib. 2. de scrip. Miss. q. 58. & q. 158. & P. Gavarrus in comment. ad n. b. c. Missalis, tom. 1. p. 3. tit. 12. nu. 29. & Bord. 1. p. resol. 25. q. 8. n. 15.* dicant opinionem contrariam esse probabilem, præcatis Decretis non obstantibus, quæ æstimant referri ad Missas, quæ celebrantur pro applicatione fructus medi; non autem personalis, siue specialissimi & proprii, nubi tamen non placent; tum quia prædicta Decreta loquuntur absolute ac indistinctè; tum etiam, quia negant posse satisfacere, quod est fundamentum opinionis contrariæ; tum item, quia Sacra Congregatio respondet ad intentum partis adversæ, quæ prætendebat pro una Missa, duo stipendia accipere posse, siue pro fructu medio, siue personali & specialissimo, parum refert; licet *Alphons. de Leone 3. p. de offic. Capell. q. 8. sect. 7. in fin. & Lex. ver. Missarum. 17. in fin.* delideret super his ad majorem claritatem, Sacram Congreg. suam mentem explicare.

10. Et tandem ad articulum tertium Doctores adversæ sententiæ dicunt, quod licet portio personalis sit alteri applicabilis; quia tamen est Deo soli cognita, & nescitur quanta sit, cum *Noddy in manual. cap. 25. num. 92.* arbitrantur, partem trium Missarum, posse supplere uni Missæ: & ita moment in praxi observandam. Verum hodie praxis ista, ob prædicta non potest praticari, nisi de expresso & mutuo consensu parium, secus fabricant in gehennam, & tenentur restituere.

Quæ

Quaest. 34. An Sacerdos celebrans in Altari privilegiato, pro Animabus defunctorum, possit duplex stipendium accipere, unum pro applicatione fructus Missae, alterum vero pro applicatione Indulgentiae, qua Anima à Purgatorio absolvuntur?

1. *P. Ater Bordon. 1. p. consil. resol. 25. q. 9. n. 17.* respondet ad quaesitum affirmativè: tum quia virtute fructus medi, ex Missa celebrata satisfaciit obligationi ordinatae, & mediante indulgentiâ, satisfaciit alteri obligationi; nam liberatur Anima à Purgatorio ex vi illius Indulgentiae.

2. Verumtamen contemnitur à *P. Lez. in ver. Missa, m. 18.* & merito; tum quia singularis est hæc opinio, & nullo bono jure fulcitur: tum etiam, quia deducto ad versatur præciatis Decretis Sac. Congreg. tum item, quia petens Missam celebrari in aliquo Altari privilegiato, intendit applicationem, tum indulgentiâ, tum fructus, qui communiter in aliis à Missis applicatur: tum denique, quia Romani Pontifices non intendunt indulgentias fieri venales, nec exinde temporale lucrum caprari, sed Animas purgantes adjuvari, ut ab his citatis advertit *P. Diana p. 10. moral. resol. 70.* unde jure optimo idem *Bordonius* decis. 104. re retractavit, & declaravit, se loqui de offerente stipem spontè ac voluntariè, secus autem.

Quaest. 35. Stipendium, salarium & merces, quid sit & unde dicatur?

1. *Stipendium* dicitur à stipe, quod per stipes, id est, modica æra colligitur. *l. ager, §. stipendium ff. de verb. signif.* salarium derivatur à Sale, sicut via salaria, dicitur à Sale, quia ad Sabinos potari consueverat, ut docet *Plin. lib. 31. cap. 70. naturalis historia*, ubi dicit, quod *si cui una humana, sine Sale nequit degere; ut labor sine salario*: quod secundum Juristas, idem est, quod stipendium; merces verò dicitur à merco mereris, eo quod, qui laborat, illam meretur: est illa non omnis, sed exinij laboris pretium propriè interpretatur. *l. si pret. §. si quis de donat.* differunt ista vocabula à pretio, quod pretium propriè pertinet ad emptionem & venditionem, *§. pretium; insti. de empr. & vendit.* & quia res spirituales, non possunt emi neque vendi re temporali sine crimine simoniae, idcirco, quod datur & recipitur pro Missa celebranda, non potest dici pretium, sed salarium, vel stipendium, aut elemosyna, ut constat ex Decretis Sacrae Congregationis nisi à extensis.

Quaest. 36. An Sacerdos Missam celebraturus, possit de illius stipendio pacisci & convenire?

1. *U*T certa ab incertis separentur, adverte, stipendium pro Missa celebratione etiam plici titulo posse dari & accipi: Primò tanquam ipsius Missae pretium. Secundò, ut stipendium pro sustentatione Sacerdotis. Tertio pro labore, quem Sacerdos sustinet in Missae celebratione, ut notant *Thomista cum S. Thom. 2. 2. q. 100. ar. 3.* & præcipuè ibi *Card. Caiet. in §. ad secundum dub. & in summa, ver. simonia, & quolib. de simon. Dominicus Sotus, lib. 9. de just. q. 6. ar. 6. post ultimam conclusionem*, quod stipendium tanquam ipsius Missae pretium, non possit dari & accipi sine labe simoniae, certissimum est; nam cum stipendium seu salarium sit quid temporale, Missa verò quid spirituale, nequeunt ad invicem commutari sine vitio simoniae, quæ toties committitur, quoties contingit temporale pro spirituali dari & accipi, ut liquet ex decis. 102. p. 3. tract. 1. de nu. elect. q. 22.

2. Quod item Missæ stipendium possit licetè dari & accipi pro sustentatione Sacerdotis, pariter certissimum est: sive pauper, sive dives sit; quia unusquisque sive pauper, sive dives, naturali jure meretur sustentari ab eo, cui inservit, & in cujus ministerio occupatur, secundum illud *prima ad Corinth. 9. qui militat suis stipendius, nunquam quis pascit Gregem, & de lacte Gregis non manducat*, sed officium Sacerdotis est Missa celebrare: ergo si in utilitatem alicujus illud officium exhibeat, justè potest ab eo hanc sustentationem petere, juxta illud Christi Domini, *Luc. 10. Dignus est operarius mercede sua*, & recusatam solvere potest cogere, ut docet *S. Thomas communiter receptus, 2. 2. c. loc. in corp. ibi licet possunt statuta & consuetæ oblationes, & quicunque alii proventus, exigi à nolentibus & volentibus solvere, auctoritate Superioris interveniente. Hæc ille.*

3. Tota igitur quaestio consistit in hoc, an Sacerdos titulo laboris, quem insunt in Missæ celebratione, possit salarium accipere?

4. *S. Thomas* cum suis discipulis, in *c. loc. negat*; quia dictus labor est inseparabilis ab ipsa celebratione; hanc opinionem latè confirmat *Suar. tom. 1. de Relig. lib. 4. cap. 31. Filic. tract. 4. m. 176. in fin. & tom. 3. lib. 4. m. 44. & clarius Reginald. lib. 25. prax. fore penitentialis, nu. 127.*

5. Verùm alii etiamissimi non pauci, cum *Glossa cap. significatum de prebend.* dicunt, hunc titulum esse insufficientem ad nos eximendum à vitio simoniae; sunt tamen alii, qui distinguendo de labore, has opiniones conciliare videntur, dum dicunt, Divum Thomam cum suis Discipulis, loqui de labore intinsecò; *Glossam* verò cum aliis Theologis, loqui de labore extrinsecò: ut si quia procul deberet ire ad celebrandum tali horâ & loco; hanc opinionem sequitur *Ledesma p. 2. sua summa thespana, tract. 12. de simon. conclus. 8. in 2. diffin. sol. m. 644. Faustus lib. 2. de sacr. Miss. q. 32. verum Alphonse de Leone 3. p. de offic. Capell. q. 6. sect. 2. n. 15. & Persicus Neapol. lib. 2. de offic. Sacerd. cap. 3. dub. 1. num. 9.* hanc conciliationem despicunt, dicentes, nunquam fuisse dubitatum, Sacerdotem posse majus stipendium accipere pro labore extrinsecò: imputa ad celebrandum summo mane, aut vespere in locis distansibus: sed dubium esse pro labore intinsecò, hoc est, an licitum sit pro labore conjuncto celebrationi Missæ, stipendium accipere? Ad quod ex multis respondent affirmativè, cum ad eximendum à crimine simoniae, omnis titulus sufficiat, quod dictum ego intelligo verum, quoad forum Cælaris; secus autem quoad forum Dei, sed de hac re latius infra q. 44. vide ibi.

Quaest. 37. Quodnam sit justum unius Missæ stipendium?

1. *R*Espondeo cum *S. Thoma 2. 2. q. 100. ar. 3. in corp.* illud esse Missæ justum stipendium, quod reputatur taxatum à legitimo superiore, vel approbatà consuetudine; quia ecclesiae lege, subintrat consuetudo à viris prudentibus & Dei timoratus introducta, ut patet de preno mercium; unde non erit indivisibile: sed sicut in aliis rebus distingui potest in summum, medium, & infimum, secundum tamen diversitatem temporum, & locorum, *Suar. 3. p. tom. 3. disp. 86. sect. 2. ubi in conclus. 1. dicit*, quod licet hujusmodi stipendia, non sint vera pretia, tamen quatenus in eis dandis & recipiendis, eo justitiæ intercedit, servant proportionem quandam, & in eis necesse est, aliquod medium æqualitatis inveniri. *Persicus lib. 2. de offic. Sacerd. cap. 2. dub. 2. nu. 3.* unde licet non est nobis integrum, rerum pretia, ut placet alteri, ita nec nobis licet Missarum stipendia ad libitum mutare; ad quod facit, quod *Cajet. dicit in summa, ver.*

Primus, ibi, Habes tamen ex hac Regula, quod licitum est erogare ad subventiones statutas auctoritate superiorum, vel consuetudine exhibendas, &c.

Quaest. 38. *Sacerdos exigens stipendium supra taxam, an peccet mortaliter, & teneatur restituere?*

Affirmative dic; tum quia sicut excessus iusti pretii in contractibus humanis, refolet in iustitiam: ita excessus stipendii Missae supra taxam, lege, vel consuetudine praescriptam, iustitiae adversatur: nisi forte ab offerente liberè tradatur, Rod. 1. p. sum. cap. 252. *Suar. 3. p. tom. 3. disp. 83. sect. 1. & Azor. 3. p. lib. 12. cap. 6.* tum etiam quia ita reperitur decium in praecipitis Decretis Sacrae Congreg. & liquet ibi, *Quinimo graviter peccent, & ad restitutionem teneantur.*

Quaest. 39. *An verò in aliquibus casibus licitum sit, plus solvi stipendium exigere?*

Et quidem licere in multis censco. Primò quoties ab offerente liberaliter datur; quia volenti nulla fit iniuria. Secundò ratione laboris extraordinarii, ut celebrandi loco distanti, vel summo in vine, vel nimis tardè. Tertiò ratione dicendi Missam cantatam, seu solemneri: ita *Fraxinell. de Sacra d. obligat. sect. 4. conclus. 1. § 1. nu. 9. Bonac. de Sacram. disp. 4. q. ult. p. 7. nu. 7. & Pelluc. tom. 1. manual. tract. 5. cap. 9. sect. 2. § 10. nu. 16.* Quarto, ratione diei festi, secundum aliquos. Verum hodie horum opinio non potest sustineri, ob dicta Decreti Sacrae Congreg. & docent *Diana 2. p. moral. tract. 14. de celebrat. Missae. resol. 9. & Fasius lib. 2. de iurif. Missae. q. 134. in fin.* Quintò, quando imponitur Missa cum onere recitandi Officium Defunctorum, vel jejunandi, aut alias preces extraordinarias dicendi; *Alfonso de Leone 3. p. Capell. q. 6. sect. 10. nu. 97.*

Quaest. 40. *An Episcopus possit in sua Diocesi, iustum Missarum stipendium ita taxare, ut sub poena Anathematis, nec plus doneatur, nec minus accipiat?*

Negat *Sot. lib. 9. de iust. & iur. q. 6. ar. 1. in resp. ad secundum;* ibi, *Profecto non videtur, sed scandalum;* ad quod facit *S. Thom. 2. 2. q. 100. ad secundum;* ibi, *Unde illicita esset ordinatio, si in aliqua Ecclesia statueretur, quod non fieret processio in funere alicuius, nisi solveret certam pecuniam quantitatem; quia per ista statutum praedecederet via gratis officium pietatis aliquibus impediendi; magis autem licita esset ordinatio, si statueretur, quod omnibus certam oleosam dantibus istis honor exhiberetur; quia per hoc non praedecederet via alius exhibendi officium pietatis; & praterea prima ordinatio habet speciem exactionis, secunda tamen habet speciem gratuita compensationis. Hæc ille, & sequitur *Navar. in sum. cap. 23. nu. 106.**

1. *Verum tamen Anton. Corduba lib. 1. q. 4. Aragon. 2. 2. q. 83. ar. 3. Azor. 3. p. iust. moral. lib. 12. cap. 6. q. 7. Suar. 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 86. sect. 1. Fasius lib. 2. de sacrificio. Missae. q. 138. D. Barbosa. de offic. & potest. Episcop. alleg. 24. nu. 3. Gavanti. ver. Missa nu. 38. & Persius de offic. Sacrae cap. 2. dub. 2. nu. 27.* dicunt, quod huiusmodi stipendium ex necessitate debet taxari, ad tollendum lites & rumores inter laicos & Sacerdotes, ita ut nec Sacerdos possit ex iustitia plus à fidelibus exigere; nec ipsi fideles minus Sacerdotibus valeant erogare: salvâ tamen remanente devotione, ac libertate utriusque partis; etenim lex iustitiae nullum præiudicium affert legi misericordiae & charitatis. Unde sicut Sacerdos potest accipere majus stipendium supra taxam gratis datum; ita potest minus

accipere, vel totum dimittere, si ei placeat; etenim unusquisque potest juri suo cedere, & de illo ad libitum disponere, cum quibus omnibus stat, non esse licitum prohibere Sacerdoti, ne gratis celebret, si vellet; quia hoc esset præcludere viam liberalitatis, pietatis & charitatis Sacerdotis; & hoc est; quod intendit *D. Thom. cum suis Discipulis;* ut loc. ut sua ratio suadet & bene advertit *Suar. ubi supra, sub tit. D. in fine.* Unde quoad substantiam qualitatis, non est inter Doctores disputandi locus.

Quaest. 41. *An Sacerdos dives possit licitè pro Missa celebratione stipendium accipere?*

Respondeo affirmativè: dummodò tamen illud recipiat titulo sustentationis, vel laboris; nam ratione hujus tituli, celebranti Missam, hoc salarium est debitum; ergò parum refert; quod si dives vel pauper sit beneficiarius vel non, Religiosus vel secularis, Episcopus vel subditus, ut dictum est supra: nam sicut dives ob suas divitias non amittit jus exigendi id, quod sibi ab aliis de jure debetur; ita à pari ob suas commoditates non amittet jus exigendi hujusmodi salarium, sibi ex iustitia debitum; ad quod facit, quod Sacerdoti ministranti, jure divino & naturali, debetur condignum pro laboris stipendium ab eo, cui servit; tum quia, ut dictum est, *Operarius est dignus sua mercede, Luc. 10.* tum quia, *qui Altari servit, de Altari vivere debet, ut dicitur 1. Corinth. 9.* tum etiam, quia nemo tenetur in sumptibus alteri militare, etiam si sit dives; ergò jure potest illud accipere, etiam si sit dives & habet unde alii possit; quia hoc est merè per accidens, ut ex multis sapienter colligit *S. Thomas quolib. 6. ar. 10. ubi querit, an pauper teneatur decimasolvere diviti Sacerdoti?* Et sequuntur omnes cum *Soto lib. 9. de iust. & iur. q. 6. ar. 1. post ultimam conclusionem.*

2. Nec his obstat dicere *Cajet. in 2. 2. q. 100. ar. 2. ad Sylv. in in ver. simon. nu. 3.* docere contrarium, quia hoc non est verum: sed dicunt in casuposito, praxim stipendium accipi, non titulo sustentationis, cum sint divites & habeant aliunde commodè alii, sed titulo avaritiae, at aliud est loqui de praesumptione, & aliud de veritate facti, ut notat *Navar. in sum. lat. cap. 23. nu. 122.* unde bene inferitur, Sacerdotem divitem, suum Missae stipendium non teneri pauperibus erogare.

Quaest. 42. *An Sacerdos pauper possit ob suam paupertatem, pro una Missa duplex stipendium accipere?*

Negativè *Navar. in sum. latina cap. 25. num. 93.* tum quia paupertas dicentis Missam, non tollit iustitiam alteri debitam, *argum. cap. ex senore, de foro compet. & cap. denique 14. q. 5.* tum etiam, quia Ecclesia non instituit Missas ad alendos pauperes Clericos, imò sanxit, ut nullus pauper ordinetur, *cap. non liceat cap. Episcopus, cap. ius, & cap. cum secundum, de prob. ad quem facit Trid. sess. 21. c. 2. ubi statuit, neminem ad sacros ordines admittendum, nisi habeat beneficium, vel sufficiens patrimonium ad vitam sustentationem, ne cogatur mendicare; unde si ordinatus in paupertatem incidit, aliquà honestà arte vel agriculturâ est alendus, *cap. Clericus distinct. 61.* tum item, quia his non obstat illud 1. ad Corinth. 9. *Qui Altari servit, de Altari vivere;* quia non exinde colligitur, Sacerdotè duplex stipendium pro sua Missa accipere posse; cùm quilibet Sacerdos plus immoretur in aliis exercitiis Ecclesiae, quàm in celebratione Missae. Unde non tenetur ei victum praeberè solus ille, pro quo celebravit; tum tandem, quia Sacra Congregatio in Decretis infra extensis, §. 3. mandat sub oblatione divini*

divini iudicii, ut absolute tot Missæ à Sacerdotibus celebrentur, quot ad rationem attributæ elemosinæ præscriptæ fuerint; ita ut illi, ad quos pertinent, suæ obligationi non satisficiant; quinimò graviter peccent, & ad restitutionem teneantur.

2. Nec dices, stipendium taxatum adeo tenue esse, ut nullatenus sufficiat ad congruam sustentationem unius diei vitæ Sacerdotis; quia huiusmodi stipendium, non debet taxari in ordine ad indigentiam Sacerdotis, sed plus minusve secundum prudentiam boni viri; ne Sacerdos avaritiæ notetur, & fideles ab oblatione elemosinarum retrahantur, nec replices dicendo, quod Papa interdum concedit, ut Religiosi pauperes, minori numero Missarum, pluribus stipendiis satisficiant, quia hoc facit per modum iustæ dispensationis, iusta de causâ applicando ex thesauro Ecclesiæ, quidquid satisfactionis minueretur, quod aliis Sacerdotibus nequit adaptari. *Suar. 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 86. sect. 2. Miranda 1. p. manual. q. 41. ar. 23. & Bonac. de Sacram. disp. 4. q. ult. p. 8. n. 14.*

Quaest. 43. Sacerdos non aliàs celebraturus, nisi ob stipendium, an committat simoniam?

1. Huius decisio pendet ex illa, an ille, qui vadit ad Ecclesiam propter distributiones, aliàs non iturus, peccet & simoniam committat?

2. Ad quam questionem respondet *S. Thom. quolib. 8. ar. 11. sub distinctione, ibi, Si enim huiusmodi distributiones recipiat, quasi finem suum principaliter intenuit, simoniam committit & moraliter peccat. Si autem habet principalem finem Deum in tali actu, & ad huiusmodi distributiones respiciat, secundario, non quasi in finem, sed sicut in eis, quod est necessarium ad suam sustentationem, consistit, quod non vendit actum spiritualem, & ideo simoniam non committit nec peccat: sic enim acceptio distributionum non erit causa quare vadat, sed proprie huiusmodi determinatio quare nunc vadat, & non aliâ vice.* Hæc ille, & sequitur *Sotus lib. 9. de iust. & iur. q. 6. ar. 1. ad secundum argumentum in principio, ubi ait, quod si Sacerdos noller celebrare, nisi ubi victus suppeditaretur, idque ei explicaret, qui pro se petit rem fieri divinam, non idcirco peccaret; idem dicendum est de Concionatore, qui non intendit concionari, nisi ubi sibi pinguius stipendium sit, ac etiam de omnibus aliis Sacramenta administrantibus, prout docent *Ledesma tract. 12. de simon. concl. 17. p. 2. sua summa Hispana, Fraxinell. sect. 3. præn. 1. §. 5. in ult. impress. Sanch. in suis consiliis moral. lib. 2. cap. 3. dub. 12. Alphons. de Leone 3. p. de offic. Capell. q. 6. sect. 3. & Ego met tom. 2. p. 4. tract. 1. de recept. q. 16. & in tract. 10. de dote Manual. q. 8.**

Quaest. 44. An Sacerdos possit pacisci de salario Missæ absque visio simonia?

1. Decisio affirmativa est manifesta ex immediate decisio, & præcipue in *quaest. 36.* quia inter tantem stipendium pro Missa celebranda, & Sacerdotem accipientem, intercedit obligatio iustitiæ commutativæ, quæ obligatio non oritur nisi ex pacto, aliàs dictum stipendium non esset debitum ipsi Sacerdoti; nec Sacerdos unquam esset obligatus celebrare ex iust. pro alio; quod est absurdum.

2. Nec nocet *S. Thom. 2. 2. q. 100. ar. 3. in respons. ad secundum*, dicens, quod licet accipere stipendium pro Missæ celebratione: dummodò pactum non intercedat, quia tunc foret simonia; tum quia *S. Thomas* loquitur secundum antiqua jura, *cap. tua nos, de simon. & cap. ult. de pactis*, quæ per contrariam consuetudinem sunt abrogata. *Sotus lib. 9. de iust. & iur. q. 6. ar. 1. ad fi-*

*cundum, & Ledesma p. 2. sum. Hispan. tract. 12. de sim. tum etiam, quia jura illud solum pactum damnant, in quo datur temporale, tanquam pretium rei spiritualis; non autem illud in quo promittitur iustum salarium ad finem sustentationis: hoc enim in Sacris Canonibus nunquam reperitur prohibitum, ut communiter attestantur Doctores, quos allegat & sequitur *D. Barb. de offic. & potest. Episc. allegat. 2. 4. nm. 2.**

3. Nec item nocet *Trid. sess. 22. in Decreto de observandis & evitandis in celebratione Missæ, §. aque ne multa*, ubi prohibet, ne fiat ulla conventio, aut pactum super dicendum Missarum stipendium: quia respondent *Fav. stus lib. 2. de sacrific. Missæ, q. 132. in fin. & Alphons. de Leone 3. p. de offic. Capell. q. 6. sect. 4. nm. 37.* Sacrum Concilium loqui de Missis novis; Verum mihi non ardent ob textum, qui ita loquitur, *Ut multa paucis comprehendantur, in primis quoad avaritiam pertinet cumvisu generis mercedem, conditiones, pacta & quidquid pro Missis novis celebrandis datur, nec non importunas, &c.* ex quo textu clarè apparet, Concilium loqui nedum de Missis novis, verum etiam de antiquis, imò primò & principaliter de antiquis, ut liquet ex illa dictione, (*&*) quæ conjungit divites; & ex illa dictione (*quidquid*) quæ extendit Decretum ad certum magis dubitabilem. Unde *Cardin. Tolens in sum. cap. 28. ver. dico tertio*, negat Sacerdotem posse pacisci, etiam pro sustentatione, & sequitur *Eminentiss. Bellar. in cu. Cap. Trid. in observat. doctrinæ, §. pro Missis*. Undè melius est dicere, Concilium prohibere illa pacta, quæ circa celebrationem Missarum, avaritiam foveant; ergo ad tollendum omnem avaritiæ scripturalem, expressè in pactum, ut dictum est, debet deduci & exprimitale quid promitti & dari pro sustentatione ejusdem Sacerdotis, non aliter, nec alio modo; prout attestantur præcitati Doctores, quos sequitur *D. Barbos. in collect. add. Cap. Trid. & hæc expressio, meo videt, debet fieri & enunciari ab Episcopo loci, cum in Synodo taxat iustum salarium pro Missa celebranda; adeo, ut cæteris Parochianis satis sit pacisci secundum taxam, ab Episcopo in Diocesi taxatam, vel à legitima consuetudine introductam.*

4. Amplia resolutionem prædictam ad Sacerdotes divites, qui non solum possunt iustum stipendium pro Missa celebranda accipere, ut dictum est, verum etiam & in pactum deducere: nam dum stipendium debetur Sacerdoti ex iustitia, quæ æquè fovet pauperes & divites, cur illud pauperis potest in pactum deduci, illud autem divitis nequaquam, cum utrobique eadem sit iustitiæ ratio.

5. Nec *Cajet. in cit. loc. 2. 2. dicit*, quod pro divitibus Sacerdotibus, illicitum sit stipendium pro Missæ celebratione sibi debitum in pactum deducere; quia ut dictum est supra, hoc absolute ac simpliciter ibi non dicit, sed limitatè; hoc est, quando pretium non efficit taxatum; qui casus hodie est impossibilis: nam ubique reperitur taxatum, vel à S. Papa, vel ab Episcopis locorum, vel consuetudine legitima.

6. Amplia, ut non solum sit licitum de dicto stipendio pacisci, verum etiam & illud exigere, etiam ante Missæ celebrationem: aliàs scilicet recusando celebrare, *Sot. cit. loc.* quia est certum id licere, cum spontè ab offerente detur.

7. Nec his obstat *cap. tantum, de Sim.* quia, ut dicit *Cajet. cit. loc.* huiusmodi exactio anticipata non continet Simoniam, quia talis modus exagendi, non mutat modum debiti, ut olarius ait *Sanch. in suis consil. lib. 2. c. 3. dub. 11. n. 13.* ubi subdit, *licet Sacerdos minus bene faciat, exegens stipendium ante spiritualium collationem.*

8. Amplia, ut Sacerdos post spiritualium collationem possit, ut dictum est supra, pro recuperando salario sibi debito, officium Judicis implorare, & cogere illum,

qui rem sibi voluit Sacram fieri, *Bonac.* multis citatis de *Sacram. disp.* 4. q. ult. p. 8. n. 2. ad quod facit, *cap. ad Apostolicam*, de *Sim.* ubi Concilium statuit, ut Sacramenta liberè conferantur, Episcopi tamen cogant seculares observare consuetudinem, si quæ est dandi aliquid Sacerdoti, ratione sustentationis, pro ipsorum administratione.

9. Verum adverte, quod talis compulsio fieri debet per censuram Ecclesiasticam, & non aliter; ut declarat. *Joan. Andreas* in d. cap. & quia sumus in servitiis personarum, & tractatur de sustentatione vite, non sunt observandæ Apices Juris; sed proceditur simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta: prout advertunt Doctores scribentes in d. cap. qui, & addunt, quod Juxta ex officio debet cogere recusatentem solvere, absque libello, & prætermisso Juris ordine: nam ubi nulla datur actio, libenter acquiescit Judicis, juxta *textum Libere dicitur* §. final. ff. de *petit. heredit.* ad quod vide ea, quæ eruditè refert *D. Ricc.* 1. p. *decis. Curia Archiepiscopi Neap.* dec. 85.

10. Amplius, ut si Sacerdos, aliqua ratione nequeat dict. stipendium recuperare, possit uti secreta compensatione, quæ præcipue habet locum in debito ex Justitia commutativa; *Rebell.* 1. p. de *obligat. Justitia*, lib. 2. de *restitu.* q. 18. nu. 4. *ad finem*, quæ Justitia, ut dictum est supra, intercedit inter Sacerdotem celebrantem, & debitorem salarii: quæ quippè compensatio, non solum potest fieri per viam retentionis in foro conscientie, si Sacerdos habeat aliquid æquivalens apud se, quod sit ejus, qui illi Missas commendavit, sed etiam per latentem subreptionem, ut docent communiter Doctores, loquentes de compensatione, ad quod multa requiruntur. Primò, ut creditor habeat certitudinem debiti. Secundò, ut nequeat ordine Juris illud recuperare. Tertiò, ut nullum scandalum oriatur. Quartò, ut dampnum, tam temporale, quam spirituale ipsius debitoris, vel alterius tertii caveatur, nè scilicet debitum iterum solvatur, de quibus conditionibus, legendi sunt *Diana* 2. p. *Moral.* tra. 2. *Miscell. resol.* 48. & *Alfonso* de *Leon.* 3. p. de *off. Capell. civ. loc.* num. 45.

11. Amplia, ut prædictus Sacerdos, per viam compensationis, servatis tamen servandis, possit retinere rem debitoris pænes se depositam, *Suar.* 3. p. *D. Thom.* tom. 3. *disp.* 86. *sect.* 4. *ver. unde consequenter*, & *Miranda* 1. par. *Manual.* q. 41. *art.* 23. alii verò negant apud *Dianam* *civ. loc.* quos videre non pigeat.

Quæst. 45. Sacerdos, qui diminutum salarium accipit pro Missa celebranda, an teneatur totum Missæ valorem illi applicare?

1. *Sorus* lib. 9. de *just.* & *Jur.* q. 3. *art.* 1. post secundam conclusionem. *Suar.* in 3. p. *D. Thom.* *disp.* ut. 86. *sect.* 4. *Nuñ.* qu. 83. *art.* 1. *dub.* 9. *Miranda* 1. p. *Manual.* q. 41. *art.* 23. *Naldus* *ver. Sacram.* num. 2. & alii plures, quos allegat *Faustius* lib. 2. de *Sacram. Missæ*. sub distinctione resolvunt, aut is, qui tenet accipit salarium, fuit eo voluntarie contentus, & expressè promissit unam Missam pro illo celebrare; & sic ex Justitia teneatur illi totum Missæ valorem applicare; tum quia sic cessit Juri suo, quoad complementum stipendii; tum quia ex pacto, & promissione, nascitur obligatio, secus si nihil expressè dixerit, quia sic non præsumitur Juri suo renunciasse; tum etiam, quia ille ex Justitia tenebatur dare ei integrum stipendium; ergo si non datur, licet Sacerdoti illud à diversis accipere: tum item, quia datur minus justum salarium, injuriam facit Sacerdoti; quisque autem potest se indemnem à propria injuria servare; ergo.

2. Histamen non obstantibus, hodie hujusmodi opinio non potest sustineri; nam reperitur expressè damonæ *Praxis Regularis* Tomus II.

nata in dict. decretis Sac. Congreg. §. 3. ibi, deinde ubi pluribus, etiam ejusdem qualitatis celebrandis, plura stipendia quantumcunque incongrua, & exigua, sive ab una, sive à pluribus personis collata fuerint, aut in futurum conferentur. *Sacra Congr.* sub obsecratione Divini Judicii mandat & præcipit, ut absolute tot Missæ celebrentur, quot ad rationem attributa elemosyna præscripta fuerint, &c. ad quod etiam accedit alia declaratio ejusdem Sac. Congr. facta ad tertium dubium sibi propositum, sub tali tenore; *An cum Ordinarius præscripserit elemosynam congruam, juxta qualitatem loci, personarum ac temporum, Sacerdotes accipientes stipendium minus congruo, teneantur Missas, non obstante, præscriptis illis celebrare?* *Sacra Congr.* respondit; teneri, ut melius est videre in præcatis Decretis infra extensis. Ideoque non est amplius huic disputationi locus, sive promissio expressa fuerit, sive non, *Diana* p. 10. *tr.* 16. *Miscell. resol.* 71.

Quæst. 46. Sacerdos recipiens stipendium decem Missarum, carta involutum, putans esse justum salarium; si postea illud inveniat non esse justum; an teneatur ad integrum numerum Missarum?

1. *Megalini* 2. 2. *inssu.* *Peregr.* lib. 2. *cap.* 1. *nu.* 21. *Alfonso* de *Leon.* 3. p. de *off. Capell. qu.* 8. *sect.* 4. *Azor.* 3. p. lib. 12. *cap.* 6. *qu.* 3. *Fraxinell.* de *obligat. Sacer.* *sect.* 4. *concl.* 1. §. 2. n. 7. & *Diana* p. 10. *tr.* 16. & 6. *Miscell. resol.* 71. in *fin.* dicunt, quod in tali casu, non solum potest Sacerdos minuere numerum Missarum, reducendo illum ad ratam, juxta congruam, & consuetam elemosynam: Verum etiam potest implorare officium Judicis, pro supplemento stipendii; certiorando tamen illum de Missis non celebratis, ob defectum stipendii; nè defunctio animæ suffragis privetur.

Quæst. 47. Sed quid dicendum, si hujusmodi Sacerdos nequeat dantem salarium certiorare, nec illum coram Iudice convenire, potestne, non obstantibus præcatis Decretis, numerum Missarum ad ratam celebrare?

1. Affirmant præcitati Doctores, tum quia prædicta Decreta Sac. Congr. non loquuntur in isto casu, ut constat ex §. 3. ibi, *ut aliquoties*, ad quos pertinent, sua obligationi non satisfaciunt: quinimodo graviter peccent, & ad restitutionem teneantur, quæ verba, ut vidēs, benè declarant, atque ostendunt, Sac. Congr. ibi supponere in Sacerdote, scientiam incongruitatis, & exiguitatis stipendii, quando acceptat tale, & tantum onus: ad quod accedit alia declaratio dict. Sac. Congr. ad dubium tertium, ibi, *Sacerdotes accipientes stipendium minus congruo, &c.* hoc enim verbum, (accipientes) indicat, & supponit scientiam circa dict. incongruitatem justis stipendiis; ergo tum etiam, quia pactum de Jure, est duorum in idem consensus; qui, ex parte Sacerdotis, in tali casu deficiat: tum item, quia qui ignorat, non consentit: nam actus voluntatis tendit in præcognitum: tum denique quia obligatio nunquam contrahitur, nisi juxta intentionem, quam quis habet se obligandi: unde quantumcunque obligatio sit generalis, non tamen contrahitur ad ea, quæ non fuisset qui specialiter promissurus, ut ex multis ostendit *Sylver.* *oblig.* n. 3. Sed ita est, quod prædictus Sacerdos, ut supponitur, in tantum habuit animum se obligandi ad dict. numerum Missarum, in quantum ei respondet justum stipendium: ergo, ad quod etiam facit illa Juris Regula, quod ignorantes fraudem, non debent in damno esse, & qui autem, hoc edictum, ff. in fraudem creditorum, quem textum allegat *Sherma*, de prohibita feudi alienat. per *Federicum* num. 11. ad medium.

2. Ad quod item accedit, quod dans diminutum stipendium, sive obligationi non satisfacit: unde ipse tenetur curare, ne deperat pie testantur voluntates, & ne obstructa benefactorum fides violetur, ne, ut dictum est, defunctorum animæ huiusmodi suffragiis priventur.

Quaest. 48. An Sacerdos in casu summe inopia, possit ad sui sustentationem, pro una Missa plura stipendia accipere?

1. **S**unt qui affirmant: quibus favent *Fraxinell. de obligat. Sacerd. sect. 5. in Corollario n. 11. Persicus, lib. 2. de offic. fac. cap. 2. dnb. 2. nn. 37. & Lez. 1. p. sum. c. 21. n. 5. in fin. & ver. Missa nn. 24.* ubi nititur responsum extendere ad paupertatem gravem, licet non sit extrema, & moventur, tum *ex cap. quod non est licitum 4. de Regul. iur.* tum etiam, quia necessitas legem non habet; unde tempore necessitatis, licet surripere rem alienam, invito Domino; tum item, quia valor Missæ est infinitus extensivè, ita ut applicatus, tantum valeat uni, quantum pluribus; ac si pro singulis offerretur.

2. Oppositi tamen, quod est de Jure verius, tenet *Doctissimus P. Alfonso de Leone, 3. p. de off. Capell. qn. 8. sect. 6. n. 32. in fin.* tum quia Sac. Congr. præcitat Decretis vult, ut absoluit tot Missæ celebrentur, quod ad rationem tribuæ elemosynæ præscriptæ fuerint à donante: *ly autem absoluit, excludit omnem casum, juxta Regulam, qui totum dicit, nihil excludit:* tum etiam, quia dict. Sac. Congr. ad quantum dubium sibi factum, determinat valorem Missæ applicatum, non esse infinitum extensivè, sed finitum, & liquet ibi, non posse, eandem Missa, utrique obligationi satisfacere: tum item, quia quamvis licitum sit, ex duabus opinionibus, probabilem sequi, probabiliori prætermissa: hoc tamen fallit, quoad animas, pro quarum lucro, in omni negotio, tutior pars est eligenda, *Bonac. de Sacram. dispnt. 4. qn. ult. p. 8.* tum denique, quia etsi tempore necessitatis licitum sit furari: hoc tamen fallit respectu ejus, qui reperitur in pari, vel majori necessitate: at in casu nostro, adest necessitas major, respectu ejus, qui dat salarium, pro Missa, cum sit necessitas spiritualis, quæ semper præponderat necessitati temporali, ergo; hinc benè apparet eos, qui plura stipendia ex pluribus receperunt, illisque unicam tantum Missam applicarunt, teneri, sub mortali, ad restitutionem Missarum non celebratarum: quia licet ratione modicitatis penuniat, videatur non teneri, nihilominus ratione violatæ promissionis in gravi, tenentur: immò, ita censuit Sac. Congr. ubi supra, & docent *Petrus Navarra, de restit. lib. 2. cap. 2. num. 382. & Aragon. 2. 2. qn. 85. ar. 3. & Faustus lib. 2. de sacrif. Missæ q. 136. in fin.*

Quaest. 49. Sacerdos obligatus alicubi celebrare Missam, absque tamen applicatione sacrificii, an possit pro applicatione, aliud stipendium accipere?

1. **P** *Alphonfus de Leone, in tr. de jubileo 3. p. q. 20 n. 27. Paulus Fraxinellus, de obligat. Sacerd. sect. 4. concl. 4. § 8. & Homobonus in exam. Eccl. p. 1. r. 4. cap. 13. q. 1. nn. 21.* affirman, ex eo, quod confratres, qui in Oratorio faciunt celebrare diebus festis, ob commoditatem ipsorum, aut populi vicini, absque alia expressione, non intelliguntur, sacrificii applicationem velle.

2. Verum tamen *Bartol. Gavanti in 3. p. suis thes. 12. de oblig. Sacerdotum circa Missam, nn. 5. Diana 2. p. Moral. 1. r. 14. de celebr. Missæ resol. 80. & Faustus lib. 2. de sacrif. Missæ q. 66.* negant, & se movent ex responsione Sac. Congr. ad quantum dub. de celebr. Missæ ubi habentur hæc præ-

cisa verba; *Sacerdotes, quibus debita tenentur Missæ celebrare ratione beneficii, seu Capellæ, legati aut salarii, si elemosynas pro aliis etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eandem Missa, utrique obligationi satisfacere:* hæc ibi, per quæ Sac. Congr. absoluit, & sine ulla distinctione, videtur Sacerdotibus prohibere; ne pro una Missa duplicatum stipendium accipiant, & fundamentum hujus decisionis potuit esse, quia stipendium non datur pro sacrificio ipso, & fructu ejus, nam hoc esset Simonia; sed exhibetur pro labore extrinseco, quod est pretio assumabile, ut dicit *Emanuel Rodriguez 1. p. sua sum. lat. cap. 351. de Missa num. 4. concl. 4.*

3. Non desinam tamen dicere, quod *idem de Leone 3. p. de off. Capell. qn. 8. sect. 8.* ex adverso contendit præteritum casum non comprehendi sub dict. Decreto Sac. Congr. eò quod solum loquitur de celebrantibus, ratione beneficii, seu legati, aut salarii, non autem de celebrantibus ad solum alicujus Ecclesiæ cultum, vel populi, quam opinionem ego veram censeo, si inter celebrantem, & dantem elemosynam fuit expressè causum, Missam celebrari ad cultum dumtaxat Ecclesiæ, & populi commoditatem, & salvo jure aliis applicandi fructum sacrificii; quia sic cessat ratio in contrarium adducta, nam circa controversiam illi, posse Sacerdotem recipere majus stipendium supra taxam, ex consensu, & voluntate ejus, qui primum stipendium & donavit; quandoquidem volenti, & consentienti nulla sit injuria.

4. Nec Gavanti huic conclusioni, sic limitatæ advertatur: immò expressè assentitur, ibi, *secus, quando ex mera consuetudine, seu statuto Canonicali, ad majorem Ecclesiæ decorem, Missas privatas celebrant, ad quod item adducit quandam declarationem ejusdem Sac. Congr. factam sub die 13. Julii 1630. quia fuit dictum, quod quando in fundatione beneficii seu Capellæ expressè cautum est, non teneri celebrantem ad applicationem sacrificii, eo casu poterit celebrans accipere novum stipendium, & unica Missa satisfacere obligationi beneficii, seu Capellæ, & item dari novum stipendium;* hæc illæ, inter quæ notæ; *ly expressè, quia secus tacite, nam in dubio non præsumitur datum, vel relictum pro cultu Ecclesiæ, vel populi commoditate; sed pro applicatione sacrificii.*

5. Hinc infert *idem Gavanti cit. loc. in fin.* quod Capellani monialium, & alii, qui incongruo præteritum salario subeunt onus celebrandi Missas, titulo mercedis, ea conditione expressa, quod non teneantur ad applicationem sacrificii, poterunt accipere nova stipendia à Monialibus particularibus; vel ab aliis, pro applicatione sacrificii, ut praxis ipsa docet.

Quaest. 50. Sacerdos accipiens unum stipendium pro Missa votiva, an possit aliud accipere, pro applicatione sacrificii?

1. **N**egative dic: tum quia dans elemosynam pro celebratione cujusvis Missæ, præsumitur illam dare, pro tota applicatione sacrificii, & non pro una parte tantum, utpote pro solo valore impetratorio, vel satisfactorio, ut olim quidam male putabant: nisi forte aliàs expresserit; tum etiam, quia non est in potestate Sacerdotis unum fructum sine alio applicare ei, qui utriusque capax est. *Vasq. 3. p. D. Thom. sem. 3. dispnt. 231. cap. 6. sub num. 36.* etenim Missæ applicatio debet respondere intentioni dantis salarium *Rod. 1. p. sum. cap. 2. § 2. de Missa num. 6. & Bonac. de Sacram. dispnt. 4. qn. ult. p. 7. num. 15.* tum item, quia ita fuit à Sac. Congr. decisum in prædictis Decretis, ibi, *absoluit tot Missa, &c.* & clarius in *resp. ad 4.* ubi expressè queritur de recipiendo manua-

ex quo

ex quo aliquando beneficium, seu Capellania habet onus celebrandi pro animabus defunctorum, & sic petitur valor satisfactorius, unde videbatur posse accipi aliud stipendium pro valore impetratorio; aliquando vero habet onus Missæ votivæ de B. Virgine, juxta cap. significum, in de præbendis, ibi, quod Missa de S. Maria, & sic petitur valor impetratorius, ac proinde vertebatur in dubium id, quod prius. Verum hodie versamur in decisis, ut dictum est.

Quæst. 51. Sacerdos Regularis jussus ut Prælo celebrare propæce, aut pro eversione pestis, an possit alii satisfactionem applicare?

1. **N**egativè, ob prædicta dicendum est: nam Prælati, qui Missæ celebrationem jubet, intendit, ut Deus, toto sacrificii fructu placatus, suscipiat eam satisfactionem pro peccatis peccatorum Republicæ, sicque benignius nobis concedat pacem, aut pestis expulsionem: *Assens. de Leon. 3. p. de off. Capell. quæst. 8. sect. 9. num. 54.*

Quæst. 52. An Parochus die, quâ in sua Parochia tenetur celebrare, possit recipere stipendium pro applicatione sacrificii?

1. **C**elebris est quæstio hæc, & utilis scitu: circa quam, etsi discrepent Doctores, tu tamen cum negativè abolve: tum quia dum tenetur, ut supponitur, pro suis ovibus celebrare, non habet Jus integrum, pro aliis offerre, nec ab aliis ex justitia stipendia recipere, nemo enim meretur ex justitia salarium accipere ex eo, quod de Jure exhibere tenetur, ut patet de Patre alente filios; obligatio enim secundum Doctores in Rubr. ff. de verb. signifi. nihil aliud est, nisi vinculum Juris, quo quis astingitur ad implendum id, quod promissit, vel alias à Jure tenetur: & dividitur in eam, quæ est ex contractu, vel quod contra contractum, ut dicitur in istis tit. de obligat. in princ. & docet Cardin. Cajet. 2. 2. quæst. 88. art. 1. dub. 1. tum etiam, quia ita diffinitivè Sacra Congr. in prædictis Decretis de celebrat. Missarum, in respons. ad quartum, ibi, *Sacerdotes, quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione beneficii, seu Capellæ, legati, aut salarii, si elemosinas pro aliis etiam Missis celebrandis susceperint, non possent eadem Missas nique obligationi satisfacere*; hæc illa, & clarius in dub. sibi proposito, tali tenore.

2. *An Parochi Terra Urceani Fanen. Diocesis, quibus diebus ex proprio officio, & obligatione tenentur Missas celebrare, possint pro eadem Missa in propria vel aliena Ecclesia celebranda Manualis elemosinas recipere.*

3. *Sacra Congr. die 1. Septemb. 1629. respondit, quibus diebus Parochi tenentur Missas celebrare, non posse manuales elemosinas recipere, quam decisionem reitet per extensum D. Aug. Barbosa in tract. de offic. & potest. Parochi, cap. 11. num. 13. fundamentum vero harum decisionum potuit esse, tum quia jus decimarum, & redditus beneficii, constituantur non solum ut Parochus Populo ministret Sacramenta, ut multi putarunt, verum etiam, ut pro toto Populo fungatur proprio officio Sacerdotis, quod est, offerre Deo pro Populo; ut ait Apostolus ad Hebr. 5. & docet Soc. lib. 9. de just. 3. ar. 1. dub. 1. ver. nihilominus: tum etiam, quia Parochus tenetur ad omnia illa præstanda, quæ in regimine spirituali, sunt ovibus necessaria: sed ministerium celebrationis, est Populo necessarium, omnibus diebus Dominicis, & festivis; ergo in eisdem diebus, tenetur Parochus celebrare: quamobrem, si ipse abesset, vel ægotaret, illis diebus tenetur Juxta expensis alii substituire, qui possit hoc munus explere, si tamen beneficium sit sufficiens; quod expresse docet Trid. sess. 23. cap.*

Dominici Praxis Regularis Tomus II.

14. de refor. ubi agens de Sacerdotibus, ait, *curet Episcopus, ut his saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus si autem curam habuerint Animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisficiant, Missas celebrent: quod idem Soms in 4. sent. dist. 15. qu. 2. ar. 2. dub. 1. dicit, ibi, Saltem diebus festis, Parochi eadem obligatione ad celebrandum præstringi, nisi legitime fuerint impediti, quia Populus audire Missam obligatur, nam iniqua esset conditio eius, qui audire cogetur, ubi nemo dicere perstringitur. Hæc ille, qui infra ver. quibus autem sit applicandus fructus sacrificii, ait; tenetur Sacerdos pro suis Parochianis, à quibus decimas, vel stipendium sumit, applicare; quare tunc non potest aliis illud tribuere, quod ultimum completur idem Barbosa 2. p. de off. & potest. Episc. alleg. 2. 4. §. de oblig. Parochi, num. 23. in fin. quod item sequitur Bonac. tom. 1. de Sacram. dist. 1. 4. qu. 1. p. 7. sub num. 5. ibi, *Quamobrem ego existimo, Parochum tenere Missas pro suis ovibus applicare, juxta viri prudentis arbitrium, hoc est, in præcipuis solemnitatibus, & Dominicis diebus.**

4. Hinc hodie, in eo videri, opinio contraria nequit sine errore sustineri, quidquid dicat P. Diana 2. p. tract. 14. de celebr. Missar. resol. 26. quod tamen retractavit, & merito p. 6. tract. 6. missell. resol. 13. in fin. Naldus ver. Parochus num. 19. Bordon. 1. p. consil. resol. 2. §. 9. 2. num. 3. Fauslus lib. 2. de sacrific. Miss. q. 103. & Alphons. de Leone 3. p. de off. Capell. quæst. 8. sect. 10. ubi ex adverso contendit, prædicta Decreta Sacra Congr. de celebrat. Missarum, sibi non officere.

5. Decreta de celebratione Missarum, ac de prohibitionibus illas moderandi, sen redcendi, absque Sedis Apostolicæ licentia, nec non de eorumdem oneribus perpetuis suscipiendis, &c.

Cum sæpe contingat in quibusdam Ecclesiis tam magnam Missarum celebrandarum numerum ex variis Defunctorum relictis, aut piorum elemosinis impositum esse, ut illis pro singulis diebus præscriptis nequeat satisfacere; & tamen nova onera Missarum indies suscipiantur, indeque fiat, ne deprecantur pia testamentum voluntates, obstruata beneficiis fides, volentur, Defunctorum Animæ suffragiis priventur, Ecclesiæ debitas subtrahantur utilitates, ac Christi fideles gravi scandalo affecti, plerumque à similibus charitatis operibus retrahantur, nemque his malis maximum inter cetera sumentum præbeant, aut quod hi, qui Missas supra vires celebrandas suscipiunt, sperent illas brevi ad pauciores numerum à superioribus reduci, ut in, aut quod Ecclesiæ sorte pecuniarum absumpta, plerumque nuda remaneant onera Missarum absque ulla emolumento, aut quod elemosina pro illis celebrandis sit adeo tenuis, ut non facile inveniantur, qui velint huic se muneri subicere; & redditus Ecclesiæ, aut Monasterii adeo exigui, ut Sacerdos pro necessaria sua sustentatione novis se oneribus obstringere compellatur, Sacra Congr. Card. Conc. Trid. interpretum animadvertens, fallaciam ferentem Deo gravissimam, charitatisque, ac justitiæ maxime consentaneam si pro viribus satagat hunc reteritimum abusum, & Christiana Republica colligere atque eradicare: S. D. N. Urbani divina providentia Papa VIII. auctoritate sibi specialiter attributa, infrascripta Decreta edidit.

6. §. 1. *Ac primo districtè prohibet atque interdicit, ne Episcopi in Diocesana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliis quomodo modo reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis: sed pro his omnibus reducendis aut moderandis, ut commutandis, ad Apostolicam Sedem recurratur, quæ re diligenter perspecta id statuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, ab eoque reductiones, moderationes, & commutationes hujusmodi, si quas contra hujus prohibitionis formam fieri contigerit, omnino nullas atque inanes decernit.*

7. §. 2. *Deinde, ubi pro pluribus Missis etiam ejusdem qualitatis, celebrandis plura stipendia, quantumcumque*

K 2

incor-

incongrua, & exigua, sive à una, sive à pluribus personis collata fuerint, aut conferantur in futurum Sacerdotibus, Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitibus, Societatibus, Monasteriis, Conventibus, Congregationibus, Domibus, ac locis piis quibuscunque, tam Regularibus, quam Sacularibus, Sacra Congreg. sub oblatione divini iudicii mandat, ac precipit ut absolute tot Missæ celebrentur, quot ad rationem attributa elemosynæ prescriptæ fuerint: ut ut alioquin ii, ad quos pertinet, suæ obligationi non satisfaciunt, quin immo graviter peccent, & ad restitutionem teneantur.

8. §. 3. Id verò, ut deinceps observetur exactius eadem Sacra Congreg. eadem auctoritate revocat Privilegia, & Indulta omnia quibuscunque personis, Ecclesiis ac locis piis, tam Sacularibus, quam Regularibus quibuscunque Ordinis Congregationis, & Instituti quacunque ob causam concessa, quibus indulgetur ut certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione, aut aliquibus collectis, seu orationibus, plurimum Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat.

11. §. 4. Ac similiter omne damnum lucrum ab Ecclesia removere volens, prohibet Sacerdoti, qui Missam suscepit celebrandam cum certa elemosyna, ne eandem Missam alteri, parte eiusdem elemosynæ sibi retenta, celebrandam committat.

10. §. 5. Præterea, ne in Ecclesiis in quibus onera Missarum in perpetuum imposita sunt, Sacerdotes in eis, ut par est, adimplendis eo tepidiores ac segniorè reddantur, quod onera huiusmodi cum ulla, aut parva sint utilitate conjuncta, statuit, atque decernit, ut pecunia ac bona mobilia Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitibus, Societatibus, Congregationibus, Monasteriis, Conventibus, ac locis omnibus tam Sacularibus, quam Regularibus, atque illorum personis in futurum simpliciter acquirenda cum onere perpetuo Missarum celebrandarum, ab eis, ad quos pertinet, sub pena interdicti ab ingressu Ecclesiæ ipso facto incurrenda, à die realis acquisitionis, statim deponi debeant pæres eadem sacram, vel personam fidei, & facultatibus idoneam, ad effectum illa seu illorum pretium, quam primum investendi in bonis immobilibus fructiferis eum expressa, & individua mentione oneris, quod illis annexum reperitur, &c.

Sequuntur dubia, ac declarationes aliquot Sac. Congreg. Concilii S. D. N. Urbani decima providentia Papa XIII. auctoritate editæ super Decretis eiusdem Congr. de celebrat. Missar.

11. Super primo Sacra Congregatio. Decreto de celebratione Missarum, quo prohibetur, Ne Episcopi in Diocesana Synodo, aut Generale in Cap. Generalibus, vel aliis quoquo modo reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis.

Queritur, quid si legatum sit ita tenne ut non sit qui veli onus illi immensum subire, & si recurrendum sit ad Sedem Apostolicam pro moderatione oneris totum, aut si recte totum infundendum sit pro expensis ad id necessariis?

Et quid si permittatur Episcopo in fundatione, ut possit huiusmodi onera moderari?

12. Secundo super secundo eiusdem Congr. Decreto, quo cavetur, ut celebrantur tot Missæ, quot ad rationem tributa elemosynæ prescriptæ fuerint.

Queritur, an verba illa (prescriptæ fuerint) intelligenda sint de prescriptione facta ab offerente, vel ab Ordinario?

13. Tercio an cum Ordinarius prescripserit elemosynam congruam, iuxta qualitatem loci, personarum, ac temporum, Sacerdotes accipientes stipendium minus congruo, teneantur Missas illis ab offerente prescriptas celebrare?

14. Quarto an Sacerdotes, qui tenentur Missas celebratione beneficii, seu capellæ, legatæ, aut salariorum, possint etiam manuales elemosynas pro Missis votivis, aut Defunctorum recipere, & unico Missæ sacrificio utrique oneri satisfacere.

15. Quinto posito, quod testator relinquat, ut celebrentur pro ejus Anima centum Missæ, absque ulla prescriptione elemosynæ: queritur, an liberum sit hæc elemosyna sibi bene visam prescribere, an verò eadem elemosyna prescribenda sit ab Ordinario?

16. Sexto, super tertio Congr. Decreto, in quo eadem Congregatio revocat privilegia, quibus indulgetur, ut certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione, aut aliquibus collectis, seu orationibus, plurimum Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat, queritur, an verba (in futurum suscipiendis) intelligenda sint de oneribus suscipiendis post privilegium?

17. Septimo, super quarto ejusdem Congr. Decreto, quo prohibetur Sacerdoti, qui Missam suscepit celebrandam cum certa elemosyna, ne eandem Missam alteri, parte eiusdem elemosynæ sibi retenta, celebrandam committat: queritur, si administrantibus Ecclesiis, ut retineant aliquam elemosynarum portionem pro expensis mantentionis Ecclesiæ, Altarium infernentium, paramentorum, luminum, &c. iustis, & similibus?

18. Octavo, an hoc decretum habeat locum in beneficiis, quæ conferuntur in titulum hoc est, an Rector beneficii, qui potest per alium celebrare, teneatur Sacerdoti celebranti dari stipendium ad rationem reddituum beneficii?

19. Nono, an Sacerdotes, quibus aliquando offertur elemosyna maior solus pro celebratione Missæ, debeant dare eandem integram elemosynam illi, quibus Missas celebrandas committunt: an verò satis sit, si dent celebrantibus elemosynam consuetam?

20. Decimo, super quinto ejusdem Congr. Decreto, quo inter cætera statuitur in hæc verba, (elemosynas vero manuales, & quotidianas pro Missis celebrandis, à decimo eadem accipere possint, si oneribus antea impositis satisfecerint, ut nova quoque onera obire valeant, alioquin novum abstineant ab huiusmodi elemosynis, etiam sponte oblatis, in futurum recipiendis, & capulas auferant, &c.

Queritur, an hoc Decretum prohibeat ab solutis, qui minus accipiant novæ elemosynas, qui acceptis non satisfecerunt: & quid si congruo tempore possint omnibus satisfacere?

21. Undecimo, quid si offerens elemosynas, audito impedimento, consentiat, ut Sacerdos Missam celebret cum primis poterit?

22. Duodecimo, an pena interdicti, & alia appositæ in eodem Decreto, afficiant tam eos, qui accipiunt elemosynas contra formam ibi prescriptam, quam eos, qui non auferunt capulas ab Ecclesiis, ut ibidem precipitur?

23. Decimo tertio, an in hoc Decreto comprehendatur illa capilla, quæ apponi solent in Ecclesiis in die commemorationis omnium Defunctorum, & vulgo dicuntur capillæ morti?

24. Decimo quarto, an administratores Ecclesiæ, magnæ devotionis, & concursus, possint elemosynas pro Missis celebrandis accipere, si eisdem Missis non, nisi post longum tempus, satisfacere valeant, ne aliis cultus Ecclesiæ, & devotio ac concursus fidelium, ut aperiuntur?

25. Decimo quinto, quia prohibitio dicti Decreti videtur aliquibus directæ solis Capitulis, Collegiis, Societatibus, Congregationibus, nec non omnibus, & singulis Ecclesiis, & piorum locorum, tam Sacularium, quam Regularium Superioribus, de quibus fit expressa mentio, non autem privatis Sacerdotibus, qui tamen comprehendi videntur sub clausula universalis, (et aliis ad quos pertinet) supplicatur pro opportuna declaratione.

Sequuntur declarationes, seu responsiones ad supradicta dubia.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpetrum, auctoritate sibi facta à S. D. N. attributa ad singula

singula dubia superius posita, ad hunc modum respondit, videlicet.

26. *Ad primum, etsi legatum sit adeo tenne, nihilominus pro reductione oneris, ut supra impositi ab eis, ad quos pertinet, Sedem Apostolicam esse adendam, quæ abique ulla impensa id statuet, quod magis in Domino erit esse iudicaverit, verumtamen si in ipsa beneficii erectione expressè cautum fuerit, ut licet Episcopo in iunctum onus reducere, ac moderari legem hæc foundationis, quam decreta hac de re edita non sustulerunt, esse validam & observandam.*

27. *Ad secundum, esse intelligenda de prescriptione facta ab eo, qui elemosinam tribuit, non autem ab Ordinario: quod si tribuit elemosinam, numerum Missarum celebrandarum non prescripserit, tunc tot Missas celebrari debere, quot prescripserit Ordinarius secundum morem Civitatis vel Provincia.*

28. *Ad tertium teneri.*

29. *Ad quartum, Sacerdotes quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione beneficii, seu Capelle, legati, aut salarii, si elemosinas pro aliis etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missas utrique obligationi satisfacere.*

30. *Ad quintum censui, ubi nullam certam elemosinam Testator reliquit, esse ab Episcopo prescribendam elemosinam congruam, quæ respondeat oneribus Missarum celebrandarum, secundum morem Civitatis, vel Provincia.*

31. *Ad sextum, ita esse intelligenda.*

32. *Ad septimum respondit, permittendum non esse, ut Ecclesia, ac loca pia, seu illorum administratorum, ex elemosinis Missarum celebrandarum ullam utcumque minimam portionem retineat ratione expensarum, quas subeunt in Missarum celebratione, nisi cum Ecclesia, & loca ipsa alias non habent redditus, quos in usum eorumdem expensarum erogare licite possint, & tunc quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet tantum Missæ sacrificio necessario sunt subeunda: & nihilominus eo etiam casu curandum esse, ut ex pecuniis, quæ supersunt expensis, ut supra deductis, absolvi tot Missæ celebrentur, quot prescripte fuerint ab offerentibus elemosinas.*

33. *Ad octavum, non habere locum, sed satis esse, ut Rector beneficii, qui potest Missam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti celebre elemosinam congruam secundum morem Civitatis, vel Provincia, nisi in fundatione ipsius beneficii aliud cautum fuerit.*

34. *Ad nonum, debere absolute integram elemosinam tribuere Sacerdoti celebranti, nec ullam illius partem sibi retinere posse.*

35. *Ad decimum respondit, non prohibere absolute, ac proprietate, et oneribus iam susceptis non satisfecerint, posse tamen nova etiam onera suscipere Missarum celebrandarum, dummodo infra modicum tempus possint illis satisfacere.*

36. *Ad undecimum, quamvis onera suscepta infra modicum tempus adimpleri nequeant, si tamen tribuens elemosinam pro aliis Missarum celebratione, adsciat, & consentiat, ut illa tunc demum celebrentur, cum susceptis oneribus satisfactum fuerit, Decretum non prohibere, quominus eo casu elemosina accipitur, pro ipsa Missa iuxta beneficiarii consensum celebranda.*

37. *Ad duodecimum respondit, has pœnas non habere locum, nisi in suscipiendis onera perpetua Missarum celebrandarum, sine licentia Episcopi, vel eius Generalis Vicarii aut Generalis, vel Provincialis.*

38. *Ad decimumtertium respondit comprehendit.*

39. *Ad decimumquartum respondit, non posse, nisi de consensu eorum, qui elemosinas tribuerunt, ut supra in responsione ad undecimum.*

40. *Ad decimumquintum respondit, & decidit comprehendendi etiam privatos Sacerdotes.*

41. *Hæc quippe Decreta dubia, & responsiones habentur, ut jacent in Constit. 43. Urban. VIII. tom. 4. Donus Franci Regularis Tomus II.*

Bull. Oberub. incip. Cum sapè contingat, fol. mhi 314. item tom. 2. Bullar. Peyr. in Constit. 9. inter Bullas eiusdem Urbani. Pap. VIII. item in libello attulato, Bullæ & Decreta recentiora, fol. mhi 149. & in Lucerna Regul. Joan. Alar. Novar. ver. Missæ, sub n. 23.

Quest. 53. Sacerdotes Regulares, an possint hodie recipere stipendia pro celebratione Missarum?

1. **R**espondeo posse, ut probat communis usus, servatis tamen propriis Constitutionibus, & prænatratis Decretis Sacri Congregat. unde ex hac regula, & responsione excipiuntur Patres Societatis Jesu, quia in examine cap. 1. §. 3. & 6. p. Constit. Societ. cap. 2. §. 7. prohibentur admittere stipendium pro Missis celebrandis, vel ullius Sacramenti administratione, quamobrem tales recipientes huiusmodi stipendia, peccant contra votum puerpæritatis, ex quo recipiunt aliquid contra voluntatem Superiorum, quod est actus proprietatis, Sanchez. lib. 7. ad decal. cap. 28. n. 7. quod dictum extendit ad omnes alios Religiosos, habentes similes Constitutiones, Perseus de offic. Sac. lib. 2. cap. 7. de stipendis Missar. dub. 3. ubi advertit, Regulares subditos abique expressa vel tacita Superiorum licentia non posse supradicta stipendia recipere, etiam quibus, nec de illis disponere.

2. *Dixi servatis supra positis Decretis Sac. Congregat. quia etiam Regulares exempti comprehenduntur sub illis, & liquet ibi; Monasteria, Conventus, Congregationes, &c.*

Quest. 54. Privilegia satisfaciendi pluribus stipendiis unica Missa, an sint hodie extincta ob dicta Decreta?

1. **R**espondeo affirmativè, & constat ex §. 3. eorumdem, ibi, *ad verum ut deinceps observetur exactius, &c.* quapropter illud privilegium à Sixto IV. Benedictinis principaliter concessum, relatum per Græff. 1. p. decif. lib. 2. cap. 25. item & illud à Julio II. Minimis concessum, quo Generalis Ordinis potest cum ipsis dispensare, ut dicendo unam Missam cum novem collectis, valeat pro novem Missis, quod per extensum refert Peyr. tom. 1. priv. in Constit. 5. eiusdem Pontif. item illud, quod ex compendio Ordinis S. Hier. in Hispania ver. Capellana, §. 3. refert Portel in dub. ver. Missæ, n. 2. item illud Leon. X. pro Minoribus, quod affert Cafaruta in compend. ver. Missa, n. 14. & alia hujus generis omnia hodie dormiunt, & nequeunt excitari, nisi per Romanum Pontificem.

Quest. 55. An privilegium cap. 4. Trid. sess. 25. de refor. quo Episcopi & Generales Ordinum possunt Missarum numerum moderari, sit omnino extinctum ob prædicta Decreta?

1. **M**artinus Bonac. tom. 1. de Sacram. disp. 4. q. mlt. p. 7. §. 2. n. 11. P. Diana 2. p. moral. tract. 14. q. de celebr. Missar. resol. 2. in fin. & p. 10. tract. 16. missæ, resol. 65. §. nota tamen, Aversa de Sac. Euchar. q. 11. sect. 18. §. quod si, Bordon. 1. p. consil. resol. 25. q. 11. n. 20. & decif. 328. in fine, §. ex quibus solvitur illud dub. Alphons. de Leon. 3. p. de off. Capell. q. 5. sect. 20. n. 289. & constat igitur, Lez. 1. p. sum. cap. 21. n. 6. §. possunt tamè, & p. 4. ver. Missæ, n. 30. & excipe, Pellic. 10. 2. manual. tract. 6. cap. 13. q. 7. n. 17. Naldus ver. Missæ, n. 9. D. Rucc. 4. p. decif. Neapol. decif. 25. n. 3. in fin. & D. Barbosa de offic. & potest. Episcop. allegat. 29. n. 5. & in collect. ad d. cap. 4. Trid. n. n. dicunt, prædictum privilegium Concil. Trid. ob prædicta Decreta Sacri Congregat. non esse omnino extinctum, sed moderatum & restrictum ad posse reducere onera Missarum, acceptata ante

Trid. secus autem post illud, aut imposita in limine foundationis alicujus beneficii, seu Capelle, & movetur, tum ex eadem Sac. Congreg. quæ in his Decretis, inherens *Trid. cit. loc.* illud limitat, & restringit ad prædictos casus tantum, & non ad alios, ut liquet in §. 1. ibi, *Ac districtè prohibet, atque interdicat, ne Episcopi in Diocesana Synodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel alia quoquo modo reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Concil. imposita, aut in limine foundationis, sed pro his omnibus reducenda, &c.* Hæc ibi, inter quæ appende precor, ly *aut post idem Concil. imposita, &c.* ly, *aut in limine foundationis*, & dices, quod exceptio firmat regulam in cæteris omnibus non exceptis; tum etiam, quia ita fuit declaratum in *Florentina Synodo, sub die 18. Maij. 1627. §. 3. de Missarum celebrat.* ob quas rationes *Emin. Lugo de Sacram. lib. 5. cap. 12. q. 9. nu. 97.* dicit, hanc sententiam esse probabilem; unde egomet ob reverentiam Sac. Congreg. & auctoritatem tot Doctorum, *tom. 1. p. 1. prax. tract. 11. de confirmat. privil. q. 16. nu. 59. fol. 132.* dixi, prædictam facultatem à Trid. ubi supra concessam, intelligendam esse, & procedere quoad onera imposita ante Trid. secus autem post illud, prout olim eadem Sac. Congreg. declaravit apud *Quarant. ver. Missa, in fin.*

2. Verumtamen, quia stylus Curie Romanæ urget in contrarium, & quia præallegata Decreta Sac. Congreg. de celebrat. Missæ retrahuntur, seu extenduntur ad præterita onera, etiam imposita ante Trident. ut constet ex infra dicendis *qu. 63.* & eadem Sacra Congreg. multis in locis declaravit, & præcipue in *respons. ad 6. dub.* dicendum est, nulli prorsus sine special. licentia Sac. Congreg. licitum esse, hujusmodi onera moderari, sive citrà, sive ultra Trid. sint, ac proinde præfactum Tridentinum privilegium remanere omnino extinctum, donec à S. Papa iterum revocetur ad vitam.

Quæst. 56. An Episcopus habens privilegium reducendi onera Missarum suæ Diocesis, possit eo uti etiam ad favorem Regularium?

1. **A**ffirmative *Bordon. 1. p. Concil. resolut. 25. de celebrat. Missæ. q. 23. nu. 33.* cui favet *Cespedes tract. de exempt. Regal. cap. 5. dub. 97. & Pelliz. tom. 2. manual. tract. 6. cap. 3. q. 31. nu. 61.* tum quia onera Missarum Diocesis suscipit à Regularibus, verè sunt onera Diocesis Episcopi privilegiari; tum etiam, quia Ordinarius loci, etiam à Religiosis exemptis exigat rationem de executionibus testamenti, *Clem. de testam.* ergo multò fortius poterit in favorabilibus eis prodesse; tum tandem, quia gratia sunt ampliandæ, juxta *jur. Regul. odia.*

2. Tu autem dic, quod in tali casu sunt omnino attendenda verba privilegii, quæ si illud restringant ad solos Clericos sibi subiectos, non potest illo uti in ordine ad exemptos; quod item dicit *Bordon. ubi supra, & Lezana 4. p. sum. ver. Missa, nu. 31.*

Quæst. 57. An Regulares post dicta Decreta habuerint aliquod privilegium, virtute cujus possint hodie uti olim Missarum numerum moderari?

1. **P**hilbertus Marchinus de Sacram. Ordin. tract. 3. p. 1. cap. 20. nu. 7. *Ludovicus Cassensis Casarum Augustanus Capicinus in cursu Theol. tract. 23. disp. 3. nu. 106. Ant. Diana p. 6. moral. tract. 6. miscell. resol. 11. Pelliz. tom. 2. manual. tract. 6. c. 3. q. 7. sub num. 18. ver. quin etiam, & alii multi, respondent ad quæsitum affirmativè; & moventur ex eo, quod post evulgata dicta Decreta Sac. Congreg. Urbana Papa VIII. die 13. Julij 1626. ad petitionem Deodati Lomellini Procuratoris Generalis Ordinis S. Francisci de Paula, concessit Fratribus ejusdem Ordinis,*

Monasterij Januensis, ut legata Missarum perpetua, & oneri annexo imparia, ad rationem quinquaginta feutorum monetæ Romanæ, pro qualibet Missa quotidiana reducerentur; de cetero quæ per celebrationem Missarum sic reductarum saluti animarum eorum, quorum intentione Missæ sic reductæ fundatæ fuerunt, suffragari; proinde ac si illæ verè realiter, & cum effectu celebrarentur; ut melius est videre in dicto privilegio, quod per extensum refert *Laur. Peyr. tom. 2. priv. in Constit. 5. ejusdem Papæ.*

2. Sed hoc privilegium in pari causa ob mutam communicationem privil. non solum alie ejusdem Ordinis domus, verum etiam aliarum Religionum familie possunt frui & uti ergo.

3. Verumtamen, ut bene advertit *Lex. in ver. Missa, nu. 31.* turpiter falluntur ob multa; tum quia prædictum privilegium fuit concessum per Breve, non autem per Bullam; est enim magna differentia, ut omnes sciunt, inter Brevia, & Bullas plumbatas, quia Bullæ seu Constitutiones universales inter nos communicantur, & extenduntur de loco ad locum; non autem Brevia, ut ex multis ostendit eruditissimus *Pyrrhus Corradus in praxi dispensationum Apostolicarum lib. 9. c. 3. sub n. 37.* quis enim tanti capitis dicit, Breve hujus Monasterij alienari distabilia extendi ad omnia Monasteria hujus Provincie? tum etiam, quia prædictum beneficium est locale, & non universale, fuit enim à Domino Papa concessum Domui Minorum Civitatis Januensis, ut liquet in principio dicti Privil. ibi, *quod domus Regularis dicti Ordinis Januensis, &c.* sub generali verò communicatione Privilegiorum non veniunt ea, quæ alicui loco vel Monasterio, vel particulari personæ sunt specialiter concessa, per allegata *to. 1. prax. p. 1. ar. 7. de communicat. privil. q. 14.* scilicet si foret concessum Ordini Minorum, seu Fratribus Ordinis S. Francisci: est enim differentia quoad communicationem Privil. inter hunc, & illum modum loquendi, tum item, quia errant in præsupposito: non enim ibi Papa dat illis facultatem reducendi Missas ad certum numerum; sed ipsemet Papa reducit, ut liquet ibi, *de Venerab. Fratrum nostrorum consilio, onera seu Missæ hujusmodi reducimus:* hinc die 10. Novembris 1646, eadem Sac. Congreg. per suum authenticum Decretum, quod refert idem *P. Lex. tom. 5. p. 2. in Mari Magno serv. n. 78. in fin. fol. mibi 967.* prædictum librum Philiberti Marchini suspensit, & decrevit, & tali modo declaravit, ibi, *gratis hujusmodi reductionis Missarum ad certum numerum, vel certam summam, aut quantitatem decessum, non posse suffragari, nisi dumtaxat illis Monasterijs seu Ecclesijs aut Ordini Regularium, quibus ex causis peculiaribus concessa fuerunt, & pro tempore conceduntur, non obstante quacunque amplissima communicatione Privilegiorum, etiam inter Mendicantes (quam nullius valoris ad hunc effectum esse declarat, ac decrevit; præcipiendo omnibus & quibuscunque Regularibus etiam special. nota dignis, ut si hujusmodi scriptorum opinionem, vel Privilegio communicationis innixi, tales Missarum reductiones in suis Ecclesijs aut Monasterijs seu Ordinibus facere ausi fuerint, eis nullatenus uti possint: sed adstrictos, & obligatos remanere ad eundem Missarum numerum, ad quem antea tenebantur, reductionis prædictæ virtute decernens, & inanes, hæc ille.*

4. Nec his obstat aliud Privilegium Urbani VIII. concessum Fratribus Minoribus, seu Conventualibus; tum quia id fuit eis datum per modum Constitutionis; unde respectu Fratrum Conventualium reperitur insertum inter Constitutiones eorumdem, quæ apud eos Urbanæ appellantur, ex eo, quod eis à Papa Urbano VIII. fuerunt concessæ; Constitutiones autem non extenduntur, quia ut dictum est, propria & specialia non communicantur; tum etiam, quia loquitur de reductione faciendâ in primo Capitulo Generali, & non aliter.

alias: ergo si alia post dictum Capitulum Generale, faciendi sit, ad Sanctam Sedem, dubio procul, recurrendum est.

Quaest. 58. An Sacerdos, in Missis celebrandis, possit uti iure compensationis, minuendo numerum Missarum?

1. **L** *Aurelius Peyr. tom. 3. Privileg. in addit. ad Constit. Pyrri cap. 1. num. 27. Lex. ver. Missa, num. 34. & Pelliz. tom. 2. Manual. sr. 6. cap. 3. q. 22. num. 50. respondent affirmativè, nam sicut Sacerdos, accepto iusto stipendio, tenetur ratione iustitiae Missas celebrare; ita commendans Missas, tenetur ratione iustitiae, in introitu foro stipendium tribuere, *Suar. tom. 3. de Sacram. disp. 36. sect. 4. & Henric. lib. 9. cap. 21. num. 4.* sed in obligationibus iustitiae datur compensatio; ergo & hic Sacerdos potest sibi damnum datum compensare, praecise certum, & liquidum, juxta communem taxationem, quod alia via recuperare non potest, juxta ea, quae dicta sunt hic supra, *quaest. 46. & 47. & docent Doctores, & praecipue Petrus Navarra. lib. 3. de restruct. cap. 1. num. 397.* Unde si quis secularis commendasset alicui Monasterio, v.g. centum Missas, & haec aequè celebrata essent: nihilominus pro recuperando stipendio ipsarum, aliquas expensas fecerit Monasterium, & quod qui illas commendaverat, nolebant illud solvere, si postea idem secularis alias centum Missas eidem Monasterio commendasset, posset Monasterium compensare damnum sibi illatum, minuendo in his centum Missis id, quod consumpserat in recuperando stipendio aliarum.*

2. Nec his obstat, (ajunt ipsi), dictum Decretum Sac. Congreg. quo statuit, ut tot absolutè Missae dicantur, quot ad rationem attributae elemosynae praescriptae fuerint; quia Sac. Congreg. loquitur de Missis debitis ex stipendio; cum tamen in praesentia casu Missae, quae modo dicto omittuntur, ad faciendam justam compensationem, non possunt dici debite ex stipendio, quantumvis solutum fuerit stipendium ipsis respectivè correspondens, quod quippe dato Jure compensationis, fictione Juris, non censetur solutum pro Missis; sed in compensationem damni injustè illati, & consequenter non censetur solutum pro Missis celebrandis.

3. Oppositum tamen, quod solum est de Jure verum, tenent *Africanus Tambur de sac. Missa lib. 3. cap. 1. §. 3. num. 103. & Diana cap. 10. moral. tr. 16. §. 6. Missell. resolut. 66. in fin. & merito, quia etsi Sacerdos uti possit compensationem secretam, etiam per latentem subreptionem, quando nequit Missae stipendium habere, nullus tamen conditionibus adhibitis, cum illa concurrentibus copulativè, & praecipue, dummodò ex illa compensatione non emanet damnum spirituale, vel aliud temporale ipsius debitoris, vel alterius tertij, ut dictum est supra *quaest. 46.* si ergo Missae commendatae sint celebrandae pro anima purgante, vel pro impetranda sanitate ipsius commendantis, non erit huic compensationi locus; non enim aequum est pro temporalibus, spiritualia, aut pro minimo, magnum subripere, vel impedire; tum etiam, quia minuere Missarum numerum, hodie est de reservatis Papae, ne pereant pia testamentum voluntates, & defunctorum animae suffragiis priventur, ut dicitur in proximo dict. Decretum item, quia cum is Sacerdos, recipiendo novum stipendium illi promiserit ad rationem attributae elemosynae Missas celebrare, non potest venire contra pactum, per quod saltem tacite censetur Juri suo renunciasse, tum tandem, quia adversa sententia nutrit avaritiam, & damnabit lucrum.*

Quaest. 59. An Superior Regularis, diminutis notabiliter fructibus capitulum pro Missis celebrandis legatorum, possit, dict. Decretis non obstantibus numerum Missarum minuire?

1. **B** *Ordonus, 1. p. consil. 25. de celebrat. Missar. q. 26. num. 37. ver. deinde, & verba de Sacram. Euchar. q. 11. sect. 18. §. quod si. Cardin. Lugo de Sacram. lib. 5. cap. 12. q. 9. num. 97. Pelliz. tom. 2. Manual. sr. 6. cap. 3. q. 20. num. 48. respondent affirmativè, dummodò tamen sint diminui sine culpa Conventus; tum quia talis videtur mens testatoris; ut scilicet celebranti detur congruum stipendium; ne gravetur Monasterium ad celebrandum, sine debita compensatione: tum etiam, quia datur beneficium, propter officium: ergo quando beneficium, hoc est, capitale, seu salarium perit, debet quoque cessare officium, hoc est, onus illi annexum celebrandi; tum item, quia in humanis contractibus locationum, non tenetur conductor solvere pensionem integram, quando propter grandines, vel alluvionem, vel simili causa, deperierint agri fructus, *cap. propter sterilitatem, de locato, & si quis fundum ff. locat.* ergo ita à pari, Conventus non tenetur celebrare omnes Missas impositas, quando notabiliter decreverint redditus; tum denique, quod licet ob dict. Decreta Sac. Congreg. reductio Missarum, non pertineat ad auctoritatem privatam, sed ad Papam, cuius est, ex iusta causa, fundatoris, vel testatoris voluntatem commutare: hoc tamen procedit, quando numerus Missarum minuitur autoritativè, per dispensationem scilicet propriam, & privatam, liberè factam. Verum quando numerus Missarum minuitur ex aequitate, sive ex iustitia, quae non patitur, ut Sacerdos gratis, vel minus iusto salario celebret, non exigit Pontif. auctoritatem.*

2. Oppositum tamen, quod solum censet de Jure verum, tenent *Tamb. in opus de sac. Missa lib. 3. cap. 1. §. 2. num. 1. Gavari in Manuali Episcop. ver. Missa, num. 55. Lex. ver. Missa, num. 37. & notissime Diana p. 10. tr. 16. §. 6. Missell. resolut. 65. ver. sed ego, & merito, quia Sac. Congreg. in 1. Dub. consulta, an quando ita tenue est legatum, ut non sit, qui velit onus illi injunctum subire, citi recuratur ad Pontificem, totum, vel magna pars redditus, in necessariis expensis consumenda sit, possit per Episcopum loci, vel Praetatum Religionis, testantem, ac mihi? responderet, ut constat supra, quod ab iis, ad quos pertinet, ad S. Sedem pro moderatione recurrendum sit. Nec illa distinctio de reductione Missarum ex auctoritate, vel ex aequitate, & iustitia facta, aridet, nec potest placere: quia dict. Decreta loquuntur absolutè, ergo absolutè intelligenda sunt, & cum non distinguant, nec nos distinguere debemus, *1. ff. delegat. praestandis, l. propechi ff. qui, & a quibus manumissis, & docet Barol. in l. de pretio.* Nec his nocent rationes per adversarios adductae, quia sunt suae, non autem jurisdictionis collatae: volo dicere, quod suadent reductionem faciendam esse ex iustitia, non autem nobis donant auctoritatem illam faciendi: sunt ergo plures consultores, unus autem Juxta, nempe S. Papa, qui hoc iudicium sibi reservavit, privativè quoad omnes.*

Quaest. 60. An Regularis, pereunte omnino, & totaliter fundo, pro Missis relicto, teneantur celebrare Missas ex tali legato debitas?

1. **N** *Egant Fraxinell. de oblig. Sacerd. §. 27. D. Rec. 3. p. prax. resolut. 36. 4. in fin. Bordon. 1. p. consil. resolut. 25. quaest. 21. num. 31. & contr. 40. qu. 14. & Pelliz. tom. 2. Manual. sr. 6. cap. 3. q. 19. num. 46.* tum quia beneficium datur propter officium, sic adeo, ut cessante omnino beneficio, cesset, & officium: tum item, quia sicut Emphyteu-

phyteuta, quando res perit ex toto, liberatur à solutione Canonis, per ea Jura, quæ refert *Syl. ver. Emphyteusis* q. 4. ita similiter, & Monasterium, perempto fundo ex toto, liberatur ab onere celebrandi Missas, quod dictum ego intelligi verum, perempto fundo totaliter, absque culpa monasterii; nam declaratio Sac. Congr. quia statutum est, recurrendum fore ad S. Sedem, etiam si legatum sit valde tenue, &c. non comprehendit præsentem casum, in quo supponitur capitale omnino, & totaliter extinctum: ad quid enim recurrere ad Sedem Apostolicam pro moderatione oneris, si res legata non extat? & lex ad actum otiosum non obligat? cum igitur præfens casus sit diversus ab illo, diversa quoque debet esse Juris dispositio. Dixi *absque culpa monasterii*, quia secus, subsistente culpa, cum nemo debeat pati damnum ex culpa aliena.

Quæst. 61. An Regulares, antea re sibi legata cum onere Missandi, teneantur etiam ipsi numerum Missarum augere?

1. Celebris est quæstio hæc, de qua accuratè disputant *D. Marcus Ant. Genuens. Neapol. in suis practicab. Eccl. qu. 230. Novar. in noviss. dec. 133. D. Ricc. 3. p. praxi resol. 364. & 4. p. resol. 104. Rod. 10. 4. sum. cap. 12. de Missa num. 10.* & alii plures, quos allegat *Pelliz. tom. 2. Manual. tr. 6. cap. 3. q. 17. num. 41.* tu autem sub distinctione resolve: aut tale augmentum provenit, non ex re ipsa simpliciter, sed ex industria, labore, & expensis ipsorum Regularium, & sic nullam inducit obligationem majoris oneris: serus si dict. augmentum fiat ex aliquo casu fortuito, ut si fundus assignatus pro Missis, notabiliter augeatur ex alluvione fluminis, vel territorium sit magis redditivum: nam in tali casu, inducit obligationem ad augendum majorem numerum Missarum, in utilitatem animæ testatoris: tum ex *cap. final. de verb. signif.* ubi dicitur, quod si fructus præbendarius creverit, debet augmentum converti in utilitatem Ecclesiæ, non autem dividi inter Canonicos, ut ibi dicit *Glossa in fin. casus*, tum etiam, quia sicut diminutis stipendiis, minuitur numerus Missarum per legitimum superiorem, ut puta per D. Papam vel Sac. Congreg. ut dictum est supra, ita æquum est, ut re legata aucta, augeretur & numerus Missarum, cum commodum ab incommodum reguletur, *l. secundum naturam ff. de Regul. Jur.* verum advertit, quod *Glossa in d. cap. final. de verb. signif. in ver. excrevisse*, non admittit hujusmodi argumentum, quia etiam licet sit Canonicis, antea fructibus beneficii, sine licentia Papæ augere numerum Canonicorum, diminutis tamen fructibus, nullatenus licet, sine licentia Papæ Canonicorum numerum diminueret.

Quæst. 62. Pecunia legata, pro tot Missis celebrandis, an si augeatur salarium Missarum, debeat minui numerus Missarum?

1. DE hac quæstione subtiliter disputat ad partes D. *Marcus Ant. Genuens. Neapol. in suis practicab. Eccl. qu. 180.* ubi pro utraque parte adducit multa Jura; quitandem in fine concludit, hæredem teneri ad supplementum pecuniæ, ne forte numerus Missarum minuat, data tamen capacitate hæreditatis: tum quia testator non reliquit pecuniam simpliciter pro elemosyna solvenda, sine onere, sed pro Missis celebrandis pro anima sua, quam præsumitur magis amare, quam hæredem; tum etiam, quia eo tempore, quo dictam elemosynam legavit, præstabatur minor merces pro missis celebrandis; si ergo prævidisset augmentum stipendii, non diminuisse Missarum numerum, stante capacitate hære-

ditatis, ac reliquisset justum salarium; ergo ita judicandum est, cum finis principalis fuerit refrigerium animæ, quæ cunctis bonis temporalibus præferatur, *l. Sancimus, C. de Sacrosan. Eccl.*

2. Hanc Genuens. opinionem, ad unguem sequuntur *D. Ricc. 3. p. prax. resol. 364. D. Barbo. allegat. 29. num. 7. Homobon. de Bonis in exam. Eccl. 1. p. tr. 4. cap. 13. qu. 118. & Diana 2. p. tr. 14. de celebrat. Missar. resol. 17.* & alii plures, quos sequitur *Pelliz. tom. 2. tr. 6. cap. 3. q. 18. num. 45.*

3. Sed quid dicendum, si hæres recusat illam supplere, vel si vires hæreditatis non suppetunt? respondet *Bordon. 1. p. resol. 25. de celebrat. Miss. q. 26. num. 37.* tot Missas celebrari posse, quot capiunt ad rationem justitiae tunc temporis stipendii: tum quia stipendia Missarum ab initio assignantur ad testatoribus, vel de eorum commissione, ab hæredibus, non ad placitum proprium, sed habito respectu ad elemosynam, quæ statuto, vel usu fuit introducta tunc temporis; ergo signum est, voluntatem Testantium in dispositione hujusmodi onerum, esse, ut quantitas Missarum commensuraretur quantitati stipendii currentis; ergo aucto stipendio, cursu temporis, minuendus est numerus Missarum, non autem hæres cogendus; tum quia non obstat dictum Genuens. de presumptione voluntatis testantis, ea Regula, quod si fuisset interrogatus de hac re, ita verè similiter disposuisset, quia in praxi, potius servatur oppositum. Testatores enim intendunt minus, quam possunt gravare hæredes; tum item, quia exigere ab hæredibus hujusmodi augmentum, est fomentum discordiarum, & litium: unde necesse esset stipendium pro Missis assignatum, in litibus expendere: tum etiam, quia hac tempestate, hæredes conveniunt cum Sacerdotibus de stipendio currente, tempore conventionis, & consequenter vigore hujus pacti, nullum jus videntur Sacerdotes habere ad augmentum salarii, & additur, quod hæredes non possunt cogi, nisi ad exprellum in testamento.

4. Nec his nocent dict. Decreta Sac. Cong. ibi: *quod si legatum sit ut teneat, &c.* quia loquuntur in casu diverso, nimirum de tenui stipendio, cui stare debet Sacerdos, cum onus per hujusmodi tenuis stipendium scienter acceptaverit, in casu autem nostro, supponitur ab initio justum stipendium, ut puta, taxatum de mutuo consensu partium, & ab eisdem scienter, ac libere acceptatum, ex qua acceptatione, & consensu nascitur obligatio naturalis de stando promissis, ad quod *Bordon. pro se. ibid. cu. Fraxinell.* & alia multa addunt.

Quæst. 63. An dict. Decreta extendantur ad præterita, ita ut loquendo de oneribus Missarum susceptis ante publicationem prædictorum, possint Regulares, etiam hodie illa frangere, nisi una, & eadem Missa, diversis oneribus satisfiat?

1. RESPONDEO extendi, ut liquet in fine præemii, ibi, *hunc teterrimum abusum, à Christiana Republica corrumpere*; si igitur erat abusus, ergo nullam etiam in præterito possunt afferre exculationem, *argum. Textus cap. frustra dist. 8. ubi Glossa*, cum aliis, quos sequitur *Alfons. de Leone 3. p. de off. Capell. qu. 5. sect. 15. num. 109.* in propriis terminis terminantibus dicunt, quod lex, ubi consuetudinem improbat, non solum præteritam, sed etiam futuram dampnare videtur, & clarius in §. 1. ubi strictè prohibet, ne Generales in Capitulis Generalibus, vel aliis quoquo modo reducant onera Missarum celebrandarum, aut post Tridentinum imposita, aut in limine foundationis; sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis, ad Sedem Apostolicam recurratur; ac Regulares post Tridentinum multa onera Missarum suscepserunt, quæ modo ob dict. Decreta non possunt

sunt moderari, & clarissime in §. 2. ibi, *frivè ab una, frivè à pluribus personis collata fuerunt, aut conferuntur in futurum.* &c. expende precor, *ly collata fuerunt, & ly, aut conferuntur in futurum;* & dices non esse dubitationi locum.

2. Nec dices, quod lex nova non trahitur ad præterita, sed tantum ad futura, *cap. final. de consuet. d. leges, C. de legibus,* quod procedit etiam, ubi ratio ipsius legis antecessisset legem, ut docent *Felin. in d. cap. fin. & Navar. in relectione, cap. si quando 21. de excep. num. 3.* quia dicta Regula fallit, quando legislator expressis verbis, se declarat, ut etiam in *d. leges C. de legibus,* expressè dicitur, *ibi, leges, & constitutiones certum est, futuris dare formam negotiis, non ad facta præterita revocari, nisi nominatim, & de præterito tempore, & adhuc pendenti negotio tantum sit:* sed dicta Decreta expressè, & nominatim loquuntur de præterito, & futuro; ergo absque ulla dubio, etiam ad præterita extenduntur, & consequenter nequeunt Regulae suis uti privilegiis ad moderandum onera Missarum, etiam suscepta ante publicationem Decretorum.

Quest. 64. Reductiones Missarum, ab Episcopis in Synodo Diocesana, & Generalibus Ordinum in suis Capitulis Generalibus, ad textum cap. 4. Trid. sess. 25. de reformat. factæ ante dict. Decreta, an hodie sint extinctæ, & revocatæ?

1. **N**egative *D. Mariana, tom. 3. respons. 75. num. 4.* quia Sac. Congr. per prædicta Decreta revocat Privilegia ad impossibilem rescandendum onera Missarum, non vero revocat reductiones de præterito factas, ut constat ex §. 3. ubi textus ita loquitur (*id vero, ut deinceps observetur exactius, Sac. Congr. eadem autoritate revocat privilegia, & indulgentia quibusvis personis, Ecclesiis, ac locis pios, tam secularibus, quam Regularibus cum iussuque Ordinis, Congregationis, & instituti, quancumque ob causam concessa, quibus indulgetur, ut certarum Missarum, vel anniversariorum celebratione, aut aliquibus collectis, seu orationibus plurimum missarum oneribus in futurum suscipiendis suisque*, hæc ibi, inter quæ nota ly *revocat Privilegia*, non enim dicit, quod revocat reductiones, & commutationes voluntatis defunctorum per prædictos factas antecessenter ad dict. Decreta, sed firmas illas dimittit: quia lex nova, futura respicit, & non præterita: nisi in ea de præteritis caveatur, ut dictum est supra, & expressè habetur in *cap. final. de consuet. & liquet ibi, nisi nominatim in eis de præteritis caveatur, &c.* in his vero Decretis nihil expressè dicitur quoad reductiones factas ante dict. Decreta; ergo idem quod prius.

2. Nec obstat dicere, quod verba Decreti apprimè generalia sunt, ibi, *omnia, & quibuscumque personis, & ob quancumque causam concessa;* ergo omnia comprehendunt, & nihil excludunt: quia huiusmodi generalitas verborum, per subsequenter speciem comprimitur: species enim limitat genus, ne in sua latitudine divagetur secundum *Baldum in l. legatorum petitor, §. qui plures ff. de legatis 2.* unde generi per speciem derogatur, *l. in toto Jur. 81. ff. de Regul. iuris*, at species subiciens ad prædicta decreta generalia apparet ibi, *quibus indulgetur, ut certarum Missarum, & anniversariorum celebratione, aut aliquibus collectis, & orationibus plurimum Missarum oneribus in futurum suscipiendis suisque*; ergo dict. verba generalia decreta referuntur, & referenda sunt ad potestatem taxandi Missam, non autem ad taxas factas antecessenter ad dict. Decreta: eo magis, quia in odiosis non fit extensio extra expressa, juxta *Jur. Regul. odia*.

3. Nec dices, prædicta decreta extendi ad præterita, ut constat ex decis. quia licet extendantur ad præterita onera, per prædictos tamen minime taxata, nihilominus non extenduntur ad taxas per eosdem legitime factas

ante decreta: aliud enim est loqui de oneribus libere susceptis, & non taxatis, & aliud de taxis eorumdem onerum, ut patet ad sensum.

Quest. 65. An dict. Decreta obligent etiam extra Italiam?

1. **E**T dico quod sic: dummodo tamen utrobique publicata sint, & acceptata, & per contrarium usum non sint abolita, in totum vel in partem, *Peyr. privul. tom. 3. in addit. ad consuet. Pyrri cap. 1. qu. 12. sub num. 29. an fin. & moveor, tum quia lex generalis, generaliter debet intelligi: nisi habeat terminum restrictivum, tum etiam, quia si Sacra Congr. aliter voluisset, se declarasset, prout in multis Confit. se declaravit, quas voluit non obligare extra finem Italiae, & insularum adjacentium, ut patet de Decreto Sac. Congr. jussu Clem. VIII. edito super absolutione à censuris, seu à casibus reservatis, quod habetur in libello attitulato *Bulle, & Decretis recentiora, fol. 188.* & de *Constit. Greg. XV. incip. Romani Pontifici*, lata contra hæreticos commorantes in Italia; & similibus.*

Quest. 66. An Regulares recipientes plura stipendia pro una Missa, excusentur à panis decret. ex quo degunt in aliqua Ecclesia magna devotionis, & concursus populorum offerentium Missarum elemosinas?

1. **N**egative *Lez. ver. Missa num. 16.* tum quia dict. Decreta Sac. Congr. generaliter loquuntur: tum quia eadem est ratio in isto, & aliis casibus, nec obstat dicere, quod si id non fiat, diminuitur Ecclesiæ cultus, devotio, ac fidelium concursus, quia hoc parum urget, respectu gravis injuriæ, quæ fit illis, qui stipendia offerunt, ad militandum pro fe.

2. Bene tamen verum est, inquit ipse, quod si tacitus consensus fidelium, talia stipendia tribuentium, sit, ut illis Missis satisfaciatur à Sacerdotibus eo modo, quo poterint; tunc poterunt plura stipendia recipere, pro una Missa, cum ex Regula Juris, *scienti, & volenti nulla fiat iniuria, & subdit ex Navar. & aliis*, quod huiusmodi consensus tacitus raro contingere solet; tamen persone prudentes talia stipendia dantes, existimant prædictos Sacerdotes, si per se ipsos omnes Missas celebrare non possunt, per alios Sacerdotes satisfacere: simplices autem & vulgares, de ipsorum Sacerdotum obligationibus, non cogitant, vel casignant, vel eorum numerum non advertunt, & ita raro, ut dixi, talis consensus tacitus reperitur.

3. Sed adverte, quod controversatur inter Doctores, an ubi non intervenit expressus consensus, sed tantum tacitus, sufficiat ad excludendum Sacerdotem, si pro dante elemosinam, non offerat integrum sacrificium; sed tantum oriet in memento, aut applicet valorem specialissimum, aut recitet collectam, &c. in qua controversia, distinguendi sunt duo casus, primus est de Parocho, an eo die, quo est obligatus applicare sacrificium pro ovibus, &c. & in huiusmodi casu de Parocho, videntur auctores convenire pro sententia affirmativa; quod scilicet possit accipere stipendium, stante tacito consensu donantis, quia taciti, & expressi eadem est virtus, licet dissentiant, an non solum à fidelibus suæ Parochiæ; sed etiam ab aliis alterius Parochiæ, qui etiam possunt ejusdem obligationem scire, de quo casu latè *Suar. 3. p. S. Thom. tom. 3. disp. 76. sect. 3. ver. & in xia hanc conclusionem, ad finem*, ubi etiam existimat, dictum tacitum consensum habere locum etiam ad extraneos.

4. Secundus casus est de aliis Ecclesiis, in quo, cum

aliqui velint, etiam sufficere propter eandem rationem, quia scilicet *tacitus, & expressus, eadem est virtus*: nihilominus in utroque casu contrarium dicendum est, non solum, quia dictus tacitus consensus difficillime in practica dari potest, ut dicit *Lez. en. loc. post Navar. consil. 11. de celebrat. Missar. & Megalan. consil. 54.* in propriis terminis terminantibus; verum etiam, quia hodie, nedum ex dict. Decretis in responsis ad dub. 11. & 14. verum etiam, ex alia ejusdem Sac. Congr. declaratione, lata sub die 13. Julii 1630. quam habes hic supra *quest. 49.* consensus debet esse expressus, qui in consentiente claram scientiam exigit: sed ubi lex petit consensum expressum, tacitus non sufficit, quia ille censetur de forma, quæ per æquipollens adimpleri nequit. *Alphonsi de Leone 3. p. de offic. Capell. q. 8. sect. 11. num. 76.*

5. Hinc caveant hujusmodi Sacerdotes fati, hæc Missarum stipendia esse vota S. Imagini gratis promissa; ac proinde sine obligatione missandi gratis dari, ut cætera vota minoris appensæ, quia fallax est hæc ipsorum metaphysica, nam stipendia sunt pro celebratione Missarum; unde si ipsi ad celebrandum non sufficiunt, aut restituunt, aut per alios Sacerdotes: quanto citius oneribus satisfaciunt; quid enim prodest homini, si universum mundum lucratur, & Anima: suæ detrimentum patitur?

Quest. 67. An Regulares, qui degunt in aliqua Ecclesia magna devotionis, & concursus, possint elemosynas pro Missis celebrandis, accipere: si iisdem nonnisi post longum tempus satisfacere valeant: ne alias cultus Ecclesie, & devotio, ac concursus fidelium minuantur?

1. Hujusmodi dubium fuit inter cætera Sacræ Congregationis propositum; & est 14. in ordine, ad quod respondit, *non posse: nisi de consensu eorum, qui elemosynas tribuunt, ut etiam dixit ad dub. 11.*

2. Verum *Pelliz. tom. 2. manual. tract. 6. cap. 3. q. 13. nu. 52.* putat hunc consensum, in casuposito, posse præsumi, nam cõ ipso, quod fideles volunt suas Missas in tali Ecclesia celebrari, ubi sciunt Sacerdotes ibi celebrantes, hujusmodi oneribus non satisfacere, nisi post longum tempus, videntur tacite consentire, ut Missæ ab ipsis petita, nonnisi post tempus valde longum dicantur; *cum scienti, & consentienti nulla fiat injuria, & quilibet cedere possit juri suo.*

3. Hoc iamen ejus dictum mihi non placet; ex quo hodie tacitus consensus non sufficit ad excusandum Sacerdotes in casuposito, ut constat ex immediate decisio, unde æstimo necessarium, ut ipsi Sacerdotes, recipientes elemosynas prædictas ad missas, non per ambages, & circumloquutiones, sed clare, & expressè offerentibus dicant, se non posse datis Missis satisfacere, nisi post valde longum tempus, ne mentis offerentium saliantur contra voluntatem Sac. Cong.

Quest. 68. An Sacerdos Regularis, obligatus dicere Missas ex stipendio, peccet mortaliter, & renatur restituere, si notabiliter differat satisfacere?

1. Affirmativè *Naldus in sum. ver. Missa, num. 17. Bonac. de Sacram. disput. 4. q. ult. p. 7. & 8. nu. 2. & Diana multis cu. 2. p. tract. 14. de celebrat. Missar. resol. 25.* nisi dans elemosynam, sciens, & volens, consentiat in talem dilationem; ducunturque ex eo, quod supradicta Missarum dilatio, potest vergere in damnum eorum, quibus sacrificium applicandum sit, cum fieri possit, ut elapsum sit tempus ad obtinendum, quod intendebatur ab eo, qui dedit stipendium, aut certe tardius illud conse-

quatur, ut si quis v. g. petat Missam ad impetrandam sanationem infirmi, aut in satisfactionem Animarum Purgatorii, quæ gravissimas patiuntur pœnas, quando differatur oblatio sacrificii, tum etiam ex eo, quod in re gravi violat legem promissam, quo verò ad restitutionem, non video, quò jure hoc dicatur, quod nota contra Bonacin. cu. loc.

Quest. 69. Quenam dilatio intelligatur per breve, sive modicum tempus?

1. Tempus breve vel longum, sub incerta lege vagatur, nam breve tempus interdum dicitur illud spatium, quod mediat intra tres dies, ex l. final. S. illuc, l. de jud. aliquando, quod mediat intra decem dies, ex l. quod dicimus, ff. de solut. interdum, quod intercedit infra mensem unum, ut docet *Alex. in l. divortium num. 10. ff. solut. matrim.* & aliquando, quod intercedit intra duos menses, ex *Lausferus. §. 1. ff. de jur. fisci.* Tempus decem annorum de jure, & secundum omnes, dicitur tempus antiquum, ut colligitur ex toto titulo, C. de longi temporis præscriptione, ergo tempus, citrà decennium, dicitur tempus breve, *Naldus in sum. ver. tempus num. 17.* tempus antiquum, in teste, est sexaginta annorum, *Rota Roman. decis. 360. nu. 8. in noviss. coram Coccone.* Modicum tempus in emptione, & venditione, est decennium, multis citatis, D. Hællor. Capyc. *Latro. 1. p. consil. 63. num. 37.* modicum tempus, in materia centurarum, est spatium minus horarum, *Emin. Cajet. in summula, ver. excom. cap. 61.* sed alii dicunt, esse spatium trium dierum, *Graff. lib. 3. decis. cap. 5.* ad comparandum est spatium trium dierum, D. Riccard. lib. 3. de jur. person. cap. 2. nu. 31. & *Egomet. tom. 1. p. 2. tract. 6. de apostat. q. 4.* in materia locationum rerum Eccl. tempus breve, est spatium trium annorum, ut liquet in Extravag. *Ambitioja.*

2. Tempusigitur dicitur breve, vel longum, juxta naturam, & qualitatem materie subjæctæ, ut advertit *Obi. cap. præterea, de atq. & qual. Ordin. an ver. breve tempus,* ubi ait, quod tempus breve dicitur diversimodè, ad quod allegat citata jura.

3. Quid ergo dicendum sit in materia missandi, ad finem satisfaciendi oneribus impositis, dissentient Doctores, nam *Ledesma in summa num. 1. cap. 18. conclus. 7. Villalobes in summa. 1. p. tract. 8. dub. 18. n. 2. Diana 2. p. tract. 14. de celebrat. Missar. resol. 25.* tenent longum tempus ad quod Sacerdotes differentes satisfacere Missis, peccata mortaliter, esse quinquaginta, aut sexaginta dies, ætamen præter. Auctores non faciunt mentionem de dict. Decretis S. cr. Congreg. Verum *Eminentiss. Lugo 3. p. 1. de Euchar. disp. 19. sect. 2. nu. 34.* qui dict. Decreta refert, cum prædictis ait, quod per modicum tempus, illud intelligitur, quo quinquaginta, vel sexaginta Missæ dici possent, quam doctrinam Cardin. examinat *Pelliz. tom. 1. manual. tract. 5. cap. 9. sect. 3. sub q. 12. nu. 72. P. Carolus Thebanus, 1. p. præx. de pan. Eccles. ver. Missarum onera, cap. 1. sub tit. 3. si querat, primo dicit, quod hoc relinquatur arbitrio prudentis diffiniendum, ad quod allegat, l. si ita quis 135. §. sciavit de verb. obligat. Menoch. de arbit. casu 33. nu. 2. & mox subdit, quod ipse æstimat modicum tempus, esse spatium octo, vel decem dierum, & non ultra; *Lez. ver. Missa num. 39.* dicit, quod hoc relinquatur prudentis arbitrio diffiniendum, pensatis circumstantiis loci, temporis Missarum dicendarum, & Sacerdotum, qui illas dicere debent; ut idem *Thebanus 1. dicit cu. loc.* unde subinfert, quod si Missa sit dicenda pro aliqua necessitate, quæ moram non admittat, v. g. pro præsentis infirmis, tribulatione, expeditione alicujus litis, vel negotii instantis, tunc nullo modo differri potest, *Bonac. tom. 4. de suspens. omnibus in particulari disput. 3. quest. 8. p. 7. nu. 5.* multis citatis probabilius censet tempus modicum relin-*

relinqui arbitrio viri prudentis, cum non diffiniatur in iure, ad quod allegat, *Lab hostibus*, §. *fin.* ego autem dico, quod huiusmodi breve tempus, potest esse spatium trium mensium; ex causa rationabili tamen; ut in simili declaravit *Trid. in cap. 12. sess. 24. de refer. ad. finem*, de absentia dignitatum à propria Ecclesiis, *Ultra tri mensis ab eisdem Ecclesiis, quolibet anno abesse: salvis tamen earum Ecclesiarum Constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt*; ergo abesse à servitio Altaris per tres menses, est breve tempus, secundum Tridentinum; longum vero ultra illos.

4. Neque his obstat declaratio Sac. Congreg. relata per *D. Barbosa in collect. Bull. ver. cap. 1*, in fine, ubi loquens de hoc brevi tempore ad satisfaciendam Missis, dicit, *Putamus unius mensis*, tum quia non est authentica; tum quia ly, *putamus unius mensis*, ponitur exempli gratia, & non per modum decisionis, ut patet legenti: Verum *Diana p. 9. tract. 6. miscell. resol. 55.* dicit esse unius mensis. §. *his tamen non obstantibus*.

Quest. 70. *An Sacerdos, qui ignoranter, seu ex bona fide, vel cum aliqua opinione sibi probabili, unica Missa, satisfacit obligationi plurium missarum, ubi devenit in malam fidem, hoc est, sciverit dict. opinionem, non posse amplius practitari, teneatur rescire Missas, & stipendia restituere?*

1. **N**egat *Bordon. 1. p. resol. 25. de celebrat. Missar. q. 13. n. 22.* tum quia obligatio restituendi oritur ex formalitæione Justitiæ, ut omnes docent; sed hic nulla est huius generis læsio, ergo ad nihil tenetur. Minor suadetur, quia sic celebrans bona fide, vel ex opinione probabili, intendit satisfacere, & prudenter credit, cum agat ex opinione; ergo quantum est ex parte sua, non peccavit, & consequenter ad nihil tenetur, quia obligatio restitutionis supponit culpam saltem venialem: immò quidam requirunt mortalem, cum *Sanchez lib. 2. sum. cap. 29. n. 160.* quarum utraque, cum absit, dicendum est, non adesse obligationem restituendi, tum quia ubi non est culpa, ut in casu nostro, cum egerit ex bona fide, & opinione probabili, quæ excusat à mortali; *Navar. conf. 4. de usur. n. 4. per cap. Capellanus de ferrii*; neque adest pœna, qua cogatur ad restitutionem; tum etiam, quia ad hoc, ut quis teneatur ad restitutionem, necesse est, ut adsit formalis violatio Justitiæ, id est, ut sciat se lædere tertium, *Megal. 1. 2. lib. 2. cap. 31. num. 31.* ergo cum hic ignoraverit huiusmodi læsionem, ad restitutionem non tenetur.

2. Verum hæc opinio mihi non placet, nec potest placere; tum quia de directo adversatur dictis Decretis Sac. Congreg. in §. 2. *ad finem ibi, ut absolute tot Missæ celebrantur, quot ad rationem attributa elemosyna præscripta fuerint, sit autem alioquin ii, ad quos pertinet, sine obligationi non satisfaciunt; quin immò graviter peccant, & ad restitutionem teneantur.* Hæc ibi, quæ etsi videantur loqui de eo, qui, unica Missa, pluribus oneribus satisfacit mala fide, loquuntur tamen indefinite: tum etiam, quia etsi ignorantia invincibilis, etiam Juris, non solum excuset in foro conscientie à culpa, sed etiam à restitutione, *Sanchez lib. 1. sum. cap. 1. num. 41. Reginald. lib. 11. sua prax. fori penitentialis, num. 32. & Bonac. disp. 2. in decal. q. 8. p. 3. num. 15. in fin.* quod propter, etiam si talis ignorantia sit circa ea, quæ ad proprium munus, & officium pertineat: adhuc tamen in casu nostro, non supponitur talis, nec dicitur, quod fuit invincibilis, nempe quod cum præcesserit cogitatio de re opinabili, & adhibita fuerit omnis diligentia ad inquirendam veritatem, non fuit inventa, *Sanchez de loc. cap. 16. num. 21. & 27. & Bonac. dicto punct. 3. n. 18.* unde ignorantia vincibilis non excusat; aliter dicendum

foret, quod fornicans bona fide, putans scilicet fornicationem non esse peccatum, non peccaret, quod est falsissimum; tum etiam, quia esto, quod Sacerdos in isto casu non teneatur restituere ratione injustæ acceptionis; teneatur tamen ratione rei acceptæ, prout teneatur, qui bona fide recipit rem, quam putat suam, aut æstimat acquirere iusto titulo; si postea deprehendat rem non fuisse suam, aut non fuisse acquisitam iusto titulo, tenetur restituere; sic Sacerdos, de quo agitur, cognita veritate, debet, vel aliam Missam applicare, vel stipendium restituere: & hanc opinionem mordicus defendit *P. Raphael. Aversa de Sacram. Enchar. q. 11. sess. 17.* cui favent *Alphons. de Leone 3. p. de off. Capell. q. 8. sess. 15. n. 103. Diana p. 3. moral. tract. 7. miscell. resol. 75. & Pelli. tom. 2. manual. tract. 6. cap. 3. q. 27. num. 56.*

Quest. 71. *An Sacerdos, qui stipendia accepit pro Missis celebrandis, possit illis, per alios satisfacere, retenta sibi parte dict. stipendii, sine peccato & onere restitutionis?*

1. **S**ententiam affirmativam, olim probabilem æstimarunt, *Sotus lib. 9. de iust. q. 3. art. 1. dub. 2. Rod. 1. p. sum. cap. 2. §. 2. de stipendio Missæ, conclus. 12. Suar. in 3. p. D. Thom. 10. 3. disp. 86. sess. 3. §. ult. D. Ruc. 3. p. prax. resol. 363. de sacrif. Missæ, & alii plures, de quibus Bonac. de Sacram. disp. 4. q. ult. p. 3. num. 18. & Diana 2. p. resol. 10.* tum quia nulli facit injuriam: non enim facit injuriam Sacerdoti Missis celebranti, cum ei tantum stipendii tradat, quantum postulat taxa communi consuetudine recepta: neque illi, qui sibi elemosynam tradit pro Missis celebrandis: nam rependit quantum promittit, etsi per alium adimpleat; tum etiam, quia Sacerdos, qui pecuniam accepit, ut Missam per seipsum celebraret, factus est dominus pecuniarum, cum obligatione celebrandi Missas: non est enim simplex dispensator, & Missarum celebrandarum curator, ut supponitur: ergo potest partem illius pecuniarum sibi retinere, retinet enim, quod suum est, & nulli facit injuriam, ergo.

2. Verumtamen hodie non est amplius probabilis, sed improbabilis: nam reperitur expressè damnata in dict. Decretis de celebrat. Missar. in §. 4. ibi, *Ac similiter omne damnabile lucrum ab Ecclesia removere volens, prohibet Sacerdoti, qui Missam suscepit celebrandam cum certa elemosyna, ne eandem Missam alteri parte eiusdem elemosynæ sibi retenta, celebrandam committat.* Hæc ibi, quæ eadem Sacra Congregatio confirmavit in responsione ad novum dubium: & ratio prohibitionis potuit esse, quia licet prædicta sententia, olim gravibus Doctoribus visa sit probabilis: cum fortè non sit intrinsecè mala, nec contra Justitiam, quia tamen habebat speciem mali, nempe turpis lucri, & erat quasi quædam negotiatio, ex qua multa poterant oriri scandala, cum Missæ sacrificium, non sit materia negotiationis temporalis: nec Christi, & Ecclesiæ intentio est, ut dentur Missarum stipendia ad lucrum, sed tantum ad necessarium ministerium sustentationem, jure optimo fuit abolita: quam obrem, Sacerdos aliter faciens, peccat mortaliter, & tenetur restituere, ex quo violat legis præceptum in re gravi, parit scandala, & negotiatur in re prohibita.

3. Hinc demittit, *Bordon. 1. p. resol. 25. de celebrat. Missar. q. 18. num. 28.* docere contrarium i ex quo pensat prædicta verba prohibitiva Sac. Congregationis, non esse ita gravia, nec item Missarum stipendia, materiam gravem, ut obligent ad mortale: & hoc non intelligit solum in una, aut paucis Missis, sed absolute, quod falsissimum est: tum quia prædicta verba Sac. Congreg. toties geminata, ac ardentè replicata, censentur præcepta gravissima, quorum transgressio, dubio procul, mortifera

tifera est, etiam si versetur in materia levi, ut patet de Adamo primo nostro Parente, qui ob surreptionem unius pomi, peccavit mortaliter, non ratione materiae, quae levis erat, ac ratione praecepti superadditi, de illo non comedendo. Peccatum enim nihil aliud est, nisi legis transgressio, teste Apostolo ad Romanos 3. ibi, *Per legem cognitio peccati*: tum etiam, quia eadem Sacra Congregatio in d. 4. incipit suum Decretum per illam dictionem (*similiter*) quae est repetitiva, *Surd. decis. 388.* & inducit dispositionem similem praecedenti *Cardin. Seraph. Rota Roman. decis. 13. num. 84.* & ostendit similitudinem facti, & modi ad praecedentia, & denotat aequalitatem, *Menoch. conf. 124. n. 60.* & alii plures, quos allegat D. Barbosa de dictionibus, dictio. 316.

4. Sed Sacra Congregatio, in §. 2. praecedenti, mandat, & praecipit sub obtestatione divini iudicii, Unde transgressores obligat ad mortale, ac item ad restitutionem, &c. ad cuius Decreti observantiam fuerunt revocata principia Regularium in §. 2. ibi, *Id vero, ut deinceps observetur exactius, &c.* & ad ejusdem Decreti custodiam, etiam fuit subjunctum Decretum §. 4. ac similiter Decretum de non dividendo stipendia Missarum, & similia, quae sunt adjacencia, & annexa Decreto, §. 2. de tot Missis celebrandis, quot fuerint praescripta stipendia, sed de annexis & connexis idem est iudicium, ergo *Bordono. cit. loc.* de directo loquitur contra praecitata Decreta Sacrae Congregationis item, quia plures portunculae successively detractae a tot Missis, faciunt unum satis, quod obligat ad restitutionem, ut alias dixi de furto is successively commissis, quae ubi fecerint materiam gravem, ultra peccatum furantis, sunt restituenda.

5. Nec ab his recedat, ob doctrinam P. Francisci Pellizarii, qui *tom. 2. manual. tract. 6. cap. 3. num. 23.* ait, quod si Religiosis electus in executores testamenti, curaret minorem stipendio celebrari alibi Missas praescriptas a testatore, quam si celebrarentur in loco ipso testatoris, ideoque minorem pecuniae summam infunderet in celebratione dictarum Missarum, tura conscientia, retinere posset residuum illud pecuniae, quod item expendisset, si Missae in loco testatoris celebratae fuissent, & hoc titulo industriae ab eodem adhibita in Missarum procuracione, ad quam industriam non tenebatur proportionally, ut dicunt Doctores communiter, eum, qui rem alienam vendit ex commissione illius, qui est Dominus ipsius rei, si sua sponte illam transferat in alium locum, ubi carnis venditur, acquirere excessum pretii, tanquam fructum suae industriae specialis, ad quam non tenebatur, quia huiusmodi doctrina, pace auctoris, alias docti, & pii, de directo adversatur Decreto Sacrae Congregationis de celebrat. Missarum, in responsione ad nonum, ibi, *debere absolute integram elemosinam tribuere Sacerdoti celebranti, nec ullam illius partem sibi retinere posse*, & quamvis idem Pelliz. ibidem dicat, praedictum Decretum Sacrae Congregationis loqui de Sacerdote suscipiente Missam a se celebrandam, non autem de Sacerdote, qui tanquam executor testamenti, curat, ut Missae praescriptae in testamento, ab aliis celebrentur, adhuc tamen vim Decreti non tollit, cum utrobique eadem sit ratio, ut puta turpe lucrum, & negotiatio scandalosa circa stipendium Missarum; unde merito haec Pellizarii opinio, fuit inter alias dicti sui manualis damnata a Sacra Congregatione indicis, teste *Diana p. 10. moral. tract. 16. §. 6. miscell. resol. 68. ver. sed prosum.*

6. Ad quod facit Eminent. de Lugo de Sacram. lib. 5. cap. 12. §. 9. num. 5. ubi notat illos, qui petunt Missas, teneri communiter ex iustitia dare justum stipendium, nisi Sacerdotes sponte contenti sint minori. Verum etiam reperiunt Sacerdotes, qui minus acceptare velint, tenentur adhuc justum & integrum salarium dare, qui ex testamento, vel ex alia commissione gravantur curare

certum Missarum numerum, intelligendo juxta morem & praxim loci, quia defunctus, & quisvis alius, qui commisit Missas, percipiet majorem fructum ex quantitate simul elemosynae, quod dictum etiam amplectitur *Fagundes 1. p. lib. 3. cap. 10. n. 10. Aversana de Sacram. Euchar. q. 11. sect. 7. §. tenentur, & Diana cit. loc.* ubi etiam corrigi, quod prius dixit de illo Sacerdote, qui recepit stipendium pingue pro missis a se facendis, & reperit alium Sacerdotem, qui velit sponte Missas illas dicere minores, quia multa dicuntur spontanea & libera, quae non sunt, ideoque circa hanc spontaneam voluntatem, est causae procedendum, ne detur locus fraudi, & ne mens Sacrae Congregationis defraudetur, *Gavani. 3. p. thes. tit. 12. de obligat. Sacerd. circa Missam n. 15.* ubi ad haec plura refert.

Quaest. 72. Pralati Regulares non facientes legi Decreta praedicta, in quas penas dant, & a quo declarandi?

1. Quod Pralati locales, cujuscunque Monasterii, teneantur sub poena privationis officii, vocis activae & passivae, ipso facto incurrenda, curare & efficere, ut dict. Decreta in perpetuum, sexto quoque mense, id est fer. 2. post primam Dominicam Adventus, & fer. 6. post octavam Corporis Christi, in publica mensa perlegantur, certum est ex §. 9. eorumdem Decretorum, & lique ibi, *ne nullo unquam tempore, &c.*

2. Haec autem poena, cum non sint censurae, ante iudicis declarationem, non debentur, secundum probabilioris opinionem; haec autem iudicis declaratoria pertinet ad superiores praedictorum; tum quia hoc delictum non spectat ad S. Officium; tum etiam, quia de hoc declaratoria in dict. Constit. Urb. VIII. nihil dicitur, & casus omissus in aliqua Constit. particulari, remanet in dispositione juris communis: de jure autem communi, Regulares subditi, in casibus non exceptuatis, puniendi sunt a suis Superioribus: tum denique, quia Pralati Regulares, respectu suorum subditorum, sunt Episcopi equipollentes, ad quos spectat executionem Apostolicarum Constitutionum procurare.

3. Sed pone, quod superior loco die determinato, non faciat legi supra dicta Decreta, ex negligentia, vel inconsideratione, aut ignorantia, datne in poenam?

4. Negative *Pyr. p. 3. priv. cap. 12. ad Constit. Urban. VIII. n. 4. Bordono. decis. 383. & Pelliz. tom. 2. manual. tract. 6. cap. 3. n. 22.* dummodo tamen legantur die sequenti, vel deinceps: tum quia tempus praefixum ad legendum Decreta, non est terminus ad finiendam obligationem, sed ne dilatur executio; quomobrem, transacto alligato termino, non cessat obligatio, *l. cess. ff. de except. arbit. §. cap. cum dilecti §. praeter de dolo, & contrum.* tum etiam, quia Praelatus localis, in casu posito, non peccat mortaliter ex doctrina D. Thom. 1.2. *quaest. 76. art. 3. §. 4.* quod quippe mortale peccatum regulariter praerogatur ad incurrendum graves poenas, sicut sunt praedictae privationes vocum, & officiorum; tum item, quia quod Decreta legenda hodie, legantur die crastina, est parva materia, quae excusat a poenis; tum denique, quia potest excusari a lectione praedicta, ex quo in Refectorio adessent saeculares, aut quod abesset major pars Religiosorum.

5. Dixi dummodo legantur die sequenti, vel deinceps; tum quia ex declaratione Sacrae Congregationis, facta 21. Martii 1638. ad instantiam Procuratoris Generalis Eremitarum S. Aug. lectio praedictorum Decretorum fieri potest die sequenti, live infra terminum decem dierum, immediate sequentium: immo etiam infra id terminum unius Mensis immediate sequentis, prout eadem Sacra Congreg. die 16. Aprilis 1638. ad petitionem Canonico-

rum Regularium Lateranensium S. Aug. declaravit, quæ cum sit favorabilis, & accessoria ad dictum Decretum, extenditur ad omnes Regulares, prout attestantur *Bordon. & Pelliz. c. loc.* qui per extensum referunt formalia verba Sacre Congregationis & addunt, quod mensis à Sacra Congregatione præfixus debet esse dierum triginta unius, computandorum à die lectionis debitæ; exclusivè tamen, cum dies termini non computetur in termino, de qua re videndus est *Gavanus; p. sui Theol. tit. 12. de obligat. Sacer. circa Missam n. 4.* ubi dicit, quod prænam prædictorum Decretorum nonnulli jam subire apud eandem Sac. Congreg. Concilii Trid. ab eorum subditis accusati; sed non dicit, quod punitio prædicta spectet ad Sac. Congreg. privativè quoad alios.

Quæst. 73. Si dicta Decreta legantur summarie, an fiat satis obligationi imposita?

1. **A**ffirmat *Bordon. dec. 64.* tum quia ratio cur legantur in mensa, est, ut memoriæ retineantur & observentur; sed melius ediscuntur in compendium redacta, quam prout jacent lecta; tum etiam, quia compendium est breve summarium continens totam substantiam, cuius est compendium; ergo legens compendium, dicitur legisse totam Bullam compendiatam; tum item, quia certissimum est, dicta decreta legentem usque ad §. *porro, ne nullo unquam tempore. &c.* satisfecisse suo muneri, qui tenetur solum legere Decreta de celebratione Missarum, quæ autem leguntur ab illo §. *infra*: non sunt Decreta, sed clausulæ generales omnibus Bullis communes.

2. Verumtamen huiusmodi rationes mihi non attendunt; tum quia Decreta Romanorum Pontificum, non possunt à ministris, pro libito omitti aut mutari; tum etiam, quia constitutio Apostolica nihil debet obscurum vel ambiguum continere, ut expressè dicitur in *cap. quoniam, 13. de constit.* quod vix, aut nunquam evitatur in compendis legum, secundum illud Horatii, *dum brevis esse laboro, obscurus fio, &c.* tum item, quia videtur loqui contra intentionem Sacre Congregationis expressam in §. 11. ibi, *Et ne præmissarum ignorantia à quocumque præteritis positi, voluit eadem Sacra Congregatio ut presentes ordinationes in valvis, &c.* & meritò hoc fieri iussit; quia leges & decreta debent publicari & notificari, ut jacent per extensum, non autem per summarium, seu per Compendium ipsarum; secus non intelliguntur perfectè publicari.

Quæst. 74. An Regulares subditi, casu, quo delinquant contra dicta Decreta, subiciantur penis Decretorum?

1. **R**espondit affirmativè Sacra Congregatio in *responsione ad dubium decimum quintum*, cum prohibito horum decretorum, non sit directæ solis Capitulis, Collegiis, Societatibus, Congregationibus, &c. fed etiam privatis Sacerdotibus, qui comprehenduntur sub illa clausula generali, ibi, *Et alii, ad quos pertinet.*

Quæst. 75. An Prælati Monasterii teneantur ad restitutionem, si ejus prædecessor non curavit celebrari Missas, ad quas Monasterium tenebatur ex legato vel stipendio?

1. **E**t dico quod sic: supplendo tamen vel Missas omittas, aut restituendo stipendium acceptum; tum quia sicut Prælati monasterii tenentur solvere debita legitime contracta à suo prædecessore, ita & onera Missarum non satisfacta: hæc enim acceptata & non soluta; debita sunt & magis urgent, quam cætera debita temporaria.

talia, tum etiam, quia qui sentit commodum, debet sentire & incommodum; at monasterium, ut supponitur, habuit stipendia Missarum ad sui utilitatem; ergo debet similiter sentire & incommodum, nempe onus Missarum, & Prælati negligentes, aut dissidentes satisfacere, sunt in malo statu, ipsi videntur.

Quæst. 76. Missarum celebratio, per Regulares adhibita in satisfactionem onerum, quomodo probetur?

1. **P**eritissimus Juris Consultus *Guido Papa decif. 514.* dicit esse standum ipsorum juramento, quia juramentum stat loco cautionis, quando legatum est sub modo, *l. si quis pro edempti. C. de Donat.* ubi idem dicunt. *Cyn. Barbol. & alii plures*: hanc verò Papæ opinionem *Gasp. Ant. Thesaurius, qu. for. 86. lib. 1.* dicit procedere in re parva, secus in re gravi; tum quia si staretur ipsorum testimonio, essent testes in causa propria, contra Regulam Juris, *l. nulli, C. de testibus*, tum etiam, quia ita in Senatu Pedemontano fuit indicatum: tum item, quia ita videtur fateri idem Papa, *cu. loc.* & hanc opinionem veriorē censet *D. Marcus Ant. Genues. Neapol. in suis practicab. q. 227.* ubi subjungit, quod celebratio Missarum debet saltem probari per librum Sacristæ officialis deputati ad scribendum Missas, quæ quotidie celebrantur in satisfactionem onerum: ubi autem non sit liber Missarum, quæ celebrantur pro oneribus injunctis à Defunctis, satis erit probare, quod Ecclesia habet onus celebrandi tot Missas in die, annotatas in tabula Missarum, affixa in sacristia, vel alibi, & quod in ea pariter tot, & plures etiam Missæ à Religiosis celebrantur, pro satisfactione obligationis, & in Altaribus deputatis: & hoc sufficit quoad Religiosos.

2. Verumtamen celebratio Missarum celebrandarum per Presbyteros seculares, qui in suis Domibus morantur, debet probari saltem per librum Sacristæ, in quo Missæ in die celebrantur, & à quo, & pro quo, omni diligentia annotantur: unde Illustrissimi locorum Ordinarii, in visitationibus Ecclesiarum suarum Diocesis, ordinariè mandant confici librum Missarum a Sacristis, & ex consuetudine illi fides adhibetur, juxta tradita per *Felin. in cap. ad audientiam, de præscriptionibus*; dummodò tamen Missæ celebrentur in Altaribus deputatis à defunctis & fundatoribus, ut bene advertit *Genues. cu. loc. à quo mutuavit D. Ricc. 3. p. prax. resol. 365.*

Quæst. 77. An Episcopus possit visitare Regulares ad videndum, an satisfecerint obligationibus Missarum?

1. **N**egativè dic: quia non sunt de ejus foro, per ea multa, quæ dico *tom. 1. p. 2. r. 13. de exempti. q. 8.* & multoties Sacra Congregatio declaravit, cujus declarationes referunt *Armend. lib. 7. de Episcopis, n. 79. ver. item, & administratoris; & D. Aug. Barbol. 3. p. de off. & potestate Episcopi, allegat. 82. n. 32. in fin.*

2. Nec his nocet *Manriquez. 1. p. questionum Vicariorum, q. 63.* ubi negat, Regulares mendicantes esse exemptos à jurisdictione Episcoporum, quando cumque tractatur de adimplenda testatoris voluntate, tam in Missis dicendis, quam in distribuendis legatis: tum quia per Diametrum adversatur relatis declarationibus Sacre Congregationis, tum etiam, quia Decretum *cap. 9. Concil. Trid. sess. 22. de refor.* loquitur de executionibus piam voluntatum, ut sunt Hæredes, non autem de legatariis hæreditatibus, nisi sunt Religiosi in casuposito, & cetero, quod fuerint hæredes vel administratores, adhuc non comprehenduntur sub dicto decreto Trid. prout sæpe eadem

Sacra Congregatio declaravit, & referunt *Armedar. lib. 7. de Episcopis, lib. 7. num. 78. ver. administratores, & D. Barbosa. in cit. allegat. quod iterum replicat in collect. ad d. cap. Trid. ibi, Abbates, Prapofiti, & Abbatisse Regularem vitam ducentes, non tenentur Episcopo loci reddere rationem, & sequitur Cessedes in tractatu de exempt. Regul. quoad celebrationem Missarum, dub. 95. n. 2. ad quod item facit communis usus.*

Quest. 78. An Commissarii R. Fabricæ D. Petri, possint visitare Regulares Mendicantes ad videndum, an satisfecerint obligationibus & oneribus Missarum?

1. **R**espondeo affirmativè, dummodo tamen ad id expresse habeant diploma à S. Papa; tum quia Regulares Mendicantes subsunt immediatè D. Papæ, privativè quoad alios; tum etiam, quia non comprehenduntur in penalibus, nisi in specie dicantur, ut liquet ex decis. *tom. 1. p. 2. tr. 13. de exempt. q. 8.* quippè qui RR. Commissarii, etiam in his partibus ritè instituti ad videndum, an Regulares Mendicantes satisfecerint oneribus Missarum, tenentur ex debito justitiæ in hac futura ratione seu visitatione & computu dicte R. Fabricæ, siquæ supreni, ac iustissimi Tribunalis instructiones, ac decreta ad unguem observare; ne indultâ authoritate abutantur, ne pro liberatione animarum purgantium; quam dicunt procurare, propriam animam in infernum coniciant, pluribus agendum non est; at appello decreta præfati sapientissimi Tribunalis, per me ipsum sollicitata, & ad mei instantiam, tunc Provincialis, typis data ad eximendum meam Provinciam à tot tantique vexationibus, per quosdam Commissarios indebitè illatis, parcat illis Deus, & sunt tenoris sequentis.

Ordini dell' Illustrissimi Signori Deputati dalla R. Fabrica di S. Pietro di Roma, diretti alli Commissarii di essa presenti, & futuri, à favore della Religione di S. Domenico.

2. Questo Tribunale della Fabrica di S. Pietro di Roma ordina di nuovo à tutti, & singuli Commissarii sustinui, & sustinendi da esso Tribunale, che in conformità delli ordini già dati, non s'intromettano e neppure di essi s'intrometta di visitare in generale l'obbligo delle Messe perpetue, & temporali, à quali fussero obligati li RR. Padri della Religione di S. Domenico, seu de Predicatori, quali si asseriscono Mendicanti nel Memoriali dato all' Illustrissimi Signori Deputati di detta Fabrica in Roma inserito nella retroscritta lettera, & ordine venendo quello scruto dall' infra scritto Secretario sotto la data della presente, sperò in esecuzione del retroscritto Ordine di detti Signori Illustrissimi, e così del presente, si proibisce à ciascheduno di loro la sudetta visita di Messe non celebrate, ordinandosi, che per quelle non si debbiano molestare detti RR. Padri, sotto pena di 50. scudi, contenuta nella loro sicurezza data e di diritto, mentre contravenissero à quanto se li ordina per la presente.

3. E perche l' originale non si può à tutti notificare, s'ordina similmente, che si habbia da dar fede alle copie autentiche roborate col sigillo di detta Religione come se fusse l'istesso originale, & s'alcune d'essi tenesse atti, & scritture concernenti à visita generale di detti Monasteri, inviadone relazioni, si manderà à detti Illustrissimi Signori, acciò si prenda quella resolutione, che meglio commanderanno.

3. Verum, rispetto della legati particolari, che fussero detti RR. Padri obligati di soddisfare per li pesi impossibili da Testatori, & altri per l'heredità, benchè possedano con peso di maruaggio & altre opere pie, se ne doveranno inviare le cause à questo Tribunale; acciò intese le parti se la possa far giustizia, come s'osserva, & s'è osservato per il passato: mà se fussero lasciati con peso tantum di Messe, guachè si presuppongono celebrate

per esser questo l' officio, & obbligo loro, non occorre fare altra diligenza, & in conformità à ciaschoduno osservare rimanendo singulis vicibus la presente & copia autentica all' presentanti, retenta copia, se la vorranno, senza pagamento, i N. S. Dio guardi le loro persone. in Napoli 13. Maggio 1604.

Melchior Ravighion. Secret.

5. Illustrissimi & Reverendissimi Signori.

Il Procuratore Generale dell' Ordine de Predicatori, humilmente espone alle Signorie loro Illustrissime, come più volte le Signorie loro hanno ordinato per lettere alli ministri della R. Fabrica del Regno di Napoli, che non molestassero li Padri dell' Ordine sudetto quali sono Mendicanti: nondimeno, perche le sudette lettere restano in mano delli sudetti ministri, spesso sono molestati li poveri Frati da questi Commissarii, che vanno attorno, non hauendo cosa alcuna in mano da poter mostrare, pe levarseli d' ananti sono sforzati darli alcuna somma di dinari che pigliano contro coscienza, però il detto Procuratore supplica li facciano gratia di un ordine quale resti in mano loro, acciò non sia levata à torto la robbà de Conventi.

Io Melchior Ravighion Secretario hò visto, e revisto il presente memoriali, & provisto iuxta ordinè 13. Mai 1604.

6. Molto Eccellentissimi Signori come fratelli, Mandamo il congiunto Memoriali delli Frati dell' Ordine de Predicatori, & hauendo Non scruto alte volte, che non fossero molestati detti Padri, ne loro Monasteri, per le Messe non celebrate, ci par strano, che ogni hora per l' osservanza di nostri ordini, sia bisogno replicar l'istesso, però sia più diligente ne li avvenire, acciò non habbiamo causa di dolerci di lei, e la gratia del Signore sia con lei. da Roma 1. di Maggio 1604. al piacer di V. S. molto eccellente.

Deputati. (M. Lante, D. Arcu.

7. Fazoce ego Notarius Marcus Antonius Servidus Terra S. Agathe, incolla Terra Alimontis, publicus Novarius supradictam copiam continenti nonnulla Capitalia circa supplicationes & provisiones directas Commissariis R. Fabricæ, esse exemplatas, sicut aliena manu, à suis Originalibus propriis, mihi ad collationem faciendam consignatis, & deinde collatione factâ restituti, & concordati, &c. Salva, &c. In fidem, &c. nec non copias prædictas esse roboratas, sigillo solito & consueto Provincia. Ideo in fidem rogavi scripti & signavi manu propria, &c. N. Marcus Antonius Servidus manu propria. Locus signi, extracla est presentis copia à suo proprio originali processu pie dispositionis q. Leticæ testis Alimontis sistens in Tribunali R. Fabricæ, tamen factâ collatione concordat, meliori semper salvâ, in fidem, &c.

Joannes Trabacchi Ad. Mag. imprimatur Alexander Lucianus Vic. Gener. Neap. Alexander Ruffus Canonici dep. vndr Neap. ex Typographia Secundum Roncalini 1640.

8. In nomine Domini Amen. presenti publico Instrumeto cunctis ubique pateat vehementer, & notum sit, quod Anno ab ejusdem D. nostri Nativitate 1640. indit. 8. die vero 17. Febr. Pontificatus auctem Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Urbani Divinâ Providentiâ Pape octavi, Anno 17. pro Ven. Religione S. Dominici contra quoscunque mox, &c. Ad R. P. F. Franciscus Galasinus dicta Ven. Religioni, Procurator Generalis, ex factis produxis inhibitionem in pagamento obtemperant in Tribunali Ven. Fabricæ S. Petri subscriptam ab Ill. & Adm. Exc. D. Virgilio Vestignano Judice illius peractâ Claudi Ronci ejus Notarii, tenoris sequentis videlicet Collegium Eminentiss. & Reverendiss. DD. Cardinalium Sacre Congregat. Fabricæ Basilicæ Principis Apostol. de Urbe Præfectorum, Universi & singuli DD. quorumcumque Civitatum, Castrorum, Terrarum, & aliorum S. R. E. mediatè & immediatè subiectis, & subiectis Ordinariis, Gubernatoribus, Potestatibus, Vicariis, Commissariis, aut Ordinariis, quam extraximus, etiam

etiam nostris cuiusque auctoritatis. Baricellis quoque, & executoribus, subexecutoribus, Notariis, Munduanis, & aliis iuratis Nunciis per Civitatem & Diocesim Cassanensem, & aliis ubilibet constitutis, ac cui vel quibus presentes ostensa fuerint, vel alias quocumque prefati abintur, Salutem in Domino, & n. stris huiusmodi auctoritatis Apostolicis firmiter obedire mandamus. Noveritis fuisse sub infrascripta date, coram infrascripto nostro Generali Auditor, & dicta Fabrica iudice ordinario comparum, pro parte Adm. R. P. M. F. Francisci Galassi, Ven. Religionis S. Dominici Gen. Procuratores, & expositum, quod die 22. Aprilis 1626. sen. &c. causis & occasione quarundam molestiarum, que tunc per aliquos eiusdem Fabrica Commissarios inserebantur aliquibus Ven. Conventibus, & Fratribus dicti Ven. Religionis per Eminentiss. & Reverendiss. DD. Cardinales eiusdem Sacra Congregationis, fuit ordinatum, prout infra, videlicet Illustriss. & Reverendiss. Domini Cardinales Fabrica S. Petri de Urbe in Congregatione Generali habita die dicta, inter alia revocant omnia, per D. Andream Lili Commissarium dicta Fabrica, prout in Memoriali in ea porrecto, gestat. tanquam iniusta, & mandant scribi Revellione, ne provideant, & Commissarii abstanteant se a publicatione talium edictorum super revisione celebrationis Missarum, & aliis per dictum Commissarium in premissis male & nulliter gestis, & aliis, prout continentur in eo, & consequenter non possint nec posse per aliquos eiusdem Fabrica Commissarios dictam Ven. Religionem, eiusque Conventus & Monasteria, ac fratres molestari, nec modo aliquo inquietari: nihilominus D. Commissarios eiusdem Fabrica in Civitate Altimontis, sive alterius nominis nuncupate, Cassanensis Diocesis residentis, se in premissis ingerere, & eandem Religionem eiusque Fratres, & presertim Ven. Conventum, & Fratres S. Dominici Altimontis Cassanensis Diocesis super dicta revisione computorum celebrationis Missarum, aliorumque divinarum officiorum molestare & inquietare, Ceduloneque contra eos assignare facere, sibi que victum & habitationem subministrari facere, & alia gravamina inferre eisdem contra formam dicta resolutionis, in grave damnum & prejudicium dicta Religionis. Conventusque & Fratrum S. Dominici Altimontis, quorum indeminuti providendo eodem D. S. instante, & petente dicto D. Procureatore Gen. presentem inhibitionem de nihil contra dictum Conventum, & Fratres S. Dominici dicti loci Altimontis, desuper & infra dictum innovando, & aliter, ut infra, concedendam fore & esse duxit & concessit, sicut nos etiam concedimus & servari mandamus & respectu per presentes: quocirca auctoritate Apostolica nobis concessa, & qua fungimur in hac parte, vobis omnibus & singulis supradictis, & vestrum cuilibet ceterisque nunc, & pro tempore in dicta Civitate & Diocesi Cassanensi, pro ipsa Fabrica, residentibus Commissariis, & aliis in executione prestatum nominandorum inhibemus & inhibendo expresse precipimus & mandamus, ut visis & receptis presentibus sub 100. duc. eidem Fabrica applicandis, & pro illis mandatis executoriis, & in fortis subditum excommunicationis, aliisque Ecclesiasticis sententis censuris & penis, audeatis, seu presumatis, aut aliquis vestrum audeat, seu presumat dictum Ven. Conventum, & Fratres S. Dominici Altimontis, quocummodo ad instantiam ipsius Fabrica, illiusque Officialium, & aliorum ab eis facultatem nunc & pro tempore habere, in & super revisione computorum celebrationis Missarum, aliorumque divinarum officiorum molestare, nec molestari facere: minisque contra eos Cedulones aliquos assignare, & assignare facere, nec eosdem cogi, conque facere aliquem Fabrica preadilectum, nunc & pro tempore, premissum occasione, Commissario, nunc & pro tempore in dicta Civitate Cassanensi, eiusque Diocesis residente, victum & habitationem prestare, seu prestari facere, minisque aliquid aliud contra eos innovare, &c. sub quovis pretextu, &c. quod si fecerit, &c. Absolutionem, &c. in sidem, &c. datum Romae ex dicto Collegio hac die 10. Decembris 1639. Virgulum

Donati Praxis Regularis Tomi III.

Vestigianus Index; pro D. Claudio Ronerio Secretario, Fulcorius Justitianus sub Secretarius. loco + Signilli, super quibus omnibus & singulis supradictis penitus fuit a me R. Cam. Apost. Notario infrascripto, ut presens confiterem atque traderem instrumentum. Ego Bartholomaeus Brynnorius R. Cam. Apost. Notarius de premissis rogatus; presens Instrumentum subscripsi, & publicari requisivi. locus sigilli. Nos Othavianus Ragguis Prothonotarius Apostolicus V. Sig. Sanctissimi D. N. P. P. Referendarius: nec non causarum Curia Camera Apostolica Generalis Auditor, &c. fidem facimus, & testamur supradictum D. Bartholomaeum Brynnorium esse talem, qualem se facit, eiusque scripturis publicis, in iudicio & extra semper adhibendum fuisse, & de presenti indubium adhiberi fidem, &c. in quorum fidem, &c. datum Romae ex additis nostris hac die 18. Februarii 1640. Adrianus Gallus Curia Cam. Apost. Not. &c. locus sigilli. Imprimatur Alexander Lepianus Vic. Gen. Neap. Alexander Russus Canonici Duc. vidit. Neapoli, ex Typographia Secundus Romae holi 1640.

Quaest. 79. An Regulares satisfaciant applicando generaliter Missas iis, quibus illas debent?

1. **A**ffirmative dic: tum quia indistinctè applicando, coram Deo revera exhibent suffragia, quibus debentur. Deus enim optimè novit, quibus suffragia Missarum debeantur; tum etiam, quia cum hominis memoria sit valde labilis, non est possibile, huiusmodi celebrantes habere distinctam & singularem memoriam de tot praeteritis defunctis, qui reliquerunt onera Missarum, Navar. in sum. cap. 5. n. 111. ver. 7. tum etiam, quia celebrantes se referunt ad superiores, vel ad instrumenta, seu Tabulam onerum Missarum in Sacrificia affixam, vel alibi, in qua regulariter habentur nomina & cognomina benefactorum, pro quibus est celebrandum, & relatum est in referente cum qualitatibus suis: tum item, quia ita probat communis usus superiorum, qui in communi & in genere commendant subditorum Missis & orationibus, animas benefactorum existentes in Purgatorio.

2. Non desinam tamen dicere, quod si applicarent distinctè anelisi facerent; applicatio enim specialis magis prodest, quam generalis, etenim quæ in particulari dicuntur, cum majori affectu proferuntur, penes quem quantificatur fructus Sacrificii, ut ex D. Thomae pluribus dictum est.

Quaest. 80. An Sacerdos possit anticipatè celebrare pro iis, qui stipem primo oblati sunt?

1. **O**pinio affirmativa ante tempora Clementis VIII. seu Pauli V. a nonnullis eruditissimis, pensabatur probabilis, ex quo licet huiusmodi opus sit praeteritum, respectu nostri, in Dei tamen acceptance & acceptatione est praesens; unde respectu Dei acceptantis, est ita recens ac praesens, ac si eodem momento offerretur.

2. Verumtamen hodie censetur improbabilis: nam tanquam periculosa & scandalosa fuit iussu Clementis VIII. nec non per Decretum Pauli V. latum die 15. Novembris 1605. a Sacra Congreg. damnata & explosa, cuius Decretum per extensum referunt D. August. Barbosa 2. p. de off. & potestate Episcopi, allegat. 24. n. 12. & D. Ricc. 3. p. prax. resol. 361. & Lex. ver. Missa n. 50. & ratio decisionis potuit esse multiplex; tum quia praedicta opinio redolet nimiam lucri cupiditatem; tum quia par est, ut qui tradet eleemosynam, sciat Missam, quæ pro se offertur, ut melius se disponat ad recipiendum Sacrificii fructum, qui potest esse maior, vel minor, juxta maiorem vel minorem illius dispositionem, prout ex multis ostendit noster Nivernus 3. p. D. Thom. q. 83. ar. 1. §. an 3. p. dub.

dub. 5. ver. *respondetur*; tunc quia homines retrahi possent ab elemosynis in futurum tradendis pro celebratione Missarum, si Sacerdos offerenti elemosynam responderet, applico tibi Missas, quas alias celebravi, quod foret ridiculum, & fideles sibi persuaderent Sacerdotem accipere stipendium, & non persolvere onus, pro quo stipendium accepit, ita mulus citatis, *Petrus Arag. 2. 2. de just. q. 85. ar. 3. dub. de illis qui dicunt Missas anticipatas, & Sinar. tom. 3. de Sacram. diff. 79. sect. 9.* tunc item, quia si uetus sacrificii Missæ, non debent remanere in suspensio, tanquam idea Platonis, seu illic applicat personæ certæ & indigenti, juxta institutionem Christi & Ecclesiæ; *Favus lib. 2. de sacrif. Missæ. q. 165.* ubi etiam refert supradictum Decretum Pauli V. & Bonac. tom. 1. de Sacram. disp. 4. q. ult. p. 7. §. 5. num. 3. tunc tandem, quia non est in potestate Sacerdotis suspendere fructus sacrificii.

3. Nec his officit, quod de hac re nihil reperitur in prædictis Decretis de celebratione Missarum, quia satis est, quod citæ eam addit Decretum Clementis VIII. quod etiam refert *Petrus Cenci in quest. Canon. q. 28. n. 6.* & meminit P. Diana 2. par. 14. de celebr. Missæ. resol. 15. *Gavanti. in Manuali. ver. Missa n. 33.* & novissime post Doctorem collectaneum, Eruditissimus D. Angelus Maria Verticelli in suis Moral. tr. 1. q. 21. n. 4.

Quæst. 81. An Episcopus possit procedere contra Regulares celebrantes Missas anticipatæ, pro primo stipendium daturus?

1. **R**espondent negativè *Cesspedes. in tr. de exempt. Regul. quoad celebrationem Missarum c. 5. dub. 96.* ob publicam & notoriam exemptionem illorum, à jurisdictione Episcopali loci, ut liquet ex decis. suprà, tom. 1. de exempt.

2. Nec nocet *Homobonus 3. p. de exam. tr. 15. cap. 9. §. secundæ quæst. resolutio.* ubi in propriis terminis dicit, quod Episcopus loci potuit excommunicare & suspendere à Confessionibus quendam Regularem, qui dictam opinionem sustinebat & seminabat; tunc quia idem *Homobonus cit. loc. in fin. mutat sententiam*, dicitque non licere Episcopo ex defectu potestatis excommunicare Regulares exemptos; tunc etiam, quia ex dicto Decreto Sacre Congregationis, edito jussu Clementis VIII. colligitur oppositum: nam non Episcopi, sed Generalibus & Capitibus Ordinum fit facultas, & imponitur hoc onus, ut tollant à Regularibus subditis hunc abusum, & liquet ibi, si scilicet & ipsi (supple Generales Regularibus sibi subditis, talibus applicationibus, ejusdem pænis propositis interdiciant, &c. tum etiam, quia in dictis Decretis Urbani VIII. de celebrat. Missarum fit facultas Illustrissimis Ordinatis locorum procedendi contra Regulares exemptos transgressores Decreto eorum, ut constat ex lecturâ ipsorum, ad quod faciunt ea, quæ adunat Doctissimus P. Sanch. *opusc. lib. 5. cap. 9. dub. 3.* ubi ex Felino, Navarro & aliis, magnam agnoscit differentiam inter Regulares exemptos, & pia loca exempta.

Quæst. 82. An Capellanus, qui tenetur singulis hebdomadis aliquas missas celebrare satisfacias, si anticipatæ illas celebret?

1. **A**ffirmativè D. Ricci. 1. p. *prax. dec. 400. in 1. edit. & resol. 338. an 2. edit. D. Garbosi. allegat. 24. n. 14.* Petrus Ledesma in sum. 1. p. de Sacram. Euch. c. 18. concl. 17. Rod. in sum. 1. p. cap. 252. concl. 8. Bonac. 10. 1. de Sacram. dispnt. 4. q. ult. p. 7. §. 5. m. 4. *Favus lib. 2. de sacrif. Missæ. q. 165.* Gavanti. *Manual. ver. Missa n. 34.* & Lez. *ver. Missa n. 52.* dummodo tamen aliud non fuerit expresse in

fundatione Capellæ, & moventur ex multis; tum quia sic celebrans non fraudat eum, cui applicandum est sacrificium, cum is participet fructum sacrificii, qui in ipsum dirigitur & ordinatur; tum quia anticipata solutio, non præjudicat creditoribus: imò prodest; ergo anticipata suffragia citius profunt defunctis, quam si dilatata fuissent insequentem hebdomadam; tum item, quia sicut officium solum dici de nocte, potest dici de se, ob aliquam causam, ut docet S. Thom. in quolib. 5. ar. 28. ita Missa debita in hebdomada, potest rectè dici ante hebdomadam, ad quod facit rationale divinorum, *tit. de divinis offic. circa medium*, ibi, *Missæ defunctorum possunt præveniri, non autem postponi*; quibus accedit, quod ubi legitur factum, ut dividatur inter pauperes post mortem, potest dividi in vita, & sic tempus præveniri ex deductis per Doctores in *l. post mortem C. de fideicommissis*, & de cetero refert *Regens de Franchis dec. 706.*

2. Dixi, dummodo aliud non sit dictum in fundatione Capellæ, quia in tali casu servanda est voluntas Testatoris: nam ipsa censetur Regina, & dominatur verbis, *in conditionibus. ff. de condi. & demonstrat. l. cum verum C. de fideicommissis*, & habetur expressè in cap. 1. nobis 17. de Testam. unde Capellanus nihil potest agere contra voluntatem Testatoris, ad textum cap. decernimus 32. 16. q. 7. & additur, quod sicut Capellanus potest anticipare, ita pariter ex causâ potest Missas debitas differre insequentem hebdomadam vel mensem: dummodo ei non celsitas voluntas defuncti, vel Synodus Diocesana, *Pelitz. tom. 1. tr. 5. c. 9. sect. 4. sub quæst. 26. nu. 129. in fin.*

Quæst. 83. Si Sacerdos offerat missam pro ea Anima Purgatorii, quam Deus vult eo sacrificio liberari, an profit alicui ex Animabus Purganti?

1. **S**ententia affirmativa est communis & indubitata, tum quia Deus optime optime, quibus Missarum suffragia debeantur applicari, ut dictum est q. 70. tum etiam, quia abrenunciare propriæ libertati, & se committere Deo omnipotenti, ac omnia cognoscenti & moderanti, etiam minima, optimum consilium est: imò præceptum, ibi, *Sic enim orabis, fiat voluntas tua, sicut in calce & in terra*; ad quod faciunt orationes preparatorie ad missandum, quæ solent dici à Sacerdote ante Missam; in quibus Sacerdos totum negotium committit Deo, scienti omnem nostram obligationem; quod post allelagentos docet *Navar. in sum. lat. cap. 25. n. 13. ver. 6.* & 7. ubi ponit modum breviter & expedite orandi coram Domino.

2. Verum doctissimus P. Angelus Maria, Alumnus Theatinus benemeritus, in suis moral. 1. p. tr. 1. q. 21. dicit quod hujusmodi Missa, nulli animarum existentium in purgatorio, in tali casu suffragatur; sed remanet in thesauro Ecclesiæ sicut cætera omnia non applicata, duciturque ex multis. Primò, quia Deus cum sit causâ prima universalis; determinatur objective à causis secundis, tam necessariis, quam liberis, etiam quoad exercitium actus, recte S. Thom. 3. contra Gentes, cap. 66. & 76. Secundò, quia Deus dedit potestatem Sacerdoti applicandi sacrificium, ut patet ad *Hebraeos 5. ibi, Debet Sacerdos quemadmodum pro populo, ita & pro seipso offerre sacrificium*; unde in forma suæ ordinationis dicitur; *Accipe potestatem offerendi sacrificium pro vivis & defunctis*; ergo determinatio obligationis est penes Sacerdotem, ergo ipsi non determinat Animam, pro qua offerat, Deus nullam Animam Purgatorii determinabit. Tertio, quia invalidè consecrat Sacerdos, si velit consecrare eam Hostiam ex tribus presentibus, quam Deus determinat, par enim ratio est consecrandi & offerendi. Quarto, quia potestas consecrandi & offerendi data est homini, ut ex humano modo utatur; at Sacerdos in casu posito, non humano

mano modo utitur, sed supernaturali, ergo. Quinto, quia Sacra Congregatio iussu Clem. VIII. in Decreto de celebrat. Missarum. decrevit invalidi offerri sacrificium pro ea persona, quam Deus videt primò daturum elemosynam, &c. ergo.

3. Quæ quippe rationes, licet sint subtiles & dignæ suo auctore: mihi tamen non quadrant, salvâ pace tam pii ac doctissimi viri; non prima, quia licet *D. Thom. cur. loc. contra Gentiles* dicat, quod Deus limitatur objective in causis secundis; non venit tamen ita intelligendus, quasi quod causæ secundæ aliquid erga divinam virtutem, ut in se est, operentur, quia hoc est falsissimum, sed intelligitur, quod mediandibus his causis secundis, ad effectum aliquem determinatur à se, seu sese determinat in illis, secundum conditionem illarum; unde cum libetis liberè, & cum necessariis necessariò concurrat, secundum conditionem susceperit, etenim unumquodque quod recipitur secundum conditionem recipientis recipitur, ut latè dico *suprà q. 23. in fine*.

4. Non secunda, quia non facit ad casum nostrum, imò eum confirmat; nam ibi Deus potestatem dedit Sacerdoti offerendi pro Populo in genere, & pro se in specie; ergo Sacerdos ex institutione divina, habet offerre pro vivis & defunctis in genere & in specie; ad quod facit institutum Ecclesiæ in Canone, ibi, *Et omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est & nota devotio*; ergo Ecclesia in applicatione sacrificii, se mittit notitiæ & cognitioni Dei, qui non potest falli, nec fallere.

5. Nec est verum, quod Sacerdos activè limitat & determinat valorem sacrificii, quasi ipse habeat aliquam actionem, seu efficientiam circa divinam virtutem Christi, sed quia Christus patitur fructus sacrificii fidelibus impertiri, secundum devotionem & affectum ipsius Sacerdotis, ut ibidem dictum est; ad quod facit, quod ipse Sacerdos celebrans nullam habet potestatem applicandi vel impediendi fructum generalem Missæ: fructus enim generalis, seu generalissimus, in principio Canonis ab Ecclesia reperitur applicatus; Sacerdos autem non potest mutare intentionem Ecclesiæ, quæ semper voluit & vult sacrificium Missæ pro vivis & defunctis in genere & in specie, & utroque modo his & illis suffragari, secundum quod bene visum fuerit divinæ maiestati, quæ omnia moderatur, secundum propositum voluntatis suæ.

6. Non tertia, quia nec item facit ad rem; tum quia iudicium Ecclesiæ cadit super his tantum, quæ foris sunt nota & manifesta; non enim iudicat de occultis; ideoque non se intronitrit quoad ea, quæ tantum cadunt sub Dei occulto iudicio: tum etiam, quia aliud est loqui de consecratione, quæ est de essentialibus, & requirit certam ac determinatam materiam, secundum institutum Ecclesiæ; & aliud de applicatione, quæ potest cadere suprà materiam genericam, ut patet de Missis dictis in die Defunctorum, quæ indifferenter applicantur Animabus omnium Defunctorum, plus & minus, prout melius Deo expedire videtur.

7. Non quarta, quia applicare suffragia Missæ in genere & in specie, eaque committere cognitioni divinæ, non excedit modum humanum: imò correspondet institutioni Ecclesiæ, ut dictum est, & liquet ibi. *Quorum tibi fides cognita est, & nota devotio*; nec ultima, quia in allegato Decreto edito tempore Clem. VIII. & publicato, tempore Pauli V. nihil dicitur de sacrificio Missæ; sed tantum improperat illa opinio, quæ ex adverso contendebat, Sacerdotes celebrantes sine elemosyna, posse Missæ fructum generalem applicare his, qui primò post celebrationem essent celebrationem postulat, & elemosynam præbituri, ut constat ex dicto Decreto, quod est tenoris sequentis.

8. *Superioribus diebus significatum fuit S. D. N. panchi Donati Praxis Regulari Tomus III.*

ab hinc annis in Hispania, novam consuetudinem recentiorum aliqui Theologorum opinioni nixam sensim receptam, videlicet magis invaluisse, ut Sacerdotes Missam celebrantes, eius valorem generalem applicent his, qui postea Missæ celebrationem postulat, ac pro ea elemosynam præbituri fuerint; tamen si antequàm Missa sacrificium perageretur, neque à Sacerdote illud rogassent, neque eis hac de causâ præstissent elemosynam; quam rem cum Sanctitas sua ad Sacram Congregat. Cardin. Concil. Trid. interpretum pro maiori gravitate examinandam rejecisset, in ipsa Congregatione primùm de ex altum suis diligentissimè, ac deinde relatum ad Sanctitatem suam, qui ex eisdem Congregat. sententia huiusmodi consuetudinem, inquam pluribus nominibus periculosa, fidelium scandalis & offensionibus obnoxia, atque à venusto Ecclesiæ more nimium abhorrentem expulsa ac improbat, atque amplitudinem tuæ literas dari, quod fecimus, mandavimus, ut omnibus illius Regni Archiepiscopis atque Episcopis, in quorum Diocesis huiusmodi applicatio in usum inducitur fuerit per literas, aut alias scripto inungat, ut talem usum aboleant ac prohibeant, excommunicationis atque aliis, quas opportunis & necessarias existimaverint penis, idemque præcipi Generalibus & Capitulis Ordinum, quos in istis Regnis nunc noviter commorari, ut scilicet & ipsi Regularibus sibi subditi, talibus applicationibus eisdem penis propositis interdicant, quæ omnia pro sua pietate, & S. D. N. iussu obsequendi studeat, amplitudinem sedulo effectuum sperantes omnipotentem Deum rogamus, ut eam quodidie celestis sue gratie donis veluti auctorem. Roma. die 15. Novembris 1605. Hæc ibi.

9. Cujus Decreti rationes habes immediate suprà, tum quia scilicet dicta opinio fovet damnable lucrum; tum etiam, quia retrahit fideles à dandis elemosynis pro celebratione Missarum: tum item, quia abhorret ab antiquo ritu Ecclesiæ: tum denique, quia supponit, licet falsò, fructum sacrificii remanere in suspensum, sub celebrantium potestate, in futurum applicandum, ut libet iis, qui primò stipem dederint, & similes, quod non procedunt in casu posito; ergo nec dicta dispositio: etenim ubi non militat ratio legis, nec lex ipsa potest militare, *cap. cessante de Conjurat.* quibus adeo, quod si Sacerdos applicet suum sacrificium, referendo intentionem suam ad intentionem Prælati vel alterius, illo monito & applicante, absque ullo dubio fructificat, quia in tali casu fructus sacrificii non suspenditur, sed manet mox applicatus, cui Prælati applicavit, *Suar. tom. 3. de Sacram. disp. 79. sect. 9. §. ex his colligo, Bonac. tom. 1. de Sacram. disp. 4. q. ult. p. 7. §. 5. nu. 3. Fausti lib. 2. de sacrif. Missæ, q. 165. & Lex. ver. Missa. n. 52.*

Ergo à fortiori dicendum est, quod si Sacerdos applicet sacrificium, referendo intentionem suam ad intentionem Dei, tuos fructus faciet, & non pigebit, cum Deus sit inspector omnium rerum, eumque latere nihil possit.

Quæst. 84. An Sacerdos peccet mortaliter si Missam celebret non recitatis Matutinis?

1. *Præter negativam veriore putat D. Ricc. 3. p. prax. resoluit. 362. & Barbosa alleg. 24. & ante eos Sor. lib. 10. de iust. q. 5. ar. 4. conclus. 2. & in 4. sentent. dist. 13. q. 2. Corrad. in responsa casuum conscientia, q. 242. Lopez. in instr. conf. p. 2. cap. 79. de Euchar. ver. denique Nugn. in 3. p. 83. ar. 2. Suar. 3. p. tom. 3. disp. 83. sect. 1. & tom. 2. de Reliq. lib. 4. cap. 24. nu. 6. Petrus Ledesma in sum. p. 1. de Sacram. Euchar. cap. 23. ver. 8. Naldus ver. Missam. 8. Miranda 1. p. manual. q. 40. ar. 12. & alii plures, quos allegat Fausti lib. 2. de sacrif. Missæ, q. 296. tum quia non videtur tanta connexio inter Missam, & Horas Canonicas, ut convertens hunc ordinem, fiat reus culpæ mortalis: & si fieri possit*

possit venialis, defectu debitæ devotionis, quam fortè majorem haberet, prærecitando Matutinum, vel quia tardius, quàm par sit, recitet horas: tum etiam, quia hoc nullo jure cautum est, ut celebrans prætermittit horis, peccet mortaliter: ergo ubi lex non loquitur, nec nos loqui debemus: *L. 1. C. de alcatoribus, & l. pretio, ff. de public.* tum item, quia non sunt multiplicanda præcepta sine necessitate, juxta juris regulam.

2. Dixi veriorum, quia *S. Anton. 3. p. summ. tit. 13. cap. 6. §. 4. in fin. S. Raymund. in sua summ. lib. 3. tit. de Sacram. iterand. in Gloss. ver. pro Defunctis. Armill. in summ. ver. Missa, Tab. eodem ver. nn. 7. Barol. de Angel. dial. 5. de Missa, §. 240 Jacob. de Grass. decis. aur. lib. 3. cap. 40. nn. 6. & alii infiniti, quos allegat D. Barbos. cit. loc. apprimè probabiliter dicunt, Sacerdotem in casu posito peccare mortaliter, ex quo violat rubricas in re gravi, & venit contra antiquissimum usum Ecclesiæ. Unde Sacerdotes timorata conscientia, sine magna causa non audent celebrare non solutis matutinis, ad quod facit, quod dicitur *Eccles. 21. Lascivus & imprudens non servat tempus.**

Quæst. 85. An Superior monasterii possit præcipere subditis, ut Missam applicent secundum ejus intentionem, & hi teneantur obedire?

1. Affirmativè *Syl. ver. Missa, q. 12. nn. 12. cui favet Confessio in summ. Mater privol. Ordin. mendic. tit. 19. de divinis officiis, & Missar. celebr. cap. 13. in fin. §. advertendum, fol. mibi 379.* tum quia naturali jure, qui sentit commodum, teneatur sentire in commodum, & econtra, juxta *Jur. regul. 55. qui sentit onus in 6.* at fratres subditi sentiunt commodum beneficiorum collatorum ad misandum; ergo tenentur missare in satisfactionem eorumdem; tum etiam, quia sicut Prælatus est dispensator commodorum, ita & operum debitorum: tum item, quia Religiosus ex obedientia in professione promissa, teneatur obedire Prælati usque ad mortem: tum item, quia præcipere, quæ spectant ad bonum regimen Monasterii, seu sunt celebratio divinarum, & satisfactio operum Missarum, spectant ad Prælatum ejusdem, ut constat ex decis. *tr. 1. de voto obedientie*, tum denique, quia subditi professi non habent velle & nolle diversum à Prælati, *cap. non dicatis, 22. q. 1. cap. si Religiosus, de elect. in 6. & cap. final. de sepulchris.*

2. Quod dictum non solum procedit de Superiore Regulari, respectu Religiosorum sibi subditorum, verum etiam de quocunque alio Superiore Ecclesiastico, habente subditos, ex quo omnes isti habent jurisdictionem spirituales, quæ saluti animarum sibi commissarum possunt & tenentur providere, ut omnes docent; quamobrem Religiosus subditus, in casu posito, transgrediens præceptum sui Superioris, duplex peccatum committit, unum contra Justitiam, alterum verò contra obedientiam: imò tenetur ad restitutionem, dicens, aut dicere faciens alias Missas. *Rod. in Bulla compositi. casu 11. nn. 50. & 1. p. summ. c. 252. de Missa concl. 10. n. 10. Sor. lib. 9. de just. q. 3. ar. 1. Suar. tom. 3. disp. put. 86. sess. 3. & Am. Cordub. lib. 1. q. 3. dub. 1. not. 5.*

3. Nec dices, quod facultas præcipiendi non extenditur ad actus internos alterius voluntatis; unde proverbium est, quod Ecclesia non judicat de internis; at applicatio respicit actum internum, ergo non potest esse materia præcepti: quia ut dictum est in *tr. 1. de voto obedientie*, distinguendum est assumptum, aut actus interni, non sunt necessarij ad aliquod esse mortale externum, & sic non possunt esse materia præcepti; scèss si sint necessarij, seu quatenus sunt rationes exteriorum actuum, seu quatenus collegantur & conjunguntur cum externis actibus; prout communiter asserunt Doctores, quos se-

quitur *Suar. lib. 4. de leg. cap. 13. n. 6. Alfonso de Leone 3. p. de off. Capell. q. 1. sess. 4. n. 19. Sanchez lib. 6. Decal. c. 2. n. 6. ad fin. Miranda 1. p. Manual. q. 26. ar. 3. & Egomet. tit. loc. de Obed. ubi latè de hoc actu interno colligato & conjuncto cum operatione externa.*

Quæst. 86. Sed quid dicendum, si subditus de facto applicavit suam Missam contra expressum præceptum sui Superioris, quinam valet sacrificium illi, cui applicavit Prælatus, vel cui applicavit subditus?

1. Notabilis est quæstio hæc & utilis scitu, circa quam extant duæ extremæ sententiæ; nam *Sylv. ver. Missa num. 12. Tambur. de Jur. Abbas tom. 2. disp. 5. q. 8. Suar. tom. 3. in 3. p. D. Thom. disp. 79. sess. 9. §. alii. Laur. Peyr. tom. 1. de subd. q. 1. §. unic. Henriquez lib. 9. cap. 21. n. 6. Filucci. tom. 1. tr. 8. cap. 4. nn. 95. Faustus de suffragiis lib. 1. q. 70. in novis, Fagundes. tr. 1. lib. 1. cap. 10. n. 4. Villalobos in summ. 1. p. tr. 8. dub. 10. nn. 2. Pelliz. 1. p. Manual. tr. 5. cap. 9. sess. 1. q. 9. n. 17. & alii plures, dicunt sacrificium valere, cui subditus applicavit, etiam contra positivam voluntatem sui Superioris, tum quia hæc applicatio est actus potestatis ordinis, & sic immediatè exerceatur in persona Christi; ergo non pendet à voluntate Prælati, sed à libera voluntate celebrantis, ac promèdè quantumcumque Superior conetur hunc fructum alicui applicare, & tamen celebrans eum non applicet, ille nihil efficit; tum etiam, quia Prælatus non est Dominus actus interni principaliter dependentis à voluntate subditi, applicantis fructum sui sacrificii.*

2. Confirmatur, consecratio facta à subdito, invito Prælati, est valida, ut patet de baptizato à Parochiano invito Episcopo, ergo ita à pari, valida erit applicatio facta à subdito, etiam invito Prælati; alias rationes non piget videre apud præcitos auctores; qui tamen communiter concludunt, subditum in casu posito committere duplex mortale peccatum, unum contra justitiam, alterum verò contra votum obedientiæ, ac item teneri ad restitutionem, nempe stipendij accepti vel ad aliam Missam celebrandam juxta voluntatem Prælati.

3. Oppositum tamen tenent *Scotus quolib. 20. Gabriel. lect. 26. in Canon. & Ledesma in 4. 2. p. q. 16.*

4. Tu autem sub distinctione resolve, aut Prælatus præcepit subditis celebrare secundum suam intentionem cum Decreto irritante, annullando scilicet & irritando voluntatem contravenientium, & sic prævalet applicatio superioris, scèss autem si præcipit sine dicto Decreto; quia multa Jure fieri prohibentur, quæ facta tenent, licet peccent contrarium facientes prout dicunt *Rod. 1. p. summ. c. 252. de Missa concl. 10. in medio, Am. Cordub. lib. 2. q. 3. notab. 5. ubi pro se allegat Gerson. super magnus. tr. 9. Alphab. c. 9. D. Barbos. 2. p. de off. & potestate Episcopalis. legat. 28. ad finem, Diana 2. p. tr. 14. de celebrat. Missar. sess. 72. ubi hanc opinionem censet probabiliorè, Fraxmill. de obligat. Sacerd. ad celeb. sess. 7. §. 7. Gavarr. 3. p. Tr. 1. sess. 12. n. 28. Bordon. 1. p. resolut. 25. de cel. Missar. q. 4. n. 10. Alfonso de Leon. 3. p. de off. Capell. q. 1. sess. 4. n. 40. & alii multi, quos omitto ob brevitetem, quam affecto: ducunturque, tum quia Prælati sunt Domini operationum subditorum, quæ possunt officere obedientiæ, quæ illis promittitur in solemni voto; hæc autem intentio, quicquid alii dicant, est subjecta eorum voluntati, aliis transgressores non peccarent mortaliter; nam ideo peccant, quia tenentur obedire & non obediunt, ergo; tum etiam, quia aliàs nulla esset potestas superioris circa celebrandum divinarum officiorum & Missarum, quod est contra præallegata Jura immediatè suprà: tum etiam, quia supe-*

superior, in casu posito, prohibet subdito Missam celebrare cum alia intentione, excepta tamen sua, ergo præceptum cadit super actum exteriorem, & non interio-rem, ut multis firmavi, tract. de voto Obedientiæ; tum item, quia superior potest irritare subditorum vota, non solum facta, sed etiam facienda, ut liquet ex decisio-ribus, tom. 2.

prax. p. 4. tr. 5. q. 12. & docet Sanchez, lib. 4. sum. c. 24. & 25. ergo potest etiam irritare applicationem faciendam à subdito contra ejus præceptum; non enim est major ratio de uno, quam alio: nam ita præjudicat authoritati superioris applicatio Missæ facta contra superioris præceptum, sicut & votum emissum contra voluntatem ejusdem: immò magis applicatio, quam votum: nam id soli prælato præjudicat, ea vero etiam aliis, quibus satis-faciendum est ex obligationibus Missarum: tum etiam, quia Religiosus in sua professione absolute abrenuntiat suo velle, & nolle, tam respectu votorum, quam respectu cæterorum, quæ possent impedire commune bonum; tum item, quia sicut Prælati ex justa causa potest sus-pendere subditum à tota celebratione Missæ; ita, & ab ista applicatione; idem enim argumentum currit de po-tere Prælati ad totam celebrationem, & ad aliquam partiunculam ejusdem; ergo subditus per dictum præ-ceptum superioris, censetur suspensus ab hujus-modi parte; tum denique, quia sæcis onera Monaste-riorum subjacerent periculo, & dubitationi, an perfol-verentur: ad quod item facit communis usus Religioso-rum, in quibus superiores in principio sui Regiminis, hoc sibi vendicant, applicando Missas subdito in secun-dum necessitatem Conventus, & elemosinas acceptas; ergo signum est, quod superiores possunt illas applicare, etiam invito subdito, qui ut dictum est, tenetur in om-nibus obedire Prælato; tanquam Deo, cujus vices in his gerit.

5. Quod dictum extendit ad alios ejus Prælati Mini-stros; adeo ut subditi Sacerdotes teneantur, etiam obe-dire Sacristæ Ecclesiæ, qui nomine Prælati, mandat Mis-sas celebrari, quod enim per alios facimus, nos ipsi faci-mus, *Leffius lib. 2. de just. & per. cap. 41. dub. 9.*

6. Nec nobis objicies, quod superiores Regulares non possunt impedire applicationem Missæ, sicut nec consecrationem ejusdem, cum Sacerdos, in tali actu, sit Minister Christi, & in ejus persona celebrat, & quod Sa-cramenta non subsint Dominio Ecclesiæ, quia non currit similitudo de consecratione, & applicatione, quia in-tentio Sacerdotis, in consecratione, est de essentia ipsius sacrificii, idè non potest à Prælato impedire, aliàs non esset sacrificium; quod autem valor sacrificii Missæ ap-plicetur huic, vel illi, non est de essentia sacrificii; quam-obrem, si à Prælato impediatur, ne huic, vel illi applicetur, non idè impeditur consecratio sacrificii: sunt enim consecratio, & applicatio duo diversa, ut patet de Sac-erdote consecrante, & minime applicante, cujus sacri-ficiu, licet perficiatur, meritum tamen ejus reponitur in Thesaurò Ecclesiæ: unde non valet illatio, Prælati non potest impedire intentionem consecrandi, ergo nec in-tentionem applicandi: fallit enim consequentia; quia, ut dictum est, sunt duo diversa, quorum unum potest stare sine alio, & à diversis non fit illatio.

7. Sunt ramen, qui dicunt, licet falsò, *Suar. c. 10. loc. loqui de Sacerdote subdito Episcopo*, non autem de Religioso subdito Regulari Prælato, est enim magna differentia inter hunc, & illum subditum, propter vo-tum Religionis in professione promissum, quo Religio-sus se privat velle, & nolle; sæcis autem Sacerdos sæcula-ris; quo fit, ut Prælati Regularis sit Dominus applica-tionis Sacerdotis Regularis sui subditi, ut dictum est su-pra, sæcis autem Episcopus.

8. Sed dices, quod etiam Sacerdotes Regulares acci-piunt facultatem in ordinatione offerendi, eodem mo-

do, quo Sacerdotes subditi Episcopo; ergo sicut Episco-pus non potest irritare voluntatem Sacerdotis sæcularis, sic etiam nec & superior Regularis: verum tamen falle-ris in paritate, quia subditus Regularis cessit juri suo in professione emissionem, quod non fecit sæcularis, ut di-ctum est supra.

9. Dixi, quod Prælati Regularis potest applicationem sui subditi annullare, antequam Missam celebret, non autem postquam illam celebravit, quia non est amplius in pote-state illius, fructus Missæ impedire, vel suspendere, cum, nulla postposita mora, Missæ fructus conferantur, qui-bus debentur, per applicationem factam: nisi forte hi ponerent obicem, quia in tali casu, reponuntur in Eccle-siæ Thesaurò: unde superiores Regularis, prudenter ag-unt, si in principio officii, oneribus Missarum, subdi-torum applicent Missas, ut dictum est supra.

10. An autem dicta irritatio fieri possit per solum actum internum, non dicunt Doctores, & quamvis ita fieri possit, esset tamen valde periculosum, unde gravius peccaret Prælati ita irritando, argumento eorum, quæ de revocatione Indulgentiarum dixit, *Alphonsus de Leone in recoll. de simul. p. n. 222.* & replicat *ut. loc. 3. p. de off. Capell. n. 48.* quapropter debet subdito innotescere, ut ab-sineat ab hujusmodi applicatione, vel alio modo procu-ret oneribus acceptis satisfacere.

Quæst. 87. Religiosi Monasterii, qui jussi celebra-re Missas, ex stipendio debitas; si de facto illas non celebrant, an teneantur restituere ex bonis sibi concessis ad usum?

1. Quod hi ex Iustitia teneantur ad restitutionem, dictum est supra, cum obligatio earum reducat-ur ad contractum virtualem, initum inter benefacto-res, & Ordinem, seu Prælatos, ac fratres illius loci, cui beneficia sunt collata: ergo, eo ipso, quo dolose omise-runt oneribus satisfacere, tenentur restituere pro rato, saltem ex bonis ad usum sibi concessis, ad quod item per ipsum Prælatos possunt cogi & alstringi: qui superiores, si hoc omiserint facere, tenentur & ipsi de sibi simili-ter concessis satisfacere, in penam eorum negligent: æi si verò tam subditi, quam superiores sint imponentes, res-titutio hujusmodi facienda est ex bonis Monasterii, sint tamen superiores memores illius Jur. Regule, qui non potest in re seu in bonis, lueri in corpore. *Figueroz præcept. 1. Eccl. lib. 3. c. 10. n. 5.* & Pelliz. tom. 1. Manual. tract. 5. cap. 9. sect. 4. quæst. 27. num. 152.

2. Dixi, saltem ex bonis sibi ad usum concessis, quia pos-sunt Missas non dictas, per se, vel per alium tertium sup-pleri, vel restituere stipendia accepta, seu restitutæ dam-num illatum.

Quæst. 88. Pecunia relicta Regularibus, pro missis perpetuo celebrandis, an possit implicari in Fab-ricam Ecclesiæ, vel non monasterii?

1. Quod pecunia hujusmodi debeat implicari super bonis stabilibus fructiferis certum est ex 6. §. d. Decret. & liquet ibi ad effectum illa, seu illorum pretium, quam primum investendi in immobilibus fructiferis, cum expressa & individua mentione oneris, quod illis annexum reperitur, &c. quod item Fabrica Ecclesiæ, seu Monaste-rii, sit de genere stabilium, exploratissimi Juris est; tota igitur difficultas consistit in hoc, an dicta Fabrica, facta, seu restaurata tali pecunia, sit fructifera, secundum De-cretum Sac. Congreg. quæ vult hujusmodi pecuniam, investiti super bonis stabilibus fructiferis, ad hoc ut ex ipsorum fructibus, sustentari possint Sacerdotes in futu-rum celebraturi *Peyr. in suo formul. l. A. cap. 11. n. 2. post*

Martam in suis decis. voto 24. num. 2. affirmative dicit ad quæstionem, dummodo hi Regulares non possint aliunde dictam Ecclesiam, vel Monasterium fabricare, & quod in illa imponant obligationem celebrandi Missam perpetuam, juxta mentem testatoris, quippe quæ obligatio debet postea innotescere monumento de tali onereposito in Ecclesia, vel Sacrificio, ad omnium videntium memoriam.

2. Hanc opinionem Peyrini, egomet tenui, *tom. 1. prax. p. 2. r. 14. de reb. Monast. non alien. q. 14.* ex quo dicta Ecclesia sic fabricata vel restaurata, ne dum sit res comoda, verum etiam utilis & fructifera Monasterio: tum quia in Ecclesia diruta non potest celebrari, nec cadavera defunctorum sepeliri, ergo nec ea possunt recipi emolumenta quæ ex Ecclesiis rectè administratis recipiuntur; tum etiam, quia prius est locus, quam locutus; si ergo Missa debet celebrari in Ecclesia, ibique exequi divina & pia officia si illa non adest, ergo nec ante dicta pia officia in ea peragi possunt, ad quorum omissionem pereunt elemosinæ, seu redditus Monasterii: tum item, quia dicti Religiosi, si non habent Conventum ad habitandum, possunt ad hunc effectum domum conducere, & pro ea annuam pensionemolvere; ergo ad evitandum tale damnum, poterunt ex illa jam dicta onerosa pecunia, dictam Ecclesiam edificare, quæ in casu posito, non solum fructificat virtualiter, verum etiam formaliter, & in actu.

3. Hinc mihi non arripit *Bordon. 1. par. Consil. resol. 25. de Celeb. Miss. sub. q. 24. num. 34. Diana p. 10. r. 16. § 6. Miscell. resol. 72. Tamb. in opus. de Sacram. Miss. lib. 3. cap. 1. § 6. num. 9. Lez. 4. p. sum. ver. Miss. sub n. 37. § Pelliz. 10. 2. Manual. r. 6. c. 3. q. 24. num. 53.* quia falluntur in præsupposito: nam supponunt Ecclesiam de novo factam, seu restauratam, in casu posito, non fructificare actualiter, nec augere novos redditus; quod est falsum, ut constat ex prædictis, unde pecunia sic inversa, dicitur investita super bonis immobilibus fructiferis, stantibus tamen conditionibus adjunctis, & non aliter.

4. Amplia, ut pecunia prædicta possit etiam erogari in omnem aliam fabricam cujuscvis domus, fructificet tamen, & necessaria, ob cujus carentiam, cogitur Monasterium aliam conducere, & consequenter aliquid damnum pati: quam ampliacionem amplectuntur etiam prædicti Doctores, *sub supra. & Lez. extendit ad vineam,* ex cujus locatione percipiuntur annui fructus; quod ego latius dico, *ut. loc. q. 73.*

5. Amplia, ut dict. pecunia nobis relicta testamentum ordinatione, possit investiri in redemptionem, & extinctionem aliorum censuum Monasterii, propter eandem rationem, quia scilicet per hujusmodi extinctionem, & affrancationem, crescunt fructus, & redditus Monasterii, per ea multa, quæ dico, *ut. loc. q. 74.*

6. Nec his nocet *Bordon. cit. loc. ad 4. Peyr. dicens,* quod extinctio census, non est implicatio, seu investitio pecuniæ, sed aris alieni solutio, quia fallitur toto Cælo; nam annui census, in hoc Regno imponuntur super bonis stabilibus fructiferis, tit. venditionis, ex parte vendentis, cum potestate affrancandi quandounque; & titulo exemptionis, ex parte ementis, ergo, extinctio hujusmodi census, impositi super stabili fructifero Monasterii, nedum est quædam, virtualis investitio talis pecuniæ, ut dicit *Lez. cit. loc.* sed etiam formalis implicatio secundum mentem Sac. Congregat. nam sic faciens, non solum extinguunt debitum, verum etiam emit, & comparat, quod vendidit monasterium, & consequenter auget fructus, & redditus Monasterii, ut latè

dixi *ut. loc.*

Quæst. 89. Si Regulares, sine licentia sui Superioris, recipiant onus quotidie celebrandi, per centum Annos, & pecuniam sibi ad finem solutam, super stabilibus fructiferis, non investiant, an fiant Rel. dict. Decretorum?

1. **N**egative *Bordonus 1. p. cons. q. 25. de celeb. Miss. nu. 36.* cui favent plures, & præcipue *Lez. ver. Miss. sub nu. 27. Pelliz. 10. 2. Manual. r. 6. c. 3. q. 25. nu. 54. & Diana p. 10. r. 16. § 6. Miscell. resol. 72. § verum,* quia dicta Decreta loquuntur de recipientibus onera perpetua; Tempus autem centum Annorum, non dicitur perpetuum, sed ad tempus, *l. juris peritos, ff. de excusat.* ergo, quod dictum ego intelligo verum, respectu præfat. Decretorum, maxime cum versemur in fructibus. Verumtamen non potest negari, quin possint puniri, ex quo, infcio Prælato, contraxerunt hujusmodi onus; cum careant velle, & nolle, nullumvè sit tempus, in quo non possint ab illo applicari ad aliquid peragendum, & ita dictarum Missarum celebratio foret incerta.

2. Quibus adde, quod distinguendum est, de titulo pecuniæ solutæ, an fuerit consignata pro capitali? an vero pro stipendio Missarum? nam in primo casu, investienda est super bonis stabilibus fructiferis, cum clausula, ut ejus annuus census salvetur Monasterio, per tot Annos, pro stipendio oneris, & finito stabilito tempore, census una cum capitali, pertineat ad hæredes Testatoris.

3. In secundo autem casu, castigabiles sunt hujusmodi subditi, qui usurpant sibi elemosinas, & sicut junum superiorum usurpatores, & fures elemosinarum, possunt puniri, & moneta soluta debet reponi in tuto deposito, ad finem prædictum, ne deficiant futura stipendia Missarum, quibus perdidit, non dicerentur Missæ, vè debet, ut supra, investiri super aliquo stabili fructifero, nomine Monasterii, cui cedat res emptæ, & fructus ejus, ad finem prædictum.

4. Nec his nocet *Pelliz. tom. 1. Manual. tract. 5. cap. 9. sect. 1. q. 14.* dicens, Regulares Sacerdotes possent licite obligare ad certum numerum Missarum abique licentia proprii Prælati: tum quia Regulares non sunt Domini operationum, quæ possunt communitati nocere: tum etiam, quia loquitur contra *capitulum Monacho 11. 10. q. 4.* ubi textus ita loquitur: *Monacho non licet votum revocare sine consensu Abbatis sui, si autem voverit, si angendum erit.*

Quæst. 90. An utilis sit, Missus in vita sibi celebrari facere, quam post mortem?

1. **A**ffirmat *Fraxinell. de obligat. Sac. prenot. 4. §. 3. in principio,* quia exinde majora beneficia sibi comparat; nam Missæ, pro aliquo dictæ post mortem, sunt solum satisfactoriæ pro penis, quas animæ patitur in Purgatorio: at in vita pro aliquo celebratz, non solum sunt satisfactoriæ, sed etiam propitiatoriz, meritoriæ, & impetratoriæ, & sic juvant in vita, & post mortem: immo tantæ devotionis esse possunt sacrificia in vita alicujus oblata, ut totam penam, quæ illi in Purgatorio debebitur, auferant, & deleant, ita ut ille motiens, Cælum immediate consequatur, ad quod facit illud dictum *S. Greg. lib. 4. Dial. c. 58. inior est via, nisi bonum, quod quisque post mortem suam sperat agi per alios, ipse dum vivit, per se agat; beatus quippe est liberum exire, quam post vincula, liberatorem querere, hac ille Sanctus.*

Quaest. 91. An quis, dum vivit, possit sibi celebrari facere Missas, vel officium defunctorum, illique inesse, ac si esset defunctus?

1. **D**ottissimus P. Paulus Layman. Societ. Jesu, in sua Theologia moralis lib. 5. cap. 2. de sacrif. Miss. num. 15. respondet ad quæsitum negativè, vultque contrariam consuetudinem, non esse introducendam, introductamvè abolendam, & uti ferè superstitionem, ab omni praxi & usu eliminandam: tum quia Ritibus & ordinationibus Ecclesie Romanæ conformis non est; tum etiam, quia non videt, quam utilitatem talis sacrificandi modus habere possit; nam ex sacrificio potissimum effectus provenire solet ex opere operato, & infallibilis, quatenus oblatio fit in Christi persona; & hic fructus statim provenit, pro quo offertur, & capax est: nec potest in futurum suspendi, ut omnes dicunt, & consequenter hujusmodi sacrificia, non liberabunt hominem à Purgatorio, si contingat cum post mortem Reum esse; sed solum conferunt ad remissionem pœnæ temporalis consequendam, dum vivus est, cujusmodi fructus, etiam per alia sacrificia similiter consequi potest, ad quod ergo Ritum Ecclesie mutare? aliter est fructus, qui per modum impetrationis provenit, quatenus cum Sacrificio juncta sunt Ecclesie suffragia, live preces: & hæc quidem secundum propriam suam institutionem, tum significationem, referuntur ad solos mortuos, ut non nisi impropiè, & imperitè, & fortè superstitionè, vivis applicari possint, ad quod accedit, quod Sacerdos in his suffragiis, propria sua intentione, non potest mutare intentionem Ecclesie: intentio autem Ecclesie est, ut Missa, quæ dicitur de Requiem, & officium funebre, dicatur pro mortuis: nam ad talem finem collectæ, & preces factæ sunt, ergo inutiliter & infructuose, ne dicam superstitionè dicuntur pro vivis, quippè præter, aut contra intentionem Ecclesie: hanc opinionem latenter sequitur Diana par. 5. tr. 13. Missell. resol. 2. Pelliz. tom. 1. Manualis. 5. c. 9. sect. 3. sub q. 9. num. 66. ubi dicit, quod ridiculum sit, aliquem viventem, esse jam mortuum, & pro eo, ut jam mortuo, campanas sonare, pro officio defunctorum, Franciscus de Nigro, in addis. ad Ruiz. p. 2. Regul. 3. q. 5. qui etiam pro se allegat Puteum de Sacram. Missæ lib. 2. disp. 4. q. 1. num. 2. & P. Trismarchum.

2. Verùm tamen Zerola 2. p. sua prax. Episcop. ver. Missa §. 10. Lucas Pinellus lib. 2. de missa c. 7. q. 3. Laur. Peyr. 3. p. Privileg. 1. num. 21. D. Ang. Barbosa in Collect. Doct. ad cap. 2. Trid. sess. 22. de effectib. sacrificii missæ num. 8. Homobonus de bonis de exam. Eccles. 4. c. 14. q. 127. Faustus lib. 2. de sacrif. missæ q. 148. Joan. Coronas 1. par. Var. lect. seu de finieris c. 32. fol. mibi 85. Joann. Ant. Novas 1. p. sum. Bull. ut de missæ celebrat. num. 7. an 2. sum. Lex. 4. p. sum. ver. missa num. 54. & alii plures, dicunt, hoc, quod quaeritur, non solum esse licitum, verùm etiam optimum Consilium: dummodo non dicantur Orationes, quæ demonstrant aliquem esse jam mortuum, seu est illa Collecta, *inclina Domine*, &c. in qua habentur hæc verba, *quam de hoc sacculo migrare jussisti*, &c. & hoc enè mendacium committitur.

3. Verùm hanc limitationem, non esse necessariam, putat Faustus cit. loc. quia etiam in Missis de Requiem, quæ dicuntur iis, qui jam sunt in Purgatorio, dicitur in officio Missæ, *Ne cadant in obstrum, ne absorbeas eas Tartarus*, &c. in qua oratione Ecclesia orat, ne Animæ Defunctorum, ad pœnas ignis detrudantur; cum tamen illæ sint in eodem igne: & tamen dum sic orat, nullum mendacium committit, quia, ne committatur iussit, quod Ecclesia representet illas Animas Christo, ac si tunc essent Agonizantes; & pro iis orat, ut à Purgatorii pœnis liberentur: sic etiam in calu, de quo est sermo, ut ve-

ritas salva persistat, sufficit si Sacerdos oret pro vivis, & representet eos Christo Domino, ac si jam essent mortui; modus autem anticipatè loquendi, utilitissimus est in Ecclesia: & moventur ex multis.

4. Primum, quia hæredes, regulariter loquendo, solent esse pigri, & negligentes in his suffragiis faciendis; non sine detrimento Animarum suorum defunctorum. Secundo, quia valor Missæ, ex opere operato, idem est, siue Missa dicatur de vivis, siue de defunctis; & magis prodest vivis, quam de defunctis, quia his est tantum satisfactorius, illis vero est satisfactorius, meritorius, ac etiam impetratorius, ut sæpe dictum est. Tertio, quia licet Collectæ Missarum de defunctis ædiores, ac fructuosiores sint illis, quam vivis, ex quo specialia præferuntur generalibus, cap. generi de regul. juris in 6. adhuc tamen, etiam vivis utiles ac fructuosæ sunt; cum comparativum non tollat potivum, ut in propriis terminis docet Navarr. lib. 3. de celeb. Miss. consil. 6. num. 5. ubi latè de mortuis. Quarto, quia pius est credere, sacrificium Missæ, & officium Defunctorum, ita à Christo Domino, siuque Ecclesia respèctivè instituta esse, ut prodest possint ei, cui applicantur, pro quacunque necessitate, & occasione, in qua futurus sit capax effectus illorum; ita ut interim non remaneat suspensio, ut pensat Layman, sed reservatus in acceptatione divina, ad modum, quo dicunt Theologi, merita mortificata pro peccatorum, manere in divina acceptatione retribuenda, dum homo capax illorum fuerit: unde hoc non est simpliciter loquendo, applicare pro vivis, sed applicare pro mortuis; nam applicantur vivis, pro tempore, quo fuerint mortui. Quinto, quia id, de quo agitur, censetur licitum, ut opus supererogationis, nempe, ad majorem devotionem, pietatem, humilationem, dispositionem bonè moriendi, ac satisfaciendi anticipatè pœnis luendi in Purgatorio; ergo hujusmodi opinio favet pietati, humilitati, & memorie mortis, ad evitandum peccata, juxta illud, *Memorare novissima tua, & non peccabis in æternum*. Sexto tandem, quia id ipsum nos docent tot homines, scientia, pietate, ac devotione insignes, etenim S. Albertus Magnus Ordinis Prædicatorum, multo ante mortem, locum sui sepulchri, quotidie visitabat, & officia ibidem pro se, ac si esset defunctus, persolvebat, ut constat ex compendiosa Chronica Reverendiss. Generalium Ordinis Prædicatorum, in fine Const. de Magistro Umberto P. Generali Ordinis, fol. mibi 47. & magis expressè ex historia suæ vitæ extensa in princ. suorum operum, in nuperitima edit.

5. Item Henricus Comes Ratenech, Episcopus Ratisponens, 33. per quatuordecim annos, ante obitum suum, Anniversarium pro selegi curavit; teste Wigileo Hundio in Historia. Item Carolus V. Imperator Romanus Augustus, occasione exequiarum, quas Matri anniversarias persolverat, desiderabat, si liceret & suas celebrandi; & communicata cum Joanne Regula, de Dominicana familia, qui tunc temporis, ejus conscientiam moderabat, quamvis insolent quidem illud, pius tamen, ac salutare duxisset, jussit quam primum sibi funus apparari, exequi, & peragi, more magnatum; & ipse funus suscepisset, veluti defunctus, in defunctorum strato jacebat; quod funus eleganti proxa extendit, & narrat P. Farnianus Strada in 1. libro historia Flandriae. Item Dominus Petrus Veglius Japonensis, instructione, & ope S. Francisci Xaverii, qui meritò Indiarum Apostolus solet applicari; ubi omnia sua pauperibus erogavit, petiit Sacramenta sibi administrari, & defunctorum exequias fieri: quibus peractis, obdormivit in Domino, ut pie creditur, prout attestantur P. Horatius Turvellanus in vita prædicti S. Francisci Xaverii lib. 5. cap. 3. & P. Joann. Lucenensis in vita ejusdem Sancti lib. 10. cap. 25. item P. Lucas Pinellus cit. loc. facit, totam Lotharingam esse in tali consuetudine; quam laudabilem ac fructuosam, ex pluribus ostendit,

ostendit, per quæ supradicta, non solum tela Adversariorum retunduntur, verum etiam opinio, quam sequimur, apprimè virtuosa declaratur.

Quest. 92. Missa de Sancto, an ista prosit defunctis, ac si de mortuis diceretur?

1. Sanctus Thomas in 4. sent. dist. 45. q. 2. ar. 3. q. 1. ad quintum, dicit, quod licet, quoad sacrificium, quoad autem ad orationes, magis prodest ea, quæ pro defunctis est ab Ecclesia assignata: huc tamen defectui satisfacit maior devotio, vel effectio ejus, quia Missa de Sancto celebratur, vel facit celebrari, & liquet ibi, Ad quantum ducendum, quod in officio Missæ, non solum est sacrificium, sed etiam sunt ibi orationes: Et ideo Missæ sacrificium continetur, quæ huc Aug. numerat. scilicet orationem, & sacrificium: ex parte igitur sacrificii obliu, Missa equaliter prodest defuncto de quocunque dicatur, & hoc est præcipuum, quod sit in Missa, sed ex parte orationum, magis prodest illa, in qua sunt orationes, ad hoc determinata: sed tamen iste defectus non compensari potest per maiorem devotionem, vel ejus, qui dicit Missam, vel ejus, qui facit dicere, vel utrum per intercessionem Sancti, cuius suffragium in Missa imploratur. Hæc ille.

2. Hinc Eminen. Hugo Cardinal. consuevit dicere, quod ipse celebrando pro Domina nostra, sciebat celebrare pro Defunctis, teste Tabiena ver. Missa nu. 52. ad quod item allegat Hostiensium: Unde non est bene factum relinquere Missas ordinarias, quando debent dici pro Missis Defunctorum. Armill. ver. Missa nu. 32. quamobrem in testator legat Sacerdoti agrum cum onere celebrandi quoties de Requiem; non ideo hujusmodi legatarius indiget Papæ dispensatione, ad satisfaciendum legato in diebus Dominicis, & Festis majoribus, in quibus non licet de Requiem celebrare; tum quia dicta verba intelligenda sunt moraliter, hoc est, ut quolibet die, non impedito celebret de Requiem: non enim potest præsumi, quod Testator voluerit derogare ordinationi, ac ritui Ecclesiæ; aliter reciperetur, ut turpiter volens; tum etiam, quia omnes Missæ, ut dictum est, sunt ejusdem valoris, ex opere operato, quovis titulo dicantur; tum item, quia impeditus facit facere in uno die, potest in subsequente transferre, prout Sac. Congr. declaravit, & refert Lez. ver. Missa, nu. 46. D. Barbof. de off. & potest. Parochi c. 11. n. 26.

3. Amplia, ut si Missa de Requiem, in subsequente diem prorogata nequeat celebrari, possit absque peccato dimitti, nam magis standum est rubricis, & ordinationibus Ecclesiæ, quam voluntati simplicis hominis Lez. cit. loc. & 1. p. summ. cap. 21. Verum tamen melius, & utilius erit, quibus impeditus, Missas currentes celebrare pro his, quibus in specie satis facere tenetur, Syl. ver. Missa 1. q. 8. dist. 5. Sotus in 4. sent. dist. 15. q. 2. ar. 1. Navar. de celebr. Miss. lib. 3. cons. 6. Miranda 1. p. manual. q. 41. ar. 21. Gavant. 1. p. thes. 4. sub nu. 3. §. non est duplex, & 3. p. tit. 12. nu. 10. §. ceterum, tract. 2. Theauri decisi. §. 51. & Dian. 2. p. tract. 14. de celebr. miss. resol. 31.

Quest. 93. Fideles, si audiant Missam in Festis & Dominicis diebus apud Ecclesias Regularium, an satisfaciant præcepto Ecclesiastico?

1. Respondendo affirmativè: tum quia hujusmodi præceptum adimpletur ubicumque missa audiamus, etiam in domo privata. Syl. ver. missa 42. q. 5. cui favet D. Barbof. de off. & potest. Episcop. allegat. 2. 4. num. 28. tum etiam, quia in his, cum universis, & universalis congregatio, si in loco sacro, & celebrata à Parochis, & a quocunque abrogata, si quod esset in con-

trarium, & novum privilegium concedit. Tabiena ver. missa nu. 51. tum item, quia ita Leo X. declaravit, sub tenore.

2. Leo Papa X. Universis, & singulis presentibus, & inspecturis, salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum scimus quosdam in dubium revocare, & perinde timorati, & scientis scrupulum incurrere si Christi fideles, quasi Dominici, & Festis diebus, extra Ecclesias suas Parochiales missas audiant in Ecclesiis Fratrum Ordinum Mendicantium, & Ecclesiis præcepto de missa audiendi satisfaciunt. Nos enim ambiguitatem hujusmodi penitus tollere volentes, ut cum, & priori consuetudine fideles quoque Deo Creatori suo serviant, & auctoritate Apostolica tenore presentium noium facimus, & omnes Christi fideles utriusque sexus, qui (non contempto proprio Sacerdoti Parochiali) in Ecclesiis Fratrum Ordinum mendicantium, Dominicis, & Festis diebus missas audiant, satisfacere præcepto Ecclesiæ de missa audienda, nec in aliquam labem moralis peccati, penamve propter ea incurrere, in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque, & quia difficile foret presentes literas nostras originatè ad loca omnia, (ubi opus foret) deferri volumus, & decernimus, ut earum transumptis, manu Notarii publici subscribis, & sigillo alicuius Prelati in dignitate Ecclesiastica constituti munitis, ea fidei (ubi opus fuerit) adetur, quæ originalibus ipsarum daretur, si exhibita forent, vel ostensa. Datum Roma apud S. Petrum sub anno Piscatoris, die 13. Novemb. 1517. Pontificatus nostri Anno quinto.

3. Et est 12. inter Bullas ejusdem Papæ, apud Conciliatum, & eamque similiter refert idem Barbof. cit. loc. & in tractatu de off. & potestate Parochi, c. 11. num. 15. tum etiam, quia hoc idem declaravit Clem. VIII. Brevi quodam directo ad Illustrissimum Nuncium Sedis Apostolicæ, inferioris Germaniæ, de Anno 1592. die 2. Septembris, & habetur in collect. priv. Rod. pag. m. 520. sub nu. 4. & similiter prius declaravit Pius V. in Bulla sui motus proprii, lata Menfe Julio 1567. incip. nisi Mendicantium, & quæ, quoad hoc, non fuit revocata à Greg. XIII. cum non adverteretur Tnd.

4. Unde seculares, non possunt cogi ab Episcopis per censuras Ecclesiasticas, ut audiant Missas in suis Parochiis, quia Concil. Trident. sess. 22. in Decreto de observandis & evitandis in celebratione missæ, non dicit, ut præcipiant, vel solum, ut moneant, quod verbum necessitatem non importat, sed consilium, ut advertunt Navar. in sum. c. 2. §. 4. & Rod. 1. p. sum. c. 123. de oblig. n. 6. cum suo Comp. sub 25. de celebr. missarum nu. 4.

5. Qui quidem Episcopi, si sæcis præcipere, possent mortaliter, ob scandalum laicis, & monachis, & tum, Navar. cit. loc. & præceptum factum non tenent, per allegata per Syl. cit. loc. & Barbof. de Angelis, dial. 5. de missa §. 789. immò essent reprehendendi, prout quidam in facti contingencia, reprehensi sunt à Sac. Congr. Purgatorum, teste Emin. Bellarmin. de Decret. Concil. Trident. sess. 22. in ver. moneant, ad quod item D. Barbof. de off. & potestate Parochi cap. 11. refert declarationem Sac. Congr. latam sub die 1 Junii 1606. & Rortell. in dub. ver. missa, n. 1. & 2. addit.

6. Nec obstat cap. ut Dominicis 2. de Parochiis, qui ibi solum, ad summum, dicitur, peccare mortaliter illos, qui proprio contempto Parochi, Parochiam deserunt, ut alibi Missam audiant, quæ nos non negamus, hujusmodi, ratione contemptus, peccare mortaliter; ac non proinde non satisfaciunt præcepto de audienda Missa in diebus festis: immò exinde à contrario sensu deducitur satisfacere omnes huic præcepto, sicut alibi an. in m. live cum contemptu, live sine contemptu Parochi, ut optime docet Card. de Tole. in instrum. Sacerd. lib. 6. c. 7. n. 1. Azor. 1. p. instrum. moral. lib. 7. c. 6. q. 4. ubi juris communis Decreta appendit, & inde inferit, jus contrarium solum veteris, ne quis, diebus festis, extra Parochiam Sacram audiat.

audiat, contempto Parocho, idem dicit *Suar. tom. 3. de Sacr. disp. 88. sect. 2. §. sed in primis*, & *D. Barbos. de off. & potestate Parochi, cap. 11. nu. 19.* & 20. qui ibi ponderat rationem d. cap. 2. de Paroch. dicitque, ideo in d. cap. jubentur ejici à Parochiis alieni Parochiani; si ibi ante Missam inveniantur; quia si audirent, satisfacerent, etiam cum præsumptione contemptus Parochi: quod dicitur mihi ardet; tum quia in præc. decretis Juris communis, non habetur Decretum irritans contrarium factum, tum etiam, quia aliis hujusmodi alienus Parochianus teneretur confiteri duplex peccatum commississe, unum ratione contemptus ad Parochum, & aliud ratione non adimplendi præcepti, tum item, quia non potest præfunt contempnus in eo, qui servat communem consuetudinem.

7. Benè tamen verum est, Episcopum loci posse cogere Regulares, ut in officio Missarum, quæ Dominicis diebus in Monasteriis celebrantur, declarent fidelibus, quæ festivitates, & jejunia in illa Hebdomada occurrant, ne ignorantia prædicatorum, præcepta Ecclesiastica à fidelibus violentur: & ipsi Regulares tenentur obedire, ob commune bonum animarum. *Rodr. tom. 1. q. 43. ar. 7. cum suo comp. et loc. Portell. in dub. ver. Episc. nu. 7.* & *D. Barbos. in d. allegat. 24. nu. 21.* & add. cap. 3. *Trid. sess. 22. de sacros. missa nu. 36.*

Quæst. 94. An Sacerdos Regularis, teneatur sub mortali celebrare in die Festo, ut populus Missam audiat, alias non auditurus, ob carentiam Sacerdotis secularis?

1. **N**egative Pelliz. *tom. 1. Manual. tr. 5. cap. 9. sect. 1. sub q. 5. nu. 9.* si tamen ipse tunc præcepto, audiendo missam alterius Sacerdotis, duciturque ex eo, quod Sacerdos in hoc casu, non potest dici obligatus ad hoc, nisi ex charitate, quæ non obligat ubi mortali ad subveniendum necessitat spiritui proximi: nisi sit magna, & gravis; quæ in præfenti casu non procedit, cum populus in casu posito censeatur non habere copiam Sacerdotis ad celebrandum, & consequenter non teneretur ad auditionem missæ.

2. Verùm ego censeo, in casu posito, concurrere urgentem necessitatem, ad cavendum tot homines à peccato mortali: Ideoque Sacerdotem Regularem, etiam si alterius Sacerdotis missam audierit, obligari sub mortali ad celebrandum, ut populus missam audiendo, satisfaciatur præcepto, cum ex una parte urgeat spiritualis necessitas proximi, & ex alia, Sacerdos sine notabili suo incommodo possit subvenire, ut supponitur, ergo; mandavit enim Deus unicuique de proximo suo, & additur, quod Regulares censeantur subrogati ad satisfaciendum necessitati proximi, in defectu Parochorum, ad quæ faciunt, quæ dicit *P. Diana 2. p. moral. tr. 14. de celeb. missarum, resolut. 63. & 64.*

Quæst. 95. An Regulares sub mortali teneantur celebrare ad consecrandam particulam, per modum Viatici, præbandam infirmo, aliis morituro, absque communione Eucharistica?

1. **E**T dico, quod non: quia Regularis in hoc casu, non potest obligari ad celebrandum, nisi ex charitate, cum non sit Parochus, nec alio titulo ad hoc teneatur, ut supponitur, Charitas autem non obligat sub mortali, nisi in casu gravis necessitatis proximi, iive spiritualis, sive temporalis sit, qualis in casu posito non concurrat: cum Sacramentum Eucharistiæ, non sit adeo necessarium ad salutem, nec cadat sub præcepto, ut Sacramentum poenitentiae: unde Parochus, in tempore Peltis, tene-

tur sub mortali ministrare suis Oribus Sacramentum Poenitentiae, etiam cum periculo vite sue, non autem Sacramentum Eucharistiæ, cum non sit tantæ necessitatis, Teste *Diana 3. par. Moral. tr. 4. de Sacram. resolut. 174. ver. notandum est.*

Quæst. 96. An Regularis Sacerdos, sub mortali teneatur ad solvenda suffragia, quæ pro defunctis præscribi solent, ex statuto sive Regula, aut mandato superioris

1. **R**espondeo non teneri: nisi aliter exprimatur in statuto, aut in Regula alicujus Religionis, vel superioris ea indicens, sufficienter se declaraverit obligare ad mortale: quia prædicta, regulariter loquendo, non habent vim præcepti, sed tantum simplicis obedientiae, seu ordinationis, & præcipue in ordine Prædicatorum, ubi ultra essentialia, nullum præceptum est, nisi expressè dicatur, vel sub censura præcipiatur, quod item habet locum in multis aliis Religionibus, utpotè in Ordine Illustrissimæ ac utilissimæ Societatis Jesu, Theatinorum, & Minimorum.

2. Non tamen potest negari, quin Religiosus, omit- tens ex negligentia adimplere, sit magna reprehensione dignus, ex eo, quod cum vivens, suffragia defunctis sui Ordinis non perolverit, post mortem, Deo permittente, in poenam suæ negligentiae suffragia defunctorum non expectet, secundum illud Dei dictum, eadem mensura, qua mensurastis alius, metietur vobis. Dixi omit- tens ex negligentia, quia si omitat ex contemptu, peccaret utique mortaliter, ob quod solum potest in Infernum conjici, perpetuo puniendus; late *Suar. tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 3. cap. 2. nu. 5.*

Quæst. 97. An Regularis Sacerdos possit, unica Missa, pluribus, ut singulis, ex charitate satisfacere: sibi tamen impositis ex Regula, vel à superiore, ut immediatè supra:

1. **R**espondeo affirmative: si sit impeditus, pro singulis, singulas missas celebrare: in hærendo tamen illi sententia probabilissimæ, de infinito valore sacrificii Missæ extensivè, de quo late dictum est supra, quæ quippè sententia, nullatenus fuit in dict. Decretis de celebrat. missar. reprobata, ut patet ex lectura eorumdem, quia Sac. Congreg. in illis prohibet, pro una missa, plura stipendia accipere; non autem in illa, pro pluribus Deum orare: immò supponit illam, dum in dict. Decretis supponit, Sacrificium missæ, ex institutione Ecclesiæ pluribus applicari, utpotè, Papæ Imperatori, Regi, Principi, Episcopo, necnon in specie his, & illis, & in genere circumstantibus omnibus, ac vetat ex his accipere plura stipendia pro eadem missa, ad evitandum damnabile lucrum, ut in §. ergo ubi cessat lucrum, non censetur prohibitum, ita applicare, cessante enim legis sine cessu legis dispensatio, cap. cessante de constit.

2. Ampliat hoc dictum *P. Læz. 4. par. summ. ver. Missa num. 22.* ut celebrans ex stipendio Missam, possit illam, ex charitate pluribus, uti singulis satisfacere, nupta amicis, consanguineis, fratribus defunctis, benefactoribus, & similibus, eodem fundamento fultus, quod scilicet valor Missæ sit infinitus extensivè, & quod hujusmodi opinio sit probabilissima, & in dict. Decretis minimè reprobata, & quod dicta Decreta prohibent, pro una & eadem Missa, plura stipendia accipere, & non pro pluribus ex charitate applicare, gratis & sine stipendio. Verum hæc Lezanæ ampliationem, quidam non admittunt, quorum opinio non probabilis existimat, *Dia-*

ostendit, per quæ supradicta, non solum tela Adversariorum retunduntur, verum etiam & opinio, quam sequimur, appropinquat virtuosâ declarationi.

Quæst. 92. Missa de Sancto, an ita prodest defunctis, ac si de mortuis diceretur?

1. *S. Anselmus Thomas in 4. sent. dist. 45. q. 2. ar. 3. q. 1. ad quintum, dicit, quod sic, quoad sacrificium; quoad autem ad orationes, magis prodest ea, quæ pro defunctis est ab Ecclesia assignata: hinc tamen defectui satisfaciunt major devotio, vel effectio ejus, qui Missam de Sancto celebrat, vel facit celebrare, & liquet ibi, Ad quintum dicendum, quod in officio Missæ, non solum est sacrificium, sed etiam sunt ibi orationes: & ideo Missa sacrificium continet dicto, quæ hinc Aug. numerat, scilicet orationem, & sacrificium: ex parte quæ sacrificii obliui, Missa equaliter prodest defunctis de quocunque dicatur. & hoc est præcipuum, quod sit in Missa; sed ex parte orationum, magis prodest illa, in quibus sunt orationes, ad hoc determinat: sed tamen iste defectus recompensari potest per maiorem devotionem, vel ejus, qui dicit Missam, vel ejus, qui facit dicere, vel utrum per intercessionem Sancti, cuius suffragium in Missa imploratur. Hæc ille.*

2. Hinc Eminen. Hugo Cardinal. consuevit dicere, quod ipse celebrando pro Domina nostra, sciebat celebrare pro Defunctis, teste Taberna ver. *Missam nu. 51.* ad quod item allegat Hostiensis: Unde non est bene factum relinquere Missas ordinarias, quando debent dici pro Missis Defunctorum. *Armilla. ver. Missa nu. 32.* quantumlibet in testator legat Sacerdoti agrum cum onere celebrandi quondam de Requiem; non ideo hujusmodi legatarius indiget Papæ dispensatione, ad satisfaciendum legato in diebus Dominicis, & Festis majoribus, in quibus non licet de Requiem celebrare; tamen quia dicta verba intelligenda sunt moraliter, hoc est, ut quolibet die, non impedito celebret de Requiem: non enim potest præsumi, quod Testator voluerit derogare ordinationi, ac ritui Ecclesiæ; aliter rejiceretur, ut turpiter volens; tum etiam, quia omnes Missæ, ut dictum est, sunt ejusdem valoris, ex opere operato, quovis titulo dicantur; tum item, quia impeditus satisficere in uno die, potest in subsequente transferri, prout Sac. Congr. declaravit, & refert *Lez. ver. Missa, nu. 46. D. Barbof. de off. & potest. Paroch. c. 11. n. 26.*

3. Amplia, ut si Missa de Requiem, in subsequente diem prorogata nequeat celebrari, possit absque peccato dimitti, nam magis standum est rubricis, & ordinationibus Ecclesiæ, quam voluntati simplicis hominis *Lez. c. 1. loc. & 1. p. sum. cap. 21.* Verum tamen melius, & utilius erit, diebus impeditis, Missas currentes celebrare pro iis, quibus in specie satisficere tenetur, *Syl. ver. Missa 1. q. 8. dist. 5. Sotus in 4. sent. dist. 13. q. 2. ar. 1. Navar. de celebr. Miss. lib. 3. conf. 6. Mandata 1. p. manual. q. 41. ar. 21. Garzanti. 1. p. Theat. 4. sub nu. 3. non est duplex, & 3. p. 12. nu. 10. S. exten. tract. 2. Theauri decisi 151. & Dian. 2. p. tract. 14. de celebr. miss. resol. 31.*

Quæst. 93. Fideles, si audiant Missam in Festis & Dominicis diebus apud Ecclesiam Regularium, an satisficiant præcepto Ecclesiastico?

1. Respondendo affirmativè: tum quia hujusmodi præceptum adimpletur ubique, cum missa audiant, etiam in domo privata. *Syl. ver. miss. 42. q. 5. cum facit D. Barbof. p. off. & potest. Episcop. allegat. 2. 4. num. 28.* tum etiam, quia ubi obicit, communis usus, & universalis consuetudo totius Ecclesiæ, sancta & tolerata à Parochis, & Praelatis; quæ jussu antiqui abrogat, si quod esset in con-

trarium, & novum privilegium concedit. *Talica missam. 51.* tum item, quia ita Leo X. declaravit, sub tenore.

2. *Leo Papa X. Unversis, & singulis presentibus inspecturis, salutem, & Apostolicam benedictionem, summum quosdam in dubium revocare, & perinde timorati conscientium scrupulum iniecerat Christi fideles, qui Dominici & Festis diebus, extra Ecclesiasticas Parochiales missas audirent in Ecclesiis Fratrum Ordinum Mendicantium, contra Ecclesiæ præcepto de missa audienda, satisfaciunt. Nos enim, iniquitatem hujusmodi penitus tollere volentes, ut cum prioribus consentiant, fideles quoque Deo Creatori suo servimus, in iustitiam Apostolicam tenore presentium notum facimus, omnes Christi fideles utriusque sexus, qui (non contempto proprio Sacerdote Parochiali) in Ecclesiis Fratrum Ordinum mendicantium, Dominicis, & Festis diebus missas audire, satisfaciunt præcepto Ecclesiæ de missa audienda, nec in aliquam labem mortalium peccati, penamve propterea incurrere, in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque, & quia difficile foret presentes litteras nostras originatè ad loca omnia, (ubi opus foret) de ferri, volumus, & decernimus, ut eorum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prelati in dignitate Ecclesiastica constituti munitis, ea fides (ubi opus fuerit) detur, quæ originalem ipsi daretur, si exhibere forent, & cetera, & cetera. Datum Roma apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 13. Novemb. 1517. Pontificatus nostri Anno quinto.*

3. Et est 12. inter Bullas ejusdem Papæ, apud Confectum, eamque similiter refert idem *Barbof. c. 1. loc. & in tractatu de off. & potestate Paroch. c. 11. num. 15.* tum etiam, quia hoc idem declaravit Cem. VIII. Brevi quodam directo ad Illustrissimum Nuncium Sedis Apostolicæ, inferioris Germaniæ, de Anno 1592. die 2. Septembris. & habetur in collect. priv. *Rodr. p. 5. m. 1520. sub nu. 4.* quod similiter prius declaravit Pius V. in Bullam motus proprii, lata Mensè Julio 1567. incip. *elsi Mendicantium, & quæ, quoad hoc, non fuit revocata à Greg. XIII. cum non adverteretur Trid.*

4. Unde seculares, non possunt cogi ab Episcopis per censuras Ecclesiasticas, ut audiant Missas in suis Parochiis, quia *Concl. Trid. sess. 22. in Decreto de observando & evitandis in celebratione missæ, non dicit, ut præcipiant, sed solum, ut monent: quod verbum necessitatem non importat, sed consilium, ut advertunt Navar. in sum. 4. 4. & Rodr. 1. p. sum. c. 113. de oblig. n. 6. cum suo Corrupt. 25. de celebr. missarum nu. 4.*

5. Qui quidem Episcopi, si secus præciperent, præterirent mortaliter, ob scandalum factum, & monachis, ut notum, *Navar. c. 1. loc. & præceptum solum non tenent, per allegata per Syl. loc. & Barbof. de Angelis, dist. 7. de missa §. 789.* immò essent reprehendendi, prout quidam in facti contingentiâ, reprehensi sunt à Sac. Congr. Purpuratorum, teste Emin. Bellar. in d. Decret. Concil. Trid. sess. 22. in ver. monent, ad quod item D. Barbof. de off. & potestate Paroch. cap. 11. refert declarationem Sac. Congr. latam sub die 1. Junii 1606. & *Roricell. in dub. ver. missa. n. 1. & 2. in addit.*

6. Nec obstat cap. in Dominicis 2. de Parochis, quia ibi solum, ad summum, dicitur, peccare mortaliter illos, qui proprio contempto Parochi, Parochiam deserunt, ut alibi Missam audiant, quia non non negamus, hujusmodi, ratione contemptus, peccare mortaliter; at non proinde non satisficiunt præcepto de audienda Missa in diebus festis: immò exinde à contrario sensu deducitur satisficere omnes hinc præcepto, sicut alibi in iure, five cum contemptu, five sine contemptu Parochi, ut optime docent *Card. Tol. in instruit. Sacerd. lib. 6. c. 7. n. 1. Azor. 1. p. instruit. moral. lib. 7. c. 6. q. 4. ubi Juris communis Decreta appendit, & inde infer, juxta commune solum vetare, ne quis, diebus festis, extra Parochiam Sacram audiatur.*

audiat, contempto Parocho, idem dicit *Suar. tom. 3. de Sac. disp. 88. sect. 2. §. sed in primis*, & *D. Barbof. de off. & potestate Parochi, cap. 11. nn. 19. & 20.* qui ibi ponderat rationem *d. cap. 2. de Paroch.* dicitque, ideo in *d. cap.* jubentur eji a Parochis alieni Parochiani; subibante Missam inveniantur; quia si audirent, satisfacerent, etiam cum presumptione contemptus Parochi: quod dictum mihi aridet; tum quia in pract. decretis Juris communis non habetur Decretum irritans contrarium factum, tum etiam, quia aliis hujusmodi alienus Parochianus teneretur confiteri duplex peccatum commississe, unum ratione contemptus ad Parochum, & aliud ratione non adimpleti præcepti, tum item, quia non potest præsumi contemptus in eo, qui servat communem consuetudinem.

7. Benè tamen verum est, Episcopum loci posse cogere Regulares, ut in officio Missarum, quæ Dominicis diebus in Monasteriis celebrantur, declarent fidelibus, quæ festivitates, & jejunia in illa Hebdomada occurrant, neignorantiâ prædicatorum, præcepta Ecclesiastica à fidelibus violentur: & ipsi Regulares tenentur obedire, ob communem bonum animarum. *Rodr. tom. 1. q. 43. ar. 7. cum suo comp. et. loc. Portell. in dub. ver. Episc. nn. 7. & D. Barbof. in d. allegat. 24. nn. 21. & add. cap. 8. Trid. sess. 22. de sacros. missæ nn. 36.*

Quest. 94. An Sacerdos Regularis, teneatur sub mortali celebrare in die Festo, ut populus Missam audiat, aliàs non auditurus, ob carentiam Sacerdotis secularis?

1. **N**egative *Pelliz. tom. 1. Manual. tr. 5. cap. 9. sect. 1. sub q. 5. nn. 9.* ii tamen pliciter fecit præcepto, audiendo missam alterius Sacerdotis, duciturque ex eo, quod Sacerdos in hoc casu, non potest dici obligatus ad hoc, nisi ex charitate, quæ non obligat sub mortali ad subveniendum necessitati spirituali proximi: nisi ut magna, & gravis; quæ in prædicti casu non procedit, cum populus in casu posito censetur non habere copiam Sacerdotis ad celebrandum, & consequenter non tenetur ad auditionem missæ.

2. Verùm ego cenfeo, in casu posito, concurrere urgentem necessitatem, ad cavendum tot homines à peccato mortali: Ideoque Sacerdotem Regularem, etiam si alterius Sacerdotis missam audierit, obligari sub mortali ad celebrandum, ut populus missam audiendo, satisfaciatur præcepto, cum ex una parte urgeat spiritualis necessitas proximi, & ex alia, Sacerdos sine notabili suo incommodo possit subvenire, ut supponitur, ergo; mandavit enim Deus unicuique de proximo suo, & addit, quod Regulares censentur subrogati ad satisfaciendum necessitati proximi, in defectu Parochorum, ad quæ faciunt, quæ dicit *P. Diana 2. p. moral. tr. 14. de celeb. missarum, resolut. 63. & 64.*

Quest. 95. An Regulares, sub mortali teneantur celebrare ad consecrandam partem, per modum Viatici, præbendam infirmo, aliàs morituro, absque communione Eucharistica?

1. **E**T dico, quod non: quia Regularis in hoc casu, non potest obligari ad celebrandum, nisi ex charitate, cum non sit Parochus, nec alio titulo ad hoc teneatur, ut supponitur, Charitas autem non obligat sub mortali, nisi in casu gravis necessitatis proximi, siue spiritualis, siue temporalis sit, qualis in casu posito non concutitur: cum Sacramentum Eucharisticum, non sit adeo necessarium ad salutem, nec cadat sub præcepto, ut Sacramentum penitentiae: unde Parochus, tempore Peltis, tene-

tur sub mortali administrare suis Ovis Sacramentum Penitentiae, etiam cum periculo vitæ suæ, non autem Sacramentum Eucharisticum, cum non sit tantæ necessitatis, Tecte *Diana 3. par. Moral. tr. 4. de Sacram. resolut. 17. 4. ver. notandum est.*

Quest. 96. An Regularis Sacerdos, sub mortali teneatur ad solvenda suffragia, quæ pro defunctis præscribi solent, ex statuto siue Regula, aut mandato superioris

1. **R**espondeo non teneri: nisi aliter exprimatur in statuto, aut in Regula alicujus Religionis, vel superioris eandem, sufficienter se declaraverit obligare ad mortale: quia prædicta, regulariter loquendo, non habent vim præcepti, sed tantum simplicis obedientiae, seu ordinationis. & præcipue in ordine Prædicatorum, ubi ultra essentialia, nullum præceptum est, nisi expressè dicatur, vel sub censura præcipiatur, quod item habet locum in multis aliis Religionibus, utpotè in Ordine Illustrissimæ, ac utilissimæ Societatis Jesu; Theatinorum, & Minimorum.

2. Non tamen potest negari, quin Religiosus, omitens ex negligentia adimplere, sit magna reparatione dignus, ex eo, quod cum vivens, suffragia defunctis sui Ordinis non perolverit, post mortem, Deo permittente, in pœnam suæ negligentiae suffragia defunctorum non expectet, secundum illud Dei dictum, *eodem mensura, qua mensestis aliis, metietur vobis.* Dixi omitens ex negligentia, quia si omitat ex contemptu, peccaret utique mortaliter, ob quod solum potest in Infernum conjici, perpetuò puniendus; latè *Suar. tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 3. cap. 2. nn. 5.*

Quest. 97. An Regularis Sacerdos possit, unica Missa, pluribus, ut singulis, ex charitate satisfacere: sibi tamen impositis ex Regula, vel à superiore, ut immediatè supra?

1. **R**espondeo affirmative: si sit impeditus, pro singulis, singulas missas celebrare: inherendo tamen illi sententiae probabilissimæ, de infinito valore sacrificii Missæ extensivè, de quo latè dictum est supra, quæ quippè sententia, nullatenus fuit in dict. Decretis de celebrat. missar. reprobata, ut patet ex lectione eorumdem, quia Sac. Congreg. in illis prohibet, pro una missa, plura stipendia accipere; non autem in illa, pro pluribus Deum orare: immò supponit illam, dum in dict. Decretis supponit, Sacrificium missæ, ex institutione Ecclesiæ pluribus applicari, utpotè, Papæ Imperatori, Regi, Principi, Episcopo, necnon in specie his, & illis, & in genere circumstantibus omnibus, ac vetat ex his accipere plura stipendia pro eadem missa, ad evitandum damnabile lucrum, ut in §. ergo ubi cessat lucrum, non censetur prohiberi, ut applicare, cessante enim legi sine cessu legis dispositio, cap. cessante de consuet.

2. Ampliat hoc dictum *P. Lez. 4. par. summ. ver. Missa nm. 22.* ut celebrans ex stipendio Missam, possit illam, ex charitate pluribus, uti singulis satisfacere, ut puta amicis, consanguineis, fratribus defunctis, benefactoribus, & similibus, eodem fundamento fultus, quod scilicet valor Missæ sit infinitus extensivè, & quod hujusmodi opinio sit probabilissima, & in dict. Decretis minimè reprobata, & quod dicta Decreta prohibent, pro una & eadem Missa, plura stipendia accipere, & non pro pluribus ex charitate applicare, gratis & sine stipendio. Verum hanc Lez. ane ampliationem, quidam non admittunt, quorum opinionem probabilem existimat, *Dia-*

na p.10. tr.15. & 6. Miscell. resol. 43. & Bordonus. 1. p. consil. resol. 25. de celebrat. Missar. quest. 6. num. 11.

3. Dixi si sit impedimentum, quia revera, ut scipe dictum est, melius, & utilius est, in specie celebrare, nam quæ in specie dicuntur, cum majori affectu proferuntur, pœnes quem quantificatur fructus sacrificii, ut liquet ex decisio-
lis.

Quest. 98. Sacerdos, qui simplici promissione, liberaliter, & gratis promissit alicui sacram facere, an peccet mortaliter, si promissum non observet?

1. **N**egat Avarez in sum. lat. c. 15. nu. 92. in medio respondet affirmativè, ibi, qui tenetur ad ducendum unam Missam alicui, si ve, quia liberaliter eam illi promissit, si ve, &c. non satisfacit illi, eam pro alio ducendo, nisi illi tacitè, aut expresse consentiat, idem dicunt Ledesma 2. p. quarti, q. 16. ar. 14. in fin. Petrus Navar. lib. 2. de restit. cap. 1. dub. 7. n. 329. Corollario tertio. Bonac. de contract. disp. 3. q. 11. p. 1. n. 8. qui addunt, promittentem, peccare læthaliter, si omittat adimplere: tum quia detrimendum spirituale, ex omisso sacrificio, est magnum, graviusque quocunque temporali; tum etiam, quia vovens Deo Sacrum, nec implens, mortaliter peccat.

2. Væum hanc opinionem rigidam, & minus veram existimat Sanchez lib. 1. de Matr. disp. 5. de Sponsal. dub. 3. num. 25. quia damnum spirituale, non est conferendum cum temporali, ad hoc ut dicatur magnum; aliàs promittens semel orationem Angelicam, & omittens, peccaret mortaliter, & similiter consulens veniale, peccaret mortaliter, ex quo omisso illius orationis, & ex veniali admissio, cum spirituale sit, antefertur cuicunque temporali, quod est falsum, quam obrem, ad iudicandum, an sit damnum grave, conferendum est temporale cum temporali, & spirituale cum spirituali, in genere autem spiritualium, non est tantum momenti omisso fieri, liberaliter promissis, ut censenda sit mortalis, quod item docuit Lud. Lopez 1. p. instrum. in nova edit. c. 180. §. tertio sequuntur, ubi cum Joanne de la Pigna ait, quod quamvis turtum decem a genteorum esset mortale, non tamen esset sufficiens materia, ut violatio promissionis donandi illos, esset mortalis, secus si esset promissio damni centum. Unde Sanchez cit. loc. credit, quadruplo majorem materiam exigi in promissione, quam in furto; qui ambo sunt legendi, quia latè docent contra Navarrum, que censenda sit materia gravis in promissione simplici, ad hoc ut ejus violatio sit mortalis, & addit, quod non est simile de voto: nam pertinet ad Religionem, & est in ordine ad Deum, ac promde obligat, unde vovens se quotidie recitaturum ternam patrem Rosarii, semel omittens, peccat mortaliter, ob promissionem factam Deo; secus si promitteret homini.

3. Hanc sententiam sequuntur plures, & maxime Ant. Cord. lib. 1. q. 4. dub. 1. in fine, ubi ait, non videtur mortale, sed veniale mendacium, si Sacerdos, sine stipendio accepto, liberaliter promittit tunc dicere Missas, & non nisi collectas ponat, vel etiam si nullas dicat Missas, vel orationes, P. Henriquez lib. 9. de Missa cap. 21. nu. 8. in fin. & comm. lit. F. Eguad. p. 1. lib. 3. cap. 8. nu. 11. & 12. Portell. in dub. ver. Missa, nu. 10. Rodr. in addit. ad sum. tom. 4. cap. 107. nu. 4. Swar. de Sacram. disp. 86. in princ. de iusto Missæ stipendio, Ant. Diana multis allegatis 3. p. tr. 17. & 3. p. Cell. resol. 9. §. hinc etiam nota. Peyr. 10. 3. Privilegiis addit. Pyrrhi, cap. 1. q. 11. nu. 28. & Pelliz tom. 1. Manual. quest. 1. q. 10. num. 9. & inveniuntur, tum quia ex hac promissione, non resultat major obligatio, & quacunque alia simplici promissione alterius etiam, quia deficiet in hac promissione gratuita, tum nocumentum inferri proximo, cum ei nihil ex Justitia, ut supponitur; tum etiam, quia vio-

latio simplicis, nudæ, & puræ promissionis, de genere suo, ad summum obligat ad veniale; secus non foret nuda, & simplex promissio; sed aliqua qualitate vallata; tum item, quia materia hujus promissionis, non est bonum spirituale ipsius Missæ promissæ, prout quidam male putant; sed stipendium temporale ipsius Missæ: materia autem stipendii temporalis unius Missæ, non est sufficiens ad inducendum peccatum mortale in promissione, ut liquet ex supra decisio; tum denique, quia non potest præsumi, quem se velle obligare ad mortale peccatum nudam, ac simplicem promissionem, quæ regulariter fit ex quadam decencia, & urbanitate, ergo.

4. Tu autem cum Rodriguez 1. p. sum. lat. cap. 252. de missa, concl. 5. nu. 5. & Perseus lib. 2. de Sac. off. cap. 6. dub. 4. nu. 62. in fin. dic, quod aut ista promissio fit cum intentione obligandi, & adimplendi, & omittens læthaliter peccat, quia multa in principio sunt libertatis, quæ post factum, sunt necessitatis; aut fit solum ad externam satisfactionem, ne sacerdos videatur avarus illi, qui Missam petit; & sic potest inculpabiliter omittere, quia humani nodi promissio nascitur ex quadam metu reverentia, qui in foro conscientie tollit obligationem; quod intelligi verum; nisi fortè ille, qui Missam promissit sine animo se obligandi, sciret eum, qui petit, teneri Missam illam celebrare, aut celebrari facere; quia in hoc casu tenetur promissionem adimplere; nam petens, putans ipsum promississe ex animo, non curat amplius illam dicere.

Quest. 99. Sacerdos, qui promissit alicui unam Missam ex recepto stipendio, si omittat illam ducere, an peccet mortaliter?

1. **N**egat Pelliz. tom. 1. Manual. tr. 5. cap. 9. sect. 1. sub q. 10. nu. 20. quia, aut iste peccat ratione damni temporalis, & hoc non; cum stipendium unius Missæ regulariter juxta communissimam Doctorum sententiam, non constituat materiam gravem; vel ratione damni spiritualis, quod oritur ex omissione unius facti promissis, & hoc neque obligat ad mortale, cum hoc similiter non faciat materiam gravem, ut dictum est supra, quod item replicat idem Pelliz. tom. 2. Manual. tr. 6. c. 3. sub q. 2. nu. 4. ubi contendit, dicta decreta Sac. Congreg. admittere parvitatem materiae, & consequenter non obligare ad mortale.

2. Verumtamen errat in præsupposito; nam lex Ecclesiastica, ex suo genere, & de intrinseca sua natura obligat sub mortali; dummodo ex parte ipsius, addit debita materia, & voluntas legislatoris, S. Thom. 2. 2. q. 10. 4. ar. 4. & q. 105. & q. 147. Sotus lib. 1. de just. q. 6. ar. 4. Navar. in sum. cap. 23. nu. 55. in medio. Covar. in Regul. peccatum, p. 2. §. 5. nu. 2. & egomet 10. 1. prax. p. 1. de leg. q. 28.

3. Sed utrumque habetur in dict. Decretis, ut puta materia, ne dum gravis, sed gravissima, sicuti sunt sublimitas, Charitas, Fidelitas, Dei cultus, & abrogatio Avandæ, nec non expresse voluntas Sac. Congr. ibi, mandata, & præcipit sub obestatione divini iudicii, ut absolute tot missæ celebrentur, quot ad rationem attributa elemosina prescripta fuerint, &c. tum ibi, ut accipere possint, si meritis, antea impositis, sua satisfecerunt, ut nova quoque onera satisfacere valeant, alioquin omnino abstineant ab huiusmodi elemosinis, etiam sponte oblatis in futurum recipiendis, hæc ibi, ad quorum obsequium tantum apponuntur censuræ; ergo nullatenus dubitandum est, prædicta Decreta sub mortali obligare.

4. Et quavis materia levis possit exculpate transgressorem à peccato mortali, ut Doctores communiter volunt; nihilominus, an sit levis, vel gravis; debet regulari ex fine proximo legis, & proportionem mediæ præcepti ad finem consequendum, ut latè dico ex. he. quest. 129.

quest. 29. finis autem proximus dictæ legis Decretorum tē iustitia, Fidelitas, Charitas Dei, & proximi, religiosus usus, & extirpatione vitiorum, ut dictum est: in casu autem posito intrinsece læditur iustitia debita ex contractu oneroso, seu ex stipendio: etenim inter dantem stipendium, & recipientem nascitur obligatio legalis, & naturalis, nempe do, ut facias: ergo omittens facere, necdum peccat moraliter, verum tenetur restituere; quia violat iustitiam in re gravi, hoc est in fine principali, à lege intento.

5. Item dixi, quod materia gravis legis, debet attendi ex proportionem medi ad custodiam finis principalis; etenim si fieri potest ut materia in se considerata sit levis, verum in ordine ad finem, sit gravis. Furtum enim unius acus, præciscendo ab omnibus aliis, levis in se materia est, ac respectu Sartoris, qui ex opere sue manus tantum vivit, si alium non habeat, gravis materia est: Accessus subditi ad communem ortum Monasterii, in se considerata, levis materia est, ac relative ad custodiam Religiosæ honestatis, gravis materia est ita à pari, prætermittito unius Missæ promissæ ex stipendio, licet in se considerata, possit esse materia levis, adhuc tamen relata ad custodiam fidelitatis promissæ, & iustitiæ debite, gravis materia est, ut pluribus firmavi *ex loc. cit.* ergo materia legis dictorum Decretorum, debet attendi, non ex quantitate stipendii, ut putat Pelliz. sed ex fine intento, & medio ad finem consequendum:

6. Quibus adde inconvenientia quæ exinde sequuntur, & primo, quod pro una Missa, duo stipendia: ceciperet locum dum Peliz non est peccatum mortale, quia est materia levis, secundum ipsum; item si quis ab aliquo recipit stipendium pinguis, possit adique peccato, & omni restitutionis, iutum stipendium ali dare, & partem excedentem iustum salarium, sibi retinere, quæ omnia aperte, manifestè, & per diametrum advertantur prædictis decretis Sac. Congr. de celeb. Missarum.

7. Insuper & adde: si donans stipendium, in casu posito sit pauperissimus, & ex voto teneatur ad dictam Missam, nunquid est materia levis, respectu huiusmodi pauperis, & voti promissæ? dicant alii; dum ego censeo abstinendum esse à dict. doctrina Pellizarii.

Quest. 100. An Sacerdos Regularis peccet mortaliter, si in Canone Missa pronomine Episcopi, ponat nomen Generalis sui Ordinis?

1. **E**T dico quod sic; tum quia sic faciens violat præceptum Pii V. qui voluit nihil addi Canonis Missæ sine licentia Papæ; tum etiam, quia ita fuit à Sac. Congr. declaratum ad Instantiam Illustriss. Nuntii Hispaniæ, quam declarationem, per extensum refert Rod. *tom. 4. sum. addu. cap. 51. num. 13. Portell. in dub. ver. missa. num. 14. & Diana 2. p. moral. tr. 14. de celeb. miss. resol. 40.* tum item, quia ita fuit reconfirmatum per Sac. Congreg. Rituum 12. Novembris 1615. Teste *Gruani. 2. p. Theol. tr. 8. de Canon. missa. ver. An istius nostri*, ubi monet Regulares de non nominando suum Generalem in Canone, pro Episcopo loci ad evitandum peccatum mortale: de qua declaratione dubitat Hier. Rod. in suo comp. resol. 25. de cel. Miss. num. 24. an sit authentica? sed immerito, quia res toties repetita, & à pluribus decantata, non cadit sub dubio.

2. Benè verum est, quod huiusmodi transgressor potest à mortali excusari, si prædicta prudenter ignoret, quia scilicet quæsitvit scire & non potuit sapere, præcipue apud fratres, qui regulariter his non ita discretè vacant; quod dictum amplectitur Bordon. 1. p. Confil. resol. 25. q. 14. de cel. miss.

Quest. 101. An obligatus quotidie celebrare, possit singulis Hebdomadis semel quiescere?

1. **D.** Ang. Barboz. 2. p. de off. & potestate Episcopi, allegat. 24. num. 28. sub distinctione resolvit, aut obligatio quotidiana Missæ refertur ad locum, vel ad personam Sacerdotis: si referatur ad locum, ut si dicatur, celebraretur quotidie in tali Ecclesia, in tali Altari, seu in tali Capella: & tunc Sacerdos, qui huiusmodi onus habet, tenetur sine vacantia, quotidie celebrare, per se, vel per alium: si vero Missæ quotidiana institutio referatur ad personam Sacerdotis, his verbis, vel per se, vel per alium celebrat; institutio Missæ vacantiam non admittit; si verò absolute, & simpliciter dicitur, ut instituat Capellanus, qui quotidie celebrat, tunc Sacerdos institutus, non tenetur quotidie celebrare; sed; quando frequentius potest, salva honestate, iuxta cap. quod die 13. dist. 2. de consecrat. & cap. significatum 11. de prebend. ibi, ut Sacerdos prædictus, nisi infirmatus corpore fuerit impeditus, assidue debeat obsequium impendere Ecclesiæ memoratæ. & quando frequentius potest salva honestate sua, & debita devotione Missarum solennia celebrare: nec sibi liceat hoc illi subtrahere, siue causa voluntatis, siue se ad aliam Ecclesiam transferendo; hæc ibi, de quibus Grassius 1. p. decif. Anrib. 2. cap. 34. num. 8. D. Rec. 1. p. prax. decif. 403. num. 1. in 1. ed. P. Vitor in sum. de Sacram. Euchar. q. 85. Azor. 1. p. missi. lib. 10. cap. 24. q. 7. Rod. 1. p. sum. cap. 42. concl. 2. & Navar. in suo Manuali cap. 23. num. 135. ubi unam continuam vacationem concedit, & aliquando duas, honestum enim est ut Capellanus semel in Hebdomada vacet, dummodo non teneatur per alium celebrare, ut dictum est, quod repetit, Confil. 6. num. 8. de prebend. in novis.

2. Qui quidem Doctores advertunt, quod etsi liceat dict. Capellano semel in septimana quiescere, non tamen ei licet, accepta stipe, in die vacantiæ celebrare: quia sic ageret contra dict. Decreta Sac. Congregat. de celeb. Missarum.

3. An autem Capellanus, in dict. vacantiâ, possit ex charitate pro se, vel pro patenibus celebrare? affirmat Peyr. tom. 3. prax. cap. 1. num. 23. in fin. quia secus dura nimis esset ejus captivitas, ut nullo unquam tempore posset pro se, vel suis unam Missam celebrare, quod colligit ex dicto verbo (salva honestate) quia honestum est, ut aliquando pro se, vel pro suis consanguineis celebrat. Item ex illis, Non sibi liceat hoc illi subtrahere siue causa voluntatis. Ecce. ergo si non licet vacare à dicta celebratione Missarum, causa voluntatis temporalis, licet causa devotionis, & charitatis; quod dictum ampliat ad præceptum Prælati Regularis; qui etsi subditis præcipiat, ut quotidie celebrent; adhuc tamen tale præceptum debet intelligi humano modo; ut scilicet interdum licitum sit subditis aliquando quiescere, & tempore talis vacantiæ, pro suis consanguineis Deum orare.

Quest. 102. Prælati Regulares, an teneantur sub mortali Missam Conventualem dicere, vel dici facere?

1. **E**T dico, quod sic: loquendo tamen de jure communi, & colligitur ex eo, cum creatura uideat celebrare Missam, ubi sit ait, Mandamus quatenus nullum in vos torporem negligentia obrepere permittatis, quominus, & pro Anniversariis Defunctorum & pro festo vel feria secundum temporum congruentiam, Missarum solennia Conventionaliter celebretis, Ecce. & ex Clem. gravi, 1. cod. tit. 36. ibi, Sanctimus, ut illi ad quos id pertinet, Sin eorum sunt, quæ exempti non sint, negligentia, vel defectum locorum Ordinari: si vero exempti fuerint, aut alias circa hoc privilegiali Superiores ipsorum omni negligentia, vel incuria ponunt relegata, ac recte reformanda,

na p.10. tr.15. & 6. *Miscell. refol.* 43. & *Bordonus*, 1. p. *consil. refol.* 25. de celebrat. *Missar. quest.* 6. num. 11.

3. Dixi *si impedius*, quia revera, ut saepe dictum est, melius, & utilius est, in specie celebrare, nam quæ in specie dicuntur, cum majori affectu proficiuntur, poenæ quem quantificatur fructus sacrificii, ut liquet ex decis.

Quæst. 98. *Sacerdos, qui simplici promissione, liberaliter, & gratis promissit alicui sacram facere, an peccet mortaliter, si promissum non observet?*

1. **N**AVARRUS in *sum. lat. c. 15. nu. 92.* in medio respondet affirmativè, ibi, *qui tenetur ad ducendum unam Missam simpliciter, sive, quia liberaliter eam illi promissit, sive, &c. non satisfecit illi, quam pro alio dicendo, nisi ille tacite, aut expresse consentiat, idem dicunt Ledesma 2. p. quarri, q. 16. ar. 1. & in fin. Petrus Navar. lib. 2. de restu. cap. 2. dub. 7. n. 329. Corollario tertio. Bonac. de contralt. disp. 3. q. 11. p. 1. nu. 8.* qui addunt, promittentem, peccare læthaliter, si omittat adimplere: tum quia detrimendum spirituale, ex omisso sacrificio, est magnum, graviusque quocunque temporali; tum etiam, quia vovens Deo Sacrum, nec implens, mortaliter peccat.

2. Vexum hanc opinionem rigidam, & minus veram existimat Sanchez lib. 1. de Matr. disp. 5. de Sponsal. dub. 3. num. 25. quia damnum spirituale, non est conferendum cum temporali, ad hoc ut dicatur magnum; aliàs promittens semel orationem Angelicam, & omittens, peccaret mortaliter, & similiter consulevis veniale, peccaret mortaliter, ex quo omisso illius orationis, & ex veniali admisso, cum spirituale sit, antefertur cuicunque temporali, quod est falsum; quamobrem, ad judicandum, an sit damnum grave, conferendum est temporale cum temporali, & spirituale cum spirituali, in genere autem spiritualium, non est tanti momenti omisso sacri, liberaliter promissi, ut censenda sit mortalis, quod item docuit Lud. Lopez 1. p. in *struct. in nova edu. c. 180. §. tertio sequitur*, ubi cum Joanne de la Pegna ait, quod quamvis turture decem argenteorum esset mortale, non tamen esset sufficiens materia, ut violatio promissionis donandi illos, esset mortalis; secus si esset promissio damni centum. Unde Sanchez cit. loc. credit, quadruplo majorem materiam exigere in promissione, quam in furto; qui ambo sunt legendi, quia latè docent contra Navarrum, quæ censenda sit materia gravis in promissione simplici, ad hoc ut ejus violatio sit mortalis, & addit, quod non est simile de voto: nam pertinet ad Religionem, & est in ordine ad Deum, ac proinde obligat, unde vovens se quotidie recitaturum tertiam partem Rosarii, semel omittens, peccat mortaliter, ob promissionem factam Deo; secus si promitteret homini.

3. Hanc sententiam sequuntur plures, & maxime Ant. Cord. lib. 1. q. 4. dub. 1. in fine, ubi ait, non videtur mortale, sed veniale mendacium, si Sacerdos, sine stipendio accepto, liberaliter promittit tot dicere Missas; & non nisi collectas ponat, vel etiam si nullas dicat Missas, vel orationes, P. Henriquez lib. 9. de Missa cap. 21. nu. 8. in fin. & comm. lit. V. Fagund. p. lib. 3. cap. 8. nu. 11. & 12. Porcellan dub. ver. Missa, nu. 10. Rodr. in addit. ad *sum. tom. 4. cap. 107. nu. 4. Suar. de Sacram. disp. 86. in princ. de iusto Missa stipendio*, Ant. Diana multis allegatis 3. p. tr. 17. & 3. *Miscell. refol.* 9. §. hinc etiam modo. Peyr. 10. 3. Privilegiis addit. ad *consil. Pyrth. cap. 1. q. 11. nu. 28.* & Pelliz *tom. 1. Manual. tr. 5. c. 9. sect. 1. q. 10. num. 9.* & moventur, tum quia ex hac simplici promissione, non resultat major obligatio, quam ex quacunque alia simplici promissione alterius rei; tum etiam, quia deficere in hac promissione gratuita, non multum nocuum intert proximo, cum ei nihil debeatur ex iustitia, ut supponitur; tum etiam, quia vio-

latio simplicis, nudæ, & puræ promissionis, de genere suo, ad summum obligat ad veniale; secus non foret nuda, & simplex promissio; sed aliqua qualitate vallata, tum item, quia materia hujus promissionis, non est bonum spirituale ipsius Missæ promissæ, prout quidam male putant; sed stipendium temporale ipsius Missæ: materia autem stipendii temporalis unius Missæ, non est sufficiens ad inducendum peccatum mortale in promissione, ut liquet ex supra decis; tum denique, quia non potest præsumi, quem se vellet obligare ad mortale, suam nudam, ac simplicem promissionem, quæ regulariter fit ex quadam decencia, & urbanitate, ergo.

4. Tu autem cum Rodriguez 1. p. *sum. lat. cap. 252. de missa. concl. 5. nu. 5.* & Persycus lib. 2. de Sac. *off. cap. 6. dub. 4. nu. 62. in fin.* dic, quod aut ista promissio fit cum intentione obligandi, & adimplendi, & omittens læthaliter peccat, quia multa in principio sunt libertatis, quæ post factum, sunt necessitatis; aut fit solum ad externam satisfactionem, ne sacerdos videatur avarus illi, qui Missam petit; & sic potest inculpabiliter omittere, quia huiusmodi promissio nascitur ex quodam metu reverentia, qui in foro conscientie tollit obligationem; quod intellige verum; nisi forte ille, qui Missam promissit sine animo se obligandi, sciret cum, qui petit, teneri Missam illam celebrare, aut celebrari facere; quia in hoc casu tenetur promissionem adimplere; nam petens, putans ipsum promississe ex animo, non curat amplius illam dicere.

Quæst. 99. *Sacerdos, qui promissit alicui unam Missam ex recepto stipendio, si omittat illam dicere, an peccet mortaliter?*

1. **N**EGAT Pelliz. *tom. 1. Manual. tr. 5. cap. 9. sect. 1. q. 10. nu. 20.* quia, aut iste peccat ratione damni temporalis, & hoc non; cum stipendium unius Missæ regulariter juxta communissimam Doctorem sententiam, non constituit materiam gravem; vel ratione damni spiritualis, quod oritur ex omissione unius sacri promissi, & hoc neque obligat ad mortale, cum hoc similiter non faciat materiam gravem, ut dictum est supra, quod item replicat idem Pelliz. *tom. 2. Manual. tr. 6. c. 3. sub q. 2. nu. 4.* ubi contendit, dicta decreta Sac. Cong. admittere parvitatem matetæ, & consequenter non obligare ad mortale.

2. Verum tamen errat in præsupposito; nam læthælesiastica, ex suo genere, & de intrinseca sua natura obligat sub mortali; dummodo ex parte ipsius, ad sit debita materia, & voluntas legislatoris, S. Thom. 2. 2. q. 104. ar. 1. & q. 105. & q. 147. Sotus lib. 1. de iust. q. 6. ar. 4. Navar. in *sum. cap. 23. nu. 55. in medio. Covar. in Regul. peccatum, p. 1. §. 5. nu. 2.* & egomet 10. 1. prax. p. 1. de leg. q. 28.

3. Sed utrumque habetur in dict. Decretis, ut puta materia, ne dum gravis, sed gravissima, sicuti sunt iustitia, Charitas, Fidelitas, Dei cultus, & abrogatio Avartia, nec non extrema voluntas Sac. Congr. ibi, *mando, & præcipit sub obligatione divini iudicii, ut absolute tot missæ celebrentur, quot ad rationem attributa elemosyna prescripta fuerint, &c.* tum ibi, *ita accipere possint, si oneribus antea impositis sit satisfecerint, ut nova quoque onera suscipere valeant, alioquin omnino abstineant ab huiusmodi elemosynis, etiam sponte oblatis in futurum recipiendis*, hæc ibi, ad quorum observantiam apponuntur censuræ; ergo nullatenus dubitandum est, prædicta Decreta sub mortali obligare.

4. Et quamvis materia levis possit exculpate transgressorem à peccato mortali, ut Doctores communiter volunt; nihilominus, an sit levis, vel gravis; debet regulari ex fine proximo legis, & proportionate mediis præcepti ad finem consequendum, ut latè dico cit. loc.

Quest. 29. finis autem proximus dictæ legis Decretorum est Justitia, Fidelitas, Charitas Dei, & proximi, religiosus usus, & extirpacio vinorum, ut dictum est: in casu autem posito intrinsecè laeditur justitia debita ex contractu oneroso, seu ex stipendio: etenim inter dantem stipendium, & recipientem nascitur obligatio legalis, & naturalis, nempe de, ut facias: ergo omitte facere, nolum peccat moraliter, verum tenetur restituere; quia nolum Justitiam in re gravi, hoc est in fine principali, à sege intento.

5. Item dixi, quod materia gravis legis, debet attendi in proportionem medi ad custodiam finis principalis; etiam si fieri potest ut materia in se considerata sit levis, verum in ordine ad finem, sit gravis. Furtum enim unius scus, præcise considerando ab omnibus aliis, levis in se materia est, at respectu Sartoris, qui ex opere leve manus tantum vivit, si alium non habeat, gravis materia est: Accessus subditi ad communem ortum Monasterii, in se considerata, levis materia est, at relativè ad custodiam Religiosæ honestatis, gravis materia est: ita à pari, prætermissio unius Missæ promissæ ex stipendio, licet in se considerata, possit esse materia levis, adhuc tamen relata ad custodiam fidelitatis promissæ, & Justitiæ debite, gravis materia est, ut pluribus sumavi c. loc. ergo materia legis dictorum Decretorum, debet attendi, non ex quantitate stipendii, ut putat Pelliz. sed ex fine intento, & medio ad finem consequendum:

6. Quibus adde inconvenientia quæ exinde sequuntur, & primo, quod pro una Missa, duo stipendia: ceperet locum dum reliz, non est peccatum mortale, quia est materia levis, secundum ipsum; item si quis ab aliquo recipiat stipendium pinguis, possit absque peccato, & onere restitutionis, justum stipendium alii dare, & partem excedentem justum salarium, sibi retinere, quæ omnia aperte, manifestè, & per diametrum adversantur prædictis decretis Sac. Congr. de celeb. Missarum.

7. Insuper & adde; si donans stipendium, in casu posito sit pauperissimus, & ex voto teneatur ad dictam Missam; nunquid est materia levis, si respectu hujusmodi pauperis, & voti promissi? dicant alii; dum ego censéo abstinentium esse à dicta doctrina Pellizzarii.

Quest. 100. An Sacerdos Regularis peccet mortaliter, si in Canone Missæ pronome Episcopi, ponat nomen Generalis sui Ordinis?

1. **E**T dico quod sic; rum quia sic faciens violat præceptum Pii V. qui voluit nihil addi Canonis Missæ sine licentia Papæ; tum etiam, quia ita fuit à Sac. Congr. declaratum ad Instantiam Illustriss. Nuntii Hispaniæ, quam declarationem, per extensum refert Rod. tom. 4. sum. addu. cap. 51. num. 13. Porcell. in dub. ver. missa, num. 14. & Diana 2. p. moral. tr. 14. de celeb. miss. resol. 40. tum item, quia ita fuit reconfirmatum per Sac. Congreg. Rituum 12. Novembris 1615. Teste Giovanni 2. p. Theol. tit. 8. de Canon. missæ, ver. Antistite nostro, ubi monet Regulares de non nominando suum Generalem in Canone, pro Episcopo loci, ad evitandum peccatum mortale: de qua declaratione dubitat Hier. Rod. in suo comp. resol. 25. de cel. Miss. num. 24. an sit authentica? sed immerito, quia res toties repetita, & à pluribus decantata, non cadit sub dubio.

2. Benè verum est, quod hujusmodi transgressor potest à mortali excusari, si prædicta prudenter ignoret, quia scilicet quælitur scire & non potuit sapere, præcipue apud fratres, qui regulariter his non ita discretè vacant; quod dictum amplectitur Bordon. 1. p. Confil. resol. 25. q. 14. de cel. miss.

Quest. 101. An obligatus quotidie celebrare, possit singulis Hebdomadis semel quiescere?

1. **D.** Aug. Barbof. 2. p. de off. & potestate Episcopi, allegat. 2. 4. num. 28. sub distinctione resolvitur, aut obligatio quondam Missæ referatur ad locum, vel ad personam Sacerdotis: si referatur ad locum, ut si dicatur, celebretur quotidie in tali Ecclesia, in tali Altari, seu in tali Capella: & tunc Sacerdos, qui hujusmodi onus habet, tenetur sine vacancia, quotidie celebrare, per se, vel per alium: si vero Missæ quotidianæ institutio referatur ad personam Sacerdotis, his verbis, vel per se, vel per alium celebret; institutio Missæ vacantiam non admittit, si vacat absolute, & simpliciter dicitur, ut instituat Capellanus, qui quondam celebret, tunc Sacerdos infirmitus, non tenetur quotidie celebrare; sed, quantum frequentius potest, salva honestate, iuxta cap. quotidie 13. dist. 2. de consecrat. & cap. significatum 11. de prebend. ibi, ut Sacerdos prædictus, nisi infirmitate corporis fuerit impeditus, assidue debeat obsequium impendere Ecclesiæ memoratæ & quando frequentius potest, salva honestate sua, & debita devotione Missarum solemniter celebrare: nec sibi liceat hoc illi subtrahere, si vacat absolute, & simpliciter, si vero ad aliam Ecclesiam transferendo, hæc ibi, de quibus Grassius 1. p. decif. Ann. lib. 2. cap. 34. num. 8. D. Ruc. 1. p. prax. decif. 403. num. 1. in 1. edit. P. Viator in sum. de Sacram. Euchar. q. 85. Azor. 1. p. instit. lib. 10. cap. 24. q. 7. Rod. 1. p. sum. cap. 42. concl. 2. & Navar. in suo Manuali cap. 25. num. 135. ubi unam continuam vacationem concedit, & aliquando duas, honestum enim est ut Capellanus semel in Hebdomada vacet, dummodo non reneatur per alium celebrare, ut dictum est, quod repetit, Confil. 6. nu. 8. de prebend. in novis.

2. Qui quidem Doctores advertunt, quod etsi liceat dicto Capellano semel in septimana quiescere, non tamen ei licet, accepta stipendii, in die vacantiæ celebrare: quia sic ageret contra dict. Decreta Sac. Congregat. de celeb. Missarum.

3. An autem Capellanus, in dicta vacancia, possit ex charitate pro se, vel pro parentibus celebrare? affirmat Peyr. tom. 3. privileg. cap. 1. nu. 23. in fin. quia secus dura nimis esset ejus captivitas, ut nullo unquam tempore posset pro se, vel suis unam Missam celebrare, quod colligit ex dicto verbo (salva honestate) quia honestum est, ut aliquando pro se, vel pro suis consanguineis celebret. Item ex illis, Non sibi liceat hoc illi subtrahere si vacat absolute, &c. ergo si non licet vacare à dicta celebratione Missarum, causa voluptatis temporalis, licet causa devotionis, & charitatis; quod dictum ampliat ad præceptum Prælati Regularis; qui etsi subditis præcipiat, ut quotidie celebrent; adhuc tamen tale præceptum debet intelligi humano modo, ut scilicet interdum licitum sit subditis aliquando quiescere, & tempore talis vacantiæ, pro suis consanguineis Deum orare.

Quest. 102. Prælati Regulares, an teneantur sub mortali Missam Conventualem dicere, vel dici facere?

1. **E**T dico, quod sic: loquendo tamen de jure communi, & colligitur ex eo, cum creatura is de celebra Missæ ubi sic ait, Mandamus quatenus nullum in vos torporem negligentia obrepere permittatis, quominus, & pro Anniversariis Defunctorum & pro festo vel feria secundum temporum congruentiam, Missarum solemniter Conventualiter celebretis, &c. & ex Clem. grati. 1. rod. tit. in 6. ibi, Sanctimus, ut illi ad quos id pertinet in eorum finitque exempli non sint negligentia, vel defectum locorum Ordinari: si vero exempli fuerint, aut alius circa hoc privilegium Supervores ipsorum omni negligentia, vel incuria penitus eleganti, circa reformanda,

manda premissa, & eorum singula corrigenda, necnon ut in Cathedralibus, Regularibus, & Collegiatis Ecclesiis, horis debitis, devotè psallatur: in aliis vero convenienter, & devote celebretur divinum officium, diurnum, & Nocturnum, si Dei, & Apostolica sedis indignationem evitare voluerint, &c.

2. Quæ quippè Clem. videtur, quod expressè loquatur, tam de celeb. Missarum, quam de aliis horis, quia priùs ibi loquitur de divinis officiis: nomine autem officii divini, venit Missa Conventualis, quæ solet esse finis officiorum; hinc Syl. in ver. missa l. 9. 4. ait, quod in Ecclesiis Collegiatis, vel Conventibus, missa de officio quotidie celebranda est.

3. Nec obstat dicere, quod dicta jura loquuntur tantum de Ecclesiasticis, & Clericis, non autem de Monasteriis Monachorum: nam prædicta Clementina clarè loquitur de Regularibus, ut liquet in textu superius extenso, & additur cum Panormitano, & Doctoribus communiter scribentibus in cap. ex parte de postulat. quod quando aliqua Constitutio Papalis fit respectu Religionis, quæ potest convenire Monachis, & Clericis Regularibus, & non signantur; Nisi aliqui eorum; ligat omnes Regulares, etiam utriusque sexus; adeò, ut comprehendat etiam Moniales, etiam si diversa nomina habeant, quia ubi est eadem ratio finalis legis, & idem jus legis debet adesse; cap. cessante de Constit.

4. Rodriguez tamen l. p. 9. 9. Regul. 4. 3. ar. 14. cum suo compend. resol. 2. 5. de celeb. missar. nu. 12. Portell. in dub. ver. missa nu. 7. Peyr. tom. 3. privul. cap. 1. 9. 5. nu. 19. limitant dictam resolutionem: dummodo in dict. Conventibus ad sit mediocri numerus Sacerdotum, ut puta, administris tres, nam tres necessariò requiruntur ad faciendum Collegium, & dummodo hujusmodi fratres, vel Moniales vivant ex elemosynis, quia sic tenentur quotidie celebrare, vel celebrari facere missam Conventualem, pro benefactoribus vivis, & defunctis: nisi fortè essent legitime impediti, ut puta si omnes essent infirmi, aut si una tantum missa esset in die festo, & occurreret defunctus, pro quo necessariò esset celebrandum de Requiem: secus si non viverent ex elemosynis, sed ex suis redditibus, Rod. tom. 4. addit. ad sum. cap. 51. conclus. 2. cum suo comp. cu. loc. & Portell. ubi supra.

5. Sed quidquid sit de redditibus; curret Prælati, ne suis in Ecclesiis deficiat jure sacrificium missæ, quia res hæc nullum pertinet ad commune bonum fidelium; idcirco talis obligatio gravis est, teste Soto in 4. sent. dist. 13. q. 2. ar. 1. & præferenda omni particulari bono: & adde, quod si missa Conventualis pluries deficit, Populus valde scandalizatur; & vix illi per quem scandalum venit.

Quæst. 103. Sed quid dicendum, si dict. Prælati Regulares, sine causa omittant Missam Conventualem cantari; peccantne mortaliter?

1. Affirmat Doctissimus Peregrinus in com. ad Const. Theat. l. p. cap. 1. lit. E. quia superior omittens, sine causa, dict. Missam cantari, non solum peccat ratione scandali, si exinde scandalum oriretur apud sæculares; sed etiam, quia rumpit rationabilem consuetudinem illam cantandi, quæ est conformis Sacris Canonibus, Rubricis, & Praxi universalis Ecclesiæ, cujus transgressio ex negligentia, est peccatum mortale, cum sit materia gravis: quibus ego addo text. d. Clem. gravi, 1. de celebrat. miss. ibi, ut in Cathedralibus, Regularibus, & Collegiatis Ecclesiis, horis debitis devotè psallatur, &c. qui textus obligat sub mortali, & liquet ibi, si Dei indignationem evitare voluerint; & comprehendit expressè celebrationem Missæ, quia ut dictum est immediate suprà, nomine divini officii, venit missa Conventualis, & constat ex Rubrica dict.

Clem. quæ ponitur sub tit. de celebrat. miss. & obligat omnes Regulares, ac etiam Moniales, ut dictum est.

2. Nec his nocet Diana 3. par. 2. de dub. Regul. fol. 8. dicens, quod eorum Constitutiones non obligant ad peccatum mortale; ergo nec illa consuetudo cantandi Missam; quia est accessoria ad dictas constitutiones, nec fuit introducta cum intentione obligandi ad mortale, sed quia præcepta divina, aut Pontificia contenta in Regula, obligant transgressorem ad duplicem poenitentiam, scilicet ratione violatæ divinæ, vel Pontificiæ legis, alteram verò ratione legis Constitutionis, ut plures dico, & patet de fornicario, qui punitur duplici poenitentia, una, ob transgressionem legis Dei; altera verò ob transgressionem legis Constitutionis; ergo transgressor in casu posito, non solum est transgressor suarum Constitutionum, quæ non obligant ad mortale, verum etiam est transgressor legis Pontificiæ rationabilis consuetudinis, usus, & praxis Ecclesiæ universalis, quæ utique obligant ad mortale; tum etiam, quia dicta consuetudo non est nova, nec accessoria ad constitutiones jam dictas, sed antecedens, & principalis totius Ecclesiæ universalis Romanæ, per quam transit ad Ecclesiam particularem, cum omnibus qualitatibus: nisi fortè reperiatur à S. Papa limitata; ergo judicium judicandi de ea, an sit mortalis, vel venialis, non est desumendum à propriis constitutionibus, sed ab Ecclesia universalis, à qua particularis mutuavit: in qua particulari, si nihil de hac limitatione dicatur, remanet decilio in dispositione juris communis, secundum communem Juris regulam, quæ dicitur, quod casus omissus in aliqua dispositione speciali, remanet in dispositione juris communis.

Quæst. 104. An in Ecclesiis Regularium sint cantande duæ Missæ in Feriis Quadragesimæ, quatuor Temporum, Rogationum, & Vigiliarum, in quibus festum novem lectionum occurrerit; an scilicet de Feria, altera de Sancto; an verò sufficiat cu privatas, seu bassas dicere?

1. Resolutio hujus dubii pendet ex illo, an Ecclesiæ Regularium dicantur Collegiatae? Nam quod Ecclesiæ Collegiatae teneantur ad prædictas, certum est ex cap. cum cremata u. de celeb. missar. ibi, Mandamus, &c. quod ubi, est præceptivum obligans ad mortale, nec non ex Rubrica Missalis Romani, reformati à Pio V. qui vult, ut in Ecclesiis Collegiatis duæ Missæ dicantur in Quadragesima, Adventu, & in vigiliis; una scilicet de Feria, & alia de Sancto currenti, ad quod, Gavantiu, p. Theat. 11. num. 11. refert decreta Sac. Congr. R. uti tum. lata die 16. Maii 1626. & die 16. Januarii 1627. quæ loquuntur de Collegiatis.

2. Rodriguez tom. 1. q. 43. ar. 12. negat Regulares comprehendi sub dictis Rubricis, & Decretis: quia Regulares, in odiosis, non comprehenduntur, nisi comprimantur. Gavantiu, autem cu. loc. num. 12. admittit Ecclesias Regularium non esse Collegiatas, non propter rationem Rod. sed quia Ecclesiæ Regularium appellantur propriè Conventuales ab Innocent. IV. in Bulla cu. 7. in Bull. Cherub. ubi Flavianus Cherub. in compend. Bull. schol. dicit, eo titulo appellari ad differentiam Collegiarum, quæ sunt propriè Canonicorum. Item in Clem. gravi 1. de celeb. miss. ex Concil. Pienensi distinguuntur Ecclesiæ Regulares à Cathedralibus, & Collegiatis: quibus postremis dumtaxat imponitur onus de duabus his missis, quibus adde, Rubricas aliquas esse strictioris juris in Missis Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiarum, quam Regularium, Gavantiu cu. loc. num. 4. ergo ab una Ecclesia alteram non licet argumentari. l. Pompu.

3. Qui.

4. Quibus adde privilegium Martini Papæ V. quo concessit Fratribus S. Hieronymi, & consequenter, ob communicationem privilegiorum, omnibus Mendicantibus, ut in quatuor temporibus, vel in diebus Quadragesimæ, aut, &c. Sufficiat in Monasteriis celebrare missam de feria, si hoc velint, cum commemoratione festi, quod in ipsa die celebratur, nisi eadem die sit duplex, aut semiduplex, super hoc tamen onerat conscientiam Prælatorum, si non est tanta multitudo fratrum, qui possint duas missas dicere, ut hquet in dict. privileg. quod per extensum refert Roder. *us. loc.* & habetur in *comp. privul. Mendicantium, vers. missa quoad modum* §. 17.

4. Peyrinus *vero tom. 3. privul. cap. 1. num. 19.* ait, quod quando dicende sunt dict. duæ missæ, satis est, ut una canetur, & altera privatim dicatur, quia Decreta Sac. Congreg. dicunt, quod dicantur duæ, non autem dicatur, quod cantentur, & addit, quod dict. præcepta intelliguntur illata modo humano, ut in causa iusta, & honesta, possint prætermitti sine peccato mortali: ad quod faciunt ea multa, quæ adunat doctissimi. *P. Verricellus 1. p. moral. tract. 8. Missell. q. 3. num. 2. & seq.*

Quest. 105. An legatum pro Missis celebrandis debeat præferri cæteris piis legatis: si ad omnia legata hereditas non sufficiat: vel potius sint omnia pro rata solvenda?

1. Quod deficientibus viribus hereditatis pro adimplectione legatorum omnium, sint ipsa legata profana diminuenda: pro rata, non cadit sub dubio, nam habetur expressè in *l. pro debito 6. C. lib. 7. auth. de bonis tu. 72.* & liquet ibi, equali portione pro rata debitis quantitate omnibus creditoribus consuli potest, & in *l. si vero composita, §. 1. ff. de militari testamento*, & in *l. si quis testamentum 82. §. 1. apud Julianum, ff. de legum. 1.* & in *l. si post missionem 17.* & in *l. in ratione legis falcidie 30. §. ult. ff. ad legem falcidiam tu. 2.* quod adeo verum extat, ut si unum legatario integraliter facta est solutio per heredes, possit alter legatarius agere contra eum, cui facta est solutio ad contributionem, & restitutionem vix partis, ad *text. l. 1. §. 1. ff. de conditionibus in deb. & attestatur Gomezus var. resolutus tom. 1. cap. 12. num. 34. Boërius decif. 1. 45. num. 5. & D. Regens Capyc. Latro tom. 1. decif. 12. num. 3.* & ratio potest esse, quia legata non debentur ultra vires hereditarias, ut dicitur in *l. 1. §. 1. ff. de condit. indebit. ubi Alex. 3. & Jafson. & D. Reg. de Franchi decif. 336.* tum etiam, quia hæres, ubi hereditatem adivit, quasi ex contractu tenetur æque omnibus creditoribus, juxta vires hereditarias satisficere: tum item, quia debita sunt inter personalia, ad quod facit *l. 1. ff. de pollicitationibus*; ergo creditores idem jus habent super bonis defuncti, ut in *d. l. pro debito C. de bonis.*

2. Dubium tamen est, an concurrentibus legatis piis, & non piis, omnia legata sint diminuenda pro rata? Vel prius sint solvenda legata pia integrè, & postmodum prophana? vel potius hæc, & illa, pro rata? Si ad omnia legata hereditas non sufficiat, ut dictum est supra.

3. Pro negativa sententia sunt Doctores non pauci, & quidem eruditissimi, quos allegat *D. Ricc. 1. p. decif. Cur. Archiep. Neap. decif. 221.* in princ. quibus adde *Moffes. ad consue. Neap. tom. 1. consil. 13. num. 6. Sarr. de aliment. tu. 80. privul. 30. num. 3. Cardus. Lugo de iust. tom. 1. dispul. 20. num. 90. Dianap. 7. tract. 10. resolut. 4. Joan. Mar. Novus in tract. de privul. miser. person. privileg. 22.* & alii plures; & moventur ex multis infra dicendis.

4. Sententia tamen affirmativa verior, & communior est; eamque amplectuntur infiniti DD. quos allegat & sequuntur *Syl. ver. legum. portio q. 10. & ver. legatum num. 10. Tab. nu. 1. Armilla n. 41. eod. ver. Tiraguelus Donat. Praxi Regulari Tomus III.*

de privul. pia causa privul. 26. num. 9. & privul. 72. P. Sauch. in sum. lib. 4. cap. 15. n. 40. post Doctorem collectaneum, & ita fuisse decisum in Sac. Concil. Neapol. & Curia Archiepiscopali Neap. refert *D. Ricc. in d. decif. 221.* & ita prætari in Tribunalibus scribit *Moffes. cu. loc.* quamvis ipse contrarium defendat, *Consil. 13. num. 5.* & hanc opinionem esse magis approbatam in hoc Regno, ait sapientissimus *D. Reg. Capyc. Latro 1. p. decif. 12. num. 4. D. Reg. de Franch. decif. 236. num. 2. D. Reg. Rovinus decif. 87. num. 2. & 3. Marinus de success. legal. p. 4. q. 18. ar. 9. Greg. Lopez in l. 1. Glos. 1. tu. 11. p. 6. Cervillos praef. 4. q. 103. Gutierrez in l. nemo potest. num. 97. ff. deleg. 1. Bonac. de contrahibus disp. 3. q. nlt. p. nlt. num. 27. Comitulus Responsorum lib. 7. q. 10. num. 10. Diana multis allegatis p. 3. moral. tract. 5. resolut. 60. Alphons. de Leone 3. p. de offic. Capell. q. 5. sect. 7. num. 82.* ubi limitat supradictam generalem conclusionem in missis celebrandis unica vice, in die funeris *D. Thorus 1. p. decif. Neap. ver. legata pia,* & in *resol. decif. Cur. Arch. Neap. ver. eodem;* & alii quum plures, quos allegat, & sequitur eruditissimus *P. Angelus Maria Verricellus Theatin. 1. par. moral. tract. 8. Missell. q. 64.* ubi de re accuratè discurret, & decisionem *R. Fabricæ S. Petri* refert, editam Neapoli die 17. Novembris 1643; ad beneficium Ordinis nostri, & moventur similiter ex multis.

5. Primò, quia eadem rationes allatæ pro legatis prophanis, militant etiam in legatis piis, nam omnes legatarii, live sint prophani, live pii, sunt æque Creditores, & Donatarii super hereditate defuncti; ergo habent unam, & eandem rationem personalem super dicta hereditate; ergo una, & eadem lance librandi.

6. Secundò inveniuntur ex præsumpta voluntate testatoris, quem non potest prudenter præsumi, in casu positò, velle legatarios missarum præferri cæteris legatariis sibi amicis, vel conjunctis; ita ut illi habeant integra legata; isti autem valde diminuta; non obstante, quod sint ipsius amici, vel consanguinei, & quod ipse nihil dixit: non enim æquum est, ut in re communi sibi æqualiter debita, quidam esuriant, quidam vero abundant.

7. Tertiò, quia cum legata omnia, live sint pia, live prophana, in universum sunt pro rata solvenda; ut constat ex relatis legibus: ab hujusmodi autem regula, & legibus prædictis recedendum minimè est: nisi ob specialè privileg. concessum legatis piis, per quod derogetur tot legibus in contrarium expressè loquentibus, quod privilegium nullatenus reperitur in jure, ut scilicet deficientibus viribus hereditatis, pia legata solvantur integre, primò, & planè, & alia non pia, secundariò, ac diminutè; ergo minimè afferendum est, ne velimus tot leges, sine causa destruerè.

8. Nec refert, quod legatum pium habeat privilegium, ut non patiatur diminutionem ex falcidia, tum quia hoc privilegium est diversum à diminutione ex defectu virium hereditatis; & privilegium non extenditur de persona ad personam, neque de casu ad casum, etiam ob identitatem, vel majoritatem rationis, ut constat ex *decif. tom. 1. prax. p. 1. tract. 3. q. 4. num. 8. & tract. 6. q. 1. num. 5.* ad quod facit *cap. sanè de privul.* non enim sunt multiplicanda privilegia, neque assenda, nisi in jure reperiantur expressa; *l. quod vero ff. de legibus*, & docet indifferenter Doctores, præcipue *Socius Junior in l. 1. num. 12. & in l. sciendum num. 100. ff. delegat. 1.* tum etiam, quia ex privilegio, ne legatum primò patiatur diminutionem ex falcidia, non inferitur privilegium, ne patiatur diminutionem ex defectu virium hereditatis, nam legata relicta à milite in militia, non patiuntur detractionem falcidie; & tamen patiuntur diminutionem ex defectu virium hereditatis: & omnia legata relicta in Castris, ac post missionem ex militia, pro rata solvuntur; *l. si certarum, §. final. & l. sequenti, ff. de militari testamento, l. si post missionem Jafson in l. si quis testamentum 82. §. 1. num. 2. ff. de*

legat. 1. Gutierrez in l. nemo potest. num. 97. ff. de de legat. & alii multi probant, quod deficientibus viribus hereditatis, omnia legata pia & prophana, solvenda sunt pro rata.

9. Hinc P. Verricellus cit. loc. sub num. 12. bene infert, si legata pia, & prophana pro rata solvantur; à fortiori, & legata pro millis & pro fabrica Ecclesiæ, debent pro rata solvi: absurdum enim est, legatum prophanium concurrens cum legato pio, pro rata solvi, & legatum pium pro fabrica Ecclesiæ, concurrens cum alio legato magis pio, omnino excludi; nam major est affectio testatoris ad legatum pium, comparatione prophani, quam ad legatum missarum, comparatione alterius legati pii, utpotè fabricæ Ecclesiæ, sed legata pia, & prophana pro rata solvantur; ergo etiam pro rata solvenda sunt pia legata, & magis pia, quandoquidem est major distantia, seu diversitas inter legatum prophanium, & pium, quam inter pium, & magis pium, quibus additur, quod sicut exigitur privilegium ad hoc, ut legatum pium præferatur prophano; ita à pari, & fortius requiritur privilegium, ut legatum magis pium præferatur minus pio; sed illud non apparet, & multo minus & istud; ergo standum est iuri communi, quod non lædatur nec potest lædi; nisi per privilegium, quod est attentè legendum; ad quod facit Glossa in l. privilegia. ff. de privileg. Clericorum.

10. Nec his obstat dicere, quod sacrificium Missæ securus, & uberius prodest animæ testatoris, quam legatum pro fabrica Ecclesiæ; tum quia non spectatur, quod magis prosit; sed quod testator disposuerit, & iura præcipiunt: unde dici solet, quod fiat ius, & petat Mundus; tum etiam, quia nullibi legitur, quod illa maior securitas, & uberitas sacrificii missæ, det prælationem in piis legatis, tum item, quia licet legatum missæ, quantum est ex se, magis proliat animæ testatoris, quam cætera legata; nihilominus incertum est, an anima illius capax sit fructus missæ, sed tantum præ creditur: at non est violanda Iustitia pro pia credulitate; ergo.

11. Amplia dict. resolutionem, etiam si legatum missarum foret primò nominatum inter cætera pia legata, quia ordo scripturæ non dat legatus prælationem, ut patet ex text. l. si quis, §. si plures, ff. ut in poss. legatorum ibi, inter legatarios nullum ordinem observamus, sed simul omnes equaliter tunc. Nec obstat text. in l. generaliter 24. §. quid ergo, ff. de fidei commissariis; nam ut bene docent D. Regens de Franchis decis. 236. in fin. & D. Reg. Capyc. Latro in l. decis. 12. in fin. textus ille procedit, ut diminutio non sit facienda pro rata, sed ordo scripturæ attendatur, quando legata essent individua, ut relicta libertate pluribus pretio mediante, quod non sufficit ad liberationem omnium, nam in tali casu, non fiet diminutio pro rata, sed primò nominatis, juxta ordinem scripturæ, erit liber, quia legatum tale est individuum; ut manifestè apparet ex text. autent. hoc amplius, l. de fidei commissis, ubi dicitur, quod in manumissione servorum attenditur ordo scripturæ, qui ordo non attenditur in aliis legatis, sed cætera omnia solvantur pro rata.

12. Nec item obstat, text. l. hæredes mei, §. 6. §. peto ff. ad trebellianum nam ibi constat de voluntate testatoris, quod non plures simul, sed unus tantum admitteretur ad fideicommissum: unde necesse erat ordinem nominationis attendi.

13. An autem legatum speciei, deficientibus viribus hereditatis, veniat in contributionem cum cæteri legatis: an verò aliis præferatur? quæstio est inter Doctores non levis: quod tamen venire docet communis opinio: itaut legatarii speciei, deficientibus viribus hereditatis, patiantur diminutionem, & admittantur pro rata, juxta text. in l. quærebatur ff. ad legem falcidiam & docent plerique Doctores: ac decusum referunt D. de Franch. decis. 236. num. 12. Graianus discip. forens. cap. 6. §. num. 12. & D.

Reg. Capyc. Latro 1. par. decis. 12. num. 5. cætera verò videt apud præcitatos Doctores, qui de ead. satietatem loquuntur.

Quæst. 106. Missam celebrans si Sacerdos non suus quas penas dat?

1. R Espondeo, quod hujusmodi præsumptuosus, de jure communi, est omnino deponendus, & non amplius ordinandus, juxta textum cap. si quis baptizetur, 1. cap. ex literis 2. de Clerico non ordinato ministrante; immò hodie debet cognosci, & puniri ab Inquisitoribus hereticæ pravitatis, prout declaravit Paulus IV. in sua Constit. incip. officii nostri partes, edita die 6. Augusti. 1474. Pontif. Anno 3. in §. 2. ubi, et itaque, &c. in super. & prævia degradatione, curiæ seculari, debitis pœnis ab explectendus, debet tradi, juxta dispositionem Const. Clem. VIII. incip. nisi alias Fel. Recor. Paulus IV. &c. quam potest extensum habes in libello attitulato, Bullæ, & Decreta recentiora, fol. mihi 238. in Bullar. Cherb. tom. 3. quæ est 81. inter Bullas ejusdem, fol. mihi 138. quam constitutionem Urbanus VIII. sua Constit. incip. Apostolicum officium, quæ est 79. inter Bullas illius, in 4. tom. Bull. Cherb. ampliat ad homines minoris ætatis viginti quinque: dummodo tamen vigesimum Annum compleverint, ut in §. 4. ibi, ipseque non promotus, sic delinquens nulla habens consideratione præfata minoris ætatis, siue laicus siue Clericus secularis, aut cuiusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, etiam de necessitate exprimens Regularis, aut cuiusvis alius instituti, etiam quantumvis exempti, & privilegii, ubique, & Apostolicæ Sedis immediate subiecti, nec non militiarum quarumcumque, etiam S. Joannis Hierosolymitani fuerit, gradum Curie seculari pœnis debitus plectendum, hæc ibi, de quæ re, ad ornatum, legendi sunt noster Paulus 4. sent. distin. 17. q. 3. ar. 1. Concl. 1. & distin. 22. q. 3. Concl. 3. S. An. 3. p. 1. ut 17. cap. 1. §. 1. Syl. ver. Confessor. 3. in prin. Vitoria in sum. & Armilla ver. absolutio §. 9. Martin. Ledesma, 2. p. q. 7. ar. 3. dub. ult. Sot. in 4. sent. distin. 18. qu. 4. ar. 1. Navar. in Manuali cap. 27. num. 2. 42. Sayr. de consur. lib. 7. cap. 8. & P. Carol. Theod. de pœnis Ecclesiæ 2. p. prax. ver. Ordines cap. 32. ubi latè de actibus Ordinum, & illos excipientibus.

Quæst. 107. An quis audiens Missam à fenestra domus, sibi faciat præcepto audiendi Missam?

1. R Espondeo affirmativè cum Doctissimo Vened. lo 1. p. Moral. tr. 8. Mystell. q. 56. dummodo tamen ab illa Fenestra Sacerdotè possit audire, & Missam videre, ducorque, quia licet præceptum audiendi Missam in diebus Festivis, postulet præsentialem, & corporalem assistentiam, ad finem percipiendi sensibiliter verba, & ceremonias Missæ, ut liquet ex cap. Missas 63. distin. de Consecr. ubi, Missas, die Dominico, secularibus totas audit specialis Ordine præcipimus, ita ut ante benedictionem Sacerdotis egredi populus non presumat, &c. adhuc tamen per talia verba non exigit propinquissimam, ac immediatam assistentiam corporalem, ac immediatam cum Sacerdote, sed moralem, talem scilicet quæ sufficiens sit ad finem prædictum, prout egregiè exponit noster Sotus in 4. sent. distin. 13. q. 2. ar. 1. ad finem §. in Calce demum, ibi, cum dominus audire Missam intelligit præsentem esse; nam qui in magna Ecclesia, Sacerdotem à longe spectat, licet non audiat, præceptum implet, veluti qui Græcam audire Missam, non nullum verbum intelligeret, hinc colligitur, (inquit ipse) attentionem, quæ sub præcepto necessaria est ad audiendam Missam, non esse tantam, quantum in Officio Canonico persolvendo requiritur, sed sit est, quod sit actus humanus, sic etiam intelligit ly audire totas Missas, moraliter scilicet siue civiliter, secun-

secundum actus humanos, quod dictum amplectitur. *Novar. in sum. cap. 21. de 5. precepto Eccl. num. 8. in medio, ibi, quia satis est ex longinquo Missam audire, & Azor. 1. p. 1. lib. 7. cap. 3. q. 4. dicit, quod qui est longinquo Missæ Sacrificio præsentem adiungit, præceptum adimplens, quia dictum verbum audiendi Missam, non limitat expressè, ac strictè, sed largè, semoraliter; quod est à longè Sacrificio interesse, quod ante eos; eruditè dicit S. Anton. Archiep. Florent. 2. p. sum. sub tit. 9. cap. 10. de negligentia Missarum §. 1. dub. 5. ubi quaerit: Utrum sit necessarium, sensum, seu paulatim, & distinctè audire verba Missæ? ad quod respondet negativè: nam aliàs sequeretur: quod qui audirent Missam ab his, qui submissè dicunt, cum multitudo adest, & qui remoti sunt, non implerent præceptum, quod est falsum, similiter, & qui surdi essent, vel hebetem auditum habent, quapropter subiungit, quod intelligentia dicti præcepti desumenda est ex cap. humana aures, us. 22. q. 5. in quo dicitur, quod apud Deum, mens potius, quam verba attenduntur, ad quod facit cap. Marcellian. 1. q. 1. & extr. præterea, de verb. signifi. & cap. intelligentia 23. q. 1. ex quibus colligit, quod intentio Ecclesiæ in illo Decreto est, quod quis præsentem sit in Missa, & vacet Deo, si etiam intelligens est, dignum & iustum est, ut intelligat, & conentur intelligere, quæ dicuntur populo in Missa, quod sequitur. Sylv. ver. Missa 2. q. 6. Tab. cod. ver. b. m. 49. & Armilla, q. 1. n. 31.*

2. Unde constat, quod pro adimplimento dicti præcepti, non est necessarium auribus propriis audire verba, licet sit beneficium: sed sufficit præsentem ibi esse, & vacare pro illo tempore his, quæ dicuntur, & aliis non se occupare, quamobrem bene dicitur, quod præsentem moraliter Sacrificio Missæ, transiit præcepto audiendi Missam; tum quia ille dicitur moraliter præsentem, qui videt, & intelligit ea, quæ aguntur, ad textum expressum in l. coram Titio, 209. ff. de verb. signifi. ubi, coram Titio aliquid facere iussus, non videtur presente eo scisse: nisi intelligat, ubi, Reversus ver. 8. ait, quod ubi sui requirit presentiam personæ, non intelligitur aliquis præsentem, nisi intelligat, quæ aguntur, quocirca Doctores indifferenter dicunt, eum præsentem dici, qui percipit ea, quæ fiunt, & docet Glossa in extr. ex. ex. abilis, de præbendis, & dignitat. Joan. 22. m. 6. tit. 3. ad finem ver. coram abili, tunc coram aliquo fieri dicitur cum sit eo presente, & intelligente, licet alius volente, ad quod refert relata legem, coram Titio; tum etiam, quia in Jure, paria sunt, esse sub eodem Tecto, vel cubiculo, & in ea distantia, ut humana vox altè clamat, autem, exaudiri possit, ad text. l. est. eodem ff. ad Silvanum, ubi, quicquid eo loco fuerint, inde vocem exaudire poterunt, hi puniuntur, quasi sub eodem tecto fuerint: ubi Doctores ibi scribentes notant, vicinos dici eos, quorum voces altè clamantibus exaudiri possunt: unde Ancarani in cap. Canonum summum, 284. de Constit. ait, vicini dici usque

ad locum ubi potest exaudiri vox hominis clamantis, vox tamen continens, & secundum naturalem, & communem usum temporum, idem ceteris allegatis, dicit Machius de Arbor. casu 221. n. 15.

3. Quapropter is, qui è fenestra suæ Domus videt, & audit vocem Sacerdotis altè Missam, absque ullo dubio debet dici, quod sit præsentem, vicinus, & unus de circumstantibus ad Missam, hinc plura inferuntur.

4. Primo, quod si Parochus existens in Altari conspiceret in fenestra opposita duos ineuntes matrimonium, & perciperet eorum mutuum consensum, utique tale matrimonium validum esset, quia censetur factum præsentem Parochi, juxta tradita per Sanchez de Matr. lib. 3. disp. 39. m. 1. Secundo, quod si Sacerdos sit in Altari, & videat existentem in fenestra opposita vulneratum clamantem (Confessione, Confessione,) potest ex eodem Altari eum absolvere, nam illud pronomen, te absolvo, refertur ad personam proximè secum colloquentem, & docet in simili casu, Reginaldus lib. 8. m. 32. Tertio, quod qui ex fenestra suæ Domus ex intentione conspiceret duos in duello pugnantem, in domo sibi proxima, incidere in excommunicationem latam, contra prædicatorum duellum, quia conferretur moraliter præsentem, D. Gregor. Carasamerus, summus Episcopus Cassanensis, de duello tr. 2. sect. 3. q. 1. m. 4. ob rationem prædictam. Quarto, quod Sacerdos potest consecrare Hostiam existentem in tanta distantia, ut possint duo homines ad invicem colloqui, prout notat Hostius in l. iustitiam de Eub. 156. ubi in fine dicit, quod ad hoc, ut materia sit præsentem in hoc Sacramento, duo requiruntur. Primo, quod aliquo sensu, quæ præsentia à consecratore percipi possit. Secundo, quod sonus verborum possit illam contingere, quod tamen dictum, non approbat Suarez 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 43. sect. 5. ver. sed quaeratur, ut propugnat Verrucell. cu. loc. num. 10.

6. Nec his obstat Diana 4. p. tr. 4. Missæ, resol. 154. dicens oppositum resolutionis prædictæ, quia inhaeret opinioni Filucciotti. tr. 3. cap. 7. num. 209. & Portell. in dub. ver. Indulg. in addit. num. 8. qui negant eos, qui è fenestra, vel porta Ecclesiæ Missam audiunt, vel vident, esse moraliter præsentem sacrificio Missæ: qui tamen non sunt audiendi, tum quia loquuntur contra iura allegata, & rationes adductas: tum etiam, quia eis resistit quotidiana praxis, quæ videmus in Nundinis, existentes in foro, audire Missam, quæ celebratur in loco patente, & eminente; sic quoque existentes in Castris, vel navibus, audire, vel videre Missam, quæ in porta dicitur in aliqua adicula patente; & quamvis, ob distantiam, Missæ verba non audiant, adhuc tamen Missæ præcepto satisfaciunt, quia, ut dictum est, non obligatur tanto rigore.

TRACTATUS OCTAVUS.

DE CONFRATERNITATIBUS LAICORUM.

Quæst. 1. Confraternitas quid sit, & quot nomen, & unde dicatur?

1. Confraternitas genericè sumpta, idem est, quod Societas hominum, sub certis legibus inter se initorum, ad munus aliquod, sive factum, sive profanum, peragendum; quæ quippè Societas solet interdum appellari Corpus, Domus Præxi Regulari Tomi III.

factum scilicet, fictione Juris. Unde antiquitus Confraternitates dicebantur corpora, ut multi colligunt ex l. rerum 155. de usu cap. ubi Pomponius ait, Corpus sumus de consuetudine Religiosis, & Disciplina unitate, & sic fadere, coimus in eorum, & Congregationem, & Callistus in lib. 4. de cognitionibus inquit, eos, qui in corporibus sunt, veluti Fratrum immunitatem habere dicimus, Novar. tom. 4. de prius Missæ, 4. n. 1.

2. Præterea, Confraternitates aliquando appellantur Collegia, Sodalitates, & Militiæ, ut ex multis ostendit D. Consalvus Pontè in tr. de Sodalitatibus, c. 1. & 2. ubi ad intentum plura adducit, & Jura allegat, ad quod facit id quod dicit S. Thom. in 4. Sent. dist. 28. q. final. ar. 1. ad 4. ibi, duplex est Congregatio, altera Politica, sicut Civitas & Regnum, altera vero Oeconomica, cujus curam gerit ille, qui præfuit sicut Paterfamilias.

3. Verum quoad intentum, dicendum est cum Bald. in l. si quis ad declinandam, §. final. nu. 19. C. de Episc. & Cleric. quod Confraternitas est collegium personale, voluntarium, Religionis causa congregatum, & colligitur ex l. 1. §. sed Religio, ff. de Colleg. sicut in qua diffinitione ponitur Collegium, loco generis dantur enim Collegia multarum specierum, de quibus in d. l. de Colleg. sicut & subjungitur, Personale, ad differentiam Collegii naturalis, seu realis, prout est Capitulum, Villa, Oppidum, & Civitas; est enim differentia inter hoc & illud, quia Collegium naturale, seu reale, de necessitate exigit locum; adeo, ut ex hominibus in loco collectis, resulteret naturale Collegium, non autem Collegium personale, quod fictione Juris, supponit pro persona præcisa, disjuncta à loco, & additur, voluntarium, quia nemo cogitur invitus Confraternitatem intrare: unde quilibet sua sponte potest fraternitatem deserere, dummodo de bonis nihil retineat, prout dicitur in d. l. 1. de Colleg. illic, & docet Gutierrez. Canon. quest. lib. 1. cap. 35. nu. 21. Dicitur denique Religionis causa congregatum, ad differentiam illorum, quæ Artium causa congregantur, ut in d. l. 1. ff. de Colleg. illicitis, Megal. in suo Prompt. ver. Collegium nu. 2.

4. Et dicitur à cons. id est, simul, & fraternitate, hoc est, unitate, sunt enim Confratres, quasi Fratres, simul uniti in pace, & charitate, sub certis fœderibus, ad exequendum Dei mandata; quandoquidem ab his tanquam in Republica, res omnes communiter petaguntur, & fiunt, nemine discrepante, ad æmulandum Charismata meliora, Syl. & Taberna, ver. Confraternitas.

5. Hinc apparet, quam maligna, & invida sit Hæreticorum malitia, qui duplici via sanctum, & laudabile Confraternitatum usum reprehendunt; prima, dicendo, quod Confraternitates sint quoddam novum figmentum, recens à Catholicis inventum; altera, & à priori, quam longissime abhorrente, quod sint ab Ethnica Religione mutata; non erubescunt Hæretici contraria fateri; sunt enim versatiles, varique prothei, versipelles, & veluti camaleontes, diversâ varietate confecti, Si Confraternitates sunt ab Ethnica Religione mutata, ergo non debent dici, quod sint recentes in Mundo, & quod sit figmentum Catholicorum; non enim novum dici potest, quod, ut diximus, semper apud veteres fuit, & quod cum ipsa Ecclesia incepit, coaluit, & consensuit; quoniam modo hæ novissimæ Confraternitates dicuntur novum inventum, dum descendunt ab illo Ritum, quem servabant Apostoli in principio nascentis Ecclesiæ, quibus erat cor unum, labium unum, Pax, & Charitas uniformis? audiant Hæretici Chrysostomus, sic eleganter in Homil. 7. in Matth. loquentem; sicut in corporali edificio, lapidi ad lapidem, cemento mediante construnguntur; sic in edificio Ecclesiæ, Christiani ad Christianum, charitate mediante, connectuntur; ideo super fraternitatem charitatis Ecclesiæ, composui fundamenta, ut radicibus Charitatis exuberans, quasi humor ascendat in ramos, & ille Magnus Basilius, in oratione de Divinis promissis, dicit, Christi morientis legatum, fuisse pacem, & concordiam, unde subjungit, Si tunc sint antiqui, paternam hereditatem relinqueret, & sine honore, & heredis nomine tacere iudicium de seipso parentis, quamvis nihil commodi ex illius hereditate sperari possit: si tunc leges filios

vel invitos cogeant, patrum heredes esse; quare Christiani Christi viam discendunt, nobilissimum illud prælatum, pacem nempe repudiabunt? Hæc ille, ex quibus, nectum prostermitur primum jam dictum Hæreticorum jaculum: verum etiam respuit, & retunditur, prout pariter rejicitur & secundum, nam si integrum fuit Pagani Sodalitas, collegia, sive collegas, & sodales, ad cultum suorum falorum Deorum inrituere; cur non licebit Christianis, vero Deo Sodalitates dicere? cur non erit nobis licitum, Christianæ Religioni quid simile permittitur? nonne Elias, ut facta testatur Historia, nonne Joannes Baptista discipulorum Congregationem instituit, & habuit? nonne pariter & Christus? nunquid & hi mutuerunt ab Ethnicis? taceant Hæretici, & veritatem adducant.

Quæst. 2. Confraternitas, cujusnam auctoritatis, erigi possit?

1. SUB distinctione resolve: aut loquimur de Confraternitate erigenda, absque usu sacrorum, & sine Saccis, & potest erigi sola auctoritate eorum, qui simul in ea conveniunt, etiam si erigatur Religionis causa, ut constat ex l. 1. §. sed Religio, & l. final. de Colleg. illicitis, ibique docet Barthol. nu. 6. & Bald. consil. 407. nu. 8. ver. tangitur, & Abbas in cap. dilecta, de excessibus Prælat. ver. vel si fiant causa pietatis.

2. Secus autem dicendum, si debeat erigi cum usu sacrorum, vel saccis, aut speciali indumento: nam si non potest erigi sine auctoritate Apostolica, vel ordinaria Episcopi loci, cap. Patribus, de privil. & docent, Fr. lin. in cap. sicut nu. 29. de sent. & re. judic. D. Alex. Spinalis, 1. p. dec. 87. nu. 18. in fin. & clarior 2. p. dec. 155. nu. 23. & dec. 155. nu. 3. & clarissime constat ex Bulla Clem. 8. incip. Quacunque à Sede Apostolica, de qua latè hic infra q. 7.

Quæst. 3. Confraternitas ubi nam erigi possit?

1. ET dico, quod potest erigi, & congregari ubi magis placet, etiam sine licentia Episcopi: exceptis tamen Ecclesiæ monialium, ut in facti contra gentes spondit Sacra. Congreg. Episcop. 14. Augusti 1584. nam cum Confraternitas non sit Collegium reale, sed personale, ut non sit annexa loco, sed consideretur separata, de per se, ut liquet ex dictis hic supra q. 1. & docent Innoc. in cap. dilecta nu. 5. de excessibus Prælat. Abbas consil. 31. nu. 1. ver. sed his non obstantibus, Petrus de Ubaldis in tr. de Canonica Episcop. nu. 9. & 22. Rota Rom. coram Curiam dec. 472. nu. 2. & alii multi, quos allegat, & sequitur D. Rucell. Lucubras. Ecclesiæ lib. 4. cap. 3. nu. 2. ubi in nu. 3. ex Rota Rom. cu loc. nu. 7. ampliat, dicendo, quod si fuerit in alterius Ecclesiæ recepta, potest ad libitum exinde recedere, & ejici.

2. Dixi, exceptis Ecclesiis Monialium; tum ob Ratum Romanam, cu loc. nu. 3. & 4. tum etiam, quia ita Sacra Congregatio Episcoporum, respondit Episcopo Baroni 6. Aprilis 1595. & merito, quia monialibus interdicta est hominum Conversatio, cap. perveni 18. q. 2. ergo ad omnem bonum finem, non debent ibi homines congregari.

Quæst. 4. Quotnam persone requirantur ad constituendam Confraternitatem?

1. CUM Collegium, Congregatio, & Confraternitas, convertantur, l. fin. in fin. ff. de Colleg. illicitis, dicendum est de Confraternitate, sicut de Collegio dictum est, tom. 2. Prax. p. 3. r. 2. de loco elect. q. 5. quod dicitur

De Confraternitatibus Laicorum. Tract. VIII. 139

De Jure Civili, ad minus requiruntur tres Idoneæ personæ, prout expresse dicitur in l. *Horatius* : exi de Jure Canonico sufficiunt duæ : prout idem expresse dicitur in cap. *nullus* de elect. ibi, duo, vel tres fuerint in Congregatione, ubi, *Glossa* in ver. duo, atque duo faciunt Congregationem, tres vero Collegium.

2. Quod dictum, respectu Confraternitatis Ecclesiasticæ, procedit, siue dicti Confratres sint masculi, siue femine: nam quantum attinet ad Deicolum, non est masculus, neque femina, nec liber, neque servus : omnes enim in Christo eandem mercedem percipere debent, §. *hinc autem auferunt*, de Monach. & ob id omnes possunt esse de Confraternitate : si tamen Confraternitas sexui, vel statui non repugnet. Bald. in d. l. final. nu. 16. ff. de Colleg. siliensis, quod etiam procedit, siue sint majores, siue minores : dummodò usum liberi Arbitrii habeant, & Christianam Doctrinam non ignorent, nec sint homines facinorosi, nec aliqua infamia notati, quod item procedit, ut non solum possint esse de una Confraternitate, sed etiam plurium : dummodò statutum unius, non repugnet alteri, Barthol. in d. l. final. de Colleg. siliensis. & tandem procedit, siue sint laici, siue Religiosi Regulares ; nam etiam hi possunt esse de Confraternitate, de licentia tamen sui Superioris ; & dummodò servitia propriæ Religionis non retardentur, ut infra dicitur, & docet Barthol. ca. loc.

3. Sed dices, servi Christianorum possuntne Confraternitatem ingredi ? Et dico, quod licet de consensu tamen dominorum suorum : & dummodò illorum obsequia non impediuntur : secus autem, nam licet volente Domino, possunt esse de Collegio, l. 3. ff. de Colleg. siliensis ; ita possunt esse de Congr. Quod enim Domino non nocet, & servo prodest, admittendum est, & maxime in causa Religionis.

4. Dixi, secus, quia reluctantem Domino, vel si ejus servitia impediuntur, non debent admitti, quia licet servus quoad exercitia spiritualia non subiciatur Domino suo, sed tantum quoad personalia : adhuc tamen quando ista per illa impediuntur, non debet in Confraternitatem admitti, alias præjudicium fieret ejus Domino, & quod dico de servo, extendit ad Monachum, qui, ut dictum est, de consensu sui superioris, & dummodò servitia suæ Religionis non retardentur, potest Confraternitati incorporari.

Quaest. 5. An Rector sit de necessitate Confraternitatis, & an debeat esse Clericus, vel Laicus, & qualis ejus potestas ?

1. **N**egative ad primam questionem respondet D. Rucell. cu. loc. cap. 3. cum deficiente Rectore, loco illius præfideat magis dignus ; ad secundam dicit, quod potest esse tam Clericus, quam Laicus ; cum Confraternitas constet ex utroque, ad tertiam verò subjungit, quod caret potestate coactiva, cum non possit in vitos Confratres in Confraternitatem trahere, nec exinde invitos expellere : habet tamen potestatem fraternalem, hoc est, quandam præminentiam, quam in domo habet frater major in minores ; adeo, ut hoc modo, Rector Laicus possit, etiam in confratrem Clericum advertere ; ad quod pro se allegat Baldum, quæ omnia intellige procedere de Jure Communi, secus autem si aliter dicatur in propriis statutis.

Quaest. 6. An Regulares possint erigere, instituere, & aggregare Confraternitates, & quo Jure ?

1. **E**T quidem posse ex privilegio, variis Ordinibus concessio à variis Pontificibus, certum est ex lecture eorum privil. & præcipue quoad Confraternitatem Sanctissimi Rosarii, respectu Dominicanorum, potest legi Constitutio 40. Clem. VII. incip. *Esti temporalium*, edita octavo Idus Maii 1534. Item Constitutio 86. Ph. V. incip. *Inter*, edita 28. Junii 1569, Item Const. 21. Sixti V. incip. *Dum ineffabilia*, edita 30. Januarii 1586. quibus fit facultas nostro Reverendissimo P. Magistro Generali Ordinis, ejusque Vicario Generali, erigendi, instituendi, & aggregandi Confraternitatem jam dictam B. M. V. Rosarii, ac etiam concedendi Indulgentias, & alias gratias, ut ibidem.

2. Verum, quia præfati Summi Pontifices concesserunt dictam facultatem absque ulla certa forma faciendi prædicta, multæ prævæ consuetudines irrepererunt, multaque incommoda exinde proveniunt, siue negligentia superiorum, siue aliorum officialium instituendum, erigentium, seu aggregantium præfatas Confraternitates, quibus inconvenientibus, & incommodis volens occurrere Clem. VIII. sua Constit. incip. *Quæcumque à Sede Apostolica*, edita die 7. Decembris, anno Domini 1604. præscripsit formam & modum, in dict. privil. non assignatum, ut constat ex Bulla jam dicta, & est 115. inter Bullas ejusdem Papæ, in 3. tom. Cherub. fol. m. h. 164. & habes apud *Quarantam ver. Confraternitates in priv.* & apud *Joan. Ant. Novar. 2. p. summa Bull. sub tit. de Confraternitatibus*, fol. 179. & liquet ibi, §. 1. cum inaque à pluribus Romanis Pontificibus prædictis foribus nostris, & forsitan etiam à nobis, nonnullis Regularibus, Ordinibus, Religionibus, & institutis, & etiam Christi fidelium Archiepiscoporum, & Congregationibus diversarum nationum, &c. ad quæ lectorem remitto.

Quaest. 7. Quanam sit ista forma resiliens ex dicta Bulla Clem. VIII. & observanda hodie in rebus prædictis ?

1. **E**T dico, quod consistit in multis. Primo, quod unica Confraternitas in Regularium, & aliorum Ecclesiarum, siue locis instituitur, & aggregatur, supple ejusdem generis. Secundo, quod institutio, & aggregatio non fiat, nisi de consensu Ordinarii loci, & cum literis ejus testimonialibus, quibus Confraternitatis erigendæ seu aggregandæ pietas seu institutum, & Christianæ charitatis officia, quæ obire cupit, & solet, commendentur. Tertio, quod Prælati instituentes, aut aggregantes Confraternitatem, ipsi ea tantum privilegia, Indulgentias, facultates, aliasque spirituales gratias, & indulgentias, quæ ordini, Religioni, ac instituto erigenti, instituenti, ac communicanti, seu Archiepiscopis Confraternitatis, & Congregationi aggreganti, nominatim, & in specie, non autem, quæ per extensionem, vel communicationem sibi quovis modo concessa sunt, & illa quidem non sub generali forma verborum, vel ad instar, sed expresse, & in specie communicent. Quarto, ut statuta Confraternitatis instituendæ, aut aggregandæ, prius examinentur ab ordinario loci, pro ratione loci approbentur, ac ejusdem Ordinarii Decretis, moderationi, & correctioni omnino subiaceant. Quinto, ut aggregatio Confraternitatis fiat juxta formulam à Clemente VIII. approbatam, quam Cherubinus in Compendio Bullarum super eadem Bulla Clementis 115. putat esse illam, quam ipsemet refert, utpote ab omnibus usu receptam, & nos aliam initia immediate ponimus, quoad Patrem Generalem Ordinis, respectu Societatis Rosarii. Sexto, ut gratia, ac indulgentia

M 4

2. Præterea, Confraternitates aliquando appellantur Collegia, Sodalitates, & Militiæ, ut ex multis ostendit D. *Confraternitates Ponticæ in tr. de Sodalitatibus*, c. 1. & 2. ubi ad intentum plura addunt, & Jura allegat, ad quod facit, quod dicit S. *Thom. in 4. Sent. dist. 28. q. final. ar. 1. ad 4. ibi*, duplex est congregatio, altera Politica, sicut Civitas & Regnum, altera vero Oeconomica, cujus curam gerit ille, qui præsit, sicut Paterfamilias.

3. Verum quoad intentum, dicendum est cum Baldus in l. *si quis ad declinandam*, §. final. nu. 19. C. de Episc. & Cleric. quod Confraternitas est collegium personale, voluntarium, Religionis causa congregatum, & colligitur ex l. 1. §. *sed Religionis*, ff. de Colleg. illicitis, in qua diffinitio neponitur Collegium, loco generis: dantur enim Collegia inularum specierum, de quibus in d. l. 1. de Colleg. illicitis. & subiungitur, Personale, ad differentiam Collegii naturalis, seu realis, prout est Capitulum, Villa, Oppidum, & Civitas, est enim differentia inter hoc & illud, quia Collegium naturale, seu reale, de necessitate exigit locum; ad eod. ut ex hominibus in loco collectis, refertur naturale Collegium, non autem Collegium personale, quod fictione Juris, supponit pro persona prævia, disjuncta à loco, & additur, voluntarium, quia nemo cogitur in virtute Confraternitatem intrare: unde quilibet sua sponte potest fraternitatem deserere, dummodo de bonis nihil teneat, prout dicitur in d. l. 1. de Colleg. illicitis. & docet Gutierrez. Canon. quest. lib. 1. cap. 35. num. 21. Dicitur denique Religionis causa congregatum, ad differentiam illorum, quæ Artium causa congregantur, ut in d. l. 1. ff. de Colleg. illicitis, Megal. in suo Prompt. ver. Collegium num. 2.

4. Et dicitur à con, id est, simul, & fraternitate, hoc est, unitate, sunt enim Confratres, quasi Fratres, simul uniti in pace, & charitate, sub certis fœderibus, ad exequendum Dei mandata: quandoquidem ab his tanquam in Republica, res omnes communiter petuntur, & fiunt, nemine discrepante, ad æmulandum Charismata meliora, Syl. & Tabiena, ver. Confraternitas.

5. Hinc apparet, quam maligna, & invida sit Hæreticorum malitia, qui duplici via sanctum, & laudabile Confraternitatum usum reprehendunt; prima, dicendo, quod Confraternitates sint quoddam novum signum, recens à Catholicis inventum; altera, & à priori, quam longissimè abhorrente, quod sint ab Ethnica Religione mutatae; non erubescunt Hæretici contraria fateri; sunt enim versatiles, varique prothei, versipelles, & veluti camaleontes, diversâ varietate conspersi, si Confraternitates sunt ab Ethnica Religione mutatae, ergo non debent dici, quod sint recentes in Mundo, & quod sit signum Catholicorum; non enim novum dici potest, quod, ut diximus, semper apud veteres fuit, & quod cum ipsa Ecclesia incæpit, coaluit, & consensuit; quoniam modo hæ novissimæ Confraternitates dicuntur novum inventum, dum descendunt ab illo Ritū, quem servabant Apostoli in principio nascentis Ecclesiæ, quibus erat cor unum, labium unum, Pax, & Charitas uniformis? audiant Hæretici Chrysostomum, sic eleganter in Homil. 7. in Math. loquentem; sicut in corporali edificio, lapis ad lapidem, cemento mediantē constringitur; sic in edificio Ecclesiæ, Christianus ad Christianum, charitate mediantē, connectitur; ideo super fraternitatem charitatis Ecclesiæ, composuit fundamenta, ut radicibus Charitatis exuberans, quasi humor ascendat in ramos, & ille Magnus Basilus, in oratione de Divinis promissis, dicit, Christi morientis legatum, fuisse pacem, & concordiam, unde subiungit, Si turpe fuit antiquis paternam hereditatem relinquere, & sine honore, & heredu nomine tacere iudicium defuncti parentis, quamvis nihil commodi ex illius hereditate sperari potuisset; si veteres leges filios

vel servitus cogebant, patrum heredes esse; quare Christiani Christi vitæ iam discendentes, nobilissimum illud prælaum, pacem nempe repudiabunt? Hæcille, ex quibus, nedum prosternitur primum jam dictum Hæreticorum precium: verum etiam respiciunt, & retunditur, prout patet, reicitur & secundum; nam si integrum fuit Pagani sodalitia, collegia, sive collegas, & sodales, ad cultum factorum falorum Deorum instituire; cur non liceat Christianis, vero Deo sodalitates dicere? cur non erit nobis licitum, Christianæ Religionis quid simile permittit? nonne Elias, ut facta testatur Historia, nonne Joannes Baptista discipulorum Congregationem instituit, & habuit? nonne pariter & Christus? nunquid & hi mutuerunt ab Ethnicis? taceant Hæretici, & veritatem addicant.

Quest. 2. Confraternitas, cujusnam auctoritas, erigi possit?

1. Sub distinctione resolve: aut loquimur de Confraternitate erigenda, absque usu sacrorum, & sine Saccis, & potest erigi sola auctoritate eorum, qui simul in ea conveniunt, etiam si erigatur Religionis causa, ut constat ex l. 1. §. *sed Religionis*, & l. final. de Colleg. illicitis, ibique docet Barthol. num. 6. & Bald. consil. 407. num. 8. ver. tangitur, & Abbas in cap. dilecta, de excessibus Prælat. ver. vel si sunt causa pietatis.

2. Secus autem dicendum, si debeat erigi cum usu factorum, vel saccis, aut speciali indumento: nam si non potest erigi sine auctoritate Apostolica, vel ordinaria Episcopi loci, cap. Patentibus, de prov. & docent, si in an cap. sicut num. 29. de sent. & re. judic. D. Alex. Spinalis, 1. p. dec. 87. num. 18. in fin. & clarum 2. p. dec. 155. num. 3. & dec. 155. num. 3. & clarissime constat ex Bulla Clem. incip. Quacunque à Sede Apostolica, de qua l. h. c. infra q. 7.

Quest. 3. Confraternitas ubi nam erigi possit?

1. Et dico, quod potest erigi, & congregari ubi magis placet, etiam sine licentia Episcopi: exceptis tamen Ecclesiis monialibus, ut in facti contingente respondit Sac. Congreg. Episcop. 14. Augusti 1584. nam cum Confraternitas non sit Collegium reale, sed personale, ut non sit annexa loco, sed consideretur separata, de per se, ut liquet ex dictis hic supra q. 1. & docent locum cap. dilecta num. 5. de excessibus Prælat. Abbas consil. 3. num. ver. sed his non obstantibus, Petrus de Ubaldis in tr. de Canonica Episcop. num. 9. & 22. Rota Rom. coram Coccone dec. 472. num. 2. & alii multi, quos allegat, & sequitur D. Rucellus. Lucubras. Ecclesiast. lib. 4. cap. 3. n. 2. ubi in n. 1. ex Rota Rom. cu. loc. num. 7. ampliat, dicendo, quod si fuerit in alterius Ecclesiæ recepta, potest ad librum eandem recedere, & ejici.

2. Dixi, exceptis Ecclesiis Monialibus; cum ob Rota Romanam, cu. loc. n. 3. & 4. tum etiam, quia ita Sac. Congregatio Episcop. respondit Episcopo Barcol. 6. Aprilis 1595. & merito, quia monialibus interdicta est hominum Conversatio, cap. perveni 18. q. 2. ergo ad eandem bonum finem, non debent ibi homines congregari.

Quest. 4. Quotnam persone requirantur ad instituendam Confraternitatem?

1. Cum Collegium, Congregatio, & Caritas, convertantur, l. fin. in fin. ff. dicendum est de Confraternitate, sic cum est, tom. 2. Prax. p. 3. ar. 2. d.

de Jure Civili, ad minus requiruntur tres Idoneæ personæ, prout expressè dicitur in *l. Homo* : et si de Jure Canonico sufficiant duo : prout idem expressè dicitur in *cap. nullus* de elect. ibi, duo, vel tres fuerint in Congregatione, ubi, *Glossa* in ver. duo, ait, quod duo faciunt Congregationem, tres vero Collegium.

2. Quod dictum, respectu Confraternitatis Ecclesiasticae, procedit, si dicti Confratres sint masculini, siue foeminae: nam quoniam attinet ad Vitium, non est masculus, neque foemina, nec liber, neque servus: omnes enim in Christo eandem mercedem percipere debent, §. *hinc autem authent. de Monach.* & ob id omnes possunt esse de Confraternitate: si tamen Confraternitas sexui, vel status non repugnet. *Bald. in d.l. final. nu. 16. ff. de Colleg. sicut*, quod etiam procedit, si vel sint maiores, siue minores: dummodo usum liberi Arbitrii habeant, & Christianam Doctrinam non ignorent, nec sint homines facinorosi, nec aliqua infamia notati, quod item procedit, ut non solum possint esse de una Confraternitate, sed etiam plurium: dummodo statutum unius, non repugnet alteri, *Barthol. in d.l. final. de Colleg. sicut.* & tandem procedit, si vel sint laici, siue Religiosi Regulares: nam etiam hi possunt esse de Confraternitate, de licentia tamen sui Superioris: & dummodo servitia propriae Religionis non retardentur, ut infra dicitur, & docet *Barthol. cu loc.*

3. Sed dices, servi Christianorum possuntne Confraternitatem ingredi? Et dico, quod licet de contentu tamen dominorum suorum, & dimissionis illorum obsequia non impediatur: secus autem, nam sicut volente Domino, possunt esse de Collegio, *l. 3. ff. de Colleg. c. 14. c. 18.* ita possunt esse de Congr. Quod enim Domino non nocet, & servo prodest, admittendum est, & maxime in causa Religionis.

4. *Dixi, secus*, quia reluctante Domino, vel si ejus servitia impediuntur, non debent admitti, quia licet servus quoad exercitia spiritualia non subjaceat Domino suo, sed tantum quoad personalia: adhuc tamen quando ista per illa impediuntur, non debet in Confraternitatem admitti, aliàs præjudicium fiet ejus Domino, & quod dico de servo, extendo ad Monachum, qui, ut dictum est, de consensu sui superioris, & dummodò servitia suæ Religionis non retardentur, potest in Confraternitati incorporari.

*Quaest. 5. An Rector sit de necessitate Confraterni-
tatis, & an debeat esse Clericus, vel Laicus, &
qualis ejus potestas?*

1. **N**egative ad primam questionem respondet *D. Ruccellini* *loc. cit. cap. 8.* cum deficiente Rectore, locum illius præferat magis dignus; ad secundam dicit, quod potest esse tam Clericus, quam Laicus; cum Confraternitas constet ex utroque, ad tertiam verò subjungit, quod caret potestate coactiva, cum non possit invitos Confratres in Confraternitatem trahere, nec exinde invitos expellere: habet tamen potestatem fraternalem, hoc est, quamdam præeminentiam, quam in domo habet fratres majores in minores; ad id, ut hoc modo, Rector Laicus possit, etiam in confratrem Clericum advertere; ad quod pro se allegat Baldum, quæ omnia intelligi procedere de Jure Communi, secus autem si aliter dicatur in propriis statutis.

Quaest. 6. An Regulares possint erigere, instituere, & aggregare Confraternitates, & quo iure?

1. **E**t quidem posse ex privilegio, variis Ordinibus concessio à variis Pontificibus, certum est ex lectura eorum privi!, & præcipue quoad Confraternitates Sanctissimæ Rosarii, respectu Dominicarum, potest legi Constituto 4.º Clem. VII. incip. *Esti temporalium*, edita Octavo Idus Maii 1534. Item Constituto 86.º Pn V. incip. *Inter*, edita 28. Junii 1669, Item Const. 1.º Sixti V. incip. *Dum ineffabilis*, edita 30. Januarii 1586. quibus fit facultas nostro Reverendissimo P. Magistro Generali Ordinis, ejusque Vicario Generali, erigendi, inflatuendi, & aggregandi Confraternitatem jam dictam B. M. V. Rosarii, ac etiam concedendi Indulgentias, & alias gratias, ut ibidem.

2. Verum, quia præfati Summi Pontifices concesserunt dictam facultatem abique ulla certa forma faciendi prædicta, multæ prave consuetudines irrepererunt, multaque incommoda exinde proveniunt, siue negligentia superiorum, siue aliorum officialium instituentium, euentibus, seu aggregantium præfatas Confraternitates, quibus inconuenientibus, & incommodis volens occurrere Clem. VIII. sua Conclit. incip. *Quacunque à Sede Apostolica*, edita die 7. Decembris, anno Domini 1604. præscripsit formam & modum, in dict. privil. non assignatum, ut constat ex Bulla jam dicta, & cit. 115. inter Bullas ejusdem Papæ, in 3. tom. Cherub. fol. muhi 16. & habes apud *Quarantum ver. Confraternitates in p. 16.* & apud *Joan. Ant. Novar. 2. p. summa Bull. sub tit. de Confraternitatibus*. fol. 179. & licet ibi, §. 1. cum itaque de prioribus Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & *Sanctis* etiam a nobis, nonnullis Regularibus, Ordinibus, Congregationibus, & infirmis & etiam Christi fideliis *Archiepiscopis* *fraternitatibus*, & *Congregationibus diversarum* *incommodis* &c. ad quæ lectorem remitto.

Quaest. 7. *Quanam sit ista forma rescripti sub
Bulla Clem. VIII. & observanda hactenus
prædicta?*

1. **E**T dico, quod consistit in multis. Prima
nica Contraternitas in Regula
Ecclesiis, sive locis instituitur. & in
dem generis. Secundò, quod
non fiat, nisi de consensu Ordinis
epus testimonialibus, quibus Contraternitas
seu aggregandæ pietas, seu obsequia
charitatis officia, quæ obsequia
tur. Tertiò, quod Præbenda
Contraternitatem, ipsamque
tias, facultates, aliaque
ordinis Religionis, ac
communicationes, seu
tioni

na p.10. tr.15. §.6. *Miscell.refol. 43. & Bordonus, l. p. consil. refol. 25. de celebrat. Missar. quest. 6. num. 11.*

3. Dixi *si impeditur*, quia revera, ut super dictum est, melius, & unius est, in specie celebrare, nam quæ in specie dicuntur, cum majori affectu proferuntur, poenæ quæ quantificatur fructus sacrificii, ut liquet ex decis.

Quest. 98. *Sacerdos, qui simplici promissione, liberaliter, & gratis promissit alicui sacram facere, an peccet mortaliter, si promissum non obferret?*

1. **N**AVARRUS in *sum. lat. c. 25. nu. 92.* in medio respondet affirmativè, ibi, qui tenetur ad ducendum unam Missam alicui, sive, quia liberaliter eam illi promissit, sive, &c. non satisfaciit illi, eam pro alio dicendo, nisi ille tacite, aut expresse consentiat, idem dicitur *Ledesma 2. p. quarri, q. 16. ar. 1. in fin. Petrus Navar. lib. 2. de restu. cap. 2. dub. 7. n. 329. Corollario tertio. Bonac. de contralt. dist. 3. q. 11. p. 1. nu. 8.* qui addunt, promittentem, peccare læthaliter, si omittat adimplere: tum quia detrimentum spirituale, ex omisso sacrificio, est magnum, graviusque quocunque temporali; tum etiam, quia vovens Deo Sacrum, nec implens, mortaliter peccat.

2. Vetus hanc opinionem rigidam, & minus veram existimat *Sanch. lib. 1. de Matr. dist. 5. de Sponsal. dub. 3. num. 25.* quia damnum spirituale, non est conferendum cum temporali, ad hoc ut dicatur magnum; aliis promittens semel orationem Angelicam, & omittens, peccaret mortaliter, & similiter consensuens veniale, peccaret mortaliter, ex quo omisso illius orationis, & ex veniali admisso, cum spirituale sit, antequam cuiusque temporali, quod est falsum; quamobrem, ad iudicandum, an sit damnum grave, conferendum est temporale cum temporali, & spirituale cum spirituali, in genere autem spiritualium, non est tanti momenti omisso sacri, liberaliter promissi, ut censenda sit mortalis, quod item docuit *Lud. Lopez. l. p. instruat. in nova edu. c. 180. §. tertio sequitur*, ubi cum Joanne de la Pegna ait, quod quamvis tutum decem argenteorum esset mortale, non tamen esset sufficiens materia, ut violatio promissionis donandi illos, esset mortalis; secus si esset promissio damni centum. Unde *Sanchez cit. loc.* credit, quadruplo maiorem materiam exigere in promissione, quam in furto; qui ambo sunt legendi, quia latè docent contra Navarrum, quæ censenda sit materia gravis in promissione simplici, ad hoc ut ejus violatio sit mortalis, & addit, quod non est simile de voto: nam pertinet ad Religionem, & est in ordine ad Deum, ac proinde obligat, unde vovens se quotidie recitaturum tertiam partem Rosarii, semel omittens, peccat mortaliter, ob promissionem factam Deo; secus si promitteret homini.

3. Hanc sententiam sequuntur plures, & maxime *Ant. Cord. lib. 1. q. 4. dub. 1. in fine*, ubi ait, non videtur mortale, sed veniale mendacium, si Sacerdos, sine stipendio accepto, liberaliter promittit tunc dicere Missas; & non nisi collectas ponat, vel etiam si nullas dicat Missas, vel orationes. *P. Henriquez, lib. 9. de Missa cap. 21. nu. 8. in fin. & comm. lib. V. Fagund. p. 1. lib. 3. cap. 8. nu. 11. & 12. Portell. in dub. ver. Missa, nu. 10. Rod. in addit. ad sum. tom. 4. cap. 107. nu. 4. Suar. de Sacram. dist. 86. in princ. de iusto Missa stipendio, Ant. Diana multis allegatis p. tr. 17. & 3. Miscell. refol. 9. §. hinc etiam nota. Peyr. 10. 3. Privileg. in addit. ad consil. Pyrrhi, cap. 1. q. 11. nu. 28. & Pelliz. tom. 1. Manual. tr. 5. c. 9. sect. 1. q. 10. nu. 9.* & inveniunt, tum quia ex hac simplici promissione, non resultat major obligatio, quam ex quacunque alia simplici promissione alterius rei; tum etiam, quia deficere in hac promissione gratuita, non multum nocuum est inferi proximo, cum ei nihil debeatur ex iustitia, ut supponitur; tum etiam quia vio-

latio simplicis, nudæ, & puræ promissionis, de genere suo, ad summum obligat ad veniale; secus non foret nuda, & simplex promissio; sed aliqua qualitate vallata, tum item, quia materia hujus promissionis, non est bonum spirituale ipsius Missæ promissæ, pro ut quidam male putant; sed stipendium temporale ipsius Missæ: materia autem stipendii temporalis unius Missæ, non est sufficiens ad inducendum peccatum mortale in promissione, ut liquet ex supra decis; tum denique, quia non potest præsumi, quem se velle obligare ad mortale per suam nudam, ac simplicem promissionem, quæ regulariter fit ex quadam decentia, & urbanitate, ergo.

4. Tu autem cum *Rodriguez. l. p. sum. lat. cap. 252. de missa, concl. 5. nu. 5. & Persy. lib. 2. de Sac. off. cap. 6. dub. 4. nu. 62. in fin.* dic, quod aut ista promissio fit cum intentione obligandi, & adimplendi, & omittens læthaliter peccat, quia multa in principio sunt libertatis, quæ post factum, sunt necessitatis: aut fit solum ad externam satisfactionem, ne sacerdos videatur avarus illi, qui Missam petit; & sic potest inculpabiliter omittere, quia huiusmodi promissio nascitur ex quodam metu reverentia, qui in foro conscientie tollit obligationem; quod intellige verum; nisi forte ille, qui Missam promissit sine animo se obligandi, sciret eum, qui petit, teneri Missam illam celebrare, & aut celebrari facere; quia in hoc casu tenetur promissionem adimplere; nam petens, putans ipsum promississe ex animo, non curat amplius illam dicere.

Quest. 99. *Sacerdos, qui promissit alicui unam Missam ex recepto stipendio, si omittat illam ducere, an peccet mortaliter?*

1. **N**EGAT *Pelliz. tom. 1. Manual. tr. 5. cap. 9. sect. 1. sub q. 10. nu. 20.* quia, aut iste peccat ratione damni temporalis, & hoc non, cum stipendium unius Missæ regulariter juxta communissimam Doctorem sententiam, non constituit materiam gravem; vel ratione damni spiritualis, quod oritur ex omissione unius sacri promissi, & hoc neque obligat ad mortale, cum hoc similiter non faciat materiam gravem, ut dictum est supra, quod item replicat idem *Pelliz. tom. 2. Manual. tr. 6. c. 3. sub q. 2. nu. 4.* ubi contendit, dicta decreta Sac. Congr. admittere parvitatem materiam, & consequenter non obligare ad mortale.

2. Verum tamen errat in præsupposito; nam læthetia, ex suo genere, & de intrinseca sua natura obligat sub mortali; dummodo ex parte ipsius, ad sit debita materia, & voluntas legislatoris, *S. Thom. 2. 2. q. 104. ar. 1. & q. 105. & q. 147. Scotus lib. 1. de iust. q. 6. ar. 4. Navar. in sum. cap. 23. nu. 55. in medio. Covar. in Regul. peccatum, p. 1. §. 5. nu. 1. & egomet. 10. i. prax. p. 1. de leg. q. 28.*

3. Sed utrumque habetur in dictis Decretis, ut puta materia, ne dum gravis, sed gravissima, sicuti sunt iustitia, Charitas, Fidelitas, Dei cultus, & abrogatio Avaritiæ, nec non expresse voluntas Sac. Congr. ibi, *mando, & præcipit sub obestratione divini iudicii, ut absolute tot missæ celebrentur, quos ad rationem attributa elemosynæ prescriptæ fuerint, &c.* tum ibi, *ut accipere possint, si oneribus antea impositis sita satisfecerunt, ut nova quoque onera suscipere valeant, alioquin omnino abstinere ab huiusmodi elemosynis, etiam sponte oblatis in futurum recipiendis, hæc ibi, ad quorum observantiam apponuntur censurae; ergo nullatenus dubitandum est, prædicta Decreta sub mortali obligare.*

4. Et quamvis materia levis possit exculpate transgressorem à peccato mortali, ut Doctores communiter volunt; nihilominus, an sit levis, vel gravis; debet regulari ex fine proximo legis, & proportionem mediæ præcepti ad finem consequendum, ut latè dico *cit. loc.*

quest. 19.

Quest. 29. finis autem proximus dictæ legis Decretorum est iustitia, Fidelitas, Charitas Dei, & proximi, religiosus ultimus, & extirpatio vitiorum, ut dictum est: in casu autem posito intrinsecè leditur iustitia debita ex contractu oneroso, seu ex stipendio: etenim inter dantem stipendium, & recipientem nascitur obligatio legalis, & naturalis, nempe do, ut facias: ergo omittens facere, neculum peccat moraliter, verum tenetur restituere; quia violat iustitiam in re gravi, hoc est in fine principali, à lege intento.

5. Item dixi, quod materia gravis legis, debet attendi ex proportionem medi ad custodiam finis principalis; etiam si fieri potest ut materia in se considerata sit levis, verum in ordine ad finem, sit gravis. Futrum enim uniuscuius, præcisecundo ab omnibus aliis, levis in se materia est, at respectu Sartoris, qui ex opere suæ manus tantum vivit, si alium non habeat, gravis materia est: Accessus subditi ad communem ortum Monasterii, in se considerata, levis materia est, at relative ad custodiam Religiosæ honestatis, gravis materia est ita à pari, præternitio unius Missæ promissæ ex stipendio, licet in se considerata, possit esse materia levis, adhuc tamen relata ad custodiam fidelitatis promissæ, & iustitiæ debitæ, gravis materia est, ut pluribus finnavi *loc. cit.* ergo materia legis dictorum Decretorum, debet attendi, non ex quantitate stipendii, ut putat Pelliz. sed ex fine intento, & medio ad finem consequendum:

6. Quibus adde inconvenientiam quæ exinde sequuntur, & primo, quod pro una Missa, duo stipendia: cipe, respectu danti, peccatum mortale, quia est materia levis, secundum ipsum; item si quis ab aliquo recipiet stipendium pinguis, possit absque peccato, & onere restitutionis, iustum stipendium alii dare, & partem excedentem iustum salarium, sibi retinere, quæ omnia aperte, manifestè, & per diametrum advertantur prædictis decretis Sac. Congr. de celeb. Missarum.

7. Insuper & adde; si donans stipendium, in casu posito sit pauperissimus, & ex voto teneatur ad dictam Missam; nunquid enim materia levis, respectu huiusmodi pauperis, & voti promissi? dicant alii; dum ego censeo abstinendum esse à dict. doctrina Pellizzarii.

Quest. 100. An Sacerdos Regularis peccet mortaliter, si in Canone Missæ pronominè Episcopi, ponat nomen Generalis sui Ordinis?

1. **ET** dico quod sic; tum quia sic faciens violat præceptum Pii V. qui voluit nihil addi Canonis Missæ sine licentia Papæ; tum etiam, quia ita fuit à Sac. Congr. declaratum ad Instantiam Illustriss. Nuntii Hispaniæ, quam declarationem, per extensum refert Rod. *tom. 4. sum. addu. cap. 51. num. 13. Portell. in dub. ver. missa. num. 14. & Diana 2. p. moral. tr. 14. de celeb. miss. resol. 40.* tum item, quia ita fuit reconfirmatum per Sac. Congreg. Rituum 12. Novembris 1615. Teste *Regulari 2. p. thes. tit. 8. de Canon. missa. ver. Antistite nostro*, ubi monet Regulares de non nominando suum Generalem in Canone, pro Episcopo locum, ad evitandum peccatum mortale: de qua declaratione dubitat Hier. Rod. in suo comp. resol. 25. de cel. Miss. num. 24. an sit authentica? sed immetitò, quia res toties repetita, & à pluribus decantata, non cadit sub dubio.

2. Benè verum est, quod huiusmodi transgressor potest à mortali excusari, si prædicta prudenter ignoret, quia scilicet quæsitum scire & non potuit sapere præcipue apud fratres, qui regulariter his non ita differre vacant; quod dictum amplectitur Bordon. 1. p. Confil. resol. 25. q. 14. de cel. miss.

Quest. 101. An obligatus quotidie celebrare, possit singulis Hebdomadis semel quiescere?

1. **D.** Ang. Barboz. 2. p. de off. & potestate Episcopi, allegat. 24. num. 28. iud. distinctione resolvit, aut obligatio quondianæ Missæ refertur ad locum, vel ad personam Sacerdotis: si referatur ad locum, ut si dicatur, celebraretur quotidie in tali Ecclesia, in tali Altari, seu in tali Capella: & tunc Sacerdos, qui huiusmodi onus habet, tenetur sine vacantia, quotidie celebrare, per se, vel per alium: si vero Missæ quotidianæ institutio referatur ad personam Sacerdotis, his verbis, vel per se, vel per alium celebrat; institutio Missæ vacantiam non admittit; si vero absolute, & simpliciter dicitur, ut instituat Capellanus, qui quotidie celebrat, tunc Sacerdos institutus, non tenetur quotidie celebrare; sed quando frequentius potest, salva honestate, iuxta cap. quotidie 13. dist. 2. de consecrat. & cap. significatum 11. de prebend. ibi, ut Sacerdos prædictus, nisi infirmitate corporis fuerit impeditus, assidue debeat obsequium impendere Ecclesiæ memoratæ, & quando frequentius potest, salva honestate sua, & debita devotione Missarum solemnem celebrare: nec sibi liceat hoc illi subtrahere, siue causa volupcratis, siue se ad aliam Ecclesiam transferendo; hæc ibi, de quibus Grassius 1. p. decif. Ann. lib. 2. cap. 34. num. 8. D. Rec. 1. p. prax. decif. 403. nu. 1. in 1. edit. P. Viator in sum. de Sacram. Exchar. q. 85. Azor. 1. p. miss. lib. 10. cap. 24. q. 7. Rod. 1. p. sum. cap. 42. concl. 2. & Navar. in suo Manuali cap. 25. num. 135. ubi unam continuam vacationem concedit, & aliquando duas, honestum enim est ut Capellanus semel in Hebdomada vacet, dummodo non teneatur per alium celebrare, ut dictum est, quod repetit, Confil. 6. nu. 8. de prebend. in novis.

2. Qui quidem Doctores advertunt, quod etsi liceat dict. Capellano semel in septimana quiescere, non tamen ei licet, accepta stipe, in die vacantiæ celebrare: quia sic ageret contra dict. Decreta Sac. Congregat. de celeb. Missar.

3. An autem Capellanus, in dict. vacantiæ, possit ex charitate pro se, vel pro parentibus celebrare? affirmat Peyr. som. 3. privil. cap. 1. nu. 23. in fin. quia secus dura nimis esset ejus captivitas, ut nullo unquam tempore posset pro se, vel pro suis unam Missam celebrare, quod colligit ex dicto verbo (salva honestate) quia honestum est, ut aliquando pro se, vel pro suis consanguineis celebrat. Item ex illis, Non sibi liceat hoc illi subtrahere siue causa volupcr. &c. ergo si non licet vacare à dicta celebratione Missarum, causa volupcratis temporalis, licet causa devotionis, & charitatis; quod dictum ampliat ad præceptum Prælati Regularis; qui etsi subditis præcipiat, ut quotidie celebrent; adhuc tamen tale præceptum debet intelligi humano modo; ut scilicet interdum licitum sit subditis aliquando quiescere, & tempore talis vacantiæ, pro suis consanguineis Deum orare.

Quest. 102. Prælati Regulares, an teneantur sub mortali Missam Conventualem dicere, vel dici facere?

1. **ET** dico, quod sic: loquendo tamen de jure communi, & colligitur ex e. c. cum creatura is de celebrat. Miss. ubi sic ait, Mandamus quatenus nullum in vos torporem negligentia obrepere permittatis, quominus, & pro Anniversariis Defunctorum & pro festo vel feria secundum temporum congruentiam, Missarum solemnem Conventualmente celebretis, &c. & ex Clem. grati. 1. cod. tit. in 6. ibi, Sanctimus, ut illi ad quos id pertinet in eorum finitque exempli non sint negligentia, vel defectum locorum Ordinatum: si vero exempli fuerint aut alius circa hoc privilegium Superviores ipsorum omni negligentia, vel incuria penitus elegata, circa reformationem.

manda premissa, & eorum singula corrigenda, necnon ut in Cathedralibus, Regularibus, & Collegiis Ecclesiis, horis debitis, devotè psallatur: in aliis vero convenienter, & devotè celebrantur divinum officium, diurnum, & Nocturnum, si Dei, & Apostolica sedis indignationem evitare voluerint, &c.

2. Quæ quippè Clem. videtur, quod expressè loquatur, tam de celeb. Missarum, quàm de aliis horis, quia prius ibi loquitur de divinis officiis: nomine autem officii divini, venit Missa Conventualis, quæ solet esse finis officiorum; hinc *Syl. in ver. missa l. 9. 4.* ait, quod in Ecclesiis Collegiatis, vel Conventibus, missa de officio quotidie celebranda est.

3. Nec obstat dicere, quod dicta jura loquuntur tantum de Ecclesiasticis, & Clericis, non autem de Monasteriis Monachorum: nam prædicta Clementina clare loquitur de Regularibus, ut liquet in textu superius extenso, & additur cum Panormitano, & Doctotibus communiter scribentibus in *cap. ex parte de postulat.* quod quando aliqua Constitutio Papalis sit respectu Religionis, quæ potest convenire Monachis, & Clericis Regularibus, & non signantur; *Nisi aliqui eorum*, ligat omnes Regulares, etiam utriusque sexus; addo, ut comprehendat etiam Moniales, etiam si diversa nomina habeant, quia ubi est eadem ratio finalis legis, & idem jus legis debet adesse; *cap. cessante de Constit.*

4. *Rodriguez tamen l. p. 9. 9. Regul. q. 43. ar. 14. cum suo compend. resol. 2. 5. de celeb. missar. nu. 12. Portell. in dub. ver. missa nu. 7. Petr. som. 3. privil. cap. 1. 9. 5. nu. 19.* limitant dictam resolutionem: dummodo in dict. Conventibus adsit mediocris numerus Sacerdotum, utputa, ad minus tres, nam tres necessarii requiruntur ad faciendum Collegium, & dummodò hujusmodi fratres, vel Moniales vivant ex elemosynis, quia sic tenentur quotidie celebrare, vel celebrari facere missam Conventualem, pro benefactoribus vivis, & defunctis: nisi fortè essent legitime impediti, utputa si omnes essent infirmi, aut si una tantum missa esset in die festo, & occurreret defunctus, pro quo necessariò esset celebrandum de Requiem: secus si non viverent ex elemosynis, sed ex suis redditibus, *Rod. som. 4. addit. ad sum. cap. 51. conclus. 2. cum suo comp. cu. loc. & Portell. ubi supra.*

5. Sed quidquid sit de redditibus; curent Prelati, ne falsè in Ecclesiis deficiat iuge sacrificium missæ, quia res hæc multum pertinet ad commune bonum fidelium; idcirco talis obligatio gravis est, teste *Soto in 4. sent. dist. 13. q. 2. ar. 1.* & præferenda omni particulari bono: & adde, quod si missa Conventualis pluries deficiat, Populus valde scandalizatur; & vix illi per quem scandalum venit.

Quest. 103. Sed quid dicendum, si dict. Prælati Regulares sine causa omitant Missam Conventualem cantari; peccantne mortaliter?

1. **A**ffirmat Doctissimus *Peregrinus in com. ad Const. Theol. l. 1. cap. 1. lit. E.* quia superior omittens, sine causa, dict. Missam cantari, non solum peccat ratione scandalii, si exinde scandalum oriretur apud seculares; sed etiam, quia rumpit rationabilem consuetudinem illam cantandi, quæ est conformis Sacris Canonibus, Rubricis, & Praxi universali Ecclesiæ, cujus transgressio ex negligentia, est peccatum mortale, cum sit materia gravis: quibus ego addo *tex. d. Clem. grav. 1. de celebrat. miss. ibi, ut in Cathedralibus, Regularibus, & Collegiis Ecclesiis, horis debitis devotè psallatur, &c.* qui textus obligat sub mortali, & liquet ibi, si Dei indignationem evitare voluerint; & comprehendit expressè celebrationem Missæ, quia ut dictum est immediate supra, nomine divini officii, venit missa Conventualis, & constat ex Rubrica dict.

Clem. quæ ponitur sub tit. de celebrat. miss. & obligat omnes Regulares, ac etiam Moniales, ut dictum est.

2. Nec his nocet *Diana 3. præst. 2. de dub. Regul. fol. 8.* dicens, quod eorum Constitutiones non obligant ad peccatum mortale; ergo nec illa consuetudo cantandi Missam; quia est accessoria ad dictas constitutiones, nec fuit introducta cum intentione obligandi ad mortale, tum quia præcepta divina, aut Pontificia continentur in Regula, obligant transgressorem ad duplicem poenitentiam, scilicet ratione violatæ divinæ, vel Pontificæ legis, alteram verò ratione legis Constitutionis, ut pluries dico, & patet de fornicario, qui punitur duplici poena, una, ob transgressionem legis Dei; altera verò ob transgressionem legis Constitutionis, ergo transgressor in casu posito, non solum est transgressor suarum Constitutionum, quæ non obligant ad mortale, verum etiam est transgressor legis Pontificæ rationabilis consuetudinis, usus, & praxis Ecclesiæ universalis, quæ utique obligant ad mortale; tum etiam, quia dicta consuetudo non est nova, nec accessoria ad constitutiones jam dictas, sed antecedens, & principalis totius Ecclesiæ universalis Romanæ, per quam transit ad Ecclesiam particularem, cum omnibus qualitatibus: nisi forte reperitur ad S. Papam limitata; ergo iudicium judicandi de eam sit mortale, vel veniale, non est desumendum à propriis constitutionibus, sed ab Ecclesia universali, à qua particulari mutuavit: in qua particulari, si nihil de hac limitatione dicatur, remanet decisio in dispositione juris communis, secundum communem Juris regulam, quæ dicitur, quod casus omissus in aliqua dispositione speciali, remanet in dispositione juris communis.

Quest. 104. An in Ecclesiis Regularium sint cantande duæ Missæ in Feriis Quadragesimæ, quatuor Temporum, Rogationum, & Vigiliarum, in quibus festum novem lectionum occurrerit: una scilicet de Feria, altera de Sancto; an verò sufficiat una privatis, seu bassas dicere?

1. **R**esolutio hujus dubii pendet ex illo, an Ecclesiæ Regularium teneantur Collegiatæ? Nam quod Ecclesiæ Collegiatæ teneantur ad prædictas, certum est ex *cap. cum creatura in, de celeb. missar. ibi, Mandamus, &c.* quod verbum, est præceptivum obligans ad mortale, nec non ex Rubrica Missalis Romani, reformati à Pio V. qui vult, ut in Ecclesiis Collegiatis duæ Missæ dicantur in Quadragesima, Adventu, & in vigiliis; una scilicet de Feria, & alia de Sancto currenti, ad quod, *Gavantius in 3. Theol. 11. num. 15.* refert decreta Sac. Congr. Rituum, lata die 16. Maii 1626, & die 16. Januarii 1627, quæ loquuntur de Collegiatis.

2. *Rodriguez som. 1. q. 43. ar. 12.* negat Regulares comprehendi sub dictis Rubricis, & Decretis: quia Regulares, in odiosis, non comprehenduntur, nisi exprimentur. *Gavantius autem cit. loc. num. 12.* admittit Ecclesias Regularium non esse Collegiatis, non propter rationem Rod. sed quia Ecclesiæ Regularium appellantur propriè Conventuales ab Innocentio IV. in *Bullæ 7. in Bull. Cherub.* ubi *Flavicus Cherub. in compend. Bullæ schol. 1.* dicit, eo titulo appellari ad differentiam Collegatarum, quæ sunt propriè Canonicorum. Item in *Clem. grav. 1. de celeb. miss. ex Concil. Pienensi* distinguuntur Ecclesiæ Regulares à Cathedralibus, & Collegiatis: quibus postremis dumtaxat imponitur onus de duabus his missis, quibus adde, Rubricas aliquas esse strictioris juris in Missis Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum, quam Regularium, *Gavantius cit. loc. num. 4.* ergo ab una Ecclesia, ad alteram non licet argumentari. *l. Pompeius.*

3. Quibus adde privilegium Martini Papæ V. quo concessit Fratribus S. Hieronymi, & consequenter, ob communicationem privilegiorum, omnibus Mendicantibus, ut in quatuor temporibus, vel in diebus Quadragesimæ, aut &c. Sufficiat in Monasteriis celebrare missam de feria, si hoc velint, cum communione festi, quod in ipsa die celebratur, nisi eadem die sit duplex, aut semiduplex, super hoc tamen onerat conscientiam Prælatorum, si non est tanta multitudo fratrum, qui possint duas missas dicere, ut liquet in dicto privilegio. quod per extensum refert Roder. *cu. loc.* & habetur in *comp. privul. Mendicantium, vers. missa quoad modum §. 17.*

4. Peyrinus vero *tom. 3. privul. cap. 1. num. 19.* ait, quod quando dicendæ sunt dictæ duæ missæ, satis est, ut una canetur, & altera privatim dicatur, quia Decreta Sac. Congreg. dicunt, quod dicantur duæ, non autem dicunt, quod cantentur, & addit, quod dicta præcepta intelliguntur illata modo humano, ut in causa iusta, & honesta, possint prætermitti sine peccato mortali: ad quod faciunt ea multa, quæ addunt doctissimi. *P. Verrucellus 1. p. moral. tract. 8. Misfcell. q. 30. num. 2. & seq.*

Quæst. 105. An legatum pro Missis celebrandis debeat præferri cæteris piis legatis; si ad omnia legata hereditas non sufficiat? vel potius sint omnia pro rata solvenda?

1. Quod deficientibus viribus hereditatis pro adimplentione legatorum omnium, sint ipsa legata profana diminuenda, pro rata, non cadit sub dubio, nam habetur expresse in *l. pro debito 6. C. lib. 7. auth. de bonis 11. 72.* & liquet ibi, equali portione pro rata debui quantitate omnibus creditoribus consensu potest, & in *l. si vero composita, §. 1. ff. de militari testamento*, & in *l. si quis testamentum 82. §. 2. ff. de iulianum, ff. de legatis 1.* & in *l. si post missionem 17. & in l. in ratione legis falcidia 30. §. 1. ff. ad legem falcidiam 11. 2.* quod adeo verum extat, ut si uni legatario integraliter facta est solutio per hæredes, possit alter legatarius agere contra eum, cui facta est solutio ad contributionem, & restitutionem suæ partis, ad *text. l. 2. §. 1. ff. de conditionibus in debui.* & attestantur *Gomefius var. resolut. tom. 1. cap. 12. num. 34. Boërius decisi. 45. num. 5. & D. Regens Capyc. Lairo tom. 1. decisi. 12. num. 3.* & ratio potest esse, quia legata non debentur ultra vires hereditarias, ut dicitur in *l. 1. §. 1. ff. de condit. indebiti. ubi Alex. num. 3. & Jafon. & D. Reg. de Franchis decisi. 236.* tum etiam, quia hæres, ubi hereditatem adivit, quali ex contractu tenetur æque omnibus creditoribus, juxta vires hereditarias satisficere: tum item, quia debita sunt inter personalia, ad quod facit *l. 2. ff. de pollicitationibus*; ergo creditores idem jus habent super bonis defuncti, ut in *l. pro debito C. de bonis.*

2. Dubium tamen est, an concurrentibus legatis piis, & non piis, omnia legata sint diminuenda pro rata? Vel prius sint solvenda legata pia integrè, & postmodum profana? vel potius hæc, & illa, pro rata? Si ad omnia legata hereditas non sufficiat, ut dictum est supra.

3. Pro negativa sententia sunt Doctores non pauci, & quidem eruditissimi, quos allegat *D. Ricc. 1. p. decisi. Cur. Archiep. Neap. decisi. 221. in primis.* quibus adde *Mosf. ad consuet. Neap. tom. 1. consil. 13. num. 6. Suv. de aliment. 11. 8. privul. 30. num. 3. Cardin. Lugo de iust. tom. 1. dispul. 20. num. 90. Dianap. 7. tract. 10. resolut. 4. Joann. Mar. Novar. in tract. de privul. miser person. privileg. 22. & alii plures, & moventur ex multis infra dicendis.*

4. Sententia tamen affirmativa verior, & communior est; eamque amplectuntur infiniti DD. quos allegant & sequuntur *Syl. ver. legatum portio q. 10. & ver legatum, num. 20. Tab. 11. Armilla n. 41. eod. ver. Tiraquellus Donat. Praxis Regularis Tomus III.*

de privul. pia causa privul. 26. num. 9. & privul. 72. P. Sanch. in sum. lib. 4. cap. 15. n. 40. post Doctorem collectaneum, & ita fuisse dictum in Sac. Concil. Neapol. & Curia Archiepiscopali Neap. refert *D. Ricc. in d. decisi. 221.* & ita præstari in Tribunalibus scribit *Mosf. cu. loc.* quamvis ipse contrarium defendat, *Consil. 13. num. 5.* & hanc opinionem esse magis approbatam in hoc Regno, ait sapientissimus *D. Reg. Capyc. Lairo 1. p. decisi. 12. num. 4. D. Reg. de Franch. decisi. 236. num. 2. D. Reg. Rovinus decisi. 87. num. 2. & 3. Martha de success. legat. p. 4. q. 18. ar. 9. Greg. Lopez in l. 1. Glof. 1. su. 11. p. 6. Cervallus pra. 4. q. 103. Gutier. in l. nemo potest. num. 97. ff. deleg. 1. Bonac. de contractibus disp. 3. q. ult. p. ult. num. 27. Comitulus Responsorum lib. 7. q. 10. num. 10. Diana multis allegatis p. 3. moral. tract. 5. resolut. 60. Alphonsi de Leone 3. p. de offic. Capell. q. 5. sect. 7. num. 82. ubi limitat supradictam generalem conclusionem in missis celebrandis unica vice, in die funeri *D. Thomas 1. p. decisi. Neap. ver. legata pia, & in resolut. decisi. Cur. Arch. Neap. ver. eodem;* & alii quum plures, quos allegat, & sequitur eruditissimus *P. Angelus Maria Verrucellus Theatin. 1. par. moral. tract. 8. Misfcell. qu. 64.* ubi de re accuratè discutit, & decisionem R. Fabricæ S. Petri refert, editam Neapoli die 17. Novembris 1643. ad beneficium Ordinis nostri, & moventur similiter ex multis.*

5. Primò, quia eadem rationes allatæ pro legatis prophanis, imitant etiam in legatis piis, nam omnes legatarii, sive sint prophani, sive pii, sunt æque Creditores, & Donatarii super hereditate defuncti; ergo habent unam, & eandem rationem personalem super dicta hereditate; ergo una, & eadem lance dividendi.

6. Secundò moventur ex præsumpta voluntate testatoris, quem non potest prudenter præsumi, in casuposito, velle legatarios missarum præferri cæteris legatariis libi amicis, vel conjunctis; ita ut illi habeant integra legata; isti autem valde diminuta non obstante, quod sint ipsius amici, vel consanguinei, & quod ipsi nihil dixerint non enim æquum est, ut in re communis sibi æqualiter debita, quidam esuriant, quidam vero abundant.

7. Tertiò, quia cum legata omnia, sive sint pia, sive profana, in universum sunt pro rata solvenda; ut constat ex relat. legibus: ab hujusmodi autem regula, & legibus prædictis recedendum minimè est: nisi ob speciale privileg. concessum legatis piis, per quod derogetur tot legibus in contrarium expresse loquentibus, quod privilegium nullatenus reperitur in jure, ut scilicet deficientibus viribus hereditatis, pia legata solvantur integrè, primò, & planè, & alia non pia, secundario, ac diminutè; ergo unimè asserendum est, ne velimus tot leges, sine causa destruere.

8. Nec refert, quod legatum pium habeat privilegium, ut non patiat diminutionem ex falcidia, tum quia hoc privilegium est diversum à diminutione ex defectu virium hereditatis; & privilegium non extenditur de persona ad personam, neque de casu ad casum, etiam ob identitatem, vel majoritatem rationis, ut constat ex *decisi. tom. 1. prax. p. 1. tract. 3. q. 4. num. 8. & tract. 6. q. 1. num. 5.* ad quod facit *cap. sanè de privul.* non enim sunt multiplicanda privilegia, neque asserenda, nisi in jure reperiantur expressa; *l. quod vero ff. de legibus*, & docent indifferenter Doctores, præcipue *Socius Junior in l. 1. num. 12. & in l. sciendum num. 100. ff. delegat. 1.* tum etiam, quia ex privilegio, ne legatum primò patiat diminutionem ex falcidia, non inferitur privilegium, ne patiat diminutionem ex defectu virium hereditatis, nam legata relicta à milite in militia, non patiuntur detractionem falcidiae; & tamen patiuntur diminutionem ex defectu virium hereditatis: & omnia legata relicta in Castris, ac post missionem ex militia, pro rata solvantur; *l. si certarum, §. final. & l. sequenti, ff. de militari testamento, l. si post missionem Jafon in l. si quis testamento 82. §. 1. num. 2. ff. de legat.*

136 De Celebratione Missarum. Tract. VII.

legat. 1. Gutierrez in l. nemo potest. num. 97. ff. de de legat. 1. & alii multi probant, quod deficientibus viribus hæreditatis, omnia legata pia & prophana, solvenda sunt pro rata.

9. Hinc P. Verricellus cit. loc. sub num. 12. bene infert, si legata pia, & prophana pro rata solvantur; à fortiori, & legata pro nullis & pro fabrica Ecclesiæ, debent pro rata solvi: absurdum enim est, legatum prophanum concurrere cum legato pio, pro rata solvi, & legatum pium pro fabrica Ecclesiæ, concurrere cum alio legato magis pio, omnino excludi; nam major est affectio testatoris ad legatum pium, comparatione prophani, quam ad legatum missarum, comparatione alterius legati pii, utpote fabricæ Ecclesiæ, sed legata pia, & prophana pro rata solvantur; ergo etiam pro rata solvenda sunt pia legata, & magis pia, quandoquidem est major distantia, seu diversitas inter legatum prophanum, & pium, quam inter pium, & magis pium, quibus additur, quod sicut exigitur privilegium ad hoc, ut legatum pium præferatur prophano; ita à pari, & fortius requiritur privilegium, ut legatum magis pium præferatur minus pio; sed illud non apparet, & multo minus & istud; ergo standum est iuri communi, quod non lædatur, nec potest lædi; nili per privilegium, quod est attentè legendum; ad quod facit Glossa in l. privilegia ff. de privilegiis Clericorum.

10. Nec his obstat dicere, quod sacrificium Missæ securus, & uberius prodest animæ testatoris, quam legatum pro fabrica Ecclesiæ; tum quia non spectatur, quod magis prodest; sed quod testator disposuerit, & iura præcipiunt: unde dici solet, quod fiat ius, & pereat Mundus; tum etiam, quia nullibi legitur, quod illa maior securitas, & ubertas sacrificii Missæ, det prælationem in piis legatis, tum item, quia licet legatum missæ, quantum est ex se, magis proliat animæ testatoris, quam cætera legata; nihilominus incertum est, an anima illius capax sit fructus missæ, sed tantum pie creditur: ac non est violanda Justitia pro pia credulitate; ergo.

11. Amplia dict. resolutionem, etiam si legatum missarum foret primò nominatum inter cætera pia legata, quia ordo scripturæ non dat legatis prælationem, ut patet ex text. l. si quis, §. si plures, ff. ut in possess. legatorum ibi, inter legatos nullum ordinem observamus, sed simul omnes aequaliter tu. m. Nec obstat text. in l. generaliter 24. §. quid ergo, ff. de fidei commissariis; nam ut bene docent D. Regens de Franch. decis. 136. in fin. & D. Reg. Capyc. Latro tom. 1. decis. 12. in fin. textus ille procedit, ut diminutio non sit facienda pro rata, sed ordo scripturæ attendatur, quando legata essent individua, ut relicta libertate pluribus pretio mediante, quod non sufficit ad liberationem omnium, nam in tali casu, non fiet diminutio pro rata, sed primò nominatus, juxta ordinem scripturæ, erit liber, quia legatum tale est individuum; ut manifestè apparet ex text. authent. hoc amplius, C. de fidei commissis, ubi dicitur, quod in manumissione servorum attenditur ordo scripturæ, qui ordo non attenditur in aliis legatis, sed cætera omnia solvantur pro rata.

12. Nec item obstat, text. l. hæredes mei, §. 6. §. per o. ff. ad trebellianum nam ibi constabat de voluntate testatoris, quod non plures simul, sed unus tantum admitteretur ad fideicommissum: unde necesse erat ordinem nominationis attendi.

13. An autem legatum speciei, deficientibus viribus hæreditatis, veniat in contributionem cum cæteris legatis? an verò aliis præferatur? quæstio est inter Doctores non levis: quod tamen venire docet communis opinio: itaut legatarii speciei, deficientibus viribus hæreditatis, patiantur diminutionem, & admittantur pro rata, juxta text. in l. qui crebatur, ff. ad legem falcidiam & docent plerique Doctores: ac decilum referunt D. de Franch. decis. 236. num. 12. Gratianus discept. forens. cap. 64. num. 12. & D.

Reg. Capyc. Latro 1. par. decis. 12. num. 5. cætera verò vide apud præcitatos Doctores, qui de re ad taciturnitatem loquuntur.

Quæst. 106. Missam celebrans si Sacerdos non sum quas penas dat?

1. R. Espondeo, quod hujusmodi præsumptuosus, de jure communi, est omnino deponendus; & non amplius ordinandus, juxta textum cap. si quis baptizans, 1. cap. ex literis 2. de Clerico non ordinato ministrante; immò hodie debet cognosci, & puniri ab Inquisitoribus hereticæ pravitatis, prout declaravit Paulus IV. in sua Constit. incip. officii nostri partes, edita die 6. Augusti. 1474. Pontif. Anno 3. in §. 2. ibi, non uaque, &c. in super, & per via degradatione, curiæ seculari, debitis poenis ab eaplectendus, debet tradi, juxta dispositionem Const. Clem. VII. incip. et si aliis Fel. Recor. Paulus IV. &c. quam per extensum habes in libello attituito, Bullæ, & Decretæ recentiora, fol. mihi 238. & in Bullar. Cherub. tom. 3. quæ est 81. inter Bullas ejusdem, fol. mihi 138. quam constitutionem Urbanus VIII. sua Constit. incip. Apostolatus officium, quæ est 79. inter Bullas illius, in 4. tom. Bull. Cherub. ampliat ad homines minoris ætatis viginti quinque dummodo tamen vigesimum Annum compleverint, in in §. 4. ibi, ipseque non promoveatur delinquens, nulla habens consideratione præstata minoris ætatis, siue laici, siue Clerici secularis, aut cuiusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & iam de necessitate exprimende Regularis, aut cuiusvis alius in structis, etiam quantumvis exempti, & privilegiati, & bisque, & Apostolica Sedè immediate subiecti, necnon militiarum quarumcumque, etiam S. Joannis Hierosolymitani fuerint, gradatim Curie seculari, poenis debitis plectendum, hæc ibi, de quare, ad ornatum, legendi sunt nostre Pædula 4. sent. dist. 17. q. 3. ar. 1. Concl. 1. & dist. 22. q. 3. Concl. 5. Ant. 3. p. u. 17. cap. 1. §. 1. Syl. ver. Confessor. 3. in prim. Filiorum in sum. & Armilla ver. absolutio §. 9. Martens. Læstina, 2. p. q. 7. ar. 3. dub. ult. Sot. in 4. sent. dist. 18. q. 4. ar. 1. Navar. in Manuali cap. 27. num. 242. Sayr. de censur. lib. 7. c. 4. num. 8. & P. Carol. Theol. de poenis Eccle. 2. p. prax. ver. Ordines cap. 32. ubi latè de actibus Ordinum, & illos excentibus.

Quæst. 107. An quis audiens Missam de fenestra Divinus, satisfacias præcepto audiendi Missam?

1. R. Espondeo affirmativè cum Doctissimo Pædulo 1. p. Moral. tr. 8. Miscell. q. 56. dummodo tamen ab illa Fenestra Sacerdotè possit audire, & Missam videre, ducorque, quia licet præceptum audiendi Missam in diebus Festivis, postulet præsentialem, & corporalem assistentiam, ad finem percipiendi sensibiliter verba, & cæremonias Missæ, ut liquet ex cap. Missas 63. de sum. de Consecr. ibi, Missas, die Dominico, secularibus totas ante specialis Ordine præcipimus, & ante benedictionem Sacerdotis egredi populus non præsumas, &c. adhuc tamen per talia verba non exigit propinquissimam, ac immediatam assistentiam corporalem, ac immediatam cum Sacerdote, sed moralem, talem scil. quæ sufficiens sit ad finem prædictum, prout egregie exponit noster Sotus in 4. sent. dist. 13. q. 2. ar. 1. ad finem §. in Cake demum, ibi, cum dominus audire Missam intelligit præsentem esse, nam quæ in magna Ecclesia, Sacerdotem à longè spectat, licet non audiat, præceptum implet, veluti qui Græcam audiret Missam, cui nullum verbum intelligeret, hinc colligitur, (inquit ipse) attentionem, quæ sub præcepto necessaria est ad audiendam Missam, non esse tantam, quanta in Officio Canonico persolvendo requiritur, sed sit est, quod licet actus humanus, sic etiam intelligit ly audire totas Missas, moraliter scilicet siue civiliter, scilicet.

secundum actus humanos, quod dictum amplectitur *Navar. in sum. cap. 21. de 5. precepto Eccl. num. 8. in medio, ibi, quia satis est ex longinquo Missam audire, & Azor. 1. p. msta. hb. 7. cap. 3. q. 4. dicit, quod qui est longinquo Missæ Sacrificio præsentem adfuit, præceptum adimplent, quia dictum verbum audiendi Missam, non sumitur expresse, ac strictè, sed largè, seu moraliter, quod est à longè Sacrificio interesse, quod ante eos, eruditè dixit S. Anton. Archiep. Florent. 2. p. summ. sub. tit. 9. cap. 10. de negligentia Missarum §. 1. dub. 5. ubi quaerit: *Utrum sit necessarium, sensum, seu paulatim, & distinctè audire verba Missæ?* ad quod respondet negativè; nam aliàs sequeretur: quod qui audirent Missam ab his, qui submisit dicunt, cum multitudo adest, & qui remoti sunt, non impleverint præceptum, quod est falsum, similiter, & qui surdi essent, vel hebetem auditum habent, quapropter subiungit, quod intelligentia dicti præcepti defumenda est ex cap. humana aures, in 22 q. 5. in quo dicitur, quod apud Deum, mens potius, quam verba attenduntur, ad quod facit cap. Martialis. 1. q. 1. Extrav. præterea, de verb. signif. & cap. intelligentia 23 q. 1. ex quibus colligit, quod intentio Ecclesiæ in illo Decreto est, quod quis præsens sit in Missa, & vacet Deo. Si etiam intelligens est, dignum & iustum est, ut intelligat, & conentur intelligere, quæ dicuntur populo in Missa, quod sequitur, Sylv. ver. Missa 2. q. 6. Tab. eod. ver. in 49. & Armilla eod. tit. in 31.*

2. Unde constat, quod pro adimplemento dicti præcepti, non est necessarium auribus propriis audire verba, licet sit beneficium: sed sufficit præsentem ibi esse, & vacare pro illo tempore his, quæ dicuntur, & aliis non se occupare: quomobrem bene dicitur, quod præsens moraliter Sacrificio Missæ, satisfacit præcepto audiendi Missam; tum quia ille dicitur moraliter præsens, qui videt, & intelligit ea, quæ aguntur, ad textum expressum in l. coram Titio, 209 ff. de verb. signif. ibi, coram Titio aliquid facere missus, non videtur presente eo fuisse: nisi si intelligat, ubi, Retusius ver. S. ait, quod ubi quis requirit presentiam personæ, non intelligitur aliquis præsens, nisi intelligat, quæ aguntur, quodcirca Doctores indifferenter dicunt, eum præsentem dici, qui percipit ea, quæ fiunt, & docet Glossa in extrav. execrabilis, de prebendis, & dignitat. Joan. 22. in 6. tit. 3. ad finem ver. coram ibi, tunc coram aliquo fieri dicitur cum sit eo presente, & intelligente, licet alius volente, ad quod refert relata legem, coram Titio; tum etiam, quia in Jure, paria sunt, esse sub eodem Tecto, vel cubiculo, & in ea distantia, ut humana vox altè clamantis, exaudiri possit, ad text. l. etsi §. vocem ff. ad Sillanum, ibi, quicunque eo loco fuerint, unde vocem exaudire potuerunt, hi puniuntur, quasi sub eodem tecto fuerint: ubi Doctores ibi scribentes notant, vicinos dici eos, quorum voces altè clamantium exaudiri possunt: unde Ancarani in cap. Canonum statuta nu. 28. 4. de Constit. ait, vicinos dici usque

ad locum ubi potest exaudiri vox hominis clamantis, vox tamen communis, & secundum naturalem, & communem usum temporum, idem ceteris allegatis, dicit Menochius de Arbitr. casu 221. in 15.

3. Quapropter is, qui est fenestra suæ Domus videt, & audit vocem Sacerdotis altè Missantem, absque ullo dubio debet dici, quod sit præsens, vicinus, & unus de circumstantibus ad Missam, hinc plura inferuntur.

4. Primò, quod si Parochus existeret in Altari conspiceret in fenestra opposita duos ineuntes in matrimonium, & perciperet eorum mutuum consensum, utique tale matrimonium validum esset, quia censetur factum præsentem Parocho, juxta tradita per Sanchez de Matr. lib. 3. disp. 39. nu. 1. Secundò, quod si Sacerdos sit in Altari, & videat existentem in fenestra opposita vulneratum clamantem (Confessione, Confessione,) potest ex eodem Altari eum absolvere; nam illud pronomen, *te absolvo*, refertur ad personam proximè secum colloquentem, & docet in simili casu, Reginaldus lib. 8. nu. 32. Tertiò, quod qui ex fenestra suæ Domus ex intentione conspiceret duos in duello pugnantem, in domo sibi proxima, incidere in excommunicationem latam, contra spectatores duelli, quia censetur moraliter præsens, D. Gregor. Carasamerius Episcopus Cassanensis, de duello tr. 2. sect. 3. q. 11. nu. 4. ob rationem prædictam. Quartò, quod Sacerdos potest consecrare Hostiam existentem in tanta distantia, ut possint duo homines ad invicem colloqui, prout notat moxer Viguerius in Institut. de Euch. 156. ubi in fine dicit, quod ad hoc, ut materia sit præsens in hoc Sacramento, duo requiruntur. Primò, quod aliquo sensu, ejus præsentia à consecratore percipi possit. Secundò, quod sonus verborum possit illum contingere, quod tamen dictum, non approbat Suarez 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 43. sect. 5. ver. sed quaerit, ut propugnat Vercell. c. loc. num. 10.

6. Nec his obstat Diana 4. p. tr. 4. Missell. resol. 154. dicens oppositum resolutionis prædictæ, quia inhæret opinioni Filicci to. 1. r. 5. cap. 7. num. 209. & Portell. in dub. ver. Indulg. in addit. num. 8. qui negant eos, qui est fenestra, vel porta Ecclesiæ Missam audiant, vel vident, esse moraliter præsentem sacrificio Missæ: qui tamen non sunt audiendi, tum quia loquuntur contra iura allegata, & rationes adductas: tum etiam, quia eis resistit quotidiana praxis, quæ videmus in Nundinis, existentes in foro, audire Missam, quæ celebratur in loco patente, & eminente; sic quoque existentes in Castris, vel navibus, audire, vel videre Missam, quæ in portu dicitur in aliqua ædicula patente; & quamvis, ob distantiam, Missæ verba non audiant, adhuc tamen Missæ præcepto satisfaciunt, quia, ut dictum est, non obligat cum tanto rigore.

TRACTATUS OCTAVUS.

DE CONFRATERNITATIBUS LAICORUM.

Quæst. 1. Confraternitas quid sit, & quomplex, & unde dicatur?

1. Confraternitas genericè sumpta, idem est, quod Societas hominum, sub certis legibus inter se initorum, ad munus aliquod, sive sacrum, sive profanum, peragendum; quæ quippe Societas solet interdum appellari Corpus, Donati Praxis Regularis Tomus III.

factum scilicet, fictione Juris. Unde antiquitus Confraternitates dicebantur corpora, ut multi colligunt ex l. rerum vss. de usu cap. ubi Pomponius ait, Corpus sumus de consuetudine Religionis, & Disciplina unitate, & si c. fadere, coimus in catum, & Congregationem, & Callistratus lib. 4. de cognationibus in quibus, qui in corporibus sunt, veluti Fabrorum immunitatem habere dicimus, Navar. tom. 4. de pen. Missell. 4. n. 1.

2. Præterea, Confraternitates aliquando appellantur Collegia, Sodalitates, & Militiæ, ut ex multis ostendit D. Consilium Pontic in tr. de Sodalitatibus, c. 1. & 2. ubi ad intentum plura adunat, & Jura allegat, ad quod facit id quod dicit S. Thom. in 4. Sent. dist. 28. q. final. ar. 1. ad 4. ibi, duplex est congregatio, altera Politica, sicut Civitas & Regnum, altera vero Oeconomica, cuius curam gerit ille, qui præsit, sicut Paterfamilias.

3. Verum quoad intentum, dicendum est cum Bald. in l. si quis ad declinandam, §. final. nu. 19. C. de Episc. & Cleric. quod Confraternitas est collegium personale, voluntarium, Religionis causa congregatum, & colligitur ex l. 1. §. sed Religionis, ff. de Colleg. illicitis, in qua definitione ponitur Collegium, loco generis: dantur enim Collegia inultratum specierum, de quibus in d. l. de Colleg. illicitis, & subiungitur, Personale, ad differentiam Collegii naturalis, seu realis, prout est Capitulum, Villa, Oppidum, & Civitas; est enim differentia inter hoc & illud, quia Collegium naturale, seu reale, de necessitate exigit locum; adeo, ut ex hominibus in loco collectis, resulet naturale Collegium, non autem Collegium personale, quod fictione Juris, supponit pro persona præcisa, disjuncta à loco, & additur, voluntarium, quia nemo cogitur in vitros Confraternitatem intrare: unde quilibet sua sponte potest fraternitatem deserere, dummodo de bonis nihil retineat, prout dicitur in d. l. 1. de Colleg. illicitis, & docet Gutierrez. Canon. quest. lib. 1. cap. 35. num. 21. Dicitur denique Religionis causa congregatum, ad differentiam illorum, quæ Artium causa congregantur, ut in d. l. 1. §. de Colleg. illicitis, Megal. in suo Prompt. ver. Collegium num. 2.

4. Et dicitur à con, id est, simul, & fraternitate, hoc est, unitate, sunt enim Confratres, quasi Fratres, simul uniti in pace, & charitate, sub certis fœderibus, ad exequendum Dei mandata; quandoquidem ab his tanquam in Republica, res omnes communiter petaguntur, & fiunt, nemine discrepante, ad emulandum Charitatem meliorem, Syl. & Taberna, ver. Confraternitas.

5. Hinc apparet, quam maligna, & invida sit Hæreticorum malitia, qui duplici via sanctum, & laudabile Confraternitatum usum reprehendunt; prima, dicendo, quod Confraternitates sint quoddam novum figmentum, recens à Catholicis inventum: altera, & à priori, quam longissime abhorrente, quod finit ab Ethnica Religione mutuata; non erubescant Hæretici contraria fatari; sunt enim veritables, varique prophetei, versipelles, & veluti camelcones, diversâ varietate confpersi, Si Confraternitates sunt ab Ethnica Religione mutuata, ergo non debent dici, quod sint recentes in Mundo, & quod sit figmentum Catholicorum; non enim novum dici potest, quod, ut diximus, semper apud veteres fuit, & quod cum ipsa Ecclesia incepit, coaluit, & consentiit; quoniam modo hæ novissimæ Confraternitates dicuntur novum inventum, dum descendunt ab illo Ritu, quem servabant Apostoli in principio nascentis Ecclesiæ, quibus erat cor unum, labium unum, Pax, & Charitas uniformis? audiant Hæretici Chrysostrum, sic eleganter in Homil. 7. in Math. loquentem; sicut in corporali edificio, lapis ad lapidem, cemento mediantem construngitur; sic in edificio Ecclesiæ, Christianis ad Christianum, charitate mediantem, connectitur; ideo super fraternitatem charitativam Ecclesiæ, composuit fundamenta, ut videlicet Charitatem exhiberent, quasi humor ascendat in ramos, & ille Magnus Basilus, in oratione de Divinis promissis, dicit, Christi morientis legatum, fuisse pacem, & concordiam, unde subiungit, Si carpe sua antiqui paternam hereditatem relinquere, & sine honore, & heredis nomine tacere iudicium defuncti parentis, quamvis nihil commodi ex illius hereditate sperari potuisset; propterea legi filios

vel invitos cogebant, patrum heredes esse; quare Christiani Christi à vita non discedentis, nobilissimum prælatum, pacem nempe repudiabant? Hæcille, ex quibus, nedum prosternitur primum jam dictum Hæreticorum scilicet verum etiam respiciunt, & retunditur, prout patet reijcitur & secundum; nam si integrum fuit Pagani sordiditas, collegia, sive collegas, & sodales, ad cultum suorum falsorum Deorum intruere; cur non licebit Christianis, vero Deo sodalitates dicere? cur non erit nobis licitum? Christianæ Religioni quid simile permittet nonne Elias, ut facta testatur Historia, nonne Joannes Baptista discipulorum Congregationem instituit, & habuit? nonne pariter & Christus? nunquid & hi mutarunt ab Ethnicis? taceant Hæretici, & veritatem adducant.

Quæst. 2. Confraternitas, cujusnam auctoritate, erigi possit?

1. SUB distinctione resolve: aut loquimur de Confraternitate erigenda, absque usu sacrorum, & sine Saccis, & potest erigi sola auctoritate eorum, qui simul in ea conveniunt, etiam si erigatur Religionis causa, ut constat ex l. 1. §. sed Religionis, & l. final. de Colleg. illicitis, ibique docet Barthol. num. 6. & Bald. consil. 407. num. 8. ver. sanguis, & Abbas in cap. dilecta, de excessibus Prælati, ver. vel si fiant causa pietatis.

2. Secus autem dicendum, si debeat erigi cum usu sacrorum, vel saccis, aut speciali indumento: nam si non potest erigi sine auctoritate Apostolica, vel ordinaria Episcopi loci, cap. Parentibus, de privilegiis, & docent, Felin. in cap. si cum num. 29. de sem. & re judic. D. Alex. Sperl. l. 1. p. dec. 87. num. 18. in fin. & clarum 2. p. dec. 153. num. 23. & dec. 155. num. 3. & clarissime constat ex Bulla Clementis. incip. Quæcumque à Sede Apostolica, de qua late habem. fr. 7.

Quæst. 3. Confraternitas ubi nam erigi possit?

1. ET dico, quod potest erigi, & congregari ubi magis placet, etiam sine licentia Episcopi: excepto tamen Ecclesiæ monialium, ut in facti continetur respondit Sac. Congreg. Episcop. 14. Augusti 1584. cum Confraternitas non sit Collegium reale, sed personale, ut non fit annexa loco, sed consideretur separatim de se, ut liquet ex dictis hic supra q. 1. & docent Iam in cap. dilecta num. 5. de excessibus Prælati. Abbas consil. 31. num. 1. ver. sed his non obstantibus, Petrus de Ubaldis in tr. de Canonica Episcop. num. 9. & 22. Rota Rom. coram Caccini dec. 472. num. 2. & alii multi, quos allegat, & sequatur D. Riccioli. Lucubrat. Ecclesiast. lib. 4. cap. 3. n. 2. ubi in m. 3. ex Rota Rom. cu. loc. num. 7. ampliat, dicendo, quod si fuerit in alterius Ecclesiæ recepta, potest ad libitum eadem recedere, & ejici.

2. Dixi, exceptis Ecclesiis Monialium; tum ob Rorem Romanam, cu. loc. num. 3. & 4. tum etiam, quia ita Sacra Congregatio Episcoporum respondit Episcopo Barelli 6. Aprilis 1595. & merito, quia monialibus interdicta est hominum Conversatio, cap. perveni 18. q. 2. ergo ad omnem bonum finem, non debent ibi homines congregari.

Quæst. 4. Quotnam persone requirantur ad constituendam Confraternitatem?

1. CUM Collegium, Congregatio, & Confraternitas, convertantur, l. fin. in fin. ff. de Colleg. illicitis, dicendum est de Confraternitate, sicut de Collegio dictum est, tom. 2. in prax. p. 3. ar. 2. de loco electi q. 5. quod si electi

De Confraternitatibus Laicorum. Tract. VIII. 139

de Jure Civili, ad minus requiruntur tres Idoneæ personæ, prout expresse dicitur in l. *Horatius*: et si de Jure Canonico sufficiant duæ: prout idem expresse dicitur in cap. nullus de elect. ibi, duo, vel tres fuerint in Congregatione, ubi, *Glossa in ver. duo*, ait, quod duo faciunt Congregationem, tres vero Collegium.

2. Quod dictum, respectu Confraternitatis Ecclesiasticæ, procedit sive dicti Confratres sint masculi, sive femine: nam quantum attinet ad Deicolum, non est masculus, neque femina, nec liber, neque servus: omnes enim in Christo eandem mercedem percipere debent, §. *hinc autem audent*, de Monach. & ob id omnes possunt esse de Confraternitate: si tamen Confraternitas sexui, vel statui non repugnet. *Bald. in d. l. final. m. 16. ff. de Colleg. illicitis*, quod etiam procedit, sive sint majores, sive minores: dummodò usum liberi Arbitrii habeant, & Christianam Doctrinam non ignorent, nec sint homines facinorosi, nec aliqua infamia notati, quod item procedit, ut non solum possint esse de una Confraternitate, sed etiam plurium: dummodò statutum unius, non repugnet alteri, *Barthol. in d. l. final. de Colleg. illicitis*. & tandem procedit, sive sint laici, sive Religiosi Regulares, nam etiam hi possunt esse de Confraternitate, de licentia tamen sui Superioris: & dummodò servitia propriæ Religionis non retardentur, ut infra dicitur, & docet *Barthol. cu. loc.*

3. Sed dices, servi Christianorum possuntne Confraternitatem ingredi? Et dico, quod sic: de consensu tamen dominorum suorum: & dummodò illorum obsequia non impediuntur: secus autem, nam sicut volente Domino, possunt esse de Collegio, l. 3. ff. de Colleg. illicitis, ita possunt esse de Congr. Quod enim Domino non nocet, & servo prodest, admittendum est, & maxime in causa Religionis.

4. Dicitur, quia reluctante Domino, vel si ejus servitia impediuntur, non debent admitti, quia licet servus quoad exercitia spiritualia non subijciatur Domino suo, sed tantum quoad personalia: adhuc tamen quando ista per illa impediuntur, non debet in Confraternitatem admitti, alias præjudicium fiet ei ejus Domino, & quod dico de servo, extendit ad Monachum, qui, ut dictum est, de consensu sui superioris, & dummodò servitia suæ Religionis non retardentur, potest Confraternitati incorporari.

Quaest. 5. An Rector sit de necessitate Confraternitatis, & an debeat esse Clericus, vel Laicus, & qualis ejus potestas?

1. **N**egative ad primam questionem respondet D. *Ricciol. cu. loc. cap. 8.* cum deficiente Rectore, loco illius præsideat magis dignus; ad secundam dicit, quod potest esse tam Clericus, quam Laicus: cum Confraternitas consistat ex utroque, ad tertiam verò subjungit, quod caret potestate coactiva, cum non possit invitare Confratres in Confraternitatem trahere, nec exinde invitos expellere: habet tamen potestatem fraternalem, hoc est, quandam præminentiam, quam in domo habet frater major in minores; adeò, ut hoc modo, Rector Laicus possit, etiam in confratrem Clericum advertere; ad quod pro se allegat Baldum, quæ omnia intelligi procedere de Jure Communi, secus autem si aliter dicatur in propriis statutis.

Quaest. 6. An Regulares possint erigere, instituire, & aggregare Confraternitates, & quo Jure?

1. **E**t quidem posse ex privilegio, variis Ordinibus concessis à variis Pontificibus, certum est ex lecture eorum privil. & præcipue quoad Confraternitatem Sanctissimi Rosarii, respectu Dominicanorum, potest legi Constitutio 40. Clem. VII. incip. *Esti temporalium*, edita octavo Idus Maii 1534. Item Constitutio 86. Pii V. incip. *Inter*, edita 28. Junii 1569, Item Const. 21. Sixti V. incip. *Dum ineffabili*, edita 30. Januarii 1586. quibus fit facultas nostro Reverendissimo P. Magistro Generali Ordinis ejusque Vicario Generali, erigendi, instituenti, & aggregandi Confraternitatem jam dictam B. M. V. Rosarii, ac etiam concedendi Indulgentias, & alias gratias, ut ibidem.

2. Verum, quia præfati Summi Pontifices concesserunt dictam facultatem absque ulla certa forma faciendi prædicta, multæ pravæ consuetudines irrepererunt, multaque incommoda exinde provenerunt, sive negligentia superiorum, sive aliorum officialium instituentium, erigentium, seu aggregantium præfatas Confraternitates, quibus inconveniuntibus, & incommodis volens occurrere Clem. VIII. sua Constit. incip. *Quacunque à Sede Apostolica*, edita die 7. Decembris, anno Domini 1604. præscripsit formam & modum, in dict. privil. non assignatam, ut constet ex Bulla jam dicta, & est 115. inter Bullas ejusdem Papæ, in 3. tom. Cherub. fol. m. 164. & habes apud *Quarantam ver. Confraternitates in priv.* & apud *Joan. An. Novar. 2. p. summa Bull. sub tit. de Confraternitatibus*, fol. 179. & liquet ibi, §. 1. cum itaque à pluribus Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & forsitan etiam à nobis, nonnullis Regularibus, Ordinibus, Religionibus, & institutis, & etiam Christi fidelium Archiepiscopis, & Congregationibus diversarum nationum, &c. ad quæ lectorem remitto.

Quaest. 7. Quenam sit ista forma resultans ex dict. Bulla Clem. VIII. & observanda hodie in rebus prædictis?

1. **E**t dico, quod consistit in multis. Primo, quod unica Confraternitas in Regularium, & aliorum Ecclesiasticorum, sive locis instituat, & aggregetur, supple ejusdem generis. Secundo, quod institutio, & aggregatio non fiat, nisi de consensu Ordinarii loci, & cum literis ejus testimonialibus, quibus Confraternitatis erigendæ seu aggregandæ pietas seu institutum, & Christianæ charitatis officia, quæ obire cupit, & solet, commendentur. Tertio, quod Prælati instituentes, aut aggregantes Confraternitatem, ipsi ea tantum privilegia, Indulgentias, facultates, aliaque spirituales gratias, & indulta, quæ ordini, Religioni, ac instituto erigenti, instituenti, ac communicanti, seu Archiconfraternitati, & Congregationi aggreganti, nominatim, & in specie, non autem, quæ per extensionem, vel communicationem sibi quovis modo concessa sunt, & illa quidem non sub generali forma verborum, vel ad instar, sed expresse, & in specie communicent. Quarto, ut statuta Confraternitatis instituenti, aut aggregandi, prius examinentur ab ordinario loci, pro ratione loci approbentur, ac ejusdem Ordinarii Decretis, moderationi, & correctioni omnino subiaceant. Quinto, ut aggregatio Confraternitatis fiat juxta formulam à Clemente VIII. approbatam, quam Cherubinus in Compendio Bullarum super citata Bulla Clementis 115. putat esse illam, quam ipsemet refert, utpote ab omnibus usu receptam, & nos aliam ipsâ immediate ponimus, quoad Patrem Generalem Ordinis, respectu Societatis Rosarii. Sexto, ut gratias, ac indulgentias

dulgentiæ communicatæ Confraternitati, non promulgentur, nisi prævia recognitione Ordinarii, qui adhibitis duobus de Capitulo sive Ecclesiæ, ea juxta Concilii Trident. Decretum promulganda decernat. Septimò, quod Confraternitas elemosynas excipiat solum juxta modum, ac formam per Ordinatum præscribendam, & quidem remotis mensis, pelvibus, & caplis, quæ in Ecclesiis, ac Oratoriis publicè ad hoc exponi solent, ac elemosynæ expendantur in bonum Ecclesiæ Confraternitatis aggregantis, aut aggregatæ, aut in alios usus pios, arbitrio ipsius Ordinarii. Octavò, quod Confraternitas, (qui fortè ex Privilegio Confraternitatis eligi possint) sint approbati ab Ordinario loci: immò si sint Regulares, etiam à suis superioribus, acque Confratres absolvant, juxta privilegia ipsis competentia solum quatenus sunt in usu, & non advertantur Concil. Trident. Decretis, ac Romanorum Pontificum Bullis. Nonò, quod licetæ institutionis, seu aggregationis, aut communicationis gratiarum, gratis, omnino, ac nulla priorum mercede, etiam à sponte dantibus accepta, expediti, & concedi debeant, ut melius est videre in dict. Bulla Clem. VIII. quam per extensum habes apud præcitatos Autores, immediate supra q. 6.

Quæst. 8. An Regulares possint hodie, non obstante dict. Bulla Clem. VIII. novas Confraternitates Laicorum in suis Ecclesiis erigere, sine consensu Episcopi loci?

1. **N**egat D. Riccius. *Lucubr. Eccl. lib. 4. de Confrat. cap. 2. num. 3.* tum quia dicta Constitutio est novum Jus; tum quia ita in facti contingentia respondit Sacra Congreg. die sexta Decembris 1616. refcribens Episcopo Chienti, cui faveret *Novar. in Lucerna Regul. ver. Confraternit. u. n. 1.*

2. Verumtamen, quia postea jussu Pauli V. quædam declaratio Sacræ Congr. emanavit sub anno 1607. quam refert *Laureus de Franchis in controvers. Episcop. & Regul. & Lexan. 2. p. summ. cap. 15. num. 40. de Confrat.* in qua decernitur, lupiores Regulares, quibus concessa est nova facultas instituendi Confraternitates secundum formam hujusmodi Constitutionis, supple. Clem. VIII. posse confirmare sine Ordinarii consensu Confraternitates jam prædictas ante publicationem illius, canonicè erectas in propriis Ecclesiis, ubi sub regulari vita degunt duodecim, consensus ordinarii requiritur, & quia in dict. declaratione dicitur, (quibus nova facultas concessa est, &c.) oportet cum *Lexan. ac. loc. cit. 40. adverte*re, quod Paulus V. in sua Bulla, incip. *Cum certas* edita die 30. Octobris 1606. concessit Reverendissimo P. Generali Carmelitarum, & eo absente, Vicario Generali, facultatem instituendi Confraternitates ad præscriptum dictæ Constitutionis, Clem. VIII. absque consensu ordinarii, qua gratia, ob Communicationem privilegiorum, uti possunt omnes alii Ordinum Generales, juxta dictam declarationem præfatæ Sacræ Congr. quod dictum, ac resolutum melius apparet ex Epistola Sac. Congr. ab Illustriss. & Reverendiss. D. Card. Arigon. ad Illustrissimum Archiepiscopum Civitatis Bononiæ sub tali tenore transmissa.

3. *Moli Illustr. & Reverendissimo Monsignore. Haven-* dorisolutio quæsti mci Illustrissimi Signori della Congregatione delle Indulgentie, con autorua, & ordine particolare hanno avuto voceraculo della Santità di Nostro S. di levare alcune difficoltà, che si trovano nell' eseguire la Costituzione di Clemente VIII. scilicet. memoria, fatta già sopra le Congregationi delle Confratrie, dichiarando ancora alcune cose concernenti le Constitutioni antiche usate da Superiori Regulari, a quali è stata concessa nuova facoltà da sua Beni-

indine di istituire Confraternità secolari secondo la forma della suddetta Costituzione, possono confermare senza consenso dell' Ordinario de' luoghi, quelle Confraternità, a quali si trovano canonicamente erette da medesimi Superiori Regulari avanti si pubblicasse l'istessa Costituzione nelle Chiese proprie loro Regulari Collegiate, dove siano almeno dodici Religiosi di famiglia ordinaria, non obstante che nella Patente della confermazione si dica espressamente far si ciò da consenso dell' Ordinario medesimo, dichiarando però, che nel far nuove istituzioni nelle Chiese proprie loro Regulari, quanto secolari di qualunque sorte, e nel confermare etiam di quelle erette in Chiese secolari di qualunque sorte, e nel confermare etiam di quelle antiche erette in Chiese secolari ancora nelle quali non siano dodici Religiosi si debba necessariamente haver il testimonio, e consenso dell' Ordinario, e serbare tutto il restante, che si prescrive nell'istessa Costituzione.

4. Permettono similmente, che i medesimi Regulari, a quali è stata concessa la nuova suddetta facoltà di istituire, possano confermare le Confratrie antiche, & istituirne di nuove, ancorchè non sia tutta quella distanza de' luoghi, che sono, & faranno tali Confratrie, che viene prescritto da brevi Apostolici, mentre però oltre iuziali altri requisiti concorranza anche à questo il consenso particolare dell' Ordinarii, del luogo, il quale si donerà esibire in scritto prima, che si scopra tal distanza, & non altrimenti.

5. Permettono ancora, che ritrovandosi diverse Confratrie de' secolari antiche erette canonicamente, come sopra in Chiese Regulari Collegiate de' dodici Religiosi almeno, si possano confermare, servata però in tutto il resto la forma data dalla medesima Costituzione, e parimente, che essendo in una Città, o Terra più d' una Confraternità vogliono le SS. Illustrissime, che una sola se ne possi far in qualunque Città, Terra, o luogo, accettando però la Compagnia del SS. Sacramento, quale concedono, anzi desiderano sia eretta in una Chiesa Parrocchiale, non obstante, che ci si trovi eretta prima qualvis altra Confraternità.

6. E perchè molti dubitano, se per la Costituzione di Sua Beatitudine sopra l' Indulgentie concessa ultimamente alle persone Religiose con revocatione dell' antiche venghino revocate anche le Indulgentie concesse alle Chiese Regulari, & a quei, che le possiedono, ancorchè la Costituzione comprenda chiaramente solo le persone Regulari senza estendersi alle Chiese loro, tuttavia la Congregatione per levar ogni dubbio dichiara, che le Indulgentie concesse à quelli, che visitano le Chiese de' Regulari siano nella loro forza, & vigore, sine sine la Sanità Sua sia altra deliberazione, e però si possono lasciar pubblicare, quando non offra altra cosa.

7. Tutto questo è parso alla Congregatione di scrivervi V. S. accio nell' occorrenze di cotesta Chiesa sappia ciò, che passa in questo particolare, e lo faccia sapere, &c. Di Roma alli 7. Settembre 1607. Di V. S. &c. & habetur extensum ut jacet, apud Cespèd. in tr. de exempt. Regul. cap. sex. 14. dub. 386. f. 363.

Quæst. 9. Quotnam conditiones requirantur ad hoc ut inter Confraternitates fieri possit Communicatio Indulgent. & Privil.?

1. **R**espondeo, quod hujus dubii decisio liquet ex præallegatis, adeò ut primò Confraternitas potens aggregationem, sit legitime erecta juxta dictam bull. Clem. VIII. incip. *Quæcumque à Sede Apostolica.* Secundo, ut hujusmodi communicatio fiat de consensu, & cum literis testimonialibus Illustrissimi loci Ordinarii, qui apud Confraternitatem aggregantem commendet officia pietatis, quæ solet exercere Confraternitas aggreganda. Tertio, quod communicatio Indulgentiarum, & Privilegiorum, quibus gaudet aggregans, fiat ab aggregante

ante nominationem, & in specie, nominando Indulgentias, & favores, quos communicat, ita quod non sufficit communicatio in genere, neque ad instar, in quo differunt à Regularibus, qui inter se, & aequè primò privilegia participant. Quare, quod Indulgentiæ, & favores communicati, antequam publicentur, debent ab Ordinario loci cognosci cum duobus de ejusdem Ecclesiæ Capitulo, juxta Tridentinum sess. 21. cap. final. Quintò, ut aggregatio hujusmodi fiat inter Confraternitates ejusdem instituti. Unde aggregans potest sibi unire omnes alias ejusdem generis Confraternitates, non autem alterius speciei. Sextò tandem, ut aggregatio hæc fiat per Archiepiscopalem auctoritatem, non autem per Confraternitates inferiores, nam omne majus trahit ad se minus, & non è contra.

2. Cum quibus omnibus stat, ut respectu Confraternitatum antiquarum confirmandarum, vel novarum erigendarum per Regulares in propriis Ecclesiis sui ordinis, quoad consensum Episcopali loci sit observandum præteritum Decretum Sacre Congregat. juxta sui seriem, continentiam, & tenorem. Verum quoad erigendum in alienis Ecclesiis est omnino observanda dict. Bulla Clem. VIII. etiam quoad consensum Ordinariorum, adeò, ut PP. Generalibus Ordinum prohibitorum sit in alienis Ecclesiis Confraternitates instituere, vel antiquas confirmare, sine consensu Episcopali loci, ut constat ex immediate decisio hic supra q. 8. & docent Lex. 2. p. summ. s. ap. 15. de Confraternitatibus. 19. & Cessides in tract. de exempt. Regul. cap. 2. 4. quoad varia dub. 376. num. 6. ver. quare hic, & ita a Sacre Congreg. decisis refert Gavanius in manual. Episcop. ver. Confraternitates. num. 8.

Quæst. 10. Forma instituendi Confraternitates SS. Rosarii in externis Ecclesiis per P. Generalem Ord. Prædic. vellejus Gener. Vicarium, juxta Bullam Clem. VIII. quam sit?

1. Respondeo, quod potest esse infrascripti tenoris. Frater N. Ordinis Prædicatorum Generalis Magister, vel Vicarius Generalis, Universis presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam.

Cum inter alia Privilegia, quibus à Sancta Sede Apostolica Religio nostra decorata est, secularium Confraternitates sub invocatione Sanctissimi Rosarii erigendi, ejusque spiritualis gratiarum, Privilegia, & Indulgentias communicandi habeat facultatem, in hujusmodi Confraternitatibus instituendis, si ad Christi fidelium salutem promovendam expedire animadvertit, liberalem sese præbere consuevit. Nos igitur, qui Generalem totius Ordinis curam gerimus, sperantes fore, ut ex hac spiritualium gratiarum participatione, Christi fideles ad devotionem, & pietatem magis excitentur. Auctoritate nobis à Summis Pontificibus concessa, Confraternitatem Sanctissimi Rosarii in Ecclesia S. Petri loci, N. Diocesis N. de consensu Illustriss. ac Reverendiss. Episcopi Diocesis præfate, qui ejusdem Confraternitatis institutum, pietatem ac Religionem literis patentibus, Nobis nuper exhibitis commendavit: dummodo tamen alia similis in ipso, vel alio ad tria miliaria propinquo loco hætenus erecta non fuerit per presentes nostras litteras institutum, illique, & pro tempore existentibus nringque sexus Confratribus elargimur, & communicamus Indulgentias, Privilegia, spiritualis gratias sigillatim nring descripias, nostræque primariæ Confraternitatis S. Mariæ super Minervam nominatim, expressè, & præcipue per Breve S. D. N. Pauli Papa V. tenoris sequentes concessas.

(Hic ponitur per extensum totum Breve dict. Papæ, qui Indulgentias instituende Confraternitatis concessit, deinde subditur) Quibus omnibus Indulgentiis, & spiritualibus gratis sigillatim descriptis, Confraternitatem ip-

sam nunc erectam ejusque Confratres potiri, & gaudere posse decernimus juxta sac. record. Clem. Papæ VIII. Constitutionem sequentem.

(Hic ponitur totus tenor Constitutionis Clem. VIII. quæ incipit, Quæcumque, & est 115. inter Bullas ejusdem Papæ in Bullario Cherubini) &c.

2. Dixi forma instituendi Confraternitatem Rosarii, iuxta d. Bullam Clem. VIII. nam abrogata dict. Bulla, potest institui, eo modo, & forma, quæ instituebatur antequam dict. Bulla emanasset, prout de facto quoad Indulgentias, & Privilegia Confraternitatis Rosarii fuit abrogata per Paulum V. sub tali tenore.

3. Paulus Papa V. Ad perpetuam rei memoriam. Cum olim sac. record. Clemens Papa VIII. Prædecessor noster ad tollendos nonnullos abusos, qui in communicandis Indulgentiis, & Privilegiis Confraternitatibus, dum erigebantur, instituiebantur à Superioribus Ordinum, Religionum, & Institutuum, necnon ab Officialibus Archiepiscopatum, & Congregationum respectu irreperant, per suam perpetuam valentiam Constitutionem inter cetera dærecessit, ut omnes Confraternitates, novas erectionum, institutionum, & aggregationum formas, quibus novæ etiam Indulgentia concedebantur, concessæ removerebantur, ab Apostolica Sede acciperent infra certum tempus tunc expresse, prout in ejusdem Clementis literis plenius continetur. Nos in executionem dictæ Constitutionis, & mentis prædicti Clementis Prædecessoris compluribus Confraternitatibus novas Indulgentias, & Privilegia concedentes, antea concessas revocavimus, inter quas etiam supplicationibus dilectorum filiorum officialium, & Confratrum Confraternitatis Sancti Rosarii in Ecclesia S. Mariæ super Minervam Fratrum Prædicatorum de Urbe inclinatissimè dictæ Confraternitatis, quam omnibus alias Confraternitatibus ejusdem Sanctissimi Rosarii, omnes, & qualescunque alias Indulgentias à Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris ejusdem Confraternitatibus concessas revocantes, certas alias novas Indulgentias, quibus in posterum mererentur, concessimus, & indulgimus, prout in nostris in simili forma Brevis de super confectis literis plenius etiam continetur.

Cum autem sicut dilectus filius Augustinus Galaninus Magister Generalis d. Ordinis Prædicatorum, occasione Capituli Generalis Roma nuper celebrati, nomine complurium doctorum Nationum ejusdem Sanctissimi Rosarii Confraternitatum, Nobis nuper exposuisset, quod cum ipsi Confraternitatibus prædictis minimè supplicantibus, sed nescientibus, & nihil tale prorsus cogitantibus, quippe qui dicti Sanctissimi Rosarii Confraternitates, dum canonice instituuntur, Indulgentiarum communicatione minimè indigeant: sed ipso jure, vigore Privilegorum Apostolicorum illas nanciscantur hujusmodi nova concessio, & revocatio Indulgentiarum impetrata fuerit, idcirco Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut de super providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui iustis, & piis fidelium votis annuere pro muneri nostri debui tenemur, ipsi Generalem Magistrum, & Confratres prædictos à quibusvis excommunicationibus, suspensionibus, & interdictis, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa laus, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum presentium dumtaxat consequendum, hanc serie absolute, & absolutos fore censentes, illosque specialibus favoribus, & gratias prosequi volentes, eorundem supplicationibus inclinatissimè, litteras nostras prædictas, quarum tenorem presentibus haberi volumus pro expresso, hanc serie ad eternum juris reduci mus, necnon Confraternitatibus ubique locorum existentibus, canonice tamen institutis Sanctissimi Rosarii hujusmodi, ut ejusdem Indulgentiis à Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris concessis, prout ante dictas litteras, & non alias utebantur, fruebantur, & gaudebant, ut, frui, & gaudere libere, & licite valeant, ac illis suffragentur in omnibus, & per omnia, prout de ac si dicta littera non emanassent, concedimus, & indulgemus. non obli-

obstantibus premis, ac Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Regula nostra de non concedendis Indulgentiis ad instar, ceterisque contrariis quibuscunque: Volumus autem quod presentium ir. insumptis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo persone in dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eadē prorsus fidei adhibeatur, quæ presentibus adhibetur, si ferent exhibita, vel ostensa. Datum Romæ apud S. Mariam sub Annulo Piscatoris, die 20. Septembris 1608. Pontificatus nostri anno 4. Scipio Cusbellinus, ut melius est videre in proprio originali, quod servatur in dict. nostro Conventu Romæ Sanctæ Mariæ super Minervam, & habetur inter varias Bullas Roman. Pontif. collectas per Joannem Baptistam Cimin. in novo Thesaur. Sanctissimi Rosarii, fol. mihi 350. & inter Bullas collectas per P. Joannem Sagazival. Bacal. nostri Ordinis in suo libro de Sanctiss. Rosario fol. mihi 680.

Quæst. 11. An dicta facultas instituendi Confraternitatem Rosarii sit delegabilis?

1. **A**ffirmativè dic; tum quia hoc expressè dixerunt plures Summi Pontifices in suis Constitutionibus; & præcipuè Pius Van Bullis à se concessis ad favorem, & ampliationem Confraternitatis Sanctissimi Rosarii, & Sixtus Van Bulla, incip. *Dum ineffabilia*, edita Anno 1586. & est secunda inter Bullas ejusdem in Bullario Cherubini, ubi conspicuis literis facultatem concessit omnibus Fratibus Ordinis Prædicatorum, designandis à P. Generali, vel Vicario Generali ejusdem Ordinis, instituendi ubique Confraternitatem Rosarii; & Paulus III. concessit Generali Societatis Jesu, ut omnes gratias, concessionem, & indulgentias sibi concessa à S. Sede Apostolica exercere possit per Vicarios, aut personas ad id bene viros, &c. quæ quidem privilegia, ob communicationem privilegiorum, extenduntur ad omnes communicantes in privilegiis, ergo: tum etiam, quia facultas ex privilegio perpetuo, est delegabilis, censetur enim quali ordinaria; ex quo videtur indulta dignitati officii Generalatus, & non personæ, quod item constat ex praxi, qua videmus Patres Generales Ordinum, servatis servandis, prædicta per substitutos exercere.

Quæst. 12. Confraternitas Rosarii, à quonam sit instituta, ubi, & quando, post S. Dominicum, & an à Summis Pontificibus confirmata?

1. **P**recisissimus Navarr. tom. 4. Miscell. 4. de Psalterio, & Rosario Sanctæ Mariæ, de communi sententia, ait, quod fuit instituta sub Anno Domini 1476. a quodam Jacobo Spenger egregio Doctore Utriusque Juris, ac Nobili Provinciali Ordinis Prædicatorum, cum foret Prior celeberrimi Monasterii Urbis Coloniz Agrippinæ, quibusdam statutis super ingressu, & obligatione Confratrum, utriusque sexus adjectis; quam Confratram, ad instantiam Imperatoris Frederici III. ejusque uxoris Augustæ confirmavit, & indulgentias auxit Alexander Legatus Apostolicus de latere in partibus Germaniæ, ut constat ex ejus Bulla, quam extendit Navarrus ubi supra.

2. Item postea fecit Sixtus IV. in sua Bulla, incip. *Ea, quæ fidelium*, edita Anno 1479. & est 18. inter Bullas ejusdem in Bull. Cherub. qua ad instantiam Ducis, & Ducissæ Britannicæ, prædictam Confratram confirmavit, & insuper concessit pro quolibet quinquagena prædicti Psalterii quinque annos, & totidem quadragenas Indulgentiæ: quod etiam fecit Leo X. in sua Bulla incip. *Psalteri Aeterni*, edita sub Anno 1520. & est in appen-

dice ad Bullarium, inter Bullas ejusdem Papæ in dict. Bullario Cherubini.

3. Innoc. VIII. anno 1483. & 1484. ut constat ex dict. Bulla Leonis X. concessit omnibus, qui tunc erant, & futurum essent de dicta Confraternitate, qui per hebdomadam dicerent dictum Psalterium B. M. V. plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, semel in vita, & semel in mortis articulo.

4. Clemens Septimus postea in Bulla, *Esti temporarium*, Anno Domini 1534. edita, & est 40. inter Bullas ejusdem in Bullario Cherub. prædictam Confraternitatem Rosarii, ejusque Indulgentias, & Privilegia concessa approbavit, & confirmavit, & declaravit, ad consequendum dictas Indulgentias, satis esse Rosarium semel in hebdomadam recitare. Item auxit Indulgentias à Sixto V. concessis recitantibus Rosarium. Item approbavit Indulgentias à Leone X. concessas visitantibus quinque: Alaria cujuscunque Ecclesie dicti Ordinis Prædicatorum. Item Indulgentias stationum Almar Urbis, & similia, quæ omnia fuerunt approbata à Paulo Tertio, & Julio Tertio, teste Flavio Cherub. in collect. Bull. d. Bulla Clem. 7.

5. Pius V. in Anno Domini 1569. duas edidit Bullas, respectu dictæ Confraternitatis Rosarii, unam sub 28. Junii, alteram sub 17. Septembris, ut in 1. tom. Bull. Cherub. num. 86. In prima decernit, solum Priorem Generali dicti Ordinis, & ab eo deputatos, posse Confraternitatem prædictam in quibuscunque Ecclesiis erigere, nullum Confratrem pro ingressu in Confratram aliquid solviturum, posse Confratres ad quascunque Processiones accedere, & in quibus corpora defunctorum ad sepeliendum deferuntur, cum eorum insigniis, capitis etiam Superioris licentia minimè requisita, &c. in 2. autem Bull. prædictum Psalterium, omniaque indulgentias, & Privilegia per quoscunque Summos Pontifices, vel Legatos concessa confirmavit, & approbavit, deditque facultatem accipiendi legata, concedique multas ac amplissimas Indulgentias; ut ibidem est videre.

6. Item Sixtus V. in sua Bull. incip. *Dum ineffabilia*, edita Anno 1586. confirmavit prædicta omnia, & Indulgentias auxit, idem fecit Greg. XIII. & successivè omnes alii subsequentes Summi Pontifices, adeo, ut de hujusmodi Rosis, seu Indulgentiis, gratis, & favoribus, rerum sit dicere, quod semper florescunt, & nunquam marcescunt.

7. De quibus opiperè scripserunt infiniti Doctores, & nostri, & alterius Ordinis, & præcipuè P. Magist. Fr. Joann. Lopez, Episcopus Cironensis, Ludovic. Blasius, Ord. S. Benedicti, Aloysius Strada, Abbas S. Bernardi, Martinus Navar. loc. P. Mag. Alanus de Rupe, Magnus, ac famosissimus Prædicator, Fr. Hieronymus Taux Catalanus, Fr. Francisc. de Mescua, Fr. Dominicus de Ortega, Fr. Albertus Castellanus Venetus, P. Fr. Francisc. Arias Societ. Jesu, P. Sebastianus Camaldulens. P. Fr. Barthol. Schiavus Cremonensis, P. Magister Fr. Andreas Azeverus Italus, Provincialis Terra Sanctæ, famosiss. P. M. Abrahamus Bzovius, tom. 14. Annal. circa annum 1213. num. 9. & sequentibus. Cartagena Minorita in Homil. de Rosar. Fr. Archangelus Caraccia Neapol. P. M. Joann. Baptist. Casanovi, amicissimus noster, P. Joann. Bapt. Ciminus, & diffusi aliis prætermisiss, P. Joann. Sogastrual. & ex eo, Fr. Hyacinthus Cambi, qui seriatim ponunt statuta dictæ Confraternitatis, Bullas Romanorum Pontificum, & novissima miracula ejusdem Societatis Sanctiss. Rosarii.

De Confraternitatibus Laicorum. Tract. VIII. 143

Quaest. 13. Quotnam genera Confraternitatum sint in Ecclesia, à Dominicana Religione instituta?

DE communi sententia Doctorum, dicendum est, quod illa quatuor, quae inter omnia Confraternitatum genera, potissima sunt, nempe Sacratissimi Rosarii B.M.V. Augustissimi Sacramenti Altaris, pretiosissimi Sanguinis Christi, sive disciplinatorum, vel se flagellantium in memoriam effusi Sanguinis Christi, ac ineffabilis nominis Dei, à Dominicana Religione prodierunt, nam S. Dominicus singulari Dei beneficio primam instituit, ut tot Summorum Pontificum Bullae testantur: secundum Fr. Thomas Stella Venetus Episcopus Justinopolitanus, qui, Pauli III. Pontificatu vixit, cum prius officium praecedere horarias in Sacramentum istud composuisset rarum illud naturae miraculum, Thomas Aquinas, ejusdem Ordinis speciale decus, totiusque Christianae Religionis columnae & Custos, teste D. Confalvo Penzo de Leone in tract. de soliditate Nominis Dei, c. 17. Tertiū S. Vincentius Ferrerius. Quartam, & ultimam instituit Venerabilis Frater Didacus Victoria Hispanus, Frater Germanus Francisci à Victoria, qui olim primariam Theologiae Cathedram Salmanticae moderatus est: à quo sicut ex equo Trojano, prodierunt tot Commilitones, nempe Cani, Soti, Pegnae, Medinae, & similes quamplures eruditissimi, ac famosissimi Doctores, nedum Protellarii, verum etiam Classici, ut Scholae ipsae testantur.

2. Hinc merito Dominicana Religio dici potest, quod sit ille Paradisi fluvius, qui egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum Paradisum, qui exinde dividebatur in quatuor capita; Genes. 2. cum Sanctissimus noster Patriarcha Dominicus synbolice censeatur fons ille Paradisi, à quo emanarunt praefata quatuor brachia, seu rivi spiritualium fluminum, ad fecundandam totam Ecclesiam, ut probat Hymnus, quem Ecclesia in ejus festivitate canit, ibi, *Hic est fons ille modicus, crescem in flumen maximum, qui Mundo jam missus: potum largitur optimum.*

3. Ad quod item facit illud *Esther. x. Parvus fons crevit in fluvium, & in lucem solemque conversus, & in aquas plurimas redundavit, & illud S. Bernardi in serm. de S. Andrea, ubi dicit, Fluvius quippe est Praedicatorum Ordo, non in eodem terminans loco, sed extendens se, & currens, ut diversas irriget Terras.*

4. Nec dices, S. Bernardum, ibi non loqui de Ordine nostro, ex quo tunc temporis non aderat, sed de Ordine Praedicatorum in communi, quia licet hoc totum verum sit: adhuc tamen potest allegorice (& non inepte) ad factum nostrum applicari: sicut & illud D. Gregor. *Homil. 36. in Evangel. Luc. 10.* ubi explicando illam Parabolam, qua Christus Dominus dixit, quendam virum praeparasse grande Convivium, ac misisse servum suum ad vocandum Convitatos, &c. inquirendo ait, *Sed quis per hunc servum, qui à Patre familias ad invitandum mittitur, nisi Praedicatorum Ordo designatur?* Quod licet in genere loquatur, ab Ecclesia tamen in officio S. Dominici, ad ipsum Praedictum particulariter applicatur ibi, *Hora Cana Patre familias servum mitti promittens varias vias delicias, ad hoc convivium tam permagnificum, elegit Nuncios Sacerdum Dominicorum.* De quibus beneficiis, & colatis donis, non est nobis gloriantium; sed agendae sunt gratiae Domino Deo, omnium bonorum largitori. Etenim *omne datum optimum, & omne donum perfectum, de sursum est, descendens à Patre luminum* Jacob. 1.

Quaest. 14. An Confratres dictae Confraternitatum peccent, si omittant preces, & alia pia opera, ad quae tenentur visuum statutorum?

NEGATIVE Navarrus in to. 4. Miscell. 8. de Psalterio, & Rosario Virginis Mariae, cui favent Lexa 2. p. sum. cap. 15. de Confrat. n. 45. & Pellic. tom. 2. Manual. tr. 8. cap. 5. sect. 6. q. 24. n. 284. sed solum per dunt participacionem omnium bonorum, quae sunt à Confraternitatibus in toto Orbe Christiano, pro illo tempore, quo exercitia spiritualia sibi praescripta omittunt exercere, quandoquidem dicta statuta non sunt praecipitiva, & consequenter non obligant ad culpam; sed consultiva, ad lucrandum scilicet Indulgentias, ac alias gratias sodalitatum, ut melius est videre in statutis, seu Capitulis eorumdem.

Quaest. 15. Quanam potest facere Confraternitas, legitime instituta?

ET quidem primò potest facere sibi statuta. Secundò, potest imponere sibi collectas pro beneficio Societatis. Tertiò, potest, instar Universitatis, habere Arcam communem, & instituire sindicum, & bonorum Confraternitatis administratorem; ad quod facit L. 1. ff. quoad cuiusque Universitatis. Quarto; potest libere, sine licentia Episcopi, congregare Confratres ad deliberandum super receptione Confratrium, illosque admittente accedente majori parte suffragiorum. Quintò, potest quater eleemosynas, de consensu tamen Episcopi, ac item acceptare, & exigere legata, prout attestantur Joseph Ludovici dec. 43. Gutier. Canon. q. lib. 1. cap. 35. n. 5. Franciscus Marcos dec. 165. & D. Riccioli. Lucubrati. Eccles. lib. 4. cap. 5. per totum, ubi ad intentum refert etiam declarationes Sacrae Congregationis.

Quaest. 16. An haec dictae Confratria, licite possint facere statuta sine superioris auctoritate?

AFFIRMAT Navarrus in to. 4. de Psalterio, & Rosario B.V. Miscell. 4. n. 5. dummodo tamen nihil in eis statuatur, quod publicae legi adversetur, quod dictum intelligi verum de Confraternitate propheta: secus autem tamen dicendum de Confratria pia, & Religiosa, quia haec nequit institui & eligi, absque consensu & autoritate Episcopi loci, ut dictum est hic supra, & constat ex dict. Bulla Clem. VIII. incip. *Quaecunque à Sede Apostolica*, quippe qui loci Ordinarii, antequam suum exhibeat consensum, tenetur diligenter advertere, an dicta statuta sint licita, vel illicita? superstitiosa, vel pia, & Religiosa? an concernant institutum Confraternitatis, vel quid alienum?

2. Sed major quaestio est, an dicti Confratres, post ipsam Confraternitatem erectam, possint aliquid statuere sine licentia, & autoritate Episcopi?

3. Negat D. Riccioli. Lucubrati. Eccles. lib. 4. cap. 5. n. 1. quia secundum dict. Bullam Clem. VIII. praerequirunt consensum Ordinarii, non solum respectu statutorum antecedentium institutionem confratriae, verum etiam & illam subsequentium; oppositum tamen tenet Lexa 2. p. sum. cap. 15. de Confrat. n. 12. dicens, quod Summus Pontifex in dict. Bulla loquitur de illis statutis, quae edita sunt ab instituentibus, seu aggregantibus dictas Confraternitates, non autem de illis, quae fiunt à Confratribus, pro suo bono regimine illa iam instituta, hanc Lexa sententiam probabilem existimat Pellic. tom. 2. Manual. tr. 8. c. 5. sect. 6. q. 23. n. 283. ex quo dicta Bulla Clem. VIII. est odiosa, & consequenter restringenda, & non amplianda, juxta Juris regulam, edna,

4. Tu verò sub distinctione resolve: aut hujusmodi statuta sunt dissoluta, & contraria primis: aut consona, & præexistentiū declarativa. Si primo modo sunt, exigunt utique loci Ordinarii consensum & approbationem, aliàs erunt irrita & nulla, juxta dictam Bullam: nam, quæ de novo emergunt, novo indigent examine; secus si secundo modo, tum quia declaratio nihil novi Juris infert: tum etiam, quia censentur inclusa in primis statutis ab Episcopo laudatis, perinde nova approbatione non indigent.

Quest. 17. An statutum Confraternitatis, quo caveatur, ne quis in eam recipiatur, nisi prius certum quid solvat, sit licitum?

1. **D**ifficilissimus P. Sanchez tom. 1. conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 23. num. 8. dicit, quod sic: eo quod Confraternitas non est Religio, sed Congregatio ad beneficiendum: sed hæc ejus ratio non quadrat, quia licet Confraternitas non sit Religio, adhuc tamen ipsis ingredientibus multa Jura spiritualia conferat, ad privilegia scilicet, Indulgentias, gratias, & similia beneficia spiritualia, quæ possunt esse materia Simonie. *Lex. 2. p. summ. cap. 15. num. 30.* Alio verò dixerunt, quod dictum statutum negativè conceptum utputa, nemo admittatur, nisi tantum solvat, non valet, secus autem affirmativè, ut si statuatur, qui tantum solverit, ingredietur: Verum hoc dictum displicet Navarro in 4. som. de Psalterio, & Rosario Virg. Maria Miscell. 6. num. 4. & merito, quia nulla realis differentia est in hoc, quod statutum concipiatur negativè, vel affirmativè, sed logicalis tantum, sive putæ rationis, quæ cum nihil ponatur in intellectu, à Simonia non sufficit excusare. Unde absolute dicendum est, quod est licitum, & valet: dummodò fiat propter honestam causam, utputa pro alendis pauperibus, pro fabrica Confraternitatis, Ceteris, & similibus hujus generis; secus autem si pro lucro, & pretio admissionis, prout late probant, Sylv. ver. Confraternitas; q. 2. Tabien. & Armill. eod. ver. Navarr. cu. loc. Miscell. 4. D. Riccioli. lib. 4. Lincubras cap. 5. num. 2. & habetur expressè in cap. 14. Trid. sess. 24. de reformation. ibi, mandas Episcopis, ut quæcumque hujusmodi in usus suos, &c.

2. Nec obstat dicere, quod hoc statutum excludit pietatem receptionis, respectu pauperum, qui non habent unde solvant: tum quia non obligat, nisi supposita facultate ingredientis, Sylv. cu. loc. tum etiam, quia procedit de Confraternitatibus clausis, quæ habent specialia statuta, approbata tamen ab Episcopo: secus autem de aperte itis, & communibus omnibus, pauperibus, & divitibus, scæminis, & masculis, ceu sunt illæ Rosarii B. Virginis, & nonniis Dei, in quibus prohibitum est aliquid dari, & exigi pro ingressu in eas, ut constat ex Bullis eorumdem, cum quibus tamen stat, ut ingredientibus hujusmodi, spontè, ac elemosynaliter possint dare quidquid libuerit, pro Ceteris, & ornamentis dictarum Confraternitatum, ut de solito more eruditè docet Navar. cu. loc.

Quest. 18. An statutum, quo sancitur, ut hoc, vel illud tantum genus personarum, in Confraternitatem admittatur, sit licitum?

1. **A**ffirmativè dic; dummodò tamen approbetur ab Episcopo; quia Confraternitas non est congreganda, omnes indifferenter admittente, ut dicit Balan. l. 3. num. 19. ff. de Colleg. illicitis; sed illos tantum sibi benè viros, & de consensu majoris partis Capituli, ut dictum est supra; aliàs malè diceretur Collegium voluntarium, ut huc supra qn. 1. sed necessarium, contra ejus naturam.

2. Amplia, ut ob prædictam rationem non possit cogi ad recipiendum in Confratrem hominem turbulentum, aut rixosum, Baldus cu. loc. & Afflictus in Constit. Regul. quifquid. Verum quia hæc exceptio, si reposita in iuri injuriarum, ab ea potest appellari ad Episcopum loci Confraternitatis; ad quem spectat cognoscere, an dicta exceptio de jure, vel injuria apponatur ad excludendum à Religiosa Confraternitate, Lambert. de Jure Patron. p. lib. 1. q. 1. ar. 10. Gutier. Canon. quest. cap. 35. num. 2. 4. D. Riccioli. Incubras. Eccles. lib. 4. c. 10. num. 4.

Quest. 19. Quanam sint vetita Societatum Confratribus?

1. **E**t quidem multa, nam primò est eis vetitum Sacrum, seu vestem fraternalem ad libitum assumere, sed debent illam accipere de manu Sacerdotis, cum prævia benedictione, ut in statutis. Secundò, non debent dictam vestem seu Sacrum domi tenere, sed in Confraternitate, cum decore servare; nec ejus usum alii ad tempus concedere ad velandum delicta alicujus: nec sub dicta veste fraternali arma deferre, non enim benè conveniunt preces, & arma. Tercio, prohibetur noctu processiones facere sine licentia Episcopi loci, qui debet eis Regulas præscribere, ut rumores, & rixæ vitentur. Quarta, Confraternitates laicorum non possunt, nec debent tenere Sanctissimum Sacramentum Eucharistiæ in eorum Oratoriis, nisi de expressa licentia Ordinarii, quia illud laicis credendum non est, cap. perveni, de Consecr. dist. 2. & Sac. Congr. Episcop. declaravit die 21. Martii 1594. referens Episcopo Paravino in una Afulana 3. Aprilis 1632. Verumtamen si concedatur ab Episcopo illud ibi ex aliqua justa causa ferri, tenetur Confraternitas libi Presbyterum ab Ordinario approbatum desumere, per quem dictum Sacramentum tractari, & custodiri possit, cap. sancti de Celeb. Missa. c. 1. de Custod. Euchar.

2. Quintò, hinc etiam fit, ut in dictis Oratoriis nequeat fieri oratio quadraginta horarum, sine licentia Episcopi, cum in dictis horis debeat exponi Eucharistia Sacramentum, ut eadem Sac. Congregat. declaravit, 10. Augusti 1601. referens Episcopo Leodiensi.

3. Sextò, eadem ratione, præstatis Confratribus, interdicitur esse processio Sanctissimi Sacramenti, ut eadem Sacre Congregationi sæpè placuit. Septimò, vetitum est dictis Confratribus, in dictis Oratoriis celebrari facere, à Dominica Palmarum, usque ad Dominicam in Altis inclusivè, & in Nativitate Domini, Ascensione, Pentecostes, Assumptione Beate Mariæ Virginis, & omnium Sanctorum.

4. Octavò, in dictis Oratoriis nequeunt fieri benedictiones Candelarum, Ramorum Palmarum, Olorum, ac frugum, nec ibi possunt Confratres ad invicem thurificari.

5. Nonò, nequeunt dicti Confratres in dictis Oratoriis sepeliri; nisi fortè sit eis concessum Jus sepulchri ab Episcopo loci, de voluntate Parochi; quia hoc aliò certè cederet in præjudicium Parochi, intra cujus finem sita est Ecclesia, seu Capella Confraternitatis: quoniam dictus Parochus debet adesse functionibus, quæ fiunt in dicta Ecclesia, debetque cantare Missas ibi cantandas, & alia hujus generis, prout sunt anniversaria, & similia, prout Sacra Congregatio respondit Episcopo Leodiensi 20. Augusti 1601.

6. Decimò, Confraternitates non possunt accedere ad funeralia mortuorum: nisi specialiter, & expressè vo-centur, prout fuit à Sacra Congregat. decim in un Bononien. 9. Decembris 1617. & quando accedunt, in actu associationis cadaverum, nullo modo possunt erigere Crucem, eadem Sac. Cong. in una Andriensi. 22. Novembris

De Confraternitatibus Laicorum. Tract. VIII. 145

venit 1631. teste D. August. Barbos. in tr. de off. & potestate p. & p. vobis, cap. 26. de sepult. num. 61. & de predictis omnibus locupletius in oleo. Bullar. ver. Confraternitas, & Gaucantius in Manuali Episcopi. verb. Confraternitates, & D. Riccioli lib. 4. Lucubr. cap. 6. per totum.

Quest. 20. An Confraternitates laicorum possint in suis Oratoriis, Convensiis, seu Parliamentum facere?

1. Negativè dic: si tamen dicta Oratoria, sive hospitalia sint Episcopi auctoritate fundata, sic enim censentur loca Ecclesiastica, ut liquet ex dicendis hic infra à immediatè q. 21. & consequenter gaudent omnibus privilegiis, quibus gaudet Ecclesia, ut liquet ex l. omnia C. de Episcopis, & Clericis, ibi, Bald. in §. fin. & multis citatis humat Syl. ver. Immunitas, num. 2. ad quod facit Clem. qua contingit, & ibi, Glossa, & est expressa Decilio cap. decet. 2. de immunitate Eccles. in 6.

2. Amplia, ut nec id possint de licentia Episcopi loci, cum hoc sit de relevantiis Papæ, & ita fuisse à Sac. Congreg. decisum 2. Maii 1629. refert D. Sperellus 1. p. dec. 51. num. 19. ubi extendit Sac. Congreg. Decretum: scilicet autem dicendum, si in dict. locis convenirent, ut in suo consilio, merè spiritualia, & pia tractent, & peragant, ut probat textus cap. in nomine Domini. dist. 23. & cap. qua fronte 25. de appellat. adjuncta Glossa in ver. Canonici. & cap. Præceptum 6. 2. q. 2. ibi, & in Ecclesia conventus, & docet Glossa, cap. decet. Deum Domini, in ver. sacrum, ubi expressè dicit, quod Ecclesiastica iudicia in Religiosis locis tractari possunt, & dicunt, ad gloriam sancti, & utilitatem Ecclesie, prout esset Convensus de Mandandis puellis, de pauperibus alendis, de vestimentis, & cultu Ecclesie, & similibus, de quibus Novar. in Praxi elect. fori sect. 2. q. 41. num. 5. ubi ad intentum multa cumulat.

Quest. 21. An Confraternitas laicorum dici possit locus pius, & religiosus?

1. Affirmat D. Riccius 1. p. Prax. dec. 4. §. in 1. edn. & in 3. p. Prax. resol. 142. dummodò tamen ibi exercentur opera pietatis, & reperitur erecta auctoritate Episcopi: hinc potest Episcopus huiusmodi pia loca visitare, & de bonis eis relictis canonicam portionem percipere, & similia peragere, per eundem D. Ricc. relata.

2. Sed dices, in casu dubio, quoniam modo potest probari, vel præsumi, dictam Confraternitatem esse erectam, auctoritate Ordinarii? respondet D. Riccioli, Lucubr. Eccles. lib. 4. de Confraternit. cap. 4. quod potest probari per scripturas, vel testes idoneos, & indubios: & præsumptivè per signa denotantia, locum esse Ecclesiasticum, seu religiosum, nam sicut talis præsumitur persona, qualis est habitus, quem gerit, licet apud Labbeonem, §. si quis Virgineum ff. de iur. ita à pari, talis præsumitur locus, qualis ostenditur ex figura, l. stigmata, C. de fabricand. lib. 10. l. sed si accepto C. de iur. Fisci, quorum iurium auctoritate suffulti, Federicus de Senis, dec. 130. n. 2. Traque de pia causa, in pia causa, in præfatione, Natta conf. 62. n. fin. & alii plures præfatam resolutionem amplectuntur.

3. Signa autem, à quibus potest colligi, locum esse Ecclesiasticum, sunt infra scripta. Primum si appareat fuisse in forma Ecclesie, vel publici Oratorii constructum, quia hæc sine Episcopi licentia fabricari non possunt. Secundum, si habeat campanile, & campanam, quæ publicè pulsaretur, cap. Patentibus 10. de Privilegiis. Tertium, si habeat Cimiterium, aut sepulchrum, vel Episcopi

copus exerceat in eo Jura Episcopalia. Quartum si habeat dotem pro servitio, vel pro celebratione Missarum. Quintum, si dicta Confraternitas reperitur visitata per Episcopum; & ratio resolutionis potest esse, quia cum causa Religionis, possint Turbare, & seditiones facile nasci, l. 1. §. sed Relig. ff. de Colleg. illicitis, non debet quid in factis fieri, quod Episcopum lateat; cum ipse in sua Diocesi speculator existat, l. nulli §. quid si in vico, C. de Episc. & Cler. c. final. in fin. de Const. & cap. cum Episc. de off. Ord. in 6.

Quest. 22. An legatum factum Confraternitati, dicatur pium?

1. Affirmativè D. Ricc. 3. p. Prax. resol. 145. num. 1. si tamen dicta Confraternitas sit Episcopi auctoritate fundata, & opera pietatis exerceat, quod etiam dicit in 2. p. Praxi, qua dicitur Aurea resol. 370. in novis, quod procedit, etiam si Testator non exprimat illud relinquere ad pios usus, & D. Sperellus, 2. p. dec. 153. num. 24. quia præsumitur, testatorem tale quid illi relinquendo, relixisse pia opera, quæ ibi fiunt, non autem Confratres, qui illi legata administrent, ad quod facit Doctorum Collegium, ex quibus inferit, quod de huiusmodi relictis, tanquam Pius, Trebellianica non detrahitur, Paul. de Castro in consil. 167. Bald. in Anthen. similiter; C. ad l. falsid. Ant. Gabriel de pia causa, concl. 1. num. 9. ubi rationem reddit, quia relictis huiusmodi Confraternitatibus, censentur relictis pro anima, & superaddit, quod ob eandem rationem, potest reverenda Fabrica S. Petri se intromittere: qui etiam dicunt D. Ricc. cu. loc. 2. p. & Novar. in practica elect. fori sect. 1. quæst. 4. 2. num. 2. limitat tamen D. Sperellus ubi supra, hoc ultimum dictum non procedere in tribus casibus, quos ego omitto, propter brevitate, quam affecto.

Quest. 23. An Confraternitas laicorum gaudeat privilegio fori?

1. Affirmat, multis citatis, D. Ricc. 3. p. Prax. resol. 145. & D. Aug. Barbos. de off. & potestate Episcopi, allegat. 75. num. 25. & num. 56. dummodò tamen sit instituta cum consensu, & auctoritate Episcopi. Sic enim dicitur Ecclesiastica, & Religiosa, eò magis si habeat annexum hospitale cum campanis, ibique Missæ celebrentur. Ducunturque ex eo; quia qualiter hanc, ut scilicet, Ecclesiastica seu Religiosa fiat, secundum Jus Canonicum, tribuere non possunt privati abique Episcopi auctoritate, ut probat textus cap. ad hæc 4. de Religiosis Domibus, ibi, quod si locum ad Hospitalem usum, & pauperum provisionem fuerit auctoritate Pontificis destinatus, cum sit Religiosus, non debet Mundanis usibus deputari, hæc ibi, ubi Glossa in casu ait, nota; quod ad hoc ut locus sit sacer, necesse est quod accedat auctoritas Pontificis, & in ver. auctoritatis, lubnefit, hoc idè dicit, quia privatus, locum non facit sacrum: ut ad quod allegat multa Jura; quibus omnibus accedit, quod consensus Episcopi hodie est de forma ad instituendum Confraternitatem Religiosam, quo fit, ut Confraternitas erecta, sine Episcopi consensu, nequeat dici Ecclesiastica, seu Religiosa, ut constat ex dicta Bulla Clem. VIII. incip. quæcumque à Sede Apostolica, de qua latè dictum est supra.

2. Sed majus dubium est, An Confraternitas erecta sine auctoritate Episcopi, possit dici pia, quamvis non sit Religiosa, & facta? Affirmat præcitati Doctores ubi supra: si tamen ibi exercentur opera pietatis, quibus favet D. Riccioli, Lucubr. Eccles. lib. 4. cap. 11. num. 12. quia ad denominandum Collegium Pium,

non attenditur locus sed causa, ad quod ferè infinitos Doctores allegat, ex quibus plura deducit. Primò, quod Doctores afferentes, Confraternitates laicorum non esse loca Pia, debent intelligi de Confraternitatibus, quæ constituent in simplici Collegio Personarum, citrà authoritatem Ordinarii, & exercitum operis Pii; secus si habeant Ecclesiam, vel Hospitale, aut si sint approbatae ab Ordinario, vel exerceant opus pium, quia tunc, vel dicuntur loca pia, vel æquiparantur, ut docet Bald. in l. orphanotrophos. C. de Episcopis. & Cler. Petrus de Perusio in tr. de portione Canonica, cap. 10. Capra consil. 54. num. 14. Cevallo opin. commun. contra com. tom. 4. qn. 897. ver. si verò Confraternitates.

3. Secundo, quod quamvis dicta Confraternitas non gaudeat Privilegio fori, cum non sit verè Religiosa, & sacra: gaudet tamen Privilegio piæ causæ, utputà beneficiorum restitutionis in integrum, Vivald. dec. 328. num. 2. etiam adversus tres sententias conformes ut pluribus probant Cabeda decif. 51. num. 8. p. 1. Mastrill. dec. 110. num. 15. Tiraquellus de pia causa, Privil. 38. & aliis citatis D. Barbosa dicta alleg. 75. num. 38.

Quæst. 24. An Confratres laici, quoad ipsorum personas, & bona, sint de foro laicali?

1. **E**T dico, quod sic: etiam si ipsorum Confraternitas sit confirmata ab Episcopo loci, nam cum status devotionis sit comparabilis cum statu laicali, non mutat qualitatem personarum, Bartol. in l. 1. in principio, & l. 3. num. 14. ff. de Colleg. illicit. & in l. id quod pauperibus num. 34. C. de Episc. & Cler. quod procedit, sive civiliter, sive criminaliter agatur contra personas prædictas; quia in utroque casu, jurisdictione spectat ad judicem laicum, l. qui de crimine, C. de accusat. & extenditur, sive agatur pro delicto contra singulos, sive contra omnes de Confraternitate, seu contra totam Confraternitatem, Aviles in novellis collect. l. 3. in 1. lib. 8. num. 19. & Gutierrez. Canon. quæst. lib. 1. cap. 35. num. 9. quod adeò verum est, ut si Judex Ecclesiasticus procedat contra jam dictas personas, processus sit nullus ex defectu jurisdictionis, Feder. de Senis, consil. 130. num. 3. Paris. consil. 34. num. 28. lib. 4. & Carol. de Grassis, de effectibus Cler. effectus 1. num. 121.

2. Limitat tamen dictam conclusionem D. Riccioli. Lucubrat. Eccles. lib. 4. cap. 12. num. 12. in multis. Primò, ut non procedat, ubi agitur de includendis, vel excludendis Confratribus à Confraternitate, quia tunc primum judicium spectat ad Rectorem Confraternitatis, à quo datur recursus ad judicem Ecclesiasticum; ad quod facit Doctorem collectaneum: Secundo limitat, ne procedat in controversiis de præcedentia in Processionibus inter Confratres. Hæc enim spectat ad Judicem Ecclesiasticum ex Trid. sess. 23. cap. 13. quod licet loquatur de præcedentia inter personas Ecclesiasticas; quia tamen Processiones sunt actus Ecclesiastici, hoc est, concernentes divinum cultum, cap. 2. de pælis lib. 6. habet locum etiam in Confraternitatibus Navarr. consil. 3. de foro compet. & Marcellus Vulpes in prax. for. Eccles. cap. 11. num. 10. ubi latè de his actibus Ecclesiasticis; ad quod etiam allegat Bald. in l. final. de Colleg. ille.

3. Tertio limitat, ne procedat, ubi agitur contra Confratres de delicto admisso in rebus spiritualibus, ad quod allegat Baldus, Navarr. Vulpes cit. loc. & alios multos. Quarto limitat, ne procedat respectu ordinationis, & correctionis statutorum Confraternitatis, hoc enim pertinet ad Episcopum, ad quem spectat cognoscere omnia spectantia ad salutem Animarum, Trid. sess. 22. cap. 8. Quinto limitat, ubi pro eodem negotio, aut facto individuo, vel connexo conveniunt Confratres lai-

cus, simul cum Clerico, nam tunc judicium (inquit ipse) quoad utrumque spectat ad Judicem Ecclesiasticum, ubi ad intentum multa dicit, & allegat.

4. Verumtamen contra hoc ejus dictum, acriter insurgunt Aymon. consil. 232. Illust. D. Didacus Covar. præf. quæst. cap. 24. Gomez de delictis tom. 3. cap. 10. Didacus Perez, lib. 1. tit. 1. Jul. Clar. in §. final. quæst. 36. nu. 41. D. Capic. decif. 122. & 173. D. de Franchis decif. 42. Mastrill. decif. 138. Farinac. in de Inquisit. quæst. 8. num. 151. in fin. Gutierrez præf. quæst. 9. §. 6. num. 1. & alii quamplures eruditissimi, qui omnes concludunt, quod in talibus, Judex Ecclesiasticus procedit contra Clericum, & Judex secularis contra laicum; & quod unusquisque judicatur de per se, adeò, ut sententia condemnatoria, vel absolutoria unius, nec noceat, neque prosit alteri, & moventur, tum quia contentia causæ non operatur, ubi actor, & reus sunt diverfi fori cap. fin. de jud. & notant ibi Glossa, Abbas, & Felin. num. 8. tum etiam; quia in delictis, privilegium focii non suffragatur alteri, l. si quis uxori, ff. de furtis; tum item, quia ita, ut audio, oblectat praxis, & præcipue hujus Regni Neapolitani, etiam D. Riccioli. ubi supra eam nitatur evertere.

Quæst. 25. An bona Confraternitatis possint alienari, sine assensu Apostolico?

1. **N**Egant communiter Doctores, loquendo tamen de bonis Confraternitatis, erectæ authoritate Episcopi, quia sic censentur bona Ecclesiastica, quæ nequeunt alienari sine assensu Apostolico; ut ex multis ostendo, tom. 1. praxis p. 2. tral. 14. quæst. 60. nihilominus D. Ricci. in 2. p. praxis, quæ ducunt anrea, resolut. 372. num. 2. dicit, quod si bona sunt relictæ Confraternitati, ut de eis, ad libitum disponat, vel eo animo est erecta Confraternitas, ac bona, ea mente sunt congesta, ut Confraternitati deserviant, & de illis disponente possit adhibere: tunc non est necessaria solemnitas Paul. n. 2. si verò Confraternitas extructa est, ut Deo sacrificium fiat, & bona congesta pro allocatione Sanctissimi Sacramenti, pro Missis dicendis, & pauperibus sublevandis, &c. & tunc, etiam si non accessisset consensus Episcopi in fundatione illius, bona prædicta nequeunt alienari sine consensu Episcopi, & Confraternitatis; quia tunc bona, & locus sunt Religiosa; ad quod allegat Gutierrez. lib. 1. Canon. quæst. cap. 35. & Quarta ver. alienatio.

2. Ceterum tu firmiter tene, quod locus fundatus sine autoritate Episcopi, nequit dici sacer, seu Religiosus, etiam si Confratres vivant sub aliqua Regula, seu Ecclesiastico Ritu; etiam si habeant Oratorium privatum, & Altare ubi orant ad propriam devotionem; etiam si locus, in quo Confraternitas convenit, denominetur de aliquo Sancto; quia sola denominatio non facit, ut locus sit sacer, & Ecclesiasticus; etiam si dicta Confraternitas habeat Campanellam secretam. Sed remanet ut sit Collegium laicale, personale, prophæticum, ut multis firmat D. Riccioli. cit. loc. cap. 21. num. 5. cum quibus tamen stat, ut considerandum sit, an dicta bona habilia, unde cumque habita, sint Ecclesiastica, vel secularia? Nam primo modo, exigunt omnino assensum prædictum; secus autem secundo modo; ut liquet ex late dictis cit. loc. praxis quæst. 60. & quæst. 65. ubi quæritur, an bona stabilia relictæ Ecclesie, ut possint alienari sine assensu Apostolico valeant alienari sine solemnitate Paulina.

Quest. 26. An oblationes, & legata facta Capella Confraternitatis Rosarii debeantur Confraternitati, vel potius Rectori Ecclesie, in qua sita est?

1. **D.** Marc. Anton. Genuensis in nova prax. Neapol. cap. 71. num. 4. de oblat. dicit, quod de jure communi debentur Rectori Ecclesie: nisi offerens, sive testator aliter exprimat, ad quod allegat Doctores scribentes in l. stanne. ff. de usufruct. & ita sapè fuisse, decisum in Curia Archiepiscop. Neapol. testatur D. Riccioli. in collect. p. 4. collect. 99. & 113. & ratio est, quia de jure communi, omnes oblationes, quae fiunt intra Parochiam, debentur Parocho, non obstantibus quibuscunque conjecturis.

2. Verumtamen sapientissimus Bordon. tom. 2. resolut. 72. num. 42. dicit, quod dictae oblationes, ex probato usu, spectant ad ipsa altaria, quibus offeruntur, ac proinde in eorum usus debere applicari, non autem praeteritis posse à Parochis, aut Regularibus, in quorum Ecclesia fundata est Confraternitas; & movetur ex dicta Bulla Clem. VIII. incip. *Quaecunque à Sancta Sede Apostolica*, de qua latè hic supra, ubi statuitur, Confratres non posse eleemosynas excipere, nisi de licentia Ordinarii, quas expendere debeant ad reparationem, seu ornatum Ecclesiae, cui sunt additi, & liquet ibi, *Quibus etiam Magistris, officialibus, & aliis praedictis, eleemosynas, & alia oblata Christiana charitatis subsidia, in eam modum & formam, per Ordinarium loci praescribendum: remotis tamen mensis, & petebus, & capitis, quae in Ecclesiis, & Oratoriis dictarum Confraternitatum, & Congregationum publicè ad hoc exponi consueverant. &c.* & infra ibi, *Eleemosynas autem sic collectas in reparationem, & ornatum Ecclesiarum, tam Ordinum, Religionum, Institutionum, &c. in alios eorum pios usus, arbitrio ejusdem Vicarii nostri in Urbe, necnon Ordinarii loci, & eorum respectuè fideliter exponere, atque erogare procurent, ut omnes intelligant thesaurum celestis Ecclesiae, non quaestus, aut lucri alicujus causa, sed pietatis, & charitatis exultanda gratia, ex Apostolica Sede benignitate, Christi fidelibus aperiri, &c.* Hæc ibi, ex quibus certum est, jus commune, quoad oblationes praedictas limitari, & dictas eleemosynas aliter expendentes, aut sibi usurpantes, esse in malo statu, agunt enim contra expressam intentionem Roman. Pontificis, nisi forte excipitur, ob parvitatem materiae, vel ob extremam necessitatem quae non licitum, licitum facit, cap. quod non est licitum 3. de regulis juris, ad quoniam majorem certitudinem iteum quero.

Quest. 27. An Confratres Sanctissimi Rosarii, & consimiles, possint ad libitum disponere de oblationibus, & bonis Confraternitatis?

1. **N**egativa decisio, est manifesta; tum ex dictis immediate supra; tum ex decis. tom. 2. praxis p. 4. tit. 13. quest. 24. tum etiam, quia Confratres non sunt domini bonorum, & eleemosynarum dictae Confraternitatis, sed Ministri, Custodes, & Conservatores, etenim jus ad oblationes, est Ecclesiasticum, & non Laicum, ergo ad Clericos, & non ad Laicos pertinent; antecessens hujus discussus constat ex Capitulo hanc consuetudinem 15. 10. quest. 1. ubi Damasus Papa ita loquitur.

2. Hanc consuetudinem, quae contra Sanctam Ecclesiam Catholicam augeri videtur, omnino interdicimus: ut nullo modo unquam oblationes, quae intra Sanctam Ecclesiam offeruntur, sub dominio laicorum detineantur: sed tantummodo Sacerdotibus, qui quotidie Domino servire

Donat Praxis Regularis Tomus II.

videntur, liceat comedere, & bibere: quia in vetere testamento prohibuit Dominus Panes sanctos comedere filius Israel: nisi tantummodo Aaron, & filius ejus, qui Panes longè erant ab istis Panibus, qui nunc à Sancta Ecclesia offeruntur, quia illi sub umbra legis erant; qui verò modo sub gratia Spiritus Sancti, toto Mundo Evangelio coruscante lucidiores esse videntur: quia fronte, aut quia conscientia, oblationes multis accipere, qui vix valeant pro vobis, nedum pro aliis Deo preces offerre: Quia primum est, & contra Dominicum preceptum, & detrimentum animae suae inferri, qui illud agere conatur, quod ei nulla ratione conceditur: quia omnibus Sanctis Patribus, nostrisque Prioribus placuit hanc sanctionem fieri: & Nos similiter in eisdem persistere volumus, ut nullus audeat irritum facere hoc, quod constitutum est, si in perpetua damnatione noluerit persistere; si quis verò contra hanc Regulam nostram, & contra Regulam Sanctorum sercentorum, & decem, & octo Patrum, qui in Niceno Concilio hoc constituerunt, temerarius presumptor fuerit, & de cetero oblationes de sacris Ecclesiis auferre molitus fuerit, sub anathematis vinculo sit colligatus, & condemnatus, responderunt omnes, fuit, fiat, hæc ibi.

3. Ad quod item faciunt duo praecedentia capitula ejusdem questionis, & causae incip. *Sanctorum Patrum*, cap. 14. & quia Sacerdotes cap. 13. ubi Glof. multa dicit.

4. Quod autem praedicti Confratres sint Ministri, Conservatores, & Custodes praefatorum bonorum, constat tam ex dicta Bulla Clem. VIII. quam ex Bulla Pii V. incip. *Conjuxerunt Romani Pontifices*, ubi idem Pontifex, in §. 5. dictis Confratribus praedictorum bonorum administrationem committit, ibi, *Nec non eisdem Confratribus, seu sodalitatibus, quod illarum ad id deputati Confratres, omnia & singula oblationes, & legata, seu donationes, aut alias quovis modo, sive in testamentis, sive codicillis, aut alia uluma inter vivos voluntate illis relicta, & erogata quacunque, quotcumque, & qualiacunque, etiam si specialia nota digna sint, percipere, exigere, levare, & in Confraternitatum hujusmodi pios usus convertere etiam Ordinarii loci, aut cuiusvis alterius licentia desuper minime petita, liberè & licitè possint.* Hæc ibi, inter quae notat, & in Confraternitatum hujusmodi pios usus convertere, &c. Quod verbum ostendit praefatos Confratres, non habere dominium, sed administrationem.

5. Quod autem administratio hujusmodi oblationum, & eleemosynarum possit committi laicis in pios usus Confraternitatum, constat evidenter ex ambabus praecedentibus Bullis Pii V. scilicet, & Clem. VIII. & docent Rota Rom. in una Tolerano d. eleemosynarum, 19. Maii 1619. coram R. P. Picovano, D. Ruc. 4. p. decis. Cur. Archiep. Neapol. decis. 170. num. 11. & multis allegatis, Remig. Siropha in moral. q. 47. concl. 3. n. 6.

6. Cæterum ad cavendum omnem errorem, tam respectu Regularium mandantium, quam respectu Confratrum exequentium illorum mandata, advertendum est; quod relicta ad certum usum, non possunt in alium usum commutari; ut porè relicta pro virginibus maritandis, non possunt commutari in alimenta pauperum; nisi à D. Papa, ut expresse dicitur, hb. 3. Clem. tit. 11. in cap. quia contingit, de Religiosis domibus, ibi, *ea, quae ad certum usum sagittata sunt destinata fidelium ad illum debent non ad alium (salva quidem Sedis Apostolica auctoritate) converti.* Quod confirmavit Clem. V. in Concil. Viennensi.

7. An autem dicta commutatio fieri possit ab Episcopo, tanquam S. Sedis Delegato, quaestio est inter Doctores non levis; Affirmat tamen Trid. sess. 22. de reform. cap. 6. & sess. 25. cap. 4. ex rationabili tamen causa, & in quibuldam casibus; de quibus vide Barbosam allegat. 83. num. 5. ubi dicit, quod si legata ad certum usum non sufficerent, in alium per Episcopum possunt commutari. Ugol. de offic. Episcop. cap. 61. D. Ruc. in collect. decis. 3. p. col. 162.

test. 558. *ver. xeria causa*: item si usus legati non potest adimpleri, vel si res delegata non possit delevire pro usu designato, *Layman lib. 3. de iust. tract. 5. cap. 11. n. 10.* vel ubi legatum esset factum ad certum usum, non ita necessarium, poterit Episcopus commutare. *Doct. Barbof. in d. cap. quia continet de Relig. domib. in 6. Remigii Scropha in moral. q. 40. sub conclus. 5. num. 9. ver. etiam Episcopus. Et Diana 2. p. moral. tract. 17. Et 3. muscell. resol. 26.* ubi multa congerit; quibus adde, quod quavis Episcopus possit ex causa, pias defunctorum voluntates mutare: hoc tamen non poterit Prior Provincialis, qui licet respectu suorum subditorum, habeat potestatem, quasi Episcopalem, adhuc tamen non potest dici Delegatus S. Sedis.

8. Cetera verò indifferenter relicta, sive ad incertum usum donata, & elemosynaliter tradita, non sunt pariter sub libero dominio Confratrum, sed Ecclesie, in qua sita est Confraternitas; adeò, ut de consensu Capituli, & Rectoris Ecclesie debeant expendi in pios usus dictæ Confraternitatis, seu Altaris, vel Ecclesie, in qua sita est Confraternitas, ut dictum est ex dict. Bull. Clem. VIII. & Pii V. superius relata; & docent *D. Thom. 2. 2. quæst. 43. art. 8. in princ. corpor. & ibidem Card. Caiet.* ubi multis mirifice probat, huiusmodi Confratres, ac similes, non esse Dominos, sed Depositarios, & Custodes præfatorum bonorum, unde non possunt de illis ad libitum disponere.

Quæst. 28. An Confraternitates laicorum possint compelli ab Episcopo, ut ad publicas processiones accedant?

1. *Zerola in praxi Episcopali, ver. Processiones, D. Ricci. in 3. p. prax. resol. 147. in Impress. Veneta, de anno 1623. Franciscus Leo in thesaur. fori Eccles. p. 1. cap. 8. n. 18. Gratianus decis. 232. num. 6. D. Campanilis in divers. Juris Canon. rubr. 12. cap. 13. num. 118. Uelcin. de Episcopo cap. 11. num. 6. D. Barbof. de officio. Et potestate Episcopi, allegat. 78. num. 24. Marcell. Vulpe in praxi judicial. fori Eccles. cap. 11. num. 9. Gavanti in manual. vers. processio. n. 13. & alii plures dicunt, quod non possunt compelli ad dictas Processiones, sed solum invitari, prout fuit per Sac. Congr. resolutum, his verbis.*

2. *Reverendissime uti frater; Quamvis thesaurarii Magistri, & Confratres Sanctæ Mariæ Annunciatæ, & magis conscientia sua consulerent, ac pietati satisfecissent, si amplitudine tua ad publicas processiones vocati morem gessissent: cum tamen id eas accedere distulerint, neque ab amplitudine tua compelli; neque illis præterea censuræ distringi, aut inmoderi debuerunt: quod sæpius alias consulti responderunt Illustrissimi Patres Concilii Tridentini interpretes: itaque interdictum, hac de causa latum proximus solus, oportet, ac de cætero à similibus compulsionibus omnino abstinere. Deus amplitudinem tuam incolumentum servet, die 6. Maii 1597. Cardinal. Mathæus, & refertur Quarant. ver. præcedentia, Præfeg. in sua prax. Episcopali p. 2. cap. 3. numer. 32. D. Ricci. Et Vulpo ubi supra.*

3. Limitant tamen, dictam resolutionem non procedere ubi adesset consuetudo compellendi. *Marcus Antoninus var. resol. lib. 1. cap. 103. D. Ricciell. Lucubrati. Eccles. lib. 4. cap. 14. num. 2. Et Lopez 2. p. summ. cap. 15. de Confrat. num. 24. & moyentur; tum quia ita Sacra Congregatio declaravit 21. Januarii 1622. & 8. Maii 1627. prout refert Barbof. vers. Confratres in collect. Bull. tum etiam; quia cum illa sola tribuat jurisdictionem, Glof. in cap. 2. de except. in 6. multò magis possunt prorogare eam habent, Felus. in cap. significaverunt, num. 3. de iud. Natta consil. 98. num. 12. quip-*

pè quæ consuetudo in hac specie probatur per multiplicem citatorum abique contradictione, ut pluri probat idem *Marcus Anton. cit. loc. num. 13. Et 17.* quæ hodie in omni Diocesi adesse censet *D. Ricciell. cit. num. 2.* ob communem praxim Episcoporum, quæ Confratres solent vocare ad Processiones per sua publica dicta; unde infert, quod hodie possunt cogi ad dictas Processiones accedere.

2. Verùm *Bordonus tom. 2. resol. 72. num. 27.* & quod si aliqua Confraternitas modo accedat ad Processiones ex edicto Episcopi, quolibet Anno ex eo solito sub certis pænis, modò non; ea non ideo posset alitringi ad Processiones prætextu consuetudinis, cum consuetudo requiratur actus uniformes, teste *Boado in l. 2. ff. solut. matrim. Et Decio consil. 214. num. 1.* Nec talis probatur consuetudo, de qua est sermo, cum fratres modò accedant, modò non; præterquam quod tacens consuetudo videtur, juxta *Jur. reg. in 6.*

5. Et sub *num. 28.* ibidem Bordonus addit, quod si Episcopus præcipiat sub pæna interdicti localis Confraternitati in Regularium Ecclesie fundatæ, ut accedat ad Processiones, si hæc non accedat, non idem Altare, Capellanus, & Oratorium illius, subijcitur interdicto locali: cum interdictum fieri debeat ab habente potestatem, & Episcopus nullam habeat potestatem in Ecclesiis Regularium, utpotè exemptis, etiam quoad interdictum, ex Indulto Leon. X. in Bulla, Cum Sancta Regula apud *Concellum pag. 155.* relata. Confirmatur; nam si absolute, & simpliciter Ecclesie Regularium non possunt interdici, multò minus earum partes, cum Privilegium totius, extendatur ad ejus partes: & partes integrales simul unitæ, non distinguantur à toto, & additur, quod non est eorum Regularium Ecclesias pati damnum sine culpa ipsarum.

6. Nec his nocet *Trident. sess. 25. cap. 12.* ubi præcipitur Regularibus, ut in propriis Ecclesiis, mandante Episcopo, promulgent, & servant interdicta, etiam ab Ordinaris promulgata, quia textus ibi loquitur de interdictis generaliter latis, respectu aliorum; non autem de interdicto particulari, in casu posito *Bordon. cit. loc. cui favet Pelliz. tom. 2. manual. tract. 8. cap. 5. sect. 6. ubi num. 285.*

7. An autem dicta compellio fieri possit sub pæna pecuniariis? quæstio intricata est, de qua videntur *Mar. Ant. cit. loc. Et Gratian. dist. de f. 232.* Verùm *Idliz. cit. loc.* dicit, quod Episcopus non punit Confraternitates in casu posito, si omittant accedere: eoque tem dico, quod standum est consuetudini legitimè introductæ.

8. Benè tamen verum est, quod quando præter Confraternitates, ad dictas Processiones accedunt, debent incedere ante Regulares, prout à Sacra Congregatione decisum refert *D. Barbof. in collect. Bull. ver. Capternuas*, non deferendo Crucem, prout à Clericis solè deferri; sed Imaginem Crucifixi, vel Sancti, sub quo nuncupatione militant, prout etiam à Sac. Congregatione resolutum refert idem *Barbof. cit. loc. in fine, & sequitur Ricciell. cit. loc. sub num. 3.*

9. Quibus adde, præfatas Confraternitates laicorum, eorumque Capellanos, posse facere solitas Processiones, quando non sunt in Ecclesia Parochiali circa muros Regularium, quæ eas regunt dumtaxat, non autem per alias vias, prout à Sacra Congregatione decisum refert *Gavanti in manual. ver. Processio num. 49.*

10. Nec obstat dicere, quod Romæ Confraternitas B. M. Virg. de Monte Carmelo sit à prædicta Confraternitate, in mense Junii, usque ad Basilicam S. Mariæ Majoris, & per vicinas plateas, absq; ullo impedimento, qui

quia hæc extenditur, vel ex peculiari Privilegio, aut ex specialia concessione ejusdem quem spectat, vel ex legitima consuetudine, quæ dat jus, & privilegium, ut sapè dico, & patet de Processione Sanctissimi Rosarii, quæ in mense Octobris, per totam Civitatem solet extendi.

Quæst. 29. An Confraternitates laicorum teneantur contribuere seminario?

1. **ET** dico, quod sic: si tamen habeant bona, vel beneficia Ecclesiastica; secus autem si nulla habeant beneficia Ecclesiastica annexa, aut proventus Ecclesiasticos, licet alios redditus habeant, & ita Sacra Congregat. decisum refert *D. Barbosa allegat. 77. num. 10. & in collect. Bull. ver. Confraternitas*, & secundum hanc distinctionem intelligi debet *Trid. sess. 23. cap. 18. de reform.* unde benè dicit *D. Ruicull. Lucubrat. Eccles. lib. 4. cap. 14. num. 3. ver. ceterum*, quod Confraternitas regulariter nequit cogi ad contribuendum Seminario: ex quo ejus redditus solent esse ex elemosynis, & collectis Contrahentium, & non ex beneficiis, vel bonis Ecclesiasticis, *Lezan. 2. p. sum. cap. 15. de Confrat. n. 28. & Gвань in manual. ver. Seminarii*. Quod dictum, & resolutionem prædictam extendit ad Confraternitates fundatas in Ecclesiis Regularium, quod etiam à Sacra Congregatione decisum refert idem *Barbosa in collect. ad cap. 18. Concil. Trid. sess. 23. de Reform.* ubi, sub num. 58. ait, *Quod Seminario laxam solvere recusantes, pot. Ep. scopus punire interdicens, & alia graviora iura remedia adhibendo.*

Quæst. 30. An Confraternitates laicorum possint accedere ad funeralia mortuorum?

1. **D.** *Barbosa in tract. de officio, & potestate Parochi cap. 26. num. 61.* ex declaratione Sacre Congregationis, dicit, quod non: nisi specialiter, & expresse vocentur, & ex eadem Sacra Congregatione addit, quod supra dictum est, quod scilicet in actu allocutionis cadaverum, nullo modo possunt erigere Crucem, &c. sed non dicit, à quoniam debeant specialiter, & expresse vocari. Verum ex ejuslibet ante dictis, videtur loqui de vocatione faciendâ à Parocho, sed non placet, quia latius est, ut vocentur ab eo, cujus funtibus fit funus: ad quod facit textus Bullæ *Pii V. incipit. Inter desiderabilia*, quæ est 86. inter Bullas ejusdem in Bullario. *Item ubi, & liquet ubi, ac singuli Confratres ad quasvis Processiones accedere. & in quibus corpora defunctorum ad sepeliendum deferuntur, cum eorum insignis, nisi vis etiam superius legitur, de super minime requiritur, etiam absque aliquo conscientie scrupulo. & censuram Ecclesiasticarum incurri possunt, qui valeant seu eorum quilibet possit, & valeat, hæc ubi, quibus addit, prædictos Confratres posse accipere elemosynam de tali associatione, ob laborem passum, & pro sustentatione Confraternitatis, non autem titulo mercedis, quia opera spiritualia nequeunt vendi sine labe Simoniæ.*

Quæst. 31. An D. Episcopus loci possit visitare Confraternitates laicorum fundatas in Ecclesiis Regularium?

1. **ET** quidem posse, quoad computa, & administrationem reddituum, certum est, ex *Concil. Trident. sess. 22. cap. 8. de reform.* quod incipit, *Et Episcopi etiam inquam Sedis Apostolicæ Delegati, &c.* secus autem, quoad altaria, & Capellas sitas in dictis Ecclesiis, ut clare constat ex decis. *rom. 1. Praxis. p. 2. n. 14. de exempt. q. 70. & refertur à Sæc. Congr. decisum Galei ver. Episcopus, fol. 14. & 15. D. Ruic. 3. p. dec. 209. num. 8. D. Barbosa allegat. 75. num. 13. & 29. & in collect. ad cap. 8. Trid. sess. 22. de reform. Donat. Praxis Regularium Tomi II.*

*n. 21. Cochier in tr. de jurisdictione in exemptis. p. 2. q. 45. num. 10. D. Gennius in Praxis Archiep. Neapolis. n. 21. de Visitatione. D. Ruicull. Lucubrat. Eccles. lib. 4. cap. 15. sub n. 3. in fin. & alii eruditissimi non pauci, & merito, tum quia exempta Ecclesia, censetur exempta Capella sibi subiecta, aut accedentes, vel connexæ, *Gloss. in cap. rogatus. 2. q. 1. & cap. cum Capell. de Privat.* tum etiam, quia Tridentinum *cu. loc. dicit*, quod Episcopus habet Visitationem Collegia, ac Confraternitates laicorum, Collegium autem distinguitur realiter à Capella totalitatis nam Confraternitas, teste *Baldo in l. signis ad declinandum. §. final. num. 19. C. de Episc. & Cleric.* est Collegium personale, voluntarium, Religionis causa congregatum, ergo supponit pro persona ficta, fictione juris, quæ stat de per se, præsumendo à loco, ut constat ex decis. h. & supra *quæst. 1. §. docet Imola in cap. officium. num. 21. de testam. Petrus Ubald. de Canonica Episcopali, num. 9. & 21. & alii plures, quos allegat, & requirit D. Ruicull. Lucubrat. lib. 4. de Confrat. cap. 1. ubi sub num. 4. assignat differentiam inter Collegium personale, & reale, dicit, quod Collegium reale de necessitate requirit locum, & personas simul: Collegium autem personale constituitur tantum ex personis: dum ergo *Trid. cu. loc.* loquitur de Collegio personalis, non intrant Capellæ, ac Altaria, in quibus conveniunt persone Collegatæ. Confirmatur, quia dicta dispositio Concilialis respectu Regularium est odiosa, in odiosis autem, non fit extensio, juxta Juris regulam *Odia*, ergo cum loquatur de societate hominum, non debet extendi ad loca, in quibus congregati conveniunt.**

2. Nihilominus *Joannes Baptista Carlin. 1. p. controvers. cap. 65. num. 10.* limitando dicit, præfatam declarationem Sacre Congregationis non procedere quando Episcopus est in consuetudine, & possessione visitandi dicta Altaria: unde concludit, Episcopum Regni, qui excommunicavit Præfatum cuiusdam similis Confraternitatis, qui sibi resistebat prædictæ Altaria visitare, rectè fecisse, ex quo erat in possessione illa visitandi, sed in nullo: tum quia id defensionem præfati Episcopi sensit, cujus ipse erat Vicarius Generalis, tum quia licet consuetudo det Jus, & Privilegium, hoc tamen procedit quando reperitur introducta de sententia, & tolerancia ejus, cui præjudicat, ut patet ex allegatis, *rom. 1. Praxis. n. de leg. quæst. 23.* ubi late de consuetudine non præcipitur, quod nec probatur, nec supponitur à Cialino *cu. loc.* cum ibi nihil dicat de sententia, & tolerancia Papæ, cui præjudicatur in fractione exemptionis, subsunt enim omnes exempti immediate Papæ.

3. *Lezanatensis, 2. p. sum. cap. 15. num. 27.* nem limitando dicit, Episcopum, ex dicta declaratione Sacre Congregationis, non posse visitare dicta Altaria, quatenus spectant ad Regulares ipsos, secus autem quatenus spectant ad ipsos Contrahentes. Veruntamen *Bordon. 2. p. consil. res. sol. 72. num. 22.* censet Episcopum nullo modo posse visitare capellas Confraternitatis erectas in Ecclesia Regularium, quod probat, tum quia dictæ capellæ solum possunt visitari in ordine ad ornam, ac suppellectilem earum, quæ omnia cedunt in proprietatem Ecclesiæ Regularium, & ordinariè sunt illarum cura: tum etiam, quia eadem res divi fo jure censenda non est, ex vulgatis jurbus; tum item, quia talis visitatio fieri nequit, nisi aliquo modo visitentur Regulares, qui sunt exempti à visitatione Episcopali, & faveat *Pelliz. tom. 2. Manual. 8. cap. 5. sess. 6. q. 28. num. 288. ad finem.* Cætera vide loco Praxis.

Quest. 32. An Episcopus loci possit visitare Confraternitates, quæ sunt sub immediata protectione Regum?

1. **N**egative deciditur in d. cap. 8. Trident. sess. 22. de Refor. & merito; quia sicut Reges aliis excellentia præcellunt, ita debent peculiari prærogativa gaudere, cap. final. de offi. Delegat. in 6. quod dictum Tridentini D. Ric. 4. p. Praxis resol. 16. 4. limitat procedere, quoad concernentia administrationem bonorum, secus autem quoad concernentia decentiam, & ornamentum cultus divini, ad quod allegat *Peregrinam Hispanum in suo tractatu de manu Regia. p. 2. cap. 17. n. 12.* referend. ejus propria verba: sed alii dicunt, quod etiam requiritur specialis licentia, etiam in Episcopo electo à Rege, *Velaschius decis. 105. n. 16.*

2. Sed dices, quando nam locus pius dicitur esse sub immediata protectione Regis?

3. Respondet *D. Riccioli. Lucubr. Eccl. lib. 4. cap. 15. n. 8.* multis allegatis, tunc esse, quando non erit alterius jurisdictioni subiectus, ubi sub p. 9. dicit, quod Regia protectio non includit aliquam jurisdictionem, sed ius quoddam tutelæ, quod non tollit jurisdictionem iudici Ordinario, neque quoad locum, neque quoad personas; nisi concurrant alia, quæ arguant subjectionem, *Scraph. dec. 1025. num. 5.* & sub n. 10. subdit, quod ad hoc, ut regia protectio optineat, oportet, quod implorebitur in limine erectionis, alioquin non suffragatur. *Casalcant. de brachio Regis. quest. 9.* & *Mench. consil. 721.* & sub num. 11. ait, quod ubi solus prædicta Sacri Concilii Trid. non comprehendit loca existentia in locis, in quibus Rex est Dux, Comes, aut Marchio, ut ex mente Sac. Congreg. probat *Gabriel. consil. 195. num. 2. lib. 2.* de quare invilendi sunt *D. Riccioli. lib. supra. Nov. in praxi elect. fol. 60.* & *D. Ric. tit. loc. tutelæ de piis locis stantibus sub immediata protectione Regia.*

Quest. 33. An Episcopus possit definire, & componere lites, & controversias, quæ de præcedentia in processionibus inter Confratres, oriri solent?

1. **A**ffirmative *Marcellus Vulpes in sua praxi fori Eccl. cap. 11. num. 10.* duciturque ex *Trid. sess. 25. cap. 13.* quod licet loquatur de personis Ecclesiasticis, quales non sunt isti laici: adhuc tamen, quia fiunt aclus Ecclesiasticos, seu Actiones spirituales concernentes divinum cultum, sub sunt iudicio Episcopi per allegata hic supra q. 24. Verum quando agitur de controversiis rerum mere temporalium, tunc cognoscit spectat ad iudicem secularum, *D. Ric. 3. p. Praxis resol. 146. num. 7.* & *Anna singul. 90.* & *Grat. decis. 232. num. 7.*

Quest. 34. Quinam Ordo servari debeat inter Confraternitates?

1. **E**t dico, quod circa hoc debet attendi Bulla Greg. XIII. incip. *expofca*, quæ est 84. inter Bullas ejusdem, in Bullario Cherub. quæ S. Papa decrevit, illam Confraternitatem debere præcedere, quæ est in possessione præcedendi, ubi verò non constat de tali possessione, eas præcedere, qui prius sacras usæ sunt. Sed quia post dictam Bullam alix circa præcedentiam exorta sunt controversiæ, ad eas eliminandas Sacra Congregatio Episcoporum tenetur, ut quod Romæ servatur circa præcedentiam, ubique servetur, cum Ecclesia Romana sit caput & magistra omnium Ecclesiarum, & hæc declaratio placuit valde nimis Clem. VIII. qui etiam mandavit juxta illam in casibus occurrentibus referri debere, et si opportunum forte videretur, constitutionem fieri, præ-

ut testantur *D. Barbos. allegat. 78. num. 2. 4.* & *Quarum ver. præcedentia*, & constat ex *Constit. Clem. VIII. incip. Inver sacra cordis*, & est 13. inter Bullas ejusdem in Bull. Cherub. de quare legendi sunt idem *Barbos. in Collect. Bull. ver. Confraternitates* & *ver. Processiones*, *Gavarrus in Manuali eod. ver. & Novar. in novissimis decis. 123.* ubi et multis ostendit, quod in controversiis præcedentiarum, lite pendente, manutineri debet, qui temporalius motu reperitur possidere, & *Lexana 2. p. sum. cap. 15. de Conf. num. 23.* qui ex multis ostendit, Confraternitatem, quæ prius, quam altera Saccis usa est, non gaudere prærogativa præcedentia, si accedat ad processionem in seculo, qui enim cupit obtinere præcedentiam, habuere convenienter gestare tenetur, cap. 1. de author. & *Cap. Pallus*, quibus omnibus adde, quod à Decreto Episcopi lato super materia præcedentia, non datur appellatio, nec reclamatio, prout dicitur in dicta Bulla Gregor. XIII. quod intelligitur verum, quod ad effectum suspensionis sententiæ: secus quoad effectum devolutionis.

Quest. 35. An Confratres portantes candelas circa statuum B. M. V. Rosarii, cum processionaliter defertur: sint admittendi, tali modo incedere?

1. **S**unt qui negant; tum quia debent incedere ante omnes Regulares, non autem post illos, ut ex declaratione Sacre Congreg. dictum est supra, & habuit expressè in Cæmoniali Episc. lib. 7. cap. 33. & in Rituali Romano Pauli V. & Bulla Clem. VIII. incip. *Inter cetera 15. in Bull. Roman. Cherub. in eius Proem. tum etiam*, quia cum Collegium Confraternitatum sit longe inferius Collegio Clericorum, ac Regularium, non debent eis præcedentiam auferte, tum item, quia non possunt inquit consuetudinis talem locum possidere, cum in prædictis locis derogatum sit omni consuetudini, etiam immemorabili, et go.

2. Verum tamen falluntur, nam possunt admitti, & admittendi sunt: dummodo cum Cæcis, & eorum insigniis hinc inde incedant à latere statuar, in eo veor, tum quia ita in simili declaravit Sac. Congreg. Rituum in una Niciensi. 30. Januarii 1616 ubi decrevit, Priores Confraternitatis Sanctissimi Sacramenti, non debent incedere ante Baldachinum, post Capitulum, sed à latere Baldachini, teste *D. Barbos. in Collect. Bull. ver. Confraternitas ad finem*, & *Gavarrus in suo Manuali ver. Process. n. 39.* tum etiam, quia incedentes hinc inde à latere statuar prædictæ, non dicuntur alicui auferte præcedentiam, cum extra filium Processionis honorificè incedant dictæ statuar, tum item, quia sic deferentes innotitia circa statuum, ultimum locum obtinent, non ut priores processionis, sed ut portiores Candelarum ad honorem, & pompam statuar; unde nulli sit præjudicium, cum eo casu non sit consideranda præcedentia, sed servitium, & obsequium, ut patet de Hebdomadaria processione funetis, qui post digniores ultimum locum obtinent, non ratione propriæ personæ, sed ratione officii, quod gerit, & de thuriferario in processione Sacramenti, qui ratione officii, seu servitii, post digniores incedit prope sacramentum, non titulo præcedentia, sed servitii, quod eo fortius procedit si major pars Confraternitatis, cum suis insignibus incedat ante Regulares in loco suo, quod nota diligenter, & extendende ad Confratres deferentes feretra.

Quest. 36.

De Confraternitatibus Laicorum. Tract. VIII. 151

Quaest. 36. *An Confratres vigore privilegiorum, possint absolvi à reservatis Papa, & loci Episcopi?*

1. **R** Espondeo, quòd nec ab his possunt absolvi, neque ab excommunicatione lata ab homine, nec possunt dispensari super aliqua irregularitate, ut expressè dicitur in dicta Constit. Clem. VIII. incip. *Quaecunque à Sede Apostolica*, & liquet ibi, *decernimus insuper, ut eisdem Confessarii prae dictos Confratres cuiuscunque status, gradus, conditionis, praesentis, etiam si specialiter nota digni fuerint, à casibus contentis in literis, quae de Cane Domini legi consueverunt, &c. nec non locorum Ordinariorum respectu referantur, & pro tempore referantur, & etiam à quavis excommunicatione ab homine lata, absolvere, & super irregularitatibus, tam ex aliquo defecto provenientibus, quam occasione defectu contractus cum aliquo dispensare praesentis dictorum privilegiorum nullo modo possint*, haec ibi, quibus accedunt alia Decreta Sacrae Congreg. iussu ejusdem Clem. VIII. & Pauli V. & Urb. VIII. edita in subsequentibus annis, quae per extensum habes *tom. 2. Prae. par. 3. tract. 11. de Potestate Pralati. sub quaest. 35.*

3. Hinc Confratres Societatis Sanctissimi Nominis Dei, fundatae in Ecclesiis nostris, nequeunt uti illo Privilegio subindulto à Greg. XIII. inap. *Aliis per facti record. Pium Papam IV. &c.* quo in die Circumcisionis poterant absolvi à praedictis, ut ibi inclusè est videre, quia ut dixi; hoc & similia vacant ad finem praedictum.

Quaest. 37. *An Confratres gaudeant Indulgentiis, & quomodo?*

1. **E**T quidem dicendum est, quòd Confraternitates Sanctissimi Sacramenti, ubique terrarum erectae, vel erigende abique nova concessione, communicatione, vel aggregatione, participes sunt quorumcumque privilegiorum, concessionum, Indulgentiarum, & gratiarum, Archiepiscopatus S. Mariae super Minerva de Urbe concessarum, & concedendarum, situm, ac earundem erectio Apostolica, vel auctoritate ordinaria facta fuerit, & ita à Sacra Congregat. Indulgentiarum fuisse decernit die 15 Februarii, 1610. refert *Gavarrus in Manuali ver. Confraternitates, n. 7.* qui ibidem n. 8. ait, & sequitur *D. Riccius, lib. 4. Lucubr. c. 19. nu. 2.* quòd Indulgentiae concessae Patribus Dominicis, pro Societate Sanctissimi Rosarii, locum habent tantum in Societatibus erectis in Ecclesiis ejusdem Ordinis, non autem extraneis, prout Sacra Congregatio Episcop. die 13. Maji, 1693. respondit Episcopo Spoletano. Verùm hodie respectu dictae Societatis Rosarii, debet attendi Bulla Pauli V. incip. *cum olim*, quam per extensum habes *hic supra sub q. 10.* pro aliis vero Societatibus est omnino observanda dicta Constit. Clem. VIII. qua sancitur, ut gratiae & indulgentiae communicatae non publicentur, nec valeant, nisi de pravia recognitione, & approbatione Episcopi loci, adhibitis tamen duobus de ejusdem Ecclesiae Capitulo, ut ibidem dicitur, & habes *hic supra, q. 7.*

Quaest. 38. *Confratres ubinam sint sepeliendi?*

1. **E**T dico, quòd servatis servandis, debent tumulari, ubi sepulturam elegerint, quam si non eligunt, sepeliendi sunt non in proprio Oratorio, ut quidam male putant, sed in propria Parochia, *Petrus de Vabalis de Canonica portione, cap. 1. in fin. ver. variant. Sebastianus de Medic. de sepul. q. 8. nu. 11. & Laurus, variant. Lucubr. ut. 2. cap. 11. nu. 106. & sequen.* ubi addit, quòd Confratres eligente sepulturam in oratorio sodalitatis,

officium super cadavere debet fieri à Parocho, intra cuius fines Oratorium est situm, non autem à Sodalitatis Capellano, quod item à Sacra Congreg. decernit refert *Gavarrus in Manuali ver. Confratres, n. 41. & D. Alexander Spedalius, p. dei. 87. in fin.* an autem de bonis Confraternitati legatis, detrahenda sit quanta funeralis, vide in tract. de quarta funerali.

Quaest. 39. *An Confratres tempore interdicti possint sepeliri in Ecclesiis Regularium, quorum sunt Confratres?*

1. **N**egativè *Bordon. 2. p. resol. 22. n. 18.* & merito, quia Regulares ex *Trid. sess. 25. cap. 12. de Regul.* tenentur servare interdicta lata, tum à Papa, tum ab Ordinario; nec huic resolutioni obstat Privilegium à Joanne XXII. nobis concessum, quia Dominicani possunt tempore interdicti ipsorum Confratres in suis Ecclesiis vel Coemeteriis sepeliri facere, nisi fuerint excommunicati publicè, vel nominatim, ut melius est videre in dicto Privilegio, quod refert *Cajetanus in Comp. Privileg. Mendic. ver. interdictum*, quia huiusmodi privilegium censetur abrogatum per Tridentinum ubi supra, si non expressè, cum ibi nulla expressa mentio fiat de hac revocatione privilegiorum Regularium, implicite tamen ac virtualiter, quatenus Concilium statuit, interdicta debere servari à Regularibus, respectu secularium, quod non impleteretur, si omnes Confratres tempore interdicti possint ad divina admitti à Regularibus, cum omnes fere seculares, tam viri, quam feminae sint adscripti in aliqua Confraternitate Regularium, & sic inutile, & frustratorium foret praefatum Decretum Concilii Trid. quapropter dicendum est, praedictum privilegium Joanne 22. & similia hujus generis abrogata fuisse saltem virtualiter *in ca. loc. Trid.* & expressè, & formaliter ex citatis *sess. 25. cap. 22.* & docent *Navarri. consil. 7. de Privileg. Garz. de benef. p. 3. cap. 1. n. 278. & D. Barbosa in Collat. de cap. 12. Trid. m. 3. multis aliis allegatis.*

2. Sunt tamen Doctores non pauci, quia ex adverso contendunt dictum privilegium Joanne 22. per Tridentinum ubi supra, nullatenus fuisse abrogatum, ceu fuit *Henriques lib. 13. c. 48. Rod. tom. 2. q. 112. ar. 1. Sayr. lib. 1. de censur. cap. 15. n. 24. noster Crucius lib. 2. cap. 7. dub. 2. Miranda tom. 2. Manuali q. 38. ar. 12.* & alii plures. & movetur, quia per ly *Confratres*, non intelligunt Confratres, quales quales, & quoscunque indifferenter adscriptos in aliqua Confraternitate Regul. qui si procederet inconveniens allegatum, sed intelligunt illos tantum, qui dicuntur Oblati, sive Donati, qui adhuc navescentes in saeculo, eorum Ordini donantur se, & omnia bona sua, in forma Juris magis valida, de quibus latè in tr. de Oblatis; & declarantur eruditissimi Doctores in Universitate Salmantina, ad *tex. cap. in privileg. de privileg.*

3. Nec nocet *Lex. 2. p. summ. cap. 15. n. 61.* dicens, quòd dicta concessio Joanne 22. fuit posterior praedicta concessione Juris communis; tum quia multa privilegia, dubia tamen, recipiunt specificationem à Jure communi, cum etiam, quia multa, quae sunt de Jure communi, ad majorem obligationem & certitudinem conceduntur in privilegium, ut dictum est in tr. de Privileg. & quidem haec secunda opinio secundum limitationem praedictam mihi non displicet, ex quo hujus generis Oblati gaudent privilegis suorum Ordinum, per allegata in dicto tractatu de Oblatis.

152 De Confraternitatibus Laicorum. Tract. VIII.

Quest. 40. Confraternitas quoniam modis possit dissolvi?

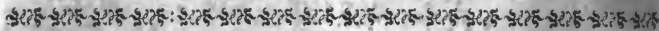
1. **I**T quidem multis modis. Primò ex voluntate eorum, quia illam incepierunt, si tamen ad id omnes consentiant; nam res, per quas causis fit, per easdem solvitur, & constat ex l. 3. ff. de Colleg. illicit. cap. inter c. 1. de Donat. & docet Barthol. in l. fin. n. 21. ff. de col. lit. quod tamen intellige verum, de simplici Collegio seculari profano; locus autem de Collegio ecclesie auctoritate Episcopi: & maxime si habeat Hospitale cum campanis, vel oratorium, seu Ecclesiam ad publicè orandum; nam sic nequit dissolvi, & mirari, cap. de Xenodochibus ap. q. 1. semel. 9. q. 3. & cap. semel Deo, de regulis juris in 6.

2. Secundò, si omnes de Confraternitate moriantur, si sunt municipium, & fin. ff. quod cuiusque Universitat. nomine laicus in fin. ff. ad municipalem, & ibi Barthol. n. 21. dixi, si omnes moriantur; quia si unus superstit, per illum conservatur Confraternitas, qui poterit procuratorem constituere, ut dicit Glossa in d. l. sicut municipium, in ver. nomen Universitatis. Tertiò, ex precepto Superioris, quod fieri solet ob delictum Confraternitatis, si Religionis preteritum admittat illicitum, l. 1. & 3. in princip. ff. de Colleg. & docet Barthol. cit. loc.

Quest. 41. Confraternitate destructa, quidnam agendum sit de ejus bonis?

1. **S**ub distinctione resolve, aut sumus in Confraternitate Episcopi auctoritate fundata, & sic epi boni in casu posito remanent in dispositione Sedis Apostolicæ, quia judicantur ut bona Ecclesiastica vacantia, in quibus solus Papa disponit. Clem. quia continetur, de conce. Covar. var. resol. lib. 3. cap. 6. n. 3. Beroius cons. 40. & est communis. Aut versamus in simplici Confraternitatis, & sic dividuntur inter Confratres, dicitur l. 3. in princip. ff. de Colleg. illicit. & Barthol. in l. fin. & ver. si vero infra. Universitatis ff. eod. tit. ubi declarat, quid quem modum debeat fieri divisio: quod multò fortius procedit in rebus communibus, ad proprium utrumque putat, seu sunt vestes fraternales; nam in tali communi libet suam recipere, Barthol. in d. l. fin. num. 22. vers. deinde modo.

2. Limita tamen hoc disjunctum, secundo modo dictum, non procedit in iis rebus, in quibus Confratres sunt puri Ministri, ut in Confraternitas habebat, quæ tenebatur in pios alius erogare, nempe pauperes nutrire, puellas mantare, infirmos alere, & lumina, quia hæc non debent inter Confratres dividi, cum ipsi his puri sint Ministri, ut dictum est supra, ad quod f. c. l. si quis Titio, ff. de legatus 3. & docet Barthol. in loc. vers. quædam sunt Collegia, quæ habent aliquid non per se, sed ut in alium distribuatur. Cetera vide apud præcitos Auctores.

TRACTATUS IX.

DE SEPULTURA ECCLES. IN COMMUNI.

Quest. 1. Sepultura Ecclesiastica propriè sumpta, quid sit?

1. **R**espondeo cum Glossa Ecclesiastico 14. causa 1. q. 2. in vers. si terram, Syl. & Tab. ver. sepult. num. 1. quod est terrena sacra, seu religiosa, auctoritate Episcopi, ad usum sepulture fidelium deputata. Dixi auctoritate Episcopi, quia licet de jure civili per collationem, seu translationem mortui, locus profanus efficiatur Religiosus, l. tantum in fin. ff. de verum d. 2. tamen de jure Canonico terra, seu locus non efficiatur sacer & religiosus, nisi auctoritate Episcopi fuerit deputatus ad sepulturam fidelium, ut constat de Hospitali, & Confraternitate, de quibus dictum est in tract. præceden. Dixi ad usum fidelium deputata; quia sepultura infidelium non est religiosa, neque sacra, imò sepulchra illorum destruere licitum est; l. sepulchra hostium, ff. de sepulch. viol. & docet Cardin. Turrecremata in cap. infam. 6. q. 1.

2. Hinc sepelientes excommunicatos, & interdictos nominant in locis privatis, vel in campis, non dant in pœnas appolitas contra sepelientes hujusmodi, etiam si locus esset contiguus Ecclesie, vel Cameterio. Quia locus hujusmodi extra Ecclesiam, vel Cameteria sita, non possunt dici deputata ab Episcopo ad usum sepulture fidelium, & consequenter nequeunt dici sepultura Ecclesiastica, prout docent S. Ant. 3. p. tit. 25. cap. 33. Syl. ver. excomm. 9. num. 66. & trigesima quarta, Tabiena ver. excommunicat. c. 42. Eminen. Caiet. ver. excomm. cap. 46. Navar. in manual. cap. 27. num. 137. & trigesima quarta, & alii plures, quos allegat & sequitur Sayr. de consue. lib. 3. cap. 35. num. 11.

Quest. 2. An sepultura Ecclesiastica prosit vivis & defunctis?

1. **S**ylvest. in ver. suffragium, num. 9. ex D. Thoma 4. sentent. dicit, quod prodest vivi, quantum ad corpus, ne inficiantur scilicet propter cadaverum insepulcrum. Adde, & quantum ad spiritum, ob officium altaris, quod agunt, dum pro lumandis mortuis eorum habemus, qui cum longè majori miseratione dignantur hoc quod erga illos exhibetur, maxime miseratione corporis eius, & pater de Tobia, qui tot à Domino suscitatus, ob hujusmodi exercitia. Prodestum vivis quantum ad spiritum, in quantum per hoc alitur tur resurrectionis fides, nec non revocat ut moris memoria, quæ facit à peccatis desistere. Prodest etiam mortuis, in quantum vivi aspicientes eorum monumenta, moventur ad orandum pro defunctis. Prodest etiam defunctis, non ex ipso opere operato, quia S. cramentum non est, sed ex operante, modo scilicet vel ipse defunctus vel alius hoc disponens, patrocinio alicujus Sancti committit, cuius precibus per hoc pie creditur adjuvari, & patrocinio deficiunt in loco factio: quapropter tumulatus apud se, crebrius & speculius orant. Immo autem non nocet, nisi quatenus eum sibi indignum propter humanam gloriam procuravit. Quæ si cum adhibentur ad ornatum sepulture, prosunt vivis, in quantum sunt eorum solatia, & defunctis prosumpt accedens tantum, in quantum se licet homines per hujusmodi excitantur ad compatiendum, & consequenter ad orandum pro illis; vel inde pauperes alimenta capiunt, vel Ecclesia decoratur. De qua re eleganter S. Augustinus

De Sepultura Ecclesiastica in communi. Tr. IX. 153

gustimus in Enchiridio cap. 108. & elegantius & locupletius in libro de corrigenda pro mortuo.

Quest. 3. An sepultura possit vendi sine simonia, & assensu Apostolico?

1. **A**d cavendum omne æquivocum, adverte cum glossa sub c. Clerici 11. 13. q. 2. Syl. & Tab. ver. sepult. n. 1. quod sepultura dicitur tripliciter; Primo pro officio ipso, seu actu sepeliendi. Secundò pro loco, in quo quis sepelitur in Ecclesia, sive sit terra, sive alcaligna, vel marmorea. Tertiò pro jure sepeliendi, quod quis habet in aliquo loco. Sepultura primo modo accepta, nequit vendi absque simonia, ut constat ex cap. distum 105. 1. q. 1. & liquet ibi, Nec pro sepultura, nec communiõne, &c. nec item cum iis modo accepta, quia locus facit deputatus ad sepeliendum, est per Parochos gratis defunctis præstendus, cap. abolenda d. sepult. n. ci. em tertio modo accepta, quia locus facit & religiosus non potest esse sub dominio laici, quia laicus non potest esse dominus rei sacræ & religiose, ut expresse dicitur in Can. Decimas 11. 16. q. 7. ibi, A laico possideri Apostolica autoritate prohibemus, ut melius est v. det. tom. 1. prax. f. 2. tra. 14. de reb. Eccles. non alienandis, q. 78. ubi latè de re nostra ad mentem S. Thom. & Sac. Can.

2. Sed dices, quoniam ergo modo usus concedendi Capellas, cum potestate fungandi ibi sepulturam, possit excusari à labe simoniæ? Et quidem excusatur eo, quod pretium exhibitur censetur d. tum elemosynaliter pro reparatõe Ecclesiæ, vel pro sustentatione Ministrorum illius, & non pro pretio rei sacræ, ut eruditè ex D. Thom. docent Cardin. Cajet. 1. 2. q. 100. art. 3. & in summula, ver. simonia, Sor. de iust. lib. 9. q. 1. & sequuntur Navarr. in sum. c. 23. de simonia, nn. 100. Suarez de Relig. tom. 1. tra. 3. lib. 4. de sim. cap. 14. num. 19. Portell. in dub. ver. sepult. & multis allegat D. Barbosa de potestate Parochi, cap. 26. nn. 16. ad quorum majorem claritatem vide quæ hîc immediatè dicuntur de exequiis defunctorum.

3. Sed major difficultas est, an prædictum jus sepulture possit vendi, & alienari, sine assensu Apostolico? Ad quam negativè dixi, ut loc. prax. q. 7. nn. 11. tum quia jura Ecclesiæ nequeunt alia sine dicto consensu Apostolico, ut ibidem multis ostendo; tum etiam, quia prædictus assensus hodie est de forma alienationis rei Ecclesiasticæ; & consequenter nequit prætermitti: & eò maxime, si venditio fiat cum illi obligatione, de non sepeliendo ibi alios, quia hoc est contra libertatem sepulture Ecclesiasticæ, & legat manus futurorum Ministrorum ejus, unde præcedentes Superiores, carentes dicto assensu, in casu posito non utuntur ritu venditionis, sed gratiosæ concessionis, ad ampliandum Capellam, augendum, ornandum, & magnificandum, etiam cum appositione suorum armorum, seu scutorum, insignium famulit, quod non est alienare, sed potius querere: ac proinde dictus assensus non exigitur, vide ibi in cit. loc. prax.

Quest. 4. An laicus possit habere dominium, & proprietatem sepulture Ecclesiasticæ?

1. **N**egativè Syl. ver. sepult. q. 3. & Armill. eod. tit. n. 24. & meritò, quia ut dictum est supra, loca Religiosa esse non possunt in dominio laici, quæ de tota, ff. de rei vindicatione, & sequitur Lamell. errorum de jure patronatus lib. 3. q. 9. ar. 9. potest tamen habere dictam sepulturam, quantum ad usum pro se, & suis successoribus, ita ut nullus extraneus possit eo invito, ibi sepeliri, quia talis sepultura reputatur tanquam hospitium, cap.

ebon. 13. q. 1. & de jure est, quod dominus proprietatis non potest habitare in fundo, in quo quis habet utiū fructum, ff. de usu, & habu. legal. l. si hæres, §. final. Bene tamen verum est, quod si omnes, ad quos pertinet usus sepulture, essent mortui, posset dicta sepultura, seu Capella concessa cum usu sepulture, aliis concedi; quia mortuo & extincto usufructuario, usus redit ad proprietarium liberè, & corruptione, C. de usufructu: ita à pari, jus vendi sepulturam, mortuo & extincto benefactore, & ejus hæredibus, & successoribus, redit ad Ecclesiam: alioquin impedirentur alii Ecclesiam ornare, & ampliare, Rod. tom. 3. q. 58. ar. 10. ubi ad intentum multos Doctores allegat; sed maior difficultas est.

Quest. 5. An usus sepulchri, quem quis habet in loco sacro, vendi possit pro debitis defuncti?

1. **A**ffirmant quidam, quos sequitur D. Barbosa in tra. de offic. & potestate Parochi, cap. 26. nn. 17. ubi loquitur de usu sepulchri hæreditarij, empu cum prævio assensu Apostolico. Rario autem potest esse, quia usus sepulchri est pretio æstimabilis. Et subdit, quod non solvitur gabella de venditõe u. us sepulture: & tunc situs, vel dignioris loci, & docet Suarez tom. 1. de Relig. tra. 3. lib. 4. de simonia, cap. 14. num. 19. Verum quoad vendit omnem prædicti usus, attendi debet contractus an sit veræ venditionis, vel concessionis ad ampliandum? & quid dicatur in assensu Apostolico?

Quest. 6. An insignia, seu scuta, & arma fundatorum Capellæ, vel sepulchri, possint auferri ab illo loco, mortuo fundatore cum descendens suis?

1. **R**espondeo negativè cum doctissi. no Lambert. lib. 3. q. 5. principaliter, ar. 4. loquendo tamen de fundatore Juris Patronatus: tum quia præsumitur cum his conditionibus Juris Patronatus erectis: Ac proinde aliter facere, esset venire contra Justitiam. Tum etiam, quia præfata insignia debent ibi conservari ad futuram memoriam similitudinis: & maxime, si super contractu inito inter partes, fuit obtentus assensus Apostolicus. Tum item, quia piæ & honestæ voluntates defunctorum debent observari, l. 1. C. de sanctis Eccles. scilicet autem dicendum de aliis benefactoribus, qui Ecclesiam seu Capellam non fundarunt, nec construxerunt, aut dotaverunt, sed solum ibi sepulture sibi, suisque hæredibus compararunt, quamvis prædictis in viuis, alios ibi sepelire non liceat, quia talia sepulchra, hoc modo concessa, cententur hospitia, hoc est, concessa ad usum, & non ad dominium, unde comparatore, suisque hæredibus extinctis, usus unitur proprietati Ecclesiæ, cui integ. um est, (servatis tamen servandis) talem usum iterum locare, ut patet ex allegatis ibi supra, & docent Paul. Layman in Theol. moral. lib. 4. tra. 4. cap. 13. n. 14. ubi ex multis colligit, quod hæres in casu posito non potest auferre insignia fundatoris posita in Capella, vel Ecclesia, quam constituxit, vel dotavit. Nec licet successori, si alienus familie sit, sua insignia eo loco ponere, ob prædictas causas, & sequitur D. Gemenf. in sua nova praxi Neap. 109. n. 3. & docent Portell. 2. p. casu 10. nn. 1. & Lez. p. 2. sum. cap. 11. de patronis Monasteriorum, nn. 23. & infra verb. sepult. nn. 16. tota ergo difficultas stat in cognoscendo, an sinus in fundatore Juris Patronatus, vel in simplici emptore juris utendi? Unde non est nobis integrum, mox ut libet prædicta insignia auferre: sed cum causa, & matura consideratione, videnda sunt Instrumentum, & similia ad intentum necessaria; de quare vide D. Ricc. 1. p. prax. in 1. edit. dec. 667. ubi ex multis erudi-

154 De Sepultura Ecclesiastica in comm. Tra&t. IX.

eruditè docet causam imponendi propria arma, seu insignia in re ædificata propriis sumptibus, ubi in fine concludit, quod contra auferentes arma, seu insignia in sepulchris, datur actio injuriarum, & officium Judicis: & in 4. p. prax. resolut. 344. num. 3. dicit, quod arma antiqua debent reponi in Capella renovata, ad quod dictum extendit doctissimam decisionem Rotæ Romanæ.

Quæst. 7. An Capella alicui vendita, possit ab eo advocari, & alteri concedi cum potestate fundandi sepulchram?

1. **D**E hac re latè dixi tom. 1. prax. p. 2. tra&t. 14. de rebus Monasterii non alienandis, qu. 80. ac item patet ex dictis immediate supra, & docent Sylv. in ver. sepult. q. 3. num. 3. & Armill. eod. ver. n. 24.

Quæst. 8. Quisnam habeat jus sepulchri, sive facultatem sepeliendi in sua Ecclesia?

1. **P**AROCBUS de jure communi habet jus sepeliendi in sua Parochia, omnes ibi morientes cum testamento, vel sine testamento, sive incolæ, sive advenæ sint: dummodò tamen alibi sepulchram non elegerint, nec sepulchrum majorem habeant, Sylv. multis citatis, verb. sepult. nu. 8. Ugo lin. de officio Episcopi, cap. 17. nu. 1. D. Ricc. 4. p. prax. resolut. 292. & D. Barbof. in tra&t. de offic. & potest. Parochi, & habetur expressè in Clem. dudum, §. huiusmodi, de sepult. ibi, Verum, ne Parochiales Ecclesia, & ipsarum Curati, sive Rectores, qui ministrare solent Ecclesiasticæ Sacramenta, quibus noscitur de jure competere, &c. Cujus ratio potest esse, quia cum Parochus habeat populum, cui de jure tenetur administrare Sacramenta, & pabula salutis, exinde fit ut etiam jus habeat ad decimas, & oblationes, & quæ tam funeralium: Dignus est enim operarius cibo suo. Unde beati dicunt præfati Doctores, quod jus sepulchre multum pendet ab administratione Sacramentorum, Gloss. in c. loc. Clem. in ver. sepulchram, & colligitur ex cap. 1. elatus, de sepult. ubi eligens sepeliri extra Parochiam, tenetur ei canonicam portionem relinquere, & cap. ex parte 5. ubi sepelientes Parochianum alienum, coguntur corpus restituere, & quæ ratione ipsius obtineant: ad quod item faciunt cap. cum liberum sit 6. & c. in nostra, eodem tit. & cap. Ecclesias singulas 1. 13. q. 1. ubi Parochiæ, & jura Parochialia dividuntur, adeo ut nullus alterius Parochiæ terminos, aut jus possit violare.

2. Ex privilegio tamen possunt Prædicatores, Minores, omnesque alii Regulares, ob communicationem privilegiorum, in suis Ecclesiis inmortuos sepelire, salvis tamen juribus Parochialibus, juxta dispositionem dict. cap. in nostra de sepult. & dict. Clem. dudum, eod. tit.

3. Dixi, si tamen alibi non elegerint, & dummodò alibi sepulchrum majorem non habeant, quia in his duobus casibus jus Parochiæ amittitur, salva tamen remanente ejus canonica portio, ut expressè dicitur in d. cap. nos instituta, 1. de sepult. ubi Glossa multa loquitur.

Quæst. 9. Quodnam sit sepulchrum majorem?

1. **R**Espondet Sylv. ver. sepulchrum. q. 8. quod quamvis strictè, & propriè majores dicantur Superiores tantum, ultra Trinitatem, ut in Lyris consiliis, §. parentes, ff. de gradibus, & L. quæcumque, §. parentes ff. de in jus vocandus: in materia tamen sepulchre illud intelligitur, ubi sepultus est pater & avus; adeo ut moriens, non electa sepulchra, sit sepeliendus in sepultura suorum majorem, hoc est, in sepulchro, ubi pater & avus jacent, licet cæteri majores sint in alieno. Tum quia in casu posito con-

sideratur conjunctio sanguinis, quæ major est cum Patre & avo, quam cum cæteris ascendentibus: plene inest inquit sepulchro immediatum, quammediatum. Tum etiam, quia sicut domicilium est inter vivos, ita sepulchrum inter mortuos, sed quique inter vivos consequitur domicilium originis, ut patet patris & matris, & non Superiorum, ut dicitur in Lassimp. ff. ad municip. c. eos, & docent Adrad. in consil. 25. Lanot. var. Lucubrai. n. 1. cap. 11. nu. 114. Gemin. in cap. 15. qui in fin. de sepult. in 6. ibi. Anchar. nu. 4. Petr. de Ubald. in tra&t. de Canonico Episcopo, & Paroch. cap. 9. n. 12. Abbas in cap. 1. nu. 5. de sepult. Barbof. de offic. & potestate Parochi, cap. 26. n. 32. & D. Sperell. 1. p. decis. 88. nu. 7. ubi carpit Rod. q. 58. art. 8. ex quo tenet opinionem contrariam, & falsò citavit Abbatem, sed immerito, quia in Addu. summ. tom. 4. c. 130. nu. 11. correxit, quod prius dixerat cu. loc.

2. Verum, si in uno sepulchro non sunt plures majores, sed in uno pater, in alio avus, in alio proavus, sepeliatur in Parochia, ubi audivit divina, & percepit Sacramenta. Idem procedit, si majores nullam habeant sepulchram, quia quilibet non habens sepulchram, neque eligens, ibi est sepeliendus, ubi Sacramenta suscepit, ut docet Glossa, cap. Animarum, 1. de sepult. in 5. in ver. ponit casum, & sequuntur quàmplures, quos allegat Sylv. ver. sepult. nu. 8. vers. si autem in nullo. D. Barbof. in collect. Doct. ad cap. nos 1. de sepult. nu. 4. & in tra&t. de potestate Parochi, cap. 26. num. 33. & D. Sperell. 1. p. decis. 88. n. 10.

3. Quod autem hoc sepulchrum sit commune totæ familiæ, probatur ex inspectione literarum, Massardus de probat. conclus. 1297. num. 4. Sebastianus Nervæ, ad l. ff. de operibus publicis, Zerola in Praxis Episcopi, part. conf. arma, D. Ricc. part. 1. praxis, in 1. ed. decis. 664. num. 2. D. Barbof. cu. loc. & faciunt ad casum nostrum tradita per Menoch de presumpt. lib. 2. presumpt. 59. n. 2.

Quæst. 10. An electio sepulchra debeat esse libera?

1. **A**ffirmativa decisio habetur expressè in c. instituta, 1. de sepult. ibi, Nulli tamen negamus propriam eligere sepulchram, etiam alienam, &c. ad quod item facit c. cum sit liberum, eodem tit. & cap. 15. qui eodem tit. in 6. Hinc est, quod pactum de eligenda sepulchra non ardeat, cap. pactum 1. de pactis in 6. Unde si Parochus dum accedit ad communicandum infirmum, ipsum interroget in specie de electione sepulchre, dicendo, vis sepeliri in Parochia, vel in alia Ecclesia? Electio non valet, tanquam facta ad suggestionem, quapropter debet eum interrogare, dicendo, ubinam vis tumulari? argum. l. 3. §. pen. ff. de quæst. quod dictum pluribus firmat Covet. in consil. 16. volum. 1. & aliis citat. sequuntur Gemus in nova praxi Archiepiscopi. Nespol. cap. 76. nu. 3. & D. Ricc. 1. p. decis. 662. nu. 3. ubi exinde dicit, quod electio sepulchre, quæ sit ex pacto, etiam in loco, ubi quilibet alius deberet sepeliri, inducit simoniam, cum hoc pactum non esset tale, contra dispositionem juris communis, sed de hac re vide infra quæst. 17.

Quæst. 11. Quisnam possit sibi eligere sepulchrum?

1. **R**Espondeo, quod quilibet laicus, qui sit sui juris, ut patet pubes, dicitur etiam & prudens, potest sibi eligere sepulchram, tam in Ecclesia seculari, quam regulari, tam propinquis, quam remotis partibus, prout dicitur in cap. nos instituta 1. de sepult. ibi, Nulli tamen negamus propriam eligere sepulchram, & etiam alienam, & patet de Christo Domino, qui alienam elegit; nam natus in Bethleem, nutritus in Nazareth, sepultus fuit in Hierusalem in sepulchro Joseph, ut ibi notat Glossa in ver. alienam. Ad quod facit cap. cum liberum sit 6. & cap.

nostra presentia 10. eod. tit. quod extenditur etiam ad loca extra Ecclesiam, ut sunt Claustrum, Sacristia, Caputulum, ut conceditur in cap. cum quis, 2. de sepul. in 6. Quatenus ibi Papa concedit electionem sepulture in locis minus religiosis, & liquet ibi, *Si quis antiqua dimissa, etiam in loco minus religioso, elegerit sepulturam.* Et ideo communitur Doctores, & præcipue Lanor. tom. 2. ver. *Lucubratus* cap. 11. n. 1. *Zechius de Republic. Eccles. cap. 28. de Parocho* n. 17. *Bellet. 1. p. disquisit. Cleric.* §. 3. *de Cleric.* n. 13. & *D. Hieronymus Venetus in examini. E. p. lib. 3. c. 12. n. 2.*

2. Amplius, ut etiam uxor possit sibi eligere sepulturam, non obstante, quod non sit iuris, sed sub potestate viri, ut manifeste deciditur in cap. de uxore 7. de sepul. ubi ratio redditur, quia electio sepulture pertinet ad eum statum, in quo uxor soluitur a lege mariti.

3. Idem extendit ad filium-familias, qui licet sit sub patris potestate, adhuc tamen potest sibi eligere sepulturam, dummodo tamen sit pubes, & liberum arbitrium habeat, ut constat ex d. cap. nos instituta 1. de sepul. & firmat *tex. cap. licet 4. de sepul.* in 6. ibi, *Quamvis autem filius-familias absque patris assensu sibi possit libere eligere sepulturam, &c.* ubi Glossa in casu ait, quod licet filius-familias non possit testari de peculio perfectio, vel adventitio, tamen poterit sibi sepulturam eligere sine consensu Patris, & sic pro anima potest testari, sine consensu Patris, non autem de aliis rebus, l. final. C. qui testamentum facere possunt. Et ratio est eadem assignata de uxore, quia scilicet electio huiusmodi refertur ad tempus, quo solutus est a patris potestate, ut ibidem dicit Glossa in ver. sepulturam.

4. Amplius, ut etiam Clericus possit in quocunque loco sibi eligere sepulturam, tum quia Clericus non debet esse inferioris conditionis, quam laicus, tum etiam, quia in nullo capitulo, in quo agitur de sepultura eligenda, reperitur exceptum. Tum item, quia hoc clare colligitur ex *extrav. de testanda fuita* in 6. inter communios in princip. §. presens namque fideles, &c. ubi nomine fidelium, veniunt omnes Christiani Catholici. Et docent communiter Doctores, quos allegant *D. Barbof. in Collect. ad d. primum cap. de sepul.* & *Pasqualig. 1. p. dec. 38. n. 5.*

5. Amplius tandem, ut etiam servus possit sibi eligere sepulturam, *Syl. ver. sepul. n. 6. & Porriell. in dub. ver. sepul. n. 6.* quia Dominus in spiritualibus in servum potestatem non habet.

Quest. 12. An a terratione patria potestatis possit filio impuberi eligere sepulturam?

1. Affirmant *Hofstiens. in sum. lib. 3. tit. de sepul. n. 5. Rodriguez tom. 3. q. 60. ar. 1.* & alii plures; quia sicut pater potest filio impuberi testamentum facere, ut insit. de pupill. sub §. igitur, & ff. de inoffic. testam. ita a patri potest ratione patrie potestatis, illi sepulchrum eligere, nisi tamen contraria sit consuetudo Religiosis.

2. Verumtamen falluntur, quia pater non potest ratione patrie potestatis, filio impuberi sepulturam eligere, sed ratione consuetudinis, ubi est, ut probat *Textus cap. de uxore 7. de sepul.* ibi, *Ubi autem pater quod magis voluit, minores filios valeat sepelire, non invenimus a sanctis Patribus diffinitum, & propterea terra consuetudini de criminis relinquendum, &c.* & firmat *textus cap. licet 4. de sepul.* in 6. ibi, *licet pater minores filios, qui nequeunt antequam ad annos pubertatis perveniant, eligere sepulturam possit, si consuetudo terre id habeat, quod voluerit sepelire; hoc tamen non potest, ubi consuetudo huiusmodi non habetur, sed sicut cum suis maioribus, vel in parochiali*

inmundi. Hæc ibi. Ratio autem decisionis potest esse multiplex, tum quia ius commune Canonicum determinat sepulturam pro unoquoque, ut nimirum debeat unusquisque sepeliri, aut in sepulchro maiorum suorum, aut in Ecclesia Parochiali, & insuper concedit unicuique habenti usum rationis, quod possit sibi eligere sepulturam. Unde non remanet aliqua potestas eligendi, præter concessam a iure, quæ cum sit personalis, & iis tantum competat, qui sunt capaces talis electionis, non substituitur ratione incapacitatis alius; ac proinde nec pater pro filio, quando filius est incapax: unde solum restat, quod consuetudo prævalens contra ius commune, det patri facultatem eligendi pro filio impuberi, ut ait *Glossa d. cap. licet, in ver. consuetudo.* Tum etiam, quia patria potestas, est potestas civilis, *cap. final. de iudic. in 6.* ergo se extendit ad civilia tantum, non autem ad spiritualia, de quorum numero est ius eligendi sepulturam, *cap. suam, de simonia,* ergo non licet arguere a potestate faciendi testamentum, ad potestatem eligendi sepulturam. Nec ab aliis temporalibus ad spiritualia, præcipue quando Iura Canonica in contrarium clamant, ut in casu nostro, & docent *Navar. cons. 1. de sepul.* & ita in facti contingencia ex multis decisiis refert *D. Sperell. 1. p. dec. 89. n. 3.* & post allegatos *D. Barbof. in tr. de off. & potestate Parochi, c. 26. n. 28.* ubi hoc etiam refert a Sac. Congreg. decisiis.

3. Sed pone, quod filius impubes, cui pater sepulturam elegerit, pubes moriatur, debetne sepeliri in sepultura jam sibi a patre electa, vel ubi elegerit tumulari? Et dico, quod est sepeliendus ubi elegerit, nisi forte de novo eligat sepulturam sibi jam a patre electam. Moveor, quia electio sepulture est actus ultimæ voluntatis, ultima autem voluntas filii, quando pubes moritur, sicut non est voluntas impubertis, sed pubertis, ita de se debet eligere sepulturam, & non alius pro eo.

4. Confirmatur, quia consuetudo, quia pater potest eligere in casu posito, respiciat illud tempus tantum, in quo filius, ob defectum arbitrii, non potest eligere: ergo cessat tempore pubertatis, cum in illo tempore filius possit eligere.

5. Dixi, nisi de novo eligat, quia nuda ratificatio non sufficit, quia cum sepultura electa a Patre in casu posito, ex sua natura cesserit, adveniente pubertate, ob defectum potestatis, ut liquet ex dictis in immediatè, non potest ratificari. Quod enim non est, non ratificatur, alias ratificatio caderet super nihil, seu super non ens. Sed maior difficultas est,

Quest. 13. An Pater, mortuo jam filio impuberi, possit eligere sepulturam?

1. Negat *D. Sperell. 1. p. dec. 89. n. 5. in fin.* quia necesse est, ut dicta electio fiat in vita filii, secus si post mortem. Ad quod suum dictum, licet nullum textum alleget, nec rationem assignet, potest tamen probari; tum quia electio sepulture est actus ultimæ voluntatis, ac proinde quando quis eligit sepulturam, refertur electio ad tempus, in quo is, pro quo eligitur, potest habere ultimam voluntatem, & facere posset talem electionem, & sic refertur ad tempus vite, non autem ad tempus post mortem. Tum etiam, quia illa electio fit nomine filii, ut potest ad supplendam illius impotentiam; ergo debet supponi filius, cuius nomine fiat; subsequatur autem morte, non adest amplius filius, ergo.

2. Verumtamen *Navar. cons. 1. de sepul. n. 4. lib. 3.* cui favet *Pasqualig. 1. p. dec. 391.* tenet totum oppositum, duciturque tum ex d. cap. licet de sepul. in 6. ubi consuetudo dat facultatem patri eligendi sepulturam pro filio impuberi, quod cum loquatur generaliter de tali electione

lectione, non se restringendo ad filium vivum, aut mortuum, debet universaliter intelligi. Ubi enim lex non limitat, nec nos limitare debemus. *l. de prelo. ff. de public. in rem actio. & cap. solita, de mayor. & obed.* tum etiam, quia textus d. cap. si ponderetur, potius dat facultatem eligendi pro filio mortuo, quam pro vivo, nam ait, licet pater *minores filios possit, quò voluerit sepelire, &c.* si igitur potest sepelire, quò voluerit, hæc potestas respicit filios, qui sunt in statu, ut possint sepeliri, solum autem quando sunt mortui, sunt in tali statu, ergò; tum item, quia consuetudo dans patri hanc facultatem, ideò est rationalis, & ipsi ius asserit, quia ad patrem pertinet cura de filiis, tam in ordine ad temporalia, quam spiritualia: unde pertinet etiam ad ipsum curam de sepultura, quando sunt mortui; & ideò cum etiam post mortem duret fundamentum dictæ consuetudinis, debet etiam durare præfata consuetudo; tum item, quia dicta potestas durat secundum quod introducta est à consuetudine; sed hæc consuetudo introducta est cum mensura ad prædictum fundamentum, ergo durat, durante tali fundamento; accessorium enim sequitur maturam sui principalis; sed dictum fundamentum perseverat post mortem, ergo & consuetudo in eo fundata; tum tandem, quia ideò pater eligit nomine filii impubers, quia voluntas filii censetur esse in voluntate patris, tanquam in dirigente actionis filii, sed ita est, quòd voluntas patris manet post mortem filii, ergo voluntas filii censetur remanere virtualiter in voluntate patris, quoad dispositionem eorum, quæ faciendæ sunt post mortem, & pater de eo, qui in suo testamento commiserat alicui, ut ad lui libitum disponat de talre, tunc enim illa dispositio est virtualiter dispositio testatoris: & exinde solvuntur obiecta præposita, tum quia pater non eligit filio impuberi sepulturam, nomine ipsius filii, sed nomine proprio, tanquam ille, ad quem pertinet cura de filio, etiam post mortem; tum etiam, quia dicto, quòd eligeret nomine filii, adhuc tamen ultima voluntas filii virtualiter censetur remanere in voluntate patris, quia tota voluntas filii virtute consuetudinis, censetur transire in ipsum patrem: unde dicta facultas, virtute ipsius consuetudinis, intelligitur durare usque ad tempus tumulationis: etenim quando concessa est, conceditur etiam tempus deliberandi, usque dum exercendus est actus.

3. Quibus adde, quòd hæc facultas est à consuetudine concessa Patri, non autem filius transiret eam patri, cum ipsa nec filius illam non habeat; unde cum non dependeat à filio, non debet expirare cum morte filii; sed eò usque durare, quousque exerceri potest.

4. Nec item his nocent *D. Barbosa in Collect. Bull. ver. sepultura, Bartolin Aphorism. l. S. ver. sepult. Gavanti in Manual. ver. sepult. n. 7. & Mancini in brevi tr. de infirmis, in ord. ad sepult. dub. 16. fol. 733.* qui ex quadam declaratione Sac. Congreg. sequuntur opinionem D. Sperelli, tum quia dicta declaratio non est authentica, tum etiam, quia non est lex, sed simplex declaratio in quodam casu particulari.

Quæst. 14. An mater possit filio impuberi eligere sepulturam?

1. **D**E communi sententia Doctorum, dico cum Syl. *ver. sepultura, g. 7. Tabuen. & Armill. eod. tit. n. 8.* quod de matre dicendum est, sicut de patre dictum est, quòd scilicet potest, quando hoc habet consuetudo: moveor, tum quia in ipsa dicitur eadem ratio, ut putà ius consuetudinis. Tum etiam, quia mater est consociata mariti in cura filiorum, tam ante, quam post mortem filii, ergo.

2. Nec obstat dicere, quòd cum mater non habeat

filium in sua potestate, sicut habet pater, non potest consuetudo hanc facultatem tribuere, sicut tribuit patri, respectu sui filii, & Domino, respectu servi, qui cum electio sepulture sit quid spirituale, ut dictum est immediate supra, & colligitur ex cap. *quæstia, cum tribus sequent. 13. g. 2. & cap. suam de sim. non potest fundari in patria potestate, quoniam non consideratur in spiritualibus, cum sit de iure civili introducta, cap. final. de iude. in. & docent communiter Doctores, & maxime Neroni consil. 1. de sepult. lib. 3. & Sanchez p. 2. decal. lib. 6. cap. 1. quod item ratione probatur; nam si electio sepulture in casu posito penderet à patria potestate, duraret durante tali potestate, & sic duraret non modo ultra infantiam, sed etiam usque ad emancipationem, quod est absurdum, & expresse contra Sac. Canones.*

3. Nec item nocet dicere, quòd consuetudo laicorum neque directè, neque indirectè potest præjudicare Ecclesiæ, *cap. de Immunit. Eccles.* quia ista consuetudo non sumit vires à laicorum autoritate, sed à fomento juris, ex cap. *de uxore, de sepult. & cap. licet eod. tit. in 6.* Et sic ex autoritate Papæ, & non laicorum potestatem.

4. Hinc item tollitur illud adversariorum argumentum, quo dicunt, actum mulierum non posse inducere consuetudinem, eò quòd ius condendi leges non habeant, *Bartolin l. 1. ff. de leg. Abbatis in cap. cum tanto, n. 8. de consuetud. & consil. 33. n. 1. p. 2.* quia consuetudo assumit vires à concessione Papæ, nulla requiritur ergo auctoritas in matre.

5. Sed adverte, quòd huiusmodi consuetudo nequidem matri & patri dat dictam facultatem, nisi fuerit legitime præscripta, hoc est, quadraginta annorum: An autem satis sit decem annorum, vide *D. Genoussin Praxi Neapol. c. 36. & D. Sperell. 1. p. dec. 89. n. 18. & ff. & Pasqual. 1. p. dec. 393.* qui de consuetudine multa edidit dicit.

Quæst. 15. Pubertas quando incipiat, & consequenter cesset patris potestas eligendi sepulturam?

1. **R**espondet Glossa cap. si pater. 1. de testam. in 6. *ver. impubers,* quòd anni pubertatis in masculo incipiunt, cum finit annus decimusquartus: in femina vero, cum finit annus duodecimus. Et movetur ex *l. de coram, C. quando iurel. & cur. esse desinant.* Unde Doctores dicunt, filios non posse eligere sibi sepulturam per totum annum decimumquartum: filias vero per totum annum duodecimum. Et præcipue *Zevel. 1. p. Prax. Episcop. ver. Sepult. Tiraquell. de Privileg. p. 1. cap. 1. p. 1. & Lamour. 1. p. 1. var. l. c. 1. ut. 2. cap. 11. n. 117.* & ratio potest esse, quia tunc dictum terminum à iure assignatum, non habet plenum iudicium ad deliberandum. Quod distinctum intellige regulariter, quando malitia non supplet ætatem, quæ quando malitia supplet, censenda est pubertas inopare, ut notat *Bartolin l. 1. qui in potestate, vers. in amodo, & in l. filiusfamilias post n. 2. ff. de testam.* & alij multos, quos allegat & sequitur *Sperell. 1. p. dec. 89. n. 2.*

2. Et secundum hunc terminum, à iure civilis præfixum, accipienda est pubertas allegata in cap. *lucan. de sepult. in 6.*

3. Sed dices, cur in fœminis pubertas anticipat? Et quidem ratione malitiæ supplegri ætatem, quæ prius incipit in femina, quam in viro, & pater de Eva, & Adamo. Vel dicas, hoc esse propter imbecillitatem humorum mulierum, qui humores solis calore, citius ad maturitatem ducuntur, & marcescunt: quod enim citius crescit, citius decrevit, ut patet de fragis, & moris.

Quæst. 16.

De Sepultura Ecclesiastica in comm. Tract. X. 157

Quaest. 16. An pater & mater possint eligere sepulturam filio naturalibus, & spurii?

Negant Syl. ver. sepult. q. 7. Tab. & Armill. cod. ver. n. 8. quia isti non veniunt nomine filiorum, l. *reueratier*, C. de insti. & sub. i. & Clem. 1. de baptis. iun. ta Glossam ver. liberi: unde cap. licet de sepult. in 6. non extenditur ad filios spurios, & naturales, sed ad legitimos, & etiam adoptivos & arrogatos, quia hi sunt sub cura patrum.

2. Verum Pasqualig. l. p. dec. 398. n. 2. tenet oppositum, quia militat eadem ratio respectu filiorum naturalium, & spuriorum, ob quam inducta fuit consuetudo dantis patri jus eligendi sepulturam filio impuberi, nimirum cura paterna, quam pater & mater habent defiliis: & proinde debet censi introducta consuetudo universaliter, quoad omnes filios, juxta amplitudinem rationis, quae fit rationalis consuetudo, & ad jura allegata dicit, quod appellatione filiorum non veniunt naturales & spurii, quoad commodum & honores, ut notat Glossa in d. Clem. unic. de baptis. ver. liberi in fine, licet autem quoad curam paternam, & quoad reverentiam, quam ipsi sunt spurii & naturales debent suis parentibus. Verum ego censeo in hoc casu standum esse consuetudini legitime praescriptae, & maxime respectu spuriorum, qui nec filii nominandi sunt, *authen. ex complexu*, C. de insti. & iun. nupt. & addo, quod filii naturales, & spurii non semper sunt sub cura paterna, sed saepius sub materna. Et interdum sine lege vagantur hinc inde, procurando alimenta, nec cura paterna aequa lance libet legitimis, & illegitimis, ut praxis ipsa docet, non est ergo certum Pasqualigii fundamentum.

Quaest. 17. An affines & consanguinei possint sepulturam eligere pro affine, & consanguineo impuberi?

Affirmant Glossa cap. licet, de sepult. in 6. in ver. vel in Parochiali, in fine, ibidem. Francus n. 3. Grauan. 101. discept. forens. l. 9. q. 4. n. 80. D. Barbosa in Collect. ad cap. 1. de sepult. n. 6. in fin. Diana p. 5. r. 3. de casib. occurrent. tempore mortis, resolut. 108. v. c. Notandum est, si tamen ibi addit consuetudo, & moventur, tum quia consuetudo dat jus, & facultatem eligendi sepulturam pro altero, tum etiam, quia consuetudo d. cap. licet, de sepult. in 6. assumit vires non à patria potestate, nec à consanguinitate, aut affinitate, sed à permissione Papae, ut dictum est supra.

2. Hanc tamen resolutionem veram intelligit Pasqualig. l. p. dec. 394. n. 2. si affines & consanguinei praedicti succedant patri in cura impuberum, secus autem de aliis; nam successio in cura ipsorum dat ipsis jus ad ea exercenda, quae pertinent ad ipsorum curam; nam per talem successionem stant loco patris, & loco patris eligunt. Per quae verba videtur dicere, quod non fuit hic consuetudo praedicta ad eligendum pro altero sepulturam, nisi sit fundata in cura impuberum. Quod dictum non placet ob praedicta, quia scilicet consuetudo eligendi sepulturam pro altero, non habet vires à patria potestate, nec ab aliqua re corporali, sed tantum à permissione Papae, ut dictum est supra.

Quaest. 18. An tutor possit eligere sepulturam pupillo impuberi?

Affirmative dic, si tamen pro se habeat consuetudinem legitime praescriptam, secus autem. Ductorque, quia tutor non potest habere fortius jus eligendi, quam pater, loco cuius curam habet pupilli. *Donatus Praxis Regularis Tomus II.*

At pater nequit eligere sepulturam filio impuberi, nisi talis sit consuetudo legitime praescripta, ut constat ex decis. supra. Nec nocet Pasqualig. l. p. dec. 395. n. 3. dicens, quod potest ex eo, quod tutor stat loco patris, & quod ad ipsum transit cura pupilli, quia, ut dictum est, jus eligendi sepulturam pro altero, non emanat à patria potestate, nec à cura habenda de filiis, sed à consuetudine, prout Bonif. VIII. decrevit in d. cap. licet, de sepult. in 6. abrogando, & corrigendo opinionem antiquam, quam Pasqualig. impraesentiarum amplecti videtur contra dispositionem praefatae Decretalis.

Quaest. 19. An amicus possit alteri amico sepulturam eligere?

Sunt qui affirmant; tum quia amicus est alter ego, tum etiam, quia amicus venit appellatione fratris, *l. nemo dubitet, ff. de hered. insti.* tum item, quia amicitia praeponderat conjunctioni sanguinis, l. final. C. de Castrensi pecul. lib. 12. Unde Jason in l. ex legendi, C. de procur. voluit, amicum posse agere pro eius amico, abique mandato, quemadmodum pater pro filio, & sequitur Grauan. 10. 1. discept. forens. loquens in propriis terminis de electione sepulturae cap. 95.

2. Verum falluntur, quia vel amicus, cui alter amicus eligit sepulturam, pervenit ad annos pubertatis, & sic habet proprium jus personale eligendi sibi sepulturam, quod non potest transire in amicum. Jura enim personalia non communicantur, etiam si sint communiceabilia, nisi ex speciali translatione; unde amico vivo non potest per alium amicum eligi sepultura, nisi ex speciali mandato. Quod habet locum etiam in eo, qui non est amicus. Vel amicus est impubes, & sic non datur locus amicitiae, ratione cuius possit alter amicus ei eligere sepulturam, quia illa aetas ob imbecillitatem consilii non est capax talis amicitiae, quae habeat solidum fundamentum, & illam unionis voluntatem, quae praeponderet conjunctioni sanguinis, & ficiat, quod amicus sit alter ego: & additur, quod impubes est semper sub cura & potestate alterius, ergo ad ipsum potius, sub cuius potestate stat, pertinet eligere sepulturam, quam ad amicum.

3. Vel sumus in amico mortuo, & sic extincta est amicitia. Mors enim omnia solvit; nec potest dici, quod voluntas amici mortui manet virtualiter in voluntate amici viventis. Quibus addo, quod de raro reperitur vera amicitia, de cuius qualitate bene Tiracuell. de pac. tempor. caus. 23. Unde bene dixit Ecclesiasticus cap. 6. v. 15. *Qui invenit amicum, invenit thesaurum* supple, non ratione c. s. modustis, sed ratione raritatis; hoc est, sicut pauci sunt inveniunt thesaurum, ita pauci sunt inveniunt amicum; prout ibidem mirifice explicat S. Thom. à quo ceteri mutant.

Quaest. 20. Electio sepultura commissae voluntati alterius, an valeat, si fiat post mortem committentis?

Questio haec unum supponit, & aliud querit: supponit enim jus eligendi sepulturam, quod quis habet, posse alteri committi, ut praxis ipsa docet. Nam saepe vidimus infirmos in extremis laborantes, interrogatos à Parocho, ubi vellent sepeliri, respondisse, in Ecclesia nominanda & eligenda per N. amicum suum.

2. Querit autem, an huiusmodi electio valeat, si fiat post mortem committentis?

3. Et quidem de jure valere attestantur *Geminianus & Franch. in cap. is qui, §. mulier, de sepult. in 6. & Anchar. Domin.*

Domin. & Lapina inc. 1. eod. tit. in 6. & multis allegatis sequitur Gutier. in tr. de iuram. confirmatione. Et moventur ex l. iurum, §. cum quidam, ff. de rebus dub. ubi dicitur, quod si testator tres heredes instituit, & gravavit alterum, ut mortuo testatore, restituit illam hereditatem alteri ex iis, cui sibi videbitur, valet fideicommissum, quia in voluntate ipsius non est, an restituat, sed cui restituat. Ad quod facit illa Regula, quod, qui per alium fuit per seipsum facere videtur, l. qui per alium, ff. de Regul. iur. ac item illa 68. in 6. cap. potest quis per alium, quod potest per seipsum, & omnia nostra facimus, quibus impartitur auctoritas, cap. mulieres, de sent. ex com. l. 2. C. de vet. iure enucleand.

4. Ex quibus bene constat, satis eum elegisse, qui per alium elegit. Nec obstat dicere, quod mandatum spirat morte mandantis, quia non spirat, quando habet effectum, quod necessarium debet executioni mandari post mortem mandantis. Cum enim ex intentione mandantis extendatur usque ad effectum ponendum in re, debet etiam extendi usque ad tempus post mortem mandantis, cum in eo solum possit haberi effectus mandati, ut in casu nostro, *Pasqual. 1. p. dec. 399. num. 4.* Nec replices dicendo, quod morte mandantis spirat ius ipsius ad eligendum sepulturam; ac proinde cessat etiam facultas Commissarii, quae non potest durare, nisi durante iure in committente, quia respondet *Gutier. cit. loc.* hoc esse verum, quando ius committens non extenditur usque ad tempus, in quo effectus mandati, seu commissionis est habiturus executionem; secus autem, quando extenditur, & respicit effectum futurum, exequendum post mortem, ut in casu nostro, & patet de fideicommissis, & testamentis.

5. His tamen non obstantibus, *D. Ricc. 1. p. Prax. dec. 663. n. 4. in 1. edit. & D. Genes. in Praxi Neapol. c. 76. n. 2. in novis*, limitant, praedictam resolutionem non procedere in Civitate Neapolitana, nisi Commissarius iam eligat, vivente & sciente committente, seu testatore. Et se fundant in consuetudine capituli dictae Civitatis, quippe quae consuetudo ius commune tollit, & novum speciale infert, si tamen sit talis, qualis ad effectum deducatur.

Quaest. 21. Quotnam testes requirantur ad probandum electionem sepulturae?

1. **R**espondeo cum eruditissimo *Sebast. Medic. q. 8. de sepult. & Laurer. de Franch. in contrav. inter Episcop. & Regul.* requiri saltem duos, quia agitur de praedictio Ecclesiae, in qua defunctus erat de iure sepeliendus: & comparatur dispositioni: *q. ad pias causas*, quae ad minus debet probari per duos, *cap. cum esset, de testam.* unde si unus tantum testis testatur, iustum duxisse, se velle sepeliri in tali Ecclesia, non probatur. Tum quia, ut dictum est, agitur de praedictio terti. Tum etiam, quia in ore duorum vel trium sit omne verbum: hinc dictum unius, dictum nullius, *Diana p. 5. tr. 3. de casib. accurrent. tempore mortis, resolut. 106.*

2. Amplia, ut electio sepulturae probetur, etiam per codicillum invalidum, ac item per scripturam privatam, propria manu subscriptam, non solum quoad forum contentitiae, sed etiam quoad forum externum civile, quia haec scripturae favore piae causae, probant in utroque foro, *Menoch. conf. 167. n. 10. par. 2. & Laurer. tom. 1. var. Lucubrai. 1. 2. cap. 11. num. 18.*

3. Quod autem electio sepulturae sit pars ultimae voluntatis, in ordine ad pias causas, docet *Glossa cap. animarum. 1. de sepul. in 6. vers. Adit. & sit.*

4. Amplia, ut electio sepulturae etiam probetur per testes singulares, *D. Genes. in Praxi Archiepisc. Neapol. c. 76. n. 8. D. Ricc. 1. p. Prax. dec. 664. in 1. edit.* ubi ad

intentionem multa adunat, *D. Barbos. in cap. cum supra sepul. n. 2. & Mascard. de probat. concl. 1297.* Ducunturque, tum quia testes singulares in tempore, quando tempus non est de substantia, bene probant, *Capell. Thelet. in dec. 11. & Guido Papa in dec. 144.* tum etiam, quia in eo, quod principaliter exquiritur, probant, quia testes in principali praedicto; nam licet sint singulares respectu exterioris manifestationis, qua eligens manifestavit voluntatem, sunt tamen testes in probando voluntatem exteriori manifestatam per unum successivum. Unde dicuntur testes singulares, singularitate cumulativa, non autem diversificativa; ut si unus dicat audivisse Franciscum, in tali loco elegisse sepulturam, & alius vero dicat idem ab eodem adivisse in alio loco, hi erunt testes in substantia, utpote in electione sepulturae licet sint discordes quoad locum, qui in casu praesentis non potest esse de substantia. Ad quae vide quae dico in tract. sequent.

Quaest. 22. An electio sepulturae probetur per dictum Confessarium?

1. **D.** *Marcus Ant. Genes. in sua Praxi Archiepisc. Neapol. c. 76. n. 8. in Novis.* dicit, quod sic. Unde subiungit, quod Neapoli statuit dicto Confessarii, aut testamentis, vel testibus & diciturque ex decreto Concilii Provinciali. *11. de sepul.* Hanc opinionem sequitur *Leonor. 10. 1. var. Lucubrai. 1. 2. cap. 11. n. 20. in fin. Malfes. sum. tom. 2. tr. 13. c. 8. n. 32. Diana p. 5. tr. 3. de casibus accurrent. tempore mortis, resolut. 106. in fin.* quia Confessarius in casu posito non se habet ut purus testis, sed ut executor voluntatis defuncti sibi commissae. Etenim moribundus disponit in manibus Confessarii de illis, quae concernunt animam. Unde Confessarius constituitur veluti executor eorum, quae ad animam concernunt, quatenus debent deduci ad forum externum. Et ob hanc causam, standum est dicto ipsius. Verum haec ipsorum ratio in universum non placet, quia ut dictum est supra, etiam ad probandum pia legata, requiruntur saltem duo testes, *cap. cum esset, de testam.* Secus autem. Quod autem Neapoli statuit dictis Confessarii, hoc emanat a Jure Canonico, sed a locali consuetudine, & decreto praedicto, quod cum sit locale, non extenditur ultra locum. Nec quidem administrator bonorum defuncti potest illi sepulturam eligere, nisi hoc illi tribuat consuetudo legitime praescripta, ut constat ex decisioibus supra, eo fortius, quia universalem legem habemus, quae defunctus sepultura non electa, debet sepeliri in sepulchro suorum Majorum, vel Parochia.

Quaest. 23. Si filius pubes moriatur, non electa sepultura, an pater possit ei sepulturam eligere?

1. **Q**uod pater non possit eligere sepulturam filio iam puberibus, quamdiu ipse vivunt, certum est ex *cap. licet, de sepul. in 6.* nam corpore, quo filius per pubertatem acquirit ius sibi eligendi sepulturam, cessat in patre, qui substituitur impotentiae filii, ob id obli-vitatem ejus consilii, ad ius tale exercendum. Queritur tamen, an si ipsi filii puberes non eligant, substituat pater? Et dico, quod non, ut manifeste colligitur ex *d. cap. licet, de sepul. in 6.* ubi pater potest eligere sepulturam filiis, cum duplici limitatione, quarum prima est, ut filii sint impuberes, adeo ut ob imbecillitatem consilii nequeant sibi eligere sepulturam; altera vero est, si ad sit consuetudo. Unde haec potestas patris non potest extendi ad filios puberes. Ad quod item facit *cap. de uxore, §. utrum autem de sepul.* ubi dicitur, quod in hoc standum est consuetudini, etiam quod

De Sepultura Ecclesiastica in communi. Tr. IX. 159

minores impuberes. Cum ergo potestas patris in eligenda sepultura pro filio, sit coarctata ad filios impuberes tantum, accedente etiam consuetudine, non potest extendi ad puberes, & multo minus ad emancipatos.

2. Nec obstat dicere, quod filius, quamvis sit pubes, adhuc tamen stat sub regimine, & cura patris. At proinde spectat ad Patrem eligere sepulturam, quando filius non eligit, supplendo quod filius omisit, quia cum filius poterit eligere, & tamen non eligit, praeiungitur vellet stare dispositioni iuris, hoc est, se vellet sepeliri in sepulchro Majorum, vel Parochia, cap. nos in hinc, de sepul. Et additur, quod tunc pater ratione curae paternae debet supplere omissionem filiorum, quando non supplet ius: in casu autem nostro, supplet ius, decernendo, quod qui potest eligere sepulturam, & non eligit, debeat sepeliri in sepulchro Majorum, vel in Ecclesia Parochiali, in eius defectu, ut dictum est supra, & firmat leg. cap. i. de sepul. & cap. i. eodem tit. in 6.

3. Hinc collige, extraneum institutum heredem, quantumvis generalem, non posse eligere sepulturam in iustitiam, seu testatori, cum ipse non elegerit, sed debet tumulari, ut dictum est.

4. Amplia, ut nec ipse institutor ob eandem rationem possit eligere sepulturam heredi puberi, quia cum pubes sit, non indiget eligente, sed dirigente. Si vero haeres sit impubes, ius eligendi transit in eos, sub quorum cura tenetur; poterit tamen testator obligare heredem, ut eligat sepulturam in hoc, vel illo loco, & obligatio tenebitur, quia est in potestate heredis acceptare, vel non acceptare hereditatem, cum illa conditione oblatam; ut *Asinus in l. familiaria sepultura, ff. de relig. & sumpt. funer. §. i. Laurent. de Franch. in controuers. inter Episc. & Regul. q. 6. & D. Riccius in 4. p. Praxis resol. 293.*

Quaest. 24. An ii, ad quos spectat cura sepeliendi puberem defunctum, nulla facta electione sepultura, possint eligere vel sepulchrum Majorum, vel Ecclesiam Parochialem?

1. Respondeo, quod in casu posito non datur locus electioni sepulture, sed defunctus, ut supra, debet necessario sepeliri in sepulchro Majorum suorum, si adsit; & in defectu ipsius debet tumulari in Ecclesia Parochiali, prout docent *Joan. Andr. in d. cap. licet de sepul. in 6. Gemm. ibid. & Syl. ver. sepul. q. 7.* & moventur, tum quia textus *cap. licet de sepul. in 6.* prius ponit sepulchrum majorum suorum, & postea Ecclesiam Parochialem, ibi, *sed sunt cum suis Majoribus, vel in Parochiali Ecclesia tumulandi. &c.* Ordo autem Scripturae est servandus, cap. si *Relictor distinct. 42.* ergo. Tum etiam, quia hoc manifeste habetur in *cap. Nos instituta, de sepul. ubi* Papa duo decernit. Primo, quod unusquisque debeat sepeliri in sepulchro Majorum suorum. Secundo, quod unusquisque possit sibi eligere sepulturam; unde si non eligit, manet secundum ius determinata sepultura in loco Majorum, & Ecclesia Parochialis succedit tantum in defectum sepulchri Majorum; sed proinde non datur liberi electio praeposendi unam alteri; tum item, quia Ecclesia, in qua est sepulchrum Majorum, stantem, cap. de sepul. acquirit ius ad sepulturam, quoties illam alibi non eligit, ideoque non potest privari iure qualitate per novam electionem Parochialis, quidquid alii dicant cum *Glossa in d. cap. licet.*

Quaest. 25. Cadavera laicorum ubinam sint sepelienda, nulla facta electione sepulchri?

1. Quod unusquisque defunctus, sepultura non electa, sit de iure sepeliendus in sepulchro Majorum suorum, si adsit, & in eius defectu, in Ecclesia Parochiali, non ambigitur, ut constat ex decis. Unde quaestio haec inseritur, non solum ad ubetorem causam praedictorum, sed etiam ob speciales casus concernentes sepulchra majorum; unde dico, quod

2. Principes non habentes sepulchrum Majorum suorum, sepeliendi sunt in Cathedrali, Episcopopus enim est eorum Parochus, *D. Ricc. 4. p. Praxis. resol. 293. n. 7.* Quod dictum intelligi verum, si sint peregrini, secus sepeliendi sunt in Parochia, in qua decedunt, & in qua audierunt Divinia, & receperunt Sacramenta, cap. ex parte, & cap. in nostra, de sepul. in vi.

3. Filius legitimus debet sepeliri in sepulchro patris, et si ascendentes sui aliam sibi elegerint sepulturam, nisi tamen aliter constaret de mente illius, *Syl. ver. sepul. q. 8. in fin.* Amplia, ut etiam filii illegitimi, naturales tamen, sint etiam sepeliendi cum patre, nisi pater fuisset in dignitate, *l. ex facto, ff. de trebell. secus si sint spurii, quia spurii nec filii sunt nominandi, autem. ex complexu. C. de iur. & in iud. nupt.* nec etiam si sint a Principe legitimated, nisi hoc faciat pater vivente, & petente, si tales in sepulchro matris sepeliuntur, *ff. ad municip. nisi sit illustra femina, si vero sint filii adoptivi, & arrogati, si vivente patre adoptante moriuntur, in ius sepulchro sepeliuntur, secus mortuo patre, & tunc sepeliuntur cum patre naturali, prout dicitur in cap. unic. de cognat. legali, & docent Tabiena ver. sepul. n. 7. & Armilla eod. ver. n. 10.*

4. Filius exhereditatus sepelietur in sepulchro patris, si quis haeres, *ff. de Relig. & sumpt. funeris*, quod etiam procedit in filio hereditatem renunciante, nisi sepulchrum sit hereditarium, *l. si de filiis, si pater danteur de crimine laesae Majestatis, iura sepulchri non transeunt ad filios, D. Ricc. 4. p. Praxis. resol. 293. n. 3.*

5. Filius mortuus in domo patris, ubi habet domicilium, sepeliendus est in Ecclesia, in qua sepeliri debere de iure ipse pater, si factus pubes non eligit sepulturam, *Navar. consil. i. de sepul.*

6. Filius habens patrem & matrem, si ambo habent sepulturam, sepelietur in sepulchro patris, cum ejus sepulchrum conditionem, cap. final. de filiis Presbyterorum, nisi ex consuetudine, vel privilegio sequi debeat conditionem matris.

7. Filius habens sepulchrum, pater autem non, si hic praemoriatur, non sepelietur in sepultura filii, quia descendentes sequuntur ascendenti sepulchrum, non autem e contra; nec transverales suorum transveralia, nisi sint haeredes; & sepulchrum sit hereditarium, & tales non elegerint, *Sebast. Medic. de sepul. p. 1. q. 7.*

8. Infantes expositi sepeliuntur in sepultura hospitalis, ubi aluntur, *Novar. de elect. fur. q. 10. n. 3. sect. 2. in impress. ultim.*

9. Uxor debet sepeliri in sepultura mariti, si tamen fuerit in ejus domum introducta, sic enim recte domus ejus, honorari, & dignitate mariti. Idem procedit, si cognita est ab eo, quia sic facta est una caro cum ipso. Amplia etiam procedit in domum paternam, *Syl. ver. sepul. q. 8. dicto V.* ubi ad intentum allegat iura, & sequuntur *Tab. eod. ver. n. 10. & Armilla eod. tit. n. 13. Novar. de elect. & variis fur. q. 10. n. 3. sect. 3. in impress. ff. ultim. & D. Ricc. ubi supra, & habetur expresse in c. i. q. 5. mulier de sepul. in 6.*

10. Limica, si fuerit per adulterium separata, & non reconciliata, sic enim non est amplius de domo mariti.

160 De Sepultura Ecclesiastica in comm. Tract. IX.

Amplia tamen, ut resolutio habeat locum, etiam si foret vidua in domo sui viri, vel alibi; quia sic censetur esse in primo matrimonio, & gaudet privilegio mariti. Item ampla, ut debeat sepeliri in sepultura sui viri, & non in sepultura Majorum sui mariti: bene tamen verum est, quod si mulier nubat secundo, sepelietur in sepulchro secundi viri, etiam si secundo remanserit vidua: attenditur enim causae proxima, & immediata, & habetur expressè *cap. si quis, §. mulier, de sepult. in 6.*

11. Item adverte, quod si maritus non habuerit sepulturam, uxor autem sic: maritus non sepelietur in sepulchro uxoris. Vir enim non sequitur domicilium uxoris, sed e contra, *Ricci in loc.* Si uxor ante maritum moriatur, debet sepeliri in sepulchro, quod maritus pro se paravit, quia ex investigatione animi mariti, censetur ibi sui vultu pectere: si autem maritus caret sepulchro, sepelietur in sepulchro Majorum suorum, vel in Parochiali.

12. Si mulier prægnans moriatur, foetus in utero exstans, una cum matre mortuus, & non extractus, tanquam pars ventris viscerum, sepelietur cum matre in Ecclesia, secus si foret extractus, *precis Patrum cum Sperell. 1. p. 388. nu. 19.*

13. Rusti commorans recreationis gratia, si ibi tunc decedat, debet sepeliri in sepulchro suorum Majorum, si continuè fieri potest, secus in sepultura rurali.

14. Advenit, & videtur monentes in itinere, sepelietur in Parochia, intra cuius fines moriuntur, *cap. Ecclesia 139. §. 1. final. eiusdem quæst.*

15. Damniati ad mortem, de consuetudine sepeliuntur in sepulchris, ad sepeliendum eorum, ad vera præparatis, nec ibi debent de iure sepeliri, nisi de licentia, & permissione Principis. Ad quod *cap. l. 1. cadaver. damniati. & Barr. in cap. ex parte, de sepult.*

16. Studentes moneutes in studio, debent sepeliri in Parochia, ubi audiverunt divina, & receperunt Sacramenta, *Sylv. ver. sepult. q. 3.*

17. Defunctus, quoad sepultura electa est interdicta, debet sepeliri in sepulchro Majorum, & in eius defectu, in Parochiali. Quæ si etiam sit interdicta, in Cathedrali; si verò omnes sint interdictæ, sepelietur in Monasterio propinquo, servatis tamen servandis, *Armull. ver. sepult. nu. 15. cum Taberna, & Sylv. in loc.*

Quæst. 26. Si Clericus sepulturam non habeat, nec alibi eligat, ubinam sepeliendus sit?

1. Angelus in summi. ver. sepult. casu 11. n. 27. dicit, quod Clerici Beneficium debent sepeliri in Ecclesia, ubi sunt Beneficarii, supple cum cura, & residentia; nam per residentiam, & beneficium curatum, censetur ibi contraxisse domicilium: & consequenter esse de Parochia illius loci, ubi resident, & habent beneficium. Unde Belletius in disquisit. Cleric. p. 1. ut de Clerico debitor, §. 3. nu. 20. quem sequuntur D. Barbosa in collect. ad cap. nos in structura 1. nu. 1. de sepult. & in tract. de offic. & potestate Parochi cap. 26. & Mancinus in brevis tractatu de infirmis, in ordine ad sepulturam, dub. 20. fol. 738. dicunt, quod si Clericus sepulturam non habeat, neque illam sibi eligat, sepeliri debet in Ecclesia, cuius administrationem vel curam gessit, vel ubi residere tenebatur: ut etiam dicit *Bursai consil. 226. nu. 18. & 19. ad quod facit cap. nos in structura ex parte, & cap. in nostra de sepult.* ubi decretum, quod non eligens sepulturam, debet tumulari in sepulchro Majorum suorum, quod si non habeat, sepelietur in sua Parochiali, ubi audivit Divina, & Sacramenta suscepit.

2. Sed quid dicendum, si Parochianus Parochie Ecclesie S. Dominici Terræ Altimonis constituitur, fiatque simplex Clericus, qui iussu Episcopi loci, servat Paro-

chia S. Jacobi ejusdem Terræ: si sepulchrum Majorum suorum non habeat, nec alibi eligat: debetne sepeliri in Parochia prædictæ S. Dominici, vel in Parochia S. Jacobi?

3. Quæstio hæc fuit acriter disputata coram Illustrissimo D. Paulo Palumbo, integerrimo ac vigilantissimo Episcopo Cassanensi: fecit record. & tandem definita ad beneficium antedictæ Parochie S. Dominici. Tum quia deficiente sepulchro Majorum suorum, electione sepulture non factâ, Parochianus est sepeliendus in propria Parochia per allegatâ immediatè. Tum etiam, quia Clericus, de quo agitur, ex hoc, quod adscribatur servitibus prædictæ Parochie, non desinit esse Parochianus S. Dominici, non emittitur scilicet ut plene unde non mutat domicilium, nec exinde consequitur beneficium curatum, nec fit illius Ecclesie administrator, sed servus ad tempus, ut docet *Glossa cap. ubi cumque in ver. liber salvi, & si marit. cap. si quis nam translatum 3.2. q. 2.* tum item, quia Clerici servitores non sunt de corpore Ecclesie, cui servant, ut patet de Clericis Seminarii, qui licet servant Cathedrali Ecclesie, adhuc tamen non sunt de corpore Cathedralis Ecclesie, ut declarat sacra Congregatio Rituum 1. Septembris, 1607. & decisum referit *Gavant. in manual. ver. Seminarium, in addit. nu. 1.* Et patet ad sensum. Multum enim Parochiani S. Jacobi sunt servitores, seu Diocini Salvaggi Parochie S. Dominici in dicta Terra Altum. & tamen non desinunt esse Parochiani primæ Parochie. Et hoc ideo, quia servitium temporale non inferunt mutationem Parochie. Quis enim finis capitis dicit, quod cum mutat domicilium originis, per servitium temporale aliqui exhibita extra suam Patriam? Quandoquidem ad mutationem domicilii requiritur animus omnimodò relicturus, mutatio loci, & translatio fortunarum, ut alibi scripsimus.

4. Nec dicas, quod servitores Ecclesiarum gudent privilegio Ecclesie, cui deservunt, quia hoc intelligitur de servitoribus perpetuis, seu adscriptis Ecclesie inrevocabilibus, secus autem, ut alias diximus.

5. Quibus addendum, quod hujusmodi Clerici solvant decimas dictæ Parochie S. Dominici, unde de subreptis *cap. ubi cumque 13. q. 2. ibi, Ubi quis decimas persolvebat vivis, ibi sepeliatur mortuus.* Quamobrem nam dicta Parochia S. Dominici statim possessione sepulture hujusmodi Clericos in minoribus constitutos, secus autem in sacris.

Quæst. 27. An Clerici saculares, & Regulares inducentes aliquem ad eligendum sibi sepulturam in propria ipsorum Ecclesia sub voto, aut iuramento, vel pacto, sint ipso facto excommunicati?

1. Decisio affirmativa est indubitata; nam habetur expressè in *Clem. ex parte 3. de pœnis, §. facit, ibi, Sanè temerarius violator est Constitutionis illius, quæ Religiosis, & Clericis secularibus prohibet, ne aliquem ad roborandum, jurandum, vel fidei interpositam, seu alias promittendam, subcant ad sepulturam apud eorum Ecclesias eligant, vel iuramentum ulterius non immittant, &c.* Ad quod facit *cap. Annam, de sepult. in 6.* Et ratio decisionis potuit esse, quia electio sepulture debet esse libera usque ad ultimum voluntatis actum, per allegatâ hinc supra 9. 10. tum etiam, quia sic facientes valde præjudicant Ecclesie Parochiali, aut illi, in qua de jure debet sepeliri, tum item, quia avaritia debet esse procul ab omnibus, & maxime à Clericis, qui procurantes prædicta, ostendunt se auri cupidos, & hoc ad eligendum, ut supra, hortati, ad finem captandi incrementum, & consequendi emolumentum. *Nazar. in sum. 2. 27. de consensu n. 103. & Taber. lib. 2. sum. c. 56. n. 3.*

2. Sed dices, ista prohibitio & excommunicatio comprehendit

reprehenditne omnes indifferenter? Et dico, quod non; sed eos tantum, qui sunt Clerici seculares, vel regulares, *Navarr. cit. loc.* & non nisi sint temerarii transgressores. Temeritas autem includit scientiam, & dolum: unde quem inducens simpliciter, & bona fide, vel probabiliter dictam Constitutionem ignorans, non incidit in dictam excommunicationem: secus si ignorantia sit effectiva.

3. Amplia, ut prædicta Constitutio nec etiam comprehendat eum, qui aliquem inducit, & precibus hortatur, ut apud propriam Ecclesiam eligat sepulturam; si tamen sepultura electa remaneat variabilis, & mutabilis, cum quia dicta Constitutio loquitur de eis, qui inducunt ad eligendum cum obligatione, non amplius variandi; cum etiam, quia finis antedictæ Constit. est conservare liberam potestatem eligendi usque ad finem vite, qui finis conservatur in isto casu, prout docent *S. Anton. 3. p. tit. 24. cap. 51. Navarr. ubi supra, Rodriguez. tom. 5. q. 58. ar. 4. in fin. & in 4. p. sum. c. 30. nu. 10. cum suo compend. resol. 128. de sepult. nu. 6. & Pericelli in dub. ver. sepult. nu. 3.* ubi dicit, quod cum persuasione debet concurrere votum, promissio, aut juramentum; aliàs non est locus pœnis dictæ Constit. Unde subiungit: *Si quis non persuasus vocetur, juret, vel promittat se esse sepeliendum in aliquo conventu, promissio valet, & tenetur adimplere, quia non fuit persuasus, sed de se vult, & libere vult se prout jure eligendi.* Multa enim in principio sunt libertatis, quæ post factum sunt necessitatis, ut patet de conjugio & marito.

4. Amplia, ut dicta Constitutio nec comprehendat eum, qui inducit etiam cum obligatione, & juramento ad eligendum sepulturam in Ecclesia alterius. Cum enim ipsa Constitutio sit odiosa, & loquatur de inducendis ad eligendum in propriis Ecclesiis, non extenditur ad eum, qui inducit ad eligendum in Ecclesia alterius: ut si Dominicanus inducat ad eligendum in Ecclesia Franciscana, *Roder. & Tolet. cit. loc.* Quod intellige verum, cessante fraude, & mala fide, secus autem. Sed major difficultas est.

Quæst. 28. An dicta excommunicatio contrahatur effectu non sequuto?

1. **A**firmativè dic, prætermittâ tamen opinionem contrariam: quia id, quod prohibetur in c. *Animarum*, 1. de sepult. in 6. & in Clem. cupientes, eodem lib. & tit. est actus inducendi cum voto, juramento, & promissione, qui consistit in quadam continua successione; unde prohibito sortitur suum effectum, eo ipso, quo quis conatur inducere, ut supra; nam sic habetur id, quod intenditur in dicta Constit. ut: potè inductio, & suffragio ad eligendum cum voto, &c. ergo consummatus est effectus immediate prohibitus à lege, etsi inductus, & allectus non fuerit jurare, nec sub obligatione promittere: hoc enim est per accidens ad actum prohibitum. Unde *Roder. p. 4. sum. m. 130. nu. 7. cum suo compend. resol. 128. nu. 27.* retractavit, quod prius dixerat tom. 3. q. 58. ar. 7. quod scilicet dicta excommunicatio non contrahatur, nisi sequatur effectus, ut potè promissio jurata irrevocabilis. Quod ante cum tenuerunt plures eruditissimi, præcipuè *Card. Caietani in summi. ver. excommunicatio. c. 49. ubi in §. 3. requiritur*, ait, quod ista inductio ad hoc, ut comprehendatur in dicta excommunicatione, oportet, ut sit cum opere subsecuto, ut potè, quod inductus voveat, juret, vel promittat sub voto, quia excommunicatio est stricti juris, & effectum requirit: unde non sufficit attentatio, vel promissio tantum, sed effectus consummatio, ut puta actualis electio cum obligatione non variandi, ut patet de volente, & tentante percutere Clericum, juxta c. si quis suadente dubio, qui non est excommunicatus, *Donati Praxis Regularis Tomus II.*

nisi subsecuto effectu. Et sequitur *Navarr. c. 27. manual. nu. 103. Angelus ver. sepultura. nu. 37. Suar. tom. 5. de censur. disp. 22. sect. 4. num. 26.* & alii quamplures, qui moventur ex illo communi principio, quod scilicet censura non contrahitur, nisi sequuto effectu. Quod etiam procedit in casu nostro, sed variatur appellatio; nam D. Caiet. per effectum subsecutum, intelligit inductionem effectivam, ut potè electionem cum obligatione facta à persona allecta & persuasa: secus autem.

2. Verum enimverò meo videri immediatus effectus consummatus, in casu posito, censetur ille actus inducendi immediate ad eligendum, seu persuasus immediate facta ad eligendum cum juramento, per quem actus seu persuasione utique violatur Constitutio: prædictæ: non potest tamen negari, quin opinio Caietani sit valde probabilis, cui novissimè favet *Pasquali. p. dec. §. 374. n. 3.*

3. Limita tamen, conclusionem prædictam non habere locum, quando quis inducitur ad eligendum sepulturam in testamento, seu ultima voluntate, *Sagr. lib. 5. cap. 12. & Tolet. lib. 4. cap. 56. §. 4.*

4. Amplia tamen, ut prædicta decisio principalis procedat etiam in eo, qui inducit ad eligendum sepulturam cum obligatione apud Ecclesiam, in qua de jure debuisse sepeli, licet quidam contrarium dicant. Moveor, quia ubicunque intervenit actus prohibitus à lege, ibi intervenit peccatum, & censura imposita actui prohibito consummato; actus autem prohibitus per prædictas Constitutiones, est inductio ad eligendum sepulturam cum voto, vel aliqua alia obligatione; quæ quippe inductio prohibetur, tanquam continens speciem difformitatem ad testam rationem. Quoad quidem per hoc ostenditur avaritia, sit tertio præjudicium, & libertas sepulture violatur, ut dictum est sup. q. 27.

Quæst. 29. An electio sepultura, facta ex suggestione, sit nulla?

1. **R**espondeo affirmativè, si tamen electio prædicta fiat intuitu suggestionis sub voto, & promissione de non mutando sepulturam electam, secus autem. Unde *Glossa in cap. Animarum*, 1. de sepult. in 6. in verb. *Pone casum*, dicit, quod licet Religiosi inducentes aliquem ad promittendum, jurandum, vel votandum, quod eligat sepulturam penes se, puniantur pœna hinc contenta, & in Clem. cupientes de panis, lib. 5. si tamen induxerint solum ad eligendum, non puniuntur ista pœna, quia licet per votum, juramentum, vel per electionem tollatur libera facultas, non tamen per electionem, quia licet quis elegerit sepulturam in uno loco, potest postea eligere in alio loco. Unde subdit, quod si quis induxerit aliquem ad votandum, jurandum, vel promittendum, ut eligat in tali loco, non valet electio. Quia per juramentum non remanet libera facultas iterum eligendi, ut liquet in textu, ibi, *si secus autem fuerit, electionem talem decernimus, nullius penitus existere infirmitatis.* Quod firmatur sub graviore pœna in dicta Clem. Cupientes, lib. 5. de panis, ibi, *sane temerarios, &c.*

Quæst. 30. Sponit eligens sepulturam in Ecclesia S. Dominici, si postea ad suggestionem alicujus Fratris Minoris, illam eligat in Ecclesia S. Francisci, cum hac secunda electio non valeat, ob prædicta, ubinam sepeliendus sit in sepulchro Majorum, vel in Parochia, vel potius in sepultura à se primò legitime electa?

1. **R**espondet *Rodriguez. tom. 3. q. 58. ar. 7. §. 7. Dubium secundum summi. compend. resol. 128. n. 7. de sepult. dicens,*

dicens, quod debet sepeliri in illa, ubi primò legitime elegit, quia hæc secunda electio nulla, non tollit priorem, quin sit de jure valida, quia utile per inutile non vitiatur, per Jur. Regul. in 6. secus si primò inducitur ad eligendum sub promissione immutabili in aliqua Ecclesia, & postmodum eligit sponte in alia, quia tunc non potest venire contra juramentum, ut constat ex textu cap. Anmarum de sepult. in 6. ibi, statimemus, ut ibi, qui sic elegerint, nec apud sic electas Ecclesias ullatenus sepeliri, nec alibi, (ne contra votum, iuramentum, aut promissum huiusmodi a sepulchrum, materiam habeant vivendi) possint eligere sepulturam, contradictione quacunque cessante, sepeliuntur omnino apud illas Ecclesias, apud quas sepelendi de jure fuissent, si alias sepultura non electa forsitan decessissent. hæc ibi. Inter quæ nota ly nec alibi, hoc est, nec in alio loco, post prædictum juramentum, & hoc in penam violati juramenti. Item nota ly sepeliuntur omnino apud illas Ecclesias, apud quas de jure sepelendi essent. De jure autem unusquisque sepelendus est in sepulchro suorum Majorum, vel in Parochia, ubi liberè elegit.

2. Nec huic resolutioni nocet Palquag. i. p. decis. 179. n. 4. dicens, quod hæc secunda electio nulla invalidat primam electionem valide, & legitime factam; tum quia non respondet ad jura allegata, tum etiam, quia in textu supra immediate extenlo, nihil dicitur de electione sepulture, ante juramentum legitime facta, sed post votum. Unde dispositio d. cap. annullat electionem si obsequium ad votum, & juramentum, & non antecedentem votum, ut ibidem est videre.

3. Ad quod facit Gloss. d. cap. in ver. Apud quas, ubi ait: Quod si quis ad suggestionem aliquis Clerici iuraverit, non mutare sepulchrum Majorum suorum, quod de jure sibi debetur, postmodum interitus moriatur, debet sepeliri in dicto sepulchro Majorum suorum, non obligatione promissionis, sed potestate juris. Et quamvis eadem Glossa ibi in fin. dubitet de hoc responso, quoad istum casum, propter illud verbum textus (apud electas Ecclesias nullatenus sepeliantur) quoad casum tamen nostrum, ly nullatenus, ut liquet ex textu, refertur ad Ecclesias illegitime electas post votum, vel juramentum; secus autem ad rite, & canonice electas, antecedenter ad votum, & obligationem.

Quæst. 31. Si unus tantum ex Clericis, vel Religiosis inducat aliquem ad eligendum sepulturam in sua Ecclesia, sub promissione & voto, an sit electio nulla?

1. T dico, quod sic; tum quia lex aliàs frustra retetur sine suo, nam hi Clerici dicent, quod huiusmodi inductio non fuit facta à majore parte Capituli, nec de consensu ejusdem; tum etiam, quia intentio Summi Pontificis est tollere scandala, quæ exinde eventent, nempe avaritiæ, & usurpationis juris ecclesiæ; tum item, quia huiusmodi prohibitio non fit communitati, sed personis. Unde respicit actus personales, non autem actus communitatis. Parum ergo refert, quod inductio fiat ab uno, vel ab omnibus.

2. Nec obstat Roder. in summ. p. 4. cap. 130. n. 3. & 10. 3. q. 57. ar. 7. dub. 3. dicens, quod ex resolutione prædicta emanat injuria Ecclesiæ, quippe quæ exinde impeditur sibi querere: quia in hoc, quod deceditur, nulla interventus puniunt Ecclesiæ, nec ei aliquid præjudicium fit: quandoquidem non privatur aliquo jure quæsito. Non enim ratione factæ electionis acquirit aliquod jus; nam cum prædicta electio sit contra Canones, & sit nulla, non transfert aliquod Jus in Ecclesiam; apud quam fuit electa sepultura, nec delictum personæ redundat in detrimentum Ecclesiæ, quia Ecclesia nihil patitur. Tunc enim solium patitur, quando seditur in jure quæsito, non

autem quando ipsi non conceditur, quod non est suum; quibus adde, quod sæpè sæpius huiusmodi inductione fiunt à Prælatiis, vel ab alijs personis publicis, quæ in us, quæ pertinent ad Ecclesiam, repræsentant totam Ecclesiam, Petrus de Vbaldis de canon. pot. cap. 11. n. 13.

Quæst. 32. Clerici saculares, & Regulares sepelientes prædictos, aut alios, qui alibi elegerunt tumulari, ad quid tenentur?

1. Respondeo, quod quoad primum casum debet ad unguem observari dispositio d. cap. Anmarum, i. de sepult. in 6. ibi, Si verò idem Religiosi, vel Clerici prædictos in suis Ecclesiis, vel Cimiterijs præsumptè sepelire, ad restitutionem, tam sepulchrorum corporum (si petantur), quam etiam omnino, quæ occasione sepulture illorum pervenerint, quomodolibet ad eosdem infra decem menses integraliter faciendos ipsos obligatos esse censemus, quamvis nisi fecerint, Ecclesiæ ipsæ, apud quas sepulsi fuerint, nec non & Cimiteria eorumdem, ex tunc coipso sint, & tandem maneat Ecclesiastico supposita interdictio, donec ab eis facta fuerint restitutionis plenaria omnium prædictorum. Hæc ibi. Ubi Glossa in casu dicit, quod sepelientes aliquem indebitè, tenentur restituere, quodquid exinde receperunt, etiamsi non fuerint requisiti. Et ibid. subiungit: Nota, quod tenentur restituere officia cadaveris, si fuerint requisiti, & moniti à Ecclesiâ, aliter non. Et subdit, quod si requisiti, & moniti non restituant officia defuncti infra decem dies, Ecclesiâ eo ipsi supponitur interdictio. Quibus adde, quæ dico in tractatu sequenti.

2. Sed quid, si ossa defuncti repertiuntur indebitè sepulta, & Patres luigent per annos, & menses? Et dico, quod causâ decisa, restituenda sunt ossa cada veris, si tamen repertiuntur sepulta in aliquo putriculari loco, vel in tumba lignea, vel lapidea. Si tamen ab alijs dicitur, nequeant, linuntur, ubi prius erant, jacere. Prout sæpius practicum vidi inter Patres Alchontis Dioc. Castellensis, occasione cadaverum quorundam Nobilium Civium dictæ terræ, Joannis Pauli Campilongifalce, & Clerici Leli Mancarelli, quorum cadavera post annos & menses fuerunt exhumata, & extra acta à sepultura Ecclesiæ dictæ Parochiæ S. Jacobi, ubi indebitè destinabantur sepulta, & reassignata dictæ Parochiæ S. Dominici, ubi ad præfens jacent cum Majoribus suis, decreto medio, & tunc restituta, juxta juris dispositionem, ad quod item facit pro omnibus casibus consimilibus, cap. ex parte 5. de sepult. ubi sepelientes alienum Parochianum indebitè, coguntur restituere corpus, & quæ ratione ipsius obrinuerunt. Ad idem facit cap. liberum si. si. eod. tit. & liquet ibi, ut ossa præfata mulieris, & benedicti, quæ occasione sepulture ipsius recepisse noscuntur, commemoratis fratribus cum integritate restituant, & de censura facere non presumant. Hæc ibi. Inter quæ nota hypothesis, quia præsumptum, scilicet, & dolus dumtaxat puniuntur in lege. Volo dicere, quod ex isto textu huiusmodi præsumpti & temerarii non solum tenentur restituere prædicta, verum etiam possunt puniri, ut temerarii violatores Constitutionum Apostolicarum, & usurpatores alieni juris. Insuper & de actione injuriarum, scilicet si simpliciter, & bona fide prædicta facerent, vel et aliqua alia, (sætem præsumpta) rationabili causa, quia sic restitunt tantum, & concordantur, & non aliter puniuntur.

Quæst. 33.

De Sepultura Ecclesiastica in comm. Tract. IX. 163

Quaest. 33. Corpora Defunctorum, an possint sepeliri sub Bracellis, aut propè Altare?

1. **N**egative dic ex Decisione sac. Congreg. Episcoporum, & Regul. in una Termular. 13. Septembris 1593. & in una Missiua 2. Maii 1601. & tibi sepulturae constructae inveniantur, in huiusmodi Altaribus celebrari non debet, donec corpora alibi transfrantur ex decis. eiusdem Sac. Congregat. in una Transfr. 10. Novembris 1593. & referunt. D. Barbo. in tract. de potestate Parochi, cap. 26. num. 10. Gavanti. in Manual. Episcop. verb. sepult. num. 6. & Mancini in brevi Tract. de Infirm. in ord. ad sepult. dub. 30. pag. 742.

Quaest. 34. Cadaver quanto tempore, post mortem debeat remanere insepultum?

1. **G**avanti in Manual. Episcop. ver. exequia num. 3. dicit, quod Defunctus non debet sepeliri, nisi post duodecim horas ab obitu; qui verò repentina morte obeunt, non ante horas viginti quatuor. Quod intellige verum regulariter loquendo: nam in variis locis, quoad hoc variè observantur consuetudines, quibus standum est, praecipue fundatis in lege Dioecelana lata ab Episcopo loco.

2. Unum tamen certum est, quod mortui subitanè & repentinè morte, vel Apoplexia, debent per multum temporis insepulti remanere, ne fortè defunctus vivat: signa autem occultae Vitæ, & veræ Mortis ponit Passerani de officio Curati cap. 14. & cap. 6. vers. Si vis.

Quaest. 35. An Parochus consuetam elemosynam sibi debitam pro Exequiis Mortuorum, petendo possit exigere?

1. **Q**uestio praefens unum supponit, & aliud querit. Supponit enim Parochianos negligere solvere Parocho consuetam elemosynam illi debitam pro Exequiis Mortuorum. Et querit, an possit Parochus, illam petendo exigere: Ad quam negativè dic, per cap. quaest. 12. 13. q. 2. ubi textus sic loquitur.

2. **Q**uestio est, Nequaquam sanctissima, quod ab ea centum solidos pro filia sua sepultura frater noster vestra velit exigere, & infra hoc autem vitium, & Nos postquam, Deo auxiliante, ad Episcopatum honoris accessimus, de Ecclesia nostra omnino vitavimus; & pravam denique consuetudinem nequaquam usurpare permisimus: memores, quia dum Abraham a filius Ephron, hoc est a filius Scor, sepulchri terram pretio ad humanandum corpus conjugis postularat, premium accepit tenuit, ne commodum videretur de cadavere consecutum. Si ergo tante considerationis Paganus vir suus: quanto magis Nos, qui Sacerdotes dicimur, hoc facere non debemus? Unde ne hoc avaritia vitium, vel in alienis damni tentari praesumatur, admonéo: sed si quando aliquem in Ecclesia vestra sepeliri concedis; siquidem parentes ipsius proximi, vel heredes pro luminaribus sponte quid offerre voluerint, accipere non veremur. Peti vero aliquid, aut exigi omnino prohibemus, ne (quod valde irreligiosum est) aut veniale fortasse (quod ab his) dicatur Ecclesia, aut vos de humanis videamini moribus granulari, si eorum cadaveribus studeatis quareve quolibet modo compendium. Hæc ibi. Inter quæ adverte ly sponte: & ly peti vero aliquid, aut exigi, omnino prohibemus: ubi Glossa in casu posito ait, Si Paganus ille pro sepultura nihil accipere voluit, multo fortius Sacerdotes nihil accipere debent.

3. Idipsum probat text. c. suam nobis 29. de simonia, sic loquens.

Suam nobis Parochiani de Villisfranca quarimoniam destinavimus, quod Capellani eorum pro exequiis mortuo-

rum, & benedictionibus Nubentium, minus licite pecuniam ab eis exigunt, & extorquet: & infra discretionem vestram mandamus, quatenus dictum Capellanum, ut à tanta presumptione desistat, & etiam pro excessu satisfaciatur competentere, monemus: sibi (si obedire noluerit) penam canonice insipientes. Hæc ibi. Ad quod item facit c. ad Apostolicam 42. eod. in. ibi, Quod quidam Clerici pro exequiis mortuorum, & benedictionibus Nubentium, & similibus, pecuniam exigunt, & extorquent, & si forte eorum cupidini non fuerit satisfactum, impedimenta fiducia, fraudulenter opponunt, & contra verè quidam laici laudabilem consuetudinem, erga Sanctam Ecclesiam, pia devotione fidelium introductam, ex sermone heretice pravitatis minime infringere, sub praetextu canonice pietatis: Quapropter super his pravis exactionibus fieri prohibemus, & prae consuetudines praecipimus observari: sicutentes, ut libere conferantur Ecclesiastica Sacramenta: sed per Episcopum loci, veritate cognita, compescantur, qui malitiose nituntur laudabilem consuetudinem immutare. Hæc ibi. Ubi, ut vides, exactio hæc pro mortuorum exequiis specialiter prohibetur, & nolentes solvere, sunt ab Episcopo loci compellendi, & hoc est verum, etiam si petendo, Parochi consuetudinem allegarent, ut dicit Glossa in cap. in Ecclesia 9. de sim. in ver. consuetudine, ibi, dummodo non detur ex patto, aut exigatur, sed sponte: & post factum offertur.

4. Idem dicit Panor. in cap. Abolende de sepul. & sequitur Syl. ver. sepul. quaest. 2. ver. Notat idem Panor. in cap. Abolende, ubi loquitur, quod si Clerici dicunt, petimus hoc pro sepultura, succumbunt: etiam si allegant consuetudinem, sed debent dicere, consuetudo est; quod pro mortuis aliquid detur, Et sic secundum Panor. & Syl. cit. loc. potest Parochus consuetudinem allegare: nihil pro officio, & sepultura petendo; quod dictum Megal. in prima secunda partis insti. consess. lib. 2. cap. 11. q. 3. non ac. exactim procedere, & habere locum, non petendo, ut consuetudinem fervent, nam hoc esset periculum exigere, sed tantum consuetudinem in memoriam reducendo, ita ut sponte consuetam elemosynam offerre possint, ut dicit Glossa in loc. Glossa tamen in d. c. Abolende 13. de sepul. in ver. sepul. in fin. dicit prædicta procedere quoad Clericos beneficiarios tantum, qui ratione beneficii, ex officio tenentur ad exequias mortuorum; secus autem quoad Clericos non beneficiarios, qui ob caritatem beneficii, ad id non obligantur, argum. c. libertatem 12. q. 2. & c. ex officio de praescrip. ex quibus habemus operarium dignum esse mercede sua: Unde colligit, Clericos, qui ex officio ad hoc non tenentur, posse petere pretium sui laboris: quia censentur operarii, & Syl. ver. sepul. q. 2. in princip. subdit, huiusmodi Clericos posse vendere officium sepulturae, non quidem officium, sed laborem suum, accipiendo aliquid, non ut pretium officii sed sustentationem vitae, ad quod allegat præcensura jura.

5. Verumtamen eorum sententia obstant præcensura jura, cum c. Abolende de sepul. ubi indistinctè omnibus Clericis inhihibetur pro sepultura pretium exigere, & eodem indistincto modo, eisdem vetatur aliquid accipere, pro exequiis mortuorum in d. c. ad Apostolicam de simon. ergo non erit distinctio faciendi inter Clericos, qui ex officio, vel non officio tenentur; nam ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus per vulgata jura saepius citata. Unde indistinctè dicendum est, Clericos pro sepultura officio, & exequiis, pretium exigere non posse, si ve ad id ex officio teneantur, si ve non, indistinctè enim eos omnes comprehendit præcensura c. ad Apostolicam: cum quibus stat, ut laici in conscientia foro, teneantur servare laudabilem consuetudinem dandi elemosynam pro jam dictis exequiis, & officio sepulturae, ad quam servanda, possunt ab Episcopo loco per censuras compelli in foro exteriori, ut in dict. cap. ad Apostolicam 2.

6. Nec dices huiusmodi consuetudinem esse penitus improbatam in *e. non satis* & in *e. cum in Ecclesia de simon.* quia ibi tantum improbat consuetudo exigendi pretium sepulturae, & exequiarum sub praetextu consuetudinis, quae initium habuit ex pacto, ut ibi notat ex glossa in *ver. consuetudine*: nihil tamen ibi dicitur de recipiendo pretium, pro iusto labore, & sustentatione vitae, D. Ricci. p. 1. prax. decis. 661. & 665. in 1. edit.

7. Sed adverte, quod duplex labor circa funeralia considerari potest: alter qui ex natura sua est annexus, & conjunctus actioni spirituali, qualis est labor comitandi defunctum, & psalmos canendi, & pro huiusmodi labore, aliquid, ut pretium Clerici exigere non possunt, sed tantum ut stipendium, & in sustentationem vitae. Alter vero labor est, qui non est conjunctus actioni spirituali, ut est corpus sepulturae tradere, tumulum accommodare, feretrum per loca insolita deferre, hora insolita ad processiones accedere, & similia huius generis, pro quibus, absque ullo serupulo, potest dari, & accipi stipendium laborum. Sed quia circa praedicta solent dubia jugiter oriri, non erit inutile infra scripta Decreta Sac. Congr. diligenter advertere.

Quaest. 36. An Parochi possint plus recipere pro tumulandis cadaveribus exteriorum, quam Civium?

1. **N**egative dic ex decisione Sacrae Congregationis Concilii, die 17. Maii 1614. apud Alpharum in compendio Canoniarum resolutionum, lib. 4. tit. 17. num. 8. & Jacobum Mancin in brevi tract. pro infirmis in addit. ad pract. dub. 2. fol. mihi 729.

Quaest. 37. An pauperum cadavera debeant gratis sepeliri?

Affirmative dic, ex decisione Sac. Congregat. Episcoporum in una Cassanensi. s. Maii 1617. ad quod facit Constitutio Pii IV. incip. *Divina*, edita 15. Decembris 1560. & est 12. inter Bullas ejusdem Bullarii Chierub. & refert D. Barbosa in collect. Bullar. ver. sepultura, & Mancinus cit. loc. dub. 31. Ad quae faciunt alia Decreta subsequencia, mihi tradita ab Illustriss. & vigilantissimo D. Paulo Episcopo Cassanen. sibi transmissa pro bono regimine praefat. lue Diocesis.

Decreta Sacrae Congregationis edita super taxa finierum, observanda in Diocesi. Cassanensi. ad relationem Eminentiss. Cardinal. Lanti, sub die 25. Maii 1635. & 39.

3. **C**he per la quarta funerale, Episcopale, & altra, non possino pigliare più di carlini decotto per ciascheduno defunto.

4. Che fatto qualsivoglia pretesto di compositione, non permetta, che si ritardi, & impedisca in modo alcuno la sepultura a morti.

5. E che i heredi di defonti possino pigliare quel numero de Sacerdoti che vorranno per accompagnare il cadavero. E per il pedaggio duo di carlini al Paroco, & uno carlino ciascheduno Sacerdote, il quale interuenga chiamato.

6. E che i heredi del defonto ad arbitrio somministrino la Cera per accompagnare il cadavero, ne possino esser forzati dal Paroco a somministrare maggior quantità di quella che vogliono. E che per la Processione funerale si offensi il solito, circa il portare il defonto in Chiesa. E che per l'auentire non s'innocasse cosa alcuna. E che li poveri si sepeliscano gratis. E che circa la mercede delle Campane si offensi il solito. Quibus Decretis viue Illustrissimus Auditor Cam. Apolto-

licae pro observantia praedictorum expedivit monitionum tenoris sequentis.

C O P I A.

7. Ottaviano Raggius Protomarius Apostolicus utriusque Signaturae Sanctissimae D. N. Papa Referendarius, necnon Censorium Curiae Camera Apostolicae Generalis Auditor, Romanae Curiae Index ordinarius, sententiarum quoque, & censurarum tam in eadem Romana Curia quam extra eam litarum universalis, & maris Exequutor ad eundem Sanctissimum D. N. Papa specialiter deputatus. Universis, & singulis RR. DD. Abbatibus, Prioribus, Praepositis, Decanis, & Diaconis, Archidiaconis, Thesaurariis, Canonibus, Cantoribus, Scholasticis, Sacerdotibus, Rectoribus, Plebanis, Viceplebanis, Curatis, & non Curatis, ceterisque Presbyteris, Clericis, & Tabellionibus publicis quibusvisque, necnon RR. DD. Vicariis Generalibus Archiepiscopis, Episcopis, & Episcopis Bisitanensibus, & cuiuslibet quibus praesentes nostrae litterae pervenerint seu quomodolibet presentabuntur saltem in Domino, &c. Noveritis insuper, & infra scripta de compariti coram nobis Illustriss. & Reverendiss. D. Pelio Jannoccuri Procurator ass. Communitatis, & hominum Altimontis Terra Cassanensis Diocesis, & facto exhibitis, & praesentibus litteris seu decreta Sacra Congregat. Episcoporum, & Regulatorum, ut apparet subscriptas, propria manu Eminentiss. & Reverendiss. Domini Cardinalis S. Honoris fuisse datum Romae die sexta praesentis mensis tenoris sequens. videlicet, atque. All' Illustr. & molto Reverendo Monsignore come fratello il Vescovo di Cassano, loco sigilli, Intus vero Illustr. & molto Reverendo Monsignore come fratello. Li Cittadini d' Altimonte luoco de cotesa di Diocesi si sono doluti presso la sacra Congregatione, che li Parochi Preti, & altri del medesimo luoco vadino alterando la tassa del funerale de morti, & delle volte lasciano di sepelirli, o però venuto in senso, che l'V. S. faccia offeruar la tassa due volte appruata dalla medesima sacra Congregatione referente l' Eminentiss. Cardinal mio Lanti li 25. di Maggio 1635. nella conformita che segue, che per la quarta funerale parochiale Episcopale, o altra non possino pigliare più di carlini decotto per ciascheduno defonto; che fatto qualsivoglia pretesto di compositione non permetta che si ritardi, & impedisca in modo alcuno la sepultura a morti; & che i heredi di defonti possino pigliare quel numero de Sacerdoti, che vorranno per accompagnare il cadavero, & per il pedaggio duo di carlini al Paroco, & un carlino per ciascheduno Sacerdote il quale v' interuenga chiamato; & che i heredi del defonto ad arbitrio somministrino la cera per accompagnare il cadavero, ne possino esser sforzati dal Parochiano a somministrare maggior quantità di quella che vogliono; che per la processione funerale si offensi il solito circa il portare del defonto in Chiesa per l' auentire non s' innocasse cosa alcuna; che li poveri si sepeliscano gratis, & circa la mercede delle campane si offensi il solito. e Dio la processione douendo in questa forma si eseguire affinche si levi ogni disturbo. Roma li 6. di Maggio 1635. di V. S. come fratello, Il Cardinal Santi Honoris C. Facchettini, cassano, Vescovo, Altimonte.

8. Quia quidem litterae Sacrae Congregationis ut supra insertae ut fuerint ad memoriam Reverendissimi Domini Episcopi Cassanen. & aliorum ad quos spectat deducantur, & per eos liberius observentur pro parte eiusdem communitatis instanti sumus de opportuno iuris remedio instaurer, & debite requisiti. Quare vobis omnibus, & singulis supra dictis, & vestrum cuiuslibet in solidum tenore praesentium committimus, & in virtute Sanctae obediencie stricte praecipiendo mandamus, quatenus statim visis, seu receptis praesentibus, & postquam vigore praesentium fuerint requisiti, seu alter vestrum fuerit requisitus ex parte nostra immo verius Apostolica auctoritate litteras praedictas, & decreta praefato Reverendissimo Domino Episcopo Cassanensi eiusque Vicario Generali, communicata, & singulis in executionem praesentibus.

De Sepultura Ecclesiastica in comm. Tract. IX. 163

in sententiam nominari. Et cognominari in iudicio, notificetur. Et in sententia ad eorum notitiam deducatur, prout Nos intimamus, in finem, Et ad notitiam deducimus, Et deduci volumus, Et mandamus per presentes, Et succedere monentis, Et requiramus primo, secundo, Et tertio, prout requirimus, Et monemus dictum Reverendissimum Dominum Episcopum Cassanensem, eiusque Vicarium, et quoscunque Parochos dicti loci Alimontis, omnesque alios, Et singulos in executione presentium nominari. Et cognominari, quatenus infra sex diem spatium quorum duos pro primo, duos pro secundo, Et reliquos alios duos dies pro tertio, ultimo, Et peremptorio termino, Et canonica notatione assignamus, Et vos assignetis eisdem, debeant, Et ipsorum quilibet debeat presentibus adherere, Et decreta in omnibus, Et per omnia iuxta illam formam, Et tenorem observasse. Et omnino debita executioni demandasse ubi, quando, Et quoties opus fuerit, omni cessante contradictione, Et impedimento permissivè, Et ulterius a quibusvis molestiis, Et impedimentis per eos, Et eorum quemlibet contra formam, Et dispositionem dictarum litterarum, Et decretorum quomodolibet illarum dandis, Et inferendis in futurum cessasse, Et se abstinuisse, Et tam dictis presentibus litteris, quam presentibus nostris monitorialibus fieri, in omnibus, Et per omnia permisisse, Et dissuper modo, Et forma promissis inhibeatis, Et inhibendo precipimus, Et mandetis prout nos inhibemus, precipimus, Et mandamus dicto Reverendissimo D. Episcopo Cassanensi, eiusque Vicario generali universisque Et singulis alii iudicibus Commissariis ordinariis, Et extraordinariis quacunque auctoritate fungentibus, Et aliis in executione presentium nominari, Et cognominari, quatenus statim visis, Et receptis presentibus sub mille ducatorum auri Reverendae Camera Apostolicae applicandis, Et pro illius medietate, Et in iuris subsidium excommunicationis aliusque Ecclesiasticis sententis censuris, Et poenis debeant, sen presentiam, aut eorum alter audiant, sen presentiam directæ, vel indirectæ, latente, vel expresse, publice, vel occulte executioni, Et effectui dictarum litterarum, ac decretorum quomodolibet contradictione opponere, seu impedire, Et opponi, Et contradicere facere per se, vel per alium, seu alias sub quocunque pretextu, causa, et colore, vel quocunque modo, quod si fecerint, suam fuerint ad totum revocari, Et in pristinum statum reduci, et omnino iustitia mediante, alioquin per dictos sic monitos, Et inhibitos, si in premissis aliquis se fore gravatum senserit, peremptorio cureti, Et curari curetis, Et mandetis prout nos citamus, Et curari mandamus eisdem, quatenus infra viginti dies post presentium executionem si dies ipsi iuridica fuerint, alias prima dies iuridica comparant Romæ in iudicio legitime curiam Nobis, seu in scriptis nostris in Civitibus Locum tenentibus, Et per alia in scriptis nostris Notariis causam presentium gravaminis allegaturi, aliisque dictis, factis, Et curari prout iustitia mediante, certificantes eisdem sic monitos, Et requirunt finem dictationis termino comparuerint fore non. Nos inhibemus, vel Locum tenens noster in scriptis ad omnia, Et singula desuper necessaria, Et opportuna usque ad sententiam in infra se procedemus, sen procedi iustitia mediante, dictorum iudicium contumacia, vel absentia in aliquo non obstante, absolutiorem vero omnium, Et singulorum premissorum nobis, vel superiori nostro tantummodo referamus, in quorum omnium, Et singulorum fidem. Et. Datum Romæ ex aedibus nostris anno Domini 1639. Indictione septima, die vero decima sexta mensis Maii, Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, Et D. N. D. Urbani divina providentia Papa Octavi anno eiusdem decimo sexto. Sebastianus Palæstrinus causarum Curie Camera Apostolicae Not. Ec. C. Angelus Locum tenens, Et. expellimus fol. 39. adeo sigillum pendens, Et.

9. Ottaviani Ragius Protobonarius Apostolicus utriusque Signaturæ Sanctiss. Domini nostri Papa Referendarius, nec non causarum Curie Camera Apost. generali And. Romanæ Curie iudex ordin. sententiarum quocunque Et causarum tam in eadem Romanæ Curia, quam ex-

tra camalarum, ac literarum Apostolicarum quacunque etiamque universalis, Et meritis exequitur ab eodem Sanctiss. D. N. P. Deputatus, Unversus, Et singulis Rever. Dominis de balibus, Prioribus, Prepositis, Decanis, Diaconis, Scholasticis, Cameribus, Thesaurariis, Sacristis tam Cathedralium, quam Collegiarum canonicis, Parochialium, quam Ecclesiarum curatis, Et non curatis, Presbyteris, Clericis, Notariis, Tabellionibus publicis quibuscunque illique, vel aliis ad quem, vel ad quos presentes nostra littera per venerint, seu presentabuntur, salutem in Domino, ac nostris habundantius, immo veris apostolicis summi obediendi mandatis. Noveritis coram nobis pro parte, Et ad instantiam Unversitatis, Et curiae Alimontis Cassanensis, Districti principalis super comparitum, Et exposuimus fuisse, Et esse solum Cappellanos, curatos Parochos, Et alios de Clero in executione presentium nominandos, Et cognominandos supradicti loci Alimontis pro quarta finem alii episcopali, parochiali, aut alia pro qualibet defuncto, seu defuncta de populo sex, aut octo carolensium illarum partium super quo solito non posse, Et aliquo molestari, vexari, perturbari, aut quomodolibet impediri, nihilominus nossumus insurgere pariter curatores dicti loci Alimontis, Et nonnullos alios in executione presentium nominari, Et cognominari, curantes diversimode velle dictos instantes, in super premissis, ac eorum possessione, Et aliorum omnium causa, Et occasione, quo iure, quare ratione nescunt, fortis de facto molestari, perturbari, Et impediri in grave instantibus praedictis, evidentique damnum, cupereque abindebit molestus huiusmodi omnino via iuris demer, Et liberari, Et in eorum possessione manereri, Et ad alia procedere, prout ad Nos recurremus habuimus, postulamusque fuisse, quatenus sibi in premissis de oportuno iuris remedio providere dignaremur, Nos igitur Ottaviani Ragius iudex, Et Auditor predictus attendens petitionem huiusmodi fore iustam, Et rationi consonam, quodque iusta petenti, non est denegandus assensus, vobis omnibus supradictis, Et unversis cubet in solidum tenore presentium communitum, Et in virtute sanctæ obediencie strictè precipiendo mandamus, qualiter statim visis, Et receptis presentibus, Et postquam presentium vigore fuerint requisiti, vel aliquis requisitus fuerit requisitus ex parte nostra, immo veris Apostolica auctoritate, monentis, Et requiratis primo, secundo, Et tertio peremptorio termino, Nos monemus, Et requirimus per presentes dictos Parochos, Et Curatos, omnesque alios in executione presentium nominandi, Et cognominandi, quatenus infra sex diem spatium, quorum sex diem, duos pro primo, duos pro secundo, Et reliquos duos dies pro tertio, Et ultimo peremptorio termino canonice notatione assignamus, Et vos assignetis eisdem sub mille ducatorum auri Camera Apostolicae applicandis, Et pro illius mandatis exequitur, Et in iuris subsidium excommunicationis, Et interdicti, aliusque Ecclesiasticis sententis censuris, Et poenis debeant, Et quilibet ipsorum debeat realiter, Et cum effectui prædictum solum observasse, Et instantes, Et quibuscunque molestis, vexationibus, perturbationibus, Et impedimentis liberasse, Et liberari fecisse, si sunt in poenis, Et omnino, cessasse, Et recessisse, destituisse, Et abstinuisse, ac in dicta eorum possessione manentisse, defendisse, Et conservasse, ac manereri, defendi, Et conservari fecisse in propria, reali huiusmodi effectu pro supradicta quarta funerali, episcopali, parochiali, aut alia pro quolibet defuncto, seu defuncta, vel populo recipere sex, aut octo carolensium illarum partium sub iam dictis poenis, Et censuris, Et mandatis de observando, Et aliud quodcunque desuper necessarium, Et opportunitatem ducimus, Et relaxari, inique, Et institui fieri, Et administrari, atque omnes, omneque remedium dictis instantibus nullum, Et expeditum deduci, beneficiisque iuris, Et nobile iudicium iudicis implorari, premissisque, Et alia omnia desuper necessaria, Et opportuna fieri, Et interponi iudicis,

vidisse, audisse, expensasque rescesse, & si quid aliud ab ipso dicto instans praecedant, id totum coram Nobis per alia infra scripta Notari, & non alibi prodixisse deduxisse, & allegasse, ac praesentibus nostris monitorialibus fuerint omnibus, & per omnia parvisse, & obedivisse, Alioquin praedictos sic moniti, & in praemissis fassari peractos senserint, peremptorie citetis, & citari curetis, & mandetis prout nos citamus, & citari mandamus eosdem per praesentis quatenus vigesima die post praesentium executionem si tales ipsa iudicia fuerint, alioquin prima die iudicia est tunc praesentis futuri comparere Roma in iudicio legitime coram Nobis praesens, vel procuratorem legitimum praesentis gravissimi causam allegaturi, illaque delicti, facti, recepti, prout iussu sua debent, & ordo dilaverunt rationis, & si tunc eosdem sic moniti, quod si in alio iudicio terminos comparuerint, si tunc nos nihilominus, vel Locum tenens noster infra scriptum ad praemissa, & alia graviora notis, & factis remedia procedimus, seu procedet iussu iudicantis, dictum citatorum contumacia, vel absentia in aliquo non obstante, & insuper modo, & forma praemissis, & super eisdem sententis, & censuris, & poenis applicabilis, & subhibendo expresse precipiatur, & mandetur prout nos tenore praesentium mandando per scriptum, & mandamus opinemini, & singulis supra dictis omnibusque alius in executione praesentium nominant, & cognominant, necnon quibusvis DD. Iudicibus quacunque auctoritate fungentibus, & succedentibus, ostensis, receptis, seu praesentibus praesentibus audient, seu praesentium, aut eorum aliquis audient, seu praesentium in, & super praemissis, & praesentium causa, & occasione eosdem DD. instantes molestare, & exorare perturbare, angustiare, & impedire, seu molestari, vexari, perturbare, inquietari, & impedire facere, quovis sub praetextu iudicio, & iudicio causa, & ratione, quod si fecerint, etiam fuerint, id totum redecari, & in praesentium statum reduci curabimus iussu iudicantis, & absolutionem vero in praesentibus nobis, vel Superiori nostro tantummodo referemus, in quorum fidem, &c. Datum Romae ex aedibus nostris ann. 1639. Indict. 7. die vero 18. Junii Pontificatus autem SS. in Christo Domini N. D. Urbani servus providentia Pape VIII. anno 16. Schastisquis Pasquellus causas, Cur. Cam. Apost. Not. locus sigilli C. Angelus Locumtenens, exp. fol. 49.

Die 7. mensis Novembris 1639. Saracena &c. praesentis Inter. Apostoli a fuerunt pro parte Universitatis Terra Alimontis praesentis Reverend. Dom. Generali Vicario per quem fuit datum, quod immittitur paribus ex adverso, & Adm. Rever. Prom. Fiscalis Episcopus Curia Cassani, & sic, &c. Unde, &c. Pancapiti ut.

Quaest. 38. An sepultura possit impediri sub praetextu aliquis debiti contrahendi, compositionis quartae funeralis, vel decimarum?

Negativa decisio constat ex praesentis Decretis Sac. Congregationis, & monitoriis Reverendissimi Auditoris Camerae Apostolicae, & docentis Sive ver. Sepultura qu. 12. Tabernaculi ad. in. num. 19. Possessum de officio Curati cap. 1. num. 33. Suarez. Prescriptio Seculari in Editionibus. ver. Cemeteriorum, & ver. Sepultura, documetur, quod ex. cum praesentibus, Cide. sepul. vol. nec debet inferri molestiam infra decem dies ab Obitu: alius praeterea est in iure quicquid sit, ut in iudicio, sed nec. ante. C. de sepul. vol. qui vero ad Dominum movens accedit, & ipsum, vel alios molestari, vel rebus eius in seipsum puniri, ipso fuit cadu ab actione, & in tantum non habedum in iure condemnatur, & publicatur tertius pars bonorum suorum, & est infamis, & utem praecedentem, quo circa finis pecca. spolando ipsum, vel male tractando, ut in eadem auctoribus, dicitur.

Et deinde videt, cadere, ob us sepultura non solum, vel praetextu compositionis quartae, vel ob non

solutionem decimarum, ac cuiusvisque alterius obligationis, non posse exhumatum per Parochum retineri. Est enim hoc iniustum, ne dicam barbarum, & inhumanum, cum pios omnia solvat, & praecipue ab omni obligatione debiti, prout fuit ex Sacra Congreg. Regul. & Episc. decimam in una Corropiensi, die 17. Decembris 1617. & in una Cassanensi, die 4. Maii 1617. ut dictum est supra, & decimam referunt Moselem sum. tom. 2. tr. 13. an. 8. num. 74. Manuimus in brevitratu de instrum. in ord. de sepul. dub. 4. fol. 730. & D. Barbosa in reat. de offic. & paroch. num. 55. ubi per extensum refert decreta Sac. Congregat.

Quaest. 39. Quinam sint Ecclesiastica sepultura privandi?

Et quidem primo, omnis non baptizatus, Paganus, vel Judaeus, cap. Ecclesiam de Consecrat. dist. 7. 1. Secundo, Haereticus ecclesiastica sepultura privatur, ex consuetudine Nicol. 3. incip. Novem. edita 5. nonis Martii 1279. & ex cap. 1. de Haereticis in Concil. Lateran. ubi repetitur statutum, ne praefati inter Christianos, accipiant sepulturam, etiam post mortem appareat de haereticis, cap. sane 23. 2. immo, ex cap. de haereticis, in 6. qui supra dictos licenter praesumptum Ecclesiastica tradere sepulturae, usque ad satisfactionem idoneam, excommunicationis sententia debet subiacere, ut ab absolutionis beneficiis potest obvenire, nisi propriis manibus publice extimulet, & proiciat corpora damnatorum, & locus ille perpetuo torreat sepultura, & liquet, Quicunque haereticos credentes, receptores, vel fautores eorum, fuerint praesumptum Ecclesiastica tradere sepulturae, usque, &c. haec ibi. Quae verba intellige praecedere haereticis, & complicibus nominatim denuntiatis, haec multi contrarium tentant, Ducorque ex extrinsecis, Martini V. ad evitanda, quam referunt S. Anton. in 3. p. 2. ubi cap. 3. Soma in 4. sent. dist. 22. q. 1. art. 4. Navar. cap. 27. n. 37. quia tunc potest evitari excommunicationem, in duobus tantum talibus, ut potest si sit notorius persecutor Clerici, ad eum nulla tergiversatione celari possit, aut juris suffragio excusari, vel si sit a Iudice specialiter ita publicatus, Navar. consil. 10. de Haereticis, de censur. dist. 5. dist. 12. sect. 4. n. 11. & Azor. 1. p. 1. in lib. 8. cap. 13. q. 6.

2. Autem haec poena apostolica contra sepelientes haereticos, afficit tantum sepelientes propriis manibus, vel etiam cooperantes ad sepeliendum, quapropter citique Doctores non levis?

3. Respondet tamen Theaurus de poenis Ecclesiae, p. 1. Prax. ver. sepul. cap. 4. q. 2. alius allegatis, dicens, poenam etiam poenam comprehendere omnes, ut potest sepelientes praefatos propriis manibus, necnon cooperantes ad huiusmodi sepulturam, ut potest effodientes sepulchrum, gestantes feretrum, deponentes cadaver in tumulum, item mandantes, & clericos funus ducentes, offitium incantantes, & similes. Quibus addit, quod sepelientes, ut supra haereticum, vel fatigorem, &c. hic suspectus de haereticis, unde tenetur purgare, & adjuvare, Pegni Dominus in directis, p. 1. q. 4. n. 59. & lib. 3. scholio 3. ad. 4. Farin. de haereticis q. 142. num. 49.

4. Tertio excommunicatus debet carere ecclesiastica sepultura, quia excommunicatio ligat animam, & corpus, & privat sepultura Ecclesiastica, cap. a nobis, cl. 28. de excommunicato vitando, post d. extrinsecum ad evitanda, hoc est de excommunicato, ob publicam, & notoriam persequutionem Clerici, & de excommunicato nominatim a suo Iudice, ad textum dicti extrinsecum. Alias autem excommunicatos sepelire, non est prohibitum; nam dum eis vivis communicamus, & etiam mortis communicare possunt, ut expresse dicitur in d. cap. sacris de sepul. Unde Ecclesia non pollicetur per sepulchrum excommunicati.

De Sepultura Ecclesiastica in comm. Tract. IX. 167

cat, nisi illius tantum, qui vitandus est, *Victoria Dominici in sum. de excommunicatione num. 10.* Quo casu, si corpus excommunicati vitandi fuerit sepultum in loco sacro, est exhumandum, & procul ab Ecclesiastica sepultura jactandum, & projiciendum: si tamen poterit discerni, alias est tolerandum, ut expressè habetur in d. cap. *factu de sepul.* immò locus ipse est reconciliandus aspersione aquæ benedictæ solemniter, ut fit in Ecclesiæ dedicatione, ut expressè dicitur in cap. *consulisti 7. de consecr. Eccl. vel Altaris.*

5. Quibus adde, quod sepelientes scienter, vel propria temeritate præfatos excommunicatos in Ecclesia, vel Cæmeteriis, sunt ipso jure excommunicati, ut expressè habetur in *Clem. eos, qui lib. 3. tit. 7. de sepul.* secus autem si ignoranter, etiam ignorantia culpabili, vel ex gravi metu, vel coactio eis sepelirent, *Suar. tom. 5. de censur. disp. 12. sect. 4. num. 9.* quia dicit Clem. loquitur per illud verbum *scienter, & presumunt.* Ratio autem prædictæ declarationis potest esse, quia excommunicato evitandò, est negandus omnis honor Ecclesiasticus, & consequenter officium mortuorum, Processiones funerales, & exequi: quia hæc peragere circa cadaver excommunicati evitandus, est saltem moraliter, communicare cum eo in divinis *Suar. c. loc. num. 14. & vide hic infra q. 41.*

6. Sed dices, quoniam veniant nomine præsumptionum sepelire: *Ermin. Cajet. in summa, ver. excommunicatio cap. 46.* dicit, quod illi soli veniunt, qui verè, & propriè dicuntur sepelire, hoc est, qui humo, & tumulo mittunt cadaver. Unde pœna Canonis, non extenditur ad facientes, vel mandantes illud sepeliri. Nec ad dantes in hoc consilium, vel favorem, quia pœnæ sunt stricti Juris, quomodo enim, non extenduntur ultra casus expressos, jur. regul.: *Odia, & favet Navar. in Manual. cap. 27. num. 137. §. quinta.*

7. Oppositum tamen defendit, *Glossa d. Clem. 1. de sepul. ver. sepeliri,* & constat ex dictis supra, quia alias esset hæc constitutio ludibrio, si unus solus Ribaldus, vel servilis, per quem poterit id expediri, ligari dicatur, reliquis usitatis, pomposè, & solemniter expeditis. In hac Glossæ opinionem videtur *Navar. c. loc. in clinare.* Nam ibi dicit, quod dicta opinio Cajetani potest defendi, supple, ut probabit, non tamen dicit, quod sit absolute veritas: cui etiam inheret *Suar. tom. 5. de censur. disp. 12. sect. 4. num. 11.* dicens, quod nomine sepelientium, veniunt mandantes sepelire, quia aliis redderetur inutilis constitutio, prout Glossa dicit, *ubi supra.* Nè ergo reddatur elusoria, est saltem extendenda ad eos, qui sunt proximiores sepelientibus, ut sunt mandantes, cum mandans dicatur etiam delinquere, dum ejus mandato quis delinquit, *cap. mulieres, §. illi verò de sent. excomm.* & hujusmodi extensio colligitur etiam ex verbis d. Clem. 1. de sepul. ibi, *qui propria temeritate audacia,* quæ verba debent referri ad mandantes, qui imperio, & audacia mandant dictum excommunicatum sepelire: Illi verò, qui solum comitantur funus, vel cantant, aut deferunt Crucem, vel luminaria, sub dicit Clem. minimè comprehenduntur, cum hi non sepeliant. Sic etiam dicendum est de iis, qui suis humeris cadaver usque ad Ecclesiam deferunt: dummodò ipsum non deferant sepultura, nec operiant terra, vel mandent operire, *Paul. Squillant. in tr. de obligat. Cler. p. 3. num. 66.*

8. Quartò, interdicti notoriè, & denunciati, nequeunt in Ecclesia sepeliri, *Clem. 1. de sepul. & cap. cum, & plantare, §. quod si templarii, de privil.* idem dicendum de suspensis ab ingressu Ecclesiæ, *cap. 3. c. 1. 20. §. salis quoque de sent. excomm. in 6.*

9. Quintò, publici, & manifesti usurarii: nisi alienum restituerint, vel idoneam dederint de restituendo cautionem, *cap. quia de usuris, cap. quanquam eod. titulo in 6. & Clem. 1. de usur.* ad quod vide *Card. Cajet. in sum. ver.*

excomm. cap. 46. §. Nota secundo, ubi dicit, manifestos usurarios, eos appellari, qui non occultè usuras exercent; nec de quibus vertitur in dubium, propter palliationem contractus, sed eos, qui sic manifestè exercent usuras, ut fiat, & habeantur manifestè pro usurariis.

10. Sexo, decedentes in torneamentis, seu in ludo torneamentorum, quo armis offensivis digladiantur inter se homines, ad ostentationem virium: unde mores, & animarum pericula sæpè proveniunt, debent carere ecclesiastica sepultura; etiam si fortè suorum peccatorum ibi absolutionem obtineant, & sacramentum viatici, & hoc, ad terrorem cæterorum, ut expressè deciditur in cap. *salutis memoria 1. de torneamentis,* ibique *Glossa in ver. Non negetur,* & aliis allegatis *Thesaur. de pœnis Eccles. 2. p. Prax. ver. ludo torneamentorum,* cap. 3. ubi dicit, quod pœna prædicta est latæ sententiæ, & subnectitur, quod pœna prædicta non procedit de ludo hastiludium, sed givoco de canne, quia caret periculo mortis, *Barbof in d. cap. de torneamentis.*

11. Septimo, morientes in duello carent sepultura, ad *textum cap. de testatib. sess. 25. Conc. Trid. 19. de reform.* & hoc procedit, etiam si signa contritionis dederint, ut patet ex Rituali Romano Pauli V. *rubr. de exequiis:* modò tamen duellans in ipso conflictu moriatur, ut dicit *Trid. c. loc. ibi, in ipso conflictu,* &c. quod verbum intellige moraliter, & non physicè, id est, si parvo tempore, post vulnus intercepto, percussus moriatur, etiam si fortè mors extrà locum pugnæ sequatur. Nam judicio prudentis, is adhuc in ipso conflictu mori diceretur, *Manual. c. loc. §. 6.*

12. Quæ omnia præterea intellige procedere, modò duellum non redducatur ad rixam, sed fiat ex conducto, statuto loco, & tempore; quamvis non sit solemne, id est, cum patinis, & litteris, seu cartulis præcedentibus provocatoris, cum adhuc hujusmodi actio sit verè duellum, ut Sacra Congregatio declaravit apud *Barbof. in c. loc. Trid. in remissionibus num. 1.* sed hoc non esse ab omnibus usum receptum, testatur *Mancinus c. loc.* sed quidquid sit de hoc, Tridentinum loquitur indistinctè de pœna duelli, ut latè scribit *D. Ruc. in 2. p. Praxis, quæ dicitur Aurea, resol. 170. ubi nn. 2.* dicit, quod prædictæ pœnæ habent locum in iis casibus, in quibus duellum est illicitum. Casus autem licitè duellandi sunt multi, de quibus *Card. Cajet. in sum. ver. duellum, Navar. in Manuali cap. 15. num. 27. Diana 4. p. resol. 92.* & aliis relatis. *Lez. ver. duellum nn. 14. & Portel. 3. p. casu 10.* ubi dicit, quod in duobus casibus non possumus excommunicatis communicare, juxta extrav. Martini V. *Ad evitanda,* nempe excommunicato non nominatum, vel ob publicam, & notoriam percuSSIONem Clerici: unde videtur innuere, quod sepultura, ante sententiam, nemini deneganda sit; quod dictum, licet sit verum, in facto tamen ibi exposito, Capellanus debuerat Episcopum consulere, & expectare ejus responsum.

13. Octavo, tandem, generaliter loquendo, omnes notorii peccatores, decedentes in ipso peccato notorio, non sunt sepelendi in Ecclesia, *S. Ant. p. 3. tit. 35. §. & Syl. ver. sepul. q. 8. Tab. eod. verbo:* nisi tamen fuissent per penitentiam reconciliati Ecclesiæ, *cap. Quibus, 13. q. 1. & cap. astimemus, eadem questione, & causa.* De qua re vide in subsequenti *tr. quæst. 43.*

Quaest. 40. An meretrix, quae vulneribus plena inventa est mortua in domo sui Amasii, sit ecclesiastica sepultura privanda, non obstante, quod fuerit confessa, & communicata in Paschate, cum de ejus contritione non constet?

1. **N**egative Navar. *consil. 4. num. 2. de sepul.* tum quia omnis, qui confessus est, & communicavit in Paschate, sepeliendus est in Sacro, nisi in certis casibus, & nisi constet, eum in peccato mortali mortuum fuisse, ut firmat *rex. cap. omnis utriusque sexus de poenit. & remiss.* & docet Glossa, *cap. ex parte, vers. communicabatur, il 2. de sepul.* sed praedicta meretrix fuit confessa, & communicata in Paschate, & non constat, eam in peccato mortali decessisse, ut supponitur; ergo non est privanda suo Jure quaesito; tum etiam, quia non constat de mente, quae ejus Amasius illam duxit in domum suam. Nam licet verisimiliter crederetur, illam duxisse ad usum corporis, si non occidisset eam, quia tamen occidit, verisimiliter credi potest deduxisse illam ad sumendam vindictam de aliqua injuria sibi facta; tum item verisimile est, ipsum occisorem, cum Christianus esset, praemonuisse illam, ut se commendaret Deo, & doleret de peccatis, prout communiter faciunt occisores uxorum suarum, & argumentum à verisimili, & à communibus accidentibus, est validum, *ineque Nuptiales. C. de probat. & cap. in presentia, eod. tit.* tum tandem; quia verisimile etiam est, eam non fuisse mortuam in meretricando, ac etiam in puncto mortis invocasse Jesum Christum nostrum Redemptorem, & alia dedisse contritionis signa, ergo. Ad quod facit *rex. d. cap. ex par. 1. de sepul.* ubi quidam puella, ob infidias cujusdam mali hominis, de ponte se projecit in animum, ibique vitam finivit, quae tamen fuit in loco sacro sepulta, ex quo non sponte se projecit in animum; Unde idem, Navar. *cit. loc. consil. 6.* colligit, quod inortuus repertus in suo cubili, flexis genibus, cum laqueo in collo pendente, sit sepeliendus in loco sacro, ex quo non constat, nec potest praesumi seipsum occidisse, stantibus praedictis circumstantiis, & hanc Navarri sententia sequuntur omnes sine controverfia, & praecipue *Rodrig. tom. 3. qu. 61. art. 2. cum suo comp. resol. 128. num. 22. & Portell. in dub. ver. sepul. num. 1.*

Quaest. 41. An Excommunicatus publicè, sit sepeliendus in loco Sacro, si in mortis articulo, poenitentia signa dederit?

1. **E**T dico, quod sic; ducorque ex declaratione Sac. Congreg. Episcoporum, & Regularium facta in

una Nolana 19 Julii 1619, facta in personam cujusdam N. excommunicati publicè, qui cum interfecisset fuisse, exclamavit, Confessione, Confessione, Madonna Santissima adjutur: quem calum, & decessionem Sac. Congr. quoad omnes circumstantias, refert *D. Barbofin tr. de off. & po. Parochi, cap. 26. n. 40. & summam in Collect. Bull. verb. sepul. ad finem, Jacobus Mancinus in brevi tr. de infirmis, in ordine ad sepul. dub. 34. pag. 744.* & aliam hujusmodi dictam die 16. Novembris 1635, refert *Lex. ver. sepul. m. 25.* & in propriis terminis est manifesta decisio *cap. Antis 28. de jeni. ex om. ibi, quantumcumque poenitentia signa non cefferint, si tamen morte preventus, absolutionis non potius beneficium obtinere, quamvis absolutus apud Deum fuisse credatur, nondum tamen habendus est apud Ecclesiam absolutus, potest tamen, & debet et Ecclesia beneficio subvenire, ut si de ipsius vivente poenitentia, per evidentia signa constiterit, defuncto etiam absolutionis beneficium impendatur, haec ibi.* Ex quibus vides, quod cada ver excommunicati, antequam tradatur Ecclesiastica sepultura, debet absolvi, ab eo scilicet, à quo poterat vivus absolvi, ut ibidem dicitur, & liquet ibi, statim, ut illum mortuus absolutus à Sede Apostolica requiratur, qui cum viveret, ab eo fuerat absolvendus: aliorum autem absolutionem, ex praemissa causa, caeteris indulgemus, à quibus dum viverem fuerant absolvendi, haec ibi.

2. Quibus adde, quod licet excommunicatio sit Papalis, seu Papae reservata, & consequenter de Jure communi, ejus absolutio sit à Papa petenda; quia tamen Sacra Congregatio Jussu Papae, ubi supra declaravit, excommunicatum praedictum, ex causa praedicta, hoc est, si de ejus poenitentia per signa externa constiterit coram Episcopo, posse de licentia ejusdem in Ecclesia sepeliri, censetur dicta facultas absolvendi ab excommunicatione post mortem, concessa Episcopo loci: concessio enim principali fine, intelligitur ea omnia concessa, sine quibus finis nequit obtineri, ut constat ex *l. 2. de iurisd. omnium iudicum, & l. 3. ff. pro socio:* at excommunicatus, in casu nostro, nequit sepeliri in Ecclesia, nisi prius à contracta excommunicatione absolvatur, ut dicitur in *dec. A nobis*, ergo concessa Episcopo facultate sepeliendi excommunicatum in Ecclesia, censetur ei pariter concessa facultas absolvendi eundem ab excommunicatione jam dicta: alias non posset ejus cada ver Ecclesiastica sepultura tradere, seu tradi facere, *Red. in sum. 1. p. cap. 39. num. 13. Tolet. lib. 1. sum. an Rom. impress. cap. 15. Vitoria de Possessionum in notis ad cap. 14. de off. Curati, & Anti de Censuris 2. p. cap. 6. dist. 4. dub. 8. concl. 3.*

Caetera hujus generis vide infra.

TRACTATUS X.

DE SEPUL. IN ORDINE AD REGULARES.

Quaest. 1. An Regulares possint sibi eligere sepulturam?

1. **N**egative dic ex *cap. final. 5. de sepulch. in 6.* ubi habes haec praefata verba: *Religiosi, nisi à propriis Monasteriis adeo forsitan sint remoti, quod ad ea, cum moriuntur commode portare non possunt, nequeunt (cum velle, & nolle non habeant) sibi eligere sepulturam, sed sunt apud sua Monasteria inhumandi.* Haec ibi, ubi Glossa ad intentum scite multa addunt.

Quaest. 2. An Praelati Regulares possint sibi eligere sepulturam?

1. **A**ffirmat *Rodriguez tom. 3. q. 60. art. 1. post Rosellum, ver. sepultura, §. primo*, quia Praelatus in multis habet nolle, & velle; ergo per argumentum à contrario sensu, *cap. Religiosi, de sepul. in 6.* poterit eligere sepulturam; & subiungit, quod si Abbas post dictam electionem renunciet Abbatiae, vel ab ea deponatur, & postmodum moriatur, debet sepeliri in illo Monasterio, in quo moritur, & non in loco, in quo elegit, quia inhi-

ut tempus mortis, & non tempus electionis: tempore item mortis erat subditus; ergo tumulandus est, ceu ceteri subditi.

2. Cæterum non placet, quia licet Prælati habeat iquod velle, & nolle, non tamen proprium, & absolute ad Regula, & Constitutionibus, sed commensuratum illis, & dependenter ab illis. Non enim quis fit Prælati supra, vel contra Constitutiones, sed secundum illas. Si ergo Constitutiones hoc illi non concedant, standum est Juri Canonico, hoc est, *dist. cap. Religiosi s. de sepult. in 6.* quod loquitur de Religiosis indistincte, universaliter, & in universum: eo fortius, quia Regularis per prælatum non definit esse Regularis; tum etiam, quia *d. cap. viget* in omni Præato Regulari, qui licet respectu subditi habeat velle, & nolle; secus autem respectu sui Superioris, & patet de Priore, respectu Provincialis; & de isto, respectu Generalis, & de hoc respectu Eminentissimi Cardinalis Conservatoris Ordinis, & D. Papæ: unde nec quidem *D. Ricc. placet* in 4. p. prax. *resol. 293. num. 27.* licens, quod Abbas non recognoscens Superiorem, nisi Papam, potest eligere sepulturam extra Monasterium. Habet enim velle, & nolle juxta *cap. si Religioſi 27. de elect. in 6.* tum quia Abbas, qui immediate ubi est Romano Pontifici, non habet velle & nolle absolute, independentem ad Regula, nisi hoc ei fuerit à Papa in specie concessum; tum item, quia in dict. cap. allegato de electione, nihil dicitur ad casum nostrum, quod Abbas, scilicet Regularis possit eligere sepulturam extra Ordinem, *Bordon. tom. 2. resol. 51. numer. 158.*

3. Quapropter Glossa in casu *d. cap. Religiosi, ultim. de sepult. in 6.* ait, *Si Religioſus moriatur in loco propinquo, à quo potest commodè asportari in locum Monasterii sui, ubi sepelendus est cum fratribus suis*, ex quo verbo colligo, quod male faceret Abbas, si permitteret subditum defunctum sepeliri in aliquo particulari, vel honoratiori loco suæ Ecclesiæ: eo fortius, si ei consuetudo, vel constitutiones resistent, vel si exinde murmur, vel scandalum emanat: secus si dictus Religioſus moriatur in loco remoto, quia tunc juxta *text. d. cap. final. de sepult. in 6.* licet ei eligere sepulturam: non quod tunc habeat velle, & nolle, sed hoc ei permittitur ad occurrendum incommoditati, & molestiæ, quam sui paterentur fratres, vel ne cadaver diu maneat inhumatum.

4. Si tamen in dicto loco remoto decidat, non electa sepultura, sepeliendus est in Ecclesia Parochiali, sicut ceteri Peregrini in itinere morientes; vel in aliquo propinquiori loco sui Ordinis: & debet sepeliri expensis Monasterii sui; si tamen possideat in communi: nisi forte sit beneficiatus; quia tunc foret sepeliendus expensis sui beneficii, utpote illius, qui ejus beneficium administrat, *Roder. in l. q. art. 3. Et Sanchez lib. 6. sum. cap. 14. num. 5.* ubi eruditè appendit *d. Religioſi de sepult. in 6.*

5. Si autem petas, quando dicetur Religioſum mori in loco remoto? Dico, tunc dici: quando ejus cadaver distat à suo Monasterio per diem, hoc est per iter unus diei, & non amplius: ne forte cadaver putrefcat, & inficiat aërem, ad quod vide, quæ dixi in tract. precedenti, q. 3.

Quæst. 3. An Prælati Regularis possit Religioſis sibi subditis sepulturam eligere?

1. Affirmat *Rodriguez tom. 3. quæst. 60. art. 1. in medio* tum quia Abbas se habet, ut pater, qui ex *cap. licet. 4. de sepult. in 6.* potest suo filio impuberi eligere sepulturam, ex quo non habet velle, & nolle. Ita à pari, & Abbas suis Religioſis, qui carent velle & nolle, poterit se-
Donati Praxis Regularis Tomus II.

sepulturam eligere; tum etiam, quia electio sepulture filii, conceditur patri ratione patriæ potestatis, quæ patria potestas, ratione professionis magis militat in Abbate, respectu Monachi, quam in patre, respectu filii, ergo.

2. Verumtamen fallitur multifariè: primò, quia Abbas se habet ut pater civiliter factus, non autem, ut pater naturalis; prædictum verò capitulum, *licet, de sepult. in 6.* loquitur de patre naturali, & non de patre largè sumpto, ut patet ex textu. Secundò, quia electio sepulture filii faciendi per patrem, non emanat à patria potestate, sed à consuetudine fundata in cura paternâ, ut constat ex *textu*, ibi, *Si consuetudo Terræ id habeat*. Tertiò, quia pro se allegat Petum de Ubaldis, de *Canonica Episcop. c. 11. num. 6.* qui tamen ibi totum contrarium dicit, ob falsum fundamentum, ut constat ex decis. in *tract. de sepult. in genere*, q. 11. & 12.

3. Ergo resolutivè dicendum est, quod Abbas non potest Religioſis sibi subditis sepulturam eligere, nisi talis sit consuetudo loci, in quo est Abbas, prout docent *D. Ricc. 4. p. prax. resol. 293. num. 38. Sanchez lib. 7. sum. cap. 14. nu. 6.* & sequitur *Pelliz. ar. tom. 2. manual. tract. S. cap. 5. sect. 4. q. 9. num. 136.* ubi dicit, talem consuetudinem legitimè præscriptam non extare, quoad Prælatos Regulares, respectu Religioſorum subditorum: sed hoc suum dictum non probat, nec potest probare, cum locorum consuetudines sint nobis ignotæ.

Quæst. 4. An Novitius Regularis possit sibi eligere sepulturam?

1. Affirmativè *Armilla ver. sepult. num. 6. Tab. eod. ver. num. 4. Sanchez lib. 6. sum. cap. 14. num. 9. D. Ricc. 4. p. prax. resol. 293. num. 28. Diana p. 5. tra. 3. resol. 109.* ubi invehit contra *Jul. Lavor. ut. 2. var. lucubrat.* & alios allegatis *Pasqualig. 1. p. decis. 381. num. 6.* ducunturque ex *d. cap. Religioſi s. de sepult. in 6.* ubi decernitur, Religioſos non posse sibi eligere sepulturam, ex quo non habent velle & nolle, ut ibi expressè dicitur: at Novitii habent proprium velle & nolle, cum non sint professi, nec conſequenter astricti voto obedientiæ; unde possunt testari, egredi de Monasterio, & alia, ut laici exercere, ergo & sepulturam eligere.

2. Sed dices, si Novitius decedat, non electa sepultura, ubi nam sepeliendus sit? Et cujus expensis? Respondent prædicti, quod debet sepeliri in Monasterio, in quo moritur: & moventur, tum ex consuetudine omnium Religioſorum; tum etiam, quia Novitii in favorabilibus gaudent Privilegiis Professorum; tum item ex Privilegiis, quæ ad hoc Regulares habent.

3. Quibus adde, quod sepeliendus erit expensis sui Monasterii, in quo decedit secundum universalem consuetudinem Religioſis: si tamen haberet Patrimonium, exinde detrahenda essent expensæ, ut dicunt præcitati Doctores. Sed ego credo, quod non sint necessarij tot apices, & subtilitates Juris, cum Novitii sepeliendi sint instar Professorum, humiliter scilicet, ac devotè, sine pompa & luxu.

Quæst. 5. An Regulares promoti ad Episcopatum, vel ad aliam dignitatem ſacularem, possint sibi eligere sepulturam?

1. Affirmativè dic, cum hujusmodi Promoti habeant velle & nolle, & censentur extracti à statu Monachali, & effecti de statu Clericorum.

170 De Sepultura in Ordin. ad Regul. Tract. X.

Quaest. 6. An Regulares apostata a Religione, possint sibi eligere sepulturam?

1. **N**egative Sanchez lib. 6. summ. cap. 8. num. 20. quia hi praedicti, per ipsorum apostasiam non desinunt esse Religiosi professi; & consequenter non habent velle, & nolle; unde sicut illi viventes possunt a suo Superiore ubique gentium apprehendi, etiam extra territorium, ut in tract. de apostatis, & docet Rodriguez tom. 1. quaest. 30. art. 6. ita & mortui poterunt revocari ad Monasterium: hoc tamen intelligi procedere de jure communi. Nam de jure speciali, apostatae nostri Ordinis, eo ipso, quo recedunt a Religione, vel ab obedientia Superiorum, censentur excommunicari, qui uti tales, praecipue subsequuta Superioris declaratione, ad quid revocantur, si non autem excommunicati, Ecclesiastica sepultura privandi sint, sicut constat ex supra decisis?

2. Bene tamen verum est; quod si hi ante obitum, poenitentiae signa dederint, confitendo de his, possunt absolvi, ad hoc, ut fiant capaces sepulturae, ut dictum est in tract. praecedenti, q. ultim. & in tract. de apost. ubi per extensum habes Decreta Sac. Congregat.

Quaest. 7. Electio sepulturae apud Mendicantes facta, quoniam modo probetur?

1. **D**e hac re dictum est supra, in praecedenti tractatu, q. 20. & 21. quibus addde, quod quando testes variant quoad electionem loci sepulturae, factam ab aliquo tertio, tunc standum est conjecturis, quibus testator verisimiliter in veri poterit, ut si unus ex his locis sit Parochia, aut Ecclesia, in qua majores illius sepulti sint, aut fuerit nimis frequentata a testatore, ob devotionem erga illam, Jul. Lator. de sepul. tit. 2. cap. 11. num. 19. quod multis firmat D. Barbosa in cap. in omni de testibus, & Peyr. tom. 3. priv. cap. 4. in addit. ad Constit. Leon. X. num. 52. ubi subjungit, quod si defunctus aditus, & discretus, Capellam cum sepultura sibi fabricavit cum armis, & inscriptionibus; licet intestatus decedat, tunc non est dubium, quin sepeliri debeat in sepultura ab ipso fabricata. Nam ubi sibi fabricavit sepulturam, eam statim elegisse videtur, etiam si alibi habeat sepulturam, in qua majores sui sepulti sunt; ac proinde electio sepulturae, non solum probatur per testes, vel scripturam, propria manu scriptam; verum etiam, & per opus externum, declarans testatoris animum.

2. Quibus item adde, quod Regulares possunt testificari de sepultura electa in propria Ecclesia, ut probat lex. cap. tuis de testib. ubi dicitur, Religiosum in causis suae Ecclesiae, testimonium ferre posse.

3. Nec exinde potest dici, quod sint testes in propria causa, cum causa Ecclesiae non sit causa singulorum, c. qui in munitionibus 12. q. 2. sed causa totius corporis Ecclesiae; tum quia legatarius potest esse testis in testamento, in quo ei sit legatum, insin. de testam. §. legatarius; tum etiam, quia testis interessatus non repellitur, quando non agitur principaliter de ejus interesse, Jason. in l. si quis, nec causam ff. si certum petatur.

Quaest. 8. An melius sit eligere sepulturam in Ecclesiis Regularium, quam aliorum?

1. **A**ffirmant Bordon tom. 2. resol. 51. nu. 87. & Pellizz. tom. 2. sui manual. tract. 8. cap. 5. sect. 4. sub sect. 2. q. 1. sub nu. 144. & moventur, tum ex frequentiori divinorum officiorum celebratione, quae fit Regularium Ecclesiis, juxta cap. fraternitatem 3. de sepul. & Gloss. ibi in ver. frequentius, tum ex majori frequentatione Populi accurrentis ad divina officia audienda in dictis Ecclesiis, quae

multum prodest fidelibus vivis & defunctis, Gloss. cum gravia, 13. q. 2. tum item, quia in dictis Ecclesiis puli, maxime cum habitu Religioso, lucrantur Indulgencias plenarias ex Indulto Leon. X.

Quaest. 9. An Religiosus moriens extra Monasterium in domo alicujus amici, vel consanguinei, possit noctu deferri ad suum Monasterium, & ibi sepeliri in requisito Parocho, & non solum jure Parochiali?

1. **A**ffirmant Laur. Peyr. tom. 2. privileg. in Constit. Pri. §. 10. sub num. 11. D. August. Barbosa in tract. de offic. & potest. Parochi, cap. 26. nu. 68. Lez. 1. p. summ. cap. 12. num. 12. & p. 4. 2. cer. sepul. quoad Regulares num. 16. Cesspedes in tra. de exempti. Regni. quoad sepulturam, cap. 12. dub. 219. nu. 27. & moventur ex declaratione Sac. Congreg. edita die 2. Julii 1620. inter ceteras per extensum authenticè relatas per Peyr. & Lez. cit. loc. in respons. ad decisionem dubium, ubi Sac. Congregat. Regularium, & Episcoporum consulta: an cum fratres aliqui extra Monasterium moriuntur, & à Curatis Sacramenta receperunt, possint ab eorum Superioribus, ad suam Ecclesiam deferri, Parochis inconsultis?

2. Respondit, Regulares extra Clausura decedentes posse ad eorum Ecclesias deferri, etiam Parochis inconsultis.

3. Quod responsum adeo verum est, ut nec id eis Regularibus prohiberi possit, sub praetextu, quod debemus prius jus sepulturae solvere, quia ab hujusmodi praetensionibus, Parochos abstinere mandavit eadem Sac. Congregat. negotiis Episcop. & Regul. praeposita in una Puteolana 12. Maii 1615. quam etiam refert D. Barbosa Cesspedes cit. loc. ratio autem decisionis potuit esse, quod Regularium, quae eosdem vivos, & mortuos committit à potestate Parochi, & Episcopi: paucis tantum casibus exceptis, de quibus diximus in tract. de exempt. Regularium.

4. Amplius, ut idem dicendum sit de Tertiariis, si qualitatibus in Bulla Leon. X. praescriptis sint praediti, ut scilicet viri collegialiter, & claustraliter vivant, mulieres verò virginales, vel caelibem, aut castam vitam doceant, possunt & debent, etiam invito, & minime à requirito Parocho, in fratrui Ecclesiis sepeliri: secus verò, praedictis qualitatibus carent, ut fuit resolutum ab eadem Sacra Congregat. in Nepolina 11. Decembris 1615. ad 1. & refert idem Barbosa loc. citato num. 69. ad quod vide, quod dico, tom. 2. praxis tract. ult. de Tertiariis, & Summis stantibus in saeculo.

5. Quod totum pariter extendit ad Novitios monachos extra septa: ad exequendum tamen voluntatem suorum Superiorum; Tum quia sic censentur esse in Monasterio; Tum etiam, quia Novitii in favorabilibus praedent privilegiis professorum, ut saepe dictum est, & docet Mancinus in brev. tract. de infirm. in ordine ad sepulturam, dub. 9. & Pellizz. tom. 2. manual. tract. 8. cap. 5. sect. 4. 10. nu. 137. quod nota pro Novitio, qui de consilio Medici, & licentia sui Superioris, se transferit in domum suam patris, ad finem recuperandi sanitatem, si ibi moriatur.

6. Si autem ad hujus dubii complementum quaeratur, de cuius manu Religiosus aegrotans in saeculo, debeat Viaticum & Sacram Unionem suscipere? Respondeo, quod debet praedicta Sacramenta suscipere de manu Parochi, non autem de manu sui Superioris, ut docet Bordon tom. 2. resol. 51. nu. 170. ex declarat. Sac. Congregat. facta sub anno Domini 1620.

7. Nec nocet Pellizz. cit. loc. dicens, supra dictos Regulares infirmos debere suscipere Sacrum Viaticum, ac Sacram Extremam Unionem de manu sui Superioris Regularis, quia sic practicatur Ferrariae; quia non placeat,

laacet, tum quia praxis localis, non transit ad externos; tum item, quia exploratissimi juris est, Regulares non posse processionaliter ingredi terminos alterius Parochiae, sine licentia Parochi loci, tum item, quia cum Religio nihil teneatur solvere Parocho in appposito, ob praefata Sacramenta, ut constat ex declarationibus Sacrae Congreg. ad quid velle perturbare alterius iurisdictionem? Melius ergo erit, ut Superior Regularis, roget Parochum, ut dignetur suos subditos in saculo graviter aegrotantes, Sacro Viatico reficere, sacraque Unctione linire, vel de licentia Parochi impleat praedictus suis subditis praefata Sacramenta porrigere.

Quaest. 10. An possint Regulares ad vera Religiosorum decedentium intra Monasterium, processionaliter deferre per publicos Viros, & Plateas, honori causa, sine licentia Parochi?

1. **N**egativa responsio est apud me indubitata: tum quia Regulares exempti nequeunt processiones facere extra Conventum, sine licentia Episcopi, vel Parochi loci, ut constat ex decis. tom. 1. Prax. par. 2. tract. 13. de exempt. qu. 81. tum quia erigere Crucem extra Claustra, & sub ea Processiones facere in pompa Ecclesiae, est actus iurisdictionis, qui nequit exerceri in alieno territorio, sine licentia Patroni loci, alias confundentur iurisdictiones, ut exemplis offendit D. Riccius, l. p. decis. 90. nu. 1. ergo dicta Processio nequit fieri per Regulares abique licentia Episcopi, vel Parochi loci: tum quia Regulares, quantumvis exempti, praeter Monasterium, nullam habent iurisdictionem, neque Territorium, ut communiter docent Doctores in Clem. 2. de statu Monach. ubi dicunt, quod territorium Abbatis, est ejus Monasterium; ergo in ipsum tantum Monasterium possunt Processiones facere abique licentia Episcopi, vel Parochi, sed ea autem extra illud. Ad quod facit Textus in l. ut si de iurisdictione omnium iudicum, & l. 3. ubi de officio Praefidis, & cap. Episcoporum 7. qu. 2. & cap. 2. de Consuetud. 6. & cap. Episcopos singulis, l. 13. qu. 1. ubi habentur haec formalia verba.

2. **U**niqueque suis proprium habere statumque si a videlicet, ut nulli aliquid Parochiae terminos, aut ius loci dedit, sed suum quisque suis terminis contentus, &c. & sigillat praedicta omnia de Requirit Sacrae Congreg. Emin. Card. Interpretum sacri Concilii Tridentini, editum sub anno Domini 1620. die vero 2. Julii, Praefato Emin. Cardinali, tunc temporis Archiepiscopo Civitatis Bononiae, & postmodum Papa Gregor. X. V. quod refert Petr. tom. 1. Privileg. Confus. 7. fu. V. 9. 10. sub nu. 11. & l. 2. 1. 2. fu. nu. 2. cap. 12. nu. 4. de obligationibus Regul. & liquet ibi, Dub. 11. an quando moritur aliquis Superior Religiosorum, vel Magister, aut Cathedralis, possint Regulares Corpus illius portare per Civitatem, per Plateas, & alias Parochias, cum Musica, & Ritibus extra ordinariis, aut illi imponere Pluviale sine interveni Parochi, ad quod omnia facta Congregatio respondit, *Non posse*. Ad quod item facit aliud Decretum ejusdem Sacrae Congreg. quod per exemplum regit, citato Ideo Praxis, ergo non est ampliendum de hoc dubitandum, sed quod praecipit extingui.

3. **N**ec his nocent Borden tom. 2. resol. 51. n. 176. & Pellicani tom. 2. Manualis 3. cap. 5. sect. 4. nu. 139. oppositum futurum, quia loquuntur contra Praxin, iura, & Decreta praedicta: unde falluntur, dicendo, quod nullum ius exim in contrarium, & quod Confratres sine licentia Episcopi, & Parochi loci, per publicas vias faciunt processiones, cantando Litaniae, ut liquet ex decis. in l. 8. de Confratribus qu. 19. 8. 10. & quod Regulares habent ius sepulture: & quod in praedictis Processionibus non leditur Parochus. Haec enim, & hujus generis similia, *Domus Praxis Regularis Tom. 1. l.*

falsa sunt; tum quia sua sepultura Regularium est valde limitatum; tum etiam, quia ex his leditur Parochus in sua Parochia, ejusque possessio, ac requies perturbatur, ergo ab his abstinendum est, cum unusquisque suis terminis debeat esse contentus, ut dictum est supra.

Quaest. 11. An Regulares possint, tempore interdicti, in suis Ecclesiis solemniter sepeliri?

1. **A**ffirmat Casarubius in comp. Privileg. Mendicantium, ver. interdictum, num. 13. duciturque ex privilegio Julii II. Minoribus concessio, & liquet ibi, quod tempore interdicti, ordinaria auctoritate appositum, possint sepelire in Ecclesiis suis liberè, & licet corpora Fratrum ejusdem Ordinis decedentium. Et hoc etiam in ceremoniis solitis in ordine ac pulsibus campanae, Absissa, & aliis divinis officiis in similibus celebrari consuevit, in omnibus, & per omnia, ac si interdictum huiusmodi appositum non esset, haec ibi, nemini est videre in dicto privilegio, quod per extensum habetur in supplemento ordin. fol. 72. concl. 219. Et sic interdictum ab ordinario loci appositum, suspenditur in die obitus praefactorum Regularium, ad cuius suspensionis majorem claritatem, adverte cum Rodriq. l. 2. q. 112. ar. 3. ad fin. quod si Religiosus moriatur hodie, & sepeliatur ad Vesperam, & fiat pro illo officium, die sequenti, suspendetur interdictum pro illo vespere dum sepelitur, & pro sequenti die, dum pro illo recitatur officium, & missa cantatur.

2. **D**icit ab ordinario loci appositum, quia secus dicendum de interdicto apostolico auctoritate Apostolica, ut colligitur ex illo verbo ordinaria auctoritate appositum, & hoc, quod dicto de Regularibus Professis, extendit ad Novitios, nam hi in favorabilibus veniunt nomine Religiosorum, ac fruuntur privilegiis Professorum, ut dictum est supra, & constat ex decis. tom. 2. Praxis, p. 4. tract. 6. de Privileg. Novit.

3. **N**ec te moveant Rodom. 4. addit ad summam, cap. 63. & Portellan dub. Regul. ver. interdictum, in fin. nu. 30. dicentes, dictum privilegium non extendi ad Novitios, cum loquatur de professis, & ne minus ius commune laedatur, quandoquidem falluntur, tum ob inspectum elegantiam, tum etiam, quia Canon (Si quis suadente Diabolo, &c.) loquitur de Religiosis Professis, & tamen, favore Religiosis, extenditur ad Novitios; tum item, quia Novitii ad minus debent computari inter commensales familiares, & servitores Religiosorum, qui de communi consensu Doctorum, cum sint in Religione, ad ibi perpetuo manendum, potuerunt privilegiis Professorum.

Quaest. 12. An Regulares Mendicantes liberam habeant sepulturam, & in quo consistat ista libertas?

1. **Q**uod Regulares Mendicantes liberam habeant sepulturam, non cadit sub dubio. Nam sic concessit Innoc. IV. ut in Ecclesiis Fratrum Minorum sit libera sepultura: Ita quod nullus valeat impedimentum praestare, quominus possint omnes volentes ibidem liberè sepeliri; salva tamen iustitia Ecclesiarum Parochialium, ut melius est videre in Privilegio concessionis, quod habetur in monumentis Ordinum, in 2. impress. fol. 22. & Clem. IV. concessit, quod in Ecclesiis Fratrum Minorum sit omnibus libera sepultura, ut eorum devotioni, & extreme voluntati, quod illis sepelire desideraverint, nullus obistere valeat, nisi excommunicatus, aut interdictus, vel publice usurarius fuerint; salva tamen iustitia Ecclesiarum illarum, a quibus corpora assu-

assumuntur, ut est videre in eod. lib. in prima impress. fol. 98. Et in 2. fol. 142. conclus. 336. & Sixtus IV. declaravit superscriptam concessionem, & quod scilicet Fratres Minores habeant in Ecclesiis suis liberam sepulturam: sic debere intelligi, quod Fratres predicti nullus super hoc petita licentia, possint cum Cruce processionaliter ingredi Parochias, in quibus fuerint corpora defunctorum, ac corpora ipsa ad eorum Ecclesias sepelienda deferre, ubi hoc fieri conluetum foret, vel quando Presbyteri Parochiales requisiti id facere recusaverint. Et voluit, quod neque predicti Fratres, neque consanguinei defunctorum possint cogi, etiam praetextu cuiuscunque consuetudinis, ad defendendum huiusmodi corpora ad Ecclesias Parochiales, aut alia loca inhiberi ante, vel post sepulturam aliqua officia pro eisdem defunctis celebrare, aut celebrari facere, ita habetur in citato libro in 1. impressione, fol. 60. Et in 2. fol. 143. concess. 346. et: etiam in Compend. Privileg. Mendic. ver. sepelitus. n. 1. & sequ. Et apud Rodriguez tom. 3. 99. 99. Regul. 458. art. 3.

2. Idipsum habetur in Clem. Dndum 2. de sepul. medio. ibi. Huiusmodi quoque statuto, & ordinationibus nostris adjuvamus, ut Fratres dictorum Ordinum, in Ecclesiis, vel locis suis ubilibet constituti, liberam (ut sequitur) habeant sepulturam, &c. ubi Glossa in casu, ait, quod ipsi Mendicantes possunt processionaliter ire ad domum Defuncti, & portare Corpus, &c. ratio autem ejus dicti potest esse, quia, concessa libera sepultura, concessum est iter ad capiendum funus, sicut in simili, concessio huiusmodi auctor, concessum est iter ad illud, ut dicitur in l. 3. de servit. rustic. pred. & colligitur ex cap. in nostra. 10. de sepul. ubi privilegiati super iure funerandi, sepelire possunt illos, qui apud eos eligunt sepulturam, solvendo tamen Canonica portione, & ad nihil plus obligantur.

3. Nec his obstat constitutio Leon. X. in Concil. Lateranensi, de non intrando Parochias cum Cruce ad deferenda corpora defunctorum, in Ecclesiis Regularium sepelienda, quia, ut dicit Rod. in loc. cum suo compendio resoluit. 128. num. 3. Privilegia revocata per dict. Constit. Leon. per alios subseqentes Pontifices fuerunt revocata, cum illa clausula: Dummodo non adversentur Decretis Sac. Cong. Trid. Ad predicta Privilegia, in hoc non contrariantur Tridentino, utalis allegantur testatur Leon. p. 2. sum. cap. 1. de Privileg. n. 31. & cap. 4. ver. sepul. nu. 4. ubi summatur predicta omnia referent ergo.

4. Sed quidquid sit de his, hodie est omnino observandum Decretum Sac. Congreg. quod est tenoris sequentis.

5. Licet in sacro generali Lateranensi Concilio, statutum & ordinatum fuerit, ut Fratres Orationum Mendicantium, caterique Religiosi Regulares non possint intrare Parochias cum Cruce ad levanda funera eorum, qui apud Ecclesias Domorum, & locorum eorumdem, suam elegerint sepulturam: nisi prius pramonio, & requisito, ac recusante Parochiano Presbytero, & tunc sine ipsius, & Ordinarii praedicti, significatum tamen est Sacra Congregationi S. R. E. Cardinalium negotii Episcoporum, & Regularium praeposita nonnullis fratribus praesertim Ordinis Minorum de Observantia, cuiusdam consuetudinis praetextu, quam neque antiquitate vallari, neque observantia viridi inniti, neque pacifica & non interrupta possessione, firmatam esse constare, contendere sibi licere Defunctorum funera, proprio eorum Parocho absente, eaque interrogato, efferre & levare, idque band levee contraveniens, & alterationes aliquibus in locis, non sine populi scandalo, & Dei offensione, excoctasse: ideo volens eadem Sacra Congregatio omnem huiusmodi dissensionem, & scandalorum materiam, & occasionem praecidere, alique in superius providere, ut iam Parochi, quam Fratres ipsi, unanimiter conveniant, & ea, quae per est, charitate, ultima bene Christianae pietatis officina defunctis praesentibus declaras, & hu-

ius decreti tenore statui, predicti Fratribus Ordinum Regularium de observantia, aliisque, quibusvis Regularibus, symoniacis, Ordinum, & Congregationum, tam Mendicantium, quam non Mendicantium existant, nullo modo, etiam specialis alicuius consuetudinis praetextu, Parochiam, Crucem, processionaliter aut alias, ad efferenda, & levanda Defunctorum funera intrare, vel illa levare & efferre, vocato, & expectato proprio defuncti Parocho, eoque praesente: si tamen ipse aliter fieri non consentiat, & praesentat, vel nisi requisitus, venire expresso omnino recuset, non observari mandari, & districte praecipitur, firmum, & in suo robore permanentibus iis omnibus, quae super iura funerum, & Canonica portione, aliisque iuribus ad sepelendas pertinentibus, ac sacri Canonici, & Concilii Decretis summorumque Pontificum Constitutionibus, & Statutis sancitis, & ordinata sunt, vel alias ex particulari consuetudine, vel alia iure observantur. Rome 12. Janu. 1604. Alex. Card. Flor. Hieronymus Anguchius Secretarius. Et habetur, ut necesse est, apud Stephan. Quaresim. sum. ver. Privilegia Regul. fol. 405. in impress. Privilegia anno 1612. Et Petr. tom. 3. Privileg. Munus, in Constit. Leon. X. §. 16. n. 20, fol. 698. Barbosa de officio, & pot. Parochi cap. 26. n. 66. & Leg. ca. hoc.

6. Ad quod item fecit aliud Decretum Sac. Congreg. in quo dicitur, cadaver defunctorum levare de Dome propria, nullo modo fieri Regularibus, & Presbyteris secularibus, nisi de licentia, & consensu proprio Parochi. Quod refert D. Barbosa Collect. Bull. ver. Cadaver, §. Lex autem dicta secunda parte.

Quaest. 13. An corpora laicorum sepelienda in Ecclesiis Regularium, sint prius deferenda in Ecclesiam Parochialem, ad recipiendum ultimum relictum & benedictionem a Parocho?

1. Negative declaravit Sixtus IV. in sua Constit. promulgata immediate supra, ubi, Nec predicti fratres, consanguinei defunctorum possint cogi, etiam praetextu consuetudinis, ad defendendum prout huiusmodi corpora ad Ecclesias Parochiales, aut alia loca, &c. Resolvit tom. 3. 99. 99. cum suo Compendio resoluit. 128. n. 3. & merito, quia, si hic supra, dum Regulares, extort privilegia, non vocatis quoad hoc, ac item ex Clem. Dndum de sepul. debent sepulturam liberam, facient quoad electionem adeo, ut unusquisque fidelium licite, & libere possint eligere sepulturam in Ecclesiis Regularium, nec Regularibus, nec consanguinei defunctorum, excepta & servata tamen Canonica portione, possint ad alia, & alia, alias non dicerentur habere sepulturam liberam, quia impediretur, faciem quoad tempus, hoc enim verbum (libere), excludit omnem moram, & conditionem, ut in multis iuribus notatur, praecipue in cap. in loco, cap. statumini de Regul. cap. cum phores de sepul. in l. 6. ubi Glossa ver. libere, immo secundum nos significat quendam praerogativam alio quam, libere dominum super id, quod conceditur, & in multis ostendit D. Barbosa, dicit. 16.

2. Idipsum statuit Pius V. in sua Constit. in praemissis Pontifici, quam per extensum refert Rod. in sua Bullario, & est secunda inter Bullas ejusdem Pontificis, non obstantibus consuetudinibus in contrarium, & alia Sacra Congreg. sub die 11. Decembris 1615. declarans, quod cadaver eligentis sepelin in Ecclesia S. Patris non est prius deferendum ad Ecclesiam Parochialem, ad benedictionem, ac ultimum vale a Parocho recipiendum; sed recto tramite ad predictas Fratrum Ecclesias deferri potest; debent tamen prius idem Fratres moneri, requirere, & expectare propium defuncti Parochum, quo requiritur, & expresse vult & excommu-

teret eisdem Fratribus, etiam ipso invito, supradictum cadaver ad eandem Ecclesiam transportare, & reposit per extensum. *Nidius ver sepul. num. 13.* ubi adverte, quod supradictum Decretum factum ad instantiam Reformationum, extenditur ad omnes alios Regulares, propter communicationem Privilegiorum, & *Peyr. multa alia decreta authenticè refert. tom. 3. privul. cap. 10. sub num. 53. ad quartum dub. & Mancinus in brev. tractatu de infirmis in ordine ad sepulturam dub. 38. fol. 755.* ubi alia multa huius generis Decreta refert.

3. Ad quorum, & consimilium firmitatem, attendendum est Decretum Illustrissimi D. Auditoris Camere Apostolicæ, quod refert *Lezana* de defunctis sub num. 1. & est tenoris sequentis.

4. *Universis, & singulis RR. DD. Abbatibus, Prioribus, Prepositis, Decanis, Archidiaconis, Scholasticis, Cantoribus, Custodibus, Thesaurariis, Sacristis, Paredianis, quibusque Collegiarum Ecclesiarum Rectoribus, seu locumtenentibus, eorum Plectanis, Pceptebanibus, Curatis, vel non Curatis, ceterisque Presbyteris, necnon Clericis, Notariis, & Tabellionibus quibuscunque, ulique, vel illis, ad quem, vel ad quos, presentes nostre littere pervenerint, seu quomodolibet presentes abintur saltem in Domino, & nostris huiusmodi, modo verius Apostolicis, seu nunc obedienda mandata. Noveritis ex parte, & ad instantiam RR. Fratrum S. Francisci Minorum, & Fratrum observantiae, ac quorumcumque eorumdem RR. Fratrum Conventuum, in quibusdam Mundi partibus existent, principatum instantium Decretum Sacre Congregationis Rituum de, & super declaratione, quod officium super cadaveribus in Ecclesiis Regularium spectet ad ipsos Regulares, ad supplicationem dictorum instantium emanavit sub die 17. Novembris 1638. Nobis presentatum fuisse sub iuramento tenore, videlicet. Sacra Congregatio Rituum, prout alias solent, respondit officium super cadaveribus in Ecclesiis Regularium spectare, & pertinere ad ipsos Regulares, non autem ad Curatos defunctorum, & in posterum servari mandavit, non obstante contraria consuetudine. Die 27. Novembris 1638. C. Episcopus Portuensis, Cardin. Pius. Julius Cincius Secretarius loco & sigilli. Nec non patet aliud decretum Sacre Congregationis, DD. Cardinalium negotii Episcoporum preposita ad supplicationes partium eorumdem RR. instantium emanavit, die 21. Januarii 1639. de, & super eo, quod defunctorum cadavera sepelenda ab edibus defunctorum ad eorumdem Fratrum Ecclesias recto tramite deferri licet possint, nobis presentatum patet fuisse, sub iuramento tenore, videlicet. Sacra Congregatio Cardinalium negotii Episcoporum, & Regularium prepositis, censuit, defunctorum cadavera in Ecclesiis dictorum Fratrum sepelenda ab edibus defunctorum ad eorumdem Fratrum Ecclesias recto tramite deferri licet posse, monitione prius, & requisiti ac expellat proprio defunctorum Parochia, a quo benedictionem, & ultimum vale recipere possint, qui venire expresse recusant, possint udem Fratres, etiam ipso invito dicta cadavera ad suas Ecclesias transportare. Consequenter vero saltem defunctorum illi palatate in Pivochalibus, & aliis Presbyterorum, etiam Cathedralibus Ecclesiis compelli nullo modo possint cogi, sique contra omnem illius consuetudinem contrarium super premissis existere patet, videtur, legitime preclari, interim presens Decretum ad unum non servari, prout edictum Sacra Congregatio se prius mandavit. Rome die 14. Januarii 1639. Cardinalis Antonio Barberini. C. F. Binetti loco & sigilli. Nec non aliud Decretum Eminentiſſ. DD. Cardinalium Sacre Congregationis inter premissa de, & super declaratione, quod quies cadaverum defunctorum, & alia, quæ in huiusmodi ministeria adhiberi solent, sub iuramento Fratribus peragi debent, ad instantiam eorumdem RR. Fratrum patet edictum de 3. Decembris 1639. Nobis presentatum fuisse sub iuramento tenore, videlicet. Die 2. Decembris 1639. Sacra Congregatio Eminentiſſ. Cardis. Concilii Tridentini interpre-*

tum censuit, quod cadavera defunctorum ad Ecclesias Fratrum Mendicantium deferuntur, & officia mortuorum, & reliqua, quæ in huiusmodi Ministerio adhiberi solent, non a Canonici, neque a Clero, sed a Fratribus obiri, & peragi debere. J. B. Card. Pamphilus Franciscus Paulinus Sacre Congregationis Concilii Secretarius loco & sigilli. Nec non aliud Decretum Sacre Congregationis sub die 14. Januarii 1640. ad supplicationem dictorum RR. Instantium emanatum sub eo, quod electio, & numerus Religiosorum pro associandis cadaveribus ad libitum heredum defunctorum spectet, & pertineat nobis presentatum fuisse sub iuramento tenore, videlicet. Sacra Rituum Congregatio, iuxta alias resoluta, respondit, electionem, & numerum Religiosorum pro associandis cadaveribus ad libitum heredum defunctorum spectare, & pertinere, & in ubique servari debere mandavit. Die 14. Januarii 1640. P. Cardinalis Crescencius Julius Cincius Secretarius loco & sigilli. Post quorum fidem præsentium Decretorum præsentatione ex parte, & ad instantiam dictorum RR. Fratrum instantium coram Nobis inscripta die comparuit, & expostum extitit, quod licet ex forma præsentium Decretorum officia super cadaveribus in Ecclesiis ipsorum RR. Fratrum celebranda ad ipsos RR. Fratres spectent, & pertineant, non autem ad Curatos defunctorum ac etiam pariter videmus RR. Fratres instantes possint, & valeant defunctorum cadavera in ipsorum Ecclesiis sepelenda ab edibus defunctorum ad eorumdem Fratrum Ecclesias recto tramite deferre, servata ad hoc præferti secunda Decreti forma. Ac cum ex forma Decreti præferti officia duorum, & reliqua, quæ in huiusmodi ministerio adhiberi solent, non a Canonici, neque a Clero sed a Fratribus prædictis peragi debeant, ac etiam ex forma præferti Decreti electio, & numerus Religiosorum pro associandis cadaveribus ad libitum heredum defunctorum spectet, & pertineat, præfertaque Decreti inviolabiliter observari debent, executioni obsequi nulla contradictione in omnibus, & per omnia, ac iuxta eorum tenorem, & formam debeant, tamen ad eorum aures devenisse assertum extitit quod nonnulli in executione præsentium nominandis, & cognominandis, recusant quod iure quæsi, quæ ratione sufficit, repellens, & præfati se velle præfatos RR. instantes contra formam præferti Decreti Decretorum, ac in eorum contemptum de, & super præmissis partibus molestare, & inquietare, & foras molestari: ideo ad Nos uti exequutione eorumdem Decretorum eorumque habuerunt, ut de opportuno iuris remedi pro videri dignemur. Nos igitur attendentes requisitionem huiusmodi, & iustam rationemque consonam, vobis omnibus, & singulis supradictis, & vestrum cuilibet in solidum tenore præsentium committimus, & in virtute sanctæ obedientie stricte precipiendo mandamus, quatenus statim distis, seu receptis præsentibus, & postquam vigore præsentium fuerint requisiti, sen aliter vestri fuerint requisiti ex parte nostra, imo verius Apostolica auctoritate, nec non ad omnem instantiam, quæ vobis omnibus, & singulis supradictis, & vestrum cuilibet, ex parte cuiusvis Conventus dictorum Fratrum monitis, & requirunt primo, secundo, tertio, & peremptorio tempore ac monitione Canonica, prout Nos etiam monemus, & requirimus, omnes, & singulos prædictos in executione præsentium nominandis, & cognominandis, & togominandis, quoniam distis, & alias omni meliori modo, quatenus infra sex menses statim quorum duos pro primo duos pro secundo, & reliquos duos pro tertio ultimis, peremptorio tempore, ac monitione Canonica assignamus, & vos assignetis eisdem sub modo dictorum auri in auro R. Camere Apostolicæ applicando, & pro illis unda exequutione, suspensionis a divinis, præfati beneficiis non, inabilitatis ad illa, & alia in posterum innotenda ac in iuris subfinitum, quatenus opus sit excommunicationis, aliisque Ecclesiasticis sententiis, & censuris, si secus, & obediatis, & quælibet vestram debent præferti Decreti in omnibus, & per omnia obtemperare, & distigere præferta Decreta fuisse, & esse exequenda, debentque executioni

demandanda, ipsosque in iuris subsidium excommunicandos, & declarandos fore, & esse, ob non paritionem illorum, ac ipsi illis pariter, declarari vidisse, ac de omnibus damnis, expensis, & interesse pramissorum per asione quomodolibet passis, & factis, & in futurum forsan faciendis, & patiendis integrè satisfecisse, & in illis se condemnari vidisse, & quascunque sententias etiam declaratorias, decreta, seu mandata in pramissis necessaria, & opportuna, aliisque de jure quomodolibet requisita fieri, ferri, & determi, & relaxari vidisse, & audisse ad favorem prafatorum R.R. instantium deducendum in pramissis omne ius omneque remedium predicto, & omni alio meliori modo sibi que ius, & iustitiam ministrari petentium, ac nobile officium si diu & beneficium juris impiorum non solum pramisso, vtrum etiam omni alio meliori modo, &c. & insuper inhibeat ut eisdem prout Nos tenore presentium inhiuius & inhiendo expresse precipimus, & mandamus, ne visi, & recepti presentibus sub poenis, & censuris antedictis audeant, seu praf-mant, aut aliquis ipsorum audeat, seu prafumat quidquam contra formam presentium Decretorum innovare, seu attentare, aut innovari facere, sub quovis pretextu casus, ingenio, vel quafito colore, quod si scius factum fuerit id totum revocare, & in prafitum statum reducere curabimus, iustitia mediante, alioquin predictos sic monitos si in pramissis se sece gravatos senserint, modo & forma pramissis peremptorie citatis, & citati creiti prout Nos etiam eamvis eosdem, quatinus decima quinta die post presentium executionem, si die sexta postea fuerit, alioquin prima die iuridica, & tunc proxima immo die sequente comparant Roma in iudicio legitime coram Nobis vel nostra in cronibus actis R. P. D. Locum tenente de fratre ipso ausum eorum pravamini allegatur, aliaque ducturi, & faciuri, prout iustitia suadebit, & ordo dicti averu rationis, &c. Datum Roma, &c. die 6. Januarii 1640.

5. Nec te moveant quaedam alie declarationes Sacre Congreg. quæ circumferuntur in contrarium; tum quia nunquam fuerint usu receptæ, nec etiam Romæ, ut testatur *Lezana loc. num. 3.* tum etiam, quia eadem Sacra Congregatio ad occurrendum forsan avaritiæ aliquorum, statuit, quod Ecclesiæ Parochiales nihil debeant, exceptis jurebus Parochialibus, si in ea deponatur defunctus, ut inde transferatur ad Ecclesiam Regularem, in qua elegit sepulturam, teste *D. Barbosa de offic. & potest. Paroc. tract. 29. num. 72.* ut spe lucri sublata, cesset illud vale, & retardatio sepulture: sufficit enim illud vale, & ultima benedictio, quæ per Parochum datur cadaveri defuncti, cum levatur à suis adibus ad Ecclesiam Regularem, in qua elegit sepeliri.

Quest. 14. An integrum sit parentibus suis filiis impuberibus eligere sepulturam in Eccles. Regnl. contradicente Parocho?

1. **A**ffirmative *D. Ruc. 4. p. prax. resolut. 293. num. 31.* salvo tamen jure quattuor, quæ Parocho debetur. Et interitò, quia aliis Regulares non habent liberam sepulturam, quod est contra decisa hic supra qu. 12.

2. Hinc Sacra Congregatio sub die 12. Februarii 1631. mandavit Episcopo Placentinò, ut faceret restitui à quodam Curato Iux Diocesis Patribus Minoribus cadaver quoddam puellæ, cui Pater ipsius elegerat sepulturam in ipsorum Ecclesia, cum omnibus elemosinis funeris; & refert *Lezana, ver. sepul.*

num. 4. in fine.

Quest. 15. An filius impubes moriens, nulla scilicet electa sepultura, sit sepeliendus in Parochia, vel potius in Ecclesia Regul. in qua habet sepulchrum majorum suorum?

1. **E**T dico, quod debet sepeliri in Ecclesia Regulari, ubi habet sepulchrum suorum majorum, secus autem in Parochia, ut constat ex decisis in prædicto tractatu qu. 24. & 25. unde cum filia Antonii Sepelini in minori ætate, ex hac vita migrasset, Praefatus S. Marini sub novi Ritualis Romani prætextu, in Ecclesia illam sepeliri fecisset, non obstante, quod filia majorum sepultura, in Ecclesia Fratrum Minorum Conventualium Sancti Francisci existeret, Sacra Congregatio Cardinalium negotiis Episcoporum, & Regulatum Prepositorum in una Asculana 21. Octobris 1616. dicta filia cadaver dictorum Fratrum Ecclesie restituendum censuit, ob allegat. ubi supra, & refert *D. Barbosa in tract. de offic. & potest. Parochi, cap. 26. num. 23. in fine.*

Quest. 16. An parochi possint plus exigere ab his, qui volunt sepeliri in Ecclesia Regularium, quam ab his, qui in Ecclesia Parochialibus?

1. **R**espondeo negative, quia secus agerent contra iustitiam hæredum defuncti, & Fratrum Regularium, qui habent sepulturam liberam, quæ in casu supposito, impediretur, & valde læderetur; tunc de huiusmodi Parochi si agentes, non solum peccant mortaliter, verum etiam tenentur restituere damnum illatum hæredibus defuncti, & Ecclesiis Regularium, quod sunt excommunicati Papali excommunicatione per Constitutionem Clem. VIII. incip. *Expositum* ubi datam Romæ sub Angulo Piscatoris die 28. Januarii 1604. quam extendit *Rodriguez in suo Bullario, & decenda* inter Bullas ejusdem; quam item confirmavit Urban. VIII. tom. 4. *Bulla. Chernb.* quæ sub poenis prædictæ excommunicationis laxe sententia Papæ interpretatur, prohibuit Parochis Indiarum Occidentaliæ, & majorum elemosynam ab his, qui ad Modestiam Francisci, quam ab illis, qui ad Parochiales Ecclesias elegerunt sepulturam, quovis pretextu, & occasione, etiam de consilio, & consensu, seu mandato suorum ordinacionum, exigere audeant, vel præsumant.

2. Quæ quippe constitutio, & prohibitio, licet expressè lata contra Parochos Indiarum Occidentaliæ, adhuc tamen extenditur, etiam ad omnes Parochos totius Orbis; tum quia continet favorem totius Ordinis, cum defendat liberam sepulturam omnium Regularium; tum etiam, quia est declarativa Juris Canonici, & naturalis, quo nullus potest plus exigere, quam debetur: tum etiam, quia fuit lata ad extendendum usum in hoc introductum; Abusus autem extendendus est ubique sit, ergo & docent *Portell in dub. or. sepul. addu. num. 2. Rod. in suo compendio resolut. 228. de sepul. 15. Peyr. tom. 3. prout in addu. ad Constit. Leon. X. cap. 4. v. 8. Pellizzar. tom. 2. manual. tract. 8. cap. 5. sect. 4. q. 19. num. 173. & Lezana ver. sepultura num. 5.* Ubi ad id notum refert declarationes Sacre Congreg. & licet as Urban. VIII. datas in forma Brevis 11. Maii 1638. quibus mandatur Ordinariis locorum, ut providant, & decernant, ne Parochi plus percipere possint in sepulturis, quæ fiunt in Ecclesiis Regularium, quam in eis, quæ fiunt in propriis, seu aliorum Clericorum, & est tenoris sequentis.

3. Cum sicut dilectus filius Blasius Procurator Generalis Fratrum Ordinis Minorum conventualium S. Francisci nunciatorum, Nobis super exponi fecerat, quod ex-

torfona

iones excessivæ à dilectis filiis Capitulis, & Canonici-
bus, Sæcularibus, & Collegiatis loca de Veglia Brundisina
Diacresis, necnon etiam à diversis Parochis aliorum locorum
suum pro impedienda libertate electionis sepulture, in Eccle-
siam Ordinis huiusmodi, nobis propterea humiliter supplicari
fecit, ut de opportuno in præmissis remedio providere de be-
nigne Apostolica dignemur.

Nos igitur dictum exponentem specialibus gratis pro-
sequi volentes, à quibusvis excommunicationis, suspensionis,
& interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis censuris, & pœ-
nis, à 1776 vel ab homine quavis occasione, vel causa latus, si
quibus quomodolibet innotatis exisset ad effectum presen-
tium dimittamus consequendum, harum serie absolvendum,
& absolutum fore censendum, huiusmodi supplicationibus
inclinati de Penetabilius Fratrum nostrorum S. R. E. Car-
dinalium negotiis Præpositorum consilio, Ordinarius loco-
rum per præsentem committimus, ut provideant omnino, ut
abusus huiusmodi tollatur, & decernant, ne Parochi plus per-
cipere possint in sepultura, quam sunt in Ecclesia Regularium,
quam in eis, quæ sunt in propriis seu aliorum Clericorum.
Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Aposto-
licis, ceterisque contrariis quibuscunque. Datum Roma, 26.
& refert ultra prædictis, ut jacet Cædes de exempr.
Regulæ, quod ad sepulturam cap. 12. sub dub. 218. num. 15. fol.
mibi 300.

Quæst. 17. An heredes defuncti sepulti apud Regu-
lares, possint per Parochos cogi ad celebrari face-
re tot officia, & Missas apud ipsos, quos celebra-
tur apud Regulares iussu testatoris?

1. **N**egative Portell. in resp. p. 2. casu 12. & merito,
tum quia hoc esset clara violentia, tum contra
Justitiam heredum defuncti, qui non possunt cogi ad
non expressa in testamento inhiuentes, tum etiam quia
ut omnes sciunt, de intrinseca ratione elemosynæ Mis-
sæ, est libera voluntas. Libertas enim est radix me-
riti, tum etiam, quia ius sepulture est liberum, ut con-
stat ex toto titulo de sepult. adeo ut merito fidelem possint
cogi ad illam eligendum: tum item, quia ut sæpe dico,
hoc foret contra Justitiam libertatis sepulture Regulari-
um, qui ut dictum est supra, ex Clem. duodum de sepult.
habent sepulturam liberam, quæ nimis laderetur, si he-
redes defuncti possent cogi ad duplicandum Missas, &
legata per defunctum relicta: Quandoquidem ista co-
actio deterret homines ab eligendo sepulturam in Ec-
clesiis Regulari.

2. Huc iute optimo Sacra Congregatio Eminentiissi-
mi Cardinalium declaravit, non tamen heredes defuncti
sepulti apud Regulares, facere celebrari tot Missas, vel
officia in Ecclesia Parochiali Clericorum, quot cele-
brata sunt in Ecclesia Regulari, ubi defunctus sepultus
est, & habent in declarationibus Card. & Rotæ, im-
pressis Madrid, anno 1627. de mandato Eminentiissi. &
Reverend. Nunciæ Apostolicæ Hispaniæ, fol. 44. & refert
Portell. cit. loc. in fin. ad quod etiam facit decisio Rotæ
Romane in opa Elnensii Jurium Parochialis, 6. Julii
1627. eadem D. Queiro, in qua per Patribus Dominica-
nem decernitur, quod decem est; cuius decisionis pro-
pria verba per extensum refert *Lexana* tom. 5. in *Mari*
magni Prædicatorum; §. 43. num. 134. & patet ex moni-
tione Rever. Auditoris Cameræ Apost. supra extenso sub
quæst. 12.

3. Neque his obstat dicere, prædictam coactionem
fieri posse, ob laboreim, quem Parochus passus est, pas-
cendum in vita defunctum, passu spirituali, quia huiusmo-
di labores Parochi, aliunde censentur compensari: &
præcipue per solutionem quartæ funeralis, sibi debi-
tum, ut probat text. cap. 2. de sepul. in 6. ibi, *Solvitur Canoni-*

cum portionem illi Ecclesiæ, in qua consuevit audire divina,
& Ecclesiastica recipere Sacramenta.

Quæst. 18. An D. Episcopus loci possit statuerè, ne
aliquis Parochianus suæ Diocesis possit vocare
Religiosos ad sepeliendum defunctum, qui apud
eosdem sepulturam elegit, nisi prius vocaverit
Capitulum pro eodem defuncto associando?

1. **N**egative dic, quia sic statuendo laderet liberta-
tem sepulture, tam ex parte secularium, quam
ex parte Regularium; imò *Sylv. ver. in munus* 2. q. 9.
ait, quod tale statutum esset contra libertatem Ecclesia-
sticam, ac proinde injustum; ex quo privati Religiosos
illa assilientia, & comodo associandi funeralia; & ver-
simonia q. 11. art. 6. sexto, addit, quod tale statutum esset si-
monia negativa, id est, quia non vult concedere ius illud,
quod habent Religiosi in respirituali, videlicet sepe-
liendi mortuos, nisi ipsis Clericis aliquid temporale
concedatur.

2. Amplia, ut nequeat Episcopus loci prohibere
Mendicantibus concedere suis devotis sepulturas ad u-
sum sepeliendi, sine licentia Episcopi, propter eandem
rationem, quia scilicet habent sepulturam liberam, &
sunt exempti à jurisdictione Episcopi loci. *Abbas in cap.*
abolenda de sepult. ubi dicit, quod prædicti exempti sunt
in Diocesi, sed non de Diocesi; & sequitur *Rodrig. 10. 3.*
q. 58. art. 9.

Quæst. 19. An in viciis Regularibus possit aliquis in
eorum Ecclesiis sepeliri?

1. **N**egative decisio habetur expresse in Mati Mag-
no Ordinis Prædicatorum, ibi, *Districtius inhi-*
bentes, ut nulli Religiosi vel seculares, vobis in viciis, ali-
quorum corpora de funtorum in vestris Cameteriis sepelire,
aut in Ecclesiis vestris Missarum solemnia, vel pro anima-
bus illorum, qui ad loca vestra tumultuandi deferuntur, ibi-
dem exequias celebrare sine vestro assensu, præsumunt, Et,
ad quod non desinunt alia multa privilegia, quæ relict
noter Festus in sumulario nostrorum Constitutionum,
cap. 22. 11. p. de Cameteriis & sepulchris, pagina mibi 37.

Quæst. 20. An seculares volentes sepeliri cum ha-
bitu Religioso, sint sepeliendi in Ecclesiis Regu-
larum habitu susceperunt, etiamsi alibi ele-
gerint sepulturam?

1. **D**ecisio affirmativa habetur in nostro Mati Mag-
no, nobis indulto à Sixto IV. incip. *Regimini uni-*
versali Ecclesiæ, in §. 49. ibi, *Insuper cum nonnulli ad*
Ordinem prædictum Fratrum Prædicatorum specialiter ge-
rentes devotionis affectum, ordinem eorum cadaverum cum
habitu Fratrum Ordinis Prædicatorum, aut Sororum dicti
Ordinis de penitentia sepeliri, ne ex eorum corporum delat-
ione ad aliqua loca, Ordini & Fratribus prædictis injuria
progreitur, decernimus, tales apud Fratres ipsos sepeliendos
esse, etiamsi alibi suam elegerint sepulturam, nec posse etiam
in loco per eos electo cum habitu prædicto quomodolibet sepe-
liri, aut ad sepeliendum portare, absque Fratrum domus loci,
in quo tales decesserint, expressa licentia & assensu. Et c.
ibi.

2. Verum, quia prædicta decisio fuit Parochis valde
molesta, ex quo inde oriebantur inter ipsos & Regu-
lares rixæ, & quæstiones non paucæ; fuit per cum-
dem Sixtum IV. limitata in sua Bulla aurea, incip. *Sa-*
tri Prædicatorum, & Minorum Fratrum Ordines, sub
his verbis, ibi, *Cum autem nonnulli ad Ordinem prædictum*
Prædicatorum, & Minorum, specialiter gerentes devotionis

affectum, eorum cadauera cum habitu Fratrum Prædicatorum, vel Minorum, seu Fratrum, vel Sororum de Penitentia in singulis Ordinibus prædictorum sepeliri mandent, & per sepe antiquam morantur, & habitum huiusmodi eis postulant exhiberi, decernimus, habitum huiusmodi per Priorem domus Ordinis Prædicatorum, aut Guardianum domus Ordinis Minorum, in quo tales decedere contingit, vel per Superiorem Prelatum ipsorum Ordinum, seu Priorum, vel Guardianum, vel cui illi duxerint committendum duntaxat, & non per alium quavis auctoritate, vel per alionem functionem exhiberi debere, qui prædictum habitum respectibus declarare renuantur, apud eum Ordinem Ecclesius debere sepeliri in eorum habitu, quorum habitum suscipiunt, & illorum si inductorum cadauera discooperia, nullo pallio, vel tegumento superimposito, cum habitu huiusmodi ad sepulchrum deferri possit, Ordinariorum etiam sub censuris prohibitionem locorum, qualibet in contrarium edicta non obstant, quas quoad hoc modificamus. Hæc ibi, ut melius est videre in dicta Bulla aurea, quam per extensum refert *Consecl. in Collect. lit. Apost. fol. mibi 57.*

3. Et qui quidam Parochi contra dispositionem prædictarum Bullarum cupiebant prædictam devotionem penitus extinguere, huiusmodi suos Parochianos iridentes, aliquo pallio vel tegumento cooptos, ad sepeliendum in suis Parochialibus Ecclesiis portabant, sic cum putabant injuriam inferendam Ordini habitus, evitari. Idem Sixtus IV. ad evitandam talem fraudem, & iritionem per suam Constit. incipien. *Apostolica mansuetudinis*, statuit, quod hi prædicti cum habitu Ordinis patente, & sine pallio, aut alio tegumento ad sepulturam apud Ordinis Ecclesiam deferantur, & impediens prædicta fieri, excommunicationis Papæ reservatæ submittit, & volentibus sic sepeliri indulgentias concessit, ut melius est videre in dicta Bulla, quam extendit *Consecl. in Collect. fol. 43. 56. & 67. in impress. Venet. num. 1607.*

4. Verumtamen Leo X. in Concilio Lateranensi, sua Constit. incip. *Intra mentis avam*, quæ est 22. inter Bullas ejusdem, in Bull. Chetub. revocavit prædicta Privilegia in §. 9. ibi, volentes quoque sepeliri cum habitu eorum domum Fratrum in Claustro non degentes sed in propriis domibus habitantes, in eorum ultimum voluntate sepeliri, nisi sibi eligere possint, hæc ibi, circa quæ non levis questio est, an omnia prædicta privilegia Sixti IV. censentur abrogata, vel aliquantulum? *Cassarius in comp. Privil. Mendic. ver. habitus, n. 13. in fine, & ver. electio, & ver. sepultura, n. 19.* refert prædictum statum Leonis X. delinquit tamen respondere ad quæsitum. Idem facit *Egusius in sum. nostrorum Constit. p. cap. 39. de vestitu ad finem.* tacet pariter *Rodrig. 10. 3. 9. 59. ar. 1. cum suo comp. resol. 128. n. 13. & Portellus ver. habitus, & ver. sepul.*

5. Verum *Bordonius l. p. resol. 35. q. 31. m. 69.* in fine dicit, quod Leo X. in ea loc. tollit solum privilegia illa, in vim quorum integrum erat Regularibus cum Cruce processionali ingredi Parochias, Parocho inconsulto; sed non placet, quia consistunt verba dicti Decreti Leonis X. *Lex apostolica ver. habitus, n. 6. & in Mari magno Prædicatorum, in §. 49.* dicit, quod Leo X. cit. loc. revocavit privilegia à Sixto IV. indulta in Mari Magno Prædicatorum, Minorum, ac aliorum Ordinum, non autem illa, quæ eidem Prædicatoribus & Minoribus concessit in dicta Bulla Aurea, & in dicta Bulla incip. *Apostolica mansuetudinis*, quia hæc sunt in viridi observantia; atque nec pariter placet. Tum quia textus dicte Constitutionis Leonis loquitur indistincte; tum etiam, quia mens prædicti Leonis X. in d. sua Constit. fuit moderata privilegia omnium Ordinum, & corrigere eam, concernentibus curam Parochianorum, & administrationem Sacramentorum, ut liquet ex Proemio dicte Constit. & docet *Flavius Chetub. de Compens. dicta Constitutum*; exinde duo collige. Primum, quod dicta

excommunication Sixti IV. propter prædictum Decretum Leon. X. hodie non ligat. Erat enim accessoria, posse alibi eligere sepulturam, cum habitu Religiosi. Carcui, deficiente principali, cadit accessorium, per juris regulam in 6. Secundum, quod Regulares non debent esse duri in concedendo laicis licentiam sepeliri cum habitu Ordinis; tum ob devotionem habitus, nec etiam ob Indulgentiarum consequutionem. Quod enim ipsis non nocet, & aliis prodest, non video, negandum lic.

Quest. 21. An Regulares valeant suos famulos proprio jure in suis Ecclesiis sepelire?

1. Quod Religiosi Regulares suos famulos in Claustro morientes, in suis Ecclesiis possint sepelire, non cadit sub dubio: hic enim, cum sine partes, & membra religiose communitatis, gaudent privilegio ejusdem. Et est decisio cap. 11. *Sac. Concil. Trid. incip. Quoniam privilegia sess. 24. de Reform. & liquet ibi. Excepimus: ut, qui prædicti, aut nobiles ad servitium, & intra eorum septa, ac domos resident, subque obedientia vivunt, &c.*

2. Sed questio est de famulis, qui Monasterio inserviunt in villis, hortis, vel possessionibus. Ad quæ etiam affinitate respondent *Rod. tom. 2. q. 67. ar. 2. cum suo comp. resol. 128. de sepul. n. 5. & Palles. tom. 2. Manual. tr. 5. cap. 5. sect. 4. fol. 121. n. 145.* & innotuit, tum ex Privilegio Bullato Clement. IV. concessio Minoribus, quod habuit in *suppl. Ord. fol. 8. concess. 22.* & in *com. Privil. Mendic. ver. sepul.*; & liquet ibi, concessio *Fratribus Minoribus*, ut eos qui in suis immorantur obsequium decesserint, in Cemetery suorum Ecclesiarum sepeliantur; tum etiam ex indulto Bullato Pauli III. *Incubo* Religiosis Societatis Jesu, relato in Bull. ejusdem Bull. ibi, *In vero, quibus ipsorum præpositionibus, & focus manentur obsequia, cuncta liberè ministrare possint Sacramenta, & ipsi, cum decesserint in eorum Cemetery sepeliri*, tum etiam ex aliis similibus concessionibus ad idem, factis aliis ordinibus, quæ cum sint satis clare, & non tam intenduntur.

3. Nec obstat dicere, usum prædictorum privilegiorum, per *Trid. cit. loc.* repetit restrictum ad illos servos, qui actu serviunt Religiosis, & intra prædictos morantur; quia utraque conditio consuevit in famulis prædictis, tum quia actualiter servant, ut supponitur; tum etiam, quia ibidem sunt de voluntate sui Prælati. Regularis enim ubicunque foris fuerit licentia, & voluntate sui Prælati, censetur esse in Claustro, ut saepe dixi; immò *Suar. 10. 4. de Relig. tr. 1. §. 10. 4. n. 10.* dicit, quod sufficit actualiter servire, quia actualis servitium includit obedientiam, & mansionem in septa; exinde concludit, prædictos Regulares Superiores posse prædictis suis servitoribus administrare Sacramenta, ut dicitur in d. Bull. Pauli III.

4. Ab his tamen familiis *Bordonius tom. 2. resol. n. 216.* excipit famulos prædictos conductos, & cum suis Mulionibus, Fabricatoribus, Barbis, & ceteris, qui non vivunt sub obedientia Religiosa Prælatorum Regularium, nec sunt in Monasterio inquit dicti Regularis, nec vestunt vestitu Regulari, sed tibi libere. Horum & similes nequeunt Regulares in suis Ecclesiis sepelire, infensio Parocho, etiam ibidem morantur; tum quia Parochus habet intentionem fundam in jure sepeliendi omnes suos Parochianos in Ecclesia sua, ubicunque morantur, *cap. ex parte, de sepul. nisi alibi eligant sepulturam*, aut in alia Ecclesia habent sepulchrum Majorum suorum; tum etiam, qui per hoc, quod prædictos conductos servit fabrica Monasterii,

terti, non desinit esse Parochianus proprii Parochi, nec
unde fit commensalis Regularium, aut acquiritur ibi
homicidium; quo ergo jure poterit in Ecclesiis Regula-
rum sepeli, Parochio inaudito, & quarta functionis non
oblat?

Quæst. 22. An Regulares possint in scio Parochio,
in suis Ecclesiis sepelire hospites & peregrinos, si
forte intra Clausura moriantur?

R. Odriguez tom. 2. q. 67. ar. 1. in medio. Laur. Peyr.
tom. 1. privi. Minus. Const. 10. Jul. 2. §. 37. n. 94. Bor-
don. so. 2. res. 11. n. 168. & alii plures respondent ad
quæsitum affirmative, ducuntque ex multis. Primum ex
privilegio Benedictionis concessio à Nicolao Franco,
Nuntio Apostolico, & Legato à latere Sixti IV. teste
Rod. cu. loc. cujus verba refert, ibi, *Et si qui intra septa Mo-
nasteriorum infirmari fuerint, extremam Unctionem eis
dare, authoritate Apostolica animi legationis officio fungamur
in hac parte, tenore presentium plenariam, & liberam con-
cedimus facultatem, Parochiali Presbyteri, vel alterius cu-
juscumque Episcopi, vel Superioris licentia, vel assensu, nulla-
tenus requisita, hæc ibi, ut melius est videre in dicto privi-
legio, quod per extensum habetur in Bull. R. Q. d. est 12.
inter Bullas ejusdem Papæ, & in Compend. Privi.
Mondic. sub tit. *Extrema Unctio*, ex quo privilegio in-
ferunt potestatem sepeliendi dictos peregrinos & hospi-
tes, per argumentum à maiori ad minus. Etenim con-
cesso maiori, censetur concessum minus, cap. ex parte,
El. 5. de decimis. Ad quod etiam facit illa *jur. Regula* 53.
in 6. ubi dicitur: *Cuiusque quod est plus, licet quod est mi-
nus.* Sed majus est Sacramentum Eucharistie, & extre-
mam Unctionem peregrinus exhibere, quam sepul-
tam illi dare, sed illam in vim dicti privilegii possunt hos-
pitibus exhibere, inconsulto Episcopo, & Parochio loci,
ergo & istam. Advenit tamen ibidem, quod quamvis
in casu posito integrum sit Regularibus administrare
Sacramentum Eucharistie, & Unctionem extremæ, sine
licentia prædicta: adhuc tamen nequeunt Sacramen-
tum Pœnitentie illi administrare, inconsulto Episco-
po, quia eis resistit Conc. Trident. sess. 23. cap. 15. de re-
formatione.*

1. Nec his obstat dicere, quod prædicta Bulla fuit
à Legato à latere, & non à Papa, quia eandem vim ha-
bet, & sicut Bulla Papæ erit perpetua, usque dum non
fuerit abrogata, ita & illa, ut docet Zerbini Præxi E-
piscopi. ver. edicta, §. 3. & habetur in cap. final. de off. le-
gati ubi Glossa in ver. statuta, & docent communiter Do-
ctores, eo fortius, quia idem concessit Pius IV. Congr.
Regul. & confirmavit Pius V. in anno Domini 1567. 1.
dibus Februarii, & refert Peregrinus l. p. sui Compendii,
tit. communicare, §. 3. & Peyr. cu. loc. n. 93. in fin. ubi ad-
vertit, quod ad hæc Sacramenta administranda dictis infir-
mis, non est necessarius Sacerdos approbatus ab Ordina-
rio, sicut requiritur ad administrationem Sacramenti
Pœnitentie, ad præscriptum *Trid. cit. loc.* sed sufficit li-
centia sui Superioris Conventualis.

2. Secundo moventur ex lex. cap. placuit l. 16. §. 1. ibi,
*mirum non sepeliunt, nisi Monachum Monasterio se-
cundum consuetudinem, vel si forte quemquam advenien-
tium fratrum ibi mori contigerit.* Hæc ibi, ubi Glossa in
casu per *Quemquam*, intelligit quemlibet Christia-
num. Ex quo dicto Glossa colligit, nomen Fratrum
non venire Conversos Monachos, cum ibi veniant no-
mine Monachorum, qui superius fuerunt nominati, sed
seculares peregrinos, etenim omnes fideles per regene-
rationem Baptismi dicuntur in viceps Fratres, ut notat
Chrysostomus homil. 35. in epist. ad Hebræos, ibi, *si quis
Fratrem nominatur in quibus, fratrem in hoc loco omnem fi-
delem intellige, non Monachum tantum, quid est autem,*

*quod facit fraternitatem? nisi lavacrum regenerationis,
quod facit posse vocari Deum Patrem;* hæc ille.

4. Tertio ex eo, quod Monasteria Regularium ex-
emptorum æquiparantur locis positis extra Diocesim.
Unde sicut Episcopus nullam habet jurisdictionem
in hospites, si hi decederent extra ejus Diocesim, ita
nec Parochus loci, si moriantur extra fines Parochiæ
ipsius.

5. Verumtamen Pelliz. to. 2. Manual. ir. 8. cap. 5. sect.
4. subsect. 1. §. 3. tenet oppositum, Regulares scilicet non
posse suis in Ecclesiis sepelire hospites prædictos, mori-
entes intra septa, nisi ibi eligant sepulturam, & mœve-
tur, tum quia hospites morientes in itinere, de jure com-
muni debent sepeliri in Parochia; habet enim Parochus
intentionem in jure fundatam sepeliendi omnes mori-
entes in sua Parochia, tam cives, quam advenas, ut di-
ctum est supra; tum etiam, quia Regulares non habent
privilegium proprium quoad hoc, de quo agitur; sed di-
ctam facultatem inferunt ex hoc, vel illo privilegio, &
forsitan per violentiam consequuntur. Quandoquidem
aliud est, posse dictis infirmis administrare Sacramenta
Eucharistie, & Unctionis extremæ, & aliud sepulturam
in propria Ecclesia exhibere; à diversis autem non filia-
tio. l. *Pompianus*, tum item, quia *Tex. d. cap. placuit*, non
est à Papa, nec ab aliquo Concilio generali, sed à Patri-
bus, qui legem universalem inferre non possunt.

6. Cæterum ego, supposito, quod Monasteria Re-
gularium exemptorum non sint de Diocesi, sed in Diocesi,
ut dictum est supra; primum opinionem veterem
existimo, ob rationem allatam, quam nervolam censco.
Nam hoc præsupposito, morientes in Monasterio ex-
empto, intelliguntur mori non in Diocesi, nec in pro-
pria Parochia Parochi, sed extra & foris, & consequen-
ter non ad illius jura tenentur: vellem tamen per Sacram
Congregationem id ipsum declarari, cum exinde pluri-
ma conclusiones inferantur.

7. Sed esto, quod hospes moriens in dicto Mona-
sterio Regul. ibi eligat sepeliri, & quod Monasterium sit
de Diocesi. Difficultas est, an dicti Regulares possint
illum sepelire intra septa Parochi, & Canonica portio-
ne non solvari?

8. Sunt, qui affirmant; tum quia cum Regulares
sint exempti, & in propria domo non tenentur se sub-
jicere Parochi; tum etiam, quia licet Regulares prohibeantur
cum propria Cruce processionaliter ingredi
terminos alterius Parochiæ, adhuc tamen in casu posito
non possunt dici, quod eligant Crucem, vel quod in-
grediantur terminos alterius Parochiæ, sunt enim in
propria Ecclesia exempti ab omni jurisdictione Parochi,
ergo; tum item, quia Parochus non potest accessiri ad
nunciandum in Ecclesia Regulari exempta, ut infra di-
cetur, & Sac. Congreg. sæpius declaravit, ergo.

9. Sed alii contrarium tenent, quod censco de jure
verius, & se fundant in concessione Innoc. IV. facta
Fratribus Minoribus, & in aliis ejusdem generis, in qui-
bus sit facultas Fratribus, libere sepeliendi in Ecclesiis
suis omnes volentes ibi sepeliri, salva tamen iustitia Ec-
clesiarum Parochialium, ergo, exploratissimi juris est,
quod Parochus debet audiri in jure suis: & quod ei
quarta debeatur, non cadit sub dubio; sed, quæ resito est,
quisnam illam teneatur solvere? & quidem fit, de quo
agitur, est inops, & pauper valde nimis, gratis sepeliendus
est statim, censco tamen Parocho: si autem sit di-
ves, & bona possideat, canonica portio ex bonis defun-
cti detrahenda est, ubique ulla retardatione sepulture
cadaveris, ut in simili Sac. Congreg. declaravit, cum
quibus omnibus ibi Monasterium prædictum non
teneri de suis bonis dictam quantum
solvere.

Quest. 23. An Regulares possint in suis Ecclesiis sepelire occisos per ministros publicae justitiae?

1. **A**ffirmat *Portellus in dub. ver. sepult. nu. 12.* delicta tamen Judicis justitiae, cui aliis fieret injuria. Et subiungit, quod consanguinei deponentes illos à furcis, vel suffragantes, & sepelientes ad evitandam propriam infamiam, sine licentia Judicis, non peccant mortaliter. Quod dictum intellige verum, dummodo exinde scandalum non oritur, & dummodo alii non molesterentur, nec veniant contra sententiam justè latam; quia in tali casu potestatis resisterent, contra illud Apostoli: *Qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit, & sibi damnationem acquirit*, quod est peccare mortaliter. *Rod. 10. 4. sum. ap. 131. n. 2. & Lexan. ver. sepult. nu. 27.* Et adde, quod Regulares non possunt cogi ad sepeliendum dictos occisos in suis Ecclesiis: tum quia liberam habent sepulturam; tum etiam, quia sepe sepius exinde infamatur ipsorum sepultura; unde prudentes Civium Gubernatores mandant fieri specialem sepulturam, ad hujusmodi occisos sepeliendum, ad evitandum scilicet evitanda, & ad omnem alium bonum finem.

Quest. 24. An Regulares vocati ad aliquod funus, teneantur accedere ad Ecclesiam Parochialem, & exinde cum Parocho & Clero se conferre ad domum, ex qua defunctus debet elevari?

1. **A**ffirmative *D. Barbos de off. & potest. Paroch. n. 26. n. 64.* etiam si funus sepeliendum esset in eorum Ecclesiis, cuiusvis *Cassida in tr. de exempt. Regul. cap. 12. quoad sepulturam, dub. 130. n. 26.* Duciturque ex declaratione Sac. Congreg. quoniam per extensum referunt *Peyr. 10. 2. priv. Miniman Constit. 7. Tit. V. §. 10. sub n. 31.* *Gruvian in Manuali Episc. ver. Exequia, & Lexan. 1. p. sum. cap. 12. de obligat. Regul. n. 41. ubi dub. 4.* Sacra Congreg. consultat, an quando vocantur Regulares ad sepulturam mortuorum, debeant accedere ad domum, ubi est corpus defuncti, an vero ad Ecclesiam, ubi Clerus congregatus consuevit, aut expectare in via? Respondet, debere ad Parochialem Ecclesiam accedere, ubi Clerus congregatus consuevit. Prout etiam fuit resolutum per eandem Sac. Congreg. negotii Episcopi, & Regul. praepositi in una Viglevanensi. 13. Novembris, 1606. ubi fuit dictum, quod Regulares vocati ad funus, convenire debeant in Parochialem, aut in alia Ecclesia, juxta loci consuetudinem, & nullo modo expectare per vias, aut ire ad domum defuncti, & refert idem *Barbos. cit. loc. & idem eadem Sac. Congreg. in Lunan. 15. Decembris, 1632. declaravit.*

2. Quibus addit, quod dum funus deferretur ad Ecclesiam Regularem, processio debet perambulare sub uno tantum Cruce, quae sit illius Ecclesiae, ad quam corpus defuncti deferretur, ut declaravit eadem Sacra Congreg. 21. Novembris, 1637. & refert idem *Barbos. cit. loc. cap. 26. n. 78.* ubi iunxit dictum Decretum, non procedere, quando interveit Capitulum Ecclesiae Cathedralis, quia in tali casu omnes alio quante funus debent sub illius Cruce procedere.

3. Quibus item addit, quod quando funus deferretur ad Ecclesiam Regularem, ad Parochiam spectat disponere de via, per quam corpus defuncti ad sepulturam debeat deferri, prout Sac. Congreg. declaravit die 3. Januarii, 1593. & 13. Novembris, 1620. testibus *Moreno in suis responsis, respons. 51. nu. 2. 4. Cassida cit. loc. n. 29. Pelliz. 10. 2. Manual. tr. 8. cap. 3. sect. 4. sub sect. 2. q. 8. nu. 154. & Mancin. in hys tr. de infirmis in ordine ad sepult. sub dub. 29. ubi de his laet.*

Quest. 25. An laici sepeliendi in Ecclesia Regulari, possint ibidem sepeliri in fossa Sacerdotum?

1. **N**egative dic, ordinariè tamen loquendo, sed distinctè sepultura, ut colligitur ex Rubrica Ritualis Romani, sub tit. de Exequiis, sepultura enim Sacerdotum debet esse in decentiori loco Ecclesiae, *Ordinem in Manuali verb. sepult. n. 1. Dixi, ordinariè loquendo,* quia sepe sepius ob rationabilem causam secus observatur.

Quest. 26. An Regulares possint aliquem extraneum sepelire in sepulchro, ab ipso alicui concessum ad usum suae familiae, ipso usufructuario, vel suis descendentibus in vita?

1. **N**egative decisio patet ex decis. praecedenti tractatu 9. 4. loquendo tamen de Jure Civili, nam de Jure Canonico contrarium attestantur *Syl. ver. sepult. q. 3. & Armill. eod. tit. n. 24.* Quorum dictum intellige verum in casu magis necessitatis, vel utilitatis Ecclesiae, vel extinctis omnibus de familia per allegata ibi Jura, & sequitur *Rod. 10. 3. q. 38. ar. 2. Layman lib. 4. tr. 2. cap. 13. n. 15. & Bordonanz. 2. 7. fol. 51. n. 72.* ubi dicit, quod si in dicta sepultura ad usum concessa, aliquis extraneus sepeliatur absque consensu illius, ad quem spectat, debet exhumari, & ab illo sepulchro ejici, quia licet Ecclesia sit domus, & parsona Capellarium, quoad directum dominium illarum, secus autem quoad usum alicui alteri juridice concessum, nisi extinctis omnibus de familia praedicta, ut dictum est supra.

2. Verumtamen *Peyr. not. priv. Const. 26. Lemio. §. 11. sub n. 22.* dicit, quod Praeatus potest sepelire aliquem in alterius sepulchro, etiam eo invito, ex iusta causa, ubi sepeliendus non haberet propriam sepulturam, vel non esset in Ecclesia, vel Carniteno sepultura communis, quia in tali casu censetur facere elemosinam extreme indigenti, quae potest fieri de bonis alterius, invito domino. Quod etiam dicit *Archidiaconus in cap. praecipuum 130. q. 2. & alii Doctores non pauci, & sub n. 23.* subdit, quod sepultus in alieno sepulchro, etiam sine iusta causa, non debet exhumari, nisi sint excommunicatus nominatim, interdicti, aut aliter manifesti: sed si irrogatur illis maxima injuria sine sua culpa.

3. Verum ego, non recedendo à prima sententia, dico, quod excepto casu extreme necessitatis, non licet aliquem sepelire in alieno sepulchro, patrone invito, quia aliter fieret ei violentia, & iniuria non parva, per allegata supra jura. Nec datur locus extreme necessitati ad sepeliendum aliquem in alieno sepulchro, domino invito. Si in Ecclesia non sit sepultura communis; tum quia casus est potius logicalis, quam moralis, cum quavis Ecclesia primo fundetur sepultura, committitur pro omnium commoditate, quam alia particularis; tum etiam, quia quando non adest sepultura communis, debet rumpi pavementum, sumptibus volentis sepeliri, & ibi particularis fossa fieri potius, quam iura alterius violare: nec mortuo fit iniuria, cum projicitur à sepulchro non suo: tum quia mortuo & absenti nulla fit iniuria; tum etiam, quia illud censetur in jussum, quod fit contra jus, non autem illud secundum jus. Nulla ergo fit iniuria mortuo, si declaratur ab usuprio non suo: dummodo tamen corpus ejus possit disicini, & ab alio sine magna incommoditate separari.

Quaest. 27. An Regulares, qui instituuntur haeredes universales alicujus habentis jus sepulchri in aliqua Ecclesia succedant in tale jus?

1. **A**ffirmativè dic ex l. his consequenter, §. sed etiam, ff. de famul. ercisc. ubi dicitur, quòd jus monumenti sequitur haeredes bonorum; nihilominus adverte, quòd Regulares praedicti, non quia sunt haeredes universales, possunt in dicta Ecclesia aliquem extraneum, aut suum Religiosum ibi sepeliri facere, sed possunt impedire, ne ibi sine ipsorum licentia aliquis sepeliatur, si defunctus vivens habebat talem usum, quia in sepulchris concessis ad usum, nequeunt sepeliri, nisi haeredes sanguinis, hoc est, illi tantum, qui nascuntur ex filiis, tum masculis, tum foeminis; secus autem alii extranei; prout ex *Lambertino docet idem Peyr. 10. 3. Privul. c. 4. in addit. ad Const. Leon. X. n. 48.* ubi exinde colligit, haeredem extraneum, licet universalem, non posse auferre arma funditoris sepulchri, & sua apponere, quod *Bordon. 10. 2. resol. 51. n. 68.* & nos item diximus in tractatu de sepultura in communi, q. 6.

Quaest. 28. An Regulares possint tempore interdicti, vel suorum privilegiorum, in suis Ecclesiis defunctos sepelire?

1. **Q**uòd Regulares possint in suis Ecclesiis, etiam tempore interdicti, sepelire suos Fratres, etiam solemniter juxta ritum suae Religionis; constat ex decis. hic supra q. 11. Quod item & oblatos formiter sibi factos, licet moriantur in saeculo, ut in *tr. de Confratribus, q. 30.* Quod item & Tertiarios, & sorores manentes in saeculo, si tamen habuerint qualitates sibi praescriptas à Leone X. in Concil. Lateranensi, & novissimè à Sac. Congreg. Cardin. quod Decretum per extensum habes in *10. 2. Prax. p. 4. cap. ult. de sororibus stantibus in saeculo.* Quod item & illos, qui habent privilegium, ut tempore interdicti possint ad divina admitti, constat ex eo, quòd nomine divinatorum venit sepultura, saltem indirectè, & ex consequenti, ut ex multis ostendit *Bonac. disp. 5. de censuris in Comment. p. 4. n. 6. & Rod. in suo Comp. resol. 80. n. 19. de Interdict.*
2. An autem iidem Regulares possint tempore interdicti sepelire suos quoscunque Servitores, Syndicos, Medicos, Officiales, & Procuratores, secreto tamen modo, januis clausis, & non pulsatis campanis: maximè si praedicti non dederint causam interdicti, nec fuerint nominati interdicti, questio est inter Doctores non levis: adquam tamen affirmativè respondet *Rod. 10. 2. q. 114. n. 12. & 3. & Pelliz. 10. 2. Manual. tr. 8. cap. 5. sect. 4. sub sect. 2. q. 15. sub n. 167.* & moventur ex indultis Clem. IV. & Mart. V. Minoribus Fratribus concessis pro tempore interdicti.
3. Verùm ego, exceptis casibus supra relatis, respondendo ad quatuor negativè, quia Regulares tenentur omnino servare interdicta lata tam à Papa, quam ab Ordinario loci, ad praescriptum Sac. Concil. Trid. sess. 25. c. 12. de Regul. & liquet ex decis. in *tr. de Confratern. q. 39. & q. 86. in tr. var. resol.* ubi resolutè dico, praedicta, & alia hujus generis privilegia fuisse abrogata ab eod. Trid. cap. 22. in *idem sess. 25. de Regul.* unde ex multis ostendo, non posse Regulares in festis Sanctorum sui Ordinis interdictum generale suspendere, quidquid alii dicant. Hinc malto minus audiendi sunt, qui dicunt, Regulares tempore interdicti per concessionem factam Fratribus S. Hieronymi, posse in suis Ecclesiis sepelire quoscunque saeculares apud ipsos sepulturam eligentes, sub praetextu, quòd ita habetur in *lib. Privul. S. Joann. Evangel. in Portugall. fol. 39.* tum quia recentior Privul.

ibi non reperitur; tum etiam, quia nunquam fuit in usu, *Portell. in dub. ver. interdictum, n. 68.* tum item, quia esto, quòd interdictum fuerit in usu ante Trid. post verò Trid. non est verisimile, quòd fuerit in usu, ex quo, ut dixi, omnia hujus generis privilegia fuerunt ubi supra per Tridentinum abrogata.

Quaest. 29. An Regulares possint in suis Ecclesiis tumulare defunctos in tumulis super terram constructis?

1. **N**egativè deciditur in Constit. Pii V. incip. *Cum primum Apostolus*, quae est V. inter Bullas ejusdem in Bull. Cherub. & liquet ibi, §. 5. *& in in Ecclesiis nihil indecens relinquatur, idem (supple. Episcopi. & Rectores Ecclesiarum; provideant, ut casus omnes, & deposita, seu alia cadaverum conditoria super terram existentia, omnino amoveantur, prout alias statutum fuit, & defunctorum corpora in tumulis profundis infra terram collocentur, &c.*
2. Hinc Sacra Congreg. in anno Domini 1601. teste *Naldo, ver. Missa, nu. 23. in medio,* retranscripti cuidam Episcopo, non esse celebrandum in iis Altaribus, quae continent cadavera, sive laicorum, sive Praelatorum. Et in anno 1594. injunxit Episcopo Ternensi, ut anoveri faceret sepulchra, quae extarent subter Altaria, vel ipsorum Bradellam, propter eandem rationem expressam in principio dictae Constitutionis Pii V.

Quaest. 30. An corpora defunctorum possint sepeliri intra Monasteria Monialium?

1. **E**T dico, quòd non, nisi de speciali licentia Papae. Unde Gregor. XIII. apud *Marzillam in lib. 1. de clerat. Cardinal. cap. 10.* declaravit, quòd corpora volentium sepeliri in Monasteris Monialium, debent sepeliri in Ecclesia exteriori, & non intra claustra. Quibus addè, quòd nec quis potest sepeliri in dicta Ecclesia exteriori Monialium, nisi de speciali licentia Episcopi, & in aliquo casu raro, & necessario, vel ejus Delegati, ad quem spectat casum declarare. Hinc supra dixi, integrum esse unicuique sibi sepulturam eligere in quavis Ecclesia, exceptis tamen Ecclesiis Monialium. *Portell. ver. sepultura, nu. 114.*

Quaest. 31. Regulares sepelientes aliquem in casu non concesso, ad quid teneantur?

1. **D**E hac re multa dixi in praecedenti tractatu q. 33. quibus addè, quòd si scienter hoc peragant, peccant mortaliter, amittunt jus, quod habent, & teneantur restituere: & si sepeliant publicè excommunicatos, vel nominatim interdictos, vel manifestos usurarios, sunt excommunicati majori excommunicatione, per ea Jura, quae allegat *Sylv. ver. sepul. q. 11. & verb. excommunicatio 9. §. 5.* & tandem puniri, ut violatores factorum Canonum, & sequitur *Gavantus in manuali, ver. sepul. n. 21.* sed major difficultas est,

Quaest. 32. An Episcopus loci possit precipere, ut corpora in Ecclesiis Regularium indebitè sepulta, exhumantur, & extra Ecclesiam projiciantur?

1. **E**T dico, quòd sic: si tamen in dictis Ecclesiis reperiuntur sepulchri publicè excommunicati, usurarii manifesti, aut nominatim interdicti. Ducorque ex *Clem. eos, de sepul.* ubi id Episcopis conceditur, abrogatis privilegiis, & liquet ibi, *Eos, qui propria temeritate audent, &c.* secus autem dicendum, si ex alio titulo sint prohibiti

hibiti Ecclesiastica sepultura. Tum quia dicta Clementina est odiosa, & consequenter non extenditur ad alios casus, præter ibi expressos. Tum etiam, quia dicti sepulti in casu posito se habent, ac si extra Diocesim essent sepulti; quod tamen non impedit, quo minus Episcopus loci aliàs impediri possit, ne tales defuncti deferantur ad locum exemptum, antequam casus privationis sepulture delectaretur, prout in propriis terminis docet *Abbas in c. sacris, n. 7. de sepult.* & sequuntur ferè omnes, præcipuè *Rod. tom. 3. q. 61. art. 4. cum suo comp. resol. 128. de sepult. nu. 24.* ubi dicit, quòd prædicta corpora sunt projicienda ab Ecclesia, in tanta distantia, ut voces Clericorum nequeant audiri, *Suarez tom. 5. de censur. disp. 23. sect. 5. n. 2. Pellizz. 20. 2. manual. tract. 8. cap. 5. sect. 4. subsect. 2. q. 22. n. 17. & Tambur. tom. 1. de iur. Abbas. disp. 15. q. 7. nu. 4.*

2. Neque his obstat *Cessedes de exempt. Regul. quoad sepult. cap. 12. dub. 219. nu. 9.* *tertio dubium esse potest*, dicens, quòd vellet scire communis opinionis fundamentum, quo Episcopus auctoritatem habet compellendi Regulares in casu posito, cum id non possit colligi ex *c. Episcopus de privul. in 6.* sicut nec ex *d. Clem. eos de sepult.*

3. Sed falsitur, tum quia Regulares, præcisè exemptione, sunt de jure communi subiecti Episcopo loci quoad omnia, secundum disciplinam Regularem tamen, ut constat ex tot privilegiis dictæ exemptionis, & novissimè ex Constit. Innocent. X. incip. *Instructio, de suppressione parvorum conventuum*; sed per dictam *Clem. eos de sepult.* abrogatur Regularum exemptio quoad casus ibidem expressos, ut ibi manifestè dicitur, ergo: tum item, quia Regulares in casu posito censentur delinquere extra Claustra, & consequenter possunt per Episcopum puniri, juxta *tex. c. 14. Conc. Trid. sess. 25. de Regul.* hoc est, quoad instantiam, & in casu negligentia Prælati Regularis.

Quæst. 33. An D. Episcopus loci possit punire Regulares, qui in Processione funerali per vim raperunt cadaver sepeliendum in eorum Ecclesia, contentende Parochia, quòd illud deberet sepeliri in Ecclesia Parochiali?

1. **N**egat *Pellizz. tom. 2. manual. tract. 8. c. 5. sect. 4. sub q. 22. nu. 176. vers. quòd si hac occasione, cum Bordon. tom. 2. resol. 51. nu. 205.* duciturque, tum quia utens jure suo, nulli facit injuriam; sed prædicti Regulares habent jus illud tumulandi, supposito, quòd elegerit sepulturam in ipsorum Ecclesia, ergo possunt illud de manu Parochi, nullum jus in ipsam habentis, eripere; tum etiam, quia de facto procedenti resistendum est jure permittente, *l. 1. §. & hoc edictum ff. si mulier veni.* tum item, quia propria auctoritate aliquid mihi rapienti, possum resistere, & in tuto ponere, ut docent omnes in *tut. de raptor.* & *furtis*: tum tandem, quia Regulares sunt exempti à jurisdictione Episcopi, ergo.

2. Verum mihi non aridet, quia fovet rixas, & scandalum, & vix illi, per quem scandalum venit. Unde dico, quòd Regulares in casu posito non debent cum Cruce processionaliter ingredi alterius Parochiam; in spretum Parochi, ad digladiandum, & tumultuandum; quia foret hoc delictum graviter puniendum, ut constat ex Decretis Sacre Congregat. extensis hic suprà *q. 9. & 13.* sed per unum ipsorum Regularium fieri debet protestatio contra dictum Parochum, velejus Clerum, saltem ore tenus, præsentibus duobus, vel tribus testibus, prædictum cadaver spectare ad ipsos Regulares, & sepeliendum esse in ipsorum Ecclesia; ac proinde appellent de hujusmodi injusto gravamine ad Illustrissimum loci Ordinarium, & successivè ad omnes Supe-

riores in forma, cum protestatione omnium expensarum: quia protestatione factà, præfati Regulares nulli postposita morà, debent humiliter comparere coram Domino Ordinario, & quærelam exponere contra prædictos, & petere restitutionem tam cadaveris, quam aliarum rerum omnium, occasione dicti funeris, ad dictos perventurum, & exitum litis expectare.

3. Nec his obstant rationes allatæ; non primi, quia licet Regulares habeant jus ad sepeliendum corpus illius, qui apud eos elegit sepulturam, salvà tamen justitia Parochi, & eo vocato, & expectato, ut decet, ut constat ex decis. Non secunda, quia licet de facto procedenti resistendum sit, non quidem ut libet, sed jure permittente, ut ibidem dicitur. Jus autem Religiosorum in casu posito, est appellare de gravamine, & non propter manu cum gladiis & sibus sibi justitiam administrare. Non tertia, quia Parochus in casu posito non potest dici raptor, dum est in sua Parochia, & fovet ad sui beneficium multa bona jura. Cur ergo raptor, & non potius defensor suorum jurium dici debeat? Non ultima, quia licet Regulares sint exempti, adhuc tamen delinquentes extra claustra possunt per Episcopum puniri, ad *tex. c. 14. Conc. Trid. sess. 25. de Regul.*

Quæst. 37. An Prælati Regulares possint exhumari cadavera defunctorum, eaque transferre in alium locum, absque licentia Episcopi?

1. **N**egativè *Lexana ver. sepult. n. 21. Diana p. 3. tra. 2. de dub. Regul. resol. 120. Carolus Thesaur. de panis Eccles. 2. p. prax. cap. 2. ver. sepultura & trans. ferenda in pa. Genues. in praxi, cap. 91. nu. 12. & Cessedes de exempt. Regul. quoad sepult. cap. 12. dub. 218. nu. 4.* & in omnium ex *c. Sanctorum, de consecrat.* ubi dicitur, quòd corpora Sanctorum de loco ad locum nullus transferre præsumat, sine consilio Principis, id est, Pape, vel Episcopi: tum etiam, ex *l. nemo humanum, C. de Relig. & sumpt. funer.* tum item ex declaratione Sacre Congregationis Episcop. & Reg. edita 11. Septembris 1643. qua ordinavit Episcopo Placentino, ut reprehenderet quosdam Regulares, qui peremerant exhumari cadaver unius defuncti, ut recognosceretur à Curia seculari, sine consensu Episcopi, teste *Lex. cu. loc.* ubi subiungit, prædictum Decretum, & Jus Canonicum intelligendum esse de corporibus perpetuè sepultis & traditis; non autem de iis, quæ per modum depositi in aliqua Ecclesia, vel Capella posita sunt. Quod etiam dicit *Hieronymus Rodrig. in suo comp. resol. 128. n. 25. & Diana cu. loc.* ad quod etiam i. cit. alia declaratio Sac. Congr. Rituum de exquis. ibi, *Nullum cadaver perpetuè sepultura traditum, ex nulla cuiusvis Ordinis Ecclesia assortari licet, nisi licentia Ordinarii.* Et refert *Gavant in suo manuali Episcopi ver. sepultura, nu. 26.*

2. Oppositum tamen tenent alii, ducunturque, tum quia dicti Regulares sunt exempti à jurisdictione Episcopi, paucis casibus exceptis, de quorum numero non est prævens, de quo agitur. Tum etiam, quia Regularium Monasteria non sunt de Diocesi Episcopi loci, licet sint in Diocesi ejusdem, ut dictum est suprà; ergo sicut non requiritur licentia hujus Episcopi, ad effodiendum cadavera defunctorum sepulta in aliena Diocesi, ita nec ad extrahendum à sepulchris Ecclesiarum Regularium. Censentur enim esse diversæ Diocesis. Tum item, quia prædictum *cap. corpora Sanctorum de consecrat.* non extenditur ad Regulares exemptos, ut notat *Pey. tom. 3. privul. cap. 4. in addit. ad Constit. Leon. X. nu. 49. in fin.* Nec prædicta Decreta Sac. Congr. referuntur authenticè, ut oportet. Tum item, quia prædicta jura, & Decreta videntur loqui de transportatione de uno loco Ecclesiæ, ad alium extra Ecclesiam, in qua jacent ossa defun-

inctorum. Non autem de loco ad locum ejusdem letie. Tum tandem quia habent ad hoc privilegium in. X. quo concedit Minoribus in suis Ecclesiis posse usque de dicta cadavera de loco ad locum. Quod privilegium oraculum, adhuc tamen non omnia oracula sentur sublata, ut dictum est in tractu de oraculis.

3. His tamen non obstantibus, ego censio à prima nione non esse recedendum, nisi in casu necessitatis, si sepultura sint valde plenae; adeò, ut alios defunctos ere non possint, & in similibus.

Quest. 35. An Praelati Regulares possint sine licentia Episcopii ex humare cadavera defunctorum, in suis Ecclesiis deposita; & tradere iis, ad quos pertinent, ad alibi sepeliendum?

Affirmativa decisio constat ex decisio, tom. 1. prax. p. 2. tract. 13. de exempt. Reg. q. 91. ubi pariter dictum, quod ad melius & securius agendum, huiusmodi cadaverum reassignatio ad omnem bonum finem, debet fieri de licentia Episcopii loci. Ad quod etiam faant allegata hic immediate supra.

Quest. 36. An in Ecclesia Regulari patronata possit construi sepultura, vel Capella invito Patrono?

Affirmativè Peyr. tom. 3. priv. cap. 4. in addis. ad Constit. Leon. X. n. 6. quia Patrono nullum ex hoc fertur praedictum. Quod tamen intellige verum: unimodò in limine foundationis non sit alter cautum, & id quod dictus Patronus debet Ecclesiae beneficium procurare, ut ex multis ostendunt Lamb. de iure patronatus, lib. 1. p. 1. q. 3. ar. 17. n. 2. & Jul. Lavour. tom. 1. variar. tit. 2. p. 9. nu. 83.

Quest. 37. An Presbyteri saeculares possint in Ecclesiis Regularium, super cadaveribus, ibi summandis officia curare, & similia ad funus pertinentia, peragere?

Negativè Tambur. de iur. Abbas. tom. 1. disp. 15. q. 8. & D. Barbof. in tract. de offic. & potest. Parochi, cap. 26. nu. 32. non obstante quavis contraria consuetudine, Ducunturque ex Sac. Congreg. Rituum, quæ ita censuit in una Eugubina, 12. Martii 1612. & 5. Julii 1614. & in una Turriniana 1617. & Licienf. 23. Martii 1619. & in Catanienf. Civit. Patrizie 12. Octobris ejusdem anni; & in Sulmonenf. 8. Augusti 1629. & in Adriens. 12. Februarii, & 2. Martii ejusdem anni, & novissime 5. Julii 1631. ubi ad relationem Eminentiss. & Reverendiss. Cardin. S. Georgii fuit resolutum, officium super cadaveribus in Ecclesia S. Mariae Veteris Ordinis, Fratrum Minorum de Observantia, ad ipsos Fratres spectare, non obstante consuetudine inmemorabili allegata. Et ratio potuit esse, quia Presbyteri, & Clerici unius Ordinis, concurrentes in Ecclesias alterius Ordinis, censentur esse in alieno territorio, ubi vetitum est exterius, actus jurisdictionales exercere, sine consensu & voluntate Patroni loci.

2. Hinc censio, dictum officium, in casu posito, fieri possit à Parocho, vel ab alio Presbytero, ex delegatione tamen, & consensu Praelati loci: qui nihilominus ad infringendam inmemorabilem consuetudinem, quam possent exinde Clerici saeculares adversus Regulares praetendere, debet prudenter illud officium omittere, de raro scilicet, & saepe ipsimet persolvere, ad omnem bonum finem, ad quod vide allegata hic supra *quest. decima tertia, & sequent.*

Donati Praxis Regularis Tomus III.

Quest. 38. An Parochus teneatur ducere, & praefequi funus usque in Ecclesiam Regularium, si defunctus in ea sepeliendus sit?

1. **A**ffirmativè Sac. Congregatio determinavit in una Brixienf. 18. Junii 1591. & in una Nicoterenf. 5. Junii 1615. apud Aldanum in comp. Canoniarum resolut. lib. 4. tit. 18. dub. 10. & D. Barbof. in tract. de off. & potest. Parochi. c. 26. nu. 80.

Quest. 39. An Parochus possit ingredi Ecclesiam Regularium cum Stola, casu, quo funus Parochianus ibi sepeliendus sit?

1. **R**espondeo affirmativè ex decisione Sac. Congreg. edita die ult. Septembris 1628. & in una Afulana, 29. Januarii 1629. quas refert Mancinus in brevis tract. de infirmis in Ord. ad sepult. dub. 6. fol. 731.

2. Verùm adverte, quod sicut Parochus saecularis desert Stola in propria Parochia, & in Parochia Fratrum, dum defuncti corpus in eorum Ecclesia sepelitur: ita à pari, & vicissim, Parochus Regularis, in eodem casu, & tempore, poterit Stola desertere, non solum in propria Parochia, sed etiam in Parochia, ubi sepelitur funus Parochianus, ut servetur aequalitas; prout Sacra Congregatio saepe declaravit, quas declarationes refert, & amplectitur D. Barbof. in d. tract. c. 29. nu. 76. & Mancin. cu. loc.

Quest. 40. An Parochus excludi debeat ab assumendo cadaver, si defunctus jubet Regulares tantum accersiri?

1. **E**T dico, quod non; quia Parochus de jure debet semper vocari, & intervenire ad assumendum cadaver, quod de sua Parochia elevatur; prout Sacra Congregatio declaravit in una Montis Pilosi, de anno 1581. nisi tamen cadavera sint Regularium, quia ista possunt, in consulto Parocho, sepeliri, prout dictum est supra *qu. 8.* Benè tamen verum est, quod si Parochus vocatus ad funus noluit accedere, potest sepeliri sine suo interventu, soluto tamen ei jure Parochiali, prout constat ex decisio, & Sac. Congregatio declaravit in una Capuana, die 22. Decembris 1629. Et hoc intellige, etiam processionaliter, nam data facultate sepeliendi, censetur etiam in eadem facultas deferendi mortuum, etiam processionaliter, *Oltradus conf. 225. nu. 13. Sebastian. Medices de sepul. p. 2. q. 7. Tuscus lit. A.* & alii plures, quos allegat, & sequitur Barbof. & Mancin. cu. loc.

Quest. 41. An legatum factum Ecclesiae Regulari pro sepultura ibi electa, debeatur ei, si testator sua culpa privetur sepultura, ut puta, quia ultimum notorie excommunicatus, vel usurarius?

1. **A**ffirmativè Naldus, ver. sepultura, num. 4. post allegatos, & D. Barbof. de off. & potest. Parochi, cap. 26. nu. 4. cum quia per ipsam non stat, quin testator, ibi sepeliatur; tum etiam, quia sepultura non fuit causa finalis, sed impulsiva legati: ergo legatum non perit, ut docent Doctores loquentes delegatis, docentes differentiam inter causam finalem, & impulsivam,

Q

Quest.

Quaest. 42. Quinam prohibeantur in Ecclesijs Regularium sepeliri?

1. **E**T quidem omnes, qui nequeunt sepeliri in quacunque alia Ecclesia. Una enim est Ecclesia Christi Catholica, & ut Universalis, de quibus dixi in tract. præcedenti, *qu. 39. & 40.* & nominantur expressè in Rituali Romano Pauli V. in Rubrica de exequiis ab *Ne-gatrigunt Ecclesiastica sepultura Paganis, Iudeis, & omnibus Infidelibus, Hæreticis, & eorum sanctoribus, Apostatis a Christiana fide, Schismaticis, & publicis excommunicatis, maiori excommunicatione, interdictis nominatim, & iis, qui sunt in loco interdicto, eo, durante, seipso occidentibus, ob desperationem, vel iracundiam, (non tamen si ex infamia id accidat) nisi ante mortem dederint signa penitentiae, morientibus in duello, etiam si ante obitum, dederint penitentia signa: manifestis, & publicis peccatoribus, qui sine penitentia perierint: iis, de quibus publice constat, quod semel in anno, non susceperint Sacramenta Confessionis, & Communionis in Pascha, & absque ullo signo contritionis obierint. Infantibus mortuis, absque Baptismo. Ubi verò in prædictis casibus dubium occurrerit, Ordinarius consulatur. Hæc ibi.*

2. Quæ omnia comprehendunt Religiosos Regulares. Tum quia dictum Ritualis Romanum fuit à S. Papa pro omnibus fidelibus ordinatum. Tum etiam, quia Papa est superior, & legislator omnium, quoad animam, & curam spirituales. Tum item, quia hi prædicti casus reperiuntur expressi per verba generalia, quæ indifferenter comprehendunt Religiosos utriusque sexus.

3. Sed adverte, quod *Thomas Sancius in suis selectis, disp. 36. de publicis peccatoribus, num. 14.* cui favet *Pelliz. 2. tom. 2. manual. tract. 8. cap. 5. sect. 4. subsect. 2. nu. 148.* ubi retulit prædicta Decreta Pauli V. examinans illud de seipso occidentibus, ob desperationem, vel iracundiam, &c. subiungit. *At credo, nullum, nisi infamia laboris, seipsum privare vita. Est enim vita amor adeo maximus, cuiusque hominum, quod ratione existente sana, ob nullum nanciscendum bonum, aut vitandum malum, possumus vita privatio eligi, cum omnium malorum malissimum sit mori, & omnium temporalium bonorum vita sit primum consequens; ac proinde sibi non videri privandum Ecclesiastica sepultura, cum, qui ex desperatione se occidit: quamquam iure oppositum decerneret, ab eo recedi non debeat, ulque dum per Pontificem fuerit aliter ordinatum.*

4. Sed ob multa non placet; tum quia nedum loquitur contra prædicta Decreta Pauli V. verum etiam, contra quotidianam praxim, qua indies videmus, homines per desperationem, aut iracundiam, se vita privare, & se veneno, aut annis occidere. Tum etiam, quia loquitur contra id, quod historia sacræ & prophæta testantur, & patet de Saul in *2. lib. Reg. cap. 1.* & liquet ibi *Sit super me, & interfice me, quia tenent me angustia;* ergo non est impossibile hominem seipsum occidere, sub aliqua tamen ratione boni, saltem apparentis; & consequenter peccare mortaliter: quia occidens seipsum homicida est. Tum item, quia nullam differentiam facit inter veram infamiam, desperationem, & iracundiam. Ac proinde, secundum ipsum, ita, desperatio, & furor, non sunt ex suo genere peccatum mortale, ex quo per ipsum coeunt cum infamia, quæ excludit iudicium rationis, quod est radix peccati mortalis, quæ omnia falsissima sunt, ut ex multis eruditè ostendit uterque noster *Thomas 2. 2. qu. 158.* ubi

eleganter de ira, & filiabus suis, & sequuntur omnia Summulista, maxime *Syl. ver. sta, & Navarr. in manual. cap. 23. nu. 115. de ira.*

5. Illud tamen, quod ibidem Sancius dicit de duello, duellantes scilicet ad sui defensionem, cum probabile ab inimico timeret occidi, non esse privandum Ecclesiastica sepultura; potest esse verum, si tamen hoc per te probetur, ut dixi in præcedenti tract. *qu. 39.* ubi cum dixi duo, alterum, poenas duelli procedere, & habere cum in iis casibus, in quibus duellum est illicitum, fecimus autem in illis, in quibus duellum est licitum. Alterum, quod ex extrâ Martini V. *Ad evuanda, tenemur evitare, excommunicatum in duobus casibus tantum, ob scilicet notoriam, & publicam percussionem Clerici, & ob declarationem Iudicis: exceptis ergo his casibus, nemo ante sententiam Iudicis, privandus est Ecclesiastica sepultura.*

Quaest. 43. An Monachus repertus mortuus in sua Cella flexis genibus, cum laqueo in collo pendente, debeat sepeliri in Ecclesia sui Monasterii?

1. **D**E hac re dixi in præcedenti tractatu *quaest. 39.*

Quaest. 44. An Religiosi utriusque sexus propriarii sint Ecclesiastica sepultura privandi?

1. **A**ffirmativè dic; si tamen moniti à Superiore, abique emendatione, & penitentia decellerint, *cap. Monachi, & cap. super quoddam de statu Monach.* quod si abique tali monitione mortui, cum burza denariorum inveniantur; adhuc tamen Ecclesiastica sepultura non debent privari, nisi prius certissime constet, certiorum tamen morali, prædictos numinos proprios fuisse, & in ea quantitate, quæ sufficiat ad constituendum peccatum mortale, per ea multa, quæ dico *tom. 3. in tract. de voto paupertatis qu. 53.* ubi declaratur, quid sit certitudo moralis, & rationes fundamentales assignantur, per quas evidensissimè patet, quod in casuposito, sit procedendum cum magna cautela, & dexteritate, nè defunctus, vel Religio infametur, vel ejus consanguinei contristentur, & præcipuè quando sumus in occultis & res præsentia alios latet.

Quaest. 45. Quisnam sit violator sepulchri, & quæ pena puniendus?

1. **E**minentiss. Cardinalis Turrescremata, in c. *infamab. qu. 1. Syl. ver. sepult. qu. 13.* & alii eruditissimi non pauci, quos allegat, & sequitur *Theaurus de poenis Eccl. 2. p. prax. ver. sepulchri violatio cap. 1. in fin.* dicunt, quod violator sepulchri dicitur, si vel illud frangat siue detruat, siue in illo mortuum spoliet: unde talia peragens, fiunt infames, committunt sacrilegium, & sunt valde punibiles per ea jura multa, quæ iidem Doctores referunt, quibus inhærent *Layman. lib. 4. theolog. moralis tract. de sacrileg. cap. 7. num. 18. Menoch. libr. 2. de arbit. casu 38. num. 12. 13. & 14. & Dominus Gennet. peritissimus jurisconsultus Neapolitanus in sua nova praxi Archiepiscopalis. cap. 41.* Cætera vide in subsequenter tract.

TRACTATUS XI.

DE QUARTA FUNERALI.

Quest. 1. Quarta Funeralis quid sit, & quotuplex?

Quarta funeralis, idem est, quod Canonica Portio, quæ Jure Sacrorum Canonum debetur, & est duplex, alia, quæ debetur Episcopo ab omnibus Ecclesiis suæ Diocesis, ut colligitur ex cap. de his 10. q. 1. ubi dicitur, quod de terris, vineis, mancipiis, & pecuniis Ecclesiæ à fidelibus oblati, tertia pars Episcopo fideliter deferatur, quod intellige de Ecclesiis Episcopo immediatè subjectis, & non de exemptis. *Arm. ill. ver. Canonica portio, alius allegatus*, quia hujusmodi Portio debetur Episcopo ratione sollicitudinis, quam de suis tantum Ecclesiis debet habere, ut dicitur in cap. conueniente de Off. Ordinariorum.

2. Alia verò Canonica Portio debetur Ecclesiæ Parochiali, de omnibus à suo Parochiano relictis, vel ratione funeris obvenientibus illi loco, ubi quis eligit sepulturam, relictâ suâ Parochia, ut dicitur in Clem. Dudum de sepul.

3. Hæc autem quarta, seu Canonica Portio, debetur Parochiis tanquam Patribus spiritualibus, nè debitis fraudentur obsequiis: si enim ob onera spiritualis curæ, quam habent de suis filiis, nullum exinde emolumentum sentiant, nimis gravarentur contra naturalem æquitatem: quæ vult, ut commoda cuiusque rei eum sequantur, quæ sequuntur & incommoda, ut dicitur in l. secundum naturam, ff. de regul. jur.

4. Nec minoris conditionis debent esse Patres spirituales, Patribus carnalibus, quibus filii obsequia præstare tenentur, ut docent communiter summi iuræ in ver. Canonica Portio, & præcipue Syl. Arm. ill. Tab. eodem ver. & Joan. Crivell. lib. 2. de statu Relig. cap. 9. dub. 5. Hostiens. in summ. de sepul. §. An hæc Canonica circumferatur, & Petrus de Ubaldis, de Canonica Episcopo & Parochia. num. 6. tum etiam, quia Ecclesia Parochialis se habet ut filia, cui in morte Patris, debetur legitima, D. Ruc. 3. p. Prax. ref. fol. 336.

5. Et licet olim hæc Portio Canonica esset varia pro more Patriæ, nam alibi mediocres, ut in cap. 1. de sepul. & alibi tertia pars soluebatur: hodie tamen secundum consuetudinem, est quarta pars, cum super de sepul. & Clem. Dudum, rod. ut. in 6. Unde rectè dicitur, quod quarta funeralis, potest esse major, & minor, secundum loci consuetudinem. cap. Antiquos 10. q. 1. & cap. Certificati 9. de sepul. Bene tamen verum est, quod hæc consuetudo debet esse legitime præscripta, hoc est, quadragesima juxta eam, quæ tradit D. Barbosa de off. & potestate Parochia. c. 15. num. 2. & 16. ubi post Doctorum Collectaneum, dicit, quod quarta est varia, & debetur de jure Canonico, propter administrationem Sacramentorum. Quod intellige de quarta Parochiali, de qua primò dicendum est, cum sit facilius, & notius, & à facilioribus & notioribus incipiendum sit.

Quest. 2. Quarta Parochialis quid sit?

1. EX immediatè dictis, dicendum est, quod sit quedam Canonica Portio debita Parochiæ de omnibus his, quæ Regularibus proveniunt ex eo, quod aliquis sepeliatur in ipsorum Ecclesiâ, siue talis Portio sit prædicta, siue tertia, siue quarta pars, major, vel minor, secundum

Domini Praxis Regularis Tomus III.

quæ consuetudinem loci, cui standum est, cap. Certificati 9. de sepul.

2. Sed quid dicendum, si de consuetudine loci non appareat? Respondet Hostiens. in summ. 12. de sepul. §. apud quam Ecclesiam, col. 3. quod debet attendi consuetudo Ecclesiæ Metropolitanæ, & addit, quod si nec de illa appareat, servanda est consuetudo vicinarum Ecclesiarum, cap. super eo, de Consensu, quæ consuetudo, si in vicinis Ecclesiis varia sit, debet attendi illa consuetudo, quæ sit minoris summæ. Ad quod allegat multa Jura, & sequitur D. Ruc. 3. p. Prax. ref. fol. 336.

3. Sed quid dicendum, si Ecclesia Parochialis habeat diversam consuetudinem ab ea, quam habet Ecclesia, ubi funeralia celebrantur. Utpote, quia Parochialis habet consuetudinem exigendi tertiam: Ecclesia verò funeralium habet consuetudinem exigendi quartam: cuiusmodi consuetudini standum sit, hujus Ecclesiæ funeralis, vel Parochialis.

4. Respondit Petrus de Ubaldis, de Canonica Episcopo & Parochia. c. 5. num. 7. & 8. quod standum est consuetudini Ecclesiæ Parochialis, quia Ecclesia Parochialis, titulo oneroso, præterit quartam, hoc est, propter administrationem Sacramentorum: Ecclesia verò funeralis, titulo lucrativo. Et sequitur eruditissimus Marcellus Mezallinus, amicus summus noster, in sua prima secunda Parisi Institutionis Peregrina Consec. c. 13. q. 1. ubi & in sequent. de re nostra lucienter, ac peregrine discurrit.

5. Differt autem hæc quarta Parochialis ab Episcopali multifariam, prout advertit Perez de Lara, de Anniversariis lib. 1. c. 25. num. 56. Primò, quia quantam Episcopalem nequit Episcopus petere ab hærede defuncti, sed debet petere ab Ecclesiâ legataria, quæ cum Episcopo communicat legatum. cap. Requisitus de Testam. Quod intellige, quando legatum reperitur solum Ecclesiæ legataria: Parochus autem percipit quantam Parochialem directè ab Hærede, Gloss. ver. largiri in Clem. Dudum, de sepul. quam sequuntur ceteri Canonistæ.

6. Secundò, quarta Episcopalis non detrahitur de his, quæ ad perpetuum cultum relinquuntur, Valasens. consule. 10.5. nu. 12. Quarta autem Parochialis de consuetudine recepta debet solvi Ecclesiæ Parochiali, de his omnibus, quæ offeruntur, eo tempore, quo funus deferretur ad sepulturam, aut exequiæ defuncti celebrantur, ut tradit Cardin. in d. Clem. Dudum.

7. Tertiò, quia quarta Episcopalis debetur Episcopo à solis Ecclesiasticis locis, ipsi Episcopo subjectis, siue in eis defunctus sepulturam elegerit, siue non: quarta autem Parochialis debetur ab eis omnibus, & solis Ecclesiasticis locis, in quibus defunctus sepulturam elegit, aut sepultus est, siue exempti sint, siue non. Quod intellige de jure communis. Et sic de aliis differentis, de quibus Mezall. in loc. nu. 10. & q. 2. & D. Ruc. cit. loc. Cessantes in 11. de exempti. Regul. quoad varia dub. 36. 4. num. 2. & Barbosa de potestate Parochia. c. 15. per totum.

Quest. 3. Quanam sint funeralia, de quibus detrahenda est quarta?

1. D. Oditissimus Mezallinus in prima secunda Parisi Institutionis Peregrina lib. 1. c. 13. q. 1. nu. 7. loquendo tamen de jure communis, dicit, etiam omnia, quæ cum funere ad Eccle-

Ecclesiam delata sunt, vel occasione funeris, ad Eccl. perveniunt, sive proveniunt, funeralia dicuntur. *cap. in nostra de sepul. & Clem. Dudum, §. huiusmodi, de sepul. & docentibi, Glossa ver. funerali. & Cardin. cons. 90.* qui dictam Glossam singularem appellat, *Bald. in l. si quis ad declinandum §. in omnibus num. 6.* Quod dictum de Jure communi procedit, tam quoad ea, quæ perveniunt cum ipso funere, quam quoad ea, quæ perveniunt antequam funus ad Ecclesiam deferatur, & quam quoad ea, quæ perveniunt, postquam corpus fuerit sepultura demandatum. Nam cum hæc omnia, funeris occasione, proveniant, funeralia dicuntur, supplè secundum jus commune.

2. Ceterum *D. Ricc. in l. p. Prax. dec. 670. & in 4. p. Prax. resol. 300.* dicit, quod funeralium appellatione, hodie veniunt candelæ; quæ circa cadaver accenduntur, in aceries omnis, quæ supra Crucem, seu cathafalcum doloris, & corpus defuncti constituitur, pandis, sive laneis, sive ferreis, vel aureis contextus sit, quo secretum tegitur, & omnia quæ cum funere computantur, & pro illo in Ecclesia per hæredes præparantur: sive, aliàs efferuntur. Ad quod allegat *extrav. inter cunctas de privul. in 6. Glossam in d. Clem. Dudum, & sic videtur loqui secundum jus commune.* Nam secundum privilegia, ipsemet Riccius loquutus fuit de quarta funerali in 3. p. *Prax. resol. 337.* ubi multos casus refert, in quibus, ob privilegia Regul. quarta Parochialis non debetur.

3. His tamen non obstantibus, funeralia, secundum declarationem summorum Pontificum, ad quos solum pertinet sacros Canones authenticè declarare, illa intelliguntur, quæ cum funere deferuntur, prout declaravit Benedictus Papa XI. in sua Constit. incip. *Litterarum sollicitudines*, quæ habetur per extensum in nostro Bullario Usufinarius fol. 70. & liquet ibi, funeralia verò intelliguntur, hoc casu, quæ cum funere deferuntur, &c.

4. Nec nocet dicere, quod prædicta constitutio Benedicti XI. fuit revocata à Clem. V. in Concil. Viennensi, ut constat ex *Clem. Dudum de sepul.* quia non fuit revocata quantum ad hanc explicationem: sed quantum ad principale statutum, pro quiete, & concordia Regularium, & Clericorum: Et additur, quod, dato, & non concessio, quod fuerit revocata, ubi tunc; adhuc tamen fuit revalidata, & revocata à Pio V. in sua constit. incip. *Et si Mendicantium Ordines*, & in illa alia: *Ad hoc nos Deus, &c.* & liquet ibi, ubi conservari (supple quartam solvi) ad tantum Cera, & aliorum, quæ in aliquibus partibus de ferri congerit, nempe quando desinctorum corpora ad sepeliendum deferuntur, non autem de Missu, seu legatis, &c. ex quibus benè vides; quod duo copulative requiruntur ad obligandum Fratres ad solvendum quartam, quod scilicet Cera deferantur, & quod deferantur, quando corpus deferretur ad Sepulturam. Secus autem, &c. ut benè notant noster *Remigius in suis Moralibus §. 13. num. 4.* & *D. Caraccia Dominicans, instr. de quarta funerali m. c. 3. §. Restat modo.*

5. Si modo roges, quænam sint illa, quæ cum funere deferuntur? Respondet *D. Episcopius Archangelus Caraccia, cit. loc. §. sed ultimus, per Canon. Portu. num. 5.* quod primo sunt candelæ, vel intortia, quæ Clericis omnibus, sive sint seculares, sive Regulares, ad manus dantur. Secundo intortia accensa circa Crucem & cadaver. Tertio, indumenta nigra, quibus pauperes deferentes candelas accensas teguntur. Quarto, vestimenta, quibus cadavera vestiuntur, vel capta, seu pallium, quo capta ipsa, in qua cadaver reponitur, cooperitur. Quinto libri, si sint Doctores, vel arma, si sint milites; & similia, quæ deferuntur ad honorem defuncti, & viventium pompam. Sexto in aliquibus partibus, ut Bononiæ, nobiles aliqui faciunt deferri modica quamplurima fru-

menti, pro Monasteriis egenis, & aliis locis pijs; prout pariter faciunt Nobiles Civitatis Alexandriæ, & sic de aliis, quæ omnia non sunt partitioni, seu quartæ subiecta. Nam de candelis datus ad manus, non debetur quarta, ut infra clarius dicitur, nec de indumentis nigris, quibus pauperes prædicti teguntur; impium enim est petere partem de his, quæ pauperibus elemosynaliter dantur. Quandoquidem de his, quæ pauperibus dantur, non detrahitur Falcidia, ut dixit Benedictus XI. in prædicta sua Bulla, hic supra relata §. 3. Nec pariter indumenta mortui, libri, arma, & similia subijciuntur quartæ, ut infra dico, & Summi Pontifices declararunt, & constat clarè ex declaratione Pii V. relata ut supra, & clarius infra.

Quest. 4. An omnes Regulares, etiam Mendicantes, teneantur solvere quartam funeralium?

1. **R**espondeo affirmativè, loquendo tamen de jure communi, ut constat ex *Clem. Dudum de sepul.* ubi non solum privilegia illuc usque concessa revocantur, verum etiam consuetudines, conventiones, statuta, & pacta, unde etiam hodie tenentur ad dictam quartam illi Religiosi, si qui sint, qui privilegium non habeant, per quod dicta Clementina, & jura consimilia abrogentur; prout advertit *D. Barbos. de iurr. Eccl. lib. 3. c. 24. n. 13. & 14.*

2. Secus tamen dicendum est de jure speciali privilegiato. Etenim omnes Regulares communicant à privil. cum mendicantibus, qui ad intentum plura habent privilegia, per quæ manifestè ab utraque quarta, Episcopali scilicet, & Parochiali eximuntur. Quandoquidem juxta illa sua Constit. incip. *Dum ad Sacrum ordinem*, quæ habetur in nostro Bullario Usufinarius fol. 218. & est prima inter Bullas ejusdem in Bullario Peyr. m. 1. fol. mibi 139. concessit Minimis exemptionem prædictam, ut in §. 33. ibi, *Nec non Ordinis Minimorum huiusmodi Ecclesiæ, & Oratoria, Domus, & loca, tam recepta, quam recipienda, tanquam Sedes, & Ecclesiæ Romanae huiusmodi specialia Oratoria, Ecclesiæ, Domus, & loca, cum omni iuribus, & pertinentiis suis, pro suis ab omni decimatione, & oblationum personatione, seu jurisdictione, per personam hanc sint, & esse censentur, ac sub B. Petri, & dictæ Sedis, & nostræ protectione immediatè subiacent, ipsiusque Ordinis Minimorum Fratres pro tempore existentes, de hortis, & virgultis, & aliis quibuscunque bonis, Ordinis Minimorum Domibus, & illarum Ecclesiis huiusmodi pro tempore vilitatis, & legatis, ac super humariis, & aliis rebus Divino cultui pro tempore dedicati, decimas, aut oblationes aliquas, etiam, ex novatibus, vel quartam ex funeralibus solvere minimè teneantur, nec ad id à quoquam censuræ, quæ nobilitatis, aut dignitatis existat, valeant quomodolibet coartari.* Hæc ibi.

3. Alexander IV. sua particulari constit. incip. *Venerabilibus Fratribus universis, &c.* quæ per extensum refertur in dicto nostro Bullario Usufinarius, fol. 37. de D. indulgit Ordini nostro exemptionem prædictam, quam reformavit, & de novo nobis indulgit, sua alia constit. incip. *ex parte vestra fuit nobis exposuim.* &c. quæ similiter per extensum habes in dicto nostro Bull. Usufinarius, fol. 43. à tergo l. d.

4. Benedictus XI. eandem exemptionem nobis concessit in sua constit. incip. *Inter cunctas sollicitudines*, quæ reperitur extensa in dicto nostro Bullario Usufinarius, sub lit. D. fol. 68. Sixtus IV. in nostro Mari Magno incip. *Regimini Universalis Ecclesiæ*, nobis pariter concessit dictam exemptionem, sub lit. F.

5. Paulus IV. eandem exemptionem nobis indulgit sua constit. incip. *Ex Apostolica Sedis Providentia, &c.* quæ refertur per extensum in dicto nostro Bullario Usufinarius.

Isufumatis fol. 258. ubi confirmavit omnia nostra privilegia, & liquet sub h. Fibi. Nos igitur, qui nobiles finitimus, nos in Agro Dominico, persone Ordinis Fratrum Predicatorum huiusmodi ingerit producamus, &c.

6. Nicolaus V. qui praeiuit Ecclesiae, circa Annum 1447. sua constituit. Inter cetera nostra sollicitudinis finit, &c. quae habetur in monum. Ordin. & refertur in Compend. privul. Mendicantium ver. Canonica Portio, concessit Carmelitibus Fratribus exemptionem praedictam latissimam; ac uberioribus verbis, & liquet ibi, *Vobis, & dicto Ordini vestro, perpetuo concedimus, ut de illis, quae vobis pro Fabrica Ecclesiarum, & Conventuum vestrorum, Ecclesiasticis ornamentis summaribus, Anniversariis, septimo, vigesimo, trigesimo, & alius divinis cultibus pueris, indumentis, calcamentis emendis, celebrandis, & habendis in usum, necnon annuis censibus redimendis ad quorum solutionem aliqua Domus, Praediaque cum Hortis aut aliis locis Ordinis eiusdem obligata noscuntur, per Christi fideles elemosynae, pietatis intuitu, sive in funeralibus, oblationibus, sepulturis, ultimis voluntariis legatis, aut alias quovis modo, etiam absolute iam erogata sunt, & in posterum forsitan erogentur, bonis, & etiam absolute elegantibus nulli Canonici portione aliquam teneamus exhibere, aut ad id valeamus coartari, & ne quis a vobis, vel utilitatum exequutoribus voluntatis, seu decedentium heredes de praeiis bonis aliquid extorquere, vel exigere presumat, districtius inhibemus; non obstantibus pia memoria Clem. IV. Praedecessoris nostri in Concilio Viennensi facta, quae in ipso Dudum, & alius Constitucionibus, & ordinationibus, nec non privilegiis, & concessionibus, &c. quae omnia amplissime confirmat Sixtus IV. in Bulla Dum attenti, &c. quae est Mare Magnum discordinis, & refert Ludov. Mirand. 2. sui Manualis Pralat. q. 48. ar. 6. concl. 4. Lez. ver. Canonica portio num. 7. & Cesset. de exempti. Reg. quoad varia cap. 24. dub. 364.*

7. Verumtamen, quia sunt, qui dicunt, praedicta privilegia fuisse à Tridentino abrogata, vel in multis limitata in cap. Decernit S. Synodus, sess. 25. 26. de Refor. non erit inutile dictum Decretum expendere.

Quaest. 5. Quidnam circa quartam funeralem Sac. Concil. Trid. servandum statuerit?

1. Respondeo, quod Concilium Trid. pro observantia quartae funeralis, in sess. 25. c. 13. de Refor. hoc edidit Decretum, Decernit S. Synodus, ut quibusvisque in locis iam ante Annos quadraginta, quartae, quae funeralium ducunt, Cathedrali, aut Parochiali Ecclesia solita esset persolvere, ac postea fuerit ex quocunque privilegio, alius Monasterii, Hospitii, aut quibusvisque locis prius concessa, eadem post hac, integro iure, & eadem portione, quae antea solebat, Cathedrali, seu Parochiali Ecclesia persolvatur; non obstantibus concessionibus gratis, privilegiis, etiam Mari Magno nuncupatis, aut aliis quibusvisque, haec ibi.

2. Ex quibus clarè apparet, quod illa Monasteria, quae ante Annos quadraginta, antecedenter ad Tridentinum, portione Canonici solita fuerunt persolvere, etiam nunc illam solvere tenentur, non verò alia, nec quae post Concilium fuerunt aedificata, aut indies aedificabuntur. Ratio autem decisionis potest esse, quia dicta Monasteria, ex eo, quod per quadraginta Annos ante Concilium non solverunt quartam praedictam, praescripserunt contra illos, quibus de iure communi debebatur, & sic exemptionem, & in immunitatem consecrata fuerunt. Ius enim quartae ac decimarum, praescriptione tollitur; eo fortius si à tempore immemorabili, nunquam fuit solum. Rodrig. tom. 1. q. 39. ar. 2. & clarius Layman. lib. 4. de ultim. volunt. c. 12. de sepul. & portione Can. nu. 13.

3. His ergo sic stantibus, attendendum est, si Monasteria sunt ante annos quadraginta, ante Concilium Trid. fundata; haec enim sessio 25. Tridentini fuit facta anno Domini Praeclaris Regularis Tomus II.

Domini millesimo, quingentesimo, sexagesimo tertio, 1563. ultra quos debent de summi anni quadraginta, antecedenter ad dict. Concil. & sic secundum dict. Concil. supputatio debet fieri ab anno 1523. Quamobrem, si Monasteria praedicta, ante annum 1523. erant fundata, & erant solita solvere quartam, tenentur etiam nunc hodie illam solvere: sin autem, minimè; & adde, quod si dicta Monasteria citrà dictum annum 1523. fuerint fundata, nullatenus, ex vi dicti Decreti Conciliaris, tenentur ad dictam quartam, ut bene advertunt noster Caraccia Ripaltens. in suo tract. de quarta funerali cap. 1. §. huius dispositionis. Joan. Crucius lib. 2. de statu Relig. dub. 5. Roder. cu. loc. Mirand. tom. 2. manual. q. 48. art. 7. Portell. in dub. ver. Canonica portio. Lez. ar. ver. quarta funeralis, Novus. in Luc. Regul. ver. Canonica portio, Cesset. de exempti. Regul. quoad varia, c. 24. dub. 364. & Nald. ver. septul.

4. Ad incrementum item facit Constitut. Pii V. incip. Etsi Mendicantium Ordines, paucis annis post Trid. edita, anno scilicet 1567. quae per extensum habetur in 2. tom. Bull. Cherrub. & sess. 4. inter Bullas eiusdem Papae, & apud Peyr. 2. 2. privul. Monum. & sess. 7. inter Constit. eiusdem. Quia Bulla S. Pontifex, re & nomine Pius, ex motu proprio, & certa scientia liberavit à multis molestis, & gravaminibus ibi expressis, nobisque Mendicantibus illatis ab Ordinariis, & Ecclesiis Praetatis, sub praetextu Decretorum Concil. Trid. & praecipue nos liberavit à solutione quartae funeralis, ibi, Quartam autem funeralium de qua sess. 25. c. 13. nunquam solvere teneantur Monasteria, quae à quadraginta annis citrà fundata existunt, postquam Concilium ipsum loquitur tantum de Monasteriis ante annos quadraginta fundatis, quae ipsam quartam solvere consueverunt: & ubi consuevit, autem Cetera & aliorum, quae in aliquibus partitionibus deferri contigerit tempore, quo de funeralium corpora ad sepulturam deferantur, non autem de Missis, seu legatis, aut aliis quomodolibet donatis, solvi debet, sicque intelligi Concilii Decretum, quoad quartam huiusmodi solvendam debere determinamus. Ubi verò non est consuetudo solvendi quartam huiusmodi, de nullo supradictorum solvi debet, declaramus: nec ad quartam, seu aliam partem omnium eorum, quae etiam pro ornamento Ecclesiae, palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, aliorumque dictis Ecclesiis relictis, vel dari consuevit, etiam si pro vultu Fratrum, aut alias relinquatur, aliquid contribuere teneantur, ac etiam ius sepulchri & solvendi tantum consecrati Curati, & non aliquid aliud solvi debet, quamvis partes ad eorum libitum, Ecclesiae Ordinum huiusmodi seu eorum Fratrum, alia quaecunque tribuant, seu elemosynas largiantur, quando sepeliuntur ibidem corpora mortuorum huiusmodi. Nec praeterca impediri debeant, quin possint de funeralium corpora praefata ad eorum Ecclesiae simulanda deferri facere, &c. Haec ibi.

5. Nec nobis nocet dicere, quod praedicta Constitutio Pii V. fuit revocata à Greg. XIII. in alia sua Constit. incip. In tanta rerum mole, quae habetur in 2. tom. Bullarum Cherrub. quae est 9. inter Constit. eiusdem, quia Greg. in dict. sua Constit. tantum revocat praedictam Constit. Pii V. in quantum per ipsam conceditur aliquid contrarium Decretis Concil. Trid. non autem quatenus per eam conceditur aliquid non contrarium ipsis Decretis Tridentini, prout Sacra Congreg. Cardinalium declaravit, restibus Roder. cu. loc. Sorb. in annotat. ad compend. privul. Mendic. ver. privul. Fratrum, §. & licet, Molfes. 2. p. sum. tr. 13. cap. 9. nu. 30. Tambur. de iur. Abbat. 20. 1. disp. 15. q. 17. D. Caraccia cu. loc. Lez. p. 2. sum. cap. 1. de privul. n. 16. & habetur expressè in una decisione Rotae Romanae, habita coram D. Decano Licienfi quartae funeralium, lunae 15. Januarii 1618. tenoris sequens.

6. Domini consueverunt, Monasterium Clericorum Regul. non teneri ad solutionem quartae funeralium Reverendissimo Episcopo: nam etsi de iure communi ista quarta spectet ad Episcopum, vel Parochum, Cetera. dudum, de sepul. cap. 1.

Et 4. cum aliis eodem tit. c. cum quis pariter eod. tit. in 6. statim fieri est, quando Monasterium eximitur à dicta solutione ad tex. in cap. privul. dist. 3. cap. in nostra de sepul. in casu autem, de quo agitur secundum prædictum Monasterium, sed etiam tota Religio est exempta à dicta solutione quarta funeralium cum Paulus IV. & Gregor. XIII. dictis Clericis Regularibus communicaverint omnia privilegia aliis Regularibus concessa, quare censentur etiam communicata privilegia eximentis à dicta solutione quarta. Inter quæ adest privilegium Julii II. concessum Minoribus de anno 1506. Et aliud eiusdem Pontificis, concessum Minoribus de Observantia anno 1511. sui Pontificatus 8. Et aliud Pauli III. concessum Minoribus, anno 1544. Et aliud Pauli IV. concessum Ordini Predicatorum, anno 1556. quæ per extensum refert Archang. Caraccia de quarta funeralium c. 1.

7. Nec obstat Concil. Trident. sess. 25. cap. 13. de Reform. quia cum istud Monasterium sit fundatum post publicationem Concilii; Et quatenus esset fundatum ante, cum non esset solutum solvere dictam quartam, Concilium ei non obstat, ut declarat Sanctiss. Pontifex Pius V. in sua Constit. de anno 1567. quam refert Archangelus Caraccia loc. cit. Gutierrez de iuram. confirmatorio 2. p. c. 4. num. 3. Emanuel. Rodriguez in qq. Regul. tom. 1. q. 41. ar. 2. Et via etiam resoluta Congreg. Illustriss. Interpretum, ut refert Rod. loc. cit.

8. Quod autem hoc Monasterium fuerit fundatum post confirmationem Concilii, ex eo probatur, quia Concilium fuit confirmatum die 27. Januarii 1564. Religio autem Cle-ricorum Regularium fuit confirmata à Clem. VII. die 24. Junii 1524. Unde per necesse inferendum est, quod hoc Monasterium sit fundatum intra quadraginta annos, de quibus loquitur Concilium. Et quatenus esset fundatum extra dictos quadraginta annos, non probatur, quod esset solutum solvere quartam funeralium.

9. Neque est verum quod prædicta Constitutio Pii V. fuerit revocata per Gregor. XIII. ut in eius Bulla, quam refert Navarr. in Manual. c. 17. in fine, quia cum prædicta Bulla Pii V. pluræ contineret per Gregorium redacta fuit ad terminos Concilii, ut censui Congregatio Illustriss. Interpretum, ut refert Caraccia loc. cit. qui etiam in fin. tract. refert ipsam declarationem, Et bene advertit Gutierrez loc. cit. Et via fuit resolutum una pariter ianum informant. Hæc ibi, & refert, ut jacet D. Ricc. 3. p. prax. resol. 336. in fin. D. Barbosa in collect. ad cap. 13. Concil. Trid. sess. 25. de Reform. nu. 3. Et Cesp. de excep. Regul. quoad varia, cap. 24. sub dub. 36. 4. nu. 4. Et Mancin. in addit. in brevi tractatu de quarta funerali, dub. 3.

10. Ex quibus omnibus intrepide dicendum est, prædictam Constitutionem Pii V. non esse abrogatam per dictam Bullam Gregor. XIII. sed limitatam, seu reductam ad terminos Concilii Tridentini, cui præfata Pii Constitutio nullatenus adversatur, cum ei sit consona, & juris dubii declarativa.

11. Ad quod pariter facit Constitutio Pauli V. pro Carmelitibus concessa, quæ incipit, *Decet Romanum Pontificem*, & est tenoris sequentis.

12. *Decet Romanum Pontificem, quæ Sacris Ordinibus à Sede Apostolica dudum concessa sunt, facta selectaque iurati. Inter quos adest Ordo Beate & Gloriosæ, semperque Virginis Mariæ de Monte Carmelo, cui inter alia, sicut accepimus, diversi Romani Pontifices concesserunt, illius Domus, seu Monasteria ante annos quadraginta edificata non teneri ad solutionem quartæ funeralium, idque etiam à Concilio Tridentino de prædicto, Et aliis Sacris Ordinibus Decretum fuit. Cum autem quereretur, an eadem postea à quadraginta annis edificata deberent solvere quartam funeralium, Venerabiles Fratres nostri S. R. E. Cardinales, Decretorum dicti Concilii Interpretes censuerunt Monasteria edificata à quadraginta annis intra, non teneri ad solutionem quartæ funeralium huiusmodi, si modo sint eius Religionis, cui à dicta Sede ante quadraginta annos indultum sit, ut eandem*

quartam non teneantur solvere Episcopo. Quare ne à Ordinis Carmelitani Monasteria, seu Domos in diversis Mundi partibus à quadraginta annis edificata, indebitum gantur solvere dictam quartam funeralium, contumacia demeritis proficere cupientes, ac tenores litterarum confirmationis huiusmodi forsitan consecratarum presentibus prepressis habentes, dilecti filii Procuratoris Generalis dicti Ordinis Carmelitani illius nomine Nobis portectis supplicibus adductis, volumus, mandamus, decernimus, & declaramus omnia, Et singula huius Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo Monasteria, seu Domus, in quibuscumque locis partibus à quadraginta annis edificata illorumque Conventus, Et Fratres nullo modo, nullare ratione teneri ad solutionem dictæ quartæ funeralium, Et ob non solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras, Et poenales incurrendas, Inhibentes in virtute Sanctæ Obedientie omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Et Particularium Ecclesiarum Recloribus, ac aliis, quos id concernit, ut ab ipsis Fratribus Monasteriorum, seu Domorum à quadraginta annis edificatarum dicti Ordinis Carmelitani quartam funeralium huiusmodi quoquomodo exigere aut exigi super molestare audeant, seu presumant. Quod si quicquam contradicere præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei Beatorum Petri, Et Pauli Apostolorum eius noverit se incursurum. Sicque per quoscunque Iudices, Et Commisarios quovis autoritate fungentes etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sub his eis, Et eorum cunctis quovis aliter iudicandi, Et interpretandi facultate, Et autoritate, ubiqueque iudicari, ac desini debere, necnon irritum, Et inane si secus super his à quopiam quovis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quod circa dilectis filiis causarum Curia Camera Apostolica Generali Auditori, Et nunc, Et pro tempore excellenti nostris, ac dictæ Sedis Nuntius in Regnis, seu locis ubi ibi dicta Domus edificata fuerint existentibus mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios presentes literas, Et in eis contenta quacunque, Et quando opus fuerit solemniter publicantes, ac Fratribus prædictis in præmissis efficacis defensionis presidio assistentes, faciant præmissa omnia observari, nec permittant, ut desuper à quoquam molestari. Contra dictores quoslibet, Et rebelles, Et præmissi non parentes, per sententias, censuras, Et poenales Ecclesiasticas, aliisque opportuna iuris, Et facti remedia, & pollutione postposita, compescendo, invocato etiam, ad id opus fuerit auxilio brachii secularis. Non obstantibus quibuscumque constitutionibus, Apostolicis, sub quibuscumque viribus, Et formis, ac cum quibusvis clausulis, Et decretis, & decretis, vel in specie ac aliis in contrarium quomodo solent accessis, approbatis, Et innovatis. Quibus omnibus, Et singulis etiam si de illis, illorumque totis tenoribus specialiter, si expressa, Et individua non autem per clausulas generales importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda fuerit illorum tenores presentibus pro expressis habentes, illis tamen in suo robore permanentibus, hac vice dimittamus speculatores. Et expressis derogamus. Aut si aliquibus communiter, vel distinctim ab Apostolica Sede indultum, quod interdictum, suspensum, Et excommunicatum non possint per literas Apostolicas non sentientes plenam, Et expressam, ac de verbo ad verbum indulto huiusmodi mentionem. Et quia difficile foret ipsos presentes ad singula quæque loca deferri, volumus, Etiam declaramus, quod eorum transmissis etiam impressis monachis alicuius Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eadem præfata Datum Romæ apud S. Marcum sub Anno Pontificatu 20. Augusti 1605. Pontificatus nostri anno primo. Et habetur ut jacet in 3. tom. Bullar. Laetii Cherubini Pauli V. nu. 4. & apud Lezan. in Mari magno Carmelitum circa 5. 53. nu. 353. fol. mibi 369.

Quaest. 6. An Moniales sint pariter exempta à solusione quarta?

Affirmativè respondet *Portellus in dub. ver. Canonica portio*, nu. 8. *Lexan. ver. quarta funeralis* nu. 8. *Ellix in tract. de Monial. cap. 9. nu. 17.* tum quia Pius V. in dict. Bull. *Esit Mendicantium Ordines*, & in alia, *Ad hoc nos Deus*, quæ est 41. in Bullario Cherub. loquitur generaliter, dicens Monasteria non teneri solvere quartam funeralem, supple juxta dispositionem Concil. Trident. *sess. 25. cap. 13. de Reform.* Conventus autem Monialium, ut verè Monasteria, ergo tum etiam, quia Pius V. in dict. Bulla incip. *Ad hoc nos Deus*, expresse mentionem facit de Monialibus. Tum item, quia privilegia favorabilia Monachorum virorum, extenduntur ad Moniales ejusdem Ordinis, ut sæpe dictum est. Nec his nocet *Novar. in luc. Regul. ver. quarta funer. nu. 1.* dicens oppositum, quia loquitur de jure communi, & secundum dispositionem *Clem. dudum de sepult.* quod jus, & *cap. dudum*, fuit in multis, etiam in specie per subsequentes summos Pontifices abrogatum, ut liquet ex decal. s.

Quaest. 7. An Mendicantes teneantur solvere quartam de Candelis, qua illis ad manus dantur in funeralibus?

Negativè post allegatos, *D. Didacus Covarruvias*, *tom. 1. in cap. off. nu. 12. Joan. Bapt. Confess. sub tit. de sepul. c. 1. §. de Candelis verè Marcell. Megal. in prima secunda Parisiensi. Peregrina lib. 2. q. 3. nu. 12. Rod. tom. 1. qu. 39. ar. 2. D. Barbosa de pot. Parochi. cap. 35. num. 39. Cessedes cit. loc. & D. Ricc. in 3. p. prax. resolut. 337.* tum quia hanc exemptionem habent à prædictis privilegiis, & præcipuè ab ipsorum Mari magno, ubi id eis in specie conceditur, & declaravit Benedictus XI. in sua Constit. incip. *Inter cunctas*, quæ habetur in Bull. Ordinis Prædicatorum, pag. 72. ibi, *De Candelis autem, quas Fratres portant, portio non petantur.* Tum etiam, quia ita se habet antiqua consuetudo, quæ leges interpretatur. Tum item, quia dictæ Candelæ ad manus traditæ censentur datæ personis, non autem piis locis, sed ita est, quod quarta prædicta detrahenda est à legatis factis piis locis, non autem personis, ergo.

2. Neque his obstant præcitata verba Pii V. ibi. *Id tantum Cera, &c.* quia, ut constat ex lectura textus, referuntur ad illa Monasteria, quæ ultrà quadraginta annos ante Tridentinum, erant solita solvere quartam funeralem, non autem ad ea, quæ exemptionem habent, vel nunquam consueverunt dictam quartam solvere: Quibus adde, quod cum dicitur, *Quartam deberi de Cereis*, id intellige de cereis, qui circa Crucem, vel cadaver defuncti solent, maxime in Italia, ut alius citatis docent *D. Barbosa de jure Eccles. lib. 3. cap. 2. 4. & Lex. ver. quarta funeralis nu. 7. ad finem.*

3. Nec obstat *Glossa cap. dudum de sepult. in 6.* dicens, quod prædicta constitutio Benedicti XI. fuit revocata à Clem. V. & consequenter Mendicantes tenentur solvere quartam de Candelis sibi ad manus datis; quia hoc ejus dictum procedit de jure communi, fallit autem de jure speciali privilegiato, per alia privilegia, obtentio: de quibus dictum est supra q. 4.

Quaest. 8. An Mendicantes teneantur solvere quartam de Candelis accensis in Baldachino constituto in suis Ecclesiis circa cadaver?

Negat noster *Remigius Scrophain suis moral. q. 13. in addu. nu. 3.* tum quia quarta in casu posito debetur de Cereis, & aliis, quæ deferuntur tempore, quo

corpora defunctorum deferuntur ad sepulcrum, non autem de aliis, quomodolibet donatis, ut constat ex dict. Bulla Pii V. in partim extensa hic supra q. 4. At Candelæ, quæ ponuntur in dict. Baldachino, non fuerunt delatæ per viam una simul cum cadavere, sed aliàs transmissæ: imò erant permanentes in Ecclesia; ergo de eis quarta non debetur. Tum etiam, quia ita observat consuetudo illarum Ecclesiarum, in quibus constituitur Baldachinum circa cadaver, ergo standum est consuetudini, quæ leges interpretatur; tum item, quia ita fuit in facti contentio sæpe decisa; tum quia Candelæ apostolice in Baldachino censentur datæ ad manus Religiosorum, de quibus certum est, quartam non deberi. Cætera vide apud præfatum auctorem, & *Portell. 2. parte, casu 12. n. 2.* ubi ad intentum multa refert.

Quaest. 9. An de libris, qui in signum Doctoratus, ponuntur circa feretrum, in quo jacet Doctor defunctus, debeatur quarta?

Negat *D. Archangelus Caraccia in suo tract. de quarta funeralium*, c. 3. §. *ad sunt indumenta mortui, libri, arma, &c.* ad quod pro se allegat consuetudinem, & Capitulum Provinciale Mediolanense. Et absolute sequitur *Bordon. tom. 2. resolut. 51. num. 21. & Pellizz. tom. 1. manual. tract. 8. cap. 5. sect. 4. sub nu. 161.* §. *difficultas esse possit de libris; & merito, quia libri, arma, & similia, quæ ponuntur circa cadavera defunctorum, sunt accidentia funeris, magis spectantia ad seculares, & pompam vivorum, quam ad utilitatem animæ defuncti.* Nec consanguinei apponunt prædicta à defunctis, vel ut dividantur inter Fratres, & Clericos pro anima illorum, sed pro consolatione, & honore familiæ. Unde si sponsus suam defunctam uxorem veliat pretiosissimis vestibus amque ornare, ut in die sponsalitii cū annulis, & aureis monilibus, non idèò de his tenebitur ad quartam. Nec bona jam recensita remanebunt apud Clericos, vel Fratres, in quorum Ecclesia cadaver sepelietur, sed cum magna pietate, & charitate sunt hæreditibus restituenda, ne duplici contritione conterantur. Quod totum magis firmat universalis consuetudo hujus Regni.

2. Nec his obstat *D. Ricc. 1. p. prax. decis. 670. num. 4.* quia ibi loquitur de antiquo jure communi, quod, ob privilegia Regularium, & consuetudinem prædictam, reperitur abrogatum.

Quaest. 10. An Mendicantes, qui ex consuetudine solvunt quartam, teneantur illam solvere in Anniversario, quod fit in Ecclesia, ubi Testator sepultus est?

Negativa decisio constat ex dict. Bulla Pii V. incip. *Esit Mendicantium Ordines*, quæ, ut dictum est supra q. 4. non fuit revocata per Gregor. XIII. in sua Bulla, *In tantarum mole*, sed reducta ad terminos Sac. Concil. Trident. & liquet ibi. *Qua ipsam quartam solvere consueverunt, & ubi consuevit id tantum Cera, & aliorum, quæ in aliquibus partibus deferri contigerit, tempore, quo defunctorum corpora ad sepulcrum deferuntur, non autem de Missis, seu legatis, aut aliis quomodolibet donatis, solvi debet.* Hæc ibi, ex quibus bene vides, quod ubi adest consuetudo solvendi quartam, solum solvenda est de obventionibus ratione funeris in die funeris, non autem in aliis diebus.

2. Idipsum dicendum Pius V. in alia sua Bulla incip. *Ad hoc nos Deus*, 41. in Bullario Cherub. ad hoc item facit *cap. de his 10. de testam. ibi, De his, quæ in ornamentis, vel pro eis, seu fabrica, immutabilibus, Anniversario, septimo, vigesimo, trigesimo die, sive aliis ad perpetuum cultum devi-*

num legantur Ecclesis, vel reliquis piis locis, Canonica portio (an modo in fraudem non fiat ut ea Episcopus, seu Parochialis Ecclesia debeatur defraudari) deduci non debet. Hæc ibi, inter quæ notali in fraudem, quæ cum sit quid facti, debet probari per asserentem scilicet; quia asserenti incumbit probatio, ut legistæ communiter dicunt. Sed maior dubitatio est.

Quæst. 11. An, si Parocho, in die funeris data sit sola candelarum quarta, & sequenti die, solemniori pompa, magno scilicet adhibito Religiosorum, & Presbyterorum numero, in Ecclesia, ubi defunctus fuit sepultus, die præcedenti, præeius Anima sollemnis Missa canetur, cum distributione candelarum, & Intercessionem, majori quantitate dici præcedentis, debeatur ex his quod Parocho quarta?

1. **N**egabant quidam olim; tum quia una quarta debetur, quæ in casu posito, præsupponitur soluta; ergo alia non debetur. Tum etiam, quia quarta debetur de obventionibus ratione funeris, & in die funeris obtentis; At prædictæ obventiones, de quibus fit sermo, non fuerunt traditæ in die funeris, nec intuitu functis, sed forsan elemosynaliter, ob pietatem erga funus, ergo.

2. His tamen non obstantibus, Sacra Congregatio negotiis Episcoporum, & Regularium præposita, semel, atque iterum partibus hinc inde auditis, die 3. Augusti 1621. nemine discrepante, censuit deberi quartam Parocho ex funeralibus secundo loco factis, & refert per extensum D. Barbof. de officio, & potest. Parochi cap. 25. nm. 38. Cæterum ratio decisionis potuit esse, quia dicta pompa forsan fuit suspensa in die funeris, & reservata pro sequenti die in fraudem dictæ quartæ, contra textum dict. c. final. de testamentis. Vel quia, ob cadaveris fætorum, exequiæ in præcedenti die persolvi minimè potuerunt; unde in sequenti die fuit revocatus Clericus, & cum majori pompa fuerunt recantatæ, ut benè notat Remigius Scropha Dominicus in suis moralibus q. 13. in addit. ubi examinando dictum Decretum Sacr. Congregat. ait, quod pompa exequiarum in sero, & mane facta, una censetur, hinc consultò Sacr. Congregat. dixit, quod Parocho quarta debetur; & subdit, quod Sacra Congregatio in dicto Decreto non loquitur de tempore, sed de exequiis secundo loco factis; toties autem sunt exequiæ de novo, quoties Clerus convocatur, ergo, quando Regulares sine Clero exequias faciunt in ipsorum Ecclesiis, ad quartam non tenentur.

Quæst. 12. An Interstitia, quæ per viam circa Crucem, & cadavera defunctorum deferuntur, finito officio, sint aequaliter dividenda inter ipsos Parochos, & ministros Ecclesiæ, in qua cadavera sepeliuntur?

1. **A**ffirmat D. Barbof. de potest. Parochi, c. 15. nm. 42. duciturque ex eo, quod die 21. Martii 1629. Urb. Papa VIII. approbavit Decretum Congregationis RR. DD. Præfectorum Urbis, habitæ coram Emin. Cardinali Urbis Vicario, in qua ad effectum removendi dissensiones, & ad evitanda scandala, ac aliis iustis de causis, resolutum fuit, & declaratum, interstitia, cereos, & candelas, quæ per viam deferuntur, ac etiam ea omnia alia, quæ circa cadavera, antequam terræ tradantur, in quibuscunque privatis Ecclesiis dividenda fore, & esse, aequali portione, inter ipsos Parochos, & ministros aliarum Ecclesiarum quarumcunque, etiam Regularium, &

Nationalium, seu alias privilegiatarum; ac propterea quando huiusmodi interstitia, seu cerei, & candelæ præfatis Ecclesiis, pro celebrandis divinis officiis, præsentem corpore accenduntur, finito officio extinguenda, cuiquam medietatem consignandam esse, & refert Mancini. in brevitratum de quarta funeral. dub. 4.

2. Verùm adverte cum Remigio in suis moralibus, q. 13. in addit. nm. 15. Bordon. tom. 2. resolut. 51. nm. 2. 4. & Polz. 10. 2. manual. tract. 8. cap. 5. sect. 4. nm. 158. & nm. 161. in fin. quod D. Papa laudavit prædictum Decretum ob ejus causam finalem; ad occurrendum scilicet scindis, & dissensionibus; ergo ubi scandala non imminet, & dissensiones non adlunt, Decretum non procedit; & addunt, quod dictum Decretum fuit locale, hoc est pro Urbe dumtaxat, & non pro Orbe: & consequenter non extenditur ad alias partes mundi. Quandoquidem quæ localia sunt, loci Cancelli non transcendunt; & coniungunt, quod prædictum Decretum non comprehendit candelas ad manus datas.

Quæst. 13. An debeatur quarta de interstitiis, & candelis Confraternitatum funera associantium?

1. **N**egativè dic ex declaratione Sac. Congregationis Episc. in uaa Firmana sub die 5. Martii 1615. & cujus certitudinem multa dicit Mancinus in brevitratum de quarta funerali dub. 16. pag. 784. & D. Barbof. in Collect. ad cap. 13. Trid. sess. 25. de Reformat. nm. 9.

Quæst. 14. An Episcopus possit exigere quartam à legatis factis Oratoris Confratrum sua Diocesis?

1. **D**ecisio affirmativa constat ex decis. in h. confraternitatibus; tum quia quarta debetur Episcopo ex omnibus legatis factis piis locis suæ Diocesis, ut tamen publica sint, ut si habeant Campanas, vel si Episcopo sint specialiter destinata ad publicè orandum. Bald. in l. si quis ad declinandum, §. in omnibus, cum d. iam, quia Episcopus habet jus exigendi suam Canonice portionem à mortuariis, & de his quæ in ultima voluntate, ad pia, & Ecclesiastica loca sibi subdita, proveniunt; ut docent communiter Doctores, & adnot. Glossa in cap. conquerente 16. in verb. mortuariorum in l. Ordin. ad quod item facit Clem. Dudum de sepul. in 6.

2. Sed quid dicendum, si legatum fiat ipsis Confratribus, non autem Oratoris ipsorum, debetur ne illo legato, quarta?

3. Negativè, aliis relatis, Megal. in prima secundæ in l. in l. Peregr. lib. 2. c. 14. q. 4. nm. 30. & D. Rucc. p. 1. resolut. 338. nm. 4. tum quia de relictis personis, non debetur quarta; tum etiam, quia aliud est loqui de piis locis, & aliud de personis quæ conveniunt in loco, tum item quod liquet ex decis. suprà.

Quæst. 15. An D. loci Episcopus, vel Parochus, possint compellere mendicantes ad solvendum quartam funeralium?

1. **Q**uod Ordinarii Ecclesiarum Prælati, cogentes Fratres Mendicantes ad solvendum quartam in casu, quo ad illam non tenentur, sint interdicti ab ingressu Ecclesiæ, & suspensi à Divinis, & Curati excommunicati, ipso facto, non cadit sub dubio, ut constat privilegio Sixti IV. nobis, & Minoribus concessio, sub Anno 1474. quod in partem extendit Rod. tom. 1. q. 39. ar. 9. & habetur per extensum in libro attulato, Monumenta Ordin.

din in 1. impress. fol. 62. Et in 2. fol. 145. concl. 355. & referat in comp. priv. Mendic. ver. Canonica Portio, §. 6. 2. Sub dubio tamen cadit, an loci Episcopus, vel Patrus possint compellere dictos Regulares ad solvendum dictam quartam funeralem in casu, quo juxta Trinitinum tenentur illam solvere? Ad quod negativè respondet Rod. ex loc. cum suo Compendio fol. 18. num. 10. de mon. Portio. Miranda tom. 2. Manual. g. 48. ar. 14. Joann. ucius, lib. 2. de statu Relig. dub. 5. concl. 2. Portell. in dub. r. Canon. Portio num. 11. Remigius Sorsia in suis Moral. 13. num. 12. Cesset. de exempti. Regul. quoad sepulc. 12. lib. 219. num. 21. Et inveniuntur, cum quia prædicta consilio Sixti IV. nullibi reperitur revocata, nec advenitur ecclesiis Concilii Tridentini, tum etiam, quia in cap. Dum de sepul. in 6. revocatur privilegia quatenus solum apertum solutionem quartæ funeralis, non autem reocatur quantum ad hoc, quod eximunt Mendicantes jurisdictione Episcopis, tum quia compulsio est actus jurisdictionis, qui non potest cadere in exemptos. Quod non videtur innuere. Trid. sess. 25. c. 13. de Refor. ubi reat illa privilegia, quæ adversantur suo Decreto, quæ illic criminant Regulares à solutione quartæ, quam juxta Trinitinum tenentur solvere, non autem revocant la. per quæ Regulares eximuntur à jurisdictione Episcoporum, aliis ut dictum est supra, non dicerentur exempti, sed subiecti: ac proinde in casu, quo debent, & tenentur dictam quartam solvere, cogendi sunt ab Episcopis superioribus, vel à Sacra Congregatione, vel à D. a. ut notat Sylvest. ver. Canonica Portio in fine, non autem ab Episcoporum loco, à cuius jurisdictione sunt exempti: verum tamen adverte, quod loc. Ordinarius, hodie reperitur Conservator & Iudex omnium Regularum Diocesis, si ipsi alium non elegerint in Conservatorem privilegiorum ad præscriptum Constitutionis, Regor. XV. de Conservatoribus, & sic, ut Delegatus Episcopalis, posset cogere jam dictos Regulares, non aliam ad dictam quartam, verum etiam ad omne aliud esse debitum.

Quest. 16. An Monasterium privilegium, & exemptum à solutione quartæ funeralis, dictum privileg. & exempti. perdat, si bis, aut ter quartam solvat?

1. Respondeo negativè: quandoquidem privilegia Ecclesie vel Ordinis, seu communitatis, non amittuntur per contrarias actiones particularium Religiosorum, nam ad hoc, ut actus contrarius præjudicet, & tollat privilegia, debet esse voluntarius, in tempore debito effectus, & proprius ejus, cuius est privilegium; aliis secus, ut constat ex latè decisis, tom. 1. Prax. p. 1. tract. 12. de amission. priv. g. 12. num. 5. Et sequen. ac proinde privilegium Ecclesiasticum non potest amitti; nisi per actum contrarium, & proprium Ecclesie cuius est privilegium, qui actus, tunc talis censetur, si fiat de consensu totius Capituli, & superiorum Religionis: secus autem si fiat à quibusdam particularibus. Quapropter si quis Regularis exemptus in spem privilegii sui Ordinis, vel consuetudinis legitime præscriptæ, juxta Trid. sess. 25. cap. 13. de Refor. Quartam solveret, esset valde punibilis, uti violator exemptionis sue Ecclesie, nec non ejus succesor debet, & tenetur reclinare, & obtinebi, ut ibidem dicitur num. 12. Ad quod facit Textus cap. cum accessissent, §. de consue. ibi. communiter statuisse, ne statum ipsorum aliorumque Sedes Apostolica fuisse postmodum confirmatum: ut illud statum in suo robore permanere hæcibi, Ubi Glossa, in ver. Confirmatum, ad intentum multa dicit, & sequuntur Miranda tom. 2. Manual. g. 48. ar. 13. Rodriguez tom. 3. g. 26. ar. 3. Portellus in dub. ver. privileg. num. 60. & D. Barbosa de Potestate Parochia 2. 25. n. 35.

Quest. 17. An Conventus exemptus à solutione quartæ funeralium, possit dici exemptionem velle nunciare?

1. Negativè dic, quia faceret contra commune bonum sue Ecclesie. Unde sicut Clericus non potest renunciare privilegio totæ Ecclesiæ in præjudicium sui Episcopi: ita à pari nec Regularis in damnum sue Ecclesie, vel Religionis, hæc enim omnia pari passu ambulant.

Quest. 18. An compositiones, & pacta super luvibus Parochialibus facta inter Prælatos Conventuales & Parochos sint valida?

1. PRO solutione hujus dubii adverte, quod Bonif. VIII. in cap. quia exco. de pactis in 6. statuit sub hoc tenore. Quia ex eo quod Fratres Predicatores, & Almores, & alij Mendicantes compositiones, & pacta cum Prælati, Capitulis, rectoribus, & personis Ecclesiarum, Canoniarum, Castorum, Villarum, & locorum, in quibus Domus seu habitationes eorum existunt super viribus Parochialibus, & aliis quibusvisque Articulis ab eis, vel eorum antecessoribus inita, sive facta servare recusant: Et eo eo prætexu infringere moluntur, quia Magistri, aut Ministri, vel Priori Generalium seu Provincialium eorumdem non ad sui assensus in ipsis nec approbata per ipsorum Generalia, vel Provincialia Capitula extiterunt; multa in diversis Abbatibus paribus infringunt scandala, & ipsorum Fratrum (quos decet puritatem omnimodam in suis observariis) actibus; Et ab his abstineri propensius, per quæ possit alius excepti perniciem generari fama detrahatur plurimum, & bonori. Nos his occurrente poterit sollicitudinis studio intendentes, præfati Decreto sanctum, Compositiones, & pacta huiusmodi cum Prælati, Capitulis, & Rectoribus, & personis prædictis ab ipsorum Fratrum Conventualibus, Prioribus seu Quædam facta, vel approbata, de suorum Conventuum consilio, & assensu, (damnamen alias sint licita, & honesta) debere ab ipsis Fratribus in locis, in quibus fuerint facta, perpetuo in inviolabiliter observari: non obstante, quod Magistri, vel Ministri, aut Priori Generalium, seu Provincialium prædictorum non intervenerint in eisdem assensu, nec ab ipsorum Generalibus, vel Provincialibus Capitulis extiterint approbata: seu quod Sedes Apostolica in his, quæ per prædictos Fratres Minoris facta fuerint, auctoritatem suam non præstiterit, vel assensum, hæcibi.

2. Per quæ revocatur privilegia nobis concessa ab Alexandro IV. & ab Honorio IV. in quibus ad validitatem harum conventionum requiritur autoritas P. Generalis Ordinis, vel Capituli Generalis, prout habetur in lib. attulato, in monumenta Ordinis in 1. impress. fol. 18. Et in 2. fol. 132. concl. 297.

3. Advertit tamen Collector priv. mendic. ver. privilegia, quod hæc privilegia fuerunt postea revalidata à Sixto IV. Quibus adde, quod Leo X. in Concil. Lateranensi statuit, quod pacta, & conventiones inter Fratres, & Prælatos, ac Curatos (pro tempore inita) valeant, nisi per sublequentum Capitulum proximum Generale, vel Provinciale refutata fuerint, & per eos refutatio huiusmodi intimata debito tempore fuerit; pro ut habetur in supplemento Ordinis, fol. 26. conclus. 75. de quibus late Rod. tom. 1. g. 39. ar. 8. cum suo Comp. refol. 18. de Canonica port. nu. 9. Miranda tom. 2. Manual. g. 48. ar. 12. concl. 1. & 2. & Portell. in dub. ver. Can. Por. nu. 8.

4. Quibus adde, quod novissime per Clem. VIII. prædicta privilegia fuerunt confirmata, & innovata cum illa clausula, dummodo Decretis Sac. Concil. Trident. non adversentur. Et adde, quod dictæ conventiones debent esse licite, & honeste, hoc est, non damno Ecclesie,

non

non contra Sacros Canones, non contra proprias Constitutiones: aliis non valent, *Tab. & Syl. ver. Can. Por. q. 3.* quod est valde notandum pro iustitia pactorum. Hinc discernes, an omnia relata per *D. Barbosa de off. & potestate Parochie. 25. nu. 34.* vera sint.

Quest. 19. An Novitius moriens intra annum probationis, teneatur dici. quartam solvere?

1. **D**ecisio Negativa liquet ex decisio in precedenti tr. 9. 4. & 9. tum quia Novitius in favorabilibus, gaudet privilegiis professorum, quorum unum extat exemptio à quarta funerali, ut constat ex privilegiis supra extensis, 9. 4. *Sylver. Can. Port. post Panorm. q. 8. Azor. 10. 1. lib. 9. in 1a. Moral. 12. q. 3. in 2a. assu. Rod. tom. 1. q. 39. ar. 4. & D. Riccio p. 3. Prax. resol. 337. nu. 6.* tum etiam, quia Novitius per susceptionem habitus, & Novitiatum inceptum, mutavit Domicilium, illudque contraxit in Religione, & sic definit esse Parochianus huius, vel illius Ecclesie secularis, *Portell. in dub. ver. Can. Por. in addu. num. 2.*

Quest. 20. An cum quis eligit sepulturam ad tempus, seu loco depositi, in aliqua Ecclesia Regularium, teneatur ad quartam Funeralium?

1. **N**egative *Lez. in ver. quarta Funeralis. sub num. 10. in casu 15. & Cespedit. de exempt. Regul. quoad varia, cap. 12. dub. 364. num. 6. & D. Riccio in 3. p. Prax. resol. 337. nu. 12.* quia interim ibi manet loco depositi, & sic cessat ratio cur hæc quarta fuit introducta; & sic cessante ratione, cessat etiam ejus exactio. Ratio autem, ob quam fuit introducta quarta Parochialis, est ne fiat injuria Ecclesie Parochialis, ob perpetuam sepulturam extra Parochiam electam: ergo quando sumus in sepultura non perpetua, sed temporali, cessat ratio quartæ; & consequenter cessat ejus exactio. Quod est mente tenendum, quia Curati non pauci præterunt quartam, etiam de sepultura temporali.

2. Amplius nec debeatur quarta, si quis sepeliatur in Ecclesia contra voluntatem ejus, cujus est Ecclesia, quia cessat ratio injuriæ Ecclesie Parochialis: & consequenter cessat ejus exactio, ut post *Geminianum in c. 1. de sepul. 6. docent Feder. de Senis, conf. 119. Molfesius, tr. 13. de ultimis voluntatibus c. 9. nu. 17. Megal. ubi supra, & D. Riccio, in loc. num. 13.*

3. Hinc nuper dixi, quod perperam fatigabatur quidam Episcopus, velle vexare quosdam regulares, sub prætextu, quod intra eorum Ecclesiam, clam, & noctis tempore, ipsis inivit, immo nescientibus, fuit ab hæredibus sepulta, loco depositi, quædam Civitatis Patrona, ad illam sepeliendam cum majoribus suis in Civitate Neapolitana: Dixi, *perperam*; tum quia Fratres, in casuposito, non deliquerant, nec intra, nec extra septa, quia ipsis inivit, immo nescientibus, fuit prædicta ab Hæredibus ad tempus sepulta: tum etiam, quia non tenebantur Principi resistere cum periculo vite: tum etiam, quia ipsi non pullarunt campanas, nec processionaliter extraxerunt funus à Parochia, in scio Parocho, nec Cruce elevata, Parochiam ingressi sunt, quia defuncta prædicta, non obiit intra Parochiam, sed in itinere, prope Civitatem Neapolitanam; nullum ergo crimen in hoc commiserunt; unde potius loci Curatus foret pœna plectendus, quia, ut audivi, sub prætextu quartæ funeralis præterebat ab hæredibus habere quingentos ducatos, aut dimidium feudi; secus insepultum illius cadaver super terram derineret contra voluntatem Summorum Pontificum, & Decreta Sacre Congregationis supra extensa. Videat Deus, & Deus ipse testis sit, si vera loquor.

4. Amplia resolutionem principalem, ut nec debetur quarta, si quis nequit sepeliri in Ecclesia, in qua de sepultura, ex quo forsitan reperitur inter dicta; propter eandem rationem, quia scilicet cessat ratio; ob quam quarta debetur, ut post allegatos, docet *D. Riccio, in loc. Prax.* ubi multos alios casus extendit, in quibus quarta non debetur, & sequitur *Mancinus in suo b. civilis ad quarta funerali.*

Quest. 21. An cadavera fidelium possint inter scientia, ab hæredibus occulte deferri ad aliam Civitatem, ad effugiendum solutionem quartæ funeralis, & gabella forsan imposui libero passu de una in aliam Parochiam?

1. **A**ffirmat *Pelliz. tom. 2. Manual. tract. 8. c. 5. sect. 1. q. 23. num. 177.* duciturque tum ex communium Patrum timoratorum conscientia; tum etiam, quia prædictæ Gabelle imposite pro libero passu cadaverum, nequaquam quoad animam fuerunt receptæ: tum item, quia cadavera defunctorum non subiiciuntur gabbellis, cum mors omnia solvat; nec hæredes illorum possunt cogitari ad sepeliendum dicta corpora: nec cadavera, sub prætextu cujusunque compositionis quartæ, vel Gabelle, debent remanere insepulta, nec retardari, quominus, quanto citius tumulentur, ut constat ex decisio, & maxime ex declarationibus S. C. supra extensis: ad quod item facit *Garvanus in Manuali ver. exequia num. 49.* ex Synodo Provinciali dicit, quod neque Parochus, nec cuius fines aliquis alienæ Parochie occisus est, alio transgrediens cadaver prohibeat, nihilque ideo accipiat. Est subijunctum ex eadem Synod. Provinciali, si verò translatio sit cum sumere, liberum sit ei in iure suo. Hinc apparet, quod deest est loqui de translatione cadaveris occultæ, ac præsumpta: & aliud de translatione ejusdem, prædictæ cum pompa funeris, ut puta processionaliter incedendo, imminantibus accensis, campanis sonantibus, Religiosis adhibitis, & similibus.

Quest. 22. Siquis moriens eligit sepulturam ipsius Regularis, & in suo Testamento reliquit sua Parochia legatum, quod æquivaleret quartæ funerali, an tale Legatum sit computandum pro quartæ adeo ut ultra illud, non debeatur Parochia Portio?

1. **D**ifficilem, ac intricatam hanc questionem commat *Rodrig. to. 1. q. 39. ar. 7.* Tu autem cum *Pont. in dub. ver. Can. Portio in Addu. ad addu. num. 1.* sub functione resolvet. Aut dictum legatum fuit relictum expressè pro quarta, & cum clausula, ut illud tantum pro sua portione Parochus recipiat, & sic ei alia quarta non debetur; tamen illud pro sua quarta accepta vit. Quod enim semel placuit, amplius displicere non potest.

2. Aut illud legatum fuit simpliciter, & absolute relictum, absque ulla conditione: & sic Episcopus, vel Parochus potest de cæteris bonis defuncti, sub quartam vendicare, prout expressè dicitur in cap. off. 2. 3. de ultim. ibi, *Quod si eam ipsi absolute reliquit, portionem suam poterit nihilominus de cæteris vendicare.* Et, quia in eodem dicit *Glossa in ver. vendicare, recipiendo unum, non intelligitur alii renunciassè: nisi sit hoc expressè dictum, ff. de don. & obligat. l. quævis,* & patet de uxore, quæ recipiens legatum libi actum à marito, non intelligitur renunciassè doti. *C. de rei uxori l. unum §. sciendum.*

Quæst. 23. An valeat consuetudo, quod scilicet de Bonis defunctorum nihil detur Parocho?

Negat Hofien. in sua summa, tit. de sepul. quia censetur irrationabilis, & contra Jura Canonica, cap. final. de consuet. verum Petrus de Pernis in vr. de Canon. Port. & Innoc. in cap. requisisti, de sepul. dicunt, quod talis consuetudo valet, & tenet: dummodo sit præscripta patio annorum quadraginta: Quod etiam dicunt communiter Doctores scribentes in cap. certificari voluisti de sepul. quod sequitur P. Magister Frater Joannes de Tabia in sua summa, ver. Canonica Portio. num. 3. qui fuit bis Regens Generalis studii Civitatis Bononiæ, & vixit ante annum 1520. eumque allegat Syl. in summa. ver. Canon. Port. num. 1. ad finem. Quod dico propter eos, qui negant Tab. vixisse ante Sylvestrum.

2. Verum Syl. cit. loc. q. 1. dicit, quod vel consuetudo est contra Jus, & sic ad præscribendum requiritur spatium quadraginta annorum, vel est præter jus, & sic sufficit spatium decem annorum cap. final. de consuet. ubi exinde infert. Consuetudo igitur, quod detur Episcopo, vel Parochiali Ecclesiæ ultra dimidiam, puta, quod detur duæ partes, scilicet ex tribus, vel quod detur citrà quartam, id est minus quam quarta, valet tam de quarta Episcopali, quam quarta Parochiali secundum Hofien. si sit præscripta, quia consuetudo dandi infra dimidiam, & quartam, non est contra, sed præter jus. Quod verò detur ultra dimidiam vel citrà quartam, vel nihil, est contra Jus, quia nullo Jure cavetur, ut debeat minus quarta, vel ultra dimidiam, vel nihil; & sic requiritur præscriptio quadraginta annorum. De qua re vide Lud. Miranda tom. 2. Manual. q. 48. ar. 5. concl. 1. ubi non solum illustrat, & magnificat doctrinam Sylvestri, verum etiam alia multa dicit de consuetudine, an scilicet requiratur titulus, & bona fides.

3. Verum adverte, quod Syl. & alii præcati loquuntur de portione Canonica secundum Jus communis. Tu autem, qui Regularis es, vide, & attende privilegia, quæ maximè hodie sunt in viridi observantia: dummodo tamen non adversentur Decretis Sac. Conc. in idem.

Quæst. 24. An valeat electio sepulture in aliquo Monasterio facta, si Ecclesiæ Parochiali nihil legatur?

1. **A**ffirmativè Miranda, alijs allegatis tom. 2. Manual. q. 48. ar. 11. quia electio sepulture est libera, nec Ecclesiæ Parochialis, ob præteritionem quartæ sibi debita, & non nominatæ, acquirit Jus ad demandandum, seu petendum corpus defuncti: sed solum ad suam quartam funeralem in casu, quo sibi debeat, ut expressè dicitur in cap. Nos insinuant. 1. de sepul. & liquet ibi, sed quia dignus est operari mercede sua, &c. ad quæ vide, quæ dicit Syl. ver. Canon. Portio. q. 18.

Quæst. 25. An si quis, interdicti tempore, eligat sepulturam in aliqua Ecclesiâ Regulari exempta, & privilegiata ad sepeliendum tempore interdicti, debeat quarta Ecclesiæ Parochiali?

1. **D**e hac quæstione ad partes disputat Miranda tom. 2. Manual. q. 48. ar. 10. tu verò cum doctissimo Azor tom. 2. lib. 9. c. 13. q. 4. ad quæstionem negativè responde: si tamen Ecclesiâ Parochialis reperitur interdicta, sua culpa. Quod maximè procedit, si Parochia, vel ejus Parochus dedit causam interdicti: secus autem dicendum, si sit interdicta, culpa alterius, damnum

enim, quod quis sua culpa patitur, sibi imputandum: secus autem, &c. alios verò casus huic consimiles vide apud præcitatum Azor. & Portell. ver. Canonica portio in addit. num. 3.

Quæst. 26. Si Parochus spoliat funus antequam perveniat ad manus eorum, quibus debetur, in quam penam incidat?

1. **D**e his pœnis dixi tract. 9. q. 32. & tract. 10. q. 31. quibus adde, quod perdit quartam, & omne aliud jus, tenetur restituere, peccat mortaliter contra Justitiam, & potest puniri de actione injurarum, & violatione Sacrorum Canonum, Portell. ver. Canon. portio num. 6.

Quæst. 27. Quisnam teneatur ad expensas sepulture, seu funeris exequiarum?

1. **R**espondeo cum Syl. ver. sepultura, q. 14. & Armill. eod. tit. num. 27. quod hæres tenetur ad has expensas, & alia hujus generis; quia videtur quasi contractum cum defuncto, ff. de Relig. & sumpt. funer. l. 1. & pater respectu filii, & dominus respectu servi; l. si quis, ff. eod. tit. Expensa verò funeris, seu sepulture uxoris facta à viro, repetitur per eum à patre uxoris, si ad ipsum dos redit, secus autem si remaneat apud virum. Si verò mulier dotem habeat, & alia bona, & dos remanet marito, & alii alia ejus bona, tunc expensæ fient pro rata. Si verò dotem non habeat, nec alia bona, tunc impensæ spectant ad patrem. Sed alii dicunt, quod spectant ad maritum, in cuius posse moritur.

2. Quod autem dictum est de patre, respectu sui filii, & de domino, respectu sui servi, extende ad Prælatos Regulares respectu suorum Religiosorum.

3. An autem expensæ sepulture Prælati secularis, sit faciendæ ab ejus Ecclesiâ, vel hærede? quæstio est inter Doctores non levis. Illam tamen sub distinctione resolvit Abbas in cap. ut præterita, de elect. dicens, quod in expensis tendentibus ad remedium, & suffragium Animæ, tenetur Ecclesiâ, licet Prælati defuncti alium hæredem habeat in patrimonialibus: in alijs verò concernentibus potius solariam vivorum, Ecclesiâ non tenetur, sed hæres defuncti: & in his continentur præciosa sepultura, vestes lugubres, & similia. Quod dictum latenter amplectitur Naldus ver. sepultura, num. 9. & Ricc. in 3. p. prax. resol. 428. de spol. Cleric.

4. An autem vestes lugubres factæ famulis Episcopi defuncti debeant persolvi ab Ecclesiâ, quæ succedit in bonis, resolvit idem Ricc. cit. loc. & ante eum eleganter D. Cyprianus Regens decis. 84.

Quæst. 28. An D. Episcopus loci possit prohibere heredibus defuncti, ne solvant legata Regularibus, antequam dent Parocho Canonica portio-nem, seu quartam?

1. **N**egativa decisio habetur expressè in Constitut. Nicolai V. pro Carmelitis concessa, quam in partim habes hic supra q. 4. & liquet ibi, Vobis, & dicto Ordini vestro, &c. quam etiam extendit Cespedes de exempt. Regul. quoad varia tract. 24. dub. 388. num. 3. Quod privilegium confirmavit Sixtus IV. in Bulla, quæ incipit, Dum attenta, &c. ad quod etiam facit declaratio Sacre Congregat. Episcoporum apud Barbof. in collect. Bullarum, & constat ex supra decis. q. 4. & docet Lex. tom. 3. ver. Canonica portio, ubi multis firmat, Regulares non tenent solvere quartam de legatis sibi factis, nedum ratione privilegiorum, verum etiam ratione consuetudinis legiti-mæ

gitime præscriptæ. Si ergo Regulares non tenentur de legatis sibi factis solvere quartam, quo jure Ordinarius poterit sub censuris prohibere hæredibus defuncti, ne solvant Regularibus legata, nisi prius ipsi solvant Parochis portionem Canonicam? esset utique præceptum injustum, & contra immunitatem eorumdem.

2. Nec his nocet *Bellellus in suis disquisit. de favore Clericorum*, ubi ad intentum Glossam citat, & alios Doctores, quia laborat in æquivoco, loquitur enim de jure communi, sed nil illic dicit de privilegiis, & decretis novissimis Sacr. Congregat. nec quidem mirum, quia circa æquivocum contingit sapientes falli.

Quæst. 29. An hæres defuncti teneatur Parochiam quartam solvere?

1. Affirmat *D. Didacus Covarr. in c. officii num. 9. ver. nec obstat de testamentis sub iur. delegat. indicium; in nova Impressione Antuerpiensi*. cui favent *Molina de iust. dispnt. 215. nu. 5. & D. Barbosa de offic. & potest. Parochi c. 25. num. 17.* Oppositum tamen, quod est de jure vetus tenet *Frater Archangelus Caraccia Dominicans in suo tractatu de quarta funeralium*, ubi pro se allegat c. quæstio est nobis *Nereida 12. cap. in Ecclesiastico, 14. & c. præcipiendum 15. caus. 13. q. 2. cap. non sitis, & c. cum in Ecclesiæ sepultura de simonia*. Vel dicas, quod quarta Episcopalis de legatis debita Episcopo, exigenda est à legatariis, quando eis legata per hæredes defuncti, reperiuntur soluta: secus exigi potest ab hæredibus juxta consuetudinem loci legitime præscriptam, & non alias, ut bene advertit *D. Ruc. 3. p. 1. ex. resolut. 335. nu. 2.* ubi latè de quarta Episcopali, & in subsequenter resolut. 336. de quarta Parochiali.

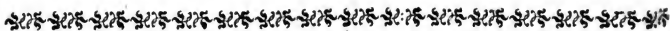
Quæst. 30. Si quis in aegritudine, de qua decidit, offert se, & bona sua Monasterio, an teneatur de rebus oblatas solvere quartam?

1. Affirmativè dic: secus autem si in sanitate tranfieret in loca Religiosa. Et est casus textualis *cap. de his, 4. de sepult. ibi, Quod si in aegritudine ipsa ad Religionem*

transseant: dammodo de aegritudine illa decidant, &c. ubi Gloss. in casu multa adunat. Mirand. tom. 2. manual. q. 41 ar. 9. Roder. in comp. resolut. 18. num. 15.

Quæst. 31. An statuta laicorum circa funeralia sunt valida & licita?

1. Sub distinctione resolve, aut statuta prædicta concernunt ea, quæ in mortuarius in nihilo tangunt Clericos, nihil ab Ecclesiâ removen, ceu est, quod hæredes tantum vestiantur de nigro, quod in domo tantum accendantur candelæ, quod una tantum puletur Campana, quod feretrum, & cadaver fericis non teneatur, & similia, quæ sunt ad solam pompam, & consolationem vivorum, & sic licitè possunt fieri, ad hoc ut scilicet hereditarie conferuntur: aut concernunt, quæ sunt ad honorem Dei, vel pro defunctorum Animarum salute, pauperum elemosynis, vel Ecclesiæ unitate, & sic nequeunt fieri sine peccato, & lapsu censurarum. Quandoquidem hæc prædicta non casunt in clericorum potestate, ut docent *S. Thom. 4. sent. dist. 45. c. 5. Damascenus ex Athanasio in firm. de dormientibus & S. Augustin. in lib. de Cruce Dei, Abbas in c. sine rebus Ecclesiæ non alienandis ibidem Joann. de Molin. Panor. & Sylvest. ver. statutum. q. 2. dist. 8. & firmat lex. cap. Anima de sacerdotum 22. 13. q. 2. ibi, Cuiusmodi verò funeris, conditio sepulture, pompa exequiarum, magis vivorum solatium, quam subsidium mortuorum. Ad quod item facit privilegium Imperat. quo quique laicorum potest Ecclesiæ liberè donare, & Ecclesiasticis personis, l. 1. & illud, & final. de sacrosanct. Ecclesiæ. de qua re sunt omnino videri præcitati Doctores, & præcipuè *S. Thom. & Augustin. loc. ubi dicunt, quod Oleum, Incensum, Aqua benedicta, candelæ in manibus Sacerdotum, & quæcunque similia in die funeris, sunt quedam elemosynæ, inter precationes pro animabus defunctorum, & ad honorem Dei quoque exhibita. Taberna ver. excommunicatio stat. 10. & Conradus 2. p. 1. p. 1. q. 265. ubi quaerit, an cunctis exequiarum defunctis proli: Cætera vide apud præcitos Autores.**

TRACTATUS XII. VARIARUM RESOLUTIONUM.

Quæst. 1. An Prelati Regulares, in puniendis delictis subditorum, teneantur servare apices, & subtilitates Iuris?

1. Negativè decidit in *cap. qualiter, & quando 24. de accusat. in fin.* ubi textus sic loquitur, hunc tamen Ordinem circa Regulares personas, non credimus usquequaque servandum, quæ, cum causa requiritur, facilius, & liberius à suis possunt administrationibus amoveri, & in cap. per tuas, 32. de Simoniacis in fine, ibi, tales igitur contra talem, saltem duximus admittendos; non secundum rigorem juris; sed secundum temperantiam equitatis, &c. ad quod clariùs, ac tutius exequendum, Prelati Dominicani habent privilegium sibi indultum à Bonifacio VIII. quod incipit, *Ad augmentum*, quod per extensum refert Confectus, in Collect. lit. Apost. fol. mibi 18. in impress. V. neta, de anno 1607. & liquet ibi, Nos vobis auctoritate Apostolica

indulgemus, ut ad correctiones, & punitiones Fratrum ejusdem ordinis delinquentium infligendas, præsentibus supradictis, ad quos spectare possunt, rimatis, & apicibus juris postpositis, liberè procedere valeant, secundum consuetudines approbatas, & generalia statuta, & statim facienda, ipsius ordinis instituta, &c. quod item confirmavit Bonif. IX. sua Bulla incip. *Sacre Religionis*, quæ per extensum habetur in nostro Billario impresso jussu Reverendissimi Generalis Utiusmaris. fol. mibi 92. & liquet ibi, quodque prædictus Magister, & alii Presbiteres in dicto ordine, ad quos pertinerit pro tempore, in correctionibus Fratrum ejusdem ordinis, peris ordine postpositis, secundum consuetudines approbatas, & instituta Ordinis antedicti procedere, liberè, & licet possint, & valeant, eorum auctoritate Apostolica, tenore presentium, ex certa scientia indulgemus hæc ibi.

2. Quæ quippe privilegia, cum respiciant favorem Ordinum, extenduntur ad omnes Regulares, qui nobiscum

icum communicant in privilegiis, ut notant *Portell. cap. 24. n. 2. Aretinus in sua practica criminali de modo procedendi. 2. & de testib. c. 1. in fin. & Bordon. contr. 3. in sub. tit. 2. q. 31. n. 137. & reperiuntur inter notata statuta diffin. 1. de gravius culpaz. 18. lit. P. fol. 80. col. 1. diffin. 2. 5. 17. de Conf. Bonif. IX. tex. 5. fol. 196.*

3. Et quamvis præcitati Regularis in antecedictis correctionibus non teneantur apices & rimas juris sequi, nihilominus tenentur substantialia & essentialia iudicii observare, quæ sic adeo sunt de essentia, & substantialia iudicii, ut illis omisissis, iudicia sint nullius roboris, aut uia, contra illud *Deu. 16. iuste, quod iustum est, profuerit, & probat rextus Clem. sap. contingit, de verbor. significat.*

Quæst. 2. Quanam, & quot sint de essentia, & substantia iudicii?

Respondent *Panorm. in cap. dilecti filii 6. de iudic. Syl. in verb. Index. 1. q. 5. D. Anton. in 3. p. 11. 9. cap. 5. 6. Novar. de sent. & re iudicata. confil. 1. in fin. & de appell. confil. 5. n. 10.* quod illa dicuntur substantialia, & essentialia iudicii, quæ sunt de iure divino, naturali, vel gentium; hæc autem in genere quatuor esse attestantur: primum, ut contra aliquem non procedatur, nisi accusatum, denunciatum, aut infamatum, juxta tres modos procedendi à Jure statutos, per accusationem, denunciationem, & inquisitionem, *cap. qualiter & quando 2. 4. de accusat.* Secundum, ut testes examinentur cum juramento. Tertium, ut absens vocetur. Quartum, ut indefensus non condemnatur, nisi fuerit consummatus.

2. Tu autem, pressius loquendo, dicas, quod primum essentialia iudicii est, ut constet saltem in genere de reore delicti; nam cum de ipso delicto puniendo agatur, de ipso prius naturaliter debet constare aliquo modo, an scilicet sit commissum, & extet in rerum natura? quia non entis nullæ sunt partes, & sine fundamento delicti inaniter conficitur ædificium processus criminalis, siue juridicæ, siue summarie procedatur, siue agatur per viam accusationis, siue denunciationis, siue inquisitionis, quia in his omnibus modis militat eadem ratio, & additur, quod quis reus in criminalibus esse non potest, nisi ratione delicti: ergo prius de delicto constare debet.

3. Secundum est accusatio, aut denunciatio, vel infamia, sine qua inquisitio fieri non potest; cum succedat loco accusatoris, sine quo iustitia nequit administrari, cum non sit ad se ipsum, sed ad alterum, ut egregie declarat *D. Thom. 2. 2. q. 58. art. 2. in princ. corp.* Unde oportet, ut Iudex inter duos iudicet, quod tunc fit, quando unus est actor, & alter reus, ut idem *D. Thom. docet in ead. 2. 2. q. 67. ar. 3.* ubi de re nostra luculenter agit.

4. Tertium substantiale, est contestatio litis, quæ in criminalibus tunc fit, quando reus examinatur, ut principalis, ad hoc, ut respondeat ad sibi objecta: est enim de iure divino, *Gen. 1. ubi Deus, antequam condemnaret Cain de homicidio Abel fratris sui, constituit eum, & examinavit, dicens: Quid fecisti?* Ergo iudicium nequit fieri sine examine rei principalis, nisi forte contumax, quia in tali casu habetur pro constituto examinato & confesso, & consequenter nequit prætermitti, cum tale examen sit pars defensionis, vel præambulum, & dispositio necessaria ad se defendendum, licet quoad solemnitate in iure requisitam possit omiti.

5. Quartum substantiale est, ut non omittantur legitimæ defensiones, quia nemo indefensus, & inauditus

debet condemnari: sunt enim hæc de jure natura: unde nec per summum Principem possunt auferri, & ut iura clamant, contra inauditam partem, nihil recte potest in iudicio definiti. *cap. suspensus 1. de causa processus.*

6. Si autem reus instet, & petat testes in priori processu examinatos repeti & reexaminari, ex quo fuerint dumtaxat examinari pro Curie informatione, & sperat exinde relevati: iudex tenetur illos repetere, & reexaminare, ut juris, & praxis est, citato ipso reo petente, ad videndum testium iuramenta, quod cum etiam sit de substantia iudicii, non potest prætermitti, sine laesione iustitiæ; quicquid alii dicant, ad quod facit *Clem. sap. contingit 2. de verb. signif. ver. citationem*, ubi decernitur, quod quando causa expedienda est de plano, & summarie, & sine figura iudicii, non sit omittenda citatio, & cum indistincte de citatione loquatur, intelligi debet non solum de citatione rei ad comparendum, sed de omni citatione necessaria, ad hoc, ut in omnibus actibus dicatur auditus: & propter hanc eandem rationem non est omittenda citatio ad sententiam diffinitivam, quia ut dictum est, censetur de substantialibus, & alter reus æstimaretur gravatus, ut putat inauditus, unde posset appellare, & de nullitate dicere.

7. Quintum substantiale est, ut reo petenti, & volenti se defendere in crimine, sibi imputato, detur copia omnium actorum, siue iudiciorum, cum nominibus, & cognominibus testium examinatorum contra illum, alter non posset se defendere per viam exceptionis contra testes, & sic impediretur in suis defensionibus.

8. Ultimum substantiale est, ut sententia feratur in scriptis, & reo condemnato intimetur, saltem per edictum, eaque tandem observentur, quæ à Jure Canonico reperiuntur præscripta, vel ex propriis Constitutionibus sancita, cum decreto irritante, vel sunt de forma, de quibus sunt legendi *Aretinus in practica criminali c. 2. & 3. de modo procedendi, Peyr. in suo formul. lu. P. cap. 16. not. 2. & Megal. in sua practica criminali c. 9. à nn. 12. usque in finem.*

Quæst. 3. Quanam sint de solemnitate & subtilitate iudicii?

1. **P**ræcitati Doctores unico verbo quæsito satisfaciendo dicunt, ea ad iudicii solemnitatem siue subtilitatem spectare, quæ sunt juris positivi civilis, vel etiam Canonici, ut sunt trina citatio in scriptis confecta, & non aliter, per intervalla, cum testibus intimata; iudicii dies non festus, locus non privatus, contestatio litis cum solemnitate inchoata, hoc vel illo modo, ut puta, coram assessoribus, delicto semipleno probato, dilationes interloquutorie, exceptiones frustratorie, appellationes dilatorias, Advocatorum contentiones, & jurgia, sententia sedendo, vel stando prolata, & similia huiusmodi; nam sicut illa dicuntur substantialia ad iudicium, quæ sunt de iure divino, vel naturali, vel gentium: ita & illa dicuntur accidentalitativa siue de solemnitate & subtilitate juris, quæ alias nuncupantur apices & rimas juris, quæ emanant à solo Jure Civili, vel Canonico 3. de quibus latè in tract. de iudiciis in ordine nostro faciendis, ad finem nostrarum Constitutionum appositio, *Pugna in 3. p. direct. Inquisit. Cap. 104. ver. fin. Aret. in pract. de modo procedendi c. 2. Ind. Miranda de ordine iud. 10. 1. q. 14. art. 1. 2. & 3. ubi de his oppositè discutitur, & Peyr. in for. lu. P. cap. 16. n. 3. & solemnitates verò juris sunt, ad quæ observandum, videnda est omni-*

no prædicta Clem. *sepe contingit* 2. de verb. significat. ubi à S. Papa optimè declaratur, quid sit procedere simpliciter, & de plano, absque strepitu, & figura iudicii.

Quæst. 4. An Prælati Regulares possint uti libet in quibuscumque causis testes de jure positivo inhabiles admittere ut habiles, & idoneos ad iudicandum de crimine subditorum?

1. Affirmativè P. Franciscus Aretinus in sua practica criminali. c. 2. in fin. de modo procedendi, quia ante dicti Prælati, ex decisis & relatis privilegiis, non tenentur sequi timas, & juris apices, de quarum numero erat prædicta testium inhabilitas; ac proinde (inquit ipse) poterunt Prælati Regulares admittere testes infames, quia infamia est de jure positivo, cap. per tuas extrav. de simonia, ac etiam mulieres, quia hæc excluduntur à testificando à jure positivo, cap. mulierum 33. q. 5. cui favet Longus Capuccinus in tract. de casib. reserv. p. 2. casu 5. de iudicio Reg. 8. de exceptionibus contra testes. sub. n. 8. ver. servum est in fin. ubi subiungit, & ceteri sui Religiosi non admittuntur huiusmodi testes, infamia Religiosorum crimina remanent impunita; quinimodo animum sumerent quam plurimi Regulares perpetranda multa crimina, præsertim carnalia, & inhonesta, in gravissimam perniciem, tum Religiosis, tum animarum ipsorum Regul. Hæcille.

2. Verumtamen oppositum tenent Ghisler. de iudicio Regul. cap. 11. per totum, Miranda de ordin. iud. tom. 1. quæst. 14. art. 2. conclus. 2. Laur. Peyr. in formul. lu. P. cap. 16. num. 3. & Bordonus controvers. 3. quæst. 31. num. 137. & merito, tum quia supradicta testium inhabilitas non spectat ad apices juris, ut putat Aretinus cum suis assensibus, sed ad substantiam iudicii; nam veritas est basis & fundamentum iudiciorum, sicut illorum perveritas & destructio est falsitas in ipsis testibus, in quibus totum ius & injuria iudicandorum consistit: inhabilitas autem testium, aut totam veritatem exterminat in iudiciis, aut eandem debilitat, infirmat, & diminuit, ergo &c. tum etiam, quia solemnitates juris, sive apices, quas Regulares sequi non tenentur, illa duntaxat sunt, quæ per Sanctum Papam reperiuntur declaratae in d. Clem. *sepe contingit* 2. de verb. signif. inter quas non reperiuntur expressæ testium inhabilitates; sed ex tantum, quæ ad ordinem accidentalem iudicii spectant, & causam dilatant, prorogant, aut faciunt immortalem, de quibus dictum est supra qu. 3. tum item, quia licet Prælati Regulares non teneantur in eorum iudiciis sequi apices juris, ut constat ex decisis, cu. loc. hoc tamen Panorm. in cap. olim 26. de accusat. Rodriguez to. 2. qu. 16. art. 1. Ghisler in sua practica, cap. 11. num. 24. & Peyr. tom. 1. de subdito cap. 20. §. unuc. ver. ad ultimum noto, intelligunt procedere in causis civilibus, & levibus: scilicet autem in criminalibus, & gravibus, & quando agitur de habitu spoliando, de darando ad tritemes, de carcerando perpetuo, de Prælato deponendo, de jure quesito privando, quia in his dicunt, omnes juris solemnitates esse servandas, quæ fortè possent reo proficere. Quod dictum colligunt ex d. cap. qualiter & quando 24. de accusat. ubi in fine Papa vult, ordinem iudicium circa Regulares non esse servandum usquequoque, hoc est, ad unguem, cum tanto rigore, quanto circa seculares. Quem rigorem Bonif. ubi supra, apices appellat; tum item, quia iura omnibus æqualiter favent; tum denique, quia fama Religiosorum non est inferior fama secularium, ergo non est spernenda.

3. Neque his nocent inconvenientia relata; nam li-

cet de juris rigore infames mulieres, & confamilies personæ inhabiles non debeant admitti ad testificandum in iudiciis, hoc tamen intelligitur regulariter, quod scilicet delictum potest aliunde probari: unde falsæ delictis exceptuatis, & in iis, quæ sunt difficillimæ probationis; nam si Religiosus comprehendatur in lupanari, ubi meretrices tantum habitant, non ab aliis convincendus est de crimine, nisi per meretrices ibi stant, quia ibi honestæ personæ non adfunt. Item si quis delinquit in sylvis, ubi viles personæ tantum morantur, non aliunde de crimine convincendus est, nisi per personas ibi commorantes; inhabilitas ergo testium requiritur prudentiæ Iudicis, eo magis, quia testes inhabiles, licet de jure non sufficiant ad condemnandum, licet tamen erunt ad inquirendum.

Quæst. 5. Denunciator an possit esse testis contra delinquentem a se denunciatum, ad finem illam puniendi?

1. Quod denunciator in causa fidei, sive in denunciatione evangelica & charitativa valeat gerere vicem denunciantis & testis, non est dubitandum; cum habeatur expressè in c. in omni regno 4. de testibus; cuius textus sic loquitur: In omni negotio, principales personæ dicuntur veritatem de re fieri notæ, relictissimi habenda est per testes, cum adhibito uno existunt duo testes, adhibitis duobus efficiuntur tres, quod patenter ostendit Deus, cum dicit: Si peccaverit inter fratres tuos, &c. & de hac denunciatione sunt intelligendi Soms lib. 5. de iust. q. 9. art. 2. conclus. 4. Navar. in summ. cap. 23. nu. 33. in fin. Roder. tom. 2. q. 4. ar. 6. Carena p. 3. de tribus modis, §. 3. de denunciatione, & multis ceteris Sams in apborism. lib. 2. cap. 4. de denuncia. nu. 2.

2. An verò possit esse testis in denunciatione judiciali? quælitum est inter Doctores non leve; quod ceteris prætermisissis, negativè resolvunt Emin. c. 21. q. 69. ar. 2. §. ad secundum in fin. Abbas in d. cap. 10. omni negotio nu. 9. Valent. tom. 3. disput. 5. q. 13. nu. 4. conclus. 5. ar. 2. q. 33. ar. 8. Malder. ibid. q. 33. art. 6. dub. 5. Per. in formul. lu. d. cap. 2. nu. 9. not. 7. & alii gravissimi Doctores non pauci, & moventur ex multis. Primò, quia idem in eadem causa non debet esse actor, & testis, cap. nullus 2. caus. 4. q. 4. tum item, quia quodlibet iudicium debet constare ex quatuor personis, ut puta ex Iudice, accusatore, reo, & testibus, cap. forum 10. de verb. signific. §. unum quoque negotio, ibi, Ha persona requiruntur Index, actor, reus, & tres testes, &c. quod etiam probat text. d. cap. nullus 1. q. 4. ibi, Accusator verò, & Iudex es, unusquisque sed per se accusator, per se Iudex, per se testis, per se accusatus, unusquisque in suo ordinabiliter ordine. Hæc ibi, ex quibus liquet, quod prædictæ quatuor personæ debent esse inter se verè & realiter distinctæ, non ammiratione, ac metaphysicè.

3. Ad quod item facit text. cap. in prioribus 7. caus. q. 1. §. quia ergo Stephanus, ibi, Si alii accusatores, atque testes fuerint, &c. ergo testes requisiti ad condemnandum, debent esse distincti physicè, & realiter ab accusatore, secus corrumpit iudicium.

4. Secundò, quia urget præsumptio contra illum, qui instat, ut poena alteri infligatur, quod scilicet hoc non faciat zelo charitatis, ut occurrit in denunciatione evangelica, sed causa odij, & inimicitiae, ut probat text. cap. si quis 20. 2. q. 7. ibi, Nihil contrarium, aut criminatum obiceret.

5. Tertiò, quia li Advocatus & Procurator in causa sui principalis non admittitur in testem, propter affectionem, quam ad causam prædictam præsumuntur habere, ut probat Sot. cit. loc. Unde in d. cap. nullus 1. q. 4.

4. Procuratores & Advocati ponuntur, ut personæ aliter distinctæ a testibus in *testibus*, *Defensores extenuatione l. minuendam causam, &c. & c. final. de procur. in 6.* Procurator in causa sui principalis non admittitur, ergo iultro fortius non debet admitti denunciator, cum si non probet, possit timere dedecus & vituperium.

6. Quarto, quia Julius III. in sua Constitut. incip. *multis depravatus*, quæ est 23. in novo Bull. Cherub. ult. ut denunciatus cum juramento in peccato blasphemæ, habeat vim unius testis, & non aliter; & liquet ibi in *indemnando pro hoc execrabili scelere stabunt duobus testibus fide dignis, poterit haberi loco testis denunciatus, si merito iuramento denunciet, diligenter observata qualitate personæ, & reliquis circumstantiis denunciatus, cum alterius testis, &c.* Hæc ibi, ergo seclusa causa fidei, nullo potest esse fulciri, quod denunciator sit actor, & testis: aliàs nec non esset speciale in causa fidei, nec fuisset opus declarationis Papæ.

7. Hinc *Sotus membro 2. q. 4. de teg. secret. conclus. 8. ver. sed dubium egregium est*, tremens de probabilitate diversæ opinionis, ait: *Hoc dixerim probabiliter, ut ostendam, saltem ira crimine præviatis hæretica nihil fieri contrarium, si denunciatus repariatur in testem. quamvis in aliis privatis delictis non esset forte adeo consulendum.* Hæc ille.

9. Nec his obstat *Bordon. controvers. 1. n. 54.* dicens, quod textus relati loquuntur in accusatore, non autem in denunciatore, & quod inter hunc & illum magna differentia sit; nam licet accusator & denunciator differant, se, quia ille de iure tenetur impositum crimen testibus probare, hic autem nequaquam, *cap. super his 16. de accusat.*

9. Nihilominus accusatio & denunciatio judicialis ratione finis intenti, non differunt; nam denunciatio judicialis, sicut & accusatio pro fine habet respicere damnum, & pœnam denunciati, & vindictam læsæ legis, & tamen ceterorum Republicæ, ergo ex æquali fine, æquali lance debent librari.

10. Hoc autem dictum de punitione culpæ in vindictam legum, & ceterorum tamen, non potest habere locum in denunciatione evangelica, quæ fit prælati ex charitate, hoc est, non ut iudici, sed ut Patri; non ad processum formandum, sed ad correctionem, & emendamdam. Unde censetur civilis, & non criminalis, adhibita in augmentum fidei, & lucrum animarum, *Sylv. ver. denunciatio n. 4. Lex. cod. ver. n. 2. & Sanchez in decal. lib. 6. c. 2. in præmio.*

Quæst. 6. Quinam testes excipiantur, sive repellantur a testimonio?

1. ET quidem primò infames, & perjuri, non sunt examinandi in causa criminali: & esto, quod admittantur, non probant: si tamen communi opinione hominum reputentur, & habeantur ut tales, *Bartol. in l. 1. n. 4. C. de testib. vel constat ex aliquo delicto, & causa esse tales, quales excipiens dixit, Alexander consil. 152. n. 16. lib. 5. quem refert Crot. de testib.*

2. Secundò repelluntur a testimonio testes non iurati, *fraternitatis 17. & c. tuis 39. de testibus.*

3. Tertiò, mulieres ob sexus fragilitatem, & ingenii mutabilitatem, *cap. forum sub fin. de verb. signif. & cap. mulierem 33. q. 5. quod procedit de iure Canonico, & quoad condemnationem; nam quoad Inquisitionem admittuntur, & præcipue contra Clericos, ut dicit gloss. c. quoniam de testib.*

4. Quarto, minor viginti annis, *l. in testimonium, ff. de testib. quod intellige verum quoad torturam, & condemnationem; secus quoad iudicium & Inquisitionem.*

5. Quintò, testes inimici, ut probat *text. cap. accus. Donat. Praxis Regularis Tomus III.*

factores 2. 3. q. 5. & liquet ibi, Testes esse non possunt, qui ante hesternum diem, aut nudius tertius inimici fuerunt, ne fratri nocere cupiant, vel laesi, ulcisci velint. Hæc ibi, ubi gloss. in *ver. hesternum*, ad intentum allegat multa iura, & procedere de inimicitia capitali, affirmat *Jul. Clar. §. final. q. 4. ver. item quæro.*

6. Sextò, consanguinei ascendentes, & descendentes accusatoris: item collaterales, qui tamen possunt admitti ad rei defensionem, *Clar. in d. §. final. q. 2. 4. n. 12.*

7. Septimò, focii criminis, *l. fin. C. de accusat. & cap. veniens 10. de testib. & liquet ibi, Et nos tam sententiam commendamus, eo quod ille, qui eodem erat infectus crimine, unde contra eum testificari non posset, multique de se confesso adversus alium in eodem crimine sit credendum.* Hæc ibi, ubi gloss. in *ver. aliorum*, limitat d. cap. non procedere in criminibus exceptis ut pnia simonis, sodomie, hæresis, & similia, ad quod facit *cap. cum oportet 19. de accusat.* ubi dicitur, quod focii criminum nullum dant jus iudici, nec dum ad condemnandum, verum etiam nec ad inquirendum, *Navarr. lib. 5. consil. 4. 5. de accusat. Aretinus in d. pract. cap. 1. de testibus, Bordon. in controvers. 2. de focio crimin. n. 26.* ubi dicit, quod in casibus non expressis, focii criminum contra complices nihil probant, & maxime, quando nominatus est bonæ famæ, & *Megal. in sua pract. cap. 1. q. 1. n. 12.* ex multis ostendit, quod focii criminum non sit credendum, quia focii dictum non est tanquam dictum testis, sed tanquam dictum denunciantis, seu accusantis, & addit, quod focii criminis dictum, ut idem faciat, est ab ipso confirmandum in tormentis.

8. Octavò, persona vilis & pauper non potest esse testis, quia potest pecunia corumpi, *Clar. in d. §. final. q. 2. 4. ver. quæro etiam, & probat tex. cap. licet causam, de probat. ibi, quod corrupti falsa dixerunt;* quod tamen intellige verum de paupere, & turpi persona: scilicet autem si sit persona honeste vitæ, & bonæ famæ, & conditionis, *l. 3. 4. ff. de testibus.* Quis autem dicatur pauper, statur iudicio iudicis, *Longus Capucc. de exceptionibus contra test. ver. 9.*

9. Nonò, Conspiratores non possunt esse testes, & sunt illi, qui ex pacto conveniunt, ut unus accuset, seu denunciaret, & reliqui sint testes, quorum accusatio & testimonium non solum admittenda non sunt, verum etiam debent exemplariter, ac rigidè castigari tanquam impostores, & Republicæ perturbatores; ad quod facit *cap. 1. & A. de sent. & re iudicata cap. per tinas de simon. cap. conspiratio cap. coniuratum, cap. si qui Clerici, vel Monachi, cap. si Clerici, & cap. si qui Clericorum, q. 1.*

10. Decimò, similiter ejiciuntur a testimonio laici contra Clericos, mente capti, & confusiles; de quibus omnes practici, & præcipue *Anton. de Soufa Dominicus lib. 2. cap. 11. & 12. aphor. Aretinus Longus, Megal. cas. loc. & Bordon. in controvers. 3. de inhabilitate testium,* ubi diffusè dixerunt de prædictis exceptionibus.

Quæst. 7. Inimicitia capitalis quanam sit?

1. N Otest *Sousa in aphorism. lib. 10. de teste inimico, post Pegnam 3. p. comm. sive c. 116. & Farin. de testib. q. 53. §. 6. n. 110.* dicit, quod capitales inimicitiae regulariter censentur illæ, quæ oriuntur ex morte, infamia gravi, lethali vulnere, amissione omnium bonorum, aut majoris eorum partis; & addit, attentata propinatio veneni, calumnia illata Religioso, exclusio Religiosi à patria, per favores superiorum, sine culpa sua, continuata rixa, & similia, quæ evidentè demonstrant mortale odium contra proximum. *Bordon. controvers. 3. de inhabilitate testium. quæst. 1. n. 11.*

2. Et hæc inimicitia repellit inimicum ab accusatione, denunciatione, & testificatione, etiam in casibus exceptis, & privilegiatis, *Bartol. in l. in quæstionibus. ff. ad l.*

Et 4. cum alius eodem tit. c. cum quis pariter eod. tit. in 6. Aitamen sicut est, quando Monasterium eximitur à dicta solutione adtex. in cap. priv. dist. 3. cap. in nostra de sepul. in casu autem, de quo agitur, medium prædictum Monasterium, sed etiam tota Religio est exempta à dicta solutione quarta funeralium cum Paulus IV. & Gregor. XIII. dictis Clericis Regularibus communicaverint omnia privilegia aliis Regularibus concessa, quare censentur etiam communicata privilegia exempta à dicta solutione quarta. Inter quæ adest privilegium Julii II. concessum Minoribus de Observantia anno 1511. sui Pontificatus 8. Et aliud Pauli III. concessum Minoribus, anno 1544. Et aliud Pauli IV. concessum Ordini Prædicatorum, anno 1556. quæ per extensum refert Archang. Caraccia de quarta funeralium c. 1.

7. Nec obstat Concil. Trident. sess. 25. cap. 13. de Reform. quia cum istud Monasterium sit fundatum post publicationem Concilii, & quatenus esset fundatum ante, cum non esset solutumolvere dictam quartam, Concilium ei non obstat, ut declaravit Sanctiss. Pontifex Pius V. in sua Constit. de anno 1567. quam refert Archangelus Caraccia loc. cit. Gutierrez de iuram. confirmatorio, 2. p. c. 4. num. 3. Emanuel. Rodrig. in qq. Regul. tom. 1. q. 41. ar. 2. Et ita etiam resolvit Congreg. Illustriss. Interpretum, ut refert Rod. cit. loc.

8. Quod autem hoc Monasterium fuerit fundatum post confirmationem Concilii, ex eo probatur, quia Concilium suum confirmatum die 27. Januarii 1564. Religio autem Cle-ricorum Regularium suum confirmata à Clem. VII. die 24. Junii 1524. Unde per necesse inferendum est, quod hoc Monasterium sit fundatum intra quadraginta annos, de quibus loquitur Concilium. Et quatenus esset fundatum extra dictos quadraginta annos, non probatur, quod esset solutumolvere quartam funeralium.

9. Neque est verum quod prædicta Constitutio Pii V. fuerit revocata per Gregor. XIII. ut in eius Bulla, quam refert Navarr. in Manual. c. 27. in fine, quia cum prædicta Bulla Pii V. plurima contineret per Gregorium revocata sui ad terminos Concilii, ut censuit Congregatio Illustriss. Interpretum, ut refert Caraccia loc. cit. qui etiam in sin. tract. refert ipsam resolutionem, & bene adverte Gutierrez loc. cit. Et ita fuit resolutum una parte tantum informante. Hæc ibi, & relict, ut patet D. Ricc. 3. p. prax. resol. 336. in fin. D. Barbos. in collect. ad cap. 13. Concil. Trid. sess. 25. de Reform. nu. 3. & Cessed. de exempt. Regul. quoad varia, cap. 24. sub dub. 364. nu. 4. Et Mancin. in addit. in brevi tractatu de quarta funerali, dub. 3.

10. Ex quibus omnibus intrepide dicendum est, prædictam Constitutionem Pii V. non esse abrogatam per dictam Bullam Gregor. XIII. sed limitatam, seu reductam ad terminos Conc. Trident. cui præfata Pii Constitutio nullatenus adversatur, cum ei sit consona, & juris dubii declarativa.

11. Ad quod pariter facit Constitutio Pauli V. pro Carmelitis concessa, quæ incipit, *Decet Romanum Pontificem*, & est tenoris sequentis.

12. *Decet Romanum Pontificem, quæ Sacris Ordinibus à Sede Apostolica dudum concessa sunt, facta, & etiamque ineri. Inter quos adest Ordo Beate & Gloriosæ, semperque Virgini Mariæ de Monte Carmelo, cui inter alia signi accepimus, diversis Romani Pontifices concesserunt, illius Domo, seu Monasterii ante annos quadraginta edificata non teneri ad solutionem quarta funeralium, idque etiam à Concilio Tridentino de prædicto, & aliis Sacris Ordinibus Decretum fuit. Cum autem quaereretur, an eadem postea à quadraginta annis edificata deberent dictam quartamolvere, Venerabiles Fratres nostri S. R. E. Cardinales, Decretorum dicti Concilii Interpretes censuerunt, Monasteria edificata à quadraginta annis ultra, non teneri ad solutionem quarta funeralium huiusmodi, si modo sint eius Religionis, cui à dicta Sede ante quadraginta annos indultum sit, ut eandem*

quartam non teneanturolvere Episcopo. *Quare ne da Ordinis Carmelitani Monasteria, seu Domo in divici Mundi partibus à quadraginta annis edificata, indebuti ganturolvere dictam quartam funeralium, eorumque i demerunt proficere cupientes, ac tenores literarum concessionum huiusmodi forsan cõfectorum presentibus pro e. pressis habentes, dilecti filii Procuratoris Generalis dicti Ordinis Carmelitani illius nomine Nobis portellus supplicatibz adducti, volumus, mandamus, decernimus, & declaramus omnia, & singula huius Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo Monasteria, seu Domo, in quibuscunque Mann partibus à quadraginta annis edificata, illorumque Conventus, & Fratres nullo modo, nullæ ratione teneri ad solvendum dicta quarta funeralium, & ob non solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras, & penas incurrere possi. Inhibentes in virtute Sanctæ Obedientie omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, ac aliis, quos id concernit, ab ipsis Fratribus Monasteriorum, seu Domorum à quadraginta annis edificatorum dicti Ordinis Carmelitani quartam funeralium huiusmodi quoquomodo exigere, aut eos à super molestare audeant, seu presumant. Quod si quis contradicere presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius noverit se incursurum. Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios quovis autoritate surgentes, etiam causam Palatii Apostolici Auditoris ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, subscris, & eorum cuiuslibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultati, & autoritate, ubique iudicari, ac desinere debere, necnon irritum, & inane fessis super his à quoquam quavis autoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quò circa dilecti filii causam Curia Camera Apostolica Generali Auditori, & nunc, & pro tempore existentibus nostris, ac dicta Sedis Nuntius in Regno, seu locis, aut Terris ubi dicta Domo edificata fuerint existentibus mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios presentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit solemniter publicantes, ac Fratribus prædictis in præmissis efficacis defensionis presidio assistentes, faciant præmissa omnia observari, nec permittant, eos deservire à quoquam molestari. Contradictores quoslibet, & rebellis & præmissis non parentes, per sententias, censuras, & penas Ecclesiasticas, aliisque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam, ad hoc opus fuerit auxilio brachii secularis. Non obstantibus quibuscunque constitutionibus, Apostolicis, sub quibuscunque tenoribus, & formis ac cum quibuscunque clausulis, & decretis in genere, vel in specie ac alias in contrarium quomodo libet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis etiam si de illis, illorumque totis tenoribus specialiter specificis expressis, & individua non autem per clausulas generales id importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda foret illorum tenores presentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permanferis, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus. Aut si aliquibus comminuer, vel diversim ab Apostolica, seu Sede indultum, quod interdici, suspendi, & excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quia difficile foret easdem presentes ad singula quaque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod eorum transumptis etiam impressis manibus alicuius Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, ac si presentes forent exhibita, vel ostensa Datum Roma apud S. Marci sub Anno Pontificatus nostri die 20. Augusti 1605. Pontificatus nostri anno primo. Et habetur ut patet in 3. tom. Bullar. Laetii Cherubini in Pauli V. nu. 4. & apud Lezan in Mari magno Carmelitar. circa §. 53. nu. 353. fol. mibi 369.*

Quaest. 6. An Moniales sint pariter exempta à solutione quartæ?

Affirmativè respondet *Portellus in dub. ver. Canonica portio*, nu. 8. *Lexan. ver. quarta funeralis* nu. 8. *Pellizz. in tract. de Monial. cap. 9. nu. 17.* tum quia Pius V. in dict. Bull. *Esse Mendicantium Ordines*, & in alia, *Ad hoc nos Deus*, quæ est 41. in Bullario Cherub. loquitur generaliter, dicens Monasteria non teneriolvere quartam funeralem, supple juxta dispositionem Concil. Trid. sess. 25. cap. 13. de Reformatione. Conventus autem Monialium, sive verè Monasteria, ergo, tum etiam, quia Pius V. in dict. Bulla incip. *Ad hoc nos Deus*, expresse mentionem facit de Monialibus. Tum item, quia privilegia favorabilia Monachorum virorum, extenduntur ad Moniales eisdem Ordinis, ut sæpe dictum est. Nec his nocet *Nos in hoc. Regul. ver. quarta funeralis*, nu. 1. dicens oppositum, quia loquitur de jure communi, & secundum dispositionem *Clem. dudum de sepult.* quod jus, & *cap. dudum*, fuit multoties, etiam in specie per subsequentes summos Pontifices abrogatum, ut liquet ex decal.

Quaest. 7. An Mendicantes teneanturolvere quartam de Candelis, qua illis ad manus dantur in funeralibus?

Negativè post allegatos, D. Didacus Covarruvias, nu. 1. in cap. off. nu. 12. *Joan. Bapt. Consell. sub rubr. de sepult.* & de Candelis verò *Marcell. Megal. in prima secundæ fori insti. Peregrine lib. 2. q. 3. nu. 12. Rod. tom. 1. q. 39. ad D. Barbof. de pot. Parochi. cap. 25. num. 39. Cessedes cit. le & D. Ricc. in 3. p. prax. resol. 337.* tum quia hanc exemptionem habent à prædictis privilegiis, & præcipuè ab ipsorum Mari magno, ubi id eis in specie conceditur, & declaravit Benedictus XI. in sua Constit. incip. *Inter cunctas*, quæ habetur in Bull. Ordinis Prædicatorum, pag. 72. ibi, *De Candelis autem, quas Fratres portant, potum non petant.* Tum etiam, quia ita se habet antiqua consuetudo, quæ leges interpretatur. Tum item, quia dictæ Candelæ ad manus traditæ censentur datæ personis, non autem piis locis, sed ita est, quod quarta prædicta detrahenda est à legatis factis piis locis, non autem personis, ergo.

Nequè his obstant præcitata verba Pii V. ibi. *Id tamen Cera*, &c. quia, ut constat ex lectura textus, referuntur ad illa Monasteria, quæ ultrà quadraginta annos ante Tridentinum, erant solitaolvere quartam funeralem, non autem ad ea, quæ exemptionem habent, vel nunquam consueverunt dictam quartamolvere: Quibus addè, quod cum dicitur, *Quartam deberi de Cereis*, intelligit de cereis, qui circa Crucem, vel cadaver defuncti, maxime in Italia, ut aliis citatis docent D. *Barbof. de jure Eccles. lib. 3. cap. 24. & Lex. ver. quarta funeralis* nu. 7. ad finem.

Nec obstat *Glossa cap. dudum de sepult. in 6.* dicens, quod prædicta constitutio Benedicti XI. fuit revocata à Clem. V. & consequenter Mendicantes tenenturolvere quartam de Candelis sibi ad manus datis; quia hoc quod dictum procedit de jure communi, fallit autem de speciali privilegiato, per alia privilegia, obvento: de quibus dictum est supra q. 4.

Quaest. 8. An Mendicantes teneanturolvere quartam de Candelis accensis in Baldachino constituto in suis Ecclesiis circa cadaver?

Negativo respondet *Remigius Scrophain suis moral. q. 13. in addis nu. 3.* tum quia quarta in casu posito debetur de Cereis, & aliis, quæ deferuntur tempore, quo

corpora defunctorum deferuntur ad sepulturam, non autem de aliis, quomodolibet donatis, ut constat ex dicta Bulla Pii V. in partim extensa hic supra q. 4. At Candelæ, quæ ponuntur in dict. Baldachino, non fuerunt delatæ per viam una simul cum cadavere, sed alibi transmissæ: imò erant permanentes in Ecclesia; ergo de eis quarta non debetur. Tum etiam, quia ita observatur consuetudo illarum Ecclesiarum, in quibus constituti Baldachinum circa cadaver, ergo istandum est consuetudini, quæ leges interpretatur; tum item, quia ita fuit in facti contingentia sæpe decisa; tum quia Candelæ apponuntur in Baldachino censentur datæ ad manus Religiosorum, de quibus certum est, quartam non deberi. Cætera vide apud præfatum auctorem, & *Portell. 2. parte, casu 12. nu. 2.* ubi ad intentum multa refert.

Quaest. 9. An de libris, qui in signum Doctoratus, ponuntur circa feretrum, in quo jacet Doctor defunctus, debeatur quarta?

Negat D. *Archangelus Caraccia in suo tract. de quarta funeralium*, c. 3. §. *ad junctum indumentum mortui, libri, arma*, &c. ad quod pro se allegat consuetudinem, & Capitulum Provinciale Mediolanense. Et absolute sequitur *Bordon. tom. 2. resol. 51. num. 21. & Pellizz. tom. 1. manual. tract. 8. cap. 5. sect. 4. sub nu. 162.* §. *difficultas esse possit de libris; & merito, quia libri, arma, & similia, quæ ponuntur circa cadavera defunctorum, sunt accidentia funeris, magis spectantia ad seculares, & pompam vivorum, quam ad utilitatem animæ defuncti. Nec conlangui apponunt prædicta à defunctis, vel ut dividantur inter Fratres, & Clericos pro anima illorum, sed pro consolatione, & honore familiæ. Unde si sponsus suam defunctam uxorem velat pretiosissimis vestibus, quæ omnes, ut in die sponsalitii cui annulus, & aureis monilibus, non idè de his tenebitur ad quartam. Nec bona jam recensita remanebunt apud Clericos, vel Fratres, in quorum Ecclesia cadaver sepelietur, sed cum magna pietate, & charitate sunt hæreditibus restituenda, ne duplici contritione conterantur. Quod totum magis firmat universalis consuetudo hujus Regni.*

Nec his obstat D. *Ricc. 1. p. prax. decis. 670. num. 4.* quia ibi loquitur de antiquo jure communi, quod, ob privilegia Regularium, & consuetudinem prædictam, reperitur abrogatum.

Quaest. 10. An Mendicantes, qui ex consuetudine solvunt quartam, teneantur illamolvere in Anniversario, quod fit in Ecclesia, ubi Testator sepultus est?

Negativa decisio constat ex dict. Bulla Pii V. incip. *Esse Mendicantium Ordines*, quæ, ut dictum est supra q. 4. non fuit revocata per Gregor. XIII. in sua Bulla, *In tantarum mole*, sed reducta ad terminos Sac. Concil. Trident. & liquet ibi. *Qua ipsam quartamolvere consueverunt, & ubi consueverunt id tantum Cera*, & aliorum, quæ in aliquibus partibus deferri contigerit, tempore, quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu legatis, aut alias quomodolibet donatis, solvi debet. Hæc ibi, ex quibus bene vides, quod ubi adeest consuetudo solvendi quartam, solum solvenda est de obventionibus ratione funeris in die funeris, non autem in aliis diebus.

Idiplum dicit idem Pius V. in alia sua Bulla incip. *Ad hoc nos Deus*, 41. in Bullario Cherub. ad hoc item facit *cap. de bus 10. de testam. ibi, De his, quæ in ornamentis, vel pro eis, seu fabrica, immunitatibus, Anniversario, septimo, vigesimo, trigesimo die, sive aliis ad perpetuum cultum devi-*

num legantur Ecclesiis, vel reliquis piis locis, Canonica portio (admodum in fraudem non fiat, ut ea Episcopus, seu Parochialis Ecclesia debeat defraudari) deduci non debet. Hæc ibi, inter quæ notali in fraudem, quæ cum sit quid facti, debet probari per asserentem scilicet; quia asserenti incumbit probatio, ut legisti communiter dicunt. Sed maior dubitatio est.

Quest. 11. An, si Parocho, in die funeris data sit sola candelarum quarta, & sequenti die, solemniori pompa, magno scilicet adhibito Religiosorum, & Presbyterorum numero, in Ecclesia, ubi defunctus fuit sepultus, die præcedenti, pro ejus Anima solemniss. Missa canetur, cum distributione candelarum, & Intercessionum, majori quantitate diei præcedentis, debeatur ex his quæque Parocho quarta?

1. Negabant quidam olim; tum quia una quarta debetur, quæ in casu posito, præsupponitur soluta; ergo alia non debetur. Tum etiam, quia quarta debetur de obventionibus ratione funeris, & in die funeris obrentis; At prædictæ obventiones, de quibus fit sermo, non fuerunt traditæ in die funeris, nec intuitu funeris, sed foras elemosynaliter, ob pietatem erga funus, ergo.

2. His tamen non obstantibus, Sacra Congregatio negotiis Episcoporum, & Regularium præposita, semel, atque iterum paribus hinc inde auditis, die 3. Augusti 1621. nemine discrepante, censuit deberi quartam Parocho ex funeralibus secundo loco factis, & refert per extensum D. Barbosa. de officio, & potest. Parochi cap. 25. num. 38. Caterum ratio decisionis potuit esse, quia dicta pompa forsitan fuit suspensa in die funeris, & reservata pro sequenti die in fraudem dictæ quartæ, contra textum dicti c. final. de testamentis. Vel quia, ob cadaveris fatorem, exequi in præcedenti die perfolvi minimè potuerunt, unde in sequenti die fuit revocatus Clericus, & cum majori pompa fuerunt recantatæ, ut bene notat Remigius Scropha Dominicanus in suis moralibus q. 13. in addit. ubi examinando dictum Decretum Sacr. Congregat. ait, quod pompa exequiarum in sero, & mane facta, una censetur, hinc consultò Sacr. Congregat. dixit, quod Parocho quarta debetur; & subdit, quod Sacra Congregatio in dicto Decreto non loquitur de tempore, sed de exequiis secundo loco factis; toties autem fiunt exequiæ de novo, quoties Clerus convocatur, ergo, quando Regulares siue Clero exequias faciunt in ipsorum Ecclesiis, ad quartam non tenentur.

Quest. 12. An Interstitia, quæ per viam circa Crucem, & cadavera defunctorum deferuntur, finito officio, sint equaliter dividenda inter ipsos Parochos, & ministros Ecclesiæ, in qua cadavera sepeliuntur?

1. Affirmat D. Barbosa. de potest. Parochi, c. 15. num. 42. duciturque ex eo, quod die 21. Martii 1629. Urb. Papa VIII. approbavit Decretum Congregationis RR. DD. Præfectorum Urbis, habitæ coram Emin. Cardinali Urbis Vicario, in qua ad effectum removendi diffinitiones, & ad evitanda scandala, ac aliis iustis de causis, resolutum fuit, & declaratum, interstitia, cereos, & candelas, quæ per viam deferuntur, ac etiam ea omnia alia, quæ circa cadavera, antequam terræ tradantur, in quibuscumque privatis Ecclesiis dividenda fore, & esse, æquali portione inter ipsos Parochos, & ministros aliarum Ecclesiarum quarumcumque, etiam Regularium, &

Nationalium, seu aliis privilegiatorum; ac propterea quando hujusmodi interstitia, seu cerei, & candelæ, in præfatis Ecclesiis, pro celebrandis divinis officiis, præ sente corpore accenduntur, finito officio extinguenda, & cuicumque medietatem consignandam esse, & refer Mancin. in brevi tractatu de quarta funerali. dub. 4.

2. Verùm adverte cum Remigio in suis moralibus, q. 13. in addit. num. 15. Bordon. tom. 2. resol. 51. num. 24. & Pelizz. 10. 2. manual. tract. 8. cap. 5. sect. 4. num. 158. & num. 162. in fin. quod D. Papa laudavit prædictum Decretum ob ejus causam finalem; ad occurrendum scilicet scandalis, & dissentionibus; ergo ubi scandala non imminet, & dissentiones non adstunt, Decretum non procedit; & addunt, quod dictum Decretum fuit locale, hoc est pro Urbe dumtaxat, & non pro Orbe; & consequenter non extenditur ad alias partes mundi. Quandoquidem quæ localia sunt, loci Cancellos non transcendunt; & subjungunt, quod prædictum Decretum non comprehendit candelas ad manus datas.

Quest. 13. An debeatur quarta de interstitiis, & candelis Confraternitatum funera associantium?

1. Negativè dic ex declaratione Sac. Congregationis Episc. in una Firmana sub die 5. Martii 1615. a cujus certitudinem multa dicit Mancinus in brevi tractatu de quarta funerali dub. 16. pag. 784. & D. Barbosa. in Cancelli ad cap. 13. Trid. sess. 25. de Reformat. num. 9.

Quest. 14. An Episcopus possit exigere quartam legatis factis Oratoris Confratrum sua Diocesis?

1. Decisio affirmativa constat ex decis. in re. de confraternitatibus; tum quia quarta debetur Episcopo ex omnibus legatis factis piis locis suæ Diocesis: si tamen publica sint, ut si habeant Campanas, vel si à D. Episcopo sint specialiter destinata ad publicè orandum. Bald. in l. si quis ad declinandum, §. in omnibus, tum etiam, quia Episcopus habet jus exigendi suam Canonice portionem à mortuariis, & de his quæ in ultima voluntate, ad pia, & Ecclesiastica loca sibi subdita, proveniunt; ut docent communiter Doctores, & advertit Glossa in cap. conquerente 16. in verb. mortuorum de off. Ordin. ad quod item facit Clem. Dudum de sepult. in 6.

2. Sed quod dicendum, si legatum fiat ipsis Confratribus, non autem Oratoris ipsorum, debetur ne illo legato, quarta?

3. Negativè aliis relatis, Megal. in prima secunda Partis in flu. Peregr. lib. 2. c. 14. q. 4. num. 30. & D. Ricci. p. 3. Praxis resol. 338. num. 4. tum quia de relictis personis non debetur quarta; tum etiam, quia aliud est loqui de piis locis, & aliud de personis quæ conveniunt in loco, tum item quia liquet ex decis. suprà.

Quest. 15. An D. loci Episcopus, vel Parochus, possit compellere mendicantes ad solvendum sibi quartam funeralium?

1. Quod Ordinarii Ecclesiarum Prælati, cogentes Fratres Mendicantes ad solvendam quartam in casu, quo ad illam non tenentur, sint interdicti ab ingressu Ecclesiæ, & suspensi à Divinis, & Curati excommunicati, ipso facto, non cadit sub dubio, ut constat ex priv. à Sixto IV. nobis, & Minoribus concessio, sub Anno 1474. quod in partem extendit Rod. tom. 1. q. 39. ar. 9. & habetur per extensum in libro attulato, Monumenta Ordin.

Ordin in 1. impress. fol. 62. Et in 2. fol. 145. concl. 355. & referat etiam in comp. priv. Mendic. ver. Canonica Portio, §. 6.
2. Sub dubio tamen cadit, an loci Episcopus, vel Patrochus possint compellere dictos Regulares ad solvendum dictam quartam funerali in casu, quo juxta Tridentinum, tenentur illam solvere? Ad quod negativè respondet Rod. loc. cum suo Compendio fol. 18. num. 10. de Canon. Portio. Miranda tom. 2. Manual. q. 48. ar. 14. Joan. Cracius, lib. 2. de statu Relig. dub. 5. concl. 2. Porrell. in dub. ver. Canon. Portio num. 11. Remigius Scola in suis Moral. q. 15. num. 12. Cesset. de exempti. Regul. quoad sepul. c. 12. dub. 219. num. 21. Et movetur, tum quia prædicta concessio dixit IV. nullibi reperitur revocata, nec adfertur Decretum Concilii Tridentini, tum etiam, quia in cap. Dudum de sepul. in 6. revocatur privilegia quatenus solum aspelunt solutionem quartæ funeralis, non autem remittitur quantum ad hoc, quod eximunt Mendicantes à jurisdictione Episcopi; tum quia compulsio est actus jurisdictionalis, qui non potest cadere in exemptos. Quod non videtur innuere. Trid. sess. 25. c. 13. de Refor. ubi revocatur illa innovaria, quæ adferantur suo Decreto, quæ scilicet committunt Regulares à solutione quartæ, quam juxta Tridentinum tenentur solvere, non autem revocat illa per quæ Regulares eximuntur à jurisdictione Episcopi loci, aliàs ut dictum est supra, non decerneretur exempti, sed subiecti ac proinde in casu, quo debent, & tenentur dictam quartam solvere, cogendi sunt ab ipsorum temporibus, vel à Sacra Congregatione, vel à D. Pape ut notat Syl. in ver. Canonica Portio in fine, non autem à Episcopo loci, à cujus jurisdictione sunt exempti. Vnde tamen adverte, quod loci Ordinarius, hodie licet perit Conservator & Iudex omnium Regularum, decessit, si ipsi alium non elegerint in Conservatorem privilegiorum ad præscriptum Constitutionis, Gregor. XV. de Conservatoribus, & sicuti Delegatus Apostolicus, postea cogere jam dictos Regulares, non valent ad dictam quartam, verum etiam ad omne aliud jus debent.

Quæst. 16. An Monasterium privilegiatum, & exemptum à solutione quarta funeralium, dictum privilegium exemptum perdat, si bis, aut ter quartam solvat?

Respondet negativè; quandoquidem privilegia Ecclesiarum vel Ordinis, seu communitatis, non amittuntur per contrarias actiones particularium Religiosorum, nam ad hoc, ut actus contrarius præjudicet, et tollat privilegium, debet esse voluntarius, in tempore debito efficax, & proprius ejus, cujus est privilegium; nec tunc, ut constat ex latè decis. tom. 1. Prax. p. 1. tract. 12. de cassatione priv. q. 12. num. 5. & sequen. ac proinde per legem Ecclesiasticam non potest amitti; nisi per legem contrariam, & propriam Ecclesie cujus est privilegium, qui actus, tunc talis censetur, si fiat de consensu totius Capituli, & superiorum Religionis. secus autem si fiat à quibusdam particularibus. Quapropter si quis Regularis exemptus in spectum privilegii sui Ordinis, vel consuetudinis legitime præscriptæ, juxta Trid. sess. 25. cap. 13. de Refor. Quartam solveret, esset valde puniendus, uti videtur exemptionis sue Ecclesie, nec non ejus succedere debet, & tenetur redimere, & obtinebit, ut ibidem deo. num. 12. Ad quod facit Textum cap. cum accessissent, §. 1. de consue. ibi, communiter statuisse, æstimationem ipsam antedictæ Sedis Apostolicæ fuisse postmodum confirmatam: non illud faciatis in suo robore permanere hæc ibi, Ubi Glossa, ver. Confirmatum, ad intentum multa dicit, & sequitur Miranda tom. 2. Manual. q. 48. ar. 13. Rodriguez tom. 3. q. 26. ar. 3. Porrelli in dub. ver. privilegio num. 60. & D. Barbosa de Potestate Parochi, c. 25. n. 55.

Quæst. 17. An Conventus exemptus à solutione quarta funeralium, possit dictam exemptionem prænuñciare?

1. Negativè dic, quia faceret contra commune bonum sue Ecclesie. Unde sicut Clericus non potest renunciare privilegio fori Ecclesiastici in præjudicium sui Episcopi, ita à paritè nec Regularis in damnum sue Ecclesie, vel Religionis, hæc enim omnia pari passu ambulant.

Quæst. 18. An compositiones, & pacta super iuribus Parochialibus facta inter Prælatos Conventuales, & Parochos, sint valida?

1. Pro solutione hujus dubii adverte, quod Bonif. VIII. in cap. quia ex eo de pactis in 6. statuit sub hoc tenore. Quia ex eo quod Fratres Predicatores, & Almores, & alij Mendicantes compositiones, & pacta cum Prælatibus, Capitulis, rectoribus, & personis Ecclesiarum, Curiarum, Castellarum, Villarum, & locorum, in quibus Domus seu habitationes eorum existunt super iuribus Parochialibus, & alijs quibuscunque articulis ab eis, vel eorum antecessoribus inita, sive facta servare recusant: & ea eo prætextu infringere moluntur, quia Magistri, aut Ministri, vel Brixij Generalium seu Provincialium eorumdem non adfuit assensus in ipsis nec approbata per ipsorum Generalia, vel Provincialia Capitula extiterunt; multa in diversis Adm. paribus infringunt scandala, & ipsorum Fratrum (quod decet potestatem omnimodum in suis observare actionibus; & ab his abstinere propensius; per quæ possit alius excepti perniciosi generari) fama detrahatur plurimum, & honori. Nos his occurrere paternè sollicitudinis studio intendentes, presenti Decreto sancimus, Compositiones, & pacta huiusmodi cum Prælatibus, Capitulis, & Rectoribus, & personis prædictis ab ipsorum Fratrum Conventualibus, Prioribus seu Guardianis facta, vel approbata, de suorum Conventuum consilio, & assensu, (dam tamen alijs sint licita, & honesta) debere ab ipsis Fratribus in locis, in quibus fuerint facta, perpetuò inviolabiliter observari: non obstante, quod Magistri, vel Ministri, aut Priores Generalium, seu Provincialium prædictorum non intervenerint in eisdem assensu, nec ab ipsorum Generalibus, vel Provincialibus Capitulis extiterint approbata: seu quod Sedes Apostolica in his, quæ per prædictos Fratres Minores facta fuerint, authoritatem suam non præstiterit, vel assensum hæc ibi.

2. Per quæ revocantur privilegia nobis concessa ab Alexandro IV. & ab Honorio IV. in quibus ad validitatem harum conventionum requiritur auctoritas P. Generalis Ordinis, vel Capituli Generalis, prout habetur in lib. intitulato, monumenta Ordinis in 1. impress. fol. 18. & in 2. fol. 232. concl. 197.

3. Advertit tamen Collector priv. mendic. ver. privilegia, quod hæc privilegia fuerunt postea revalidata à Sixto IV. Quibus adde, quod Leo X. in Concil. Lateranensi statuit, quod pacta, & conventiones inter Fratres, & Prælatos, ac Curatos (pro tempore inita) valeant, nisi per subsequutum Capitulum proximum Generale; vel Provinciale refutata fuerint, & per eos refutatio huiusmodi intimata debito tempore fuerit; pro ut habetur in supplemento Ordinis, fol. 26. conclus. 75. de quibus latè Rod. tom. 1. q. 39. ar. 8. cum suo Comp. resol. 18. de Canonica Portio. n. 9. Miranda tom. 2. Manual. q. 48. ar. 12. concl. 1. & 2. Porrelli in dub. ver. Can. Port. n. 8.

4. Quibus adde, quod novissimè per Clem. VIII. prædicta privilegia fuerunt confirmata, & innovata cum illa clausula, dummodo Decretis Sac. Concil. Trident. non adversentur. Et adde, quod dictæ conventiones debent esse licite, & honeste, hoc est, non damno Ecclesie, non

non

non contra Sacros Canones, non contra proprias Constitutiones: alias non valent, *Tab. Syl. ver. Can. Por. q. 3.* quod est valde notandum pro Justitia pactorum. Hinc discernes, an omnia relata per *D. Barbosa de off. & potestate Paroeci c. 25. nu. 34.* vera sint.

Quest. 19. An Novitius moriens intra annum probationis, teneatur dictam quartam solvere?

1. **D**ecisio negativa liquet ex decisio in precedenti tr. q. 4. & tunc quia Novitius in favorabilibus, gaudet privilegiis professorum, quorum unum extat exemptio à quarta funerali, ut constat ex privilegiis supra extensis, q. 4. *Syl. ver. Can. Por. post Panorm. q. 8. Azor. 10. 1. lib. 9. insitu Moral. c. 12. q. 4. in 2. casu, Rod. tom. 1. q. 39. ar. 4. & D. Ricc. p. 3. Prax. resoluit. 337. nu. 6.* tunc etiam quia Novitius per susceptionem habitus, & Novitiatum inceptum, mutavit Domesticiam, illudque contraxit in Religione, & sic definit esse Parochianus hujus, vel illius Ecclesie secularis, *Portell. in dub. ver. Can. Por. in addu. num. 2.*

Quest. 20. An cum quis eligit sepulturam ad tempus, seu loco depositi, in aliqua Ecclesia Regularium, teneatur ad quartam Funeralium?

1. **N**egativè *Lez. in ver. quarta Funeralis, sub num. 10. in casu 15. & Cessat. de exempt. Regul. quoad varia, cap. 12. dub. 36. 4. num. 6. & D. Riccius in 3. p. Prax. resol. 337. nu. 12.* quia interim ibi manet loco depositi, & sic cessat ratio cur hæc quarta fuit introducta; & sic cessante ratione, cessat etiam ejus exactio. Ratio autem, ob quam fuit introducta quarta Parochialis, est ne fiat injuria Ecclesie Parochialis, ob perpetuam sepulturam extra Parochiam electam: ergo quando sumus in sepultura non perpetua, sed temporali, cessat ratio quartæ; & consequenter cessat ejus exactio. Quod est mente tenendum, quia Curati non pauci prætendunt quartam, etiam de sepultura temporali.

2. Amplius nec debeat quartæ, si quis sepeliatur in Ecclesia contra voluntatem ejus, cujus est Ecclesia, quia cessat ratio injuriæ Ecclesie Parochialis: & consequenter cessat ejus exactio, ut post *Geminianum in c. 1. de sensu 6. docent Feder. de sensu, cons. 119. Molfesius, tr. 13. de ultimis voluntatibus c. 9. nu. 17. Megal. ubi supra, & D. Riccius, cu. loc. num. 13.*

3. Hinc nuper dixi, quod perpetram fatigabatur quidam Episcopus, velle vexare quosdam regulares, sub prætextu, quod intra eorum Ecclesiam, clam, & noctis tempore, ipsis invitis, immò nescientibus, fuit ab hæredibus sepulta, loco depositi, quædam Civitatis Patrona ad illam sepeliendam cum majoribus suis in Civitate Neapolitana: Dixi, *perperam*; tunc quia Fratres, in casu posito, non deliquerant, nec intra, nec extra septa, quia ipsis invitis, immò nescientibus, fuit prædicta ab Hæredibus ad tempus sepulta: tunc etiam, quia non tenebantur Principi resistere cum periculo vitæ: tunc etiam, quia ipsi non pulsarunt campanas, nec processionaliter extraxerunt funus ex Parochia, inscio Parocho, nec Cruce elevata, Parochiam ingressi sunt, quia defuncta prædicta, non obit intra Parochiam, sed in itinere, prope Civitatem Neapolitanam; nullum ergo crimen in hoc commiserunt; unde potius socii Curatus foret pœna plectendus, quia, ut audiui, sub prætextu quartæ funeralis prætendebat ab hæredibus habere quingentos ducatos, aut dimidium feudi; secus in sepultum illius cadaver super terram detineret contra voluntatem Summorum Pontificum, & Decreta Sacræ Congregationis supra extensa. *Videat Deus, & Deus ipse testis sit, si vera loquor.*

4. Amplia resolutionem principalem, ut nec debetur quarta, si quis nequit sepeliri in Ecclesia, in qua ele sepulturam, ex quo forsitan reperitur interdicta; propriam eandem rationem, quia scilicet cessat ratio, ob quam quarta debetur, ut post allegatos, docet *D. Ricc. ex l. Prax.* ubi multos alios casus extendit, in quibus quæ non debetur, & sequitur *Mancini in suo brevi tractatu quartæ funerali.*

Quest. 21. An cada vera fidelium possint extra conscientiam, ab hæredibus occultè deferri ab una aliam Civitatem, ad effugiendum solutionem quartæ funeralis, & gabella forsitan imposita per libero passu de una in aliam Parochiam?

1. **A**ffirmat *Pelliz. tom. 2. Manual. tract. 8. c. 5. sect. q. 23. num. 177.* duciturque tunc ex communi Praxi timoratorum conscientie; tunc etiam, quia prædicta Gabellæ impositæ pro libero passu cadaverum, cum quædam quoad animam fuerint receptæ, tum item, quia cadavera defunctorum non subijciuntur gabellis, et mors omnia solvat; nec hæredes illorum possunt cogitari ad sepeliendum dicta corpora: nec cadavera, si prætextu ejusdem compositionis quartæ, vel Gabellæ, debent remanere insepulta, nec retardari, quod nunus, quāto citius tumulebuntur, ut constat ex decisio, & tunc ex declarationibus S. C. supra extensis; ad quæ item facit *Gavanti in Manuali ver. exequia num. 49.* ex Synodo Provinciali dicit; quod neque Parochus, immò cujus fines aliquis aliena Parochia occisus est, alio transse ejus cadaver prohibeat, nihilque ideo accipiat. Et subjun ex eadem Synodi Provinciali, si verò translatio sit cum fneri, liberum sit ei uti iure suo. Hinc apparet, quod ali est loqui de translatione cadaveris occultè, ac privim facta: & aliud de translatione ejusdem, publicè cum pompa funebris, ut ipsa processionaliter incedendo, liminaribus æcenis, campanis sonantibus, Religionib adhibitis, & similibus.

Quest. 22. Si quis moriens eligit sepulturam ap Regulares, & in suo Testamento reliquit sue Parochia legatum, quod æquivalet quartæ funerali an tale Legatum sit computandum pro quartæ adeo ut ultra illud, non debeat Parocho al Portio?

1. **D**ifficilem, ac intricatam hanc questionem existimat *Rodrig. 10. 1. q. 39. ar. 7.* Tu autem cum *Portell. in dub. ver. Can. Por. in addu. ad addu. num. 1.* sub distinctione resolve. Aut dictum legatum fuit relictum expresse pro quarta, & cum clausula, ut illud tantum pro sua portione Parochus recipiat, & sic ei alia quarta non debetur; si tamen illud pro sua quarta acceptavit. Quoniam enim semel placuit, amplius displicere non potest.

2. Aut illud legatum fuit simpliciter, & absolute relictum, abique ulla conditione: & sic Episcopus, vel Parochus potest de cæteris bonis defuncti, sub prætextu vendicare, prout expresse dicitur in cap. off. 1. 4. *de testan ibi.* Quod si eam ipsi absolute reliquit, portionem sui debetam poterit nibilominus de cæteris vendicare. Et quia ibidem dicit *Glossa in ver. vendicare*, recipiendo unum, non intelligitur alii renunciassè: nisi sit hoc expresse dictum *ff. de legat. & obligat. l. quoties*, & patet de uxore, quæ recipiens legatum sibi (actum à marito, non intelligitur renunciassè doti. *C. de rei uxori. l. uno §. sciendum.*

Quest. 23. An valeat consuetudo, quod scilicet de Bonis defunctorum nihil detur Parochus?

Negat Hostiens. in sua summa, tit. de sepul. quia censetur irrationabilis, & contra Jura Canonica, cap. final. de consuet. verum Petrus de Perviso in tr. de Canon. Port. & Innoc. in cap. requisisti, de sepul. dicunt, quod talis consuetudo valet, & tenet: dummodo sit præscripta spatio annorum quadraginta. Quod etiam dicunt communiter Doctores scribentes in cap. certificari voluisti de sepul. quod sequitur P. Magister Frater Joannes de Tabia in sua summa, ver. Canonica Portio. num. 3. qui fuit bis Regens Generalis studii Civitatis Bononiæ, & vixit ante annum 1320. eumque allegat Syl. in summa. ver. Canon. Port. num. 1. ad finem. Quod dico propter eos, qui negant Tab. vixisse ante Sylvestrum.

2. Verum Syl. loc. q. 1. dicit, quod vel consuetudo est contra Jus, & sic ad præscribendum requiritur spatium quadraginta annorum, vel est præter Jus, & sic sufficit spatium decem annorum cap. final. de consuet. ubi extendit infer. Consuetudo igitur, quod detur Episcopo, vel Parochiali Ecclesiæ ultra dimidiam, putat, quod detur duæ partes, scilicet ex tribus, vel quod detur citrà quartam, id est minus quam quarta, valet tam de quarta Episcopali, quam quarta Parochiali secundum Hostiens. si in præscripta, quia consuetudo dandi infra dimidiam, & quarto, non est contra, sed præter Jus. Quod verò detur ultra dimidiam vel citrà quartam, vel nihil, est contra Jus, quia nullo Jure cavetur, ut debeatur minus quarta, vel ultra dimidiam, vel nihil; & sic requiritur spatium quadraginta annorum. De qua re vide Lind. lib. 2. tit. 2. Manual. q. 48. ar. 5. concl. 1. ubi non solum dicitur, & magnificat doctrinam Sylvestri, verum etiam multa dicit de consuetudine, an scilicet requiratur vetus, & bona fides.

3. Verum adverte, quod Syl. & alii præcitati locutione de portione Canonica secundum Jus communis. Tamen, qui Regulares es, vide, & attende privilegia, quæ maximè hodie sunt in viridi observantia: dummodo tamen non adversentur Decretis Sac. Conc. Tiden.

Quest. 24. An valeat electio sepultura in aliquo Monasterio facta, si Ecclesia Parochialis nihil legitur?

Afirmativè Miranda, aliis allegatis, tom. 2. Manual. q. 48. ar. 11. quia electio sepulturae est libera, nec Ecclesia Parochialis, ob præteritionem quartæ sibi debita non nominatur; acquirit Jus ad demandandum, seu potius corpus defuncti: sed solum ad suam quartam tantum in casu, quo sibi debeatur, ut expressè dicitur in cap. Non insupta 1. de sepul. & licet ibi, sed quia dignus operarius mercede sua, &c. ad quæ vide, quæ dicit Syl. in Canon. Portio. q. 18.

Quest. 25. An si quis, interdicti tempore, eligat sepulturam in aliqua Ecclesia Regulari exempta, & privilegiata ad sepeliendum tempore interdicti, debeatur quarta Ecclesia Parochiali?

De hac questione ad partes disputat Miranda tom. 2. Manual. q. 48. ar. 10. tu verò cum doctissimo Azor. tom. 2. lib. 9. c. 13. q. 4. ad questionem negativè responde: si tamen Ecclesia Parochialis reperitur interdicta, sua culpa. Quod maximè procedit, si Parochia, vel eius Parochus dedit causam interdicti: secus autem occidendum, si sit interdicta, culpa alterius, damnum

enim, quod quis sua culpa patitur, sibi imputandum: secus autem, &c. alios verò casus huic consimiles vide apud præcitatum Azor. & Portell. ver. Canonica portio in addu. num. 3.

Quest. 26. Si Parochus spoliat funus antequam perveniat ad manus eorum, quibus debetur, in quam partem incidat?

1. **D**E his pænis dixi tract. 9. q. 32. & tract. 10. q. 31. quibus adde, quod perdit quartam, & omne aliud Jus, tenetur restituere, peccat mortaliter contra Justitiam, & potest puniri de actione injurarum, & violatione Sacrorum Canonum, Portell. ver. Canon. port. num. 6.

Quest. 27. Quisnam teneatur ad expensas sepulturae seu funeris exequiarum?

1. **R**espondeo cum Syl. ver. Sepultura, q. 14. & Armill. eod. in num. 27. quod hæres tenetur ad has expensas, & alia hujus generis; quia videtur quasi contractum cum defuncto, ff. de Relig. & sumpt. funer. l. 1. & pater respectu filii, & dominus respectu servi; l. si quis, ff. eod. tit. Expensa verò funeris, seu sepulturae uxoris facta à viro, repetitur per eum à patre uxoris, si ad ipsum dos redit. secus autem si remaneat apud virum. Si verò mulier dotem habeat, & alia bona, & dos remanet marito, & alia alia ejus bona, tunc expensæ fient pro rata. Si verò dotem non habeat, nec alia bona, tunc impensæ spectant ad patrem. Sed alii dicunt, quod spectant ad maritum, in cuius posse moritur.

2. Quod autem dictum est de patre, respectu sui filii, & de domino, respectu sui servi, extende ad Praelatos Regulares respectu suorum Religiosorum.

3. An autem expensæ sepulturae Praelati secularis, sit facienda ab ejus Ecclesia, vel hærede? questio est inter Doctores non levis. Illam tamen sub distinctione resolvit Abbas in cap. prætoria, de elect. dicens, quod in expensis tendentibus ad remedium, & suffragium Animæ, tenetur Ecclesia, licet Praelatus defunctus alium hæredem habeat in patrimonialibus: in aliis verò concernentibus potius solatium vivorum, Ecclesia non tenetur, sed hæres defuncti: & in his continentur pretiosa sepultura, vestes lugubres, & similia. Quod dictum latenter amplectitur Naldus ver. Sepultura, num. 9. & Ricc. in 3. p. prax. resol. 428. de pol. Cleric.

4. An autem vestes lugubres factæ famulis Episcopi defuncti debeant persolvi ab Ecclesia, quæ succedit in bonis, resolvit idem Ricc. cit. loc. & ante eum eleganter D. Cappys Regens decis. 84.

Quest. 28. An D. Episcopus loci possit prohibere heredibus defuncti, ne solvant legata Regularibus, antequam dent Parochus Canonica portio, seu quatuor?

1. **N**egativa decisio habetur expressè in Constitut. Nicolai V. pro Carmelitis concessa, quam in partim habes hic supra q. 4. & licet ibi, Vobis, & dicto Ordini vestro, &c. quam etiam extendit Cesspedes de exempt. Regul. quoad varia tract. 2. 4. dub. 388. num. 3. Quod privilegium confirmavit Sixtus IV. in Bulla, quæ incipit, Dum attenta, &c. ad quod etiam facit declaratio Sacre Congregat. Episcoporum apud Barbof. in col. 7. Bullarum, & constat ex supra decis. 7. q. 4. & docet Lez. tom. 3. ver. Canonica portio, ubi multis firmat Regulares non tenent solvere quartam de legatis sibi factis, nedum ratione privilegiorum, verum etiam ratione consuetudinis legitime

gitimè præscriptæ. Si ergo Regulares non tenentur de legatis sibi factisolvere quartam, quo jure Ordinarius poterit sub censuris prohibere hæredibus defuncti, ne solvant Regularibus legata, nisi prius ipsi solvant Parochis portionem Canonica? esset utique præceptum injustum, & contra immunitatem eorumdem.

2. Nec his nocet *Bellestus in suis disquisit. de favore Clericorum*, ubi ad intentum Glossam citat, & alios Doctores, quia laborat in æquivoco, loquitur enim de jure communi, sed nihil dicit de privilegiis, & decretis novissimis Sacr. Congregat. nec quidem mirum, quia circa æquivocum contingit sapientes falli.

Quæst. 29. An hæres defuncti teneatur Parochio quartamolvere?

1. Affirmat *D. Didacius Covarr. in c. officii num. 9. ver. nec obstat de testamentis sub tit. delegat. indebitum; in nova Impressione Antuerpiensi*, cui favent *Molina de just. disput. 215. nu. 5. & D. Barbosa de offic. & potest. Parochi c. 25. num. 17.* Oppositum tamen, quod cit de jure vetus tenet *Frater Archangelus Caraccia Dominicans in suo tractatu de quarta funeralium*, ubi pro se allegat *c. questus est nobis Nereida 12. cap. in Ecclesiastico 14. & c. præcipiendum 15. cap. 13. q. 2. cap. non satis, & c. cum in Ecclesiæ sepultura de simonia*. Vel dicas, quod quarta Episcopalis de legatis debita Episcopo, exigenda est à legatariis, quando eis legata per hæredes defuncti, repetiuntur soluta: secus exigi potest ab hæredibus juxta consuetudinem loci legitimè præscriptam, & non alias, ut bene advertit *D. Ruc. 3. p. præc. resolut. 335. nu. 2.* ubi latè de quarta Episcopali, & in subsequenti resolut. 336. de quarta Parochiali.

Quæst. 30. Si quis in aegritudine, de qua decidit, offerat se, & bona sua Monasterio, an teneatur de rebus oblatisolvere quartam?

1. Affirmativè dic: secus autem si in sanitate transiret in loca Religiosa. Et est casus textualis *cap. de his, 4. de sepul. ibi, Quod si in aegritudine ipsi ad Religionem*

transcant: dammodo de aegritudine illa decidant, &c. ubi *Gloss. in casu multa adunat. Mirand. tom. 2. manual. q. 4. ar. 9. Roder. in comp. resolut. 18. num. 15.*

Quæst. 31. An statuta laicorum circa funeralia sint valida & licita?

1. Sub distinctione resolve, aut statuta prædicta concernunt ea, quæ in mortuatis in nihilo tangunt Clericos, nihilvè ab Ecclesia remonent, ceu est: quod hæredes tantum vestiantur de nigro, quod in domo dulia tantum accendantur candelæ, quod una tantum pulsetur Campana, quod feret. um, & cadaver feretis non onetur, & similia, quæ fiunt ad solam pompam, & consolationem vivorum, & sic licetè possunt fieri, ad hoc ut si cultares hereditarie conferrentur: aut concernunt quæ fiunt ad honorem Dei, vel pro defunctorum Animarum salute, pauperum elemosinis, vel Ecclesiæ utilitate, & sic nequeunt fieri sine peccato, & lapsu censurarum. Quandoquidem hæc prædicta non cadunt sub laicorum potestate, ut docent *S. Thom. 4. sent. distinct. 45. a. 5. Damascenus ex Athanasio in firm. de dormientibus & August. in lib. de Civitate Dei, Abbas in c. finiserebunt Ecclesie non alienandis ibidem Joann. de Imola, Panor. & Sylverstantium q. 2. dist. 8. & firmat tex. cap. Anima de sepul. etorum 22. 13. q. 2. ibi, Curatio verò funcriis, conditio sepultura, pompa exequiarum, magis vivorum solatiis, quam subsidia mortuorum. Ad quod item facit privilegium Imperat. quo quique laicorum potest Ecclesiæ liberè donare, & Ecclesiasticis personis, *l. 1. & illud, & final. de sacrosanct. Ecclesie*, de qua re sunt omnino videndi præcitati Doctores, & præcipuè *S. Thom. & August. c. loc. ubi dicunt, quod Oleum, Incensum, Aqua benedicta, candelæ in manibus Sacerdotum, & quæcunque similia in die funcriis, sunt quedam elemosinæ, interiarum precationes pro animabus defunctorum, & ad honorem Dei quoque exhibita. Taberna ver. excommunicatio 5. c. 2. & Conradus 2. p. respos. q. 265. ubi querit, an cultus exequiarum defunctis profit: Cetera vide apud præcitos Autores.**

TRACTATUS XII. VARIARUM RESOLUTIONUM.

Quæst. 1. An Prælati Regulares, in puniendis delictis subditorum, teneantur servare apices, & subtilitates juris?

1. Negativè deciditur in *cap. qualiter, & quando 2. 4. de accusat. in fin.* ubi textus sic loquitur, *hunc tamen Ordinem circa Regulares personas, non credimus usquequaque servandum, quæ cum causare requirit, facilius, & liberius à suis possunt administrationibus amoveri, & in cap. per tuas, 32. de Simonia in fine ibi, tales igitur contrariam, taliter diximus admittendos; non secundum rigorem juris; sed secundum temperantiam equitatis, &c.* ad quod clarius, ac tutius exequendum, Prælati Dominicani habent privilegium sibi indultum à Bonifacio VIII. quod incipit, *Ad augmentum*, quod per extensum refert Confectus, in *Collect. l. a. Apost. fol. mihi 18. in impress. Veneia, de anno 1607.* & liquet ibi, *Nos vobis auctoritate Apostolica*

indulgemus, ut ad correctiones, & punitiones Fratrum ejusdem ordinis delinquentium insigendas, præfati oranis supradicti, ad quos spectare noscuntur, rimis, apicibus juris postpositis, liberè procedere valeant, secundum consuetudines approbatas, & generalia facta, & iura faciendi, ipsius ordinis instituta, &c. quod ite confirmavit Bonif. IX. sua Bulla incip. *Sacra Religio*, quæ per extensum habetur in nostro Bullario impetrali jussu Reverendissimi Generalis Ulisimar. fol. mihi 6. & liquet ibi, quodque prædictus Magister, & alii Præsidentes in dicto ordine, ad quos pertinerit pro tempore, in correctionibus Fratrum ejusdem ordinis, juris ordine postpositi secundum consuetudines approbatas, & instituta Ordinis antedicti procedere, liberè, & licetè possint, & valeant auctoritate Apostolica, tenore præsentium, ex certa scientia indulgemus, hæc ibi.

2. Quæ quippe privilegia, cum respiciant favorem Ordinum, extenduntur ad omnes Regulares, qui in

bificu

bicium communicant in privilegiis, ut notant *Portell. l. p. 2. §. 2. n. 2. Arcimmi in sua practica criminali de modo procedendi c. 2. & de testib. l. 1. in fin. & Bordon. contr. 3. de inabitilitate testium q. 31. n. 137.* & reperitur inter nostra statuta *distin. 1. de graviore culpa c. 18. lit. P. fol. 80. col. 1. & distin. 2. c. 17. de Const. Bonif. IX. tex. §. fol. 196.*

Et quamvis præcitati Regulares in antedictis conditionibus non teneantur apices & rimas juris sequi, tamen tenentur substantialia & essentialia iudicii observare, quæ sic adeo sunt de essentia, & substantia iudicii, ut illis omittis, iudicia sint nullius roboris, aut contra illud *Dent. 6. iustit. quod iustum est, profertur.* & probat textus *Clem. sæpe contingit, de verbor. significat.*

Quest. 2. Quanam, & quot sint de essentia, & substantia iudicii?

Responderet *Panorm. in cap. dilecti filii 6. de iudic. Sylva verb. Index, n. 9. §. D. Anton. in 3. p. 11. 9. cap. 16. Novar. de sent. & re iudicata c. 1. in fin. & de appellat. c. 5. n. 10.* quod illa dicuntur substantialia, & essentialia iudicii, quæ sunt de iure divino, naturali, vel gentium; hæc autem in genere quatuor esse attestantur: ut contra aliquem non procedatur, nisi accusatus denunciatus, aut infamatus, juxta tres modos procedendi à Jure statutos, per accusationem, denunciationem, & inquisitionem, *cap. qualiter & quando 24. de iur. Secundo*, ut testes examinentur cum juramento. Tertium, ut absens vocetur. Quartum, ut reus non condemnetur, nisi fuerit convictus.

1. Tu autem, pressius loquendo, dicas, quod principale essentiale iudicii est, ut constet saltem in genere de re delicti; nam cum de ipso delicto puniendo agatur, de ipso prius naturaliter debet constare aliquo modo, & scilicet sit commissum, & exiter in rerum naturam; quæ non entis nullæ sunt partes, & sine fundamento non manet confictus ædificium processus criminalis. Ite iudicet, si summatim procedatur, si agatur per viam accusationis, si per denunciationis, si per inquisitionis, quia in his omnibus modis militat eadem ratio, & additur, quod quis reus in criminalibus esse non potest, nisi ratione delicti: ergo prius de delicto constare debet.

2. Secundum est accusatio, aut denuntiatio, vel inquisitio, sine qua inquisitio fieri non potest, cum succedat accusatoris, sine quo iustitia nequit administrari, & non sit ad se ipsum, sed ad alterum, ut egregie testatur *D. Thom. 1. 2. q. 58. art. 2. in princ. corp.* Unde operatur, ut iudex inter duos iudicet, quod tunc fit, quando unus est actor, & alter reus, ut idem *D. Thom. locum ead. 2. 2. q. 67. art. 3.* ubi de re nostra luculenter patet.

3. Tertium substantiale, est contestatio litis, quæ in omnibus tunc fit, quando reus examinatur, ut principalem ad hoc, ut respondeat ad sibi objecta: est enim testis iur. *Gen. 1.* ubi Deus, antequam condemnaret Abel homicidium fratris sui, constituit eum, & interrogavit, dicens: *Quid fecisti?* Ergo iudicium nequit sine examine rei principalis, nisi forte contingat, quia in tali casu habetur pro constituto examine & confesso, & consequenter nequit prætermitti, omnia examen sit pars defensionis, vel præambulum, & dispositio necessaria ad se defendendum, licet quoad substantiam in iure requisitam possit omitti.

4. Quartum substantiale est, ut non omittantur legitime defensiones, quia nemo in defensu, & inauditus *Donat. Praxis Regularis Tomus III.*

debet condemnari: sunt enim hæc de iure naturæ: unde nec per summum Principem possunt auferrī, & ut iura clamant, contra inauditam partem, nihil recte potest in iudicio definitur, *cap. suscepti 1. de causa possessionis.*

5. Si autem reus instet, & petat testes in priori processu examinatos repeti & reexaminari, ex quo fuerunt dumtaxat examinati pro Curie informatione, & sperat exinde relevari, iudex tenetur illos repetere, & reexaminare, ut juris, & praxis est, citato ipso reo petente, ad videndum testium juramenta, quod cum etiam sit de substantia iudicii, non potest prætermitti, sine læsione iustitiæ, quidquid alii dicant, ad quod facit *Clem. sæpe contingit 2. de verb. signif. ver. citationem*, ubi decretum, quod quando causa expedienda est de plano, & summarie, & sine figura iudicii, non sit omittenda citatio, & cum indistincte de citatione loquatur, intelligi debet non solum de citatione rei ad comparandum, sed de omni citatione necessaria, ad hoc, ut in omnibus actibus dicatur auditus: & propter hanc eandem rationem non est omittenda citatio ad sententiam diffinitivam, quia ut dictum est, censetur de substantialibus, & aliter reus estimaretur gravatus, ut putat inauditus, unde posset appellare, & de nullitate dicere.

7. Quintum substantiale est, ut reo petenti, & volenti se defendere in crimine, sibi imputato, detur copia omnium actorum, siue iudiciorum, cum non iniuriis, & cognominibus testium examinatorum contra illum, aliter non posset se defendere per viam exceptionis contra testes, & sic impediretur in suis defensionibus.

8. Ultimum substantiale est, ut sententia feratur in scriptis, & reo condemnato intimetur, saltem per edictum, & eaque tandem observentur, & à Jure Canonico reperuntur præcepta, vel ex propriis Constitutionibus sancita, cum decreto irritante, vel sint de forma, de quibus prius legendi *Arcimmi in practica criminali c. 2. & 3. de modo procedendi, Peyr. in suo formul. lit. P. cap. 16. not. 2. & Megal. in sua practica criminali c. 9. a n. 12. usque in finem.*

Quest. 3. Quanam sint de solemnitate & subtilitate iudicii?

1. **P**ræcitati Doctores unico verbo quæsito satisfaciendo dicunt, ea ad iudicii solemnitatem siue subtilitatem spectare, quæ sunt juris positivi civilis, vel etiam Canonici, uti sunt trina citatio in scriptis conscripta, & non aliter, per intervalla, cum testibus intimata; iudicii dies non festus, locus non privatus, contestatio litis cum solemnitate inchoata, hoc vel illo modo, ut putat, coram assessore, delictum semipieno probato, dilaciones interlocutoriarum, exceptiones frustratoriarum, appellationes dilatoriarum, Advocatorum contentiones, & jurgia, sententia sedendo, vel stando prolata, & similia huiusmodi; nam sic ut illa dicuntur substantialia ad iudicium, quæ sunt de iure divino, vel naturali, vel gentium: ita & illa dicuntur accidentalia siue de solemnitate & subtilitate juris, quæ aliis nuncupantur apices & rimæ juris, quæ emanant à solo Jure Civili, vel Canonico; de quibus latè in tract. de iudiciis in ordine nostro faciendis, ad finem nostrarum Constitutionum appositum, *Pegna in 3. p. direct. Inquisit. Cap. 104. ver. fin. Arcimmi pro tract. de modo procedendi c. 2. Lud. Morandus de ordine iud. 1. q. 1. 2. art. 1. 2. & 3.* ubi de his oppositè discutit, & *Peyr. in for. lit. P. cap. 16. n. 3.* Si solemnitates verò juris sunt, ad quæ observandum, videnda est omni

R non præ-

non prædicta Clem. *sapè contingit* 2. de verb. significat. ubi à S. Papa optimè declaratur, quid sit procedere simpliciter, & de plano, absque strepitu, & figura iudicii.

Quest. 4. An Prælati Regulares possint uti abet in quibuscumque causis testes de jure positivo inhabiles admittere ut habiles, & idoneos ad iudicandum de crimine subditorum?

1. Affirmativè P. Franciscus Aretinus in sua practica criminali, c. 2. in fin. de modo procedendi, quia ante dicti Prælati, ex decisis & relatis privilegiis, non tenentur sequi rimas, & juris apices, de quarum numero citat prædicta testium inhabilitas; ac proinde (inquam ipse) poterunt Prælati Regulares admittere testes infames, quia infamia est de jure positivo, cap. per inas extrav. de simonia, ac etiam mulieres, quia hæc excluduntur à testificando à jure positivo, cap. mulierum 33. q. 5. cui favet Longus Capuccinus in tract. de casib. reserv. p. 2. casu 5. de iudicio Reg. §. de exceptionibus contra testes, sub. n. 8. verum est in fin. ubi subiungit, & certe si in Religionibus non admittuntur huiusmodi testes, infinita Religiosorum crimina remanerent impunita; quinimodo animum sumerent quam plurimi Regulares perpetrandi multa crimina, præsertim carnalia, & in honesta, in gravissimam perniciem, tum Religionis, tum animarum ipsorum Regul. Hæcille.

2. Verumtamen oppositum tenent Ghiler. de iudicio Regul. cap. 11. per totum, Miranda de ordin. iud. tom. 1. quest. 14. art. 2. conclus. 2. Laur. Peyr. in formul. lit. P. cap. 16. num. 3. & Bordonus controvers. 3. quest. 31. num. 137. & merito, tum quia supradicta testium inhabilitas non spectat ad apices juris, ut putat Aretinus cum suis assertis, sed ad substantiam iudicii; nam veritas est basis & fundamentum iudiciorum, sicut illorum perveritas & destructio est falsitas in ipsis testibus, in quibus totum jus & injuria iudicandum consistit; inhabilitas autem testium, aut totam veritatem exterminat in iudicio, aut eandem debilitat, infirmat, & diminuit, ergo &c. tum etiam, quia solemnitates juris, sive apices, quas Regulares sequi non tenentur, illæ sunt taxatæ sunt, quæ per Sanctum Papam reperiuntur declaratae in d. Clem. *sapè contingit* 2. de verb. signif. inter quas non repetiuntur expressæ testium inhabilitates; sed ex tantum, quæ ad ordinem accidentalem iudicii spectant, & causam dilatant, prorogant, aut faciunt immortalem, de quibus dictum est suprà qu. 3. tum item, quia licet Prælati Regulares non teneantur in eorum iudiciis sequi apices juris, ut constat ex decisis, cu. loc. hoc tamen Panorm. in cap. olim 26. de accusat. Rodriguez to. 2. qu. 16. art. 1. Ghiler. in sua practica, cap. 11. nu. 2. 4. & Peyr. tom. 1. de subditio. cap. 20. §. unic. ver. ad ultimum noto, intelligunt procedere in causis civilibus, & levibus; secus autem in criminalibus, & gravibus, & quando agitur de habitu spoliando, de damnando ad trimeses, de carcero perpetuo, de Prælato deponendo, de jure quesito privando, quia in his dicunt, omnes juris solemnitates esse servandas, quæ fortè possent reo proficere. Quod dictum colligitur ex d. cap. qualiter & quando 24. de accusat. ubi in fine Papa vult, ordinem iudicium circa Regulares non esse servandum usquequaque, hoc est, ad unguem, cum tanto rigore, quanto circa seculares. Quem rigorem Bonif. ubi suprà, apices appellat; tum item, quia jura omnibus æqualiter favent; tum denique, quia fama Religiosorum non est inferior fama secularium, ergo non est spectanda.

3. Neque his nocent inconvenientia relata; nam hi-

cet de juris rigore infames mulieres, & consimiles personæ inhabiles non debeant admitti ad testificandum in iudiciis, hoc tamen intelligitur regulariter, quando scilicet delictum potest aliunde probari: unde fallit i delictis exceptuatis, & in iis, quæ sunt difficillimè probationis; nam si Religiosus comprehendatur in lupanari, ubi meretrices tantum habitant, non ab aliis convincendus est de crimine, nisi per meretrices ibi stantes; quia ibi honestæ personæ non adfunt. Item si quis de linquat in sylvis, ubi viles personæ tantum morantur non aliunde de crimine convincendus est, nisi per personas ibi commorantes; inhabilitas ergo testium relinquitur prudentiæ Judicis, eò magis, quia testes inhabiles, licet de jure non sufficiant ad condemnandum, sat tamen erunt ad inquirendum.

Quest. 5. Denunciator an possit esse testis contra delinquentem à se denunciatum, ad finem illum puniendi?

1. Quod denunciator in causa fidei, sive in denunciatione evangelica & charitativa valeat gerere vicem denunciantis & testis, non est dubitandum; cù habeatur expressè in c. in omni negotio 4. de testibus, & textus sic loquitur: In omni negotio, principalis persona variatam de se sibi nota, restituisse habenda est; teste, cui adhibito uno efficiuntur duo testes; adhibitis duobus efficiuntur tres, quod patenter ostendit Deus, cum dicit: peccaveris inter fratres tuos, &c. & de hac denunciatione sunt intelligendi Sotus lib. 5. de iust. q. 9. ar. 2. conc. luf. Nizar. in summi. cap. 23. nu. 33. in fin. Roder. tom. 2. q. 6. Carena p. 3. de tribus modis, §. 3. de denunciatione, multis citatis Sansa in aphorism. lib. 2. cap. 4. de denuncia. nu. 2.

2. An vero possit esse testis in denunciatione judiciali? quæsitum est inter Doctores non leve; quod ætatis prætermisissis, negativè resolvunt Emin. Cajet. 2. q. 69. ar. 2. §. ad sciendum in fin. Abbas in d. cap. in omni negotio nu. 9. Valent. tom. 3. disput. 5. q. 13. nu. 4. conclus. 3. Ar. 2. q. 33. ar. 8. Malder. ibid. q. 33. art. 6. dub. 5. Peyr. in formul. D. cap. 2. nu. 9. not. 7. & alii gravissimi Doctores non pauci, & proventur ex multis. Primò, quia idem eadem causa non debet esse actor, & testis, cap. nullus 2. ans. 4. q. 4. tum item, quia quodlibet iudicium de consistat ex quatuor personis, ut patet ex iudice, accusatore, reo, & testibus, cap. foris 10. de verb. signific. §. in omni negotio, ibi, Hæc persona requiruntur Index, accusator, reus, & tres testes, &c. quod etiam probat text. d. c. nullus, 4. q. 4. ibi, Accusatores vero, & iudices, non sunt idem, sed per se accusatores, per se iudices, per se testes, per se cuncti, unusquisque in suo ordinabiliter ordine. Hæc ex quibus liquet, quòd prædictæ quatuor personæ debent esse inter se verè & realiter distinctæ, non autem ratione, ac metaphysicè.

3. Ad quod itum facit text. cap. in prioris 7. ans. 2. q. §. quia ergo Stephanus, ibi, Si alii accusatores, atque alii testes fuerint, &c. ergo testes requisiti ad condemnandum debent esse distincti physice, & realiter ab accusatore secus corruit iudicium.

4. Secundo, quia urget præsumptio contra illum qui instat, ut poena alteri infligatur, quòd scilicet non faciat zelo charitatis, ut occurrat in denunciatione evangelica, sed causa odii, & inimicitia, ut probat text. cap. si quis 10. 2. q. 7. ibi, Nihil convitui, aut criminaliter obsecrui.

5. Tertiò, quia si Advocatus & Procurator in causa principalis non admittitur in testem, propter actionem, quam ad causam prædictam præsumuntur habere, ut probat Sot. cit. loc. Unde in d. cap. nullus, 1.

4. 4. Procuratores & Advocati ponuntur, ut personæ relictæ diffinire a testibus, ibi, *Defensores extenuatione ad minuendam causam, &c.* & final. de procur. in 6. Procurator in causa sui principalis non admittitur, ergo multo fortius non debet admitti denunciator, cum si non probet, possit tamen dedecus & vituperium.

6. Quarto, quia Julius III. in sua Constitut. incip. *In multis depravatis*, quæ est 23. in novo Bull. Cherub. ubi, ut denunciatus cum iuramento in peccato blasphemæ habeat vim unius testis, & non aliter; & liquet ibi in condemnando pro hoc execrabilis scelere stabitur duobus testimoniis fide dignis, poterit haberi loco testis denunciatus, si in iuramento denuncians, diligenter observata qualitate integritatis, & reliquis circumstantiis denunciatus, cum alterius testis, &c. Hæc ibi, ergo seclusa causâ fidei, nullo potest iurificari, quod denunciator sit actor, & testis: aliâs hoc non esset speciale in causâ fidei, nec fuisset opus dedicatione Papæ.

7. Hinc *Socius membro 2. q. 4. de leg. secret. conclus. 8. va. sed dubium egregium est*, tremens de probabilitate alterius opinionis, ait: *Hoc dixerim probabiliter, ut ostendat, factum in crimine pravitatis hæreticæ nihil fieri contra fidem denunciatus reperturum in testam. quamvis in aliis prius dubiis non esset forte adeo consulendum.* Hæc ille.

9. Nec his obstat *Bordon. controvers. 1. n. 54.* dicens, quod testis relati loquuntur in accusatore, non autem in denunciatore, & quod inter hunc & illum magna differentia sit; nam licet accusator & denunciator differant se, quia ille de iure tenetur impositum crimen testibus probare, hic autem nequaquam, *cap. super his 16. de accusat.*

9. Nihilominus accusatio & denunciatio judicialis ratione sui intenti, non differunt; nam denunciatio iudicialis, sicut & accusatio pro fine habet respicere damnum, & penam denunciari, & vindictam læsæ legis, & timorem ceterorum Reipublicæ, ergo ex æquali fine, æquitate debent librari.

10. Hoc autem dictum de punitione culpæ in vindictam legum, & ceterorum timorem, non potest habere locum in denunciatione evangelicâ, quæ fit Prælati ex charitate, hoc est, non ut iudici, sed ut Patri; non ad processum formandum, sed ad correctionem, & emendandam. Unde censetur civilis, & non criminalis, addita in augmentum fidei, & lucrum animarum, *Sp. ver. denunciatio n. 4. Lex. cod. ver. n. 2. & Sanchez in de. lib. 6. c. 2. in præmio.*

Quæst. 6. Quinam testes excipiantur sive repellantur a testimonio?

1. Et quidem primò infames, & perjuri, non sunt examinandi in causâ criminali: & esto, quod admittantur, non probant: si tamen communi opinione bonitatem reputentur, & habeantur ut tales, *Barol. in l. 1. c. de testib. vel constet ex aliquo delicto, & causa esse tales, quales excipiens dixit, Alexander consil. 152. n. 16. l. 5. quem refert Crot. de testib.*

2. Secundò repelluntur a testimonio testes non iurati, *si accipiatis 17. & c. cuius 39. de testibus.*

3. Tertiò, mulieres ob sexus fragilitatem, & ingenii fragilitatem, *cap. forum subsil. de verb. signif. & cap. in iur. 33. q. 5.* quod procedit de Jure Canonico, & quoad condemnationem; nam quoad Inquisitionem admittuntur, & præcipue contra Clericos, ut dicit *gloss. in quibus de testib.*

4. Quarto, minor viginti annis, *l. in testimonium, f. de testib.* quod intellige verum quoad torturam, & condemnationem; secus quoad iudicium & Inquisitionem.

5. Quintò, testes inimici, ut probat *text. cap. accus. Donat. Praxis Regularis Tomus III.*

factores 2. 3. q. 5. & liquet ibi, Testes esse non possunt, qui ante hesternum diem, aut nudius tertius inimici fuerunt, ne fratri nocere cupiant, vel lesi, necesse velint. Hæc ibi, ubi *gloss. in ver. hesternum*, ad intentum allegat multa iura, & procedere de inimicitia capitali, affirmat *Jul. Clar. §. final. q. 4. ver. item quæro.*

6. Sextò, consanguinei ascendentes, & descendentes accusatoris: item collaterales, qui tamen possunt admitti ad rei defensionem, *Clar. in d. §. final. q. 24. nu. 12.*

7. Septimò, focii criminis, *l. fin. C. de accusat. & cap. veniens 10. de testib.* & liquet ibi, *Et nos tamen sententiam commendamus, eò quod ille, qui eodem erat infectus crimine, inde contra eum testificari non possit, nullique de se confessio adversus alium in eodem crimine sui credendum.* Hæc ibi, ubi *gloss. in ver. aliorum*, limitat d. cap. non procedere in criminibus exceptis, nisi putâ simonia, sodomia, hæresis, & similia, ad quod facit *cap. cum oportet 19. de accusat.* ubi dicitur, quod focii criminum nullum dant jus iudici, nec dum ad condemnandum, verum etiam nec ad inquirendum, *Navar. lib. 5. consil. 4. §. de accusat. Arretum in d. præf. cap. 1. de testibus, Bordon. in controvers. 2. de scio crim. nu. 26.* ubi dicit, quod in casibus non expressis, focii criminum contra complices nihil probant, & maxime, quando nominatus est bonæ famæ, & *Megal. in sua præf. cap. 1. q. 1. n. 12.* ex multis ostendit, quod focii criminum non sit credendum, quia loci dictum non est tanquam dictum testis, sed tanquam dictum denunciantis, seu accusantis; & addit, quod focii criminis dictum, ut fidem faciat, est ab ipso confirmandum in tormentis.

8. Octavò, persona vilis & pauper non potest esse testis, quia potest pecunia corrumpi, *Clar. in d. §. final. q. 24. ver. quæro etiam, & probat text. cap. licet causam, de probat. ibi, quod corrupti falsa dixerunt;* quod tamen intellige verum de paupere, & turpi persona: secus aurem si sit persona honestæ vitæ, & bonæ famæ, & conditionis, *l. 3. 4. ff. de testibus.* Quis autem dicatur pauper, statur iudicio iudicis, *Langus Capucc. de exceptionibus contra testis, ver. 9.*

9. Nonò, Conspiratores non possunt esse testes, & sunt illi, qui ex pacto conveniunt, ut unus accuset, seu denunciât, & reliqui sint testes, quorum accusatio & testimonium non solum admittenda non sunt, verum etiam debent exemplariter, ac rigide castigari tanquam impostores, & Reipublicæ perturbatores; ad quod facit *cap. 1. & A. de sent. & re iudicata cap. per iura de simon. cap. conspiratio, cap. coniurationum, cap. si qui Clerici, vel Monachi, cap. si Clerici, & cap. si Clerici, n. 9. 1.*

10. Decimò, similiter ejiciuntur a testificando laici contra Clericos, mente capti, & consimiles, de quibus omnes prædici, & præcipue *Anton. de Soufa Dominicanus lib. 2. cap. 11. & 12. apud. Arcim. Longus, Megal. cit. loc. & Bordon. in controvers. 3. de inhabilitate testium*, ubi diffusè dixerunt de prædictis exceptionibus.

Quæst. 7. Inimicitia capitalis quanam sit?

1. **N**oster *Soufa in aphorism. lib. 10. de teste inimico, post Pegnam 3. p. comm. sive c. 116. & Farin. de testib. q. 53. §. 6. nu. 110.* dicit, quod capitales inimicitia regulariter censentur illæ, quæ oriuntur ex morte, infamia gravi, lethali vulnere, amissione omnium bonorum, aut majoris eorum partis; & additur, attentata propinatio veneni, calumnia illata Religioso, exclusio Religiosi à patria, per favores superiorum, sine culpa sua, contrinixta, & similia, quæ evidentè demonstrant mortale odium contra proximum. *Bordon. controvers. 3. de inhabilitate testium. quæst. 1. nu. 11.*

2. Et hæc inimicitia repellit inimicum ab accusatione, denunciatione, & testificatione, etiam in casibus exceptis, & privilegiatis, *Barol. in l. in quæstionibus. ff. de iur. iur. c. 1.*

ad l. *Jul. Gomef. tom. 3. var. cap. 12. de probat. debet. nu. 14. Clar. lib. 5. sent. 5. final. q. 2. 4. nu. 5. & idem Soufa cu. loc. nu. 1. & Duenarefol. 40. de officio Inquisitor.*

3. Amplia, ut hujusmodi inimiciz nec per Principem possit fieri habilis ad testificandum, *Cardin. Paris. conf. 2. nu. 61. & Bordon. cu. loc. nu. 13.*

4. Amplia, ut nec per torturam & juramentum possit habitari, quia hæc media juris positivi nihil operari possunt contra jus naturale, *Soufa cu. loc. nu. 1. ubi in nu. 5. dicit, quod etiam inimiciz præsumptæ, & occultæ repellunt a testimonio: vide illum, quia eruditè loquitur, & multa docet digna notatu.*

Quest. 8. Dicitur testis recusans se subscribere, an valeat proteste?

1. **S**ub distinctione resolve, aut iste testis recusavit suæ depositioni subscribere, ex quo illam uni falsam retraxavit, juxta *cap. 1. de testib. & gloss. in autem. de testib. §. quia verè;* & sic nihil probat, aut ob aliud motivum humanum noluit subscribere; & sic probat pro uno teste; tum quia, ut dicunt Juristæ, confessio delicti facta à reo extra judicium, est semiplena probatio, si per duos testes probetur, ut tenet *Jul. Clar. in sua praxi criminali q. 21. nu. 31. & Roder. in addit. ad summam tom. 4. cap. 155. sed in casuposito, testis iste sub juramento examinatus, ut supponitur, dixit veritatem coram duobus, Judice scilicet, & Notario, qui de prædicta vera & jurata depositione testantur, ergo; ad quod facit *text. ecce autem, 18. 24. q. 3. ibi, Crimina quorumlibet, si ipsi criminosis confiteri volentibus, undecumque claruerint, igne pæ incriminationis verenda sunt, & circa;* tum etiam, quia subscriptio testis non est de essentia testimonii, sed de solemnitate Juris, *Portell. 1. p. casu 23. nu. 4. ver. ad primum argumentum in fin. ubi i dicit, quod juramentum est de essentia testimonii, subscriptio autem testis est de solemnitate Juris, quam Regulares non tenentur observare: ad quod profè allegat cap. qualiter & quando 24. de testibus, ubi Papa tradit formam citandi, & audiendi reum, & non dicit, quod illi dentur copie, & nomina testium per scriptum; sed solum ait, quod hæc sint reo exponenda, & explicanda: exponere autem, & explicare sufficienter fit oretenus, & gloss. cap. cordi nobis de appellat. in 6. in fine casus, ubi ait, regulariter scripturam non esse de substantia rei gestæ, nisi quando lex specificat, ut res fiat per scriptum; nam scriptura est inventa, ut res de memoria non pereat: ad quod etiam facit, quod dicit gloss. l. pactum, C. de pactis, & l. contrahitur, ff. de pignor.**

Quest. 9. Si Regularis in testem adductus non juret, sed tantum à Superiore astringatur in virtute sanctæ Obedientie, vel sub censuris, veritatem fateri, an probeat, & fidem faciat in judicio?

1. **G**ravis est ista questio, circa quam non conveniunt DD. verumtamen pendet ex illa, an tale præceptum æquipolleat juramento, ita ut vim & robur habeat juramenti?

2. Ad quam negativè *Rodriguez tom. 2. q. 14. ar. 8. & q. 120. art. 3. Bordon. controver. 1. nu. 28. & controver. 5. de testib. q. 21. num. 59. & Sayr. in Clavi Reg. lib. 12. cap. 21. du-* cunturque, tum quia juramentum est de jure divino, ut constat ex *cap. 24. Genes. ubi de Abraham dicitur, quod à suo servo desumpsit juramentum super ipsius scemur, manum superponendo, quod non acciperet filio suo uxorem de filiabus Canaanæorum; ergo est de substanti- alibus; ea enim, quæ sunt de jure naturali divino, vel gentium, sunt de substanti- alibus, ut constat ex decisu hîc*

suprà q. 2. ergo nullatenus potest prætermitti, etiam respectu Regularium, ut ibidem dictum est.

3. Unde nec quidem Monacho testificanti, sine juramento credendum est, ut probat *text. cap. nuper 51. de testib. ibi, Quod nullum testimonio (quantumcumque Religiosus existat nisi iuratus deposuerit in alterius præjudicium), debeat crediti;* tum etiam, quia essentialia per æquivalentiam, etiam si aliàs ille modus æquivaleret juramento, suppleri non possunt, *Bartol. & Alexander in l. 9. ff. de liber. & posthum. Decius in l. 1. si mater, C. de insti. & sub insti. tum item, quia forma substantialis, qualis est hæc, consuetudine tolli non potest, gloss. cap. 2. de consuet. in 6.*

4. Oppositum ramen diffusè tueretur *Miranda l. p. de ord. jud. q. 18. art. 4. conclusi. 1. & movetur ex eo, quod licet juramentum sit de jure divino, & consequenter de substanti- alibus, modus tamen jurandi five excipien- di illud, est multiplex, & non de jure divino, sed hu- mano positivo; nam juramentum nihil aliud est, nisi as- firmatio, vel negatio, factæ rei attestatione firmatà: ta- lis autem testificatio fieri potest multis modis, non solum per res factas, quatenus sunt aliquid Dei, ut put- per fidem, per evangelia, &c. verum etiam per creatu- ras, in quibus veritas Dei continetur, & prædicatur, tenet *D. Thom. 2. 2. q. 89. ar. 1. unde juri potest, no- tantum verbo, dicendo, ita est per Deum; sed etiam, dicatur, vivit Deus, vel vivit anima mea, hoc faciat mihi Deus, Deum testem invoco, testis est mihi Deus, veritatem dico in Christo, non mentior, testis est mihi con- scientia mea, sic Deus me adjuvat; de quo modo juran- latè prænorm. in celsi Chistofus de iur. iur. & Sylv. ver. ju- 1. n. 1. 2.**

5. Sed obedientia, qua astringuntur Religiosi ad dicendum veritatem, est quid sacrum, cum per eam ipsi à secularibus distinguantur, adeum modum, quod Abraham, & Isaacitici populi per circumcissionem ab aliis genibus distinguebantur; ergo hujusmodi testi- ficandi modus verè & propriè est juramentum; confir- matur, nam finis præstens per juramentum, ut dicit *D. Thom. cu. loc. est eruere, & indagare veritatem, & jurame- tem ad eandem dicendam specialiter astringere, & ob- ligare. Sed hoc idem contingit in Religiosis, quando à suis Prælati per obedientiam, & censuras, ad dicen- dam veritatem constringuntur, & de novo obligantur: ad fatendum veritatem, quam fatiri tenentur, etiam si hujusmodi præcepto non obligarentur. Unde si verum non fateantur, novum peccatum committunt.*

6. Confirmatur denique, quia talis est consuetudo omnium Religiosorum, quæ prævalet juri positivo hu- mano; hanc opinionem sequitur *Roder. tom. 4. addit. sum. cap. 153. nu. 7. ubi corrigit quod prius dixerat cum suo compend. resol. 73. de iuram. nu. 3. & clariè ibid. in 9. retractatio, & sequitur Portell. in dub. ver. correctio fra- trum, & ver. testis, n. 22.*

7. Hanc item opinionem in universum sequuntur Dominicani; tum quia in Ordine Prædicatorum examinare testes per præceptum formale, est de substantia- libus, ut dicitur *distin. 1. de gravi culpa, cap. 18. fol. 80. col. 1. sub declarat. Bonif. VIII. & hoc non alunde, nisi qui- tale præceptum est implicitè juramentum; tum etiam quia Dominicani per tale præceptum intendunt, reum vel testem jurare ad dicendam veritatem per censuras vel per obedientiam sibi promissam, quod est ferè idem quod jurare, tactis Evangelis, tactâ Cruce, vel tacto pe- ctore; non enim Regulares tenentur jurare, eo modo, & forma, qua jurant seculares; sed satis est, quod juren hoc, vel illo modo: verum ego in similibus occupatus ad omnem bonum finem, ab his, de quibus agitur, ex- cepi juramentum, tactis Evangelis, vel tacto pector- more Clericorum de veritate dicenda.*

Quest. 10

iam ad puniendum, quam ad salutem animæ; & Regularis obferuantia favorem, tolerabile videtur, & hoc probabiliter fufficit ad certitudinem inter eos, qui mortui funt in mundo; quia tamen reus non potest ad huiusmodi sententiam tolerari: dam cogi, deberet ex huiusmodi induci per tormentum Religioſa tamen exquiri, ut ſententia non feratur, niſi contra confefſum, vel coruſellum iuxta Sac. Canonu, 2. q. 1. cap. No. in quatuorſententiis ferre non poſſumus, niſi conuictum, vel ſponte confefſum, hæcille.

6. Tum quia Cajet. ubi ſupra loquitur multum dubitavit; nam non dicit, quod poſſit juſte condemnari, ſed quod poſſit tolerari; tum etiam, quia Cajet. ubi ſupra, loquitur in caſu particulari de furto, & de condemnatione ad penitentias ſalutares, quæ Religioſis infliguntur ad ſuſtentandum Regularem obſervantiam: unde Cajet. ubi ſupra non loquitur de ſententia abſoluta, ſed conditionali, hoc eſt, ſi ipſe Religioſus condemnatus velit dictam ſententiam acceptare; ſin autem noluerit, poterit torqueri, & ſi negaverit, manebit liber à pœna furti, ut bene dicitur noſter Banneſius cit. loc. Peyr. in ſuo ſerm. l. 1. T. cap. 3. nu. 7. in ſin. & Bordon. con. 1. de probat. per teſtes, n. 203. Paſqual. de ci. 116. n. 5. & merito hæc dicuntur; tum quia Religioſi non ſunt detentoris conditionis laicis; tum etiam, quia jura omnibus indifferenter favent; tum item, quia fama Religioſorum magis cuſtodienda eſt, quam laicorum.

10. Non deſinam tamen dicere, quod licet multi famoſiſſimi DD. ſequantur prædictam opinionem Cajet. nihilominus non ſunt audiendi, niſi duobus concurrentibus, hoc eſt, dummodò verſemur in reſevi, & reus ſit valde facinoroſus, ac diſſimatus; prout bene advertit Portell. in dub. ver. coruſellio Fratrum, n. 25. & Roder. tom. 4. cap. 1. 48. in addit. ſumma, ubi declarat opinionem ſuam expreſſam, 10. 2. q. 121. ar. 12. cum ſuo comp. reſol. 4. 2. de teſtib. num. 8. & ita intelligendi ſunt Sanchez lib. 6. conſil. cap. 5. dub. 12. Bordon. cit. loc. n. 209. & conſimiles ſectantes opinionem Cajetani.

11. Bene verum eſt, quod Paſqual. ubi ſupra, n. 11. advertit, quod Juxta Religioſus ad hoc, ut ex vi horum teſtium ſingularium poſſit aliquam pœnam miſſigere, debet conſiderare, quidnam colligatur ex teſtificatione ipſorum; nam ſenſerit colligere (aut ipſe.) aut mala fama, aut quod ſit pœnorum morum, aut aliquid huiusmodi; nam quanto plus actus mali deponantur de aliquo, quamvis de ſingulis non bene conſiter: conſtat tamen ex ipſis, reum eſſe culpabilem, & criminofum, promptum ad mala patienda, & ideo Juxta poteſt ad hoc reſpicere, & pro ipſo reum punire, quod dictum ego cenſeo verum, reſpectu Religioſorum, quoad pœnas ſalutares & leves, Religioſum puniendum graviter non infamantes.

12. Aut tandem teſtes ſunt ſingulares, ſingularitate adminiculativa, quia ſcilicet dictum unus, non eſt illudmet dictum alterius, ſed illud adjuvat, ut ſi unus teſtificetur de facto, & alter de Confeſſione facti, & ſic ſecundum Doctores non ſufficiunt pro infligenda pœna, etiam leviora; nam hi teſtes, licet probent, non tamen plene probant, ut atteſtantur Farinac. q. 64. de teſtib. n. 112. & Sanchez in Theſauro recepti. ſentent. n. 156. quod intellige verum in re gravi, & quando reus eſt bonæ famæ, & quando adminiculatio adjuncta alterius depoſitioni, plenam probationem non facit, ſecus autem, &c.

Quæſt. 12. An Religioſus fornicarius ſit ab officio & beneficio dependendus?

1. Affirmativè quidam: loquendo tamen de jure communi canonico, & dummodò de ea reperiatur conviſtus, vel confefſus, & ejus fornicatio ſit ſigniter deformis, ut purà notoria, vel ſcandalofa, vel continuata, ducunturque ex cap. ut ſi Clerici, 4. de ju. cius, & liquet ibi, ſi verà coram Epifcopo de criminibus jure confefſi ſunt ſeu legitima probatione conviſti, dummodò ſint alia crimina, per quæ ſuſpendi debent, vel deponi: non immerito ſuſpendendi ſunt ſui ordinibus, vel Altaris munſterio perpetuò removendi: hæc ibi, quæ licet loquar de Clericis, nihilominus propter identitatem rationis immò majoritatem, extendenda ſunt ad Regulares, tradunt Bellert. in 2. p. diſquiſ. Clerical. §. 2. n. 1. & Meg. in pract. crim. cap. 3. n. 19. peccata enim Religioſorum ſu magis ſcandalofa, quam peccata Clericorum.

2. Verumtamen hodie pro crimine fornicationis nullus Clericus aut Monachus plectitur pœna depofitionis, etiam ſi ſit in Sacris conſtitutus, ſed tantum ſuſpenſionis, vel carceris, aut privationis bonorum eſt enim hodie arbitraria, Abbas in cap. ex parte n. 1. in ſ. de teſtib. Decius in d. cap. ut ſi Clerici, n. 223. de judic. Magal. in prompt. ver. fornicatio num. 6.

3. Et hanc opinionem dicunt eſſe communem omnes ſcribentes in d. cap. ut ſi Clerici, & alii plures, quos allegat & ſequitur Clar. lib. 5. §. fornicatio, n. 3. ubi ait, quod Clericus notorius fornicator, eſt ipſo jure ſuſpenſus à officio, ad quod allegat Abbatem in cap. non liceat, n. 1. de præſcript.

4. Dicit de jure communi canonico, quia ſecus dicendum eſt de ſpeciali, etenim Religioſus fornicarius eſt puniendus ſecundum ſtatuta ſui Ordinis, quæ ſi deſinunt recurrere ad Jus Canonicum, vel ad propriam & rationabilem conſuetudinem: in meo autem Ordine quoad hoc debet attendi cap. 18. de graviſſima, text. 4. ibi; Si quis, quod Deus avertat, &c. de qua re vide Rodriguez, 10. 2. q. 26. ar. 2. & Lenz. p. ſum. cap. 5. nu. 16. ubi dicit, quod Religioſus fornicans cum Moniali, de jure civili ultimo ſupplicio puniuntur, de jure verò Canonico depomitur, & incarceratur.

Quæſt. 13. An Prelatus Regularis poſſit punire ſubditum inculpatum de vitio ſodomitico?

1. Affirmativè P. Antonius de Soñſa in ſuo libro de ſollicitudine ſeminarii in Confeſſionis Sacram. tr. 2. cap. 2. n. 23. & merito, tum quia crimen ſodomitæ non eſt crimen hæreſis, ut conſtat ex utrius criminis diſtinctione, ergo committens ſodomiam non eſt ſuſpectus de hæreſi, & per conſequens ejus puniſio de directo & per ſe non pertinet ad S. Officiu; tum etiam, quia crimen ſuſtinentum eſt mixti fori, ut ex multis offendit Graſſ. conſil. 1. p. 5. lib. 5. conſ. 3. n. 8. de adulteris, & ſuprà unde puniunt à Judice Eccleſiaſtico ſecundum legem Canonicam, & à Judice laico ſecundum civilem, & hoc propter ſui enormitatem, Panorm. in cap. Clerici, & in cap. tina de Procurat. Felſin. in cap. de viſ. ſall. 2. de accuſat. & Navarro. lib. 2. de jud. conſil. hoc autem non poteſt dici de hæreſi, quæ in tribunali ſanctiſſimæ Inquiſitionis ſolum examinatur, ergo; tum etiam, quia ſic videtur deſiſſimus Pio V. in ſua Bulla incip. Horrendum illud ſcelus, ibi, Po Juxta Eccleſiaſticum declarati ſunt poſſe ſui ſeculari tradantur, qui de eis illud idem caput ſupplicii quod in laicis hoc exercitio devotus, legitime reperitur ſanctiſſimis conſtitutum. Hæc ibi. Ex quibus bene apparet, quod ſodomitæ ſecularis à Judice laico, & eccleſiaſticus à Judice eccleſiaſtico eſt puniendus: Rodriguez, 10. 2. q. 29. ar. 1. cum ſuo compend. reſol. 48. §. de pœna imponenda ſodomitis, n. 24. tum item,

item, quia ita docet praxis, nam Prelati Minorum procedunt indifferenter contra huiusmodi delinquentes, ut constat ex eorum statutis relatis per *Aretin. in prax. crimin. cap. 5. de gravissimis delictis, ver. qui peccatum inordinabile admisit*, & in Ordine Prædicatorum, *distin. 1. de gravibus cap. 18. text. 9. fol. 86.* ibi *Statuimus quod si quis inordinabilem crimen commiserit, contra naturam commiserit, perpeius Carceri se addidit, & penis aliis puniatur, secundum Prelatis discretionem*; tum denique, quia si huiusmodi delinquentes, tale crimen committant extra septa, & eundem ab Episcopis locorum carcerentur, remittuntur ad fidei Prelatos regulares, utique puniendi, ut de praxi docet *doctissimus D. Alexander Sperell. 1. p. dec. 38. num. 31.*

2. Nec dices, quod Inquisitores fidei in Regno Portugallie ex privilegio sibi indulto à Gregor. XIII. inquitur, & procedunt contra sodomitam; quia P. Sousa, qui fuit Confiliarius supremi Tribunalis S. Officii in dicto Regno, dicit, ubi supra, per tale privilegium non concessum Ordinariam potestatem Prælatorum Regularium ad puniendum hoc crimen, sicut nec coarctatur iurisdiccionem secularium, qui non obstante citata Bulla, quotidiè de hoc crimine cognoscunt, & illud puniunt. Unde subiungit, quod crimen sodomie est mixtum, & quod ejus cognitio, & punitio fuit concessa Inquisitoribus S. Officii dicti Regni cumulative, & non punitæ quoad Regulares, & alios Judices seculares; quod dicitur, quod hi Prælati Regulares, & consimiles Judices, propter dictam Bullam Gregor. XIII. datam Inquisitoribus dicti Regni, non privantur auctoritate, quod possint subditos sodomitas castigare.

3. Et secundum hæc prædicta debet intelligi id, quod docet noster *Sousa lib. 3. aphorism. cap. 59. num. 10.* quod licet ex commissione speciali Summi Pontif. contra sodomites, sicut in causis fidei, procedunt Inquisitores Lusitanie, prout Pius IV. 20. Februarii, anno 1562. Gregor. XIII. 6. Augusti. anno 1574. per specialia Decreta, quæ in Archivio S. Inquisitionis servantur, declaraverunt.

4. Ex numero subsequente, dicit, *quod pariter, sicut in causis fidei, postea in dictis confessionibus intelliguntur solum, quod modum procedendi*; prout declaravit Urban. VIII. specialis Epistola, ad Inquisitorem Generalem Lusitanie anno 22. die 3. Martii, quæ asservatur in eodem Archivio. Unde prædictæ sodomite in dicti. Regno non adjuvant, nec quidem delevi, prout ex multis testatur *Canonum tract. de S. Offic. 2. p. confess. sollicitantib. tit. 6. §. 16. ubi dicit, idem practitari ab Inquisitoribus Regni Aragonie, Valentie, & Barcinonæ*; quod etiam sequitur *Bordon. contr. 2. de socio criminis §. 11. sub num. 36.* ubi dicit, prædictum privilegium cognoscendi sodomitas, cum speciale, non potest extendi ad Inquisitores Italiæ, cum huiusmodi delictum non sit de pertinentibus ad sanctam fidem.

Quæst. 14. Regularis sodomia in quas penas incidit?

Respondeo, quod Regulares sodomitantes, nedum peccant mortaliter contra castitatem, verum etiam dant in penas *cap. Clerici 4. de excess. Prælat. ubi Clerici fuerint, deiciantur à Clero, vel ad agenda monasterii in Monasterio detrahantur*; necnon incutitur penas taxatas à Pio V. in dict. sua Constit. quæ incipit *Horrendum illud scelus*, edita anno Domini 1568. de verò 5. Septembris, ibi, *Omnes & quoscunque Presbyteri, & alios Clericos Seculares, & Regulares, cuiusque gradus & dignitatis, tam diu nefas exercentes, omni privilegio Clericali, omni que officio dignitate, & beneficio ecclesiastico, presentis Canonis auctoritate privamus, ita quod periculum ecclesiasticum degradandi, potestati seculari tradan-*

tur, qui de eis idem faciat supplicium, quod luxu os hoc in exercitio devolutos, legitimus reperimus sancti hominibus consuetum, &c.

2. Quæ quippe pœnæ procedunt, tam respectu agentium, quam patientium, tum in odium, tam pessimi criminis; tum quia ambo dicuntur proprie, & verè sodomitæ; tum etiam, quia Jura infligunt pœnas, loquuntur, tam in agente, quam in patiente, ut constat ex *l. cum vir. C. de adulter. §. 1. in auth. ut non luxurientur contra naturam. D. Ricc. 3. p. prax. resol. 57. n. 8.* ubi dicit, hoc procedere, tam in foro externo, quam interpo conscientie, & favent *Bonac. de matrim. q. 4. p. 11. num. 2. & Novar. in loc. Regul. ver. sodomia num. 3.*

3. Verum limita dictas pœnas non procedere, quando Regulares tale crimen non committunt ex usu continuato; sed bis, aut ter, ex humana fragilitate; ut liquet ex illo Bullæ verbo (*exercentes*) quod significat frequentiam actus non enim dicitur Mercator, qui semel mercaturam exercuit, & docent *Novar. cap. 27. num. 249. Genues. in praxi Neap. cap. 82. in nov. D. Riccini d. 3. p. prax. resol. 58. Barboz. alleg. 4. n. 25. Rodrig. tom. 2. q. 29. ar. 2. cum suo comp. resol. 48. n. 22.* ubi opinionem *Novar.* uti probabiliorē, communiorem, & magis piam, propugnat contra *Salzed. in addit. ad prædicam crim. canon. Bernardi Diaz. de iug. & Portellus in dub. Regul. ver. pœna n. 7.*

4. Secundò limita, dictas pœnas non obligare omnem exercentem tale vitium, sed notorium tantum, non autem occultum, *Grass. in decis. aur. 1. p. lib. 2. cap. 90. sub num. 13. Avila de censur. p. 7. disp. 4. Campanal. in divers. Jur. Can. in rubric. 12. cap. 22. n. 13.*

5. Tertiò limita, dictas pœnas non comprehendere exercentes vitium bestialitatis, quia est species distincta à sodomia, *Dominicus Bannes 2. 2. q. 64. ar. 8. Garfia de benef. p. 11. cap. 10. §. 2. n. 205. latè Diana 2. p. prælat. 3. resol. 66. miscel. quod nota contra D. Riccinum 3. part. prax. resol. 59.*

6. Quartò limita, dictas pœnas non procedere contra exercentes vitium sodomiticum cum foemini; quia pœna non extenditur extra casum in jure expressum, juxta Jur. Regul. *Odia*. Jura autem loquuntur, & debent intelligi de sodomia vera, & propria, quæ nihil aliud est, nisi coitus inter duas personas unius sexus in vase indebito, sive, ut alii dicunt, quod sodomia est feminatio intra vas stercorearum personarum ejusdem sexus, prout Doctores allegati testantur ex doctrina *D. Thom. 2. 2. q. 154. art. 8. Bordon. resol. 48. num. 10. & decis. 123. in fin.* Verum his non ardent *D. Ricc. cu. loc. in fin.* nec *Novar. ubi sup. n. 9.* dicentes, quod inter masculum, & foeminam, potest repetiri, & esse vera sodomia.

7. Quintò limita, ut dictæ pœnæ nunquam debeantur, nec intelligantur incurte ante sententiam Judicis declaratoriam, *Suar. de cens. disp. 31. n. 22. sect. 4. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 46. n. 28. Diana cu. loc. & Egomet tom. 1. 2. p. prax. prælat. 15. q. 25. num. 2.*

Quæst. 15. An sodomia probeatur per dictum pueri sodomitatus?

1. **G**ravis est ista quæstio, circa quam variant Doctores, nam *Marfil. in conf. 28. n. 16. vol. 1. & Gram. decis. 28. n. 14. & decis. 40. n. 16.* dicunt, quod dictum sodomitatus, non solum non convincit, sed nec quidem facit indicium ad inquirendum, & idem tenet *Parif. conf. 167. n. 7. & 8. lib. 4.* & moventur, quia sodomitatus, asserendo se passum esse sodomiam, fatetur se infamem, ut liquet in *auth. ut non luxurientur contra naturam, & in l. cum vir. C. ad l. jul. de adulter.* Infamis autem repellitur à testimonio, ut omnes sciunt, & ex multis docet *Speculat. in r. de teste, §. 1. ver. b. item, quod est infamis ergo*; tum etiam quia allegans turpitudinem suam, non est audiendus, *cap.*

inter dilectos de donat. & cap. cum super de concess. praebe-
dum.

2. Oppositum tamen, quod scilicet dictum pueri so-
domitatis, non solum facit indicium ad inquirendum, ve-
rum etiam ad torquendum, tenet *Boss. de indic. n. 6. & A-*
retinus in sua praxi crim. in 2. substantiali de testib. cap. 1. ver.
septimo, ubi dicit, quod depositio focii criminis in sodom-
ia, non solum erit sufficiens indicium ad torturam, sed
etiam erit semiplena probatio, & accedente alio socio,
qui idem deponat, erit plena probatio, & potest reus
condemnari.

Ad quod allegat *Cynum, & Panor.*

3. Verumtamen *Farinae* sub iis de iudic. & tort. q. 43.
n. 89. & q. 148. n. 75. cui subscribit *Sousa lib. 1. aphor. cap.*
59. de sodom. n. 16. dicit, praedictam secundum opinionem
procedere, dummodo adlinc adminicula.

4. Nilominus negant *D. Ruc. 3. p. prax. resol. 63. &*
Bordon. controu. 2. de socio crim. q. 11. n. 18. ubi dicunt, quod
dictum focii in sodomia, vel fornicia in adulterio, nihil
probat contra sodomitum complicem praesensum, nisi
fuerit administratum, & tortura convalidatum, & a-
lium defectum non patitur: maxime quando nomi-
natus sodomita est bonae famae, quia socius criminis ob
delictum confellum redditur infamis, qui nunquam in
testem admittitur, nec admitendus est sine tortura, l.
Carmen, §. si reus conditus, ff. de testib. cap. illi, qui §. q. 8.
cap. in primis, ii. q. 1. Glossa in cap. per tuas de sumon. & alii
plures, quos allegat *Marsilius praet. in §. negliger*, & se-
quitur *Farin. in cit. loc. q. 43. n. 134.* ubi ad intentum non
paucos eruditissimos Doctores adducit, & *D. Sperell. 1.*
p. de off. 38. n. 7. non est ergo ab hac opinione disceden-
dum.

**Quaest. 16. Quenam sint ista adminicula necessaria,
ad hoc, ut dictum focii criminis semiplenam pro-
bationem faciat ad torturam?**

ET quidem quatuor sunt necessaria ad praedicta.
Primum, necessarium requiritur, quod testis sit Jura-
tus: nam sine juramento nulli creditur, quantumvis le-
gitimo, & honeste personae etiam Religiose, cap. eius 39.
de testib. quod a forroxi exigitur in complicitibus, Glossa
cap. veniens. C. de testibus in ver. Confesso.

2. Secundo requiritur, quod focus criminis suum
dictum cum juramento ratificet in tortura, ut constet ex
deciis, & habetur expresse in cap. in primis 7. 2. q. 1. prope
finem, §. testis, ibi, ut iuramentis testibus sine corporali discus-
sione credi non debeat, &c. quod etiam habetur in cap. illi
qui §. v. q. 5. ibi, huius diversi Cruciatibus & latebris suis Re-
ligiosus torore, exigere debet, ut dum praesens corpora subiciuntur,
qua gesta sunt, fideliter & veraciter exquirantur, haec
ibi, ubi glossa verb. Relig. ait, quod tales testes bene tor-
quentur in exceptis criminibus.

3. Tercio, ad habitandum focii dictum, requiruntur
alia adminicula, ut sunt mala fama sodomitantis, testes
de auditu ab alio, quam a complice teste, fama publica,
fuga nominati, stricta amicitia inter nominantem, &
nominatum, & similia, quae circa stuprum solent exami-
nari.

4. Quarto, quod socius criminis non patiat alios
defectus, qui illum reddant inhabilem, ut si foret men-
dax, vel perjurus, aut mente captus, vel franeeticus, &
similibus, de quibus sunt omnino videndi *Jul. Clar. lib. 5. §.*
final. q. 25. Farinae de testib. q. 79. ubi late dicit nostra
Miranda 1. p. de ordin. iud. q. 18. art. 12. Menoch. lib. 1. de
praesumpt. q. 89. n. 74. Am. Gomes lib. 3. var. cap. 12. n. 15.
Gemens in praxi Neap. cap. 8. n. 2. ubi dicit, quod in dicta
Curtia, pueri torquentur ad validandam depositionem i-
etnati dicant se per vim fuisse stupratos, nisi probe ur

metus, qui non praesumitur, *Sousa lib. 2. aphor. cap. 25. n.*
24. Diana resol. 7. de tortura in S. Offic. Carena de indicis
ad torturam num. 52. & Bordon. controu. 2. de socio crim.

**Quaest. 17. Si testes, de criminibus sibi obiecti, per
modum exceptionis sint convicti, an sint de illis
puniendi? vel dumtaxat a testimonio repe-
lendi?**

Glossa in cap. per Inquisitionem, 26. de elect. ver. se in-
dignum, ad finem, dicit, Quod si aliquis indicatur
testis in causa alterius, & in modum exceptionis probetur
crimen, testes non puniunt, nisi quia a testimonio repelluntur,
nec infamiam incurre, & est decisio cap. cum dilectus, 2. ad
ordine cognitionum in fin. ibi, Quomodo si in modum
exceptionis aliquod crimen testi obicitur, ut a testimonio re-
pellatur, & si crimen contra eum civiliter probatum fuerit
non ideo sibi pena infligitur ordinaria, sed eius dumtaxat te-
stimonio non creditur, quod ex ratione contingit, quoniam in
ipsam accusatio non procedit, testes etiam quorum testimo-
nium reprobat, inter infames, quasi ex falso testimonio
non habentur. Haec ibi, interque nota illam causalem
quoniam in ipsam accusatio non procedit, ergo ad proce-
dendum contra testes convictos de crimine per modum
exceptionis, requiritur formalis accusatio, seu petitio
qui enim excipit, non petit, sed petentem repellit, ut dicit
glossa in ver. in modum exceptionis in fine.

2. Id ipsum reperitur decisum in cap. denique 1. de ex-
cept. ibi, Ceterum si de criminibus ad solum exceptionem ob-
iectus testes convicti fuerint, sive confessi, pena ordinaria
multiplicari non debet: Cum accusatio in ipsos secundum Ju-
ris ordinem, non procedat: sufficit ergo si a perhibendo testi-
monio repellatur, praesertim ubi crimen, quod eis obicitur,
causam de qua agitur, contingere non videtur. Haec ibi, ubi
glossa in ver. contingere, adverteit, quod licet crimen, quod
obicitur testi, contingit causam, de qua agitur, non so-
lum repellitur, sed etiam puniunt, sicut vir accusat ux-
orem de adulterio, & ipsa excipit de lenocinio, quod ipsi
tradidit eam adulterandam, ff. de adul. l. si publico, sic &
testis, qui in testificando vacillaverit, sive falsum dixerit
puniunt, C. de testib. nullum, & 4. q. 3. cap. si testes, §. item
qui falso, & sic intelligit dict. cap. per Inquisitionem de elect.
ubi dicitur, alius puniri non debet, quia ibi non agitur
de crimine falsi; sed solum de repellendo a testimonio
ergo, secus quando agitur de delicto tangente eandem
causam, ut hic de his, qui ad querelam patris ad versa
procestantur, & si servatis servandis convinctur de
falsitate, rigorose puniuntur poena legis Corneliae, de
falsis, ff. ad l. Cornel. l. in princip. in ver. sed, est Index, &
cap. falsidici testis de crimin. falsi, quod nota, ad con-
cordandum iura contraria.

**Quaest. 18. An reo Religioso danda sit copia recepto-
rum cum nominibus, & cognominibus testium
ad finem se defendendi in causa criminali?**

Affirmat *Panor. in cap. olim, & cap. quaerit, &*
quando 24. de accusat. *Rodrig. tom. 2. q. 3. ar. 1. in fin*
§. utrum testium nomina, &c. cum suo comp. resol. 42. ad
testibus num. 45. *Gulser cap. 11. num. 24. Villagut. lib. 6. cap.*
1. conclus. 11. & cap. 2. conclus. 4. Franciscus Arceus in sua
praet. crim. de quarto substantiali iudici, hoc est, de desusio-
nibus, cap. 2. Megal. in sua praet. crim. Can. cap. 9. num. 25
& multis citatis, *Bordon. controu. 1. num. 259.* & moveri-
tur, cum quia dicit, copia inest de substantia, & essentia
iudicii, ut ea omnia, nullus fiat processus; nam praesup-
posito, quod reus velit se defendere, & non habet alium
modum se defendendi, nisi excipiendo contra testes
quorum modo poterit se defendere, & opponere con-

tra testes, si nomina testium non habeat, ut supra? tum enim, quia ita probat text. *cap. qualiter*, & quando 24. de accusat. ibi, *Debet igitur esse presens is, contra quem facienda est Inquisitio nisi se per contumaciam absentaverit*, & exponenda sunt ei illa capitula, de quibus fuerit inquirendum, in facultatem habere defendendi seipsum: & non solum dicta, sed etiam nomina ipsorum testium sunt ei, ut quid. & a quo sit dictum appareat, publicanda, necnon exceptiones, & replicationes legitime admittenda, ne per suppressionem nominum, velamanda, per exceptionum vero exclusionem deponenda sit, audacia prebeatur. Hæc ibi. Ex quibus manifeste apparet, quod volentibus defendere, dicta copia est omnino necessaria.

2. Nec his nocent *Miranda 2.p. Jud. ord. q. 23. ar. 1. & Portell. 1.p. casu 25. num. 14. §. ad quintam questionem*, dicentes, non esse danda testium nomina, sed tantum dicta res Religiosis; ex quo gaudet privilegio Judicium S. Officii, qui procedunt sine publicatione nominum testium, ex *cap. final. de heret. in 6. prætermisissis apicibus*, & *in solemnitatibus*; tum quia prædicta copia qualificata, ut supra, non est de apicibus, sed de essentialibus, cum sit dispositio intrinseca ad defensiones, & reus sine illa nequæ sit defendere, ut dictum est supra; tum etiam, quia privilegium, favore fidei, concessum S. Officio, non est extendendum ad causas fratrum, cum hoc sit illi quid iniquum; tum item, quia nomina testium in S. Officio, non publicantur, ut fideles, omni timore abjecto, securi, & cum omni facilitate, sint prompiores ad deponendum in causa fidei, quæ ratio non procedit in Religiosis, tum denique, quia partes Judices illius loci, sunt, etiam reos ad defensionem dispositi, & inquirendo de moribus, & habitare testium, ne forsitan innocentem condemnentur, ut ex multis *Bordon. c. loc. n. 2.* quod non procedit in Regul. ut prax. ipsa docet.

3. Dixi in causa criminali, quia in civilibus, & levibus apud Regulares, aut non exigitur, aut nullatenus delegatur.

Quest. 19. An reo Religioso dandus sit Advocatus secularis, si petat?

Quod Judex Regularis, tam Ordinarius, quam Delegatus, de jure naturæ, reo subdito, sufficienter teneatur dare Advocatum, qui illum defendat, non est qui dubitet; tum quia Advocati patrocinium pertinet ad defensionem naturalem: *Aldretius lib. 1. de difficultatibus Religiosis, cap. 2. n. 3.* tum etiam, quia ita habetur expressè in *cap. ex literis, de offic. Jud.* ubi glossa in ver. *impendo*, dicit, quod ad officium Judicis pertinet providere *Penin de Advocatis, si alius haberi non possint*: ad quod allegantur jura.

2. Quod dictum glossa *Portell. 1. par. casu 25. num. 15.* extendit ad casum nostrum, dicens, quod si in Religione nullus sit sufficiens, qui in re gravissima reum defendat: potest Prælati Regularis illis dare Advocatum secularem, maxime hodie, cum jam serè apices Juris, in Religionem sint introductæ; ad quod facit ordinatio 23. Cap. *Gener. Romæ celeb. 1629. sub Vigil. Rodul.*

3. *Rodrig. verò tom. 2. q. 3. ar. 1. in §. pro cuius supponenti*, quod Advocati fratrum debent esse Regulares, ait, quod abstinendum est à Juris peritis; tum quia hodie etiam Regularium tractantur simpliciter, & de plano libenter veritate inspecta; tum quia non desunt hodie in Religione Fratres, qui totum Jus Canon. pariter & civile calleant, sintque peritissimi in utroque jure ad defendendum, & judicandum; tum item, quia nefas est patris matris Religionis secularibus patefieri: tum denique, quia seculares Advocati non sunt contenti patrocinio, & Fratres nunquam non habent, quia mentes sunt: est ergo ab his omnino abstinendum, &

in casu urgentiæ, & rei gravissimæ, ut potè vitz, vel tritemium, Prælati Regularis, ubi reo dedit Advocatum Regularem, potest ei committere, ut de re consultat penitissimos in Ordine, vel extrà: pios tamen, & secretos, per modum exempli, & consultationis: ne tota Religio infametur, quod etiam apud Religiosos timorata conscientia sæpè vidi practicum.

Quest. 20. An Prior Monasterii possit causam sui Monachi, alteri Monacho non subdito, delegare?

1. Sunt qui negant: ex quo delegatio debet fieri ei, qui sit de jurisdictione delegatus, ut patet de tutore; *l. ius dandi, in fin. ff. de Tutor. & Curat.* ubi cuiuslibet Magistratui, Tutores dare permittitur: dummodo sint suæ jurisdictionis.

2. Verum oppositum est de jure verius: nam cum Prior sit Judex Ordinarius, non autem delegatus; potest causas subdito in delegare, etiam extra territorium, ut patet de Episcopo, qui impeditur, consecrationem sui suffraganei efficere, potest illam alteri, extra territorium committere, c. *quod sedem de offic. Ordin. Archid. in c. si Abbatem de elect. in 6. Innoc. & Abbas in c. novit. de offic. delegat. Barthol. & Bald. in l. fin. de offic. Præfati.*

3. Amplia, ut etiam laico possit causam civilem committere, gloss. in c. *cernimus de Jud.* ubi Abbas, Felin. & ceteri in eo kribentes, idem docent. Amplia, ut qui causam sibi commissam acceptavit, post susceptum onus, possit cogi causam finire, per text. *l. non distinguimus, ver. Sacerdotio adveniente, ff. de recept. arbit. ubi licet Sacerdos, arbitrium suscipere non teneatur, postquam autem suscepit, sententiam facere debet.*

Quest. 21. Regularis occidens P. Generalem sui Ordinis, an gaudeat Immunitate Ecclesiastica?

1. *Bordonus resolut. 1. de Immunitate, q. 12.* negativè respondit ad quæsitum, cui favent *Novar. 2. p. summ. bull. sub eod. tit. n. 67. Pellizz. tom. 1. manual. tract. 8. cap. 5. sect. 1. q. 16. num. 2.* tum quia hujusmodi occisio censetur commisisse crimen læsæ Majestatis, quod est offensio Principis, & ejus Ministrorum, ut ex multis ostendunt.

In Religione autem, sub nomine Principis, venit P. Generalis, qui licet non habeat supremam Majestatem, ex quo superiorem cognoscit; habet tamen merum & nuxtum Imperium, hoc est, habet potestatem gladii ad castigandum facinorosos subditos, & ad dandum tertium possessionem: in his enim consistit merum, & mixtum Imperium, quod circumcernet personas, & res, ut constat ex *l. Imperium, ff. de iur. omnium Judic.* & docent *Peregrin. cap. 9. §. 18. D. Barbosa collect. tom. 1. lib. 1. tit. 49. & cap. 6. num. 10. Farinac. cap. 13. de Immunit. num. 184. Italia lib. 1. de Immunit. cap. 6. §. 7. n. 29.* & alii plures, quos allegat, & sequitur *Diana 1. p. resolut. 1. de Immunit. resolut.*

2. Unde P. Gener. non sindicatur propter eminentiam sui dignitatem, *Cephal. conf. 39.* quod notandum advertit *Genens. in sua praxi Neapolit. cap. 74. in nov. m. 4. in fin. annot.* & est de numero Officialium Papæ, ut constat ex decis. *num. 1. p. 17. 16. q. 11.*

3. Sunt tamen, qui dicunt, quod P. Generalis non est verè Princeps, cum etiam intra Religionem, subdit Capitulo Generali, & sæpius habeat collegas: sed relativè ad subditos, potest dici princeps, supple. improprie ac large *Aret. in fin. cap. 1. prax.* nec obstat, quod non sindicatur: nam etiam Vicarius Generalis Episcopi non sindicatur, & tamen non est Princeps.

Quest. 22.

Quaest. 22. An Religiosi delinquentes gaudeant immunitate Ecclesiastica, respectu sui superioris?

1. Grandis est ista quaestio, & pendet ex illa, an Clerici delinquentes, & confugientes ad Ecclesiam, gaudeant ejus immunitate? circa quam dissentiant Doctores, nam Innoc. in c. inter alia, de immuni. Eccl. libique Card. q. 6. & alii plures, quos allegat D. Covar. var. resolut. lib. 2. cap. 20. num. 16. ver. 29. existimant gaudere, ducunturque ex multis. Primò, quia jura, quae de hac immunitate loquuntur, non de solis laicis, sed generaliter de omnibus tractant, scil. de liberis, & servis confugientibus ad Ecclesiam, ut aperte dicitur in d. cap. inter alia, & cap. immunitatem eod. tit. ubi ab immunitate excipiuntur solum, qui homicidia, & mutilationem membrorum, in ipsis Ecclesiis, vel earum cimiteriis, committere non verentur, & in l. praesenti, & toto tit. C. de iis qui ad Eccles. confugiunt, ubi indefinitè deciditur, confugientem ad Ecclesiam, gaudere dicta immunitate; ergo nec nos distinguere debemus, de precio ff. de Publiciana in rem actione.

2. Secundò ex cap. nullus Clericorum, 19. caus. 17. q. 4. ubi dicitur, quod nullus Clericorum, servum, aut discipulum suum fugientem ad Ecclesiam extrahere audeat, aut flagellare praesumat, ergo à simili, non potest Praelatus Regularis extrahere Monachum ab Ecclesia, qui instat servi judicatur, cum non habeat velle, nec nolle, & suum arbitrium sit in manibus sui superioris repositum, ut dicitur in tot. tit. de statu Monach.

3. Tertiò, quia privilegium hujusmodi immunitatis, est locale, hoc est, loco sacro concessum, ad honorem Dei; at privilegium locale aequè extenditur ad omnes confugientes ad locum, ergo.

4. Confirmatur; nam si Ecclesia tuetur extraneos, multò fortius debet tueri Religiosos subditos; ergo privilegium Ecclesiae, datum laicis, debet cum majori favore, extendi ad clericos, & Religiosos, argum. sex. cap. 1. de nat. ex lib. 2.

5. Quartò, quia clerici & Religiosi, non sunt inferioris conditionis, quam laici, ergo in favorabilibus debent aequa lance librari, ut notat Zerola in praxi Episcop. §. immunitas, ver. 8.

6. Verumtamen contrariam sententiam sectantur Abbas Panor. in d. cap. inter alia, de immuni. Eccl. num. 13. ubi ad intentum allegat Glos. d. cap. nullus, & sequitur Syl. ver. immunitas Eccl. 3. q. 3. Covar. cu. loc. cap. 20. num. 16. Navar. in Manuali cap. 25. num. 22. fol. Clar. in §. final. q. 30. Boer. dec. 109. num. 7. ver. scilicet in Clerico, Guierrez practicarum lib. 3. q. 3. num. 1. Pax. in praxi, tom. 1. p. 5. cap. 3. nu. 141. Suar. tom. 1. de Relig. lib. 3. cap. 10. num. 6. Rodrig. tom. 2. q. 50. ar. 4. cum suo comp. resol. 56. n. 5. Portell. in dub. ver. Eccles. immunitas, n. 11. Marc. Ant. Genuen. in sua nova praxi Archiep. Neapol. cap. 22. nu. 11. Marcel. Vulpe in sua praxi fori Eccl. cap. 3. de immuni. Eccl. 16. ver. septimo quæro, & moventur; tum quia aliàs Religiosi nunquam possent incarcerari; nam semper sunt in Monasterio, quod totum est locus immunitatis, ut docent communiter Doctores, tum etiam, quia major est immunitas personalis, quae Clericis conceditur, ratione consecrationis, quam illa, quae provenire potest ex circumstantia loci; sed prior non impedit, quominus à suo Praelato possit Clericus incarcerari, & corporaliter puniri, juxta textum cap. Universis 24. de sent. excom. ergo nec locus sacri impedit, tum item, quia Ecclesiasticum judicium, cum censeatur magis medicinale, quam vindictivum, & spirituale potius, quam temporale, non prohibetur fieri intra Ecclesiam, ut liquet ex cap. praecipuum 6. caus. 2. q. 2. ergo nec prohibebitur fieri circa personam Clerici, extrahendo illum ab Ecclesia: tum item, quia ita observat rationalibus consuetudo, non tantum ex universali praxi Ecclesiae, sed etiam, quia immunitas

Ecclesiae non debet prajudicare Praelatis ipsius, qui possent suos Clericos, vel Religiosos delinquentes, & Ecclesia & proprio Monasterio extrahere; tum item quia cum ab eodem principio potestas Ecclesiastica judicandi, & ipsa immunitas Ecclesiastica proveniant, non debet una alteram impedire, nec ad invicem pugnare tum tandem, quia non reperitur Clericus, vel Religiosus qui pro sui defensione, immunitatem proclamet, nec Sedit, ad hujusmodi proclamatores, aures extendit. Diana 1. p. tr. de immuni. resol. 25. in fine, Lez. ver. immunitas Eccl. Bordon. resol. 1. q. 8. nu. 18. & Pelliz. tom. 2. Manual. 17. 8. cap. 5. sect. 1. q. 16. n. 29.

7. Exinde inferunt, hanc secundam sententiam, secundum praxim & communem consuetudinem, esse veriorē: secus verò secundum juris rigorem; & secundum hanc sententiam, in causa cujusdam Clerici, in Archiepiscopali Curia Neapolitana, fuisse decisum refert D. Ricc. 2. p. dec. 89. n. 4. & in causa cujusdam Monachi p. dec. 182. quod item recantat p. 7. collect. 3177. ubi etiam testatur de continua praxi, & quia haec praedicta concludunt de extractione faciendi; iterum quæro de c. transeis.

Quaest. 23. Religiosus confugiens ad Ecclesiam Regularium exemptam, an gaudeat immunitate illius?

1. Quaestio haec pariter pendet ex illa, an Clericus delinquens, confugiens ad Ecclesiam Regularium exemptam, gaudeat ejus immunitate? quam in facta contingentia, in Archiepiscopali Curia Neapolitana negativè fuisse decisam, testatur D. Ricc. 3. p. dec. 326. n. 5.

2. Verum mihi non aridet; tum quia extrahere al quem ab Ecclesia, est actus jurisdictionalis, qui non potest exerceri in alieno territorio: locus autem exemptus non est de territorio Episcopi, ut constat ex vi nominis unde licet sit in Diocesi, non tamen est de Diocesi aliàs non diceretur locus exemptus, ergo: tum etiam quia Episcopus prohibetur exercere suam jurisdictionem extra suam Diocesim, cap. Episcoporum 9. quaest. 2. de consue. in 6. & colligitur ex l. final. de jur. dict. omnium judic. cum item, quia sicut statutum Episcopi, non ligat delinquentes, extra suam Diocesim; ita etiam non ligat eos, qui delinquant in locis exemptis existentibus in Diocesi. Turrecremata in cap. 2. §. statuta de Constit. in 6. & Jason. in l. final. de jurisd. omni. jud. tum tandem, quia si extra extraheretur, sine licentia Prae, fieret injuria, non solum Praelato Ecclesiae, verum etiam & D. Papae, cum immediate loca exempta subest D. Papae. Undè benè dixit Bordon. 1. p. resol. 1. q. 8. num. 1. quod licet Religiosi non gaudeant immunitate suorum Monasteriorum, propter absurdum supra allegatum quia scil. nunquam possent capi, incarcerari, & puniri adhuc tamen gaudent immunitate extraneorum, pro S. Congreg. declaravit, die 24. Januarii 1617. quam per extensum refert D. Barbosa in Collect. bull. ver. immunitas, ac etiam Lepoz. ver. num. 6. in medio, & aliam declarationem à Sac. Congr. Conc. Tridentina 10. Augusti 1618. refert per extensum Diana 3. p. tr. 1. de imm. res. 35. quia ad instantiam Illustriss. Dom. Petri Franci Montorii Episcopi Civitatis Neocastrae, cujus ipse & Theologus eram, fuit declaratum, Clericum N. dict. Civitatis Neocastrae Calab. qui ob paratum crimen hominibus confugerat ad Ecclesiam Dominicanorum illi Civitatis, gaudere immunitate Ecclesiastica, ac proinde non posse exinde extrahi ab Episc. sine licentia Papae quod item refert à Sac. Congr. decisum, Gavanti in manual. ver. clericus num. 78.

3. Hinc additur Praelatum Regularem non potest sub-

subditum confugiatum in aliena Ecclesia exinde extrahere, sine licentia Papæ, cum ei vetitum sit, in aliquo Territorio suam jurisdictionem exercere, ut dictum est immediate supra, ad quæ vide, quæ dico, *tom. 2. p. 3. r. 10. de peccate Prælati. q. 15.*

Quæst. 24. *An Prælati Regulares per literas infamatorias, sive criminum delatorias, incerto Authore, scriptas, possint contra subditum diffamatum specialiter inquirere?*

Respondeo negativè, quia ad specialiter inquirendum, necessariò requiritur accusatio, vel denuntiatio, aut publica infamia, quæ gerit vicem denuntiationis, ut expressè dicitur in *cap. qualiter*, & quando 24. de accusat. at dictæ literæ nullus sunt valoris, quoad accusationem, cum per eas, ut supponitur, non constet de persona accusantis: nec quod ad denunciationem, quæ si Evangelica sit, præviam monitionem exigit, de qua hic non constat; si verò judicialis, certum debet habere auctoritatem, cui iudex fidei possit adhibere; neque quoad infamiam publicam, quia hæc emanat ex propria, & non aliena culpa; quamobrem prædictæ literæ non infamant, ut expressè dicitur in *cap. Inquisitionis* 21. de accusat. & nota dubitationis articulus, ibi, & utriusque ad petitionem quorundam quædam fœdalis nobis occulit tradentium, infamiationem Episcopi continentem, sit ad Inquisitionem contrariam in ipsi continentur fœdalis procedendum. Et ubi Gloffa in ver. quæstisti, propè finem, dicit, quod nullus debet accusari vel puniri pro crimine, de quo non laborat infamia nisi recipi, quod multis firmat *ibid. Panol. & Miranda* 1. ordin. iudic. q. 7. art. 8. concl. 1. ad quod adducit *cap. 19. detrahentem secretis proximo suo, hunc persequendo*.

1. Nec his nocet illud *Ezechiel* 3. & 33. ubi dicitur, quod Iudicis, & Prælati positi sunt speculatores super populum Domini, qui & proinde debent invigilare super gregem suum & vitam, & mores suorum subditorum inquirere & explorare, qualiter ipsi se gerant in cunctis operibus suis, & male facta corrigere, & castigare; alioquin reprehendendi, & puniendi, prout reprehendi & puniri fuit Heli, ex quo filios suos feceratos non curavit, ut constat ex *cap. 2. primi Reg. & cap. licet Heli de Samonia*, quia quamvis Iudices & Prælati invigilare super debeant super gregem suum; nihilominus haud debent regulas à jure præscriptas ad cognoscenda, & investiganda delicta prætermittere, immò stitit illas observare. Nec Heli fuit reprehensus & punitus aliunde, nisi quia defecit corrigere filios, circa publica scelera, & manifestissima delicta, *Miranda cu. loc. concl. 2. in fin. Hæc Rodrig. in comp. resol. 40. num. 10. Peyr. tom. 1. de subdit. cap. 2. §. 12. ver. dico secundo, & Lez. 1. p. sum. cap. 8. num. 30.*

2. Unde iudices, quicumque illi sint, mortaliter peccant, si per literas, incerto auctore missas, ad specialem inquisitionem procedant: immò & puniendi sunt, & necesse facerandi, tanquam peccantes in radice, prout subditi multi fuerunt puniti, & plures processus lacerati de praxi docet *ful. Clar. lib. 5. §. final. præf. Crim. q. 5. §. 1. q. 1. ubi de re nostra latè agit.*

3. Prædictæ tamen literæ anonymæ, & sine Authore, debent infringi, & lacerari, juxta *cap. qui alteri* 1. q. 1. aut conservari ad generaliter inquirendum de delictis, quæ cum non exigat præviam infamiam, non sine prædictis literis potest adhiberi, vel ad puniendum ipsarum auctores, si fortè suo tempore pateant.

Quæst. 25. *Scribens literas ad Prælatus, sine nomine, Vulgò cacas, continentes delicta occulta, contra superiorem, vel particularem fratrem, an peccet?*

1. **E**t quidem peccare mortaliter, non ambigitur, ex suo genere tamen, quia revelare occultum crimen sui Fratris, graviter lædit proximum, & ex Canon. clericus maledic. 5. dist. 46. hujusmodi maledici excommunicantur, quæ quippè excommunicatio præsupponit peccatum mortale, nisi fortè hoc quispiam faceret ex charitate, & non ex odio, & malevolentia, quæcus scilicet emendationem & correctionem, non autem confusionem & vituperium, & noluit se prodere, exinde timens sibi aliquod malum, ne fortè scilicet, inculpatis, ob delatum crimen, fiat sibi perpetuus inimicus, *Laur. Peyr. tom. 1. de subdit. q. 2. cap. 2. §. 12.*

2. An autem hæc literæ privatae, in quibus exprimitur occultum vitium alicujus, habeant rationem famosi libelli? negat *Bonac. tom. 2. de restit. in particulari, disp. 2. q. 4. p. 9. num. 2.* & merito, quia de ratione famosi libelli requiritur, ut scriptura sit publica & notoria, ut constat ex definitione libelli famosi, quam optimè explicat *Syl. ver. libellus* quæst. 4. quod non occurrit in casu nostro, in quo scriptura est occulta, & secreta: Unde sic scribens non potest dici calumniator, sed detractor, & maledictus, *Clar. cu. loc. præf. crimin. q. 5. & multis cit. Rodriguez tom. 2. quæst. 31. art. 2.*

Quæst. 26. *Maledictus, qua pena sit puniendus?*

1. **R**espondeo, quod Clerici detractores, de jure Canonico sunt excommunicandi, ut probat *tex. cap. accusatores* 4. dist. 46. ubi sic loquitur.

Accusatores Fratrum, Episcopos excommunicet, qui non probanda Fratribus obiciunt; Et si emendaverint vitium, recipiat eos ad communionem non ad Clerum; Et ubi Gloffa in ver. accusatores dicit, id est detractores, ex cod. jur. Canonico.

2. Item maledici, ex *cap. clericus* d. dist. 46. debent per excommunicationem cogi ad postulandam veniam, ubi habentur hæc formalia verba: *Clericus Maled cui (maxime in Sacerdotibus) cogatur, (supple per excomm.) ad postulandam veniam, si noluit, degradetur; nec unquam ad officium, absque satisfactione revocatur*, hæc ibi, ad quæ faciunt verba *cap. 1. §. 9. 1. quæ sunt illæ, qui in alterius famam, publice scripturam, aut verba contumeliosa confixerit, & reperiunt scripta non probaverit, flagelletur, & quæ ea prius invenerit, impat, sinque vult auctoris facti causam incurrere*, hæc ibi, quæ ut ibid. Gloffa notat, referuntur ad famosum libellum.

3. Verum *Rodrig. tom. 2. q. 31. art. 3.* adverte, quod in casu posito, sicut nobiles non tenentur recantare palinodiam, sed compensare per æquivalentia, ut colligitur ex *l. 2. 2. tit. 10. lib. 8.* ordinamentorum, ita à pari, neque Religiosus, neque sacerdotarius; nam privilegium militis secularis extenditur ad militem celestis militiæ, juxta *Gloffa in l. miles*, de re iudic. & docet *Covarr. lib. 2. var. cap. 1. num. 9.* alias esset satis iniquum, si miles secularis militiæ uteretur hoc privilegio, & non miles celestis militiæ, cum hujus dignitas, non solum illius dignitatem superaret, verum etiam superemineret, ut Sacri Canones testantur in *cap. duo sunt*, 96. dist. ubi dicitur, quod quanta differentia est inter Solem & Lunam, tanta est inter Imperium, & Sacerdotium.

4. Hinc *Rodrig. cu. loc. ampliando* dicit, dictum suum procedere, etiam si maledictus Sacerdos, contra alios Sacerdotes fallà crimina proulerit, quia honor Sacerdotum magis consistit in patiendi propter Deum, quam

quam in dictam Palinodiam petendo, ob actionem injuriarum, sic enim æstimator magis laicus, quam à Mundo separatus; quicquid autem sit de communi Jur. Can. Religiosus maledictus, & detractor, debet (servatis servandis,) ad pœnas in suis Constitutionibus præscriptas, & determinatas condemnari; in meo quidem Ordine, hujusmodi maledictus condemnatur ad pœnā gravioris culpe, & per multos menses carceribus mancipatur, ad *tex. 5. de graviori culp. cap. 18. ibi, si quis citam alteri Fratri Ordinis, vel ipsi Ordini crimen falsum imposuerit, &c.* ubi sub *lit. q.* contra hujusmodi detractores, multa sanciuntur.

Quæst. 27. Monachus seditiosus, & seminans Zizaniæ, quā pœnā sit puniendus?

Respondeo, quod debet puniri Judicis arbitrio, ad *text. si quis Monachum 5. distict. 90.* ubi habentur hæc præcisa verba.

Si quis Monachus contentiones, vel rixas amoverit, vel manifestum concutium fratri intulerit, iuxta arbitrium Recltoris, modumque peccati, duntaxat expietur poenitentia. Item, qui contentiosus, aut murmurans extiterit, secundum arbitrium Prioris, tamdiu poeniteat, quamdiu culpe qualitas extat. Hæc ibi in quibus hoc Judicis arbitrium, regulandum est ex qualitate personæ, & excitata seditionis; non autem, ut libet *Rodrig. tom. 2. q. 31. art. 4.* quandoquidem seditionis delictum est valde grave, & in quibusdam gravissimum, adeo, ut in quibusdam, Religiosus seditiosus, machinans contra Religiosos, vel publicam quietem, licet possit degradari, & tradi manuali per eum, ad quem de jure spectat, ut ex multis ostendit *Menoch. de arbit. cent. 4. casu 266. num. 4.* & sic vidi nuper prædicatum, etiam respectu Sacerdotum, jussu tamen S. Papæ: & eo fortius hujusmodi maledictia & seditione cotinenda est, si fiat in Monasteriis, vel Ecclesiis, ubi summa pax, & quies debet observari: ad *l. denunciamus, C. de his, qui ad Ecclesiam confugunt.* Punio ergo hujus perniciosissimi delicti confurgit ex qualitate delicti, loci, temporis, & personæ; *Menoch. lib. 2. de arbit. cent. 5. casu 437.* unde non habet determinatam pœnam.

Quæst. 28. Religiosi subditi in unum convenientes, scribant literas ad supremum Prælatum, a se subscriptas, & sigillatas, continentes delicta sui superioris, an peccent mortaliter?

Hujus dubii, quoad peccatum, resolutio constat ex decisis hic supra *qm. 2. 4. § 25. nam,* aut hi scribunt, animo injuriandi, & infamandi, & sic mortaliter peccant, & tenentur restituere, & ut maligni infamatores debent puniri, ut dicit *glossa in cap. Inquisitionis 21. de accusat. ver. in occulto,* ubi dicit, quod hi sunt detiores latronibus furantibus bona nostra, aut hi scribunt, non animo injuriandi, & infamandi, sed solum animo informandi Prælatum de vita illius, & sic nullatenus peccant, vel scribunt ex charitate, ad hoc, ut ille Prælatus, ut Pastor & Pater illum cognoscat, & emendet.

2. Quo verò ad aliud dubium, an delata crimina probent? Negativè respondeo, quia omnes illi congregati scribentes, se habent per modum unius denunciantis, ad eujus, & quorum denunciationem, Prælatus potest inquirere, specialiter verum, & in futura inquisitione, nullus illorum erit testis integer, nec debet in testem admitti: imò possunt omnes, ut inimici, vel conspiratores à testimonio repelli: ut docet *glossa cap. exhibita 19. de iudic. ver. conspiratorem, ibi, Quia quasi inimici, & ex odio hoc facere presumuntur. Unde ab agenda sunt repel-*

lendi, sicut à denunciatione, seu inquisitione; ad quod allegat mala jura. Et merito hoc dicit, quia dum accusator, & denunciator, regulariter non computantur inter testes: & omnes, ut omnes, sunt accusatores, sive denunciatores, in casu posito delictantur testes.

Quæst. 29. Religiosus, qui aperit literas observatas, vel alienas scripturas, animo nocendi, vel cum gravi detrimento aliorum, que ibidem in secreto servantur: an peccet mortaliter?

Affirmativè dicit, quia in te gravi offendit privatum, non tamen peccat mortaliter, qui aperit literas, ex quibus sibi, vel alteri timet periculum in aliquo damni notabilis, injustè inferendi, quia in talicasi præceptum naturale de evitando damno injustè ferendo præfertur præcepto de observando secreto; sed concurrentibus duobus præceptis naturalibus, in aliquo casu, contraria dictantibus, standum est potiori, *Navar. in summ. cap. 18. num. 53. Roder. tom. 2. q. 36. art. 4. Lam. Peyr. tom. 1. de subdit. qu. 2. cap. 11. §. de apertione literarum ver. dico tertio, & Lez. 1. p. sum. cap. 8. num. 3.*

2. Amplia, ut qui aperit literas alienas, ad finem illi ostendendi advetario mittentis, peccat mortaliter, & pœna falli puniatur, ut eruditè ex multis ostendit *Sylv. ver. falsar. q. 1.* ubi dicit, pœnam falli extendit ad Advocatos, & Notarios, qui jura partis, vel Instrumenta ostendunt advetario, quod à simili *Peyr. cit. loc. ver. ex quo,* extendit ad secretarios, focios, & collegas Provincialis, vel Generalis, qui in visitationibus, ostendunt depositiones fratrum illis, contra quos sunt factæ: quod est valde notandum: quia pœna falli in Clerico, est arbitraria, pœna satis qualitatibus loci, temporis, & personæ: ad quos facit *c. cum olim, & secundo de officio, & potestate judiciali. Abbas, & Panor. ibidem.*

3. Limita tamen dictam resolutionem, ut qui dicit literas aperit simpliciter, & bona fide, non peccat mortaliter, nec incurrit pœnas, *Sylv. cit. loc. sic item,* qui aperit literas inadvertenter, putans esse suas, vel ob curiositatem, *Navar. cit. loc. num. 20. Graff. 1. p. decis. lib. 2. cap. 136. num. 33.* & colligitur ex illa Constit. *Clem. VIII. de casibus reservandis à Regularibus,* inter quos, vult possè reservari malitiosum impedimentum, aut retardationem, aut apertionem literarum à superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad superiores missarum.

4. Tunc dicitur malitiosum impedimentum, & malitiosa retardatio, quando fit, non solum cum gravi culpa, sed etiam ex malitia, hoc est, ex directa intentione impediendi effectum literarum, ac eas retardandi, nè perveniant ad subditos, & contra à subditis ad superiores, quomodo cumque id contingat, *Pelliz. tom. 2. manual. tract. 6. cap. 1. q. 26. n. 37.*

5. Et secundum hoc dictum, est intelligendum illud statutum nostri Ordinis. *Prædicat. distict. 1. de gravibus culpis cap. 18. extensum text. 4. ibi, Si quis literas Adversarii Ordinis, vel Priorum Provincialium, vel eorum sigilla falsificaverit, vel falsificatus usus fuerit, supple malitiam, & presumptiosè: nam dolus tantum, & fraus in jure puniuntur.*

Quæst. 30. An Delegatus teneatur citare Partes cum inserta forma sue delegationis? Secus autem sit citatio nulla?

Affirmativè *D. Barbosa in c. cum in re, de off. deleg. num. 5. Peyr. in quo formul. lit. D. cap. 3. num. 3. & Bordon. decis. 376.* quod ante eos docuit *glossa c. si Episcopus 8. can. §. q. 2. ver. convocari in finibus, item citatio non valet, si scriptum Apostolicum non inferunt:* ad quod cita

de ap. cum in re de offic. delegat. & cap. 2. de dilation. quod non dicitur in re de ap. cum in re, ver. mandaro, in fin. ibi, Escriptum D. Pape. formam litterarum reddidit, ut scilicet, ubi item eadem glossa paululum supra dicit, quod si rescriptum publicatum fuit in iudicio, ut patet iudicibus Ordinariis locorum, sufficit, etsi postmodum fuerit transmissum, nam satis est, ut subditis, quibus precipitur, consistat de autoritate Delegati mandati, & quod scilicet ipse citat, & mandat, iure Delegati, & non Ordinario; ut patet de delegatis ab Illust. Nuncio Civit. Neap. qui in his partibus solentur litteras commissionales, locorum Episcoporum addere, & non aliis, qui ab eisdem citantur, qui locum pareant mandatis, valide remanent censurati.

Quaest. 31. An Delegatus inferioris à Principe, possit subdelegare, saltem unum articulum causae sibi delegatae, ut puta examinationem testium?

Barthol. in l. more, num. 11. de iurisd. omnium iudicium, affirmat, eam si sit articulus continens iurisdictionem, ut puta, examen testium sub iuramento. Et ex textu Clem. de off. & potest. iudicis delegati, qui loquitur, Iudices super receptione testium in causis, necnon executores ad providendum aliquibus, si per rationem solentem, eos esse iura laudabiles, & converso, quod si reprehenduntur, à Sede Apostolica deputati alius potest committere licet vires suas. Haec ibi, ubi glossa in articulo de iurisdictione de Commissario Delegato à Papa subdelegatione testium; qui impeditur examinare testes distantias, rectè commisit alii examen, ex quo patet, quod iudex non est nudus minister, nec recipit nuditatem ministerium, ut puta solam examinationem, sine cognitione, sed cum causae cognitione; ergo rectè potest subdelegare: & hanc sententiam sequuntur Sylv. de delegatis, quaest. 8. d. 3. Rossella ver. delegare, in princ. & ver. Delegatus num. 6. in fin. & acriter in facti contraria defendit D. Ric. 2. p. praxis fori Eccles. resolut. de causa 1. ver. nihilominus, ubi ad hoc adducit Rot. Rom. d. 12. de concess. prebend. in novis; & dec. 63. eod. tit. in princ. Iterum hoc tenit eadem Rot. in una Regens. Hispan. 26. Maii 1580. coram Cantuicio, & patet in dec. 157. d. 2. d. ver. Gratians in propriis terminis, in dec. 157. num. 1. esse potest, tum dispositio d. Clem. de off. Delegati, tum etiam, quia Iudex delegatus ad universitatem causarum, potest subdelegare, ut omnes sciunt.

Oppositum tamen, quod est de iure verius, tenent communiter Doctores, quod non potest scilicet praedictus delegatus subdelegare articulum iurisdictionem ex parte; posse tamen subdelegare articulum nudum, & simplicis ministerii; Panorm. in c. Clericos num. 2. de iur. iur. Felin. in cap. super quaestione, de off. Delegati, in nova praxi Neap. cap. 85. Sanchez. lib. 3. de iur. d. i. p. 31. num. 10. Naldus ver. delegare, num. 12. Mencham. d. i. p. 7. de iurisd. dub. 6. num. 52. & alii plures, dicunt, quod tum ex l. à Iudice, C. de iud. ubi generaliter datur, iudicem dare non posse; tum etiam, quia Delegatus nihil proprium habet, sed de iurisdictione utitur, l. 1. §. qui mandatum ff. de off. iud. ergo sicut usufructus suum ius in alium transference non potest, nec in totum, nec in partem; ita neque Delegatus potest transference in alium suam iurisdictionem, neque in partem, neque in partem, nisi haec facultas sibi ab homine iure conceditur; nam valet argumentum à toto ad partem, l. quae de toto ff. de rei vendic.

Exinde inferunt, delegatum ab Ordinario non potest alteri committere examinationem testium, cum deditur iuramentum, quia hic est articulus iurisdictionis. *Donati Praxis Regularis Tomus III.*

lis; sed post delatum ab ipso iuramentum testibus, & admittit capitula, & interrogatoria, potest alteri examinationem testium committere, quia simplex examinatio testium, non est actus iurisdictionalis, sed nudi ministerii.

4. Limitant tamen praedictam communem sententiam Bald. in auben. apud eloquentissimum, C. de fide instrum. & in cap. si quis testium de testibus, Angelus de malefic. in ver. qui index est statim terminum num. 23. Afflictus in consuet. Inquisitores Generales, Curia in ritu 87. num. 4. & in Rota 57. lim. 5. num. 7. & alii eruditissimi non pauci, quos refert, & sequitur Megal. in prompt. ver. delegatus, sub num. 7. dicentes, praedictam opinionem non habere locum nec procedere, quando testes examinandi habitant extra territorium; quia cum tunc non possint cogi à Iudice causae, sive Ordinarius sit, sive delegatus, ne delicta remaneant impunita, & causa indecisa, committendum est examen iudici territorii; ubi testes habitant; item limitant in delegato Principis, cap. super. quaest. 31. 27. de off. & pot. delegati, item in delegato ad universitatem causarum.

Quaest. 32. An Visitatores, ac Commissarii instituti à Nigisti. Ordinis ad visitandum Religionis Provincias, possint alteri subdelegare?

1. **ET** dico, quod non; loquendo tamen, quod ad totam suam universalem auctoritatem, secus autem quo ad unam, vel alteram causam, tum quia hi Visitatores dicuntur instituti ad universitatem causarum, ergo de his dicendum est, sicut de illis dictum est, hic supra, quod scilicet non possunt insinuare, & facere alium Visitatorem similem sibi, quod ad universitatem causarum, in tota Provincia; aliud enim est committere hanc, vel illam causam, & aliud committere omnem, & totam suam iurisdictionem in universum: tum etiam, quia hi dicuntur Delegati à Principe, qui, ut dictum est, hic supra quaest. 31. possunt subdelegare, unam, vel aliam causam cap. super. quaest. 27. de off. & potestate iud. deleg. nam Pater Generalis Ordinis, dicitur Princeps Religionis, ut constat ex dec. 9. 21. tum item, quia hi ordinarij solent institui cum speciali mandato, ad peragendum ea omnia, quae potest Pater Generalis, etiam si forent talia, quae exigent speciale mandatum.

Quaest. 33. An Commissarius à P. Generali Ordinis ad hanc, vel illam causam Delegatus, possit alteri Fratri suae Religionis, examinationem testium committere?

1. **R**espondeo affirmative, dummodo tamen testes sint valde distantes; vel extra territorium, & P. Commissarius reperitur impeditus; moveor, tum quia hic censetur Delegatus à Principe, qui de iure potest subdelegare totam causam, ut constat ex dec. 9. hic supra q. 31. ad quae facit cap. super. q. 27. de off. & potestate iud. deleg. ergo multo fortius, potest committere unum articulum dictae causae, tum etiam, quia ita videtur decisum in d. Clem. de off. deleg. & docet ibi Glossa, in casu positum; tum item, quia ita tenent Eruditissimi Doctores, quos refert citata q. 31. in princip.

2. Nec obstat quod opinio contraria probabilior sit, quia mihi sufficit, ut ista sit probabilis; tum item, quia alias retardaretur iustitia punitiva Religiosorum; tum etiam, quia commissiones huiusmodi habent saltem implicitè speciale mandatum subdelegandi. Solent enim Magistri Ordinis illas expedire, cum his clausulis, dan. es sibi omnem nostram auctoritatem, vel vices, & voces nostras, quod est dare liberam, & plenam auctoritatem, et

S

super

super omnibus annexis; sub quibus verbis, venit speciale mandatum examinandi testes per alios in casu posito; nam instituitur eum libera & plena autoritate, æquiparatur speciali mandato, ut probat *tex. in l. procurator eum libera, & in l. mandati, & docet alius cujus Barbof. claus. 17. num. 3. tum quia taciti, & expressi, est eadem virtus, tum quia examen, de quo agitur, est unum de emergentibus; tum denique quia delegata jurisdictione, absolute censentur delegata omnia, sine quibus jurisdictione illa expediri non potest, ut dicitur in *l. 2. ff. de iurisd. omni. iudicium*, ubi habentur hæc verba. *Cui jurisdictione data est, ea quoque concessa videntur, sine quibus jurisdictione explicari non potuit, &c.* quod etiam habetur in *cap. preterea, de offic. delegati*, ubi sic dicitur: *ex eo, quod causa sibi committitur super omnibus, que ad causam spectare noscuntur, plenariam recipi potestatem*; hæc ibi, ex quibus apparet, quod huiusmodi delegatus potest prædictam examinationem committere, cum sine illa, causa nequeat expediri, nec cognosci, & explicari.*

Quæst. 34. An nudum ministerium possis subdelegari?

1. **N**egative dicitur in *cap. ult. §. final. de off. delegati*. Unde si à Papa alicui commissum fuerit, excommunicare, vel absolvere aliquos, dispensare in irregularitate; non potest huiusmodi munus subdelegari; quia, ut dicitur in *l. cap. in tali casu*, non sibi jurisdictione, sed potius certum ministerium committitur; limitatur tamen hoc; nisi talis potestas concessa sit, ut perpetuo annexa sit alicui dignitati, vel officio, ut si concedatur, quod habens tale munus, possit aliquod nudum ministerium exercere, ut dispensare, absolvere in aliquibus, &c. ut in *cap. 6. Trid. sess. 24. de refor. de qua re Syl. ver. delegatus*; alias autem limitationes subit dictum responsum, de quibus *Meroll. tom. 3. dist. 7. de iurisd. cap. 4. dub. 17. num. 179.*

2. Quando autem in literis patentibus intelligatur electa indultis persone, late docent *Syl. cu. loc. Sanchez lib. 3. de Matr. disp. 31. Megal. in promptuario, ver. delegatus*, late *D. Ricc. p. 3. de cur. Archiep. decis. 269; Naldus ver. delegatus num. 12.* cum præcit. Doctores, ubi suprà.

Quæst. 35. Vicarius, Provincialis pramortui loco successus, vel vices gerens Provincialis absentis, an habeat auctoritatem ordinariam, vel delegatam in tota Provincia?

1. **S**ub distinctione resolve; aut prædictus Vicarius Provincialis repetitur Vicarius ex virtute constitutionum, seu statutorum Capitulorum Generalium sui Ordinis, & sic habebit jurisdictionem ordinariam in tota Provincia, quia jurisdictione ordinaria dicitur illa, quæ nascitur ex aliquo officio, seu ex aliqua lege Canonica, vel Civilis, vel ex aliquo privilegio Papæ, vel Imperatoris, *Sanchez in decal. lib. 4. cap. 24. num. 23.* Unde superior in nostro Ordine, mortuo Priore, vel amoto, censetur Prælati ordinarius sui Monasterii, quia suam auctoritatem habet, non à mortuo Priore, sed ex virtute Constit. ut dicitur in *Proh. tex. 3. fol. 4. col. 1.* & mortuo, vel amoto Provinciali, Prior Conventus illius loci, in quo primum Capitulum Provinciale celebrabitur, erit Vicarius Provincialis, habebitque auctoritatem ordinariam in tota Provincia, usque ad adventum novi Provincialis; quia illam habet, jure constit. & non a humeris, ut dicitur *dist. 2. de elect. Prioris Provinc. cap. 3. tex. 1. fol. 121. col. 1.*

2. Aut prædictus Vicarius repetitur talis, ex institutio-

tionem P. Generalis, vel Provincialis, & sic censetur delegatus, habebitque jurisdictionem, non à jure, sed ab homine, in loco sibi præscripto, *Ponell. in dub. ver. Prælati potestatem num. 3. in fin.*

3. Est igitur differentia inter jurisdictionem Ordinariam, & delegatam, quia illa est à jure: hæc autem à homine; ac proinde illa extat delegabilis; hæc autem nequaquam, & hoc ideo, quia possidens jurisdictionem ordinariam, habet illam, tanquam rem propriam, & suam, & consequenter potest de illa disponere ad libitum, illamque alteri committere, cui, quando, & quomodo, in totum, vel in partem, quæ dominus est, & potest de re sua facere quicquid voluerit.

4. Habens vero illam delegatam, possidet illam tanquam rem alienam, sibi commodatam. Unde habet utrum illius, & non proprietatem. Ideo non potest de illa ad nutum disponere, ut patet de commodatatio qui rem sibi commodatam, non potest, sine licentia commodantis, alteri commodare.

5. Quod nota diligenter, & tene mente, pro recta ad imitationem illius, qui in ordine nostro, finito trienni sui Provincialis, ex institutione P. Generalis remaneat Vicarius Provincialis, usque ad adventum novi Provincialis: quia hic, cum habeat auctoritatem ab homine, & non à jure; non poterit transgredi cancelli suæ commissionis, & sine speciali mandato institutionis, haud poterit extendere manus ad ea, quæ sunt de jurisdictione ordinaria; quamobrem, non poterit re nunciationes Prioratum acceptare, nec novos Priores confirmare, aut instituire, nec Fratres ad Ordine licentare, nec ad pœnas gravioris culpe condemnare aut similia peragere; quia non est iudex ordinarius, sed delegatus, qui sine voluntate delegantis, nihil potest operari.

6. Neque his obstant illa verba nostræ constit. *tex. 7. cap. 3. de elect. Prioris Provincialis fol. 125. col. 3. ibi, instanti vero Prioris Provincialis electione, Priorum Conventuum absolutionem, (nisi ob causam criminis, vel gravi scandali, vel ipso Priore petente, vel in cap. Provincialis a diffinitorio illius tunc, post Electionem Prioris Provincialis, si eligit, licet pendente quoad confirmationem, fieri tota aliter prohibemus, &c.* quia huiusmodi verba referuntur, vel ad diffinitorium Provinciale, quod habet auctoritatem ordinariam, hoc est, à jure Constit. aut referuntur ad Vicarium Provincie institutum similiter à jure eorumdem Constitutionum, ad *tex. 1. cap. 3. dist. 2. de elect. Prioris Provincialis*, & non ad Vicarium datum à P. Generali, qui, ultra sibi specialiter commissi, non poterit alia exercere. Quapropter multe Provincie nostri Ordinis attendentes officium Provincialis, non possent ultra prorogari; nisi de nova licentia Papæ, vel nisi post elapsa duo officia integra, juxta constitutionem Jul. 2. de temporalitate huiusmodi officialium, qua Constit. sancitur, ut huiusmodi Provinciales, peracto quadriennio, statim absque alia declaratione, censentur absoluti ab officio, & quod infra duo officia integra subsequenda, non possint ad idem Officium eligi; ut melius constat ex eadem bulla, quam, per extensum habes 3. p. de elect. attendentes dico, dict. bullam fuisse datam pro toto Ordine, & à toto Ordine susceptam, ut ibidem dicitur, procuraverunt sibi à D. Papa aliud speciale privilegium concedi, & indulgenti, quod cum sit speciale, & à communi jure nostri Ordinis exorbans, ad alias Provincias non extenditur: quo fit, ut Provincie, aut observent ad unguem nostram constitutionem, vel procurant habere speciale indulgentium à D. Papa, vel à P. Generali Ordinis, qui tunc auctoritate Apostolica, solet in nostra Constitutione dispensare.

7. Provincia vero nostræ Calabria ad occurrendum dictæ *dist. 2. de elect.* procuravit in cap. Generali Bononia

niz celebrato, anno Domini 1615. sub vigilantissimo, & Reverendissimo P. F. Seraphino Sico Sapiente pro dict. Provin. Calab. fieri declarationem hujusmodi. *Provinciali vero moderno, cum finem suo officio dederit, ut eandem Provinciam nostram Calabria tanquam Vicarium Generalem, usque ad electionem, & confirmationem novi Provincialis, regat, committimus: hanc ibi.*

3. Verum dicta commissio mihi videtur insufficiens ad derogandum prædicto textui de elect. Priori provin. pag. 11. col. 3. nostræ Constitutionis; tum quia ad derogandum nostris Constitutionibus, exigitur specialis auctoritas D. Papæ, de qua non constat in dicto Generali Capitulo Papiensi; tum etiam, quia dict. Capitulum generale loquitur per illud verbum, (committimus) quod distinguitur, à verbo *statuere*: aliud enim est committere, ut regat Provinciam generali regimine, & aliud statueret, ut Vicarius possit absolvere Priores ab officio, & electos confirmare, cum simus in odiosis ut putatur contra Regulam: tum item, quia dict. Provin. Calabria sub anno 1643. obtinuit ab Urbano VIII. speciale privilegium, quo nobis indulsit, ut Provinciales dict. Provincie, in futurum essent Biennales, quo Biennio facto, statim conferrentur absolvi ab officio, & quod aliqua in dict. Provincia observetur dict. Bulla Jul. II. de occurrentibus dictis bullis, & textui prædicto de elect. Priori. Provin. nostræ Constitutionis, & necessarium est, recurrere ad Patrem Generalem Ordinis, ut de auctoritate apostolica, ipsum P. Vicarium in Vicarium Generalem Provincie, dignetur constituere, aliis acta per eundem, non subli-

genda. Quibus omnibus adde declarationem ad *tex. 4. de elec. cap. Provincialis* pag. 140. col. 4. ubi expressè dicitur, quod Provincialis præteritis antè confirmationem *Provincialis* noviter electi, remanet Vicarius Provincie jura privilegium, & consuetudinem Provincie, ergo ad derogandum d. *statuto* *tex. 1. cap. 1. de elect. Provincialis*, necesse est requirere privilegium, aut consuetudo legemè introducta, quæ abrogat communem legem, & quæ novum jus, & privilegium: & cogita, an contra tenet expressum constitutionum in valeat consuetudo, cui per prologum constit. non datur locus, & an sit talis, quæ sufficiat ad tollendum leges Ecclesiasticas, de quibus alius pluries loquuti sumus.

Quest. 36. An Iudex valeat ferre sententiam secundum opinionem probabilem, præsertim si probabiliori?

1. *Elegant Syl. ver. opinio, q. 2. eod. ver. Caset. Contrad. in lib. de Contrad. q. ult. Sob. lib. 3. de just. q. 6. art. 5. res. ad quartum, Bannes 2. 2. q. 63. ar. 4. dub. 1. ver. 2. argum. de just. 1. 2. diff. 64. cap. 2. Portell. in dub. ver. opinio num. 1. de elect. communis; prædictè tamen loquendo, & motum ex multis. Primò, quia sequens opinionem probabilem, præsertim si probabiliori, se exponit periculo peccandi, siquidem eligit id, quod minus certum est, relicto certiori; ac proinde peccat; qui enim assumit periculum, peribit in illo.*

2. Secundò, quia in dubiis pars tutior est eligenda, *Præc. cap. proventus de sponsal.*

3. Tertiò, quia in casu dubio, pro multitudine præsumendum est, secundum habet in cap. fin. de pœnit. dist. 11. quoniam sequitur *Syl. cit. loc.* habetque auctoritatem, & vim auctoritatis, secundum Bald. in cap. ne innuatur, de Confess. *Menc. de de presump. lib. 2. presump. 71. num. 1. Scaccia in consil. 6. num. 99. vol. 1. & tanquam lex potest allegari, dicitur in cap. 3. de Decimis non penale. Fel. in cap. 1. de Constit. 1. 1. ad Marc. de probat. volum. 3. concl. 113. Undè Ripa in Donatus Præcis Regularis Tomus III.*

1. *damnum §. hoc autem num. 107.* ait iniquam esse sententiam, latam contra communem opinionem.

4. Quartò, quia Iudex debet judicare secundum merita causæ: at qui habet pro se opinionem probabiliorē, habet majus jus, majoraque merita causæ, ergo judicandum est secundum opinionem probabiliorē, non obstante, quod contraria sit probabilis; aliàs contra justitiam peccat, erique acceptator personarum, quia eò ipso, quod Iudex scit aliam opinionem esse probabiliorē, habet consequenter hoc judicium præsumtum, scilicet, quod tutius, & securius sit judicare secundum illam opinionem probabiliorē, ergo aliter judicans, agit contra conscientiam suam, quod non licet.

5. Quæ quippè resolutio procedit, si videretur in dubio juris, si videretur in dubio facti. Juris dubium vocatur illa quæstio, quæ habet hinc inde varias opiniones, circa intellectum legis, si videretur, vel statuti, dubium verò facti vocatur illa quæstio, quæ habet varias opiniones ad probandum factum per scripturam publicam si videretur, si videretur per testes, vel per alios actus.

6. Quando ergo sunt variae opiniones ex parte juris, explicantes scilicet legem, Iudex in tali casu, tenetur judicare secundum opinionem probabiliorē, quæ resultat ex communi intellectu Doctorum; quandoquidem Iudex pro bono communi constitutus, debet judicare secundum quod æquius videretur: æquius autem judicare, est ferre sententiam secundum opinionem meliorem, ac tutiorem; hoc est, secundum communem opinionem Doctorum, ut constat ex ante dictis.

7. Si verò illæ varix opiniones, ex parte juris, sint æquales in explicanda lege; potest Iudex ferre sententiam secundum opinionem, quam maluerit: immò potest modò secundum unam, modò secundum aliam opinionem judicare: dummodò non arguatur de levitate, & scandalo, *Bannes cit. loc.* quem sequitur *Roder. 1. p. sum. cap. 6. de acceptione personarum num. 1. Sayr. in clarv. Reg. lib. 1. cap. 11. num. 4. Portell. cit. loc.* & alii communiter; quia Iudex, stantibus æqualibus opinionibus, non magis uni, quam alteri tenetur distribuere, ex vi justitiæ distributiæ. Unde Prælati, quando duo aequè digni, & benè meriti procurant beneficium, potest illud donare, cui maluerit: est enim hoc verè liberum, & gratiosum, cum ab aliqua lege, non dependeat, *Molina 1. 2. quest. 19. art. 6.*

8. Si verò sint opiniones varix, ex parte facti; quia scilicet unus probat melius, quam alteri Iudex, absque ullo dubio, debet, & ex justitia tenetur pro parte melius probante judicare; quia tenetur judicare secundum merita causæ, hoc est, secundum allegata, & probata; secus peccat mortaliter, & damnum illatum tenetur restituere, *Sayr. cit. loc. num. 13.*

9. Si verò ex parte facti sint duæ opiniones æquè probabiles, quia scilicet utraque ex æquo probat factum sumum, & tunc in criminalibus, Iudex tenetur favere Reo, juxta *Jur. Regul. 11.* in qua dicitur, *cum partium iura sunt obscura, Reo est favendum potius, quam Actori, in civilibus verò tenetur partes componere, & si res litigiosa sit controversibilis, inter eas dividat: Bannes cit. loc. Portell. ubi supra, & Layman lib. 1. sr. 1. cap. 1. num. 5. & constat ex l. hoc Tiberius 41. ff. de hered. inst. ubi dicitur, quod si dubium sit de voluntate, & intentione defuncti, hæreditas dividitur, & liquet ibi, nam diversa hæreditas est inter Tiberium, & eum, qui Partheno substitutus erat, & l. Lucius Titius, 78. ad Tribellianum, & liquet ibi, an aliqua pars hæreditatis Lucii Titii, ubi Glossa in casu, ait, quod deberet dimidia, supple ad litem evitandam: quod etiam probatur ex facto Salomonis 3. Reg. cap. 3. qui consultus ab illis mulieribus litigantibus de generatione filii, dixit, dividatur infantulus, & quavis hoc non fecerit; ostendit tamen, quid in rebus dubiis faciendum sit. Item ex*

tam ad puniendum, quam ad salutem anime, & Regularis obsequium favorem, tolerabile videtur, & hoc probabiliter sufficit ad certitudinem inter eos qui mortui sunt in mundo, quia tamen reus non potest ad huiusmodi sententiam tolerandam cogi, debet ex huiusmodi indicio per tormentum Religiosa tamen exquiri, ut sententia non feratur, nisi contra confessum, vel convictum iuxta Sac. Canones, 2. q. 1. cap. Nos in quoniam sententiam ferre non possumus, nisi convictum, vel sponte confessum, hæc ille.

6. Tum quia Cajet. ubi supra loquitur multum dubitative, nam non dicit, quod possit iuste condemnari, sed quod possit tolerari; tum etiam, quia Cajet. ubi supra, loquitur in casu particulari de furto, & de condemnatione ad penitentias salutaris, quæ Religiosis infliguntur ad sustentandum Regularem observantiam: unde Cajet. ubi supra non loquitur de sententia absoluta, sed conditionalis; hoc est, si ipse Religiosus condemnatus velit dictam sententiam acceptare; sin autem noluerit, poterit torqueri, & si negaverit, manebit liber à pœna furti, ut bene dicit noster Banneus cit. loc. Peyr. in suo formul. in 7. cap. 3. nu. 7. in fin. & Bordon. controu. 1. de probat. per testes, n. 203. Pasqual. decis. 216. n. 5. & merito hæc dicuntur; tum quia Religiosi non sunt detractionis conditionis laicis; tum etiam, quia iura omnibus indifferenter favent; tum etiam, quia fama Religiosorum magis custodienda est, quam laicorum.

10. Non desinam tamen dicere, quod licet multi famosissimi DD. sequantur prædictam opinionem Cajet. nihilominus non sunt audiendi, nisi duobus concurrentibus, hoc est, dummodò versetur in re levi, & reus sit valde facinorosus, ac diffamatus; prout bene advertit Portell. in dub. ver. correctio Fratrum, n. 25. & Roder. tom. 4. cap. 148. in addit. summa, ubi declarat opinionem suam expressam, to. 2. q. 121. art. 12. cum suo comp. resol. 42. de testib. num. 8. & ita intelligendi sunt Sanchez lib. 6. consil. cap. 5. dub. 12. Bordon. cit. loc. n. 209. & consimiles sectantes opinionem Cajetani.

11. Bene verum est, quod Pasqual. ubi supra, n. 11. advenit, quod Iudex Religiosus ad hoc, ut ex vi horum testimonii singularium possit aliquam pœnam infligere, debet considerare, quidnam colligitur ex restitutione ipsorum; nam semper colligitur (aut ipse) aut mala fama, aut quod sit pravorum morum, aut aliquid huiusmodi; nam quanto plus actus mali deponuntur de aliquo, quamvis de singulis non bene constet: constat tamen ex ipsis, reum esse culpabilem; & criminofum, promptum ad mala pattanda, & ideo Iudex potest ad hoc respicere, & proprio reum punire, quod dictum ego censco verum, respectu Religiosorum, quoad pœnas salutaris & leves, Religiosum puniendum graviter non infamantes.

12. Aut tandem testes sunt singulares, singularitate adminiculative, quia scilicet dictum unius, non est illudmet dictum alterius, sed illud adjuvat, ut si unus testificetur de facto, & alter de Confessione facti, & sic secundum Doctores non sufficiunt pro infligenda pœna, etiam leviore; nam hi testes, licet probent, non tamen plene probant, ut attestantur Farinac. q. 64. de testib. n. 112. & Sanchez in Thesouro recept. sentent. n. 156. quod intellige verum in re gravi, & quando reus est bonæ famæ, & quando adminiculative adjuncta alterius depositioni, plenam probationem non facit, secus autem, &c.

Quæst. 12. An Religiosus fornicarius sui ab officio, & beneficio deponendus?

1. Affirmative quidam: loquendo tamen de iure communi canonico, & dummodò de ea repetiatur convictus, vel confessus, & ejus fornicatio sit insigniter deformis, ut puta notoria, vel scandalosa, vel diu continuata, ducuntque ex cap. si Clerici, 4. de Judiciis, & liquet ibi, si verò coram Episcopo de crimine in iure confessi sunt: seu legitima probatione convicti, dummodò sint alia crimina, per quæ suspendi debent, vel deponi: non immerito suspendendi sunt suis ordinibus, vel Altaris ministerio perpetuo removendi: hæc ibi, quæ licet loquantur de Clericis, nihilominus propter identitatem rationis, immò majoritatem, extendenda sunt ad Regulares, & tradunt Bellet. in 2. p. disquis. Clerical. §. 2. n. 1. & Magal. in pract. crim. cap. 3. n. 19. peccata enim Religiosorum sunt magis scandalosa, quam peccata Clericorum.

2. Verumtamen hodie pro crimine fornicationis nullus Clericus aut Monachus plectitur pœna depositionis, etiam si sit in Sacris constitutus, sed tantum suspensionis, vel carceris, aut privationis bonorum, est enim hodie abitaria, Abbas in cap. ex parte n. 2. in fin. de testib. Decius in d. cap. si Clerici, n. 223. de iudic. Magal. in prompt. ver. fornicatio. num. 6.

3. Et hanc opinionem dicunt esse communem omnes scribentes in d. cap. si Clerici, & alii plures, quos allegat & sequitur Clar. lib. 5. §. fornicatio, n. 3. ubi ait, quod Clericus notorius fornicator, est ipso iure suspensus ab officio, ad quod allegat Abbatem in cap. non liceat, n. 1. de prescript.

4. De iure commune canonico, quia secus dicendum est de speciali; etenim Religiosus fornicarius est puniendus secundum statuta sui Ordinis, quæ si desunt, recurrendum est ad vii Canonum, vel ad præceptum, & rationabilem consuetudinem: in meo autem Ordine quoad hoc debet attendi cap. 18. de gravibus culpis, text. 3. ibi; Si quis, quod Deus avertat, &c. de qua re vide Rodriguez to. 2. q. 26. ar. 2. & Lex. 1. p. sum. cap. 5. nu. 16. ubi dicit, quod Religiosus fornicans cum Moniali, de iure civili ultimo supplicio punitur, de iure verò Canonico deponitur, & incarceratur.

Quæst. 13. An Prælati Regularis possit punire subditum inculpatum de vitio sodomitico?

1. Affirmative P. Antonius de Sousa in suo libro de subditis famularum in Confessione Sacram. tr. 2. cap. 1. n. 23. & merito, tum quia crimen sodomie non est crimen hæresis, ut constat ex utroque criminis distinctione, ergo committens sodomiam non est suspectus, de fide, & per consequens ejus punitio de directo & per se non pertinet ad S. Officium; tum etiam, quia crimen ostendendum est mixti fori, ut ex multis ostendit Graff. consil. 1. p. 5. lib. 5. conf. 3. n. 8. de adulteris, & superius unde punitur à Iudice Ecclesiastico secundum legem Canoniam, & à Iudice laico secundum civilem, & hoc propter sui enormitatem, Panorm. in cap. Clerici, & in cap. tunc de Procurat. Felman cap. de ius. full. 2. de accusat. & Navarro lib. 2. de iud. conf. 1. hoc autem non potest dici de hæresi, quæ in tribunal sanctissimæ Inquisitionis solùm examinatur, ergo, tum etiam, quia sic videtur decisum Pio V. in sua Bulla incip. Horrendum illud scelus, ibi, Po Iudex Ecclesiasticum declarari statum potest in seculari tradantur, qui de eis illud meo caput supplicii quod in laico in hoc exercitio devolutus, legitime reperitur sanctionibus constitutum. Hæc ibi. Ex quibus bene apparet, quod sodomia secularis à Iudice laico, & ecclesiastica à Iudice ecclesiastico est puniendus: Rodriguez to. 2. q. 29. ar. 2. cum suo compend. resol. 48. §. de pœna imponenda sodomitici, n. 2. cum

tem, quia ita docet praxis, nam Prælati Minorum procedunt indifferenter contra hujusmodi delinquentes, ut constat ex eorum statutis relatis per *Aretin. in prax. crim. cap. 5. de gravissimis delictis, ver. qui peccatum in inominabile commiserit*, & in Ordine Prædicatorum, *distin. 1. de v. cap. 18. sect. 9. fol. 86. ibi Statuimus, quod si quis homicidium crimen consensu, contra naturam commiserit, pœnam Carceri sit additus. Et pœnis aliis puniatur, secundum Prælatis discretionem*; tum denique, quia si hujusmodi delinquentes, tale crimen committant extra septa, & unde ab Episcopis locorum carcerentur, remittuntur illis in Prælatos regulares, utque puniendi, ut de præxi ante doctissimus *D. Alexander Sperell. 1. p. decif. 38. num. 31.*

2. Nec dices, quod Inquisitores fidei in Regno Portugallie ex privilegio sibi indulto à Gregor. XIII. inquirunt, & procedunt contra sodomitæ; quia P. Soufa, qui fuit Confiliarius supremi Tribunalis S. Officii in dicto Regno, dicit, ubi supra, per tale privilegium non constare Ordinarium potestatem Prælatorum Regularium ad puniendum hoc crimen, sicut nec coarctatur potestas judicum secularium, qui non obstantia citra Bullam, quotidie de hoc crimine cognoscunt, & illud puniunt. Unde subiungit, quod crimen sodomie est mixti fidei, & quod ejus cognitio, & punitio fuit concessa Inquisitoribus S. Officii dicti Regni cumulative, & non privative quoad Regulares, & alios Judices seculares; quod est dicere, quod hi Prælati Regulares, & confimiles Judices, propter dictam Bullam Gregor. XIII. datam Inquisitoribus dicti Regni, non privantur autoritate, quatenus possint subditos sodomitas castigare.

3. Et secundum hæc prædicta debet intelligi, quod dictum noster *Soufa lib. 3. ap. v. in cap. 19. num. 10.* quod constat ex commissione speciali Summi Pontif. contra sodomitas, sicut in causis fidei, procedunt Inquisitores Lusitanie; prout Pius IV. 20. Februarii, anno 1562. Gregor. XIII. 6. August. anno 1574. per specialia Decreta, quæ ab Archæivo S. Inquisitionis servantur, declarant.

4. Et numero subsequ. dicit, *Quod pariter, sicut in causa fidei, postea in dictis concessionibus intelligitur solum, quoad modum procedendi*; prout declaravit Urban. VIII. specialis Epistola, ad Inquisitorem Generalem Lusitanie ann. 1622. die 5. Martii, quæ asseratur in eodem Archivio. Unde prædicta sodomie in dicto Regno non adpræcane, nec quidem delevi, prout ex multis testatur *Ca. in tract. de S. Offic. 2. p. confess. sollicitantib. 10. 6. §. 16. ubi dicit, idem prædicari ab Inquisitoribus Regni Legionis, Valentie, & Barcinonæ*; quod etiam sequitur *Barodon. contrav. 2. de socio criminis q. 11. sub num. 36. ubi dicit, prædictum privilegium cognoscendi sodomitas, non est speciale, non potest extendi ad Inquisitores Italicæ, cum hujusmodi delictum non sit de pertinentibus ad dictam fidem.*

Quæst. 14. Regularis sodomitæ in quas pœnas incidit?

Respondeo, quod Regulares sodomitantes, nedum peccant mortaliter contra castitatem, verum etiam dant in pœnas *cap. Clerici 4. de excess. Prælat. Si Clerici fuerint, deiciantur à Clero, vel ad eandem penitentiam in Monasteriis detrahantur*; necnon incutunt pœnas taxatas à Pio V. in dict. sua Constit. quæ incipit *Horrendum illud scelus*, edita anno Domini 1568. de verò 3. Septembris, ibi, *Omnes & quoscunque Presbyteros, & alios Clericos Seculares, & Regulares, cuiusque gradus, & dignitatis, tam dñum nefas exercentes, omni privilegio Clericali, omnique officio dignitate, & beneficio ecclesiastico, presentis Canonis auctoritate privamus, nā quod per Judicem ecclesiasticum degradati, potestati seculari tradantur*.

tur, qui de eis idem faciat supplicium, quod lūi os hor in exercitu devolutos, legimus reperitur sanctionibus constitutum, &c.

2. Quæ quippè pœnæ procedunt, tam respectu agentium, quàm patientium, tum in odium, tam pessimum criminis, tum quia ambo dicuntur propriè, & verè sodomitæ; tum etiam, quia Jura infligentia pœnas, loquuntur, tam in agente, quàm in patiente, ut constat ex *l. cum vir. C. de adulter. §. 1. in auth. ut non luxurientur contra naturam. D. Ricc. 3. p. prax. resol. 57. n. 8. ubi dicit, hoc procedere, tam in foro externo, quàm interpo conscientie, & favent Bonac. de matrim. q. 4. p. 11. num. 2. & Novar. in loc. Regul. ver. sodomia num. 3.*

3. Verùm limita dictas pœnas non procedere, quando Regulares tale crimen non committunt ex usu continuato; sed bis, aut ter, ex humana fragilitate; ut liquet ex illo Bullæ verbo (*exercentes*) quod significat frequentiam actus; non enim dicitur Mercator, qui semel mercaturam exercuit, & docent *Navar. cap. 27. n. 249. Gemens. in praxi Neap. cap. 82. in nov. D. Riccini d. 3. p. prax. resol. 58. Barbof. alleg. 4. q. 25. Rodrig. tom. 2. q. 29. ar. 2. cum suo comp. resol. 48. n. 22. ubi opinionem Navar. uti probabiliorē, communiorem, & magis piā, propugnat contra Salaz. in addit. ad practicum crim. canon. Bernardi Diaz de leg. & Portellus in dub. Regul. ver. pœna n. 7.*

4. Secundò limita, dictas pœnas non obligare omnem exercentem tale vitium, sed notorium tantum, non autem occultum, *Graff. in decif. aur. 1. p. lib. 2. cap. 90. sub num. 13. Avila de censur. p. 7. disp. 4. Campani. in diversif. Jur. Can. 7. rubric. 12. cap. 22. n. 13.*

5. Tertiò limita, dictas pœnas non comprehendere exercentes vitium bestialitatis, quia est species distincta à sodomia, *Dominicus Bannes 2. q. 64. ar. 8. Gasia de benes. p. 11. cap. 10. §. 2. n. 205. Macé Diana 2. p. tract. 3. resol. 66. miscell. quod nota contra D. Riccini 3. part. prax. resol. 59.*

6. Quarta limita, dictas pœnas non procedere contra exercentes vitium sodomiticum cum fœminis; quia pœna non extenditur extra casum in jure expressum, juxta Jur. Regul. *Odia*. Jura autem loquuntur, & debent intelligi de sodomitæ vera, & propria, quæ nihil aliud est, nisi coitus inter duas personarum sexus in vase indebito, sive, ut alii dicunt, quod sodomia est feminatio intra vas stercoreatum personarum ejusdem sexus, prout Doctores allegati testantur ex doctrina *D. Thom. 2. 2. q. 154. ar. 8. Bordon. resol. 48. num. 10. & decif. 183. in fin.* Verùm his non aridet *D. Ricc. cii. loc. in fin.* nec *Novar. ubi sup. n. 9.* dicentes, quod inter masculinum, & fœminam, potest reperiri, & esse vera sodomia.

7. Quintò limita, ut dictæ pœnæ nunquam debeantur, nec intelligantur incurri ante sententiam Judicis declaratoriam, *Suar. de cens. disp. 31. n. 22. sect. 4. Sanchez. de matrim. lib. 7. disp. 46. nu. 28. Diana cit. loc. & Egomes tom. 1. 2. p. prax. tract. 15. q. 25. num. 2.*

Quæst. 15. An sodomia probeatur per dictum pueri sodomitæ?

1. **G**ravis est ista quæstio, circa quam variant Doctores, nam *Marsil. in conf. 28. n. 16. vol. 1. & Gram. decif. 28. n. 14. & decif. 40. n. 16.* dicunt, quod dictum sodomitæ, non solum non convincit, sed nec quidem facit indicium ad inquirendum, & idem tenet *Paris. conf. 167. n. 7. & 8. lib. 4. & moventur, quia sodomitæ, asserendo se passum esse sodomiam, fatetur se infamem, ulique in auth. ut non luxurientur contra naturam, & in l. cum vir, C. ad l. ful. de adulter. Infamis autem repellitur à testimonio, ut omnes sciunt, & ex multis docet *Specular. in ru. de teste, §. 1. verb. item, quod est infamis ergo*; tum etiam quia allegans turpitudinem suam, non est audiendus, *cap.**

inter dilectos de donat. & cap. cum super de concess. praebe-
daturum.

2. Oppositum tamen, quod scilicet dictum pueri sodomitatis, non solum facit indicium ad inquirendum, verum etiam ad torquendum, tenet Boss. de iudic. n. 6. & Aretinus in sua praxi crim. in 2. substantiali de testib. cap. 1. ver. septimo, ubi dicit, quod depositio socii criminis in sodomia, non solum erit sufficiens indicium ad torturam, sed etiam erit semiplena probatio, & accedente alio socio, qui idem deponat, erit plena probatio, & poterit reus condemnari.

Ad quod allegat Cynus, & Panor.

3. Verumtamen Farinac. sub tit. de iudic. & tort. q. 43. n. 89. & q. 148. n. 75. qui subscribit Sosa lib. 1. apbor. cap. 59. de sodom. n. 16. dicit, praedictam secundam opinionem procedere, dummodo ad sint adminicula.

4. Nihilominus negant D. Ruc. 3. p. prax. resol. 63. & Bordon. controu. 2. de socio crim. q. 11. n. 18. ubi dicunt, quod dictum socii in sodomia, vel feminae in adulterio, nihil probant contra sodomitum complicem praesensum, nisi fuerit adminiculatum, & tortura convalidatur, & alium defectum non patitur: imaxime quando nominatus sodomita est bonae famae, quia socius criminis ob delictum confessum redditur infamis, qui nunquam in testem admittitur, nec admittendus est sine tortura, l. Carmen, §. si ea rei conditio ff. de testib. cap. ult. qui §. q. 8. cap. in primis, n. 9. 1. Glossa in cap. per tuas de simon. & alii plures, quos allegat Marfilin. praet. in §. negligenter, & sequitur Farin. in cit. loc. q. 43. n. 134. ubi ad intentum non paucos eruditissimos Doctores adducit, & D. Sperell. l. p. decis. 38. nu. 7. non est ergo ab hac opinione discedendum.

Quest. 16. Quenam sint ista adminicula necessaria, ad hoc, ut dictum socii criminis semiplenam probationem faciat ad torturam?

1. ET quidem quatuor sunt necessaria ad praedicta. Primo, necessarium requiritur, quod testis sit iuratus; nam sine juramento nulli creditur, quantumvis legitimum, & honeste per sonae etiam Religiosae, cap. ius 39. de testib. quod a tortori exigitur in complicitibus, Glossa cap. veniens, C. de testibus in ver. Confesso.

2. Secundo requiritur, quod socius criminis suum dictum cum juramento ratificet in tortura, ut constet ex decis. & habetur expresse in cap. in primis 7. 2. q. 1. prope finem, §. testes, ibi, ut vltimis testibus sine corporali discussione credi non debeat, &c. quod etiam habetur in cap. ult. qui §. v. q. 5. ibi, hunc de versis Cruciatibus & latebris suis Religiosus toror exigere debet, ut dum pœnis corpora subiacuntur, quae gesta sunt, fideliter & veraciter exquirantur, hac ibi, ubi glossam verb. Relig. ait, quod tales testes bene torquentur in exceptis criminibus.

3. Terno, ad habilitandum socii dictum, requiruntur alia adminicula, ut sunt mala fama sodomitantis, testes de auditu ab illo, quàm a complice teste, fama publica, fuga nominati, stricta amicitia inter nominantem, & nominatum, & similia, quae circa stuprum solent examinari.

4. Quarto, quod socius criminis non patitur alios defectus, qui illum reddant inhabilem, ut si foret mendax, vel perjurus, aut mente captus, vel fræneticus, & similis, de quibus sunt omnino videndi Jul. Clar. lib. 5. §. final. q. 25. Farinac. de testib. q. 79. ubi latè de re nostra, Miranda l. p. de ordin. iud. q. 18. art. 12. Menoch. lib. 1. de praesumpt. q. 89. n. 74. Ant. Gomez. lib. 3. var. cap. 12. num. 15. Gerwen. in praxi Neap. cap. 8. n. 2. ubi dicit, quod in dicta Curia, pueri torquentur ad validandam depositionem; etiam si dicant se per vim fuisse stupratos, nisi probeur

metus, qui non praesumitur, Sosa lib. 2. apbor. cap. 25. nu. 24. Diana resol. 7. de tortura in S. Offic. Caren. de induciis ad torturam num. 52. & Bordon. controu. 2. de socio crim.

Quest. 17. Si testes, de criminibus sibi obiecti per modum exceptionis sint convicti, an sint de illis puniendi? vel dumtaxat à testimonio repellendi?

1. **G**lossa in cap. per Inquisitionem, 26. de elect. v. si indignum, ad finem, dicit, Quod si aliquis in modum testis in causa alterius, & in modum exceptionis probatur crimen, testis non punitur, nisi quia a testimonio repellatur, nec infamiam incurrit, & est decisio cap. cum dilectus, 2. de ordine cognitionum in fin. ibi, Quemadmodum si de modo exceptionis aliquod crimen testis obicitur, ut a testimonio repellatur, & si crimen contra eum civiliter probaturum fuerit, non ideo sibi pena infligitur ordinaria, sed ejus dumtaxat testimonio non creditur, quod ea ratione contingit, quoniam in ipsum accusatio non procedit, testes etiam quorum testimonium reprobat, inter infames, quasi ex falso testimonio, non habentur. Hac ibi, interque nota illam causalem, quoniam in ipsum accusatio non procedit, ergo ad procedendum contra testes convictos de crimine per modum exceptionis, requiritur formalis accusatio, seu penitus: qui enim excipit, non petit, sed petentem repellit, ut dicit glossa in ver. in modum exceptionis in fine.

2. Id ipsum reperitur decisum in cap. denique 1. de except. ibi, Ceterum si de criminibus ad solam exceptionem obiecti testes convicti fuerint, sive confessi, pena ordinaria nullatenus debent: Cum accusatio in ipsos, secundum juris ordinem, non procedat: sufficit ergo si a perhibendo testimonio repellantur, praesertim ubi crimen, quod eis obicitur, causam de qua agitur, contingere non videtur. Hac ibi ubi glossa in ver. contingere, advertit, quod si crimen, quod obicitur testi, contingit causam, de qua agitur, non solum repellitur, sed etiam punitur, sicut vir accusatus uxorem de adulterio, & ipsa excipit de lenocinio, quod ipse tradidit eam adulterandum, ff. de adul. l. si publicus, sic & testis, qui in testificando vacillaverit, sive falsum dixerit, pœnitur, C. de testib. nullum, & 4. q. 3. cap. si testes, §. item qui falso, & sic intelligit dict. cap. per Inquisitionem de elect. ubi dicitur, alius puniri non debet, quia ibi non agitur de crimine falli; sed solum de repellendo a testimonio, ergo, secus quando agitur de delicto tangente eandem causam, ut hic de his, qui ad querelam partis adverte processantur, & si servatis servandis convincantur de falsitate, rigorose puniuntur pena legis Corneliae, de falsis, ff. ad l. Corneliam in princip. in ver. sed, est iudex, & cap. falsidicus testis 1. de crimin. falsi, quod nota, ad concordandum iura contraria.

Quest. 18. An reo Religioso danda sit copia re periturum cum nominibus, & cognominibus testium, ad finem se defendendi in causa criminali?

1. **A**ffirmat Panor. in cap. olim, & cap. quaer. & quando 24. de accusat. Rodrig. tom. 2. q. 3. ar. 1. et fin. §. utrum testium nominat, &c. cum suo comp. resol. 4. 2. de testibus num. 45. Gualt. cap. 11. num. 24. Villagut. lib. 6. cap. 1. conclus. 11. & cap. 2. conclus. 4. Franciscus Aretin. in sua praxi crim. de quarto substantiali iudici, hoc est, de de fessionibus, cap. 2. Megal. in sua praxi crim. Can. cap. 9. num. 23. & multis citatis, Bordon. controu. 1. num. 259. & movetur, tum quia dicit, copia non est de substantia, & essentia iudicii, ut ea omittit, nullus fiat processus; nam praesupposito, quod reus velit se defendere, & non habet alium modum te defendendi, nisi exequendo contra testes, quoniam modo poterit se defendere, & opponere & con-

na testes, si nomina testium non habeat, ut supra? tum etiam, quia ita probat text. d. cap. qualiter. Et quando 2. q. de accusat. ibi. Debet igitur esse præsens is, contra quem facienda est inquisitio nisi se per contumaciam absente verus, Et exprobanda sunt ei illa capitula, de quibus fuerit inquirendum, in facultatem habeat defendendi seipsum: Et non solum dicta, sed etiam nomina ipsa testium sunt ei, ut quid. Et à quo sit dictum appareat, publicanda, necnon exceptiones. Et replica- tiones legitime admittenda, ne per suppressionem nominum, infamandi, per exceptionum vero exclusionem deponendi solum, audacia prebentur. Hæc ibi. Ex quibus manifeste apparet, quod volentibus se defendere, dicta copia est apprimè necessaria.

2. Nec his nocent Miranda 2. p. Jud. ord. q. 23. ar. 1. Et Portell. 1. p. casu 25. num. 14. §. ad quantum questionem, dicentes, non esse danda testium nomina, sed tantum dicta res Religiosis: ex quo gaudent privilegio Iudicii S. Officii, qui procedunt sine publicatione nominum testium, ex cap. final. de heret. in 6. pratermissis apicibus, Et utrum solemnitatibus, tum quia prædicta copia qualificata, ut supra, non est de apicibus, sed de essentialibus, cum sit dispositio intrinseca ad defensiones, & reus sine illa nequeat se defendere, ut dictum est supra: tum etiam, quia privilegium, favore fidei, concessum S. Officio, non est extendendum ad causas fratrum, cum hoc sit illi quid singulare; tum item, quia nomina testium in S. Officio, non publicantur, ut fideles, omni timore abjecto, securi, & cum omni facilitate, sint prompiores ad deponendum in causa fidei, quæ ratio non procedit in Religiosis tum denique, quia partes Iudicis illius fori, sunt, & coguntur reos ad defensionem dispositi, inquirendo de veritate, & habilitate testium, ne forsitan innocenti condemnentur, ut ex multis Bordon. c. loc. n. 2. quod non procedit in Regul. ut prax. ipsa docet.

3. Unde in causa criminali, quæ in civilibus, & levibus apud Regulares, aut non exigitur, aut nullatenus delegatur.

Quæst. 19. An reo Religioso dandus sit Advocatus secularis, si petat?

1. Quod Iudex Regularis, tam Ordinarius, quam Delegatus, de jure naturæ, reo subdito, sufficienter teneatur dare Advocatum, qui illum defendat, non à quo dubitet; tum quia Advocati patrociniis petiti ad defensionem naturalem: Alderius lib. 1. de diffinitione Religio. cap. 2. n. 3. tum etiam, quia ita habetur in cap. ex literis, de offic. Jud. ubi glossa in ver. impetitur, dicit, quod ad officium Iudicis pertinet providere Reo de Advocatis, si alius haberi non possint: ad quod dege multa iura.

2. Quod dictum glossæ Portell. 1. par. casu 25. num. 15. extendit ad casum nostrum, dicens, quod si in Religione nullus sit sufficiens, qui in re gravissimam reum defendat: potest Prelatus Regularis illis dare Advocatum sæcularem, maxime hodie, cum jam ferè apices Juris, in Religionem sint introductæ, ad quod facit ordinatio 13. Cap. Gener. Romæ celeb. 1629. sub Vigil. Rodul.

3. Rodrig. verò tom. 2. q. 3. ar. 1. in §. pro cunctis, supponens, quod Advocati fratrum debent esse Regulares, ait, quod abstinendum est à Juris petitis: tum quia hodie Iudex Regularium tractantur simpliciter, & de plano in fidei veritate inspecta; tum quia non defunt hodie in Religione Fratres, qui totum Jus Canon. pariter & civile callent, sintque petitisimi in utroque jure ad defendendum, & judicandum: tum item, quia nefas est pœnenda matris Religionis sæcularibus patefieri: tum denique, quia sæculares Advocati non sunt contenti parolario, & Fratres nunquam non habent, quia mentes sunt: est ergo ab his omnino abstinendum, &

in casu urgentie, & rei gravissimæ, ut potest vitæ, vel trirerum, Prelatus Regularis, ubi reo dedit Advocatum Regularem, potest ei committere, ut de re consulari penitissimos in Ordine, vel extrà: pios tamen, & secretos, per modum exempli, & consultationis: ne tota Religio infametur, quod etiam apud Religiosos timoratae conscientie sæpè vidi prædicatum.

Quæst. 20. An Prior Monasterii possit causam sui Monachi, alteri Monacho non subdito, delegare?

1. Sunt qui negant: ex quo delegatio debet fieri ei, qui sit de jurisdictione delegatus, ut patet de tutore; l. ius dandi, in fin. ff. de Tutor. Et Curat. ubi cuilibet Magistratui, Tutores dare permittitur: dummodo sint suæ jurisdictionis.

2. Verùm oppositum est de jure verius: nam cum Prior sit Iudex Ordinarius, non autem delegatus; potest causas subditorum delegare, etiam extra territorium, ut patet de Episcopo, qui impeditus, consecrationem sui suffraganei efficere, potest illum alteri, extra territorium committere, c. quod sedem de offic. Ordin. Archid. in c. si Abbatem de elect. in 6. Innoc. Et Abbas in c. novus de offic. delegat. Barthol. Et Bald. in l. fin. de offic. Presbiteri.

3. Amplia, ut etiam laico possit causam civilem committere, gloss. in c. decernimus de Jud. ubi Abbas, Felin. & ceteri in eo ferèbentes, idem docent. Amplia, ut qui causam sibi commissam acceptavit, post susceptum onus, possit cogi causam finire, per text. l. non distinguemus, ver. Sacerdotio adveniente, ff. de recepti. arbit. ubi licet Sacerdos, arbitrium suscipere non teneatur, postquam autem suscepit, sententiam facere debet.

Quæst. 21. Regularis occidens P. Generalem sui Ordinis, an gaudeat Immunitate Ecclesiastica?

1. B. Ordonus resolut. 1. de Immunitate, q. 12. negativè respondit ad quaesitum, cui favent Norar. 2. p. summ. bull. sub cod. tit. n. 67. Pelluz. tom. 2. manual. tract. 8. cap. 5. sect. 1. q. 16. num. 2. tum quia hujusmodi occisio censetur commisisse crimen læsæ Majestatis, quod est offensio Principis, & ejus Ministrorum, ut ex multis ostendunt.

In Religione autem, sub nomine Principis, venit P. Generalis, qui licet non habeat supremam Majestatem, ex quo superiorem cognoscit; habet tamen merum & mixtum Imperium, hoc est, habet potestatem gladii ad castigandum facinorosos subditos, & ad dandum rerum possessionem: in his enim consistit merum, & mixtum Imperium, quod circumcernit personas, & res, ut constat ex l. Imperium, ff. de iur. omnium Judic. & docent Peregrin. cap. 9. Et 18. D. Barbo. collect. tom. 1. lib. 2. tit. 49. Et cap. 6. num. 10. Ferriac. cap. 13. de Immunit. num. 184. Italia lib. 1. de Immunit. cap. 6. §. 7. nu. 29. & alii plures, quos allegat, & sequitur Diana 1. p. tract. 1. de Immunit. resolut.

2. Unde P. Gener. non fundatur propter eminentem sui dignitatem, Cephal. conf. 39. quod notandum advertit Genuens. in sua praxi Neapolit. cap. 74. in nov. nu. 4. in fin. annot. & est de numero Officialium Papæ, ut constat ex decisio tom. 1. 1. p. ar. 16. q. 11.

3. Sunt tamen, qui dicunt, quod P. Generalis non est verè Princeps, cum etiam intra Religionem, sed sit Capitulo Generali, & sæpius habeat collegas: sed relativè ad subditos, potest dici princeps, supple, improprie ac largè Arret. in fin. cap. 1. prax. nec obstat, quod non fundatur: nam etiam Vicarius Generalis Episcopi non fundatur, & tamen non est Princeps.

Quæst. 22.

Quaest. 22. An Religiosi delinquentes gaudeant immunitate Ecclesiastica, respectu sui superioris?

1. Grandis est ista quaestio, & pendet ex illa, an Clerici delinquentes, & confugientes ad Ecclesiam, gaudeant ejus immunitate? circa quam dissentiunt Doctores, nam *Innoc. inc. inter alia, de immuni. Eccles. ubique Card. g. 6. & alii plures, quos allegat D. Covar. var. resol. lib. 2. cap. 20. num. 16. ver. 29.* existimant gaudere, ducunturque ex multis. Primum, quia jura, quae de hac immunitate loquuntur, non de folis laicis, sed generaliter de omnibus tractant, scilicet de liberis, & servis confugientibus ad Ecclesiam, ut aperte dicitur in *d. cap. inter alia, & cap. immunitatem eod. tit. ubi ab immunitate excipiuntur solum, qui homicidia, & mutilationem membrorum, in ipsis Ecclesiis, vel earum cœmeteriis, committere non verentur, & in l. praesenti, & toto tit. C. de iis qui ad Eccles. confugiunt, ubi in definitè deciditur, confugientem ad Ecclesiam, gaudere dicta immunitate; ergo nec nos distinguere debemus, l. de precio ff. de Publiciana in rem actione.*

2. Secundò ex cap. nullus Clericorum, 19. can. 17. q. 4. ubi dicitur, quod nullus Clericorum, servum, aut discipulum suum fugientem ad Ecclesiam extrahere audeat, aut flagellare presumat; ergo à simili, non potest Prælatum Regularis extrahere Monachum ab Ecclesia, qui instat servus judicatur, cum non habeat velle, nec nolle, & suum arbitrium sit in manibus sui superioris repositum, ut dicitur in tot. tit. de statu Monach.

3. Tertiò, quia privilegium hujusmodi immunitatis, est locale, hoc est, loco facto concessum, ad honorem Dei; at privilegium locale aequè extenditur ad omnes confugientes ad locum, ergo.

4. Confirmatur; nam si Ecclesia tuetur extraneos, multò fortius debet tueri Religiosos subditos; ergo privilegium Ecclesiae, datum laicis, debet cum majori favore, extendi ad clericos, & Religiosos, *argum. tex. cap. 1. de nat. ex liber.*

5. Quartò, quia clerici & Religiosi, non sunt inferioris conditionis, quàm laici, ergo in favorabilibus debent aequa lance librari, ut notat *Zerola in praxi Episcop. §. immunitas, ver. 8.*

6. Verumtamen contrariam sententiam sectantur *Abbas Panor. in d. cap. inter alia, de immuni. Eccles. num. 13.* ubi ad intentum allegat *Glos. d. cap. nullus, & sequitur Syl. ver. immunitas Eccles. q. 3. §. 3. Covar. cii. loc. cap. 20. num. 16. Navar. in Manuali cap. 25. num. 22. Jul. Clar. in §. final. q. 30. Boer. dec. 109. num. 7. ver. scilicet in Clerico; Guierrez practiarum lib. 3. q. 3. num. 1. Pax. in praxi, tom. 1. p. 5. cap. 3. nu. 141. Suar. tom. 1. de Relig. lib. 3. cap. 10. num. 6. Rodriguez. tom. 2. q. 50. ar. 4. cum suo comp. resol. 56. n. 5. Portell. in dub. ver. Eccles. immunitas, n. 11. Marc. Ant. Genuen. in sua nova praxi Archiep. Neapol. cap. 22. nu. 11. Marcel. Vulpe in sua praxi fori Eccles. cap. 3. de immuni. Eccles. n. 16. ver. septimo quæro, & moventur; tum quia aliàs Religiosi nunquàm possent incarcerationi; nam semper sunt in Monasterio, quod totum est locus immunitatis, ut docent communiter Doctores, tum etiam, quia major est immunitas personalis, quàm Clericis conceditur, ratione suæ consecrationis, quàm illa, quæ provenire potest ex circumstantia loci; sed prior non impedit, quominus à suo Prælato possit Clericus incarcerationi, & corporaliter puniri, juxta textum cap. Universalis 24. de cens. excom. ergo nec locus facit impedire, tum item, quia Ecclesiasticum judicium, cum censetur magis medicinale, quàm vindictivum, & spirituale potius, quàm temporale, non prohibetur fieri intra Ecclesiam, ut liquet ex cap. præceptum 6. can. 2. q. 2. ergo nec prohibebitur fieri circa personam Clerici, extrahendo illum ab Ecclesia: tum item, quia ita observat rationabilis consuetudo, non tantùm ex universali praxi Ecclesiae, sed etiam, quia immunitas*

Ecclesiae non debet præjudicare Prælati ipsius, quin possent suos Clericos, vel Religiosos delinquentes, ex Ecclesia & proprio Monasterio extrahere; tum item, quia cum ab eodem principio potestas Ecclesiastica judicandi, & ipsa immunitas Ecclesiastica proveniant, non debet una alteram impedire, nec ad invicem pugnare; tum tandem, quia non reperitur Clericus, vel Religiosus, qui pro sui defensione, immunitatem proclamet, nec S. Sedes, ad hujusmodi proclamores, aures extendit. *Diana 1. p. tr. de immuni. resol. 25. in fine, Lex. ver. immunitas Eccles. Bordon. resol. 1. q. 8. nu. 18. & Pelliz. tom. 2. Manualis. 8. cap. 5. sect. 1. q. 16. n. 29.*

7. Exinde inferunt, hanc secundam sententiam, secundum praxim & communem consuetudinem, esse veriorè: fecus verò secundum juris rigorem: & secundum hanc sententiam, in causa cujusdam Clerici, in Archiepiscopali Curia Neapolitana, fuisse decisum refert *D. Ricc. 2. p. dec. 89. n. 4. & in causa cujusdam Monachi 3. p. dec. 182. quod item recantat p. 7. collect. 3177. ubi etiam testatur de continua praxi, & quia hæc prædicta concludunt de extractione facienda; iterum quæro de extraneis.*

Quaest. 23. Religiosus confugiens ad Ecclesiam Regularium exemptam, an gaudeat immunitate illius?

1. Quæstio hæc pariter pendet ex illa, an Clericus delinquens, confugiens ad Ecclesiam Regularium exemptam, gaudeat ejus immunitate? quam in facti contingentia, in Archiepiscopali Curia Neapolitana negativè fuisse decisam, testatur *D. Ricc. 3. p. dec. 326. n. 5.*

2. Verum mihi non aridet; tum quia extrahere alicquem ab Ecclesia, est actus jurisdictionalis, qui non potest exerceri in alieno territorio: locus autem exemptus, non est de territorio Episcopi, ut constat ex vi nominis, unde licet sit in Diocesi, non tamen est de Diocesi, aliàs non diceretur locus exemptus, ergo: tum etiam, quia Episcopus prohibetur exercere suam jurisdictionem extra suam Diocesim, cap. Episcoporum, 9. quaest. 2. & cap. 2. de consue. in 6. & colligitur ex l. final. de jurisdictione omnium iudic. tum item, quia sicut ita tum Episcopi, non ligat delinquentes, extra suam Diocesim; sic etiam non ligat eos, qui delinquent in locis exemptis, existentibus in Diocesi. *Turrecremata in cap. 2. §. statuto de consue. in 6. & Jason. in l. final. de jurisdictione omnium iudic.* tum tandem, quia si extra extraheretur, sine licentia Papæ, fieret injuria, non solum Prælato Ecclesiae, verum etiam & D. Papæ, cum immediate loca exempta subiant D. Papæ. Unde benè dixit *Bordon. 1. p. resol. 1. q. 8. num. 18.* quod licet Religiosi non gaudeant immunitate suorum Monasteriorum, propter absurdum supra allegatum: quia scilicet nunquàm possent capi, incarcerationi, & puniri: adhuc tamen gaudent immunitate extraneorum, prout S. Congreg. declaravit, die 24. Januarii 1617. quam per extensum refert D. Barbosa in Collect. bull. ver. immunitas, ac etiam *Lex. eod. ver. num. 6. in medio, & aliam declarationem à Sac. Congr. Conc. Trid. factam 10. Augusti 1618. refert per extensum Diana 3. p. tr. 1. de immuni. res. 35.* quæ ad instantiam Illustriss. Dom. Petri Francisci Montorii Episcopi Civitatis Neocastri, cujus ipse ex Theologus erant, fuit declaratum, Clericum N. di. & Civitatis Neocastri Calab. qui ob patratum crimen homicidii confugerat ad Ecclesiam Dominicanorum illius Civitatis, gaudere immunitate Ecclesiastica, ac proinde non posse exinde extrahi ab Episc. sine licentia Papæ, quod item refert à Sac. Congr. decisum, *Gavane. in manual. ver. clericus num. 78.*

3. Hinc additur Prælatum Regularem non posse subdi-

quam in dictam Palinodiam petendo, ob actionem injuriarum; sic enim aestimatur magis laicus, quam à Mundo separatus; quidquid autem sit de communi Jur. Can. Religiosus maledictus, & detractor, debet (servatis servandis,) ad penas in suis Constitutionibus præscriptas, & determinatas condemnari; in meo quidem Ordine, hujusmodi maledictus condemnatur ad penam gravioris culpe, & per multos menses carceribus mancipatur, ad *tex. s. de graviori culp. cap. 18. ibi, si quis etiam alteri Fratri Ordinis, vel ipsi Ordini crimen falso imposuerit, &c.* ubi sub *l. q. contra* hujusmodi detractores, multa sanciantur.

Quæst. 27. Monachus seditiosus, & seminans Zizantias, quâ penâ sit puniendus?

1. **R**espondeo, quod debet puniri Judicis arbitrio, ad *tex. si quis Monachus s. dist. 90.* ubi habentur hæc præcisa verba.

*Si quis Monachus contentiones, vel rixas amoverit, vel manifestum convicium fratri intulerit, iuxta arbitrium Rectoris, modumque peccati, dimissa expetere penitentia. Item, qui contentiosus, aut murmurans existerit, secundum arbitrium Prioris, tamdiu poeniteat, quamdiu culpa qualitas extat. Hæc ibi, in quibus hoc Judicis arbitrium, regulandum est ex qualitate personæ, & excitatæ seditionis; non autem, utlibet *Rodrig. tom. 2. q. 31. art. 4.* quandoquidem seditionis delictum est valde grave, & in quibusdam gravissimum, adeo, ut in quibusdam, Religiosus seditiosus, machinans contra Religiosos, vel publicam quietem, licite possit degradari, & tradi manui laicali per eum, ad quem de jure spectat, ut ex multis ostendit *Menech. de arbit. cent. 4. casu 266. num. 4.* & sic vidi nuper practicum, etiam respectu Sacerdotum, jussu tamen S. Papæ; & eo fortius hujusmodi maledictentia & seditione coercenda est, si fiat in Monasteriis, vel Ecclesiis, ubi summa pax, & quies debet observari: ad *l. denunciamus, C. de his, qui ad Ecclesiam confugunt*: Punio ergo hujus perniciosissimi delicti confurgit ex qualitate delicti, loci, temporis, & personæ; *Menech. lib. 1. de arbit. cent. 5. casu 437.* unde non habet determinatam penam.*

Quæst. 28. Religiosi subditi in unum convenientes, si scribant literas ad supremum Prælatum, à se subscriptas, & sigillatas, continentes delicta sui superioris, an peccent mortaliter?

1. **H**uius dubii, quoad peccatum, resolutio constat ex decis. hic supra *tom. 4. §. 23. nam,* aut hi scribunt, animo injuriandi, & infamandi, & sic mortaliter peccant, & tenentur restituere, & ut maligni infamatores debent puniri, ut dicit *glossa in cap. Inquisitione 21. de accusat. ver. in occulto*, ubi dicit, quod hi sunt deteriores latronibus furantibus bona nostra, aut hi scribunt, non animo injuriandi, & infamandi, sed solum animo informandi Prælatum de vitiis illius, & sic nullatenus peccant, vel scribunt ex charitate, ad hoc, ut ille Prælati, ut Pastor & Pater illum cognoscat, & emendet.

2. Quo verò ad aliud dubium, an delata crimina probent? Negativè respondeo, quia omnes illi congregati scribentes, se habent per modum unius denunciantis, ad cuius, & quorum denunciationem, Prælati potest inquirere, specialiter verum, & in futura inquisitione, nullus illorum erit testis integer, nec debet in testem admitti: imò possunt omnes, ut iniunxi, vel conspiratores à testimonio repelli: ut docet *glossa cap. exhibitâ 19. de indic. ver. conspiratorem*, ibi, *Quia quasi unum est, & ex oïho hoc facere presumuntur. Unde ab agendo sunt repel-*

lendi, sicut à denunciatione, seu inquisitione; ad quod allegat multa iura. Et merito hoc dicit, quia dum accusator, & denunciator, regulariter non computantur inter testes: & omnes, ut omnes, sunt accusatores sive denunciatores, in casu posito desiderantur testes.

Quæst. 29. Religiosus, qui aperit literas observatas, vel alienas scripturas, animo nocendi, vel cum gravi detrimento aliorum, que ibidem in secreto servantur: an peccet mortaliter?

1. **A**ffirmativè dic; quia in re gravi offendit proximum, non tamen peccat mortaliter, qui aperit literas, ex quibus sibi, vel alteri timet periculum aliqui damni notabilis, injustè inferendi, quia in tali casu præceptum naturale de evitando damno injustè ferendo, præfertur præcepto de observando secreto; sed concurrentibus duobus præceptis naturalibus, in aliquo casu, contraria dictantibus, standum est ponori, *Navar. in summ. cap. 18. num. 53. Roder. tom. 2. qu. 36. art. 4. Lant. Peyr. tom. 1. de subdit. qu. 2. cap. 11. §. de aperientibus literas, ver. deo tertio, & Læz. 1. p. sum. cap. 8. num. 3.*

2. Amplia, ut qui aperit literas alienas, ad finem illas ostendendi adversario munitis, peccat mortaliter, & pena falsi punitur, ut eruditè ex multis ostendit *Sylv. ver. falsus q. 1.* ubi dicit, penam falsi extendit ad Advocatos, & Notarios, qui jura partis, vel Instrumenta ostendunt adversario, quod à simili *Peyr. cu. loc. ver. ex quo, extendit ad secretarios, socios, & collegas Provinciales, vel Generales, qui in visitationibus, ostendunt depositum fratrum illis, contra quos sunt factæ: quod est valde notandum: quia pena falsi in Clerico, est arbitraria, potestatis qualitas loci, temporis, & personæ: ad quod facit *c. cum olim, & secundo de officio, & potestate judic. b. b. & Panor. ibidem.**

3. Limita tamen dictam resolutionem, ut qui dicit literas aperit simpliciter, & bona fide, non peccat mortaliter, nec incurrit penas, *Sylv. cu. loc. sic item, qui aperit literas inadvertenter, putans esse suas, vel ob curiositatem, Navar. cu. loc. num. 20. Grassi. p. dec. lib. 2. cap. 136. num. 33.* & colligitur ex illa Constit. Clem. VIII. de casibus reservandis à Regularibus, inter quos, vult posse reservari malitiosum impedimentum, aut retardationem, aut aperitionem literarum à superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad superiores militarum.

4. Tunc dicitur malitiosum impedimentum, & malitiosa retardatio, quando fit, non solum cum gravi culpa, sed etiam ex malitia, hoc est, ex directa intentione impediendi effectum literarum, ac eas retardandi, nec ut perveniant ad subditos, & è contra à subditis ad superiores, quomodo cumque id contingat, *Pellus tom. 2. manual. tract. 6. cap. 1. q. 26. n. 37.*

5. Et secundum hoc dictum, est intelligendum statutum nostri Ordinis. *Prædicat. dist. 1. de gravi culpa, cap. 18. extensum text. 4. ibi, Si quis literas Amici Ordinis, vel Priorum Provinciarum, vel eorumque fidei falsificaverit, vel falsificatus usus fuerit, supple malitiam, & presumptuosè: nam dolus tantum, & fias in jure puniuntur.*

Quæst. 30. An Delegatus teneatur citare Paralem cum inserta forma sue delegationis? Secus autem si citatio nulla?

1. **A**ffirmativè *D. Barbosa in c. cum in re, de off. dele. num. 5. Peyr. in suo formul. lit. D. cap. 3. num. 3. Bordon. dec. 376.* quod ante eos docuit *glossa c. si Episcopus 8. caus. 3. q. 2. ver. convocari in sin. ibi. Item citatio non valet, si scriptum Apostolicum non inseruat: ad quod citat*

*de cap. cum in re de offic. delegat. & cap. 2. de dilation. quod
item dicitur glof. in de cap. cum in re, ver. mandato, in fir. ibi.
Escriptum D. Papa follemniter in publicam formam reddi-
tum inferatur, &c. ubi item eadem glof. paululum fupra
dicit, quod si fcriptum publicatum fuit in iudicio, ut
paulo Iudicibus Ordinariis locorum, fufficit, etfi po-
tiusmodum fuerit transmittum, nam fatis eſt, ut fubditis,
quibus precipitur, conſtet de autoritate Delegati man-
dantis, quod ſcil. ipſe citat, & mandat, iure Delega-
ti, & non Ordinarii; ut patet de delegatis ab Illu-
ſtriſſimo Nuncio Civit. Neap. qui in his paritibus ſo-
lum tenentur literas commiſſionales, locorum Epifco-
porum, &c. non alius, qui ab eifdem citantur, qui
ab illorum patente mandatis, valide remanent cen-
ſentur.*

Quæst. 31. An Delegatus inferioris à Principe, possit subdelegare, saltem unum articulum causæ sibi delegata, utputà examinationem testium?

B. Arbol. in l. more, num. 11. de iurisdic. omnium iudicum, affirmat, etiam si sit a iudicibus continens provisionem, ut puta, examen testium sub iuramento. Et videtur ex textu *Clem. 4. de off. et potest. iudicis delegati*, ubi loquitur, *Iudices super receptione testium in causis necnon excoꝛatores ad providendum aliquibus, si per aliquem forent, esse iuxta laudabiles, et conversim, si non esset repererunt, a Sede Apostolica deputati alius committere licet rices sunt.* Hæc ibi, ubi glossa in fine explicat de Commissario Delegato a Papa summo, non testium; qui impeditur examinare testes instantes, recte committit alii examen, ex quo delegatus non est nudus minister, nec recipit numerum interitum, ut puta solam examinationem, sine cognitione, sed cum causa cognitione; ergo recte potest delegare: & hæc sententia inquitur *Sylv. Delegatus, quest. 8. d. c. 3. Resolva ver. delegare, in fine. Item ver. Delegatus num. 6. in fin.* & acriter in facti contentia defendit *D. Ricc. 2. p. praxi fori Ecclæs. resoluit. num. 1. ver. nihilominus*, ubi ad hoc adducit *Rot. Rom. 18. de concess. prebend. in novis; & de off. 63. eod. tit. in p. 1. Item cum tenetur eadem Rotam una Regens. Hæc. 26. Maii 1580. coram Cantuero*, & patet in decisione *p. 2. d. ver. Gratiani in propriis terminis, in de off. 157. & non esse potest, tum dispositio d. Clem. 1. de offic. Delegati, tum etiam, quia Iudex delegatus a officiositate tenetur, cum videtur subdelegare ut omnes sciunt.*

Oppositum tamen, quod est de jure venus, tenent inter Doctores, quod non potest scilicet praelegatus subdelegare articulum jurisdictionem inenentem; posse tamen subdelegare articulum nudi & simplicis ministerii; *Panorm. in c. Clericos. num. 2. c. Vicar. Felin in cap. super questionem, de offic. Delegat. in nova praxi Neap. cap. 85. Sanch. lib. 3. de iur. disp. 3. num. 10. Naldus ver. delegat. num. 12. Menoch. 3. disp. 7. de iurisd. dub. 6. num. 52. & alii plures, inquitque tum ex l. a. iudice, c. de iudic. ubi generaliter dicitur, iudicem datum, iudicem dare non posse; tum quia Delegatus nihil proprium habet, sed delegatus jurisdictione utitur, l. 1. §. qui mandatum ff. de offic. iud. ergo licet usufructus suum jure in alium transferre non possit, nec in totum, nec in partem; ita neque Delegatus licet transferre in alium suam jurisdictionem, neque in totum, neque in partem, nisi hae facultas sibi ab homine a jure concedatur, nam valer argumentum a tota iurisdictione, l. quae de totis ff. de rei vendit.*

Exinde inferunt, delegatum ab Ordinario non
alteri committere examinationem testium, cum
ratione juramenti, quia hic est, et cunctus jurisdictiona-
Donati Praxis Regularis Tomus XI.

lis; sed post delatum ab ipso juramentum testibus, & admissa capitula, & interrogatoria, poterit alteri examinationem testium committere, quia simplex examinatio testium, non est actus jurisdictionalis, sed nudi ministerii.

4. Limitant tamen prædictam communem sententiam Bald. in *aubern.* apud eloquentissimum, C. de fide instrum. Et in cap. si quis testis de testibz, Angelus de malefic. in ver. quia index est stant terminum n. 2. Afflictus in consil. Inquisitiones Generales, Caracena in riu 57. num. 4. Et in Riu 57. limit. 5. num. 7. & alii eruditissimi non pauci, quos refert, & sequitur Megal. in prompt. ver. delegatio, sub num. 7. dicentes, prædictam opinionem non habere locum nec procedere, quando testes examinandi habitant extra territorium, quia cum tunc non possint cogi à Iudice causæ, sive Ordinarius sit, sive delegatus, ne delicta remaneant impunita, & causæ indecisa, committendum est examen iudici territorii, ubi testes habitant, item limitant in delegato Principis, cap. super. quæst. art. 27 de offic. & pot. iud. delegati, item in delegato ad universitatem caularum.

Quaest. 32. An Visitatores, ac Commissarii instituti a Magist. Ordinis ad visitandum Religionis Provincias, possint alteri subdelegare?

1. **E**T dico, quod non; loquendo tamen, quod ad totam suam univerſalem auctoritatem, ſecus autem quod ad unam, vel alteram cauſam, tum quia hi Viſitatores dicuntur inſtituti ad univerſitatem cauſarum; ergo de his dicendum eſt, ſicut de illis dictum eſt, hic ſupra, quod ſcil. non poſſunt inſtituere; & facere alium Viſitatoreſ ſimilem ſibi, quod ad univerſitatem cauſarum, in tota Provincia: aliud enim eſt committere hanc, vel illam cauſam, & aliud committere omnem; & totam ſuam iurisdictionem in univerſum: tum etiam, quia hi dicuntur Delegati a Principe, qui, ut dictum eſt, hic ſupra *quaſt.* 31. poſſunt ſubdelegare, unam, vel aliam cauſam *cap. ſuper quaſt.* 27. *de off. & poteſtate Iud. deleg.* nam Pater Generalis Viduus, dicitur Princeps Religionis, ut conſtat ex *decis. g. 21.* tum item, quia hi ordinari ſolent inſtitui cum ſpeciali mandato, ad peragendum ea omnia, quae poteſt Pater Generalis, etiam ſi ſorent talia, quae exigerent ſpeciale mandatum.

Quæst. 33. An Commissarius à P. Generali Ordin.
ad hanc, vel illam causam Delegatus, possit ali-
cui Fratri sue Religionis, examinationem te-
stium committere ?

1. **R**espondeo affirmativè, dummodo tamen testes sint valde distantes; vel extra territorium; & P. Commisarius operari impeditur: moveor, tum quia hic censetur Delegatus à Principe, qui de Jure potest subdelegare totam causam, ut constat ex decisis hic supra q. 31. ad quæ facit cap. super qn. 27. de off. & potestate Jud. deleg. ergo multo fortius, poterit committere unum articulum dictæ causæ, tum etiam, quia ita videtur decisum in d. Clem. de off. deleg. & docet ibi Glossa, in casu posito; tum item, quia ita tenent Eruditissimi Doctores, quos recitavi qn. 31. in princip.

2. Nec obstat quod opinio contraria probabilior sit, quia mihi sufficit, ut ista sit probabilis: tum item, quia alias retardaretur Iustitia punitiva Religioſiorum; tum etiam, quia commiſſiones huiusmodi habent ſaltem im-
plicitè ſpeciale mandatum ſubdelegandi. Solent enim Magiſtri Ordinis illas expedire, cum inſ clauſulis, d. m. es ſibi omnia noſtra auctoritatem, vel vices, & voces noſtras, quod eſt dare liberam, & plenam auctoritatem, vel

super omnibus annexis; sub quibus verbis, venit speciale mandatum examinandi testes per alios in casuposito; nam instituitur eum libera & plena autoritate, & quiparatur speciali mandato, ut probat *tex. in l. procurator eum libera, & in l. mandat, & docet alius quavis Barbof. claus. 17. num. 3.* tum, quia taciti, & expressi, est eadem virtus, tum quia examen, de quo agitur, est unum de emergentibus; tum denique quia delegata jurisdictione, absolute censentur delegata omnia, sine quibus jurisdictione illa expediri non potest, ut dicitur in *l. 2. ff. de iurisd. omni. iudicium*, ubi habentur hæc verba: *Cui iurisdic. data est, ea quoque concessa videntur, sine quibus iurisdic. explicari non potuit, &c.* quod etiam habetur in *cap. preterea, de off. delegati*, ubi sic dicitur; *ex eo, quod causa sibi committitur super omnibus, quæ ad causam spectare noscuntur, plenariam recipit potestatem*; hæc ibi, ex quibus apparet, quod huiusmodi delegatus potest prædictam examinationem committere, cum sine illa, causa nequeat expediri, nec cognosci, & explicari.

Quæst. 34. An nudum ministerium possit subdelegari?

1. **N**egative dicitur in *cap. ult. §. final. de off. delegati*. Unde si à Papa alicui commissum fuerit, excommunicate, vel absolvere aliquos, dispensare in irregularitate; non potest huiusmodi munus subdelegari; quia, ut dicitur in *d. cap. in tali casu*, non sibi jurisdictione, sed potius certum ministerium committitur; limitatur tamen hoc; nisi talis potestas concessa sit, ut perpendi annexa sit, alicui dignitati, vel officio, ut si concedatur, quod habens tale munus, possit aliquod nudum ministerium exercere, ut dispensare, absolvere in aliquibus, &c. ut in *cap. 6. Trid. sess. 24. de refor. de qua re Syl. ver. delegatus*; alias autem limitationes subit dictum responsum, de quibus *Meroll. tom. 3. disp. 7. de iurisdic. ap. 4. dub. 17. num. 179.*

2. Quando autem in literis patentibus intelligatur electa industria persona, hæc docent *Syl. in loc. Sanch. lib. 3. de Matr. disp. 31. Megal. in promissorio, ver. delegatus*, latè *D. Ricc. p. 3. dec. cur. Archiep. decis. 269. Naldus ver. delegatus num. 12.* cum præcit. Doctores, ubi suprà.

Quæst. 35. Vicarius, Provincialis pramortui loco successus, vel vicesgerens provincialis absentis, an habeat auctoritatem ordinariam, vel delegatam in tota Provincia?

1. **S**ub distinctione resolve, aut prædictus Vicarius Provincialis repetitur Vicarius ex virtute constitutionum, seu statutorum Capitulorum Generalium sui Ordinis, & sic habebit jurisdictionem ordinariam in tota Provincia, quia jurisdictione ordinaria dicitur illa, quæ nascitur ex aliquo officio, seu ex aliqua lege Canonica, vel Civili, vel ex aliquo privilegio Papæ, vel Imperatoris, *Sanch. in decal. lib. 4. cap. 24. num. 23.* Unde superior in nostro Ordine, mortuo Priore, vel amoto, censetur Prælati ordinarius sui Monasterii, quia suam auctoritatem habet, non à mortuo Priore, sed ex virtute Constituti, ut dicitur in *Pro. tex. 3. fol. 4. col. 1.* & mortuo, vel amoto Provinciali, Prior conventus illius loci, in quo primum Capitulum Provinciale celebrabitur, erit Vicarius Provincialis, habebitque auctoritatem ordinariam in tota Provincia, utique ad adventum novi Provincialis; quia illam habet, jure constit. & non aliunde, ut dicitur *dist. 2. de elect. Prioris Provins. cap. 3. tex. 1. fol. 121. col. 1.*

2. Aut prædictus Vicarius reperitur talis, ex institutio-

ne P. Generalis, vel Provincialis, & sic censetur delegatus, habebitque jurisdictionem, non à jure, sed ab homine, in loco sibi præscripto, *Portell. in dub. ver. Prælati potestas num. 3. in fin.*

3. Est igitur differentia inter jurisdictionem Ordinarium, & delegatam, quia illa est à Jure: hæc autem ab homine; ac proinde illa extat delegabilis; hæc autem nequaquam, & hoc ideo, quia possidens jurisdictionem ordinariam, habet illam, tanquam rem propriam, & suam, & consequenter potest de illa disponere ad arbitrium, illamque alteri committere, cui, quando, & quomodo, in totum, vel in partem, quia dominus est, & potest de re sua facere quodquid voluerit.

4. Habens vero illam delegatam, possidet illam tanquam rem alienam, sibi commodatam. Unde habet usum illius, & non proprietatem; Ideoque non potest de illa ad nutum disponere, ut patet de commodatario, qui rem sibi commodatam, non potest, sine licentia commodantis, alteri commodare.

5. Quod nota diligenter, & tene mente, pro recta administratione illius, qui in ordine nostro, finito menio sui Provincialatus, ex institutione P. Generalis remanet Vicarius Provincialis, usque ad adventum novi Provincialis: quia hic, cum habeat auctoritatem ab homine, & non à jure, non potest transgredi cancellos suæ commissionis, & sine speciali mandato infraeatis, haud poterit extendere manus ad ea, quæ sunt de jurisdictione ordinaria; quamobrem, non poterit renunciationes Prioratum acceptare, nec novos Priores confirmare, aut instituire, nec Fratres ad Ordinem licentare, nec ad pœnas gravioris culpæ condemnare, aut similia peragere; quia non est Iudex ordinarius, sed delegatus, qui sine voluntate delegantis, nihil potest operari.

6. Neque his obstant illa verba nostræ constit. ut *7. cap. 3. de elect. Prioris Provincialis fol. 125. col. 3.* ibi, *postea vero Prior Provincialis electione, Priorum Conventuumque absolutionem, (nisi ob causam criminis, vel gravia scandali, vel ipso Priore petente, vel in cap. Provincialis diffinitorio illius tunc, post Electionem Prioris Provincialis factam, licet pendente quoad confirmationem, fieri nostra prohibemus, &c.* quia huiusmodi verba referuntur, vel ad diffinitorium Provinciale, quod habet auctoritatem ordinariam, hoc est, à Jure Constit. aut referuntur ad Vicarium Provincie institutum similiter à Jure eisdem Constitutionum, ad *tex. 1. cap. 3. dist. 2. de elect. Prioris Provincialis*, & non ad Vicarium datum à P. Generali, qui, ultra sibi specialiter commissi, non poterit ea exercere. Quapropter multe Provincie nostri Ordinis, attendentes officium Provincialatus, non posse ultra prorogari; nisi de nova licentia Papæ, vel nisi post electa duo officia integra, juxta constitutionem Jul. 2. de temporalitate huiusmodi officialium, qua Constit. dicitur, ut huiusmodi Provinciales, peracto quadramenio, statim absque alia declaratione, censeantur absoluti ab officio, & quod infra duo officia integra subsequantur, non possint ad idem Officium eligi, ut melius constat ex eadem bulla, quam, per extensum habes *3. de elect. attendentes dico, dict. bullam fuisse datam pro toto Ordine, & à toto Ordine susceptam, ut ibidem dico, procuraverunt sibi à D. Papa aliud speciale privilegium concedi, & indulgeri; quod cum sit speciale, & communem Jure nostri Ordinis exorbitans, ad alias Provincias non extenditur: quo fit, ut Provincie, vel obfervent ad unguem nostram constitutionem, vel procurarent habere speciale indultum à D. Papa, vel à P. Generali Ordinis, qui fultus auctoritate Apostolica, solet in nostra Constitutione dispensare.*

7. Provincia vero nostræ Calabriæ ad occurrentiam dicitur *tex. dist. 2. de elect. procuravit in cap. Generali Bono*

niz celebrato, anno Domini 1613. sub vigilantissimo, & Reverendissimo P. F. Seraphino Sicco Sapientie pro dict. Provin. Calab. fieri declarationem hujusmodi. *Provincialis vero moderno cum finem suo officio dederit, ut eandem Provinciam nostram Calabria tanquam Vicarium Generale, usque ad electionem, & confirmationem novi Provincialis, regat, committimus:* hæc ibi.

3. Verum dicta commissio mihi videtur insufficiens ad derogandum prædicto textui de elect. Prioris provin. fol. 121. col. 3. nostræ Constitutionis; tum quia ad derogandum nostris Constitutionibus, exigitur specialis auctoritas D. Papæ, de qua non constat in dicto Generali Capitulo Papiense, tum etiam, quia dict. Capitulum Generale loquitur per illud verbum, (*committimus*) quod distinguitur, à verbo *statuere*: aliud enim est committere, ut regat Provinciam generali regimine, & aliud statueri, ut Vicarius possit absolvere Priores ab officio, quoque electos confirmare, cum simus in odiosis ut puta contra Regulam: tum item, quia dict. Provin. Calabria sub anno 1643. obtinuit ab Urbano VIII. speciale privilegium, quo nobis indulsit, ut Provinciales dict. Provincie, in futurum essent Biennales, quo Biennio peracto, statim censerentur absoluti ab officio, & quo atque in dict. Provincia observetur dict. Bulla Jul. II. ergo ad occurrendum dictis bullis, & textui prædicto *cap. 1. de elect. Prior. Prov. nostræ Constitutionis*, tum, & necessarium est, recurrere ad Patrem Generalis Ordinis, ut de autoritate apostolica, ipsum P. Provinciale in Vicarium Generale Provincie, dignetur constituere, aliàs acta per eundem, non substat.

9. Quibus omnibus adde declarationem ad *tex. 4. cap. 7. de cap. Provinciali pag. 140. col. 4.* ubi expressè dicitur, quod Provinciales præteritis antè confirmationem Provincialis noviter electi, remanet Vicarius Provincie contra Privilegium, & consuetudinem Provincie, ergo ad derogandum *de statu text. 1. cap. 1. de elect. Provincialis*, necessarium requiritur privilegium, aut consuetudo legitime introducta, quæ abrogat communem legem, hæcque novum jus, & privilegium: & cogita, an contra textum expressum constitutionum invaleat consuetudo, cui per prologum constit. non datur locus, & an sit illa, quæ sufficiat ad tollendum leges Ecclesiasticas, de quibus alias pluries loquuti sumus.

Quest. 36. An Index valeat ferre sententiam secundum opinionem probabilem, prætermis-
sa probabiliori?

NEgant Syl. ver. opinio, q. 2. eod. ver. Cajet. Contrad. in lib. de Contract. q. ult. Sol. lib. 3. de iust. qu. 6. art. 5. re-
solv. ad quartum, Bannus 2. q. 63. ar. 4. dub. 1. ver. 2. argum.
Siquæ 1. 2. disp. 64. cap. 2. Portell. in dub. ver. opinio num.
& est communis; practicè tamen loquendo, & mor-
tur ex multis. Primò, quia sequens opinionem pro-
blem, prætermis-
candi, siquidem eligit id, quod minus certum est, reli-
certiori; ac proinde peccat; qui enim amat pericu-
peribit in illo.

2. Secundò; quia in dubiis pars tutior est eligenda,
cap. *inveniens de sponsal.*

3. Tertiò, quia in casu dubio, pro multitudine præsu-
ndum est, secundum *Glof. in cap. fin. de pami. dist. 1.*
in sequitur Syl. est. loc. habetque auctoritatem, & vim
consuetudinis, secundum Bald. in cap. in inutatis, de Con-
moch. de presum. lib. 2. presump. 71. num. 1. Scaccia
fil. 6. in sum. 99. vol. 1. & tanquam lex potest allegari,
in cap. 1. de Decim. nos. penult. Fel. in cap. 1. de Consti-
Majear. de probat. volum. 3. concl. 1138. Undè Ripa in
Donas Praxi Regularis Tomus III.

1. *damnum §. hoc autem nu. 107.* ait iniquam esse senten-
tiam, latam contra communem opinionem.

4. Quartò, quia Index debet judicare secundum me-
rita causæ: at qui habet pro se opinionem probabilio-
rem, habet majus jus, majoraque merita causæ, ergo ju-
dicandum est secundum opinionem probabilio-
rem, non obstante, quod contraria sit probabilis; aliàs contra
justitiam peccat, erique acceptator personarum, quia eò
ipso, quod Index scit aliam opinionem esse probabilio-
rem, habet consequenter hoc judicium præsumptum, scil.
quod tutius, & securius sit judicare secundum illam opi-
nionem probabilio-
rem, ergo aliter judicans, agit contra
conscientiam suam, quod non licet.

5. Quæ quippè resolutio procedit, si vè finis in du-
bio juris, si vè in dubio facti. Juris dubium vocatur illa
quæstio, quæ habet hinc inde varias opiniones, circa in-
tellectum legis, si vè pragmatice, vel statuti, dubium ve-
rò facti vocatur illa quæstio, quæ habet varias opiniones
ad probandum factum per scripturam publicam si vè
privatam, si vè per testes, vel per alios actus.

6. Quando ergo sunt variae opiniones ex parte juris,
explicantes scilicet legem, Index in tali casu, tenetur judicare
secundum opinionem probabilio-
rem, quæ resultat ex
communis intellectu Doctorum: quando loquidem Ju-
dex pro bono communi constituitur, debet judicare se-
cundum quod æquius viderit: æquius autem judicare,
est ferre sententiam secundum opinionem meliorem, ac
tutio-
riorem; hoc est, secundum communem opinionem
Doctorum, ut constat ex ante dictis.

7. Si vè illæ variae opiniones, ex parte Juris, sint æ-
quales in explicanda lege; potest Index ferre sententiam
secundum opinionem, quam maluerit: immò potest
modò secundum unam, modò secundum aliam opinio-
nem judicare: dummodò non arguatur de levitate, &
scandalo, Bannus cu. loc. quem sequitur Roder. 1. p. sum.
cap. 6. de acceptione personarum num. 1. Sayr. in clavi Reg. lib.
1 cap. 11. num. 4. Portell. cu. loc. & alii communiter; quia
Index, stantibus æqualibus opinionibus, non magis uni,
quàm alteri tenetur distribuere, ex vi justitiæ distributi-
væ. Unde Prælati, quando duo æquè digni, & bene
meriti procurant beneficium, potest illud donare, cui
maluerit: est enim hoc verè liberum, & gratiosum,
cum ab aliqua lege, non dependeat, Molina 1. 2. quæst. 19.
art. 6.

8. Si vè sint opiniones variae, ex parte facti; quia scil.
unus probat melius, quàm alteri Index, absque ullo
dubio, debet, & ex justitia tenetur pro parte melius pro-
bante judicare; quia tenetur judicare secundum merita
causæ, hoc est, secundum allegata, & probata; secus pec-
cat mortaliter, & damnum illatum tenetur restituere,
Sayr. cu. loc. num. 13.

9. Si vè ex parte facti sint duæ opiniones æquè pro-
babiles, quia scil. utraq. ex æquo probat factum suum,
& tunc in criminalibus, Index tenetur favere Reo, juxta
Jur. Regul. 11. in qua dicitur, *cum partium iura sunt
obscura, Reo est favendum potius, quam Actori, in civi-
libus vè tenetur partes componere, & si res liguosa sit
divisibilis, inter eas dividat:* Bannus cu. loc. Portell. ubi
supra, & Layman lib. 1. ar. 1. cap. 1. num. 5. & constat ex l. hæc
Tiberius 41. ff. de hered. insti. ubi dicitur, quod si dubium
sit de voluntate, & intentione defuncti, hæreditas divi-
ditur, & liquet ibi, nam diversa hæreditas est inter Tiberium,
& eum, qui Parthenio substitutus erat, & l. Lucius Titius,
78. ad Tribellianum, & liquet, ibi, an aliqua pars hæredita-
tis Lucii Titii, ubi Glossa in casu, ait, quod debetur di-
midia, suppleat licem evitandam: quod etiam probat
tur ex facto Salomonis §. Reg. cap. 3. qui consultus ab il-
lis mulieribus litigantibus de generatione filii, dixit, di-
vidatur infantulus, & quamvis hoc non fecerit; ostendit
tamen, quid in rebus dubiis faciendum sit. Item ex
facto

facto Abram, cum Loth Fratre suo, *Genes. 13.* qui ad evitandum litem inter se, & Pastores suos, in litigiosa possessione Terræ Jordanis, dixit illi, nè quæso sit jurgium inter me, & te, & inter Pastores meos, & tuos, dividamur, prout de facto divisi sunt, ergo de Jure naturali divino, res litigiosa dividenda est inter partes, æque illam prætendentes.

10. Quod etiam ratione probatur multipliciter. Primo, quia Judex non debet esse acceptator personarum, circa id, quod ex vi justitiæ distributivæ, distribuendum est; ergo duobus habentibus æque firmum jus, & æque probabile, tenetur æque rem litigiosam dividere: Nam si totam uni daret, altero vacuo remanente, esset utique acceptator personarum, & consequenter peccaret mortaliter, & teneretur damnum illarum restituere, ut dictum est supra, & docet *Jur. Reg. 12.* in qua dicitur, *quod in judiciis non est acceptio personarum habenda.*

11. Secundò, quia Judex non est dispensator, aut administrator rei litigiosæ, sed declarator juris partium, ergo si utraque pars habet jus æque firmum, & validum, tenetur declarare utrique parti jus competere; ac proinde inter eos rem dividere.

12. Tertiò, quia nemo potest disponere de jure tertii, sine consensu illius, ad quem spectat, ut liquet, ex *l. cum Hermes C. de locato*, quæ rationes sic ardeò valide sunt, ut Baldus in *cap. 1. col. penult. de naturæ fendi*, & Joann. Andr. in *cap. in nostra de Testibus*, vix sint habere locum, etiam circa opiniones æque probabiles, in dubio Juris.

13. Verùm falluntur, quia convincunt, & concludunt veritatem, quodad opiniones æquales, in dubio facti, & non juris; ut ex multis scitè ostendit venerabilis *P. Verricellus* in *suis Moral. tr. 2. singul. opin. q. 14. num. 3.* ubi dispantiam rationem assignans, recurrit ad dictas leges supra nominatas, quæ loquuntur in dubio facti, & non juris, & juxta Juris Cæsarei *Regul. 156.* expressa nocent, non expressa, non nocent: immò non prohibita, concessa censentur.

14. Nec his potest nocere illud quorundam proloquium, dicentium, *licere in agendis opinionem minus probabilem sequi: probabiliori dimissa*, quia hoc intelligendum venit de probabiliori speculative, & probabilis practicæ, sic scilicet. ut liceat viro docto, prætermissa opinione probabiliori speculative, hoc est, per principia intrinseca, possit sequi opinionem probabilem practicæ, hoc est, per principia extrinseca, ut docet notat *P. Andreas Lanfrancus tom. 2. in opus. 1. cap. 4. num. 16.* & constat ex decisibus; nam si opinio probabilis in speculativa illa est, quam in docendo sequi possumus, sine periculo deceptionis, & erroris, ergo opinio probabilis practicæ ea est, quam in agendo sequi possumus, sine periculo peccandi; nam utrobique ead. militat ratio, *Medun. 1. 2. quest. 19. ar. 6. §. ceterè.*

15. Verumtamen adverte, quod difficillimum est judicare, an hæc opinio sit probabilis, vel æque probabilis, aut probabilior; nam, ut infra dicitur, non dicitur probabilis opinio, ex eò, quod rationibus apparentibus, possit confirmari, aut quia plures habet assertores, & defensores: nam sic hæreses Arrii, & Sabellii, cum plures apparentes habeant rationes, assertores, & defensores, quam quidam Catholicorum veritates, dicerentur probabiliores veritate Catholica.

16. Sed ex eo dicitur opinio probabilis, quia uni sapienti, aut pluribus videtur talis, ob ejus argumenta alicujus momenti, rationi consona, & possibilia; ut testatur *Arist. 1. Top. cap. 1. §. 1. & Ethicor. cap. 4.* at non omnibus datum est hæc cernere & videre; ergo non omnibus licet dicere, hæc est opinio probabilis, hæc verò æque probabilis, hæc autem probabilior.

17. Quapropter ad evitandum omnem errorem, de-

bemus in praxi communiorē sequi, de qua opin. communi latè dicitur *Petr. 1. 3. prout. cap. 1. num. 10.*

18. Quibus additur, supradictum Elogium de sequendo opinionem probabilem, prætermissa probabiliori, habere multas fallentias, & in multis non procedere. Primò circa materiam, & formam Sacramentorum; unde non licet baptizare in nomine ingeniti, geniti, & procedentis ab utroque, cum in Baptizando, necessarium sit exprimere formam institutam à D. Jesu Christo; licet quidam gravissimi Doctores contrarium teneant.

19. Secundò fallit, quoad essentialia aliorum Sacramentorum, ut latè *Lanfrancus cit. opus. cap. 5.* Tertiò fallit in judicando; quia, ut dictum est, Judex in judicando, tenetur sequi opinionem probabiliorē. *Diana p. 2. tr. 2. de opin. probal. resol. 3.* Quartò fallit, quoad medicos, qui tenentur uti melioribus medicamentis, pro salute infirmorum recuperanda, *Sot. cit. loc. & Sayr. in Clin. Reg. lib. 1. cap. 11. num. 12.* & in aliis multis, de quibus videntur sunt præcitati Doctores.

Quest. 37. Opinio quid sit, & quorūplex:

1. **R**espondeo, quod opinio est assensus unius partis, cum formidine alterius, ut docet *S. Thom. 2. 2. q. 1. art. 4. in corpore.* & liquet ibi, *Etsi quidem hoc sit, cum dubitatione, & formidine alterius partis, et opinio; si autem sit cum certitudine absque tali formidine ob scilicet consensum Dei auctoritatem, erit fides.* Hæc ibi, per quæ item dilargitur à dubio, in quo intellectus, vel ob oppositas rationes, vel ob rei ignorantiam, nulli parti assentitur, sed veluti in æquilibrio pendet, ut dicit *Aristot. 3. metaph. text. 1. & S. Thom. in 3. sent. dist. 17. qu. 1. art. ult.* ubi quæritur Christus secundum quod homo, dubitavit, & liquet in *princip. corp. ibi.* Dubitatio primò, & principium significat motum rationis super utraque parte contradictionis, cum formidine determinandi alteram.

2. Item per ly *assensus*, distinguitur à suspitione, sive credulitate, per quam intellectus nulli parti assentitur; sed adhuc pendulus, sive dubius, & credulus manens, aliquantulum in alteram partem inclinat; & tandem opinio quatenus est assensus, distinguitur à scrupulo, qui non dicit assensum illius partis, in qua formatum est peccatum, sed scrupulosus ipse opinatur, & assentitur, non esse peccatum; & tamen aliunde trepidat, & ex levi fundamento, timet esse peccatum, ubi non est illud, juxta illud *Psalms 13.* *Trepidaverunt timore, ubi non erat timor.*

3. Ex quibus collige primò, scrupulum posse coexistere cum opinione, quia potest quis opinari, & assensum circa unam partem, utputa hodie non est præceptum jejunandi; & deinde ex levi fundamento potest trepidare, & habere formidinem oppositi v. g. timeo habere jejunandum esse, ex quo heri, cum esset vigilia, non jejunavi, ut eruditè advertit amicissimus *P. Angelus Maria Verricellus Theatinus in suis moralib. tract. 2. q. 1. num. 5.* ubi etiam in *tract. 3.* scitè dicitur de scrupulorum causis, & remediis, q. 2.

4. Secundò opinionem non posse coexistere cum scientia; quia hæc propter rei evidentiam, omnem oppositi formidinem excludit *S. Thom. cit. loc. de quibus 3. ver. opinio, nu. 1. Tab. eod. ver. Natur. in summ. cap. 27. ar. 279. miscell. 3.* ubi diffusè de scientia, credulitate, opinione, dubitatione, & scrupulo.

5. Et dividitur in probabilem, & improbabilem; opinio, seu sententia probabilis, est illa, quæ innititur rationi alicujus momenti: dummodo tamen pro opposita parte, non sit aliquod convincens, utputa textus clarus, vel ratio evidens, nam sic non esset opinio, sed scientia certa & indubitata.

6. Opinio autem probabilis est illa, quæ nititur rationi alicujus fundamenti, sed debilissimo fundamento, aut nulli, & sic in rigore non debet dici opinio, sed potius sententia falsa, erronea, & temeraria; *Portell. in dub. ver. opinio, num. 1. & Sanch. in summ. lib. 1. cap. 9. num. 6.* etiam si plures habeat auctores, *Joann. in select. disp. 4.8. num. 48. & Lex. 4. p. sum. ver. opinio à Regularibus dependenda;* quia omnes illi infirmo nituntur fundamento.

7. Hæc autem opinio probabilis, est etiam duplex, una scil. minus probabilis, quæ nititur paucioribus, ac debilioribus rationibus.

Altera verò probabilior, quæ scil. habet plures, & meliores rationes, ut attestant præcitati Doctores.

8. Præterea opinio probabilior, subdividitur in probabiliorē intrinsecē, & extrinsecē; illa opinio dicitur probabilior intrinsecē, quæ pro se habet plures, ac potiores rationes, quæ, ut ita dicam, sunt viscera opinionum.

Illā verò censetur extrinsecē probabilior quæ plures habet auctores, & pauciores rationes. Unde fieri potest, ut opinio sit probabilis per principia extrinseca, hoc est per auctoritatem Doctorum illam docentium; & non esse probabiliorē speculative per principia intrinseca, hoc est, per rationes; *Sancius in select. disp. 4.4. num. 65. & Portell. tra. 2. q. 3. cit. loc.*

9. De qua duplici probabilitate, intrinseca scil. & extrinseca loquitur *S. August. in epist. 19. ad Hier.* ubi de auctoritate scriptis ait, *Alios autem ita lego, ut quanta libet sollicitudine doctrinæ polleant, non idcirco verum putem, quod ipsa sentiant, sed quia mihi per alios auctores, vel Canonum, vel probabiles rationes, quod à vero non abhorreat perscrutari puerunt;* & in *prol. lib. 3. de Trin.* ponens diffinitionem inter Sacram Scripturam, & simam doctrinam, & scripta, ait, *Noli meis literis, quasi Canonis scripturis uti; sed in illis, & quod non credebis, cum inveneris iocundanter crede. In istis autem, quod certum non habeo, nisi certum intellexeris, noli firmum tenere.* Hæc ille, qui ut vides, pro scriptis hominum, recurrit ad alios auctores & rationes, ita ut ista duo copulative requirantur.

10. Verumtamen non potest negari, quin ista extrinseca probabilitas referri debeat ad intrinsecam; tum quia omne per accidens, reducit ad id, quod est per se; tum etiam, quia parum facit ad maiorem probabilitatem opinionis, habere pro se plures, vel pauciores Doctores, cum fundamentum, & basis opinionum, sint rationes meliores, & non numerus Doctorum. Unde ut dictum est fieri potest, ut una opinio habeat plures Doctores; sed pauciores, & debiliores rationes, & ita erit minus probabilis, quam illa, quæ habet pauciores Doctores, sed plures, ac meliores rationes.

11. Hinc *S. Thom. quodl. 4. ar. 18.* ait, quod Magister in Scholis ad instruendum auditores, ut inducantur ad intellectum veritatis, quam intendit, teneret uti magis rationibus, quam auctoritatibus, quia rationes faciunt scire, & quid res sit, auctoritates verò quia est, & *Sor. de iust. p. lib. 3. q. 6. ar. 2. post nonam conclus.* ait, neque in his satis est auctores numero æstimari, aut dicere, hoc tenent Canonistæ, hoc verò Theologi: sed aufcultande sunt eorum auctoritates, rationeque exprimentæ: & *Naz. in summ. cap. 17. nu. 189. miscell. 6. de eligenda opin. in qua.* Quod non videtur una opinio appellanda communis, ad istam præiudicandi alteri ex solo, quod plures eam sequantur, tanquam Oves, alie atque præcedunt, sine iudicio sequentes, veluti Aves, quæ unam volantem, alie omnes sequuntur secundum Decium in *conf. 4.9. incip. quod supra.*

12. Et subiungit, Communione enim ad hoc existimandum, quam sex vel septem auctores classissem ex professo allatantes, assererent, quàm probatam à quinquaginta, sola scilicet auctoritate Priorum ductis. Opinio enim com-

munis, non ex numero opinantium, sed ex pondere auctoritatis fit, ut dicit *Alex. conf. 2.02. lib. 7. n. 6.* quem allegat, & sequitur *Lud. Gomez in q. 2. proim. Regul. Cancell.* qui dicunt, quod pondus auctoritatis est ratio, sine qua erubescimus loqui, quod longe prius docuit *S. Hieron. tom. 3. in epist. ad Minerium, & Alex. n. 15. ibi, iuxta Pythagoræ discipulos præiudicata Doctoris opinio, sed doctrina ratio ponderanda est.*

13. Ex quibus collige, auctoritatem unius Doctoris pii, probi, & docti, qui rem ex professo discussit, posse efficere unam opinionem probabilem, ex quo ejus auctoritas non est levis, sed alicujus ponderis, propter rationabile fundamentum, cui innititur; *Sylv. ver. opinio, num. 2. q. 2. in fin. ibi, Sed neque ex multitudine auctorum, quid melius, & æquius est iudicatio cum possit unus, & fortè deterioris sententia multos in aliqua parte superare, quod menti commendandum est.* Hæc ille.

14. Dixi, Doctoris pii, & probi; quia si foret homo ventosus, novitatum cupidus, querens mundi applausum, aliter esset dicendum; *Lex. cit. loc.*

15. Dixi, Doctoris docti: quia non homini credendum propter ejus dignitatem, sed ob ejus doctrinam, & sapientiam.

16. Dixi, qui rem ex professo discussit, quia qui rem casualiter, incidenter, aut negligenter tractat, non est fide dignus; *Sanch. 1. part. sum. lib. 1. cap. 9. nu. 7. & Diana 4. p. tract. miscell. resol. 30. & tævet S. Th. quodl. 3. art. 10. ubi ait, posse quempiam amplecti opinionem, quam à suo Magistro audivit in ius, quæ ad mores pertinent, quod dicitur Portell. in dub. ver. opinio, limitat procedere in casu non ventilato ab aliis; absolute tamen illud admittit, Meroll. tom. 1. disp. 3. cap. 4. dub. 1. num. 4. Lex. cit. loc. nu. 3. & consult. 48. num. 5.* ubi ait, quod ad hoc, ut opinio unius Doctoris prævaleat communi, & tutè practici possit, ultra supradictas condiciones, debet habere melius, ac firmitus fundamentum; & quod non rejiciatur communiter ab aliis Doctoribus, ut falsa, seu improbabilis, & quod non sit reprobata ab Ecclesia. Quotissimus verò *Ferrucellus in moral. tract. 2. q. 1. n. 5.* ait, dictum unius viti docti & pii, tribuere iustam causam credendi; non tamen necessariam; ad quod pro se multos Doctores allegat, & præcipue *Glos. in Lauio ff. de condu. & demonst.*

17. Ego tamen (quidquid sit de prædictis) non desinam dicere, quod in moralibus, opiniones singulares sunt apprime periculose. Unde merito in Cap. Generali nostri Ordinis Prædicatorum Cæsaragustæ congregato, anno Domini 1309. teste Ferdinando de Castilio, in ejusdem Ordinis historia, p. 2. lib. 2. cap. 10. sub gravissimis pœnis interdictum fuit, nè quis in rebus fidei, ac morum, singulares ac proprias assuet opiniones, quod item reperitur statutum in Constit. Societ. Jesu, p. 3. cap. 1. §. 18. & p. 4. cap. 5. §. 4. quam ob rem *S. August. in lib. de utilit. credendi, cap. 14.* & contra epistolam fundamenti, cap. 4. dicit, *Ego nulli me video credidisse, nisi populi, atque gentium confirmata opinio, ac fama admodum celeberrima, &c.* & *Sapiens Proverb. cap. 3.* ait, *Nè immutari prudentia tua, &c.* cap. 22. *Nè transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt Patres tui.* Quæ verba sunt hodie valde notanda à novatoribus hujus temporis.

Quæst. 38. An omnis opinio theoreticæ, seu speculative probabilis, sit etiam practicæ probabilis?

1. **N**egative Granado 1.2. ar. 12. disp. 4. sect. 4. num. 32. *Gerson. 2. p. tract. 1. de Regul. moral. Navar. in cap. si quis, num. 57. Suar. tom. 5. de legibus, cap. 18. num. 20. Garzas tom. 2. de benef. p. 8. cap. 1. num. 24. & Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 7. Meroll. tom. 1. disp. 3. cap. 4. dub. 3. num. 96.* &c. alii plures, quia multa speculative censentur vera, quæ tamen fallunt in praxi.

2. Oppositum tamen, quod æstimo de jure verius, docent *Joann. Sancius in suis select. diff. 4.4. num. 63. & diff. 54. num. 11. Pasqualig. dec. 362. num. 2. Diana 2. p. tract. 13. de opin. probab. resol. 12. relative tamen, & Peliz. tom. 1. manual. tra. 4. cap. 2. sect. 2. num. 129. & moventur ex eo, quod practica differt à speculativa, tanquam effectus à sua causa; id enim, quod quis opere exequitur iuste, vel iniuste, ab eo nascitur, quod scilicet speculativè judicavit posse agi licet, vel illicitè; qui ergo arbitraturs speculativè aliquid iuste operari se posse propter rationes probabilis, id tunc executioni mandare poterit; aliàs nihil operabitur, nec alicuius fructus, sive momenti erit illa speculatio probabilis, si ad opus esset impedita.*

3. *Joann. s. amen Baptista Lez. in suo consulto 48. num. 73.* has contrarias opiniones conciliat, dicendo, quod prior opinio sit vera, attendendo, non solum ad principia intrinseca probabilitatis alicujus opinionis, quæ sunt fundamenta illius, & auctoritas Doctorum, qui illam tenent; sed etiam ad extrinseca, scilicet præceptum, vel prohibitionem superiorem, consuetudinem, legem, &c. in hoc enim sensu, manifestum est, aliquas opiniones speculativè probabiles, non esse tales in praxi, propter præceptum, & legem superiorem.

4. Posterior verò opinio est vera, attendendo solum ad principia intrinseca probabilitatis opinionis: hoc enim modo considerata opinio, certum est, quod ea, quæ est speculativè probabilis, etiam in praxi est probabilis; quia praxis oritur ex speculatione, tanquam effectus à sua causa, & sequitur naturam illius, ut dicit *Sancius cit. loc.*

5. Verumtamen hæc Lezana conciliatio mihi non arridet, & ex eo, quod si opinio speculativè probabilis, nequit ad praxim reduci, ob aliquam legem sibi resistentem, vel ob aliquod inconveniens, ex praxi opinionis oritur; signum est, quod neque fit speculativè verè probabilis, quandoque tale inconveniens, in esse speculativo non cognoscatur: quandoquidem non potest homo operari secundum probabilitatem speculativam, nisi applicet tale iudicium, ad mensurandam, & dirigendam operationem, secundum regulas rectæ rationis, quod scilicet sit moraliter certus, quod ex usu, & praxi talis opinionis, nemini fit injuria, nullum emanat exinde inconveniens, nulliusve conscientia læditur: fecis non foret ejus iudicium firmitum, nec diceretur applicare secundum regulas rectæ rationis, ut bene advertit *Pasqualig. citato loco, num. 4.* quid autem sit moraliter certum, accuratè ex multis ostendit *P. Verricellus in suis moral. tract. 2. quæst. 13. ubi sub num. 1.* extendit verba Eminentiss. *Cajet. in sum. var. opinionum suis, num. 2.*

Quæst. 39. Prælati Regulares non monentes subditos, tempore stabilito, de observantia, & executione Constit. Apostolic. spectantium ad S. Officium, in quas pœnas incidunt, & à quo declarandi?

1. **H**ujus quæstioni decidit ex Constit. Urban. VIII. incip. *Sancissimus Dominus sedulo incumbens*, &c. edita die 14. Aprilis 1633. quæ per extensum habetur in libello attulato, *Bulle, & Decreta recentiora, fol. mibi 226. & apud Dian. 4. p. tract. 8. post resol. 130. in Decret. Urban. VIII. fol. mibi 263. & liquet ibi, Teneantur sub pœna privationis officii, ac vocis activæ, & passivæ, ipso facto incurrenda, aliisque arbitrio Sanctissimæ Suae infligendis, in perpetuum semel saltem in anno, id est feria sexta post octavam assumptionis Beate Mariæ Virginis in publica mensa, vel in cap. ad hoc specialiter convocato, & insuper in quocunque Generali, ac Provinciali Capitulo, Conventu, dieta, vel*

alio quovis nomine, nuncupato, Capitulari congressu, suis subditos, ac Religiosos commovere de injuncta omnibus observantia, & executione eorumdem Apostol. Constit. & Decretorum ad S. Offic. Inquisitionis adversus hæreticam pravitatem pertinentium. Hæc ibi.

2. Ex quibus benè videt, quod superiores transgressores subijciuntur iudicio inquisitorum, qui, nec quoad pœnas expressas, reum condemnant, inconsulto Papæ, & ita in Inquisitione Cremonæ, in facti contingentibus fuisse practicum, docet eruditissimus *D. Casar Calena in tract. de offic. SS. Inquisitionis, 2. p. sub tit. 17. §. 2.4. num. 99. fol. mibi 318. & favet Cessæd. de exempt. Regul. cap. 16. dub. 266. n. 6.*

3. Sed quid dicendum, si die præscripta, contingat dict. Decretum non legi, & ibi addit P. Generalis, vel Provincialis causa visitationis, inciduntne isti in pœnas Decreti? Negativè *Pellæz. tom. 2. manual. tract. 7. cap. 6. sect. 2. g. 7. num. 38.* tum quia Decretum solum comprehendit Prælatum localem, & immediatum superioriorem loci; tum etiam, quia P. Provincialis, vel Generalis per accidens ibi reperitur adesse. Lex autè respicit ea, quæ semper, aut sæpè fiunt, non autem, quæ raro eveniunt. Verum non potest negari quin prædicti supremi Prælati teneantur monere Prælatum localem de sua obligatione adimplendi; eò fortius, quia ad petitionem Canonicorum Regularium S. Augustini, die 11. Februarii 1638. Sacra Congr. declaravit, tempus faciendi dictam communionem extendi per totum mensem Augusti, & hanc extensionem suffragari omnibus Religiosis, *Pellæz. cit. loc.* ubi etiam addit, quod si Prælatus localis ex justa causa anticiparet præfatam communionem, beneficeret nam præfixio temporis appositæ in dict. Decreto, non de substantia causæ finalis, & debitor plus solvit, si tempus solvat.

4. Quibus additur, quod subditi videntes prædictum Decretum malitiosè non legi, tenentur Inquisitionibus denunciare, & potest colligi ex illis verbis Decreti (*Et insuper iidem superiores teneantur curare, & efficere, ut huius Decreti exempla, aliquo in loco apud eos publicè affigantur, & affixa conserventur, ut ab eis eisdem subditi Religiosi omnibus videri, ac legi commodè queant, &c.* ad finem scilicet procurandi observantiam, & executionem præfati Decreti.

Quæst. 40. Prælati locales non facientes legi decretata de celebrat. Missar. in quas pœnas dant, & à quo declarandi?

1. **D**e hac quæst. latè dico in tract. de celebrat. Missar. quæst. 72.

Quæst. 41. Prælati locales non facientes legi decretata de apost. & ejus. an incurrant pœnas?

1. **Q**uod Prælati Regulares teneantur efficere, ut dict. Decreta bis saltem in anno, in suis locis legantur, constat ex eisdem, §. 13. in fine, ubi expressè huic eis imponitur, sub his verbis, *Si quis verò ipsorum ad hoc sui ea, quæ superius præscripta sunt, vel eorum aliquod quomodo facere, vel moliri præsumserit, ipso facto, pœna incurrat privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinentur, vocisque activæ, & passivæ, ac perpetua inhabilitatus ad illi in posterum obtinenda, pœnaque huiusmodi sit Sanctissimæ Suae, ac Sedis Apostolicæ reservata, ipsæ Superiores, & Generales, & Protectores, illam moderandi, seu relaxandi potestate potius interdicta, & nihilominus sit irritum, & inane quicquid fecerit à quoquam alium extiterit, non obstantibus, &c.* Hæc ibi, quæ si per eisdem præfatos superiores contingat non legi, dantne in pœnas?

3. Confirmatur, quia limitatio jurisdictionis, respectu ejus, cui limitatur, est poena, quae non debet alicui inferri sine causa; ergo si Praelatus inferior non culpavit, ut supponitur, quod de causa erit privandus suo jure? tum etiam, quia poena sine culpa illata, est perversio, & immutatio ordinis, de se instituta, ad bonum commune, quod prohibet poenam inferri, absque justa causa; tum etiam, quia ex his injustis restrictionibus multum perturbatur pax & quies communis, & exinde oriuntur scandala; tum item, quia ita vult Tridentinum sess. 24. cap. 20. de reformatione. ubi postquam omnino prohibet, ne Praelati superiores avocent ad se causas ex prima instantia, sic ait: *De Archiepiscopis, & similibus, Episcopos in praedictis causis impedire, aut aliquo modo eorum jurisdictionem eis eripere, aut turbare non presumant*; sed Praelati Regulares sunt ordinarii suorum subditorum, ergo; tum denique, quia sic expressè reperitur decisum in cap. pervenit 39. 11. qu. 1. ubi textus ita loquitur, *nam si sua unicuique Episcopo jurisdictione non servatur, quid aliud agitur, nisi ut per vos, per quos Ecclesiasticum custodiri debuit ordo, confundatur?* Hæc ibi.

4. Ad quod facit cap. corripantur 17. can. 24. q. 3. ubi dicitur, quod pro varietate culparum fratres subditi debent corrigi à Praepositis suis, & cap. ea, quae 8. de statu Monach. ubi dicitur, quod criminum correctio spectat ad Abbatem, ibi, *ut tamen, quod Monachos delinquentes per Abbatem loci corrigi faciant*, & ibid. notat Glossa in ver. per Abbatem loci, & cap. quanto 7. de Off. jud. ord. ubi Glossa ver. si Praelati, dicit: *sic patet, quod correctio, & correctio Monachi primo loco spectat ad Abbatem, ad quod allegat alia Jura.*

5. Confirmatur per illam Juris Regulam, qua dicitur, quod iudicium, ubi inceptum est, ibi debet finire, & terminari.

6. Dixi in prima instantia, & sine iusta causa: quia secus ex causa justa, & in secunda instantia, ut puta, per appellationem à gravamine, vel retardatæ justitiæ; nam Metropolitanis, Archiepiscopis, Patriarchis, & similes Superiores, quibus Generales assimilantur, licet non possint causas in Curis Ordinariarum pendentes, aut à iorum iudicium, ad se vocare, sine iusta tamen causa; secus autem, ut puta ex negligentia inferioris iudicis, vel ex gravamine, ut dictum est, & ex multis ostendit D. Dian. Covar. cap. 9. pract. qu. num. 2.

7. Nec nocent P. Suar. cu. loc. & Pasqual. decis. 57. & Bordon. dec. 410. §. ad secundum, quia licet P. Generalis parem habeat potestatem cum omnibus Praelatis inferioribus sui Ordinis, immò & majorem, tam collectivè, quàm distributivè, hoc est, non solum respectu totius Congregationis, cujus ipse est caput, verum etiam respectu singulorum Conventuum.

Nihilominus habet majorem potestatem conservativè, non autem destructivè; volo dicere, quod P. Generalis habet ab Electoribus, vel à S. Papa, tam magnam facultatem, ad finem conservandi jura inferiorum iudicium suæ Religionis, & non ad finem destruendi Religionem, quæ unicuique iudici sui Collegii jurisdictionem, munia, & jura præscribit, & patet de prima causa, quæ licet sit infinita in essendo, & operando, adhuc tamen secundarum causarum cursum & motionem non impedit, nec destruit.

Quest. 46. An Capitulum Generale possit limitare potestatem Patris Generalis?

1. Sunt qui affirmant ex eo, quia Congregatio Generalis est superior P. Generali, unde potest illum corrigere, & ab officio absolvere, & deponere, ut constat ex decis. tom. 2. 3. p. prax. tr. 12. q. 10. de auctor. cap. General. sed Cap. generale potest præcipere suis sub-

ditis, ne utantur ea facultate, quam habent à Jure, ergo; tum item ex eo, quia P. Generalis recipit auctoritatem ab eligentibus, qui possunt limitatam auctoritatem concedere; tum tandem, quia ita observat praxis in Ordine Prædicatorum, etenim ejus Capitulum Generale inter ceteras concessionem solet concedere P. Generali, ut ad nutum disponat de statutis in dicto Capitulo Generali; ergo Cap. Generale potest illi concedere, & concessam, vel aliunde habitam, limitare.

2. Mihi autem videtur distinguendum; nam, vel sumus in iis, quæ per Capit. Generale reperiuntur Magistro Generali concessa, & sic procedunt antedictæ rationes, live congregetur Capitulum vivente Generali, live sede vacante; nam res, per quas causas sit, per easdem dissolvitur; vel versamur in privilegiis à Papa ipsi P. Generali concessis, & sic subdistinguo, aut P. Generalis annuit limitationi sibi factæ à prædicto Generali Capitulo, & sic tenetur observare, tum quia unusquisque potest abrenunciare juri suo; tum etiam, quia dissoluta Congregatione, res non est amplius integra, & consequenter non est amplius locus poenitentiae; secus autem, si non annuit præfatæ limitationi, & intendatur uti auctoritate sibi concessa à D. Papa.

Quest. 47. An P. Generalis possit de novo aliquam Provinciam instituire, vel instantiam dividere, aut ejus alternativam suppressere, sine licentia Papæ?

1. **N**egat Syl. ver. casus q. 1. casus 8. 9. & 10. cui favent Roder. tom. 1. qu. 33. ar. 8. Miranda tom. 2. de Provincialibus q. 7. ar. 11. & Lex in sum. 1. p. cap. 8. n. 24. ducitur ex eo, quod de Provincialibus, & Generalibus philosophandum est, sicut de Episcopis, & Archiepiscopis, cum illi his sint similes, & in potestate aequales, ceterisque, & respectu subditorum, & de similibus idem est iudicium; sed ita est, quod Episcopus non potest sine licentia Papæ novam Sedem, seu Cathedralem constituere, cap. felix Episcopus 50. 16. q. 1. & in eadem questione cap. precipimus 53. ibi, *ex vigore Apostolica Sedis, ne constituant mutare, & mutationes 347. 9. & in ead. quest. cap. temporaria 44. nec dividere, aut divisam alteri subicere, cap. sicut untre 8. de excessib. Prelat. & c. quoad translationem 4. de offic. legat.* ad quod Fratres Minores habent speciale privilegium concessum à Nicolao IV. quod per extensum referunt Roder. & Miranda cu. loc. Quod cum sit favorabile, ut puta favore Religionis indulgens, extenditur ad omnes Regulares communicantes cum illis, ergo.

2. Quæ quippe Jura Canonica, & privilegium antedictum, extendit ad alternativam Provinciarum, adeo ut sicut P. Generalis non potest sine licentia Papæ novam Provinciam constituere, & constitutam dividere, vel divisam alteri subicere, ita non potest jure ordinario provinciam erigere in nationes dividere, ut alter naturam & vicissim eligant Provinciales; nec ita divisam potest unire ad hoc, ut unus indiscriminatum eligat Provincialis, nullo habito respectu ad jus Alter nationis; nam sicut non potest dividere Provinciam in diversas nationes sine licentia Papæ, ita non potest in nationes divisam, reunire, nam utrobique eadem ratio, ut dixi 10. 2. p. 3. tract. 1. q. 32. de nat. elect.

3. Hinc noster Reverendiss. P. Generalis Ordin. Jo. Baptista de Mainis, ad refranandum bellos humores quotundam Patrum volentium hujus nostræ Provincie immemorabilem alternativam suppressere, optimo Jure, ac aptissime prudenter decrevit, adeant Sui Congreg. Emin. Card. nosque super his amplius non fastidiant; ut melius sit videre in actis Capituli Provincialis, celebrati in nostro Conventu S. Dominici de S. tianc

niano, die 3. Maji, 1653. Sed adverte, quod alii tenent contrarium ob rationes, quas sequitur idem *Ledesio*. 10. 5. in *Mari Magno* Præd. n. 9. *Et seq.*

Quest. 48. An P. Generalis possit eximere subditum ab obedientia sui Prælati?

Respondeo negativè, loquendo tamen de jure communi, & exemptione totali; nam sic eximere, est de reservatis Papæ, ut refert *Sylvest. ver. casus, quest. 1. casu 5.* ubi dicit, quod exemptio Episcoporum ab Archiepiscopis, & Religiosorum ab Episcopis, est de jure Papali, & movetur ex cap. *frater noster* 52. 16. q. 1. ubi expresse hoc habetur, & quod ibi diffinitur respectu Episcopii, extenditur ad Religiosos respectu suorum Superiorum, quia hi sub solenni voto promittunt obedientiam suis Superioribus: dispensare autem in voto solenni, ad solum Romanum Pontificem spectat, *Miranda* 10. 2. manual. q. 7. ar. 6. *Roder* 20. 1. q. 33. ar. 3. *Porulm* 1. p. casu 31. num. 8. *Barthol.* ad *S. Faust.* in thes. Relig. lib. 49. 133. an nov. *Peyr* 20. 1. priv. in *Constit.* Jul. 2. §. 3. n. 6. *Constitutio* in *E. cap. 35. num. 2. Et Lex* 1. p. sum. cap. 18. n. 23.

1. Dixi, loquendo tamen de exemptione totali; nam quoad aliquem casum, potest illum eximere, & causam aliquam ad se advocare, ut in casu manifesti gravaminis, notorie inimicitie, Judicis negligentie, legitimi impedimenti subditi, & similibus; nam sicut potest superior Prælati causa interveniente inferiori totali jurisdictione private, ita eadem causa interveniente, potest eandem jurisdictionem limitare, *Peyr* cit. loc. *for. Et habetur in l. 2. ff. de his, qui sunt sui, vel alieni iur. Et instit. eod. n.* Sed hoc limitant aliqui Doctores, ut hujusmodi Prælati inferior teneatur obedire, dummodò in præcepto sibi facto, turpitudine nulla sit, quia respectu Superioris limitantis est subditus, qui ex voto Superiori tenetur obedire, iuxta tamen præcepti, *Suar* 10. 4. de *Relig.* ar. 8. lib. 2. c. 2. n. 22. ubi late de dependentia subditi à Præfato.

2. Dixi de jure communi; nam de jure speciali aliter dicendum est, quandoquidem P. Generalis Ordin. Prædic. ex privilegio sibi indulto à Jul. II. sub die 14. Novembris, 1511. incip. *Exposuisti, &c.* pro augmento vite Regularis, & in favorem Regularis vite, potest non solum Conventus Fratrum eximere à jurisdictione Provincialium, sed etiam Monasteria Monialium, Collegia, & personas quascunque, ut constat ex §. 3. d. Bull. quam renovat per extensum *Constitutio* in sua collect. *lit. Apostol. Et aliter* Bull. d. Papæ, & *Peyr* 10. 1. priv. *Et est in inter Constit. eisdem*, ubi in §. 3. num. 1. in fin. dicit, quod prædicta Bulla uni nimis præjudicialis ad alios Religiosos Generales & Provinciales non extenditur, mihi tamen videtur favorabilis, utpotè pro augmento vite regularis, & animarum salute edita; ac proinde alias Provincias, alioque Provinciales, & Generales comprehendit per modum extensionis.

3. Amplia, ut P. Generalis propter eandem rationem non possit de jure communi instituire, & efficere Prædictatores Generales, ut prædicent ubique terrarum sine licentia, non solum Episcopi Ordinarii, sed neque sine licentia Ordinarii Prælatorum Regularium; hoc in effectu esset eximere Religiosos à jurisdictione suorum Prælatorum, quod, ut dictum est, solum Papæ potest efficere; ad quod facit *Trid. sess. 25. de Regul. cap. 4.* ubi textus sic loquitur:

1. *Ne quis Regularis sine sui Superioris licentia, prædicet, aut lectionis, aut cujusvis sui operis prætextu sub nomine se aliusque Prælati, Principis, vel Universitatis, vel Communitatis obsequio, aut alterius cujusvisque persone, sine licet, nec aliquod privileg. aut facultat ab aliis super his obtinui suffragetur, quod si contraxerit, tamquam mobe-*

diens arbitrio Superioris puniatur. Hæc ibi, cum quibus stat, ut P. Generalis ex iusta causa in aliquo casu valeat subditum eximere à suo immediato Superiore, ut constat ex decis. is.

Quest. 49. An P. Generalis possit eximere subditum ab officiis publicis, & oneribus sua Religionis?

Respondeo affirmativè, iuxta tamen interveniente causa; quia licet hæ exemptiones sint contra Regulam, ut eximere à Choro, & Refectorio; & Prælati nihil possit contra Regulam suis subditis concedere; adhuc tamen potest in aliquo casu, etiam supra Regulam, ex iusta tamen causa, cum aliquo dispensare, teste *D. Thom.* 1. 2. q. 97. ar. 4. ubi ait, quod Rectoris multitudinis possunt in legibus dispensare, & in quarto sent. dist. 35. q. 3. artic. 2. *questiuncula 4. ad 3.* dicit, quod quis potest jejunium solvere, per dispensationem proprii Sacerdotis, & sequitur *Cardin. Caiet.* 2. 2. q. 147. ar. 4. ad 1. dub. *Et Sotus* in propriis terminis lib. 1. de just. q. 7. ar. 4. dub. 1. & praxis ipsa docet.

1. Et additur, quod talis exemptio causa remunerationis concessa, cum sit potius beneficium, quam privilegium, non dicitur esse supra Regulam, sed potius secundum Regulam; stant enim sua præmia laudi, id est, virtuti, ut dicit *Tufchus ver. exemptio. conclus. 567. num. 7. Et 8.*

3. Amplia, ut dicta exemptio propter benemerita concessa, non possit revocari à suo Superiore, qui illam concessit; nec à successore suo, etiam causa ingratitudinis; quia censetur exemptio onerosa, hoc est, causa remunerationis concessa, quæ transit in naturam contractus, de cujus substantia est, ut non possit revocari, ut dixi 10. 1. p. 1. *prax. tract. de priv. Et probat Tufchus cit. loc. conclus. 570. n. 5.* Sed in hoc casu talem exemptionem revocare, pertinet ad supremum Prælatum, ut puta Papam, Sac. Congreg. vel Capit. Generale: excepto tamen casu necessitatis, quæ durante, ob commune & publicum bonum suspendatur privilegium, *Peyr* in *formul. lu. E. cap. 35. num. 1. in fin.*

Quest. 50. An P. Generalis possit præcedentias, & exemptiones, jure Constit. Lectoribus, vel Provincialibus debitas illis Fratribus concedere, qui talia officia non exercuerunt?

Respondeo negativè, sine tamen licentia Papæ; quia alias hoc foret proprias Constitutiones destruere, Ordinem invertire, ne dicam perturbare, confundere ac dilapidare. Unde jure optimo Urban. VIII. sua Constit. incip. *Intra ceteras*, sub gravissimis penis & censuris prohibuit Provincialibus, & Generalibus Ordinibus Eremitarum S. Augustini, ne in posterum concederent exemptionem ostiorum, & præsertim Provincialatus, ac Lectoratus illis Fratribus, qui nunquam talia officia exercuerunt, ut melius est videre in dicta Bulla, quæ in 4. tom. Bull. *Cherub.* est 99. inter Bullas ejusdem Papæ, quæ utinam extendere ad omnes alias Religionis, cum ea valde indigeant in custodiam illius Pauli dicti 2. *Thess. 3.* Si quis non vult operari, nec manducet; & illius proloquii, *Stant sua præmia laudi;* & ne in odium otiosorum cogantur canere illud Psalm. 72. *In labore hominum non sunt, Et cum hominibus non flagellabuntur;* & tamen supplè, laborantium exemptiones procurant habere.

Quest. 51.

Quest. 51. An P. Generalis possit provincialem unius Provincia in aliam transmutare?

1. **N**egative Syl. ver. casus, q. 1. casu 2. Roder. tom. 1. q. 23. ar. 2. Et 2. p. summ. c. 29. conclus. 5. cum suo compendio resol. 68. nu. 10. Miranda tom. 2. manual. q. 7. art. 5. Et Portell. in dub. ver. Generalis in addit. nu. 1. & movetur, quia sicut nullus inferior Papâ potest transferre Episcopum ex una ad aliam Diocesim, cap. 1. Et 2. de translat. Episcop. ita à parti P. Generalis jure communi attento, non potest Provinciam unius Provincie in aliam transferre: quod dictum, sunt qui extendunt ad Priores & Guardianos, sic ad eò, ut P. Generalis sine speciali licentia Papæ nequeat Priorem unius Monasterii in aliud Monasterium transferre.

2. Verumtamen falluntur, tum quia præcitata jura nihil dicunt de Prioribus & Guardianis; tum etiam, quia non possunt cum proportionem extendi ad omnes Provinciales indefinite, sed ad Provinciales, & Abbates exemptos, & perpetuos tantum, ut notat Syl. cit. loc. Et faveat Miranda sub supra.

3. Ergo P. Generalis solo jure Generalatus attento, falsis tamen statutis sui Ordinis, ob bonum commune suæ Religionis potest Provinciam unius Provincie in Visitationem, & Commissarium alterius Provincie transmutare: & licet residentia faciendi in propria Ecclesia, sit de jure divino, adhuc tamen, iustâ interveniente causa, potest ad paucos menses dispensare, alium subrogandum in vices ejus, ut valeat gregem illi commissum gubernare & regere, ut pater de Provincialibus, qui hinc discedunt ad finem celebrandi Capitula generalia, & similia peragendi: ad quæ vide quæ dico tom. 1. p. 2. tract. 5. de translat. q. 22. ubi habes propria verba nostræ Constitutionis.

Quest. 52. An P. Generalis possit provincialem suo officio privare, ipso inaudito & incitato?

1. **N**egative responsio est de jure naturali, divino, & humano: quandoquidem omnibus à natura inditum est se defendere: citatio autem est species defensionis, ut docent Doctores scribentes in l. final. C. de legibus. Ergo idem est, reum præsentem non citare, quod defensiones abnegare. Unde Clem. VIII. in sua Constit. incip. *Licetum dispensandis*, quam extendit Stephan. Quaranta in summ. verbo nullitas. Jure optimo sanxit, non esse locum nullitatibus in quocunque tribunali Ecclesiastico, nisi ex defectu jurisdictionis, citationis, & mandati; de qua nullitate latet *Vantius de nullis. in rubric. ex defectu cuat.*

2. Item est de jure divino; nam licet Deus certissime sciret, Adam, Cain, & Sodomitas esse reos, adhuc tamen illos, antequam condemnaret, ac puniret, vocavit, & citavit, ad finem se exculpandi, si quam causam exculpationis haberent, ob quam non forent condemnandi, ut expressè dicitur in cap. *Omnipotens Deus*, 20. 2. q. 1. ibi, mala tamen Sodomæ noluit audita judicare, priusquam manifestè cognosceret, ut nobis exemplum daret, ne præcipites simus, &c.

3. Est tandem de jure humano Canonico, in cap. *susceptis*, 1. de causa possess. ibi, *Nec nos contra inauditam partem aliquid possumus diffinire*, & in cap. *caveant*, 2. caus. 3. q. 9. leguntur hæc formalia verba: *Caveant Judices Ecclesie, ne absente eo, cuius causa ventilatur, sententiam profèrent, quia irrita erit.* Et in cap. *omnia* 4. subsequenti, ibi, *Quoniam absentem nullus adducit, id est, nullus iudex puni, nec ulla lex damnet.* Hæc ibi.

4. Ex quibus benè apparet, quòd citatio est de substantialibus iudicii, & absolute necessaria, exami-

pectu Religiosorum; sic ad eò, ut omnia, nullum & irritum sit iudicium, etiam si finis in notoriis & manifestis.

Quest. 53. An P. Generalis possit ex justa causa amovere provincialem à suo officio?

1. **E**T quidem posse, non est qui dubitat, servis tamen Constitutionibus Ordinis, & ipso removendo auditio in iuribus suis, ut dictum est immediate supra; nam suppositâ jurisdictione removente, & iusta causa ad usum illius, nihil amplius desideratur, ut clare constat ex cap. *qualiter* & quando, 2. 4. de accusat.

2. Hæc autem iusta causa deponendi Prælatum ab officio suo, potest esse duplex, una scilicet culpa iusticiens ipsius Provincialis, ob quam iustè potest à suo officio privari, in pœnam suæ culpe; etenim privato officii potest esse iusta pœna correspondens culpe.

Alterâ verò causâ potest esse aliqua ratio urgente boni communis; nam hæc munera non ad privatum commodum Prælatorum, sed ad bonum commune Religionis ordinantur, Roder. tom. 1. q. 26. art. 1. Sum. tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 2. nu. 25. Et African. Tambur. 10. de iur. Abbat. disp. 13. q. 2. ubi num. 3. dicit, quòd causa sufficiens ad effectum prædictum: Primò censetur, si Prælatus sit dissipator bonorum Monasterii. Secundò, si sit negligens in eorum administratione, quod intelligitur, si negligentia sit magna, & supina. Tertiò, si Prælatus inconvenienter vivat: nam sola inconvenientia absque alia delicti qualitate, est sufficiens causa ad deponendum Abbatem, ut ex multis offendit Panor. in cap. 2. de statu Monach. nu. 6. Quartò, si sit Regule prævaricator, ut dicitur in d. cap. cum ad Monasterium, de statu Monach. §. final. illa autem dicitur Regule prævaricator, qui Regulam prædicat, & eam non observat, vel qui excois videtur Religiosus in habitu, intrinsecus autem est lupus rapax. Unde Matth. 7. Christus dicit: *Attendite a falsis Prophetis*, &c. vel ille dicitur prævaricator, qui tales culpas subditis imponit, Joann. Andr. in d. cap. de statu Monach. §. final. Et Grass. decis. aur. p. 2. lib. 3. cap. 2. nu. 27.

3. Verùm adverte, quòd ultra prædictas causas, quæ sunt de jure communi, adiunguntur alia: plures, quæ exprimiuntur in propriis, & specialibus statutis, quæ ad firmiter prædictum sunt omnino attendenda.

4. Dixi in principio, ipso deponendo audito, &c. quod nemo inauditus est suo jure quæsitio privandus, ut constat ex decis. hic supra q. 52. Provincialis aut. in per confirmationem habet jus quæsitum in Provincialatu ut sæpè dictum est, & docet Innoc. in c. cum olim de caus. possess. Et propriis. Lex. 1. p. summ. cap. 18. nu. 14. Et sequen. Bordon. dec. 27. 4. Et decis. 485. Et Egomet tom. 2. p. 3. tract. 9. de Præl. q. 9. n. 2. Et sequen.

Quest. 54. An P. Generalis vel provincialis possit suo solo arbitratu loci Vicarium deponere?

1. **R**espondeo affirmativè, loquendo tamen de jure communi; prout dico tom. 2. p. 3. tract. 9. de Præl. q. 3. nu. 3. quia sic amoves utrumque jure suo. Locum nulli injuriam faciunt, nec hujusmodi subditi ab officio remoti, possunt agere de ipso, nec conqueri, quòd sine causa fuerint ipsiati iura Prælati: nam penitus hoc differtur prælati electiva, & collativa manualis, quia illa non potest auferri sine iusta causa; se cus autem ista manualis, ad textum c. Monach. 2. a statu Monach. ibi, *Priores autem in iura in Ecclesiis correctionalibus per electionem Capitulum suorum canonice fuerint instituti, nisi pro manifesta, & rationabili causa mo-*

mutentur. Ubi gloss. in ver. non mutantur, dicit, quod hoc procedit in omni Prælatu Canonica, & electiva, secus autem in aliis Prælatibus, quæ sunt collative, id est, quæ per Superiores conferuntur manualiter, seu ad nutum. Ad quod item facit cap. cum ad Monasterium l. cod. de iur. in fin. ibi. Tales autem ad agenda officia Monasterii deputantur, qui fideles fuerint, & ascripti, nec alium committatur aliqua obedientia perpetuo, ubi glossa in ver. perpetuo dicit, quod dixit in d. cap. Monachi, quod etiam dicunt plures eruditissimi Doctores, quos allegat, & sequitur D. Ricc. 4. p. prax. resolut. 51. Significandus à Bononia in tract. de elect. l. p. cap. 7. dub. 4. in 7. ubi dicit, quod Provinciales Societatis Jesu instituntur à P. Generali nutum, & consequenter possunt ab eodem deponi ad prax. etiam sine causa, P. Diana 3. p. tract. 2. de dub. Resolut. 17. limitat d. jus commune non habere locum pendente accusatione, vel inquisitione contra aliquem, dum Prælati intendit procedere via juridica, censuram renunciat juri suo procedendi ad nutum, & ut libet.

2. Dixi de jure communi, quia secus de speciali dicitur, D. Ricc. cit. loc. etenim generi per speciem derogatur. Unde si in aliqua Provincia sint aliqua specialia confirmata à Sacri. Congregat. vel à Legato Apostolico, aut data à S. Papa, sunt omnino ad unguem observanda.

§. 55. Quenam sit forma citandi & excommunicandi Regulares apostatos, vel fugitivos à Conventionibus, vel Provincia?

R. Respondo, quod hujusmodi apostata & fugitivi possunt & debent sub tali forma citari:

Non Fr. N. humilis Prior Provincialis Provincia N. Praedicta, Dilecto Fratri N. vagabundo, & fugitivo, ut scilicet &c. Regulariter Obsequiamus, & servium humiliter. Cum ex mandato sacrorum Canonum fugitivos, & excommunicandos Fratres teneantur requirere, & ipsos reducere in Ordinem Claustrum, neque errabundi pereant: saluti Ordinis disciplinae. Sciam in Frater N. de N. diebus huiusmodi entitatis incedas ad quævis loca vagabundus, & contra tui Ordinis honestatem, & in dominationis antea tua evidens periculum, ut redieris ad civile gregis tuum in tuorum, prout debes, & de per te poteris. Idcirco Nos Frater N. Prior Provincialis, qui supra, auctoritate nostri & presentium tenore, te praedictum Fratrem N. reuocamus, citamus, & monemus, primo, secundo, & tertio, ut per te, seu hac una pro tua Canonica monitione praedicta non in virtute Spiritus Sancti, & Sancta Obedientia sub pena privationis vocis activæ & passivæ per decem annos, & sub pena carcerum formalium per quatuor annos, nec non sub pena excommunicationis lata sententia, ipso facto incurras, & alius ad nostrum arbitrium, & placitum, &c. precipientes tibi, mandamus, quatenus sex dies, à receptione praesentium, vel postquam de praesentibus consueveris ad Claustrum tui Conventus, & Ordinis Sancti Dominici Civitatis Salerni, Fratrum Ordinis tuorum, deposita omni rebellionē humiliter venire, ac obtemperare, à quo Conventu exire, seu discedere tibi non liceat, nisi de iure legitimi Prælati, obtenta in scriptis licentia, quod si infra dictum terminum sex dierum, quem assignamus, una pro tribus, & peremptorio Canonica monitione praemissa, venire contempseris, vel nolueris, Te supra praedictum Fratrem N. tanquam contumacem, & rebellem sacrorum nostrorum, & Ordinis, quem professus es, excommunicamus, tunc condemnamus ad supra dictas penas, & excommunicacionis sententiam super te ferimus in his scriptis, & pro Tribunali in Sella Camerae nostrae soluta residentibus, volumusque te praedictum N. praedictis penis, & censuris addicere, & obligare, donec comparueris coram iudice.

legitimo Superiore, & ab eo absolutionem, & penarum remissionem obtinueris: salvis tamen nostris Constitutionibus, & Decretis Apostolicis. In quorum, &c. his subscriptis manu propria, &c. die, &c. Datum, &c. haec est. Frater N. Prior Provincialis. Ego Frater N. Altharnus assensum, praedicta scripsi, aique alia & intelligibili voce publicavi in publico Refectorio, vel in Capitulo nostri Conventus N. coram omnibus, &c. & obvia praedictorum copiam, ad finem, &c.

Quaest. 56. An p. Generalis possit Provincialis capto à Turcis, ejusque regressu desperato, licentiar electores ad novum Provinciale eligendum, quo electo, confirmato, & administrante, si primus redeat, habet ne restitutionem in integrum?

1. In facti contingentia Provincialis capus à Turcis, & liber factus, contendit, petitam restitutionem sibi ex multis deberi. Primo ex l. postlimini ff. de caprit. & postlimini. & redempt. ab hostibus, ubi habentur haec praecisa verba: Postlimini jus competit, aut in pace, aut in bello. Cum it, qui nobis hostes sunt, aliquem ex nostris ceperunt, & intra praesidia sua perduxerunt; nam si eodem bello is reverfus fuerit postliminarius habet, hoc est, perinde omnia restituantur ei jura, ac si capus ab hostibus non esset. Et in l. cum dux, sic dicitur: Recipiet & ipse suum, & in l. postlimini sic habetur: Postlimini est jus amissares recipiende ab extraneo, & in statum pristinum restituende. Et in l. hostes, sic habetur: Ab hostibus autem capus, &c. postliminarius, statum recuperat pristinum. Haec ibi.

2. Ex quibus manifestè apparet, praedictum Provinciale esse restituendum in primum statum sui Provincialitatis. Secundo ex cap. cum per bellum cladem, l. caus. 3. 4. q. 1. ubi expresse dicitur, quod si aliqua femina alii nuplerit, putans, virum suum mortuum esse, illo redeunte, ad priorem redire cogitur, & ita praxis ipsa observat. Nec obstat dicere, quod matrimonium est de jure divino, ac proinde non potest, nisi per mortem dissolvi. Secus autem matrimonium inter Provinciale, & suam Provinciam initum, cum hoc non sit perpetuum, nec verum, sed fictum, fictione juris, quia licet arguere à matrimonio corporali ad spirituale, & tenet argumentum cap. inter corporalia 3. de translat.

3. Tertio, quia electio facta de novo Provinciali in casu posito, non potest esse valida; nam fundamentum validitatis electionis est, ut Ecclesia providenda sit viduata, ut expresse dicitur in cap. ea propter, de elect. tunc autem Ecclesia dicitur viduata, quando vacat suo legitimo Pastore: haec autem vacantia potest haberi multis modis, ut puta per mortem, renunciationem, translationem, vel proprii Prælati remotionem, ut dixi tom. 2. Prax. p. 3. tr. 3. de tempore electionis, q. 3. & habetur expresse in cap. inter corporalia 2. de translat. nullus autem istorum modorum procedit in casu nostro, nec quidem ultimus, cum Provincialis actualis nequit inauditus suo jure privari, ut dictum est supra: hic autem, de quo agitur, ut supponitur, nunquam fuit citatus, nec quidem per publicam proclama, nec praecessit declaratio vacantiae Ecclesiae, ergo Provincialis à Turcis liberatus, sive spectetur Jus Civile, sive Canonicum, restituendus est in suam pristinam dignitatem.

4. Ex adverso tamen Provincialis de novo electus, & confirmatus, contendit, non posse ab officio revocari, quia P. Generalis non solum ob culpam, verum etiam ob rationem boni communis potest removere Provinciale à suo officio, prout occurrit in casu nostro; nam ne Provincia amplius vexaretur, & laceretur, placuit ei vocales licentiar ad novum Provinciale eligendum: tum etiam, quia non repetebatur alius

Reli-

Religiosus, qui veller illius vices gerere: & sic subintrat casus extremæ necessitatis, quæ rumpit leges, & non licitum, licitum facit, *cap. quod non est licitum, de regul. jur.* tum etiam, quia hoc totum potuit facere jure Constitutionum, ut constat ex illis; quæ quippe rationes, nisi erant in præsupposito, mihi videntur veritatem concludere. Unde valde demitor de illo Provinciali à Turcis regresso; nam ex tanta ardentia restitutionis in integrum, videtur nimis valde ambitiosus, dum à subesse inimicis, tentat amicis præesse.

Quest. 57. An P. Generalis possit transferre Capitulum Generale de loco ad locum, sine licentia Papæ?

1. **S**unt, qui negant ex eo, quòd cum P. Generalis sit inferior Capitulo Generali, non potest epus statutus derogare: ergo quando Capitulum Generale statuit, subsequens Capitulum celebrandum esse in tali loco, non potest illud aliò transferre sine licentia Papæ.

2. Verumtamen falluntur, quia etiam inferior potest dispensare in lege sui Superioris ex justa causa, respiciente publicam, & communem utilitatem, ut constat ex decisum. 1. p. 3. r. 11. q. 4. ad quod facit *Trid. sess. 23. de Regul. cap. 18. de refor. & S. Thom. 1. 2. q. 97. ar. 4.* Quod procedit etiam, si statuta Capituli Generalis reperiuntur per D. Papam confirmata, ut ibi dicitur *nu. 3.* dummodò tamen per dictum Cap. Generale non fuerit ei vetum in suis statutis dispensare: scetus autem indiget dicta licentia Papæ. Quandoquidem per assignationem factam in precedenti Capitulo Generali, de celebrando subsequens in tali loco, questum est illi juri: sic adeo, ut nequeat ab illo auferri sine præfata licentia.

Quest. 58. An P. Generalis teneatur offendere rescriptum Apostolicum tangens subditos?

1. **R**espondeo affirmativè, ducorquæ, quia nulli credendum est, assentiens, se habere facultatem à Principe, nisi ostendat literas patentes sive commissio- nis, sive facultatis, & mandati, ut probat *textus cap. cum in jure 31. de off. deleg. ibi, super quo tibi hujusmodi clammus rescriptum, quod nisi de mandato Sedis Apostolicæ certus existeris, exequi non cogetur, quod mandatur, ubi Glossa in fine casus ait, Nota, quod nisi Delegatus ostendat jurisdictionem suam, non est ei credendum, si dicat, se Delegatum. Ad quod in ver. super mandato, allegat multa jura. Quod expressè habetur in Extrav. inter communes, incip. *Innovata nobis, &c.* de elect. ibi, *Assentiunturque cum mandatis Principis se venisse, credendum non est, nisi hoc rescriptum probaverint, nec similiter creditur se assentiens legatum, nunquam enim Apostol. Sedes moris fuit absque signatis apertibus unde- cunque legationem suscipere, nec dicens se Delegatum Sedis ejusdem creatur, vel intenditur, nisi de mandato Apostolico fide doceat oculum:* hæc ibi, ubi Glossa in verbo doceat, allegat prædictum *cap. cum in re, de off. delegati.**

2. Ratio autem functionis prædictæ potuit esse, quia esse Principis Delegatum, sive Commisarium, est quid facti, & in facto consistit, quod non creditur esse verum, nisi probeatur, *Leo, §. final. ff. de curat. & docent Decret. lib. 3. consil. 437. & Bald. l. prohibendum, C. de jur. fisci, col. 3.* si ergo legato Papæ non creditur, nisi ostendat literas sive legationis, quanto minus P. Generali credendum est, nisi ostendat rescriptum sibi indultum.

3. Unde bene dicit *Portell. 3. p. casu 34. in fin.* quòd subditus non tenetur credere suo Prælato, assentiens, se habere commissionem annullandi certam licentiam, nisi prius ostendat commissionem, per quam constat de auctoritate sibi concessa.

4. Nec dices, quòd credendum est personæ qualificatæ, & dignæ simpliciter assentiens, sine alia probatione, quia hoc intelligitur habere locum in iis, quæ dependent à sua voluntate & arbitrio, *Menech. de recuper. posses. remed. 12. nu. 14. & Mir. Ant. lib. 3. resolut. 4. num. 18.*

Quest. 59. An P. Generalis possit sibi subditis concedere generalem licentiam exeundi à Claustro, ut libet, sine licentia loci Superiorum?

1. **E**T dico quòd non; tum quia ei resistit Decretum Clem. VIII. quod est 36. inter extera edita per reformat. Regul. & confirmata ab Urb. VIII. cujus propria verba habes *tom. 1. p. 2. tract. 3. de claus. q. 4.* tum etiam, quia hoc foret eximere subditum à tota obedientia Prælati loci, quod est contra decisum hic *l. q. 48.* tum item, quia ei advesantur nostræ Constitutiones *distinct. 2. cap. 16. tex. 6. ibi, Item quòd Fratres, quando recedunt à Capitulis per Superiores combinentur, ne videntes discurrant, sed directè ad suos vadunt Conveniunt, & ibidem in declarat. ad l. f. pag. 194. col. 4.* sunt additi, quando verò à Capitulis, vel à Conveniunt recedunt, debent Superiores prædiceret, & discreto alterum cum altero conveni- tiare, & Fratres ad hunc modum consociati, non sepe- nant ut mutuo se videre non possint, sed contra simul ambulet, ut sibi dare possint multum testimonium in quocumque loco, vel de quocumque negotio, & si quos transgressores fuerint, debent acriter & severe corrigere, & punire, & ibi; tum etiam, quia hæc licentia generales valde præjudicant locorum Prælati, propter ea quæ S. R. C. dicit *lib. 3. de considerat. ad Eugenium, ibi, Munitur, & quærimonia Ecclesiarum, truncant se clamant, & membrari subtrahuntur. Abbates Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchi, sive Primatibus: bonæ hæc spes: famulatus, quia potestis, sed utrum, ut debemus, questio est: sed non habetis, hæc ille Sanctissimus. Ubi infans non contra dantes exemptionem, ne obediatur Prælati de qua telegatur *Navarr. tom. 4. de Regul. q. 9. u. 5.* ad de injustitia harum facultatum multa dicit.*

2. Hinc jure optimo Urb. VIII. ad petitionem nostri Catholici Regis derogavit privi. particularibus Religiosis locorum Hispaniæ, sibi à Prælati concessis, & prohibuit in futurum concedi, ut liquet ex fca Bulla *Pastoralis Off.* edita anno Domini 1626. & est 57. in Bullas ejusdem, in Bullar. Cherub.

Quest. 60. An Pater Generalis possit concedere facultatem factam suo subdito à Sancto Papæ?

1. **Q**uòd Generales & Provinciales Ordinum Regularium possint limitare, atque restringere jurisdictionem & potestatem ordinariam Prælati omnium sibi subditorum, ex causa tamen justificabili, ut liquet ex decisum *tom. 1. par. 1. r. 20.*

2. Quòd item in Capitulis Generalibus & Provincialibus possint coarctare & restringere, immò tollere suis subditis usum quoruncunque privilegio- rum, etiam à S. Sede concessorum, constat ex eo multis privilegiis, & præcipue ex illo per Leon. X. Meritis concessio, quod refertur à *Casirabeco in comp. Regul. ver. privi. Fratrum, n. 26. §. item Leo concessit, quo multa loquitur Peyr. 10.1. privi. in Constit. 2. p. 1. n. 9.* item ex privilegio per Greg. XIII. Juris conce- quod habetur in comp. eorumdem, *sub in. gratiarum suar. §. 2.* cujus propria verba transfert *Roder. 10.1. q. 9. & Miranda 10.2. manual. q. 19. ar. 5.*

Item ex privilegio per Clem. IV. & Eug. II. concessis ad eundem & Augustinianis, quod refertur in *Ordin. Cisterciensis*, de quo multa *Lud. Miranda*, supra q. 43. ar. 5. in fin. concl. 1. cui faveat *Portellus in dub. Generalis Ordinis n. 5. & ver. privilegia declaratio*.

4. Amplia, ut idem valeant idem, etiam extra Card. Generalia, & Provincialia, ut constat ex dictis privilegiis, quæ prædictam facultatem concedunt abique limitatione ad prædicta Capitula.

5. Quod dictum ego intelligo verum: dummodo non tollitur, aut limitatur in Capitulo, vel alibi, non contra usum Sacrorum Canonum, nec contra decreta Sac. Congreg. & Conc. Trid. nec contra favorem privilegiorum Ecclesiarum, vel Religionum, prout latè dico in l. 1. r. 13. de revocat. privil. q. 20. Verum gravior ratio est.

Quest. 61. An hi supradicti Prælati, etiam seclusis privilegiis, valeant prædicta peragere?

Affirmant *Casarubæus in d. comp. ver. absolutio ordinis quo ad Fratres §. 7. ver. advertendum est in tom. 4. de Reliq. lib. 2. c. 22. dub. 3. nu. 14. & Lex. 1. p. 1. au. 56.* dummodo id expressè in indulto non reprobatur, prohibetur, & movetur ex eo, quia nullo modo debendum est Summos Pontifices velle, ut Fratres privilegiis utantur independentè à suis Prælati: præsertim oppositum præsumendum est; tum quia ipsorum privilegia Regularibus concessa, non intendit præstare eadem potestate Prælatorum; nisi id clarè, & expressè exprimat, nec tollit Jus Prælati, hæc prohibentia Religioni novit expedire; tum etiam, quia concedens privilegium in favorem Religionis, præsumitur conferre juxta debitum Ordinem, & magis inaneum ipsi Religioni, dum aliud expressè non est, nisi debitus ordo Religionis postulat, ut inferiori Prælati pendeant à Superioribus, ergo.

Neque his obstat dicere, quod prædicta indulta sunt Regularibus, & quod cum sint gratiæ & favores, non sunt implanda, quam restringenda, quia licet prædicta privilegia sint favorabilia, adhuc tamen censenda sunt cum subalternatione prædicta, dum in eis prædictum non appareat, secus periret Regularis disciplina, & aut confunderetur ordo Monachorum.

Verum tamen *Corduba in annot. ad d. comp. in ver. ordinarius quoad Fratres, §. 7. ver. item ibid. dicitur, & ver. accedere ad Monasteria Monial. prope se habenda etiam, Roder. tom. 1. q. 9. ar. 2. ibi, verum in Miranda tom. 2. Manual. q. 19. ar. 5. & multis cit. in l. 1. de Prælat. q. 1. cap. 4. §. 4. nu. 79.* cum distinctio solvitur, aut sumus in casu abusus privilegii, & tunc Prælati possunt dictam auctoritatem suspendendi subditi abutuntur, & interim durante suspensione S. Papam consulere; nam privilegium omnino non amittere, qui permittit sibi abutitur potestate, ut in cap. 1. de privil. 63. l. 1. q. 3.

Si verò nullus sit abusus potestatis traditæ, non indultam potestatem limitare, & multò minus tollere: tum quia sic expressè dicitur in cap. 1. de elect. 11. & cap. 1. de Romanis Clem. lib. 1. de elect. 1. p. 1. & cap. cum inferior de maior. & obed. ubi dicitur, quod lex superioris per inferiorum tolli non potest, nisi cum major le subiacet arbitrio minoris, ut in l. 1. u. q. 1. & notat *Glossa in d. cap. inferior*: tum etiam, quia Papa censent dicta privilegia concedere, extendendo non ordinariam Prælatorum Ordinem, & illa subordinatione ad illos: nisi aliter exprimat, hæc ad favorem animarum conceduntur; tum in *Praxis Regularis Tomus III.*

item, quia quando S. Papa literè vult, se declarari, prout se declaravit, quod ad illum articulum eligendi sibi Confectum in vim privilegiorum independentè à Prælati, ut constat ex Decretis in tract. de Confessariis Regni.

5. Quamobrem bene dicitur in nostris *Constit. dist. 1. de nov. c. 1. text. 2. sub l. C. 2. fol. 49.* quod auctoritas Prioris, Mari Magni sibi concessa, non potest à Priore Provinciali coarctari; quia, ut dictum, quod à Superiore conceditur, revocari ab inferiori non potest.

Quest. 92. An P. Generalis possit contra statuta sui Ordinis, à S. Sede confirmata, concedere aliquam gratiam sibi subdito, in præjudicium alterius subditi?

Respondeo negativè: nisi fortè ob commune bonum Religionis, & ad id habeat speciale privilegium à S. Papa, & tunc non alias, nisi parte satisfacta in iuribus suis, & movcor.

2. Primò, quia P. Generalis non potest, nec in totum, nec in partem, tollere, aut mutare statuta Religionis approbata à Papa sine speciali licentia Papæ, & præcipue quando ipsa confirmatio fuit facta in bonum Religionis, & ipsa statuta reperiuntur lata per modum decreti, mandati, aut ordinationis; quia statuta hujusmodi, sic confirmata à Papa, habent vim legis Papalis, cui nullus Papa inferior potest derogare, ob defectum facultatis, ut ex multis ostendunt *Felin. in cap. cum accessissent, de constit. nu. 9. Navar. consil. 8. de Constit. Roder. tom. 1. q. 10. ar. 4. Miranda tom. 2. manual. Prælat. q. 29. ar. 8. Remigius Scrophæ in moral. q. 23. nu. 2. Lex. 1. p. 8. num. 22. & Ego met. tom. 1. p. 1. ar. 13. de revocat. privil. q. 20. & 2. p. tract. 9. de Gall. q. 1. nu. 26.* ubi habetur, quod statuta Religionum per Rom. Pontificem confirmata, præferuntur juri communi, & cuius Constitutioni conciliari.

3. Secus verò dicendum, si dicta statuta essent lata in particularem favorem ipsorum statuentium, vel per modum privilegii: nam P. Generalis, ut dixi ubi supra, habet speciale privilegium limitandi subditorum privilegia, ipsorumque usum prohibendi, ut etiam docent præcitati Doctores.

4. Secundo, quia dato, quod P. Generalis ad id, de quo agitur, habeat speciale privilegium à S. Papa, adhuc tamen nequit præsumi hoc ei fuisse concessum in præjudicium juris tertii, argum. sextum cap. n. de confirm. ibi, *Circo agitur nolumus jura, quæ Diocesani debentur per collationem seu confirmationes prædictas, minus, seu ladi, &c.* ubi Doctores dicunt, debere impropiari verba privilegii, adhuc ne inferant præjudicium tertio, l. si quis à Principe 3. ff. ne quis in loco publico.

5. Idipsum habetur in cap. pastoralis 19. de privil. ibi, *Nisi fortè in Indulgentia Summi Pontificis id continetur expressum, &c.* ubi *Glossa in ver. presum.* lubnet, *Quia privilegium semper intelligitur concessum, sine lesione alterius ad quod probandum allegat multa jura.*

6. Idem dicitur in cap. licet 12. de offic. judic. ord. ibi, *Quia tamen intentionis nostre, nec sui, nec esse debuit, in satisfactione sua per mandatum hujusmodi derogare, presentium auctoritate duximus declarandum;* idipsum habetur in c. cum dicat 1. de Eccl. edificandis, ibi, *Quod enim eis proprietate conceditur, ad aliorum injuriam nolumus reducere, ubi Glossa in ver. aliorum, ait, 'Nullis inopiam relevari, cum alterius iactura: ad quod refert multa jura: hoc idem repetitur sanctum in cap. de penite. 10. c. 14. q. 5. per hæc propria verba.*

7. Denique si non potest subveniri alteri, nisi alter latur, commodius est, ne iuratum iurati, quam si alteri alterum. Hæc ibi, ex quibus apertè apparet, nulli esse licitum, alteri

alteri subvenire cum alterius detrimento ; quod habet locum, etiam si privilegium foret concessum, motu proprio, & ex certa scientia : quia hæc clausula nequeunt tollere jus alterius, maxime in remagna, & gravi, qualis est isthæc, de qua agitur, etenim nemini inferendum est præjudicium : alias præjudicati & aggravati possunt appellare, prout expressè dicitur in *cap. super eo, 15. de offic. jud. deleg.* ibi, *Non tamen est nostra intentionis Diocesano Episcopo, Archiepiscopo, vel Archiepiscopo præjudicium generare, ideoque tenebit eorum appellatio, si videntes juri suo detrahi, duxerint appellare.* Hæc ibi.

8. Quod idem ex multis aliis, verum ostendunt *Panorm. in cap. cum in nostris, de concess. præbend. Paris. consil. 1. nu. 82. Cance. tom. 1. var. cap. 3. nu. 193. Lond. Gomez in comment. in Regul. Cancell. in Regula de non tollendo jus quæsitum, & alii quamplures, quos Ego met allego tom. 1. p. 1. tract. 1. de confirmat. privi. quæst. 11.*

9. Nec dices, quod P. Generalis hoc illi concessit de plenitudine potestatis : quàm etiam jus alterius tertii, potest tolli & auferri : tum quia solus summus Princeps potest ut tali clausula, & non nisi in causa publica, communi, & necessaria. P. autem Generalis, cum habeat superiorem supra se, non potest dici summus Princeps, & consequenter non potest uti prædicta clausula : tum etiam, quia id, quod fit de plenitudine potestatis, dicitur fieri, ut plurimum de plenitudine potestatis.

10. Quia dictum jus privilegiatum Magistris, & Provincialibus in nostris Constitutionibus, quoad locum, & præminentiam concessum, censetur indultum, meritum intuitu, utputà, ob obsequia, & servitia Religioni præstita, hoc autem privilegium intuitu meritum concessum, dicitur remuneratorium, & indultum ex debito Justitiæ, ergo est intrevocabile, & transit in naturam contractus onerosi, ac proinde non potest auferri ab eo, cui ex Justitia debetur, & alteri gransè concedi, nec quidem in casu necessitatis, nisi ex causa justa, cum recompensatione competentis : cum etiam summus Princeps, ex debito Justitiæ teneatur præmiare subditorum labores, maxime passos, ex causam communem, publicam, & utilem, uti est custodia Religionis, ejusque augmentum ; item ex debito Justitiæ tenetur Princeps observare pacta, & contractus initos inter se, & suos subditos, ut ex multis ostendunt *Gram. decif. 45. nu. 28. Capyc. decif. 121. nu. 16. Reg. Tapia in lult. ff. de Constit. Princip. p. 2. c. 9. nu. 7. cum aliis, quos refert Sanchez de matrim. lib. 8. diff. 33. nu. 4. & ipsemet tom. 1. p. 1. tract. 13. de revocat. privi. q. 9. nu. 2.* Secus autem dicti labores, obsequia, & servitia præstita, dant ipsi privilegiiario jus agendi, & actionem implorandi officium Judicis, pro subditorum satisfactione, ut ibidem dico.

11. Quare, quia possidens, titulo Justitiæ, est præferendus possessori, titulo gratiæ : Justitia enim præferatur gratiæ : nam quod possidetur titulo Justitiæ, nequit sine nova & justa causa à Principe advocari, ut liquet ex decisis, secus autem quod possidetur titulo gratioso, ut dixi multis allegatis citato loco.

12. Quinto, quia nemo est spoliandus jure quæsito, nisi causa cognita, & discussa. Unde proverbium est. *Quod etiam prædo manuteneudus est in possessione, in qua reperitur,* alias diceretur injuste spoliatus, ac proinde à Judice, juri ordine prætermissio, ante omnia restituentur, ut expressè dicitur in *c. conquerente 7. de restitu. spoliat.*

13. Quapropter ex his omnibus benè consideratis, dicendum est, quod licet æ patententes expeditæ à P. Generali, præjudicantes Religiosorum juri quæsito, aut sunt per contrarium actum revocandæ, aut cum illo addito intelligendæ : dummodo scilicet hujusmodi indulta communi praxi, & usui Religiosorum non adversentur, argum. cap. cum tanto 11 de consuet.

Quæst. 63. An P. Generalis licet possit, servandis, reum subditum ad mortem condemnare?

1. ET dico, quod non potest hoc agere finis irregularitatis : effectum tamen sequuto : si subtrahere subdito alimenta ad vitam sustentationem necessariam, est illum occidere, ut probat *textus cap. de dist. 86. ibi, Quisquis enim pascendo hominem poterat, si non parvis, occidisti ; ubi glos. in c. de homicid. Occidit quis alium per subtractionem Panorm. autem, & præsertim Religiosis non licet occidere lesa factores, nec publica, nec privata auctoritate, sed dem si simul essent terrarum Principes, ut et multis ostendit *S. Thom. 2. 2. q. 64. ar. 4. ibi, non licet noster Bannes.* tum etiam, quia privare subditum tantumvis facinorosum omnibus alimentis, uti dicitur, tur mors, non solum est durum, asperum, & verum etiam causam sanguinis agere, quod de jure canonico est omnibus Clericis prohibuit, etiam *Episcopis, cap. huius a quibus 30. can. 23. q. 8. c. Clericus, cap. inam 9. ne Clerici, vel. Monac. cap. ex literis, de re. Prelat. tum item, quia nullus potest exercere potestatem gladii, nisi habeat potestatem gladii temporalem, quæ per Prelatus Regularis, etiam respectu subditorum, ut constat ex illo *Mateh. 20. ibi, Scitis, quia Princeps est dominator eorum, & qui majores sunt potestatem exercent in eos ; non ita erit inter vos, &c.***

2. Unde colligitur, quod Clericus, etiam si sit Dominus Terrarum, & habeat potestatem gladii temporalem, non tamen potest illum immediate exerceere, licet tunc. Hoc est, per personam laicam, teste *D. de re. & Bann. ubi supra.*

3. Nec his obstat dicere, quod mors hæc non est subtractionem cibi illata, non est illativa interitus, quia falleris in præsupposito : nam censetur mors naturalis, non autem naturalis : quandoquidem mors naturalis, non solum ex commissione, utputà per baculum illata, verum etiam ex omissione, subtractione necessariorum, ad conservationem naturæ violentia naturæ, & personæ æquipollent, cum violentia inferatur, etiam sine læsione corporis, ut *Panorm. in cap. nuper, de sent. excomm. not. 3. & de homicid. 3. q. 5. nu. 7. §. quantum Prelatus, & de dec. ubi dicit, quod in casu posito, non solum potest ad quod allegat multa jura, & præcipue *cap. si autem, de homicidio.* Mors enim ex media violentia naturalis, quando petenti deest cibis simpliciter, & ex subtractione humanæ. Etenim in hoc casu, non est, hominem subtrahentem, efficaciter influentem proximi, & esse causam proximam, & plene moriendi.*

4. Irregularitas autem hujus generis, reducit defectum lenitatis, quæ deberet esse in Judice, & præcipue Religioso, *Bordon. decif. 292.*

5. An autem reus subditus, ad talem mortem damnatus, possit licet portectis sibi cibis, ut non pereat, & integrum sit subditis, damnato per hoc, barbaria potrigere, ne fame moriatur, elegit inter *Cardinal. Cajet. 2. 2. q. 69. ar. 3. & 4. & Bann. ibidem, Victoria in relect. de homicid. in 6. argum. ubi dicit, damnato ad mortem per mediam mortem dicit.*

* *

quest. 64. An P. Provincialis recusatus pro specialis visitatione, & iudicio cause, teneatur visitationem, & causam alii committere?

Suppono, quod Iudex ordinarius possit recusari causa suspicionis, probanda tamen coram arbitris, & de consensu ambarum partium, ut constat ex *cap. cum speciale* fu. 61. de appellat. & quæro, an teneatur terti committere, vel ad superiorem remittere? ad quod respondens Panor. in cap. si quis contra Clericum, de for. comp. dicit, quod Iudex ordinarius, si recusetur, poterit committere causam, cui voluerit; etiam sine consensu recusatoris; & movetur ex *antient. si contingit, C. de iur. & Bartol. in l. i. ff. apud eum, à quo appellatur*, ubi dicitur, quod Iudex recusatus, non ex toto removetur, sed illi adiunctus: quod dictum Bartoli, testimo posse habere locum, etiam inter Regulares, ut Iudici scilicet Regulari ordinario suspecto detur adiunctus, ad omnem bonum finem.

Verum illud Panormitani dictum mihi non arridet: nam si Iudex recusatus posset causam committere, sine consensu recusatoris: sequeretur quod posset etiam causam committere suo amicusimili, vel meo inimico, quod est rationi dissonum; cum huiusmodi commissio novam appellationem excitaret. Unde melius dicit *Glossa marginalis* in d. cap. cum speciale, quod scilicet Iudex recusatus, negotium non debet committere, nisi accipiens consentiat, & in fine casus, ait, Iudex recusatus negotium committat personæ idoneæ, de assensu recusantis, ne illum valeat postea reculare, vel si magis expedire, ad superiorem negotium remittat, & hoc ultimo dictum, debent Regulares prædicare, & forte videantur ambitiosi, aut ultores, & vindicantes.

Disi Iudex ordinarius, quia Delegatus non potest negotium alii committere, sine speciali man-

quest. 65. An P. Provincialis possit recusari, & si suspectus impediri, ne visitet ex officio suum Conventum visitatione generali, & ordinaria?

Respondere negativè; tum quia Provincialis sua visitatione generali, & ordinaria, nihil aliud iuratur, nisi providere communi bono suæ Religionis, præcipuum Decreti cap. 1. Concil. Trident. sess. 25. de Reformatione ibi, *Omnique cura, & diligentia adhibeatur, ut in Capitulis Generalibus, quæ Provinciales habent, eorum visitationibus, &c.* sed nullus Religiosus potest impedire commune bonum suæ Religionis; ergo, non potest, quia contra Prælatos, subditorum aculatione, facile admittitur, per ea, quæ docet S. Papa in cap. *audieris* & quando 24. de accusat. ibi, *Diligentius tamen considerandum in Prælatu, qui quasi signum positi sunt ad accusandum, & quia non potest omnibus complacere, cum ex officio teneantur, non solum arguere, sed etiam increpare, etiam interdum suspendere, nonnunquam ligare, & inter odium multorum incurrunt, & insidias patiuntur, ut accusatio Prælatorum non facile admittatur; ne ex voluminis corruptis edificatum, nisi diligens adhibeatur cura, per quam non solum falsæ, sed etiam maligne criminationis janua præcludatur.* Hæc ibi.

Tum item, quia sic Paulus V. Apostolico Decretum diffinit sub anno Domini 1610. in sua Epistola de generali, quam transmissit ad Episcopum Portugallensem, per extensionem refert D. Ang. Barbos. in remiss. ad cap. 19. Concil. Trident. sess. 24. de reformatione ver. appellatio n. 4.

3. Nec dicas prædictum Decretum loqui de Episcopis: nam loquitur de Episcopis, & Regul. & liquet ibi, *Episcoporum, vel aliorum, cuius legitime competat, &c.* quod autem visitare suos Conventus, legitime spectet ad Provinciales, & Prælatos Regulares, dictum est supra, & additur, quod etiam, si ibi nihil diceretur de Provincialibus visitantibus, adhuc tamen dispositum pro visitatione Episcoporum, extendendum est ad visitationem Provincialium: quia de æquipollentibus, idem est iudicium; l. fin. ff. mandata. & cap. si quando de rescriptis: nam ubi est eadem ratio, est etiam eadem juris dispositio, cap. dudum, de elect. d. 2. at Episcopos, & Provinciales, æquipollent in iurisdictione; ut sæpe dictum est; ergo dispositum pro visitatione Episcopi, censetur dispositum pro visitatione Provincialis, qui respectu subditorum, dicitur Episcopis æquivalenter, Roder. addit. ad summ. tom. 4. ver. Prælatos. c. 10. 4. conclus. 7. & Egomet. tom. 2. p. 3. tract. 10. de potest. Palat.

Quest. 66. An Prælati Regulares possint per solos testes in generali visitatione examinatos, Religiosum culpatum condemnare, absque eo, quod testes examinati, iterum examinentur?

1. Affirmat Portell. l. p. 2. c. 10. n. 7. duciturque ex eo, quod ratificatio testium rectorum, seu repetitio examinatorum in processu informativo, pertinet ad apices juris, quas Prælati Regulares in suis iudiciis non tenentur observare, ut constat ex eorum privilegiis.

2. Oppositum tamen, quod est de iure veteris, & in praxi omnino observandum, tenent Navar. cons. 3. de accusat. & visit. & alii eruditissimi Doctores infra citandi, tum quia visitatio generalis neminem infamat, tum etiam, quia ratificatio testium examinatorum, facienda, & repetenda, parte adversa citata, est de substantialibus iudicii, ad condemnandum, ut constat ex decisis hic supra. Unde sine nullitate sententiæ, non potest prætermitti, ut docet Bald. in l. final. ff. de questionibus, per legem si quando, C. de testibus; tum item, quia ita probat textus cap. in nomine Domini, 2. de testibus in fin. ibi, *Ecce admonendus est semper adversarius, ut ad audiendos testes veniat: quod quia hic commissum est, necesse est, ut quod contra legem actum est, non habeat firmitatem.* Hæc ibi, quorum ultimum verbum, censetur Decretum irritans, ubi *Glossa in ver. audire*, dicit, quod adversarius debet audire testes, id est, videre, & audire eos jurantes: quia quoad reliqua, testes, cum deponunt, in secreto, & sigillatim, sunt recipiendi.

3. Hanc sententiam communiter tenent Doctores, & præcipue quo ad Regulares, docent Aldreus de disciplina Regulari tuenda, lib. 2. cap. 3. nu. 4. & cap. 13. nu. 3. P. Josephus à S. Maria in suo Tribunali Religiosorum tract. 4. c. 11. §. 2. Miranda de ordin. iudic. q. 18. ar. 6. qui addit, quod est tantæ importantiæ ista testium repetitio, ut neque etiam, ex consensu delinquentium, possint pro ritè receptis haberi: latè Petr. in suo form. l. l. tit. 7. cap. 3. nu. 11. Megal. in sua praxi crimin. Canon. cap. 4. nu. 7. & Pelliz. tom. 2. manual. tract. 9. cap. 4. q. 72. & 73. num. 148. & 150.

4. Nechis obstat Panorm. in cap. ad petitionem, ubi sic ait, notat ex textu, quod si in Inquisitione generali, aliquis reperitur culpabilis, potest contra eum procedi ad impositionem pœnæ, ex illis probationibus in inquisitione generali receptis, nec est opus, ut de novo illa probationes specialiter recipiantur: sed satis est illum nominatum citare ad opponendum, &c. quia hæc prædicta protulit Panorm. ad significandum, quod Regulares in suis visitationibus, non tenentur observare accidentalem juris ordinem, sicut tenentur faculares, sed tantum substantialia, prout item dicit *Glossa in cod. cap. ad petitionem, ver. non servandum*, ad quod allegat

allegat e. *qualiter*, & quando 24. de accusat. non tamen Panor. dicit, quod receptio testium examinatorum parte adversa non citata, absque alio addito, sit sufficiens ad condemnandum, sed dicit, quod satis est, illum nominatum citare, ut veniat ad opponendum, quod est dicere, quod examinatis testibus pro informatione Curiae, debet citari reus ad respondendum accusationi sibi factae, & dictis testium, ut declarat *Glosam capitulic. de huius contestatione*, & an scilicet se defendere, & contra testes excipere? Vel velit illos habere pro ritè, & rectè receptis, & repetitis? Etenim secundum opinionem probabiliorum, reus potest huius repetitioni renunciare, cum hæc repetitio reperitur introducta ad favorem ipsius rei, cui potest renunciare, ut notant Doctores scribentes in *l. fin. C. de testib. Guido Papa, dec. 216. Farin. de heresi, q. 183. nu. 27. & Carena de offic. SS. Inquisit. p. 3. de testib. §. de testium repet. nu. 34.* & secundum hæc prædicta intelligendi sunt Doctores, quos pro se allegat *Rodrig. 2. p. q. 28. ar. 3.* dicentes, quod valeat processus factus per viam inquisitionis parte adversa non citata, quia testes, coram legitimo Iudice, sub juramento examinati, hinc non contestata, si sint tales, quales requiruntur, sufficient ad inquirendum, & inquisitionem, si ve inculpatum ad quaestiones ponendum; non autem ad condemnandum, nisi servatis aliis de jure servandis, prout scitè advenit *Franciscus Pegna 2. part. directori, c. 3. comment. 19.*

Quest. 67. An Prior Dominicanus possit, ob solos fratres in visitatione examinatos, ab officio removeri, absque eo, quod testes recepti iterum examinentur?

1. **R.** R. PP. Dominicani habent ad hoc speciale statutum, editum in Capit. Generali Romæ celebrato, sub vigilantissimo P. Nicolao Rodulphie, anno Domini 1639. §. ordinationes, ordinat. 13. sub hoc tenore verborum.

2. *Ordinamus ut quando in visitatione, si ve Provincialium, si ve aliorum visitatorum, advenit sufficiens causa absolutionis Priorum Conventualium si ve ex culpa in suo regimine, si ve ex alia, quæ non inducat infamiam personalem ad legem huiusmodi Priorum absolutionem sufficiat, ut de causa verè constet, & capta, quæ adversus Priorem à subditis in visitatione proponuntur, sint ab eisdem manu propria subscripta, & Visitatori tradantur ad monent Priorem, ut ad objecta sibi in scriptis respondeat: quibus omnibus deinceps à Provinciali in Consilio duodecim, vel octo Patrum, vel saltem quatuor in Provincia solatis, in alio Conventu examinatis, ac discussis, statuatur quid agendum fuerit: hanc autem procedendi formam, ita à nobis præscriptam sufficientem ad absolutionem declaramus, ut Prior qui secundum eam fuerit absolutus, de sibi denegata iustitia conqueri minime valeat: si vero delicta Prioris, adversus quem agitur, infamiam ordines, & persone innoxiant, tunc iuris servato ordine iudicari procedatur.* Hæc ibi.

3. Ex quibus clare apparet, quod culpa sufficiens absolviendi Priorem Conventualem in Ordine Prædicatorum, potest esse duplex. Una, quæ non inducit infamiam personalem, ut si oscitanter, & conniventer permittat suos subditos passim, ac frequenter violare statuta accidentaliter Ordinis, ut potè non deferre Toniclela, non jejunare in diebus Veneris, non sequi Chorum, & Refectorium; & sic de aliis. Hæc enim conniventia, & dissimulatio, licet in se, & respectu Prælatorum, sit mortifera, per allegata in tract. de obligat. Regul. ad propr. Regul. Nihilominus non inducit infamiam personalem: vel quia omisio est, vel quia inter fratres frequens est. Etenim infamia personalis interrogatur per grave peccatum commissionis, cui debetur gravis poena corporalis, vel

pecuniaria, applicanda fisco, ut ex communi sententia docet *Clar. in §. final. q. 11. nu. 2. & Megalius in suo prompt. ver. infam. nu. 1.*

4. Hujus generis est culpa, seu defectus naturalis, ut si Prior agros & possessiones Monasterii omittat defendere, vel cultivare, aut si fiat leprosus, surdus, cæcus, podagrosus, vel aliunde inhabilis ad regimen: nam licet hi defectus infamiam personalem non inducant, adhuc tamen Prælatus etiam invitè debet ab officio privari. *Ena nos, 4. de Clerico agitante.*

5. Altera verò culpa est, quæ Ordini, & personæ infamiam inducit, prout est, delictum sodomitæ, fornicationis, sacrilegii, furti famosi, dilapidationis bonorum Monasterii, & similium; prima transgressio, ut dictum est, licet in se sit gravis, censetur tamen leve, respectu secundæ transgressionis; & ac proinde appellationem non admittit.

Quest. 68. An Prior Conventualis possit, sine justa causa, & absque consensu sui Capituli, Suppriorem sui Conventus absolvere?

1. **N**egative respondet noster *P. Castell. in tract. de elect. Canon. cap. 18. nu. 6.* & mentò, quia hoc habetur expressè in nostris Constit. dist. 2. de elect. *Priorum Conventualium cap. 2. fol. mibi 119.* ubi habentur hæc prædicta verba. *Similiter poterit Prior Conventualis Supprium institutum à Priore Provinciali absolvere, ut declaratum Capitulo Barcmonæ 1574. Sed hoc de absolutione Supprioris intelligendum est iuxta declarationem Capit. Valentie 1596. quod possit absolvi à Priore, de Patrum tamen Consilio per vota secreta.* Hæc ibi.

2. Hoc autem Consilium, non ob aliam causam exigit, nisi ad judicandum, & resolvendum de justa causa, an scilicet sit rationalis, & sufficiens ad removendum Suppriorem ab officio? Quod item huiusmodi iudicium, & resolutio non debet aliàs proferri, & publicari, nisi per vota secreta, ad finem eximendi Consiliarios ab omni timore, ut item expressè dicitur, *distinct. 1. de recip. cap. 5. fol. 40. column. §. potissimè.*

3. Neque his obstat, quod dico rom. 1. p. 2. tract. 10. de appellat. q. 4. 1. num. 1. quod scilicet Supprios possint ad nutum, etiam sine causa suis officiis spoliari; quia hoc dictum est, attentò jure communi; secus autem dicendum, de jure nostro speciali: item illud dictum potè habere locum, ubi Supprios instituntur à solo Provifore, quod non potè extendi ad meam Religionem, in qua instituntur per modum electionis Canonice, hoc est, à majori parte Capitulantium, & de consilio discretorum Fratrum proprii Conventus, & per vota secreta, ut probat *tex. 3. cap. 2. de elect. Prior. Conven. ubi facta mentio de auctoritate, quam Supprior habet jure Constit. & de auctoritate, quam potè habere ex delegatione Prioris, subiungitur, Nisi Prior Provincialis aliter ordinaverit.* Ad quorum verborum claritatem, sub *lit. F. fol. 119. col. 2.* fuit declaratum, quod mortuo, vel amoto Priore, Prior Provincialis potè Supprium à suo officio absolvere, supple, non ut libet, sed cum causa, ut supra dictum est; tum quia illa declaratio est subsequens ad præcedentem declarationem, qua fuit resolutum, Supprium non esse absolviendum, sine justa, & rationabili causa, examinanda in Cap. Patrum, & per vota secreta; lex autem subsequens generaliter lata recipit specificationem à præcedenti sibi consona; tum etiam, quia agitur de re gravi, & de præjudicio juris tertii; & adverte, quod id, quod dicitur in dict. textu de Provinciali, non potè extendi ad Vicarium Generalem Provincie, nisi habeat speciale mandatum à Superiore instituyente: nam dicta dispositio est odiosa, & pœnalis; in odiosis

odiosis autem & pœnalibus non fit extensio, juxta *Jur. Regul. adia.*

4. Quibus adde, quod quamvis in *d. fol. 118. col. 1. §. item declaramus*, sit dictum, quod Priores Provinciales in sua Provincia possunt instituire Supprios, hoc tamen intelligendum est, ut paulò inferius declaratur, quod scilicet, si Priores Conventuales infra mensem, tenentur Priores suos Supprios instituire, vel petere, ut à Provinciali instituantur, illo tamen mense transacto, jus digendi, & providendi, & solvitur ad P. Provinciale, & impenam negligentiae, Priores absolvendi sunt ab officio, ubi idem dicitur, & hoc procedit & observandum est, quandoque & qualitercunque occurrerit Conventum carere suo proprio Superiore; Etenim Prior Conventus, non solum infra mensem in principio sui Prioratus, tenetur Supprios instituire, verum etiam in omni alia quacunque carentia Supprios.

5. Hinc quidam Supprior institutus in Conventu N. hujus Civitatis Neap. ab Admod. R. P. Provinciali, non fuit admissus, ex quo ibidem paulò ante fuerat alius institutus à P. Priore, de consensu Capituli sui Conventus, infra legitima tempora, & re delata ad P. Reverendiss. Generalem, fuit resolutum ad beneficium prædicti P. Prioris, ex quo ulus fuerat Jure suo, quo, sine rationali causa cognita & discussa, haud potuisset spoliari.

Quest. 69. An Praelati locales possint accipere pecuniam ad cambium, sive ad mutuum, cum solutione lucri cessantis, vel damni emergentis?

1. Quod non possint, certum est ex Decreto Sac. Congr. quod per extensum habes *tom. 1. prax. p. 2. v. 14. de reb. Monast. non aliena n. q. 68.* Verum quia prædictum Decretum ibidem integrè non refertur, placuit illud referre, prout fuit innovatum ab eadem Sac. Congreg. sub anno Domini 1643. Die verò 19. Septembris, cum subscriptione D. Paulini ejusdem Sac. Congr. Secret. Romæ Typis datum, sub his verbis.

2. Cum post editum Decretum de rebus Regul. non alienandis compertum sit, Regulares, qui eod. Decreto prohibentur censui imponere, & alios contractus facere super bonis ad eorum Monasteria pertinentibus, loco censuum & contrahuntur hujusmodi pecunias accipere mutuo etiam sine alienatione solutione, vel ad cambium, cum solutione lucri etiam cessantis, vel damni emergentis, cum obligatione seu hypotheca bonorum, aut dato pignore, cumque ex hujusmodi contractibus citatur mens S. Congreg. cui in primis in votis suis censuere Religionum videmur, quæ ex dictis contractibus plurimum leduntur, SS. D. N. approbante decreto & datarunt, non lucere Regularibus, ut supra proponitur accipere, & si acceperint, in ipsius Decreti penas, ipso facto incidere. Datum Romæ 21. Marti. 1626. quod innovatur hac die 10. Septembris 1643. Joan. Baptista Cardinalis Pamphilius, Franciscus Paulinus S. Congr. Concil. Secret.

3. Quod etiam per extensum refert *Lez. in addit. ad v. 10. 1. p. sum. fol. mibi 174. col. 2.* ex quo Decreto sic integrè relato, benè vides, quod ad hoc, ut Regulares incurrant penas alterius Decreti S. Congreg. extensi in eadem secunda parte, præxigitur, ut monet per eosdem acceptæ ad cambium, vel mutuum, sint acceptæ eum obligatione, aut hypotheca bonorum Monasterii, aut dato pignore bonorum præfati Monasterii, ut clarè dicitur in dict. Decreto.

4. Quamobrem, seclusis obligatione, ac pignore bonorum Monasterii, Regulares non prohibentur, cæteris paribus, accipere pecunias ad cambium reale, sive commutare numismata de loco ad locum, pro majori

Donni Praxis Regularis Tomus III.

securitate personæ, quæ transfertur, vel pro majori facilitate negotiorum peragendorum; alias nimis molestantur, aut respectu ipsorum periret ars campatoria, quæ ad politicum regimen est valdè necessaria, *Syl. ver. usura 4. m. 1. & sequen.*

5. Idem existimo dicendum esse de pecuniis accipendis ad mutuum, nam mutuum est actus necessarius ad remedium pauperum, *Roder. 2. p. sum. cap. 7. num. 12.* de re vide, quæ dico, *tom. 1. prax. p. 2. v. 12. de obligat. Monasterii q. 23.*

6. Quod autem prædictum Decretum non comprehendat Capucinos, Minores Reformatos de Obervantia, vel Theatinos, constat ex declaratione ejusdem Sac. Congr. quam authenticè habes in libello articulo *Bulle, & Decreta recentiora fol. mibi 100.* & ratio potest esse, quia his omnibus repugnat bona stabiliè possidere, etiam in communi. Unde subilegata, coguntur vendere, & pecuniam exinde receptam, in usum fabricæ convertere.

Quest. 70. Dominicani renunciantes votum electivum, an possint eodem anno, in diversis tamen Conventibus, duos eligere Priores?

1. ET dico, quod non, quia eis resistit propria Constitutio, *distin. 2. de elect. Prior. Conven. cap. 2. fol. 116. col. 3. sub lit. q.* ubi habentur hæc formalia verba, nullus frater ratione novæ assignationis, potest eodem anno duos eligere Priores in diversis Conventibus, &c.

2. Nec obstat dicere, quod hi, de quibus est sermo, renunciant votum electivum, & consequenter non potest dici, quod elegerunt in priori Conventu, à quo recesserunt, quia renunciatio hujusmodi præsumitur malitiosè ac fraudulenter facta; ad eligendum scilicet amicum, vel ad fovendum discordias in secundo Conventu; fraus autem, & dolus nemini debet patrocinari, ut pluries dico & patet de eo, qui suæ voci renunciat ad hoc, ut in capitulo à majori parte eligentium eligatur: nam per talem renunciationem, non juvatur; ut clarè dicitur *cu. loc. Constit. fol. 107. col. 1. in fin. ibi, si quis propria vocis renunciatione, mediocritatem eligentium excesserit, in quacunque electione Canonica, irrita censetur electio, hæc ibi.*

Quest. 71. An postulationes, quæ fieri solent in electione Canonica, sint computandæ inter vota eligentium: ita ut electus à decem Electoribus natus partis, & postulas à duobus alterius partis dicatur electus à duodecim?

1. NEGativè dicunt quia postulatio differt specie ab electione, per ea quæ dico, *tom. 2. prax. p. 3. v. 1. q. 1. num. 11. de electione*, & constat ex cap. *postulationem §. de postulat. Pralat.* ubi expressè dicitur, quod per postulationem nullum Jus acquiritur postulato, secus autem per electionem electo; tum etiam, quia postulatio innititur gratiæ Principis, electio autem Justitiæ Solent, ut in *eod. cap.* tum item quia postulatio fieri potest de persona illegitima; secus autem electio, *cap. cum Monasterium 13. de elect.* ergo postulatio, & electio sunt res diversæ, postea sub diversis titulis in Decretal. & à diversis non fit illatio, l. *Pamponianus*, quamobrem sicut electio, ad hoc, ut confirmetur, debet esse à majori parte eligentium, ita, & postulatio à majori parte postulantium, aliàs non subsistit, ut clarè dicitur in nostris Constit. *distin. 1. de elect. Prior. Conven. cap. 2. sex. 3. fol. 110. & liquet ibi, idem etiam fiat, si aliquis à majori parte illorum, ad quos spectat electio, fuerit postulans.*

T 3

Quest. 72.

Quaest. 72. An Vicarius à Reverendissimo P. Generali missus ad gubernandum Conventum N. & ad dirigendum electionem Prioris ejusdem Conventus, possit eod. anno eligere Priorem in Conventu sua assignationis, non obstante, quod in electione prædicta votum emisit?

1. **E**T dico, quod sic: cæteris tamen concurrentibus, & dummodo fuerit missus ad terminos nostræ Constit. *distin. 2. cap. 2. de elect. Prior. Conven. sex. 1. sub lit. D. fol. 109. col. 3. §. declaramus, & cap. Generali Valentia celebrati, sub anno 1647. §. declarationes, num. 7.* & moveor, tum quia lex illa de non posse eligere duos Priores, vel socios, eodem anno, in diversis Conventibus, non comprehendit casum, de quo agitur; nam dictum Capitulum Generale, ubi verba fecit de dicta lege, statim statuit in casu nostro, absque ulla limitatione, ergo: tum etiam quia prædicta lex loquitur de Fratribus, qui ex uno in aliud Monasterium, assignantur absque ulla qualitate superioritatis, & regiminis: quamobrem, Regentes, lectores primi, & studentium Magistri excipiuntur à dict. lege, ut expressè legitur, *in cii. loc. sex. 7. sub lit. Q. fol. 116. col. 3.* tum item, quia supprioris de novo instituti, qui correspondent Vicariis missis, ut supra, excipiuntur à dict. lege, ut ibidem dicitur, & non aliter; nisi, quia prædicti censentur assignati cum qualitate superioritatis, & eligunt, non ratione novæ, & nudæ assignationis, sed qualitate, ut supra; tum item, quia causa finalis dict. legis, non procedit in casu nostro, ergo nec legis dispositio; etenim prædicta lex fuit lata ad occurrendum fraudibus, quæ frequenter possent fieri per Provinciales, ad habendum Priores, & socios ad sui nutum pro futuro Capitulo Provinciali: nam sublata dict. lege, nisi à breve tempus, & per paucos vocales sibi amicos, possent quamplurimos habere Priores, & Socios, ad sui voluntatem, & beneplacitum, quod non potest habere locum in casu nostro, cum sit de raro contingentibus, hoc est talis in electoribus inventæ, ut, excepto tali Vicario, nullus sit inter illos, qui scilicet electionem dirigere, ut dicitur *cu. loc. tum denique, quia munia Charitatis, uti sunt docere ignorantibus, & componere litigantes, non debent esse damnisera, & læsiva, sed honorifica, & unia, alioquin ad se præcavendum à privatione vocis sibi debita, aut nullus, aut vix unus reperiretur, qui veller, ut supra esse Vicarius, & sic multi retraherentur à mandatis superiorum, & ab operibus charitatis, quod non est dicendum.*

Quaest. 73. Fratres Dominicani unius Provincia, assignati in aliena Provincia, an habeant votum in electione Prioris illius Conventus, in quo reperiuntur assignati?

1. **R**espondeo, quod quo ad hoc, observandum est statutum, *distin. 2. de election. Prior. c. 2. sex. 6. fol. 114. col. 3. lit. P.* ubi hæc habentur.

2. *Si verò de aliena Provincia fuerint, postquam per annum continuum, in aliquo Conventu aliena Provincia assignati, morati fuerint, admittantur ad electiones in illa Provincia, sicut alii. Et hoc tam si ad tempus, quam si simpliciter ad alienam Provinciam quis assignetur, hæc ibi, quæ procedunt, si dicti Fratres repeniantur assignati in aliena Provincia pro studio, sive quocunque alio modo, ut sub eadem lit. P. declaratur: & ibid. subiungitur, quod dictum statutum intelligitur, quod fuerit continuatio assignationis unius anni in aliquo Conventu, ut declaratum fuit in cap. Romæ 1532. & notat noster Festus in sum. constit. 3. p. c. 6. fol. 242.*

3. Exinde ego infero, ergo ad hoc, ut dicti Fratres vocem habeant in casu posito, non sufficit, quod steterint

in aliena Provincia per maiorem partem anni; sed requiritur juxta textum, quod per annum continuum fuerint in Provincia, & quod continuatio assignationis fiat in aliquo Conventu dict. Provincie, ad minus per maiorem partem anni, duo enim copulativè exigit textus allegatus ubi supra, annum scilicet permanentiam, & continuationem moræ faciendæ, ut supra.

4. Quapropter si Frater Lombardus reperitur assignatus in Provincia Calabriae, ibique manserit per annum continuum, in nullo tamen Conventu, supra sex menses, non habebit vocem in casu posito, quia licet steterit per annum continuum in dict. Provincia; in nullo tamen Conventu stetit continuè per maiorem partem anni, ut supponitur.

5. Non desinam tamen dicere, quod in quibusdam Provinciis, praxis inolevit in contrarium: verum mihi videtur introducta contra textum, qui duo copulativè postulat, ut dictum est supra, quod scilicet advena per annum continuum sit in aliena Provincia, ad finem prædictum, & quod continuatio anni, supra maiorem partem anni, debeat fieri in aliquo Conventu.

6. An autem prædicti hospites subjiciantur dictæ legi toties, quoties à questum est inter nostrates, ad quod ego affirmative respondeo, si dicti Hospites revertantur in eandem suam Provinciam, à qua recesserunt, in virtute novæ assignationis; sic enim censentur veri & novi Hospites: secus autem si revertantur in virtute primæ assignationis; nam sic intelligitur suam primam assignationem continuare, & tanquam concives redire, ut patet de Confessario forensi, hic Neapoli ab Emin. Ordinario simpliciter approbato pro audientia Confessionum, qui si in suam patriam abiit, & rediit, potest sine novo examine, in virtute primæ approbationis, dictam audientiam continuare, vivente tamen eodem Eminentissimo.

Quaest. 74. An moderatores studii Generalis aliena Provincia, assignati tamen à P. Generali, comprehendantur sub dict. lege de forestieris?

1. **R**espondeo affirmative, & moveor; tum ex dict. textu, qui cum indefinite loquatur, & qui pollet legi universali, ut constat, *ex l. si servitus 2. §. de servit. Urban. prædict. si servitus ff. de legat. 2. cap. sol. 12. de major. & obedient. & cap. quia circa, & de privil. quod maxime procedit, quando subest eadem ratio, Card. Tuschus tom. 4. lit. 1. concl. 86. num. 2. & alii plures, quos allegat D. Barbosa. Axiomas. 123. num. 2.* tum item ex declaratione ibidem adhibita *sub lit. P. fol. 115. col. 3. in fin.* ubi dicitur, prædictum statutum procedere, si Fratres Hospites repeniantur assignati in aliena Provincia pro studio, sive quocunque alio modo; tum denique, quia illa dictio, (*quocunque alio modo*), comprehendit omnia, etiam quæ alias non comprehenderentur, *l. 1. ff. de Testam. milit. & multis citatis docet Barbosa dict. 329. nu. 1.*

2. Et quamvis hæc vera sint, advertite tamen, quod sicut lectores assignati à P. Provinciali, pro officio lectoratus, non comprehenduntur sub illa lege, de serviendo Conventui, per duos menses, antecedenter ad electionem, ad hoc, ut votent in electione ibi faciendâ, ut liquet *ex c. 16. de ordinat. sex. 4. fol. 193.* ita videtur dicendum, de lectoribus assignatis à Magistro Ordinis, tum quia utrobique militat eadem ratio; tum etiam quia totum illud, quod potest Provincialis in sua Provincia, potest P. Generalis in toto Ordine, & meliori modo, ergo, &c.

3. Quamobrem, ego censeo, quod in facti contingentiâ, incipienda sit assignatio facta à P. Generali Ordinis; nam si prædicti moderatores reperiantur assignati in aliquo studio generali; sub hac forma verborum assignamus, & damus te in Escalantem Ordinarium talis

nostræ

noſtri ſtudii Generalis cum omnibus gratiis, & privilegiis, quibus conſimiles moderatores, assignari, dari, & gaudere conſueverunt, quibusſcunque in contrarium non obſtantibus: certè non comprehenduntur ſub dict. lege, ſed ab illa eximuntur, per illam clauſulam generalem, quibusſcunque, &c. quæ per ea multa; quæ dico, tom. 1. p. 1. praxi, tr. 9. de clauſul. ſol. 9. num. 4. derogat omni communi iuri ſibi contrario: ſecus autem dicendum, ſi assignatio prædicta caretet clauſula derogante.

Quæſt. 75. An privilegium Patrum Cæleſtinorum eundi Romæ, ſine ſuperiorum licentia, extendatur ad Dominicanos?

1. Suppono pro claritate quæſiti, quod P. P. Religionis Cæleſtinorum, poſſint ad Sanctam Sedem evolare, abſque ſuorum licentia, in duobus tamen caſibus, in caſu ſcilicet appellationis à gravamine, & pro negotiis Romæ peragendis, ut conſtat ex Bull. Pauli V. incip. *innoſci nobis apoſtolicæ muneris, ratio poſſulæ*. &c. ad favorem eorundem edita die 29. Aprilis 1606. quæ per extenſum habetur in eorum Bullario, & liquet, ibi, ſecus, autem ſi velint accedere ad Urbem, tanquam ad Apoſtolicam Sedem, pro negotiis, & reſcribendis habendis, tunc enim volumus liberum eſſe unicuique, ad eam conſulere, nec licere ſuperioribus cuique prohibere, hæc ibi.

2. Quæ quidem verba mihi, quoad ſecundum caſum, accedendi ſcilicet ad S. Sedem, intuitu appellationis à gravamine, non videntur ſpecialia, nec nova, neque dubia, & proinde Religioſis omnibus indifferenter convenire: nam caſus eundi Romam, ob gravamen, non comprehenditur in Decreto de non eundo Romam, ſine ſuperiorum licentia, quod reperitur inſertum inter cætera Decreta, edita Juſti Clem. VIII. & Urbani VIII. pro reſor. Regul. quæ per extenſum referunt libellus attulatus, Bullæ, & Decreta reſcitoria ſol. mihi 107. *Nat. in ſum. ver. Religioſi, ſub num. 41. Peyr. tom. 2. in Conſtit. 10. Urb. VIII. & egomet ſom. 1. 2. p. prax. tr. 3. de clauſ. in ſin. §. 23. & liquet ibi, ſi quis autem ſine huiusmodi facultate Romam venire præſumpſerit, &c.*

3. In caſu autem poſito, nulla eſt præſumptio, Peyr. tom. 3. cap. 4. num. 17. & Peliz. ſom. 2. Manual. tr. 7. de pæ. c. 6. ſect. 2. q. 1. num. 27. ergo non comprehenditur ſub dict. Decreto; nam præſumptio includit dolum & malitiam, Lex. 1. p. ſum. cap. 10. num. 33. at dolum nullum facit, qui Jure ſuo utitur, non utitur ſſ. de Regul. iur. appellare à gravamine, nobis competit de Jure naturæ; nam appellatio eſt ſpecies deſenſionum, ut ſæpe dictum eſt, ergo per viam deſenſionis, vel per modum exponendi quærelam contra aggravantes, poteſt unusquisque Religioſus Romam ingredi, abſque facultate ſuperioris, non obſtante dicta prohibitione, de non ingreſſiendi Urbem, ſine facultate ſuperiorum, ut ex multis oſtendo cū. loc. prax.

4. Quod verò ad primum caſum, pro negotiis ſcilicet agendis, vertitur in dubium: nam quidam opinantur, prædictam Bullam integrè, & ſecundum totam ſui diſpoſitionem, ad Dominicanos extendi; tum, ob privilegium communicationis, quo communicant, etiam cum Monachis, tum quia cenſetur favorabilis, nempe lata ad favorem ſubditorum, favores autem ſunt ampliandi, & odia reſtringenda, juxta Jur. Regulam. Odia, ergo, &c.

5. Verùm ego oppoſitum cenſeo, quod ſi de Jure venis; moveor, tum quia prædicta Bulla, reſpectu præſatæ partis, non ſolum eſt ſpecialis, ſed etiam exorbitat à Jure communi; opponitur enim de directo, & per ſe Decreto cap. 4. *Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regul. nec non prædicto Decreto edito Juſſu Clem. VIII. & ab Urbano VIII. confirmato, quod ad ſui obſervantiam in univerſum obligat omnes Monachos, & Mendicantes, ut clare appa-*

ret ex rubrica ejuſdem: ea autem quæ exorbitant à Jure communi, vel ſpecialia ſunt, non comprehenduntur in generali communicatione privilegiorum, unde non ſunt in conſequentiam trahenda, per ea multa quæ dico tom. 1. p. 1. tr. 7. de commun. privul. q. 14. num. 4. & habetur expreſſe in Regul. 8. de Regul. iur. an 6. & in l. 3. in ſin. C. de legib. & l. 1. in ſingulari ſſ. cod. ubi dicitur, quod privilegium ſpecialiter quibuidam conceſſum, generaliter obſervari non debet, tum etiam, quia præjudicat Juri tertii, ſcilicet Prælatorum, & conſequenter cenſetur odioſum, & quoad debitam obedientiam Religioſorum, Ordinem invertit; qui, ſine dubio, magnam jaſturam patere-tur, ſi Religioſi ſubditi, ut libet in Urbem confluerent, abſque ſuperiorum licentia.

6. Quapropter, nec quidem Jubilæi tempore, licitum eſt Religioſis, ſine Superiorum facultate, Romam petere, eo prætextu, quod omnes Chriſti fideles generaliter invitentur à S. Papa, ad finem lucrandi Indulgentias, Romam ire; quia talis convocatio generalis Papæ, debet intelligi, ſalvo Jure tertii, & ſervato debita obedientiæ ordine, & non aliter, nec alio modo, prout poſt allegatos docet Lex. in Mari Magno Minor. circa §. 21. num. 54.

7. Benè tamen verum eſt, quod prædicta facultas fieri poteſt, non ſolum à P. Generali, & Proteſtore Ordinis, verùm etiam à P. Provinciali Provincie, juxta declarationem S. Congreg. inſertam in dictis Decretis Clem. VIII. circa finem: immò & à Viſitatoribus, Deſinitoribus, ac aliis Prælatiſ: dummodo habeant eandem authoritatem, quam habet Provincialis, & moveantur pro communi bono Provincie, ut benè notat P. Franciſc. Peliz. ſom. 2. Manual. de pænis, tr. 7. cap. 6. ſect. 10. num. 28.

Quæſt. 76. Regularis deferens habitum ſue Religionis ſubius habitu alterius Religionis, an ſit cenſendus Apoſtata?

1. Affirmant quidam juriſtæ, cum Gloſ. Clem. 2. de quia, & honeſt. Cleric. in ver. extrinſec. & ſe fundant in cap. ut periculofa 2. ne Clerici, vel Monachi in 6. quia idem eſt occultare habitum omnino, & illud dimittere. Navar. in ſum. cap. 27. & Bannes 2. 2. diſp. 1. q. 12.

2. Negant verò Theologi, ceu ſunt Emin. Cajet. 2. 2. q. 12. ar. 1. Navar. de Apoſtaſia, conſil. unic. nn. 6. & alii plures quos allegat, & ſequitur P. Sanchez, in ſum. lib. 6. cap. 8. num. 5. ducunturque, quia ratio formalis Apoſtaſiæ conſiſtit in retroceſſione à Religione, cum animo non amplius redeundi in eam; ſive fiat cum habitu, ſive ſine habitu; ſive murato, vel occultato, parum reſert per ea multa, quæ dixi tom. 1. p. 2. prax. tr. 6. de Apoſt. q. 2. num. 7. & ſequent. poſſunt tamen hæc opinionem conciliari, ſi dicatur, quod prima opinio procedit de Apoſtaſia largè dicta; ſecunda verò de propriè dicta, ſed quidquid ſit de his opinionibus, attendenda ſunt propria ſtatuta, & conſiderandū, an Religioſus ex juſta & rationabili cauſa, occultet proprium habitum, & aſſumat alienum, vel potius temerè? nam aſſumptio habitus alterius Religionis, & occultatio habitus propriæ Religionis temerè facta, ſubjicitur excommunicationi nedum ex d. cap. ut periculofa, verùm etiam ex aliis Conſtit. quas reſert Lex. 1. p. ſum. c. 13. nu. 7. & 8.

3. Dixi ex rationabili cauſa: quia relinquere habitum propter neceſſitatem tuendi vitam, vel virandi aliquod grave damnum, vel ſcandalum, exculpat à pœna, & culpa: nam regulariter loquendo, leges humanæ non cenſentur obligare cum tanto diſpendio. Item conſiderandum eſt, an ſimus in foro poli, vel fori? Quia quoad forum externum, ad effectum puniendi apoſtaſiam, requiruntur hæc tria, nempe reſceſſus à Religione ſine licen-

tia, habitus dimissio, & animus non amplius eum assumendi, ut liquet ex decis. *cu. loc. praxis. nu. 14.*

Quæst. 77. An Regularis, saltem ex dispensatione P. Generalis, possit simul habere duas Prælatias, puta duos Prioratus, vel Guardianatus, vel Abbantias?

1. **N**egativè Syl. *verb. casus. n. 2. cas. 21.* & est decisio *cap. de multa 28. de præben. ibi, Nullus diversas dignitates Ecclesiasticas, & plures Ecclesias Parochiales recipiat, contra Sacrorum Canonum statuta, & cap. unum. 4. 21. q. 1. ibi, Unum Abbatem duobus Monasteriis præsidere interdicitur, & c. sicut. 4. 21. q. 2. ibi, Unde interdicitur, ut nullus præsumat Ecclesiam inter duos, vel plures dividere, quia Ecclesia Christi, uxor & sponsa debet esse, non fornicum, sicut Culistis Papæ testatur. Hæc ibi, ex quibus benè apparet, quod unus non potest simul habere duas Ecclesias, habentes curam Animarum, & quod uni Ecclesiæ duo pariter præesse non possunt; ad quod facit *tex. cap. consuetudinem. cap. de consuet. in 6. ibi, Nullus liceat de cetero, nisi unicum personatum, vel dignitatem aut præposituram sive administrationem, vel officium perpetuum quocunque nomine conferatur; ad quod item facit tex. cap. 2. Concil. Trid. sess. 7. de refor. ibi, Nemo quacunque etiam dignitate, gradu, præ eminentia fulgens, plures Metropolitanas, seu Cathedralis Ecclesias in titulum, sive commendam, aut quovis nomine, contra Sac. Canon. instituta recipere, & simul retinere præsumat. Cum valde scilicet sit ille censendus, cui unam Ecclesiam benè & fructuosè, & cum Animarum sibi commissarum salute regere contigerit, &c. & c. 17. sess. 24. de refor. ibi, Statuit, ut in posterum unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur, quod quidem si ad vitam eius, cui confertur, honestè sustentandum non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri, &c.**

2. Et quamvis prædicta Decreta loquantur de beneficiis Clericorum, præbendis, & dignitatibus Animarum curam habentibus, hoc tamen etiam intelligendum est, de officiis, Prælatiis, & dignitatibus Regularium, quibus Animarum cura subest, sicut sunt Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Guardianatus, & similia; tum quia causæ impellunt, & finales Sacrorum Canonum, & Sac. Concil. Triden. ut puta, quia nemo potest duobus Dominis servire, quia unusquisque, secundum Apostolum, debet manere, in quo vocatus est; quia Ecclesia Christi debet esse uxor, & non fornicum, quia aliis Clericorum ordo perverteretur: quia Ecclesia Curata exigit personalem residentiam; & similes militantes, & locum habent in Prioratibus, & Abbatibus Regularium etiam, quia de similibus, idem est iudicium, ut rectè advertunt *Emin. Bellar. in addit. ad d. cap. 17. Trid. sess. 24. de reformatione. num. 5. ver. honestè sustentandum, §. ex eod. & Lind. Miranda 2. p. q. ar. 3.*

3. Exinde plura collige. Primò, quod, Papa excepto, nullus potest dispensare, ut unus Regularis habeat duos Prioratus, vel duas Abbantias, *c. 1. de consuet. in 6.* Secundò, quod Prioratus non potest dici beneficium simplex, sed curatum, ex quo petit personalem residentiam sui Pastoris. Tertiò, quod licet adepta possessione secundi beneficii Curati, primum vacat, quia Episcopus non potest conferre; ita adepta possessione secundi Prioratus, primus cessat, quia Provincialis, ac Generalis, non potest dispensare ad *tex. cap. si quis iam translatus est. 3. 21.*

q. 1. ubi glossa *ubi ver. translatus, de huiusmodi dispensatione multa congerit.*

Quæst. 78. An priores teneantur in suis Conventibus residere?

1. **E**T dico, quod sic; nam sive hi considerentur, ut Pastores, sive ut Gubernatores, aut Præfecti gregis sibi committi, tenentur de iure divino residere: cum alias non possint rectè fungi proprio officio, prout colligitur ex multis locis Sacrae Scripturae, & præcipuè ex *Proverb. 27. ibi, Cognosce vulnum Pecoris tui, & Greges tuos diligenter considera; & Eccl. 7. ibi, Pecora tibi sunt, attende illis; & Ait. 20. Attende universo Gregi, in quo nos Spiritus Sanctus posuit.*

2. Hinc Sac. Conc. Trid. *cap. 1. sess. 23. de reformatione.* Iure optimo dicit, Cum præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus Animarum cura commissæ est Oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbi gratia divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum aliorumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & inter cetera munia Pastoralia incumbere, quæ omnia nequaquam ab eis præstari, & impleri possunt, qui Gregi suo non inquirant, neque assistunt, &c. Hæc ibi, quæ licet sint dicta de Episcopis: adhuc tamen extenduntur ad Curatos inferiores, & Regulares habentes curam Animarum: cum utrobique eadem omnino militet ratio: ergo quoad residentiam Prælati Regulares, alique Parochi, æquiparantur Episcopis, ceteris tamen paribus.

3. Non desinam tamen dicere, quod cum prædictum præceptum de residentia, sit affirmativum, obligat semper, sed non ad semper. Ideoque restat determinandum à S. Papa, quo tempore obliget, ut mirificè ex multis ostendit, *S. Tho. quod 1. 4. ar. 13. Cardinalis Cajet. 2. 2. q. 18. ar. 5. Graff. 1. p. decis. avar. lib. 1. cap. 8. nu. 8. & Barbosa de offi. & potest. Parochi. c. 8. nu. 2.*

Quæst. 79. Percutienti Monachum, cui tenetur satisfacere, & à quo remissionem petere?

1. **Q**uod percutiens Monachum, vel Religiosum Conversum, tanquam excommunicatus sit denuntiandus, & evitandus, donec læsis congruè satisfecerit, & se Sanctæ Sedis pro absolutione præsentaverit, habetur expressè in *c. Parochianos 9. de sent. excomm. & liquet ibi, Donec læsis congruè satisfecerit.*

2. Verùm in utrum vertitur, cui facienda sit huiusmodi satisfactio Monachorum, vel ejus Monasterio, aut utrique simul?

3. *Glossa d. c. in ver. satisfaciendi*, dicit, quod cum Monachus læsus proprium non habeat, facienda est Monasterio, ea ratione, quia ejus injuria redundat in totum Conventum *argum. l. 1. §. injuria, l. cum qui, §. final. de injur. ubi dicitur, quod injuria filii redundat in patrem, servi in dominum, & uxoris in maritum: quod item dicit Glossa in cap. vulgaris est questio 16. de panis. distin. 1. ubi in ver. totum ait, quod injuria facta Clerico, vel Canonico, redundat in Collegium latè, Sylv. *ver. in iura. q. 6. n. 8. & de eadem Glossa in d. cap. Parochianos, §. de sent. excomm. in ver. Monachos*, ait, quod Monachus læsus non poterit agere actione injuriarum; sed actio competit Monasterio, & ager Syndicus Monasterii, sicut actio injuriarum competit Domino si injuria fit servo, etiam ager Dominus, & non servus, *Insti. de injur. §. servi autem.**

4. Sed quid, si remittit Monachus injuriam? Respondet *Glossa cu. loc. quod perperam agit*, quin possit agere Monasterium, sicut licet filius familias remittat injuriam factam sibi, pater tamen potest agere pro injuria filio irrogata, *ff. de pæctis in personam*: imò etsi injuria fieret filio volenti, pater agere posset, *ff. de injur. l. 1. §. usque.*

5. Exinde *Glossa* ibidem subnequit, quod ad Monasterium spectat remittere injuriam factam Monacho; quod replicat in *cap. cum de fidei*, 15. de *sent. excomm. ver. quam offendit*, ex quo hæc injuria, non solum fit injuriarum, sed toti Ordini, & quia Ordo representatur per Capitulum, dicendum est, quod ad Capitulum Monasterii spectat remittere offensam factam suo Monacho: quod multis probat *Novar. tom. 2. comm. 2. de Regul. nu. 64. & tom. 3. in cap. vulgaris 16. de penis. dist. 1. ubi ampliando conclusionem dicit, quod Capitulum Regulari potest agere actione injuriarum, non obstante remissione facta à Monacho læso, & potest dimittere injuriam illatam suo Monacho, etiam ipso nolente, S. Antonin. 2. p. summ. ut. 8. cap. 3. §. 6. Comitol. lib. 4. responsum moralium q. 32. num. 13. Fulvius tract. 15. num. 45. Bonac. tom. 3. disp. 2. q. 3. p. 8. sect. 5. nu. 2. Alphons. de Leon. de censur. recollect. 5. nu. 646. & Egomet. tom. 1. p. 2. prax. tract. 12. de obligat. Monast. q. 33. 34. & 35.*

6. Quibus adde, quod cum percussor non sit absolvendus, nisi parte satisfacta, Capitulum, sive Collegium Monasterii, circa fidem remissionis, debet diligenter advertere, & Superiores majores consulere, ne in retam gravi, temerè erret, vel odibile fiat: nam quod omnes tangit, debet ab omnibus approbati.

Quest. 80. Sed quidam intelligatur, pro satisfactione præstanda Monacho, vel Clerico percussori

1. DE hac re discipant Doctores in *cap. ea noscitur*, & *cap. quamvis, de sent. excomm.* nam sunt quidam, qui dicunt, quod nomine satisfactionis dandæ personæ Ecclesiasticæ percussor, non solum venit petitio veniæ, & satisfactio pecuniaria pro damnis, expensis, & interese, sed etiam satisfactio pecuniaria pro extimatione injuriæ; tum quia qui causam damni dat, damnum facile videtur, *l. qui occidit ff. ad legem Aquiliam*; tum etiam, quia spoliatio honorum est maxima pena, quæ secundum magis & minus, potest correspondere culpis, prout docent *Sylv. ver. injuria, q. 7.* ubi secundum probabilem opinionem dicit, quod satisfactio, pro extimatione injuriæ, debet attendi ex juramento partis læsæ; ut si non avertit, se potius velle, de suo perdidisse tantum, vel tantum quam talem injuriam sustinuisse; ad quod pro se allegat *Hofstien. in summ. tit. de injuriis, & d. mo dato, & Specul. eod. titulo, & sequuntur praxis Neapol. in cap. 39. sub nu. 4. in nov. Grass. p. 2. decis. anr. lib. 2. cap. 49. nu. 61. & Sey. lib. 2. de cens. cap. 8. nu. 8. Squill. cap. 6. de privit. Cleric. & Alphons. de Leone, de censur. sive de off. potest. Confessor. tract. 5. nu. 641. & sequen. qui ibidem advertit, quod hujusmodi satisfactio non est de forma absolutionis, quam obrem potest prætermitti, vel de voluntate personæ percussæ; vel ob impotentiam percussentium.*

Quest. 81. An prædictus monachi percussor, sive laicus, sit absolvendus à suo Episcopo, vel possit à Prælo percussus?

1. R Espondeo cum *Glossa cap. Parochos, q. 9. de sent. excomm. in fin.* quod regulariter loquendo, debet absolvi à suo Episcopo, & non à Superiore percussus: quia de jure communi Canonico, ad Episcopum spectat in sua Diocesi invigilare pro observantia Sacrorum Canonum, eorumque transgressores censuris multare; non autem ad Superiores Regulares. Dixi regulariter loquendo, quia si finis in percussione enormi, aut enormissima, recurrendum est ad S. Sedem, nisi fortè eadem facultas aliàs Episcopo loci reperitur indulgta.

Quest. 82. Regularis percutiens Religiosum alterius Ordinis, vel Clericum subditum Episcopos à quonam sit absolvendus?

1. R Espondeo, quod de jure communi debet absolvi ab Episcopo loci, ut expressè dicitur in *cap. Religioso 21. de sent. excomm. in 6.* dummodo tamen percussio sit levis, & non atrox, ut ibidem limitat *Glossa in ver. eo casu.* Verum tamen virtute privilegiorum potest absolvi à suis Superioribus Regularibus, utpotè à Provinciali, vel Priore sui Conventus: nam Innocent. Papa IV. concessit Generali, & Provincialibus Ministris, ut eos, qui ex fratribus suis pro iniectione manuum, in seipsos, incurrerint in excommunicationis vinculum, aut in id ante habitum susceptum inciderint, vel si aliàs sint excommunicati, valeant absolvere, nisi adeò gravis, & enormis fiat excessus, quod merito sint ad S. Sedem Apostolicam destinandi, quod privilegium refert *Collector privileg. Mendicantium, ver. absolutio ordinaria, quoad fratres, nu. 1. & Roder. tom. 1. q. 20. 12.*

2. Nobis verò, inter cætera concessit Bonif. IX. ut Magistro Ordinis Prædicatorum, & Priores, aut eorum Vicari, eorum subditos fratres, & sorores, qui forsitan manus violentas in alios quoscumque Clericos, etiam utique ad sanguinis effusionem, & enormem lésionem iniecerint: dummodo læsio hujusmodi enormis non existat, quod propterea merito foret Sedes Apostolica consulenda, quoties expedierit absolvere, & cum eis super irregularitate, si quam hujusmodi sententis ligati, celebrando divina, vel miscendo se illis, &c. ex quibus *Sorbus Capuccinus in annotat. ad prædictum privilegium, ver. sed postea dicit, quod cap. cum illorum de sent. excomm. & similia, quibus cavetur, ut percussor sit absolvendus à Superiore personæ Ecclesiasticæ percussæ, hodie quoad Regulares, ob prædicta privilegia non procedunt, sed absolviendi sunt à suis Superioribus.*

3. Item *P. Suar. tom. 5. de censur. dist. 22. sect. 1. num. 79. in fin.* quod si Abbas, sive Superior Monasterii percussit suum subditum, est absolvendus à suo Superiore Regulari, quia percussio illa de se non est enormis, & consequenter non est Papæ reservata; quod rectius confirmat *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 23. num. 7.* ubi dicit, quod Superior Monasterii non est inferioris conditionis, quam si sit suus subditus: ergo sicut subditus, virtute privil. potest absolvi à suo Superiore Regulari: ita, & Superior Monasterii, dummodo percussio non sit enormis: ad quod facit privil. incip. *Sacra Religiosis*, quod refert *Collectus fol. 21. & Collector cit. loc. nu. 31.*

4. Amplia prædictam conclusionem procedere, etiam si talis percussio fiat extra Claustra: nam cum Superior Regularis habeat in suis subditos jurisdictionem quasi Episcopalem, potest etiam in foro exteriori eum absolvere, *Campan. in suo diverso iur. Canon. rubr. 11. cap. 13. nu. 135. & Alphons. de Leon. p. 2. recoll. 11. nu. 198. & Grass. 2. p. decis. anr. lib. 3. c. 6. nu. 38.*

5. Verum Juxta Ecclesiasticus potest talem percussorem, pro punitione ipsius processare, juxta terminos *cap. 14. Concil. Trident. sess. 25. de Regul. necnon & illum excommunicatum declarare, secundum opinionem multorum, de qua opinione, & sua contrarietate dico, tom. 1. p. 2. prax. tract. 13. q. 26. de exempt.*

Quest. 83. Si Religiosus subditus suum Superiorem percutiat, an dict. percussio adeò sit enormis, ut sit consulenda S. Sedes?

1. Sapientissimus D. Jacobus de Grass. p. 2. decis. anr. lib. 3. cap. 6. nu. 41. dicit, quod pro tali absolutione recurrendum est ad S. Papam, quia hujusmodi percussio, ob dignitatem personæ percussæ, per *cap. cum aliorum de sent.*

sent. excomm. censetur enormis, & consequenter est de reservatis Papæ; secus si percutiat Prælatum non suum. *in prax. lib. 1. nu. 2. 4. 4.* quod ante eum dixit *Suar. tom. 5. de censur. disp. 22. sect. 1. nu. 77. in fin.* ubi limitat, dummodo percussio extranei Superioris, non sit enormis; nam si sit enormis, recurrendum est ad Papam per d. cum illorum de sent. excomm. §. eorum Prælatos.

2. Verum doctissimus P. Alphons. de Leon. recoll. §. de censur. sub nu. 594. dicit, prædictam sententiam procedere de jure communi; secus autem de jure speciali dicendum est: nam secundum specialia privilegia, maxime Mendicantium, non excluduntur subditi percipientes Prælatum suum: tum quia per ea conceditur facultas absolvendi ab enormi, qualis efficitur percussio, ratione dignitatis personæ percussæ; tum etiam, quia prædicta percussio non est enormis in se, sed extrinsecè, hoc est, ratione dignitatis personæ percussæ: tum etiam, quia Superior percussus, per percussorem sibi illatam, non definit in se habere facultatem absolvendi suum percussorem; tum denique, quia adsunt aliæ concessiones factæ Benedictinis pro absolutione ipsorum, ab omnibus censuris, cum clausula contraria, scilicet, etiam si talia forent, per quæ Sedes Apostolica esse consulenda, ut habetur in *compend. privil. Soc. Jesu. ver. absolutio* §. 10. quod item refertur *Suar. tom. 4. de Relig. lib. 2. de oblig. Religios. c. 20. ad finem, & Roder. tom. 1. q. 20. ar. 13.*

3. Ex quibus prædictus P. Alphons. colligit Prælatos posse absolvere suos subditos ab omni excommuni. subsequuta, etiam ob mutilationem membrorum, etiam ob homicidium, etiam ab excomm. ob manus violentas in Episcopum, &c.

4. Verum ego absolute prædicta non admitto. nam esto, quod Prælatus subditum sui percussorem, possit absolvere ab excomm. non tamen expedit, ut in propria causa, sit ipsemet Jux, maxime si versetur in foro externo: item attentè legenda sunt propria privilegia, quibus intendimus ut, ne contingat errare: item cogitandum est, an simus in manifestis, an verò in occultis: Item cogitandum est, circa satisfactionem requisitam, & remissionem faciendam: nam iniuria illata Regulari Prælato, non censetur ipsi soli facta, sed toti Ordini: an item prædicta privilegia, quibus fungi volumus, sint in viridi observantia? an item sint oracula? an contra propria statuta, & speciales constitutiones? de quibus vide quæ dico, *tom. 2. p. 3. tract. 11.* ubi latè de auth. dispen. landi.

Quæst. 84. Si in uno monasterio duo tantum reperiantur Sacerdotes, quorum unus sit superior, alter verò subditus, & ad invicem se percutiant: an possint mutuo se absolvere?

1. **Q**uestio hæc pendet ex illa, an excommunicatus, & suspensus à jurisdictione, possit ab excommunicatione absolvere? Cujus negativa sententia videtur certa: nam potestas ligandi, & absolvendi, non reperitur extra Ecclesiam, sed excommunicatus est extra Ecclesiam, ergo non potest solvere, nec ligare: ut probat *tex. c. audivimus 4. 2. q. 1.*

2. Verum tamen noster Tabiena, *ver. absolvere 2. §. sexto queritur*, dicit, quod licet excommunicatus, ordinariè loquendo, non valeat absolvere; nihilominus in necessitate extrema, potest: quia necessitas legem non habet, *cap. quod non est licitum, de Regul. Jur.* quod etiam probat à majori: nam si excommunicatus in casu necessitatis extremæ potest absolvere à peccatis, ut tenet *Glossa in c. Pastoralis, de officio ordin.* & tenent communiter Doctores, ergo à fortiori, poterit absolvere ab excommunicatione: quod dictum amplectitur, tum *Servus in compend. privil. Mendicantium, ver. absolutio ordi-*

naria, quoad fratres ver. sed quia, tum etiam *Roder. tom. 1. q. 20. ar. 12. ad finem, Peyr. de Prælatus. q. 1. cap. 4. §. 4. nu. 82. & D. Barbosa in cap. Monachi, de sent. excomm. ceterum P. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 23. nu. 9. & sequen-* dicit, prædictam sententiam posse in casu posito habere locum, si dicta percussio sit secreta: secus autem si notoria: quia Prælatus seceret excommunicatus, non est omnino privatus jurisdictione, & communionem, in bonum sui subditi: ergo si versetur in occultis, poterit ipse Prælatus prius subditum absolvere, qui sic absolutus, esset idoneus ad absolvendum suum Prælatum excommunicatum. Secus autem si sit notoria: sic ambo per *cap. si quis suadente Diabolo*, forent evitandi, uti privati activa & passiva participatione Sacram. quando ergo casus est publicus, neuter habet potestatem administrandi Sacramenta, ut dictum est supra, & probat *tex. d. cap. audivimus 4. 2. q. 1. & c. prudentiam, §. 6. de offic. Delegati. & cap. duobus de sent. excomm.* ubi dicitur, duos habentes facultatem esse invicem absolvendi, si ambo in excommunicationem minorem incidant, non privari dicta potestate, nec usu ejus, ut rectè ibi glossa exponit, quia excommunicatione minor privatur à receptione Sacramentorum, & non ipsa jurisdictionis: ergo per argum. à contrario sensu, excommunicatio major, privatur excommunicationis jurisdictione, usu, & potestate administrandi Sacramenta.

3. Ideoque in casu posito, notorio tamen, & claro, Superior debet eligere Confessarium sæcularem, vel alterius Ordinis, à quo absolvatur ipse prius ab illa excommunicatione, & postquam fuerit absolutus, absolva subditum: quia cum facultas eligendi Confessarium, non sit actus jurisdictionis, dictus superior per præcedentem excomm. non censetur privatus privilegio eligendi Confessarium, ad finem passivè absolvendi, qui Confessor sic electus potest dici excommunicatum absolvere: quia in tali casu Confessor electus, non recipit potestatem absolvendi ab ipso eligente, sed à D. Papa committente.

4. Sed quid, si in eo loco non sit copia Sacerdotum sæcularis, vel alterius Ordinis? Respondet *Suar. c. 10. nu. 12. in fin.* quod in tali casu, ita se habere quemlibet ipsorum, ac si esset solus, & non haberet copiam Confessoris, quod est dicere, tunc ratione scandalii evitandi in populo, vel infamæ, non solum personarum, sed Religionis, & aliarum causarum, utpote ad evitandum aliquod grave nocuum in vita; vel in bonis, posse celebrare, & celebrando non incurere irregularitatem, ut docent Doctores quos allegat, & sequitur P. Ant. Diana p. 5. Moral. tr. 9. de excomm. resol. 96. & Alphons. de Leon. de censur. recoll. §. nu. 593.

5. Verum hoc Suarez responsum mihi videtur à Tabiena non differre, ex quo pariter se fundat in necessitate extrema, quæ, ut dictum est supra, legem non habet, & transgressionem exculpatur.

Quæst. 85. An Prælatus Regularis percussus publice Religiosum subditum, sit ipso facto privatus suo officio, & beneficio, & consequenter evitandus, ante declarationem iudicis?

1. **A**ffirmant quidam: tum quia percussor hujusmodi, absque ullo dubio, est excommunicatus, per *c. si quis suadente Diabolo, can. 17. q. 4.* excommunicatus autem, est ipso facto suspensus ab omni administratione rerum Ecclesiæ, & ab omni officio, & actu publico, etiam civilibus, ut docet *Syl. ver. excomm. 3. nu. 3.* & habetur expressè in *c. P. 1. de except. in 6. ibi, dum à communibus actibus excluduntur*, &c. hoc est, non solum à judicialibus, sed etiam extrajudicialibus, ubi tamen de ipsorum utilitate agitur, *Glossa lib. 2. ver. eodem*, tamen etiam, quia censuræ in-

currunt statim admissâ culpâ, nulla præcedente Judiciali declaratione; ad quæ faciunt quæ dico, tom. 2. p. 3. n. 3. q. 11. Et 12. tum item, quia publicus percussor Clerici, est ab omnibus evitandus, ut omnes docent, ergo.

2. Verumtamen *Laur. Peyr. tom. 2. de Prelat. q. 1. c. 4. §. 4. n. 84.* dicit, quod licet Prelatus excommunicationem incurat, per leviem percussorem subdito inflictam suadente diabolo, non tamen est ipso facto privatus officio, quia tam gravis pœna, pro levi percussione infligenda non est, ad quod pro se allegat *Roder. 10. 2. q. 3. 4. ar. 3. & Portell. in dub. ver. manui violentiam addit. n. 3. in fin.* qui dicunt quod Constitutiones Papales graviter pœnales, rationabiliter limitantur, ut in minimis frangentes, non comprehendant, quod dictum *Alphon. de Leon. in o. de Confess. coll. 5. num. 592.* extendit etiam ad percussorem gravem, quando criminati aliis non est etiam annexa pœna privationis officii, ipso facto: quibus ego addo, quod in omni casu, quoad forum externum contentio- rum, requiritur sententia declaratoria; tum quia aliud est loqui de excommunicatione, quoad forum Dei, & aliud quoad forum Cæsaris; tum etiam, quia Dei forus, scriptura non indiget.

3. Tum item, quia licet excommunicatus sit privatus omnibus supradictis communibus actibus: hoc tamen procedit, quando delictum est notorium, ut declarat *31. c. ut. loc.* delictum autem ad finem prædictum, notata postulat, ad hoc, ut dicatur notorium, ut docet *Barbar. in sum. c. 25. num. 73.* ibi, quia ad effectum non sufficit esse famosum, nec testibus probabile, notorium autem dicitur quoad hoc, quod est confessum a parte in iudicio, vel super quo est lata sententia, quæ transiit in rem iudicatam, non est manifestum, ut nulla tergiversatione celari possit, hæc autem, quæ in casu nostro non concurrunt; tum etiam, quia aliud est percussorem esse publicum, & manifestum, & aliud notorium esse, nullam defensionem comperte ipsi percussori: hoc enim mihi moraliter loquendo, videtur impossibile, per ea, quæ dixi tom. 1. p. 2. n. 13. de exempt. q. 52. n. 9. in fin. unde bene dicit *Peyr. cit.* leg. quod excommunicatus non toleratus subijcitur prædictis pœnis; secus autem toleratus, hoc est, non delictus, ad quod vide, quæ dico, *tratt. de Voto mendicant.*

Quest. 86. An Regulares in Festis Sanctorum sui Ordinis, possint suspendere interdictum generale locale, non obstante cap. 12. Concil. Trident. sess. 25. de Regul.?

1. **R**egulares, & præcipue Prædicatores, Minores, & plerique alii privilegiati, ante tempora Bonifacii VIII. qui sub anno Domini 1300. regebat Ecclesiam, ut ex proemio lib. 6. Decretal. potant virtute Privilegii interdictum generale locale suspendere in festivitibus Sanctorum sui Ordinis interdictum usque ad Octavas, ut liquet ex dict. Privilegio, quæ summam colligit *Caesar. in comp. Privileg. Mendic. ver. interdicto. 1.* & clarius habentur in *monum. & suppl. Ord.* quæ quippè privilegia, ob rationabiles causas fuerunt abrogata, & pœnitens extincta à prædicto Bonifacio, in c. *Alma Mater 34. de sent. excom. n. 6. in fin.* ibi, non obstantibus quibusvis privilegiis, Ecclesiæ Monasterii, Ordinum, Religionum, seu personis Ecclesiasticis, Secularibus, vel Regularibus, exemptis, & non exemptis, sub quavis forma, vel expressione verborum ab Apostolica Sede concessis, &c.

2. Unde iidem Regulares coacti sunt, post dict. Bonifacii VIII. procurare deperdita Privilegia, à Sede sibi restitui, militaurari, & renovari, prout de facto, servatis servandis fuerunt sibi restituta, & de novo pluries concessa, & renovata, cum validis clausulis, & non obstantis, ut licet videre in dict. Privilegio, de novo concessis, quæ si-

militer habentur in dicto comp. Privileg. ver. interdictum 2. & 3. ubi item Doctissimus *Ant. Cord. & Hier. Sorb. Ca. pucc. multa notant, & Erudissimus P. Emmanuel Adri- quez. tom. 2. q. 112. ar. 2. cum suo comp. resol. 80. de inter. & late Miranda 2. p. 2. l. annual. quest. 37. ar. 12. de inter. & plures iterum extendunt.*

3. Quæ quidem privilegia forsitan, ob easdem causas, quas infra dico, fuerunt pariter à Sac. Con. c. Trid. cit. loc. revocata sub tali tenore.

4. *Censura, & interdicta, nedum à S. Sede Apostolica emanata: sed etiam ab Ordinarius promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque serventur, hæc ibi, ad quorum maiorem custodiam, obervantiam, & securitatem, idem Concilium, in cap. 22. eiusdem sess. apposuit validissimas non obstantias, ibi, hæc omnia, & singula in superioribus Decretis contenta, ob- servari Sancta Synodus præcipit in omnibus Canonibus, ac Monasteriis Collegiis, ac Domibus quorumcumque Monachorum, ac Regularium, &c. non obstantibus eorum omnium, & singulorum privilegiis, sub quibuscumque formulis verborum conceptis, ac Mare Magnum appellatis, etiam in fundatione obientis, nec non constitutionibus, & Regulis, etiam iuratis, atque etiam consuetudinibus, vel præscriptio- nibus, etiam immemorabilibus, &c. quæ omnia, ut in prin- cipio præfati c. expresse dicuntur referuntur ad singula supe- rioribus Decretis contenta. Unde valde hallucinantur, qui dicunt prædictum Decretum cap. 12. Trid. non habere clausulas annullativas privilegii.*

5. Ratio verò dict. Decreti conciliaris potuit esse multiplex. Primo, ne vilescant censura, nam adjunctis his privilegiis, novo juri communi dicti cap. *Alma Mater* in 6. quo cavetur, ut in festivitibus Natalis Domini, Paschæ, ac Pentecostes, & Assumptionis, celebrentur Missæ januis apertis, & pulsatis campanis, sicut ante interdictum celebrabantur, quæ quippè concessio fuit per Martinum V. pariter extensa ad festum Corporis Christi, & per Eug. IV. ad totam octavam ejusdem festi, & per Leon. X. ad festum Conceptionis B. M. V. & ad Octavam ejusdem, *Syl. ver. interdict. 5. q. 1.* & alii plures, quos sequitur *Avila de Conf. 5. p. dist. 4. sect. 2. dub. 9. ver. 2. notandum*, parum aut nihil timeretur interdictum generale locale, cum Laici, nam illo affixi in Ecclesiâ Matrice, possent confluere ad Ecclesias Regulares, quæ nec quidem in minimis oppidis desunt.

6. Secundo, ne despiciatur Episcopus loci, ob elusionem interdicti. Tertiò, ne sit scandalum in populis, qui videntes Ecclesiam Matricem servare interdictum, Regulares vero non servare, scandalizarentur utique, causam diversitatis ignorantes, & sic privilegia essent pe- tra scandali. Quarto, ad evitandum jurgia & lites, quæ possent oriri inter Clerum secularem, & Fratres Regu- lares, circa præteritionem, & inobervantiam interdicti. Quintò, ad evitandum murmura hæreticorum, qui in- defesse latrant, etsi nunquam mordeant, contra censuras Ecclesiasticas.

7. Hinc affirmativam partem, hoc est privilegia Regu- larum, revocari à Trid. cit. loc. constanter tenet *Navar. in sum. lat. cap. 27. n. 190.* ubi ad rem multa dicit, corrigendo quod dixerat in *Conf. 7. de privileg. in nov.*

8. Nec dedecet debet de inconstancia notari, nam in *sum. vulgari*, contrarium dixit, ex quo videtur Pium V. in sua constit. incip. *est Mendicantium Ordines*, declarasse privilegia Regularium non comprehendere sub dict. cap. 12. Trid. de interdicto, quia tamen Greg. XIII. successor Pii V. in sua Constit. incip. *in tanta negotiorum Mole*, moderavit per Pium V. indulta ad Regularium utilitatem, eaque reduxit ad terminos juris communis, & Sac. Concil. Trident. de qua moderatione mentionem facit idem *Navar. in fine dict. summa latina Venetiis impressa sub anno 1600.*

9. Idcirco ad mutationem *Constit. Sum. Pontif.* sententiam mutavit, advertens præfata privilegia Regularium, adversari prædicto Decreto Trid. necnon, & Bullæ Pii IV. incip. in *Principis Apostolorum*, qua revocantur omnia privilegia Tridentino adversantia, etiam in futurum concedenda, supple in forma communi, scilicet ex certa scientia, & motu proprio, ut colligitur ex illis verbis, *Et in posterum sient, Et in his in quibus dict. Conc. Decretis adversantur nulla invalida, Et irrita esse, Et.* ac item adversari antiquo, & novo juri communi.

10. Nec quidem mirum est, jus antiquum, aut privilegia mutari, ut dicitur in principio dict. cap. *Alma Mater de sent. excom.* ibi, *plerumque rationabiliter ordinat, Et consule, qua suadente subiectionis utilitate, postmodum consilium ac rationabiliter revocat, Et.* ad quod facit, l. 1. C. *ead. au.* ubi Baldus dicit, *quod sicut Medicus secundum temporis alterationem, ita legislator leges, ad quod item facit, l. Legatus, ff. de penus.*

11. Hanc aliam mutativam sententiam Navarri tenent Eruditissimi Doctores, & præcipue *Nikolaus Garcias Hispanus* in *Tr. de Benef. p. 3. cap. 2. a. num. 278. Et p. 5. c. 8. de Vic. Episc. num. 87.* refert Sac. Congr. consultam ab Episcopo Abulensi. super novem dubiis, quorum octavum erat, an Privilegium Regularium, quod non teneantur servare interdicta in aliquibus diebus tantum, veluti in Festis suorum Ordinum, sit contra *Concl. Et sublatum*; ita respondisse, ad octavum; Privilegia, si ante Concilium concessa fuerint, nunquam revocata existunt, *Et.* & hujusmodi declarationem ibid. testatur authenticam esse, nempe subscriptam manu Eminentiss. Cardinalis Matthæi, ejusque sigillo munitam.

12. Et idem aliàs ab ead. Congreg. fuisse decisum, refert *Armendar. in addit. ad recapitul. legum Navarre lib. 2. au. 18. lib. 7. nu. 73.* sub his verbis. *Privilegia Regularium, quod non teneantur servare interdicta aliquibus diebus tantum, si ante Concilium concessa fuerint, revocata sunt, & referunt D. Barbosa, 3. p. de off. Et potestate Episc. allegat. 105. nu. 44. Et in Collect. Bull. ver. Privilegium, Et in coll. ad d. cap. 12. Trident. sess. 25. de Regul. num. 3. D. Ricci. p. 2. prax. aut. resol. 210. ubi querit, an Episcopus possit excommunicare Regulares, ver. quinto saltu, Campanil. in diversorio Jur. Canon. Rubrica 12. Ap. 13. nu. 114. Et sequentibus, Leyna in exam. Episcop. lib. 6. c. 8. nu. 13. cum sequen. Cocheret de jurisdic. in exemptis, p. 2. q. 45. num. 46. Joan. Navarra Novar. in Luc. Regul. ver. interdictum, idem tenet Compendium Soc. Jesu. ver. interdictum in fin. Tambur. tom. 2. de Jure Abbatum disp. 16. q. 4.*

13. Et revera, stante Sacra Congr. declaratione prædicta, authentice facta, non est amplius disputationi locus, sed executioni mandatorum Episcoporum.

14. Nec his obstat dicere, quod Trid. cit. loc. non revocat omnia privilegia Regularium suspendendi interdictum in Festis Sanctorum Ordinum sed ea tantum, per quæ ipsis Regularibus fiebat facultas auferendi interdictum universaliter, seu in universum, perpetuo, & omnino; tum quia ista limitatio est voluntaria, nam ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, l. 1. C. de Alesoribus l. 1. præio ff. de public. & ubi lex generaliter loquitur, generaliter debet intelligi, l. si cibus ibique Bald. ff. de Alimentis, & cibariis legatis; tum etiam, quia est saltu limitatio prædicta, nam dict. cap. 12. Trid. adjuncto subsequenti cap. 22. ejusdem sess. 25. de Regul. verè, & realiter ea auferunt privilegia, quæ in unum collecta, dicuntur Mare Magnum, quæ dabant facultatem auferendi interdicta in Festis Sanctorum Ordinum, ut est videre in *Mari Magno Prædic. §. 40. in Mari Magno minor. §. 39. in Mari Magno Carmelitarum §. 37. Et in Mari Magno Servitarum §. 54.* tum item, quia Sac. Congr. Purpuratorum pluries consulta in individuo, de Privilegiis Regularum auferendi interdictum generale locale in Festis Sancto-

rum sui Ordinis, an fuerint per Trid. revocata ubi supra respondit affirmativè, ut supra, quæ responsio, cum tueretur authenticæ, & geminata, ut dictum est supra, debet pro lege teneri.

15. Nec dices, quod ei deest subscriptio Secretarii Sac. Congr. ad hoc ut fidem faciat in omni loco, secundum decretum ejusdem Sac. Congr. Jussu Urb. VIII. editum die 11. Aug. 1632. quod egomet extendo, *tom. 1. p. 1. tr. 8. de interp. priv. q. 4. nu. 3.* quia fortè hoc factum est errore impressoris.

16. Nec item his nocet dicere, quod d. Regulares addidit, de quo agitur, habent particularem concessionem sibi factam à Clem. VIII. sub anno 1595. die 7. Octobris, anno sui Pontif. IV. quam per extensum refert, *Rodrig. tom. 2. q. 112. ar. 2.* tum quia non fuit nova concessio privilegii sed extensio eorumdem, ad Festum S. Didaci, & Portuiculae, quæ inter Fratres Minoresve tenebatur in utrum, ut liquet ibi, *Festa verò S. Didaci, Et Portuiculae in prædicto indulto minime comprehenduntur*; tum etiam, quia extensio, seu concessio facta ad instantiam partis, seu in forma communi, supponit jus competere, & esse acquisitum, prout de communi docet, *Gutierrez. Præf. lib. 5. q. 17. num. 48.* & nullum jus novum tribuit: sed solum antiquum conservat, ut dicitur in cap. ex parte, *Et cap. quia intentionis 29. de Privileg. Et cap. præceptum, ibi, non novum aliquid 12. dist. Et cap. inter dictos ver. ceterum, de fide instrum.* tum item, quia consistit, & extendere non est de novo facere, ut dictum est, & patet ad sensum, tum item, quia fuit facta relativè ad privilegia præcedentia, quibus deficientibus, deficit, & illa secelestoria ad prædicta privilegia, juxta jur. Regulam, quæ dicitur, *quod deficiente principali, deficiet accessorium*, tum item, quia censetur subreptum; nam non fuit D. Pape dictum, quod res principales præsupposita; erat videri incerta, ut patet, quia privilegia quæ supponebantur adesse ad finem auferendi interdictum generale, erat sub Judice, an fuissent per Trident. ubi supra, sublatum?

17. Tum denique, quia idem Clem. VIII. paulò ante mortem, tam ipsis Minoribus, quam nobis Prædicatoribus, confirmavit privilegia Ordinis, cum illa clausula, dummodo non advenirent Decretis Concilii Trident. interque adversantia, debet annumerari dictæ concessio, secundum prætensionem illorum, qui contendunt esse novam concessionem post Tridentinum, et ego.

18. Nec tandem nocet quod patiter dicit idem *Roder. ex loc. Et in expo. Bullæ Cruciate, §. 3. sub dub. 5. cum Miranda, Et Sorbo cu. loc.* quod scilicet in Hispania, sub anno Domini 1576. in Civit. Toleti, lite orta inter Fratres nostri Monasterii S. Petri Martyris, & Cleros ejusdem Civitatis super re, de qua agitur, Regali Concilio Judice, Fratres Prædicatores ad summum favorem, victoriam obtinuerunt, quia, ut omnes faciunt, sententiæ locales, non extenduntur, sicut, & illa declaratio facta per Patres Minores in suis Constit. de qua latè *Roder. Et Miranda cu. loc.* nam in his iudiciis, in quibus agitur de præjudicio tertii, nempe Episcopi loci, nihil rectè potest distinguere, nisi coram Judice competente, & parte audita.

19. Unde non approbo, quod dicit *Bonac. tom. 3. de cens. extra. Bull. Canon. disp. 2. q. 8. p. 1. nu. 11.* quod scilicet opinio negativa de hac re, sit probabilior affirmativa; tum quia corrigitur, quod melius dixerat, *tom. 1. de interdicto disp. 5. p. 1. nu. 25. ver. major difficultas est,* tum etiam, quia ad intentum allegat Doctores opinionis contrariæ, sine ipsorum fundamento, quid enim refert Phalanx Doctorum, si sine Jure, & textu loquantur; tum item, quia despicit declarationem Sac. Congr. sub prætextu quod legem non facit, quod non est dicendum de declaratione authentica, & toties geminata, quæ certiorum rem reddit.

20. Et si dicat, ut objectum est supra, quod præfatæ declarationis deest subscriptio Secretarii, non nocet: quia, ut dictum est, incuria, & negligentia impressoris, fuit prætermissa, ut constat ex Registro Decret. Sac. Congregat. quod asservatur pones Secretarium ejusdem, quapropter melius loquitur *Lex. in sum. ver. inierdicitum num. 28.* & 29. quod scilicet probabile sit, prædicta Regularium privilegia non esse revocata, ubi supra, per Tridentionem, & numero 29. dubitat, an dictæ declarationes sint authenticæ? & subiungit, dato, quod de eis authenticè constaret, per illas tamen solum declaratur, revocata esse, quoad hoc privilegia Regularibus concessa, ante Concil. Trident. cum autem Clem. VIII. post ipsum Concil. idem privil. concesserit Minoribus, ideo tam ipsi, quam alii qui cum ipsis habent communicationem privilegiorum, eo uti possunt.

21. Quod dictum, de privil. Minoribus concessio à Clem. VIII. apud me est falsissimum, per ea multa, quæ dixi immediate supra.

22. Non reticem tamen duo dicere, unum scilicet quod ipsi Regulares, etiam concessis sibi privilegiis suspendendi interdictum universale locale; non debent illis uti, sed se conformare cum Ecclesia Matrice, præcipue in pulsandis Campanis, & procurare, ut Capitulo debitum honor adhibeatur, & uniformitas observetur inter Ecclesiasticos, & Regulares; hoc enim summopere Deo placeat, & proximo.

23. Alterum verò dicam cum Glossa, d. cap. Alma Mater. in casu, quod ex non celebratione divinorum, & subtractione Sacramentorum, diu, & longè protracta, insurgit Hæresis, inde votio, & periculum animarum, ad quod ead. Glossa, ibid. in ver. insurgunt, dicit, quod ad id de quodam loco Marchiæ, quod tanto tempore hæterat Interdictum, quod facta relaxatione, homines illius loci, triginta, & quadraginta annorum, qui nunquam audiverant Missam, deridebant Presbyteros celebrantes, & ad idem, addito subdit, quod dicit Hieron. ad Atherachiam, ubi loquitur de natis in obsidione, qui non desiderabant, quam non noverant libertatem, quæ omnia sunt valde notanda ab Illust.issimis Episcopis locorum, ne Arte Dæmonis, aspident pro pane, & pro medicina, portigant venenum in longenis interdictis, cum tanto damno animarum.

Quæst. 87. An Græcis laicis, qui contraxit cum unica, & Virgine, possit ab Episcopo consurari: si alias sit idoneus, non obstante habitu laicali, & matrimonio consummato?

1. Respondeo affirmativè cum Glossa, cap. quæsum est 7. de pœnit. & remissionibus, in ver. Matrimonio, ubi subnequit, Matrimonio contracto in laicali habitu, vel dum erat in Minoribus Ordinibus; ad quod allegat, cap. cum olim, 6. de Clericis conjugatis, ubi dicitur, quod Clerici Græci possunt contrahere in Minoribus, ac etiam uti Matrimonio, etiam in Ordinibus Majoribus, quia Ecclesia Orientalis votum continentie non adnuit, & liquet ibi. Nos igitur attendentes, quod Orientalis Ecclesia votum continentie non admittit, quoniam Orientales in Minoribus Ordinibus contrahunt, & in superioribus nuntius Matrimonium jam contracto, &c. hæc ibi.

2. Ex quibus manifestè apparet, licitum esse Græcis, tum post Consuram, Matrimonium contrahere, quàm post contractum cum unica, & Virgine consurari, si alias sit idoneus, cum in utroque casu, nullum sit impedimentum ad suscipiendum consuram, vel alios Minores Ordines, cum Ecclesia Orientalis votum continentie non admittit, ut dictum est, & expressè dicitur in d. cap. consuram de Clericis conjugatis; sed majus dubium est.

Quæst. 88. An Clerici Orientales, post Ordines Sacros, possint Matrimonium contrahere, cum unica tamen, & Virgine?

1. Cardinalis Cajet. tom. 1. opus, tr. 27. qn. unica, qua quaerit, utrum Summus Pontifex possit dispensare cum Sacerdote occidentalis Ecclesie, ut accipiat uxorem? Respondet ad supradictum dubium affirmativè, sub nn. 50. ibi, quoniam nec ratione, nec auctoritate probatur, quod absolute loquendo, Sacerdos peccet contrahendo matrimonium, quin potius, & ratio ad oppositum ducit, quoniam patet in 4. sent. dist. 17. nec ordo in quantum ordo, nec ordo sacer, in quantum sacer, est impedimentum matrimonii, & in Ecclesia Orientali, olim Diaconi poterant contrahere matrimonium, ut dicitur in cap. Diaconi, dist. 28. manifestè quoque in 31. dist. in Canone, aliter dicitur, quod Orientales in Sacris Constituti, copulantur matrimonio.

Nec admittere dicit Glossa exponens, copulantur, id est, copulato utantur, quoniam manifestè series textus, de contractu matrimonii loquitur, ut confirmat, etiam adversus a subjuncta, quod occidentales non fortuntur conjugia, &c. hæc ille.

2. Oppositum tamen, quod est de Jure vetus, tenent communiter Doctores, quos allegat, & sequitur D. Co. var. tom. 1. 2. 2. cap. 6. §. 3. de impedimento Sacri Ordinis, ibi, Græci enim solis licet uti conjugio, contracto ante sacrum susceptum Ordinem, non autem post Sacrum Ordinem contrahere, idem post Doctorem Collectaneum fatetur, Suar. tom. 3. de Relig. lib. 9. de voto Castitatis, cap. 15. num. 2. ubi ad intentum inulta refert, & moventur, tum ex cap. Nicæna 12. dist. 31. in quo Concilium Lateranum permisit Episcopos, Sacerdotes, Diaconos, & subdiaconos Orientalis Ecclesie, posse dormire cum illis conjugibus, cum quibus contraxerunt ante Ordines Sacros: scilicet autem post Ordines prædictos, ad ipsa Glossa ibidem, tum quia talis fuit usus, & praxis totius Ecclesie Orientalis, à primò in n. scilicet Ecclesie, ut per singula facula probat Suar. cit. loc. tempora supputando, & nominando personas, & Concilia, Epistolas, & Episcopos. Consuetudo autem legitimè introducta, habet vim legis, & privilegii, non est ergo ad hujusmodi consuetudine recedendum, sine Papæ speciali licentia, ad quod facit, cap. nullum Episcop. 4. de tempore Ordinis.

Quæst. 89. An Nepos ita representet Patrem, ut admittatur, una cum Patruo, vel Fratribus sui Patris ad emphyteusim Ecclesiasticam?

1. Negat D. Marcus Ant. Gennens. nova praxi Archiepiscopali Neapol. cap. 75. nn. 13. tit. de alienat. rerum Eccles. & in suis practicabilibus q. 97. num. 5. de Emphyteusi Ecclesiastica; tum quia filius non ingreditur in locum Patris, nec ejus personam representat ad Emphyteusim Ecclesiasticam, ut dicit Barol. in athen. post. Fratres, C. de legit. hæred. quem sequuntur eruditissimi Doctores; quos ipse ibidem allegat, & sequitur Menoch. conf. 200. lib. 2. num. 61. quia successio hujusmodi, non regulariter secundum successiones ab intestato, ex quo non est quid hæreditarium; sed ex pacto, & providentia, quod est dicere, quod emphyteutica Ecclesiastica successione habet in stirpes, & non in capita, hoc est, successiones primi Emphyteuticæ, succedunt in dict. Emphyteuticæ, non in capita, id est, non tot, quot descendunt à primo conductore; sed in stirpes, id est, eo ordine, quo fuerunt nominati à primo investito; ergo existentibus primò vocatis, non succedunt secundò vocati, & sic de aliis; ad regulariter loquendo res Ecclesiastica solet concedi, pro se, suisque filijs, & Nepotibus, ergo existentibus filijs, Nepotes non possunt succedere, sicut supersitito primo investi-

investito, filii non possunt succedere; quia non vacat eis locus: tum etiam, quia ita expresse deciditur in *l. heredes mei, §. final. ff. ad Rebell. ibi, quando plures vocantur, ordine successivo, donec extat aliquis ex filiis, Nepos ex filio promissus, non admittitur*; hæc ibi, tum etiam, quia ita judicavit Rota Romana in una Romana Emphyteusi, anno 1595. coram Emin. Seraphino, & in una Romana Domus 6. Martii 1595. coram Emin. Pamphil. non obstantibus allegatis per partes, quod est valde notandum ad utilitatem Ecclesie.

2. Nec his nocet *Clar. in §. Emphyt. g. 14.* tum quia ipse non loquitur de Emphyteusi Ecclesiastica, sed privata laicali; quæ non est ita privilegiata, sicut Ecclesiastica; tum etiam, quia loquitur de Emphyteusi concessa successoribus indefinitè, & sic censetur hæreditaria, quod non potest applicari ad Emphyteusim Eccles. quæ de raro conceditur in universim, ac indefinitè; sed modo limitato à S. Papa, cujus statutum non debet alterari.

Quæst. 90. An Res Ecclesiastica in Emphyteusim concessa, possit dividi inter hæredes, inscio Papa?

1. **R**espondeo negativè, ducorque, tum quia de natura contractus Emphyteutici est, ut res concessa in Emphyteusim, melioretur; ad textum *l. 1. C. de Jur. Emphyt.* & declarat *Paulus de Castro in l. Columni, & sequitur D. Regens de Franchis dec. 191. num. 12.* Undè sine controversia dicitur, quod Emphyteuticiarius tenetur meliorare, & non diminuerè rem sibi in Emphyteusim concessam, ac dividere fundum Ecclesie inter tot partes, quot sunt hæredes, non solum est minores res Ecclesie, verum etiam dilapidare, & extinguere, ut patet ad sensum, ergo: tum quia successores primi Emphyteutici, non habent majorem potestatem in re concessa, quam habuit primus conductor, qui, ut supponitur, nunquam habuit à Papa potestatem dividendi dict. fundum, in plures, & minimas partes, ergo nec ejus successores, cum non sint illo potentiores: tum item, quia Emphyteusim Ecclesiastica, & Feudum, pari passu ambulant in suis privilegiis, ut communiter docent Doctores: at feuda Ecclesiastica nequeunt dividi inter hæredes, & successores primi investiti, sine expressa, & explicita voluntate Summi Pontificis inventientis, ut probat textus *cap. Imperialem, §. præerea, de feudis, & decisum refert D. Ricc. in coll. 439.* ergo; tum tandem, quia majus damnum, & præjudicium inferret directo, ac naturali patrono, divisio rei emphyteuticæ, quando divisio redditus, seu census ejusdem rei concessæ in emphyteusim: at redditus, sive annuus census rei emphyteuticæ, non potest dividi inter hæredes, ut ex multis decisum refert *D. Affili. decis. 153.* ergo multò fortius non debet dividi fundus Ecclesie. Confirmatur, quia redditus, seu census, cum sit accessorius ad fundum, servat, & in se retinet statum illius, juxta Juris regulam, quia dicitur, *Quod accessorium sequitur naturam sui principalis*; si ergo fundus Ecclesie esset divisibilis, pariter & divisibilis foret ejus redditus, sed redditus ut dictum est, de se, & per se, est indivisibilis, ergo & ille.

Quæst. 91. An exceptio rei non datæ, sive pecunia non numeratæ, in hoc Regno possit opponi à quocunque, & quando?

1. **D.** de *Affiliis, decis. 110.* sub distinctione resolvit, aut sumis in mutuo; & sic potest opponi, etiam post biennium, ante tamen solutionem: aut verumur in contractibus, & sic non potest opponi, ut dicitur in *l. in contractibus, C. de non num. pecun. & cum fidem, C. eod. tit.*

2. *D. verò Ursill. ibid. super d. dec. dicit, quod de jure civili, dicta exceptio non procedit:* at de Jure Canonico, potest opponi à quocunque, etiam quando fuisse geminata promissio, & quando intervenit juramentum: ad quod *num. 3.* allegat *jur. C.* Ceterum *Prosser Caravaria in rum M. C. Vicaria 166. sub num. 51.* ad occurrendum hujusmodi exceptioni ponit unam bonam cautelam, quod quando quis contrahit cum debitore, faciat præsentialiter pecuniam apparere, sique liber erit à tali exceptione.

3. Neque his nocet Bulla Pii V. incip. *Cum omni, in cuius §. 2.* dicitur, quod numeratio pecunie est necessaria, secus contractus erit nullus: & liquet ibi, *Nisi presentibus testibus, & Notario, & in actu celebrationis instrumenti, non autem prius recepto integro pretio solutionis fiant*; quod in §. 8. limitat in dote, ut melius est videre in dict. Bulla, quæ in Bulla Cherub. est 79. inter Bullas ejusdem, quam etiam extendit *Navar. in comm. de usur. sub nu. 84.* quia dicta Bulla in hoc Regno Neapolit. non fuit acceptata, ut testantur *D. Regens Constantinus in commentariis ad tres libros, Cod. rubr. de fiscal. usur. §. 4. Gausus in tract. de credito, tit. 7. cap. 2. q. 6. nu. 210. D. Ricc. 3. p. prax. resol. 42.* ubi dicit, hic observari Bullam Nicolai V. & in *Collect. 1678. par. 7.* dicit Bullam Nicolai esse receptissimam in Regno, & haberi pro lege; & in *4. p. decis. Cur. Archiep. Neap. decis. 33.* item repetit, & idem testantur *Molles conf. 8. post comm. ad consuet. Neapolit. n. 8. & in sum. tract. 12. cap. 6. nu. 34. n. 35. & n. 82. in fin. tom. 2. Mutus decis. 81. n. 26. Thor. 10. 2. comp. det. Regni, ver. contractus censuales sol. 104. solu. 1. in medio, Duvar. in tract. de censibus, §. 2. de pretii census solutione q. 3. n. 13. Vulpes in tract. furi. Eccles. cap. 29. num. 2. fol. 102. Naldus in ver. census n. 15. Regens de Aponte conf. 41. n. 37. 10. 2. & Navar. in suis novissimis decisionibus 101. imò pro Regno Siciliae ultra Pharam fuit in specie revocata per Gregor. XIII. sub tali tenore.*

4. *Gregorius XIII. ad futuram rei memoriam, &c. Qua à Romanis Pontificibus, & infra, ut tam Regi ipsi, quam omnibus, & singulis Regni Siciliae ultra Pharam Insulis, & habitatoribus, & locorum Civitatibus, & Terrarum, Universitatibus, presentibus, & futuris, census juxta Nicolai V. Consue. facere, emere, & vendere liceat, eosque sicque constitutos census, validos, & licitos, non autem generatim esse, perinde, ac si litera Pii V. præd. non emanassent:* tenore presentium, Apostolica auctoritate concedimus declaramus, & statuimus: illud addentes, ni in censuum emptione, & venditione prius unius, vel plurimum certarum, ut in censuum empti, & venditi, super qua, vel quibus census ipse constituantur expresse, & deinde si voluerint, omnium bonorum in genere mentio fiat, quemadmodum in censuibus contractibus huiusmodi in futurum in eo Regno celebrandis, & præteritis, in quibus forte prius generalis deinde specialis bonorum mentio facta est, quo ad hoc in suo robore permanentibus, retinere, & quatenus opus sit, de novo introduci, & observari precipimus: præerea, si qui abusus in contractibus prædictis faciendi irrepserint, qui Consue. Nicolai prædec. aliqua ex parte adversentur, vel facultatem redimendi censum, tam annualem, quam perpetuum, in iura dicti Nicolai, & Pii V. literas esse decernimus, aliquo modo restringant, eas omnes harum auctoritate literarum, quas perpetuo valere volumus, abolemus, literis Pii V. quatenus literis Nicolai V. adversentur, vel aliud præerea decernant, & alius contrarius quibuscunque non obstantibus, &c.

5. Quam Constitutionem, ut jaceret, refert *Naldus sub d. num. 16.* ubi etiam extendit Bullam Nicolai V. pro hoc Regno concessam, ad instantiam Serenissimi Alphonsi Aragoniæ, tunc temporis Regis utriusque Siciliae, quam etiam habes sub *Prag. 1. de censib.*

6. Amplius, ut dict. Bulla Pii V. nec in aliis Regnis Hispaniarum reperitur recepta, ob ea multa, quæ allegat *Portell. 3. p. casu 16.* ubi docet de praxi, unde non approbo,

bo, quod dicit *Naldus cit. loc. num. 1*, quod scilicet ultra Regnum Siciliae, in universum observatur praedicta Bulla Pii V. de censibus, nec de hoc mireris, quia contenta in dict. Bulla Pii V. non sunt de jure naturali, aut divino, vel de jure gentium, sed de jure humano positivo, quod potest ad libitum summi Principis variari, & per legitimam contrariam consuetudinem tolli, & abrogari; pro ut de facto censetur abrogata per allegata per *Ulp. in d. pract. cap. 19. num. 4.*

Quaest. 92. Si Clericus, vel Monachus conjuret contra suum Regem, vel Dominum Terrae, in qua habitas, an committat crimen laesa Majestatis?

1. Sunt multi, qui affirmant, quos refert, & sequitur *D. Carolus de Grassis, de effectibus Clericatus, effect. 1. num. 571. & D. Reg. de Franch. decif. 691.* & moventur; tum quia licet personae Ecclesiasticae sint exemptae a foro laicali; adhuc tamen, in quantum sunt partes, & membra corporum mysticorum, & Regnorum Dominorum laicorum, tenentur illis ad fidem & reverentiam; tum etiam ex *textu. cap. si quis laicus, 19. caus. 22. qu. 5.* ubi crimen laesa Majestatis, quod ibi dicitur de laico, extenditur ad Clericum, licet sit exemptus, ibi, *Episcopus vero, Presbyter, Diaconus si hoc crimen commiserit, degradetur;* ergo.

2. Quidam vero negant, & rectius; quia Clericus, sive Monachus est exemptus a foro laicali simpliciter, & absolute in omnibus causis, tum civilibus, tum criminalibus, & mixtis, ut liquet ex Epistola Cui Papae ad Ecclesiam Episcopum, & ex Epistola 2. Marcellini, & ex aliis, quae regitantur in libro Registri Divi Gregorii, *Epist. 14. ad Joannem defensorem,* & docet *Clemens III. in c. omnes 4. de major. & obedientia;* & consequenter non est subditus tali foro: at non subditus offendens Principem laicum, non incurrit crimen laesa Majestatis, cum, ut supponitur, non sit illius subditus, licet aliunde atrocissime peccet; & est decisio *Clem. Pastoralis, de sententia, & re judicata, §. denique, & §. ceterum,* ubi S. Papa sententiam latam ab Henrico Imperatore contra Robertum Regem Siciliae, de feloniam, & crimine laesa Majestatis, declarat nullam & irritam, ut latam contra non subditum; unde ibidem glossa in casu posito, in medio dicit, *Nota quod non subditus, crimen laesa Majestatis non committit,* & docet *Barthol. in extra. qui sunt rebelles in ver. tunc, & num. 7.* Rolandus multis allegatis in *conf. 4. num. 1. & Farinac. in q. 8. n. 28. & q. 12. num. 248.*

Quaest. 93. An Index laicus possit cognoscere, & punire Monachum, vel Clericum, de crimine laesa Majestatis?

1. Negativè in facti contingentia, in Sac. Consil. Neapolit. fuisse decisum, refert *D. Regens de Franchis decif. 691.* ubi dicit, quod quamvis praedicti de jurisdictione non exstant; sunt tamen puniendi de seditione contentiosa, per Judices Ecclesiae: Et subiungit, bene tamen poterit Rex, secundum aliquos, expellere Clericum, & quaecunque personam Ecclesiasticam, propter crimen praedictum, a suo Regno, tanquam membrum putridum a corpore Regni, cujus ipse Rex est caput mysticum; eandem opinionem tenet *Gigas in tract. de crimin. laesa Majest. in tit. qui de crimin. laesa Majest. cognoscere possint, lib. 1. qu. 6. & sequuntur D. Ricc. p. 5. collect. 2062. D. Paul. Squillanti in tra. de privil. Cleric. cap. 7. n. 115. & cap. 15. ad quod allegat D. Affl. super Consil. Regni, lib. 1. rub. 43. & in Consil. de personis, num. 3. & 7. & D. Sperelli. tom. 1. decif. 21. num. 33.*

Donati Praxis Regularis Tomus III.

2. Quod item fuit acriter disputatum in dict. Sac. Consil. Neapolit. sub anno 1600. ex quo ibidem reperiebatur carceratus quidam Religiosus, inquisitus de crimine laesa Majestatis, ex quo praetendebatur conjurasse, cum multis aliis, contra Regiam Majestatem, ut aliquas Terras Regni Neapolitani traderent in manus Turcarum, & tandem fuit, ut supra negativè decisum; cujus decisionis rationes, & fundamenta refert *D. Marcus Anton. Gemmens. Neapolit. in sua nova praxi Archiep. Neapol. cap. 90. in addit.*

3. Ad quod item facit *decif. 6. D. de Ponte,* ubi refert, annis elapsis in tali crimine, contra Clericos, & Monachos, fuisse de licentia Summi Pontificis processum per Judicem laicum insimul cum Judice Ecclesiastico in rebellionem Calabriae, & refert *D. Ricc. cu. loc.*

4. Quod item occurrit Neap. sub anno Domini, 1634. occasione cuiusdam Religiosi praetendentis fontes dict. Civitatis venenare, & Proregem cum suis officialibus veneno, ut dicebatur, occidere. Undè re detecta, fuit intus Ecclesiam, per Judices laicos carceratus, & ad Carceres Castri novi ductus; & licet exinde, jussu Urb. VIII. fuerit eidem Ecclesiae restitutus; adhuc tamen ex illa, de mandato Illustr. & Reverend. Nuntii, fuit iterum extractus, & ad Priores carceres reductus, ibique detentus, nomine dicti D. Nuntii, ubi servatis servandis, illinc ad paucos dies, itaque fuit suffocatus, secreto tamen, ob honorem suae Religionis, & praecedente degradatione per D. Episcopum Puteolanum effecta, ad *tex. c. si quis laicus, 22. q. 5.*

5. Neque obstant *Jul. Clar. in pract. crim. lib. 5. in §. final. q. 36. num. 2. ver. quero, nunquid Clericus committens crimen laesa Majestatis, Camill. de Curie in diversor. jur. feud. 2. p. n. 129. & D. Carol. de Grassis in effect. 1. nu. 565.* dicentes, quod licet praedicta opinio sit de jure vera: de facto tamen Principes laici servant contrarium, dum cum non remittunt ad suos Officiales, & Judices Ecclesiasticos, sed ipsi per suos Judices in hoc crimine procedunt usque ad mortem; quoniam nos loquimur de eo, quod fieri debet: non autem de eo, quod fit; & additur, quod arguere a facto ad jus, non valet argum. ut bene advertit *D. de Franchis cu. loc.*

6. Nec replices dicendo, quod Principes habent leges latas contra hujusmodi Clericos facinorosos: quia hujusmodi leges ab homine latae, ob defectum potestatis in exemptos, nihil operantur, cum exemptio personalis Clericorum sit de jure divino, ut aliàs dictum est. Jus autem humanum nequit jus divinum abrogare.

Quaest. 94. Quidnam possint Regulares in suis Conventibus peragere?

1. Et dico, quod constat ex subsequentibus declarationibus, quas extendunt *Peyr. tom. 2. privil. Min. §. 11. in Consil. 7. Pii V. sub num. 11. Lex. 1. p. summ. cap. 12. n. 41. & in partim D. Barbo in tract. de officio, & potestate Parochi cap. 26. num. 68.* & sunt tenor. sequen.

2. Primo, an Regulares possint annunciare dies festos, & jejunia in suis Ecclesiis ad Altare in celebratione Missae? Secundo, an possint recipere ea, quae offeruntur, & dare pecuniam Populo ad Missam? Tercio, an possint portare Pluviale, aut Stolum per Parochiam extra Ecclesiam, aut Missam? Quarto, an quando vocantur ad sepulchrum mortuorum, debeant accedere ad domum, ubi est corpus defuncti, an vero ad Ecclesiam Parochialem, ubi Clerici congregari consueverunt, aut expellere in via? Quinto, an possint celebrare primam Missam in eorum Ecclesiis ante Missam Curati? Sexto, an possint infra Missam publicare ordinationes D. Cardinalis Archiepiscopi, matrimonium & alia, quae occurrunt? Septimo, an possint predicare in eorum Ecclesiis tempore Advenius, Quadragesimae, & infra annum, quando

quando pradicatur in Ecclesia Parochiali? Ollard, an possint extrâ eorum Ecclesias aut Claustra portare Pluviale aut Stetum, quando faciunt Processiones sui Ordinis? Nono, an possint in eorum Ecclesiis recipere mulieres ad purificationem post partum? Decimo, an cum fratres aliqui extrâ Monasterium moriuntur, & à Curatis Sacramenta receperunt, possint ab eorum Superioribus ad suas Ecclesias deferri, Parochus inconsultus. Undecimo, an quando moriuntur aliqui Superior Religiosorum, vel Magister, aut Cathedralicus, possint corpus illius portare per Civitatem, per Plateas, & alias Parochias cum Musica, & Ritibus extraordinariis, aut illi imponere Pluviale, sine interventu Parochi? Duodecimo, an Religiosi possint admittere ad celebrandum in suis Ecclesiis Presbyteros extraneos, non habentes licentiam à sua Illustrissima Dominatione, vel epus Vicario, si hoc prohibuitur suis ab eodem Illustrissimo? Decimotertio, an possint recipere Triticum, Vitis, Ligna, & similia antequam Parochus Deceperit suas primitias? Decimoquarto, an possint in Hebdomada Sancta benedicere domos in Diocesi existentes, cum hoc sit munus Parochi, ut habetur in novo Rituali Romano.

3. Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Interpretum ad singula capita proposita, in hunc modum respondit. Ad primum Regulares non prohiberi diei festos, & jejunia in suis Ecclesiis annuntiare. Ad secundum respondet posse, dummodo à perambulationibus per Ecclesiam, ac similibus elemosynarum extorsionibus abstineant. Ad tertium non posse. Ad quartum debere ad Parochialem Ecclesiam accedere, ubi Clerus congregare consuevit. Ad quintum prohiberi non posse, quominus Missa in Ecclesiis Regularium celebretur ante Missam Parochialem Ecclesiam. Ad sextum non posse publicare Matrimonia. Ad septimum posse, petita tamen benedictione ab Illustrissimo Archiepiscopo. Ad octavum non licere Regularibus huiusmodi Processiones facere extrâ Ecclesias, & ambuum illarum. Ad nonum, Regulares, non prohiberi in eorum Ecclesiis mulieres post partum ad purificationem admittere. Ad decimum, Regulares extrâ Claustra decedentes posse ad eorum Ecclesias deferri, etiam Parochus inconsultus. Ad undecimum, non posse. Ad duodecimum, non licere Regularibus in suis Ecclesiis ad celebrandum admittere Presbyteros seculares contra prohibitionem Illustrissimi Archiepiscopi. Ad decimotertium, non esse id prohibitionem Regularibus. Ad decimoquartum, non posse. Quæ quippe declarationes, & responsiones fuerunt, ut jacent, misse ad Eminentiſſ. Cardin. Ludovisum Archiepiscopum Bononiensem, & Principem, 2. Julii 1620. Cum à Sacra Congregatione quaesitum fuisset per Curatos illius Civitatis, præsertita dubia declarari.

Quaest. 95. An Moniales possint introducere consuetudinem, quæ apud ipsas vim legis habeat?

1. **N**egative Bartol. consil. 136. Alexander consil. 173. num. 12. Roland. consil. 5. num. 74. & 76. Tiraqueſt. tract. de primogenit. qu. 16. num. 2. Gregor. XIII. decis. 162. num. 2. Pasqual. 1. p. dec. 413. & alii plures, ducunturque, quia, qui non habent potestatem, & jurisdictionem condendi leges, non possunt inducere consuetudinem per modum legis, quia consuetudo ex se non habet vim obligandi, sed hoc habet ab eo, qui potest obligare; solum autem, qui habet jurisdictionem, & potestatem condendi leges, potest obligare imponendo novas obligationes, & statuendo consuetudinem obligare. Sed communitas mulierum non habet jurisdictionem, & facultatem condendi leges, sed secundum suam naturam subjecta est viro, & propter sexus imbecillitatem, exigit, ut extrinsecus ab homine regatur, & gubernetur, juxta Dei institutionem, Genes. 3. ibi, Sub vari potestate eris, & ipse dominabitur tui.

2. Ad quod facit l. femina, ff. de Regul. jur. ubi inter-

dictum est feminis jurisdictionem habere: quia femina, ut dictum est, instituta fuit, non ut regas, sed potius, ut regatur.

3. Sunt tamen qui tenent contrarium, dicta lege non obstante; & moventur, quia ubi facta est consuetudo, potest dare jurisdictionem omnibus indistincte, l. 3. §. final. ff. de testibus, quæ tamen decernit Baldus in cap. 1. de testibus cogendis, solum in l. final. de jurisdic. omni. judic. l. 12. & Glossa in cap. cum contingat, de for. compet. vof. consuetudine c. cum irrefragabili, §. excessus de offic. Orden. & in cap. audiri, & cap. accedentibus de excessibus Pralat. cap. dilecti de arbit. cap. conquestus 9. qu. 5. & non solum personarum publicarum, sed etiam privatarum, Glossa singularis in l. iubemus, C. de mancip. liber. & Joan. Andr. in d. cap. cum contingat de foro compet. & non solum hominibus, sed etiam feminis, per textum à contrario sensu, l. cum Prator. §. final. de iudiciis, non obstante d. l. femina, Parisius consil. 25. vol. 1. nam sicut lex lege, ita consuetudo consuetudine redditur caduca; i. de quibus, ff. de legibus, l. 1. C. qui si longa consuetudo, Baldus in l. moribus, ff. de vulg. & pupil. & Angelus in l. more ff. de acquir. end. heredit. Quæ omnia circa feminam, declarat Panorm. in d. dilecti, de arbit. procedere in femina dignitate habente, non autem in privata, quod videtur innuere Glossa in cap. nova, de penus. & remiss. ver. predicare. Decius autem in d. l. femina, tenet procedere in disticto: quia quicquid caput est membrorum Principis, & ab eo omnia dependent; ita jurisdictionis, Princeps, & caput est consuetudo, Cravetta consil. 238. Ad quæ vide quæ dico hic supra tract. 9. de sepul. in comm. q. 14. ubi quidam dicunt, actus mulierum Monialium habere vires inducendæ consuetudinis, non à potestate ipsarum; quia hanc non habent, sed à concessione D. Papæ, vel supremi Principis concedentis.

Quaest. 96. An Clerici possint cogi ad solvendum Gabellas, quæ imponuntur à laicis pro communi utilitate, seu necessitate, prout est illa collecta, quæ imponitur pro liberanda Univerſitate à incurſu hostium?

1. **A**ffirmant communiter gravissimi Doctores, quos retuli, tom. 1. prax. p. 2. tract. 13. de exempt. q. 88. & sequitur D. Carol. de Grassi in tr. de effect. Clericis. effect. 3. n. 200. fol. mihi 420. Marc. Ant. Genuens. in pract. Eccles. q. 648. fol. 631. & Bonac. tom. 3. de censur. in Bull. Cœnæ contentis disp. 1. q. 19. punct. 3. §. 3. ver. quæ res secundo, fol. 151.

2. Concurrentibus tamen quibusdam requisitis: non aliis, nec alio modo: & est expressa decisio Concilii Lateranensis sub Alexandro III. congregati sub anno Domini 1180. & Concilii Lateranensis habiti sub Innoc. III. anno Domini 1215. cui interfuerunt quinque Reges, Hierusalem, Hispaniæ, Galliæ, Angliæ, & Cypri; Oratores Imperii, alii Græci Principes, & Duces: nec non milletræcenti Episcopi cum Patriarchis Hierosolymitano, & Constantinopolitano. Et habetur in c. non minus, de immuni. Eccles. tit. 4. §. in cap. adversus, cod. tit.

3. Requisite autem, quæ cohonestant hanc Clericorum exactionem, sunt multa.

4. Et primò requiritur, quod adsit magna necessitas, ut expressè habetur in cap. non minus, ibi, Nisi Episcopus, & Clerus tantam necessitatem, &c. & in d. cap. adversus, ibi, Verum si quando forte Episcopus simul cum Clericis tantam necessitatem præstexerint.

5. Secundò communis utilitas, prout expressè dicitur in pract. cap. non minus, & c. adversus, ibi, vel utilitatem asseverari.

6. Tertio requiritur, ut facultates laicorum non suppetant ad sustinendum tale onus, prout Genuens. in pract. loc. & q. 249. num. 5. & de Grassi ubi supra, num. 227. & ha-

& habetur expresse in d. cap. non minus, per illa verba: *Ubi laicorum facultates non suppetunt, subsidia per Ecclesias exsistiment conferenda.* Id ipsum habetur in d. cap. adversus, & hoc ideo, quia Clerici, & Ecclesia solum & tantummodo tenentur contribuere cum laicis in subsidium, hoc est, tunc, & quando facultates laicorum non sufficiunt, quod est valde notandum.

7. Quarto requiritur, quod ad huiusmodi onus imponendum, vocetur totus Clerus, ut consentiat, nec sufficeret Episcopus cum Capitulo suo; nam quod omnes tangit particulariter, ab omnibus debet approbati, ut dicitur in cap. quod omnia, de Regul. per an. 6. & colligitur ex d. cap. adversus, ibi, *Verum si quando forte Episcopus simul cum Clericis tantam necessitatem, vel utilitatem asseruerint, &c.* & docent Abbas in d. cap. minus, & de Grassi cit. loc. n. 238. & 239.

8. Quinto requiritur, quod onus imponatur, consulto Romano Pontifice, & habetur expresse in d. cap. adversus, ibi, *Romanus Pontifex prius consulatur.*

9. Sexto & ultimo requiritur, quod ad hoc onus solvendum, Clerici & Ecclesie cogantur per Episcopum, & per Superiores Ecclesiasticos, Abbas in d. cap. minus, & Guido Papa q. 28. & colligitur ex d. cap. adversus, in quo D. Papa monet laicos, ut humiliter & devotè cum gratiarum actione recipiant, quod à Clericis offertur & hoc ideo, quia Clerici offerunt ex pietate & charitate fecis autem.

10. Sed pone, quod periculum sit in mora, & quod non pateat aditus, vel quod non sit facilis accessus ad Romanum Pontificem; an Clerici inconsulto Romano Pontifice, possint contribuere in collectis, & onetibus concernentibus pietatem communem, servatis autem aliis requisitis?

11. Respondeo, quod si periculum imminet de presenti, & magna urgeat necessitas, quæ sine periculo & scandalo recurrere ad D. Papam non permittit, utique potest Episcopus cum suo Clero Clericos collectare, inconsulto Romano Pontifice, aliis tamen servatis requisitis. Ita Abbas in d. cap. non minus, nu. 20. quem multis citatis sequitur de Grassi cit. loc. nu. 232. Genuenf. in d. q. 4. in fin. & Bonac. ubi supra nu. 16. secus autem; & colligitur ex d. cap. non minus, ubi in posito casu fit facultas Episcopis, ut cum suo Clero possint absque alio superaddito, Clericos ad tale onus alstringere, ut dixi citato loco praxis, q. 89.

12. Nec obstat d. cap. adversus, quia intelligitur regulariter. Nec officium cap. Clerici laicos, de immunit. in 6. & alia huius generis, quia sunt revocata per Clem. V. in Concil. Vienn. & patet ex Clem. unica de immunit. Ecclesiarum, 17. quæ incipit: *Quoniam*, adducit, ut hodie tantummodo observentur dict. cap. non minus, & dict. cap. adversus, prout dixi supra.

13. Nec dices per Concl. Trident. sess. 25. cap. 20. innovari & confirmari omnes Sacros Canones, & Concilia generalia in favorem ecclesiasticarum personarum. Et præcipue per Bullam Cæne Domini, quia pariter innovatur dicta Clementina de immunitate Ecclesiasticæ, quæ alia cortigit ex rationabili causa, prout latè firmat Bonac. cit. loc. punct. 4. n. 4.

14. Sed quid dicendum, si Clerus recuset consentire?

15. Respondeo, quod Clerus sine iusta causa non potest dissentire, Genuenf. in d. q. 6. 48. vers. quarto requiritur, & si de facto omittat succurrere, peccat contra pietatem, & Episcopus solus in tali casu poterit collectas imponere, dummodo urgeat causa iusta, ac probabilis necessitas, & periculum imminet de presenti, Carol. de Grassi effect. 3. nu. 239. & 41. & Bonac. cit. loc. n. 16. in fin. & colligitur ex cap. cum Apostolus, 6. de censibus, §. prohibemus.

16. Sed dices, imminens necessitas, vel magna utilitas à quonam est iudicanda?

17. Respondet Gloss. in d. cap. non minus, vers. tantam necessitatem, quod committitur arbitrio Episcopi.

18. Si roges, an nomine Clerici veniant singuli Clerici de Diocesi? Affirmat Bonacin. cit. loc. nu. 17. & constat ex supra decis. is.

19. Si roges, an prædicta decisio comprehendat Regulares? Respondeo negativè, regulariter tamen loquendo, quia in odiosis nomine Clericorum non veniunt Regulares, tum etiam, quia Episcopi nullam habent iurisdictionem in exemptos, nisi in specie eis fuerit concessum, quod nullibi legitur, quoad casum, de quo agitur.

20. Dixi regulariter loquendo, quia meo videre, Regulares ex pietate & charitate, si in communi possideant, & ad id valeant, tenentur dictum charitativum subsidium spontè & cleomonalitè præstare, nullam expectando coactionem, cum & ipsi, in quantum possunt, in casu extreme necessitatis, communi bono teneantur providere. Deus enim unicuique mandavit de proximo suo.

Quæst. 97. An D. Episcopus loci habeat insententiam in iure fundatam, exigendi decimas immediate, nedum à Parochiis, verum etiam à Parochianis?

1. Responso affirmativa habetur expresse in cap. quoniam 13. de decimis, ibi, *sua parte retenta, & cap. dudum, 31. eod. tit. de decimis*, ibi, *Intentione tua de iure communi fundata, & cap. unic. cap. 10. q. 3. & clarius in cap. conquerente Oeconomo, de officio ordin. 16. aut enumerantur illa, quæ de iure pertinent ad Episcopos, prout sunt visitatio, iurisdicchio ecclesiastica, & alia multa, inter quæ enumeratur quarta decimationum, & mortuorum, & in cap. final. de success. ab intest. Hostiens. Abbas, Cardin. Buer. Joan. Andr. Anchar. in cap. de quarta, de prescript. ac demum idem Hostiens. Joann. Andr. & Abbas in d. cap. cum contingat de decim.*

2. Et hanc opinionem esse communem docet Rota decis. 31. nu. 5. p. 2. divers. & Rebuff. eamdem sententiam tenet de Decimis q. 7. nu. 11. Rota decis. 402. nu. 1. part. 2. recent. Gonzalad Regul. 8. Gloss. 6. nu. 84. & 88.

3. Quæ omnia procedunt in quota Decimarum, spectante ad Episcopum post divisionem reddituum ecclesiasticorum, & ubi erectæ sunt distinctæ Parochiæ, & singulis dati redditus, de quibus cap. 1. quod incip. Ecclesias singulas, caus. 13. q. 2.

4. Nam antequam fuisset facta Parochiarum divisio, sine dubio totum jus & perceptio decimarum, primitiarum, & oblationum, spectabat ad solos Episcopos, quia ipsi soli erant Parochi totius orbis, quibus immediate incumbere cura totius mundi, & ceteri Sacerdotes erant veluti eorumdem coadjutores, juxta textum cap. in novo testamento, 21. distinct. & notat D. Barbosa in 3. part. de officio & potest. Episcopi, alleg. 86. §. 2. n. 33.

5. Et ipsimet Episcopi assignarunt prædictis Parochiis, sibi una portione detenta prædictorum reddituum ecclesiasticorum portiones, prout expresse habetur in cap. de redditibus Ecclesie, & in cap. quatuor, quod est 27. 18. 29. & 30. caus. 12. q. 2.

6. Et prædicta decimarum quarta sibi reservata, competit etiam de iure divino, quia datur in signum & recognitionem universalis dominii Dei, in sustentationem Ministrorum Ecclesie, prout habetur caus. 16. q. 1. c. revertimini 65. Inter quos Ministros uti principalior & nobilior computatur Episcopus, quia ipse fovet omnes

V 3 Paro-

Parochias sue Diocesis, & coexistit omnibus Clericis ejusdem: & sic ratione conjunctionis, & universalis curæ, quam habet Episcopus in Ecclesiis subiectis, debetur prædicta quarta, prout notat in *cap. requisivisti de testam.* & refert decem *Barbof. in cit. loc. n. 34.* Nec non ratione administrationis Sacramentorum, & munerum Episcopatum, ut puta pro celebratione solemni, pro conferendis Ordinibus, pro chrismate conficiendo, pro oleo benedicendo, pro Basilicis ædificandis, & aliis muneribus, quæ sunt de ordine Episcopatus, ut notat *Hofstiens. in summ. titul. de sepulchr. §. utrum in principio.*

7. Nec obstat dicere, quod prædicta jura possunt bene procedere contra Rectorem Ecclesiæ Parochialis, à quo Episcopus exigere debet suam canonicam portionem; non autem contra Parochianos incolas, qui tenentur respondere de decimis suo Rectori, & non Episcopo, juxta *cap. cum contingat, de decim. ibi, Quod cum perceptio decimarum ad Parochiales Ecclesias de jure communis pertineat, & juxta cap. cum in tua, eod. tit. ibi, Alioquin Parochialibus excolantur, ad quas de jure communis spectat perceptio decimarum, &c. Caus. conf. 38. per totum p. 1. Seraph. decis. 1449. n. 5. dec. 519. n. 2. coram Papa Gregor. XV. ubi agitur de decimis Ecclesiæ Novariensis. & alii plures DD. quos allegat D. Barbof. de officio & auctoritate Parochi, cap. 28. §. 2. fol. mibi 457.*

8. Non obstat, dixi, quia Hofstiens. hanc contrarietatem conciliat in d. cap. cum contingat n. 1. dicens, Et si verum sit, quod cap. quoniam, & cap. dudum de decimis, dicant, Episcopum fundare intentionem suam in portione Canonica, & in cap. cum contingat, & in cap. cum de tua, de jure communis, Decimas spectare ad Ecclesias Parochiales, ad hoc tamen, inquit, quod Episcopus fundat quoad Canonicam, Parochialis vero Ecclesiæ quoad alia, & ita una dispositio aliam non destruit, sed bene inter se conveniunt. Et huic distinctioni subscribit *Joan. Andr. in d. cap. cum contingat, n. 4.* Et exinde infert, aut Rector & Parochus non est in causa, aut negligit exigere decimas, & sic Episcopus pro sua portione canonica potest agere jure proprio. Aut vult agere pro omnibus decimis, & etiam potest, sed nomine Ecclesiæ Parochialis, cui tenetur conservare, ex *cap. final. de successione ab intest. Hofstiens. in d. cap. cum contingat, n. 2. & Joan. Andr. in d. cap. quoniam, n. 3.* aliter, Ordinarios habere etiam fundatam intentionem quoad petitionem nomine suam Ecclesiæ Parochialis, Quod etiam admisit *Rota in Carinen. Decimarum, 13 Martii 1587. coram Orano.*

9. Et per hanc distinctionem conveniunt decisiones eorum bon. mem. Cardin. Pamphilio, & bon. mem. Justo, in *Conchen. Decimarum deli' Infantiado*, quæ inferuntur in *dec. 442. & 485. & 520. p. 1. recens.* & postmodum coram bon. mem. Andrea, 18 Decemb. 1617. in quibus fuit firmatum, Episcopum habere in prædiis Decimatoris jus reale, & coæquale cum Rectoribus, & esse inter se quasi partitionarios, & prout tales nuncupantur per Hofstiens. in d. cap. quoniam, n. 2. & *Joan. Andr. n. 3. de Decim.* Quæ realitas & coæqualitas tolli non potest, nec lædi per negligentiam, aut malitiam Rectorum non comparentium, cum sit fundata in proprio jure immediato, non autem mediato ex persona Rectorum, ut quidam putarunt.

10. Similiter si idem Rector est in causa, & Episcopus simul agentes contra laicos Parochianos, minor esset difficultas, quia uterque agit ex jure suo, & admittitur ista simultanea actio; prout fuit decisum in una Cerviens. Decimarum, 22 Aprilis, 1602. coram bon. mem. Pœnia.

11. Et demum, quando Rector negligit exigere, aut recusat agere, aut quia non potest agere, nec exigere: tunc jura non prohibent, quin Episcopus fundet in-

intentionem suam contra laicos, & alios quoscunque pro decimis, *cap. final. de success. ab intest. cap. quoniam, & cap. Dudum de decim.* & fuit ita decisum in una Possavien. Decimarum, 18 Martii, 1591. coram Gyplio.

12. Ex quibus patet, consequentiam illam, quam faciunt aliqui Doctores, non esse veram, scilicet, quod decimæ debent percipi à Rectoribus, & quod ab ipsis Episcopi exigunt quartam: & sic mediare, & non immediate à laicis, quia et si *cap. cum contingat, & cap. cum in tua*, expresse dicant, perceptionem decimarum de jure communi pertinere ad Ecclesias Parochiales, non tamen excludunt Episcopos, quin & ipsi fundent intentionem quoad eorum canonicam portionem, juxta *cap. quoniam, & cap. Dudum, eod. tit.* attentâ compatibilitate, quam ponit Hofstiens. & *Joan. Andr. cit. loc.*

13. Et tandem fuit ita decisum nuper, ut puta 10 Junii, 1626. & habetur in novissimis Decisionibus diversorum Sacri Palatii Apostolici Auditorum, dicatis Illustrissimo, & Reverendissimo D. D. Joanni Baptistæ Coccino, quæ emanant, & fuerunt decise ab anno 1626. usque ad annum trigessimum, *decis. 64. incip. Agente Domino, fol. mibi 38.* quibus addæ, quod propter jam recentia fuit sæpe rejecta opinio Glossæ, in *cap. cum contingat, 29. de decimis, vers. de jure communi*, ubi tenuit, jus decimarum spectare ad Episcopum de consuetudine, prout multoties fuit decisum in Rota Romana, & referunt præcitati Doctores.

Quæst. 98. An inter Personas Ecclesiasticas fieri possit compositio seu conventio, vel transactio de decimis, inconsulto Episcopo loci?

1. Soler quæstio oriri inter Parochos unius Ecclesiæ, & alterius, de decimis Parochianorum, uni Curato, vel Parochiæ debitis, & ad cavendum litium jurgia & expensas, solent se concordare, componere, & transigere, ita ut in posterum decimæ solvantur huic, & non illi Paræcie: unde quæsitum est, an possit hoc fieri inconsulto Episcopo?

2. Respondeo, quod de jure communi ista conventio potest fieri, & ad vitam componentium admittitur, etiam si sit, & fiat sine consensu Episcopi, & habetur expresse in *cap. ex multiplici, 3. de Decimis*, & ibi Glossa in *ver. eandem conventionem*, notat, quod conventio possit intervenire in spiritualibus, saltem inter ecclesiasticas personas. Quod item habetur in *cap. suggestum, eod. tit. ibi, discretioni vestra mandamus, quatenus cum prædicto Abbate, & Fratribus, super istis decimis componatis*: quæ quippe suprædicta jura procedunt de conventionione personali, quæ durat durante vitâ ipsorum componentium, prout notat Glossa in *d. cap. ex multiplici*, ubi dicit, quod hîc fuit compositio personalis, quia auctoritas Superioris non intervenit. Et colligitur ex textu, ibi, *quandam voveret*, & sic erat compositio, durante vitâ Sacerdotis. Et clarius habetur in *cap. de cetero, & de transactionibus*. Ubi transactio inter Rectorem unius Ecclesiæ, & Rectorem alterius facta, inficio loci Ordinario, sustinetur: dummodò non sit juri contraria, & quod transactio non excedat vitam transigentis.

3. Idipsum habetur in specie de Decimis, in *cap. veniens, 9. de transactionibus*, ubi dicitur, quod transactio facta de Decimis, sine auctoritate Superioris, censetur facta potius inter personas, quam inter Ecclesias: unde pacta inter illas, aliis obesse non patimur.

4. Hinc inferas, factum Prælati prædecessoris de rebus Ecclesiæ, non posse præjudicare successori, *Gloss. ibidem*. Item omnem transactionem factam sine assensu & beneplacito Superioris, esse personalem, non autem realem, & consequenter temporalem ad vitam componen-

ponentium, non autem perpetuam: unde ad perpetuitatem conventionis requiritur, ut interveniat auctoritas Episcopi, vel alterius Superioris, prout docet *Gennens. in Praxi Archiepisc. Neap. cap. 60. n. 19. Franciscus de Leo. in thesaur. for. eccl. p. 4. cap. 1. n. 2. in fin.* cum aliis, quos allegat & sequitur *Bonac. de legib. disp. ult. q. 4. p. n. 1. s. n. 3. & de simonia. q. 4. s. 15. n. 4. & Barbof. de offic. & potestate Parochi. n. 28. n. 24.*

2. Verum enimverò, inter hanc compositionem & conventionem factam de consensu Episcopi & Cleri, & illam priorem factam inconstituto Episcopo, nedum est differentia assignata, ut putà, quòd illa prima sine consensu sit personalis temporalis, & ista secunda perpetua realis; verum etiam meo videri intervenit & alia differentia, ut putà, quòd si ista compositio fiat de consensu Episcopi, amplectitur & extenditur ad illam portionem, quæ continget, & contingit Episcopum habere: secus autem, si fiat inscio Episcopo: quia, ut dixi, hoc jus decimarum est proprium & immediatum ipsius Episcopi, & consequenter non potest dari, nec vendi, nec lædi, nec minui, inscio vel invito proprio Domino, seu Domino Papa, quia ut jus tertii debet haberi, & reputari. Quandoquidem nec Delegatus Domini Papæ potest jura Ecclesiæ alteri Ecclesiæ remittere, in præjudicium Episcopi Diocesani, ut expressè habetur in *cap. statum. s. secundo de transactionibus*; immò in præjudicium Diocesani Episcopi nihil potest fieri, nec attentari; nec D. Papa intendit præjudicare juri tertii, prout expressè habetur in *cap. 7. ubi nobis ultim. de confirmat. n. 11.* quia non debet inde procedere injuriarum occasio, unde jura nascuntur, *Cunde vi. l. meminere. i. de accusat. qualiter, & quando*, etenim si sua jura unicuique Episcopo non reservantur, quid est aliud, quàm ut ordo ecclesiasticus confundatur, *cap. pervenit. can. 11. q. 1.*

6. Nec est intentio D. Papæ (etià si confirmaret hujusmodi transactionem) per talem confirmationem aliquid subtrahere Episcopo Diocesano; immò semper intelligit remanere saluum & illæsum jus Episcopi Diocesani, *cap. 2. de Reliq. Domib.* ubi Papa dicit, nec honorem repeto id, quo Fratres meos honorem suum perdere cognosco, *cap. Ecce. dist. 99.* & notat Glossa in calce *de cap. ultim. de confirmat. n. 11.*

7. Unde prædicta jura, quibus diximus, licere Parochis saltem ad eorum vitam dare Decimas unius Ecclesiæ alteri Parochiæ, debent intelligi, & procedunt quoad illam portionem, quæ tantum tangeret illos Parochos componentes: illis tamen remanentibus juribus Episcopi, seu Rectorum Ecclesiarum: quia de jure tertii nemo potest disponere, ut dictum est.

Quest. 99. An Decima possint per Parochum laicum parochianis in totum, vel in partem dimitti, & relaxari, inconstituto Episcopo loci?

1. **R**espondeo negativè ex multis: & primò ex *cap. statum. s. 2. de transactionibus*, ubi dicitur, quòd persona ecclesiastica nequit cum laicis taliter componere, ut ex illo spiritali, quod Ecclesiis debent, aliquid tenere possint, cum laicis non liceat spiritalia possidere, sine periculo animarum, ut in *cap. de Decimis prohibemus. & 16. q. 5. Decimas, & de prescriptionibus cap. causam quas*, ubi Glossa subiungit, & sic videtur, quòd cum laicis non possit fieri compositio, ut minus solvant, nisi Papa auctoritatem præstaret, ut dicitur in *cap. ultim. de confir. n. 11.* tamen propter utilitatem Ecclesiarum videtur licere, saltem de auctoritate Episcopi; quia licet multum consultur Ecclesiæ, *argum. de iis, quæ sunt à Prelatis, sine consensu cap. cum in Apostolica, Gloss. cu. l. c.* verum hodie debet attendi Decretum Sac. Congregationis, & extrav. ambitiose, de rebus Eccles. non alien.

2. Secundò, quia nullum debitum, quod deberet de jure naturali, putà ex mutuo, emptione, &c. aut (& multò fortius) ex Divino, potest remitti ab aliquo, nec etiam à supremo Principe, contra voluntatem veri Domini, nisi addit rationabilis causa, & urgens, propter majus, & publicum bonum, prout docent *Navar. lib. 4. cap. 4. in fin. de Decimis, & Naldus in sum. ver. remissio, num. 3.* Jus autem Decimarum, ut dictum est, spectat principaliter ad D. Papam, & ad Episcopum; etenim Episcopus fovet potiora jura, quoad Decimas, ut dixi supra immediatè, & docent *Tuscius conc. 79. Suarez cap. 29. 30. & 31. Fillius. n. 206 de Decimis, & Bonac. tom. 2. de preceptis Ecclesiæ, disp. ult. q. 5. p. n. 1. s. secunda propositi n. 14. vers. an vero*: ergo per superius allegata nulli potest fieri remissio jurium Ecclesiæ, sine licentia Papæ, & Episcopi ordinarii, de quorum præjudicio agitur.

3. Confirmatur per ea, quæ dicuntur in *cap. si quis de Clericis, 12. q. 2. & cap. Diaconi, & Presbyteri*, ubi dicitur, quòd quidquid Parochiarum Presbyter de Ecclesiastici Juris possessione distaxerit, inane habetur, & in *cap. statum. ubi* dicitur, quòd in damnnum Episcopi jura Ecclesiæ non possunt vendi, nec donari.

4. Confirmatur, nam si quis laicorum longo tempore retinet decimas, & veniat ad satisfactionem, ita ut postulet sibi remitti, intuitu eleemosynæ, ne cogatur mendicare, ista remissio non potest fieri laicis sine expressa licentia Episcopi, prout docet *S. Raymundus in sum. lib. 1. de oblationibus. §. 12. fol. 134. & ibi, Gloss. Lancil. & colligitur ex extrav. de his, quæ sunt à Prelatis sine consensu, cap. cum Apostolica, eod. tit. ubi notant, quòd Episcopus potest remittere laicis præteritis Decimas, sine consensu Capituli; secus autem Presbyter Parochialis, Hostiens. lib. 3. sum. tit. de Decimis, & Primit. §. Oblatio queritur, & de his, qui longo tempore statuerunt, fol. mibi 1130.*

5. Quamobrem per argumentum à contrario sensu, si Parochi non possunt recipere, nec repetere à laicis jura in beneficium Ecclesiæ sine Episcopi licentia, quod est revalidare, & construere; quanto fortius nequebunt distrahere, destruere, alienare, vel dilapidare jura Parochiæ? de qua re videndi sunt *Syl. ver. Decimis, n. 11. q. 7. Navar. in Manual. cap. 21. n. 32. & Miranda in Manual. Prælor. q. 9. art. 6. conclus. 12. & ar. 11. conclus. 1.* ubi per multa jura probat, quòd nullus contra hæc super Decimis potest haberi cum laicis, nisi de expressa licentia Papæ, vel saltem Episcopi loci ordinarii, ob Ecclesiæ utilitatem vel necessitatem, & docent alii plures, quos citat *D. Barbof. de offic. Parochi. n. 28. n. 24. 25. & 26.*

Quest. 100. Quænam sint dubia Sacra Congregationi proposita super extinctione parvorum conventuum?

1. **D**eclarationes Decreti Sancti. Memor. Innocentii Papæ X. super subjectione nonnullorum Conventuum jurisdictioni Ordinarii loci à Sacra Congregatione super statu Regularium editæ, atque à Sanctissimo D. N. Alexandro Papæ VII. approbatæ.

2. Posito Decreto scilicet. recor. Innocentii Papæ X. super subjectione nonnullorum Conventuum correctioni, visitationi, & omnimodæ jurisdictioni Ordinarii loci, tanquam Sedis Apostolicæ Delegati: contingit dubitari de infra scriptis.

3. *Primò an Episcopus in Conventibus sua jurisdictione subiectis possit Abbates, Priores, Guardianos, & alios Superiores locales deontare, & familiam constituere?* *Secundo, an possit Episcopus à prædictis Conventibus Religiosos amovere?* *Tertiò, an Regulares eorumdem Conventuum compelli possint ab Episcopo ad exhibendos libros introitus, & exitus, & reddendos rationes administrationis?* *Quartò, an*

Episcopus

Episcopus in eisdem Conventibus se ingerere possit in his, quæ Regularem disciplinam concernunt? Quinto, an Ecclesie dictorum Conventuum, & Capella Granciarum, in quibus degunt conversi pro agrorum cultura ab Episcopo visitari possint? Sexto, an ipsa Grancia, & conversi in eis degentes sub sint visitationi Episcopi? Septimo, quid in Ecclesiis, seu Capellis Granciarum, in quibus nullus degit conversus, an similiter sub sint Episcopi visitationi? Octavo, an liceat Episcopo visitare Conventus tam suppressos, & postea restitutos, quam non suppressos, ad effectum cognoscendi, an in illis reipsa alantur sex Religiosi? Nono, an Episcopi visitans huiusmodi Conventus sue iurisdictioni suppositos, aut personas in eis degentes, possit à visitatione procuratorem exigere, in vicinalibus, vel in pecunia? Decimo, an iurisdictioni Ordinarii locorum tanquam Sedis Apostolica Delegatis attributa in suprascripto Decreto, competat Vicariis Generalibus Episcoporum, nec non Abbatibus, & aliis inferioribus Prelatis proprium territorium, ac iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus? Undecimo, an Provinciales, & alii Superiores Regulares possint in modo Conventus iurisdictioni Ordinarii subiectos, & Religiosos in illis degentes visitare, corrigere, & punire, omnemque iurisdictionem in eos exercere, sicut poterant ante dictum Decretum? Duodecimo, si Superior Regularis in causa prævenit contra subditum degentem in aliquo ex eisdem Conventibus Ordinarii subiecti subtrahendo processum, vel eum carceri mancipando, an Episcopus possit huiusmodi causam reassumere, ac Superiori inibere? Decimotertio, si Episcopus è converso prævenit in causa contra Religiosum in tali Conventu commorantem, an Superior Regulari eo casu liceat illum amovere, & in alio Conventu collocare, & si de facto collocaverit, an nihilominus Episcopus possit causam persequi, ac Religiosum sic amotum revocare ad primum Conventum? Decimoquarto, si Provincialis, vel Superior localis voluerit aliquem ex Fratribus in tali Conventu removere, an Episcopus prohibere possit? Decimoquinto, si à Conventu primum suppresso, ac deinde Religioni restituito absint ex aliqua rationabili causa, & ad breve tempus unus, vel plures ex numero sex Religiosorum ibi degentium, an gratia restitutionis sit nulla, & Conventus remaneat suppressus, ut prius? Decimosexto, quid si à Conventu non suppresso similiter ex causa rationabili, & ad modicum tempus absit aliquis ex sex Religiosis ibi existentibus, an durante tali absentia, Conventus subiacet iurisdictioni Ordinarii? Decimosextimo, an Religioso illoredeunte, vel alius impleto numero Religiosorum, Conventus recuperet pristinam exemptionem? Decimoseptimo, si gratia restitutionis Conventus suppressi reddatur nulla ex eo, quod in illo ad formam decreti cum effectu non alantur sex Religiosi, & postea contingat, ut eiusmodi numerus impleatur, an gratia restitutionis Conventus reviviscat? Decimooctavo, ad hoc, an gratia restitutionis sit nulla, & Conventus denudò remaneat suppressus, propterea quod in eo non sustententur sex Religiosi, an debeat precedere declaratoria Episcopi super facto prævia causa cognitione? Vigesimo, an ab huiusmodi declaratoria liceat Regularibus ad Sedem Apostolicam appellare ad effectum tam devolutivum, quam suspensivum? Vigesimo primo, cum ex Decreti præscripto quatuor Sacerdotes in his Conventibus

degentes, debeant esse maturæ ætatis, quantum dicatur ad hunc effectum etiam maturæ?

Sacra Congregatio super statu Regularium ad singula dubia superius proposita, hunc in modum respondit, videlicet:

4. Ad primum, non posse. Ad secundum, posse extraneam causam, commonitio tamen prius Superiore Regulari, ad quem pertinet, ut eisdem Religiosis assignet in alius Conventibus. Ad tertium, posse compelli. Ad quartum, posse. Ad quintum, posse. Ad sextum, subesse. Ad septimum, idem subesse. Ad octavum, minime licere, antequam aliunde constet de fundamento intentionis Episcopi in deficientia numeri constituto. Ad nonum, expedire ut Sanctiss. D. N. decernat, & deceret, non licere Episcopo tales Conventus visitanti quicquam accipere procuratorem nomine. Ad decimum competere. Ad undecimum, posse sicut prius, non tamen privative ad Episcopum. Ad duodecimum, non posse, nisi ex iusta causa, veluti cum videt Superiorem Regularem ex odio, vel amore, cupiditate, vel metu, aut ex nimia severitate, vel indulgentia quid durius, aut remissius constituere, quam causa deposuit, in quo ipsius Episcopi conscientia operatur. decimumtertium, non licere Superiori Regulari Religiosum ab Episcopo inquisitum à loco amovere, & si amotus fuerit, posse Episcopum eum sibi persequi, & illum quibusvisque remediis revocare, etiam invocato auxilio Ordinarii, & brachio seculari, si opus fuerit, cuiusvisque loci, in quo Religiosus ille reperitur. Ad decimumquartum, non posse. Ad decimumquintum, gratiam ob id non esse nullam, cessante omni fraude, nec Conventum remanere suppressum. Ad decimumsextum, subiacere durante absentia. Ad decimumseptimum, recuperare. Ad decimumoctavum, non reviviscere. Ad decimumnonum, debere ut præcedere, nec ante declaratoriam licere Episcopo Conventus possessionem apprehendere, aut Religiosos inde expellere. Ad vigesimum, licere ad effectum devolutivum tantum, non autem suspensivum. Ad vigesimo primum, ætatem maturam dici ad hunc effectum, completo anno quadragesimo.

5. Declarationes suprascriptæ Sanctiss. D. N. ad se relatas approbatæ, & ab omnibus, ad quos pertinent, observari præcepit. Contrariis quibusvisque non obstantibus. Datum Romæ die vigesima septima Julii, anno millesimo, sexcentesimo, quinquagesimo quinto, 1655. Pontificatus eius anno primo, loco t. sigilli. B. Card. Spada. Propter Fagnanus Sacra Congregationis Secretarius.

Sicque finit, quale quale sit Opus, die 20 Augusti, 1616. funesta peste devastante Illustrissimam, ac Nobilissimam Civitatem Neapolitanam, ejusque Regnum pluribus in locis; decurrente verò vitæ meæ, licet semper infirmæ, atque imbecillæ, anno sexagesimo sexto, Ad gloriam & honorem omnipotentis Dei, ejusque omnium Sanctorum, sub censura Ecclesiæ.

Index

beri sepulturam eligere, si tamen ibi adfuit consuetudo, tr. 9. q. 27. n. 1. f. 157

Albertus

Albertus Magnus Ord. Prædicatorum ante mortem locum sui sepulchri quotidie visitabat, & officia ibidem profecerit, si esset defunctus, perfollebat, tr. 7. q. 91. n. 4. f. 129

Alimenta

Alimenta necessaria ad vitæ sustentationem, si subtrahantur a reo subdito, est illum occidere, tr. 12. q. 63. n. 1. f. 218

Alimenta negare reo subdito, quantumvis facinoroso, ut inde sequatur mors, non solum est durum & crudele, sed est causam sanguinis agere, quod Clericis prohibuitur est, ibidem.

Aliud

Aliud est contemnere Regulam, hoc est non appetere singula contenta in Regula, & aliud peccare contra Regulam ex contemptu, tr. 1. q. 18. n. 1. f. 8

Aliud est delinquere totaliter & quoad totum, & aliud quoad aliquam partem, tr. 2. q. 1. n. 1. f. 10

Aliud est concedere iururum secularis, & aliud est concedere ad instantiam secularis, tr. 2. q. 13. n. 1. f. 17

Aliud est loqui de immemorabili, & aliud de simplici consuetudine, tr. 6. q. 40. n. 7. f. 83

Aliud est loqui de piis locis, & aliud de personis, quæ conveniunt in loco, tr. 11. q. 14. n. 3. f. 188

Amicus & Amicitia.

Amicus est alter ego, tr. 9. q. 19. n. 1. f. 157

Amicus venit appellatione fratris, ibid.

Amicitia præponitur conjunctioni sanguinis, ibid.

Amicus potest agere pro ejus amico absque mandato, quemadmodum pater pro filio, tr. 9. q. 14. n. 1. ibidem.

Amicus non potest alteri amico sepulturam eligere, tr. 9. q. 19. n. 1. ibidem.

Amicitia vera de rato repetitur, ibidem. n. 3. ibid.

Anni

Anni requisiti ad suscipiendum ordines sacros, satis est si fuerint inchoati, tr. 3. q. 18. n. 1. f. 24

Appellare & Appellatio.

Appellare ad gravamine, nobis competit de jure naturæ, tr. 12. q. 75. num. 3. fol. 123

Appellatio est species defensionis, ibid.

Nec appellatio, nec reclamatio dari potest à Decreto Episcopi lato super materia præcedentis in processibus, tr. 8. q. 74. n. 1. fol. 150

Quod intellige verum, quoad effectum suspensivum sententiarum, secus quoad effectum devolutivum, ibid.

Appellatio licita est Regularibus, supposito tamen gravamine, tr. 5. q. 33. n. 2. f. 63

Apostasia

Apostasiæ ratio formalis consistit in retrocessione à Religione, cum animo non amplius redeundi in eam, five fiat cum habitu, five sine habitu, five occultato, five mutato, parum refert, tr. 12. q. 76. n. 1. f. 213

Circa Apostasiam attendenda sunt propria statuta, & considerandum, an Religiosus ex justa & rationabili causa occulte proprium habitum, & assumat alium vel potius teneat, tr. 12. q. 76. n. 2. ibid.

Apostasia ut puniatur, tria requiruntur, nempe recessus à Religione sine licentia, habitus dimissio, & animus non amplius eam assumendi, tr. 12. q. 76. n. 3. f. 214

Apostata

Apostata non potest uti privilegio Religiosorum peregrinantium, tr. 5. q. 33. n. 1. f. 63

Apostata durante ejus Apostasia, non gaudet privilegiis suæ Religionis, ibidem.

Apostata & fugitivi, debent carcerari ab Episcopis, tr. 6. q. 35. n. 2. fol. 81

Apostoli

Apostoli Missam auxerunt, tr. 7. q. 10. n. 1. f. 92

Apostolus Petrus fuit primus, qui in partibus Orientalibus Missam celebravit, ibid.

Apostolus Petrus post Domini passionem, quatuor annis tenuit Cathedram Sacerdotalem in partibus Orientalibus, deinde accepit Cathedram Antiochiæ, tr. 7. q. 10. n. 1. ibid.

Apostolis in principio nascentis Ecclesiæ, erat cor unum, labium unum, pax & charitas uniformis, tr. 8. q. 1. n. 3. f. 138

Approbatio

Samel approbatus ad curam animarum, non potest ad eam iterum examiniari, tr. 4. q. 6. n. 2. f. 32

Approbatum ad audiendum Confessiones Sacramentales alicujus loci, semper illas excipere possunt, etiam si discedant à Diocesi, & iterum redeant, tr. 4. q. 6. n. 2. ibid.

Approbatum per Principem, per inferiorem non debet iterum examiniari, tr. 4. q. 8. n. 1. fol. 33

Approbatum ad Sacramentales Confessiones audiendas, non spectat ad ordinem & dignitatem Episcopalem, sed ad potestatem ju-

risdictionis, quâ fruitor Episcopus jam electus, licet non confirmatus, tr. 4. q. 10. n. 1. f. 34

Approbatum prædicta potest concedi à Vicario Generali Episcopi, à Capitulo Sede vacante, & ab omni alio exercente jurisdictionem Episcopalem, tr. 4. q. 10. n. 1. ibid.

Approbatum prædicta fieri debet ab Episcopo ordinatio ipsius Confessarii, tr. 4. q. 10. n. 2. ibid.

Approbatum in una Diocesi, non censetur approbatus in alia, ibidem.

Approbatum pro Confessionibus Sacramentalibus audiendis, non est necesse, quod fiat in scriptis, tr. 4. q. 11. n. 1. f. 35

In scriptis vero obtenta ad omnem bonum finem, melius est, ibid.

Approbatum ab Episcopo haberi potest cum examine & sine examine, tr. 4. q. 13. n. 1. ibid.

Approbatum semel illimitate & absolute habita, non potest sine nova causa restringi vel auferri, ibid.

Approbatum ad Confessiones audiendas, ex rationabili causa potest ad libitum Episcopo restringi & limitari ad certum tempus, locum, & genus personarum, secus autem sine causa, tr. 4. q. 13. n. 1. f. 36

Approbatum simpliciter habita, durat mortuo vel amoto concedente, tr. 4. q. 24. n. 1. f. 39

Secus si fuerit habita ad beneplacitum, seu voluntatem concedentis, ibid.

Approbatum ad certum tempus, elapso tempore præscripto, evanescit, tr. 4. q. 24. n. 1. ibid.

Approbatum Episcopi ad confessiones audiendas, est conditio sua, qua non, tr. 4. q. 25. n. 1. ibid.

Approbatum idoneitatis includit non solum scientiam, sed etiam vitæ bonitatem, tr. 6. q. 24. n. 1. f. 79

Approbatum Episcopi loci non est necessaria Confessario Regulari, ad effectum audiendi Confessiones suorum Religiosorum, sed sufficit approbatum fidei Prælati, tr. 5. q. 2. n. 1. f. 50

Assensus

Assensus Apostolicus hodie est de forma alienationis rei Ecclesiasticæ, & consequenter nequit prætermitti, tr. 9. q. 3. num. 3. fol. 153

Avaritia

Avaritia procul esse debet à Clericis, tr. 9. q. 27. n. 1. f. 160

S. Augustinus

S. Augustinus fuit auctoritate Episcopus, vici Sanctus, & scientiæ præstantissimus, tr. 4. q. 2. n. 1. f. 1

S. Augustinus obiit anno 430. ibid.

Sub Augustini Regula militantes Religiones fere infinitæ, tr. 1. q. 1. n. 1. fol. 2

Sancti Augustini Regula est cæteris præstantior, ibid.

B.

S. Benedictus.

S. Benedictus obiit anno 509. tr. 1. q. 2. num. 1. fol. 2

Beneficium & Beneficiarius

Beneficium datur propter officium, si cadet, ut cessante omnino beneficio, cessat & officium, tr. 7. q. 60. n. 1. f. 116

Unum tantum beneficium Ecclesiasticum conferatur: quod si ad viam ejus, cui confertur honeste sustentandum non sufficit, licet aliud simplex habere, dummodo utrumque personalem residentiam non requiratur, tr. 12. q. 77. n. 1. f. 224

Beneficiarii debent sperare in Ecclesia ubi sunt beneficiarii, supple cum cura & residentia, tr. 9. q. 26. n. 1. f. 160

Per beneficium & residentiam contrahitur domicilium, & consequenter Clericus ita beneficiarius fit de Parochia illius loci, ubi residet & habet beneficium, ibid.

Bigami

Bigami excluduntur ab omni officio munerum Clericorum, & Caritum, & Conjugatorum, tr. 3. q. 37. n. 1. f. 30

Bigami, ut possint promoveri ad ordines sacros, indigent dispensatione Papæ, tr. 3. q. 37. n. 1. ibid.

Bona

Bono communitatis cooperari, est de jure naturæ, tr. 2. q. 25. n. 1. fol. 19

Bona temporalia non cadunt sub merito de condigno, tr. 7. q. 12. n. 6. f. 98

Bona temporalia, non certa & infallibili lege, semper petentibus & meritis conceduntur, sed prout Deus expedire novit ad salutem animæ, ibid.

Bona mobilia ac pecunia, acquirenda cum onere perpetuo Missarum, statim deponantur apud ædem sacram, vel personam facultatibus idoneam, ad effectum illa investendi in bonis immobilibus fructiferis cum expresse mentione oneris annexi, tr. 7. q. 52. n. 20. f. 112

Bona Confraternitatis erectæ auctoritate Episcopi, censentur bona Ecclesiastica, unde ne queant alienari sine assensu Apostolico, tr. 8. q. 25. n. 1. f. 146

Secus dicendum est de bonis Confraternitatis erectæ absque Episcopi auctoritate, tr. 8. q. 25. n. 1. & 2. ibidem

Bona

Rerum Notabilium.

Bona Ecclesiastica vacantia spectant ad Papam, & ipse solus de illis disponere potest, tr. 8. q. 41. n. 1. f. 152
Bona Confraternitatis ecclesie auctoritate Episcopi, si confraternitas destruat, spectant ad Sedem Apostolicam, ibid.
Bona Confraternitatis non ecclesie auctoritate Episcopi, si Confraternitas destruat, dividenda sunt inter Confratres, tr. 8. q. 41. n. 1. ibid.

Quod non procedit de illis bonis, in quibus Confratres erant puri ministri, ibid. n. 2. ibid.

Bona posita circa odaver defuncti, non remaneant apud Clericos vel Fratres, in quorum Ecclesia cadaver sepelitur, sed cum magna pietate & charitate sunt hæredibus restituenda, tr. 11. q. 9. n. 1. f. 187

Bona prædicta non ponuntur circa cadaver, ut relicta a defuncto, vel ut dividantur inter Fratres & Clericos pro animarum illius, sed pro consolatione & honore familie, ibid.

Expositio bonorum est maxima pœna, quæ secundum magis & minus, potest correspondere culpis, tr. 12. q. 80. n. 1. f. 125

Bona & personæ Confratrum laicorum, sunt de foro laicali, tr. 8. q. 24. n. 1. f. 146

Bona & oblationes Confraternitatis Sanctissimi Rosarii, non possunt disponi ad libitum Confratrum, tr. 8. q. 27. n. 1. f. 147

Bona temporalia quæ petuntur, Deus non semper elapsum, vel quia licet non esse utilia ad salutem Animæ; vel quia illa differt, ut opportuno dentur tempore, vel aliis de causis iustis, nobis tamen ignotis, tr. 7. q. 22. n. 3. f. 98

Bonitas est Bonus.

Bonitas & malitia nequeunt esse simul, nec quidem in minimo gradu, tr. 1. q. 21. n. 2. f. 8

Bonus minimè est, qui melior esse non cupit, tr. 1. q. 21. num. 4. ibidem.

Bulla.

Bulla Greg. XIII. prohibens Regulatibus Ordinis Prædicatorum procurare officia ordinis, vel penarum remissionem per extraneos, tr. 2. q. 2. n. 1. f. 13

Bulla Clementis VIII. idipsum prohibens, tract. 2. qu. 1. num. 9. ibidem.

Bulla Pauli V. addidit, tr. 2. q. 2. n. 4. f. 14

Bulla prædicta Gregorii XIII. præcipitur debere legi in quibuscunque Capitulis generalibus, Provincialibus, vel Conventualibus, ibid.

Bulla prædictæ, apud Prælatos & subditos Deum timentes, semper fuerunt, sunt, & erunt in usu, tr. 12. q. 3. n. 1. ibid.

Bulla prædictæ non possunt tolli & abrogari per non usum, aut contrarium usum, tr. 2. q. 3. n. 2. ibid.

Bulla prædictæ repertiuntur latæ ex more proprio, certâ scientiâ, & de plenitudine potestatis, & habent decretum irritans, ibid.

Bulla latæ contra Dominicanos mendicantes favorem extraneorum, extenditur ad alios ordines, tr. 2. q. 4. n. 7. f. 15

Bulla recessiva respectu Religionum censetur favorabilis, licet respectu particularium Religiosorum, censentur odiosæ, ibid.

Bulla prædictæ extenduntur ad moniales, tr. 2. q. 4. n. 4. ibid

Hæc Bullæ non comprehendunt dispositiones Capituli generalis, & Provincialis, Socios & Collegas Patris Generalis & Provincialis, tr. 2. q. 9. n. 1. ibid.

Dummodò aliquam Prælationem non habeant, ibidem.

Bulla prohibentes dari officia ad instantiam extraneorum, loquuntur de officiis intra, non extra ordinem, tr. 2. q. 17. n. 1. f. 18

Bulla prohibentes mendicari gratias in Ordine per extraneos, nullum verbum faciunt de petentibus, vel concedentibus ex iustitia, sed ex gratia, tr. 2. q. 13. n. 1. f. 19

Bulla Cruciatæ, quoad facultatem eligendi Consecrarium, quoad Regulares fuit revocata, & ad favorem superiorum mendicantium fuit limitata, tr. 5. q. 12. n. 4. f. 54

Inter Bullas plumbas & brevias, est maxima differentia, tr. 7. q. 57. n. 3. f. 114

Bulla seu Constitutiones universales, inter nos communicantur & extenduntur de loco ad locum, non autem Brevia, ibid.

Bulla Pauli V. de Confraternitatibus & Indulgentiis SS. Rosarii, tr. 8. q. 10. n. 3. f. 141

Bulla legatæ a latere, habet eandem vim, ac si esset a Papa, tr. 10. q. 22. n. 2. f. 177

Bulla Papæ sicut erit perpetua, usquequid non fuerit revocata, ita & Bulla legatæ a latere, ibid.

Bulla Pii V. de contractibus, non fuit in hoc regno acceptata, tr. 12. q. 9. n. 3. f. 230

Bulla Nicolai V. in hoc Regno, in contractibus est receptissima, & habetur pro lege, ibid.

Bulla prædicta Pii V. pro Regno Siciliæ ultra Pharam, fuit in specie revocata a Gregorio XIII. ibid. num. 4.

Bulla Pii V. nec in aliis Regnis Hispaniarum tepenitur recepta, tr. 12. q. 9. n. 6. ibid.

C

Cadavera.

Cadavera laicorum ubique sunt sepelienda, nullâ sâctâ ecclesiæ neque sepultura, tr. 9. q. 25. n. 1. & seq. f. 159

Cadavera indebitè sepulta, si patres intigent per menses & annos, sunt restituenda causa decisa, tr. 9. q. 32. n. 2. f. 162

Dummodò repertiantur sepulta in aliquo particulari loco, vel in tuba lignea, vel lapidea. Si tamen ab aliis discerni nequeant, sinuntur jacere ubi prius erant, ibid.

Cadaver, quanto tempore post mortem debeat remanere in sepulchrum, tr. 9. q. 34. n. 1. & 2. f. 163

Cadavera pauperum debent gratis sepeliri, tr. 9. q. 37. n. 1. f. 164

Cadaver obijus sepultura non solum, vel prætextu compositionis quartæ, vel ob non solutionem decimarum, ac cuiuscunque alterius obligationis, non potest exhumatum per Parochum retineri, tr. 9. q. 38. n. 2. f. 166

Cadavera defunctorum levare de domo propria, nullo modo licet Regularibus & Presbyteris secularibus, nisi de licentia & consensu proprii Parochi, tr. 10. q. 12. n. 1. & 6. f. 172

Cadavera laicorum sepelienda in Ecclesiis Regularium, non sunt prius deferenda in Ecclesiam Parochialem ad recipiendum ultimum vale, & benedictionem a Parocho, tr. 10. q. 13. n. 1. & seq. ibidem.

Cadavera defunctorum sepeliri non possunt intra monasteria monialium, nisi de licentia Papæ, tr. 10. q. 30. n. 1. f. 179

Inmodò nec in eorum Ecclesia exteriori, nisi de specialia licentia Episcopi, & in aliquo casu raro & necessario, ibid.

Cadavera defunctorum exhumanda, quia erant privata Ecclesiastica sepultura, sunt projicienda ab Ecclesia in tota distantia, & ut voces Clericorum nequeant audiri, tr. 10. q. 32. n. 1. ibid.

Cadavera defunctorum non possunt per Parliamentum Regulatam exhumari absque licentia Episcopi, tr. 10. q. 34. n. 1. & 3. f. 180

Dummodò non sint in ejus Ecclesia reposita per modum depositi, vel sepultura fiat valde plenæ, ita ut alia capere non possint, ibid.

Cadavera fidelium possunt trahi conscientiâ ab hæredibus occultè defuncti ab una in aliam Civitatem, ad effugiendum solutionem quartæ funeralis, & pabellæ sustinere impolitæ pro libero passu de uno in aliam Parochiam, tr. 11. q. 12. n. 1. f. 190

Cadavera defunctorum non subjiciuntur Gabellis, ibidem.

Cadavera sub prætextu cuiuscunque compositionis quartæ, vel gabellæ, non debent temerè insepulta, nec retardari quò minus quanto citius emulenter ibidem.

Si circa cadaver bona ponantur, restituenda sunt hæredibus, non verò remaneant apud Clericos vel Fratres, in quorum Ecclesia cadaver sepelitur, tr. 11. q. 9. n. 1. f. 187

Cadavera defunctorum sepelienda in Ecclesiis Regularium, possunt licitè deferri rectè tramitæ ad ædibus defunctorum ad eorumdem Fratrum Ecclesias, tr. 10. q. 13. n. 4. f. 173

Cadavera defunctorum sepeliri non possunt sub bradellis, aut prope Altare, tr. 9. q. 33. n. 1. f. 163

Etiâ sepeliuntur, in huiusmodi Altaribus non celebretur, donec corpora alibi transferantur, ibid.

Cadavera hic in Ecclesiis Regularium indebitè sepeliuntur, potest Episcopus præcipere, ut exhumantur & extra Ecclesiam projiciantur, tr. 10. q. 32. n. 1. f. 179

Cadavera possunt impediri ab Episcopo loci, ne deferantur ad locum exemptum, antequam casus privationis sepulturae declaretur, ibid.

Celestini.

PP. Coelestini possunt ad S. Scem evolare absque suorum Superiorum licentia in duobus casibus, in casu scilicet appellationis gravaminis, & pro negotiis Romæ peragendis, tr. 12. q. 75. n. 1. fol. 223

Candela.

Candelæ datæ manibus Mendicantiis, censentur datæ personis, non autem piis locis, tr. 11. q. 7. n. 1. f. 187

Candelæ, oleum, incensum, aqua benedicta, & similia, in die funeris sunt quædam elemosinæ, & interzæ præstationes pro animabus defunctorum, & ad honorem Dei exhibita, tr. 11. q. 31. n. 1. fol. 292

Capellanus

Capellanus, qui tenetur singulis hebdomadis aliquas Missas celebrare, satisfaciit, anticipat illas celebrando, tr. 7. q. 82. n. 1. & seq. f. 124

Dummodò aliud non fuerit expressum in fundatione Capellæ, ibid.

Capellanus in Missis celebrandis, nihil agere potest contra voluntatem testatoris, tr. 7. q. 82. n. 1. ibid.

Capellanus, sicut potest anticipare Missas prædictas, ita pariter causa potest Missas debitas differre in sequentem hebdomadam vel mensem, tr. 7. q. 82. n. 2. f. 124

Dummodò ei non resistat voluntas defuncti, ibid.

Capellanus, hovellum est, ut semel in hebdomada vacet; dummodò non tenetur per alium celebrare, tr. 7. q. 101. n. 1. f. 133

Capellano, etsi liceat semel in septimana quiescere, non tamen

Index

ei licet, accepta stipe in die vacantie celebrare, quia sic ageret contra decreta de celebratione Missarum, tract. 7. q. 101. n. 2. fol. 133

Capellanus in die vacantie, potest ex charitate pro se vel pro parentibus celebrare, tr. 7. q. 101. n. 3. ibid.

Capellano honestum est, ut aliquando pro se, vel pro suis consanguineis celebret, ibid.

Capitulum.

Capitulum generalissimum nostri Ordinis habet auctoritatem à Sancta Sede construendi, destruendi, mutandi, addendi & minuendi, tr. 1. q. 7. n. 3. f. 4.

Capitulum generalissimum, tribus Capitulis generalibus continuis æquipollent, tr. 1. q. 8. n. 1. ibid.

Capitulum Generale vel Provinciale, constitutiones facere non possunt, tr. 1. q. 8. n. 1. ibid.

Capitulum generalissimum, utique constitutiones facere potest, ibidem.

Tria Capitula generalia continuata, etiam facere possunt constitutiones ibidem.

In Capitulo, si aliquid ordinatum fuerit auctoritate Apostolica, habebit vim & robur perpetue ordinationis, tract. 1. q. 8. n. 2. ibidem.

Capitulum generale tenetur Regulam relaxatam reformare, tr. 1. q. 30. n. 1. f. 12

Capitulum generale tenetur communi bono Religionis providere, ibid.

Capitulum generale potest & debet compellere subditos profectos, ad amplectendum & observandum Regulam restauratam, tr. 1. q. 30. n. 1. ibid.

Capitulum Sede vacante non potest Regulam auctoritate Pontificis confirmatam, ex toto vel ex parte tollere vel mutare, tr. 1. q. 34. n. 1. ibid.

Capitulum Sede vacante potest (ex iusta tamen causa) revocare facultatem, quam habent Regulares audiendi confessiones secularium, tr. 4. q. 28. n. 1. f. 40

Capitulum Sede vacante potest ea omnia exercere, quæ de iure communi pertinent ad iurisdictionem ordinariam Episcopi, exceptis nonnullis speciebus iure prohibitis, tr. 4. q. 28. n. 1. f. 40

Capitulum Sede vacante, potest approbare & exponere Confellores per Vicarium à se electum, ibid. n. 2.

Capitulum Sede vacante, venit nomine Ordinarii, tr. 4. q. 28. n. 5. fol. 41

Capitulum generale, an possit limitare potestatem Patris Generalis, tr. 12. q. 46. n. 1. & 2. f. 213. & 214

Ad Capitulum monasterii spectat remittere offensam factam suo monacho, tr. 12. q. 79. n. 1. f. 215

Capitulum Regulare potest agere actione injuriarum, non obstante remissione facta à monacho læso; & potest dimittere injuriam illatam suo monacho, etiam ipso nolente, tr. 12. q. 79. n. 5. ibidem.

Capitulum circa fidei remissiones, debet superiores majores consulere, ibid. n. 6.

Capitulum generale potest à P. Generali transferri de loco ad locum, sine licentia Papæ, tr. 12. q. 57. n. 2. f. 216

Secus verò, si in Capitulo generali fuerit ei vetitum, in suis statutis dispensare. ibid.

Cardinales.

Cardinales non possunt sibi eligere Confessarium non approbatum ab Episcopo loci, tr. 4. q. 9. n. 1. fol. 34

Carolus.

Carolus Quintus vivens, iussit sibi funus apparari more magnatum, & ipse suo funeri superstes, veluti defunctus, in defunctorum litro jacebat, tr. 7. q. 91. n. 1. f. 129

Carthusiani.

Carthusiani præsumunt propria statuta habere pro Regula, tr. 1. q. 2. n. 4. fol. 1

Causa.

Causa, in quibus Religiosus, stando in eodem genere peccati mortalis, aut venialis, gravius peccat, quam secularis, tr. 1. q. 34. n. 1. fol. 9.

Causa Episcopo reservata non possunt absolvi à quocunque Confessario Regulari, nec etiam virtute quorumcunque privilegiorum, tr. 4. q. 36. n. 1. f. 44

Nec etiam casus Bullæ Cœnæ; violatio in immunitatis Ecclesiasticæ; violatio clausuræ Monialium ad malum finem; provocantium & pugnantium in duello; injicientium violentas manus in Clericum; simoniæ realis scienter contractæ; ac etiam confectiæ beneficiæ, tr. 4. q. 36. n. 1. ibid.

Causa de jure vel de consuetudine Episcopi reservata, quot, & quomodo sint, tr. 4. q. 38. n. 1. & sequen. fol. 45

Causa, qui à summis dicitur à jure Episcopi reservata, non dicitur à jure reservata, quasi quod in jure repetatur expressum, sed dicitur reservata à jure consuetudinis, tr. 4. q. 38. n. 2. ibid.

Causa reservata nunquam intelligitur concessa, nisi in specie concedatur, tr. 4. q. 40. n. 6. f. 66. & tr. 5. q. 20. n. 1. f. 58

Causa reservata ab homine & per simplicem ordinationem, tolluntur per mortem reservantis, tr. 5. q. 38. n. 3. f. 64

Secus si reservetur a synodo, vel per constitutionem aut statutum, ibid.

Etiam tolluntur, si reservans renunciat officio, vel privatur illo, aut suspenditur vel declaratur excommunicatus, ibid.

Etiam tolluntur auctoritate reservantis, vel mutatione domicili, ibid.

Causa reservata in una Provincia, vel in uno Conventu, potest absolvi à quocunque Confessario alterius Provincie, vel alius Conventus, ubi talis casus non est reservatus, tr. 5. q. 38. n. 3. fol. 64

Causa non reservata censetur commissi cuilibet habenti auctoritatem ordinariam vel delegatam, tr. 5. q. 50. n. 1. f. 67

Causa, in quibus licitum est plus solito, stipendium Missæ exigere, tr. 7. q. 39. n. 1. f. 107

Causa omnis in aliqua constitutione particulari, remanet in dispositione juris communis, tr. 7. q. 72. n. 2. f. 120

Causa eundi Romam obgravamen, non comprehenditur in decreto de non eundo Romam sine Superiorum licentia, tr. 12. q. 75. n. 2. f. 123

In omni casu quoad forum externum contentiosum requiritur sententia declaratoria, tr. 12. q. 85. n. 2. f. 127

Causa reservata Episcopo, possunt absolvi à D. Papa, tr. 5. q. 37. n. 1. fol. 64

Causa reservata à Provincialibus vel Prioribus, possunt absolvi à P. Generali, tr. 5. q. 37. n. 1. ibid.

Causa.

Causa iusta dat facultatem dispensandi, qua stante, stat dispensatio, & ablata aufertur, tr. 1. q. 29. n. 1. f. 11

Causa limitata, limitatum producit effectum, tr. 4. q. 37. n. 3. fol. 44

Omnia iusta causa reducitur ad anam ex his tribus, scilicet impotentiam, necessitatem, & majus bonum, tr. 6. q. 47. n. 2. f. 86

Causa prima licet in actu primo sit infinita virtutis in causando, in actu autem secundo, cum nullas res sit capax infinitatis, nullum effectum infinitum in re producit, tr. 7. q. 21. n. 2. f. 99

Causa prima determinatur objective à causis secundis, tam necessariis, quam liberis, tam quoad speciem actionis, quam quoad exercitum, ibid.

Causæ primæ influentia, per causam proximam determinatur & specificatur, tr. 7. q. 23. n. 2. ibid.

Causæ principales, nihil efficiunt sine causis proximis, hæ namque se habent ut conditio, sine qua non, imò, sine qua nihil, tr. 7. q. 23. n. 6. f. 100

Alia causa, licet non sit infinita intensivè, potest tamen producere effectum suum totum simul, ac integrum in diversis subjectis, tr. 7. q. 24. n. 1. ibid.

Causa universalis non producit effectus suos, nisi per causas particulares applicentur ad determinatum effectum, tr. 7. q. 25. n. 14. f. 101

Causæ particulares determinantes infinitatem sacrificii Missæ, sunt intentio Sacerdotis & devotio, sive affectus officientis, tr. 7. q. 25. n. 4. ibid.

Causa Ecclesiæ, non est causa singulorum, sed totius corporis Ecclesiæ, tr. 10. q. 7. n. 3. f. 70

In causa suæ Ecclesiæ Religiosus testimonium ferre potest, ibid. n. 1

In causa etiam expediendi de plano, & summarie, non est omittenda citatio non solum rei ad comparandum, sed omnis alia citatio necessaria, tr. 12. q. 2. n. 6. f. 193

In eadem causa, idem non potest esse actor & testis, tr. 12. q. 5. n. 2. fol. 194

In causa criminali non sunt examinandi infames & perjuri, & esto quod admittantur, non probant, tr. 12. q. 6. n. 1. f. 195

In causa Sancti Officii, proceditur sine publicatione nominum testium, tr. 12. q. 18. n. 2. f. 101

In causis Regularium abstinendum est ab Advocatis secularibus; sed in casu urgentiæ, ubi Prælati regulares dederint reo Advocatum Regularem, potest ei committere, ut de re consulari peritissimos in ordine, vel extra, pios tamen & secretos, tr. 12. q. 19. n. 3. ibid.

Causam commissam qui acceptavit, post susceptum onus, potest cogi causam finire, tr. 12. q. 20. n. 3. ibid.

Omnia causa spectans ad fidem, de jure communi est Summo Pont. reservata, tr. 12. q. 45. n. 1. f. 111

Causæ Episcoporum graviore, etiam hæreticæ, Sedi Apostolicæ reservantur, tr. 12. q. 44. n. 2. ibid.

Causa prima, licet sit infinita in essendo & operando, adhuc tamen a secundarium causarum cursu, & motionem non impedit, nec destruit, tr. 12. q. 45. n. 7. f. 112

Causa iusta deponendi Prælatum ab officio suo, potest esse duplex, vel culpa ipsius, vel ratio urgens boni communis, tr. 12. q. 53. n. 2. f. 114

Enumerantur causæ sufficientes ad privandum Prælatum suo officio, tr. 12. q. 53. n. 2. & 3. ibid.

Causam

Rerum Notabilium.

Causam sanguinis agere, de iure Canonico est omnibus Clericis prohibita, tr. 12. q. 63. n. 1. f. 218.
Causa formalis contemptus est, nolle subijci, tr. 1. q. 15. n. 4. f. 7.
In causa fidei, denunciator valet genere vicem denunciantis, & testis, tr. 12. q. 5. n. 1. f. 194.

Censura.

Censuræ & irregularitates ex usu & praxi Ecclesiæ, admissa culpa illud incurruntur, & afficiunt animam, tr. 2. q. 7. n. 1. f. 21. & tr. 12. q. 85. n. 1. f. 226.
Censuræ Episcopi ordinantis, extenduntur ad Regulares ordinandos, tr. 3. q. 21. n. 1. f. 23.
Censura proveniens ex defectu ætatis, non est proprie censura, sed impedimentum Canonicum, seu defectus conditionis requiritur, quia adimpleta nil aliud exigitur, tr. 3. q. 24. n. 1. f. 26.
Censura ligatur per administrationem Sacramenti Pœnitentiæ, incurrit irregularitas, prout incurrit, si alium actum ordinis exerceret, tr. 4. q. 19. n. 1. f. 38.
Censura potest fulminari contra pueros recusantes addicere rudimenta fidei, tr. 6. q. 7. n. 1. f. 72.

Charitas.

Charitatis perfectio multis modis adipsi potest & secundum diversos modos, diversæ possunt institui Religiones, tr. 1. q. 1. n. 5. fol. 1.
Charitas excludit peccatum mortale, & excluditur ab eo, tr. 1. q. 22. n. 7. f. 9.
Sine charitate nemo potest esse bonus, & cum charitate quilibet est bonus, ibid.
Charitatis perfectio triplex esse potest, tr. 1. q. 12. n. 7. ibid.
Charitatis perfectio, qua totum cor hominis actualiter semper fertur in Deum, est perfectio charitatis Patris, quæ in hac vita non est possibilis, ibid.
Charitatis perfectio, qua quis fertur in Deum semper, præterquam dum vitæ necessaria non impediunt, est in via possibilis, tr. 1. q. 23. n. 7. ibid.

Et hæc perfectio non est communis omnibus habentibus charitatem utrunque, sed in statu Religioso, ibid.
Charitatis perfectio, quæ quia habitaliter totum cor suum ponit in Deo, ita scilicet quod nihil cogitet & velit, quod divinæ dilectioni sit contrarium, est communis omnibus habentibus charitatem, tr. 1. q. 21. n. 7. ibid.
Charitas non obligat sub mortali ad subveniendum necessitati proximi, nisi sit magna & gravis, tr. 7. q. 94. n. 1. f. 37.

Christianus.

Christianus tenetur servare statuta Christianorum, licet expressè in Baptismo non promiserit illa servare, tr. 1. q. 9. n. 1. f. 5.

Citatio.

Citatio ad sententiam est de substantialibus, quæ nec in iudicio summario potest præteriri, tr. 2. q. 7. n. 3. f. 15. & tr. 12. q. 1. n. 6. f. 193.
Citatio est species defensionis, tr. 12. q. 52. n. 1. f. 214.
Citatio est de substantialibus iudicii, & absolute necessaria, etiam respectu Religiosorum, tr. 12. q. 52. n. 4. ibid.
Citatio adeo est necessaria, ut ea omissa, nullum & iurum sit iudicium, etiam si simus in notoriis & manifestis, ibid.
Citatio non solum rei ad comparandum, sed omnis alia citatio necessaria, omittenda non est in causa expedienda, etiam summarie & de plano, tr. 12. q. 2. n. 6. f. 126.
Citatio Delegati debet habere inferam formam suæ delegationis, scilicet citatio erit nulla, tr. 12. q. 30. n. 1. f. 205.

Clausula.

Clausula (ipso facto in Bullis apostolica) refertur ad poenam patetæ culpæ, quam poenam Iudex inferior non potest ad placitum variare, tr. 2. q. 7. n. 3. f. 15.
Clausula (motu proprio & ex certa scientia) habet vim innovandi concessionem & indulta à Sede Apostolica revocata, tr. 3. q. 26. n. 2. f. 27.
Sub clausula generali absolvendi à poenis, non venit irregularitas, sicut nec depositio, nec degradatio, tr. 4. q. 40. n. 6.
Clausula apposta in fine constitutionum, refertur ad omnia præcedentia, tr. 4. q. 44. n. 2. f. 49. & tr. 5. q. 12. n. 5. f. 54.
Clausula (ex motu proprio & certa scientia) nequeunt tollere jus altius, maxime in re magna & gravi, tr. 12. q. 62. n. 7. fol. 218.
Per clausulam (de plenitudine potestatis) potest tolli & auferri ius tertii, ibid. n. 9.
Clausula (quibuscunque in contrarium non obstantibus) derogat omni communis iuri sibi contrario, tr. 12. q. 74. n. 3. f. 123.

Clerici.

Clerici in communi & piæ viventes, à Canone dicti sunt Canonici Regulares, tr. 1. q. 1. n. 2. f. 1.
Clerici recipientes primam tonsuram sine litteris dimissionis sui Prælati, non gaudent privilegio Clericali, tr. 3. q. 3. n. 1. f. 21.
Clericus non potest renunciare privilegio suæ exemptionis in preiudicium sui Episcopi, tr. 9. q. 11. n. 1. f. 55. & tr. 11. q. 17. n. 1. fol. 159.

Clericus potest in quocunque loco sibi eligere sepulturam, tr. 9. q. 11. n. 4. f. 155.
Clerici beneficiarii debent sepeliri in Ecclesia, ubi sunt beneficiarii, supple cum cura & residendi, tr. 9. q. 26. n. 1. f. 160.
Clerici per residentiam & beneficium curatum, censentur ibi contraxisse domicilium, & consequenter esse de Parochia illius loci, ubi residet & habet beneficium, ibid.
Simplex Clericus Parochianus Sancti Dominici tertæ Alimoniae, licet iussu Episcopi servat Parochia Sancti Jacobi ejusdem tertæ, si sepulchrum majorum suorum non habeat, nec alibi eligat, sepeliendus est in Ecclesia Parochiali S. Dominici, tr. 9. q. 26. n. 2. & 3. f. 160.
Clericus de quo agitur, ex hoc, quod adscribitur Parochiæ S. Jacobi, non definit esse Parochianus S. Dominici, ibid.
Clerici servitores non sunt de corpore Ecclesiæ, cui serviunt, ibid.
Clerici saculares & Regulares inducentes aliquem ad eligendum sibi sepulchrum in propria ipsorum Ecclesia sub voto, aut iuramento, vel pacto, sunt ipso facto excommunicati, tr. 9. q. 27. n. 1. & seq. f. 161.
Clerici facientes, valde præjudicant Ecclesiæ Parochiali, aut illi, in qua de jure debent sepeliri, ibid.
A Clericis maxime debet esse procul Avaritia, ibid.
Clericus inducens aliquem ad sibi eligendum sepulchrum in propria Ecclesia, simpliciter & bonæ fidei, vel probabiliter ignorans dictam prohibitionem, non incidit in dictam excommunicationem, tr. 9. q. 27. n. 2. ibid.
Secus si ignorantia sit affectata, ibid.
Clericus, qui inducit & precibus hortatur aliquem, ut eligat sepulchrum in propria Ecclesia, si tamen sepultura electa remanet variabilis & mutabilis, non incidit in dictam excommunicationem, tr. 9. q. 27. n. 3. ibid.
Clericus inducens aliquem cum obligatione, & iuramento ad eligendum sepulchrum in Ecclesia alterius, non incidit in dictam excommunicationem, ibid. n. 4.
Quod intelligit verum, cessante fraude & mala fide, ibid.
Clerici saculares & regulares sepelientes defunctos, qui alibi elegerunt sepulchrum, tenentur tam ad restitutionem sepulchrorum corporum (si petantur) quam omnium, quæ occasione sepulchrorum illorum pervenerint, tr. 9. q. 32. n. 1. f. 162.
Quod si non fecerint, Ecclesiæ ipsæ apud quas sepulti fuerint, nec non & cœmeteria eorumdem, ex tunc eo ipso sunt, & tamdiu manent in Ecclesiastico supposito interdicho, donec ab eis facta fuerint restitutio omnium prædictorum, ibid.
Clerici pro sepultura Officio & defunctorum exequiis, pretium exigere non possunt, sive ad id ex officio teneantur, sive non, verum laici tenentur servare laudabilem consuetudinem dandi elemosynam pro dictis exequiis & officio sepulchri, tr. 9. q. 35. n. 5. fol. 163.
Clerici aliqui exigere non possunt, ut pretium laboris, qui ex natura sua est annexus actioni spirituali funeralium, qualis est labor comitandi defunctum, palmos canendi, &c. tr. 9. q. 35. n. 7. fol. 164.
Secus pro labore, qui non est conjunctus actioni spirituali, ut est corpus sepulchri tradere, tumulum accommodare, & similia, ibid.
Clericus vel Religiosus, si coram Iudice seculari convictus fuerit, vel confessus de crimine, non est propter hoc a suo proprio Superiore condemnandus, tr. 12. q. 10. n. 3. f. 197.
Clerici delinquentes & confugiens ad Ecclesiam, an gaudeant immunitate? variant Doctores, tr. 12. q. 22. n. 1. & seq. f. 202.
Clericus delinquens confugiens ad Ecclesiam Regularium exemptionem, gaudet ejus immunitate, tr. 12. q. 23. n. 2. ibid.
Clericus delinquens, si extraheretur extra Ecclesiam Regularium sine licentia Papæ, fieret injuria non solum Prælato Ecclesiæ, verum etiam & D. Papæ, cum immediate loca exemptionis subiant D. Papæ, ibid.
Clerici detractores, de Jure Canonico sunt excommunicandi, tr. 12. q. 16. n. 1. f. 203.
Clericus & præfatus Religiosus, non licet occidere malefactores, nec publicè neceperat auctoritate, nequidem si essent terrarum Principes, tr. 12. q. 63. n. 1. f. 218.
Clericus, etiam si Dominus terrarum, & habeat potestatem gladii temporalis, non tamen potest illum immediate exercere, sed mediare, hoc est per personam laicam, tr. 12. q. 63. n. 2. ibid.
Clerici Græci possunt contrahere tra minoribus ac etiam cum matrimonio, etiam in majoribus ordinibus, tr. 12. q. 87. n. 1. f. 229.
Clerici Orientales, post ordines sacros, non possunt matrimonio contrahere, nec etiam cum unica & vagine, tr. 12. q. 88. n. 2. ibidem.
Clericus vel Monachus, si conjunct contra suum Regem, vel Dominum terræ in qua habitat, non dicitur committere crimine læsæ Majestatis, tr. 12. q. 92. n. 1. f. 231.
Clericus vel Monachus, est exemptus a jura locali simpliciter, & absolute in omnibus causis, tum civilibus, tum criminalibus, & in istis, ibid.

Index

Clericus vel Monachus non potest cognosci & puniri a Iudice laico, ob crimen lxx Majestatis, tr. 12. q. 93. n. 1. ibid.

Clerici vel Monachi in casu prædicto sunt puniendi de seditione contentiosa per Iudices Ecclesiæ, ibid.

Clerici vel Monachi, secundum aliquos in casu prædicto possunt expelli a Rege à suo regno, tamquam membrum putridum, ibid.

Clerici possunt cogi ad solvendum gabelas, quæ imponuntur à laicis pro communi utilitate seu necessitate, prout est collecta, quæ imponitur pro liberanda Universitate ab incurso hostium, tr. 12. q. 86. n. 4. f. 232

Dummodò adit magna necessitas, communis utilitas, facultates laicorum non suppetant, vocetur, & consentiat totus Clerus; consulto Romano Pontifice, & Clerici, & Ecclesiæ cogantur per Episcopum, tr. 12. q. 96. num. 4. f. 6. 7. 8. & 9. fol. 233

Clerici collectari possunt ab Episcopo, inconsulto Romano Pontifice, si periculum imminet de presenti, & magna urgeat necessitas, quæ non permittit recitum ad Dominum Papam, tr. 12. q. 96. n. 1. ibid.

Clericis prohibitum est causam sanguinis agere, tr. 12. q. 63. n. 1. fol. 218

Collegium

Collegium reale de necessitate requirit locum & personas simul; collegium autem personale constituitur tantum ex personis, tr. 8. q. 37. nu. 1. fol. 149

Collegium, Congregatio & Confraternitas convenerunt, tr. 8. q. 4. n. 1. f. 138

Ad Collegium constituendum de Jure civili, requiruntur ad minus tres personæ, de Jure autem canonico, sufficiunt duæ, ibid.

Concessio

In concessione generali, non veniunt, quæ quis non esset verò similiter in specie concessus, tr. 3. q. 39. n. 4. f. 30

Concessum ad utilitatem animarum, non debet in ipsarum odium retorqueri, tr. 4. q. 20. n. 2. f. 38

Concessio generalis debet intelligi, secluso præjudicio Juris tertii, tr. 5. q. 12. n. 10. f. 54

Concessio principali, conceditur accelloribus, tr. 5. q. 24. num. 2. fol. 60

Cui conceditur aliquid, concessum videtur id, quod sine illo fieri nequit, immò, & quod fieri potest sine illo, sed non ita commodè, ibid.

Concedo majori, censetur concessum minus, tr. 10. q. 22. num. 1. fol. 177

Concessio facta ad instantiam partis seu in fortuna communi, supponit Jus competere, & esse acquisitum; & nullum jus novum tribuit, sed solum antiquum conservat, tr. 12. q. 86. nu. 16. fol. 228

Concedere intuitu secularis, aliud est à concedere ad instantiam secularis, tr. 2. q. 23. n. 1. f. 17

Concilium

Concilium Basiliense, basilicum peperit, tr. 6. q. 44. n. 10. f. 86

Concilium Trident. fuit consummatum die 27. Januarii 1564. tr. 11. q. 5. n. 8. f. 186

Concilio Lateranensi celebrato 1215. interfuerunt quinque Reges, Oratores imperii, alii Principes Græci, mille trecenti Episcopi cum Patriarchis Hierosolymitano & Constantinopolitano, tr. 12. q. 96. n. 2. f. 232

Per Concilium Trid. prohibentur pacta, quæ circa celebrationem Missarum, avaritiam fovent, tr. 7. q. 44. n. 3. f. 108

Confessio

Confessarii Regulares de sola licentia sui Prælati, & sine licentia Episcopi loci, possunt audire confessiones secularium familiarium existerentium intra septa monasterii, tr. 4. q. 7. n. 2. f. 33

Confessarii Regulares approbati à D. Vicario urbis ad confessiones audiendas, debent extrà etiam approbati ab Episcopo loci, tr. 4. q. 8. n. 4. ibid.

Confessores, antequam confessiones audiant, oportet esse approbatos ab Episcopo, tr. 4. q. 13. n. 2. f. 35

Confessarius ex omni parte idoneus, si faciat per Episcopum suspensus, vel non approbatus, quia Episcopum habet malevolum, poterit contra illum coram suo Jussice competente querere lxx exponere, & de illato gravamine conqueri, tr. 4. q. 13. n. 3. f. 35 & q. 14. n. 1. ibid.

Sed interim debet abstinere à confessionibus audiendis, ibid.

Confessarii regulares generaliter approbati, & idonei reperti, generaliter quoque absque aliqua limitatione debent ad confessiones admitti, tr. 4. q. 15. n. 2. f. 36

Secus verò dicendum est de iis, qui fuerunt non adeò idonei reperti, ibid.

Confessarii regulares semel ab Episcopo prævio examine approbati ad audiendas secularium Confessiones, non sunt ab eodem iterum examinandi, tr. 4. q. 15. n. 3. ibid.

Cæterum à successore poterunt utique examinari, ibid.

Confessarii regulares unius Conventus non possunt ab Episcopo omnes simul suspendi, Sacri Congregatione inconsulta, tr. 4. q. 15. n. 4. ibid. & q. 20. n. 1. f. 38

Confessarii regulares libere approbati ad Confessiones secularium audiendas, non possunt ab audiendis confessionibus suspendi, nisi ex una causa ad confessiones ipsas pertinet, aut ob non servatum interdictum ab ipsis Ordinariis positam, ibid.

Confessarii regulares, habens facultatem ab Episcopo audiendi confessiones in sua Ecclesia, valide absolvit, si illas audiat in aliena Ecclesia, tr. 4. q. 17. n. 1. & seq. f. 36

Licet in casu posito peccet & possit puniri, ex quo violat mandatum Episcopi, ibid. n. 1.

Confessarii regulares suspensi ab Episcopo ex justa causa, nec confessiones audiant, sunt irregulares, si hac suspensione non obstante confessiones audiant, tr. 4. q. 19. n. 1. f. 38

Secus verò, si dicta suspensio ex declaratione Episcopi sit tantum ablatio confessiones excipiendi facta sine causa, ita ut non extimetur poena Canonica, tr. 4. q. 19. n. 2. ibid.

Confessarii Regulares non tenentur obedire Episcopo suspendenti simul omnes Confessarios unius monasterii, tr. 4. q. 20. n. 1. ibid.

Confessores regulares ad audiendas confessiones, habent jurisdictionem à Papa, approbationem tantum ab Episcopo, ibid.

Confessarii regulares unius Conventus, si fuerint omnes simul suspensi ab Episcopo, debent proclamare in Sac. Congregatione purgatorium, tr. 4. q. 20. n. 1. ibid.

Confessarius regularis, qui movit domicilium & iterum rediit, non debet iterum examinari, si ante discessum fuit simpliciter & absolute approbatus, tr. 4. q. 21. n. 1. fol. 39. & tr. 12. q. 73. n. 6. f. 222

Nisi forte ex nova & rationabili causa, vel nisi forte novus Episcopus vocaverit Confessores ad examen, ibid.

Confessarii regulares semel admissi ab aliquo Episcopo, & deputati à suo Prælati ad prædicandum & missiones habendum, non possunt iter agentes in terris, per quas transiunt, fidelium confessiones audire sine licentia Episcopi loci, tr. 4. q. 22. num. 1. fol. 39

Etiam si in locis, per quos transiunt, non adsint Ordinarii, nec Parochi taceant ibid.

Confessarius regularis approbatus ab uno Episcopo, potest à successore iterum examinari, approbati, vel reprobat, tr. 5. q. 23. n. 1. ibid.

Confessarii per Episcopum approbati, ipso mortuo vel amoto, possunt ut prius confessiones audire, tr. 4. q. 24. n. 1. ibid.

Dummodo approbatio fuerit simpliciter facta, secus si ad certum tempus vel ad beneplacitum & voluntatem concedentis ibid.

Confessarius suspensus vel notorie excommunicatus, scilicet per sententiam, vel si publicè manus violentas iniecit in Clericum, etiam si denunciatus non fuerit, invalidè absolvit, tr. 4. q. 26. n. 2. f. 39

Secus si occultè ibid.

Confessarius ut valide absolvat, sufficit, si habeat titulum coloratum cum communi errore, tr. 4. q. 26. n. 1. f. 40

Etiam postea declaratur Confessarius jurisdictione privatus, ibid.

Confessarii regulares approbati in una Diocesi, possunt subditos illius Diocesis ubique audire, tr. 4. q. 27. n. 1. fol. 40

Confessores regulares æquiparantur Parochis, ibid.

Confessarii regulares altrà approbationem Episcopi, indigent licentia sui Prælati, ad hoc, ut ritè & valide possint secularium confessiones audire, tr. 4. q. 29. n. 1. f. 41

Confessores tam secularium, quam Fratrum in Ordine Prædicatorum, debent approbati à Patrum consilio, & P. Provinciali pro tempore, tr. 4. q. 29. n. 1. ibid.

Confessarii regulares, nec quidem à venialibus, neque à mortalibus alias ritè confessi, licet id est, sine peccato, absolvere possunt absque summi Prælati licentia, tr. 4. q. 29. n. 2. ibid.

Nec etiam possunt absolvere eum, qui habet diplomata Apostolicum ad eligendum sibi Confessorem, ibid.

Nisi forte in illo diplomate expressè nominetur; quia in tali casu, non solum possit absolvere sine licentia Prælati, verum etiam illo contradicente, tr. 4. q. 29. n. 2. ibid.

Confessores regulares, ad suam audiendi confessiones Sacramentales secularium, debent presentari per ipsorum Superiores, & non aliter, tr. 4. q. 30. n. 1. ibid.

Confessores regulares debent presentari coram Episcopis, ab eis licentiam petere; quæ si sine ulla ratione eadem denegatur, Summus Pontifex, authoritate Apostolica, illis hanc facultatem facit, tr. 4. q. 31. n. 2. f. 42

Confessarii regulares possunt quousque ad se accedentes audire, siue sint in loco habitantes, siue extranei & forenses, tr. 4. q. 34. n. 1. f. 43

Confessarii regulares ultra licentiam proprii Prælati, debent esse approbati

Rerum Notabilium.

approbati ab Episcopo loci, secus in virtute privilegiorum, nihil hodie possunt, ibid.

Confessarii regulares possunt ad se accedentium confessiones audire, etiam extra proprias Ecclesias, tr. 4. q. 34. n. 2. ibid.

Confessarii Regulares approbati absolute, possunt confessiones audire, etiam contradicente Parocho, tr. 4. q. 34. n. 3. ibid.

Hoc intellige verum in propriis Ecclesiis, nam in Ecclesiis alienis, requiritur consensus Rectorum illarum, ibid.

Qui consensus non est de substantia Sacramenti, sed tantum ad licitum usum, ibid.

Confessarii regulares approbati absolute ab Episcopo, non possunt à Parochis impediri, ne in domibus ægrotantium confessiones audiant, tr. 4. q. 35. n. 1. f. 44

In tali vero casu, tenentur statim admonere Parochum, & fidè audire confessionis, pro medico adveniente relinquere, ibid.

Nec Confessarii seculares, neque Regulares possunt absolvere pœnitentes seculares, nec intra, nec extra Italiam à casibus Episcopo loci reservatis; etiam virtute quorumcumque privilegiorum, tr. 4. q. 36. n. 1. f. 44

Sicut nec etiam possunt absolvere à casibus Bullæ Cœnæ? violationis immunitatis Ecclesiasticæ; violationis clausuræ monialium ad malum finem; provocantium & pugnantium in duello; iniicientium manus violentas in Clericos; Simonæ realis scienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficiæ, ibidem.

Confessarii Regulares in vim Privilegiorum non possunt absolvere pœnitentes laicos à censuris Episcopis, vel Sedi Apostolicæ reservatis, siue sint, siue non sint deducti ad forum contentiosum, præterquam in mortis articulo, tr. 4. q. 39. n. 1. f. 45

Et hoc prohibetur ipsis Confessariis sub eisdem censuris & pœnis, ibid.

Confessarii regulares approbati ab Episcopo loci possunt absolvere suos laicos pœnitentes ab omnibus casibus, qui Summo Pontifici, Episcopis & aliis Superioribus, reservati non fuerint, tr. 4. q. 40. n. 1. ibid.

Confessarii prædicti possunt absolvere ab omni excommunicatione majori non alicui reservata, ibid.

Confessarii regulares approbati ut supra, non possunt dispensare in aliqua irregularitate, tr. 4. q. 40. n. 1. ibid.

Confessarii regulares possunt absolvere laicos pœnitentes ab interdictione particulari non reservato, cum illis tamen conditionibus, scilicet satisfactionis, juramenti, vel cautionis de iure necessariis, ibid.

Confessarii prædicti, si fuerint delegati ab Episcopo loci, possunt in suos pœnitentes totum illud, quod in eisdem potest Episcopus, tr. 4. q. 40. n. 2. f. 46

Confessarii regulares, qui communicant in privilegiis cum Jesuitis, possunt absolvere à quibusvis pœnis Ecclesiasticis, prout sunt privationes, inhabilitates, incapacitates, & similes, læz contra transgressores Constitutionum Papalium, tr. 4. q. 40. n. 7. f. 47

Quod intellige probabiliter verum, quia oppositum est de iure verius, & quoad forum occultum conscientia, ibid.

Confessarii regulares, virtute privilegiorum possunt commutare quæcumque suorum pœnitentium vota in alia pietatis opera, quoties devotioni prædictorum videbitur expedire, tr. 4. q. 40. n. 8. ibid.

Exceptis illis quoque, de Jure Papæ reservatis, ut sunt vota Peregrinationis ultra marinæ, visitationis liminum Apostolorum, in Compollæ, Castitatis ac Religiosis, ibid.

Confessarii regulares possunt dispensare in voto nunquam petenti dispensationem in voto, vel petita & obtenta non utendi, tr. 4. q. 40. n. 10. ibid.

Confessarii regulares, approbati tamen à suis Superioribus possunt dispensare cum secularibus, ad petendum debitum, si post emissum votum castitatis, de facto contraxerint, tr. 4. q. 40. n. 12. ibid.

Quod facere possunt etiam ante consummatum matrimonium ibidem.

Confessarii regulares possunt dispensare ad petendum debitum inter conjuges, quorum alter cum alterius consanguinea adulterium commisit, tr. 4. q. 40. n. 13. ibid.

Confessarii regulares possunt dispensare in votis pœnibus, ut v. g. si quis non jejunando se obligat solvere centum, vel quid simile, tr. 4. q. 40. n. 14. ibid.

Confessarii regulares possunt dispensare in juramentis, seu juramenta commutare, ex iusta tamen causa, tr. 4. q. 40. n. 6. fol. 47

Confessarii regulares possunt uti dictâ facultate circa vota Pœnitentium, etiam si Episcopus loci sibi reservet commutationem & dispensationem votorum, tr. 4. q. 41. n. 2. ibid.

Confessores regulares simplices, hoc est non magistri, nec lectores in Sac. Theol. possunt virtute privilegiorum aperire litteras Sæc. Pœnitentiæ, & juxta ipsarum rationem dispensare, ut

magistri in Sac. Theol. tr. 4. q. 41. n. 1. ibid.

Duabus tamen conditionibus concurrentibus, scilicet ut sint Confessores approbati ab Episcopo loci, & ad apertendum dictas litteras Apostolicas, sint ab ipsorum Generalibus specialiter designati, ibid.

Confessarii ab Ordinario solum admissi pro masculis, non possunt aperire litteras expeditas pro feminis, tr. 4. q. 42. n. 2. fol. 48

Verum præsupposito, quod dictus Confessarius, non debeat absolvere, sed dispensare in foro pœnitentiali, poterit etiam dispensare cum feminis, ibid.

Confessarii regulares Doctor, & ab Episcopo approbatus, à suo tamen Superiore prohibitus cum clausula irritante, audire confessiones, si aperiat dictas litteras, invalide absolvit vel dispensat, tr. 4. q. 42. n. 3. & 4. ibid.

Confessarii regulari, si fuerint presentatæ dictæ litteræ, & iste recuset, potest pœnitens alium Confessarium adire, tr. 4. q. 42. n. 5. ibidem.

Confessarii regulares non possunt virtute privilegiorum absolvere ab excommunicatione incurta ob duellum, tr. 4. q. 43. n. 1. ibidem.

Nec etiam quando casus fuerit occultus, ibid.

Confessarii regulares, integrum est suis pœnitentibus, pro satisfactione culpæ, Missas injungere, tr. 4. q. 45. n. 1. ibidem.

Sed prudenter, ne oriatur scandalum vel suspectus avaritiæ, ibidem.

Confessarii regulari, elemosynas acceptas pro celebratione Missarum, sibi retinere non potest, tr. 4. q. 45. n. 2. f. 49

Etiam si ad hoc habeat à suo Prælati generaliter licentiam retinendi elemosynas sibi provenientes ex administratione Sacramenti pœnitentiæ, ibid.

Confessarii regulares potest licitè elemosynam sibi à Pœnitente eligunt hinc onere Missarum recipere, de licentia generalis sui Prælati, tr. 4. q. 45. n. 3. ibid.

Non tamen ratione Confessionis, quia hoc foret Simoniacum, sed per modum elemosynæ datur intuitu incommoditatis & laboris, ibid.

Confessarii Dominicanus elemosynam prædictam non accipiat sed signibet elemosynam dare volenti, cum reponendam esse in communi Arca Ecclesiæ, tr. 4. q. 45. n. 3. ibid.

Et si contra hoc fecerit, sit confessione privatus per triennium, ibid.

Confessarii tam Religiosorum, quam extraneorum instituendi sunt secundum propria statuta approbata à Sede, & secundum decreta Conc. Trid. tr. 5. q. 3. n. 1. f. 50

Confessarii in Ordine nostro debet esse maturæ ætatis, discretus, eruditus in casibus Sedi Apostolicæ, & Episcopis reservatis & examinatus ac approbatus à quique, vel saltem tribus examinatoribus, qui sub pœna excommunicationis, ineptos reprobare tenentur, tr. 5. q. 3. n. 2. ibid.

Confessarii habentes jurisdictionem in omnes subditos alicujus Episcopi, potest quælibet illorum absolvere, etiam si ambo extra Diocetem inveniantur, tr. 5. q. 14. n. 1. f. 55

Confessarii Confraternitatum, Confratres absolvant juxta privilegia ipsi competentiā; solum quatenus sunt in usu, & non adferantur Decretis Conc. Trid. & Bullis Summorum Pontificum, tr. 8. q. 7. n. 1. f. 140

Confessor Regularium.

Confessor Regularium institui debet à suis Prælati habentibus Jurisdictionem quasi Episcopalem in utroque foro subditorum, tr. 5. q. 1. n. 1. f. 50

Confessor Regularium non indiget approbatione Episcopi loci ad effectum audiendi Confessiones Sacramentales religiosorum sui ordinis, sed sufficit, ut approbetur à proprio suo Prælati, tr. 5. q. 2. n. 1. ibid.

Confessor regularium etiam ante Conc. Trid. non egebat licentiâ Episcopi ad audiendum Confessiones Fratrum sui Ordinis, ibidem.

Confessor Regularium non potest hodie audire Confessiones monialium sui Ordinis, si ab hoc non fuerint ab Episcopo approbatus, tr. 5. q. 2. n. 2. f. 51. ibid.

Confessores Fratrum Jesuitarum debent examinari ab Episcopo, ut possint audire confessiones suorum Religiosorum, ibidem n. 3.

Confessores Fratrum Scholarum piarum, indigent etiam approbatione Episcopi loci ad excipiendas Confessiones Fratrum sui Ordinis, ibid. n. 4

Confessarii Regularium possunt licitè Religiosos pœnitentes absolvere à reservatis abque onere se præstandi Prælati, etiam facultate non obtentâ, illâ vice, quâ superior Prælati recusante dictam facultatem concedere, tr. 5. q. 6. n. 1. f. 75

Confessarii prædicti in tali casu absolvunt auctoritate Papæ, ibidem.

Index

- ante Regulares, non deferendo Crucem, sed imaginem Crucifixi, vel sancti, sub cuius invocatione militant. t. 8. q. 1. 8. nu. 8. ibid.
- Confraternitates laicorum eorumque Capellani possunt facere solitas processiones (quando non sunt in Ecclesia Parochiali) circa muros Regularium, qui eas regunt, non verò per alias vias. t. 8. q. 28. nu. 9. ibid.
- Confraternitates laicorum tenentur contribuere Seminatio, si tamen habeant bona, vel beneficia Ecclesiastica, secus verò si nulla habeant beneficia, aut proveniunt Ecclesiasticos, licet habeant alios redditus. t. 8. q. 29. nu. 1. f. 149
- Quod intellige verum etiam de Confraternitatibus fundatis in Ecclesiis Regularium, ibidem.
- Confraternitates laicorum non possunt accedere ad funeralia mortuorum, nisi expresse vocentur, non à Parocho, sed ab eo, cuius sumptibus fit Funus. t. 8. q. 30. nu. 1. t. ibid.
- Confraternitates laicorum fundatæ in Ecclesiis Regularium possunt vitari ab Episcopo loci, quo ad compulsa, & admissionem Redditiuum, secus autem, quo ad Altaria, & Capellas. t. 8. q. 31. nu. 1. f. 149
- Confraternitates, quæ sunt sub immediata protectione Regum, non possunt vitari ab Episcopis locorum. t. 8. q. 32. nu. 1. ibidem.
- Quod intellige, quo ad administrationem bonorum, secus autem quo ad convenientiam decorem, & ornamentum cultus divini, ibidem
- Confraternitas illa in processionebus precedere debet, quæ est in possessione precedendi, ubi veto non constat de tali possessione, illa præcedunt, quæ prius sacris usæ sunt, & si alie controversie oriantur, ubique servitur, quod Romæ circa præcedentiam servatur. tract. 8. quæst. 34. nu. 1. f. 150
- Confraternitas illa, litæ pendente in controversiis præcedentiæ manentem in possessione, quæ tempore litis mortæ repetitur possidet, t. 8. q. 34. nu. 1. f. 150
- Confraternitas, si accedat ad processionem sine sacro, non gaudet prærogativa præcedentis, ibidem
- Confraternitas, quæ cupit obvincere præcedentiam, habitum convenientem portare tenetur. t. 8. q. 34. nu. 7. ibid.
- Confraternitates Sanctissimi Sacramenti, ubique terrarum erectæ, vel eugendæ, abique nova concellione, communionem, vel aggregationem, participes sunt quorumcumque Privilegiorum, Indulgentiarum, & gratiarum, Archiepiscopis, Sanctis Maris super Minervam de vobis, concessam, & concedendam, statim ac earundem erectio, Apostolica, vel auctoritate ordinaria facta fuerit. tract. 8. quæst. 37. nu. 1. f. 151
- Pro Confraternitatibus SS. Rosarii, attendi debet Bulla Pauli V. incip. cum olim. t. 8. q. 37. nu. 1. ibid.
- Alie Confraternitates observare debent Constitutionem Clem. VIII. ibid.
- Confraternitas, seu Collegium seculare profanum, dissolvitur voluntate eorum, qui illam inteperunt, si tamen ad id omnes consentiant. t. 8. q. 40. nu. 1. f. 152
- Confraternitas, seu Collegium erectum auctoritate Episcopi, & maxime si habeat Hospitale cum campus, vel Oratorium, seu Ecclesiam ad publicæ orandum, nequit dissolvi, & mutari, ibidem
- Confraternitas etiam dissolvi potest, si omnes de Confraternitate moriantur, secus verò, si superstiti, per illum namque conservatur Confraternitas. t. 8. q. 40. nu. 1. ibid.
- Confraternitas, etiam dissolvitur ex præcepto superioris, quod geri solet ob delictum Confraternitatis, si Religiosis prætextu, admittit illicitum, ibid.
- Confraternitas fundata auctoritate Episcopi, si destruat; ejus bona remanent in dispositione Sedis Apostolicæ. t. 8. q. 42. nu. 1. ibidem
- Confraternitas profana, si destruat; ejus bona dividi debent inter Confratres, ibid.
- Quod non est verum in iis rebus, in quibus Confratres sunt puri monachi, t. 8. q. 41. nu. 2. ibid.
- Confratres.
- Confratres, qui in oratorio faciunt celebrare diebus festis in communitatem ipsorum, aut populi, abique alia expressione, non intelliguntur velle applicacionem sacrificii. tract. 7. quæst. 49. nu. 1. f. 110.
- Confratres Sanctissimi Rosarii, qui per hebdomadam dicunt psalterium B. Virg. plenariam omnium peccatorum suorum remissionem recipiant, semel in vita, & semel in mortis articulo. t. 8. q. 12. nu. 1. f. 142.
- Confratres SS. Rosarii, quas Indulgentias habeant. t. 8. q. 12. nu. 2. & seq. ibid.
- Confratres prædicti, nihil solvere tenentur pro ingressu ad dictam Confraternitatem. t. 8. q. 12. nu. 5. ibid.
- Confratres Sanctissimi Rosarii accedere possunt ad quascunque processiones, & in quibus corpora defunctorum ad sepeliendum deferantur, tum eorum malignis, cuiusvis superioris licentia minimè requiritur. t. 8. q. 12. nu. 5. ibid.
- Confratres prædicti, legata accipere possunt. ibid. & q. 15. nu. 1. f. 143
- Confratres Sanctissimi Rosarii, ac aliorum Confraternitatum erectarum à Prioribus Dominicani omittentes preces, alia quæ pia opera, ad quæ tenentur vi suorum statutorum, non peccant. t. 8. q. 14. nu. 1. ibid.
- Perdunt tamen participationem omnium bonorum, quæ sunt à Confratribus in toto orbe Christiano, pro illo tempore, quo exercitia spiritualia sibi præcepta omittunt exercere, ibidem
- Confratribus veterum est, sacrum, seu vestem fraternalem ad libitum assumere, sed debent illam accipere de manu Sacerdotis, cum parva benedictione. t. 8. q. 19. nu. 1. f. 144
- Confratres non debent dictum sacrum, seu vestem domi tenere, sed in Confraternitate, nec eo uti possunt ad velandum delictum alicujus, nec libet eo arma deferre, ibid.
- Confratres prohibentur noctu facere processiones, sine Episcopi licentia, ibid.
- Confratribus interdicta est Processio Sanctissimi Sacramenti. t. 8. q. 19. nu. 3. ibid.
- Confratres nequeunt sepeliri in eorum Oratoriis, nisi forte sit eis concessum jus sepulture ab Episcopo loci de voluntate Parochi. tract. 8. quæst. 19. nu. 5. ibid.
- Confratres laici, quoad conveniunt personas & bona sunt de se non laicali, licet ipsorum Confraternitas sit confirmata ab Episcopo loci. t. 8. q. 24. nu. 1. f. 146
- Quod procedit, si vagatur civiliter, si criminaliter, si pro delicto contra singulos, si contra omnes de Confraternitate, si contra totam Confraternitatem, ibid.
- Confratres laici, ubi agitur de includendis, vel excludendis à Confraternitate, non possunt conveniri ad iudicium laicum, sed primum iudicium spectat ad Rectorem Confraternitatis, à quo datur recusatus ad iudicem Ecclesiasticum. t. 8. q. 24. nu. 2. ibid.
- Confratres laici, in controversiis de præcedentia in processionebus, in delictis admissis in rebus spiritualibus, & respectu ordinationis, & connectionis statutorum Confraternitatis, conveniuntur coram Episcopo. t. 8. q. 24. nu. 2. & 3. ibid.
- Confratres laici, in delictis, in quibus conveniunt simul cum Clericis, spectant ad iudicem laicum, Clerici verò ad iudicem Ecclesiasticum, attento si sententia condemnatoria, vel absolutoria unus, nec noceat, neque proliat aliter. t. 8. q. 24. nu. 4. ibid.
- Confratres SS. Rosarii, & similes non possunt ad libitum disponere de oblationibus, & bonis Confraternitatis, t. 8. q. 27. nu. 1. f. 147
- Confratres non sunt domini bonorum, & elemosynarum dictæ Confraternitatis, sed ministri, Custodes, & Conservatores, ibidem
- Confratres omnia, & singula, oblationes & legata exigere, & in Confraternitatem huiusmodi pro usus convertere, libere, & licite possunt, etiam Ordinarii loci, aut cuiusvis alicuius licentia minimè petita. t. 8. q. 27. nu. 4. & 5. ibid.
- Confratres possunt accedere ad processiones, in quibus corpora defunctorum deferantur ad sepeliendum, cum eorum indignis, cuiusvis superioris licentia minimè requiritur. t. 8. q. 30. nu. 1. f. 149
- Confratres prædicti possunt de tali associatione elemosynam accipere, non titulo mercedis, sed elemosynæ ob laborem passum. tract. 8. quæst. 30. nu. 1. ibid.
- Confratres portantes candelas circa statum B. Virginis Rosarii, cum processionaliter deferunt, sunt admittendi, tali modo incedere, abique præiudicio præcedentis. tract. 8. quæst. 35. nu. 2. f. 150
- Quod extenditur ad Confratres deferentes feretra mortuorum, ibid.
- Confratres vigore Privilegiorum non possunt absolvi à reservatis Papæ, vel locorum Ordinariis, neque ab excommunicatione lata ab homine; neque dispensari possunt in aliqua irregularitate. t. 8. q. 36. nu. 1. f. 151
- Confratres Societatis SS. nominis Dei fundatæ in Ecclesiis nostris, nequeunt uti illo Privilegio, quo in die Circumcisionis poterant à prædictis absolvi. t. 8. q. 36. nu. 2. ibid.
- Confratres sepeliendi sunt, ubi sepeliantur elegerint: quam si non eligunt, sepeliendi sunt non in proprio Oratorio, sed in propria Parochia. t. 8. q. 38. nu. 1. ibid.
- Confratres elegentes sepulturam in Oratorio sodalitatis, officium super cadavere debet fieri à Parocho, intra cuius fines Oratorium situm est, non à Capellano sodalitatis, ibid.
- Confratres, tempore interdicti non possunt sepeliri in Ecclesiis Regularium, quatenus sunt Confratres. t. 8. q. 39. nu. 1. ibid.
- Nisi per tales Confratres, intelligantur oblati, qui adhuc manentes in seculo, eorum ordini donarunt se, & omnia bona sua. t. 8. q. 39. nu. 2. ibid.
- Confratres absolvantur ab eorum Confessione iuxta eorum privilegia, quatenus sunt in usu, & non adversantur Decretis Concilii

Rerum Notabilium.

Concilii Tridentini, & Bullis Summorum Pontificum, tract. 3. q. 7. nu. 1. f. 109

Commisarius.

Commisarius à P. Generali delegatus ad hanc vel illam causam, potest alicui Fratri suæ Religionis examinationem testium committere, t. 1. q. 33. nu. 1. f. 205.

Dummodò tamen testes sint valde distantes, vel extra territorium, & P. Commissarius reperitur impeditus, ibid.

Con sanguinei.

Con sanguinei ascendentes, & descendentes accusatoris, item Collaterales, repelluntur à testimonio, tract. 12. q. 6. num. 6. f. 196.

Possunt tamen admitti ad rei defensionem, ibid.

Con sanguinei, & affines possunt pro affine, & con sanguineo impuberi, sepulturam eligere, si tamen ibi adsit consuetudo, tract. 9. quæst. 17. nu. 1. f. 177

Consecratio.

Consecratio utriusque speciei, secundum probabiliorum opinionem est de essentia sacrificii Missæ, t. 7. q. 17. nu. 1. f. 96

Consecratio habet rationem sacrificii, sub ratione mysticæ mactationis, quatenus scilicet ex vi verborum, corpus, & sanguis Christi Sacramentaliter separantur, ibid.

Consecratio utriusque speciei expresse representat separationem corporis, & sanguinis Domini, t. 7. q. 19. nu. 1. ibid.

Consecratio facta à subdito invito Prælato, valida est, t. 7. q. 86. nu. 3. f. 126

Consilium.

Consilium, nullam induci obligationem, t. 1. q. 4. nu. 1. & q. 5. nu. 3. f. 2.

Consilium ubi datur, offerentis consilium est, ubi præceptum, necessitas est servientis, t. 1. q. 4. nu. 1. ibid.

Consilia pertinent ad perfectionem charitatis, t. 1. q. 17. nu. 1. f. 7. Consilia, si quis Religiosus servare prætermittat, non peccat, secus si ea contemnat, t. 1. q. 17. nu. 1. ibid.

Consilia multa evangelica reperiuntur inclusa in votis Regularium, & præceptis superiorum, t. 1. q. 18. nu. 1. ibid.

Consilia, licet respectu Regularium ratione voti præstati sint præcepta; cum tamen sponte ad ea se obligaverunt ultra præcepta communia Christianorum, sunt verè consilia, ibid.

Optimum consilium est abrenunciare propriæ libertati, & se committere Deo omnipotenti omnia cognoscenti, & moderanti, etiam minima, t. 7. q. 82. nu. 1. f. 114.

Optimum consilium est homini, dum vivit, facere sibi celebrari missas, vel officium defunctorum, illique interesse, ac si electus defunctus, t. 7. q. 91. nu. 1. f. 129

Conspiratores.

Conspiratores non possunt esse testes, t. 11. q. 6. nu. 9. f. 195.

Conspiratores dicuntur, qui ex pacto conveniunt, ut unus accuset, seu denunciaret, & reliqui sint testes, ibid.

Conspiratores debent exemplariter, ac rigide castigari tamquam impios, & Reipublicæ perturbatores, t. 12. q. 6. num. 9. ibidem

Constitutio.

Constitutio Ecclesiastica approbata à S. Papa, quæ omnes actus Religiosorum diriguntur ad finem Regulæ, Regula Religiosa dicitur, t. 1. q. 1. num. 1. f. 1.

Constitutiones, five ordinationes comparantur cum Regula, sicut in naturalibus, formæ accidentales comparantur cum forma substantiali, t. 1. q. 3. nu. 1. f. 2.

Constitutiones, à Prælati, aut Capituli generalibus ordinantur, & multa sine auctoritate Pontificis, ibid.

Constitutiones, seu ordinatione, modò fiunt, modò abrogantur, t. 1. q. 3. nu. 1. f. 2.

Constitutiones realiter differunt à Regula, ibid.

Constitutio generalis excusans à culpa, non debet limitari in aliquo casu particulari transgressionis statuti, tract. 1. q. 6. nu. 7. fol. 3.

Constitutiones nostræ cum illis titulis, de levi, gravi, graviori, & gravissima culpa editæ fuerunt ante regimen Vener. Jordanis secundi magistri ordinis, t. 1. q. 7. nu. 1. ibid.

Constitutiones anteriores de culpis, per posteriores sibi contrarias, de non obligando ad culpam, fuerunt abrogatæ, ibid.

Constitutiones, & ordinationes, in Ordine Prædicatorum differunt inter se, t. 1. q. 8. nu. 1. f. 4.

Ad Constitutionem faciendam in Ordine nostro oportet, quod concurrant tria Capitula generalia continuata, vel unum Capitulum generalissimum, ibid.

Constitutiones fieri non possunt, nec à Priore Provinciali, nec à Patre Generali, nec à Capitulo Provinciali, vel Generali, t. 1. q. 8. nu. 1. ibid.

Constitutiones Fratrum Prædicatorum, Minorum, & Jesuitarum non obligant ad culpam, sed ad solam poenam, t. 1. q. 7. nu. 1. f. 3. & q. 10. nu. 5. f. 5.

Constitutiones nostræ extenduntur ad nostras Moniales, quo ad ea, quæ sexui non repugnant, t. 1. q. 4. nu. 4. f. 15

Constitutiones gratiosæ, & favorabiles sunt ampliandæ, non restringendæ, t. 5. q. 15. nu. 3. f. 56.

Constitutio Pauli V. quæ prohibetur, in actibus publicis, asserere posse, B. Virginem esse conceptam cum peccato originali, t. 6. q. 44. nu. 6. f. 84.

Constitutio Greg. XV. quæ prohibetur, etiam in colloquiis privatis id posse affirmare, t. 6. q. 44. nu. 8. f. 85.

Constitutio plenius solum loquens de Regularibus, non comprehendit Clericos, & loquens expresse de Clericis, non extenditur ad Regulares, t. 7. q. 19. nu. 3. f. 35.

Constitutio concernens Ordinum susceptionem, æquo modo afficit Clericos seculares, & Regulares, t. 3. q. 19. nu. 1. f. 15.

Constitutio Sixti V. incip. Ad Romanum, quæ ordinari, prætermittis interdictis suspenduntur ab exercitio ordinis suscepi, suspensione reservata Papæ, fuit per Clem. VIII. redunda ad terminos Sacrorum Canonum, & Concil. Trident. t. 3. q. 12. nu. 3. ibid.

Constitutiones Superiorum mutantur secundum diversitatem temporum, t. 4. q. 3. nu. 1. f. 32.

Constitutio subsecuens corrigi Priorum hibi contrariam. ibid.

Constitutio Urbani VIII. quæ decernitur Regulares approbatos ad confessiones audiendas à prædecessoribus Episcopis, posse per Episcopos præsentis iterum examinari, & approbati, & semel simpliciter admissos, non posse, sine nova causa significanda Sedi Apostolicæ, ab eodem reprobari; ac etiam Regulares non posse in alienis Ecclesiis prædicare sine licentia Episcoporum, in Ecclesiis verò suorum Ordinum, sufficit, quod dicta licentia petatur, t. 6. q. 17. nu. 3. f. 77.

Constitutiones Apostolicæ, nihil debent continere obscurum, vel ambiguum, tract. 7. quæst. 73. nu. 1. f. 111.

Constitutio Pauli V. circa solutionem quartæ sciendam à Monasteriis, qui per quadraginta annos ante Concil. Trident. consueverunt illam solvere, non verò ab aliis, tract. 11. q. 5. nu. 12. fol. 186.

Constitutiones Apostolicæ, in concernentibus fidem catholicam, & S. Inquisitionis Officium, comprehendunt omnes Regulares, tam subditos, quam superiores, quomodolibet privilegiatos, t. 12. q. 44. nu. 1. f. 111.

Constitutiones Papales graviter poenales, rationabiliter limitantur, ut in minimis frangentes, non comprehendat, t. 12. q. 85. num. 1. f. 227

Consuetudo.

Consuetudo non solum est legum optima interpres, sed vim legis habet, t. 1. q. 12. nu. 1. f. 6.

Consuetudo, etiam si esset perpetua, vel millies revoluta, non sufficit ad peccatum contemptum, t. 1. q. 15. nu. 2. f. 7.

Consuetudines Religionis contrariæ, debent per Prælatos aboleri, reprehendi, & extirpari, t. 1. q. 27. nu. 1. f. 11.

Consuetudo non potest prævalere contra tria vota substantialia, t. 1. q. 31. nu. 1. f. 12.

Consuetudo non potest prævalere contra iura naturale divinum, t. 1. q. 31. nu. 1. ibid.

Consuetudo non potest prævalere contra habitum particularem Religiosis sibi præscriptum à Sancta Sede, tract. 1. q. 32. nu. 1. ibidem

Consuetudo nulla vim habet, nec habere potest contra substantialia Religionis, ibid.

Consuetudo potest abrogare ea, quæ sunt accidentalia Religionis, t. 1. q. 31. nu. 1. ibid.

Dummodo sit talis, qualis desideratur ad abrogandum leges Ecclesiasticas latus à S. Papa, ibid.

Consuetudo, ut possit abrogare leges, debet esse rationabilis, legitime præscripta, nota Principi, seu præjudicata, & ab eodem tolerata, t. 1. q. 32. nu. 1. ibid.

Consuetudo in Ordine Prædicatorum abrogare non potest, nec substantialia, nec accidentalia Religionis, tract. 1. q. 32. nu. 2. ibidem

Consuetudines particulares, præter Regulam, Constitutiones, & Ordinationes Capitulorum generalium, & in Ordine Prædicatorum fugiendæ sunt, & amputandæ, ibid.

Consuetudines nostris statuti contrariæ, non solum non tolerantur, sed rigorose puniuntur, t. 1. q. 31. nu. 3. ibid.

Consuetudo per se sumpta non potest tribuere facultatem eligendi Confessionalem independentem à proprio Prælato, t. 5. q. 32. num. 1. f. 61.

Consuetudo particularis alicujus Ecclesiæ Regularium, nisi sit immemorabilis, & legitimè introducta, non potest præjudicare exemptioni totius Ordinis, & multò minus D. Papæ, t. 6. q. 37. nu. 2. fol. 82.

Consuetudo prædicta non debet dici consuetudo, sed corruptela, abusus, & usurpatio alienorum jurium, ibid.

Consuetudo immemorabilis tribuit possidentem jus pleissimum ex fortiori causa, quæ excogitari possit, tract. 6. quæst. 40. num. 6. fol. 83.

Consuetudo scita, & tolerata, jus antiquum abrogat, si quod esset in

Index

in contrarium, novum privilegium concedit, tract. 7. q. 93. n. 1. fol. 130

Confectio requirit actus uniformes, t. 8. q. 28. nu. 4. f. 148

Confectio licet det jus, & privilegium, hoc tamen procedit, quando reperitur introducta de scientia, & voluntate ejus, cui praejudicat, t. 8. q. 31. nu. 2. f. 149

Confectio praevalens contra jus commune, dar patri facultatem eligendi pro filio impuberi sepulchrum, t. 9. q. 11. nu. 1. f. 155

Confectio laicorum, neque directè, neque indirectè, potest praejudicare Ecclesiae, t. 9. q. 14. nu. 1. f. 156

Confectio non potest induci ab actibus mulierum, cum non habeant jus condendi leges, t. 9. q. 14. nu. 4. f. 156

Confectio dar jus, & facultatem eligendi sepulchrum pro altero, quæ consuetudo non assumit vires à patria potestate, nec à consanguinitate, vel affinitate, sed à permissione Papæ, t. 9. q. 17. num. 1. f. 157

Confectio, quod scilicet nihil detur Patrocho de bonis defunctorum, valet, & tenet? dummodo sit præscripta spatio annorum quadraginta, t. 11. q. 23. nu. 1. f. 191

Confectio, vel est contra jus, & sic ad præscribendum requiritur spatium quadraginta annorum; vel est præter jus, & sic sufficit spatium decem annorum, t. 11. q. 23. nu. 1. ibid.

Contemptus & contemnere.

Contemptus dicitur à contemno, quod est non appretio, vel non magnifico, t. 1. q. 15. nu. 1. f. 6

Contemptus contingit dupliciter, negativè scilicet, & contrariè, ibidem

Contemptus propriè, & positivè, est voluntas transgrediendi legem, ex hac sola causa, quia quis non vult subijci legi, t. 1. q. 15. nu. 1. ibid.

Contemptus propriè, & negativè est voluntas transgrediendi legem ex concupiscentia, ita, ignorantia, vel consuetudine, t. 1. q. 15. n. 1. ibid.

Contemptus interpretativus dicitur, quando adest intentio contumaciandi in transgressione, ibid.

Ad contemptum dispositivè inducit peccati frequentia, ibid.

A contempto, non valet excusari, qui facit, quæ constitutiones ventant, & in his perseverare intendit, t. 1. q. 15. nu. 4. f. 9

Contemptus habet pro causis formali, nolle subijci, ibid.

Unde ceteri contemptus dicuntur contemptus interpretativè, & improprie, ibid.

Contemptus de se se specificatur ab intentione operantis, non autem ab opere operato, t. 1. q. 17. nu. 1. f. 7

Contemnere Regulam, hoc est non appretiare singula contenta in Regula, est peccare ex infirmitate, vel ignorantia, t. 1. q. 18. nu. 1. ibid.

Contemnere Regulam, hoc est nolle subijci Regulæ, est peccare ex malitia, ibid.

Contemptus, licet ex suo genere sit peccatum mortale, ex parte tamen parvitaris meretur, potest esse veniale, t. 1. q. 18. nu. 2. ibid.

Contenta.

Contenta in Regula sunt in duplici differentia, t. 1. q. 11. nu. 2. 3. 4. & f. 7

Contenta in Regula, non omnia obligant ad mortale, tract. 1. q. 11. nu. 1. f. 5

Contenta in Regula, si omnia obligarent ad mortale, esset injunctio laicos professores, & deicere eos in profundum inferni, ibid.

Contra.

Contra nostras Constitutiones praevalere non possunt usus, seu contrarius usus, t. 2. q. 3. nu. 1. f. 14

Contra decretum irritans, non habet locum, non usus, nec contrarius usus, ibid.

Contra inauditam partem, nihil rectè potest in judicio diffiniri, t. 2. q. 7. nu. 3. f. 15 & t. 11. q. 32. nu. 3. f. 114

Contra Praelatos, accusatio subditorum non faciliè admittitur, t. 11. q. 65. nu. 1 & 2. f. 119

Contractus.

Contractus peccat in aequalitate, quando certum pretium non recipitur, & incertum pro certo datur, t. 7. q. 32. nu. 3. f. 105

In contractibus humanis, excellit iusti pretii, redolent in iustitiam, t. 7. q. 38. nu. 1. f. 107

In contractibus locationum, non tenetur conductor solvere pensionem integram, quando propter grandines, vel alluvionem, vel similia causa, depnerint fructus agri, t. 7. q. 30. nu. 1. f. 115

De natura contractus emphiteutici est, ut res concessa in emphiteutium, melioretur, t. 2. q. 90. nu. 1. f. 230

In contractu de mutuo, etiam post bicornium, potest opponi exceptio de pecunia non numerata, ante tamen solutionem, t. 12. q. 91. n. 1. ibid.

Secus verò in aliis contractibus, ibid.

In contractibus huius Regni, non servatur Bulla Pii V. sed Bulla Nicolai V. t. 12. q. 91. nu. 3. ibid.

Nullus contractus haberi potest cum laicis super decimis, nisi de expressa licentia Papæ, vel saltem Episcopi loci, t. 12. q. 99. n. 5. f. 255

Conventus.

Si à Conventu primum suppressio, ac deinde Religioni restituta, abstat ex aliqua rationabili causa, & ad breve tempus, unus, vel plures, ex numero sex Religiosorum ibi degentium, quod id gratia non est nulla, nec Conventus remanet suppressus, cessante tamen fraude, t. 12. q. 100. nu. 3. & 4. f. 236

Si à Conventu non suppressio, ex causa rationabili, ad modicum tempus, abstat aliquis ex sex Religiosis ibi existentibus, durante tali absentia, Conventus subiacet jurisdictioni Ordinarii, t. 12. q. 100. nu. 3. & 4. ibid.

Religioso tamen illo redeunte, vel alias impleto numero Religiosorum, Conventus recuperabit pristinam exemptionem, ibid.

Convictus.

Convictus ille dicitur, qui ad minus per duos legitimis testibus convictus convincitur de crimine, t. 12. q. 10. nu. 1. f. 197

Correctio.

Correctio adhibenda est à Praelatis, etiam circa venialia, & exiles defectus subditorum, t. 1. q. 27. nu. 3. f. 11

Correctio judicialis, quæ fit in foro contentioso ad finem exigendi poenas, non est exercenda, quin prius præcesserit clamorosa insinuatio, seu mala fama, aut accusatio, vel denunciatio patratu criminis, t. 1. q. 28. nu. 1. ibid.

Crimen.

Crimen falsi puniuntur poena criminum, t. 2. q. 6. nu. 1. f. 22

Crimen falsi est licet personam infamem infamia juris, & consequenter ex pollicitatione, ibid.

Crimen utrens talis dimissio est gravior criminis suspensio ordinis sine dimissione, t. 3. q. 6. nu. 1. f. 22

Crimen sodomiae non est crimen hæresis, nec facit sodomitum suspectum de fide, unde ejus punitio non spectat ad Sanctum Officium, t. 12. q. 13. nu. 1. f. 198

Crimen nefandum est mixti fori, unde punitur à iudice Ecclesiastico secundum legem Canoniam, & à iudice laico secundum legem civilem, ibid.

Crimen hæresis solum in Tribunali S. Inquisitionis examinatur, ibidem

Crimen sodomiae in Regno Portugalliae punitur ab Inquisitoribus fidei, t. 12. q. 13. nu. 2. f. 199

Crimen sodomiae nihil aliud est, nisi coitus inter duas personas unus sexus, in vale n. debito, t. 12. q. 14. nu. 6. ibid.

Crimen, quod obijciunt relictis, si tangit causam, de qua agitur, non solum repellitur, sed etiam puniuntur, t. 12. q. 17. nu. 2. f. 200

Crux.

Crucem erigere, & sub ea processiones facere in pompa Ecclesiae, est actus jurisdictionis, qui nequit exerceri in aliquo territorio, sine licentia Patroni loci, t. 10. q. 10. n. 1. f. 171

Decima.

Decimæ non soluntur à laicis, possunt remitti ab Episcopo, sive consensu Capituli, quæ autem à Presbytero Parochiali, t. 12. q. 99. nu. 4. f. 235

Super decimis, nullus contractus haberi potest cum laicis, nisi de expressa licentia Papæ, vel saltem Episcopi loci, t. 12. q. 99. nu. 5. ibid.

Decimæ, nec in totum, nec in partem possunt relaxari laicis à Patrocho, inconsulto Episcopo loci, t. 12. q. 99. nu. 1. & seq. ibidem

Ob decimas non solutas, nequit retineri exhumatum corpus defuncti, t. 9. q. 38. nu. 2. f. 66

Super decimis, potest fieri inter personas Ecclesiasticas compositio, seu conventio, vel transactio, inconsulto Episcopo loci, tract. 12. q. 98. nu. 1. & seq. f. 234

Intellige, ad vitam tantum componentium, ibid. nu. 2.

Ad perpetuam remissionem vero conventiois, requiritur autoritas Episcopi, ibid. nu. 4.

Declarationes.

Declarationes & responsiones Sacri. Congr. ad dubia super Decretis de celebr. missarum, t. 7. q. 25. n. 52. f. 13

Declaratio Leonis X. qua declarat, omnes Christi fideles adientes missas in Ecclesiis Mendicantium, in Dominicis, & Festis, suscipere præceptum, t. 7. q. 95. nu. 2. f. 130

Declarationes Sac. Congr. super dubia proposita, super extinctione parvorum Conventuum, t. 12. q. 100. nu. 4. f. 236

Declarare authenticè Sacros Canones, spectat ad Papam, t. 11. q. 3. nu. 3. f. 84

Decretis.

In Decretis de celebr. missar. remanet damnata opinio asserens posse Sacerdotem sibi retinere partem elemosynæ sibi traditæ pro celebr. missar. t. 7. q. 71. nu. 2. f. 119

Decreta Gregor. XIII. Clementis VIII. Clementis VII. & Pauli V. contra Dominicanos procurantes favorem exteriorum, fuerunt ædum ab Ordine recepta, vel ex propria statuta inserta in nostris Constitutionibus, t. 1. q. 3. nu. 1. f. 15

Decretum Sacri. Congr. jussu Clementis VIII. editum, de dimissis, t. 11. q. 3. nu. 3. f. 84

Decretis.

In Decretis de celebr. missar. remanet damnata opinio asserens posse Sacerdotem sibi retinere partem elemosynæ sibi traditæ pro celebr. missar. t. 7. q. 71. nu. 2. f. 119

Decreta Gregor. XIII. Clementis VIII. Clementis VII. & Pauli V. contra Dominicanos procurantes favorem exteriorum, fuerunt ædum ab Ordine recepta, vel ex propria statuta inserta in nostris Constitutionibus, t. 1. q. 3. nu. 1. f. 15

Decretum Sacri. Congr. jussu Clementis VIII. editum, de dimissis, t. 11. q. 3. nu. 3. f. 84

Decretis.

In Decretis de celebr. missar. remanet damnata opinio asserens posse Sacerdotem sibi retinere partem elemosynæ sibi traditæ pro celebr. missar. t. 7. q. 71. nu. 2. f. 119

Decreta Gregor. XIII. Clementis VIII. Clementis VII. & Pauli V. contra Dominicanos procurantes favorem exteriorum, fuerunt ædum ab Ordine recepta, vel ex propria statuta inserta in nostris Constitutionibus, t. 1. q. 3. nu. 1. f. 15

Decretum Sacri. Congr. jussu Clementis VIII. editum, de dimissis, t. 11. q. 3. nu. 3. f. 84

Decretis.

In Decretis de celebr. missar. remanet damnata opinio asserens posse Sacerdotem sibi retinere partem elemosynæ sibi traditæ pro celebr. missar. t. 7. q. 71. nu. 2. f. 119

Decreta Gregor. XIII. Clementis VIII. Clementis VII. & Pauli V. contra Dominicanos procurantes favorem exteriorum, fuerunt ædum ab Ordine recepta, vel ex propria statuta inserta in nostris Constitutionibus, t. 1. q. 3. nu. 1. f. 15

Decretum Sacri. Congr. jussu Clementis VIII. editum, de dimissis, t. 11. q. 3. nu. 3. f. 84

Decretis.

In Decretis de celebr. missar. remanet damnata opinio asserens posse Sacerdotem sibi retinere partem elemosynæ sibi traditæ pro celebr. missar. t. 7. q. 71. nu. 2. f. 119

Rerum Notabilium.

infectis, & aliis requisitis necessariis, ut Regularis licite ordinari possit, tr. 3. qu. 1. nu. 1. f. 121

Decretum Trid. quo generaliter caveat, ne quis ordinetur sine beneficio, vel sufficienti patrimonio loquitur de Clericis secularibus, non vero de Regularibus, tr. 3. qu. 15. nu. 2. f. 24

Decretum Sac. Congreg. quo prohibetur Abbatibus, ne possint primam tonsuram, & ordines minores alius confecti, nisi suis subditis, tr. 3. qu. 35. nu. 9. f. 129

Decretum Concil. Trid. quo prohibetur Regularibus secularium confessiones excipere, nisi aut Parochiale beneficium habeant, aut ab Episcopis per examen idonei judicentur, tr. 4. qu. 1. nu. 2. fol. 31

Decretum prædictum includit Priores, Guardianos, & similes, tr. 4. qu. 2. nu. 1. ibid.

Comprehendit etiam Regulares graduatos, nempe Lectores, Magistros in Sac. Theolog. & similes, tr. 4. qu. 3. nu. 1. f. 32

Decreta quædam Sac. Congreg. de Confessariis Regularibus approbata ad secularium confessiones audiendas, tr. 4. qu. 15. nu. 1. 3. 4. & 5. f. 36

Decreta Concil. Trid. non revocant leges communes, nec privilegia inserta in corpore juris, nisi expresse dicat, tr. 4. qu. 32. nu. 4. fol. 42

Decretum Sac. Concil. quo decernitur, ad quem pertinet eligere, ac alere Predicatores, tr. 6. qu. 40. nu. 3. f. 82

Decreta de celebrat. missar. ac de prohibitionibus illas moderandis, seu reducendis, absque Sedis Apostolicæ licentia, necnon de earumdem oneribus perpetuo suscipiendis, tract. 7. qu. 12. nu. 5. fol. 111.

Decreta prædicta extenduntur ad præterita, ita ut loquendo de oneribus militum suspectis agere publicationem prædictorum, non possint Regularibus hodie illa fixare, ut una, & eadem missa diversis oneribus satisfiat, tr. 7. qu. 63. nu. 2. f. 116

Decreta de celebrat. Missar. obligant etiam extra Italiam, tract. 7. qu. 5. nu. 1. f. 117

Dummodò utrobique publica sint, & acceptata, & per contrarium usum non sint abolita, in totum, vel in partem, ibidem

Decreta Romanorum Pontificum, non possunt a ministris pro libro omitti, aut mutari, tr. 7. qu. 73. nu. 1. f. 121

Decretum prohibens Sacerdotes celebrantes sine elemosyna, posse missæ fructum applicare his, qui primo post celebrationem essent elemosynam præbuiti, tr. 7. qu. 83. nu. 8. f. 125

A decreto Episcopi lato super materia prædictæ in processione, non datur appellatio, nec reclamatio, tr. 8. qu. 34. nu. 1. f. 130.

Quod intelligitur verum quo ad effectum suspensivum sententiæ, locus, quo ad effectum devolutivum, ibid.

Decreta Sac. Congreg. edita super taxa funerum, observanda in Diocesi Cailan. tr. 9. qu. 37. nu. 2. & seq. f. 164

Quibus Decretis visis, Ill. Cameræ Apostolicæ Auditores, pro observantia prædictorum, expediunt monitorium, tr. 9. qu. 37. nu. 7. & seq. ibid.

Decretum Sac. Congreg. quomodo procedere debeant Regularibus, cum ad eorum Ecclesias, vel domos, sepeliuntur Ecclesiarum, tr. 10. qu. 12. nu. 5. f. 172

Decretum Ill. Dom. Auditoris Cameræ Apostolicæ, circa levandam cadavera mortuorum ad Ecclesias Regularium, tr. 10. qu. 33. nu. 4. f. 173

Decretum Sac. Congreg. in quo decernitur officium super cadaveribus sepeliendis in Ecclesiis Regularium spectare ad ipsos Regulares, non autem ad Curatos, ibid.

Decretum Sac. Congreg. quo decernitur cadavera defunctorum sepelienda in Ecclesiis Regularium, posse licite deferti testamento ab adibus defunctorum ad eorumdem fratrum Ecclesias, ibid.

Decretum Sac. Congreg. quo decernitur, officia super cadaveribus sepeliendis in Ecclesiis Regularium, peragi debere ab eisdem Regularibus, non vero à Clero, vel à Canonici, ibid.

Decretum Sac. Congreg. quo decernitur electionem, & numerum Religiosorum pro allociendis cadaveribus, spectare ad librum hæredum defunctorum, ibid.

Decretum Concil. Trid. circa quantum funeralium solvendam à Monasteriis Regularium, tr. 11. qu. 5. nu. 1. f. 185

Decretum Bonifacii VIII. quo decernit, pacta, compositiones factas inter Prælatos Conventuales, & Patrochos super Juribus Parochialibus, esse validas, & observari debere, non obstante, quod in eis forsitan defuerit consensus Generalis, vel Provincialis, tr. 11. qu. 18. nu. 1. f. 189

Quod decretum est revocatum per privilegia nobis concessa, ibid. nu. 1. & seq.

Decretum Sac. Congreg. prohibens Prælati Regularibus, ne accipiant pecuniam ad cambium, vel niorum cum solutione luci cessantis, vel damni emergentis, tract. 12. qu. 68. nu. 2. fol. 121

terrum prædictum non comprehendit Capuccinos, Minorum

aut Prælati Regulari Tomi III.

res, Reformatos de Observantia, vel Theatinos, ibid. nu. 8.

Decretum de non cundo Romani, sine Superiorum licentia, repositur infertum inter cetera decreta edita jussu Clem. VIII. & Urb. VIII. tr. 12. qu. 73. nu. 2. f. 123

Decretum prædictum non comprehendit casum aditendi ad Urbem ob gravamen, ibid.

Decreta debent publicari, & notificari, ut jacent per extensum, non vero per summarium, & scilicet non intelliguntur perfecte publicata, tr. 7. qu. 73. nu. 2. f. 121

Defensiones.

Defensiones, nec quidem per summum Principem possunt abrogari, tr. 2. qu. 7. nu. 3. f. 122. & tr. 12. qu. 2. nu. 5. f. 193

Defuncti.

Defuncti non sunt amplius de statu Ecclesiæ militantis, & confiteator, nec in statu merendi, nisi lato modo, tr. 7. qu. 1. nu. 6. f. 96

Defuncti non offerunt, sed pro illis offertur sacrificium missæ, tr. 7. qu. 18. nu. 5. ibid.

Defunctorum Animæ, per missæ sacrificium juvantur, & à pœnis Purgatorii absolvuntur, tr. 7. qu. 1. nu. 1. f. 98

Unusquisque defunctus, sepultura non electa, est de jure sepeliendus in sepulchro majorum suorum, si adit, & in ejus defunctum, in Ecclesia Parochiali, tr. 9. qu. 25. nu. 1. f. 159

Defunctus, quando sepultura electa est interdicta, debet sepeliri in sepulchro majorum, & in ejus defectu in Parochiali, tract. 9. qu. 25. nu. 17. f. 160

Quæ si fuerint interdicta, sepeliuntur in Cathedrali, si vero omnes sint interdictæ, sepeliuntur in Monasterio propinquo, servatis tamen servandis, ibid.

Defunctorum corpora sepeliri non possunt sub bradellis, aut prope altare, tr. 9. qu. 33. nu. 1. f. 163

Si si sepeliuntur, in hujusmodi altaribus, celebrari non debet, donec corpora alibi transferantur, ibid.

Defunctus non debet sepeliri, nisi post duodecim horas ab obitu, tr. 9. qu. 34. nu. 1. f. 163

Nisi obierit repentina morte, tunc enim non erit sepeliendus ante horas viginquatuor, vel secundum varias consuetudines, quibus istandum est, ibid.

Defunctus adultus, & discretus, si Capellam cum sepultura sibi fabricavit cum Armis & inscriptionibus, licet interfectus decessat, tunc non est dubium, quin sepeliatur in sepultura ab ipso fabricata, tr. 10. qu. 7. nu. 1. f. 170

Etiam si alibi habeat sepulturam, in qua majores sui sepulti sunt, ibid.

Defunctorum cadavera sepelienda in Ecclesiis Regularium, possunt recto tramite deferri ab adibus defunctorum ad eorumdem fratrum Ecclesias, tr. 10. qu. 13. nu. 4. f. 173

Monito, ac prius expectato proprio Parocho, quo venite expresse recitante, possunt iidem fratres, etiam ipso invito, dicta cadavera ad suas Ecclesias transportare, ibid.

Defunctorum cadavera, quoties deferuntur ad Ecclesias Regularium, officium mortuorum, & reliqua, quæ in hujusmodi ministerio adhiberi solent, non à Canonici, neque à Clero, sed à Fratribus, etiam debent, tr. 10. qu. 13. nu. 4. ibid.

Ad defunctorum hæredes spectat electio, & numerus Religiosorum, pro allociendis cadaveribus defunctorum, ibid.

Defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram sepeliuntur, tr. 10. qu. 29. nu. 1. f. 179

Pro defunctorum exequiis, & officio sepulture, pretium exigi non potest, verum laici tenentur servare laudabilem consuetudinem dandi elemosynam pro dictis exequiis, & officio sepulture, tr. 9. qu. 35. nu. 5. f. 163

Delegatus.

Delegatus tenetur citare partes cum inserta forma suæ delegationis, scilicet autem citatio est nulla, tract. 12. quæst. 30. nu. 1. f. 204

Secus vero, si rescriptum fuerit publicatum in judicio, ut puta iudicibus ordinariis locorum, ibidem

Delegatus ab Illustissimo Nuncio Civit. Neap. in his partibus, solum tenentur literas commissionales, locorum Episcopis ostendere, & non alius, ibid.

Delegatus inferior à Principe, potest subdelegare saltem unum articulum causæ sibi delegatæ, ut puta examinationem testium, tr. 12. qu. 31. nu. 1. f. 205

Delegatus non potest subdelegare articulum continentem iurisdictionem, potest tamen subdelegare articulum nudi, & simplicis ministerii, tr. 12. qu. 31. nu. 2. ibid.

Delegatus ad universalem causam, potest subdelegare, tr. 12. qu. 31. nu. 1. ibid.

Delegatus nihil proprium habet, sed delegantis iurisdictione utitur, ibid. nu. 2.

Delegatus non potest alteri committere examinationem testium, cum delatione juramenti: sed post delatum ab ipso juramentum testibus, poterit alteri examinationem testium committere, tr. 12. qu. 31. nu. 3. ibid.

Y

Quod

Index

Quod non procedit in delegato Principis, nec in delegato ad universitatem causarum, nec quando testes examinandi habitant extra territorium, tunc enim committendum est examini Judici territorii, ubi testes habitant, ibidem nu. 4.

Delegata jurisdictione, absolute censetur delegata omnia, sine quibus jurisdictione illa expediri non potest, tract. 12. q. 33. nu. 2. ibidem

Delegatus ad nudum ministerium, non potest alteri tale ministerium subdelegare, tr. 12. q. 34. nu. 1. ibid.

Nisi tale ministerium sit perpetuo annexum alicui dignitati vel officio, ibid.

Delegatus, nisi ostendat jurisdictionem suam, non est creditum, si dicat se delegatum, tr. 12. q. 38. nu. 1. f. 116

Ille delegatum, sive commissarium Principis, est quid facti, & in facto consistit, quod non creditur esse verum, nisi probetur, ibid. nu. 1.

Delegatus Domini Papæ, non potest iura Ecclesiæ alteri Ecclesiæ remittere, in præjudicium Episcopi Diocesani, tract. 12. q. 98. num. f. 33

Delegatus ad absolvendum de re servatis in Ordine ad universitatem causarum, potest ad talem actum subdelegare, tr. 5. q. 44. nu. 1. f. 66

Secus si sit delegatus ad absolvendum in aliquo casu particulari, ibid. nu. 2. ibid.

Delegatus ad universitatem casuum referatorum, eadem auctoritate, quam habet ad absolvendum alios, potest uti passivè pro se, tr. 5. q. 47. nu. 1. ibid.

Secus si sit delegatus in aliquo casu particulari, pro una vice tantum, ibid.

Delictum.

Delictum occultum censetur illud, quod non est notorium apud omnes, et si possit probari per aliquos testes, tract. 4. q. 40. nu. 3. f. 46

Delictum publicum in uno loco, sed occultum in alio loco, in quo non sit ipse, ut publicetur, subijcitur facultati Episcopi loci, in quo est occultum, ut absolvat, ibid.

Delictum dicitur deductum ad forum contentiosum, ubi statim fuerit denunciatum, vel per accusationem delarum coram legitimo iudice, & exinde consecuta citatio, tract. 4. q. 40. nu. 4. ibidem

Verum secundum alios, delictum dicitur deductum ad forum contentiosum, ubi lis contestata fuerit, ibid. n. 5.

In delictis, privilegium socii, non suffragatur alteri, tract. 8. q. 14. nu. 4. f. 146.

In delicto individuo, in quo convenitur confrater laicus cum Clerico; Iudex Ecclesiasticus procedit contra Clericum, & Iudex Sæcularis contra laicum, tr. 8. q. 14. nu. 4. ibid.

Delictum dicitur notorium, quando vel est confessum à parte in iudicio, vel super quo est lata sententia, quæ transivit in rem iudicatam, aut est manifestum, ut nulla tergiversatione celari possit, tr. 12. q. 85. nu. 3. f. 127

Delinquens.

Delinquens in alieno territorio, remittitur ad iudicem territorii delinquentis, tr. 12. q. 42. nu. 1. f. 111

Demoniacus.

Demoniacus liber factus, non valet tunc conscientia, sine licentia Papæ, ad sacros ordines promoveri, tract. 3. q. 38. num. 1. fol. 30

Demoniacus, ex dispensatione Episcopi, potest ordines minores suscipere, ibid.

Demoniacus, ex dispensatione Episcopi, potest ordines superiores exercere, confitendo prius, obsequium à Idemone esse ex toto liberatum, & supra annum nullatenus molestari, tr. 3. q. 38. nu. 2. ibid.

Denunciator.

Denunciator in causa fidei, sive in denunciatione evangelica, & charitativa, valet gerere vicem denunciantis, & testis, tract. 12. q. 35. nu. 1. f. 194

Denunciator non potest esse testis in denunciatione judiciali, tr. 12. q. 5. nu. 2. & sequent. ibid.

Denunciator & accusator differunt inter se, quia ipse tenetur de jure impositum crimen testibus probare, ille verò nequaquam, tr. 12. q. 5. nu. 8. f. 195

Denunciator & accusator, licet differant inter se, nihilominus accusatio & denunciatio judicialis, ratione finis intenti, non differunt, ibidem nu. 9.

Denunciatio evangelica, quæ fit Prælati ex charitate, hoc est non ut iudici, sed ut patri, non ad processum formandum, sed ad correctionem, & emendationem, censetur civilis, non criminalis, ibidem nu. 10

Descendentes.

Descendentes sequuntur ascendendum sepulchrum, non autem è contra, tr. 9. q. 15. nu. 7. f. 159

Nisi sint hæredes, & sepulchrum sit hæreditarium, & tales non elegerint, ibid.

Deus.

In Dei gratia existens, licet non crescat, adhuc tamen, si non peccat, non idem in via Dei regreditur, tr. 1. q. 22. nu. 5. f. 8

In via Dei non proficere, deficere est, vel in via Dei non progredi, regredi est, tr. 1. q. 22. nu. 4. ibid.

Deo humiliter se offerre, virtuosum est, tr. 2. q. 1. nu. 2. f. 13

Ad Dei verbum audiendum, Populus cogi potest, non tamen per censuram, tr. 6. q. 7. nu. 1. f. 72

Deo soli offerendum est sacrificium, tr. 7. q. 7. nu. 2. & seq. f. 90

Præter Deum, nemo secundum fidem dici potest author naturæ, Creator rerum, primum principium, Causa causarum, & ultimus finis, ibid. n. 1.

Deo se offert Anima in sacrificium, sicut principio suæ creationis, & ultimo huius beatitudinis, tract. 7. quæst. 7. num. 1. ibidem

Deus non semper largitur bona temporalia, quæ petuntur, vel quia scit non esse utilis ad salutem æternam, vel quia illa differt, ut opportuno tempore dentur, vel alius de causis iustis, nobis tamen ignotis, tr. 7. q. 12. nu. 3. f. 98

Deus peccatores non exaudit, supple per modum meriti, & de rigore iustitiæ, secus ex sua mera misericordia, tract. 7. quæst. 29. nu. 3. f. 103

Deus interdum audit malos, sed certum est, quod potius audit bonos, ibid.

Deus optimè nascitur, quibus suffragia missarum debeantur, tr. 7. quæst. 9. f. 113

Deus cum sit causa prima universalis determinatur objective à causis secundis, tam necessariis, quam libeis, etiam quo ad exitum actus, tr. 7. q. 83. nu. 2. f. 114

Deus licet certissimè sciret Adam, Cain, & Sodomitas esse reos, adhuc tamen, illos, antequam condemnaret, ac puniret, vocavit, & citavit ad finem se exculpandi, tract. 12. quæst. 1. num. 1. fol. 214.

Dies.

Dies bissextilis est de integritate illius Anni, tract. 3. quæst. 21. nu. 1. fol. 15.

In die Parasceves, nulla omnino sit consecratio in missa, offertur tamen verum sacrificium, tr. 7. q. 16. nu. 5. f. 96

Diffinitio.

Diffinitores Capituli Generalis, & Provincialis, & socii Prioris Generalis, ac Provincialis, non sunt verè Prælati, tract. 2. q. 5. nu. 1. f. 15

Diffinitio, si in Capitulo, ad instantiam alicuius secularis, suffragetur pro aliquo fratre, & suo suffragio ille officium obtinuit, non dat in penas, tr. 2. q. 5. nu. 1. f. 15

Diffinitorium.

Diffinitorium Provinciale, habet auctoritatem ordinariam, hoc est à jure Constitutionum, tr. 12. q. 35. nu. 6. f. 206

Dignitas.

Dignitas dicit administrationem rerum, & jurisdictionem, tr. 1. q. 9. nu. 4. f. 16

Dignitas, & exemptio, non amittuntur per mutationem loci, tr. 3. q. 15. nu. 1. f. 56

Dignitas militiæ cælestis, non solum superat, sed supereminet militiam sæcularem; ita ut quanta differentia est inter Solem & Lunam, tanta est inter Imperium, & Sacerdotium, tract. 12. q. 16. nu. 3. f. 203

Dimissoria.

Dimissoria Regularium faciendæ sunt ab eorum superioribus, tr. 3. q. 1. nu. 3. f. 27

Dimissoria debent dirigi ad Episcopum Diocesenum, ibid.

Dimissoria (Episcopo Diocesano absente, vel non habente ordinationes) debent dirigi ad alium Episcopum, ibid.

Dimissoria, in casu prædicto, debent exprimere causam absentiae Episcopi Diocesani, vel ordinationum ab eo non habendarum, ibid.

Dimissoria proprii Prælati est de forma ordinis suscipiendi, quo ad executionem, secus autem, quo ad characteris impressionem, tr. 3. q. 5. nu. 1. f. 10

Dimissoria non est necesse, quod fiat in scriptis, at satis est, quid sit expressa, & notoria, ibid. nu. 1.

Dummodo non veniemur in ultramontano in Italia ordinando, tr. 3. q. 5. nu. 1. f. 20

Dimissoria Regularium concessæ ad aliud non deserviunt, nisi ut fidem faciant de voluntate Prælati, & de ordinandorum vita, & moribus, tr. 3. q. 7. nu. 2. f. 21

Dimissoria conceduntur ab Abbatibus exemptis, suis subditis, tr. 3. q. 34. nu. 3. f. 12

Sine dimissoriis promotus, est ipso jure suspensus, & si ministraverit in susceptis ordinibus, sive irregularis, tract. 3. q. 2. num. 1. f. 20

Promotus cum dimissoriis falsis, incurrit crimen falsi, de quo si sit convictus, vel confessus, potest ad tñremes condemnari, tr. 3. q. 6. nu. 1. ibid.

Dispensari.

Rerum Notabilium.

Dispensare.

Dispensari potest per P. Generalem, in statutis factis à Capitulo generaliter, etiam si repetantur confirmata à Papa, tr. 12. q. 17. no. 1. f. 16

Dispensare potest Prælati Regularis cum suis subditis, in suspensione incurta propter infirmitatem ordinari ante aetatem, tr. 3. q. 1. no. 1. f. 16

Dispensare possunt Prælati Regularis cum suis subditis, in omni irregularitate proveniente ex quacumque causa, præterquam homicidii voluntarii, bigamie, & mutilationis membrorum, tr. 3. q. 3. no. 2. f. 30

Quod est verum in foro interno, & externo, ibid. no. 3. Dispensare in jejuniis Adventus cum toto Conventu, vel cum aliquo fratre particulari, est prohibitum in Ordine nostro, tract. 1. quæst. 10. no. 4. f. 5

Nisi propter infirmitatem, vel debilitatem, sicut in Quadagesima, ibid.

Dispensans in lege à se lata, absque causa, peccat venialiter, tr. 1. q. 29. no. 1. f. 11

Valida tamen erit dispensatio, ibid.

Dispensans sine causa in lege superioris, si dispensatio cadit super ea, quæ obligant ad mortale, peccat mortaliter, & dispensatio erit nulla, tr. 1. q. 29. no. 1. ibid.

Dispensatio facta in lege superioris obligante ad mortale, præsupponit iustam causam, ibid.

Dispensare in re gravi sine causa, est peccare mortaliter, ibid.

Dispensatio est à causa iusta, qua stante, stat dispensatio, & ablata, auferretur, tract. 1. quæst. 19. no. 1. ibid.

Dispensans sine causa in lege superioris, si dispensatio cadit super ea, quæ non obligant ad mortale, peccat venialiter, sed dispensatio remanet valida, tr. 1. q. 29. no. 1. ibid.

Dispensare sine causa, est legem dissipare, tr. 1. q. 29. no. 4. ibid.

Dispensare super inhabilitate lata contra procurantes officia, & gratias in ordine per extraneos, spectat ad Sedem Apostolicam, tr. 1. q. 6. no. 1. f. 15

Dispensare super interdictis, & super literaturarum ordinandorum relinquatur arbitrio Episcopi, tr. 1. q. 7. no. 3. f. 22

Dispensare in irregularitate incurta ad administrantem ordines sacros susceptos ante tempore illibitum, aut ante legitimam aetatem, spectat ad Papam, tr. 1. q. 19. no. 1. f. 24

Secus in Regularibus, qui possunt dispensari ab eorum Prælati, dummodo limus in oculis, & in voto Animæ, tr. 3. q. 15. no. 1. f. 26

Dispensare, ut quis possit ad duos sacros ordines promoveri in uno die, vel duobus continuatis, spectat ad Papam, tr. 3. q. 17. no. 1. f. 27

Dispensare super interdictis temporum spectat ad Episcopum, tr. 3. q. 27. no. 1. f. 17. & q. 29. no. 1. f. 28

Dispensare in suspensione incurta ab ordinato per saltum, spectat ad Episcopum, dummodo non ministraverit in ordine male suscepto, tr. 3. q. 30. no. 1. f. 28

Dispensare in irregularitate incurta ab ordinato per saltum, qui ministravit in ordine male suscepto, spectat ad Papam, tract. 1. quæst. 30. no. 3. ibid.

Dispensare, ut Religiosus laicus possit promoveri ad ordines, non spectat ad Prælatos Regulares, sed ad solum Papam, tr. 3. q. 32. no. 2. ibid.

Dispensare, ut bigami ordinari possint ad ordines sacros, spectat ad solum Papam, privative, quo ad omnes alios Prælatos, tract. 3. q. 37. no. 1. f. 30

Dispensare in voto solemnium, solum spectat ad Romanum Pontificem, tract. 11. quæst. 48. no. 1. f. 113

Dispensari potest per Confessarios Regulares, in voto nunquam petendi dispensationem in voto, tr. 4. q. 40. no. 10. f. 47

Dispensari potest per Confessarios Regulares cum secularibus ad petendum debitum, si post emissionem votum calliditatis, de facto contraxerint, tr. 4. q. 40. no. 12. ibid.

Quod facere possunt, etiam ante consummatum matrimonium, ibid.

Dispensari potest per Confessarios Regulares, ad petendum debitum inter conjuges, quorum alter cum alterius consanguinea adulterium commisit, tr. 4. q. 40. no. 13. ibid.

Dispensari potest per Confessarios Regulares in votis pœnalibus, tr. 4. q. 40. no. 14. ibid.

Dispensari potest per Confessarios Regulares in iuramentis, ex iusta tamen causa, tr. 4. q. 40. no. 16. ibid.

Dispensari potest ab Episcopis in omnibus irregularitatibus, & suspensionibus, ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, tract. 4. quæst. 40. no. 2. f. 46

Domicilium.

Domicilium contrahitur, non ex diuturna temporis mansione, sed ex animo habitandi perpetuo in loco, tract. 3. q. 40. no. 3. f. 31

Domicilium, & non habitatio, spectari debet in iuribus Dioecesanis, ibid.

Dominicani.

Dominicani promittunt obediendum Prælati secundum Regulam S. Augustini & Constitut. Ordinis Prædicatorum, tr. 4. q. 2. no. 1. f. 12

Dominicani si septies frigerit silentium inter duo Capita, tenetur ipso iure, in prandio sedere in terra, tr. 4. q. 6. no. 1. f. 21

Dominicanus fractor silentii, si possum statui non loquat, non peccat, tr. 1. quæst. 8. no. 3. f. 4. & 7. f. 3

Dominicani tenentur servare contenta in Regula, & Constitutionibus, etiam si Prælati non mandet eis illa observare, tr. 1. q. 9. no. 2. & sequent. f. 4

Dominicani, voto suæ professionis non promittunt servare Regulam, & Constitutiones, & in eis contenta, sed solum obidere Prælati jubenti secundum Regulam, & Constitutiones, tr. 1. q. 9. no. 1. ibid.

Dominicani tenentur servare omnia contenta in Regula, & Constitutionibus, prout sunt in ea, & in eis contenta, scilicet præcepta, præcepta, & statuta simplicia, ut simplicia, tr. 1. q. 9. no. 1. ibid.

Dominicani, si non jejunant in Adventu, per se loquendo non peccant, tr. 1. q. 10. no. 1. & seq. f. 3

Secus, si non jejunant ex negligentia, libidine, scandale, vel contemptu, quia sic possunt per accidens peccare uno taliter, vel venialiter, tr. 1. q. 10. no. 1. f. 3

Dominicanis prohibuitur est procurare officia, & gratias in Ordine per extraneos, tr. 2. q. 2. no. 1. & seq. f. 13

Dominicanus subditus procurans officia, vel gratias in Ordine per extraneos, incurrit poenam gravioris culpæ, privationis gratiarum Ordinis, excommunicationis laxe lacerantæ, & inhabilitatis perpetuæ, tr. 2. q. 2. no. 2. f. 3. & 4. f. 20

Dominicanis licet ut prædicare in terris Infidelium, & Hæreticorum, & cum eis communicare, & baptizare, eo quod ad unitatem fidei receptos, in figure character Clericali, tr. 3. q. 36. no. 1. f. 29

Dominicani non possunt, extra partes Orientis, suis subditis primam consulum, vel minores ordines conferre, tract. 3. q. 36. no. 2. ibid.

Dominicani possunt, solum inter se, non verò cum aliis discutere, & tractare de opinione contraria Conceptioni B. Virg., tract. 6. quæst. 44. no. 9. f. 86

Dominicanos detraheres, etiam indirectè in opinione affirmativa Conceptionis B. M. Virginis, sunt denunciandi, & puniendi in Tribunali S. Inquisitionis, ibid.

Dominicani renunciantes votum electivum, non possunt eodem anno, in diversis Conventibus duos eligere Priores, tract. 12. q. 70. no. 1. f. 121

Dominicanus, qui suæ voci renunciat, ut in Capitulo à majori parte eligatur, talis electio, irrita censetur, ibid. no. 2

Dominicani hospites, si revertantur in suam Provinciam, à qua recesserunt virtute novæ assignationis, subduntur legi prædictæ. Secus si revertantur in virtute primæ assignationis, tr. 12. q. 73. no. 6. f. 122

Dominicani moderatores studii Generalis alienæ Provincie, assignati tamen à P. Generali, etiam comprehenduntur sub dicta lege de forasitibus, tr. 12. q. 74. no. 1. ibid.

Dummodo non repentantur assignati à P. Generali cum omnibus gravis, & c. quibuscumque in contrarium non obstantibus, ibidem num. 3.

Dubium.

In dubio, non est presumendum, meatem infirmitatis esse, novam obligationem inducere, tr. 1. q. 12. no. 2. f. 9

Nisi id aperte explicet, aut ex manifestis indicibus colligatur, ibid.

In dubio, iustitia stat pro Prælati, tr. 4. q. 13. no. 3. f. 38

In dubio, pars tutor est eligenda, tr. 12. q. 36. no. 1. f. 107

In dubio, pro multitudine presumendum est, ibidem no. 3.

Dubium juris, dicitur illa quæstio, quæ habet hinc inde varias opiniones, circa intellectum legis, sive Pragmaticæ, vel Statuti, tr. 12. q. 36. no. 5. ibid.

Dubium facti vocatur illa quæstio, quæ habet varias opiniones ad probandum factum per scripturam publicam, sive privatam, sive per testes, sive per alios actus, ibid.

Dubium, licet de voluntate, & intentione defuncti, hæreditas eisdem dividenda, tr. 12. q. 36. no. 9. f. 108

In dubio, intellectus, vel ob oppositas rationes, vel ob rei ignorantiam, nulli parti assignatur, sed veluti in æquilibrio pendet, tr. 12. q. 37. no. 9. ibid.

Dubia Sacre Congregationi proposita super extinctione parvorum Conventuum, tr. 12. q. 100. no. 3. f. 230

E

Ecclesia.

In Ecclesia, quatuor Regule repetuntur, nempe S. Basilii, Augustini, Benedicti, & S. Francisci de Assisi, tr. 1. q. 1. no. 3. f. 1

Y

Ecclesia.

Index

Ecclesiarum regimen est onus Angelicis humeris formidandum, tr. 1. q. 16. nu. 7. f. 10

Ecclesia actum solum eternum considerat, & non intentionem, tr. 2. q. 18. nu. 1. f. 10

In Ecclesia priscis temporibus observabantur Canonis pœnitentiarum, in quibus erant taxaræ pœnitentie imponendæ pro gravibus delictis, tr. 5. q. 8. nu. 1. f. 11

Ecclesia in terris Christianorum, in quibus extant Synagogæ, Judæos compellit prædicationibus interesse, semel in hebdomada, tr. 6. q. 7. nu. 1. f. 72

Ecclesia Christi habet verum ac proprium sacrificium à Christo Domino in ultima Cœna institutum, quo omnes fideles Deum colunt cultu lauteo, tr. 7. q. 8. nu. 1. f. 90

Ecclesia universalis una est, extra quam nullus omnino salvetur: in qua idem ipse est Sacerdos, & sacrificium Christus Jesus, tr. 7. q. 13. nu. 2. f. 94

In Ecclesia Christi est verum Sacerdotium, & sacrificium, tract. 7. q. 19. nu. 5. f. 97

Ecclesia pro eadem persona, vel pro eodem beneficio obtinendo varias consuevit offerre sacrificia, tr. 7. q. 25. nu. 12. f. 101

Ecclesia, cum sit interpres fidelis actionum Christi & à Spiritu Sancto regatur, non potest errare, ibid.

Ecclesia semper est Deo grata, ergo licet per improbum sacerdotem offeratur, nihil de valore sacrificii minuitur, tract. 7. q. 30. nu. 1. f. 104

Ecclesia non instituit missas ad alendos pauperes Clericos, immo sanxit, ut nullus pauper ordinetur, tr. 7. q. 41. nu. 1. f. 107

Ad Ecclesiam qui vadit propter distributiones, alias non iturus, peccat, & simoniam committit, tr. 7. q. 43. nu. 1. f. 108

Dummodò hujusmodi distributiones recipiat, quasi finem, sui operis principaliter intencum, ibid.

Secus verò si in tali actu, habet principalem finem Deum, ad distributiones autem respicit secundario, non quasi in finem, sed sicut in id, quod est necessarium ad sui sustentationem, ibid.

Ecclesiæ, aut loca pia, seu illorum administratores, ex elemosynis missarum, ullam utcumque minimam portionem retineant, ratione expensarum, quas subeunt in missarum celebratione, tr. 7. q. 52. nu. 32. f. 113

Nisi cum Ecclesiæ, aut loca pia alios non habent redditus, quos in usum earundem expensarum, erogare licet possint, quæ portio nullatenus excedere debet valorem prædictarum expensarum, ibid.

Ecclesiæ magnæ devotionis, & concursus non possunt elemosynas pro missis celebrandis accipere, si jisdem missis non nisi post longum tempus, satisfacere valeant; nisi de consensu illorum, qui elemosynas tribuerunt, tr. 7. q. 52. nu. 24. & 39. ibid.

Ecclesia est quæ applicat fructum generalem, seu generalissimum missæ in principio Canonis, tr. 7. q. 83. nu. 5. f. 115

Ecclesia tantum judicat ea, quæ foris sunt nota, & manifesta, non verò occulta, quæ tantum cadunt sub Dei occulto iudicio, tr. 7. q. 83. nu. 6. ibid.

Ecclesia repræsentat Christo animas defunctorum, ac si tunc essent agonizantes, & pro eis orat, ut à Purgatorii pœnis liberentur, tr. 7. q. 85. nu. 1. f. 119

Ecclesiæ Collegiæ, in festis Quadragesimæ, quatuor temporum, Rogationum, & vigiliarum, in quibus festum novem lectionum occurrunt, debent cantare duas missas, unam de feria, alteram de sancto, tr. 7. q. 104. nu. 1. f. 134

Ecclesiæ Regularium non dicuntur Collegiæ, sed propriè Conventuales, tr. 7. q. 104. nu. 2. ibid.

In Ecclesiis mendicantium, sufficit in diebus quadragesimæ, quatuor temporum, Rogationum, & vigiliarum, in quibus occurrunt quod festum, celebrare missam de feria, cum commemoratione festi, tr. 7. q. 104. nu. 3. f. 135

Nisi eadem die sit duplex, aut semiduplex, ibid.

In Ecclesiis Regularium, in casibus prædictis, satis est, ut una missa canatur, altera verò privatim dicatur, tr. 7. q. 104. nu. 4. ibidem

In Ecclesiis monialium erigi non possunt Confraternitates, tr. 8. q. 3. nu. 2. f. 138

Ecclesiæ Regularium, si non possunt absolute & simpliciter interdicti, multò minus earum partes, tr. 8. q. 18. nu. 5. f. 150

Ecclesia ubi fuerit exempta, censetur exemptæ etiam Capellæ sibi subiectæ, aut accedentes, vel coneræ, tract. 8. q. 31. nu. 1. fol. 149

Ecclesia, in qua est sepulchrum majorum, acquirit jus ad sepeliendum, quoties defunctus alibi non eligit sepeliri, nec potest privari jure quæsito, tr. 9. q. 24. nu. 1. f. 150

Ecclesia Parochialis succedit tantum in defectum sepulchri majorum, ibid.

Ecclesia tunc patitur, quando læditur in jure quæsito, non autem, quando ipsi non conceditur, quod non est iustum, tr. 9. q. 31. n. 2. fol. 162

Ecclesia non polluitur per sepulcrum excommunicati, nisi illius

tantum, qui vitandus est, tract. 9. quæst. 39. nu. 4. f. 166

Ecclesia, licet sit domus, & Patrona Capellarum, quo ad dictum dominium illarum, secus autem, quo ad usum alicui alteri juridicè concessum: nisi extinctis omnibus de familia prædicta, tr. 10. q. 16. nu. 1. f. 178

In Ecclesia Regulari patronata potest constitui sepultura, vel Capella invito Patrono, tr. 10. q. 16. nu. 1. f. 181

Dummodo in limine foundationis, non sit aliter cautum, ibidem

In Ecclesiis Regularium, illi prohibentur sepeliri, qui decesserunt sepeliri in quacumque aia Ecclesiæ, tr. 10. q. 42. nu. 1. f. 182

Ecclesia Christi Catholica, & universalis, una est, ibid.

Ecclesia Parochialis se habet ut filia, cui in morte Patris, debetur legitima, tr. 11. q. 1. nu. 4. f. 183

Ab Ecclesiæ immunitate excipiuntur scilicet, qui homicida, & mutilationem membrorum, in ipsis Ecclesiis, vel earum Communiis, committere non verentur, tr. 12. q. 22. nu. 1. f. 201

Ecclesiæ immunitas non debet præjudicare Prælati ipsius, qui possint suos Clericos, vel Religiosos delinquentes, ex Ecclesiâ, & proprio monasterio extrahere, tr. 12. q. 12. nu. 6. ibid.

Ecclesia tunc providenda erit, quando fuerit viduata, tr. 12. q. 51. nu. 3. f. 215

Ecclesia tunc dicitur viduata, quando caret legitimo pastore, ibid.

Ecclesiæ vacantia potest haberi multis modis, scilicet per mortem, renunciationem, & translationem, vel emersionem proprii Prælati, ibid.

Uni Ecclesiæ, duo pauciter præse non possunt, tr. 12. q. 77. nu. 1. f. 224

Duas Ecclesias habentes curam animarum, unus simul habere non potest, ibid.

Ecclesia Orientalis, votum continentie non admittit, tr. 12. q. 87. nu. 1. f. 229

In Ecclesiis Regularium, non potest Episcopus exercere actus jurisdictionis, tract. 6. quæst. 36. nu. 2. f. 81

Benè tamen potest in illis prædicare, etiam in ipsis Regularibus, ibid.

Sicut etiam & illis invitis, potest in Regularium Ecclesiis suæ Diocesis, uti baldachino, divina officia privatè & publicè audire, in Pontificalibus celebrare, & solemniter populo benedicere, tr. 6. q. 36. nu. 1. ibid.

In Ecclesiis Regularium, Episcopi nullam habent potestatem, etiam quo ad interdictum, tr. 8. q. 18. nu. 5. f. 149

Nec obstat Concil. Trident. sess. 25. c. 12. quia textus ibi loquitur de interdictis generaliter latis, non autem de interdicto particulari, tr. 8. q. 18. nu. 6. ibid.

In Ecclesiis Regularium, nemo potest sepeliri, ipsis Regularibus invitis, tr. 10. q. 19. nu. 1. f. 105

In Ecclesiis Regularium, nemo potest missarum solemniam, vel enqui celebrare, ipsis Regularibus invitis, ibid.

Effectus.

Effectus cessante, cessat legis dispositio, tr. 1. q. 21. nu. 2. f. 18

Effectus operetur, quod sit consumatus ad pœnas incurrendas, tr. 2. q. 21. nu. 1. ibid.

Effectus Sacramenti Altaris, in ratione Sacramenti, secundum aliquos est gratia gratum faciens, tr. 7. q. 18. nu. 1. f. 96

Effectus hujus Sacramenti, quatenus sacrificium, est duplex, unus ex virtute operis operantis, alter ex virtute operis operati, tr. 7. q. 18. nu. 3. f. 96

Effectus proprius cuiusvis sacrificii, est impetratio, tr. 7. q. 22. nu. 4. fol. 98

Omnis effectus sacrificii Missæ, vel est ex opere operato, vel operantis, non enim inter illos datur effectus medius, tr. 7. q. 22. nu. 6. ibid.

Effectus Sacramenti Altaris, in quantum Sacramentum, particularizatur, ac determinatur in fumentibus, per summptionem, & devotionem eorumdem, in quantum verò sacrificium, determinatur magis secundum devotionem, quam oblationem eorumdem, tr. 7. q. 23. nu. 4. f. 99

Effectus, qui sequitur ex applicatione sacrificii missæ, est finis, tr. 7. q. 25. nu. 4. f. 101

Elemosyna.

Elemosynam qui dederit pro celebratione cuiusvis Missæ, persumit illam dare pro tota applicatione sacrificii, & non pro una parte tantum, tr. 7. q. 50. nu. 1. f. 110

Nisi forte alias expresse fuerit, ibid.

Elemosynæ, quæ à Confratribus recipiuntur, non debent expendi, nisi ad reparationem, seu ornatum Ecclesiæ, cui sunt addicti, tr. 8. q. 26. nu. 2. f. 147

Elemosynas hujusmodi aliter expendentes, aut sibi usurpantes sunt in malo statu; agunt enim contra expressam inentem Romanæ Pontificis, ibid.

Nisi exculperentur ob parvitatem materiz, vel ob extremam necessitatem, ibid.

Elemosyna, extrinsecè indigenti fieri potest de bonis alterius, invito Domino, tr. 10. q. 26. nu. 2. f. 178

Rerum Notabilium.

Episcopus accepta à Confessario Regulari pro celebratione
ordinum, ab eodem retineri non potest. q. 41. nu. 2. f. 49.
Episcopus vero electio mola et eligere sine onere nullarum, de licen-
tia non generaliter licet. tr. 4. q. 41. nu. 3. ibid.
Episcopus non nullarum, nec minima pars etiam potest, tam-
en expectantur, quæ sunt in celebratione, tract. 7. q. 52.
nu. 3. f. 117.

Nisi cum ecclesiæ, alios non habere redditus, quos in u-
tibus earundem expensarum erogare licet potest. Quæ por-
tio nullarum excedere debet valore prædictarum expensarum.
ibid.

Episcopus pro missis celebrandis recipi non possunt ab Ecce-
lesiæ, nec nullis, non nisi post longum tempus satisfacere
valent, nisi de consensu illorum, qui electio synas tribuerunt.
tr. 7. quæst. 12. nu. 39. ibid.

Episcopi.

Episcopus, peius est, quam pro male merito suffragia pro-
curare. tr. 2. q. 24. nu. 1. f. 19.

Episcopus, nemini licet, ibid.

Episcopus Rectores ad Regimen, multum interest Recipuli-
bus. tr. 2. q. 23. nu. 1. ibid.

Episcopus voluntas debet esse libera, usque ad ultimum voluntatis
libera. tr. 2. q. 27. nu. 1. f. 160.

Episcopus non sepulture factam ex suggestione Clerici, vel Re-
gularium, solum jus acquiritur Ecclesiæ, tr. 9. q. 31. nu. 2. f. 162.

Episcopi.

Episcopus, si peccat damnavit non propriis peccatis, sed alienis, quæ
non tenentur, tr. 1. q. 26. nu. 7. f. 10.

Episcopus, si in peccato ab aliqua Religione, non potest absolute
excommunicari in eam suam ordinem, tr. 2. q. 18. nu. 1. f. 18.

Episcopus, si prædictus tenetur habitum suæ Religionis portare,
habere quoque ad colorem, ibid.

Episcopus, si tenetur levare vota essentialia, & observantias re-
ligiosas, quæ non impediunt latum Episcopalem, ibid.

Episcopus non potest exercere Pontificalia in alienis Diocesi,
nisi ex speciali licentia Ordinarii loci, tr. 3. q. 1. nu. 2. f. 10.

Episcopus, si in Diocesi alium spectat ordinare Regulares in sua
Diocesi inveniunt, tr. 3. q. 1. nu. 3. f. 11.

Episcopus, si potest quoad doctrinam examinare regulares ab ipso
ordinarios, ibid.

Episcopus, si promovet personam à se cogitavit pro idonea, sine
licentia Prælati, licet ordinatus consequitur characterem cle-
ricalem, non potest tamen uti ordine suscepto, sine legitima
licentia, tr. 3. q. 5. nu. 1. f. 20.

Episcopus, si in commissa est facultas dispensandi super intersti-
tium, si per litteraturam ordinandorum, tr. 3. q. 7. f. 23.

Episcopus, si potest dispensare cum puto, qui latinam linguam non
scit, dummodo sit bonæ indolis, & pro arate docilis, ibid.

Episcopus, si non solum procedit in minoribus, sed etiam in ma-
joribus Ordinibus, ibid.

Episcopus, si valet laici Ordinibus initiare Regularem, qui bene
scit, & caritatis, quamvis sit minus literatus, tr. 3. q. 7. nu. 1. f. 21.

Episcopus, si Ordinatio tenentur privatis, non publicis ordina-
tionibus, possunt in tali casu Regulares ordinari ab Episcopo alie-
ni, tr. 3. q. 9. nu. 1. f. 22.

Episcopus, si Ordinarius, si privatam tenet ordinationem, respectu
Regularium, censendus est ordinationem non tenere, ibid.

Episcopus, si Ordinarius, potest absque peccato ordinandum non exa-
minare, tr. 3. q. 10. nu. 1. f. 22.

Episcopus, si in exemptis non habet jurisdictionem, tract. 3. q. 11.
nu. 1. f. 23.

Episcopus, si possunt penas apponere in adiutorium Canonum, &
in adiutorium Pontificalium, ibid.

Episcopus, si subditorum Regulares exempti, quo ad suspensionem
ordinum, tr. 3. q. 11. nu. 2. ibid.

Episcopus, si non debent, accedentes ad ordines, prohibere sub ex-
communicatione lata sententia, nec accedere cum impediente
exco, tr. 3. q. 11. nu. 1. ibid.

Nec debet edicere, si non habere intentionem ordinan-
di, qui essent aliqua censura interdicti, vel irregulares, ibid.

Episcopus, si debent ad cautelam, sic accedentes, in generali ab-
solvunt ab omni excommunicatione, & censura, & dispensare in
omni irregularitate, in qua possunt secundum Deum, & Ca-
nonem, tr. 3. q. 11. nu. 4. ibid.

Episcopus, si tenet duos sacros ordines unum die, vel duobus con-
secutione, suspenditur à potestate conferendi, tr. 3. q. 27.
nu. 1. f. 27.

Episcopus, si integrum esse rationabili causa, una, & eadem die
tenere Ordines Minores uni personæ, tr. 3. q. 27. nu. 4. ibid.

Episcopus, si certum est, Dominicus, & aliis festis diebus, unum
solum, ad Minores Ordines promovete, tract. 3. q. 27. nu. 4.
nu. 1. f. 27.

Episcopus, si non potest Minores Ordines simul cum subdiaconatu
conferre, sine licentia Papæ, ibid.

Episcopus, si licenter aliter fecerit, debet deponi, si verò ignoran-
tiam Prælati Regularis Tomus III.

ter, debet privati potestate conferendi talem ordinem, tr. 3. q. 27.
nu. 4. ibid.

Episcopus, si rationabili causa potest dispensare super interstitio
temporum, tract. 2. quæst. 17. nu. 1. ibid. & quæst. 29. num. 1.
fol. 2. f. 1.

Episcopus potest conferre Minores Ordines in eius domo, ibid.

Episcopus, si quo ad causas dispensandi Regularem super inflatus
temporum, debet stare iudicio, ac testationi superioris regularis
ordinarii, tr. 3. q. 29. nu. 2. f. 17.

Episcopus, si possunt dispensare in suspensione interdicta ab ordinatio per
sacrum, dummodo non ministraverit in Ordine male suscepto,
tr. 3. q. 10. nu. 2. f. 16.

Episcopus, si unius Diocesis potest valide conferre Ordines in alie-
na Diocesi de consensu tamen Episcopi loci, tr. 3. q. 3. nu. 1.
ibid.

Episcopus loci Ordinarius potest ordinare familiarem suum, sibi
non subditum, si tamen secum fuerit commoratus per tunc
num, & illi situm beneficium conferat, tr. 3. q. 40. nu. 1. f. 31.

Episcopus, si unius Diocesis potest tonsuræ naturam in altera Dio-
cesi, dummodo transierit domicilium in Diocesium Episco-
pali, tr. 3. q. 40. nu. 1. & ibid.

Episcopus, si extra suam Diocesium, nequit audire confessiones non
sui diocesis, sine licentia Episcopi loci, tr. 4. q. 1. nu. 1. f. 31.

Episcopus, si ante Concilium Trid. poterant sibi eligere Confessorem
pro libro, quod hodie eis prohibetur, tr. 4. q. 9. nu. 1. f. 34.

Episcopus, si electus, sed non confirmatus, non potest sacerdotibus
sibi subditis, approbationem concedere ad audiendas sacula-
rum confessiones, tr. 4. q. 10. nu. 1. ibid.

Episcopus, si non potest sibi eligere sacerdotem non subditum ad au-
diendas suas Confessiones, nisi prius a proprio Ordinario fue-
rit approbatus, & admissus ad excipiendum Confessiones Sa-
cramentalis, tr. 4. q. 10. nu. 3. ibid.

Episcopus, si videns Sacerdotem non approbatum, excipere confes-
siones, si licet, sufficit, tr. 4. q. 11. nu. 1. f. 35.

Episcopus potest licite examinare approbare Regulares ad Confessio-
nes, tr. 5. q. 12. nu. 1. ibid.

Episcopus, si in hoc examen imprudenter, & sine iusta cau-
sa, peccat mortaliter, ibid.

Episcopus potest cogere ad examen illos, qui sine examine re-
pentinus approbati ad Confessiones audiendas, tr. 4. q. 13. nu. 1.
ibid.

Dummodo prior approbatio non fuerit absoluta, & illi-
mitata, quo ad censuram, ibid.

Episcopus, si Regularem idoneum, sine iusta causa, malevole
approbare conuenit, an iste repulsus maneat approbatus ab ipso
Papæ, vel ipso jure variant Doctores, tr. 4. q. 14. nu. 1. f. 36.

Episcopus, si non licet suspendere à Confessionibus audiendis, Re-
gulares ab ipsis libere approbatos, nisi ex nova causa ad Con-
fessionem spectante, aut ob non servatum interdictum ab ipsis
ordinariis positum, tr. 4. q. 15. nu. 4. f. 36.

Episcopus, si non possunt suspendere omnes Confessarios unius Con-
ventus, Sacra Congreg. inconclusa, ibid. & q. 20. nu. 1. f. 38.

Episcopus, si non tenentur probare causam, nisi quam revocant app-
robationem factam Regulari pro confessionibus secularium
audiendis, tr. 4. q. 16. nu. 1. & seq. f. 36.

Episcopus, si possunt fulminare censuras in Regulares delinquentes
circa administrationem Sacramentorum, tract. 4. quæst. 9. nu. 1.
fol. 37.

Episcopus, si respectu Confessorum Regularium habent tantum exa-
minare, non autem eis jurisdictionem dare, quam habent à San-
cto Papæ, tr. 4. q. 20. nu. 1. ibid.

Episcopus, si loci non potest iterum examinare Confessarium regu-
larem, qui mutavit domicilium, & iterum rediit, si autem disces-
sum fuerit simpliciter, & absolute approbatus, tr. 4. q. 21. nu. 1.
ibid.

Nisi forte ex nova, & rationabili causa, vel novus Episco-
pus vocaverit Confessores ad examen, ibid.

Episcopus, si non potest concedere indulgentias sibi non subdito,
tr. 4. q. 30. nu. 1. f. 42.

Episcopus, si possunt facultatem audiendi Confessiones suorum sub-
ditorum variis idoneis delegare, Independentem ab omni alio,
tr. 4. q. 30. nu. 2. f. 42.

Episcopus, si loci, si malevole repellat idoneos Regulares sibi præ-
sentatos ad prædicandum, vel confitendum, si poterit appel-
lare, & ut illi in suis iuribus quærelam, exponere coram ejus
iudice competenti, tr. 4. q. 32. nu. 3. f. 43.

Episcopus, si loci potest sibi reservare plures casus respectu Regu-
larium, quam Paenitentiarum, tr. 4. q. 37. nu. 2. f. 44.

Episcopus, si potest delegare suam jurisdictionem episcopalem,
quoad administrationem sacramentorum secundum ejus ar-
bitrium, ibid.

Episcopus, si licet dispensare in omnibus irregularitatibus, & suspen-
sionibus, ex defectu oculi provenientibus, excepta ea, quæ
oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad
forum contentiosum, tr. 4. q. 40. nu. 2. f. 46.

Index

Episcopi, per se ipsos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientie absolvere possunt quoscunque sibi subditi in sua Dioecesi a quibuscumque calibus occultis etiam Sedi Apostolicæ relevatis, ibid.

Item in crimine Hæresis, in eodem foro conscientie, & per se ipsos, non verò per eorum Vicarios, ibid.

Episcopus quando absolvit a calibus Papalibus occultis, absolvit tanquam delegatus a Papa, tr. 4. q. 4. c. 1. nu. 6. ibid.

Episcopus, si suo subdito concelebrat facultatem eligendi Confessarium, Confessarius sic electus nullam habet potestatem in casibus ipsi Episcopo reservatis, t. 5. q. 16. nu. 2. f. 16.

Episcopi negligentes subministrare populo verbum Dei, per se, vel per alium, divinæ subjacent ultioni, tract. 6. quæst. 3. nu. 3. fol. 70

Et peccant mortaliter, ibid.

Episcopi possunt mandare, ut in Ecclesiis parochialibus prædicetur per Regulares, etiam in viis Parochis, tract. 6. quæst. 10. nu. 3. fol. 73

Episcopus si licentiet Regularem ad prædicandum in sua Dioecesi, non prius approbatum a suo Prelato regulari, censetur ultor alterius juris, & violator Decretorum Conciliorum, tr. 6. q. 16. nu. 1. f. 75

Episcopus tanquam Sedis Apostolicæ delegatus potest punire quoscunque exemptos, quæ in alienis Ecclesiis, absque ejus licentia, & in Ecclesiis suis, aut suorum ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint, tr. 6. q. 17. nu. 1. ibid.

Episcopo prædicante, nemini Regularium licet, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, prædicare, t. 6. q. 17. b. 5. ibid. a t. 6.

Episcopus de jure non potest examinare Regulares de doctrina si velint in sua Dioecesi prædicare, t. 6. q. 2. nu. 1. f. 79

Secus de praxi, ibid. nu. 2.

Episcopus, au possit exigere professionem Fidei à Regularibus, antequam accedant ad prædicandum in sua Dioecesi, variant Doctores, t. 6. q. 15. nu. 1. & seq. f. 78

Episcopus, si contradixerit Regulari volenti prædicare in Ecclesia, etiam sui Ordinis, non tenetur exprimere causam contradictionis, t. 6. q. 6. nu. 2. f. 80

Episcopi, & alii curam habentes, non possunt impedire suos Parochianos, nè Conciones Regularum audiant, tract. 6. quæst. 28. nu. 1. f. 80

Episcopus non tenetur horas matutinas partim pro commoditate Regularium volentium prædicare, t. 6. q. 31. nu. 1. ibid.

Episcopus potest extra suam Dioecesim prædicare, Episcopo tamen loci non contradicente, si contradixerit, non potest prædicare, t. 6. q. 33. nu. 1. & 2. f. 81

Episcopo prædicante extra suam Dioecesim, ceteri Prædicatores non tenentur silesce, t. 6. q. 34. nu. 1. ibid.

Episcopus loci potest prædicare in Ecclesiis Regularium, ipsi insinuat, t. 6. q. 36. nu. 1. ibid.

Episcopus in Ecclesiis Regularium suæ Dioecesis potest uti Baldachino, etiam in viis Regularibus, divina officia privatè, & publice audire in Pontificalibus ibidem celebrare, & solemniter populo benedicere, t. 6. q. 36. nu. 2. ibid.

Episcopus in Ecclesiis Regularium non potest exercere actus jurisdictionis, ut sunt Chrisma, ordinare, confirmare, degradare, & similia jurisdictionalia, ibid. f. 81

Episcopus loci non potest cogere Regulares, ut admittant Concionatores etiam extraneos a se deputatos ad prædicandum in illorum Ecclesiis, t. 6. q. 37. nu. 1. f. 82

Episcopus non potest exercere actus jurisdictionis odiosæ in exemptos, sine incurso censuram appositam contra violantes illorum exemptionis, ibid.

Episcopus nequit hoc facere, etiam prætextu consuetudinis, nisi causâ cognitâ, & discussâ in Sac. Congreg. tract. 6. quæst. 37. nu. 2. ibidem

Episcopus, si velit auferre à communitate facultatem, quam habet nominandi Prædicatorem, non potest deinde ipsam communitatem compellere ad expensas Prædicatori debitas, tr. 6. q. 40. num. 4. f. 83

Episcopus in tali casu tenetur ad dictas expensas, ad quas solvendas, potest cogi per superiorem, ibid.

Episcopi possunt procedere contra prædicantes dogmata, vel miracula falsa, vel falsas revelationes, aut detractiones de praxi, t. 6. q. 43. nu. 1. ibid.

Episcopus potest in sua Dioecesi justum missarum stipendium iratizare, ut sub pœna Anathematis, nec plus donetur, nec minus accipiat, tr. 7. q. 40. nu. 2. f. 107

Salva tamen remanente devotione utriusque partis, ibid.

Episcopi in Dioecetana Synodo prohibentur reducere onera ulla Missarum celebrandarum, tr. 7. quæst. 52. nu. 6. f. 110

Episcopus præscribere numerum Missarum, ubi talis præscriptio facta non fuerit ab eo, qui tribuit elemosynam, tr. 7. quæst. 52. nu. 27. f. 113

Episcopus præscribere debet elemosynam congruam responde-

tem oneribus Missarum celebrandarum secundum rationem Civitatis, vel Provincie, ubi celebrato nullam certam elemosynam reliquit, tr. 7. q. 52. nu. 30. f. 113

Episcopus habens privilegium reducere onera missarum in Dioecesi, potest eo vii, etiam ad favorem Regularium, t. 7. q. 56. nu. 1. f. 114

Dummodo privilegium non sit restrictum ad solos Clericos sibi subiectos, ibid. nu. 2. f. ibid.

Episcopi non possunt visitare Regulares ad videndum, an teneant obligationibus missarum, tr. 7. quæst. 77. nu. 1. f. 121

Episcopus non potest procedere contra Regulares celebrantes missas anticipare pro primo stipendio dato, t. 7. q. 81. nu. 2. f. 124

Episcopi non possunt procedere contra Regulares excommunicatos transgressores decretorum de celebratione Missarum, tr. 7. q. 82. nu. 3. f. 124

Episcopi non possunt per censuras cogere seculares, ut audiant Missas in suis Parochiis, tr. 7. q. 63. nu. 4. f. 130

Et si secus præciperent, peccarent mortaliter, & peccatum factum non tenent, & essent reprehendendi, ibid. nu. 5.

Episcopus loci potest cogere Regulares, ut in octavo Martii, quæ Dominicus diebus in monasteriis celebrantur, doceant fidelibus, quæ solennitates, & jejunia in illa hebdomada occurrant, & ipsi Regulares tenentur obedire, t. 7. q. 92. nu. 2. f. 131

Ad Episcopum spectat cognoscere omnia spectantia ad salutem animarum, t. 8. q. 24. nu. 3. f. 146

Ad Episcopum spectat agere contra Confratres laicos de quibus admittit in rebus spiritualibus, ibid.

Ad Episcopum spectat procedere, respectu ordinationis, & refectionis statutorum Confraternitatis laicorum, ibid.

Episcopus, si præcipiat sub pœna interdicti locales Confraternitates in Regularium Ecclesia fundatas, ut accedat ad processionem si hæc non accedat, non idèo Altare, Capellanus, & Oratorius illius subijcitur interdicto locali, t. 8. q. 28. nu. 5. f. 148

Episcopus nullam habet potestatem in Ecclesiis Regularium, si iam quoad interdictum, ibid.

Nec obstat Concil. Trident. sess. 23. cap. 12. quia textus colligitur de interdictis generaliter latis, non autem de interdictis particularibus, t. 8. q. 28. nu. 6. ibid.

Episcopus loci potest visitare Confraternitates laicorum fundatas in Ecclesiis Regularium, quo ad corpora, & administrationem reddituum, si secus autem, quo ad Altaria & Capellanas, tr. 8. q. 31. nu. 1. f. 149

Episcopi locorum non possunt visitare Confraternitates sub immediata protectione Regum, t. 8. q. 32. nu. 1. f. 150

Quod intellige verum, quo ad administrationem reddituum, non verò, quo ad concurrentiam decimarum & ornamentum cultus divini, ibid.

Episcopus loci potest definire, & componere lites, & controversias, quæ de præcedencia in processibus oriuntur inter Confratres, t. 8. q. 33. nu. 1. f. 150

Episcopi, sunt Parochi Principum, t. 9. q. 25. nu. 2. f. 159

Episcopus loci potest per censuras compellere laicos ad servandam laudabilem consuetudinem dandi elemosynam pro quibus defunctorum, & officio sepulture, t. 9. q. 35. nu. 5. f. 161

Episcopus loci statuit non potest, ne aliquis Parochianus in Dioecesi, possit vocare Religiosos ad sepelendum defunctum, qui apud eodem sepulturem elegerit, nisi prius vocaverit Episcopum pro eodem defuncto allocuendo, t. 10. q. 18. nu. 1. f. 167

Episcopus loci non acquirit prohibere mendicantibus, ne quædam suis devotis sepulture ad usum sepeliendi sine ejus licentia, ibid. nu. 2.

Episcopus loci potest præcipere, ut corpora in Ecclesia Regularium indebitè sepulta, exhumantur, & extra Ecclesiam transferantur, t. 10. q. 32. nu. 1. f. 179

Dummodo dicantur indebitè sepulti, quia erant prius excommunicati, vel interdicti, vel usurarii publici, secus autem si alio titulo sint prohibiti Ecclesiastica sepultura, ibid.

Episcopus loci potest impedire, nè tales defuncti deferantur ad locum exemptum, antequam casus privationis sepulture claretur, ibid.

Episcopus loci potest punire Regulares, qui in processione funerali, per vim tapentur Cadaver sepelendum in eorum Ecclesia, contemnente Parochia, quod illud debet sepeli in Ecclesia Parochiali, t. 10. q. 33. nu. 1. f. 180

Episcopus potest exigere quartam à legatis factis Oratoris Confratrum suæ Dioecesis, t. 11. q. 14. nu. 1. f. 183

Episcopus habet jus exigendi suam canonicam portionem à mortuarius, & de his, quæ in ultima voluntate ad pia, & Ecclesiastica loca sibi subdita proveniunt, ibid.

Secus autem, si legatum fiat ipsis Confratribus, non autem oratoribus ipsis, ibid. nu. 3.

Episcopi, & alii Ecclesiarum Prelati cogentes fratres mendicantes ad solvendum quartam, in casu, quo ad illam non tenentur, interdicti ab ingressu Ecclesiæ, & suspensi à Divinis, t. 11. q. 15. nu. 1. ibid.

Rerum Notabilium.

Episcopus non potest compellere dictos Regulares ad solvendam quartam funeralem, in casu, quo juxta Tnd. tenentur illum solvere, tr. 11. q. 15. n. 1. f. 189.

Nisi fuerit Conservator ipsorum Regularium, ibidem.

Episcopus loci non potest prohibere heredes defuncti, ne solvant legata Regularibus, antequam dent Parocho canonicam portionem, seu quartam, tr. 11. q. 28. n. 1. f. 192.

Episcopus impeditus consecrationem sui suffraganei efficere, potest illam alteri extra territorium committere, tr. 11. q. 2. o. n. 2. f. 211.

Episcopus prohibetur exercere suam jurisdictionem extra suam Diocesim, tr. 12. q. 23. n. 1. f. 202.

Episcopus potest repetere suum Clericum detentum ab alieno Episcopo, etiam in viro Clerico, tr. 11. q. 42. n. 1. f. 211.

Episcopi Ordinarii sunt de numero Inquisitorum, tr. 12. q. 43. n. 1. ibidem.

Episcoporum causae graves, etiam Hæresis, referuntur Sedi Apostolicæ, tr. 12. q. 44. n. 1. ibidem.

Episcopus non potest sine licentia Papæ, novam Sedem seu Cathedralē construere, tr. 12. q. 47. n. 1. ibidem.

Nec consuetum mutare nec dividere, aut divisiā alteri subicere, ibidem.

Episcopus spectat in sua Diocesi invigilare pro observantia Sacrorum Canonum, eorumque transgressores censuris multare, tr. 12. q. 81. n. 1. f. 225.

Episcopus potest consutare Græcum laicum, qui contraxit cum turca & virgine, si alias sit idoneus, non obstante habitu laicali & matrimonio consumato, tr. 12. q. 87. n. 1. f. 229.

Episcopus loci habet intencionem in jure fundatam exigendi Decimas immediate, necum a Parochis, verum etiam a Paro-
chianis, tr. 12. q. 97. n. 1. & seq. f. 233.

Episcopus solum spectabat forum jus, & perceptio Decimarum, & oblationum, antequam fuisset facta Parochiarum diocesi, tr. 12. q. 97. n. 4. f. 233.

Episcopi assignant Parochis, sibi unā portione detentā, prædictam solum reddituum Ecclesiasticorum portiones, ibidem.

Episcopo debetur quarta prædicta de Jure divino, ibidem.

Episcopus potest fundare intencionem suam contra laicos, & alios quoscunque pro Decimis, quando Rector negligit exigere, aut recusat agere, aut quia non potest agere nec exigere, ibidem.

Episcopus potest remittere laicis præteritis Decimas, sine consensu Capituli, secus autem Præbyter Parochialis, tr. 12. q. 100. n. 4. f. 235.

Episcopus in Conventibus suæ Jurisdictionis subje-
ctis, non potest alios, Guadianos, & alios Superiores locales deputare, & consilium constituere, tr. 12. q. 100. n. 3. & 4. f. 236.

Episcopus in Conventibus prædictis potest Religiosos emovere, & rationabili tamen causa, communito prius Superiore regulari, nec in aliis Conventibus assignari, ibidem.

Episcopus potest regulares prædictorum Conventuum, compellere ad exhibendos libros introitus & exitus, & reddendas ad conditionis rationes, ibidem.

Episcopus in eisdem Conventibus se ingerere potest in his quæ rationabiliter disciplinam concernunt, tract. 12. quaest. 100. nu. 1. & 4. ibidem.

Episcopus visitare potest Ecclesias prædictorum Conventuum, Capellan Gratiarum, in quibus degunt Conversi pro agrotatione cultura, ibidem.

Episcopi visitationi sub sunt Granzie & Conversi in ipsis degentes, immo & Gratiarum Ecclesie & Capellæ, in quibus nullo modo Coarctatus, tr. 12. q. 100. n. 3. & 4. ibidem.

Episcopus non licet visitare Conventus, tam suppressos & postea reconstitutos, quam non suppressos ad effectum cognoscendi, an illi se ipsi alantur sex Religiosi, antequam aliunde comedere de fundamento intencionis Episcopi in deficientia non esse confutro, ibidem.

Episcopus approbare potest ad Confessiones audiendas cum examine, & sine examine, tr. 4. q. 11. n. 1. f. 35.

Episcopus ex rationabili causa potest ad libitum restringere, & limitare ad certum tempus, locum, & genus personarum approbationem pro audiendis confessionibus, tract. 4. quæst. 15. nu. 1. ibidem.

Secus autem sine causa, ibidem.

Episcopus non potest compellere Confraternitates laicorum, ut ad publicas processiones accedant, tract. 8. quaest. 28. n. 1. & 2. fol. 147.

Secus si ad effectum consuetudo illos compellendi, ibidem n. 3.

Eguites
Episcopi S. Joannis, S. Jacobi & similes, an possint conscribi Secretum non approbato ab Illustrissimo Ordinario, variant Doctores, tr. 1. q. 15. n. 1. & seq. f. 63.

Episcopi prædicti non sunt seculares, neque sub eo nomine ve-

niunt in favorabilibus aut odiosis, tr. 1. q. 15. n. 1. ibid.

Eguites prædicti quoquomodo sunt Religiosi, gaudent privilegiis propriorum Religiosorum, ibid.

Eguites prædicti sunt excepti a Jurisdictione Episcopi, sicut ceteri Regulares, exceptis quibusdam casibus, quatenus gerunt vicem personæ publicæ apud seculares, tract. 5. quaest. 55. n. 1. ibidem.

Eguites prædicti juxta consuetudinem, videntur dependere ab Ordinariis, quoad receptionem Sacramentorum, ibidem.

num. 2.

Examen
Examen pro audiendis Confessionibus non est de forma approbationis, tr. 4. q. 12. n. 1. f. 35.

Examen prædictum relinquatur prudenti arbitrio Episcopi, ibidem.

Exceptio
Exceptio rei non datæ, siue pecunie non numeratæ in mutuo opponi potest, etiam post biennium, ante rationem solutionem, tr. 12. q. 91. n. 1. f. 230.

Exceptio rei non datæ siue non numeratæ pecunie, in hoc Regno, opponi non potest in contractibus, ibid.

Ad occurrentiam hujusmodi exceptionibus, quando quis contrahit cum debitore, faciat presentialiter pecuniam apparet, tr. 11. q. 91. n. 2. ibid.

Huic exceptioni non nocet Pulla Pii V. cum in hoc Regno non fuerit acceptata, tr. 12. q. 91. n. 3. ibid.

Excommunicatio, & Excommunicatus.

Excommunicatio s. sententia ipso facto incurrit, qui per sex menses ante electionem procuraverit pro se, vel pro alio, tr. 2. q. 25. n. 2. f. 19.

Excommunicatio prædicta incurritur a malè procurantibus, vel a procurantibus pro indignis & malè meritis, ibid. n. 3.

Excommunicatio lata ab Episcopo ordinante contra eos, qui accedunt ad Ordines cum aliquo impedimento occulto, potest absolvi ab Episcopo, tr. 3. q. 12. n. 1. f. 23.

Excommunicatio prædicta si incurritur a Regularibus, potest absolvi a Prelatis Regularium, ibid.

Excommunicatio lata ob aliquod crimen non incurritur, nisi si quoto effectu, tr. 4. q. 44. n. 1. f. 49.

Excommunicatio lata contra provocantes se ad duellum, incurritur, etiam pugna non secuta, tr. 4. q. 44. n. 2. ibid.

Excommunicatio prædicta est Papæ reservata, & a nemine potest absolvi, nisi in mortis articulo, ibid.

Sunt excommunicati, qui dicunt mortaliter peccare, vel esse hæreticos, qui defendunt Conceptionem Virginis cum peccato originali, vel contra affirmant, peccare eos, qui colunt festum Conceptionis, tr. 6. q. 44. n. 2. f. 84.

Excommunicatio lata contra inducentem aliquem ad feli eligendum sepulturam in propria Ecclesia, voto, juramento, vel pacto, non comprehendit omnes indifferenter, sed tantum Clericos seculares vel Regulares, tr. 9. q. 27. n. 2. f. 161.

Et non nisi sint temerarii transgressores, ibid.

Nec comprehendit eum, qui precipis hortatur eligat sepulturam in propria Ecclesia, si tamen sepultura electa remaneat variabilis & mutabilis, tr. 9. q. 27. n. 3. ibid.

Nec etiam comprehendit eum, qui inducit etiam cum obligatione & juramento ad eligendum sepulturam in Ecclesia alterius, tr. 9. q. 27. n. 4. ibid.

Quod intelligit verum, cessante fraude & malā fide, ibid.

Excommunicatio prædicta contrahitur etiam effectu non sequuto, tr. 9. q. 28. n. 1. ibidem.

Excommunicatio prædicta contrahitur etiam ab eo, qui inducit ad eligendum cum obligatione sepulturam in Ecclesia, in qua de jure debuisset sepeliri, tr. 9. q. 28. n. 4. ibid.

Excommunicatio subiaccere debet, qui scienter præsumpserit sepelire hæreticum, tr. 9. q. 39. n. 1. f. 166.

Quæ excommunicatio comprehendit necum sepelientes propriis manibus, sed etiam cooperantes ad hujusmodi sepulturam, scilicet effodientes sepulchrum, gestantes feretrum, deponentes cadaver in tubum, item mandantes, & Clericos sinu ducentes, Officium recitantes & similes, tr. 9. q. 39. n. 3. ibid.

Excommunicatio ligat animam & corpus, & privat Ecclesiasticā sepulturā, tr. 9. q. 39. n. 4. ibid.

Excommunicatio lata contra sepelientes scienter, vel propria temeritate, excommunicatio viramque comprehendit tantum sepelientes & mandantes sepeliri, non vero deferentes cadaver, comitantes funus, cantantes, vel Crucem & luminaria deferentes, tr. 9. q. 39. n. 7. ibid.

Excommunicatio minor privat receptione Sacramentorum, sed non usū jurisdictionis, tr. 12. q. 84. n. 2. f. 226.

Excommunicatio major privat excommunicatum jurisdictionem, usu & potestate administrandi Sacramenta, ibid.

Excommunicatus
Excommunicatus suscipiens ordines, etiam minores, sit irregularis, tr. 3. q. 11. n. 3. f. 123.

Y 4 Excom-

Rerum Notabilium.

Filius impubes moriens nulli sibi electa sepultura, sepeliendus est in Ecclesia Regularium, si ibi habeat sepulchrum suum majorem, secus autem in Parochia, tr. 10. q. 15. n. l. f. 174

Filius familias licet remittat injuriam sibi factam, parerem adhuc potest agere pro injuria filio ingratata, tr. 12. q. 79. num. 4. fol. 224

Imò et si injuria fieret filio volenti, adhuc pater agere potest, ibid.

Filius non ingreditur in locum patris, nec ejus personam representat ad emphyteusum Ecclesiasticum, tract. 12. q. 89. num. 1. fol. 230

Fini

Fini omnium Religionum, est adeptio perfectionis charitatis, tr. 1. q. 1. n. 5. fol. 1.

Forma

Forma dat esse rei, tr. 1. q. 5. n. 1. fol. 21.

Forma citandi & excommunicandi Regulares apostatas, vel fugitivos a suis Conventibus, vel Provincia, tr. 12. q. 55. num. 2. fol. 215

Forma observanda in erigendis Confraternitatibus, tr. 8. q. 7. n. 1. fol. 109

Forma observanda in institutione Confraternitatis Sanctissimi Rosarii in Ecclesiis exterorum, tract. 8. quæst. 10. num. 1. fol. 111

Fratres

Fratres à gravamine Patris Generalis, recurrunt ad Eminentiſſ. Protectorem Ordinis, tr. 2. q. 19. n. l. f. 18

Fratres Scholarum prius ex Decreto Urbani. VIII. subijciuntur locorum Ordinariis, sicut ceteri Clerici seculares, absque ulla exemptione, tr. 5. q. 2. n. 4. f. 50

Fratres nostri non possunt sua peccata ulli Sacerdoti, etiam Ordinis nostri, absque suorum Superiorum licentia confiteri, tr. 5. q. 11. n. 8. f. 54

Nec etiam in virtute Bullæ Cruciatæ, vel aliorum Indulgentiarum, tr. 5. q. 12. n. 4. & seq. ibid.

Fratres nostri iuniores, in defectu Confessoris sui Ordinis, possunt sibi eligere quemcumque alium idoneum Religiosum, vel secularem Confessarium, à quo possunt absolvi à quocumque crimine, de quo non sit S. Sedes consulenda, tr. 5. q. 10. n. 2. & 3. fol. 58

Hoc tamen non est consulendum de casibus reservatis à Prælati Regularibus, ibid.

Fratres siue sint Novitii, siue professi, nequeunt iter arripere absque licentia proprii Superioris, tr. 5. q. 2. n. l. f. 62

Fratres Conventus S. Mariæ Salutis Neapolis Provincie Calabrie, excepta peregrinatione, non possunt confiteri Confessionem S. Dominici Provincie Regni sine licentia sui Prælati, tr. 5. q. 31. n. 4. f. 62

Nisi forte cum his concurreret bona fides, aut juris ignorantia invincibilis, ibid.

Fraternitas

In Fraternitate omnes fuit æquales, tr. 1. q. 18. n. 3. f. 11

Fraus

Fraus & dolus nemini patrocinari debeat, tract. 5. quæst. 40. n. 1. fol. 65

Fraus, licet immediate non possit alicui prodesse, mediata tamen & per accidens potest, tr. 5. q. 41. n. 2. ibid.

Fraus, dolus, ac falsi persuasio in spiritualibus non vitiant actum, licet autem in temporalibus; dummodò fraus primariò non assumatur, tr. 5. q. 41. n. 2. ibid.

Fraus, dolus & præsumptio, in jure puniuntur, tr. 9. q. 32. n. 2. fol. 162

Fraus cum sit quid facti, debet probari, scilicet per asserentem, quia asserenti incumbit probatio, tr. 1. q. 10. n. 2. f. 188

Frequentia

Frequentia peccati, dispositivè inducit ad contemptum, ad voluntatem non subijciendi se Regulæ, tr. 1. q. 15. num. 1. & 2. fol. 6.

Fructus

Fructus qui correspondet sacrificio Missæ, ex institutione Christi & mixtis Ecclesiæ, non potest impedi, vel minui per improbitatem Sacerdotis, tr. 7. q. 30. n. 3. f. 104

Huiusmodi fructus confertur ex opere operato Ecclesiæ, & non dependet à dispositione Sacerdotis celebrantis hic & nunc, ibid.

Fructus præbendarum si creverit, debet augmentum converti in utilitatem Ecclesiæ, non autem dividi inter Canonicos, tr. 7. q. 61. n. 1. f. 116

Fructus beneficii autis, licitum est Canonici sine licentia Papæ augere numerum Canonicorum, diminuis tamen fructibus, nullatenus licet sine licentia Papæ Canonicorum numerum diminuire, tr. 7. q. 61. n. 1. ibid.

Fructus Missæ, nulla postposita moræ, applicantur ei cui debentur per applicationem factam, tr. 7. q. 86. n. 9. f. 127

Nisi forte hi ponerent obicem, quia in tali casu reponuntur in thesaurum Ecclesiæ, ibid.

Funeralia

Funeralia de quibus quarta decalanda est, quæzantur sicut, tr. 11. q. 3. n. 1. & seq. f. 184

Funeralia illa decuntur, quæ cum fuerit defunctus, tr. 11. q. 3. n. 3. ibid.

Nomine funerum, non veniunt Missæ, legatæ, & similia, ibidem. num. 4.

Ad funeralia mortuorum accedere non possunt Confraternitates, nisi expresse vocentur, non à Parocho, sed ab eo, cujus sumptibus sit funus, tr. 8. q. 30. n. 1. f. 149

Funus

Funus dum defertur ad Ecclesiam Regularem, processio debet perambulare sub unica tantum Cruce, quæ sit illius Ecclesiæ, ad quam corpus defuncti deferretur, tract. 10. quæst. 24. num. 2. fol. 178

Dummodò non interveniat Capitulum Ecclesiæ Cathedralis, quia in tali casu omnes allocutantes funus, debent sub illius Cruce procedere, ibid.

Funus quando deferretur ad Ecclesiam Regularem, ad Parochum spectat dispendere de via, per quam corpus defuncti debeat deferri, tr. 10. q. 24. n. 3. ibid.

Fur

Fur etsi totum tributum pauperibus quo abstulerit, addit potius peccata quam minuat, tr. 1. q. 21. n. 3. fol. 8

Fur potest puniri per Judicem territorii, ad quod transivit cum re furtiva, tr. 12. q. 42. n. 1. f. 211

G

Gabella

Gabella imponitur pro libero passu Cadaverum, nunquam quoad animam fuerint receptæ, tr. 11. q. 21. n. 1. f. 190

Ad Gabellas impostas à laici pro communi utilitate seu necessitate, possunt cogi, etiam Clerici, tr. 12. q. 96. n. 1. f. 222

Dummodò adit magna necessitas, communis utilitas, facultates laicorum non suppetant, vocetur & consentiat totis Clericis, consulto Romano Pontifice, & Clerici, & Ecclesiæ cogantur per Episcopum, ibid. n. 4. 5. 6. 7. 8. & 9

Sipericulum imminet & magna urgeat necessitas, possunt cogi ab Episcopo, inconsulto Romano Pontifice, tr. 12. q. 96. n. 11. f. 223

Generalis

Generalis non potest facere Constitutiones, tr. 1. q. 8. num. 2. fol. 4.

Generales & Provinciales in omni Capitulo facere possunt ordinationes, ibid.

Generalis Regularum relaxatam tenetur reformare, tr. 2. q. 30. n. 1. fol. 12

Generalis tenetur bono communi Religionis providere, ibid.

Generalis potest & debet compellere subditos professos ad amplectendum & observandum Regulam restauratam, tr. 2. q. 30. n. 1. ibidem.

Generalis non potest Regulam ex toto, vel ex parte tollere & mutare, si repugnet auctoritati Rom. Pont. confirmata, tr. 1. q. 34. n. 1. f. 13

Generalis Ordinis non potest cum suis subditis dispensare in bigamia, ad hoc, ut ad sacros Ordines valeant promoveri, tr. 3. q. 37. n. 1. f. 30

Generalis, an possit dispensare cum suis subditis bigamis, ad suscipiendum ordines minores, dubia est quæstio, sed negativa est tutior, tr. 3. q. 37. n. 2. ibidem.

Generalis potest in suos subditos totum illud, quod potest Episcopus erga suos, tr. 3. q. 39. n. 1. ibid.

Generalis, an possit dispensare cum suis subditis dæmoniis, vel morbo gallico affectis, ad suscipiendum sacros ordines, variant Doctores, sed negativa est verior, tract. 3. q. 39. nu. 1. & seq. ibidem

Generalis venit nomine proprii Sacerdotis in tota sua Religione, tr. 5. q. 4. n. 1. f. 50

Generales in Capitulis generalibus prohibentur reducere onera ulla Missarum celebrandarum, tr. 7. q. 52. n. 6. f. 111

Generalibus & Capitulis Ordinum imponitur, ut tollant à Regularibus subditis abusus anticipare celebrandi pro his, qui primò stipem oblaturi sunt, tr. 7. q. 81. n. 2. f. 124

Generales Ordinis Prædicatorum facultatem, quam habent instituendi Confraternitatem Sanctissimi Rosarii, possunt aliis delegare, tr. 8. q. 11. n. 1. f. 141

Generales, omnes gratias, concessionem & indulta sibi concessa à S. Sede Apostolica exercere possunt per Vicarios, aut personas ad id sibi bene visas, tr. 8. q. 11. n. 1. ibid.

Generalis in Religione venit nomine Principis, tr. 22. q. 21. num. 1. fol. 101

Generalis in Religione habet merum & mixtum imperium, quod circumferunt personas & res, ibid.

Generalis non potest ad nutum in prima instantia à suis subditis ad se causas advocare, tr. 12. q. 45. n. 2. & seq. f. 211.

Secus ex causa iusta & in secunda instantia, ut puta per appel-

Index

appellationem à gravamine, vel retardatæ iustitiæ, ibidem. num. 6.

Generalis non potest de novo aliquam Provinciam instituire, vel institutam dividere, aut ejus alternativam supprimere sine licentia Papæ, tr. 12. q. 47. n. 1. & seq. f. 212

Generalis de jure communi non potest eximere exemptione totum subditum ab obedientia sui Prælati, tr. 12. q. 48. num. 1. fol. 212

Nisi in aliquo casu, puta, vel manifesti gravaminis, notorie inimicitie, Judicis negligentie & similibus, ibidem, num. 2.

Et nisi aliter ei concessum sit de jure speciali, ibidem. n. 3. fol. 213

Generalis Ordinis Prædicatorum ex privilegio potest non solum Convencus Fratrum eximere à jurisdictione Provincialium, sed etiam monasteria Monachorum, Collegia & personas quascunque, ibid. n. 3.

Generalis non potest de jure communi instituire Prædicatorum generales ad prædicandum abique licentia ordinarii Prælatorum Regularium, ibid. num. 4.

Generalis sine licentia Papæ, non potest præcedentia & exemptiones jure Conflit. Lectoribus, vel Provincialibus debitas, illis fratribus concedere, qui talia officia non exercuerunt, tr. 12. q. 50. n. 1. f. 213

Generalis, an possit Provinciam unius Provincie in aliam transformare, valet Doctores, tr. 12. q. 51. & seq. ibid.

Generalis de jure naturali, divino & humano, non potest Provinciam suo officio privare ipso inaudito & non citato, tr. 12. q. 52. n. 1. & seq. ibid.

Generalis potest ex justa causa amovere Provinciam à suo officio, servatis tamen Constitutionibus Ordinis, & ipso audito in iudicio suis, tr. 12. q. 53. n. 1. ibid.

Generalis vel Provincialis de jure communi, potest solo suo arbitratu, loci Vicarium deponere, tr. 11. q. 54. n. 1. f. 215.

Secus si aliqua Provincia habuerit specialia statuta in contrarium confirmata à S. Sede, ibid. n. 2.

Generalis potest dispensare in statutis factis à Capitulo generali, etiam si repetantur confirmata per Papam, tr. 12. q. 57. num. 1. fol. 216

Dummodò per dictum Capitulum generale, non fuerit ei vetitum in suis statutis dispensare, quia in tali casu indiget licentia Papæ, ibidem.

Generales & Provinciales Ordinum Regularium, possunt limitare jurisdictionem & potestatem ordinariam Prælatorum omnium sibi subditorum, ex causa tamen justa & rationabili, tr. 12. q. 60. r. ibid.

Generales & Provinciales in Capitulis generalibus & Provincialibus possunt coarctare, restringere, imò & tollere suis subditis usum quorumcumque privilegiorum, etiam à S. Sede concessorum ibidem num. 2.

Imò hoc facere possunt etiam extra Capitula generalia & Provincialia, ibid. n. 4. f. 217

Dummodò id quod dicitur aut limitatur in Capitulo vel alibi, non sit contra usum Sacrorum Canonum, nec contra Decreta Sac. Congr. & Concil. Trid. nec contra favorem publicum Ecclesiarum vel Religionum, ibid. n. 5.

Generalis non potest contra statuta sui Ordinis, à S. Sede confirmata, concedere aliquam gratiam sibi subdito, in præjudicium alterius subditi, tr. 12. q. 62. n. 1. ibid.

Nisi forte ob commune bonum Religionis, & ad id habeat speciale privilegium à S. Papa, & parte satisfacta in iudicio suis, ibidem.

Generalis non potest nec in totum, nec in partem tollere, aut mutare statuta Religionis approbata à Papa, sine speciali licentia Papæ, ibid. n. 2.

Generalis habet speciale privilegium limitandi subditorum privilegia, ipsorumque usum prohibendi, ibid. n. 3.

Generalis licet, & servatis servandis, non potest reum subditum ad mortem famis condemnare, sine iussu irregularitatis, tr. 12. q. 63. n. 1. f. 218

Effectu tamen sequuto, ibid.

Gratia

Gratiz, quæ prohibentur concedi à Prælati ad instantiam extraneorum, quænam sint, tr. 2. q. 9. n. 2. & seq. f. 16.

Gratiz faciendæ sunt late interpretandæ, tr. 5. q. 43. n. 2. f. 66

Gratia facta non expirat morte concedentis, tr. 5. q. 45. num. 1. ibidem.

Gratia restitutionis Convencus suppressi redditur nulla, si in illo non alantur sex Religiosi. Nec gratia reviviscit, si postea contingat impleri hujusmodi numerum, tr. 12. q. 100. n. 3. & 4. fol. 216

Gratia restitutionis prædictæ, ut sit nulla & Convencus denuò remaneat suppressus, ex quo non sustentat sex Religiosos, oportet, ut præcedat declaratio Episcopi: ita ut ante hanc declarationem non licet Episcopis possessionem Convencus apprehendere, ibid.

Gratus

Gratus laicus, qui contraxit cum unica & virgine, potest ab Episcopo tonsurari, si alias sit idoneus, non obstante habita laicali & matrimonio consummato, tr. 12. q. 87. n. 1. f. 219

H

Habitus

Habitus non facit monachum, sed professio Regularis, tr. 2. q. 9. num. 1. f. 4

Habitus omnino occultare, idem est ac illum dimittere, tr. 12. q. 76. n. 1. f. 123

Assumptio habitus alterius Religionis, & occultatio habitus propriæ Religionis temere facta, subjicitur excommunicationi, tr. 12. q. 76. n. 1. ibid.

Relinquer habitum propter necessitatem tuendi vitam, vel vitandi aliquod grave damnum, vel scandalum, excusat à pena & à culpa, tr. 12. q. 76. n. 3. ibid.

Hæres

Hæres, ubi hæreditatem adit, quasi ex contractu tenetur ad omnes creditibus juxta vires hæreditarias satisfacere, tr. 7. q. 105. n. 1. f. 135

Hæres si pubes sit, non indiget alio sibi eligente sepulturam: si impubes, jus eligendi transit in eos, sub quorum cura tenetur, tr. 9. q. 23. n. 4. f. 159

Hæres defuncti sepulchri apud Regulares, non possunt per Parochos copiam celebrari facere tot officia & Missas apud ipsos, quot celebrantur apud Regulares jussu testatoris, tr. 10. q. 17. n. 1. & seq. f. 175

Hæres non potest cogi ad non expressa in testamento instituentis, tr. 10. q. 17. n. 1. ibid

Hæres extraneus licet universalis non potest auferre arma funditoris sepulchri & sua apponere, tr. 10. q. 17. n. 1. f. 179

Hæres defunctorum collectari non possunt ad sepellicodum eorum cadavera, tr. 11. q. 21. n. 1. f. 190

Hæres tenetur ad expensas sepulture funeris & exequiarum, tr. 11. q. 27. n. 1. f. 191

Hæredibus restituenda sunt bona posita circa cadaver defuncti, tr. 11. q. 9. n. 1. f. 187

Hæres possunt turā conscientiam occulte deferre cadavera defunctorum ab una in aliam civitatem, ad effugandum solutionem quartæ & gabellæ forsitan impositæ, tr. 11. q. 21. n. 1. fol. 190

Hæres defuncti non possunt prohiberi ab Episcopo locum solvant legata Regularibus, antequam dent Parocho canonicam portionem, tr. 11. q. 28. n. 1. f. 191

Hæretici

Hæretici privantur Ecclesiastica sepultura, tract. 9. qu. 39. n. 1. fol. 166

Hæreticos sepelientes, nec non cooperantes ad hujusmodi sepulturam, urpote efficientes sepulchrum gestantes feretrum, deponentes cadaver in tumbum, item mandantes, & Clerici funus ducentes, officium recitantes, & similes, sunt excommunicati, ibid. n. 3.

Nec non ut de hæresi suspecti, tenentur se purgare & adjurare, ibid.

Hæretici quid dicant de Confraternitatibus, tract. 8. qu. 1. num. 1. fol. 138

Crimen hæresis solum in Tribunali S. Inquisitionis examinatur, tr. 12. q. 13. n. 1. f. 197

Homo

Homo cum constet ex anima & corpore, indiget cibo spiritali pro anima, & materiali pro corpore, tract. 6. qu. 2. num. 1. fol. 70

Homo Deo gratus, in omnibus suis operibus sibi mereri potest de condigno, & aliis de congruo, sive per modum impetrationis, tr. 7. qu. 20. n. 1. f. 98

Homines pietate & devotione insignes, qui adhuc viventes, fecerunt sibi funera celebrari, tr. 7. q. 91. n. 4. & f. 129

Homo minor viginti annis repellitur à testimonio, tr. 12. q. 9. n. 4. fol. 196

Quod intelligit verum, quoad torturam & condemnationem, secus quoad iudicium & Inquisitionem, ibid.

Homini credendum est, non propter ejus dignitatem, sed ob ejus doctrinam & sapientiam, tr. 12. q. 37. n. 15. f. 209

I

Idem

Idem est servare vota & præcepta Regular, ac actualiter tendere ad perfectionem, tr. 1. q. 11. f. 8

Idem est non actualiter servare vota & præcepta Regular, ac non tendere ad debitam perfectionem, ibid.

Idem est non progredi, ac regredi, ibid

Idem in eadem causa esse non potest actor & testis, tr. 12. q. 5. n. 2. fol. 194

Iejunium

Iejunium Adversus in Ordine Prædicatorum non est præceptum

YUM

Rerum Notabilium.

¶ **¶**um sed consilium, tract. 1. quæst. 10. num. 2. folio 5.
¶ **¶**unium Adventus præfatum à Regula, nullam obligationem
inferre, ibidem.

¶ **¶**unium Adventus non est de jure Divino, neque de jure posi-
tivo Ecclesiastico, ibid.

¶ **¶**unium Adventus in Ordine nostro est strictissimum, sicut je-
junium Quadragesimæ, tr. 1. q. 10. n. 4. f. 5

Intellige, non quoad æqualitatem obligandi subditos, sed
quoad effectum dispensandi, ibidem.

¶ **¶**junius Adventus in Ordine nostro, non potest dispensari à
Præfatis cum toto Conventu, nec etiam cum aliquo par-
ticulari fratre, nisi propter infirmitatem vel debilitatem, sicut in
Quadragesima, tr. 1. q. 10. n. 4. ibid.

Jejunia.

Jejunia continent habere propriam Regulam ab ipsorum Fun-
datore, tr. 1. q. 1. n. 4. f. 1

Jejunia prohibentur admittere stipendia pro Missis celebrandis,
vel pro ullius Sacramenti administratione, tr. 7. qu. 33. num. 2.
fol. 173

Jejunia hujusmodi stipendia recipientes, peccant contra votum
paupertatis, ibid.

Jejunia prohibentur in rebus fidei & morum, singulares ac pro-
prias opiniones afferere, tr. 12. q. 37. n. 17. f. 109

Jejuniarum Provinciales instituantur à Patribus Generalibus, un-
de ad eorum notitiam, etiam sine causa, possunt ab eisdem depo-
nere, tr. 22. q. 54. n. 1. f. 215

Ignorantia

Ignorantia Regulæ & preceptorum ejus, excusat transgressorem
à culpa, dummodo sit invincibilis, tr. 1. q. 23. n. 1. f. 10

Ignorantia invincibilis est, quæ nequit vinci, ibid.

Ignorantia juris non excusat in foro judiciali, secus autem in foro
conscientiæ, tr. 1. q. 25. n. 2. ibidem.

Ignorantia juris in multis casibus etiam excusat in foro judiciali,
ibidem.

Ignorantia Regulæ non excusat transgressorem, si fuerit vincibi-
lis, & præsertim si fuerit affectata, tr. 1. q. 25. n. 2. ibid.

Ignorantia affectata est, quando quis ex industria & data opera,
non vult inquirere, quæ necessaria sunt ad salutem, ut illa igno-
rando, liberius peccet, ibid.

Ignorantia crafta & affectata non excusat à poenis, tr. 3. q. 22. n. 3.
fol. 25

Secus autem ignorantia invincibilis, ibid.

Ignorantia fraudem, non debet in damno esse, tr. 7. q. 47. n. 2.
fol. 109

Ignorantia invincibilis etiam juris, non solum excusat in foro con-
scientiæ à culpa, sed etiam à restitutione, tr. 7. q. 70. num. 2.
fol. 119

Immunitas

Immunitate Ecclesiæ privatur solum illi, qui homicidia & mu-
lacionem membrorum, in ipsis Ecclesiis, vel earum committe-
nis committere non verentur, tr. 12. q. 22. n. 1. f. 102

Inadvertentia

Inadvertentia excusat transgressorem, etiam à culpa veniali. tr. 1.
q. 14. n. 2. f. 7. & q. 25. n. 4. f. 10

Indigni

Indigni per mendaciam suffragia, tamquam audaciores, præferun-
tur dignis & bene meritis, tr. 2. q. 26. n. 5. f. 24

Infirmus

Infirmus & perjuri non sunt examinandi in causa criminali, & si
admittantur, non probant, tr. 12. q. 6. n. 1. fol. 195

Infirmus dicitur, qui communi opinione hominum reputatur
& habetur, ut tales; vel constat ex aliquo delicto & causa esse
tales, ibid.

Infirmus repellitur à testimonio, tr. 12. q. 15. n. 1. f. 119

Inferior

Inferior in tantum habet potestatem dispensandi in lege sui Su-
perioris obligante ad mortale, in quantum subest iusticia causa, tr.
1. q. 29. n. 1. f. 11

Inferior dispensans in lege Superioris sine causa, si dispensatio
cadit super ea, quæ obligant ad mortale, peccat mortaliter, &
dispensatio erit nulla, tr. 1. q. 29. n. 1. & 2. f. 11

Inferior dispensans sine causa super ea, quæ non obligant ad mor-
tale, peccat venialiter ob defectum causæ, sed dispensatio re-
manet valida, tr. 1. q. 29. n. 3. ibid.

Inferior potest dispensare in lege sui Superioris ex iusta causa re-
piciente publicam & communem utilitatem, tr. 12. q. 57. n. 2.
fol. 216

Inimici & Inimicitia.

Inimici inimicitia capitali repelluntur à testimonio, tr. 12. q. 6. n.
5. fol. 195

Inimicitia capitales, quænam sint, tract. 12. quæst. 7. num. 1.
ibidem.

Inimicitia capitalis repellit inimicum ab accusatione, denuncia-
tione, & testificatione, etiam in casibus exceptis & privilegia-
tis, tr. 12. q. 7. n. 2. ibid.

Inimicus nec per principem potest fieri habilis ad testificandum,
ibid. n. 3

Inimicitia præsumptæ & occultæ, etiam repellunt à testimonio,
ibidem.

Injuria

Injuria facta monacho redundat in totum Conventum, tr. 12. q.
79. n. 3. f. 224

Injuria filii redundat in patrem, injuria servi in Dominum, injuria
uxoris in maritum, ibid.

Injuria facta Clerico vel Canonico, redundat in Collegium,
ibidem.

Injuria facta Prelato Regulari, non censetur ipsi soli facta, sed
toti Ordini, tr. 12. q. 83. n. 4. f. 226

Insignia

Insignia seu scuta, & arma fundatoris capellæ vel sepulchri, auferri
non possunt ab illo loco, mortuo fundatore cum descenden-
tibus suis, tr. 9. q. 6. n. 1. f. 13

Loquendo tamen de fundatore juris patronatus; secus au-
tem dicendum est de aliis benefactoribus, qui Ecclesiam seu
Capellam non fundaverunt, nec construxerunt, aut doteve-
runt, sed solum ibi juxta sepulturi sibi suisque hæredibus com-
pararunt, ibid.

Insignia prædicta nec ab hæredibus auferri possunt, tr. 9. q. 6. n. 1.
ibidem.

Nec à successoribus, qui si fuerint alterius familiz, non
possunt fundatoris insignia removere, & insignia suæ familiz
eo loco ponere, ibid.

Insignia prædicta auferte, ut libet, non est nobis integrum, sed
cum causa & matura consideratione, videnda sunt instrumen-
ta & similia ad intentum necessaria, tract. 9. quæst. 6. num. 1.
ibidem.

Contra insignia & arma auferentes, datur actio injuria-
rum & officium Judicis, ibid.

Insignia & arma antiqua debent reponi in Capella renovata, tr. 9.
q. 6. n. 1. ibid.

Instantia & Instare.

Instantia, non tantum dicitur unam, sed tres, aut ad minus duas pre-
ces instantes & affectuosæ factas, tr. 2. q. 13. n. 3. f. 17

Instare non dicitur, nec instantes querit, qui simpliciter petit, tr.
2. q. 13. n. 2. ibid.

Instantiores & Instiores.

Instantiores Regularium, non est verisimile, quod habeant in-
tentionem obligandi ad mortale in omnibus contentis in Re-
gula, etiam in minimis & accidentalibus, tract. 1. qu. 11. nu. 1.
folio 5.

Instituere Regulam obligantem ad mortale in omnibus in Re-
gula contentis, etiam in minimis, non est Regulam filius tra-
dere, & compendiosam viam facere ad regnum cælorum, sed
injicere laqueos professoribus, & dejicere eos in profundum
infernæ, ibid.

Instituere Regulam obligantem, ut supra, esset contra pietatem
patris, & mentem Sanctiorum Pontificum, tract. 1. quæst. 11.
n. 2. fol. 5.

Intentio

Intentio Prælatorum, non semper potest bene conjecturari, tr. 1.
q. 13. n. 1. f. 6.

Intentio Prælatorum ut conjecturatur, non obliget sub mortali, in-
spicienda est materia, super quam cadunt verba, tr. 1. qu. 13.
n. 2. fol. 6.

Intentio faciendi elemosynam de rebus furtim sublatiis, bona
non est, tr. 1. q. 21. n. 3. f. 8

Intentio furandi, ad finem faciendi elemosynam, an sit minus
mala & minuatur malitiam operis, tr. 1. q. 21. n. 4. ibid.

Intentio celebrandi est omnino necessaria ad perfectionem sacri-
ficii Missæ, tr. 7. q. 26. n. 1. f. 102

Intentio est actus liber voluntatis in finem, tr. 7. q. 26. num. 2.
ibidem.

Intentio virtualis quodammodo dici potest habitualis, quia per
modum habitus diu perseverat, etiam homine distracto &
dormiente, tr. 7. q. 28. n. 2. fol. 103

Intentio subditorum applicandi Missam est subjecta Prælatorum
voluntati, tr. 7. q. 86. n. 4. f. 126

Intentio Sacerdotis in consecratione, est de essentia ipsius sacrificii,
tr. 7. q. 86. n. 6. f. 127

Intentio consecrandi, & intentio applicandi sacrificium sunt duo
diversa, illa non potest impediri à Prælato, hæc verò unque
potest impediri, tr. 7. q. 86. n. 6. ibid.

Intentio Sacerdotis & devotio, sive affectus offerentis, sunt causæ
particulares determinantes infinitatem sacrificii Missæ, tr. 7.
q. 25. n. 14. f. 101

Intercedere.

Intercedere non est concedere, tr. 2. q. 12. n. 1. f. 17

Interdicti.

Interdicti notorie & denunciati, nequeunt in Ecclesia sepeliri, tr.
9. q. 39. n. 8. f. 167

Inter-

Index

Interdicta suspenduntur in festiuitatibus Natalis Domini, Paschæ, ac Pentecostes, Assumptionis, Corporis Christi, & per totam ejus octauam ejusdem festi & Conceptionis B. Virgæ per ejus octauam, tr. 12. q. 86. n. 5. f. 127.

Interdicta, si non seruentur à Regularibus, vilescunt censuræ, despicitur Episcopus loci, scandalizatur populus, excitantur lites inter Clerum & Regulares, & excitatur mutui Hæreticorū, ibid. num. 6.

Interdicta seruari debent à Regularibus, non obstantibus eorum privilegiis, quæ omnia fuerunt reuocata, tr. 12. q. 86. n. 4. f. 6. & 7. ibid.

Irregularitas.

Irregularitas omnis, de jure communi tollitur solâ Papæ dispensatione, exceptis illis, quæ Episcopi & Prælati Regularibus, quoad suos subditos conceduntur, tr. 4. q. 40. n. 1. f. 45.

Irregularitas ex usu & praxi Ecclesiæ, admissa culpâ, illicito incurritur & afficitur animæ, tr. 2. q. 7. n. 1. f. 15.

Irregularitatem incurrit, qui censurâ ligatur, Sacramentum pœnitentiæ administrat, tr. 4. q. 19. n. 1. f. 38.

Irregularitatem incurrit, qui censurâ ligatus exercuerit actus Ordinis, ibid.

Irregularitas, depositio, & degradatio, non veniunt sub clausula generalis absolendi à pœnis, tr. 4. q. 40. n. 1. f. 46.

Judex

Judex potest reum stringere ad exercendum in se aliquam actionem pœnalem, aore Judicis condemnationem, tr. 2. q. 7. n. 2. fol. 15.

Quod tamen usque modo à nemine factum fuit, ibid.

Judex tenetur repetere & reexaminare testes, reo hoc instante & petente, ibid.

Judex Regularis, tam ordinarius, quàm delegatus, de jure naturæ tenetur reo subdito, dare sufficientem Advocatum, qui illum defendat, tr. 12. q. 19. n. 1. f. 201.

Judices in vigilare debent super gregem suum, nihilominus non debent Regulari a jure præsentari, ad cognoscenda & investiganda delicta prætermittere, immò studeat illas observare, tr. 12. q. 24. n. 2. f. 203.

Judices, quicumque illi sint, mortaliter peccant, immò sunt puniendi, si per literas incerto auctore missas, ad specialem inquisitionem procedant, tr. 12. q. 24. n. 3. ibid.

Judex a non valere sententiam secundum opinionem probabiliter prætermittit probabiliori, tr. 12. q. 36. n. 1. f. 207.

Practice tamen loquendo, ibid.

Judex sequens opinionem probabilem prætermittit probabiliori, se exponit periculo peccandi, ibid.

Judex debet judicare secundum meritum causæ, ibid. n. 4.

Judex, si ex parte juris fuerint varæ opiniones, tenetur judicare secundum opinionem probabiliorum, tract. 12. q. 36. num. 6. ibidem.

Judex, si ex parte facti essent varæ opiniones, quia scilicet unus probat melius altero, debet & ex iustitia tenetur judicare pro parte melius probante, tr. 12. q. 36. n. 8. ibid.

Secus peccat mortaliter & tenetur restituere damnum illatum, ibid.

Judex, si ex parte facti sint duæ opiniones æquæ probabiles, quia scilicet utraque ex æquo probat factum suum, in criminalibus tenetur favere reo, tr. 2. q. 36. n. 9. f. 208.

In civilibus verò tenetur partes componere, & lites litigiosas siue divisibiles, inter eas dividat, ibid.

Judex non debet esse acceptor personarum in eo, quod ex vi iustitiæ distributivæ, distribuendum est, ibid. n. 10.

Secus peccaret mortaliter, & tenetur damnum illatum restituere, ibid.

Judex non est dispensator seu administrator rei litigiosæ, sed declarator juris partium, tr. 12. q. 36. n. 11. ibid.

Judex ordinarius potest recusari causâ suspensionis, probanda tamen coram arbitris, eligendis de consensu ambarum partium, tr. 12. q. 64. num. 1. f. 219.

Judex recusatus non ex toto removetur, sed illi deur adjunctus, ibidem.

Judex recusatus, negotium non debet committere, nisi utraque pars consentiat, ibid. n. 2.

Judex recusatus negotium committit personæ idoneæ de assensu recusantis, ne postea valeat illum recusare, ibid.

Vel si magis expedire videbitur, ad Superiorem negotium remittat, & hoc à Regularibus debet praticari, ibid.

Judex delegatus non potest totum negotium alteri committere, sine speciali mandato, ibid. n. 3.

Judex laicus non potest cognoscere & punire monachum vel Clericum de crimine læsæ Majestatis, tract. 12. q. 93. num. 1. fol. 231.

Judicium

In iudicio summario, substantia & essentialia præteriri non possunt, & illis omisiss, iudicia sunt nullius roboris & iniqua, tr. 2. q. 7. n. 3. f. 16. & tr. 12. q. 1. n. 3. f. 193.

Judicium de corpore vitiatum, an sint ex toto liberati, & per consequens ad ordines aditrendum, non spectat ad Prælatos Regulares, sed ad S. Sedem, tr. 3. q. 19. n. 4. f. 30.

De essentiali & substantia iudicii, quænam & quot sint, tr. 12. q. 3. n. 1. & seq. f. 193.

Judici substantia & essentialia dicuntur, quæ sunt de jure divino, naturali vel gentium, tr. 12. q. 3. n. 1. ibid.

Judicium de sua substantia quatuor requirit, scilicet quod contra aliquem non procedatur, nisi accusatum, denunciatum, vel infamatum, quod testes examinentur cum juramento, quod abfens vocetur, & quod indefensus non condemnatur, nisi fuerit contumax, ibid.

Judicium nequit fieri sine examine rei principalis, nisi forte fuerit communis, tr. 12. q. 2. n. 4. ibid.

In iudicio nihil recte potest definiti contra inauditam partem, tr. 12. q. 2. n. 5. ibidem.

Quænam sint de solemnitate & subtilitate iudicii, tr. 12. q. 2. n. 7. ibidem.

Quodlibet iudicium debet constare ex quatuor personis, ut puta ex iudice, accusatore, reo & testibus, tr. 12. q. 1. n. 1. fol. 194.

Quæ quatuor personæ debent esse inter se verè & realiter distinctæ, non autem ratione ac metaphysicè, ibid.

Judicium inacceptum est, ibi debet finire & terminari, tr. 12. q. 45. n. 3. f. 212.

In iudiciis, in quibus agitur de præiudicio tertii, nihil recte potest definiti nisi coram Iudice competenti, & parte audita, tract. 12. q. 86. num. 18. f. 229.

Judicio forti contentiosi, non potest præiudici ab absolute habita in foro poli, tr. 4. q. 40. nu. 7. f. 47.

In iudicio etiam summario, præteriti non potest citatio ad sententiam, tr. 2. q. 7. n. 3. f. 16. & tr. 12. q. 2. n. 6. f. 193.

Judicium etiam si finis in notoriis & manifestis, erit nullum & irritum omisâ citatione, tr. 12. q. 32. n. 4. f. 214.

Juramentum

Juramentum est de jure divino, tr. 12. q. 9. n. 2. f. 196.

Modus iurandi, siue excipiendi illud est multiplex, & non de jure divino, sed humano positivo, ibid. n. 4.

Juramentum nil aliud est, nisi affirmatio vel negatio factæ rei attestacione summaria, tr. 12. q. 9. n. 4. ibid.

Juran potest non solum per res sacras, quatenus sunt aliquid Dei, ut puta per librum, evangelia, &c. sed etiam per creaturas, in in quibus veritas Dei continetur, ibid.

Sine juramento nulli creditur, quantumvis legitimo & honeste personæ, etiam religiose, tr. 12. q. 16. n. 1. f. 200.

Jurisdicchio

Jurisdicchio voluntaria, cum exercetur absque contentione & causæ cogitatione, potest ubique exerceri absque injuria loci Patroni, tr. 4. q. 17. n. 1. f. 36. & q. 27. n. 1. f. 40.

Jurisdicchio Regularium ad finem ministrandi Sacramentum Pœnitentiæ etiam à Papa, dependet tamen ab Episcopo loci, tract. 4. q. 33. n. 1. f. 43.

Jurisdicchio Episcoporum est de jure divino & humano, tr. 4. q. 33. n. 1. ibid.

Jurisdicchio delegata non potest prorogari de persona in personam, ad partes iudicium, tr. 4. q. 42. num. 5. f. 48.

Jurisdicchio que sine strepitu iudicii exercetur, potest exerceri etiam extra Diocesim, tr. 5. q. 25. n. 1. f. 60.

Jurisdicchio ordinaria dicitur illa, quæ nascitur ex aliquo officio, seu ex aliqua lege Canonica, vel civili, vel ex aliquo privilegio Papæ vel Imperatoris, tr. 12. q. 15. n. 1. f. 206.

Jurisdicchio ordinaria differt à delegata, quia illa est à jure, hæc autem ab homine, illa est delegabilis, hæc autem nequaquam, ibid. num. 3.

Jurisdiccionis limitatio, respectu ejus cui limitatur, est pœna, quæ non debet alicui inferri sine causa, tr. 12. q. 45. n. 3. f. 212.

Jurisdicchio si delegetur, conferatur etiam delegata omnia, sine quibus jurisdicchio illa expediti non potest, tract. 12. q. 33. num. 2. fol. 206.

Jus

Jus Canonicum æquè obligat Clericum & monachum, tr. 1. q. 3. n. 3. f. 121.

Jus commune limitatur per jura specialia, seu propria statuta approbata & confirmata à Sancto Papa, tract. 5. quæst. 9. num. 4. fol. 52.

Jus quod habebant Episcopi, exercendi (de licentia Abbatum) jurisdictionem etiam cepistolam in monasterio, est extinctum per tot privilegia Mendicantium, tract. 5. q. 11. n. 6. f. 53.

Jus tertii per generalem concessionem Papæ, nunquam intelligitur abrogatum, nisi in specie abrogetur, tract. 5. q. 20. n. 2. fol. 59.

Jus naturale dicitur, dandum esse aliquod sacrificium, in quo Christiani conveniant ad coleandum & placandum Deum, tr. 7. q. 9. n. 5. f. 91.

Jura apices non sunt observandæ, ubi agitur de servitiis personalibus,

Rerum Notabilium.

alibus, & de sustentatione vitæ, sed proceditur simpliciter, & le plano, sola facti veritate inspecta, tract. 7. qu. 44. num. 9. fol. 109

decimarum & redditus beneficii constituitur, non solum ut Parochus populo Sacramenta ministrat, sed etiam, ut pro toto populo fungatur proprio officio Sacerdotis, quod est offerre Deo pro populo, tr. 7. q. 52. n. 5. fol. 111

subi requirit præsentiam personæ, non intelligitur aliquis præsentis, nisi intelligat ea, quæ aguntur, tr. 7. q. 107. n. 2. fol. 137
ut erudit sepulchra, mortuo & extincto benefactore, & ejus hæredibus & successoribus, redit ad Ecclesiam, tract. 9. q. 4. n. 1. fol. 133

eligendi sepulchrum est de numero spiritualium, ibi dem.
ita personalia non communicantur, etiam si sunt communicabilia, nisi ex speciali translatione, tr. 9. q. 19. n. 2. fol. 117

sepulchra potest alteri committi, tract. 9. quæst. 20. num. 1. ibidem.

sepulchra est liberum, tr. 10. q. 17. n. 1. fol. 175

non monumentum sequitur hæredes bonorum, tract. 10. qu. 27. n. 1. fol. 179

quæ ac decimarum, præscriptione tollitur, eo fortius, si à tempore immemorabili nunquam fuit solutum, tr. 11. q. 5. n. 2. fol. 185

ura, quæ de immunitate Ecclesiastica loquuntur, non de solis laicis, sed generaliter de omnibus tractant, tr. 12. qu. 22. num. 1. fol. 202

sol alterius tolli non potest ex clausula, scilicet ex motu proprio & certa scientia, tr. 12. q. 62. n. 7. fol. 218

is retui potest tolli per clausulam de plenitudine potestatis, ibidem. num. 9.

Instituta.

Justitia distributiva præcluditur à mendicatis suffragiis, tr. 1. q. 26. n. 5. fol. 20

Iustus.

Iustus numquam arbitratrè comprehendit, numquam dicitur. factis est, tr. 1. q. 22. n. 4. fol. 8.

L.

Labor.

Abor est pretio æstimabilis, tr. 7. q. 13. n. 5. fol. 105

Pro labore conjuncto ex natura rei actioni spirituali funerum, qualis est comitari defunctum, canere Psalmos, &c. aliquid ut pretium, Clerici exigere non possunt, nisi ut stipendium, vel in sustentationem vitæ, tr. 9. q. 35. n. 7. fol. 194

Pro labore non conjuncto actioni spirituali funerum, ut est sermo per loca infirma deserte, &c. possunt Clerici, aliquid ut pretium accipere, ibidem.

Laicus.

Laicus nullatenus potest Sacramentum Pœnitentiæ administrare, tr. 4. q. 1. n. 1. fol. 31

Laicus audens absolvere, ut Sacerdos, non solum ipsi absolutio est nulla, irrita, & vana; sed ipse absolvens foret irregularis, & punibilis, ut hæreticus, ibidem.

Laico in extrema necessitate potest fieri confessio, non quidem sacramentaliter, sed ad majorem humilitatem & contritionem, ibidem.

Laico de per se non licet prædicare, secus autem ex commissione & delegatione Papæ, tr. 6. q. 5. n. 1. fol. 72

Laicus, an possit prædicare de sola licentia Episcopi? varia est opinio, tr. 6. q. 5. n. 4. ibidem.

Laicus non potest esse Domus rei sacre & religiosæ, tr. 9. q. 3. n. 1. fol. 153

Quilibet laicus, qui sit sui juris, utpote puer, discretus & prudens, potest sibi eligere sepulchrum, tam in Ecclesia seculari, quam regulari, tam propinquis quam remotis partibus, tr. 9. q. 12. n. 1. fol. 154

Quod extenditur etiam ad loca extra Ecclesiam, ut sunt Claustrum, Sacristia, Capitulum, &c. ibidem.

Laici in foro conscientie tenentur servare laudabilem consuetudinem dandi elemosynam pro exequiis defunctorum, & obsequiis sepulchris, ad quam servandam, possunt ab Episcopo loci per censuras compelli, tr. 9. q. 35. n. 5. fol. 163

Laici sepeliendi in Ecclesia Regulari, non possunt ibidem sepeliri in fossa Sacerdotum, tr. 10. q. 15. n. 1. fol. 178

Nisi ob rationabilem causam, ibidem.

Laici contra Clericos repelluntur à testimonio, tr. 12. qu. 6. n. 10. fol. 195

Laici non licet spiritualia possidere sine periculo animarum, tr. 12. q. 99. n. 1. fol. 335

Legatarius.

Si ailegatarium integraliter facta est solutio per hæredes, potest alter legatarius agere contra eum, cui facta est solutio ad constitutionem suæ partis; deficientibus tamen viribus hæreditatis, tr. 7. q. 105. n. 1. fol. 335

Legatarii sive profani, sive pii, sunt æque creditores, & donatarii super hæreditate defuncti, & habent unam & eandem actionem personalem super dicta hæreditate, tract. 7. qu. 105. n. 5. ibidem.

Legatarius potest esse testis in testamento, in quo ei sit legatum, tr. 10. q. 7. n. 3. fol. 170

Legatum.

Legatum si sit ita rene, ut non sit, qui velit onus illi injunctum subire, Sedes Apostolica adeunda est pro reductione illius oneris, tr. 7. q. 12. n. 2. fol. 113

Legata pia pro rata solvenda sunt; si ad omnia hæreditas non sufficiat, tr. 7. q. 105. n. 4. & seq. fol. 135

Exceptis Missis unicæ vice celebrandis in die funus, ibidem.

Legata omnia, sive pia, sive profana; sunt pro rata solvenda, ubi non suppetunt vires hæreditariæ, tract. 7. quæst. 105. num. 7. ibidem.

Legata relicta à milite in militia, non patiuntur deductionem falcidiam, sed patiuntur diminutionem ex defectu virium hæreditatis, tr. 7. q. 105. n. 8. ibidem.

Legata pia & magis pia, in casu posito sunt omnia pro rata solvenda, tr. 7. q. 105. n. 9. ibidem.

Ut legatum pium præferatur profano, & legatum magis pium præferatur pio, exigetur privilegium, quod hucusque non apparet, tr. 7. q. 105. n. 9. ibidem.

Legatum Millarum, etiam si foret primò nominatum, adhuc solvitur pro rata, quando vires non suppetunt, tr. 7. q. 105. n. 11. fol. 136

In legatis ordo scripturæ non dat prælationem, ibidem.

Legatum Christi morientis, sunt pax & concordia, tr. 8. q. 1. bu. 5. fol. 138

Legatum factum Confraternitatibus, dicitur pium, dummodò sint erectæ Episcopii auctoritate, & ibi exerceantur opera pietatis, tr. 8. q. 22. n. 1. fol. 145

Legata relicta ad certum usum, si non sufficienter, in alium usum per Episcopum possunt commutari, tr. 8. q. 27. n. 7. fol. 148

Ubi legati si non possent adimpleri, vel si res legata non posset deservire pro usu designato, vel ubi legatum esset factum ad certum usum non ita necessarium, poterit Episcopus commutare, ibidem.

Legatum factum Ecclesiæ Regulari pro sepultura ibi electa, debet ei in casu, quo restator suâ culpâ privetur sepultura, tr. 10. q. 41. n. 1. fol. 181

Legata relicta Capuccinis, minoribus reformatis de Observantia, vel Theatinis venduntur, & pecuniâ exinde recepta, convertitur in usum fabricæ, tr. 12. q. 69. n. 6. fol. 221

Legatus.

Legatus de latere potest Regularibus exemptionis concedere facultatem, ut valeant sibi eligere Confessorem, etiam non approbatum à Prelato sui Ordinis, tr. 5. q. 29. n. 1. fol. 62

Legatus de latere in sua Provincia est Juxta ordinarius, & proprius Episcopus Regularum, ibidem.

Legatus de latere non potest dictam facultatem concedere Religioso habenti domicilium extra illius Provinciam, tr. 5. qu. 29. n. 3. & 4. fol. 62

Legislator.

Legislator non intendit ligare per suam legem, ultra finem quem intendit, tr. 2. q. 21. n. 2. fol. 18

Lex.

Lex est ordinario rationis ad bonum commune, ab eo qui curam communis habet, tr. 1. q. 1. n. 1. fol. 1.

Omnis lex inducit aliquam obligationem in conscientia, saltem ad exequendum, vel sustinendum poenam sibi taxatam à Prelato, tr. 2. q. 4. n. 2. fol. 2.

Lex de inculpata sui ratione obligat ad culpam, tr. 1. quæst. 5. n. 1. fol. 2.

Lex potest obligare ad poenam, & nullatenus ad culpam, tr. 1. q. 5. n. 3. fol. 2

Lex habet vigorem, quod Principi placet, ibidem.

Lex dicitur pure personalis, quando obligat ad poenam, & non ad culpam, ibidem.

Lex sublatâ cessat culpa, tr. 1. q. 70. n. 1. fol. 5.

In legis committitur, qui verba legis amplectens, contra legis nititur voluntatem, tr. 2. q. 21. num. 2. fol. 18

Legis dispositio cessat cessante effectu, ibidem.

Lex debet intelligi secundum titulum, cui subiecta est, tr. 2. q. 21. n. 1. fol. 18

Lex habens generalem rationem, et si sit specialis, sit generalis, tr. 6. q. 22. n. 5. fol. 78

Lex odiosa, nec quidem ex identitate, aut similitudine rationis, extenditur de loco ad locum, nec de persona ad personam, ibidem.

Lex nova non trahitur ad præterita, sed tantum ad futura, tr. 7. q. 63. n. 2. fol. 116

Secus quando legislator expressis verbis se declarat, ibidem.

Index

Lex generalis generaliter debet intelligi, nisi habeat terminum restrictivum, tr. 7. q. 6. n. 1. f. 117

Lex ubi petit consensum expressum, tacitus non sufficit, tr. 7. q. 66. n. 4. f. 118

Leges & Decreta debent publicari & notificari, ut jacent per extensum, non autem per summarium, secus non intelliguntur perfecte publicatae, tr. 7. q. 73. n. 2. f. 121

Lex non potest militare, ubi non militat ratio legis, tr. 7. q. 83. n. 9. f. 125

Lex ubi non loquitur, nec nos loqui debemus, tr. 7. q. 84. n. 1. ibid.

Lex Ecclesiastica de intrinseca sua natura obligat sub mortali, dummodo ex parte ipsius adsit debita materia, & voluntas legislatoris, tr. 7. q. 99. n. 2. f. 138

Lex ubi non limitat, nec nos limitare debemus, tr. 9. q. 13. n. 1. fol. 116

Leges laeae ab homine exequenda à Principe contra Clericos facinorosos, ob defectum potestatis in exenptos, nihil operantur, tr. 12. q. 93. n. 6. f. 232

Licentia.

Licentia pro confessionibus Sacramentalibus audiendis concedenda est ab Episcopo loci, in quo fit Confessio, tr. 4. q. 10. n. 2. fol. 34

Licentia ad Confessiones audiendas, si fuerit concessa simpliciter, durat etiam mortuo vel amore concedente tract. 4. q. 2. 4. n. 1. fol. 39

Secus si fuerit facta ab beneplacitum vel voluntatem concedentis, ibidem.

Licentia habita ad certum tempus, elapso tempore praescripto, evanescit, ibid.

Licentia praedicta dicitur gratia concessa alicui, per quam sibi licet, quod prius non licebat, tr. 4. q. 24. n. 1. ibid.

Licentia concedi solita fratribus itinerantibus, ut possint sibi eligere Confessarium, vel secularum, vel alterius Ordinis, sufficit ut sit tacita, praesumpta, interpretativa & virtualis, tr. 5. q. 21. n. 2. f. 59

Licentia concessa ad abolendum Titium à reservatis, potest suffragari pro Cajo, tr. 5. q. 43. n. 2. f. 66

Licentia de jure petita, si iniuste denegetur, videtur jure concessa, tr. 6. q. 22. n. 1. f. 78

Licentia praedicta, regulariter loquendo, petenda est per Praedicatorum, anrequam praedicare incipiat, tr. 6. q. 23. n. 1. f. 79

Licentia praedicta est petenda, etiam si Praedicator alleat se esse missum à Deo, ibid.

Nisi invisibilem missionem demonstret per operationem miraculi, ibidem.

Licentia hae cum sit à actus jurisdictionis voluntariae, potest dari etiam extra Diocesim, immo proprio Praelato impedito, potest dari ab ejus Vicario Generali, vel eo mortuo, à Vicario Capitulari, tr. 6. q. 23. n. 1. ibidem.

Licentia praedicta gratis est concedenda, ibid.

Licentia, ut Religiosus Romam adire possit, fieri potest nedum à Patre Generali & Protectore Ordinis, sed etiam à Parte Provinciali Provinciae, à Visitatoribus, Diffinitoribus, ac aliis Praelatis, dummodo habeant eandem auctoritatem, quam habent Provinciales, tr. 12. q. 75. n. 7. f. 223.

Litterae

Litterae transmissae ad Commissarios Rev. Fabricae, ne visitare audeant Dominicanos Regulares, ad videndum, an satisfecerint obligationibus & oneribus Missarum, tract. 7. q. 78. num. 2. fol. 122

Alia littera ad idem, tr. 7. q. 78. n. 6. ibid.

Litterae institutionis Confraternitatum, aut Communicationis gratiarum, gratis omnino ac nulla prorsus mercede, etiam à sponte dantibus expediri & concedi debent, tract. 8. q. 7. n. 1. fol. 140

Litterae transmissae à Sacr. Congreg. ad Archiepiscopum Bononiensem, concernentes multa de Confraternitatibus, tr. 8. q. 8. n. 3. 4. 5. & 6. ibid.

Litterae in forma brevis, in quibus mandatur Ordinariis locorum, ut provideant & decernant, ne Parochi plus percipere possint in sepulchris, quae sunt in Ecclesiis Regularium, quam in eis, quae sunt in propriis, seu aliorum Clericorum, tr. 10. q. 16. n. 3. fol. 174

Litterae infamatoriae, sive criminum delatoriae, incerto auctore scriptae, nullius sunt valoris quoad accusationem, tr. 12. q. 24. n. 1. f. 202

Litterae praedictae non infamant, ibid.

Litterae praedictae Anonymae debent infringi & lacerari, aut conservari ad generaliter inquirendum super delatis, tr. 12. q. 24. n. 4. fol. 203

Vel debent conservari ad puniendum ipsarum auctores, si forte suo tempore pateant, ibid.

Litterae privatae abique nomine scriptoris, in quibus exprimitur

occultum vitium alicujus, non habent rationem libelli famosi, tr. 12. q. 25. n. 2. ibid.

Litterae si quis aperiet, ad finem illas ostendendi adversario marientis, peccat mortaliter, & puniuntur poenae falsi, tr. 12. q. 29. n. 2. fol. 204

Litterae aperient obsecratae, vel alienas scripturas animo nocendi, vel cum gravi detrimento aliorum, peccat mortaliter, tr. 12. q. 29. n. 1. ibidem.

Secus dicendum est de aperientibus litteras, ex quibus sibi vel alteri, timet periculum alicujus damnae notabilis iniuste inferendi, ibid.

Litterae aperiens simpliciter & bona fide, vel inadvertenter, putans esse suas, vel ob curiositatem, non peccat mortaliter nec incurrit poenas, tr. 12. q. 29. n. 3. ibid.

Litterae parentis expedit à P. Generali, praedictantes juri quæsito Religiosorum, aut sunt per contrarium actum revocandae aut intelligendae cum illo addito; dummodo scilicet hujusmodi indulta communi praxi & usui Religiosorum non adveniant, tr. 12. q. 62. n. 13. f. 118

Litterae Sacrae Pœnitentiarum possunt aperiri à Confessoribus Regularibus simplicibus, hoc est non magistris, vel lectionibus Sac Theolog. dummodo sint approbati ab Ordinariis, & ad aperiendum dictas litteras Apostolicas sint ab ipsonum Generalibus, specialiter designati, tr. 4. q. 42. n. 1. f. 47

Litterae praedictae si fuerint praesentatae uni Confessario, & ille recuset, potest poenitentia alium Confessarium adire, tr. 4. q. 42. n. 1. f. 48

Litteras si quis scripserit ad Praelatum sine nomine, continentes delicta occulta contra Superiorem, vel fratrem particularem, peccat mortaliter & hujusmodi maledici excommunicantur, tr. 12. q. 23. n. 1. f. 203

Nisi forte hoc quispiam faceret ex charitate, & non ex odio, ibidem.

Locus.

Locus profanus de Jure civili, per collationem seu illustrationem mortui, efficitur Religiosus, tr. 9. q. 1. n. 1. f. 152

Secus de Jure Canonico, Terra namque seu locus non efficitur sacer & religiosus, nisi auctoritate Episcopi fuerit deputatus ad sepulcrum fidelium, ibid.

Loca etiam contra Ecclesias vel Cœmeteria, dummodo sint extra Ecclesias & Cœmeteria, non possunt dici sepulturae Ecclesiasticae, neque deputata ab Episcopo ad usum sepulchri fidelium, tr. 9. q. 1. n. 2. f. 152

Locus sacer deputatus ad sepeliendum, est per Patrochos gratis defunctis praestandus, tr. 9. q. 3. n. 1. f. 153

Locus sacer & religiosus non potest esse sub dominio laici ibid. & q. 4. n. 1. ibid.

Locus sacer, si in ipso fuerit sepultus excommunicatus vitandus, & non reconciliandus asperione aique benedictae solemniter, ut sit in dedicatione asperitus, tr. 9. q. 39. n. 4. f. 167

Locus exemptus non est de territorio Episcopi, unde licet sit in Diocesi, non tamen est de Diocesi, tr. 12. q. 23. n. 2. f. 202

Loca exempta immediate subdunt D. Papae, ibid.

M.

Magisterium.

Magisterium in Ordine Praedicatorum, non potest praestari nisi ab eo, qui explevit cursum Artium, fuit Magister studii in studio generali, legit sententias per duos annos in aliqua universitate, & habet ad hoc petitionem suae Provinciae, tr. 2. q. 23. n. 2. f. 19

Magisterium, qui accipit in Ordine nostro abique praedictis requisitis, non est in conscientia Magister, sed magisteri usurpator, ibid.

Nomine Magistri non solum veniunt, qui in aliqua universitate receperunt insignia Doctoratus in Theologia, sed etiam illi qui ex statuti sui Ordinis instituuntur Magistri seu Lectores Sac. Theologiae, tr. 4. q. 42. n. 7. f. 48

Maledici.

Maledici excommunicantur, tr. 12. q. 25. n. 1. f. 205. & q. 26. n. 1. ibidem.

Maledici debent per excommunicationem cogi ad postulandum veniam, tr. 12. q. 26. n. 2. f. 203

Maledici nobiles non tenentur recantare Palinodiam, sed compensare per equivalencia, tr. 12. q. 26. n. 3. ibid.

Ita à pari, neque Religiosus, neque sacer ininiatus, ibidem. Quod procedit, etiam si maledicus Sacerdos contra alios Sacerdotes falsis criminis protulerit, tr. 12. q. 26. num. 4. ibid.

Mandatum.

Mandatum spirat morte mandantis, dummodo non habeat effectum necessarium exequendum post mortem mandantis, tr. 9. q. 20. n. 4. f. 158

Mater.

Mater potest filio impuberi eligere sepulcrum, quando hoc habet consuetudo, tr. 9. q. 14. n. 1. & seq. f. 256

Mater

Rerum Notabilium.

Mater est confocia matri in cura filiorum, tam ante, quam post mortem filii, ibid.

Mater prae-gravata moritur, fetus in utero existens, una cum matre moriens & non extrahendus, sepelietur cum matre in Ecclesia, tr. 7. q. 1. §. 12. f. 160

Secus si forte extrahatur, ibid.

Matrimonium

Matrimonium est de jure divino, ac proinde non potest nisi post mortem dissolvi, tr. 12. q. 16. u. 2. f. 116

A matrimonio carnali, licet arguetur ad matrimonium spirituale, ibidem.

Materia

Materia omnium censurarum ex praecepto Christi Domini, est gravissima, tr. 1. q. 13. u. 2. f. 6

Materia externa si non sit notabilis & gravis, non erit capax excommunicationis, tr. 1. q. 28. n. 2. f. 20

Materia Sacramenti Ordinis aequaliter respicit Clericos & Regulares, tr. 3. q. 3. n. 3. f. 1

Materia Sacramentorum administrationum per Sacrodores, magis standum est legi Pontificiae, quam Imperiali, tr. 4. q. 8. n. 1. f. 13

Materia sacrificii Missae est ipsum Christi corpus sub speciebus panis & vini, tr. 7. q. 9. u. 9. f. 92

Materia levis, licet possit exculpate transgressorem a peccato mortali, nihilominus, ad sit levis vel gravis, debet regulari ex fine proximo legis, & proportionem modum praecepti ad finem consequendum, tr. 7. q. 99. n. 4. f. 133

Materia si sit potestur in se considerari sit levis, verum in ordine ad finem sit gravis, tr. 7. q. 99. n. 1. ibid.

Mendicantes

Mendicantes non tenentur solvere quartam decandis, quae illis ad sustentandam suam fuerat, tr. 11. q. 7. n. 1. f. 187

Mendicantes non tenentur solvere quartam de candelis accensis, Baldachino constituto in suis Ecclesiis circa cadavera, tr. 11. q. 8. n. 1. ibid.

Mendicantes, qui ex consuetudine solvunt quartam, non tenentur solvere in anniversario, quod fit in Ecclesia, ubi restant solvuntur, tr. 11. q. 10. n. 1. ibid.

Mendicantes in casu quo debent & tenentur solvere quartam sustentationis, cogendi sunt ab ipsorum superioribus, vel a Sac. Congregatione, vel a D. Papa, non vero a loci Ordinario, nisi reperitur obnoxio ipsorum, tr. 11. q. 1. n. 2. f. 189

Mens

Mens alienatio saepe fit ex naturali complexionem ac necessaria ratione, vel inconsideratione orta sine nostra voluntate, tr. 1. q. 35. n. 4. f. 10

Mens peccatorum pervertitur favore secularium, tract. 2. q. 2. n. 2. f. 10

Mens humana adeo lubrica est, ut cogitationem non diu in rectitudine epollit, tr. 7. q. 28. n. 1. f. 103

Mens alienationem non pati, non est in nostra potestate, ibid.

Mens a quoque perfectioni Sacramenti non nocet, ibid.

Merces

Merces dicitur a merore meritis, eo quod qui laborat, illam meretur, tr. 7. q. 31. n. 1. f. 106

Mertrix

Mertrix, quae vulneribus pene inventa est mortua in domo sui Amantissimi fuisse confessa in Paschate, non erit privanda Ecclesiastica sepultura, licet de ejus contritione non constet, tr. 9. q. 40. n. 1. f. 167

Meritum

Meritum de condigno, non cadunt bona temporalia, tr. 7. q. 12. u. 6. f. 98

Miles

Miles ratione juramenti praefecti & assumpti muneris, non potest ad Ordines promoveri, tr. 3. q. 3. n. 1. f. 28

Minimus

Minimus contendunt habere propriam Regulam, tr. 1. q. 1. u. 4. fol. 1

Minimus non jejunantes in Adventu, per se loquendo, non peccant, tr. 1. q. 10. n. 5. f. 5

Minister

Minister Sacramentorum sufficit generalissima intentio faciendo, quod Christus instituit, vel quod facit Ecclesia Catholica, tr. 7. q. 27. n. 1. f. 102

Minister, si intendat facere quod fecit Christus, sed non intendit facere, quod fecit Ecclesia Romana, cognita ut vera, non efficit Sacramentum, tr. 7. q. 27. n. 3. f. 103

Secus vero, si dicta Ecclesia non sit cognita ut vera, ibid.

Minister intendens facere quod fecit Christus, & non quid facit Ecclesia vera instituta a Christo, & ita se cognita, vult duo contari, tr. 7. q. 27. n. 3. ibid.

Minister Sacramentorum intendens facere quod facit Ecclesia, ibid.

Deinde Tractat Regularium Tomus III.

non vero quod facit Christus, si putat Christum instituisse hanc Ecclesiam, quam intendit imitari, & se ejus intentioni subijcere, conficit Sacramentum, tract. 7. q. 27. num. 4. & 5. ibidem.

Secus si putat Christum non instituisse hanc Ecclesiam, ibidem.

In ministerio Sacramenti, defectus intentionis non potest suppleri per Ecclesiam, nec per Deum, neque per intentionem suscipientis Sacramentum, tr. 7. q. 26. n. 6. f. 101

Minister intentione requisita ad perfectionem sacrificii Missae, debet esse actualis, aut ad minus virtualis, tr. 7. q. 28. n. 1. fol. 103

Minister intentione si fuerit habitualis, non sufficit ad perfectionem Sacramenti, ibid.

Miss

Miss secundum aliquos est nomen graecum, & significat interpellationem, tr. 7. q. 1. n. 1. f. 87

Miss secundum alios est nomen hebraicum, & significat sponantem oblationem, quae Deo offertur signum supremi domini, tr. 7. q. 1. n. 2. ibid.

Miss secundum alios est nomen latinum, quod deducitur a mittimus, vel a dimittit, ac proinde significat missionem seu dimissionem, tr. 7. q. 1. n. 3. ibid.

Miss dicitur a mittendo, vel quia Angeli mittuntur a Deo, ut sacrificio in crucem alligant, & illud ad Deum deferant, vel quia Christus ad nos transmittitur a Patre, & per oblationem remittitur ad Patrem nobis placandum, tract. 7. quæst. 1. n. 4. ibidem.

Miss nomen fuit in nostra lingua Ecclesia antiquissimum, tr. 7. q. 2. n. 1. ibid.

Miss secundum solennia non ubique, sed in locis ab Episcopo consecratis, vel ubi ipse permittit, sunt celebranda, ibid.

Miss vocem esse barbaram & novam in Ecclesia, ut dicitur Hæretici, est mentiri & fallere, immo insanie insanie ac delirare, tr. 7. q. 2. n. 1. ibid.

Miss est quid complexum duo amplectens, unum essentiale, quod est corpus Christi, alterum vero accidentale, quod sunt preces & orationes Sacrodotum, tr. 7. q. 3. n. 1. f. 88

In **Miss** duo est conficiende, scilicet ipsum Sacramentum, quod est principale, & orationes quae in **Miss** suar pro vivis & mortuis, ibid.

Miss Sacramentum, simul est sacrificium & Sacramentum, ut Sacramentum, est facere rei signum, quam vel in se continet, vel usufructu sacrificium, est oblatio corporis & sanguinis Domini, sub alienis speciebus facta, & ad Deum transmissa per manus Sacrodotis, tr. 7. q. 1. n. 2. & 3. ibid.

Miss sacrificium virtute quadam omnia vetera sacrificiorum generatim complectitur, tr. 7. q. 3. n. 4. ibid.

Miss est sacrificium in crucem perfectum, in quo per actum transubstantiationis, verbum Christi Domini significatur & factum, offertur Deo verum Christi corpus & sanguis, sub speciebus panis & vini, & manducatione & bibitione consumitur, tr. 7. q. 3. n. 7. ibid.

Miss sacrificium dicitur inventum, ut distinguatur a sacrificio, quod Christus fecit in Cruce, & a crucis antiquae legis, tr. 7. q. 3. n. 9. ibidem.

Miss sacrificium est perfectum, quia in hoc sacrificio continentur omnes perfectiones legalium sacrificiorum, ibid. n. 10

Miss sacrificium in re oblata, differt ab omnibus sacrificiis tam legis scriptae, quam legis naturae, tract. 7. quæst. 3. num. 11. ibidem.

Miss sacrificium est per actionem divinam supernaturalem, qua duz illae naturae panis & vini, in verum corpus & sanguinem Christi Domini convertuntur, & hac ipsa actione, de novo Christi Corpus & sanguis superponuntur Altari, ibid.

Miss quatenus comprehendit Corpus Christi, sub speciebus panis & vini, Deo Patri immolandum, a consecratione scilicet usque ad consumptionem, est verè & proprie novae legis sacrificium, tr. 7. q. 9. n. 1. f. 91

Secus quatenus continet preces, Epistolam, Evangelium, aliaque caeremonias, quae sunt de ornatu, non verò de substantia sacrificii, ibidem.

Miss primo modo sumpta, est de jure divino, secundò vero modo est de jure humano, ibid.

In **Miss** sunt omnia, quae requiruntur ad rationem sacrificii, ibid. num. 4.

Miss excepta nulla alia res potest excogitari, in qua repraesentetur sacrificium, quo Christus seipsum obtulit in Cruce moriendo, ibid. n. 5.

Miss sacrificium erit duraturum toto tempore praecedente Antichristum, sed praedicatur cessaturum tempore Antichristi, ibid. n. 6.

In **Miss** sacrificio ipsam Christi corpus est hostia & victima, quae in crucem ministerio Sacerdotis offertur, tract. 7. q. 9. n. 8. fol. 92

Z. 1

Miss

Rerum Notabilium.

Secundum autem quod valorem operis operantis, scilicet precum & orationum, prout funduntur a tali ministro particulari, ibidem.

Missal boni Sacerdotis quod valorem operis operantis, est magis fructuosum quam mali, tr. 7. q. 2. n. 1. ibid.

Missal quod valorem precum & orationum, quæ a malo Sacerdote in Missa recitantur ex persona Ecclesie æqualiter valent, tr. 7. q. 2. n. 1. f. 104.

Missal mali Sacerdotis ex opere operato & secundum valorem, quem habent ejus preces fuisse ex persona Ecclesie, est æqualis valoris cum Missa boni Sacerdotis, tract. 7. q. 2. n. 1. ibidem.

Missal mali Sacerdotis non est æqualis valoris cum Missa boni Sacerdotis, quoad preces suas, motu proprio, & ex propria & particulari persona, ibid.

Missal qui per celebrant in altari privilegiato, intendit applicationem, tum indulgentiam, tum fructus, qui communiter in aliis Missis applicatur, tr. 7. q. 14. n. 1. f. 106.

Tot Missæ celebrari debent, quot ad rationem attributæ elemosynæ præscriptæ fuerint a donante, tr. 7. q. 48. n. 2. f. 110. & q. 52. n. 7. f. 113.

Missal applicatio debet respondere intentioni dantis salarium, tr. 7. q. 50. n. 1. f. 113.

Pro missis reducendis, moderandis, vel commutandis, ad Apostolicam Sedem recurratur, tr. 7. q. 52. n. 6. ibid.

Missalum moderationes, reductiones vel commutationes factæ per alios, quam per Apostolicam Sedem, nullæ sunt atque inanes, ibidem.

Missalum præscriptio, ubi facta non fuerit ab eo, qui tribuit elemosynam, fieri poterit ab Ordinario, tr. 7. q. 53. n. 2. f. 113.

Missalum onera sive citra, sive ultra T. id. modetari nulli licitum est, absque speciali licentia Sac. Congreg. tract. 7. q. 55. n. 2. f. 114.

Missalum reductiones factæ ab Episcopis in Synodo Diocesana, & Generalibus Ordinum in suis Capitulis generalibus ante Decreta de celebratione Missarum, non sunt extinctæ, nec revocantur per dicta Decreta, tr. 7. q. 64. n. 1. & seq. f. 117.

Missal decedat pro aliqua necessitate, quæ moram non admittit, v. g. pro præsentis infirmitate, & nullo modo differri potest, tract. 7. q. 69. n. 3. f. 119.

Missalum celebratio per Regulares adhibita in satisfactionem operum probatur per librum Sacrifitii Officialis deputari ad scribendum Missas, quæ quoridie celebrantur in satisfactionem operum, tr. 7. q. 70. n. 1. f. 121.

Libri autem non sive liber, satis erit probare, quod Ecclesie habet omnes celebrandi tot Missas in die, & quod in ea pariter tot & plures etiam Missæ à Religiosis celebrantur, ibidem.

Missalum celebratio à Præbiteris secularibus saltem probatur per librum Sacrifitii, in quo Missæ in die celebrantur, & à quo, & pro quo, omni diligentia annotantur, tr. 7. q. 76. num. 1. ibidem.

Missal aliud est loqui de consecratione, quæ est de essentialibus, & requirit certam & determinatam materiam, & aliud de applicatione, quæ potest cadere supra materiam genericam, ut quædam Missæ in die defunctorum, quæ indifferenter applicantur animabus, plus & minus, prout melius Deo expedire videatur, tr. 7. q. 83. n. 6. f. 125.

Missal fructus conferuntur quibus debentur per applicationem factam nullâ postpositâ morâ, tr. 7. q. 86. n. 9. f. 127.

Nisi forte hi ponent obicem, quia in tali casu reponuntur thesauro Ecclesie, ibid.

Missal nullus est sibi celebrari facere in vita, quam post mortem, tr. 7. q. 90. n. 1. f. 128.

Missal dicte pro aliquo post mortem, sunt solum satisfactorie pro penam, quas animæ patiuntur in purgatorio, ibid.

Missal pro aliquo celebrata in vita non solum sunt satisfactorie, sed etiam propitiatorie, memorie, & imperatorie, unde juratur in vita, & post mortem, tract. 7. q. 90. num. 1. f. 128.

Missal dicte pro aliquo in vita, tantæ devotionis esse potest, ut inferas totam penam, quæ illi in purgatorio debebitur, ibidem.

Missalum Collectæ de defunctis, licet apertiores ac fructuosiores omnibus, quam vivis, adhuc tamen etiam vivis utiles ac fructuosæ sunt, tr. 7. q. 93. n. 4. f. 129.

Missal de Sancto non prodest defunctis, ac si de mortuis diceretur, quoad sacrificium, non verò quoad orationes, tract. 7. q. 93. n. 5. f. 130.

Missal de Sancto applicata pro defunctis, licet orationes non in prædicatione, potest huic defectui satisfieri per majorem devotionem vel affectum ejus, qui Missam celebrat, vel facit celebrare, vel per intercessionem Sancti, cujus suffragium imploratur, tr. 7. q. 94. n. 3. ibid.

Quis Missæ præmissio, debet ex stipendio, licet in se con-

fiderata possit esse materia levis, telara tamen ad fidelitatem promissionis, & ad justitiam debentur gravis materia est, tr. 7. q. 94. n. 1. f. 131.

Missal Conventionalis venit nomine divini officii, quia solet esse finis officii, n. 2. tr. 7. q. 102. n. 2. f. 134.

Missalum celebrans si Sacerdos non sit, in quas penas dat, tr. 7. q. 106. n. 1. & seq. f. 136.

Missalum audire & fenestra suæ domus, fassitac præcepto ad audiendum Missam, tr. 7. q. 107. n. 1. & seq. ibid.

Dummodò ab illa fenestra Sacerdotem possit audire, & Missam videre, ibidem.

Missalum licet non audiat, qui in magna Ecclesia Sacerdotem à longè spectat, præceptum tamen implet, tr. 7. q. 107. n. 1. ibid.

Missalum qui Græcam audiret, cuius nullum verbum intelligeret, adhuc implet præceptum, ibid.

In Missa audienda non est negligentia tanta attentio, quanta requiritur in Officio divino per se, tract. 7. q. 107. num. 1. ibidem.

Missal sacrificio, qui è longinquo præfentes adsunt, adimplens præceptum, ibidem.

Missalum audire non intelligitur expressè ac strictè, sed moraliter, quod est à longè sacrificio interesse, ibid.

Missalum qui audiunt ab his, qui submissè dicunt, cum multitudo adeft, implet præceptum, tr. 7. q. 107. n. 1. ibid.

Missalum audientes in Nundinis è longinquo, satisfaciunt præcepto, tr. 7. q. 107. n. 5. f. 137.

Pariter dicendum est de stantibus in Castris vel Navibus, audientibus vel videntibus Missam, quæ in porta, in aliqua ædificia patere dicitur, quamvis ob distantiam Missæ verba non audiant, adhuc præcepto satisfaciunt, ibid.

Missalum non sunt celebrandæ in iis Altaribus, quæ continent cadavera sive laicorum, sive Prælatorum, tr. 7. q. 129. n. 2. f. 179.

Missalum singulis hebdomadis celebrandæ à Capellanis possunt anticipare celebrari, dummodò aliud non fuerit expressum in fundatione Capellæ, tr. 7. q. 82. n. 1. & seq. f. 124.

Missalum singulis hebdomadis celebrandæ per Capellanum, possunt ex ipsa causa differri in sequentem hebdomadam vel mensuram, tr. 7. q. 82. n. 2. ibid.

Dummodò ei non resistit voluntas defuncti, ibid.

Monachus

Monacho nihil est in hac vita periculosius, quam Officium vel Prælatum appetere, tr. 2. q. 2. n. 1. f. 13.

Monacho ut ordinari possit, sufficit, quod sit bonus, licet sit illiteratus, tr. 3. q. 7. n. 4. f. 22.

Monachus repetitus mortuus in sua cella flexis genibus, cum laqueo in collo pendente, an debeat sepeliri in Ecclesia sui Monasterii, tr. 7. q. 43. n. 1. f. 182.

Monacho testificanti sine juramento credendum non est, tr. 12. q. 9. n. 3. f. 196.

Monachus sediciosus & feminans zizanas, penitus debet Judicii arbitrio, tr. 12. q. 27. n. 1. f. 204.

Quod Judicii arbitrium regulandum est ex qualitate personæ, & exitate seditionis, non autem ut libet, ibid.

Monachus sediciosus machinans contra Regios, vel publicam quietem, licet potest deponi, & tamen manus laicali per eum, ad quem de jure spectat, tract. 12. q. 27. num. 1. ibidem.

Monachus xesus non potest agere actione injuriarum, sed actio competi monasterio, & agere Syndicus monasterii, tr. 12. q. 79. n. 3. f. 224.

Monachus læsus, si remittat injuriam, perperam agit, quin possit agere monasterium, ibid. n. 4.

Monachus si conjuret contra suum Regem vel Dominum terræ, in qua habitat, non committit crimen læsæ majestatis, tr. 12. q. 92. n. 1. f. 231.

Monachus est exemptus à foro laicali, simpliciter & absolute in omnibus causis, tum civilibus, tum criminalibus & mixtis, ibidem.

Monachus subditus si moriatur, non debet permitti, ut sepeliatur in aliquo particulari vel honoratiori loco suæ Ecclesie, tr. 10. q. 2. n. 3. f. 169.

Monachus non potest cognosci & puniri à Judice laico ob crimen læsæ majestatis, tr. 12. q. 93. n. 1. f. 231.

Monachi in casu prædicto sunt puniendi de seditione contentio, super Judicis Ecclesie, ibid.

Monachi in casu prædicto, secundum aliquos possunt expelli à Rege à suo regno, tamquam membrum putidum, ibid.

Monasteria

Monasteria Regularium exemptorum à quiparantur locis possit extra Diocesim, tr. 10. q. 22. n. 4. f. 177.

Monasteria prædicta non sunt de Diocesi, sed in Diocesi, tr. 10. q. 22. n. 6. ibid.

Monasteria quæ ante annum quadraginta, antecesserunt ad Tridentinum, portionem Canoniam solita fuerunt possidere, etiam nunc illam solvere teneantur, tr. 11. q. 3. n. 2. f. 183.

Index

Non verò alia, nec quæ post Concilium fuerunt ædificata, aut indies ædificabuntur, ibidem

Monasterium privilegiatum & exemptum à solutione quartæ funeralium, etiam si bis aut ter quartam solvat, non per hoc dictum privilegium & exemptionem perdet, tr. 11. quæst. 16. n. 1. fol. 189

Monasterium exemptum à solutione quartæ funeralium, non potest dictam exemptionem tevinciare, tract. 12. qu. 17. n. 1. ibidem.

Ad monasterium scilicet remittere injuriam factam monacho, tr. 12. qu. 9. n. 5. f. 215

Si in uno monasterio duo tantum reperiantur Sacerdotes, quorum unus sit superior, alter verò subditus, & ad invicem se percutiant, si percussio erit secreta, poterit Prælatum prius subditum absolvere, qui sic absolutus, poterit Prælatum absolvere, secus autem si sit notoria, tr. 12. q. 84. n. 1. f. 216

In casu notorio Superior eligat Confessarium secularem, vel alterius Ordinis, à quo absolvatur ipse prius, & postquam fuerit absolutus, absolvat subditum, ibid. n. 3.

Duobus monasteriis præstare, interdictum est, tract. 12. qu. 77. num. 1. f. 224

Moniales.

Moniales, dum militant sub eodem Generali & Regula Ordinis, non possunt dici extra ordinem, tr. 2. q. 17. n. 1. f. 17

Moniales Ord. Præd. dicuntur membra & partes ejusdem Ordinis. ibid.

Intra Monialium claustra, sepeliri non possunt corpora defunctorum, nisi de specialia licentia Papæ, tr. 10. q. 30. n. 1. f. 178

Immo nec sepeliri possunt in eorum Ecclesia exteriori, nisi de specialia licentia Episcopi, & in casu raro & necessario, ibid.

Moniales sunt exemptæ à solutione Quartæ, tract. 11. q. 6. n. 1. fol. 187

Moniales, an possint introducere consuetudinem, quæ apud ipsas vim legis habeat, tr. 12. q. 95. n. 1. & seq. f. 232

Monitus.

Monitus est de jure naturæ & de iustitia ratione defensionum, tr. 2. q. 7. n. 3. f. 16

Morbus.

Morbo gallico affectus, non potest ad Ordines sacros promoveri absque licentia Papæ, tr. 3. q. 38. n. 1. f. 30

Moritur.

Moritur non electus sepelitur, est sepeliendus in sepultura suorum majorum, hoc est, in sepulchro, ubi Pater & Avus jacet, licet ceteri majores sint in alieno, tr. 9. q. 9. n. 1. f. 154

Verum si in uno sepulchro non sunt plures majores, sed in uno est pater, in alio avus, & in alio proavus, sepeliatur in Parochia, ubi auditur divina, & percipit Sacramenta, ibidem. num. 2.

Moritur non electus sepelitur, & nullam habens sepulturam majorum, sepeliendus est in Parochia, ibid.

Moritur in rure, debet sepeliri in sepulchro suorum majorum, si commodè fieri potest, secus in sepultura rurali, tract. 9. q. 25. n. 13. f. 16

Morientes advenæ & peregrini sepeliuntur in Parochia, intra cuius fines moriuntur, ibid. n. 14

Morientes damnati morte, de consuetudine sepeliuntur in sepulchris, ad sepeliendum eorum cadavera præparatis, tr. 9. q. 25. n. 15. ibidem.

Nec ibi debent de jure sepeliri, nisi de licentia & permissione Principis, ibid.

Morientes studentes in studiis, debent sepeliri in Parochia, ubi audierunt divina & receperunt Sacramenta, tr. 9. q. 25. num. 16. ibid.

Morientes subitaneâ morte vel apoplexiâ, debent per multum tempus insepulti remanere, ne forte vivant, tr. 9. q. 34. n. 2. fol. 163

Morientes in torneamentis, seu in ludo torneamentorum, debent carere Ecclesiasticâ sepultura, tr. 9. q. 39. n. 10. f. 167

Etiam, si forte suorum peccatorum ibi absolutionem obtineant & Sacramentum viatici, ibidem.

Morientes in duello carent sepultura, etiam si signa contritionis dederint, tr. 9. q. 39. n. 11. ibid.

Modò tamen duellans in ipso conflictu moriatur, vel parvo tempore post, etiam si forte mors extra locum pugne sequatur, ibid.

Mortuus repertus in suo cubili flexis genibus, cum laqueo in collo pendente, est sepeliendus in loco sacro, tr. 9. q. 40. num. 1. fol. 168

Morientes in Monasterio exempto, intelliguntur mori, non in Diocesi, nec in propria Parochia Parochi, sed extra & foris, & consequenter non ad illius iura tenentur. tr. 10. q. 22. num. 6. fol. 177

Mors.

Mors illata per subtractionem alimentorum, est violenta, non naturalis, tr. 12. q. 63. num. 3. f. 218

Mors violenta dicitur, non solum ex commissione, ut puta gladium, baculum, & similia, sed etiam ex omissione & subtractione necessariorum ad conservationem vite, ibid.

Mulier.

Mulier habens ultra dotem alia bona, si dos remaneat marito, alteri verò alia bona, in tali casu expensæ sui fuscis sicut prænotata, tr. 11. q. 27. n. 1. f. 191

Mulier non habens, nec dotem, nec alia bona, tunc expensæ sui fuscis spectant ad Patrem, (sed secundum alios) spectant ad maritum, ibid.

Mulieres excluduntur à Jure pascivo, tr. 12. q. 4. n. 1. f. 194. & q. 6. n. 3. f. 195

Quod procedit de jure Canonico, & quoad condemnationem; nam quoad inquisitionem admittuntur, & præcipue contra Clericos, ibid.

Mulierum communitas non habet jurisdictionem & facultatem condendi leges, tr. 12. q. 95. n. 1. f. 233

Mulier secundum suam naturam publicæ est viro, & propter se xus imbecillitatem exigit, ut extrinsecus ab homine regatur & gubernetur, ibid.

Mulieri interdictum est jurisdictionem habere, tr. 12. q. 95. n. 1. ibidem.

Mulierum actus non possunt inducere consuetudinem, cum non habeant jus condendi leges, tr. 9. q. 14. n. 4. f. 156

Munera.

Munera potentissimè instant, tr. 2. q. 15. n. 1. f. 17

N.

Necessitas.

Necessitas non habet legem, tr. 5. q. 17. n. 1. f. 87

Necessitas famis excusat à furto, ibid.

Necessitas facit, ut excommunicatus possit alium excommunicatum absolvere, ibid.

Necessitas tempore licet suscipere rem alienam in viro Domino, tr. 7. q. 48. n. 1. f. 58

Hoc tamen fallit respectu ejus, qui cepit in pari vel majori necessitate. ibid. n. 2

Necessitas spiritualis preponderat necessitati temporali, ibidem.

Negligentia.

Ex Negligentia peccare dicitur, qui solum ex quodam animi corpore dicitur ad transgressionem, tr. 1. q. 14. n. 2. f. 6

Neglectus semper est culpabilis, ibid.

Negligens ad minus culpam veniale incurrit, ibid.

Negligentia non excusat à mortalitate, tr. 1. q. 26. num. 6. f. 20

Nepos.

Nepos non ita repræsentat patrem, ut admittatur una cum patruo, vel fratribus sui patris ad emphyteusum Ecclesiasticam, tr. 12. q. 89. n. 1. fol. 299

Nomine.

Nomine gratiarum, quæ Regularibus prohibetur procurari per exteros, quænam intelligantur, tr. 1. q. 2. n. 3. f. 14. & q. 9. n. 1. & seq. f. 16

Nomine gradus in Ordine nostro venit Magistratus, Baccalaureatus, Generalatus, Procuratoratus Ordinis, Prædicatus generalis & similia, tr. 1. q. 9. n. 4. ibid.

Nomine dignitatis venit illa, quæ habet jurisdictionem in foro extero & rerum administrationem, ibid.

Nomine Officii venit illud, quod habet administrationem rerum sine jurisdictione fori externi, tr. 1. q. 9. n. 5. ibidem.

Nomine proprii Sacerdotis, venit P. Generalis in tota sua Regione, Provincialis in tota sua Provincia, & Prior Conventualis in toto suo Conventu, tr. 5. q. 4. n. 1. f. 50

Sicut nomine Ordinarii, respectu secularium venit Episcopus licet, ita respectu Regularium, venit Prælati Regularis, tr. 5. q. 26. num. 1. f. 61

Novitius.

Novitius præsertim in pœnalibus, non dicitur religiosus, tr. 2. q. 20. n. 1. f. 17

Novitii propriè non veniunt nomine subditorum Regularium, tr. 3. q. 8. n. 1. f. 21

Novitii peregrinantes possunt sibi eligere extraneum Confessorem, de licentia tamen sui Prælati, & dummodò desit episcopia Confessarii proprii Ordinis, tr. 9. q. 27. n. 1. f. 61

Novitii si in via vel etiam in monasterio eligant Confessorem extraneum, sine sui Prælati licentia valide confiteantur, tr. 5. q. 28. n. 1. ibid.

Dummodò eligant unam de approbatis ab Episcopo loci, vel generaliter à S. Papa, ibid.

Novitii secundum substantiam & ex parte rei sunt seculares, unde possunt confiteri, quando & quibus teneantur alii laici, ibid.

Novitii non sunt obligati ad observanda præcepta regulæ & præcepta Prælatorum, nisi ex quadam decencia & urbanitate, tr. 5. q. 15. n. 1. ibid.

Novitius licet per susceptionem habitus, mutet aliquo modo domicilium, non tamen omnino omittit primum, ibid. n. 3

Novi-

Rerum Notabilium.

Novitius, cum dicitur teneri soli magistro confiteri, (soli) idem est, ac precipue, tr. 5. qu. 28. n. 4. ibid.

Novitius regularis potest sibi eligere sepulturam, tr. 1. q. 4. n. 1 fol. 170

Novitius si decidat, non electa sepultura, debet sepeliri in monasterio in quo moritur, expensis eiusdem monasterii; si tamen habere patrimonium, ad eo detrahenda essent expensae, tr. 10. q. 4. n. 3. ibidem.

Novitius in favorabilibus gaudet privilegio professorum, tr. 10. q. 4. n. 1. ibidem.

Novitii motientes extra septa ad exequenda voluntatem sui superioris, possunt deferri ad sua monasteria, & ibi sepeliri in regulari Parocho, & non solum jure Parochiali, tr. 10. q. 9. nu. 5. ibid.

Idem die de Novitio, qui de consilio medici & licentia sui Superioris, se transfert in domum sui Superioris, se transfert in domum sui Patris, ad finem recuperandi sanitatem, si ibi moriatur, ibid.

Novitius moriens tempore interdicti appositae ab Episcopo, potest in suis Ecclesiis solemniter sepeliri, ac si tale interdictum appositum non fuisset, tr. 10. q. 11. n. 1. f. 172

Secus dicendum est de interdicto appposito auctoritate Apostolica, ibid. n. 1.

Novitii ad minus debent computari inter comensales, familiares & servitores Religiosorum, qui cum sint in Religione ad ibi perpetuo manendum, potiorque privilegiis Professorum, tr. 10. q. 11. n. 3. ibid.

Novitius moriens intra annum probationis, non tenetur quartam solvere, tr. 11. q. 19. n. 1. f. 190

Novitius per suspensionem habitus & novitium inceptum, mutat domicilium, illudque contrahit in Religione, tr. 11. q. 19. n. 1. ibid.

Nullus & Nemo.

Nullus reperit ultra posse, tr. 1. q. 25. n. 1. f. 10

Nemo debet esse excoisator poenae contra seipsum, tr. 2. q. 7. n. 1. fol. 15

Nullus quantumcumque scientiae magnae, vel quantumcumque facultatis, nisi missus a Deo, vel a Praelato, praedicare potest, tr. 6. q. 3. n. 1. f. 71

Nullum agens natum est agere, nisi supra debitam materiam, ibid.

Nullus secularis, sive Regularis, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo praedicare praesumat, tr. 6. q. 3. n. 1. f. 79

Nemo tenetur suis sumptibus alteri militare, etiam si sit dives, tr. 7. q. 41. n. 2. f. 107

Nemo admittendus est ad sacros Ordines, nisi habeat beneficium vel sufficiens patrimonium ad vitae sustentationem, ac cogitare mendicare, tr. 7. q. 42. n. 1. ibid.

Nemo meretur ex iustitia salarii accipere ex eo, quod de jure subdere tenetur, tr. 7. q. 52. n. 1. f. 111

Noli sine expressa licentia Sac. Congreg. licitum est, hujusmodi opera Militarum moderari, sive curare, sive ultra Trid. tr. 7. q. 53. n. 1. fol. 114

Nemo debet pati damnum ex culpa aliena, tr. 7. q. 60. num. 1. fol. 116

Nemo potest esse testis in causa propria, tract. 7. quæst. 76. num. 1. fol. 127

Nemo indefensus & inauditus debet condemnari, tract. 12. q. 2. n. 5. f. 193

Nemo potest disponere de jure tertii, sine consensu illius, tr. 12. q. 36. n. 1. f. 208

Nemo inauditus est suo jure quæ sit privandus, tr. 12. q. 53. n. 4. fol. 214

Nihil credendum est, afferenti se habere facultatem à Principe, nisi ostendat literas patentes suæ commissionis, sive facultatis & mandati, tr. 12. q. 58. n. 1. f. 216

Nihil est licitum alteri subvenire cum alterius detrimento, tr. 12. q. 62. n. 2. f. 217

Nemo possidens est jure quæsitus, nisi causa cognita & discussa, tr. 12. q. 63. n. 1. f. 218

Nullo potest exercere jura sanguinis, nisi habeat potestatem gladii temporalis, quod caret Praelatus regularis, tr. 12. q. 63. num. 1. ibidem

Nullus (Papa excepto) potest dispensare, ut unus Regularis habeat duos Prioratus, vel duas Abbacias, tract. 12. q. 77. num. 3. fol. 224

O.

Oblationes

Oblationes & legata facta Capellæ Sanctissimi Rosarii, ex proprio usu spectant ad ipsam Altiari, quibus offeruntur, non autem Parochias aut Regularibus, in quorum Ecclesia fundata est Confraternitas, tr. 8. q. 16. n. 2. f. 147

Oblationes quoque sunt intra Parochiam, de jure communi debentur Parocho, tr. 8. q. 16. n. 1. f. 146

Oblationes, legata, seu donationes factae Confraternitatibus, possunt per eamdem Confraternitatem exigi, levare, & in Confraternitatum pios usus converteri, etiam Ordinarii loci, aut ejusvis alterius superioris licentia minime petenda, tract. 8. qu. 17. nu. 4. & 5. f. 147

Obligare.

Obligare ad culpam, non est de intrinseca ratione legis, tract. 1. qu. 5. nu. 6. f. 2

Obligare ad mortale in omnibus contentis in Regula, etiam in minimis, non esset illis cadere, & compendiosam viam facere ad Regnum Caelæ, sed injicere laqueos professoribus, & deicere eos in profundum inferni, tract. 1. quæst. 11. num. 1. fol. 5

Obligatio.

Obligatio, quam habet professor in dies proficiendi, non est distincta à votis, & præceptis contentis in Regula, sed est illis imbuta, tr. 12. qu. 22. nu. 6. f. 9

Obligatio nunquam contrahitur, nisi juxta intentionem, quam quis habet se obligandi, tr. 7. q. 47. nu. 1. f. 109

Obligatio quantumcumque generalis, non contrahitur ad ea, quæ non fuisset quis specialiter promissurus, tract. 7. q. 47. num. 1. fol. 110

Obligatio nil aliud est, nisi vinculum juris, quo quis stringitur ad implendum id, quod promissit, vel alias a jure tenetur, tr. 7. qu. 52. nu. 1. f. 111

Obligatio dividitur in eam, quæ est ex contractu, vel quasi contractu, ibid.

In obligationibus justitiæ, datur compensatio, tr. 7. qu. 58. nu. 1. f. 115

Obligatio restituendi oritur ex formali læsione justitiæ, tract. 7. q. 70. nu. 1. ibid.

Obligatio restituendi supponit saltem culpam venialem, ibid.

Obligatio missarum reducitur ad contractum virtutalem iniunctum inter benefactores, & Ordinem, seu Praelatos, ac Fratres illius loci, cui beneficia sunt collata, tr. 7. q. 87. nu. 1. f. 127

Observantia.

Observantia regularis, & exterioræ ceremoniæ in Regula præscriptæ, de per se ad nullam obligant culpam, tract. 1. quæst. 11. nu. 5. f. 5

Licet per accidens, possint inferre culpam, ibid. nu. 6

Odia.

In odiosis non fit extensio, tr. 3. q. 9. nu. 1. f. 22

In odiosis, nomine Clericorum, non veniunt Regulares, tr. 12. q. 96. nu. 19. f. 233

Offensa.

Offensa facta Monacho, debet remitti à Capitulo sui Monasterii, tr. 12. q. 79. nu. 3. f. 125

Officium.

Officium Curatum secum affert multitudinem, & gravitatem obligationum, tr. 1. q. 1. nu. 1. f. 13

Officia, quæ Praelaturæ non sunt, etiam si præminentiam habeant, possunt appeti à Religioso, tr. 2. q. 1. nu. 3. ibid.

Dummodo appareant, non ad pompam & ambitionem, sed ad Dei honorem, & utilitatem proximorum, vel quia sibi debentur, ibid.

Officium dicitur administrationem rerum, sine jurisdictione, tr. 2. q. 9. nu. 5. f. 16

Officium Provincialis, non potest ultra bicenarium prorogari, nisi de nova licentia Papæ, tr. 12. q. 35. nu. 6. f. 206

Officia dantur non ad privatum commodum Praelati, sed bonum commune Religionis, tr. 12. q. 53. nu. 2. f. 114

Officium divinum.

Officium divinum ob aliqualem causam, potest dici de facto, tr. 7. qu. 82. nu. 1. f. 124

Officium cessat cessante beneficio, tr. 7. qu. 60. nu. 1. f. 11

Officium super cadaveribus sepeliendis in Ecclesiis Regularium, spectat ad ipsos Regulares, non verò ad Curatos, tr. 10. qu. 13. nu. 4. f. 173

Opera, & operari.

Opera supererogationis, & consilii communiter non obligant, tr. 1. q. 11. nu. 4. f. 5

Operari per se, vel per alium, sive mediate, vel immediate, est differentia accidentalis, tr. 7. qu. 11. nu. 5. f. 93

Opinio.

Ex duabus opinionibus, licet licitum sit probabile sequi, probabiliori prætermissa, hoc tamen fallit, quo ad Animas, pro quarum lucro, tutor pars est eligenda, tract. 7. quæst. 42. nu. 2. f. 110

Opinio afferens posse Sacerdotem sibi retinere partem eodemque sibi tradita pro celebranda missa, non est amplius probabilis, sed damnata in Decret. de celebratione missarum, tr. 7. q. 71. nu. 1. f. 119

Opinio afferens Sacerdotem posse anticipatè celebrare pro iis, qui tempore primò oblati essent, hodie censetur improbabilis, tr. 7. qu. 60. nu. 2. f. 124. & q. 85. nu. 8. & 9. f. 125

Opinio.

Index

Opinio prædicta fover damnabile luctum, & retrahit fideles à dandis elemofynis pro celebratione miffarum, tr. 7. q. 82. n. 9. fol. 125

Opinio, quod valor facrificii miffæ fit infinitus extenfive, probabiliffima eft; & nullatenus fuit in Decreto de celebratione miffar. reprobata, tr. 7. q. 97. nu. 1. f. 137

Opinionem probabiliorum, qui pro fe habuerit, habebit majus jus, majoraque merita caufa, tr. 12. q. 36. nu. 4. f. 179

Opiniones, fi fuerint variz ex parte juris, Juxta in tali cafu tenetur judicare fecundum opinionem probabiliorum, quæ refultat ex communi intellectu Doctorem, tract. 12. q. 36. num. 6. fol. 140

Opiniones, fi ex parte juris, fint æquales, Juxta potest fente fententiam fecundum opinionem, quam maluerit, ibid. nu. 7.

Imò potest modo fecundum unam, modo fecundum aliam opinionem judicare. Dummodo non arguatur de levitate, & scandalo, ibid.

Opinio non dicitur probabilis, ex eo, quod rationibus apparentibus poffit confirmari, aut quia plures habet Authores defensores; fed quia uni fapienti, vel pluribus, videtur talis ob ejus argumenta alicujus momenti, rationi confone, & poffibilis, tr. 12. q. 36. nu. 15 & 16. f. 108

Opinio non probabilis fequitur, prætermiffa probabiliori, quomodo intelligatur, tr. 12. q. 16. nu. 14. ibid.

Imò habet multas fallentias, & in multis non procedit: & præcipue circa materiam, & formam Sacramentorum, tr. 12. q. 36. nu. 18. & 19. ibid.

Opinio eft affenfus unius partis cum formidine alterius, tract. 12. q. 37. nu. 1. ibid.

Opinio distinguitur à dubio, in quo intellectus, vel ob oppofitas rationes, vel ob res ignotantiani, nulli parti affentitur, fed veluti in æquilibrio pendet, ibid.

Opinio potest itate cum fcriptulo, non verò cum fcientia, tr. 12. q. 37. n. 3. & 4. ibid.

Opinio dividitur in probabilem, & improbabilem, ibid. nu. 5.

Opinio probabilis eft illa, quæ innititur rationi alicujus momenti, dummodo pro oppofita parte non fit aliquod convincent, ibidem

Opinio improbabilis eft illa, quæ non nititur rationi alicujus fundamenti, fed debiliffimo fundamento, aut nulli, & fic in rigore non potest dici opinio fed fententia fallæ, erronea, & temeraria, tr. 12. q. 37. nu. 6. ibid.

Opinio probabilior fubdividitur in probabiliorum intrinfecæ, quæ pro fe habet plures, ac potiores rationes, & extrinfecæ, quæ plures habet Authores, & pauciores rationes, tract. 12. q. 37. nu. 8. f. 109

Opinio, ficut potest, ut fit probabilis extrinfecæ per authoritatem Doctorem, illam docentium, fed non probabilis intrinfecæ, & fpeculative per principia intrinfecæ, hoc eft per rationes, ibidem

Opinionum basis, feu fundamentum, non eft numerus Doctorem, fed rationes meliores, ibid. nu. 10.

Opinio dicenda eft communis (ad effectum præjudicandi alteri) non eo fole, quia plures eam fequuntur, fed ex pondere authoritaris, feu rationis, tr. 12. q. 17. nu. 11. & 12. ibid.

Opinio potest effici probabilis authoritate unius Doctorem, pii, & probi, & docti, qui tem ex profeflo difcutit, ibid. nu. 13

Opinio auctus Doctorem, ad hoc, ut prævaleat communi, & tunc præcærit poffit, debet habere melius, & firmitus fundamentum, quod non rejiciatur ab aliis, ut fallæ, & quod non fit reprobata ab Ecclefia, tr. 12. q. 37. nu. 16. ibid.

Ordinationes.

Ordinationes, & Conftitutiones, in Ordine Prædicatorum differunt inter fe, tr. 1. q. 8. nu. 1. f. 4

Ordinationes, tam Capitulum generalium, quam Magiftri Ordinis, quo ad vim præcepti, & coafturam, cum ipsis expiunt, ibid.

Perfeverant tamen perpetuò, ut fimplices ordinationes, ut que dampn non fuerint revocata, ibid.

Ordinatum authoritate Apoftolica, habet vim perpetuæ ordinationis, tr. 1. q. 8. nu. 3. f. 4

Ordinatum in aliquo Capitulo generali, fi mox reperiatur inferum in corpore noftarum Conftitutionem, abique eo, quod fuerit approbatum per duo Capitula generalia immediatè fequentia, cenfetur editum authoritate Apoftolica, tr. 1. q. 8. n. 3. fol. 4.

Ordines Rever. Fabricæ S. Petri de Urbe directi ad ejusdem Commiffarios præfentes, & futuros, ad fivorem Ordinis Dominicæ Religionis, tr. 7. q. 78. nu. 1. & feq. f. 122

Ordines, & ordinationes.

Ad ordines promotos fine dimiffionis fui Prælati, eft ipfo jure fufpenfus, & fi in fufceptis ordinibus miniftraverit, fiet irregularis, tr. 3. q. 1. nu. 1. f. 1

Quod amplia etiam ad ordines minores, & primam toufiam, tr. 3. q. 3. nu. 1. & 2. ibid.

Et eft verum, etiam fi Prælati ratificet promotionem à tam ab Epifcopo fine dimiffionis, tr. 3. q. 4. nu. 1. ibid.

Ordines, fi quis fufceperit cum dimiffionis falis, incurrit crimine falii, de quo fi fit convictus, vel confeflus, potest ad crimine condemnari, tract. 3. q. 1. & 2. nu. 1. fol. 12

Et fi condemnatus, efficeretur infamis infamia juris, & confequenter irregularis, ibid.

Ordines minores non funt conferendi, nifi his, qui latinam linguam intelligunt, tr. 3. q. 7. nu. 3. ibid.

Sed hoc totum relinquatur judicio Epifcopi, ibid.

Ad ordines fufcipiendos, fi quis accedent cum aliquo impedimento occulto, incidit in excommunicationem latam ab Epifcopo contra fic accedentes, tr. 3. q. 11. nu. 1. & feq. f. 23

Ordinatio promoti abique beneficio, aut patrimonio, eft irrita, & nulla, quo ad exercitium, non vero, quo ad caracterem ordinis, tr. 3. q. 13. nu. 1. ibid.

Ordines factos, fi quis fufceperit ante dias, aut unam horam, ante legitimam fufpenfionem incurrit, tract. 3. q. 20. n. 1. fol. 15

Ordines factos, qui bona fide fufceperit ante legitimam ætatem, non dat in penam fufpenfionis, tr. 3. q. 22. nu. 1. ibid.

Quod intellige verum quo ad forum confectiæ, ibid. nu. 3.

Ordinatus mala fide ante legitimam ætatem, celebrando cum Epifcopo ordinante, non fit irregularis, tract. 3. q. 23. nu. 1. fol. 16

Quod amplia ad Subdiacnum, & Diaconum canonicos Epiftolam, & Evangelium in dicta Miffa Epifcopi, tr. 3. q. 23. nu. 1. ibid.

Ordinatus ante legitimam ætatem, cum ad ætatem pervenit, potest celebrare abique eo, quod abli fvarat a fufpenfione incurrit, tr. 3. q. 24. nu. 1. ibid.

Ordines factos fufcipientes ante legitimam ætatem, fi fublata fufpenfione per abolitionem, aulus fuerit exercere fuum munus, aut equum aflequatur ætatem, non folum peccat mortaliter, fed incurrit irregularitatem, tr. 3. q. 25. nu. 1. f. 17

Imò videtur male fentire de authoritate Rom. Pontificis, unde potest à S. Officio puniri, ibid.

Ordinatus ante legitimam ætatem incurrit duas fufpenfiones, unam propter dictum, & aliam propter defectum ætatis, ibid. nu. 1.

Et fi abfolvitur à prima, non idcò abfolvitur à fecunda, quæ non eft aliunde fanabilis, nifi per complementum ætatis, vel Papæ difpenfatione, ibid.

Ordines facti de jure communi funt conferendi folum in Sabbatis quatuor temporum, aut Sabbato Sancto, aut Sabbato ante Dominicam Pafionis, tr. 3. q. 16. nu. 1. ibid.

Nifi fuper hoc Papa difpenfit, ibid.

Excepe Regulares, qui per plura privilegia poffunt promoveri ad factos ordines extra tempora à jure ftabilita, tr. 3. q. 26. nu. 2. f. 16

Dummodo collatio ordinum fiat in tribus Dominicis, vel in feftis continuis, vel interpolatis, ibid.

Duos factos ordines, fi quis una die, vel duobus, continuo jejunio fufceperit, fufpenditur ab executione ordinum, ibid. q. 27. nu. 1. f. 17

Ordines minores, ex rationabili caufa, poffunt una, & eadem die, uni perfone confecti, fervatis feryandis, tract. 3. q. 27. nu. 4. ibidem

Ordines minores, fimul cum Subdiacnato, confecti non poffunt fine licentia Papæ, ibid.

Ordines, regulariter loquendo, gradatim fufcipiendi funt, & promovendus prius fe debet exercere in fufcepto, adeoque ad alium afcendat, tr. 3. q. 17. nu. 5. ibid.

Ordines minores poffunt ab Epifcopo in ejus domo confecti, ibidem

Promotis ad ordines, non fervatis interftitiis, nulla penam fufpenfionis, aut irregularitatis à Trid. imponitur, tract. 3. q. 28. nu. 1. ibid.

Ordinatus per factum ipfo jure fufpenfus ab ordine, fi male fufcepto tantum, nec potest ulterius promoveri, nifi cum eo difpenfetur, tr. 3. q. 30. nu. 1. f. 28

Ordinatus per factum, fi in ordine male fufcepto miniftraverit, eft irregularis, & folus Papa cum illo difpenfate potest, ibid. nu. 3.

Ordinatus per factum, fi non miniftraverit, potest ex legitima caufa difpenfari ab Epifcopo, tr. 3. q. 30. nu. 1. f. 28

Ordinatus per factum, tenetur fub mortali fupplere id quod fibi deeft, ibid. nu. 3.

Ordinatus ordinibus factis, omiffa tamen prima tonsura, & omnibus minoribus, fufcipit characterem facrorum ordinum, tr. 3. q. 31. nu. 1. ibid.

Ordo fuperior licet recipi non debeat ante inferiorem, fi tamen recipiatur, factum tenet, ibid.

Ad factos ordines, fi quis promotor fuerit, iure ætatem, etc.

Rerum Notabilium.

extra comperta, & absque dimissiois, tot suspensiones incurrit, quod ordinis suscipit, tr. 3. q. 41. nu. 1. f. 31
Ordinatus ad sacros ordines, si in pauperum incidit, aliqua honestate, vel agricultura, est alendus, tr. 7. q. 42. nu. 1. f. 107.
Ordines minores, & prima tonsura possunt coacti ab Abbate, et apto, suis subditis, tr. 3. q. 34. nu. 1. f. 18
Ordo monachos ab Abbate, oportet, quod sit subditus ipsi Abbati, & quod sit professus ejusdem Regulæ Abbatis ordinatus, tract. 3. q. 3. nu. 1. f. 29

Ad ordines sacros suscipiendos, quænam ætas requiratur, tr. 1. q. 18. nu. 1. f. 24

Ad ordines sacros suscipiendos, satis est, quod anni requisiti fuerint iuxta ibid.

Ad sacros ordines promoveri non potest demoniacus liber tatus, sine licentia Papæ, tr. 3. q. 38. nu. 1. f. 30

Ordines minores suscipi possunt a demoniaco, ex dispensatione Episcopii, ibid.

Ordo Prædicatorum.

Ordo noster non semper habuit statum de non obligando ad culpam, tr. 1. q. 7. nu. 1. f. 4

In Ordine nostro, statum non obligans ad culpam, incepit a secundo Capitulo generalissimo Parisiis celebrato, sub Vicer. P. Fr. Jordano, secundo Ordinis Magistro, ibid.

In Ordine Prædicatorum ordinationes, & constitutiones differunt inter se, tr. 1. q. 8. nu. 1. f. 4

In Ordine Prædicatorum, eo ipso, quod quis proficitur, promittit servare spectantia ad ipsum Ordinem, licet in professione hoc non promittat expresse, tr. 1. q. 9. nu. 5. f. 5

In Ordine Prædicatorum, qui proficitur, non absolute promittit servare omnia contenta in Regula, sed prout sunt posita in Regula, præcepta scilicet ut præcepta, simplicia statuta, & c. tr. 1. q. 9. nu. 7. ibid.

In Ordine Prædicatorum, non tota Regula cadit sub voto, nec est marcia voti, ibid.

In Ordine nostro, admonetur Prælatus, ut diligenter attendat, ne contra constitutiones, abusum, aut consuetudines prævalere incipiant, tr. 1. q. 32. nu. 2. f. 12

In Ordine Prædicatorum, Priores, aut Præsidentes, qui abusus inducant, aut consuetudines nostris legibus contrarias tolerent, in poenam ab officio abolvuntur, ibid.

In Ordine nostro, prohibitum est sub gravius poenis procurare officia Ordinis, vel alias gratias per extraneos, tract. 2. q. 8. nu. 1. & seq. f. 13

In eodem Ordine, procurans favores per extraneos, peccat mortaliter, incurrit poenam graviores culpe, ac privationis omnium statuum Ordinis, item inhabilitatis perpetuæ, & poenæ excommunicationis latæ sententiæ, tr. 2. q. 6. nu. 1. f. 15. & 18. nu. 2. 3. & 4. f. 20

In Ordine nostro, integrum est, procurare gratias, per personam assumptas ab eodem Ordine, tract. 2. q. 18. nu. 1. f. 18

In Ordine nostro, interdicitur gratiosa petitio, sive procuratio per extraneos, non autem æqua, & iusta, quæ emanat à iustitia distributiva, tr. 2. q. 23. nu. 1. f. 19

In Ordine Prædicatorum procurans per extraneos impedire assignationem sibi, vel aliis factam, vel remitti sibi, vel aliis aliquam poenam, punitur poena graviores culpe, tr. 2. q. 16. nu. 1. ibid.

In Ordine nostro, si quis per personas extra Ordinem constitutas, procuraverit, quod facit aliquis, de Provincia, vel de Conventu aliquo expellatur, incurrit poenam graviores culpe, ibid.

Ordinis tranquillitas perturbatur à mendicatis suffragiis, tr. 2. q. 16. nu. 1. ibid.

In Ordine nostro prohibitum est consensu alteri fratri, quam proprio Prælato, vel alteri fratri, cui Prælatus licentiam concessit, tr. 3. q. 9. nu. 1. f. 12

Nisi in urgente articulo necessitatis, ibid.

In Ordine nostro, nullus mittitur ad prædicandum, nisi sit Sacerdos, tr. 6. q. 13. nu. 7. f. 74. à tergo.

In Ordine nostro, nullus instituitur Prædicator, nisi saltem per integrum triennium Theologiam audierit, & per quinque etiam annos, qui & ipsum concionantem audierint, fuerint approbatus in literis, moribus, & aptitudine prædicandi, ibid. num. 8.

Ordini nostro fuit impossum hoc nomen Prædicatorum à Papa Innocentio II. per litteras directas Sanctiss. Patri nostro Dominico, & locis ejus, tr. 6. q. 38. nu. 1. f. 82

Ordini nostro competit munus prædicandi, nedum ex nominis æthimologia, sed ex fine prædicandi, docendi, & vacandi salutamentarum: & sic à fine, & non ab ætate, dicitur Ordo Prædicatorum, ibid. nu. 2.

In Ordine nostro, Jesuitarum, & Minimorum, ultra essentialia, nullum preceptum est, nisi expresse dicatur, vel sub censurâ præcipiatur, tr. 7. q. 96. nu. 1. f. 122

In Ordine Prædicatorum, examinare testes per præceptum formale, est de substantialibus, tract. 12. q. 9. num. 7. fol. 196

In Ordine Prædicatorum, Prælatus neminem dampnat ad poenam, nisi convictum, vel confessum, tr. 12. q. 11. num. 7. fol. 198

In Ordine Prædicatorum maledicus condemnatur ad poenam graviores culpe, & per multos menses, carceribus mancipatur, tr. 12. q. 16. nu. 4. f. 203

In Ordine nostro interdicitur, ne quis in rebus fidei, ac morum, singulares, ac proprias affectat opiniones, tract. 12. q. 37. nu. 17. f. 209

In Ordine Prædicatorum, lex illa, de non posse eligere duos Priores, vel locos eodem anno in diversis Conventibus, non comprehendit Vicarium missum ad dirigendum electionem alicujus Conventus, in qua electione, votum emittit, tr. 12. q. 7. nu. 1. f. 121

Item non comprehendit Regentes, Lectores primos, & studentium Magistros; nec comprehendit superiores missos, ut supra, ibid.

In Ordine Prædicatorum, lex illa, de non posse eligere duos Priores, vel locos eodem anno, loquitur de fratribus, qui ex uno, in aliud Monasterium assignantur absque ulla qualitate superioritatis, & regiminis, ibid.

In Ordine nostro fratres non possunt sua peccata ulli Sacerdoti confiteri absque suorum superiorum licentia, tr. 1. q. 12. nu. 8. f. 34

Nec etiam in virtute Bullæ Cruciatæ, vel aliorum indultorum, tr. 1. q. 12. nu. 4. & seq. ibid.

In Ordine nostro, fratres incontinentes, in defectu confessionis sui Ordinis, possunt sibi eligere quemcumque alium idoneum Religiosum, vel clericalem Confessarium, a quo possunt absolvi quocumque crimine, de quo non sit S. Sedes consultenda, tr. 5. q. 20. nu. 2. & 3. f. 38

Hoc tamen non est consulendum de casibus reservatis Prælatis Regularibus, ibid.

Oracula.

Oracula vivæ vocis pro foro conscientie non intelliguntur revocata, tr. 5. q. 12. nu. 4. & seq. ibid.

Oracula edita ab officialibus Papæ, Conservatoribus Religionum, vel à Generalibus Ordinibus, nec etiam censentur revocata, ibidem

Oracula, quæ non sunt alteri præjudicialia, etiam hodie urgent ibidem

Oracula non authentica, per tot confirmationes privilegiorum à Roman. Pontif. factas fuerunt nedum confirmata, verum etiam in privilegium translata, ibid.

Oratio.

Oratio, licet sit meritoria, quatenus fit ab homine iusto, & satisfacta, tam quam opus laboriosum, & propria tamen natura est imperatoria, tr. 7. q. 12. nu. 4. f. 96

Orationes, & facilia, si applicantur specialiter, magis profunt quam generaliter, tr. 7. q. 79. nu. 2. f. 123

P.

Pactum.

Pactum de stipendio missæ, in Sacris Canonibus, numquam reperitur prohibitum, tr. 7. q. 44. nu. 2. f. 108

Pacta, quæ circa celebrat. missarum avaritiam foveant, prohibentur per Concil. Trident. tr. 7. q. 44. nu. 3. ibid.

Ex pacto, & promissione, nascitur obligatio, tr. 7. q. 45. nu. 1. f. 109

Pactum de jure, est duorum in idem consensus, tr. 7. q. 47. nu. 1. ibidem

Pacta, & Conventiones inter Fratres, & Prælatos, & Curatos, debent esse licite, & honeste, hoc est, non damnose Ecclesiæ, non contra Sacros Canones, nec contra proprias consuetudines, alias non valent, tr. 11. q. 18. nu. 4. f. 189

Pœna.

Pœnæ Religiosorum Mendicantium favores extorquent, quænam sint, tr. 2. q. 2. nu. 2. & 4. f. 14. & q. 6. nu. 1. f. 15

Nulla pœna incurritur, nec debetur, etiam quo ad forum Politanæ judicis sententiam condemnatoriam, tr. 2. q. 7. nu. 1. ibid.

Exceptis tamen irregularitatibus, & censuris, quæ ex usu, & praxi Ecclesiæ admittit culpa, illico incurritur, & sufficit Animam, ibid.

Pœnæ contra procurantes officia Ordinis per extraneos, imponentur subditis, non vero Prælatis, tr. 2. q. 8. nu. 1. f. 16

Pœna tribus modis dimitti potest à Prælato scilicet vel nullam poenam imponente, vel imponente partem pœnæ, vel dispensando in poena jam imposita, tr. 2. q. 10. nu. 1. f. 17

Ad pœnas incurrendas requiritur effectus consummatus, tr. 2. q. 12. nu. 1. f. 18

Pœnam graviores culpe incurrit in Ordine nostro qui per extraneos procuraverit, impediri assignationem sibi, vel aliis factam, vel remitti sibi, vel aliis aliquam poenam, ibid.

Pœnæ

Rerum Notabilium.

Parochus tenetur ad omnia illa præstanda, quæ in regimine spirituali sunt omnibus necessaria, tr. 7. qu. 52. nu. 1. ibid.

Parochus diebus Dominicis, & festis, tenetur celebrare, ita, ut si aliis diebus ipse abesse, vel infirmaretur illis diebus, tenetur suis expensis alium substituere, ibid.

Si tamen beneficium sit sufficiens, ibid.

Parochus diebus prædictis, tenetur applicare sacrificium pro Parochianis, a quibus decimas, vel stipendium sumit, tr. 7. qu. 52. nu. 3. ibid.

Parochus, seu Rector beneficii, cum per alios facit celebrare, tribuat Sacerdoti celebranti elemosynam, non ad rationem reddendum beneficii, sed secundum morem Civitatis, vel Provincie, tr. 7. qu. 52. nu. 3. f. 113

Nisi in fundatione ipsius beneficii, aliud cautum fuerit, ibidem

Parochus, eo die, quo est obligatus applicare sacrificium pro omnibus suis, potest accipere stipendium, stante tacito consensu domant, satisfaciendi, eo modo quo potest, tr. 7. quæst. 66. nu. 3. f. 118

Parochus baptizans invito Episcopo, ad huc baptismus validus erit, tr. 7. qu. 86. nu. 126

Parochus tempore pestis, tenetur sub mortali administrare suis omnibus Sacramentum Pœnitentie, etiam cum periculo vite, non autem Sacramentum Eucharistie, tr. 7. qu. 95. nu. 2. f. 121

Parochus existens in altari, si conspuerit in fenestra opposita duos incurat matrimonium, & perperet eorum mutuum consensum, tale matrimonium validum esset, & diceretur factum per se, tr. 7. qu. 107. nu. 4. f. 137

Parochus debet adesse functionibus, quæ sunt in Oratorii Confraternitatum, cum Confratres ibi sepeliuntur, debeque cantare missas, Annaversaria, & similia, tr. 9. qu. 19. nu. 5. f. 145

Parochus de iure communi habet ius sepeliendi in sua Parochia omnes ibi morientes, cum testamento, vel sine testamento, si remota, sive advenæ sint, tr. 9. qu. 8. nu. 1. f. 16

Dummodo tamen alibi sepulturam non elegerint, nec sepelchum maiorum habeant, ibid.

Parochus cum de iure habeat populum, cui de iure tenetur administrare Sacramenta, & pabula salutis, etiam debet, ut etiam ius habeat ad decimas, oblationes, & quartam funeralium, tr. 9. qu. 8. nu. 1. f. 34

Parochus, si dum accedit ad communicandum infirmum, ipsum interierit in specie de electione sepulture, dicendo, vis sepeliri in Parochia, vel in aliqua Ecclesia? Electio non valet, tamquam facta ad suggestionem, tractatu 9. quæst. 10. num. 1. ibidem

Parochus debet interrogare infirmum, dicendo. Ubi nam vis tumulari? ibid.

Parochus Principum, est Episcopus, tr. 9. qu. 25. nu. 2. f. 159

Parochus, consultam elemosynam sibi debitam pro exequiis mortuorum, non potest petendo exigere, verum reatent, proximi, parentes, vel hæredes defuncti illam sponte solvere, tr. 9. qu. 33. nu. 1. & seq. f. 163

Parochus non possunt plus recipere, pro tumulandis cadaveribus extraneorum, quam civium, tr. 9. qu. 36. nu. 1. f. 164

Parochus non potest præterire iura parochialis ad Religioso mortuo in domo amici: vel sui consanguinei, etiam si ei Sacramenta contulerit, tr. 10. qu. 9. nu. 2. & 3. f. 170

Parochus non potest plus exigere ab his, qui volunt sepeliri in Ecclesia Regularium, quam ab his, qui in Ecclesiis parochialium, tr. 10. qu. 16. nu. 2. & seq. f. 174

Parochus ne agens, peccat mortaliter, tenetur ad restitutionem excessus, & sunt excommunicati Papali excommunicatione, ibid.

Parochus habet intentionem fundatam in iure sepeliendi omnes suos Parochianos in Ecclesia sua, ubicumque moriantur, tr. 10. qu. 27. nu. 4. f. 176

Nisi alibi eligant sepulturam, aut in alia Ecclesia habeant sepulchrum maiorum suorum, ibid.

Parochus tenetur docere, & prosequi funus usque in Ecclesiam Regularium, si defunctus in ea sepeliendus sit, tr. 10. qu. 38. nu. 1. f. 182

Parochus potest ingredi Ecclesiam Regularium cum stola; casu quo sua Parochianus ibi sepeliendus sit, tractu 10. qu. 39. nu. 1. ibidem

Parochus excludi non debet ab afficiendo cadaver, etiam si defunctus iubeat Regulares tantum accessum, tractatu decimo qu. 40. nu. 1. ibid.

Nisi tamen cadavera sint Regularium, quia ista possunt in conspectu Parochi sepeliri, ibid.

Parochus, si vocatus ad funus, noluit accedere, potest sepeliri sine suo intervento, ibid.

Parochus, si ob onera spiritualia curæ, quam habet de suis filiis, nullum exinde emolumentum sentiat, nimis gravaretur contra naturalem æquitatem, tr. 11. qu. 1. nu. 3. f. 189

Parochi, & Curati cogentes, Fratres Mendicantes ad solvendam

quartam, in casu quo ad illam non tenentur, sunt ipso facto excommunicati, tr. 11. qu. 15. nu. 1. f. 188

Parochus, intra cuius fides, aliquis alienæ Parochie occidit, non potest prohibere, quin ejus cadaver alio transferatur, neque aliquid pro tali translatione accipere potest, tr. 11. qu. 21. nu. 1. f. 190

Si vero talis translatio fiat cum funere, libetum est ei uti iure suo, ibid.

Parochus spoliatus funus, antequam perveniat ad manus eorum, quibus debetur, perdit quartam, & omne aliud jus, tenetur restituere, peccat mortaliter, & potest puniri de actione injuriarum, & violatione Sacrorum Canonum, tr. 11. qu. 26. nu. 2. fol. 191

Parochi tenentur de iure divino residere in eorum Parochia, tr. 12. qu. 78. nu. 1. f. 224

Parochi, nec in eorum, nec in partem possunt dimittere & relaxare laicos Parochianis decimas, in consilio Episcopo locuti, tr. 12. qu. 99. nu. 1. & seq. f. 235

Parochi non possunt recipere, nec repetere de laicis jura in beneficium Ecclesie, sine Episcopi licentia, tractu 12. qu. 99. nu. 5. ibidem

Parochi non possunt distrahere, destruere, alienare, vel dilapidare jura Parochiarum, ibid.

Parochi non possunt cogere hæredes defuncti ad celebrandas tot missas, & officia in eorum Ecclesia, quot celebrantur a Regularibus, iussu rectoris, tr. 10. qu. 17. nu. 1. & seq. f. 171

Parochi de iure communi debentur oblationes, quæ sunt intra Parochiam, tr. 8. qu. 26. nu. 1. f. 147

Parochus regularis, si a suo superiore amoveatur a curâ, poterit adhuc audire confessiones læcularium, absque nova approbatione Episcopi, tr. 4. qu. 6. nu. 2. f. 32

Parochus regularis potest ex rationabili causa, Sacramentorum administrationem alteri Confratri Sacerdoti sui Ordinis commendare, ibid. nu. 3.

Excepit Sacramentum Pœnitentie, ad quod requiritur approbatio Episcopi, ibid.

Passio.

Passio vehemens, multum voluntarii actus subtrahit, & multum culpæ diminuit, tr. 1. qu. 14. nu. 3. f. 9

Pater.

Pater de iure naturali, & divino, tenetur saluti filiorum prospicere, tr. 1. qu. 27. nu. 1. f. 10

Patria potestas est potestas civilis, ergo se extendit ad civilia tantum, non ad spiritualia, de quorum numero est ius eligendi sepulturam, ibid.

Pater, mortuo jam filio impuberi, potest illi eligere sepulturam, tr. 9. qu. 33. nu. 2. & 4. f. 156

Pater minores filios, potest, quo voluerit sepelire, ibid.

Ad Patrem pertinet cura de filiis, tam in Ordine ad temporalia, quam spiritualia, ibid.

Pater, & Mater, an possint eligere sepulturam filiis naturalibus, & spuris; variant Doctores, tractu 9. qu. 16. num. 1. & seq. fol. 157

Pater non potest eligere sepulturam filiis puberibus, quamdiu ipsi vivunt, tractu 9. qu. 23. nu. 1. f. 159

Pater non potest eligere sepulturam filio puberi mortuo, absque eo, quod elegerit sepulturam, ibid.

Pater potest eligere sepulturam filiis: dummodo sint impuberes, & adit consuetudo, ibid.

Pater tunc ratione curæ paternæ debet supplere omissionem filiorum, quando non supplet ius, ibid. nu. 2.

Pater si damnetur de crimine læsæ maiestatis, jura sepulchri non trahunt ad filios, tr. 9. qu. 25. nu. 4. ibid.

Patres spirituales, non debent esse minoris conditionis Patribus carnalibus, quibus filii obsequia præstare tenentur, tr. 21. qu. 4. nu. 4. f. 183

Pater respectu filii, ac Dominus respectu servi, tenetur ad expensas funeris, tractu 11. qu. 17. nu. 1. f. 191

Pater potest agere pro injuria irrogata filio, licet filius remittat injuriam sibi factam, tr. 12. qu. 79. nu. 4. f. 225

Peccatores.

Peccatores notorii decedentes in ipso peccato notorio, non sunt sepeliendi in Ecclesia, tr. 9. qu. 39. nu. 1. f. 228

Nisi tamen fuissent per poenitentiam reconciliati Ecclesie, ibid.

Peccatores Deus non exaudit, supple per modum meriti, & de rigore ultimat, secus ex sua mera misericordia, tractu 7. qu. 29. nu. 3. f. 103

Peccatum, & peccare.

Peccatum non cognoscitur, nisi per legem, tr. 1. qu. 20. nu. 1. f. 5

Peccatum nil aliud est, quam legis transgressio, ibidem

Peccare ex libidine, seu ex complacencia ille dicitur, qui violat Regulam ob nimiam cupiditatem erga aliquid, tr. 1. qu. 14. nu. 3. f. 6

Peccati frequentia dispoſitivè inducit ad contemptum, tr. 1. qu. 15. nu. 1. f. 6

Peccare

Index

Peccare ex contemptu importat duo, scilicet actum peccati, & causam peccati, tr. 1. q. 15. nu. 2. f. 6

Ad peccare ex contemptu non sufficit consuetudo peccandi, sed exigitur, ut quis peccet ex tali causa, scilicet ex hoc, quod non vult subijci legi, seu regulæ, vel Prælati, ibid. f. 7

Peccare ex contemptu, est nolle subijci toti Regulæ, secundum totum illud, quod intinsecit, & extrinsecit continetur in Regula, tr. 1. qu. 18. nu. 1. ibid.

Peccare ex contemptu, interdum etiam veniale, tr. 1. qu. 18. num. 2. ibidem

Peccati species abon attenditur ex parte præceptorum, tr. 1. qu. 23. nu. 1. f. 9

Licet ex autoritate præceptum, & magis præcipiuntium aggraveretur, ibid.

Peccatum Religiosi, si est leve, absorbetur ex multis suis operibus bonis, tr. 1. qu. 24. nu. 2. f. 9

Peccatum Religiosi peccantis, non nisi ex vehementi passione, non exinde colligitur, quod sit levis, sed quod sit rarius, tr. 1. qu. 24. nu. 4. ibid.

Peccatum suam specificationem sumis ab objecto, tract. 1. qu. 24. nu. 5. fol. 10

Peccatum, majorem, vel minorem intentionem sumit à malitia peccantis, ibid.

Peccata subditorum imputantur superioribus, tr. 1. qu. 26. nu. 2. ibidem

Peccare dicitur ex negligentia, qui solum ex quodam animi torpore ducitur ad transgressionem, tr. 1. qu. 26. nu. 2. f. 6

Peccata venialia, etiam non teneantur confiteri, adhuc tamen, si confiteatur, sunt materia apta ad Sacramentum Pœnitentiæ, & ad recipiendum formam absolutionis Sacramentalis, tr. 4. qu. 4. nu. 1. f. 32

Peccata venialia, & mortalia, confessa tamen, & absoluta, possunt absolvi à quolibet Sacerdote, tr. 4. qu. 18. nu. 7. f. 38

Peccata sub specie absolutionis habende à virtute alicuius Jubilæi, vel Bullæ concedentis electionem Confessarii, valide Confessarium eligi, tr. 5. q. 41. nu. 1. f. 65

Peccata venialia gratiam Dei non excludunt, tract. 5. qu. 48. nu. 2. fol. 67

Peccata venialia multis modis expiari possunt, ibid.

Peccata venialia sine specialissima gratia Dei, nequeunt evitari, tr. 5. qu. 48. nu. 2. ibid.

Peccata venialia vix possunt explicari, ibid.

Peccata venialia fugienda sunt ob varios effectus, quos producant contra Animam, tract. 5. qu. 48. nu. 3. ibid.

Peccat, vendens rem litigiosam, ex quo ius incertum pro certo vendit, unde tenetur vitium aperire, vel alias restituere, tr. 7. qu. 33. nu. 3. f. 104

Etiam probabiliter credit, sibi jus competere, ibid.

Peccatum mortale prærequiritur ad incurrendum graves penas, tr. 7. q. 72. nu. 4. f. 120

In peccato mortali, fieri prohibentur actus Ordinis Sacri, tr. 6. qu. 9. nu. 3. f. 73

Peccatum mortale excludit Charitatem, & excluditur ab ea, tr. 1. qu. 22. nu. 7. f. 8

Pecunia.

Pecunia legata pro tot Missis celebrandis, si augeatur salarium missarum, tenetur hæredes ad supplementum pecunie, ne forte numerus missarum minuat, tract. 7. quæst. 62. num. 2. fol. 116

Dara tamen capacitate hæreditatis, ibid.

Pecunia prædicta, si recusat hæres supplere, vel si vires hæreditatis non suppetunt, tot nullæ celebrari possunt, quot capiunt ad rationem iusti tunc temporis stipendii, tr. 7. qu. 62. nu. 3. ibid.

Pecunia relicta Regularibus, pro missis perpetuo celebrandis, cetum est, quod debet imitari super bonis stabilibus fructiferis, tr. 7. qu. 88. nu. 1. f. 128

Pecunia prædicta potest applicari in fabricam Ecclesiæ, vel Monasterii, dummodo non possit aliunde dicta Ecclesiæ, vel monasterium fabricari, & dummodo imponatur obligatio celebrandi missam perpetuam juxta mentem testatoris, ibid.

Pecunia prædicta si in versa, dicitur investita super bonis immobilibus fructiferis, tr. 7. qu. 88. nu. 3. ibid.

Pecunia prædicta potest erogari in captivorum domus, ob cuius carentiam, cogitur monasterium aliam conducere, tr. 7. qu. 88. nu. 4. ibid.

Pecunia relicta ut supra, potest investiri in redemptionem, & extensionem aliorum censuum monasterii, ibid. nu. 5.

Percutiens.

Percutiens monachum, vel Religiosum Conversum, tamquam excommunicatus, est denunciandus, & evitandus, donec Lexis eogreue satisfecerit, & scilicet Sanctæ Sedis pro absolutione præsentaverit, tr. 12. qu. 79. nu. 1. f. 215

Percutiens monachum, debet satisfacere monasterio, tr. 12. q. 79. nu. 3. ibid.

Etiam si monachus percussus remiserit injuriam, ibid. nu. 4

Percussor non est absolvendus, nisi parte satisfacta, tract. 12. q. 79. nu. 6. ibid.

Percussor monachi absolvendus est à suo Episcopo, & non à superiore percussus, tr. 12. qu. 81. nu. 1. ibid.

Secus, si simus in percussione enormi, aut enormissima, nam in tali casu recurrendum est ad S. Sedem, ibid.

Publicus percussor Clerici est ab omnibus evitandus, tr. 12. qu. 81. nu. 1. f. 127

Peregrini.

Peregrini tenentur & subijciuntur legibus territorii, in quo sunt, tr. 4. qu. 10. nu. 4. f. 35

Peregrini subduntur legibus territorii, in quo sua peccata committuntur, tr. 4. q. 34. nu. 2. f. 43

Peregrinus obligatur perpetuo legibus territorii, si accedat cum animo permanendi; transeunt, si ad brevè tempus huc accesserint, tr. 5. qu. 18. nu. 1. f. 17

Peregrini, & itinerantes si habeant casus reservatos, possunt absolvi à Confessariis loci, quem accedunt, dummodo in illo loco, in quo confitentur, non repeniantur reservati, tr. 5. qu. 20. nu. 5. fol. 58

Peregrinus moriens in monasterio exemplo Regularium, sibi eligat sepulcrum, an dicti Regulares possint illum sepeleire ut requiritur Patrochio, & Canonica portione non soluta, tract. 10. q. 22. nu. 7. 8. & 9. f. 177

Peregrini, & Advenæ morientes, sepeleantur in Patochia, intra cuius fines moriuntur, tr. 9. qu. 25. nu. 14. f. 160

Peregrini, & hospites infirmati in septa monasterii, possunt à Regularibus illius monasterii accipere Sacramenta Eucharistici, & extremæ unctionis, in consilio Episcopo, & Patrochio loci, tr. 10. q. 22. nu. 1. f. 177

De licentia tamen superioris Conventualis, ibid. num. 2. ibidem

Perfessio.

In Perfectionem Regulæ actualiter tendere, est meriti, in prædictam perfectionem nolle tendere, est demeriti, & peccare, tr. 1. qu. 21. nu. 1. f. 8

Persona.

Persona in bonis operibus versata, non solent ex infirmitate, aut passione delinquere, tr. 1. qu. 24. nu. 4. f. 9

Nisi ea sit vehemens, quæ multum voluntati actus subtrahit, ac fabunde multum culpæ diminuit, ibid.

Persona vilis & pauper, non potest esse testis, tract. 12. qu. 6. nu. 1. fol. 191

Quod intelligit verum de paupere, & tunc persona, secus autem de persona honestæ vitæ, & bonæ famæ, & equiditionis, ibid.

Personæ Ecclesiasticæ licet sint exemptæ à foro laicali, adhuc tamen, in quantum sunt partes, & membra corporum mysticorum, & Regnorum Dominorum laicorum, tenentur illis ad fidem & reverentiam, tr. 12. qu. 92. nu. 1. f. 31

Inter personas Ecclesiasticas, de jure communi fieri potest compositio, seu conventio, vel transactio de Decimis, in consilio Episcopo loci, tr. 12. qu. 98. nu. 2. & seq. f. 134

Quæ conventio, ad vitam tantum compositionem admittitur, ibid.

Ad perpetuitatem verò conventionis, requiritur, ut interveniat auctoritas Episcopi, ibid. nu. 4.

Persona Ecclesiastica, acquirit cum laicis, taliter componere, ut ex illo spirituali, quod Ecclesiæ debetur, aliquid retinere possit, tr. 12. qu. 99. nu. 1. f. 33

Personæ, & bona Confratrum laicorum, sunt de foro laicali, tr. 8. qu. 24. nu. 1. f. 146

Persona, per crimen falsi, efficitur infamis, & consequenter irregularis, tr. 3. qu. 6. nu. 1. f. 22

Personatus.

Personatus stellorum, qui neque habet rerum administrationem, neque jurisdictionem, sed solum præcedentiam in Choro, vel in alio loco, tr. 2. qu. 9. nu. 6. f. 16

Populus.

Populus cogi potest ad audicandum verbum Dei, non tamen per censuras, tr. 6. q. 7. nu. 1. f. 72

Postulatio.

Postulationes, quæ fieri solent in electione Canonica, non sunt computandæ inter vota eligentium, ita ut electus à decem electoribus, & postulator ab aliis duobus, non potest dici electus à duodecim, tr. 12. q. 71. nu. 1. f. 24

Postulatio differt specie ab electione, ibid.

Per postulationem, nullum jus acquiritur Postulato; secus autem per electionem, electo, ibid.

Postulatio mittitur gratiæ Principis, electio autem iustitiæ Canonum, ibid.

Postulatio fieri potest de persona illegitima, secus autem electio, tr. 12. qu. 71. nu. 1. ibid.

Postulatio, ut consistat debet esse à majori parte, sicut, & electio, alius non substituitur, ibid.

Possessio.

Rerum Notabilium.

Potes.

Potes dispensandi in lege superioris obligante ad mortale, præsupponit iustam causam, tr. 1. qu. 29. nu. 1. f. 11

Potes ordinis & jurisdictionis, quæ sunt de substantia Sacramenti penitentis, non læduntur intussec per mutationem loci, tr. 4. qu. 17. nu. 1. f. 37

Potes defectus, est essentialis, tract. 4. quæst. 25. num. 2. ibidem

Potes ordinaria est delegabilis, tr. 5. qu. 9. nu. 1. f. 32

Potes Ecclesiastica iudicandi, & immunitas Ecclesiastica, cum proveniant ab eodem principio, non debet una alteram impedire, tr. 12. qu. 22. nu. 6. f. 102

Potes requiritur ad validitatem cuiuslibet actus, tract. 1. qu. 29. nu. 2. f. 11

Potes, & jurisdictionis Prælatorum inferiorum possunt ex iusta causa limitari a Generalibus, & Provincialibus ordinum Regularium, tr. 13. qu. 60. nu. 1. f. 217

Praxis.

Praxis localis non transit ad externos, tract. 10. quæst. 9. num. 7. fol. 71

Præceptum.

Præceptum vel habet modum, & intentionem præcepti, vel habet intentionem, sed non modum præcepti, vel habet modum, sed non intentionem præcepti, tr. 1. qu. 12. nu. 2. f. 6

Præcepta Regular, an obligant ad mortale, non sufficit respicere ad modum loquendi, sed ad intentionem fundatoris, ibidem

In præceptis Regular, quando non constat de intentione fundatoris, recurrendum est ad consuetudinem Religionis, tract. 2. qu. 12. nu. 2. f. 6

Præceptum factum in merito S. Obedientiæ, in virtute Spiritus Sancti, sub formali præcepto ex usu, & praxi Ecclesiæ, obligat ad mortale, tr. 1. qu. 13. nu. 1. ibid.

Præcepta obligantia ad mortale, non sunt multiplicanda absque magna necessitate, tr. 1. qu. 13. nu. 3. ibid.

Præceptum tendendi ad perfectionem, est quoddam generale imbibitum in præcepto servandi substantialia, & accidentalia Regular, tr. 2. qu. 16. nu. 2. f. 10

Præceptum servandi mandata, & non peccandi, non est speciale mandatum distinctum a præceptis peculiaribus, sed imbibitum cum illis, ibid.

Præcepta, quæ Religiosis, ac secularibus communia sunt, seculis voro, contemptu, & scandalo, utrosque æqualiter obligant, tr. 2. qu. 24. nu. 4. f. 9

Præceptum dandi elemosynam, magis obligat divitem, quam pauperem, tr. 1. qu. 18. nu. 4. f. 11

Præceptum correctionis fratrem magis obligat Prælaturam, quam quatenus est frater, ibid.

Præceptum de audienda missa in festis, & dominicis diebus, adimpletur, ubicumque missa audiat, etiam in domo privata, tr. 7. qu. 99. nu. 1. f. 130

Præcepta divina, aut Pontificia contenta in Regula, obligant magis, si forte ad duplicem penam, tract. 7. qu. 103. num. 2. fol. 134

Præceptum audiendi missam diebus festis, licet postulet præsentiam, & corporalem assistentiam ad finem percipiendi sensibilibus verba, & ceterosias missæ, adhuc tamen non exigitur propinquissima, & immediata assistentia cum Sacerdote, sed sufficiens moralis, tr. 7. qu. 107

Præceptum factum subditi a suo Prælate ad veritatem faciendam, an æquipollat iuramento, variant Doctores, tract. 12. qu. 9. nu. 1. & seq. f. 197

Præceptum naturale de evitando damno iniuste ferendo, præfertur præcepto, de observando secreto, tr. 12. quæst. 29. num. 1. fol. 204

Concurrentibus duobus præceptis naturalibus, in aliquo casu contraria distantes, standum est potiori, ibid.

Præceptum de recidenda Parochorum, & aliorum habentium curam animarum, cum sit affirmativum, obligat semper, sed non ad semper, tr. 12. qu. 78. nu. 3. f. 125

Prædictio, & Prædicatio.

Prædictio quid sit, tr. 6. qu. 1. nu. 1. f. 70

Prædictio, nullam habet formam à Jure præscriptam, sed ex usu, & hominum consuetudine, tr. 6. qu. 1. nu. 3. ibid.

Prædictio est necessaria in Ecclesia Dei, tum ex parte populi, tum ex parte ministri, tr. 6. qu. 1. nu. 1. ibid.

Prædictio verbi Dei est post Baptismum, inter cetera ad salutem magis necessaria, ibid. nu. 1.

Prædicare non licet alicui, nisi officium Prælationis habeat, vel ex autoritate alicujus Prælati habentis, tract. 6. qu. 3. nu. 1. ibid.

Prædicandi munus, primò, & principaliter spectat ad Papam, ibid. nu. 2.

Secundò ad Episcopos locorum, qui succederunt in locum Apostolorum, ibid. nu. 3.

Tertiò, ad eos omnes, quibus ex privilegio Sedis Apostolicæ, vel ex commissione Episcoporum, intra Dioceses suas, commissum est tale munus exercere, ibid. nu. 4.

Prædicandi facultas est annexa curæ animarum, tract. 6. qu. 4. nu. 1. f. 71

Potes tamen demandari personæ nullam jurisdictionem habenti, dummodo sit idonea ad prædicandum, ibid.

Prædicandi munus potest alicui convenire de per se ex officio Prælationis, & per accidens ex officio ministerii, ibid.

Prælati, de praxi & usu Ecclesiæ, non potest demandari, nisi solis Presbyteris, & Diaconis, tract. 6. quæst. 4. num. 3. ibid.

Etiam subdiaconus potest de Jure, & de per se assumi ad prædicandum, præsupposito, quod fuerit assumptus ad Patrochiam, ibid.

Religiosi etiam tantum tonsurati possunt assumi ad prædicandum ex privilegio Gregor. XIII. ibid. nu. 3.

Prædicare, cum non sit actus ordinis, potest consequenter omnibus demandari, idoneis tamen, ibid. nu. 4.

Prædicare, regulariter loquendo, prohibetur est feminis, tr. 6. qu. 6. nu. 1. ibid.

Secus in casu gravi, & raro ex dispensatione Papæ, ibid. nu. 3. f. 72

Prædicare privatè ad domesticos, intra patres suæ habitationis licitum est feminis, tr. 6. qu. 6. nu. 2. ibid.

Prædicationis actus sunt, docere, delectare, & movere, tr. 6. qu. 8. nu. 2. ibid.

Prædicantes tempus determinatum, & certum futurorum malorum, alia diffusa Scripturæ Sacre, & similia, sunt excommunicati ex communicatione Papæ reservata, tract. 6. qu. 15. nu. 3. fol. 75

Prædicationis officium cum sit pars curæ Animarum, eo ipso, quo quis adipiscitur Curam, remanet obligatus ad prædicandum, non secus, quam teneretur ad recitandum officium, & alia Sacramenta administranda, tr. 6. qu. 40. nu. 5. f. 83

Contra prædicantes dogmata, vel miracula falsa, revelationes, aut detractiones de Prælati, possunt procedere Episcopi, tr. 6. qu. 43. nu. 1. ibid.

Prædicator.

Prædicator Regularis debet præsentari coram Episcopo, & ab eo licentiam petere, ac approbationem, quæ si sine ulla ratione eisdem denegentur, Summus Pontifex, autoritate Apostolica facit illis hanc facultatem, quæ prædicare possunt, tract. 4. qu. 31. nu. 1. f. 42. & qu. 32. nu. 1. f. 42

Prædicatores, vel alii consultò Confessionem differentes ad tempus Quadragesimæ, vel ad aliud tempus, quo extra Convenire manere debent, valide absolvantur, tract. 5. quæst. 41. nu. 1. f. 65

Prædicator debet habere dilectionem ardentem, conversationem relictam, & scientiam competentem, tract. 6. qu. 8. nu. 1. f. 72

Prædicator publicus peccat mortaliter, prædicando in peccato mortali, tr. 6. qu. 8. nu. 3. & f. 72. & qu. 9. nu. 1. f. 73

Prædicatoris scientia debet proportionali loco, tempori, & personis, tr. 6. qu. 8. nu. 7. ibid.

Prædicatores missi ad illuminandos populos, & confutandos hæreticos, debent esse potentes in opere, & sermone, ibid.

Prædicatores missi ad viam perfectionis dirigendam, debent esse efficaces in sermone, ibid.

Prædicatores missi ad plebem erudiendam, sufficit, ut fidei dogmata, & moralis doctrinæ præcepta, absque periculo erroris, tradere possint, tr. 6. qu. 8. nu. 7. ibid.

Prædicatores debent attendere, ut intellectum instruant, moveant affectum, & animum sectant ad adimplendum ea, quæ docent, ibid. nu. 8.

Prædicatores, peccant mortaliter, & possunt puniri, si prædicent sine licentia suorum superiorum, tract. 6. quæst. 15. nu. 1. & seq. f. 74. à tergo.

Immo possunt puniri pena falsi, & ut violatores Constitutionum Apostolicarum, ibid.

Prædicatores non possunt prædicare in vicis, & placeis publicis, independenter ab Episcopo loci, tr. 6. qu. 19. nu. 4. f. 76

Prædicatores non possunt sermocinari in Congregationibus secularium, hora illa, in qua Episcopus prædicare voluerit, ve coram se facere soleant prædicare, tract. 6. quæst. 26. nu. 31. fol. 77

Prædicatores in tribus casibus possunt incurtere cum Episcopo ad prædicandum illa hora, qua Episcopus prædicat, vel facit coram se prædicare, tr. 6. qu. 30. nu. 1. f. 80

Prædicatores, etiam possunt concurrere, ut supra in Concionibus funeralibus, quæ habentur in eorum Ecclesiis, & in festis peculiaribus, ibid.

Prædicatores licet habere oculum ad temporalia, non sicut ad mercedem, vel præmium, sed sicut ad stipendia pro necessitate sustentationis vite, tr. 6. qu. 39. nu. 1. f. 181. & tr. 7. qu. 43. nu. 2. f. 100

Index

- Prædicator** abque incursu simoniæ potest quærere suggestum, seu pulpitum, in quo sunt pinguiores elemosynæ, tr. 6. q. 39. nu. 1. f. 82.
- Prædicator**, aut prohibetur prædicare solum à Tyranno, & tunc non est dimittenda prædicatio, sed moderanda, aut prohibenda simul à Tyranno, & populo, & tunc prædicator debet cedere, & fugere ad alia loca, tr. 6. q. 41. nu. 1. f. 83.
- Prædicator** si habeat curam animarum, non debet dimittere suum gregem, etiam propter periculum mortis, dummodo possit facere aliquod bonum, remanendo cum suo grege, tr. 6. q. 41. nu. 2. ibid.
- Prædicator** prædicans non ex necessitate curæ sed sponte, & sic in casu prædicto, non tenetur ibi stare, etiam si posset ibi interales fructificare, tr. 6. q. 41. nu. 2. ibid.
- Prædicator** non tenetur animam suam ponere, nisi forte aliquis vellet corrumpere fidem, & tunc ibi periclitaretur, tr. 6. q. 41. nu. 2. ibid.
- Si autem non imminet talis casus, sic est in consilio prædicare, ibid.
- Prædicator**, in casu, quod in aliquo oppido sit solum prædicari in die Dominico, vel aliquo die festo, & Parochus nolit, potest vero secularis contra venire, ut prædicetur, tenetur obedi-
re potestati seculari, tr. 6. q. 41. nu. 1. ibid.
- Prædicatores**, in quibus casibus incidunt in excommunicationem, & priventur officio concionandi, tract. 6. quæst. 43. nu. 1. & 2. ibid.
- Prædicator**, si errores, aut scandala in populum disseminaverit, Episcopus ei prædicationem interdicit, tract. 6. q. 43. nu. 4. ibid.
- Prædicator**, si hæreses prædicaverit, contra eum secundum iuris dispositionem procedatur, ibid.
- Prædicatoribus** non est prohibitum exponere in aliquo Sacram Scripturam, seu deducere illam ad aliquem sensum præter, sed non contra sensum ad Ecclesiam, & S. Patribus, & Ecclesiis Doctoribus communiter traditum, tract. 6. q. 43. nu. 5. ibid.
- Prædicatores**, quoniam modo debeant Conceptionem Beatæ Mariæ Virg. predicare, tr. 6. q. 43. nu. 1. & seq. f. 84.
- Prædicatores** regulares, possunt nomine sue Sanctitatis, suis auditoribus concedere decem & octo annos Indulgentiarum, tr. 6. q. 45. nu. 1. f. 83.
- Prædicatores** Regulares prædicando fabulas, facetias, aut aliquid ridiculum, regulariter loquendo, scilicet peccant venialiter, tr. 6. q. 46. nu. 1. f. 86.
- Immo per accidens fieri potest, ne peccent mortaliter, ibid.
- Prædicatores** regulares, ex causa prædicationis, jejuni tempore possunt commelionis horam anticipare, vel retardare, quin etiam & immutare eam collatione serotina, tr. 6. q. 47. nu. 1. ibid.
- Prædicatores**, à quibus debeant eligi, ac alii, tr. 6. q. 40. num. 3. fol. 85.
- Prælatura.**
- Prælatum** procurare, absolute loquendo, non est licitum Religiosis, tr. 2. q. 1. nu. 1. f. 13.
- Prælatum** appetere, & procurare, est se exponere magno periculo damnationis Animæ, ibid.
- Prælatum** est periculosum ob multitudinem, & gravitatem obligationum, quas secum affert, tr. 2. q. 1. nu. 1. ibid.
- Prælatum** appetere, licitum est Religioso, sub hac tamen conditione, si Deo, & superioribus placeant, si Deus dignabitur concedere, quod requiritur ad præcellendum, & procellendum Ecclesiæ sue Sanctæ, ibid. nu. 2.
- Prælatum** appetere modo prædicto, non est se ingerere Prælatu-
ræ, sed Deo se humiliter offerre, ibid.
- Prælatum** electiva pœnes hoc differt à collativa, & manuali, quia illa non potest auferri sine iusta causa, secus verò illa manualis, tr. 12. q. 54. nu. 1. f. 113.
- Prælati.**
- Prælati** potest suis subditis imponere hoc & illud sub tali pœna tantum, non imponendo obligationem ad ullam culpam, tr. 1. q. 5. nu. 3. f. 3.
- Prælati** Prædicatorum in generali absolutione absolvunt præfer-
tim à pœna debita propter fractionem silentii inter duo Capitula, tr. 1. q. 5. nu. 6. ibid.
- Prælati**, per electionem, & confirmationem, & consecrationem, fit Prælati, tr. 1. q. 9. nu. 5. f. 5.
- Prælati** facti Prælati, tenentur servare spectantia ad statum Prælationis, licet non promiserit expressè illa observare, ibid.
- Prælatum** intentioni non semper potest bene conjecturari, cum sæpe simulent, tr. 1. q. 3. nu. 1. f. 16.
- Prælatum** intentioni, ut conjecturatur, an obliget sub mortali, attendenda est materia, super quam cadunt eius verba, ibid. nu. 2. ibid.
- Prælati** dicitur lex animata, tr. 2. q. 15. nu. 2. f. 7.
- Prælati** tenentur sub mortali procurare, ut Regula, & statuta sui Ordinis obligantia ad mortale, observentur a subditis, tr. 1. q. 26. nu. 1. f. 10.
- Alias non censetur electus in custodiam Regulæ, sed in ejus destructionem, ibid.
- Prælati** insinuantur, ut profint, & Regulam promoveant, & potiorum faciant, non ut destruant, ibid.
- Prælati**, eo ipso, quod taceat, consentiunt, tract. 1. quæst. 26. nu. 6. ibid.
- Prælati** ex eo, quod permittit, securitas nascitur delinquenti, ibid.
- Prælati** corrigere debet subditos suos, ibid.
- Prælati**, quanto in loco superiori, tantò in periculo majore ver-
santur, tr. 1. q. 26. nu. 7. ibid.
- Prælati** ex præcepto iustitiæ, five ex officio Prælationis, tenentur consuetudines Religioni contrarias abolere, & extirpare, tr. 1. q. 27. nu. 1. ibid.
- Prælati** non extirpantes consuetudines Religioni contrarias, sunt ordinem destructores, ibid.
- Prælati** sunt Patres Spirituales, ibid.
- Prælati** tenentur ex eoque, quæ ad spirituale salutem ordinantur, aliter non Patres, sed anticipare dicentur, ibid.
- Prælati** speculati cuncta tenentur oves sibi committas curare, & ovem perditam require, & ad caulam gregis reducere, tr. 1. q. 27. nu. 1. ibid.
- Prælati**, ex officio tenentur procurare, ne disciplina regularis relaxetur, sed ut secundum omnes suas partes a subditis observetur, ibid. nu. 2. f. 11.
- Prælati** Regulares peccant mortaliter, si occasione permittant subditos frequentare violare statuta accidentalia sui Ordinis, ad nullam culpam, nec quidem venialem obligantia, tract. 2. q. 27. nu. 1. ibid.
- Dummodo** ex tali permissione commune bonum, vel salus alicujus particularis subditi periclitatur, tr. 2. q. 27. num. 3. ibid.
- Prælati** peccant mortaliter, si permittat disciplinam in totum, vel in magnam partem dissolvere, aut relaxari, vel intrinsecè laxari, ibid.
- A** Prælati adhibenda est correctio, etiam circa venialia, & exiles defectus subditorum, tr. 1. q. 27. nu. 2. ibid.
- Dummodo** ex correctione prædicta, Prælati Regulares non fiat nimis suspiciosi, & subditi exilis, vel vita religiosi reddatur execrabilis, & odiosa, tr. 1. q. 27. nu. 4. ibid.
- Prælati** gerit vicem trius personarum, nempe Patris, Fratris, & Judicis, tr. 1. q. 28. nu. 3. f. 12.
- Prælati** prout gerit vicem fratris, non tenentur inquirere defectus subditorum, ut corrigat, ibid.
- Prælati** inferior dispensans in lege superioris sine iusta causa, ultra peccatum mortale, reddit dispensationem nullam, & irritam tr. 1. q. 29. nu. 1. ibid.
- Dummodo** dispensatio cadat super ea, quæ obligant ad mortale, ibid.
- Prælati** dispensans in lege superioris, si dispensatio cadit super ea, quæ non obligant ad mortale, peccat venialiter, sed dispensatio remanet valida, tr. 1. q. 39. nu. 3. ibid.
- Prælati** Regulares prohibent concedere gratias, vel pœnas remittit, ad instantiam exterorum, tract. 2. quæst. 2. num. 3. & 4. f. 13.
- Prælati** Ord. Prædicatorum ad instantiam exterorum gratias concedentes, peccant mortaliter, tr. 2. q. 8. nu. 1. f. 16.
- Non tamen privantur suis officiis, nec redduntur inhabiles, nec incurrunt aliquam excommunicationem, ibidem nu. 2.
- Prælati** prædicti sæpe sæpius excusantur etiam à mortali, tr. 2. q. 8. nu. 3. ibid.
- Prælati** Ordinis Minorum & minorum, concedentes gratias ad instantiam exterorum, nedum peccant mortaliter, sed etiam excommunicationem incurrunt, tract. 2. q. 8. num. 4. ibid.
- Prælati**, si ad instantiam secularis, vel nullam pœnam imponit subdito delinquenti, vel imponit partem pœnæ, vel dispensat in pœna jam imposita, incurrunt pœnas latas contra Prælatos, ad instantiam exterorum pœnam subdito dimittentes, tr. 2. q. 10. nu. 1. f. 17.
- Prælati**, si ad instantiam secularis auferat pœnam, quam alicui facti injustè imposuit, non incurrunt prædictas pœnas, ibidem.
- Prælati** superiores injustè volens confirmare canonicè electum, si rogante seculari illum confirmet, non incurrunt pœnas latas contra Prælatos concedentes gratia ad instantiam exterorum, tr. 2. q. 11. nu. 1. ibid.
- Prælati** inferiores, si ad instantiam secularis, petivit à Prælato superius, ut der Officium alicui Fratri, & obtinuit, non est pœnis obnoxius, tr. 2. q. 12. nu. 1. ibid.

Rerum Notabilium.

Nec Prælati major, in tali casu pœnas incurrit, ibid.
 Secus vero, si Prælati concedens, sicut infirmitatem Prælatum petere, ad instantiam secularis, ibid.
 Prælati, si intuitu secularis amici, det officium alicui fratri amico, vel consanguineo dicti secularis, non subiecitur dictis pœnis, tr. 2. qu. 13. nu. 1. ibid.
 Prælati, qui rogant tantum seculari, sed non instante, vel premente, datur aliquod Officium, non incurrit dictas pœnas, ibid. nu. 2. ibid.
 Prælati, qui jam destinaverat aliquem ad aliquod Officium, vel dignitatem, non incurrit pœnas, si ante assumptionem, interierit a seculari pro eadem dignitate eidem Religioso tribuenda, ibid.
 Quod intellige verum, si tamen exinde non oritur scandalum, ibid.
 Prælati, qui instantes rogatus a seculari, ut aliquod Officium Religioso daret, non incurrit pœnas, si illud ei daret, non principaliter propter preces secularis, sed propter merita Religiosi, tr. 2. qu. 13. nu. 3. ibid.
 Verum si non attenderet ad dignitatem personæ, sed ad favorem humanum, esset simonia intentionalis, tract. 2. qu. 13. nu. 4. ibid.
 Prælati, qui preces pro indigno portectas exaudit, simoniam committit, & ipsum factum est amoniam, ibid.
 Si autem preces pro digno postulat, ipsum factum non est simonia, ibid.
 Prælati conferens officium, motus dumtaxat verbis secularis, qui ei dixit, frater A. est bonus religiosus, meus amicus, est bonus pro tali officio, &c. dat in pœnas, tract. 2. qu. 14. nu. 1. ibid.
 Secus vero, si conferret officium, motus principaliter ex illius Fratris bene meritis, & consequenter ex verbis illius secularis, ibid.
 Prælati concedens Officium fratri A. ut motem gerat seculari, qui sibi ad talem suum multa munera dedit, dat in pœnas, tr. 2. qu. 15. nu. 1. ibid.
 Dummodo Prælati consistet de tali proposito donantis, ibid.
 Secus si bona fide, munera reciperet, ibid.
 Prælati, si licentiam concedat alicui fratri eundem foras per longum tempus ad petitionem seculari, ut ejusdem aliquod negotium peragat, non dat in pœnas, tr. 2. qu. 16. nu. 1. ibid.
 Secus vero, si primò, & principaliter intendat favere fratri, & secundario seculari, ibid.
 Prælati concedens Officium ad instantiam monialis sui Ordinis, pœnas non incurrit, tr. 2. qu. 17. nu. 1. ibid.
 Prælati concedens Officium moniali ad instantiam secularis, incurrit pœnas, ibid. nu. 2.
 Prælati concedens aliquam dignitatem suo subdito, extra ordinem, puta monas inquisitionis, &c. ad instantiam secularis, pœnas non incurrit, ibid.
 Prælati concedens officium ad instantiam Episcopi sui Ordinis, non dat in pœnas, tr. 2. qu. 18. nu. 1. f. 18
 Prælati concedens ad instantiam Eminentiſſi Protectoris Ordinis, non dat in pœnas, tr. 2. qu. 19. nu. 1. ibid.
 Prælati concedens Novitiis ad instantiam secularis, non dat in pœnas, tr. 2. qu. 20. nu. 1. ibid.
 Prælati recipiens Novitium ad instantiam secularis, pœnas non incurrit, ibid.
 Prælati, si in diffinitorio, vel extra; ad instantiam secularis donec suffragium pro aliquo Fratre ad aliquam dignitatem, quam non obinet, non dat in pœnas, tract. 2. quæst. 12. num. 1. ibid.
 Prælati regulares, si dent litteras dimissorias aliis, quam sibi subditis, sunt ipso facto suspensi, tr. 3. qu. 8. nu. 1. f. 22
 Prælati Regulares incidunt in eandem pœnam suspensionis, si dent litteras dimissorias Novitiis ad suscipiendum Ordines, etiam primam tonsuram, tr. 3. qu. 8. nu. 2. ibid.
 Prælati, qui de industria distulit subdito dimissorias concedere, usque dum Diœcesanus sit absens, vel ordinationem non habeat, nec peccat mortaliter, tr. 3. qu. 10. nu. 1. ibid.
 Prælati, si in motem gerat subdito durante examine Episcopaliſſimum fidei assignet in aliquo Conventu suo in Diœcesi alicuius Episcopi amici, peccat mortaliter, tract. 3. quæst. 10. nu. 2. fol. 32
 Prælati regulares habent jurisdictionem quasi Episcopalem, & eandem in suos subditos exercens, sicut Episcopi in Clericos, tr. 3. qu. 12. nu. 1. f. 23
 Prælati non possunt concedere dimissorias, nisi subdito verè, & legitime professio, tr. 3. qu. 16. nu. 1. f. 24
 Prælati regulares possunt cum suo subdito dispensare in suspensione incurſa propter suspensionem ordinum ante ætatem, tr. 3. qu. 17. nu. 1. f. 26
 Prælati regulares, etiam possunt dispensare cum suo subdito super irregularitate contracta propter exercitium habitum in

ordinibus malè susceptis, ibidem
 Dummodo sumus in oculis, & in foro Animæ, ibid.
 Prælati Regulares non possunt dispensare super ætate cum malè promoto, ut scilicet sublata suspensione, exerceret actum Ordinis indebitè suscepti, tr. 3. qu. 21. nu. 1. f. 26
 Prælati Regulares non possunt dispensare cum subdito super interſtitiis temporum, sed pertinet ad Episcopum, tr. 3. qu. 29. nu. 1. f. 27
 Prælati Regulares cum mittunt suos subditos ad Ordines suscipiendos; in litteris dimissoriis (si indigeant) tenentur Episcopum togare, ut super interſtitiis displiceat dignetur, ob suæ Ecclesiæ necessitatem, & utilitatem, tr. 3. qu. 29. num. 3. ibidem
 Prælati Regulares non possunt dispensare, ut Religiosus laicus promoveri possit ad Ordines, tr. 3. qu. 32. nu. 1. f. 28
 Prælati Regulares possunt dispensare cum suis subditis in omni irregularitate, proveniente ex quacunque causa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiz, & mutilationis membrorum, tr. 3. qu. 39. nu. 2. f. 29
 Quod est verum in foro interno, & externo, ibid. nu. 3.
 Prælati Regulares non possunt aliquem fratrem sibi subditum in Parochiam designare, qui absque approbatione Episcopi Confessiones audiat Parochianorum, tract. 4. quæst. 5. num. 1. fol. 32
 Prælati Regulares non possunt subditos assignare ad sibi confitendum, tr. 5. qu. 5. nu. 1. ibid.
 Nec etiam peccata reservata, ibid. nu. 3.
 Excepi in quibusdam casibus, nempe ob bonum proximi, vel si peccatum sit tale, ut ei nemo excepto superiore, sciat remedium adhibere, aut ob bonum ipsius pœnitentis, ibidem num. 4.
 Prælati Regulares possunt sibi aliquos Casus reservare, tr. 5. qu. 5. nu. 3. f. 50
 Prælati in singulis domibus tenentur deputare duos, tres, aut plures Confessores, qui a non reservatis, & a reservatis absolvant, tr. 5. qu. 5. nu. 3. f. 51
 Prælati ex iustitia tenentur hanc facultatem delegare, ibid.
 Secus peccat mortaliter, ibid.
 Prælati possunt taxare pœnitentiam a Confessario imponendam pœnitenti, tr. 5. qu. 8. nu. 1. f. 52
 Quod procedit necum respectu Casuum reservatorum, verum etiam respectu non reservatorum, ibid.
 Prælati Regulares habent in suos subditos potestatem ordinariam, & jurisdictionem, quasi Episcopalem, unde possunt in illos totum illud, quod possunt Episcopi in Clericos sibi subiectos, tr. 5. qu. 11. nu. 4. f. 53, & tr. 5. qu. 13. nu. 1. f. 69
 Prælati extranei cujuscumque sint status (exceptis Pœnitentiariis S. Papæ & exemplorum Religiosorum confessiones prohibentur accipere, tr. 5. qu. 11. nu. 4. f. 53)
 Proprio Prælati decedente, potest Regularis in casu necessitatis, per Episcopum absolvi ab Episcopo, ab omnibus, a quibus potest ipse Episcopus absolvere suos subditos, ibid. nu. 5.
 Omnis Prælati Religiosis exemptæ potest ad libitum sibi eligere Confessarium, etiam a Prælati superiore non deputatum, tr. 5. qu. 15. nu. 2. f. 49
 Non solum dum sunt in proprio loco, verum etiam dum fuerint hospites in aliena Provincia, ibid. nu. 3.
 Nec privilegium hoc finitur unica vice, sed durat durante Prælatura, unde una vice potest eligere unum, & alia vice alium, quem maluerit, etiam in fraudem, ibid. nu. 4.
 Prælati possunt sibi eligere in Confessorem simplicem Sacerdotem sui ordinis, etiam præſente Confessario a Patre Generali, vel Provinciali approbato, tr. 5. qu. 15. nu. 5. f. 56
 Dummodo Religio ipsorum non habeat privilegium confitendi Confessario a Prælati superiori assignato, ibid.
 Prælati non possunt sibi eligere Confessorem, ut supra, tempore Jubilæi, tr. 5. qu. 15. nu. 6. ibid.
 Prælati inferiores nequeunt eligere extraneum, sed Sacerdotem sui ordinis, ibid. nu. 8.
 Supposito tamen copia Sacerdotis sui Ordinis & exclusis casibus necessitatis, ibid.
 Quod agitur a Prælati, faciliè trahitur a subditis in exemplum, tr. 5. qu. 15. nu. 9. ibid.
 Prælati totum illud possunt erga se, quod possunt erga subditos, tr. 5. qu. 16. nu. 4. f. 57
 Prælati non sunt dum nec diffiçiles in concedenda licentia fratribus inæstantibus, ut possint absolvi a reservatis, tr. 5. qu. 20. nu. 6. & 7. f. 58
 Prælati transmittens regulares subditos extra septa, censetur illis omnia dare, quæ ad tale iter necessaria sunt, & præcipue quo ad Sacramentum pœnitentiæ, tract. 5. quæst. 24. num. 2. fol. 60
 Prælati, si alicui concedat totam suam facultatem, tunc sic institutus, potest totum, & omne, quod potest Prælati, tr. 5. qu. 40. nu. 1. f. 66

Index

- Prelati Regulares à quibus casibus, & censuris absolvi possunt suos subditos, tr. 1. qu. 1. nu. 1. & seq. f. 99**
- Prelati Regulares valent suos subditos absolvi ab hæresi, occultatamen, & in foro conscientie, tr. 1. qu. 13. nu. 1. f. 99**
- Prelati regulares possunt absolvi suos subditos ab omnibus casibus Papalibus, etiam Bullæ Cœnæ, oculus tamen, & in foro conscientie tantum, tr. 1. qu. 13. nu. 3. ibid.**
- Prelatus commissa est cura publica Ecclesiæ, tract. 6. qu. 3. nu. 2. fol. 70**
- Prelati prædicantes in mortali, peccant mortaliter, tr. 6. qu. 4. nu. 4. fol. 71**
- Prelati Regulares habent facultatem destinandi prædicatores ad concionandum extra sua monasteria, concurrentibus tamen licentia Episcopi loci, & idoneitate destinandorum, tr. 6. qu. 13. nu. 1. & seq. f. 74**
- Prelati in Ordine nostro non possunt permittere juvenes non Sacerdotes ad prædicandum, etiam in villis, tr. 6. qu. 13. nu. 7. ibid. a tergo.**
- Prelati Regulares peccant mortaliter, si subditos ignorantes, & non idoneos ad concionandum licentent, tract. 6. qu. 14. nu. 4. ibid. a tergo.**
- Prelatus, qui Missæ celebrationem jubet, intendit Deum toto Sacrificii fructu placare, tr. 7. qu. 51. nu. 1. f. 111**
- Prelati locales, teneantur sub pœna privationis officii, ac vocis activæ, & passivæ ipso facto incurrenda, curare, & efficerent Decreta de celebratione Missarum sexto quoque mense, id est sex, 2. post primam Dominicam Adventus, & ter. 6. post Octavam Corporis Christi, in publica mensa perlegantur, tr. 7. qu. 72. nu. 1. f. 120**
- Prelati Regulares, qui fuerint in hoc transgressores, puniendi sunt ab eorum superioribus, ibid. nu. 2. ibid.**
- Prelati regulares, respectu suorum subditorum sunt Episcopi æquipollentes, ibid.**
- Ad Prelatos regulares spectat procurare executionem Constitutionum Apostolicarum, ibid.**
- Prelatus Monasterii, cui quoque prædecessor non curavit celebrare Missas, ad quas Monasterium tenebatur, ex legato, vel stipendio, tenetur vel supplere Missas omittas, aut restituere stipendium acceptum, tr. 7. qu. 75. nu. 1. f. 121**
- Prelatus Monasterii tenetur solvere debita legitimè contracta à suo prædecessore, ibid.**
- Prelatus habet præcipere ea, quæ spectant ad bonum regimen Monasterii, ut inuit celebratio divinarum, & satisfactio onerum Missarum, tr. 7. qu. 85. nu. 2. f. 126**
- Prelati sunt domini operationum subditorum, quæ possunt officere obedientie promissæ, tr. 7. qu. 86. nu. 4. ibid.**
- Prelatus sicut ex iusta causa potest suspendere subditum à tota celebratione Missarum, & ab applicatione Missæ, tract. 7. qu. 86. nu. 4. f. 127**
- Prelatus, licet non possit impedire intentionem consecrandi, potest tamen impedire intentionem applicandi, tr. 7. qu. 86. nu. 6. ibid.**
- Prelatus regulis potest applicatione sui subditi annullare, antequam Missam celebret, non autem postquam illam celebravit, tr. 7. qu. 86. nu. 9. ibid.**
- Prelati Regulares possunt cogere subditos, ut de bonis sibi concessis ad usum, restituant stipendia Missarum applicatarum contra intentionem Prelati, tr. 7. qu. 87. nu. 1. ibid.**
- Prelati Regulares, qui fuerint in hoc negligentes, in pœnam eorum negligentiarum, tenentur & ipsi restituere de bonis tamen concessis ad usum, ibid.**
- Vel possunt Missas non dictas, per se, vel per alium tertium supplere, ibid. nu. 2.**
- Prelatus regularis, & si subditi præcipiat, ut quotidie celebrent, tale præceptum intelligitur humano modo, ut scilicet interdum licitum sit subditi aliquando quiescere, & tempore talis vacantur, pro suis continguens Deum orare, tr. 7. qu. 101. nu. 3. f. 133**
- Prelati Regulares de jure communi tenentur sub mortali Missam Conventualem dicere, vel dici facere, tract. 7. qu. 102. nu. 4. ibid.**
- Dummodo in dictis Conventibus adsit mediocris numerus Fratrum, qui vivant ex elemosinis, & non sint legitime impediti, tr. 7. qu. 102. nu. 4. f. 134**
- Prelati tunc, nec in suis Conventibus deficiat iuge Sacrificium Missæ, ibid. nu. 5.**
- Prelati Regulares, sine causa omittentes Missam Conventualem cantant, peccant mortaliter, tract. 7. quæst. 103. num. 1. ibid.**
- Prelatus in multis habet nolle, & velle, non tamen proprium, & absolutum à Regula, & Constitutionibus, sed commensuratum illis, & dependenter ab illis, tract. 10. quæst. 2. num. 2. f. 149**
- Prelati regulares non possunt sibi eligere sepulchrum, tr. 10. qu. 2. & seq. ibid.**
- Prelati Regulares non possunt Religiosis sibi subditis, sepulchrum eligere, tr. 10. qu. 3. nu. 3. ibid.**
- Prelatus potest sepelire aliquem in alienis sepulchro, etiam eo invito, ex iusta tamen causa, tr. 10. qu. 2. nu. 1. f. 178**
- Prelati Regulares possunt sine licentia Episcopi exhumare cadavera detraكتورum, in suis Ecclesiis depositata, & tradere ut ad quos pertinet, ad alibi sepeliendum, tract. 10. qu. 33. num. fol. 181**
- Sed ad cautius agendum, querant licentiam Episcopi loci, ibidem**
- Prelati Regulares, in puniendis delictis subditorum, non tenentur servare Apices, & subtilitates Juris, tract. 10. quæst. 1. nu. 1. fol. 192**
- Prelati Dominici circa hoc habent privilegium particulare sibi indultum à Bonifacio VIII. ibid.**
- Prelati Regulares, licet non teneantur in supradictis servare apices Juris, tenentur tamen observare substantia, & essentialia Judicii, tr. 12. qu. 1. nu. 3. f. 193**
- Prelati Regulares, non possunt, ut libet, testes de jure inhabiles, admittere ut habiles, & idoneos ad iudicandum de crimine subditorum, tr. 12. qu. 4. nu. 2. & 3. f. 194**
- Prelati Regulares, licet non teneantur in eorum iudiciis sequi apices juris, hoc tamen procedit in civilibus, & levibus, secus autem in criminalibus, & gravibus, tract. 12. qu. 4. num. 1. ibidem**
- Prelatus Regularis potest punire subditum inculpatum de viis sodomico, tr. 12. qu. 13. nu. 1. & seq. f. 198**
- Prelatus Regularis non potest subditum refugatum in aliena Ecclesia exinde extrahere, sine licentia Papæ, tr. 12. qu. 21. nu. 3. f. 203**
- Prelato Regulari vetitum est in alieno territorio, suam jurisdictionem exercere, ibid.**
- Prelati Regulares, per litteras infamatorias, sive criminum delatorias, incito Authore scriptas, non possunt contra subditum diffamatum specialiter inquirere, tr. 12. quæst. 2. num. 1. ibidem**
- Prelati possunt speculatores super populum Domini, qui & ponde debent invigilare super gregem suum, & vitam & mores subditorum inquirere, & malefacta corrigere, & castigare, alias sunt reprimendi, & puniendi, tract. 12. quæst. 2. nu. 2. ibidem**
- Prelati non debent Regulas à jure præscriptas, ad cognoscenda, & investiganda delicta præmittere, immò stitit illas observare, ibid.**
- Prelatus, quando duo æque digni & benemeriti procurant beneficium, potest illud donare, cui maluerit, tract. 12. qu. 36. nu. 7. f. 208**
- Prelati Regulares non monentes subditos, tempore stabiliti & observantia, & effectioe Constit. Apostol. spectantia ad S. Officium, in quas pœnas incident, tr. 12. qu. 39. num. 2. fol. 210**
- Prelati in hoc, si fuerint transgressores, subjiciuntur iudicio Inquisitorum, qui, nec quoad pœnas expressas, eum condemnant, & inconvulso Papa, ibid. nu. 2.**
- Prelati in hoc transgressores, incident in pœnas, etiam si die præscripta repenatur in Conventu Patet Generalis, vel Provincialis, occasione visitationis, ibid. nu. 3.**
- Prelati locales, communionem prædictam facere possunt per totum mensem Augusti, ibid.**
- Immo ex iusta causa eam anticipare potest, ibid.**
- Prelati locales tenentur facere legi in suis Conventibus, solum bis in anno Decreta de Apost. & ejusdem, tr. 12. qu. 42. num. 1. ibidem**
- Prelati locales, si ex oblivione, vel ignavia omittant dicta Decreta legi, non incurunt pœnas appostas in dictis Decretis, ibid. nu. 2.**
- Quod intelligitur verum in foro interno, non vero externo, ibidem**
- Prelati locales omittentes dicta Decreta legi ex malitia, & dolore, dant in pœnas, ibid.**
- Prelati Regulares omnes, & quascumque causas de Hæresi suorum subditorum, etiam in generali visitatione repertas, vel sibi, tamquam Patri revelatis, tenentur committere ipsius pravitatis Inquisitoribus, & ordinariis locorum, tr. 12. qu. 43. nu. 2. f. 211**
- Quod eis præcipitur sub pœna excommunicationis late sententia Papæ reservata, ibid.**
- Prelati impediens suos subditos denunciare suspectos de Hæresi, incident in excommunicationem Papæ reservatam, tr. 12. qu. 43. nu. 3. ibid.**
- Unusquisque Prelatus habet aliquod jus in re, quo ad jurisdictionem exercendam in suo territorio, ad omnes suos subditos, tr. 12. qu. 45. nu. 2. f. 212**
- Prelati superiores, sicut possunt causa interveniente, inferiorem totali jurisdictione privare, ita eadem causa interveniente, possunt**

Rerum Notabilium.

possunt eandem jurisdictionem limitare, tract. 12. qu. 48. n. 1. fol. 13.

Praelati, quibus de causis possunt amoveri ab Officio, tr. 12. q. 53. nu. 1. & 3. f. 14.

Praelati superni, ut Generales, & Provinciales, etiam seclusi privilegis, possunt sine extra, five in Capitulis generalibus, & Provincialibus, coarctare, restringere, immo, & tollere suis subditis usum quorumcumque privilegiorum, etiam a Sede concessorum, tr. 12. q. 60. nu. 1. f. 217.

Dummodo, id quod tollitur, aut limitatur, non sit contra usum Sacrorum Canonum, nec contra Decreta Sac. Congr. & Conc. Trid. nec contra favorem publicum Ecclesiarum, vel Religionum, tr. 12. q. 60. nu. 5. ibid.

Praelati, suspendere possunt auctoritatem habitam ex privilegio, si illa subditi abutantur, & iterum durante suspensione S. Papatu consulere, tr. 12. q. 61. nu. 3. ibid.

Secus vero, si nullus sit abusus potestatis traditur, ibid. n. 4.

Contra Praelatos, subditorum accusatio, non facit admittitur, tr. 12. q. 65. nu. 1. f. 219.

Praelatus regularis, non potest per solos testes in generali visitatione examinatos, Religiosum culpatum condemnare, abique eo, quod testes examinati, iterum examinentur, tr. 12. q. 66. n. 1. & seq. ibid.

Praelati locales non possunt accipere pecuniam ad cambium, si ve ad mutuum cum solutione lucri cellantur, vel damni emergentis, tr. 12. q. 69. nu. 1. & seq. f. 221.

Praelati ut incurant penas appostas contra accipientes pecuniam ut supra, exigitur, ut monetur per eisdem acceptæ ad cambium, vel mutuum, sint acceptæ cum obligatione, aut hypotheca bonorum Monasterii, aut dato pignore bonorum præfati Monasterii, tr. 12. q. 69. nu. 3. ibid.

Secus vero, seclusis obligatione, ac pignore bonorum Monasterii, ibid. nu. 4.

Praelati regulares possunt absolvere subditos suos ab omni excommunicatione subsecuta, etiam ob mutilationem membrorum, etiam ob homicidium, etiam ab excommunicatione ob manus violentas in Episcopum, tract. 12. qu. 83. num. 3. fol. 226.

Praelatus regularis percutiens publicè Religiosum subditum, non est ipso facto privatus suo officio, & beneficio, & consequenter non est evitandus ante declarationem Iudicis, tr. 12. q. 85. nu. 2. ibidem.

Praelati possunt absolvi à Confessariis ab eisdem electis, ab omnibus, a quibus sui Praelati possunt suos subditos absolvere, tr. 5. qu. 16. nu. 3. f. 56.

Praelatus Regularis potest absolvere suos subditos ab excommunicatione lata ab Episcopo contra eos, qui accedunt ad ordines cum aliquo impedimento occulto, tr. 3. q. 12. nu. 1. f. 23.

Presbyteri.

Presbyteri seculares non possunt in Ecclesiis Regularium, super cadaveribus ibi tumulandis, officia cantare, & familia ad funus pertinetur peragere, tr. 10. q. 37. nu. 1. f. 181.

Non obstant quacunq; contraria consuetudine, ibid.

Presbyteri, & Clerici unius Ordinis concurrentes ad Ecclesias alterius Ordinis, censentur esse in alieno territorio, ubi veritatem actus jurisdictionales exercere sine voluntate Patroni loci, tr. 10. q. 37. nu. 1. ibid.

Præfens.

Præfens ille dicitur, qui videt, & intelligit ea, quæ aguntur, tr. 7. qu. 107. nu. 2. f. 137.

Præfens moraliter Sacrificii Missæ, satisfacit præcepto audiendi Missam, ibid.

Præsumptio.

Præsumptio includit scientiam, dolum, & malitiam, tr. 3. q. 12. nu. 1. f. 15.

Pretium.

Pretium propriissimè pertinet ad emptionem, & venditionem, tr. 7. q. 35. nu. 1. f. 106.

Pretium dici non potest, quod datur, & recipitur pro missa celebranda, ibid.

Prior.

Priores, qui in Ordine Predicatorum abusus inducunt, aut consuetudines nostris legibus contrarias tolerant, in penam ab Officiis absolvuntur, tr. 1. q. 33. nu. 2. f. 12.

Priores possunt instituire Confessorem pro toto suo Conventu, dummodo propriis statutis non repugnet, tract. 5. qu. 2. num. 1. fol. 50.

Prior venit nomine proprii Sacerdotis in toto suo Conventu, tr. 3. qu. 4. nu. 1. f. 52.

Priores nostri Ordinis non possunt extraneo Confessori committere audientiam confessionum suorum subditorum, tr. 5. q. 9. nu. 2. f. 52.

Nisi in casu necessitatis extremæ, ibid.

Prior unius Monasterii potest audire confessiones sui subditi, dum reperitur in alio Monasterio, sine licentia superioris *Donati Præm. Regularis Tomus III.*

loci, tr. 5. q. 14. nu. 1. f. 55.

Priores Conventuum, & similes superiores Religionum possunt sibi, ut libet eligere Confessarium, etiam non approbatum à suo legitimo superiore, tr. 5. qu. 23. nu. 1. f. 55.

Dummodo tamen Confessarius eligendus sit ad minus simplex Sacerdos, non suspensus, non excommunicatus, neque interdictus, qui sciat legere, & solvere, ibid.

Priores possunt, ut supra, sibi eligere Confessarium, non solum dum sunt in proprio loco, seu proprio Conventu, verum etiam dum fuerint hospites in aliena Provincia, tract. 5. qu. 25. nu. 3. fol. 56.

Quod privilegium non finitur unica vice, sed durat, durante Prælatu, unde una vice possunt eligere unum, & alia vice alium quem maluerint, etiam in fraudem, tract. 5. qu. 25. num. 4. ibid.

Limita tempore Jubilæi, ibid. nu. 6.

Et dummodo Confessarius eligendus sit Sacerdos sui ordinis, supposita tamen copia Sacerdotis sui ordinis, & exclusis casibus necessitatibus, tr. 5. q. 25. nu. 8. ibid.

Priores eligentes sibi Confessarios, non possunt ab eisdem absolvi à reservatis suis Provincialibus, tract. 5. quæst. 16. num. 1. ibidem.

Secus, si Priores habuerint facultatem absolvendi à reservatis Provincialibus, quia in tali casu, etiam ipsi poterunt absolvi, ibid. nu. 3.

Dummodo hæc facultas sit libera, secus vero, si fuerit restricta ad suos subditos tantum, ibid. nu. 4.

Priores, in suis Conventibus, & in eorum absentia Superiores, & eorum Vicarii, omnes Fratres nostri Ordinis ad eorum Conventus declinantes, absolvere possunt ab omnibus peccatis, & censuris, tam à jure, quam ab homine, generaliter latis, & Sedi Apostolicæ, specialiter non reservatis, tract. 5. qu. 17. nu. 1. f. 57.

Ac etiam Sacramentum Eucharistiæ, & Unionis ministrare, ibidem.

Prior nostri Ordinis, potest ex legitima causa, fratribus licentiam dare, ut confiteantur, etiam Sacerdoti seculari, vel regulari alterius Ordinis alias legitime exposito, quando copiam Confessoris Ordinis nostri habere non possent, tract. 5. qu. 22. nu. 1. fol. 59.

Prior Monasterii, potest causam sui Monachi, alteri Monacho non subdito delegare, tr. 2. qu. 10. nu. 2. f. 201.

Prior, causam civilem sui Monachi, etiam laico delegare potest, ibid. nu. 3.

Prior Dominicanus potest, ob solos Fratres in visitatione examinatos, ab officio removeri, abique eo, quod testes recepti iterum examinentur, tr. 12. q. 67. nu. 1. & seq. f. 210.

Prior Conventualis, sine iusta causa, & abique consensu sui Capituli, non potest Supprietem sui Conventus absolvere, tr. 12. qu. 68. nu. 1. & seq. ibid.

Priores infra mensem suos Supprietores instituire, vel petere tenentur, quo mente transacto, jus providendi revolvitur ad Provinciale, tr. 12. qu. 68. nu. 4. ibid.

Priores, si infra mensem non instituerint, vel non petierint Supprietorem, sunt ab officio absolvendi, ibidem.

Priores de jure divino tenentur residere in suis Conventibus, tr. 12. qu. 78. nu. 1. f. 224.

Prioratus.

Prioratus non potest dici beneficium simplex, sed Curatum, ex quo petit personalem residentiam sui Pastoris, tr. 12. qu. 77. nu. 3. ibid.

Priorissa.

Priorissa Monialium non potest sibi eligere Confessarium simplicem Sacerdotem, ut ceteri Praelati, tract. 5. quæst. 15. nu. 7. fol. 56.

Princeps.

Princeps potest subditos obligare ad culpam venialem, item ad mortalem, item ad solam penam, abique ulla culpa, tract. 1. qu. 5. nu. 3. f. 3.

Princeps sic imperans, bene imperat, & obligat, quia utitur jure suo, & subditi tenentur obedire, ibid.

Princeps beneficium, five gratia, latissimè interpretandum est, tr. 3. qu. 39. nu. 3. f. 30.

Princeps non habet sepulchrum majorem suorum, sepeliendi sunt in Cathedrali, tr. 9. qu. 25. nu. 1. f. 159.

Quod intellige verum, si sint peregrini, secus sepeliendi sunt in Parochia, in qua decedunt, & in qua audierunt divina, & receperunt Sacramenta, ibid.

Principum Parochus est Episcopus, tract. 9. quæst. 25. num. 1. ibidem.

Solus summus Princeps potest uti hac clausula, scilicet de plenitudine potestatis, & non nisi in causa publica, & communi, & necessaria, tr. 12. qu. 62. nu. 9. f. 218.

Summus Princeps ex debito iustitiæ tenetur præmiare subdito.

Index

subditorum labores, maxime passos ob bonum commune, & publicum, tr. 12. qu. 62. nu. 10. ibid.

Princeps tenetur observare pacta, & contractus initos inter se, & subditos suos, ibid.

Quod Principi placet, legis habet vigorem, tr. 1. qu. 5. nu. 3. fol. 1.

Nec etiam Princeps supremus potest temeriter debitorum, quod iure naturali alteri debetur, contra voluntatem veri Domini, tr. 12. qu. 99. nu. 2. f. 33

Nisi adit urgens & rationalis causa, propter majus & publicum bonum, ibid.

Privilegium.

Privilegia Regularium, quibus poterant Ordines suscipere à quovis Episcopo Catholico, extincta manent, tr. 3. qu. 1. nu. 2. fol. 20

Privilegia Regularium, quibus non possunt excommunicari, suspendi, nec interdicti ab Ordinariis locorum, fallunt in multis casibus, & præcipue in materia ordinum, tr. 3. qu. 11. nu. 5. f. 23

Privilegium, quo poterant Regulares promoveri ad Presbyteratum vigesimo secundo anno completo, jam est extinctum, tr. 3. qu. 17. nu. 3. f. 24

Privilegia Regularium pluries fuerunt confirmata, sed cum illa clausula, dummodo Sacris Canonibus, & decretis Concilii Trid. non sunt contraria, ibid. nu. 2.

Privilegium, vivæ voci oraculo concessum à Pio V. quo poterant Patres Minores in foro conscientie uti omnibus gratis, & privilegiis per Antecessores Pontifices concessis, etiam quo ad illa, quæ fuerunt abrogata per Concilium Trid. fuit revocatum per Sixtum VI. & illud oraculum non est authenticum, tract. 3. qu. 17. nu. 3. ibid.

Privilegia prædicta non fuerunt revocata per Concilium Tridentinum ibidem

Privilegia prædicta recesserunt ab usu, ibid. nu. 3.

Privilegia Mendicantium, & præcipue Minorum fuerunt confirmata à Clemente VIII. motu proprio, & ex certa scientia, tr. 3. qu. 16. nu. 2. f. 27

Privilegium concessum Benedictinis, ut possent una, & eadem die suscipere duos Ordines sacros, fuit per Concilium Trid. revocatum, tr. 3. qu. 27. nu. 3. ibid.

Privilegium concessum Dominicis, ut possint in terris Infidelium & Hæreticorum baptizare, & receptos ad fidem unitatem, charactere Clericali insignire, non fuit iudulturn ad favorem Religionis, sed ad favorem & utilitatem Conversorum ad Christianam fidem, tr. 3. qu. 36. nu. 2. f. 29

Privilegium prædictum nequit extendi ultra limites Orientis, & ad non conversos ad fidem, ibid.

Privilegia, præscripta, & similia, ad ea tantum extenduntur, de quibus cogitatum est, tr. 3. qu. 36. nu. 2. ibid.

Privilegia Abbatis monachalium sunt personalia, & propria, & consequenter non extenduntur ad alios, ibid. nu. 3.

Privilegia concessa Regularibus audiendi confessiones absque examine, & approbatione Episcopi, fuerunt abrogata, tr. 5. qu. 8. nu. 2. f. 34

Privilegium, quo poterant P. Jesuitæ, in missionibus, fidelium confessiones audire, absque licentia loci Ordinarii, hodie est extinctum, tr. 4. qu. 12. nu. 1. f. 39

Privilegia concessa Regularibus ante Concilium Trid. pro audiendis secularium confessionibus, tr. 4. qu. 31. nu. 1. f. 42

Per privilegium Clementis V. & Bonifacii VIII. licet debeant Confessores, & Prædicatores Regulares præsentari coram Episcopis, & ab eis licentiam petere; si tamen sine ulla rationabili causa, eisdem denegetur, ipse Summus Pontifex autoritate Apostolica, facultatem illis facit prædicandi, & confessiones audiendi, tr. 4. qu. 31. nu. 1. ibid.

Privilegium prædictum non censetur abrogatum per Concilium Trid. tr. 4. qu. 31. nu. 2. & seq. ibid.

Privilegium in corpore juris communis nequit revocari, nisi in specie revocetur, ibid. nu. 2.

Privilegium à Sixto IV. Minimis concessum, quo poterant dispensare in aliquibus irregularitatibus, non est in usu, & recessit à præst. tr. 4. qu. 40. nu. 1. f. 45

Privilegia, quibus subditi alfrangebantur suis Prælati confiteri, remanent extincta, tr. 5. qu. 1. nu. 3. f. 51

Privilegium datum peregrinantibus non extenditur ad vagantes præst. ut illo utantur, tr. 5. qu. 40. nu. 1. f. 65

Privilegium non extenditur de persona ad personam, etiam ob identitatem rationis, ibid.

Omnia privilegia à Pio V. Regularibus concessa contra dispositionem Concilii Trid. fuerunt revocata à Greg. XIII. & ad terminos Trid. reducta, tr. 6. qu. 2. nu. 2. f. 80

Privilegia, quibus indulgetur, ut certarum missarum, vel anniversariorum celebratione, aut aliquibus collectis, seu orationibus, plenum missarum oneribus, in futurum suscipiendis, satisfiat, sunt revocata, tr. 7. qu. 12. nu. 8. f. 112. qu. 54. nu. 1. f. 111

Privilegia satisfaciendi pluribus stipendius, unica missa, sunt hodie

extincta, ibid.

Privilegium cap. 4. Trid. sess. 15. de reform. quo Episcopi, & Generales Ordinum, possunt missarum numerum moderari, est omnino extinctum, tr. 7. qu. 35. nu. 2. f. 114

Licet nonnulli afferant esse relictum ad posse reducere onera missarum acceptata ante Tridentinum, locus autem post Trid. ibid. nu. 2.

Privilegium, quo poterant Confratres Societatis Sanctissimi Nominis Dei, fundate in Ecclesiis nollis absolvi in die Circumcisionis à quibuscumque calibus Papæ, vel Episcopo reservatis, hodie vacat, tr. 8. qu. 36. nu. 2. f. 151

Privilegium, quo poterant Dominici, tempore interdicti, ipsorum Confratres, in suis Ecclesiis, vel Cæmeteriis, sepebatur, nisi fuerint excommunicati publice, vel nominatim, est abrogatum, tr. 8. qu. 39. nu. 1. ibid.

Privilegia dubia recipiunt specificationem à jure communi, tr. 1. qu. 39. nu. 3. ibid.

Privilegia revocata per Leonem X. fuerunt per subsequentes Pontifices revalidata cum illa clausula, dummodo non adversentur Decretis S. Concilii Trid. tr. 10. qu. 12. nu. 3. f. 172

Privilegia concessa Regularibus tempore interdicti, omnia fuerunt abrogata per Concilium Trid. tr. 10. qu. 28. nu. 3. f. 179

Privilegia, quibus Regulares communicant in privilegiis mendicantibus eximuntur ab utraque quarta, Episcopali scilicet & Parochiali, tr. 11. qu. 4. nu. 2. f. 184

Privilegia prædicta, an sint abrogata, vel limitata per Concilium Trid. ibid. nu. 7.

Privilegia favorabilia Monachorum vitiorum, extenduntur ad Moniales ejusdem Ordinis, tr. 11. qu. 6. nu. 1. f. 187

Privilegia Ecclesiarum, vel Ordinum, seu communitatium, non amittuntur per contrarias actiones particularium Religionum, tr. 11. qu. 16. nu. 1. f. 189

Privilegium Ecclesiasticum non potest amitti, nisi per actum contrarium, & proprium Ecclesie, cuius est privilegium; quæ actus, tunc talis censetur, si fiat de consensu totius Capituli, & Superiorum Religionis; locus autem si fiat à quibusdam particularibus, ibid.

Privilegia, nequit præsumi fuisse concessa in præjudicium juris tertii, tr. 12. qu. 62. nu. 4. f. 117

Privilegia verba debent interpretari, ad hoc ne inferant præjudicium tertio, ibid.

Privilegium semper intelligitur concessum sine læsione alterius, tr. 12. qu. 62. nu. 5. ibid.

Etiam si foret concessum motu proprio, & ex certa scientia, ibid. nu. 7.

Privilegia concessa Magistris, & Provincialibus, quo ad locum, & præsentiam, censentur indulta iuribus meritorum; unde dicuntur remuneratoria, & indulta ex debito iustitiæ, & per consequens irrevocabilia, tr. 12. qu. 62. nu. 10. f. 128

Privilegium concessum Patribus Cælestinis cuncti Romanæ pænegoris Romæ petagendis, non extenditur ad Dominicanos, tr. 12. qu. 75. nu. 5. f. 223

Privilegium prædictum non solum est speciale, sed etiam exorbitans à jure communi, ibid.

Privilegium specialiter quibusdam concessum, generaliter observari non debet, tr. 12. qu. 75. nu. 5. ibid.

Privilegia concessa Regularibus de suspendendo interdicti generali in sanctis Sanctorum sui Ordinis, fuerunt omnia revocata, tr. 12. qu. 86. nu. 1. & 3. f. 227

Procurare, & Procurator.

Procurare, & rogare pro leone, non licet, tr. 2. qu. 14. nu. 1. f. 19

Procurare, & rogare pro se, est reddere seipsum indignum, & dare preces pro indigno, ibid.

Procurans in Ordine Prædicatorum gratias, vel favores ab extraneis, incurrit pœnam gravioris culpæ, privationis gratiarum Ordinis, excommunicationis latæ sententiæ, & perpetuæ inhabilitatis, tr. 2. qu. 6. nu. 2. & 3. & 4. ibid.

Procurans in Ordine Prædicatorum impedire per extraneos assignationem sibi, vel aliis factam, vel remitti sibi, vel aliis aliquam pœnam, puniuntur pœna gravioris culpæ, tract. 2. qu. 36. nu. 1. f. 10

Procurans in Ordine Prædicatorum, per personas extra Ordinem constitutas, ut frater aliquis de Provincia, vel de Conventu aliquo expellatur, incurrit pœnam gravioris culpæ, ibid.

Procurator, & Advocatus in causa sui principalis, non admittuntur in testes, propter affectionem, quam ad causam præsumuntur habere, tr. 12. qu. 5. nu. 5. f. 191

Professio.

Professio in Ordine Prædicatorum, nōdum obligat professum ad tria vota, id est ad observantiam constitutionum; prout in se, sunt, non secundum quod hodie, hic, vel alibi observatur, tr. 2. qu. 31. nu. 4. f. 12

Professus.

Professus in Ordine Prædicatorum, si ex deliberato animo, statuta principalia non servat, cum intentione continuandi huiusmodi

Rerum Notabilium.

modi transgressionem, apostata est apud Deum, tr. 1. q. 15. n. 4. fol. 7.

Professi non excusantur à peccato, si Regulam non servant, quoad vota substantialia, non obstant contraria consuetudine, tr. 1. q. 31. n. 1. f. 12

Professi, an teneantur servare statuta accidentalia Regulæ in suo primo rigore, non obstante consuetudine, quæ dictam Regulam relaxavit, & intentione profecti solum Regulam collapsam tr. 1. q. 31. n. 2. & 3. ibid.

Proficientes

Proficientes in Ordine Prædicatorum, eo ipso quod profitentur, promittunt servare omnia spectantia ad ipsum Ordinem, licet in professione hoc non promittant expresse, tract. 1. qu. 9. n. 5. ibidem.

Proficientes in Ordine Prædicatorum, non absolute promittunt servare contenta Regulæ, sed prout sunt posita in Regula, præcepta scilicet, ut præcepta statuta simplicia, ut talia sunt, &c. tr. 1. q. 9. n. 7. ibid.

Protector Ordinis.

Protector Ordinis, non potest dici persona extra Ordinem, tr. 2. q. 19. n. 1. f. 18

Protector Ordinis dicitur caput Ordinis, ibid.

Ad Protectorem recutunt Fratres à gravamine Prioris Generalis, ibid.

Provinciales.

Provincialis non potest facere Constitutiones, tr. 1. q. 8. n. 1. f. 4

Provinciales non possunt deputare simplices Confratres ad audiendum litteras Apostolicas, nisi hoc expresse habeant à P. Generali Ordinis, tr. 4. q. 42. n. 2. f. 48

Provincialis potest instituire Confratrem pro tota sua Provincia, tr. 5. q. 2. n. 1. f. 50

Provincialis venit nomine proprii Sacerdotis in tota sua Provincia, tr. 7. q. 4. n. 1. ibidem.

Provinciales Societatis Jesu instituuntur à P. Generali tantum, & consequenter possunt ab eodem dependi ad nutum, etiam sine causa, tr. 12. q. 54. n. 1. f. 214

Provincialis non potest recusari & uti suspectus impediri, ne viset ex officio suum Conveniunt visitatione generali & ordinaria, tr. 11. q. 65. n. 1. f. 219

Provincialis, sua visitatione generali & ordinaria nil aliud intendit, nisi providere communi bono suæ Religionis, ibid.

Provinciales in sua Provincia Supplices instituere possunt, dummodò Priores Conventuales infra mensem illos non instituunt, vel non petierint, tr. 12. q. 68. n. 4. f. 220

Provincialis non potest privari à P. Generali suo officio, ipso inaudit & non citato, tr. 12. q. 52. n. 1. & seq. f. 214

Provincialis capto à Turcis, ejusque regressu desperato, an possit P. Generalis licentia electores ad novum Provinciale eligendum, tr. 12. q. 56. n. 1. & seq. f. 215

Provinciales in nostra Provincia Calabria sunt biennales, quo biennio peracto statim censentur absolvi, tr. 12. q. 55. num. 8. fol. 107

Pubertatis.

Pubertatis ætati in masculo incumbit, cum finit annus decimus quartus, in femina verò cum finit annus duodecimus, tr. 9. q. 15. n. 1. f. 156

Quod intelligit regulariter quando malicia non supplet ætatem, quia quando malitia supplet ætatem, censenda est pubertas anticipare, ibid.

Pubertas anticipat in feminis ratione malitiæ, quæ prius incipit in femina, quam in viro, tr. 9. q. 15. n. 3. f. 156

Puer.

Contra pueros recusantes addiscere rudimenta fidei, potest fulminari censura, tr. 6. q. 7. n. 1. f. 72

Puer, qui latinam linguam non intelligit, dummodò sit bonæ indolis, & pro ætate docilis, potest dispensari ab Episcopo, non solum ad minores, sed etiam ad majores ordines, tr. 3. q. 7. nu. 3. fol. 22

Q.

Quarta funeralis.

Quarta funeralis, idem est, quod Canonica portio, quæ jure Canonum debetur, tr. 11. q. 1. n. 1. f. 189

Quarta est duplex, una quæ debetur Episcopo ab omnibus Ecclesiis suæ Diocesis immediate sibi subiectis, altera, quæ debetur Parochiali Ecclesiæ de omnibus à suo Parochiano relictis, tr. 11. q. 1. n. 1. & 2. ibid.

Hæc quarta seu Canonica portio debetur Parochis, tamquam patribus spiritalibus, ne debitis fraudenter obsequiis, ibid. n. 3.

Quarta seu Canonica portio licet esset varia pro more patriæ, tamen secundum consuetudinem est quarta pars, ibid. n. 5.

Quarta funeralis potest esse major vel minor secundum loci consuetudinem legitime præscriptam, ibid.

Quarta Parochialis debetur de jure Canonico, propter administrationem Sacramentorum, ibid.

Quarta Parochialis est quedam canonica portio debita Parocho de omnibus iis, quæ Regularibus proveniunt ex eo, quod ali-

quis sepeliatur in ipso Ecclesiæ, tr. 11. q. 1. num. 1. ibidem.

Quarta Parochialis solvenda secundum consuetudinem loci, si de hac consuetudine non constat, solvi debet secundum consuetudinem Ecclesiæ Metropolitanæ, ibid. n. 2

Et si de hac non constet, servanda est consuetudo Ecclesiæ viciniorum, quæ si fuerit varia, debet servari illa consuetudo, quæ est minoris summæ, ibid.

Quarta in casu, quod Ecclesiæ Parochialis habeat diversam consuetudinem ab ea, quam habet Ecclesiæ, ubi funeralia celebrantur, solvenda est secundum consuetudinem Ecclesiæ Parochialis, tr. 11. q. 1. n. 4. ibid.

Quarta Episcopalis peti non potest ab hærede defuncti, sed ab Ecclesiæ legatariis, quæ cum Episcopo communicant legatum, tr. 11. q. 2. n. 5. ibid.

Dummodò legatum sit solum Ecclesiæ legatariis, ibid.

Quarta parochialis petitur ab hærede defuncti, tr. 11. q. 2. num. 5. ibidem.

Quarta Episcopalis non detrahatur de his, quæ ad perpetuum cultum relinquuntur, tr. 11. q. 2. n. 6. ibid.

Quarta parochialis solvitur Ecclesiæ parochiali de his omnibus, quæ offeruntur eo tempore, quo finis defertur ad sepulturam, aut exequi defuncti celebrantur, ibid.

Quarta Episcopalis debetur Episcopo à solis Ecclesiasticis locis Episcopo subiectis, quarta verò parochialis debetur etiam ab Ecclesiis exemptis, tr. 11. q. 2. n. 7. ibidem.

Quod intelligit verum de jure communi, ibidem.

Ad quartam solvendam à Regularibus, duo copulandi requiruntur, quod scilicet ætas deficiatur, & quod deferatur, quando corpus defertur ad sepulturam, tr. 11. q. 3. n. 4. f. 184

Quarta non debetur de indumentis nigris, quæ pauperibus dari solent, nec pariter de indumentis mortui, libris, armis & similibus, tr. 11. q. 3. n. 5. ibid.

Quarta funeralis est solvenda tantum ab iis monasteriis, quæ per quadraginta annos, ante Concil. Trid. illam solvere consueverunt, non verò ab aliis, tr. 11. q. 5. n. 1. & seq. f. 185

Quarta non debetur de interstitiis, seu candelis Confraternitarum suorum allocutionum, tr. 11. q. 13. n. 1. f. 188

Quarta debetur Episcopo ex omnibus legatis factis piis locis suæ Diocesis, tr. 11. q. 14. n. 1. ibid.

Dummodò pia loca publica sint, ut si habeant campanas, vel si ab Episcopo sint specialiter destinata ad publicè orandum, ibidem.

Quarta non debetur de legatis factis ipsis Confratribus, non autem Oratoriis ipsorum, tr. 11. q. 14. n. 3. ibid.

Quarta non debetur de relictis personis, ibid.

Quarta parochialis solvenda à Regularibus, in casu, quo cadaver sepelitur in eorum Ecclesiâ, sive introducta, ne fiat injuria Ecclesiæ parochiali, ob perpetuam sepulturam extra Parochiam electam, tr. 11. q. 20. n. 1. f. 189

Quarta non debetur in casu, quo quis eligit sepulturam in Ecclesiâ Regularium, ad tempus, seu loco depositi, ibidem.

Quarta non debetur in casu, quo quis sepelitur in Ecclesiâ contra voluntatem ejus, cujus est Ecclesiâ, tr. 11. q. 20. n. 2. f. 190

Quarta nec etiam debetur in casu, quo quis nequit sepeliri in Ecclesiâ, in qua elegit sepulturam, ex quo forsitan repetitur interdicta, tr. 11. q. 20. n. 4. ibid.

Quæ.

Quæ pertinent ad tria vota substantialia, si Regula ea vota servare præcipiat, obligant ad mortale, tr. 1. q. 11. n. 3. f. 5

Quæ sunt in foro animæ, sine tumultu & læsione alterius jurisdictionis, possunt ubique exerceri, tr. 4. 27. n. 1. f. 40

Quæ specialiter non reservantur, jure concessa censentur, tr. 4. q. 40. n. 1. f. 45

Quæ sunt jurisdictionis Ecclesiasticæ, possunt à Summo Pontifice demandari etiam laico, tr. 6. q. 5. n. 1. f. 71

Quæ faciunt ad ritum rerum sacrarum, & maxime quoad celebrationem Sacramenti Altaris, nequeunt institui sine speciali facultate Papæ, tr. 7. q. 10. n. 1. f. 93

Quæ in actione consistunt, si sunt temporibus diversis, circa diversas numero materias, in diversis locis, & à diversis causis, saltem numero distinguuntur, tr. 7. q. 11. n. 1. ibid.

Quæ sunt absque intentione, dicuntur fortuita & casualia, tr. 7. q. 26. n. 1. f. 103

Quænam & quot sint de essentia & substantia iudicii, tr. 12. q. 2. n. 1. & seq. f. 199

Quæ sunt de jure naturali, divino, vel gentium, sunt de substantiis iudicii, tr. 12. q. 9. n. 1. f. 196

Quæ exorbitant à jure communi, vel specialia sunt, non comprehenduntur in generali communicatione privilegiorum, nec sunt in consequentiam trahenda, tr. 12. q. 95. n. 5. f. 223

Qui.

Qui torum dicit, nihil excludit, tr. 1. q. 6. n. 7. f. 3

Qui ob solam injuriam omittit, v. g. adire chorum, dicitur peccare ex negligentia, tr. 1. q. 14. n. 2. f. 6

Qui violat Regulam ob nimiam cupiditatem erga aliquid, peccare dicitur

Index

dicitur ex libidine, seu ex complacentia, tract. 1. q. 14. n. 3. fol. 6
 Qui facit quæ Constitutiones vetant, & in his perseverare intendit à dampnabili contemptu, non valet excusari, tr. 1. q. 15. n. 4. folio 7.
 Qui scholas ingreditur, non proficetur se scientem, sed studentem ad scientiam acquiescendam, tr. 1. q. 16. n. 1. ibid.
 Qui debet pecuniam creditori, debet eum requirere, cum tempus fuerit, ut ei debitum reddat, tr. 1. q. 18. n. 1. f. 11
 Qui habet spirituales curam alicuius, debet eum querere, ad hoc quod eum corrigat de peccato, ibid.
 Qui simpliciter petit, inflatè non dicitur, nec instantè querit, tr. 2. q. 23. n. 2. f. 17
 Qui munitibus inflat, potentissimè inflat, tract. 2. q. 25. num. 1. ibidem.
 Qui mundum per Christum reliquit, non debet amplius, quæ mundi sunt ambrosos perquirere, tr. 2. q. 23. n. 3. f. 19
 Qui pro ferogat, ex ipsa præsumptione redditur indignus, & sic preces dat pro indigno, tr. 2. q. 24. n. 1. ibidem.
 Qui pro fe, vel pro aliis pronataverit ante sex menses electionis, excommunicationis sententiam, ipso facto incurrit, tr. 2. q. 25. n. 2. ibid.
 Intellige de malè procurantibus, pro indignis & malè meritis, ibid. n. 3.
 Qui tacet consentire videtur, tr. 2. q. 27. n. 1. f. 20
 Qui nocte Jovis, statim post signum mediz noctis ederet carnes, non excusatur à violatione præcepti ob parvitatem materie, tr. 1. q. 20. n. 1. f. 25
 Qui se fundat in limitatione, eam probare tenetur, tr. 4. q. 2. n. 1. fol. 32
 Qui reputatur dignus in una dignitate, si postea eligatur ad alteram, etiam tunc dignus debet reputari, tr. 4. q. 6. n. 2. f. 32
 Quisemel per Principem fuerit approbatus, per inferiorem non debet examinari, tr. 4. q. 8. n. 1. f. 33
 Qui credit Conceptionem immaculatam, ut articulum fidei, est hæreticus, & consequenter valde punitibilis, tract. 6. q. 44. n. 11. fol. 86
 Qui Altari servit, de Altari vivere debet, tr. 7. q. 41. n. 1. f. 107
 Qui ignorat, non consentit, tr. 7. q. 47. n. 1. f. 109
 Qui tenent Missas, tenentur communicare ex iustitia dare justum stipendium, nisi Sacerdotes sponte contenti sint minori, tr. 7. q. 71. n. 6. f. 110
 Qui commisit Missas, percipiet majorem fructum ex quantitate simul elemosynarum, ibid.
 Qui è fenestra sui domus videt & audit vocem Sacerdotis alie militantis, absque dubio dicitur præsens, vicinus & unus de circumstantibus ad Missam, tr. 7. q. 107. n. 3. f. 117
 Qui ex fenestra suæ domus, ex intentione conspiceret duos in duello pugnautes, in domo sibi proxima, incidere in excommunicationem latam contra spectantes duelli, ibid. n. 4.
 Qui per alium facit, per seipsum facere videtur, tr. 9. q. 20. num. 3. fol. 118
 Qui non persuasus vover, jurat, vel promittit se esse sepeliendum in aliquo Conventu à promissione valet & tenetur adimplere, tr. 9. q. 27. n. 3. f. 161
 Qui excipit non petit, sed solum petentem repellit, tr. 12. q. 17. n. 1. f. 200
 Qui causam damni dat, damnum secisse videtur, tract. 12. q. 80. n. 1. f. 225
 Qui non habent potestatem & jurisdictionem condendi leges, non possunt inducere consuetudinem per modum legis, tr. 12. q. 95. n. 1. f. 232
 Qui habet jurisdictionem & potestatem condendi leges, potest obligare, ibid.
 Qui accepit causam commissam post susceptum onus, potest cogi causam finire, tr. 12. q. 20. n. 3. f. 201
 Quilibet.
 Quilibet tenetur servare pertinet ad statum suum, tr. 2. q. 9. num. 3. f. 4.
 Quilibet potest libere suo iuramento renunciare, maxime quando renunciatio non cadit in præjudicium cæterorum, tract. 4. q. 30. n. 1. f. 42
 Quilibet, sive pauper, sive dives, naturali jure meretur sustentari ab illo, cui infertur, & in cuius ministerio occupatur, tr. 7. q. 36. n. 2. fol. 106.
 Quilibet potest juri suo cedere, & de illo ad libitum dispendere, tr. 7. q. 40. n. 2. f. 107
 Quod.
 Quod Principi placet, legis habet vigorem, tr. 1. q. 3. n. 3. f. 2
 Quod parum distat, nihil distare videtur, tr. 3. q. 20. n. 1. f. 25
 Quod recipitur in alio, per modum recipientis recipitur, hoc est, se accommodat & correspondet nature & qualitati recipientis, tr. 7. q. 23. n. 5. f. 100
 Quod est indifferens ad multa, debet per aliquid ad unum determinari, tr. 7. q. 26. n. 2. f. 102
 Quod datur & recipitur per Missa celebranda, non potest dici

pretium, sed salarium & stipendium, seu elemosyna, tr. 7. q. 35. n. 7. f. 106
 Quod à Superiore conceditur, revocari ab inferiore non potest, tr. 12. q. 62. n. 5. f. 217
 Quod possidet titulo Justitiæ, nequit sine nova & justa causa à Principe advocari, tr. 12. q. 62. n. 11. f. 218
 Secus autem quod possidet titulo gratuito, ibid.
 Quod omnes tangit particulariter, ab omnibus debet approbari, tr. 12. q. 96. n. 7. f. 333.
 R.
 Rati habitio.
 Rati habitio de præfenti Prælati, sufficit ad valide & licite absolvendum à reservatis, tr. 5. q. 24. n. 4. f. 60
 Rati habitio de præfenti, & rati habitio de futuro, quarum sum 1. ibidem, n. 5.
 Rati habitio de futuro non est sufficiens ad validitatem Sacramenti Pœnitentiæ, tr. 5. q. 25. n. 5. ibidem.
 Regimen.
 Regimen Ecclesiarum est onus Angelicis humeris formidandum, tr. 1. q. 26. n. 7. f. 10
 Regimen servi incumbit proprio Domino, tract. 5. q. 12. num. 1. fol. 54
 Regula.
 Regula dicta est ex eo, quod rectè ducit, nec aliorum nos trahit, quam ad rectitudinem, tr. 2. q. 1. n. 1. f. 1.
 Regula etiam dicitur, eo quod regat, vel quia normam vivendi præbeat, ibidem.
 Regula religiosa est constitutio Ecclesiastica approbata à S. Papa, qua omnes actus Religiosorum diriguntur ad finem Regulæ, ibidem.
 Regula quadruplex est in Ecclesia (ordinariè loquendo) nempe S. Basilii, Augustini, Benedicti, & S. Francisci de Assisio, tr. 1. q. 1. n. 3. f. 1.
 Regula Sancti Francisci de Assisio sua approbata ab Honorio III. ibidem.
 Regulæ differunt inter se, non secundum rationem genericam, sed secundum rationem specificam, hoc est, ex fine proximo & objecto specifiço, tr. 1. q. 1. n. 5. f. 1
 Sub Regula S. Francisci de Assisio vivunt plures Religiosi, tr. 1. q. 1. n. 3. f. 1.
 Regula S. Augustini est præstantior cæteris, tr. 1. q. 2. n. 1. f. 1.
 Regula S. Augustini fuit desumpta à vita Apostolorum, ibid.
 Regula S. Augustini mediocritatem servat, & Pontificum declaratione ac moderatione non indiget, tr. 1. q. 2. n. 1. f. 2.
 Regula S. Augustini consistit circa spirituales actiones, prout sunt dilectio Dei & proximi, ibid.
 Sub Regula S. Augustini militant Religiones sex infinitæ, tr. 1. q. 2. n. 1. f. 2.
 Regula alia à Regula S. Augustini omnes indiguerunt declaratione, interpretatione, aut moderatione, ibidem.
 Regula differt realiter à suis Constitutionibus, tract. 1. quæst. 3. num. 1. fol. 2.
 Regula est Anima Religiosis, ibid.
 Regula ut plurimum est ab aliquo antiquo Patriarcha constituta, & à Summis Pontificibus pro Religione approbata, tr. 1. q. 3. num. 1. f. 2.
 Regula est perpetua & sine auctoritate Papæ nequit in totum abrogari, ibid.
 Regula Religiosa obligat ad culpam, tr. 1. q. 4. n. 1. f. 2
 Regula, ut inducat aliquam obligationem in conscientia, sufficit, quod obliget profectionem obediens Prælati, ibid.
 Regula infert necessitatem obediendi, ibid.
 Ubi Regula, ibi lex & obedientia, tr. 1. q. 4. n. 2. f. 2.
 Regula ad solam poenam obligans, & nullatenus ad culpam, dici potest proprie lex, tr. 1. q. 3. n. 2. f. 2
 Regula religiosa quovis modo obliget, est verè & proprie lex, tr. 1. q. 5. n. 6. f. 3.
 Regula & Constitutiones nostræ non obligant nos ad culpam, sed ad poenam, tr. 1. q. 6. n. 1. f. 3.
 Regula S. Augustini sui voto à nobis promissa, & nostræ Constitutiones, sunt partes integrales, & faciunt unam & eandem totalem Regulam, tr. 1. q. 7. n. 2. f. 4
 In Regula non omnia sunt præcepta, sed quædam sunt præcepta, quædam verò monita & consilia, tr. 1. q. 11. n. 1. f. 5.
 Regula præscribens speciali affectu inimicos diligere, seipsum abnegare, & similia, non obligat, tr. 1. q. 11. n. 4. f. 5.
 Regula constituta per modum præcepti, ut si dicat, præcipimus, mandamus, &c. obligat ad mortale, tr. 1. q. 11. n. 1. f. 6.
 Stramen infutur Regulæ, loquens per illa verba, habuerit intentionem obligandi ad mortale, ibid.
 Regula an obliget sub mortali, inspicienda est materia super quam cadunt ejus verba, tr. 1. q. 11. n. 2. f. 6.
 Regula obligat ad mortale, si ejus verba cadant super votis, vel super materia voti, ibid.
 Regula in materia Consiliorum non obligat, nisi ut consilia, ibid.
 Regula

Rerum Notabilium.

Regula in his, quæ sunt ex divina vel naturali, & humanâ institutione, ita obligat sicut & illa, ibid.

Regula, quatenus continet essentialia vota Religiosis, & retinet particularem habitum sibi præscriptum a S. Sede, non potest tolli consuetudine, tr. 1. q. 11. n. 1. f. 12.

Regula, quatenus continet Constitutiones ab essentialibus distinctas, potest tolli consuetudine, ibidem.

Dummodò consuetudo sit talis, qualis requiritur ad abrogandum leges Ecclesiasticas latus a S. Papa, ibid.

Regula Religiosorum sunt & instituantur a S. Papa, tr. 1. q. 33. n. 1. ibid.

Regularum omnium communis & generica ratio est, tendere in perfectionem charitatis, tr. 1. q. 1. n. 5. f. 1.

Regula relaxata debet reformari per Capitulum generale, vel Patrem Generalem, tr. 1. q. 10. n. 1. f. 12.

Regula auctoritate Pontificis confirmata, non potest ex toto, vel ex parte a Capitulo generali, vel Patre Generali, tolli vel mutari, tr. 1. q. 34. n. 1. ibidem.

Regulares.

Regulares prohibentur secularium confessiones audire, nisi aut Parochiale beneficium habeant, aut ab Episcopis per examen idonei judicentur, tr. 4. q. 2. n. 2. f. 11.

Regulares non possunt sine auctoritate onera Missarum, etiam suscepta ante decreta de celebratione Missarum, tr. 7. q. 63. n. 1.

Regulares quomodo procedere debeant, cum ad eorum Ecclesias impelluntur secularibus, tr. 10. q. 12. n. 1.

Regulares, qui bene legunt & canunt, quamvis sit minus literatus, potest licetis Ordinibus initiari, tr. 3. q. 7. n. 3. f. 2.

Regulares exempti, quoad inspectionem Ordinum, subdantur Episcopis, tr. 2. q. 11. n. 2. ibid.

Regulares non possunt cogi ab Episcopo loci, ut admittant Concionatores, etiam extraneos a se deputatos ad prædicandum in illorum Ecclesiis, tr. 6. q. 17. n. 1. f. 124.

Contra **Regulares** exemptos transgressores Decretorum de celebratione Missarum, non possunt procedere Episcopi, tr. 7. q. 81. n. 2. f. 124.

Regulares inducentes aliquem ad eligendum sibi sepulturam in eorum Ecclesia, voto, juramento, vel pacto, sunt ipso facto excommunicati, tr. 9. q. 27. n. 1. f. 160.

Regulares in odiosis, non veniunt nomine Clericorum, tr. 12. q. 96. n. 19. f. 213.

Regulares subditi, a quibus casibus & censuris absolvi possunt a suis Prelatis, tr. 5. q. 12. n. 1. f. 69.

Regulares, a Prelatis absolvi possunt: etiam a crimine hæresis, occultæ tamen, & in foro conscientie, tr. 5. q. 53. n. 1. f. 69.

Regulares absolvi possunt a suis Prelatis ab omnibus casibus Papalibus, etiam Bullæ Censæ, oculis tamen & in foro conscientie, tr. 5. q. 53. n. 3. ibid.

Regulares, si proponant servare omnia contenta in Regula, præter ea, quæ ad nullam culpam obligant, non peccant, tr. 1. q. 18. n. 1. fol. 7.

Nisi forte hoc sibi proponant ob contemptum, ibid.

Regulares, si proponant exequi omnia vota & præcepta obligantia ad mortale, verè tendunt ad perfectionem charitatis, ibid.

Regulares non tenentur progredi ad perfectionem charitatis per omnia media, quæ ad ejus acquisitionem deservire possunt, tr. 1. q. 19. n. 1. f. 8.

Regulares sufficit currere ad perfectionem charitatis per media præscripta in Regula, aut Constitutionibus Ordinis, ibid.

Regulares, si teneantur habere intentionem faciendi omne opus bonum sibi possibile status religiosus foret ei in laqueum anime, ibid.

Regulares debent examinari ab Episcopo, à quo intendunt Ordines suscipere, tr. 3. q. 1. n. 1. f. 21. & q. 7. n. 1. f. 22.

Regulares promoti ad sacros Ordines, abque dimissionis sui Prelati, sunt ipso jure suspensi, addo, ut si in susceptis Ordinibus ministraverint, sunt irregulares, tr. 3. q. 2. n. 1. f. 21.

Regulares ad minores Ordines promoti sine dimissionis sui Prelati, sunt ipso jure suspensi, tr. 3. q. 3. n. 1. ibid.

Regulares incurunt dictas penas, etiamsi Prelatus ratificaverit ordinationem Episcopi factam sine dimissionis, tract. 3. q. 4. num. 1. f. 22.

Regulares suscipientes Ordines cum dimissionis falsis, incurunt crimen falsi, de quo si fuerint convicti vel confessi, possunt ad vitæ condempnari, tr. 3. q. 6. n. 1. ibid.

Et sic condemnati efficiuntur infames infamiam juris, & consequenter irregulares, ibid.

Regulares, quoad collationem Ordinum subiciuntur Episcopo loci ordinario, sicut & ceteri Clerici seculares, tr. 3. q. 7. num. 1. ibidem.

Regulares, proprio Ordinario tenente privatas, non publicas ordinationes, possunt ordines suscipere ab Ordinario alieno, tr. 3. q. 9. n. 1. ibid.

Regulares ordinandi, si accedunt cum aliquo impedimento, incurunt excommunicationem ferri solitam ab Episcopo, con-

tra eos, qui accedunt cum aliquo impedimento occulto, tr. 3. q. 12. n. 1. f. 23.

Regulares ab excommunicatione prædicta absolvi possunt a suis Prelatis Regularibus, tr. 3. q. 12. n. 1. ibid.

Regulares ob votum pauperatis, repugnant habere patrimonium vel beneficium Ecclesiasticum perpetuum, tr. 3. q. 15. n. 2. f. 24.

Regulares hodie non possunt ordinari ante ætatem præscriptam à Trid., tr. 3. q. 17. n. 1. ibid.

Regulares non possunt unâ & eadem die duos sacros ordines suscipere sine dispensatione Papæ, tr. 3. q. 27. n. 1. f. 27.

Regulares potest secularium confessiones sacramentalis excipere, dummodò sit Sacerdos, & ab Episcopo loci iustificatorem habeat, tr. 4. q. 2. num. 1. f. 31.

Regulares non possunt audire in confessione peccata venialia secularium sine approbatione Episcopi, tr. 4. q. 4. n. 1. f. 32.

Regulares exerceant curam animarum secularium abque prævia & approbatione Episcopi loci, potest ab eodem rigorose puniri, tr. 4. q. 5. n. 1. ibid.

Regulares in his, quæ hujusmodi curam concernunt, omnino de jure visitationis, & correctionis Diocetani Episcopi, tamquam Sedis Apostolicæ delegati, plenè in omnibus subiciuntur, ibid.

Regulares Parochiam approbatus ab Episcopo ad animarum curam monasterio annexam: si a tali cura suo, vel alio Superiore amoveatur, potest adhuc audire confessiones secularium abque nova approbatione Episcopi, tract. 4. quæst. 6. num. 2. ibidem.

Regulares præsentatus in Parochiam a suo Prelato, potest ab eodem, abque Episcopo consensu à dicta cura removeri, tr. 4. q. 6. n. 3. ibid.

Regulares Parochus non potest aliis suis confratribus administrationem Sacramenti poenitentiae admittere sine expressa approbatione Episcopi, ibid.

Regulares Parochus potest ex rationabili causa, aliorum Sacramentorum vires suas alteri Confratri Sacerdoti sui Ordinis commendare, ibid.

Regulares habent privilegia ministrandi sacramenta suis familiaribus, abque eo, quod ad hoc fiat approbat ab Ordinario loci, ibidem.

Dummodò hi familiares morentur intra septa, actualiter serviant Religioni, & vivant sub obedientia Prælatorum, ibidem.

Regulares communicant in privilegiis nedum aliorum Religiosorum & Regularum, verum etiam in privilegiis omnium Congregationum secularium, cujusvis ipsi loci, tract. 4. q. 8. num. 2. fol. 33.

Regulares communicare in privilegiis Presbyterorum, non omnes admittunt, ibid.

Regulares semel ad id approbati ab audiendis confessionibus minime suspendi possunt, tr. 4. q. 15. n. 4. f. 36.

Nisi ex nova causa, eaque ad confessiones ipsas pertinente, aut ob non servatum interdictum ab ipsis Ordinariis positum, ibidem.

Regulares Confraternitatis Conventus, non possunt omnes simul suspendi Sac. Congreg. inconfirma, ibid.

Regulares, etsi absolute & simpliciter fuerint approbati ad secularium confessiones audiendas, possunt tamen suspendi, & eorum licentia potest revocari novâ super veniente causâ ad confessionem spectante, tr. 4. q. 15. n. 5. ibid.

Regulares petens licentiam transeundi in strictiorem Religionem, sibi sine iusta causâ denegata, habetur pro concessa, tr. 4. q. 32. num. 3. f. 42.

Regulares præsentati coram Episcopo loci ad finem prædicandi, vel secularium confessiones audiendi, si fuerint idonei, & Episcopus malevolè eas tepulcrit, poterunt appellare, & ut læsi in suis iuribus quærelam exponere coram ejus Judice competente, tr. 4. q. 32. n. 3. ibid.

Regulares eligens sibi Confessionarium de licentia Prelati, potest ab eo absolvi ab omnibus casibus, a quibus potest Prelatus virtute privilegiorum, tr. 5. q. 10. n. 1. f. 12.

Si tamen Superior concedens licentiam, det facultatem futuro Confessionario absolvendi eligentem ab omnibus, hoc tantum vel illo peccato excepto, ibid.

Regulares exempti non possunt renunciare privilegio suæ exemptionis, tr. 5. q. 11. n. 1. f. 33.

Regulares subditi non possunt se subicere Episcopo loci, in quo degunt, ad hoc, ut ab eo dispensentur vel absolvantur, ibidem. num. 4.

Nisi in casu necessitatis, & deficientibus Superioribus proprii Ordinis, ibid. n. 4. & 5.

Regulares excommunicati. In casu, quo non haberet Prelatum, quæ esset Sacerdos, vel si esset delinctus, ad Diocesanum recurrere potest pro absolutione, tr. 5. q. 11. n. 5. ibid.

Regulares subditi non possunt abque licentia sui Prelati eligere sibi

Index

- sibi Confessorium, etque ut libet, peccata confiteri**, tr. 5. q. 12. n. 1. f. 54
- Nisi etiam in virtute Bullæ Ciuitatis, vel aliorum privilegiorum, ibid. n. 3. & seq.**
- Regularis existens in Conventu, ubi nullus reperitur Sacerdos sui Ordinis, nisi quidam male affectus, vel suspectus de revelatione, an possit sibi eligere extraneum, variant Doctores**, tr. 5. q. 13. n. 1. & seq. f. 55
- Regularis eo ipso, quod ingreditur aliquem Conventum, intelligitur ibidem contraxisse domicilium; & efficitur de iurisdictione Prioris illius Conventus, cui in omnibus debet subesse, sicut unus de familia, pro eo tempore, quo ibi moratur**, tr. 5. q. 18. n. 1. fol. 57
- Regularis hospes, si habeat a suo proprio Prelato facultatem confitendi cui voluerit, potest id agere in Conventu, etiam alterius Ordinis, ibid.**
- Regularis permanens ad breve tempus in uno monasterio, & reversurus ad suum monasterium, censetur subesse duobus Prelatis, seu habere duo domicilia, non privativè, sed cumularivè**, tr. 5. q. 2. n. 4. f. 60.
- Regulares ad lucrandum Jubilæum, non tenentur eligere Confessorem approbatum ab Episcopo loci, sed sufficit, quod eligant Confessorem sui Ordinis**, tr. 5. q. 26. n. 1. f. 61
- Regulares tempore Jubilæi, possunt utlibet, sua peccata confiteri Confessori approbato ab Episcopo loci ordinario, de licentia tamen sui Prelati**, tr. 5. q. 26. n. 2. & 3. ibid.
- Regularibus licita est appellatio, supposito tamen gravamine**, tr. 5. q. 33. n. 2. f. 63
- Regulares possunt libere confiteri Pœnitentiarii D. Papæ**, tr. 5. q. 34. n. 1. ibidem.
- Regularis Delegatur ad universitatem casuum reservatorum, eadem autoritate, quam habet ad absolvendum alios, potest uti passivè pro se**, tr. 5. q. 47. n. 1. f. 67
- Secus si foret delegatus in aliquo casu particulari, pro una vicetantum, ibidem.**
- Regulares, in quibus casibus dicuntur non habere copiam Confessarii**, tr. 5. q. 49. n. 1. ibid.
- Regulares approbati a suis Superioribus ad prædicandum, quandoque sive mati, sive rerta iter faciant, possunt non repugnantibus Parochis verbum Dei prædicare**, tr. 6. q. 12. num. 1. fol. 74
- Dummodò id faciant in oppidis aut locis, in quibus Ordinarii non existunt, ibid.**
- Regulares prædicare non possunt sine licentia suorum Prelatorum**, tr. 6. q. 14. n. 1. ibidem.
- Regulares prædicantes sine licentia sui Superioris, non per hoc efficitur irregularis**, tr. 6. q. 15. n. 3. f. 75
- Regulares non approbati suis Prelatis, non possunt approbati ab Episcopo loci, ad prædicandum in sua Dioecesi**, tr. 6. q. 16. n. 1. ibidem.
- Regulares prædicantes in suis vel alienis Ecclesiis, sine licentia vel benedictione Episcopi, possunt ab eodem puniri**, tr. 6. q. 17. n. 1. ibid.
- Regulares prædicantes sine licentia vel benedictione Episcopi, non possunt puniri a Vicario generali Sede vacante**, tr. 6. q. 18. n. 1. f. 76
- Regulares non possunt prædicare in publicis plateis absque benedictione Episcoporum**, tr. 6. q. 19. n. 2. ibid.
- Regularis unius Ordinis non potest prædicare in Ecclesia alterius Ordinis, cum sola benedictione Episcopi, sed ultra benedictionem requiritur licentia eiusdem**, tr. 6. q. 20. n. 1. ibid.
- Regulares, si extra tempus Quadragesimæ vel Adventus velint prædicare in suis Ecclesiis, an teneantur petere benedictionem ab Episcopo, variant Doctores**, tr. 6. q. 21. n. 1. f. 77
- Regulares possunt prædicare in Ecclesiis suorum Ordinum, excepto tempore & hora, quâ Episcopus prædicare voluerit, petita tamen licentiâ licet non obtentâ**, tr. 6. q. 22. n. 1. ibidem.
- Dummodò loci Episcopus his se non opposuerit, ibid. n. 2. fol. 78**
- Regulares, dum Episcopus non prædicat, sed coram se alium facit prædicare, in suis Ecclesiis prædicare possunt; consentiente tamen Episcopo, secus autem contradicente**, tr. 6. q. 26. n. 1. & seq. f. 80
- Regulares, in festis diebus, contradicentibus Parochis vel Vicariis foraneis, possunt prædicare in suis Ecclesiis**, tr. 6. q. 27. n. 1. ibid.
- Regulares non possunt prædicare in Ecclesiis Monialium sibi subiectarum, sine licentia suorum Superiorum, & benedictione Episcopi**, tr. 6. q. 29. n. 1. ibid.
- Regularis, ubicumque sit de licentiâ sui Prelati, censetur esse in monasterio**, tr. 6. q. 35. n. 2. f. 81
- Regulares exempti etiam comprehenduntur sub decretis editis de celebratione Missarum**, tr. 7. q. 53. n. 2. f. 113
- Regulares, prout omnino & roaliter fundo pro Missis relicto, non tenentur celebrare Missas ex tali legato debitas**, tr. 7. q. 60. n. 1. fol. 116
- Dummodò fundum sit peremptum absque culpa monasterii, alias secus, ibid.**
- Regulares, aucta re sibi legata, cum onere missandi, non tenentur augere numerum Missarum, dummodò tale augmentum proveniat ex industria, labore, & expensis ipsorum**, tr. 7. q. 61. num. 1. ibidem.
- Secus si dictum augmentum fiat ex aliquo casu fortuito, ibidem.**
- Regulares degentes in Ecclesia magnæ devotionis & concusis, non possunt elemosinas pro Missis celebrandis accipere, & eisdem, non nisi post longum temporis satisfacere valeant**, tr. 7. q. 67. n. 1. f. 118
- Nisi de consensu expresse eorum, qui elemosynas tribuunt**, tr. 7. q. 67. n. 1. & seq. ibid.
- Regularis obligatur dicere Missas ex stipendio, peccat mortaliter, & tenetur satisficere, si notabiliter differat satisfacere**, tr. 7. q. 68. n. 1. f. 118
- Nisi dans elemosynam, sciens & volens consentiat in tale dilacionem, ibid.**
- Regulares subditi, absque quo delinquant contra Decreta de celebratione Missarum, subjiciuntur pœnis Decretorum**, tr. 7. q. 74. n. 1. f. 121
- Regulares non possunt visitari ab Episcopis, ad videndum, an satisfecerint obligationibus Missarum, tract. 7. q. 77. num. 1. ibidem.**
- Regulares non sunt de foro Episcopi, ibid.**
- Regulares mendicantes possunt visitari a Commissariis Rev. Fratribus, ad videndum an satisfecerint oneribus Missarum; dummodò tamen ad id expresse habeant diploma a S. Papa, et. 7. q. 78. n. 1. ibid.**
- Regulares mendicantes subfunt immediatè Papæ, privativè quoad alios, ibid.**
- Regulares mendicantes non comprehenduntur in pœnalibus nisi in specie dicantur**, tr. 7. q. 78. n. 1. ibid.
- Regulares applicando generaliter Missas iis, quibus illas debent, utique satisfaciunt**, tr. 7. q. 79. n. 1. f. 123
- Sed melius facient, alias applicando distinctè, ibidem. num. 2.**
- Regulares, si absque licentia sui Superioris recipiant onus quotidie celebrandi per centum annos, & pecuniam sibi ad hunc finem solum non investiant, non fiunt rei Decretorum de celebrat. Missarum**, tr. 7. q. 89. n. 1. f. 128
- Verum possunt puniri, ex quo infuso Prelato contraxerunt huiusmodi onus, ibid.**
- Regulares non sunt Domini operationum, quæ possunt nocere communitati**, tr. 7. q. 89. n. 4. ibid.
- Regulares tenentur obedire Episcopo præcipienti, ut in offerendo Missarum, quæ dominicis diebus in monasteriis celebrantur, declarent fidelibus, quæ festivitates & jejunia in illa hebdomada occurrant**, tr. 7. q. 93. n. 7. f. 131
- Regularis Sacerdos tenetur sub mortali celebrare in die festo, & populum Missam audiat, alias non auditurus ob carentiam Sacerdotis secularis**, tr. 7. q. 94. n. 2. ibid.
- Regulares censentur subrogari ad satisfaciendum necessitati proximi in defectu Parochorum, ibid.**
- Regulares non tenentur sub mortali celebrare ad consecrandam particulam per modum viatici præstendam infirmo, alias mortuo absque communione Eucharistica**, tr. 7. q. 95. num. 1. ibidem.
- Regularis Sacerdos non tenetur sub mortali ad solvenda suffragia, quæ pro defunctis scribi solent ex statuto, sive Regula, aut mandato Superioris**, tr. 7. q. 96. n. 1. ibid.
- Nisi aliter exprimitur in statuto, aut in Regula, vel Superior ea indicens, se declaraverit obligare ad mortale, ibid. vel nisi omittat ex contemptu, ibid.**
- Regularis Sacerdos potest unicâ Missâ pluribus, ut singulis & charitate satisfacere, sibi tamen impositis ex Regula, vel a Superiore**, tr. 7. q. 97. n. 1. ibid.
- Dummodò tamen sit impeditus pro singulis, singulas Missas celebrare, ibid.**
- Regularis Sacerdos peccat mortaliter, si in Canone Missæ, pro nomine Episcopi, ponat nomen Generalis sui Ordinis**, tr. 7. q. 100. n. 1. f. 135
- Verum excusatur, si prudenter hoc ignoret, ibid. numero secundo.**
- Regulares non comprehenduntur sub Decretis & rubricis ordinariis cantari debere duas Missas in feriis Quadragesimæ, quatuor temporum, Rogationum & vigiliarum, in quibus occurrunt festum novem lectionum, tract. 7. q. 104. num. 1. fol. 134**
- Regulares in odiis, non comprehenduntur nisi exprimantur, ibidem.**
- Regulares, ex privilegio variis ordinibus concessio a variis Pontificibus, possunt erigere, influere, & aggregare Confraternitates**, tr. 8. q. 6. n. 1. f. 139

Rerum Notabilium.

Regulares, an possint non obstante Bullâ Clem. VIII. novas Confraternitates laicorum, in suis Ecclesiis erigere, sine consensu Episcopi loci. tr. 8. q. 3. n. 1. & seq. f. 140

Regulares tenentur servare interdicta lata tum à Papa, tum ab Ordinario, tr. 8. q. 39. n. 1. f. 151

Regulares ex privilegio possunt in suis Ecclesiis mortuos sepelire, salvis tamen iuribus parochialibus, tr. 9. q. 8. n. 2. f. 154

Regulares non possunt sibi eligere sepulchrum, sed sunt tumulandi apud sua monasteria, tr. 10. q. 1. n. 1. f. 169

Nisi à propriis monasteriis adeo fortitan sint remoti, quod ad ea cum moriantur, commodè portari non possunt, ibid.

Regulares, si in loco remoto decidat non electâ sepultura, sepeliendus est in Ecclesia Parochiali, vel in aliquo propinquiori loco sui Ordinis, expensis suionasterii, tract. 10. q. 1. n. 4, ibidem.

Nisi fortè sit beneficiatus, quia tunc foret sepeliendus expensis sui beneficii, ibid.

Regulares promoti ad Episcopatum, vel ad aliam dignitatem seculari possunt sibi eligere sepulchrum, tract. 10. q. 1. num. 1.

Regulares prædicti censentur extrahi à statu monachali, & effecti de statu Clericorum, ibid.

Regulares Apostatae non possunt sibi eligere sepulchrum, tr. 10. q. 6. n. 1. ibid.

Regulares Apostatae, per ipsorum Apostasiam non desinunt esse Religiosi professi, ibid.

Regulares Apostatae nostri Ordinis, eo ipso, quo recedunt à Religione, vel ab obedientia Superiorum, censentur excommunicari, tr. 10. q. 6. n. 1. f. 170

Regulares Apostatae, si ante obitum, poenitentiae signa dederint, confitendo de his, possunt absolvi ab hoc, ut sint capaces sepulture, tract. 10. q. 6. n. 1. ibidem.

Regulares possunt testificari de sepultura electa in propria Ecclesia, tr. 10. q. 7. n. 2. ibid.

Regulares in causis suae Ecclesiae testimonium ferre potest, ibid.

Nec exinde dici potest, quod sint testes in propria causa, cum causâ Ecclesiae non sit causâ singulorum, sed totius corporis Ecclesiae, tr. 10. q. 7. n. 3. ibidem.

Regulares non possunt processionaliter ingredi terminos alterius Parochiae, sine licentia Parochi loci, vel Episcopi, tr. 10. q. 9. n. 7. f. 171. & 10. n. 1. ibid.

Regulares non possunt Cadavera Religiosorum decedentium intra monasterium, processionaliter deferre per publicos vicos, & plateas, sine licentia Parochi, tract. 10. q. 10. num. 1. ibidem.

Regulares quantumvis exempti, præter monasterium nullam habent Diocesim, neque territorium, ibid.

Regulares, in eorum tantum monasterio possunt processiones facere absque licentia Episcopi vel Parochi, secus autem extra illud, ibidem.

Regulares, tempore interdicti ab Ordinario loci appositi, possunt solemniter in suis Ecclesiis sepeliri, sicut cum caeremoniis solitis, campanis, & celebratione Missarum, ac si interdictum appositum non fuisset, tr. 10. q. 11. n. 1. & seq. ibid.

Secus dicendum est de interdicto appposito auctoritate Apostolica, ibid.

Regulares, si moriuntur hodie, & sepeliuntur ad vesperam, & fiat pro illo officium die sequenti, suspenditur interdictum Episcopale pro illo vespere, dum sepeliuntur, & pro sequenti die, dum pro illo recitatur officium, & Missa cantatur, tr. 10. q. 11. num. 1. ibidem.

Regulares mendicantes liberam habent sepulchrum, adeo, ut nullus valeat impedimentum præstare, quo minus possint omnes volentes ibidem liberè sepeliri, tr. 10. q. 12. n. 2. ibid.

Salvâ tamen iustitia Ecclesiarum Parochialium, ibid.

Regulares, an possint infuso Parochio, in suis Ecclesiis sepelire hospites & peregrinos, si fortè intra claustra moriantur, tract. 10. q. 12. num. 1. & seq. f. 177

Regulares, hospitibus & peregrinis infirmis intra septa monasterii, possunt Sacramenta Eucharistiae & Unctionis ministrare, inconsulto Episcopo & Parochio loci, ibid.

Regulares administrans Sacramenta hospitibus & peregrinis prædictis, non est necesse, quod sit approbatus ab Episcopo, sicut requiritur ad administrationem Sacramenti poenitentiae, sed sufficit licentia sui Superioris Conventualis, tr. 10. q. 12. n. 2. ibidem.

Regulares possunt in suis Ecclesiis sepelire occisos per ministros publicæ Iustitiæ, tr. 10. q. 13. num. 1. f. 178

De licentia tamen Iudicis Iustitiæ, ibid.

Regulares non possunt cogi ad sepeliendos occisos, ibid.

Regulares vocati ad aliquod funus, tenentur accedere ad Ecclesiam Parochialem & exinde cum Parochio & Clero se conferre ad domum, ex qua defunctus debet elevari, tr. 10. q. 24. n. 1. f. 178. tr. 12. q. 94. n. 1. f. 231

Etiâ si unus sepeliendum esset in eorum Ecclesiis, ibidem.

Regulares de iure civili, in sepulchro ab ipsis alicui concessio ad ipsum suæ familiæ, sepelire non possunt aliquem extraneum ipso usufructu vel suis descendens inuitis, tr. 20. q. 26. num. 1. & 3. fol. 178

Secus de Jure Canonico in casu magnæ necessitatis, vel utilitatis Ecclesiae, vel extinctis omnibus de familia, ibid.

Regulares, qui constituuntur heredes universales alicuius habentis ius sepulchri in aliqua Ecclesia, succedunt in tale Jus, tr. 10. q. 27. n. 1. f. 179

Regulares prædicti, non quia sunt heredes universales, possunt in dictâ Ecclesia aliquem extraneum, aut suum Religiosum ibi sepeliri facere, sed possunt impedire, ac ibi sine ipsorum licentia aliquos sepeliri, ibid.

Regulares possunt etiam sepelire in suis Ecclesiis omnes illos, qui habent privilegium, ut tempore interdicti, possint ad divina admitti, ibid.

Regulares præter prædictos tempore interdicti, non possunt alios sepelire, tr. 10. q. 28. n. 1. ibidem.

Regulares non possunt in festis Sanctorum, interdictum generale suspendere, ibid.

Regulares tenentur omnino servare interdicta lata, tam à Papa, quam ab Ordinario loci, ibid.

Regulares non possunt in suis Ecclesiis tumulare defunctos in tumulis super terram constructis, tract. 10. q. 28. num. 1. ibidem.

Regulares scienter sepelientes aliquem in casu non concessio, peccant mortaliter, amittunt Jus, quod habent & tenentur restituere, tr. 10. q. 31. n. 1. ibid.

Regulares sepelientes publice excommunicatos, vel nominatim interdictos, vel manifestos usurarios, sunt excommunicati majori excommunicatione, ibid.

Regularibus prædictis excommunicatos, interdictos & usurarios sepelientes, potest Episcopus præcipere, ut corpora sic indebitè in eorum Ecclesia sepulta exhumentur, & extra Ecclesiam projiciantur, tr. 10. q. 32. n. 1. ibid.

Secus autem dicendum est, si ex alio titulo sint prohibiti Ecclesiastica sepultura, ibid.

Regulares præcisâ exemptione, sunt de Jure communi subjecti Episcopo loci, quoad omnia, secundum tamen disciplinam Regularem, tr. 10. q. 33. n. 3. f. 180

Regulares sepelientes publice excommunicatos, vel nominatim interdictos, vel publicos usurarios, censentur delinquere extra claustra, & consequenter possunt per Episcopum puniri, ibidem.

Regulares qui in processione funerali, per vim rapuerunt Cadaver sepeliendum in eorum Ecclesia, contemnite Parochio, quod illud deberet sepeliri in Ecclesia Parochiali, possunt puniri ab Episcopo loci, tr. 10. q. 33. n. 3. ibid.

Regulares in casu posito, quid agere debeant, tr. 10. q. 33. num. 1. ibidem.

Regulares (loquendo tamen de jure communi) tenentur solvere Quattam funeralium, tr. 12. q. 4. n. 1. f. 184

Secus verò de jure speciali privilegiato, ibid. n. 2

Regulares, qui communicant in privilegium Mendicantibus, plura habent privilegia, per quæ manifestè eximuntur ab utraque Quarta, Episcopi scilicet & Parochiali, tr. 12. q. 4. n. 2. & seq. fol. 184. & q. 5. n. 1. & seq. f. 185

Nisi fuerint in monasteriis consueti solvere dictam Quattam, quadraginta annis ante Concil. T. id. ibid.

Regulares exempti, si in spem privilegii sui Ordinis, vel consuetudinis legitimæ præcipiunt, Quattam solverent, esset valde punibilis, uti violator exemptionis suæ Ecclesiae, tr. 12. q. 16. n. 1. f. 189

In tali casu tenetur successor reclamare, ibid.

Regularis non potest renunciare privilegii in damnum suæ Ecclesiae & Religiosis, tr. 12. n. 1. f. 189.

Regulares non tenentur solvere Quattam de legatis sibi factis, ne dum ratione privilegiorum, sed etiam ratione consuetudinis legitimæ præcipiunt, tr. 12. q. 18. n. 1. f. 191

Regulares scilicet obligatione & pignote bonorum monasterii, non prohibentur accipere pecunias ad cambium reale, sive commutare numismata de loco ad locum, vel accipere pecunias ad mutuum, tr. 12. q. 69. n. 4. & f. 231

Regularis deferens habitum suæ Religionis sub habitu alterius, censendus est Apostata Apostasiam propriè dictâ, tr. 12. q. 76. n. 2. fol. 223

Regularis non potest habere duas Prælatias, ut puta duos Prioratus vel Guardianias, vel Abbatis, nec etiam ex dispensatione P. Generalis, tr. 12. q. 77. n. 1. f. 234

Regularis percutiens Religiosum alterius Ordinis, vel Clericum subditum Episcopo, de jure communi debet absolvi ab Episcopo, verum virtute privilegiorum potest absolvi à suis Superioribus Regularibus, tr. 12. q. 82. n. 1. & f. 235

Nisi adeo sit gravis excessus, quod merito sit ad S. Sedem delinendus ibid.

Regula-

Index

Regulares non prohibentur dies festos & Jejunia in suis Ecclesiis annuacare, tr. 22. q. 94. n. 2. f. 232

Regulares possunt recipere ea, quæ offeruntur, & dare pacem populo ad Missam; dummodo à perambulationibus per ecclesiam, ac similibus elemosynarum extorsionibus abstineant.

Regulares non possunt portare pluviale, aut stolam per Parochiam extra Ecclesiam & claustrum, nacl. 12. qu. 94. n. 2. ibid. ibidem.

Regulares possunt celebrare primam Missam in eorum Ecclesiis ante Missam Curati, ibid.

Regulares non possunt publicare matrimonia in eorum Ecclesiis, tr. 12. q. 94. n. 2. ibid.

Regulares non prohibentur in eorum Ecclesiis mulieres post partum, ad purificationem admittere, ibid.

Regulares extra claustra decedentes, possunt ad eorum Ecclesias defecti Parochis inconsultis, tr. 12. q. 94. n. 2. ibid.

Regulares non licet in suis Ecclesiis ad celebrandum admittere, Presbyteros secularis contra prohibitionem Illustriss. Episcopi, ibidem.

Regulares uon prohibentur recipere triticum, uvas & similia, antequam Parochus receperit suas primitias, tr. 12. q. 94. n. 2. ibidem.

Regulares non possunt in hebdomada Sancta benedicere domos in Diocesi existentes, ibid.

Regularibus ac Presbyteris secularibus non licet levare eadavera defunctorum de domo propria, nisi delicta & consensu proprii Parochi, tr. 10. q. 12. n. 5. & 6. f. 172

Regulares inducentes aliquem ad eligendum sibi sepulturam in propria ipsorum Ecclesia sub voto, juramento, vel pacto, sunt ipso facto excommunicati, tr. 9. q. 27. n. 1. & seq. f. 160

Religio.

Religiones omnes monachales vivunt sub Regula S. Basilii, Augustini & Benedicti, tr. 1. q. 1. n. 3. f. 1.

Religiones sunt diversæ ex diverso modo adipiscendi perfectionem charitatis, tr. 1. q. 1. n. 5. f. 1.

Religio dari non potest sine Regula tr. 1. q. 3. n. 1. f. 2

Religio dari potest sine Constitutionibus, ibid.

Religionum statuta sunt uti leges Ecclesiasticæ, quæ contrariâ consuetudine abrogantur, tr. 1. q. 31. n. 3. f. 12

In Religione nihil est acquitendum per extraneorum favores, tr. 2. q. 24. n. 2. f. 19

Religiones, ex quo non omnes fuerunt institutæ ad finem prædicandi, sequitur, quod non omnes possunt dici Ord. præd. licet multoties acta prædicent ex commissione, tr. 6. q. 38. n. 1. f. 82

Religio nostra dicitur Ord. prædicatorum, quia primò & principaliter reperitur instituta & approbata ad finem prædicandi, ibidem.

Religio est virtus moralis, quæ cultum, honorem & venerationem Deo debitam refert, tr. 7. q. 7. n. 2. f. 90

Religionis Dominicæ laudes, tr. 8. q. 13. n. 2. & seq. f. 143

Religio Clericorum Regularium fuit confirmata à Clemente VII. die 24. Junii 1524. tr. 12. q. 5. n. 8. f. 186.

In Religione sub nomine Principis, venit Pater Generalis, tr. 11. q. 21. n. 1. f. 201

Religio Dominicana, quarum genera Confraternitatum instituit, nempe SS. Rosarii, Angelissimi Sacramenti Altaris; pretiosissimi Sanguinis Christi, & ineffabilis nominis Dei, tr. 8. q. 13. n. 1. f. 143

Religiosi.

Religiosi, à Regula appellantur Regulares, tr. 1. q. 1. n. 2. f. 1.

Religiosus, in professione se obligat observare Regulam, vel vivere secundum Regulam, vel obedire Prælati præipienti secundum regulam, tr. 1. q. 4. n. 1. f. 2.

Religiosus transgrediens ea, quæ sunt in Regula, non peccat mortaliter, tr. 1. q. 11. n. 1. & seq. f. 5.

Nullus Religiosus sub voto suæ professionis promittit servare singula, quæ sunt in Regula, ibid.

Religiosus non tenetur esse perfectus, sed tendere in perfectione, tr. 1. q. 11. n. 4. f. 6. & q. 16. n. 1. f. 7.

Religiosus non peccat, si prætermittat servare ea, quæ sunt de consilio, secus si ea continentur, tr. 1. q. 17. n. 1. ibid.

Religiosum servare vota & præcepta Regulæ, idem est, ac actualiter tendere ad perfectionem Regulæ, eo modo, quo tenetur, tr. 1. q. 21. n. 1. f. 8.

Religiosum non actualiter servare vota & præcepta Regulæ, idem est, ac nolle tendere ad perfectionem, ibid.

Religiosus profectus tenetur indices semper proficere in perfectione vitæ Religiosæ, tr. 2. q. 12. n. 3. f. 8.

Religiosus semper debet niti, ut cognatio & fructus ejus de Deo, indices fiat major & magis, tr. 1. q. 12. n. 8. f. 9.

Religiosus transgrediens præceptum Dei contentum in Regula, de peccati intentione influentis inducens novam obligationem, duplex peccatum committit, utrumque necessariò constitutum, tr. 1. q. 23. n. 1. ibid.

Religiosus transgrediens præceptum Dei contentum in Regula,

non ut præceptum, sed ut simplex constitutio, quæ de se non obligat ad mortale, non committit speciale mandatum, tr. 1. q. 23. n. 2. ibid.

Religiosus temeris scandalo, contemptu, malitia & fornicatione, stando in eodem genere peccati, levius peccat quam secularis, tr. 1. q. 24. n. 2. ibid.

Religiosus, qui omittit scire pertinentia ad suam Regulam, ad hoc, ut vacet litens speculativis, culpabilis est, tr. 1. q. 25. n. 4. fol. 10.

Religiosi professi possunt compelli ad amplectendum & observandam regulam reformatam, tr. 1. q. 30. n. 1. f. 12

Religiosi profecti tenentur obedire ex vi voti obedientiæ in professione præstiti, ibid.

Religiosus absolute loquendo, non licet Officium Curatum, sine Prælatum suæ Religionis procurare, tr. 2. q. 1. n. 1. f. 13.

Religiosus licet appetere Prælatum, sub hac tamen conditione, si Deo & Superioribus placuerit, si Dens dignabitur concedere, quod requiritur ad præstendum & prodestendum Ecclesiæ suæ Sanctæ, ibid. n. 2.

Religiosus licet appetere alia officia, quæ Prælatum non sunt, nisi præminentiam tantum habeant, tr. 2. q. 1. n. 3. ibid.

Dummodo appetatur non ad pompam & ambitionem, sed ad Dei honorem & gloriam, ac utilitatem proximatorum, ibidem.

Vel quia sibi debentur, ibidem.

Religiosus licet gaudere & lætari de officiis & honoribus sibi collatis vel conferendis, tr. 2. q. 1. n. 3. ibid.

Religiosi Ordinis Prædicatorum, procurantes officia & gratias Ordinis per extraneos, peccant mortaliter, incurrunt poenam gravioris culpæ, ac privationis omnium gratiarum Ordinis; item inhabilitatis perpetuæ, & poenam excommunicationis lætæ sententiæ, tr. 2. q. 6. n. 1. f. 15. & q. 24. n. 2. f. 19

Religiosus nostris integrum est procurare gratias in Ordine per personas assumptas ab eodem Ordine tr. 2. q. 18. n. 1. f. 18

Religiosus factus Episcopus, non potest absolute dici, quod sit extra suum Ordinem, ibidem.

Religiosus factus Episcopus, tenetur habitum suæ Religionis, saltem quoad colorem portare, ibid.

Religiosus ad Episcopatum assumptus, tenetur servare vota essentialia & observantia regulares, quæ non impediunt statum Episcopalem, ibidem.

Religiosi impetantes litteras favorabiles à secularibus, si dictis litteris non utantur, non dant in poenas, tr. 2. q. 21. n. 1. f. 18

Religiosi, si litteras prædictas ad Superiores misierint, si ad Superiorum manus non pervenerint, non dant in poenas, tr. 2. q. 21. n. 1. ibid.

Religiosus scribens ad Moniales, si scribat & mittat, sed litteræ ad eas non pervenerint, non censetur punibilis, ibid.

Religiosi subditi possunt gradus sibi ex iustitia debitos, procurare per extraneos, tr. 2. q. 23. n. 1. f. 19

Si tamen Superiores ducti ex aliqua passione, nolint illos conferre, ibid.

Religioso non licet rogare & procurare pro se, tr. 2. q. 24. num. 1. ibidem.

Religioso non licet seipsum eligere, ibid.

Religiosus subditi, integrum est pro dignis & meritis suffragi procurare, tr. 2. q. 25. n. 1. ibid.

Immo tenentur procurare bonum communis, & ad id præstandum cogi possunt, ibid.

Religiosus si bonâ fide recipit dignitatem à seculari sibi procuranti, non dat in poenas, tr. 2. q. 27. n. 2. f. 20

Religiosi subditi nequeunt acceptare favorem sibi ab extraneis sponte oblatum, ad finem consequendi gradus, vel quid simile in Ordine, tr. 2. q. 28. n. 1. ibid.

Religiosus dans suo Prælati ad finem exigendi ab eo gratiam in Ordine, non dat in poenas, tr. 2. q. 28. n. 3. ibid.

Incurrat tamen alias poenas sibi aliunde debitas, ut potest propter ambitionem, vel Simoniam, aut violatam pauperiem, ibid.

Religiosi professi per religiosam pauperiem, non possunt prohiberi, quin per quæstum publicum valeant victitare, tr. 3. q. 15. n. 1. fol. 23

Religiosus, qui bonâ fide ignorans nullitatem suæ professionis, recipit Ordines, sicut non peccavit ob bonam fidem, ita neque aliquam suspensionem incurrit, tr. 3. q. 16. n. 1. f. 24

Religiosus, qui sciens invaliditatem suæ professionis, malitiosè ordinatur, non solum peccat mortaliter, sed etiam fit suspensus, & si in susceptis ministris, sit irregularis, ibid.

Immo incidit in poenas præscriptas à Trid. in cap. 2. sess. 21. de Reform. ibid.

Religiosi promoti ad factos Ordines ante tempora à jure stabilita, aut ante legitimam ætatem, sine canonica dispensatione, sunt ipso jure suspensi ab Ordinum executione, & præsumunt in Ordine suscepto ministrare, sunt irregulares, tr. 3. q. 19. n. 1. ibidem.

Rerum Notabilium.

Religiosus, si per unam aut duas horas ante legitimam ætatem recipiat Sacros Ordines, incurrit suspensionem, tr. 3. q. 20. num. 1. f. 25.

Religiosus, qui bonâ fide ante legitimam ætatem ordinatur, non dat in pœnam suspensionis, tr. 3. q. 21. n. 1. f. 25.

Quod intelligit verum quoad forum confitentis, tr. 3. q. 21. n. 1. ibid.

Religiosi laici non possunt sine licentia Papæ Ordines suscipere, tr. 3. q. 32. n. 1. f. 28.

Religiosi laici, ratione status assumpti impossibiles cum statu & ordine Clericali, videntur irregulares, ibid.

Religiosi laici sine licentia Papæ promoti, etiam efficiendi à statu Clericali, & in Ordine laicorum redigendi & puniendi, ut male promoti, tr. 3. q. 32. n. 1. ibid.

Religiosus Apostata, si in sua Apostasia Ordines suscipiat, in quas penas incurrit, tr. 3. q. 33. n. 1. ibid.

Religiosi subditi de jure communi tenentur confiteri suis Prelatis, vel alicui de illius licentia, tr. 3. q. 4. n. 1. f. 30.

Religiosi subditi non possunt astringi à suis Prelatis ad sibi confitendum, tr. 3. q. 5. n. 1. f. 31.

Etiam si habeant reservatam, tr. 3. q. 5. n. 1. ibid.

Excipitur in quibusdam casibus nempe ob bonum proximi, vel si peccatum sit tale, ut ei nemo excepto Superiore sciat remedium dare, aut ad bonum ipsius penitentis, tr. 3. q. 5. n. 4. ibid.

Religiosi, nec in virtute Bullæ Cruciarum possunt sibi eligere Confessorem approbatum, quem voluerint, invito & non consentiente suo Prelato, tr. 3. q. 12. n. 4. f. 54.

Religiosi accedens ad Confessarium sine licentia sui Superioris, & citius vero habere impedimentum absolviendi passivè, & potest obicem Sacramento penitentiae, tr. 3. q. 12. n. 10. ibidem.

Religiosi omnes etiam Generales, quoad Sacramentum penitentiae subditi sunt Sacerdotibus intra Religionem, nullo obstante privilegio, tr. 3. q. 15. n. 8. f. 64.

Religiosus, neque à venialibus, neque à mortalibus aliâ ritè confessus, licet hoc est sine peccato, potest absolvere sine sui Prelati licentia, tr. 3. q. 22. n. 1. f. 58.

Religiosi clericantes, si absque licentia sui Prelati confiteantur Regulari approbato ab Episcopo loci tantum, eorum confessiones non erant validæ, tr. 3. q. 23. n. 3. f. 59.

Religiosi Sacerdotes, quorum neuter est Confessarius Fratrum, nec ab Episcopo approbatus, si in simul sint itinerantes, & ad invicem confiteantur, ad eorum Confessiones fiat validè, variant Doctores, tr. 3. q. 24. n. 1. & seq. ibid.

Religiosus, qui de licentia sui Prelati petit aliquem locum, statim reverfus, poterit in tali itinere sacramentaliter confiteri cuicumque voluerit, tr. 3. q. 31. n. 1. f. 62.

Etiam si Prelatus non habuerit explicitam intentionem dandi talem facultatem, ibidem.

Concurrente tamen gravi necessitate confitendi, ibid.

Religiosus iuste appellatus, vel recurrens ad suum Superiorem, potest privilegium fructum peregrinationum, tr. 3. q. 33. n. 2. f. 63.

Religiosus iuste recurrens ad suum Superiorem, censetur habere licentiam saltem tacitam ab eodem, ad quem recurrit, ibid.

Nec obstat Decretum Concil. Tnd. cum debeat intelligi de accessu illegitimo, tr. 3. q. 33. n. 3. ibidem.

Religiosi B. Joannis à Deo, dicti Buonifratelli, non possunt in suis quilibet excipere confessiones infirmorum ubi degentium sine Ordinarii approbatione, tr. 3. q. 36. n. 2. f. 64.

Religiosus à P. Generali Ord. institutus pro audientia confessionum Fratrum, potest excipere confessiones omnium Fratrum ejusdem Ordinis ubique degentium, eosque absolvere à reservatione, dummodò authoritatem habeat à dicto institutore, tr. 3. q. 37. n. 1. ibidem.

Religiosus, si existat extra Conventum, cum omni moda necessitate celebrandi, & non habeat copiam Confessarii sui Ordinis, non possit absolvi à reservatis per Confessarium extraneum Regulari, vel seculari approbatum, vi facultatis passivæ sibi generaliter factæ à suo Prelato, variant Doctores, tr. 3. q. 38. n. 1. & seq. ibid.

Religiosi peregrini debent judicari secundum leges loci, in quo morantur, tr. 3. q. 39. n. 1. ibid.

Religiosi confutati tantum ex privilegio Gregorii XIII. possunt aliquando ad prædicandum, tr. 6. q. 4. n. 3. f. 71.

Religiosi monasterii, qui iusti celebrare Missas ex stipendio debent, si defacto illas non celebrent, tenentur ad restitutionem ex bonis ad usum sibi concessis, tr. 7. q. 87. n. 1. f. 27.

Ad quod per ipsorum Prelatos possunt cogi & astringi, ibid.

Religiosi inducens aliquem ad promittendum, jurandum, sive censuram, quod eligat sepulturam in eorum Ecclesia, sunt excommunicati, tr. 9. q. 29. n. 1. f. 161. & q. 27. n. 1. ibid.

Religiosi non inducunt solum ad eligendum, non puniuntur in pœna, ibid.

Religiosus moriens extra monasterium in domo alicujus amici, vel consanguinei, potest noctu deferri ad suum monasterium, *Donatus Praxi, Regulari Tomi III.*

& ibi sepeliri inrequisito Parocho, & non soluto jure Parochi, tr. 10. q. 9. n. 1. f. 170.

Quod immo dicendum est de Tertiariis; dammodò collegialiter & claustraliter vivunt, tr. 10. q. 9. n. 4. ibidem.

Religiosus ægrotans in seculo, debet viaticum & factæ Unionem suscipere, de manu Parochi, non verò de manu sui Superioris, tr. 10. q. 9. n. 6. ibid.

Religiosi Regulares suos famulos intra Clausura morientes, in suis Ecclesiis sepelire possunt, tr. 10. q. 21. n. 1. f. 176.

Religiosus, si coram Judice seculari convictus fuerit, vel confessus de crimine, non est propter hoc à suo proprio Superiore condemnandus, tr. 12. q. 10. n. 3. f. 197.

Religiosus fornicarius, de jure communi canonico, plebitur pœna suspensionis & carceris, tr. 12. q. 12. n. 2. & 3. f. 198.

De jure verò specialis, est puniendus secundum propria statuta sui Ordinis, ibid. n. 4.

Religiosus fornicans cum moniali, de jure civili, ultimo supplicio punitur, de jure verò canonico deponitur & incutatur, ibidem.

Religiosi delinquentes, non gaudent immunitate Ecclesiastica respectu sui Superioris, tr. 12. q. 22. n. 6. & seq. f. 202.

Religiosi delinquentes, licet non gaudeant immunitate Ecclesiastica suorum monasteriorum, adhuc tamen gaudent immunitate extraneorum, tr. 12. q. 23. n. 1. ibid.

Religiosus maledicus & detractor, debet servatis servandis pœnas in suis Constitutionibus præscriptas condemnari, tr. 12. q. 26. n. 4. f. 203.

Religiosi subditi in unum convenientes, si scribant litteras ad superiorem Prelatum à se subscriptas & sigillatas, continentes delicta sui Superioris, peccant mortaliter, si hoc faciunt animo injuriandi & infamandi, & tenentur restituere, & ut maligni & infamatores debent puniri, tr. 12. q. 28. n. 2. f. 204.

Secus verò si scribant non animo injuriandi & infamandi, sed solum animo informandi Prelatum de vita illius, ibid.

Religiosi prædicti ita congregati scribentes, se habent per modum unius deponentis, & in futura Inquisitione nullus illorum erit testis integer, nec debet in testem admitti, immo possunt omnes ut inimici, vel conspiratores à testimonio repelli, tr. 12. q. 28. n. 3. ibid.

Religiosi omnes, incurrunt appellationes à gravamine, possunt adire S. Sedem sine Superiorum licentia, tr. 12. q. 29. n. 2. f. 213.

Unusquisque Religiosus, per viam defensionis, vel per modum exponendi querelam contra aggravantem, potest Romam ingredi absque facultate Superioris, non obstante prohibitione, de non ingrediendo urbem sine facultate Superiorum, tr. 12. q. 71. n. 3. ibidem.

Religiosus nec quidem Jubilee tempore licitum est, sine Superiorum licentia Romam petere, tr. 12. q. 75. n. 6. ibid.

Religiosus temerè assumens habitum alterius Religionis, & occultas habitum proprium, subijcitur excommunicationi, tr. 12. q. 76. n. 1. ibid.

Religiosus relinquens habitum propriæ Religionis propter necessitatem tuendi vitam, vel vitandi aliquod grave damnum vel scandalum, exculpatur à culpa & pœna, tr. 12. q. 76. num. 3. ibidem.

Religiosus ut puniatur ut Apostata, tria requiruntur, nempe recessus à Religione sine licentia, habitus dimissio, & animus non amplius eum assumendi, ibid.

Religiosus potest ferre testimonium in causa suæ Ecclesiæ, tr. 10. q. 7. n. 2. f. 170.

Religiosus non licet occidere malefactores, nec publicâ, nec privatâ authoritate, nec quidem si essent Terrarum Principes, tr. 12. q. 62. n. 1. f. 218.

Religiosi absolvi possunt à reservatis absque onere se præstanti Prelato, etiam facultate non obstita, illâ vice, quâ Prelatus recusat eam facultatem concedere, tr. 3. q. 6. n. 1. f. 51.

Non uia vice tantum, sed toties, quones dicta facultas petitur à Confessario, & denegatur à Superiore, tr. 3. q. 7. n. 1. f. 52.

Religiosorum numerus & electio pro alienandis cadaveribus, spectant ad libitum hæredum defunctorum, tr. 10. q. 13. n. 4. fol. 173.

Res.

Res, per quas causas sit, per easdem potest dissolvi, tr. 1. q. 33. n. 1. fol. 12.

Res semel bene iudicata, non potest nec debet sine nova causa iterum judicari, tr. 4. q. 13. n. 1. f. 35.

Res spirituales, quia non possunt vendi, neque enim re temporalis sine crimine Simonie, ideo quod datur & pro eis recipitur, non potest dici pretium, tr. 7. q. 33. n. 1. f. 106.

Res quando petit ex toto, non tenetur emphyteuta ad solutionem Canonis, tr. 7. q. 80. n. 1. f. 115.

Res Ecclesiastica in Emphyteutis concessa, non potest dividi inter hæredes infæci Papæ, tr. 12. q. 90. n. 1. f. 130.

Repubblica.

Reipublicæ multum interest, ut boni electores eligantur ad sui regimen, tr. 2. q. 25. n. 1. f. 19.

Bb

Ran.

Index

Reus.

- Reus si fuerit contumax, habetur pro confutato, examinato, & confesso, tr. 12. q. 2. n. 4. f. 193
 Reus si iollet & petat testes in priori processu examinatos repeti & reexaminari, ex quo fuerint solum examinati pro Curie informatione, Iudex tenetur illos repetere & reexaminare, tr. 12. q. 2. n. 6. ibid.
 Reus debet citari ad videndam iuramenta testium, ibid.
 Reo religio danda est copia reperiitorum, cum nominibus & cognominibus testium, ad finem se defendendi in causa criminali, tr. 12. q. 18. n. 1. & seq. f. 200
 Secus vero in civilibus & leuibus, ibid. n. 3. f. 201
 Quod Reo danda sit copia predicta, cum nominibus & cognominibus testium, est de substantia & essentia Iudicii, ita ut ea ommissa nullus sit processus, tr. 12. q. 18. n. 1. f. 200.
 Secus in tribunali S. Officii, quod in tali casu procedit sine publicatione nominum testium, ibid. n. 2.
 Reo religio quando dandus sit Advocatus secularis si petat, tr. 12. q. 19. n. 1. & seq. f. 201.
 A Reo subdito, si subtrahantur alimenta necessaria ad viam sustentationem, idem est, ac illum occidere, tr. 12. q. 63. n. 1. f. 218
 Reo subdito quantumvis facinoroso, alimenta negare, ut inde sequatur mors, non solum est crudele, sed est causam sanguinis agere, quod Clericis prohibuitur est, ibidem.
 Reo subdito de iure naturæ debetur Advocatus, qui illum defendat, tr. 12. q. 19. n. 1. f. 200

Rex.

- Regi soli, tamquam summo Republicæ capiti, dicari sunt illi honores, quos alteri inferiori deferre, est crimen læsæ Majestatis, tr. 7. q. 7. n. 2. f. 90
 Rex per civibus cunctis, in ea debet esse excellentia & honore, ut ei quempiam aliquem adæquare, sit feloniam committere, ibidem.
 Reges, sicut aliis excellentia præcellunt, ita debent peculiari prærogativa gaudere, tr. 8. q. 12. n. 1. f. 150.
 Sub Regis protectione, quandomam esse dicatur locus pius, tr. 8. q. 32. n. 2 & 3. ibid.
 Regia protectio non includit aliquam jurisdictionem, sed ius quoddam tutelare, quod non tollit jurisdictionem Iudicis ordinario, neque quoad locum, neque quoad personas; nisi concurrant alia, quæ arguant subjectionem ibid.
 S.

Sacerdos.

- Sacerdotes Congregationis Oratorii urbis, ibid. per examen approbati ad audiendas Confessiones, possunt ubique de licentia Ordinarii, absque alio examine uti eadem facultate, & absolvere ab omnibus casibus Sedi Apostolicæ reservatis & reservandis, exceptis casibus Bullæ cœnæ, tr. 4. q. 8. n. 2. f. 133.
 Sacerdos regularis, qui absque approbatione Episcopi Confessiones audit, quas pœnas incurrit, tr. 4. q. 18. n. 1. & seq. f. 17
 Quilibet simplex Sacerdos in articulo mortis est idoneus minister Sacramenti penitentiae, tr. 4. q. 18. n. 7. f. 138
 Simplex Sacerdos potest absolvere (secundum quosdam) peccata venialia, & mortalia jam confessâ & absoluta, ibid.
 Sacerdos non approbatus ab Episcopo, in valide absolvit, tr. 4. q. 25. n. 1. f. 59
 Etiam si credat, Superiorem habere absolutionem ratam de futuro, ibidem. n. 2.
 Secus si Superior, ad quem spectat facultatem facere, dictam Confessionem ratam habeat de præsentibus, ibid. n. 3.
 Sacerdos dicitur a sacrificando, tr. 7. q. 4. n. 6. f. 89
 Sacerdotes in lege naturæ erant omnes primogeniti, vel ut alii putant, omnes Patres familias, tr. 7. q. 4. n. 7. ibid.
 Sacerdos gerit imaginem Christi, in cujus persona & virtute verba pronunciat ad consecrandum, tr. 7. q. 13. n. 3. f. 94
 Sacerdotis munus præcipuum est offerre sacrificium pro peccatis, tr. 7. q. 19. n. 5. f. 97
 Sacerdos novæ legis non est alius & diversus a Sacerdote Christo, sed ejus minister & Vicarius, tr. 7. q. 23. n. 7. f. 100
 Sacerdos sempiternus unus est Christus Dominus, qui principaliter offert & consecrat, & ipse in suis ministris se determinat secundum conditionem causæ proximæ, ibid.
 Sacerdos est causa proxima & immediata sacrificii Missæ, tr. 7. q. 25. n. 10 f. 101
 Sacerdotes, quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione beneficii seu Capellæ legati, aut salarii, si elemosynas pro aliis Missis celebrandis susceperint, non possunt eadem Missâ utrique obligationi satisfacere, tr. 7. q. 33. n. 8. f. 105
 Sacerdos celebrans in altari privilegiato, non potest duplex stipendium accipere, unum scilicet pro applicatione fructus Missæ, alterum vero pro applicatione indulgentiæ, tr. 7. q. 34. n. 1. f. 106
 Sacerdos potest majus stipendium accipere pro labore extrinseco, ut purâ ad celebrandum summo mane in locis distantibus, &c. tr. 7. q. 34. n. 5. ibid.
 Sacerdos pro labore intrinseco, hoc est pro labore conjuncto

brationi Missæ, stipendium accipere potest quoad formam Cæsaris, secus quoad formam Dei. ibid.

- Sacerdos exigens stipendium Missæ supra taxam, peccat mortaliter & tenetur restituere, tr. 7. q. 38. n. 1. f. 107
 Nisi forte ab offerente libere tradatur ibid.
 Sacerdos, sicut potest recipere majus stipendium supra taxam, ita potest minus accipere, vel totum dimittere, si placuerit, tr. 7. q. 40. n. 2. ibid.
 Sacerdoti ministranti, iure de viâ & naturali debetur condignum pro labore stipendium ab eo, cui servit, tr. 7. q. 41. n. 1. ibid.
 Sacerdos pauper non potest ob suam pauperatatem, pro una Missâ duplex stipendium accipere, tr. 7. q. 42. n. 1. ibid.
 Sacerdos, si nolit celebrare, nisi ubi victus suppedinaretur, idem ei explicaret, qui pro se petit rem fieri divinam, non ideo peccaret, tr. 7. q. 43. n. 2. f. 108
 Dummodò in tali actu respiciat tamquam suam personalem Deum, secundario verò alias distributiones, ibid.
 Sacerdos potest pacifici de salario Missæ absque vitio simoniæ, tr. 7. q. 44. n. 1. & seq. ibid.
 Sacerdos potest Missæ stipendium exigere ante celebrationem, tr. 7. q. 44. n. 9. ibidem.
 Sacerdos, pro recuperando salario sibi debito pro celebratione Missæ, potest officium Iudicis implorare & cogere illum, qui voluit sibi rem sacram fieri, tr. 7. q. 44. n. 8. ibid.
 Verum talis compulsio fieri debet per censuram Ecclesiasticam, & non alter, ibidem.
 Sacerdos, si aliquâ ratione nequeat dictum stipendium recuperare, potest uti secretâ compensatione, ibid. n. 10
 Nedom per viam retentionis, sed etiam per latentem subtractionem, ibid. Immo per viam compensationis potest recipere debitoris pœnes de depositatum, tr. 7. q. 44. n. 11. f. 110
 Sacerdos, qui diminutum salarium accepit pro Missâ celebrata, tenetur totum Missæ valorem illi applicare, tr. 7. q. 44. n. 12. ibid.
 Sacerdos recipiens stipendium v.g. decem Missarum chauræ vel aliorum, putans esse justum salarium, si postea illud inveniat esse justum, non solum potest minuire numerum Missarum, ad ratam consueta elemosynarum, sed etiam potest implorare officium Iudicis, pro supplemento stipendii, tr. 7. q. 46. n. 12. ibidem.
 Sacerdos in casu predicto, si nequeat tantum salarium certiorare nec illum eorum Iudice convenire, potest numerum Missarum ad ratam celebrare, tr. 7. q. 47. n. 1. ibid.
 Sacerdotes, qui plura stipendia ex pluribus receperunt, illisque vicem tantum Missarum applicaverunt, tenentur sub mortalitate restitutionem Missarum non celebratarum, ibidem.
 Sacerdos obligatus alicui celebrare Missam, absque tamen applicatione sacrificii, potest pro applicatione aliud stipendium accipere, tr. 7. q. 49. n. 1. & 3. f. 110
 Dummodò inter celebrationem & tantum elemosynam fuerit expressæ conventio, Missam celebrant ad cultum domus Ecclesiæ, & populi commoditatem, & salvo jure alius applicationis fructum sacrificii, tr. 7. q. 49. n. 1. ibid.
 Sacerdos accipere potest novum stipendium, & unicâ Missâ satisfacere obligationi beneficii seu Capellæ, & etiam dari novum stipendium, quando in fundatione beneficii seu Capellæ, expressè cautum est, non teneri celebrantem ad applicationem beneficii, tr. 7. q. 49. n. 4. ibid.
 Secus si in fundatione beneficii vel Capellæ, hoc non fuerit expressum, ibid.
 Sacerdos accipiens unum stipendium pro Missâ vocata, non potest aliud stipendium accipere pro applicatione sacrificii, tr. 7. q. 50. n. 1. ibidem
 Non est in potestate Sacerdotis, unum fructum Missæ sine applicatione ei, qui utriusque capax est, ibid.
 Sacerdos accipiens stipendium Missarum minus congruum, tenetur Missas illis ab offerente præscriptas celebrare, tr. 7. q. 51. n. 1. f. 113
 Sacerdos, cui offertur elemosyna major congrua, si alteri Missam celebrandam committat, debet Sacerdoti celebranti tantum elemosynam tribuere, nulla patre sibi teneat, tr. 7. q. 52. n. 1. ibidem.
 Sacerdotes valent accipere nova onera Missarum, dummodò non sint infra modicum tempus illis satisfaciendi, tr. 7. q. 52. n. 1. f. 114
 Si tamen tribuens elemosynam sciat non posse satisfacere infra modicum tempus, & consentiat, ut Missæ tunc celebrantur, cum jam susceptis oneribus satisfactum fuerit, non prohibetur novas elemosynas accipere, tr. 7. q. 52. n. 16. ibidem
 Sacerdos in Missis celebrandis, an possit uti iure compendioso minuendo numerum Missarum, variant Doctores, tr. 7. q. 53. n. 1. & seq. f. 115
 Sacerdos licet uti possit secretâ compensatione, etiam per latentem subtractionem, quando acquirit Missæ stipendium, non tamen hoc tamen evenit est, dummodò ex illa compensatione non maneat damnum spirituale, vel aliud temporale ipsius, vel alius terti, tr. 7. q. 53. n. 3. ibid.

Rerum Notabilium.

non potentes satisficere oneribus Missarum, nisi post
tempus, debent hoc expresse & clare intentionibus, di-
stinctis non perambulatione & circumlocutione, tract. 7. q. 67.

Qui ignorantes, seu ex bona fide, vel cum aliqua opinio-
ne probabilis, ante Missam satisficere obligationi plurimum
Missarum, ubi devenit in malam fidem, hoc satisficere dictam
obligationem non possunt amplius praticari; tenetur vel reficere
Missam, vel stipendia restituere, tr. 7. q. 70. n. 1. f. 119

Qui non qui stipendia accepit pro Missis celebrandis, non potest
alios satisficere, retineat tibi parte stipendii, tr. 7. q. 71. n. 2.
f. 119. & q. 72. n. 9. f. 112

Et si aliter fecerit, peccat mortaliter & tenetur ad restitu-
tionem, ibid.

Qui non potest anticipare celebrare pro iis, qui stipendium
non habent, tr. 7. q. 80. n. 2. f. 124

Sacerdos offertens Missam pro ex Anima Purgatori, quam Deus
non sufficiens liberari, utique prodest alicui ex animabus
Purgatori, tr. 7. q. 83. n. 1. & seq. ibid.

Qui non ita determinat valorem sacrificii, quasi ipse habeat
equum actionem seu efficientiam circa divinam virtutem
Christi, sed quia Christus patitur fructus sacrificii fidelibus
secundum devotionem & affectum ipsius Sacerdo-
tis, tr. 7. q. 83. n. 5. f. 125

Sacerdos, si debens, nullam habet potestatem applicandi vel im-
ponendi fructum generalem Missae, ibid.

Sacerdos, si applicet suum sacrificium, referendo intentionem
ad intentionem Praelati vel alterius, illo monito & applica-
tione, absque dubio satisficet, tr. 7. q. 83. n. 9. ibid.

Sacerdos, si applicet sacrificium, referendo intentionem suam ad
intentionem Dei, suus fructus faciet, cum Deus sit inspector
omnium, ibid.

Sacerdos celebrans, non recitat missam matutinam, secundum virorem
sacramentum non peccat mortaliter, tr. 7. q. 84. n. 1. ibid.

Sacerdos confectante, sed minus applicat sacrificium, licet sa-
crificium perficitur, meritum tamen eius reponitur in thesau-
ro dei, tr. 7. q. 86. n. 6. f. 126

Qui impeditur satisficere Missam de Requiem una die, po-
test in subsequente transire, tr. 7. q. 92. n. 2. f. 130

Qui in subsequente diem fuerit Missa protrigata, & ne-
que edebat, potest absque peccato dimitti, ibid. n. 3.

Verum melius est diebus impediri Missas cunctas cele-
brare pro iis, quibus in specie satisficere tenetur, ibid.

Qui simpliciter promittit, liberaliter & gratis promittit a-
lii, ut faciat, si promissum sit cum intentione se obligandi
& implendi, peccat mortaliter promissum non observan-
tem, tr. 7. q. 88. n. 4. f. 132

Sacerdos si promittit se solum ad externam satisfactionem,
ut licet Sacerdos videatur avarus illi, qui Missam petit, ibid.

Non forte ille qui Missam promittit sine animo se obligan-
di, nec cum qui petit, tenetur Missam illam celebrare aut cele-
brari, ibid.

Sacerdos obligatus quotidie celebrare, an possit singulis hebdo-
madis semel quiescere, tr. 7. q. 101. n. 1. & seq. f. 133

Sacerdos exiens in Altari, si videat existerem in fenestra oppo-
sitam vulneratum, clamantem (confessione, confessione) potest
in eodem Altari cum absolvet, tr. 7. q. 107. n. 4. f. 137

Qui potest consecrare hostiam existentem in tanta distantia,
ut possint duo homines ad invicem loqui, ibid.

Qui honor magis consistit in pavendo propter Deum,
quam in palinodiam petendum, ob actionem injuriam, tr. 7. q. 114. n. 4. f. 144

Qui exordis improbatum, non potest impediri vel minui fru-
ctus, qui correspondet sacrificio Missae ex institutione Christi
in ipsis Ecclesiis, tr. 7. q. 30. n. 5. f. 104

Sacramentum.

Sacramentum Eucharisticum, ut Sacramentum in consecratione
potest, ut sacrificium Deo oblatum in oblatione consistit,
tr. 7. q. 3. n. 1. f. 85

Sacramentum Eucharisticum, dum in Pixide aservatur, aut in fer-
reo, Sacramentum est, non autem sacrificium, ibid.

Quia praeter Sacramentum Eucharisticum, nullatenus dici
possunt sacrificia, ibid.

Sacramentum Eucharisticum, simul est sacrificium & Sacramen-
tum, tr. 7. q. 3. n. 1. f. 88. & q. 9. n. 10. f. 92

Sacramentum Eucharisticum ut sacrificium novae legis, diver-
sas rationes habet ad diversos fines ad quos ordinatur, tr. 7. q. 3. f. 88.

Sacramentum Altaris in ratione Sacramenti secundum aliquos,
propter effectum gratiam gratum facientem, tr. 7. q. 18. n. 1. f. 106.

Sacramentum Altaris, quatenus sacrificium, habet duplicem effe-
ctum, scilicet ex virtute operis operantis, alterum vero
ex virtute operis, tr. 7. q. 18. n. 3. ibid.

Quia requiruntur, ut virtus mortis Christi nobis actuali-
ter applicetur, tract. 7. quaest. 19. numero 6. folio 97

Sacramenta Baptismi & Poenitentiae, si pluribus applicentur,
etiam infinitis, si fieri possent, singulis coram, qui absolventur &
baptizantur, tantum fructum recipiunt, ac si soli essent, tr. 7. q. 15. n. 7. f. 101

Sacrificium, & Sacrificare.

Sacrificium interdum sumitur improprie pro re oblata, quae tam-
quam materia remota Deo offertur, interdum sumitur proprie
pro actione sacrificandi, & significat sacrificiationem ipsam, tr. 7. q. 4. n. 1. & 2. f. 38. & 89

Sacrificium dicitur factum, sacrificare est factum facere,
ibidem.

Sacrificium proprie est quaedam species cultus divini, & constitui-
tur in genere signi, tr. 7. q. 4. n. 1. ibid.

Sacrificium soli Deo offerendum est, ibid. n. 9. f. 89. & q. 9. n. 1. f. 90

Sacrificium est oblatio rei sensibilis a legitimo ministro Deo facta
per realem mutationem ad restituendum supremum illius do-
minium, & nostram satisfactionem, tr. 7. q. 4. n. 3. f. 89

Omne sacrificium oblatio est, sed non omnis oblatio est sa-
crificium, ibid. n. 4.

A ratione sacrificii excluduntur omnes actiones fidei, spei,
charitatis, misericordiae, & ceterarum virtutum, ibid. n. 5.

Sacrificium non nisi a Sacerdote offerri potest, ibid. n. 6.

Per sacrificium proficiuntur exterius, quod interius fide cre-
dimus, ibid. n. 14

Ratio sacrificii & ratio sacramenti, non secum pugnant, sed
simul stare possunt, licet reperiantur ordinata ad diversum fi-
nem, ibid. n. 15

Sacrificium sive sumptum est triplex, scilicet legis naturae, vete-
ris & novae, tr. 7. q. 5. n. 1. f. 90

Sacrificia sunt diversa, quia diverse leges, ibid.

Sacrificia legis naturae non fuerunt omnia a Deo immediate tradi-
ta, tr. 7. q. 5. n. 1. ibid.

Sacrificia legis veteris, omnia fuerunt a Deo instituta immediate,
licet per Moysen publicata, ibid.

Sacrificia legis novae solus Christus Deus & homo instituit, ibid.

Sacrificia legis naturae per se, & ex vi sua, seu ex opere operato nul-
lum habebant effectum, sed solum ex devotione & fide ope-
rantium, tr. 7. q. 5. n. 3. ibid.

Sacrificium verum legis novae, habet effectus proprios, de se & ex
vi sua, ibidem.

Sacrificiorum triplex genus extabat in veteri lege, scilicet holo-
caustum, hostia & victima placabilis, & hostia pacifica, tr. 7. q. 6. n. 1. & seq. ibid.

Sacrificium exterius debet conformari sacrificio interiori spiritua-
li, quo anima seipsum offert Deo, tr. 7. q. 7. n. 1. ibid.

Sacrificium est actus, sive opus Religionis, tr. 7. q. 7. n. 1. ibidem.

Sacrificium a Christo Domino institutum in ultima cena, quo
omnes fideles Deum colunt cultu lateris, utico, est verum & pro-
prium sacrificium legis evangelicae, tr. 7. q. 8. n. 1. ibidem.

Per sacrificium sibi proprium, distinguitur una lex ab alia,
tr. 7. q. 8. n. 8. f. 91

Sacrificium Missae in Ecclesia est duratum toto illo tempore
precedente Antichristi, tr. 7. q. 9. n. 6. ibid.

Sacrificium invisibile, ut si orationes fidelium interius, ac spiri-
tuales preces ad Deum supplicandum, nunquam cessabit,
ibidem.

Nec quidem tempore Antichristi.

In sacrificio Missae ipsum Christi corpus est hostia & victi-
ma, quae in altari ministerio Sacerdotis offertur, tr. 7. q. 9. n. 8. fol. 92.

Non est de ratione sacrificii ut hostia mactetur, ibid.

Sacrificium crucis licet habeat vim infusam, tamen causa u-
niversalis, adhuc tamen indigemus repetitione ejusdem, ut vir-
tus sacrificii crucis nobis applicetur, tr. 7. q. 9. n. 14. ibid.

Sacrificium Missae, quod aunc offertur in Ecclesia, est ejusdem
speciei cum illo, quod Christus obtulit in Cena, tr. 7. q. 11. n. 1. & seq. f. 93

In utroque sacrificio, licet Christus sit offerens, nihilominus
in ultima Cena fuit offerens immediate, in isto autem tempore,
hoc est per Sacerdotem ministerium, ibid. n. 5

Sacrificium ultimae Cena, quatenus a Christo proxime oblatum,
fuit meritum & satisfactorium, nunc vero, quatenus ab eo-
dem offertur tempore, nec est meritum, nec satisfactorium, tr. 7. q. 11. n. 6. ibid.

Sacrificium Cena significabat mortem Christi tunc futuram;
sacrificium vero Missae, mortem praeteritam, ibid. n. 7

Sacrificium Missae est essentialiter idem cum illo, quod Chri-
stus obtulit in Cruce, tr. 7. q. 12. n. 1. & seq. ibid.

Distinguuntur tamen modaliter & accidentaliter, tr. 7. q. 12. n. 4. f. 94

In sacrificio Missae principalis offerens est Christus Domi-
nus, tr. 7. q. 13. n. 1. & seq. ibid.

Sacrificium Missae est unum tantum non plura, tract. 7. quaest. 14. n. 1. & seq. ibidem.

Index

Sacrificium Millæ fuit vaticinatum & figuratum in lege veteri, tr. 7. q. 15. n. 2. & seq. f. 93

Omnia sacrificia legis naturæ & scriptæ, fuerunt ordinata in prædictum sacrificium, tamquam in finem ultimum, tr. 7. q. 15. n. 1. ibid.

Sacrificium Millæ multas habet partes, quarum aliquæ ad ejus integritatem pertinent, ut sunt preces, orationes, velt. &c. aliquæ vero ad ejus essentiam, siue quibus ratio sacrificii esse non potest, ut sunt panis & vini, in confectio, commixtio, Sacramenti distributio, ac etiam sumptio, &c. tr. 7. q. 16. n. 1. ibid.

Sacrificium Millæ præcipua ac potior pars essentialis, est confectio, tr. 7. q. 16. n. 4. & 6. f. 96.

De essentia sacrificii Millæ, secundum probabiliorē opinionem, est confectio utriusque speciei, tr. 7. q. 17. n. 1. ibid.

Sacrificium Millæ secundum aliquos, proximè & per se non confert gratiam & remissionem peccatorum, sed augmentum gratiæ, tr. 7. q. 18. n. 2. ibidem.

Sacrificium Millæ est verè propitiatorium seu expiatorium pro peccatis, inquit verè & propriè delect nostra crimina, tr. 7. q. 19. n. 1. & seq. f. 97

Non proximè ac immediatè per seipsum, sed quatenus impetrat nobis donum contritionis & poenitentiae, per quod remittuntur peccata, tr. 7. q. 19. n. 10. ibid.

Inter sacrificia veteris legis, non solum erant hostiæ pro delicto, sed etiam hostiæ pacifiæ, tum pro gratiarum actione, tum etiam votivæ pro beneficiis impetrandis, tr. 7. q. 2. n. 1. f. 98.

Sacrificium Millæ per modum sacrificii confert remissionem poenæ debitiæ peccatis jam remissis, tr. 7. q. 2. n. 8. f. 99. & q. 2. n. 1. ibid.

Sacrificium Millæ per modum impetrationis & suffragii confert defunctis diminutionem poenarum purgatorii, aut omnimodam liberationem, tr. 7. q. 2. n. 9. f. 99

Sacrificium Crucis fuit inhiuit valoris & dignitatis, tr. 7. q. 3. n. 1. ibidem.

Sacrificium Millæ, ex parte rei oblatæ & principaliter offerentis, & quoad sufficientiam, virtutem & potentiam merendi, est inhiuit valoris, tr. 7. q. 2. n. 1. ibidem.

Secus verò, quoad actualiter efficientiam in re, ibid.

Sacrificium Millæ est inhiuit valoris extensivè, tr. 7. q. 2. n. 1. ibidem.

Sacrificium Millæ, si pro multis differentibus offeratur, an profiteatur illorum, ac si pro uno solo offeratur, variant Doctores, tr. 7. q. 2. n. 1. & seq. f. 100

Ratio sacrificii Millæ consistit ex consecratione, oblatione & assumptione speciei, confectio, sacrificium factis immediatè à Sacerdote celebrante, tr. 7. q. 2. n. 11. f. 101

In sacrificio Millæ causa particularis determinans ejus infinitatem ex parte Sacerdotis, est ipsius intentio, ex parte vero offerentis, est ejus devotio siue affectus, tr. 7. q. 2. n. 14. ibid.

Sacrificium factus est major vel minor, juxta majorem vel minorem dispositionem ejus, pro quo offeratur, tr. 7. q. 2. n. 1. f. 12. 4

Sacrificii huius non debent manere suspensi, sed illic applicatæ personæ certæ & indigentis, ibid.

In sacrificio Millæ, ad hoc ut materia dicatur præfens, duo requiruntur, primum, quod aliqui sensui ejus præsentia à consecratore percipi possit, secundò, quod sonus verborum possit illam contingere, tr. 7. q. 107. n. 4. f. 137

Salvator.

Salvator noster Christus quoad esse suum simpliciter naturalis, semel tantum semipiternum obtulit in Cruce, verum quoad esse sacramentale, à quo non distinguitur essentialiter, offertur quotidie in incremento sacrificio Millæ, tr. 7. q. 3. n. 12. f. 88

Salvator noster Christus in Cruce obtulit seipsum Deo Patri, & licet non machaverit seipsum, sunt tamen verè causa sui mortis, quia libere se obtulit Judæis, tr. 7. q. 4. n. 12. f. 89

Solus Salvator noster, Christus Deus & homo instituit sacrificia novæ legis, tr. 7. q. 5. n. 2. f. 90

Salvator noster Christus, viva hostia & excellentissima victima offertur in sacrificio novæ legis, tr. 7. q. 5. n. 4. ibid.

Salvator noster Christus Dominus, sponsæ scilicet Ecclesiæ visibile, sicut hominum uxor erigit, reliquit sacrificium, tr. 7. q. 8. n. 1. ibidem.

Salvator noster Christi corpus, sub speciebus panis & vini contentum, est materia sacrificii Millæ, tr. 7. q. 9. n. 9. f. 92.

Salvator noster Christus licet sit Sacerdos in æternum, ac proinde nullos habeat successores, habet tamen ministros & Vicarios, qui in ejus absentia offerunt in Ecclesia visibile sacrificium, tr. 7. q. 9. n. 12. ibid.

Salvator noster Christus dicitur Sacerdos in æternum, quia semper per suos ministros sacra facit & offert, ibid.

Salvator noster Christus instituit Millam quoad substantiam, ex quo voluit in sacra Ecclesia semper adesse, tr. 7. q. 10. n. 4. f. 94.

Salvator noster Christus Dominus, veterum omnium sacrificiorum universalem & divinitatem, in unum ac singulare sui corporis & sanguinis sacrificium transiit & commutavit,

transiit 7. questione 12. numero 1. folio 98

Salvator noster Christus in nocte Cænæ utramque speciem obtulit, ut Apostolus & successores, ut alibi, tr. 7. q. 17. n. 1. f. 96

Salvator noster Christus in ultima Cæna obtulit Deo Patri peccatis Apostolorum & aliorum, tr. 7. q. 19. n. 1. f. 97

Salvator noster Christus est summa veritas & veritas summa potestatis, tr. 7. q. 19. n. 4. ibidem

Salvator noster Christi mors, licet ut causa impetretur remissionis, est decemum omnia peccata, ad hoc quod virtus nobis applicetur, requiruntur cetera Sacramenta, tr. 7. q. 19. n. 6. ibidem.

Salvator noster Christus post instant suæ mortis, non per se instituit, tr. 7. q. 20. n. 2. f. 98

Salvator noster Christus Dominus, licet hodie non sit in statu merendi, vel satisfaciendi, est tamen in statu utriusque, tr. 7. q. 20. n. 4. ibid.

Satisfactio.

Nomine satisfactionis dantur personæ eorum delicta, non solum ut peccato veniat, & satisfactio pro peccatis, expensis, & intercessit, sed etiam satisfactio pro extirpatione injuriæ, tr. 12. q. 80. n. 1. f. 138

Satisfactio pro extirpatione injuriæ, debet attendere ad partem lesæ, ut si juraverit, se potius velle defensionem, tum vel tantum, quam talem injuriam sustinere, ibid.

Satisfactio non est de forma absolutionis, unde potest fieri, vel de voluntate personæ offensæ, vel ob impotentiam contentum, ibidem,

Scribens.

Scribens litteras ad Prælatum sine nomine, videtur committentes delicta occulta contra Superiorem vel personam, peccat mortaliter, & injuriam maleficis committit, tr. 12. q. 8. n. 2. f. 136

Nili forte hoc quipiam faceret ex charitate, & bonitate, & malevolentia, quatenus scilicet emendatione, & confusione, ibidem.

Scribens litigas, ut supra, non potest dici calumniator, & caltor & maledicus, ibidem, n. 2.

Scriptura.

Scriptura privata, proptiâ manu subscripta favore præsumitur, ut in utroque foro, tr. 9. q. 28. n. 1. f. 158

Scriptura privata probat electionem sepulchri, ibid.

Scriptura regulariter non est de substantia reigeltæ, & si sit, lex significat, ut res fiat scriptum, tr. 12. q. 8. n. 2. f. 136

Scriptura est inventa, ut res de memoria non preterit, ibid.

In scriptura sacra quædam habent modum & rationem præcepti, quædam habent præceptum in intentione, & modo, quædam habent modum præcepti, sed non intentionem, tr. 12. q. 12. n. 1. f. 6.

Scriptura aut habet rationem libelli famosi, requiritur, ut sit ca & notoria, tr. 12. q. 25. n. 2. f. 136

Sententia

Sententia Judicis declaratoria ipsius factum, quod ex parte fundamenti poenæ intelligendæ, tr. 2. q. 7. n. 3. f. 11

Sententia declaratoria facti, fieri debet a Judice competenti, & citata, ibid.

Sententia non extenditur de loco ad locum, nec de personam, tr. 6. q. 17. n. 6. f. 70. & tr. 12. q. 86. n. 8. f. 148

Sententia non proprio Judice lata, non tenet, tr. 12. q. 12. n. 1. f. 6.

Sententia non firmatur nisi in convictum, aut suâ sponte, tr. 12. q. 12. n. 1. f. 6.

Sententia de jure debet incipere à probatione plene habita, tr. 12. q. 12. n. 1. f. 6.

Sententia lata contra criminem opinionem, iniqua est, tr. 12. q. 12. n. 1. f. 6.

Sententia lata contra criminem opinionem, iniqua est, tr. 12. q. 12. n. 1. f. 6.

Sententia declaratoria requiritur in omni casu, quoad iudicium contentiosum, tr. 12. q. 12. n. 2. f. 127

Sepelire.

Sepelientes excommunicatos & interdictos, nominatim excommunicatos, vel in campis, non dant in cenas apostolicas communi, tr. 9. q. 1. n. 2. f. 152

Sepelire mortuos est opus maximæ misericordie, tr. 9. q. 1. n. 2. f. 152

Sepelire mortuos, etiam possunt puniri, ut tenentur, tr. 9. q. 1. n. 2. f. 152

Sepelire mortuos, etiam possunt puniri, ut tenentur, tr. 9. q. 1. n. 2. f. 152

Sepelire mortuos, etiam possunt puniri, ut tenentur, tr. 9. q. 1. n. 2. f. 152

Sepelire mortuos, etiam possunt puniri, ut tenentur, tr. 9. q. 1. n. 2. f. 152

Sepelire mortuos, etiam possunt puniri, ut tenentur, tr. 9. q. 1. n. 2. f. 152

Sepelire mortuos, etiam possunt puniri, ut tenentur, tr. 9. q. 1. n. 2. f. 152

Sepelire mortuos, etiam possunt puniri, ut tenentur, tr. 9. q. 1. n. 2. f. 152

Sepelire mortuos, etiam possunt puniri, ut tenentur, tr. 9. q. 1. n. 2. f. 152

Rerum Notabilium.

Sepulchrum est in loco sacro omnis, qui confectus est, & communiavit in Paschate, 9. qu. 4. nu. 1. f. 167

Nisi in ceteris calibus, & nisi constet eum in peccato mortali mortuum fuisse, ibid.

Sepulchrum in alieno sepulchro, etiam sine iusta causa, non debent exhumari, nisi sint excommunicati nominati, interdicti, aut usurarii manifesti, tr. 10. qu. 2. nu. 2. f. 178

Sepultura, & Sepulchra.

Sepultura est terra facta, seu religiosa, autoritate Episcopi, ad usum sepulchre fidelium deputata, 9. qu. 1. nu. 1. f. 172

Sepultura fidelium non est religiosa, neque sacra, imò sepulchra eorum destrueri licitum est, ibid.

Sepultura Ecclesiastica prodest vivis, quantum ad corpus, & quantum ad spiritum, tr. 9. qu. 1. nu. 1. ibid.

Sepultura Ecclesiastica prodest defunctis, non ex opere operato, sed ex operante, ibid.

Sepultura ornamenta profert vivis, in quantum sunt eorum sortata, & etiam defunctis per accidens, ibid.

Sepultura sumitur, vel pro officio ipsius, seu actui sepeliendi, vel pro loco, in quo quis sepelitur, vel pro iure sepeliendi, quod quis habet in aliquo loco, tr. 9. qu. 3. nu. 1. f. 173

Sepultura, sive sumatur primo, vel secundo, vel tertio modo prædictis, non potest vendi absque simonia, ibid.

Exculat tamen à labe simoniae, si pretium exhibitum cessavit ad elemosinam pro reparatione Ecclesie, vel pro sustentatione ministri illius, non verò pro pretio re facte, tr. 9. qu. 3. nu. 1. ibid.

Sepultura iura, vendi & alienari non possunt absque assensu Apostolici, ibid. nu. 3.

Ed magis, si venditio facta cum illa obligatione, de non sepeliendo ibi alios, quod est contra libertatem sepulchre, ibid.

Sepultura Ecclesiastica haberi non potest à laico in domum, & proprietatem, bene tamen quantum ad usum pro se, & suis successoribus, tr. 9. qu. 4. nu. 1. ibid.

Sepultura, seu capella concessa cum usu sepulchre, potest aliis concedi, defunctis omnibus, ad quos pertinet talis usus sepulchre, ibid. & qu. 6. nu. 1. ibid.

Sepultura usus, quem quis habet in loco sacro, vendi potest pro debitis defuncti, tr. 9. qu. 5. nu. 1. ibid.

Verum quo ad venditionem prædicti usus, attendi debet contractus, an sit veræ venditionis, vel concessionis ad ampliandum, & quid dicatur in assensu Apostolico, ibid.

Sepultura usus, extrinsecus comparatore, siveque hæreditibus, unitur proprietati Ecclesie, cui integrum est (servatis servandis) talem usum iterum locare, tr. 9. qu. 6. nu. 1. ibid.

Sepultura maiorum illud intelligitur, ubi sepultus est Pater, & Avus, tr. 9. qu. 9. nu. 1. f. 174

Sepultura, quod sit commune toti familiæ, probatur ex inspectione litterarum, tr. 9. qu. 9. nu. 3. ibid.

Sepultura electio debet esse libera, tr. 9. qu. 10. nu. 1. ibid.

Sepultura electio est actus ultime voluntatis, tract. 9. qu. 13. nu. 1. fol. 175

Sepultura electio est quid spirituale, tr. 9. qu. 14. nu. 2. fol. 176

Jus sepulchre potest alteri committi, tr. 9. qu. 2. nu. 1. f. 177

Jus sepulchre si committatur alteri, & ille sepulchram eligi post mortem committentis, talis electio valebit, tr. 9. qu. 2. nu. 3. f. 178

Hoc autem non currit in Napoli, ubi electio sepulchre fieri debet vivente, & sciente committente, seu testatore, ibid. nu. 5.

Sepultura electio, ut probetur, requirit saltem duos testes, tract. 9. qu. 11. nu. 1. ibid.

Sepultura electio probatur etiam per codicillum invalidum, ac etiam per scripturam propria manu subscriptam, ibid. nu. 2.

Sepultura electio, an probetur per dictum Confessarii, variant Doctores, tr. 9. qu. 12. nu. 1. ibid.

Secus in Civitate Neapolitana, in qua viget consuetudo de stando dicto Confessarii, ibid.

Sepultura, qui potest eligere, & non eligere, debet sepeli in sepulchro maiorum, vel in Ecclesia Parochiali, tr. 9. qu. 13. nu. 1. fol. 179

Sepultura si quis eligat per suggestionem Clerici, vel Religiosi, electio illa nulla est, tr. 9. qu. 19. nu. 1. f. 167

Si tamen electio prædicta fiat intuitu suggestionis, sub voto, & promissione de non mutando sepulchram electam, secus autem, ibid.

Sepultura, si quis sponte elegerit in Ecclesia v. g. S. Domini, posita ad suggestionem alicuius, eligat in Ecclesia S. Francisci, sepeli debet in illa, ubi primò legitime elegerit, tr. 9. qu. 30. nu. 1. f. 162

Sepultura maiorum de iure debetur, si quis ad suggestionem alicuius Clerici iuret non mutare, & si interfectus monachorum, debet sepeli in dicto sepulchro maiorum, non obligatione promissionis, sed potestate iuris, tr. 9. qu. 30. nu. 3. ibid.

Sepultura non potest imponi sub prætextu alicuius debiti contracti, compositionis, quæ sit funtalis, vel decimarum, tract. 9. qu. 38. nu. 1. & 2. f. 166

Sepultura Sacerdotis esse debet in decentiori loco Ecclesie, tr. 10. qu. 25. nu. 1. f. 178

In sepultura alicui concessa ad usum, si aliquis sepeliatur absque consensu illius, ad quem spectat, debet exhumari, & ab illo sepulchro eici, tr. 10. qu. 26. nu. 1. ibid.

In sepulchris concessis ad usum, nequeunt sepeliri, nisi hæredes sanguinis, tr. 10. qu. 27. nu. 1. f. 179

Sepulchra, quæ extraneis iuribus Alama, vel ipsorum Bradellam, sunt amovenda, tr. 10. qu. 29. nu. 2. ibid.

Sepulchri violator dicitur, qui illud transigit, sive deformat, sive in illo mortuum spoliat, tr. 10. qu. 45. nu. 1. f. 181

Sepulchri violatores sunt infames, committunt sacrilegium, & sunt valde punibiles, ibid.

Sepulchrum si quis elegerit apud Regulares, & Parochia, reliquit legatum æquivalent quatuor, cum expensione, ut illud recipiat Parochus pro sua portione, si Parochus illud acceptavit, in tali casu non debetur alia quarta, tr. 11. qu. 21. nu. 1. f. 190

Secus vero si legatum illud sit simpliciter, & absolute relictum absque ulla conditione, ibidem, nu. 2.

Sepultura electio facta in aliquo Monasterio, valida est, etiam si Ecclesie Parochiali nihil legatur, tr. 11. qu. 24. nu. 1. f. 191

Ad sepulchra, funeres, & exequiarum expensas, quinam teneatur, tr. 11. qu. 27. nu. 1. & seq. ibid.

Servus, & Servitia.

Servi Christianorum in potestate in Confratres, de consensu tamen Domini suorum, & dammodo illorum obsequia non impediatur, tr. 8. qu. 4. nu. 3. f. 109

Servus, licet quo ad exteriora spiritualia non subijciatur Domino suo, sed tantum quo ad personalia, adhuc tamen, quando illa per illa impediuntur, sit præiudicium ejus Domino, ibid. nu. 4.

Servus potest sibi eligere sepulchram, tr. 9. qu. 11. nu. 1. f. 175

Servitotes Ecclesiarum gaudent privilegio Ecclesie, tract. 8. qu. 26. nu. 4. f. 160

Hoc autem intelligitur de servitotibus perpetuis, seu adscriptis Ecclesie irrevocabiliter, secus autem, ibid.

Servitia temporalia non impediunt mutationem Parochie, tract. 9. qu. 26. nu. 3. ibid.

Servus Religiosorum intra claustra degentes, eum sunt partes, & membra Religiosæ communis, gaudent privilegio ejusdem, tr. 10. qu. 21. nu. 1. f. 177

Servi prædicti possunt in Ecclesia Religiosorum à Regularibus proprio iure sepeli, ibid.

Etiam si inservant in villis, hortis, vel possessionibus, ibid. nu. 2.

Silentium.

Silentium est optimum remedium ad consequendum finem vite Religiosæ, tr. 1. qu. 27. nu. 3. f. 11.

Simonia.

Simonia toties committitur, quoties contingit temporale pro spirituali dari & accipi, tr. 7. qu. 36. nu. 1. f. 106

Simoniaca foret recipere aliquid à pœnitente, ratione confessionis, secus verò per modum elemosinæ, & intuitu incommoditatis, & laboris, tr. 4. qu. 45. nu. 3. f. 49

Simoniæ committitur, qui vadit ad Ecclesiam, alias non iturus, nisi propter distributiones, tr. 7. qu. 43. nu. 1. f. 108

Simoniacum esse, dare vel accipere stipendium pro fructu sacrificii missæ, tr. 7. qu. 33. nu. 3. f. 105

Secus pro labore, quo quis afficitur, dum missam celebrat, ibidem.

Socii.

Socii criminis repelluntur à testimonio, tr. 1. qu. 6. nu. 7. f. 195

Quod non procedit in calibus exceptis scilicet simoniae, sodomie, hæresis, & similibus, ibid.

Socii criminis nullum insistant iudicii, nedum ad condemnationem, verum etiam nec ad inquisitionem, ibid.

Socii criminum, in casibus non expelluntur, contra complices, nihil probant, & maxime, quando nominatur eis bonæ famæ, ibid.

Socii dictum non est tamquam dictum testis, sed tamquam dictum denunciatus, vel accusatus, tr. 12. qu. 6. nu. 7. ibid.

Socii criminis dictum, ut fidem faciat, est ab ipso confirmandum in tormentis, ibid.

Socii, vel secretarii, aut collegæ Provincialium, vel Generalium, qui in visitationibus ostendunt depositiones, fidem illis, contra quos sunt factæ, puniuntur per ea fallax. 12. qu. 29. nu. 2. f. 104

Sodoma, & Sodomitæ.

Sodoma est crimen mixti fori, tr. 12. qu. 13. nu. 1. f. 198

Sodomitæ secularis, à Judice laico, ecclesiasticus verò à Judice ecclesiastico est puniendus, ibid.

Sodomitæ regularis potest puniri à suo Prelato regulari, ibidem

Contra sodomitæ, in Regno Portugallie, & Lusitanie, proceditur ab Inquisitionibus Iudic. 12. qu. 13. nu. 2. & 3. f. 199

Sodomitæ regularis, in quas penas incidit, tr. 12. qu. 14. nu. 1. ibid.

Sodomitæ ambo dicuntur, agens scilicet & pasciens, ibidem nu. 2.

Index

Sodomita, ut incurat poenas, oportet, ut exerceat tale crimen, non vero sufficit, ut bis, aut ter ob humanam fragilitatem delinquat, ibid. nu. 3.

Sinoniam, ad incurandas poenas, oportet, ut ejus delictum sit notorium, non vero occultum, tr. 12. qu. 14. nu. 4. ibid.

Sodomia est species distincta à bestialitate, ibid. nu. 5.

Sodomia vera & propria, nil aliud est, nisi coitus inter duas personas unus sexus, in vaie indebito, ibid. nu. 6.

Spoliare.

Spoliare, vel male tractans calaver defuncti, in quas poenas datur, tr. 9. qu. 38. nu. 1. f. 166. & tr. 10. qu. 45. nu. 1. f. 182.

Statutum.

Statutum obligans ad poenam, & non ad culpam, dicitur lex putè poenalis, tr. 1. qu. 5. nu. 3. f. 2.

Statuta Prædicatorum Minorum, & Societatis Jesu, obligant ad poenam, non ad culpam, ibid.

Statutum obligans ad solam poenam, obligat in conscientia, non ex genere suo, nec de directo, & per se, sed per accideus, & indirectè, ibid. nu. 4.

Statutum prædictum dat jus superiori ad talem actum puniendum, & reus transgressor tenetur obedire, quia pronuntiat ei obediendum Regulari, tr. 1. qu. 5. nu. 4. f. 3.

Statutum nostrum de non obligando ad culpam, non semper fuit in Ordine nostro, tr. 1. qu. 7. nu. 1. f. 3.

Statutum prædictum fuit editum in secundis Capitulis generalissimis celebratis 1236, vel Venerabili Fratris Jordano secundo Ordinis Magistro, ibid.

Statutum nostrum de non obligando ad culpam, cadit etiam super Regulam S. Aug. quatenus a nobis proficitur, ibid. nu. 2.

Statuta Religiosorum sicut uti leges Ecclesiasticæ, quæ contraria consuetudine abrogantur, tr. 1. qu. 31. nu. 3. f. 12.

Statuta nostrorum Confraternitatum non sunt præceptiva, ita, ut obligent ad culpam, sed consultiva, ad lucrandum scilicet indulgentias, ac alias gratias sodalitarum, tr. 8. qu. 14. nu. 1. f. 144.

Statutum Episcopi non ligat delinquentes extra suam Diocesim; sic etiam non ligat eos, qui delinquant in locis exemptis existentibus in Diocesi, tr. 12. qu. 23. nu. 2. f. 203.

Statuta consuetudina Papa, habent vim legis Papalis, cui nullus Papa inferior, potest derogare, tr. 1. qu. 82. nu. 1. f. 177.

Statuta Religiosorum per Rom. Pontif. confirmata, præferuntur juri communi, & cujus constitutioni Concilii, ibid.

Secus vero dicendum est, si dicta statuta essent lata in particularem favorem ipsorum statuentium, vel per modum privilegii, ibid. nu. 3.

Stipendium.

Stipendium dicitur a stipe, quod per stipes id est modica xra colligitur, tr. 7. qu. 35. nu. 2. f. 106.

Stipendium iustum missæ, illud est, quod reperitur taxatum à legitimo superiore, vel approbata consuetudine, tr. 7. qu. 37. a. r. 10idem.

Stipendium missæ, plus solito exigi potest, primò quodvis ab officente liberaliter datur, secundo ratione laboris extraordinarii, tertio ratione dicendi missam solemnem, quarto, quando imponitur missa cum aliquo onere, tr. 7. qu. 39. nu. 1. f. 107.

Stipendium missarum, ita taxari potest ab Episcopo in sua Diocesi, ut sub poena anathematis, nec plus detinetur, nec minus accipitur, tr. 7. qu. 40. nu. 1. ibid.

Subditi.

Subditi possunt obligari à Principe ad culpam venialem, item ad mortalem, vel ad solam poenam, tr. 1. qu. 5. nu. 3. f. 2.

Subditi, à suis superioribus Prælatibus iustis de causis, possunt dispensari super totam Regulam, exceptis tamen votis essentialibus, tr. 1. qu. 34. nu. 1. f. 13.

Subditi quis dicitur ratione originis, beneficii, & domicilii, tr. 3. qu. 40. nu. 2. f. 37.

Subditi de per se, & absque licentia sui Prælati satisfacere non possunt missis pro quibus elemosinam accepit, 4. qu. 45. nu. 2. f. 49.

Et secus faciens, tanquam fur, & propriarius, poterit condemnari, ibid.

Subditi habens licentiam à suo Prælato celebrandi unam, vel duas missas pro parentibus, vel amicis suis, non potest loco earum celebrare missas pro his, quibus stipendium accepit, ibid.

Subditi, & Prælati, si ad invicem se percussissent, & in Conventu non sit aliquis, qui eos possit ab invicem seolvere, tr. 5. qu. 7. nu. 2. f. 57.

Subditi tenentur obedire superiori præcipienti, ut applicant missas secundum ejus intentionem, tr. 9. qu. 85. nu. 1. f. 126.

Subditi non habent velle, & nolè diversum à Prælato, ibid.

Subditi circa applicationem missæ necdum tenentur obedire Prælato, sed etiam Sacristæ Ecclesiæ, qui nomine Prælati mandat missas celebrari, tr. 7. qu. 86. nu. 3. ibid.

Subditi, etsi præcipiatur à Prælato, ut quotidie celebrent; tale præceptum intelligitur humano modo, ut scilicet interdum licitum sit subditis aliquando quiescere, & temporali vacare, pro suis coniungendis Deum orare, tr. 7. qu. 101. nu. 3. f. 133.

Subditi videntes decretum de portioneibus ad S. Officium, non tenentur, nisi non legi, teneantur Inquisitoribus denunciare, tr. 12. qu. 39. nu. 4. f. 210.

Subditi non tenentur credere suo Prælato allentienti, habenti commissionem annullandi certam licentiam, nisi prius ab eodem commissiorem, per quam couisset de autoritate sibi committi, tr. 12. qu. 38. nu. 3. f. 216.

Subditi facie trahunt in exemplum, quod agitur à Prælato, tr. 15. nu. 9. f. 56.

Subditorum accusator non facile admittitur contra Prælatum, tr. 15. qu. 65. nu. 1. f. 119.

Suffragia.

Suffragia anticipata, citius, proliut & sanctius, quam si dilatarentur, tr. 7. qu. 81. nu. 1. f. 124.

Suffragia missæ applicata in genere, & in specie, eaque communi re cognitioni divinae, non excedit modum humanum, tr. 8. qu. 85. nu. 7. f. 115.

In suffragiis faciendis, regulariter loquendo, solent haberi esse pigri, & negligentes, non sine detrimento Animarum defunctorum, tr. 7. qu. 91. nu. 4. f. 129.

Suffragia missarum quibus debeantur, Deus optime novit, tr. 7. qu. 99. nu. 1. f. 133.

Superior.

Superiores non procurantes Regule obtemperant, suis superioribus, tr. 1. qu. 26. nu. 2. f. 10.

Superioribus imputantur peccata subditorum, ibid.

Superior dispensans in lege facta lata, peccat venialiter, tr. 1. qu. 82. nu. 1. f. 171.

Dispensatio tamen valida est, ibid.

Superior dispensans sine causa in lege vel superioris, si dispensatio cadit super ea, quæ obligant ad mortale, peccat mortaliter, & dispensatio est nulla, ibid.

Superiores Regulares possunt suis subditis prædictis quædam requisitis, dimissiones concedere ad ordines suscipiendos, tr. 1. qu. 1. nu. 3. f. 21.

Superiores, dimissiones prædictas dirigere debent ad Episcopos Diocesanos, ibid.

Superiores, in casu absentie Episcopi Diocesani, vel quia non habuit ordinationes, possunt dirigere dimissiones prædictas ad quemcumque alium Episcopum, ibid.

Dimissio exprimit in dimissionis causam absentie, vel ordinationum ab eo non habendarum, ibid.

Superior Monasterii potest præcipere subditis, ut missam agant secundum ejus intentionem, & hi tenentur obedire, tr. 7. qu. 85. nu. 1. & seq. f. 126.

Superior potest imitare vota subditorum non solum facta, sed etiam licenda, tr. 7. qu. 86. nu. 4. ibid.

Superiores regulares, prudentes agunt, si in principio officii, cavent livoridum missas in satisfactionem omnium Ecclesiæ, tr. 7. qu. 86. nu. 9. f. 127.

Superiores regulares possunt administrare Sacramenta omnia servatoribus iuxta clausula degentibus, viventibus sub obedientia Prælatorum, tr. 10. qu. 21. nu. 3. f. 176.

Superior Monasterii, si percussit suum subditem, est absolvens à suo Superiore Regulari, si percussio non fuerit mortalis, & per relevationem, tr. 12. qu. 81. nu. 3. f. 237.

Quod procedit etiam si talis percussio fiat extra clausula, ibid. nu. 4.

Verum in tali casu, potest Jux Ecclesiasticus talem percussorem procedere, tr. 12. qu. 82. nu. 5. ibid.

Superior regularis, si causa præveniat contra subditem de contemptu aliquo Conventu, Ordinario subiecto, non potest debere ab Episcopo, nec Episcopus potest hujusmodi causam assumere, tr. 12. qu. 100. nu. 3. & 4. f. 236.

Nisi ex iusta causa, ibid.

Superiori regulari, non licet Religiosum ab Episcopo inquisitum a loco amovere, & si amoris fuerit, poterit Episcopus causam prosequi, & illum quibuscumque remediis revocare, tr. 12. qu. 100. nu. 3. & 4. ibid.

Superior regularis, si voluerit aliquem ex fratribus in Conventu Episcopo subiecto degentem, removere, non potest in hoc Episcopo probare, tr. 12. qu. 100. nu. 3. & 4. ibid.

Per Superiores, tollendi sunt abusus celebrandi auctoritate pro his, qui primò stipendium datur fuerint, tr. 7. qu. 81. nu. 2. f. 133.

Superiores non possunt revocare exemptiones concessas proprio benè meritis, nec etiam causa ingratitudinis, tr. 12. qu. 99. nu. 1. fol. 127.

Supprior.

Supprior in Ordine nostro, mortuo Priore, vel amoto, censetur Prælati ordinarius sui Monasterii, quia suam auctoritatem habet, non à mortuo Priore, sed ex virtute Constitutionum, tr. 12. qu. 35. nu. 1. f. 206.

Supprioribus possunt ad nutum, etiam sine causa, suis officia suscipi, amotoque committi; secus autem dicendum est de jure nostro specialiter, tr. 1. qu. 82. nu. 3. f. 171.

Supprioribus in Ordine nostro non possunt absolvi sine iusta causa.

Rerum Notabilium.

Ulque consensu sui Capituli, tr. 12. qu. 68. nu. 1. f. 220
 in Ordine nostro insinuatur per modum electionis
 & hinc inde, hoc est a maiori parte Capitularium, & de consilio
 capituli suum suum proprii Conventus, & per vota secreti,
 tr. 12. qu. 68. nu. 3. ibid.

Suspensio.

Suspensus ab ordine minori, censetur suspensus a maiori, tract. 3.
 12. nu. 7. f. 31

Suspensus ab ordine minori, si utatur maiori, peccabit, sed non
 est irregularis, ibid. nu. 2.

Suspensus ab ingressu Ecclesie, & nequeunt in Ecclesia sepeliri, tr. 9.
 29. nu. 8. f. 60

T.

Tempus.

Tempus positum in accusatio, regulariter loquendo, intelligi-
 tur de perfecto, tr. 3. qu. 18. nu. 1. f. 44

Tempus autem, quando versatur in favorabilibus, vel fortior
 non occurrat, ibid.

Tempus breve, vel longum sub inserta lege vagatur, tr. 7. qu. 69.
 nu. 1. f. 18

Tempus decem annorum, de iure, & secundum omnes, dicitur
 tempus antiquum, ibid.

Tempus antiquum in teste, est sexaginta annorum, ibidem

Tempus, seu spatium unius horæ, in materia censurarum, dicitur
 annus, sed alii dicunt esse spatium trium dierum, ibid.

Tempus ad comparandum, est spatium trium dierum, ibid.

Tempus breve in materia locationum, est spatium trium anno-
 rum, ibid.

Tempus dicitur breve, vel longum, juxta naturam, & qualitatem
 moris subiectæ, ibid. nu. 2.

Tempus ad legendum decreta spectantia ad S. Officium, potest
 extendi ad totum mensem Augusti, tr. 12. qu. 39. nu. 3. f. 210

Tempus prædictum ex iusta causa potest prævari, ibid.

Territorium.

In alieno territorio, verum est exercere actus jurisdictionis
 tam oblique consensu Patroni loci, tr. 10. qu. 37. nu. 1. f. 181

Testator.

In ubi nullam certam elemosynam reliquit, ab Ordinario
 assignanda est elemosyna congrua, quæ respondeat oneri-
 bus adillarum, secundum morem Civitatis, vel Provincie, tr. 7.
 29. nu. 30. f. 113

Testamentum cuius legatis non præsumitur velle derogare ordi-
 nationi, ac tunc Ecclesie, aliter recipitur ut cupit volens,
 ibid.

Testamentum, non præsumitur velle, legatarios missarum præferri
 legatis legatis, ita ut illi habeant integra legata, isti autem
 minus diminuta, tr. 7. qu. 105. nu. 6. f. 135

Testator potest obligare hæredem, ut eligat sepulcrum in hoc
 vel illo loco, & obligatio tenebitur, tr. 9. qu. 23. nu. 4. f. 159

Testes.

Testes singulares in tempore, quando tempus non est de sub-
 stantia, bene probant, tr. 9. qu. 11. nu. 4. f. 158

Duo testes sufficiunt ad probandum dispositionem ad
 plures causas, tr. 9. qu. 21. nu. 1. ibid.

Testes si variant quoad electionem sepulcræ factam ab aliquo
 utroque dicitur esse conjecturis, & plene testator veniuntur mo-
 veri poterit, tr. 10. qu. 7. nu. 1. f. 170

Testis interessatus non tepellitur, quando non agitur principa-
 liter de eius interesse, ibid. nu. 3.

Testis inhabilitas, aut totam veritatem exterminat in judi-
 cio, aut eandem debilitat, infirmat, & diminuit, tr. 12. qu. 4.
 nu. 1. f. 194

Testes dicuntur confesses, quando per sensum externum depo-
 nit de eodem facto, sive delicto, tr. 12. qu. 10. nu. 2. f. 197

Testes ad hoc, ut sint confesses, & plene probent ad condem-
 nandum, quas conditiones habere debeant, ibid.

Testes singulares, aut sufficientes in materia fidei, seu hæresis, va-
 lent Doctores, tr. 2. qu. 11. nu. 1. ibid.

Testes singulares dicuntur illi, qui deponent super diversis factis,
 ut quilibet sit singularis in suo dicto, vel testes singulares,
 quando inquit, quod testes discordes in dictis suis, ibid. nu. 2.

Testes singulares esse triplices scilicet oblativa, cumulativa, &
 qualificativa, & quæ sit unaqueque istarum, tr. 12. qu. 11. nu. 3.
 ibid.

Testes singulares singularitate oblativa, qui scilicet sibi invicem
 contrariantur, nihil sufficienter probant nec quidem ad im-
 ponendam levissimam poenam, tr. 12. qu. 11. nu. 4. ibid.

Testes singulares singularitate qualificativa, qui scilicet diversa
 deponent, nihil sufficienter probant, nec quidem ad imponen-
 dam levem poenam, ibid. nu. 5. & 6.

Testium nomina, in S. Officio non publicantur, ut fideles, om-
 ni timore abjecto, securus, & facilius sint promptiores ad de-
 ponendum in causa fidei, tr. 12. qu. 18. nu. 2. f. 101

Testium ex iniquo iuramento facienda, parte adversa citatæ,
 est de substantialibus iudiciis, ad condemnandum, tract. 12.
 qu. 66. nu. 2. f. 38

Testium ratificatio, sine nullitate sententiæ, non potest præter-
 mitti, ibid.

Testium repetitio est tante importantiæ, ut neque etiam ex con-
 sensu delinquentium, possint pro citè receptis haberi, tract. 12.
 qu. 66. nu. 3. f. 219

Titulus.

Tituli de culpis remanserunt in Constitutionibus nostris, tantum
 quo ad vocem, tr. 1. qu. 7. nu. 1. f. 1

Utiliter tamen quo ad erigendum a transgressoribus præ-
 nam extorram, vel auctoritatem, ibid.

Tituli de levi, gravi, graviori, & gravissima culpa, fuerunt appo-
 siti in Constitutionibus nostris ante regnum Venerabil. Jo-
 hannis secundi Magistri Ordinis, ibid.

Titulus laboris exhibendi in studio missæ, sufficit ad nos exi-
 mendum a labe simoniæ, tr. 7. qu. 36. nu. 5. f. 106

Titulus coloratus, cum communi errore, sufficit ad absolvenda-
 dum, tr. 6. qu. 26. nu. 1. f. 40

Transgressio.

Transgressio Regulæ non obligans ad mortale peccatum, potest
 aliunde, hoc est, ex aegritudine, vel libidine, aut ex concupis-
 cione, esse mortalis, vel venialis, tr. 4. qu. 14. nu. 7. f. 50

Transgressio ex inadvertentia, vel oblivione, nec culpam venia-
 lem inducit, ibid. nu. 2.

Transgrediens ignorans in vincibili, censetur involuntarie trans-
 gredi, tr. 1. qu. 25. nu. 1. f. 10

Transgressio hequens & continuata, cedit in publicum & com-
 mune damnum Religionis, tr. 4. qu. 27. nu. 1. ibid.

Transgressio rubricarum, & universalis praxis Ecclesie ex negli-
 gentia, est peccatum mortale, tr. 7. qu. 103. nu. 1. f. 134

Transversalis.

Transversales non sequuntur sepulchrum transversalium, tract. 9.
 qu. 25. nu. 7. f. 159

Nisi sint hæredes, & sepulchrum sit hæreditarium, & tales
 non elegerint, ibid.

Tutor.

Tutor potest eligere sepulcrum pupillo impuberi, si tamen prius
 se habeat consuetudinem legitimæ præscriptam locus verò,
 non, tr. 9. qu. 18. nu. 1. f. 157

V.

Valor.

Valor sacrificii missæ, ex parte rei oblatæ, & principaliter offe-
 rentis, & quo ad sufficientiam, virtutem, & potentiam
 merendi, impetrandi, & satisfaciendi, est infinitus, tr. 7. qu. 23.
 nu. 1. f. 99

Secus autem quo ad actualem efficientiam in re, ibid.

Valor sacrificii missæ, licet absolute & secundum se sit infinitus,
 adhuc tamen, ut huic, vel illi applicatus, est finitus & limitatus,
 tr. 7. qu. 23. nu. 2. ibid.

Valor missæ non excedit terminos a Christo Domino præscri-
 ptos, tr. 7. qu. 25. nu. 12. f. 101

Ratio missæ, circa personas offerentes pendet ex illorum de-
 votione, tr. 7. qu. 15. nu. 16. f. 102

Valor sacrificii missæ est duplex, unus scilicet ex opere operantis,
 alter vero opere operato, tr. 7. qu. 32. nu. 1. f. 104

Valor sacrificii missæ, ex opere operato est triplex, nempe genera-
 lissimus, medius, & specialissimus, ibid.

Valor specialissimus pertinet ad Sacerdotem, tamquam benefi-
 cium proprium, & privilegium personale, quod de sui natura
 non est alteri communicabile, tr. 7. qu. 13. nu. 2. f. 105

Valor medius sacrificii missæ, licet quatenus dependet ex particu-
 lari dispositione offerentis, sit incertus, quatenus tamen offertur
 ex persona Christi, & Ecclesie, certissimus est, tr. 7. qu. 33. nu. 5.
 ibidem

Valor sacrificii missæ, quod applicetur huic vel illi, non est de ef-
 ficientia sacrificii, tr. 7. qu. 86. nu. 6. f. 127

Verba.

Verba/præcipimus, mandamus, & similia) obligant ad mortale,
 si tamen ita præcipiunt habuerit intentionem obligandi ad
 mortale, tr. 4. qu. 12. nu. 1. f. 6

Verbum præcipivum ad iudicandum, non obligat sub mortali, non
 sufficit respicere ad modum loquendi, sed ad intentionem præ-
 cipientis, ibid.

Verba si cadunt super votis, vel super materia voti præcepti in Re-
 gula, obligant sub mortali, tr. 1. qu. 13. nu. 2. f. 6

Verba, quæ in Regula cadunt super materiam Consiliorum, non
 obligant, nisi ut consilia, ibid.

Verba Regulæ, si cadunt super his, quæ sunt ex divina, vel natu-
 rali, & humana institutione, sic obligant, sicut & illa, ibid.

Verba Regulæ, si cadunt sub illo modo præcipiendi, in merito,
 S. Que-

Index

S. Obedientia, in virtute Spiritus Sancti, sub formali praecepto, sub poena censuratum, etiam comminatione, obligat ad mortale, ibid.

Verba sunt intelligenda non secundum quod sonant, sed secundum mentem proferentis, tr. 2. qu. 2. nu. 1. f. 18

Verba laudeo, vel praesumo, includunt scitiam & dolum, si ve meritate, tr. 2. qu. 2. nu. 1. f. 18

Verbum (non licet) est praeceptum sufficiens ad inducendam gravem obligationem, tr. 5. qu. 3. nu. 3. f. 51

Verbum (tenetur) importat necessitatem, tr. 6. qu. 23. nu. 1. f. 79

Verba, scilicet, ego te baptizo, te absolvo, hoc est corpus, &c. nisi essent vestita intentione agendi, quod facit Ecclesia, effectum sacramentali non inferret, tr. 7. qu. 2. nu. 4. f. 102

Verborum prolatio, cum debita intentione, determinat sacramentum, ibid.

Vicarius.

Vicarius generalis Sede vacante non potest punire Regulares praedicantes sine licentia, vel benedictione Episcopi, tr. 6. qu. 18. nu. 1. f. 76

Vicarius Capitularis, sede vacante succedit Episcopo in iurisdictione ordinaria, non autem delegata, ibid.

Vicatus, ut Vicarius non habet potestatem praedicandi ex propria persona, nisi hoc ab Episcopo specialiter demandetur, ibid.

Vicarius Provincialis, qui recipitur Vicarius virtute Constitutionum, seu statutorum Capitulorum Generalium seu ordinis, habet iurisdictionem ordinariam in tota Provincia, tr. 12. qu. 35 nu. 1. f. 206

Vicarius Provincialis ex institutione Patris Generalis, vel Provincialis censetur delegatus, habebitque iurisdictionem non a Jure, sed ab homine, in loco sibi praefigito, ibid. nu. 1.

Vicarius generalis Provinciae, mortuo, vel amoto Priore, suppriorum absolvere non potest, nisi habeat speciale mandatum a superiore iussuente, tr. 12. qu. 68. nu. 3. f. 220

Vicarius missus a P. Generali ad gubernandum aliquem Convantum, & ad eligendum electionem Prioris ejusdem Convantum, potest eodem anno eligere Priorem in Conventu suae assignationis, non obstante, quod in electione praedicta, votum emisit, tr. 12. qu. 72. nu. 1. f. 222

Vicarius tamen concurrentibus, & dummodo fuerit missus ad terminos nostrae Constitutionis, ibid.

Vicarius praedictus mitti non potest, nisi in casu magae litis, vel ignorantiae talis in electoribus, ut excepto tali Vicario, nullus sit inter illos, qui sciat electionem dirigere, ibid.

Vicarius Generalis Episcopi approbare potest ad Confessiones audiendas, tr. 4. qu. 10. nu. 1. f. 34

Virtus.

Virtus vera finem non habet, & tempore non clauditur, tr. 1. qu. 22. nu. 4. f. 8

Virtus Christi, quae continetur sub Sacramento Eucharistiae, licet sit infinita, tamen effectus, ad quem illud Sacramentum ordinatur, est determinatus, tr. 7. qu. 23. nu. 2. f. 99

Virtus primae causae modificatur in secunda, & agit ad modum ejus, quando secunda causa est animata, nec potest aliter operari, tr. 7. qu. 26. nu. 6. f. 102

Visitationes.

Visitationes & Commissarii instituti a Magistro Ordinis ad visitandum Religionis Provincias, non possunt alteri subdelegare totam suam universalem auctoritatem, Secus vero, quoad unam, vel alteram causam, tr. 12. qu. 32. nu. 1. f. 205

Visitationes praedicti dicuntur delegati a Principe, qui possunt subdelegare unam, vel aliam causam, ibid.

Visitationes praedicti ordinari solent institui cum speciali mandato ad peragendum ea omnia, quae potest Pater Generalis, etiam si foris talia, quae exigent speciale mandatum, tract. 12. qu. 32. nu. 1. ibid.

Voluntas, & Velle.

Voluntas transgrediendi legem ex hac sola causa, quia quis non vult subijci legi, dicitur contemptus proprius, & pollicetur, tract. 1. qu. 15. nu. 1. f. 6

Voluntas transgrediendi legem ex concupiscentia, ita, ignorantia, vel consuetudine, dicitur contemptus proprius, & negativus, ibid.

Voluntas continuandi in transgressionem legis, dicitur contemptus interpretativus, ibid.

Non velle subijci toti Regulae, secundum totum illud, quod intrinsece, & extrinsece continetur in Regula, est peccare ex contemptu, tr. 1. qu. 18. nu. 1. f. 9

Voluntas laici non tantum dependet a suo Episcopo, vel suo Para-

cho, quando voluntas Religiosi dependet a suo Praelato, tr. 1. qu. 12. nu. 1. f. 55

Prae voluntates defunctorum, debent observari, tr. 9. qu. 6. nu. 1. fol. 154

Voluntas filii censetur esse in voluntate Patris, tamquam in dirigente actionem filii, tr. 9. qu. 23. nu. 2. f. 156

Voluntas tendit in praecognitum, tr. 7. qu. 247. nu. 1. f. 157

Voluntatem testatoris, vel fundatoris committit ex iusta causa spectat ad Papam, tr. 7. qu. 59. nu. 1. f. 155

Votum.

Votum Religionis non est aliud a vocis essentialibus Regulae, sed ipsamet vota collectivae sumpta, tr. 1. qu. 16. nu. 2. f. 7

Vota obedientiae, paupertatis, & castitatis, non solum sunt de stabilitate Religionis, sed etiam sunt de Jure naturali divino, tr. 31. nu. 1. f. 16 & qu. 32. nu. 1. f. 12

Tribus votis praedictis deficientibus, deficit Religio Regularis, qu. 32. nu. 1. f. 12

Vota solennia possunt dispensari a Papa, tr. 1. qu. 33. nu. 1. f. 12 & tr. 12. qu. 48. nu. 1. f. 308

Vota commutari possunt a Confessoribus regularibus in alia pietatis opera, tr. 4. qu. 40. nu. 8. & p. 47

Exceptis votis Peregrinationis ultramarinae, Visitationum liminum Apostolorum, Compellitae, Castitatis, & Religionis, quae sunt Prae reservata, ibid.

Contra tria vota substantialia, non potest praevaleat consuetudo, tr. 1. qu. 32. nu. 1. f. 12

Vsurarii.

Vsurarii publici dicuntur illi, qui non occulte usuram exercent, nec de quibus vertitur in dubium propter palliationem contractus, sed qui sic manifeste exercent usuram, ut tunc, & habetur manifeste pro usurariis, tr. 9. qu. 39. nu. 9. f. 167

Vsurarii publici privantur Ecclesiastica sepultura, nisi alienum sit stituerint, vel idoneam dederint cautionem de restituendo ibidem

Vsu.

Non usus, aut contrarius usus tollere non possunt Bullas contra Regulares procurantes mendicatos favores exteriorum, tr. 2. qu. 3. nu. 1. f. 15

Non usus, aut contrarius usus, non habent locum contra Decretum irritans, ibid.

Usus quorumcumque privilegiorum, etiam a S. Sede concessum potest restringi, imò & tolli a Praelatis supremis, aut extra Capitula generalia, vel Provincialia, tr. 12. qu. 60. nu. 1. & 4. f. 217

Dummodò id, quod tollitur, aut limitatur, non sit contra Sacrorum Canonum, nec contra decreta Sac. Cong. & Concil. Trid. nec contra favorem publicum Ecclesiae vel Religionum, ibid. nu. 5.

Vxor.

Uxor potest sibi eligere sepulchrum, non obstante, quod non sit juris, sed hoc vertitur in dubium, tr. 9. qu. 11. nu. 1. f. 155

Uxor debet sepeliri in sepultura mariti; si tamen fuerit in id domum introducta, vel fuerit ab eo cognita, tr. 9. qu. 25. nu. 1. fol. 159

Quod est verum, etiam si rediit in domum paternam ibidem

Secus vero dicendum est, si fuerit per adulterium separata & non reconciliata, ibid. nu. 10.

Uxor debet sepeliri in sepultura mariti, etiam si foret vidua in id mo sui viri, vel alibi, ibid.

Uxor introducta in domum mariti, vel ab eo cognita, retinet domicilium, honorem, & dignitatem mariti, tr. 9. qu. 25. num. ibidem

Uxor vidua censetur esse in primo matrimonio, & gaudet putigius mariti, tr. 9. qu. 25. nu. 1. f. 160

Uxor vidua, si nubat secundo, sepelietur in sepulchro secundum, etiam si secundo remanserit vidua, tract. 9. qu. 25. num. 1. fol. 160

Si uxor habet sepulchrum, maritus vero non, maritus non sepelietur in sepulchro uxoris, tr. 9. qu. 25. nu. 1. ibid.

Uxor sequitur domicilium mariti, non vero e contra, ibid.

Uxor si moriatur ante maritum, debet sepeliri in sepulchro, quod maritus prius praeparavit; si vero maritus careret sepulchro, pelietur in sepulchro majorum suorum, vel in Parochiali, tr. 9. qu. 25. nu. 1. ibid.

Uxor recipiens legatum sibi factum a marito, non intelligitur nunciasse doti, tr. 11. qu. 22. nu. 2. f. 190

F I N I S.